excessus sunt medietates excessorum:& si non sint æquales in quantitate dicũtur proportionales excessus æq̃les:hoc declarato dico lineã mediæ lõgitudis tm̃ augis linea excelli q̃tum oppositi supare excessu ꝓportiõali & nõ q̃titatiuo nec alr Pto.itel ligit lz ñ ueneri hoc a Pto.ceu.ipe loánes allegat y.g.si lĩea augis cét.9.pedũ & lĩea oppositi.4.erit lõgitudis mediæ.6.& hac de cã dr linea lõgitudis mediæ qa ꝓportionalr é media ĩter lineã augis & oppositi:Talis ãt é q̃ cũ linea augis & angulos cãt æq̃les:sup a náꝯ cẽtro eccẽ.b c d designet: cuiꝰ b d diameter:sup q̃ a cẽtro mũdi e.ducat perpendiculr:mediæ lõgitudis lineæ c:q̃ mediã dico ꝓportionalr inter e a b:lineã augis:& e d oppositi:pductis náꝯ lĩeis c b:c d:erit ãgulus c: totalis triãguli c d b qa rectꝰ.30.3.æq̃lis águlo b e c recto ꝑ ypothesim.& águlus b cõis é utriq; triãgulo:q̃re p.32. prr reliq ãguli d:& b c e æq. Itez angulus c:totalis dictꝰ totiꝰ triãguli qa rectꝰ æq̃lis ẽ angulo c e d: & ãgulus d cõis q̃re ꝑ eãdẽ.32.primi águlus e c d: ãgulo b:æq̃lis erũt igr duo triãguli æq anguli.s.e c b:& e c d:cũ angulus b e c angulo c e d æq̃lis & angulus b angulo d c e:&.3.águlus b c e: águlo d: q̃re elementoz.4.6.cõcludẽte águlis æqs oppositæ lineæ ꝓportiõales existũt:qa igr d c e:& b:sũt æq̃les:lineæ e d:& e c:sũt ꝓportionales:itẽ qa d:& b c e:sunt æq̃les ut ꝓbatũ é e c:& e b:sũt ꝓportiõales:tres náꝯ lĩeas e d:e c:e b: ꝓportiõales cõcludo ita q; ec.ẽ ĩ medio:qđ ẽ ꝓpositũ.Et ita ad obiectũ ante oppositũ patet resp̃sio:concedatur nanq; lineã longitudinis mediæ tm̃ a linea augis excedi q̃tũ superat oppositi augis lineã nõ q̃titatiue uez ꝓportionaliter. Et nota q; hæc resp̃sio non tãtũ soluit rationẽ illã imo ꝑ sentẽtia auctoris põit secũdã rationẽ:quæ sic formaꝫ. Linea lõgitudinis mediæ tm̃ excediꝫ q̃tum excedit ꝓportiõaliter &

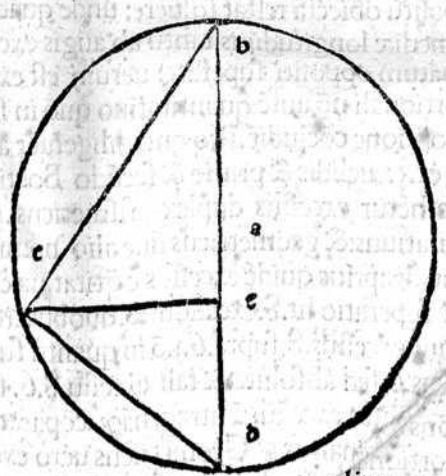

a linea e c quæ geometrice:ideo media dicit causat rectos angu.s.ĩ cẽtro mũdi cũ linea q̃re. ¶ At tamẽ qa loanlos est hmõi:ut ꝓbatus est ratio ante oppositũ fanes de mõte regio sublimis &(ceu eius uolumĩa cta uir extitit ũnomiæ illustrator eius sentẽtiã ex maifestat) esse spernẽdã:& igitur has opiniones toto nõ cõcordare nõ erit extra rationẽ:Dico ergo q; lõgitudo media duabus de causis poni põt imagiria ad demonstrandũ locũ ec.in quo maxia solis motus cõtingit diuersitas:ueluti nulla accidit ge & eius oppositio:& qa hæc maxia iueniꝫ in mino liueæ ꝓpendicularis supra linca augis i hoc auctor cõsiderãs illã r—uit longitudinem diã s— imaginat ad o—tẽdendũ locũ in quo cũ sol seu planeta.fuerit nõ multũ a terra remouet neq; maxie ei apropiquat ĩmo modo medio se habet:& hoc uel est ꝓportionalirer accipiẽdũ:& est itez lõgitudo media terminus lineæ sup linea augis perpẽdicularis:siue est ĩtelligendũ q̃titatiue & tũc lõgitudo media est quã dixit loannes.s.pũctus terminãs a cẽtro mũdi exeuntẽ lineã semidiametro ec.æqualẽ:& hæc concordia credo q; questioni satisfaciat:cũ ad placitũ possit dici lõgitudo media ꝑ duas causas sicut aux & oppositũ etiã ꝑ duas:dicũtur náꝯ aux & augis oppositũ pũcta ubi nulla repiꝫ equo & ubi sol seu aliud astrũ multũ remouetur uel appropriat terræ. Eodem modo dicitur longitudo media ubi est equo maxima:& ubi stella medio modo:se habet ad remotionem & appropinquationem centro totius. Et sic questiõis huius patet perfecta determĩatio.

Linea medii motus solis est linea a cẽtro mundi ad zodiacũ extẽta: lineæ a cẽtro eccẽtrici ad cẽtrũ solare ptracte æqui distãs:hæ tm̃ duæ lineæ bis ĩ ãno sũt una:ut cũ sol ĩ auge eccentrici uel oppositi ueꝛrit. Sicut autẽ una eaꝛ super centro suo regulr uoluiꝫ:ita alia etiam sup suo. Nã semper cũ differũt:una cum augis linea æq̃les ãgulos faciũt. Medius motus solis est arcus zodiaci ab ariete incipiens secũdum signorum successionem uiq; ad lineam medii motus computamus.

¶ Postq̃ auctor ĩ supioribus de motu solis determinationẽ pfecit uniuersaliter:in psenti pte de ea dẽ particulariter determinat & practicabiliter declarãdo & rõnẽ assignãdo quorundã terminoꝝ q̃bus ĩ tabulis solis loco uero inueniẽdo utuntur: theoricis náꝯ eoꝝ q̃ in tabulis dicuntur rõnes est assignare. Et circa ħ qnq; facit sicut qnq; declarat prio náꝯ solis medii motus lineã eiusq; motũ mediũ:scdo augẽ ipsius in scda significatiõe ibi aux solis tertio uero qđ sit argumẽtũ solis ibi argumẽtũ solis.4.qđ linea ueri motus & uerus motus solis ibi linea ueri motus qnto uero & ultio diuersitatẽ solis maifestat ibi æq̃tio solis ꝑ noticia partis priæ est aduertẽdu q; qa plãetæ ꝓpriis motibus ab occidẽte ad oriẽtẽ ĩ zodiaco feruntꝫ:in eodẽ ordine in q̃bus singulis reperiuntꝫ tẽporibus assignare opz:locus ãt ex sñia phi q̃rto phy. dz eẽ ĩmobilis: si náꝯ locus moueretur esset & locus loci &

tur ec. ſp moueaſ ſcdm ordiné ſignoꝝ: luna in ꝑte iferiori epi. ét ſcdm ordiné ſignoꝝ delata: duo motus ad eádé ꝑté. ſ. ec. & epi. copulabū́ſ: q̄ lunæ

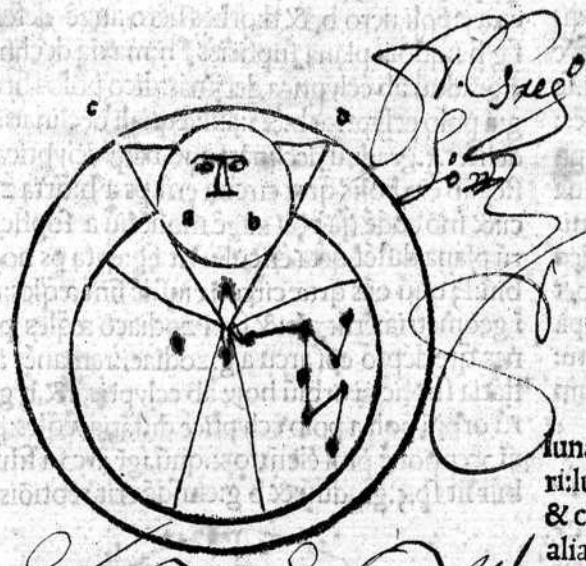

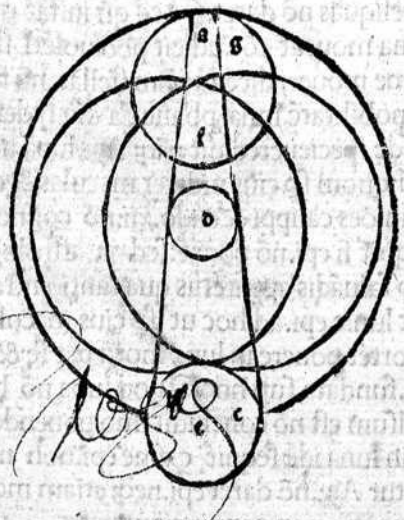

motum uelocem ſcdm ordinem ſignorū reddét. At uero luna mota ꝑ ſuperius epi. & cōtra ordiné ſignoꝝ & ad oppoſitá ꝑtem motui ec. a motu ec. deficiet & erit tunc tarda curſu: nō igiť alr q̄ epiciclo uelocitas tarditaſq; in luna ſaluať. manifeſtus etiam triū ſuperiorum planetarū motu epi. concluditur q̄ lunæ: uidentur nanq; tres dicti planetæ quádoq; directi in motu & quandoq; retrogradari: ceu ego patéter cum aſtrolabio de marte percepi. quare mouenť ad diuerſas poſitionis differentias: quod cum nō poſſit euenire ratione orbis centrum mundi circundantis: quia talis uel ſp retrograde & contra ordinem ſignoꝝ: uel directe & ſcdm mouetur: erit igitur rōne orbis totaliter extra centrum mūdi: qui ſecundum unam mediétatem directe: & retrograde mouetur per aliá: ut 7. patet phy. Qualis eſt epi. per diffinitionem eius ſupra poſitam: tres igitur ſuperiores planetæ epi. eſſe conuincunt: haud aliter Venus & Mercurius q̄ directe & retrograde tpibus diuerſis percipiuntur moueri. quinimo quum ſemper media coniūctione cum ſole ſint cōiuncti hoc eſt q̄ mediorū motuum eoꝝ lineæ cum linea medii motus ſolis ſint eadé: ut in theoricis eoꝝ patenter uidebitur: quandoq; ſolem ꝓcedere quod directione: qñq; uero eum ſequi: quod retrogradatione ꝓuenit ut declaratum eſt: quæ oía epi. abſq; ſaluari poſſe minime confidendū eſt. ¶ Tertia ratio q̄ epi. detur concludens eſt: ꝑſupponens. 23. primæ partis ꝑſpectiue ꝓpoſitionem. umbroſum uidelicet & opacū minus: luminoſo oppoſitum maiori: umbrá cauſat conoydalem: quæ q̄to magis ꝓtendiť & a corpore eam cauſate remouet: tanto ſit minor: ut ꝑ d umbra a b: a c: a terra d: oppoſita ſoli e: cauſata: terra náq; minor eſt ſole ut demōſtrat Alphagranus: quo ſtáte capiáť duo eclypſes lunæ q̄ fiūt qa luna ingrediť umbrá terræ ut alibi habet declarari: luna & ſole in ſitu cōſimili ſemp quo ad caput & caudam draconis: uiſum eſt unā haꝝ eclypſiū alia lōgiori ꝑte duraſſe: qd aliter eſſe nō potuit niſi quia in una maioré umbrá terræ luna igreſſa é q̄ in reliqua. aq̄ añq̄ ſe abſoluat lōgius ꝓteribit té poris ſpaciū: ut. u. g. luna ſi exiſtat in f: ꝑte eclypſis maioré umbrá ſubit q̄ in g: & eclypſim cōſequenter ꝑte longiori duraturá patieť: qd eſſe nō pōt ut ex ꝑſuppoſito notū é: niſi qa luna terræ ſit ꝓprior: ꝓprior aūt terræ ꝑte eclypſis cá ec. luna eé nō pōt qa ſemp ut patebit é uerſus augé ec. in oppoſitiōe cū ſole: qñ eius accidit eclypſis: erit igiť cá epi. ut qñ erit in púcto f: epi. iferiori maioré umbrá q̄ exiſtés in g: ingrediť: f: náq; terræ ꝓpinquus é q̄ g: ut patet ad ſenſum & demōſtratiōe patebit. Neq; qs poterit dicere luná eé inregularé & iō uideri eclypſim qñq; maioré & aliqñ minoré: cū ſp umbræ occurrét æquali: quū ex hoc ſequať oppoſitū: lūa náq; exñs in ꝑte ſupma epi. cū ſit tarda tardius ex umbra terræ ſe deberet abſolui: q̄ in ꝑte inferiori ubi eſt uelox: cuius oppoſitū cōtingit. tardius náq; ſe abſoluit ab umbra terræ in ꝑte inferiori qa ibi maior ut dictū eſt. Præterea hoc nō tm̄ ꝑte cōpréditur ueꝝ etiá motu lunæ: qué cauſat ī zodiaco. maioré náq; ī zodiaco & maius eclyptice ſpaciū cauſat ꝑte eclypſis in ꝑte iſima epi. q̄ ſupma eclypſim patiés: qd eé nō pōt niſi qa in ꝑte iſima de epi. maioré tráſit portioné: eclypſi duráte & ꝑ cōſequés ī zodiaco maius ſpaciū q̄ ī ꝑte eiuſdé ſupiori: hæc igiť tres rōnes in diuerſis locis Alma. factæ fortiores mihi uiſæ ſunt: iō reliqs obmiſis has tm̄ recitaui. ¶ Ratio aūt in cōtrariū haud difficulter confrīgiť: unde cōceſſo ꝓp apparétias dictas dari epi. dico luná eandé ꝑté maculatam uidelicet ſemper nobis oſtédere ueluti ſenſus diiudicat: quo poſito fateri neceſſariū eſt ī eius cōcaua ſupficie loco. ſ. lunæ luná moueri circulariter ut dicebať quem motū ordinare ī corpe lunæ placuit ei q̄ recto & indiſſolubili tramite cūcta recte diſponit: ut ipſa ſemp uerſus nos faciē haberet maculatā quá uirtuté nobis īfluit aliis eius ꝑtibus nō receptibilé ꝑ

illam nāq; partē influentiā ſuam nobis impartiť quæ per reliquas nō daret. ¶Sed qñ inſtať qa ponere ꝙ luna moueať cōtradicit pho uolēti ſtellas p ſe minime moueri dicēdū phm ſtellas nō moueri tm̄ p imobilitatē lunæ ꝓbaſſe qa oīa ſydera dicit eé eiuſdē ſpeciei: credidit nāq; Aꝛ. lunā nō hr̄e hūc motū: quom ſp eius uideret maculas & epi. ſequens opiniōes calippi & eudo. xii. nō cognoſcēs: qđ bñ ſequiť ſi epi. nō ponať: ſed qa aſtrologi poſteriores p ſaluādis apparētiis quas antiq nō ſaluarūt ponūt lunæ epi. ad hoc ut ſp eius macule uideanť oportet ponere in luna motū per ſe & ideo ratio Aꝛ. fundata ſup hoc. Quod luna nō habet epi. qđ falſum eſt nō concludit imo ponendo epi. & motū in luna idē ſequiť ꝙ ſine epi. non motu: quom igitur Aꝛ. nō daret epi. neq; etiam motum eius igitur ratio non conuincit ut patet.

Mouenť aūt deferentes augem eccētrici: contra ſucceſſionem ſignoꝝ ſimul regulariter ſup centro mundi: ultra motū diurnū i die naturali gradibus. xi. &. xii. minutis fere: Et axis motus iſtius: axem zodiaci in centro mundi īterſecat: unde & poli eius a polis zodiaci declinant: & q̄titas talis declinationis eſt quinq; graduum inuariabilis ſemper:

¶Poſtq̄ cōpleuit notificationē orbiū ſperā lunæ cōſtituentiū quo ad numeꝝ & ſitū eoꝝ: i pte hac eos quo ad motū declarat. Et diuidiť in q̄ttuor in prima nāq; augē deferētiū motū declarat: in ſcđa ec. deferētis epi. lunæ ibi orbis uero epicyclū. 3. cō centrici deferētis dragonē lunæ ibi ſed orbis q̄rtus. quarto uero epi. ibi epicyclus aūt. In prima igitur pte inqt duos orbes deferētes augē lunæ moueri ſimul. i. motibus ꝓpriis & ꝓportionalibus ꝙ ſtricta pars unius & alterius groſſa ſint ſimul: contra ordinē ſignoꝝ. i. ab oriēte ad occidentē: ultra motum diurnum. nam quom moueātur ab orbe diurno ſicuti oē aliud cæleſte corpus in. 24. horis circa terrā ſemēl ultra motum illū quem non meminiſſe oportet quia notus eſt ex motu primi mobilis mouenť ſingulis diebus naturalibus qđ tps amplectiť. 24. horas. ii. gradibus &. 12. minutis fere quia ultra hoc mouenť. 132. ut alibi hēt declarari: q motus uniformis eſt in centro mundi: qa tē poribus æqualibus æquos faciunt in hoc centro angulos quod ad regulationē motus regriť ut in theorica quæ hanc p̄cedit expoſitū eſt. Et poli huius motus & orbiū iſtoꝝ declināt a polis eclyptice. 5. gradibus īuariabiliter. i. ſemp hac diſtātia nō aliqñ maiori & aliqñ minori. Quod. 4. Alma. declarat Pto. q ꝓcepit neq; luná neq; ſupficiē planā hoꝝ orbiū moueri ſub eclyptica imo ab ea declinari ſcđm medietatē uerius ſeptētrionē. 5. gradibus maxima declinatiōe: & totidē auſtꝝ uerſus: quare ſequitur utrūq; hoꝝ orbium polū a polis delyptice. 5. quoq; gradus remoueri. Ad qđ declarandū haud in cōmode figuratōe utendū eſt: eſto itaq; orbis eclyptice a b c d: cuius cētꝝ e: & eclyptica a c: poli uero b & d: orbes uero augē deferētes f g h i: quoꝝ plana ſupficies f h: maxia declinatōe 5. graduū ab eclyptica declinās: dico polos hoꝝ ut g: a polo eclyptice b: & i: a: d: æquali declinatiōe ui delicet. 5. graduū declinari quū nāq; eclyptica diſtet ab eiꝰ polis q̄rta circuli erit ps a b: q̄rta zodiaci: & mō eodē qa poli augē mouētiū a ſupficie eorū plana diſtēt q̄rta circuli: erit f g: q̄rta ps hoꝝ orbiū: ſz quū oēs q̄rtæ circuli eiuſdē ſint æq̄les: ut pz ī geometria: erūt a b: & f g: ī zodiaco æq̄les portiones. q̄re dēpto cōi arcu a g: zodiaci: remanēt a f: diſtātia ſupficiei orbiū hoꝝ ab eclyptica: & b g: dcō rū orbiū poli a polo eclyptice diſtātia æq̄les: p cōē aī ɔceptionē p̄mi elem̄toꝝ. quū igr̄ arcꝰ a f: iuaria bilr̄ ſit ſp. 5. graduū: & b g: eiuſdē erit rēotiōis: qđ ī

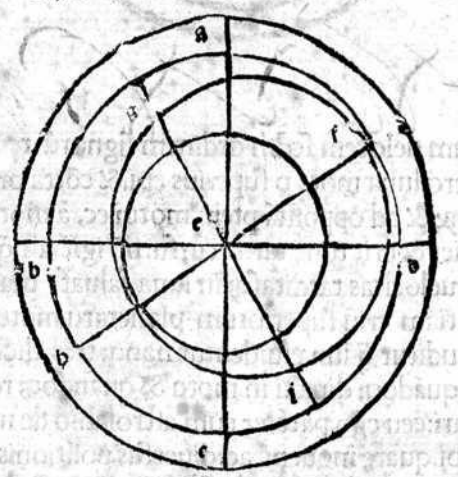

quit ī textu: & eadē uia ſeqť aliū polū. i. a polo d: reliquo remoueri æq̄li remotione qđ eſt intentū. Sed qa eclyptice cētꝝ é e cētꝝ mūdi ſi: ducať ab utroq; poloꝝ axis b e d: p cētꝝ e trāſibit: ex diffōne axis: & eodē mō augē deferentiū quū idē ſit cē trū ducta axis g e i: p idē centꝝ trāſiens ī e centrū mūdi ſe ſecabūt cū axi eclyptice qđ eſt aliđ qđ dr̄ ī lr̄a. ¶Sed hic occurrit dubitatio an hi orbes augē deferētes ultra dcm̄ motū ɔtra. ſ. ſucceſſionē ſignoꝝ hēant aliū motū. ſ. motū æq̄lē. g. ſpæ: & arguiť ꝙ nō qa nullus orbis duos hz motus ꝓprios: motus aūt. g. ſpæ orbibus augē mouētiū ut ī theorica ſol̄ dcm̄ ē: eſt ꝓprius: ſilr̄ motus hic dictus cōtra ſucceſſionē ſignoꝝ ꝓprius eſt his orbibus: q̄re hz ēt duos ꝓprios motus qđ eſt falſum. ¶Scđo ſi hi orbes hñt motū æq̄lē motu. g. ſpæ autor ī lr̄a meminiſſet: quū aūt eius nullā fecerit mētionē ul̄ nō erit talis motus: uel autor diminutus erit qđ ī cōuenit. ¶Oppoſitū huius uult cōis ſcola aſtrologorū: ꝙ oēs auges ſeu p ſe ſeu p aliđ motu. g. ſpæ moueanť: ad hanc qōnem dicendū erit deferētes augē lunæ moueri motu. g. ſpæ ultra motū dcm̄. Cuius rō eſt quia ſicut ifra patebit linea medii motus ſolis tm̄ diſtat quādo diſtat a linea medii motus lunæ q̄tum ab eius auge ad diuerſas. ſ. partes.

DE ORDINIBVS MILITARIBVS;

DISQVISITIONES

CANONICÆ, THEOLOGICÆ MORALES, ET HISTORICÆ.

PRO FORO INTERNO, ET EXTERNO.

Opus elaboratum ad praxim ipſorum Ordinum, necnon Iuriſprudentum, & Confeſſariorum.

Authore Patre ANDREA MENDO Locrunienſi, è Societate IESV, in Prouincia Caſtellana, Supremi Sanctæ Inquiſitionis Senatus Cenſore, & olim in Collegio Salmantino Theologiæ Scholaſticæ Profeſſore, ac Sacræ Scripturæ Interprete.

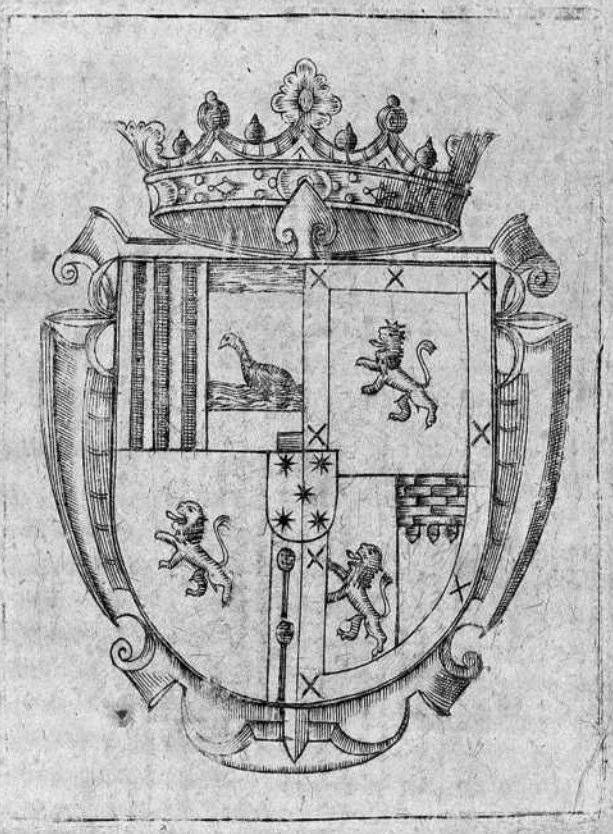

COMUNIDAD AUTÓNOMA DE LA RIOJA
D. P. DE BIBLIOTECA
BIBLIOTECA PÚBLICA
CONSEJERÍA DE CULTURA, DEPORTES Y JUVENTUD

A/1.695

SALMANTICAE
Cum priuilegio. Apud Sebaſtianum Perez. Anno 1657.

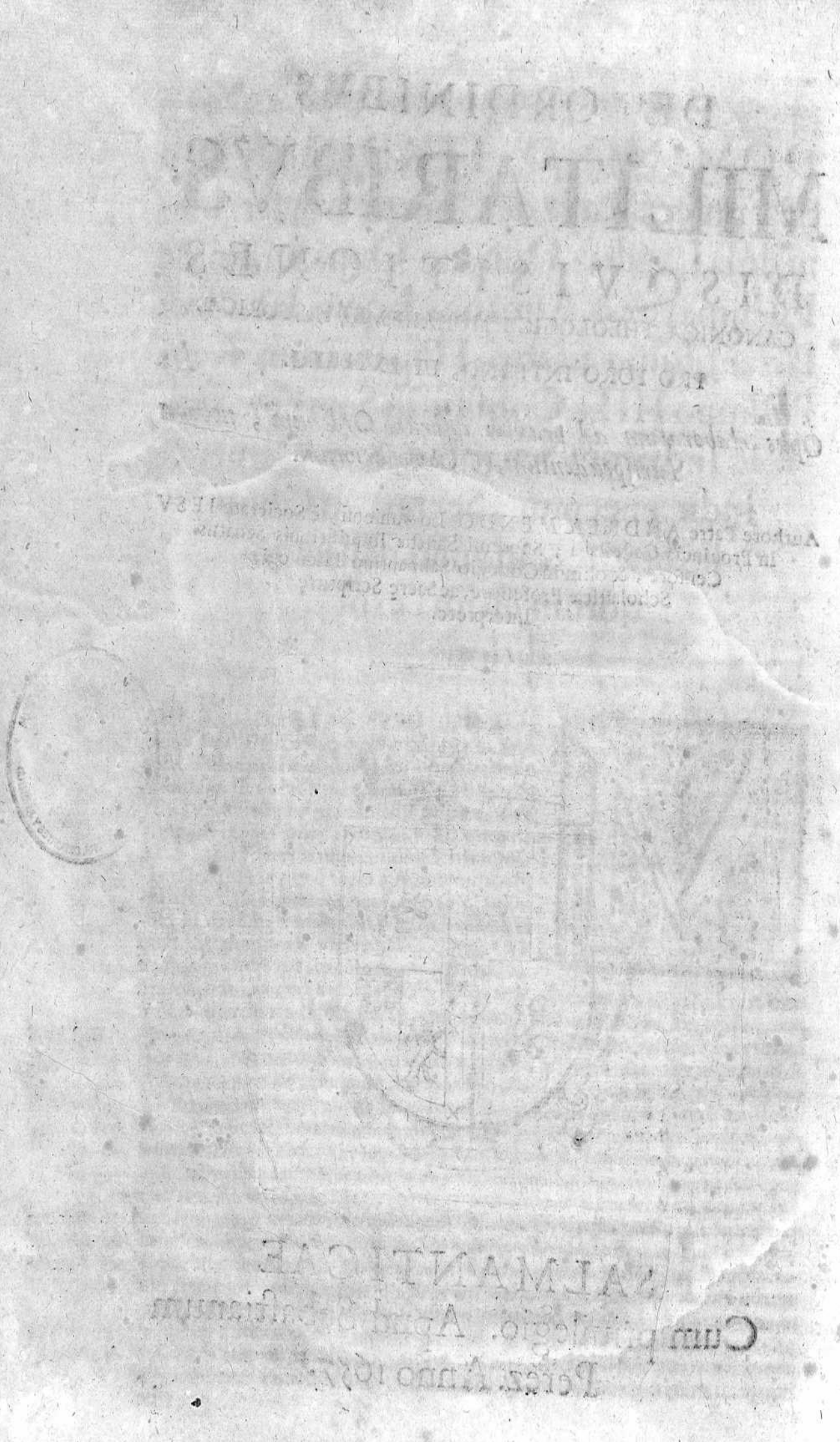

ILLVSTRISSIMO DYNASTÆ,

DOMINO D. FERDINANDO de Fonseca Ruyz de Contrera, Marchioni de la Lapilla; Domino Oppidorum de Fuenmayor, & Almanza: Equiti Iacobeo: Potentissimo nostro Hispaniarum Regi Philippo IIII. a Consilijs in Supremo Belli, ac Indiarum Senatibus, & in Camera Indica: necnon a Secretis in Consilio Status, & in vniuersali negotiorum intima expeditione.

MILITARE OPVS (CLARISSIME HEros) in tuum inuolat pectus Militari stemmate purpuratum; Nobilitatis equestris Idea ab Equite nobilissimo patrocinium exambit; Morales disquisitiones in sui præsidium sollicitant Virum moribus efflorentem amænis. Omnia in te vnum confluxerunt; vnde vni Tibi totum Opus sacratur; vt cui Hispani regiminis in expeditione moles incumbit, Hispaniæ Militiarum Tractatus etiam tutò se credat benignè excipiendus. Res tua agitur dum de Equestrium Ordinum, quorum vni nomen dedisti, priuilegijs, excellentia, & Statutis differitur. Nec renues religiosum obsequium, qui indole ad gratiam composita, nullius vota, etiam cum animũ importunè fatigant, supercilio damnas; *Fixumque tibi, ac stabile est, multis prodesse.* Illud esset verendum, nec ad Libri paginas leui manu euoluendas, Tibi tempus permitti, qui Magno Regi nostro pergratus, nunquam ab eius obsequijs, ab expeditione, à munere cessas; *Et syderum modo, quæ irrequieta semper cursu suos explicant, nunquam tibi licet nec subsistere, nec quidquam tuum facere. Audienda sunt tot hominum millia: tot disponendi libelli: tantus rerum ex toto Orbe accurrentium congestus, vt possit per ordinem suum Principis animo subijci;* Adeò vt appareat, Tibi vltra metam crescere dies, si ea, quæ sollertissimè geris, horarum mensurâ pensentur. Equidem ad publica administranda negotia à natura egregiè factus videris; *Gaudent perfectò diuina perpetuo motu, & iugi agitatione se vegetat æternitas, & quidquid homines vocamus laborem, illius natura est.* Cœlestium profectò syderum æmulator existis, cum altera natura sit tibi labor strenuus; in quo is tuæ mentis candor, prudentiæ specimen, industriæ dexteritas, experientiæ disciplina, consilij maturitas splendent, vt cuncti mirentur, & plaudant. Igitur *instar refectionis existimabis mutationem laboris.* Tibi non erit ingratum, si Volumen hoc per summa capita libes; & et ei suffecerit, si tantum nomen imponatur in fron

D. Nazianzenus epist. 34.

Seneca de consolatione cap. 26.

Pacatus in panegyr. ad Theodosium.

Plinius in panegyr.

fronte. Sed quia Equeſtres Militiæ, ad quas hę litterariæ lucubrationes collimant, antiquiori, ac priori ſemper Nobilitate viguerunt; par eſt, vt auitæ tuæ Gentis ſplendorem breui veluti compendio præſtringam, vt eluceat indè, quã vndique inſignem huic Operi Militari auxiliarem manum admouerim.

Euoluantur hiſtoriæ, perlegantur Annales, & cognomen tuum *Contreras* ſuis ornamentis prope occupat omnia. Sortitus es inclytum Parentem Ioannem Ruyz de Contreras, Equitem Iacobæum, & Regis noſtri Hiſpaniarum à Conſilijs in Indico Supremo Senatu; Matrem verò illuſtrem Dominam Petronillam Gaitan de Ribera. Ipſę voces genus inſigne commendant. Extitit tuus Auus Ferdinandus Ruyz de Contreras, tu ipſe alter. Auia autem Domina Maria Anna Tellez Velazquez. Nihil fæminis maius, niſi ipſi Viri. Auus ſecũdus Ioannes Ruyz de Contreras, Regiæ Domus Annonæ Præfectus, fœliciter maritatus Dominæ Mariæ Ruyz de Aponte. Tertius auus Antonius Ruyz de Contreras, Calatrauenſis Eques, maiorque Regis Cenſor; coniugio copulatus cum Domina Eleonore de Acuña, & Auellaneda. Hinc indè à tua ſtirpe Regni Proceres ſcintillant. Quartus auus Antonius Ruyz de Mir cum Domina Conſtantia de Contreras vxore coniunctus, Cenſorque maior Regis Catholici Ferdinandi, cuius geſta immortalia nulla obliuione delebit poſteritas. Quinti aui extitere Sanctius de Contreras, & prima eius coniux Domina Maria de Contreras, vt ex vtroque parente tanti cognominis claritas deriuaretur in poſteros. Sexti aui Ferdinandus Gonzalez de Contreras Vrbis Segouienſis Senator, & Domina Eleonor Vazquez de Cepeda. Septimi aui Didacus Gonzalez de Contreras, & Domina Angelina de Vngria, [1] filia Comitis Ioannis, neptiſque Regum Vngariæ. Nempè in tuis venis Regius, vel ſiquid vltrà, ſanguis efferuet. Octaui tui aui Ferdinandus Gonzalez de Contreras, Segouienſis Ciuitatis Senator, in Regis Don Petri menſa ciborum præguſtator, & Domina Maria Garcia. Noni aui Gaſpar Gonzalez de Contreras, & Domina Conſtantia de Leyua. Non licet in ſingulis immorari, nam quæ ad id Volumina ſufficerent? Breuiùs iam agere cogor; Decimus tuus auus Ferdinandus Perez de Contreras. Vndecimus Gaſpar Gonzalez de Contreras. Duodecimus Ferdinandus Garcia de Contreras. Decimustertius Sanctius Ferdinandez de Contreras, ſortitus vxorem Dominam Annam Martinez de la Torre; Decimusquartus auus Martinus Gonzalez de Contreras, *Rico Ome Caſtellæ*, (non niſi Hiſpanè primores antiqui Caſtellæ ad amuſsim exprimuntur) Huic Rex Alphonſus IX. dominium Oppidi de Vellena Regia donatione conceſsit; Atque in inſtrumento publico in Oppido *de Almazan* exarato, Nonis Ianuarij, anno Chriſti D. 1170. hæc verba Rex ipſe præfixit; *Martino Gundiſaluimeo nimium dilecto Vaſallo, & militi*; Alijs eum Rex idem hæreditatibus locupletauit; Quarum donationis fuit inſtrumentum peractum, Calendis Maij, anno 1176. Ei nupſit Domina Maria, cuius nomen ſua dum taxàt celebritate comitatum reperitur in Inſtrumento permutationis, [2] quam vterque præſtitit coniux cum Petro Burgenſi Epiſcopo, die ſeptima Iduum Aprilis, anno 1181. Decimusquintus auus Garſias Martinez de Contreras, ex antiquis illis Caſtellæ Primoribus Diuitibus, indeque iuxta morem veruſtum confirmauit Concordiam inter Oppido de Mercadillo inter Martinum Ferdinandez de Fita, [3] & Don Ioannem Abbatem Monaſterij Sancti Dominici de Silos anno 1186. Vxor Garcię fuit Domina Anna Nuñez de Lara. Non licet adhuc per antiquiores ire parentes, quorũ non pauci celebres Hiſtorici meminere. Suffecerit, quingentis annis familiam legitimè propagatam per tot Viros, & Fœminas muneribus, & nobilitate vigentes propalaſſe; quippè deuentum eſt ad progenitores, qui inter Caſtellæ Primores Diuites homines recenſebantur, nec inueſtigari poſſunt ſplendidiora natalia. [4] Fumoſis imaginibus Domus referta Viros inclytos velut effudit. O quot poſſem profetre, qui Munera publica, & bellica trophæa ſuis ſupra admirationem geſtis nobilitauere præclaris! Sed hunc alijs, non ſanè vltro neus, narrationis permitto decurſum, quo ſua ſcripta commendent.

Ad tuum adhuc (Heros clariſsime) patrocinium, velut iuſtè, exorandum, natiuus conatus allexit, aut impulit ſpontaneum. Quippè fœliciſsimè

marita

1 Argote de Molina *en la Nobleza de Andalucia, lib* 1. *cap.* 133. *folio* 260.

2 Don Antonius Suarez de Alarcon, primogenitus Marchionis de Trocifal, *enſus Relaciones Genealogicas, lib.* 2. *c.* 7. *fol.* 149. *Et in Appendice, fol.* 20. *&* 21.

3 Argote de Molina *vbi ſuprà folio* 259.

4 Salazar *in Chronico delos Ponces elogio* 4. *fol.* 15.

maritaris Illustrissimæ Heroinæ Dominę Dom. Mariæ Philippæ de Fonseca, Marchionissæ de la Lapilla, ac Dominæ Oppidi de Fuenmayor, aliarumque ditionum. Ea quidem in Vrbe Locrunensi, (in qua & ego sortitus sum ortū,) à Parentibus incolis, & Domo inibi propria potitis, exorta, Ciuitatem illam, Nobilissimam sanè, grandescere effecit, ipsiusque ex consanguineis per maritalia commercia filij progeniti cum meis etiam propinquis consanguinitatis vinculo constringuntur. Quis ignorauerit Domus de Fonseca claritudinem, frequentissimis monumentis conspicua, & Historiographorum paginas superantem? Fas sit, tuæ fortunatissimæ coniugali fœderi ingenitam nobilitatem intra epilogi metas includere.

Fidelitatis ideā posteritati obtulit Petrus Ruiz de Fonseca, qui egrè pro sua indole ferens, Ioannem Magistrum Ordinis de Auis, Regem posteà eo nomine Primum Lusitaniæ, illegitimum filium Regis Don Petri, regnum affectare, & ciere tumultibus, ad Castellam deuenit; partes Reginæ Castellæ Beatricis sectatur, quæ iure sanguinis Lusitanum succedebat in Regnum. Possidebat equidem ille opulentas in Portugallia ditiones; Sed spreuit Oppida, redditus, opulentiam, ne sanguinis auiti splendorem fœdaret, si aduersus legitimam dominam armis militaret, aut nutu. Illustris hic Eques filius extitit Roderici Perez de Fonseca, & Dominæ Eleonoris Rodriguez de Nomaēs. Nepos Petri Ruiz de Fonseca, & Dominæ Mariæ Perez de Beja; Secundus nepos Roderici Vazquez de Fonseca, & Dominæ Mariæ Gonzalez de Moreira. Tertius nepos Vasci Mendez de Fonseca, & Dominę Mariæ Martinez; obijt ille strenuè pugnans in prælio de Gouca. Quarta nepos Mendi Gonzalez de Fonseca, & Dominæ Mariæ de Tabares. Patronus is fuit Monasterij de Monselos, suaque originaria gaudebat Domo in villa de Fonseca in Prouincia inter Durium, & Minium, olim sub Gallecię Regno, nunc sub Lusitano recensita. [5] Ab hoc Equite Domus de Fonseca suam ducit originem. Eius Parens asseritur primus, qui ad Lusitaniam migrauit, inter alios Proceres obsequio prosequens familiari Comitem Don Henricum, Regum Lusitaniæ caput primæuum. [6] Dedit ergo Castella Lusitaniæ hos Proceres, quę vel inuita ipsos Castellæ restituit, dum Petrus Ruiz de Fonseca, fidelitatis tenax huc transmeauit. Quid iam mirum, Castellæ Regem Ioannem Primum suæ illum Custodiæ maiorem Præfectum designasse, cum nulli tutiùs se, & sua credere valuisset? Ab eiusdem Regis Consilijs fuit ipse, necnon præter alia munera Mensor diuersoriorum Regis. Obijt, nunquam moriturus, anno 1419. & quinque Filios, in sui locum suffecit [7] ex coniuge Domina Agnete Diaz Botello. Hęc Beatricis Reginæ Castellę Ioanni Primo vxoratæ erat amita; [8] ne etiam & Regius sanguis in Fonsecis ab Agnete oriundis desideraretur. Ab Alardo, Procere Gallo, qui anno 1147. in Vlisyponis obsidione militauerat, Agnetis familia profluxerat.

En Fonsecarum progenitores; ex quibus, cognomine seruato, recto progenituræ tramite, descendunt Comites Montis Regij, Comites de Ayala, Domini de Coca, & Alaejos, Marchiones de la Lapilla, Comites de Villanueua de Cañedo, ac Domini Oppidi del Cubo, in Salmantino tractu. Quos inter æternùm perennabit tertius ille nepos Petri, & Agnetis, Illustrissimus Dominus Don Ildefonsus de Fonseca Compostellanus, & Toletanus Archiepiscopus, Comitatus de Fuentes Fundator, qui inter clarissima sui monumēta Collegium maius Salmantinum, quod ex eiusdem Archiepiscopi dignitate nomē desumpsit, ad Hispaniæ, & ad Orbis gloriam à primo lapide erexit. Similes produxit Domus Fonsecæ nepotes, qui Hispaniarum Magnatibus, & Dynastis fœdere coniugiorum, continuo temporum filo, amicati suum illustrem sanguinem per omnes fere Optimatum familias propagarunt; vt iam libros integros non capiant, qui ex prosapia Fonsecæ progeniti, Toga, & Marte primos munerum apices sibi meritò vendicarunt.

His Maioribus debemus Tuam Clarissimam Coniugem Dominam Marchionissam de la Lapilla, ab illo Petro Ruiz de Fonseca, & Domina Agnete Diaz Botello, consanguinea Reginæ Beatricis, recto originis tramite pro-

5 El Conde Don Pedro *tit. 66. de su Nobiliario.*

6 Aponte *en su Nobiliario, tit. de Fonseca.*

7 El Conde Don Pedro *tit. 44. fol. 286.*

8 Alonso Lopez de Haro *tom. 2 de los Reyes, y titulos de España, lib. 9. cap. 6. fol. 240.*

creatam. Et quippe Filia Don Didaci de Fonseca Equitis Iacobæi, ducis Mirandæ Vrbis inclytæ Locumtenensis, ac ipsius tunc perpetui Senatoris, eiusque secundæ Vxoris Dominæ Annæ Brasa. Neptis Domini Don Sebastiani de Villagomez Regis nostri à Consiliis, in Supremo Castellæ Senatu, & Dominæ Elisabethæ de Fonseca. Secunda neptis Don Antonij Bazan, & Dominæ Annæ de Fonseca. Tertia neptis Don Ioannis de Fonseca, & Dominæ Apolloniæ Vilber de Augusta. Quarta neptis Don Ioannis Rodriguez de Fonseca, Præfecti Arcis de Magaceta, Senatoris Vrbis Tauri, & Dominæ Annæ de Vlloa. Quinta neptis Don Petri Rodriguez de Fonseca, eiusdem Vrbis Senatoris, & Dominæ Mariæ Manuel. Sexta neptis Don Ioannis Rodriguez de Fonseca Præfecti Custodiæ Regis, & Dominæ Mariæ Guillen de Vlloa. Septima neptis Petri Ruyz de Fonseca, & Dominæ Agnetis Diaz Botello, quos primos ex Lusitania, quasi postliminij iure, sibi Castella reuendicauit.

Iam & Familiam de Fonseca, & Domum de Contreras, Regio sanguine purpurare, procul ab adulatione, ex limpidissimis historiarum, & Instrumentorum fontibus hauritur, liquet, innotescit. Nullum igitur Operi nobilissimis insudanti Militijs, nobilius valui aptare præsidium; nullum ex meo munere fœlicius; nullum omnibus gratius. Benigna iam manu, inclyte Ferdinande, suscipe obsequium, mihique tuis obsequijs ex animo, ex debito, semper militaturo, in ipso opere faue. Nam & cunctis fauere adeò est ingenitum tuæ indoli eximiæ, vt de te disseruisse videatur Theodoretus; *Alius illum rapiens in auxilium trahit: alius iudicatus Patronum vocat: alius famelicus cibum orat, nudus vestem: alius dolens consolationem petit: alius ligatus solui postulat: alius peregrinus hospitium efflagitat: alius sese sistens debitum deplorat: alius arbitrum, & pacificatorem accersit; nec seruus ad alium fugit, amaram domini indignationem exponens: Vidua clamat, misereri: alia viduitatem deplorat. Multæ, ac variæ mutationes illi in singulos pro singulis renatæ. Rapitur quis in iudicium? & Patronus ille. Fames vexat? & nutritor ex patrono fit. Dolore aliquis concidit, solatium adhibet; & omnia factus benignum se exhibet.* Cæptis insiste, æternùmque vale; nam te diu viuere, & publica expedire momenta, nullos nisi improbos, poterit pœnitere. Salmanticæ, die 20. Maij, anno Salutis 1657.

Theodoretus apud Photium, cod. 273.

Andreas Mendo.

CENSVRA REVERENDISSIMI P. Magistri Fr. Francisci de Rois, Philippi IV. Hispanarum Regis a Sacris Cõcionibus, Cathedræ Durandi in Academia Salmantina Antecessoris, Ordinis Cistercienſis in Hispania Definitoris Generalis.

MISSVM AB ILLVSTRISSIMO, ATQVE REVERENdissimo Domino Don Ioanne Perez Delgado Salmantinæ Diœcesis meritissimo Antistite lustrandum librum accepi, cui titularis frons, Disquisitiones historicæ, & morales, pro Sacris Militaribus Ordinibus; Author verò R. P. M. Andreas Mendo è Societate Iesu fausta proles, Sanctæ Inquisitionis Supremi Senatus Censor, in Collegio Salmanticensi Cathedratum Theologiæ, & Scripturæ Sacræ olim Moderator, nunc Salmãticensium itidem Hibernorum Rector. Ecce iam Anuitus sola nominis prolatione censuram Operis dedi, namque super æthera notus quid amplius pro laude quærat? quidquid aliud, quid ni ventosa cupido? Inuitus, inquam, quia ante obedientiam gratias meo Antistiti persoluere vellem, quod me primum eligat, & in re ab omnibus optata nimis, me solum præferat omnibus, vt prior fruar, quod non posterior ambiebam. A prisco traditus æuo hic extabat ritus, in primo albescere lucis, contra solis ortum, montium contemplari cacumina, vt qui in primo limine prior Phœbeos radios aspiceret, prospera speraret securus. Ergo qui non in cardine tantùm, sed & antequam lucem hauriat, huius Operis luce perfundor, fatum sperabo serenum. Iam vidi, & legi, euolui, inuenique congeriem eruditione plenam, subtilitate celebrem, antiquitate grauem, nouitate dulcem, Authoris denique perpetuò propriam. *Effinge aliquid, & excude, quod sit perpetuo tuum*, (amico charo consulebat iunior Plinius,) *Nam reliqua rerum tuarum postea, alium, atque alium dominum sortiuntur, hoc tuum nunquam desinet esse, si semel cœperit.* Cuius hæc erunt posteà? Cuius antè fuere. Andreæ nostri solius, à quo singulariter elaborata, excussa, & incepta miror hucusque à nullo ex professo, & pro dignitate tractata; sed sine causa miror; cæteris si quidem, vt bene Claudianus, *per aspera sit satis ire vias*, & nostro soli seruetur Authori sine duce, sine luce, sicut florea rura, sic salebrosos percurrere tramites. Ita mihi visum, quando de Iure Academico insalutatum anteà per celebrem vulgauit librum; potiori iure hodie, cum tam nouo nexu, tamque amicabili fœdere historica, & moralia copulantur. De nostris Cistercienſibus Equitibus orationi alsiduè incumbentibus, & armis legebat Rodericus Toletanus Archi Sacerdos Illud 2. Eldræ 4. *Vna manu sua faciebat opus, & altera tenebat gladium*; Cur non ego, & de suo historico Theologo, de suo morali historiographo in simili dicam, vna manu sua, id est, dextera, à cunabulis, vsque ad canitiem, a pauimento vsq; ad tectum, Opus construit militare, & contra prauos mores doctrinæ gladium altera tenet, altera, sed non sinistra, æquè potens in ambabus, *vtitur vtraque pro dextera*. Non enim insolitum, quòd sicut in exercitu Dei, *Iudicum 3.* sic nouus resurgat Aod in Societate Iesu. Omnia, & singula in Volumine contenta placent; nihil à planta vsque ad verticem non dignum luce reperio, & facultatem, quam optat, debitam pronuntio. Salmanticæ, in nostro D. P. Bernardi Collegio, die 15 Iulij. Anno 1656.

M. Fr. Franciscus de Rois.

Facultas R. Patris Martini de Lezaun Prouincialis Societatis Iesu in Prouincia Castellana.

EGO Martinus de Lezaun, Prouincialis Societatis Iesu in Castellana Prouincia, potestate ad id mihi facta à Reuerendo admodùm Patre nostro Gosvvino Nichel Præposito Generali, facultatem facio, vt Tomus, qui inscribitur *De Ordinibus Militaribus* à Patre Andrea Mendo nostræ Societatis Sacræ Theologiæ Professore compositus, & eiusdem Societatis grauium, doctorumque hominum iudicio approbatus, Typis mandetur. In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Matriti, die 13. Iunij; Anno 1657.

Martinus de Lezaun.

Licencia del Ordinario.

DON Iuan Perez Delgado por la gracia de Dios, y de la Santa Sede Apostolica Obispo de Salamanca, del Consejo de su Magestad, &c. Por la presente, por lo que à Nos toca, damos licencia, para que se pueda imprimir el libro intitulado, *De Ordinibus Militaribus*, compuesto por el Padre Andres Mendo de la Compañia de Iesus, Rector del Colegio de Irlandeses de la Vniuersidad desta Ciudad; atento de la censura del Reuerendissimo P. Maestro Fr. Francisco de Rois, Predicador de su Magestad, Cathedratico de Theologia en la de Durando en esta dicha Vniuersidad, y Definidor General del Orden de S. Bernardo, consta, no tiene cosa contra nuestra Santa Fe Catholica, y buenas costumbres. Dada en la ciudad de Salamanca à 18. dias del mes de Iulio de 1656. años.

Iuan Obispo de Salamanca.

Por mandado del Obispo mi Señor,
Don Thomas Delgado.

SVMA DEL PRIVILEGIO.

TIENE priuilegio el Padre Andres Mendo de la Compañia de Iesus, ò quien su poder tuuiere, para imprimir este libro intitulado *De Ordinibus Militaribus*, por tiempo de diez años, con prohibicion, que nadie lo pueda imprimir sò las penas contenidas en el dicho Priuilegio, como mas largamente cõsta de su original despachado en el Oficio de Miguel Fernandez de Norlega Secretario de su Magestad: su fecha à diez y nueue dias del mes de Septiembre de mil y seiscientos y cinquẽta y seis años.

Censura

Cenſura Licentiati Don Franciſci de Paniagua, & Zuñiga, in Collegio Maiori Salmantino Archiepiſcopi Toletani, Togati, & in ea Academia Cathedræ Inſtitutionum Imperialium Anteceſſoris.

IVSSV Supremi Senatus librum *De Ordinibus Militaribus*, fœlicibus productum auſpicijs à R. Patre Magiſtro Andrea Mendo è Societate Ieſu, Supremi Sanctæ Inquiſitionis Senatus Cenſore, & olim in Collegio Salmanticenſi Cathedrarum Theologiæ Scholaſticæ, & Scripturæ Sacræ digniſsimo Anteceſſore, ſollicito ſtudio, & ſedula obſeruatione perluſtraui. Cuius ſtylus terſus, ac elegans, qui florentis calami dexteritate permulcet, & ſuum ſtatim Authorem redolet: methodus mirabili ſerie diſpoſita, ac eleganti claritate digeſta: Argumentum valdè vtile, & egregium parans Hiſpaniæ noſtræ decus: ſubſtantia etiam expolita eruditionis varietate commendata: ſpecioſis antiquitatis Hiſpaniæ monumentis illuſtrata, ex peritiſsimis hiſtoricæ fontibus electæ deducta; quibus plura, quæ in antiquitatis ſinu, ac ſitu iacebant, veteri nitori reſtituit: melioris ſimiliter extat Iuriſprudentiæ portione ornata, cuius difficiliores quæſtiones dubio Marte à Principibus Iuris Interpretibus exagitatas caſtigatiſsimè expendit, non aridè, ſed fertili eruditionis ornatu, & eas matura iudicij deliberatione decidit abſque vtriuſque iuriſdictionis diſpendio: ſplendet ſimul aurea, ac ſpecioſa aliarum Profeſsionum ſupelectilli: impendit enim ſedulam operam Theologiæ moralis illuſtrationi, quibus ſelectioris, & ſolidioris doctrinæ documentis vtrique foro conſulit, ac publicæ vtilitatis bono laudabiliter deſeruit, & ingentem gloriam ſibi parat. Nihil omnino excogitari poteſt, nihil recipit tractationis natura, quod in ſuo libro non diſcernat acutè, & fœliciter expendat. Sed quid ego plura? Totum Opus docta varietate diſtinctum ſuo ſibi pretio apud omnes gratiam conciliabit, cuius Authoris laudes omni honore, ac debitis elogijs libenter percurrerem, ſi poſſent breui pagina claudi: ſit ſatis ſinceræ laudis candore decantare ipſum non ſolùm intra priuatos parietes, ſed in publica oſtentatione per bonas artes inſtitutum ad ſummæ ſapientiæ culmen euectum, inter prima ſuæ commendatiſsimæ Religionis ornamenta prefulgere. Deniq; nihil ſyncteris moribus aduerſum, ac à Catholica Religione deuium inueni, ſed plura, & Eccleſiæ, & Reipublicæ valdè vtilia, eximia pietate commendata. Sic cenſeo. Matriti, die quarta Septembris. Anno 1656.

Licenciatus Don Franciſcus Paniagua, & Zuñiga.

ERRATA

Errata Inſigniora.

PAG. 3. col. 2. lin. 15. dele manus. Pag. 38. col. 1. lin. 34. quatuor, dic, ſexaginta duos. Pag. 42. col. 2. lin. 35. 414. dic, 144. Pag. 49. col. 2. lin. 39. Calatrauæ, dic, D. Iacobi. Pag. 53. col. 1. lin. 8. dinecens, dic, indecens. Pag. 57. col. 1. lin. 21. dele ſciat. Pag. 64. col. 1. lin. 21. Pius Quintus, dic, Bonifacius VIII. Pag. 121. col. 2. lin. 12. Canalleria, dic, Caualleria. Pag. 133. col. 2. lin. 43. vt, adde ad. Pag. 142. col. 1. lin. 14. dele ad. Pag. 147. col. 2. lin. 6. bodis, dic, bonis. P. 178. col. 2. lin. 33. docent, dic, refert. Ibi lin. 34. &, adde, docet. Pag 179. col. 1. lin. 30. 54. dic, 1654. Pag. 189. col. 1. lin. 53. inno, dic, anno. Pag. 194. col. 1. lin. 34. 7. dic, 17. Pag. 200. col. 2. lin. 33. folre, dic, fore. Ibi lin. 35. cognituerum, dic, cogniturum. Ibi lin. 36. Reg. dic, Regem. Pag. 216. col. 2. lin. 18. relatis, adde, & alij plures. Pag. 239 col. 2. lin. 6. 29. dic, 49. Pag. 250. col. 1. lin. 41. Maci, dic, Marci. Pag. 260. col. 1. lin. 3. Ciſtercienſib⁹, dic, Benedictinis. Pag. 283. col. 2. lin. 39. 1. dic, 2. Pag. 336. col. 1. lin. 20. neceſſe, adde eſt. Ibi col. 2. lin. vlt. Monachacor, dic, Monachorum. Pagin. 377. col. 1. lin. 7. ſolùm, adde, præſtatur. Pag. 388. in tit. Benedictini, dic. Benedicti. Pag. 403. col. 1. lin. 15. 17. dic, 7. Pag. 474. col. lin. 53. Quæſitor, dic, Quæſtor.

CÆTERA ERRATA.

PAG. 2. col. 2. lin. 32. aliaqae, dic, aliaque. Pag. 5. col. 2. lin 2. præterere, dic, præterea. Pag. 14. col. 2. lin. 7. paganam, dic, paginam. Pag. 22. col. 1. lin. antepenult. Frioratibus, dic, Prioratibus. Pag. 63. col. 1. lin. 14. Commendarijs, dic, Commendatarijs. Pag. 24. col. 2. lin. 25. Hoyo, dic, Loyo. Pag. 25. col, 1. lin. vlt. ip. dic. ipſe. Ibi lin. 43. pręterea, dic, prætream. Ibi col. 2. lin. 35. confirmata, dic, confirmat⁹. Ibi lin. 46. generale, dic, generalem. Pagin. 28. col. 2. lin. 32. Maur, dic, Mauri. Pag. 33. col. 2. lin. 30. Serna, dic, Serena. Pag. 40. col. 2. lin. vlt. huic, dic, hic. Pag. 41. col. 2. lin. 15. Mazagon, dic, Mazagan. Pag. 47. col. 2. lin. 35. radicatum, dic, radicatus. Pag. 59. col. 1. lin. 23. potuerunt, dic, poterunt. Pag. 62. col. 1. lin. 44. Bauadilla, dic, Bouadilla. Pag. 74. col. 2. lin. 34. Tribunalis, dic, Tribunali. Pag. 82. col. 2. lin. 23. querela, dic, querelam. Pag. 97. col. 2. lin. 44. intelligat, dic, intelligant. Pag. 132. col. 2. lin. 35. illis, dic, illius. Pag. 136. col. 1. lin. 46. dictandis, dic, ditandis. Pagin. 154. col. 2. lin. 29. Reyes, dic, Hoyos. Pagin. 158. col. 1. lin 47. dominio, dic, domino. Pag. 161. col. 1. lin. 14. Fratres, dic, Frater. Pag. 199. col. 2. lin. 17. excipit, dic, excipi. Pag. 200. col. 2. lin. 34. Tribuna, dic, Tribunal. Ibi lin. 38. elegiſſe, dic, elegiſſent. Pag. 218. col. 2. lin. 48. poſſent, dic, poſſet. Pag. 255. col. 2. lin. 38. hi, dic, hic. Pag. 340 col. 1. lin. 7. Benefica, dic, Beneficia. Pag. 347. col. 2. lin. 3. cuſu, dic, caſu. Pag. 359. col. 2. lin. penult. ſubſtituend. dic, ſubſtituendi. Pag. 364. col. 1. lin. 30. teneretur, dic, tenerentur. Pag. 407. col. 1. lin. 1. debet, dic, debent. Pag. 409. col. 2. lin. 39. intenre, dic, intendere.

LIBER hic inſcriptus *De Ordinibus Militaribus*, demptis his Erratis, reſpondet ſuo Originali. Datum Salmanticæ, die 19. Iunij, anno 1657.

M. Antonius Aluarez Valuerdius
Vniuerſitatis Corrector.

SVMA DE LA TASA.

TASARON los Señores del Conſejo Real eſte libro intitulado *De Ordinibus Militaribus*, compueſto por el Padre Andres Mendo de la Cõpañia de Ieſus à cinco marauedis cada pliego, y à eſte precio, mandaron, ſe vendieſe, y no à mas, como conſta de la certificacion, que dello dio Miguel Fernandez de Noriega Secretario de ſu Mageſtad. Su fecha à quatro de Iulio, de mil y ſeyſcientos y cinquenta y ſiete años.

ELENCHVS

ELENCHVS OPERIS.

DE Inſtitutione, qualitate, & diuerſitate Ordinū Militariū, ac de Regio Patronatu.

De priuilegijs, foro, & iuriſdictione eorumdem Ordinum.

De Informationibus, ingreſſu, Nouitiatu, & Profeſsione.

De Voto Paupertatis.

De Voto Caſtitatis.

De Voto Obedientiæ.

De Adminiſtratore perpetuo Ordinum, Prælatis, & Capitulis, eorumque poteſtate, & de Regio Ordinum Senatu.

De Dignitatibus, & Officialibus.

De Monaſterijs, & Collegijs.

De Commendis.

De Beneficijs, eorumque redditibus.

De Receptione Sacramentorum, ceremonijs, ornatu, victu, & cultu Equitum, & Clericorum Fratrum.

De Orationibus recitandis.

De Monialibus Ordinum Militarium.

De bonis decedentiū in Ordinibus Militaribus.

De Funeribus Equitum, & Clericorum Fratrū.

Praxis Regij Senatus Ordinum.

ELENCHVS OPERIS.

De Institutione, qualitate, & diuersitate Ordinũ Militarũ, ac de Regio Patronatu.
De priuilegijs, toto, & iurisdictione eorumdem Ordinum.
De Informationibus, ingressu, Nouitiatu, & Professione.
De Voto Paupertatis.
De Voto Castitatis.
De Voto Obedientiæ.
De Administratore perpetuo Ordinum, Prælatis, & Capitulis, eorumque potestate, & de Regio Ordinum Senatu.
De Dignitatibus, & Officialibus.
De Monasterijs, & Collegij.
De Commendis.
De Beneficijs, eorumque redditibus.
De Receptione Sacramentorum, ceremonijs, ornatu, victu, & cultu Equitum, & Clericorum Fratrum.
De Orationibus recitandis.
De Monialibus Ordinum Militarium.
De bonis decedentiũ in Ordinibus Militaribus.
De Funeribus Equitum, & Clericorum Fratrũ.
Praxis Regij Senatus Ordinum.

LECTORI

Operis ratio, & methodus.

ERTIVS HIC TOMVS PRODIT in lucem post duos alios DE BVLLA CRVCIATÆ, AC DE IVRE ACADEMICO; vtinam eadem sorte fausta, qua illi, publicam mereatur æstimationem, & plausum. Eum in meis Operibus animum semper foui, vt non his materijs insisterem, de quibus plura iam integra volumina prę manibus versarentur, sed his, quę non exacte essent ex professo discussæ, vel paucioribus fuissent Expositoribus illustratę. Hinc Bullam Cruciatæ elucidaui, quia ex innumeris Societatis IESV Authoribus nullus id opus susceperat; qua ratione motus eodem ferè tempore P. Franciscus Bardi Siculus idē Opus doctè perfecit. Postmodùm de Iure Academico concinaui Tractatum, quem nullus equidem priùs ad amussim elaborauerat. Nunc verò DE ORDINIBVS MILITARIBVS, Disquisitiones Morales, & Canonicas, pro foro, & polo in hunc librum digessi; quarum plures, & si libatæ, aut dispersæ in Authoribus reperiantur, attamen nec omnes, nec pro dignitate discussæ, nec in ordinem redactę inuenientur. Integros sanè libros historicos, & Apologeticos de his Ordinibus ad manum habebis; at simul ventilatas quæstiones, quę ad Equites, & Fratres Militiarum spectant, hoc vnum Opus tibi parauit. Plurima complectitur; scilicet agit de Institutione eorum Ordinum, priuilegijs, foro, iurisdictione, informationibus, ingressu, Nouitiatu, Professione, Votis, Patronatu, & Administratione perpetua Regum Hispaniæ, Regio Ordinum Senatu, Prælatis, Capitulis, Officialibus, Dignitatibus, Monasterijs, Collegijs, Commendis, Beneficijs, Ceremonijs, ornatu, Orationibus, Monialibus, Bonis decedentium, Funeribus, & alijs non absimilibus, quibus tota materies penitus exhauritur, nec quid quam vlterius desiderabitur. Opus equidem vtilissimum ipsis Equitibus, & Fratribus Militiarum, Senatibus, Iudicibus, Aduocatis, Iurisprudentibus, & Theologis; vt lites, ac dubia dirimantur; quæstiones, & ca-

sus conscientiæ enodentur,& Confessarij noscãt; quonam pacto se gerant in dignoscendis peccatis, & exonerandis conscientijs Equitum Militarium, & Fratrum;& cum adeò numerus eorum fuerit in dies adauctus,frequentissimè desiderantur resolutiones,quas hic Tomus præfefert. In eius exordio Indicem Disquisitionum,& Quæstionum pręponimus,vt ob oculos tota rei series habeatur. Ad calcem verò Indicem Rerum vberem annectimus,ex quo, inuestigatà dumtaxàt Disquisitione, & Numero, facilè in rem quæsitam deuenies. Quæ tibi arriserint, sequitor; quæ secùs, piâ manu corrigito;nam iudicij mei minimè tenax,à quouis sapiente gaudebo emendari, & Ecclesiæ arbitrio cuncta ex animo subdo.

INDEX

Diſquiſitionum, & Quęſtionum.

DISQVISITIO 1. De inſtitutione, diuerſitate, & qualitate Ordinum Militarium: ac de Patronatu Regio.

Queſtio 1. De fine inſtitutionis Ordinum Militarium, in Hiſpania.

Quæſt. 2. De Ordinibus Militaribus, & Militijs Equeſtribus inſtitutis extra Hiſpaniam.

§. 1. Ordo Militię Conſtantinianæ equitum Angelicalium Aureatorum: olim apud Gręciam, nunc in Italia.

§. 2. Ordo Militaris S. Antonij, in Æthiopia.

§. 3. Ordo Militaris S. Sepulchri, Hieroſolymis.

§. 4. Ordo Militaris Friſiorum, apud Friſonum Prouinciam.

§. 5. Ordo Militaris equitum S. Catharinæ in Gręcia.

§. 6. Ordo equeſtris Militum Templi, vulgò *Templarios*, iam extinctus.

§. 7. Ordo equitum Ieſu-Chriſti, ſancti Sepulchri, in Anglia, iam extinctus.

§. 8. Ordo equitum Montis Gaudij, apud Hieroſolymitanos.

§. 9. Ordo S. Marię Theutonicorum in Germania.

§. 10. Ordo equitum S. Marię matris Domini, qui nuncupantur *Gaudentes*, in Italia.

§. 11. Ordo equitum Nodi iam extinctus, Neapoli.

§. 12. Ordo equitum Balnei, in Anglia, iam extinctus.

§. 13. Ordo equitum Ieſu-Chriſti, ſub S. Dominico, apud Lombardos, & Toloſanos.

§. 14. Ordo equitum Ieſu-Chriſti, & enſium, apud Liuoniam, & Poloniam, iam extinctus.

§. 15. Ordo equeſtris S. Lazari, in Sabaudia, vnitus Ordini S. Mauritij.

§. 16. Ordo equitum S. Mauritij, & ſimul S. Lazari, in Sabaudia.

§. 17. Ordo equeſtris Martyrum, apud Paleſtinam.

§. 18. Ordo equeſtris Lunę creſcentis, ſeu alias, ſtellę, in Sicilia.

§. 19. Ordo equeſtris S. Stephani, apud Florentinos.

§. 20. Ordo equitum Bricianorum, in Suecia.

§. 21. Ordo equitū S. Mariæ de Monte Carmelo, apud Gallos.

§. 22. Ordo equeſtris S. Georgij, in Germania.

§. 23. Ordo equitum S. Ioannis de Ancona, & S. Thomæ, iam aggregatus Ordini Melitenſi.

§. 24. Ordo equitum Sancti Thomę.

§. 25. Ordo equeſtris S. Spiritus, Romę, & alius ſub eodem titulo, in Gallia.

§. 26. Alij Ordines equeſtres à Summis Pontificibus inſtituti.

§. 27. Ordo equeſtris S. Georgij, in Carinthia, & Auſtria.

§. 28. Ordo Militaris S. Marci, apud Venetias.

§. 29. Ordo Militaris Redemptoris, in Mantua.

§. 30. Aliquę Militię iam extinctę, extra Hiſpaniam olim erectæ.

§. 31. Aliqui Ordines, ſeu Militiæ extra Hiſpaniam inſtitutæ, non approbatę; ſeu de quarum approbatione Pontificia non conſtat.

Quęſt. 3. De Regia Militia equeſtri Velleris aurei: Hiſpanè, *del Tuſon*.

Queſt. 4. De Ordinibus Militaribus, ſeu Militijs, in Hiſpania olim erectis, & iam extinctis.

Quæſt. 5. De inſtitutione Ordinis Militaris S. Ioannis Hieroſolymitani.

Quęſt. 6. De inſtitutione, & confirmatione Ordinis Militaris S. Iacobi.

Quæſt. 7. De inſtitutione, & confirmatione Ordinis Militaris de Calatraua.

Quæſt. 8. De inſtitutione, & confirmatione Ordinis Militaris de Alcãtara.

Quæſt. 9. De inſtitutione Ordinis equeſtris de Monteſa, in Regno Valentiæ.

Quæſt. 10. De inſtitutione Ordinis Militaris de *Auis*, in Luſitania.

Quęſt. 11. De inſtitutione Ordinis Militaris Chriſti, in Luſitania.

Quæſt. 12. De Patronatu Regio circa omnia Eccleſiaſtica ſpectantia ad Ordines Militares, quorum Rex eſt Adminiſtrator.

§. 1. Stabilitur Regius Patronatus.

§. 2. An Rex ratione sui Patronatus possit ad se auocare prouisionem, seu præsentationem ab aliis fieri solitam quoad seruitium?

Quest. 13. Exponuntur aliqua circa Regium Patronatum Ordinum Militarium.

Quæst. 14. An vendere Insignia Militaria, seu Habitus equestres, & Commendas, sit simonia, aut lethale peccatum?

Disquisitio 2. De Priuilegijs, foro, & iurisdictione Ordinum Militarium.

Quæst. 1. De iurisdictione Ordinum Militarium. Vbi plura de potestate Senatus Ordinum, & Priorum.

§. 1. Stabilitur iurisdictio circa Ecclesiasticos, & temporalis Regia circa proprias ditiones.

§. 2. Stabilitur amplius iurisdictio Ordinum Militarium. Vbi plura de visitatione Ecclesiarum.

§. 3. Illationes ex doctrina tradita de iurisdictione Ordinum Militarium.

Quest. 3. De priuilegijs in communi Ordinum Militarium. Vbi de solutione Decimarum.

Quæst. 4. De potestate Ordinum Militarium ad eligendos Iudices Conseruatores.

§. 1. Exponitur, & stabilitur potestas.

§. 2. Obseruationes circa Iudices Conseruatores Ordinum Militarium.

Quæst. 2. An Equites Ordinum Militarium sint essempti à iurisdictione Regia in omnibus causis, & soli Senatui Ordinum subiecti? An sint simpliciter, & strictè Religiosi? An Ecclesiastici?

§. 1. Præmittuntur aliqua certa apud omnes.

§. 2. Proponuntur fundamenta sententiæ affirmantis.

§. 3. Proponuntur fundamenta sententiæ negantis.

§. 4. Illationes, quas deducunt Authores affirmantes.

§. 5. Traditur, vt constans, Clericos Fratrea esse strictè Religiosos, & eorum vota esse solemnia.

Disquisitio 3. De informationibus ingressu, Nouitiatu, & Professione in Ordinibus Militaribus.

Quæstio 1. Quis admittat ad Ordines Militares? Et de Informationibus ante ingressum peragendis.

Quæst. 2. Exponuntur aliqua circa Informationes admittendorum ad Ordines Militares. Vbi de duellis.

Quæst. 3. Quo pacto testes deponere debeant in Informationibus Candidatorum Ordinum Militarium?

Quæst. 4 An is, qui scit, se impuro sanguine esse infectum, possit licitè Professionem emittere in Ordinibus Militaribus, ac alimenta, & Commendas percipere?

Quæst. 5. Decernitur de aliquibus, an possint admitti ad Ordines Militares.

Quæst. 6. A quo debeant accipere Equites Habitum Militarem, & coram quo Professionem emittere?

Quæst. 7. Ad quid teneantur Nouitij Ordinum Militarium tempore Nouitiatus?

Quæst. 8. De priuilegijs, quibus gaudent Nouitij Ordinum Militarium. Vbi de priuilegio Canonis.

Quæst. 9. Exponuntur verba Professionis, quam emittunt Militares.

Quæst. 10. Quo modo intelligatur *conuersio morum à bono in melius*, emissa in Professione Alcantarensium?

Quest. 11. An Equites, & Clerici Fratres Militares ex vi Professionis ita ligentur, vt nequeant de se ipsis disponere absque licentia ordinis?

Quæst. 12. An Regularis Militaris Professus, si ad aliam Religionē strictiorem transeat absque licentia suorum Prælatorum, validè in illa Professionem emittat?

Quæst. 13. An Eques Professus Ordinis D. Ioannis possit ex dispensatione Pontificia transire ad statum Equitum aliorum Ordinum Militarium?

Quæst. 14. An, qui emisit votum Religionis, ei satisfaciat, assumendo Habitum Equitum, aut Clericorum Fratrum Ordinum Militarium? Vbi alia dubia deciduntur.

Quest. 15. An Professio possit emitti in articulo mortis à Regularibus Militiarum ante expletum annum Nouitiatus? Et an Nouitij eo anno minoribus Ordinibus initiari à suo Priore?

Quest. 16. An Equites coniugati indigeant licentia vxorum, vt ingrediantur Ordines Militares, & in eis Professionē emittant?

Quæst. 17.

Quæst. 17. De dispensatione requisita, & fine intendendo in susceptione Habitus Militaris; & in professione.

Disquisitio 4. De voto Paupertatis Ordinum Militarium.

Quæstio 1. Ad quid teneantur Equites Militares ratione voti Paupertatis?

Quæst. 2. An peccent Equites Militares contra votum Paupertatis, si non faciant Inuentarium, aut sua bona in res illicitas insumant?

Quæst. 3. An Fratres Clerici Ordinũ Militarium possint, dum viuunt, de fructibus Beneficiorum, aliisque distributionibus, & bonis similibus pro libito disponere?

§. 1. De Clericis Fratribus intra Monasteria, aut Collegia degentibus; & de Inuentario ab eis conficiendo.

§. 2. Quomodo possint disponere, dum viuunt, de suis bonis Fratres Militiarum extra Communitatem degentes?

Quæst. 4. An Clerici Fratres Militiarum valeant disponere, dum viuunt, de bonis immobilibus?

Quæst. 5. An possint Clerici Fratres Militiarum bona immobilia alieno nomine emere, aut sub alterius capite constituere, vsumfructum sibi reseruantes?

Quæst. 6. An Clerici Fratres Militiarum expendentes in vsus illicitos bona, de quibus disponendi facultatem habent, peccent contra votum paupertatis, & etiam contra Iustitiam?

Quæst. 7. An Clerici Fratres Militiarum peccent contra votum paupertatis, aut contra aliam virtutem, si nimiam pecuniæ quantitatem, & pretiosam suppellectilem habeant?

Quæst. 8. An Fratres Clerici Iacobæi proprietatem bonorum retineant?

Quæst. 9. An aliqua negotiatio sit licita Clericis Fratribus Ordinum Militarium?

Quæst. 10. An Clerici Fratres succedere in bona, & in Maioratus valeant?

Quæstio 11. An ex vi voti Paupertatis teneantur Equites Militares ad tradendum bona sua Ordini, aut Regi, vt Administratori, si ab eis poscantur?

Disquisitio 5. De Voto Castitatis Ordinum Militarium.

Quæstio 1. Ad quid teneantur Equites Militares ratione Voti Castitatis?

Quæst. 2. An, si Eques Militaris vouisset in Professione Castitatem absolutam, esset validum votum?

Quæstio 3. An matrimonium ratum dissolvatur per Professionem Equitum Militarium Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani?

Quæst. 4. Exponuntur aliqua circa Votum Castitatis emissum in Ordinibus Militaribus.

Disquisitio 6. De Voto obedientiæ Ordinum Militarium.

Quæstio 1. Cui, & in quibus teneantur obedire Equites Militares, ratione voti Obedientiæ?

Quæst. 2. Qua obligatione teneantur Equites, & Clerici Fratres Militiarum ad seruandum Regulam, statuta, & Definitiones suorum Ordinum? Vbi agitur, quid iuxta illas debeant soluere Dignitates, & Commendatarij.

Quæst. 3. Cui teneantur obedire Clerici Fratres Militiarum, ratione voti obedientiæ?

Disquisitio 7. De Prælatis, & Capitulis Ordinum Militarium, eorumque potestate; & de Regio Ordinum Senatu.

Quæstio 1. De Regibus Hispaniarum, Administratoribus perpetuis Ordinum Militarium, qui in his Regnis sunt instituti.

Quæst. 2. De Capitulis generalibus Ordinum Militarium, eorumque potestate.

Quæst. 3. De Senatu Regio Ordinum Militarium, eiusque iurisdictione?

Quæstio 4. An Priores Militares gaudeant iurisdictione in vtroque foro?

Quæstio 5. Quinam in Ordinibus Diui Iacobi, & Calatrauæ iurisdictione gaudeant in vtroque foro? Vbi de Prioratu Monasterij Montesę.

Quæstio 6. Qui Priores in Ordine Alcantarę gaudeant iurisdictione in vtroque foro, vti Pontificalibus, solemniter benedicere, & Indulgentias conferre?

Quęſt. 7. An Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudẽtes poſſint concedere omnibus ſubditis litteras dimiſſorias, vt Ordinibus initientur, & minores Ordines conferre eis, alijsque non ſubditis, litteras dimiſſorias à ſuis Pręlatis afferentibus?

Quæſt. 8. An vacantibus Prioratibus Militiarũ, quibus annexa eſt iuriſdictio quaſi Epiſcopalis, Vicarij, vel Subpriores poſsint litteras dimiſſorias conferre ſubditis, vt Ordinibus initientur?

Quæſt. 9. An eques Militaris, ſi Ordinibus ſit initiandus, teneatur poſcere litteras dimiſſorias à Priore Monaſterij ſui Ordinis?

Quęſt. 10. An Priores Militares gaudẽtes iuriſdictione, quaſi Epiſcopali poſſint abſoluere omnes ſubditos à caſibus reſeruatis, à quibus poſſunt ſuos ſubditos Epiſcopi abſoluere? Et an in irregularitate diſpenſare?

Quæſt. 11. An nomen Prioris Militaris iuriſdictione, quaſi Epiſcopali gaudẽtis apponendum ſit, vbi in Miſſa dicitur, *Antiſtite* N.?

§. 1. Proponitur ſententia negans.

§. 2. Proponitur ſententia affirmans, & noſtrum iudicium.

Quæſt. 12. Exponuntur aliqua dubia circa poteſtatem, & obligationem Priorum Militarium iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentium.

Quęſt. 13. Alia dubia deciduntur de poteſtate Priorum Militarium iuriſdictione quaſi Epiſcopali in ſuis territorijs gaudentium.

Quæſt. 14. De concordia Ordinis de Alcantara, cum Epiſcopo, & Eccleſia Cathedrali Caurienſi.

§. 1. Proponitur concordia.

§. 2. Obſeruationes circa concordiã.

Quęſt. 15. De Viſitatoribus Ordinum Militarium, eorumque iuriſdictione, & poteſtate.

§. 1. De Viſitatorum electione, & deſignatione.

§. 2. De poteſtate Viſitatorum.

Quæſt. 16. An poſsint eſſe Priores Monaſteriorum, aut Rectores Collegiorum Militarium Regulares, qui habent Dignitates intra ipſos Ordines equeſtres, ſiuè Prioratus cum animarum cura? Et an ad Academias cauſa ſtudiorum ſe conferre?

Quæſt. 17. An Rectores Collegiorum Militarium poſsint cenſuras, & præcepta obedientiæ ſubditis Religioſis imponere? Vbi de eorum iuriſdictione.

Quęſt. 18. De Subprioribus Monaſteriorum Militarium, & de eorum poteſtate.

§. 1. Aliqua exponuntur. Vbi plura de poteſtate Priorum.

§. 2. Exponuntur alia dubia circa Subpriores Militares. Vbi etiam de Prioribus.

Quęſt. 19. De Vicarijs generalibus, & de Viſitatoribus Priorum Militarium iuriſdictione quaſi Epiſcopali pro foro externo gaudentium.

Diſquiſitio 8. De Dignitatibus, & Officialibus Ordinum Militarium.

Quęſtio 1. Quæ, & quot ſint Dignitates in Ordinibus Militaribus D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ?

Quæſt. 2. An Dignitates Ordinum Militarium proprię Fratrum Clericorum poſsint conferri equitibus, ſi ſacris initientur?

Quæſt. 3. Quibus exemptionibus gaudeant Dignitates Ordinum Militarium?

Quęſt. 4. De Officialibus, ſeu officia, ac munera ſpiritualia gerentibus in Ordinibus Militaribus.

Diſquiſitio 9. De Monaſterijs, & Collegijs Ordinum Militarium.

Quęſt. 1. Monaſteriorum finis, & regimen.

Quæſt. 2. De Collegijs Ordinum Militarium.

Quęſt. 3. An Clerici Fratres Militares poſsint publicè addiſcere Ius ciuile? Vbi aliæ quæſtiones deciduntur.

Quæſt. 4. De Capellanijs, ſeu Miſsis inſtitutis in Monaſterijs, & Collegijs Militaribus aliqua dubia elucidantur.

Quæſt. 5. Alia dubia circa eaſdem Capellanias, ſeu Miſſas.

Quæſt. 6. Quibus obligationibus obſtringatur Clericus Frater, ſi ad Epiſcopatum promoueatur?

Quęſt. 7. An Clerici Fratres Militares poſsint aſsiſtere ſpectaculis agitationis Taurorum?

Quęſt. 8. Quo modo Clerici Fratres in Salmantinis Collegijs degentes Magiſtro Scholæ ſubijciantur? Et an poſsint Gradu Doctoratus in Iure ciuili inſigniri, & illud publicè edocere?

Quæſt. 9. An Clericis Fratribus ſubditis Rectores ſint aſsignaturi confeſſarios? Vbi de confeſſarijs Militaribus.

Quæſt. 10. Controuerſia circa Prioratum

tum Monasterij de Calatraua refertur.

Quæst. 11. Referuntur aliqui Viri illustres, qui ex Monasterijs, & Collegijs trium Ordinum Militarium prodierunt.

Disquisitio 10. De Commendis ordinum Militarium.

Quæst. 1. Quid sint Commendæ, & quo fine institutæ?

Quæst. 2. An, & quomodo possint habere Commendas Ordinum Militarium fœminę, aut ætate minores, aut hi, qui non sunt Regulares ipsorum Ordinum? Vbi de pluralitate Commendarum, alijsque concernentibus.

Quæst. 3. Quę sint obligationes annexæ Commendis trium Ordinum Militarium?

Quæst. 4. De concursu eorum, qui ex Decreto Regio Commendas expectant.

Quæst. 5. An Commendatarijs ordinũ Militarium debeantur primitiæ, & oblationes?

Quæst. 6. An Commendatarijs Ordinum Militarium debeantur Decimę ex fructibus omnibus? Et an illi teneantur soluere subsidium, & excusatum?

Quæst. 7. Aliqua exponuntur de Commendatarijs Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani.

Disquisitio 11. De Beneficijs Ordinum Militarium, eorumque redditibus.

Quæst. 1. De examine, electione, & collatione ad Beneficia Militiarum requisita.

Quæst. 2. An Beneficia Ordinum Militarium, quæ Fratres obtinent, sint amouibilia ad nutum?

Quæst. 3. An Clerici Fratres Ordinum Militarium possint obtinere, qua suis Capellanias in Ecclesijs sui territorij sitas, etiam obtineri solitas à Clericis sæcularibus?

§. 1. Deciditur quæstio.

§. 2. Stabilitur ampliùs, posse Clericos Fratres Ordinum Militarium habere, quasuis Capellanias in eorum Ordinum Ecclesijs sitas.

§. 3. Diluuntur argumenta contraria.

Quæst. 4. An Clerici Fratres Ordinum Militarium de licentia suorum Superiorum possint obtinere quaslibet Præbendas, & Beneficia sęcularia absque dispensatione Pontificis?

§. 1. Examinantur fundamẽta sententiæ affirmantis.

§. 2. Expenduntur fundamenta sententię negantis.

§. 3. Fertur iudicium de fundamentis vtriusque sententiæ.

Quęst. 5. Præstringuntur obligationes Clericorum Fratrum Militarium, qui Parochi sunt.

Quæst. 6. Aliqui casus occurrentes circa Parochos, & eorum Vicarios in Ordinibus Militaribus exponuntur.

Quæst. 7. De resignatione, seu renunciatione Beneficiorum in Ordinibus Militaribus.

Disquisitio 12. De receptione Sacramentorum, ceremonijs, ornatu, victu, & cultu equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.

Quæst. 1. An sub peccato mortali teneantur equites, Militiarum gestare Habitum, seu Insigne suorum Ordinum, & quomodo?

Quæst. 2. An Religiosi Militares, dum administrant Sacramenta, possint vti toga Capitulari, loco superpellicei, aut Albæ?

Quæst. 3. An Clerici Fratres Militares peccent lethaliter, & simul in excommunicationem incidant, si proprium Habitum non gestent?

Quæst. 4. An equites Militares debeant accinctos tenere enses, dum Sacramenta recipiunt?

Quæst. 5. De excommunicatione, quę fertur in Monasterijs Calatrauæ, & Alcantaræ, die Dominica Palmarum.

Quæst. 6. Ostenditur expediens, diem S. Benedicti institui Festum in territorijs Ordinis Alcantaræ. Vbi attinguntur Indulgentiæ Ordinum Militarium.

Quæst. 7. Cui confiteri teneantur equites, & Clerici Fratres Ordinum Militarium? Vbi de casuum reseruatione.

Quæst. 8. An is, qui intendẽs adscribi Militiæ Iacobeæ paratus est ad duellum acceptandum, sit absoluendus in Confessione?

Quæst. 9. De voto defendendi Immaculatam Conceptionem Deiparæ Virginis, quod emittitur in tribus Ordinibus Militaribus. Vbi aliqua de hoc Mysterio obseruantur.

Quæst. 10. An in Ecclesijs exemptis Ordinum Militarium sitis intra limites Diœcesum Episcopalium liceat peragere officium diuinum de sanctis specialibus earum Diœcesum, & è conuerso?

Quæst. 11. An liceat Regularibus Militiarum vti Altari portatili? Vbi de recep

tione

tione Eucharistię, & de alijs.

Quæst. 12. Exponuntur aliqua circa victum, & ornatum Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium. Vbi de esu ouorum, & Lacticiniorum tempore Quadragesimę.

Disquisitio 13. De Orationibus recitandis in Ordinibus Militaribus.

Quęstio 1. Proponuntur Orationes recitandæ à Regularibus Militiarum.

Quæst. 2. An Equites Militares teneantur sub peccato recitare Orationes in suis statutis præscriptas? Idem quęritur de Clericis Fratribus Militiarum quoad Orationes aliquas. Vbi alia similia deciduntur.

Disquisitio 14. De Monialibus Ordinum Militariũ.

Quæstio 1. Referuntur Monasteria Monialium Ordinum Militarium, & aliqua communia supponuntur.

Quæst. 2. Libantur alia in communi de Monialibus, quæ Militaribus sunt aptanda.

Quæst. 3. Attinguntur alia communia Monialibus, & aptanda Militaribus.

Quæst. 4. Traduntur alia ad praxim opportuna de Monialibus, quæ respectiuè Militaribus congruunt.

Quæst. 5. Exponuntur aliqua de Confessarijs Monialium, atque etiam Religiosorum Militarium vtriusque sexus.

Quæst. 6. De Informationibus Monialium Ordinum Militarium.

Quæst. 7. De Clausura Monialium Ordinum Militarium.

§. 1. Libantur aliqua Monialibus cõmunia de Clausura.

§. 2. Attinguntur alia pro praxi circa Clausuram Monialium.

§. 3. De Clausura Monialium Militarium. Vbi aliqua circa ipsas exponũtur.

Disquisitio 15. De bonis decedentium in Ordinibus Militaribus.

Quęstio 1. An Equites Militares de omnibus suis bonis testari queant?

Quæst. 2. An, & quomodo Equites, & Clerici Fratres Militię S. Iacobi testari valeant?

Quæst. 3. An, & de quibus bonis possint per vltimam voluntatem disponere Clerici Fratres Militiarum Calatrauæ, & Alcantaræ?

Quæst. 4. An Ordines Militares in suis Capitulis, aut Regius Ordinum Senatus possit immutare vltimas dispositiones bonorum, à Clericis Fratribus Militiarũ Calatrauę, & Alcantarę relictas? Vbi aliqua de Clericis Fratribus Ordinis S. Iacobi obseruantur.

Disquisitio 16. De Funeribus Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.

Quæst. 1. De Habitu, & pompa, qua Regulares Militiarum tumulari debent; & de ipsorum sepulturis.

Quæst. 2. De Suffragijs, & Orationibus fundendis pro Defunctis Ordinum Militarium.

Disquisitio 17. et vltima. Praxis Regij Senatus Ordinum.

Quæstio 1. Præstringuntur plura iam stabilita de munere, potestate, & iurisdictione Senatus Ordinum.

Quæst. 2. Attinguntur ea, de quibus Senatus Regius Ordinum Regem hostrum, vt perpetuum Administratorem, consultat. Vbi alia exponuntur.

Quæst. 3. De Informationum examine, & approbatione ad Senatum Regium Ordinum spectantibus.

Quæst. 4. Exponuntur aliqua, quæ præstantur, & alia, quę præstari possunt à Senatu Regio Ordinum?

Quęst. 5. et vltima. Ex quibus Personis constituatur Illustrissimus Senatus Regius Ordinum?

DE

DE ORDINIBVS MILITARIBVS.

DISQVISITIO NES CANONICAE, THEOLOCICÆ MORALES, ET HISTORICÆ,

DISQVISITIO I.

DE INSTITVTIONE QVALITATE, ET DIVERSITATE ORDINVM MILITARIVM; AC DE REGIO PATRONATV.

NON EST ANIMVS, HISTORIAS EVOLVERE, annalia recensere, antiquitatem cuiusque Ordinis Militaris vindicare, seriem Magistrorum, & rerum gestarum attexere; Hæc etenim integra volumina complent, à pluribus agitata, ac discussa, nec spectant ad praxim, ad cuius scopum hic Tractatus collimat. Quare supponēda sunt potiùs, quàm ventilanda; Et, ne vel vmbram offensionis cuiquam suffundamus, nihil circa Historica decernemus, sed ab alijs latè expensa libabimus, vt cuiusque sententia, & arbitrium iusto suo libramine pensetur, quin ex breui epilogo, quo rem præstingemus, vis, aut præiudicium accrescat. Necessum fu it tamen historica attingere, ne ieiunum hoc Opus euaderet; atque etiam, vt fundamenta iaciantur, quibus tota innixa Disquisitionum moles assurgat.

QVAESTIO I.

De fine Institutionis Ordinum Militarium in Hispania.

GRASSABATVR per Hispaniam totam Maurorum infesta lues, quā ad eius excidium Africa euomuit, & post infœlicis Roderici Gothi miserabilem fortunam, ferè per cunctas Prouincias superbè dominabatur. Memores sui ipsorum Hispani, Pelagio Duce, sæuam tyrannidem propulsare cæperunt. Creuit in dies animus: reflo-

 ruit

norum arma ingentes Maurorum acies debellarunt; Vrbes, Oppida, & Prouincias obtinuerunt. Sed adhuc illi non exiguam Hispaniæ portionem occupabāt, & continuò ad bellum accinti, incursibus, rapinis, & prælijs Catholicos nostros inuadebant. Non dum taxàt de terreno Regno agebatur momentum, sed de Fide, de Religione, de Ecclesia, cuius conseruatio, & propagatio ab hostium expulsione pēdebat, ac iliis caput extollentibus, periclitabatur.

2 Annuit pientissimus Deus communibus Fidelium votis, vt execrabilis adeò pestis eradicata ab Hispania ad suas Africanas oras ageretur; Et, qui diuersis temporibus, contra Ecclesiæ hostes, Religiones sacras denuò exorientes, vt firmissimas arces, opposuit, quæ scriptis, disceptationibus, & morum sanctimonia Fidei veræ inimicos deturbarent, opportuna exitialibus morbis medicamina parans; decreuit pariter suæ Fidei, & Ecclesiæ, nec non suæ omnino Hispaniæ, per aptissima media consulere. Sed quia bellum non vocibus, scriptis, & erroribus disseminatis gerebatur, sed armis, Militias sacras, & Regulares armauit, vt arma armis propellerentur, & insimul virtutum, & religiosæ disciplinæ vigore robur accresceret; vnde certiores obtinerētur victoriæ, ad quas simul cum armis Oratio, pœnitentia, & austerus vitæ tenor viam complanarēt.

3 Ad hunc finem, & scopum Ordines Militares D. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, Montesæ, & alij in Hispania fuere instituti, atque, vt adeò pij, salubres, & vtiles tum animabus proprijs, tum Fidei, & Ecclesiæ, ab Apostolica Sede approbationem, confirmationem, laudē augmentum, priuilegia, & immunitates obtinuerunt. Igitur eò tetendit Institutio, vt Regulares Milites profectum in virtutibus facerent, aduersus Fidei hostes militarent, & gloriosè pro Ecclesia ab illorum peste seruanda, vitam periculis belli exponerent.

4 Vt verò aptiùs huic fini insisterent, circa hostium ditionem degebant, eorum incursus, & excursus propulsando; &, dum armis onusti in acie non militabant, in suis versabantur Monasterijs, seu non longè ab illis, prout se ferebat occasio, ibique communem vitā agebāt Calatrauenses, & Alcantarenses, ac alij Milites, (Equites tamen D. Iacobi semper potuerunt nupcias contrahere) Orationibus, & pijs Operibus dediti, linteo circa corpus minimè vtētes, in proprioque Ordinum habitu, moderato cibo victitantes. Indè moniti, cum Mauri ingruebant, illicò proficiscebantur, strenuè pugnaturi.

5 Quanta ex his Ordinibus Militaribus exindè bona prouenerint, nullus est, qui non legerit, audiuerit, nouerit. Egregios, & insignes triumphos eorum auxiliares copiæ nostris Regibus attulerunt, quos sæpè miracula comprobarūt. Furentes Mauros frænarunt, atque eos discere coegerunt, intra proprios termi nos contineri. Eorum Ordinum iuuami ne valido paulatim fuerunt in angustias hostes redacti, donec demum à Regno Granatensi, quod vnica iā erat ipsorū sedes, per inclytos, & nunquā satis laudatos Reges Catholicos Ferdinandū, & Elisabetham, Equitibus Militaribus suppetias ferentibus, fuerunt expulsi, & ab infestissimis, sæuis, & pertinacibus Fidei, & Ecclesiæ inimicis libera tandem Hispania respirauit.

6 Admittebantur insuper in Ordines Militares Clerici, quos nunc Fratres nuncupamus, qui in albū Religiosorū adscripti Diuinis Officijs vacabant, Choro assistebant, Sacramenta Equitibus, & vasallis, seu subditis Ordinū ministrabant, aliaqae pietatis munia exercentes, armis spiritualibus validum præbebant Equitibus militantibus auxilium.

7 Rebus deindè immutatis, hostibus ab Hispaniæ oris expulsis, commutatoque à Sede Apostolica iustissimas ob causas voto absoluto Castitatis Equitū Calatrauensium, & Alcantarensium, Montesæ, & aliorū, extra Monasteriorum clausura vitā ducere cæperunt, ibi Fratribus remanentibus, dū legitimè extra illa nō forent occupati. Sed nō ideò finis Institutionis Ordinū Militariū frustraneus fuit redditus; quippè eo animo esse debent, & sunt Equites Militares, vt, quotiescumque ad bellū contra hostes Ecclesiæ gerendū aduocentur à Magistro, seu Administratore Ordinū (scilicèt nostro Hispaniarū Monarcha) seu quoties vexilla Ordinum à Cōmendatarijs Maioribus in publicū efferātur, prompti teneātur ad militiā, ac bellū proficisci; quin & cæteri Cōmendatarij iuxta Cōmēdarum qualitatem, obstricti sunt milites alios secū comites gestare; quibus omnibus Rex

Rex noster stipendia ad victum opportuna suppeditet.

8 Indè dignoscitur pietas, & perfectio finis Institutionis Ordinum Militarium. Etenim Religiones sunt Fidei, & Ecclesiæ propugnacula; &, cum vndique à suis hostibus mater Ecclesia prouocetur, diuersisque armis lacessatur, expedit sanè, vt diuersis pariter armis Filij Catholici in eius defensionem accurrant. Hinc agmina Sacra parantur; Alij orationi, ac contemplationi diditi Deum exorant, vt triumphos aduersus infestos inimicos largiatur; Alij vitam contemplatiuam, & actiuam agentes, Deum placant, & saluti proximorum incumbunt, ne in errores, & vitia præcipitentur, atque à peccatis resipiscant; simulque scripto, & verbo conantur Ethnicos, Mahometanos, Hæreticos, ac barbaros quosque, etiam in remotissimis, & abditissimis regionibus degentes, ad fidem Catholicam, & meliorem vitæ frugem reuocare. Alij, vt Equites Militares, ex munere, & Instituto rebelles in Ecclesiam profligare tenentur. Exhis diuersis copiis consonus inter se, & firmissimè instructus formatur exercitus, vt nullo ex latere Ecclesiæ mœnia, ac munimenta labefactari tententur, vbi præstò non sint validissimi Milites, qui iuxta hostilium qualitatem incursuum, Orationibus, Disputationibus, Scriptis, Armis, ipsiusque proprii sanguinis effusione, impetus propulsent, & gloriosa de hostibus trophæa reportent.

9 Cæterùm cum Militares Ordines à Regibus obtinuerint plurium Oppidorum ditiones, in quibus etiam, Pontificibus impertientibus, iurisdictionem Ecclesiasticam, & Beneficia, seu Priora tus, vel Rectoratus fuerunt adepti, hæc omnia per Fratres Militiarum Clericos & Presbyteros exercentur. Quarè hi priùs in Monasteriis degunt, postmodũ in Collegijs ad scientias comparandas, & demùm vel ad Monasteria redeunt, vel inde ad ea Ecclesiastica munera assumuntur. Itaque eorum Finis est, Choro, & orationi interesse, & proximorum incumbere saluti, Sacramenta administrãdo, Fideles instruendo, concionãdo, omnibusq; alijs vijs insistendo, quæ ad animarum lucrum spectant. Vnde vitã actiuã, & contemplatiuã annectunt. Quam perfectus autẽ sit Finis Religionũ, quæ vtramq; vitã complectũtur, adeò ex D. Thoma, & omnibus Authoribus est cõspicuũ, vt id probare, & exornare, sicut esset facile, ita meritò cẽseretur superfluum. Quin & muneris Episcopalis non pauca hi Fratres exercent, dum iurisdictione quasi Episcopali fungũtur; vnde ad id etiã ipsorum Institutũ destinatur, eiusq; exindè accrescit perfectio, cum Episcoporũ Institutũ sit perfectissimũ, &, qui ex eo quidquam participant, respectiuè perfectionem mutuentur.

10 In omnibus ferè Regnis Orbis Christiani Ordines Militares fuisse erectos, reperimus, vt auxiliaris Religiosorum manus manus ambidextera, Orationibus, & Armis bono publico ferret suppetias; seu ministerijs spiritualibus simul, ac tẽporalibus erga Fideles cuncta exerceret munia charitatis. Hispania verò nostra plures Militias Regulares, quã singula alia Regna, dedit Ecclesiæ; nam quæ inmunitissimã Fidei arcẽ, ipsiusq; Ecclesiæ validissimũ propugnaculum destinabatur, debuit plures spiritu, & corpore armatas copias instruere, quæ communes Fidei orthodoxæ hostes profligarent, ac indefessis vigilijs circumstarẽt, vndiq; nę inimica tela, Hæreses, Errores, Iudaismi scintillæ, nec vlla alia zizania in defœcatam segetem Hispaniæ irreperẽt, aut Fidei muros quoquo modo labefactarent. Indè Catholica disciplina in vastissimis, totumque Orbem amplectentibus, Hispaniarum Regnis, viget, extollitur, augetur; nec vllus triumphus, aut fœlicitas sollicitatur, quæ non sit cum Fidei incremento coniuncta. Quippè nostri Monarchæ norunt, se à Deo in Fidei specialissimos Defensores fuisse designatos, totisque animis, viribus, & facultatibus incũbunt ei fouendæ, erroribusq; penitùs à sua amplissima ditione eradicandis. Cui intenti scopo ditissimos suos thesauros in Europa, Africa, Asia, & America veluti profundunt.

11 Diuersis autẽ tẽporibus, & diuersis in Regnis Hispaniæ, cũ nondũ cuncta sub vnius Monarchæ ditione regebãtur, Ordines Militares sumpserũt exordiũ; scilicet sub Regibus Castellæ, & Legionis Ordines S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcãtaræ; sub Rege Aragoniæ Ordo Montesæ; sub Regibus Lusitaniæ Ordines Auis, & Christi. Hi quidem sex Militiarum Ordines Hispaniæ, nunc vigentes sunt speciales, & propriæ,

Quibus adnectere liceat Ordinem Militarem Sancti Ioannis Hierosolymitani. Etenim, quamuis non fuerit in Hispania institutus, Magistrumque magnum in Insula Melitensi habeat. Attamen Reges nostri, inter eosque Carolus V. Imperator Augustus, patrocinium, redditus, ditiones, & tutamen pace, ac bello ei Ordini suppeditauere, obsequium Ecclesiæ præstantes, quam Militia hæc ab hostium incursibus semper defendere totis conatibus curauit, ac Maurorũ infestissimam gentẽ terra, & mari coercere, ne in Catholicos sæuiant, eosque, direptis facultatibus, in acerbam redigant seruitutem. Quare in Hispania plures locos, & Ecclesias obtinet hic Ordo; Prioratibus, Commendis, ac Beneficijs potitur; Equites ad Prioratus maiores Regnorum, Munia honorifica Ordinis, & ad Commendas vocantur; Fratres verò Clerici ad Prioratus Ecclesiasticos, & Beneficia admittũtur, & insuper Monasteria, & Collegia eis sunt extructa, in quibus vitam in Communitate religiosè transigant, & Studijs litterarum incumbant; Ita tamen, vt nullus externus, sed Hispani omnes prædictis omnibus in Hispania fruantur. Quare rectè asseruerim, non immeritò Ordinem Militarem S. Ioannis, quasi proprium Hispaniæ, posse cæteris annecti, estò non sit eo rigore, quo cæteri, proprium.

12 Hæc prima libri fronte libauerim in commendationem finis, & Instituti Ordinum Militarium, quod equidem libens lato calamo prosequerer si exornatorio stylo foret agendum. Sed non fuit is animus, verùm difficiliora, ac vtiliora percurrere, & rem fortasse penitus absoluere. Ne autem quidquã intactum, etiam historicum, in Opere desideretur, breuiter Institutionem Ordinum Militarium enarrabo, nec quidquam circa id (quod præstitere non pauci) in controuersiam vertam, sed quæ in Authoribus extat, breuissimo compendio præstringam. Et, vt aliquid curiosæ aliquorum indagini indulgeamus, non extra rem erit, si Ordines Militares extra Hispaniam erectos, qui vel adhuc vigent, vel eorum extant monumenta, aut vestigia, leui manu recensea-

mus.

Quæst. 2. De Ordinibus Militaribus, & Militijs Equestribus institutis extra Hispaniam.

13 NOn possumus huius Tractatus quæstiones omninò aptare Ordinibus Militaribus extra Hispaniarũ Regna, tum quia plures extant, diuersisque statutis, regulis, ac ceremonijs gubernantur, ad quas seorsim exponendas integra volumina desiderarentur; tum quia, quamuis apud aliquos Authores non pauca circa eos Ordines reperiantur, tamen nequit accuratè de illis agi, dum Religiosi ex illis docti, ac experti non consuluntur, & singulorum Ordinum statuta, Definitiones, Actus Capitulares, consuetudines, & praxis non examinantur, cum ab his omnibus pẽdeant dubia, ac decisiones. Quo modo autem cõsulat Viros illos doctos, singulorumque Ordinum praxim, ac statuta examinet, qui procul ab eis, in Hispaniæ Regione, in Vrbe Salmantica huic incumbit litterario labori? Id circo è contra de Ordinibus Militaribus Hispanis possumus accuratè differere, quia in promptu sunt ea omnia, quæ ad eiusmodi dissertationem requiruntur, dum adsit industria, labor, sollicitudo, ac reconditarum vbique notitiarum indefessa exploratio.

14 Quin intra ipsam Hispaniã triplex Militaris Ordo, nempè Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, præcipuam sibi vendicat huius tractatus vestigationem; De his enim Ordinibus plura apud Authores ventilantur; plures item sunt Equites, Fratres, Commendæ, Beneficia, iurisdictio, ac facultates; plures lites, ac controuersiæ; frequentiora dubia moralia; maior item, & accuratior tum in Curia, tum Salmanticæ, de illis obseruatio, notitia, ac praxis, quàm de alijs Militaribus Ordinibus extra Castellæ vtriusque, ac Legionis Regna institutis. Attamen non pauca de Ordinibus Montesæ, Auisij, Christi, & Sancti Ioannis asseremus, & cum in pluribus conueniant cum triplici præfato Ordine, communes omnibus reddentur quæstiones, si in his, quæ in-

ter

terſe concordant, aptentur. Id ipſum circa Ordines Militares extra Hiſpaniã inſtitutos obſeruandum erit; quippè, vt in ipſorum Inſtitutione, ac pluribus ſtatutis, quæ legi, ac notaui diligenter, animaduerti, multa retinent Hiſpanis Ordinibus priuilegia communia, ſanctionesque non diſsimiles. Quarè exteris etiam Nationibus Tractatus hic erit vtilis, & opportunus. Operæ pretium autem eſt, eorum Ordinum notitiam in præſenti præſtringere.

§. 1. *Ordo Militiæ Conſtantinianæ Equitum Angelicalium Aureatorum S. Georgii, olim apud Græciam, nunc in Italia.*

15 ID prima fronte obſeruauerim, me non decernere, aut diſcutere, vtrùm omnes Ordines Militares, quos in medium proferemus, ſint ſtrictè, & propriè Religiones, &, an approbationes Pontificiæ eò tetenderint, vt ſtatum Religioſum conſtituerent? Hæc enim diſceptatio noſtro inſtituto parùm eſt opportuna, cum ſufficiat id inueſtigare, (quod præſtabimus) de Ordinibus Militaribus in Hiſpania vigentibus. Id præmiſerim, ne, cum recenſeo Ordines omnes, & Pontificias confirmationes, iudicet quiſquam, eos à me, vt ſtrictas Religiones præfigi. Igitur Conſtantinus Imperator traditur huius Militiæ Inſtitutor, annuente Sancto Siluestro Pontifice, poſtquam circa annum 313. Maxentium tyrannum ſuperauit, viſa à ſe iuxta Solem Cruce, & audita ab Angelo voce. *In hoc ſigno vinces.* In cuius rei memoriam, ac gratitudinem Ordinem, qui eam Crucem veneraretur, & quam Militiæ ipſius alumni geſtarent, inſtituit; Hi verò dicuntur *Conſtantiniani* ab ipſo Conſtantino; *Angelicales* ab Angelo, qui Crucem attulit, & vocem protulit; *Aureati* à torque aurea, à qua Crux pendebat à Conſtantino ſolita præſtari Ordinis ſui Militibus. Vocatur autem Ordo Equitum Sancti Georgii, quia hic eius Patronus fuit communi ſuffragio nuncupatus, eo quòd, dum huius Ordinis Milites Hieroſolymas expugnarent, Sanctus Georgius in equo albo equitans, ac pugnans, auxilium eis cœleſte impertiuit, quo Sanctam eam Ciuitatem ab hoſtibus obtinuerunt: & prætereà viuens regulam S. Baſilij Ordini tradidit.

16 Confirmarunt hunc Ordinem, ſub Regula S. Baſilii, quæ ei eſt tradita, & priuilegiis ſtabilierunt plurimi Pontifices, Iulius III. Callixtus III. Pius II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Paulus III. Sixtus V. Clemens VIII. Pius V. Paulus V. Gregorius XV. Vrbanus VIII. Et priùs eum confirmauerant Sanctus Siluester, nec non Leo I. anno 1456. Illuſtrem hunc Ordinem reddidere plures ex illo Sanctorum faſtis adſcripti, nempè ipſe Sanctus Georgius Ordinis Patronus, Sanctus Demetrius, Sanctus Procopius, Sanctus Theodorus, Sanctus Hypolitus, Sanctus Martinus, Sanctus Mercurius, Sanctus Mennas, Sanctus Vitalis, & alii. Celeberrimus etiam eſt Ordo, quia ſeptuaginta duo Imperatores Græci, & Romani, illius extitere Magiſtri, & certatim eum inſignibus priuilegiis donarunt.

17 Finis huius Ordinis eò tẽdit, vt Milites, Chriſtiani nominis, quod adeò extẽdere curauit Conſtantinus, eſſent defenſores, illiusq; hoſtes inſequerentur. Floruit Ordo apud Græciã, cum illuc tranſtulerit ad Byzantiũ, ſeu Cõſtantinopolim, ſuã Curiã Imperator Cõſtantinus; nunc verò in Italiã viget; ac Cœnobiũ, ſedemq; ſuam magni Magiſtri habẽt in Oppido de *Briana*, propè Venetias. Cõmune Inſigne in pectore, ſeu in latere ſiniſtro geſtatũ eſt Crux holloſerica rubra, liliata, quam interſecat labarum aureum in formã litteræ *X*. & in brachiis hæ litteræ *ACO*, componuntur, quæ ſignificant *Principiũ, & Finis*; Toga verò eſt alba. Præcipui ex Ordine magnas Cruces geſtãt; ita vt in medio Crux liliata, ad vtrumq; latus duo Labara, & è media Cruce S. Georgius equitãs cõſpiciatur. Alii ſunt famulantes, qui Crucem geſtant vno ex latere non liliatam.

18 Obediẽtiæ, & Caſtitatis cõiugalis emittũt vota; poſſunt obtinere Beneficia Eccleſiaſtica Curata; Magiſter, dũ non ſit aliquis ex progenie Cõſtantini, eligitur ab Equitibus, qui magnis Crucibus ornãtur. Si quis Commendã fundet, ipſe, eiusque filii, ac ab eis progeniti, eã poſsident; & extincta linea in Ordinem recidit. In vexillo Ordinis ex vno latere Deipara Virgo, & Cruces magnæ

simul cũ Sancto Georgio, apparent, eaque simul verba, *Constantine, in hoc signo vinces*; ex alio Insignia Magistri Ordinis, nempè Aquila biceps nigra coronata, & in medio pectore scutum, in quo alia sunt insignia specialia.

19 Magistri Ordinis sunt commensales Pontificum, à quibus fouentur, vt Benefactores Ecclesiæ, & Fundatores Templi Sancti Ioannis Lateranensis in Vrbe; Potentatus sunt, nulli Principi subiecti, indeque monetam cudũt, & titulos Principum, Comitum, similesque concedunt. Sanguinis puritas, & nobilitas in quatuor auis exigitur, vt quis in Ordinem admittatur. Clerici etiam in Ordinem recipiuntur, qui Orationibus, & Sacramentorum administratione iuuent militantes. Plura qui de hoc velit, legat Illescas *in historia Pontific. in vita Leonis X. fol.* 184. Iosephũ Micheli Marquez, eiusdem Ordinis Vicecancellarium in *Thesauro Militiæ Equestris à fol.* 1. Statuta item, & Bullarium ipsius Ordinis.

§. 2. *Ordo Militaris S. Antonii in Æthiopia.*

20 ANno 370. refertur, hunc Ordinem incepisse, fuisseque institutum ad debellandum Fidei Catholicæ hostes. Eum instituit Ioãnes Imperator Abyssinus, seu Æthiopiæ, qui vulgò nuncupatur *Preste Iuan*; Regũlam accepit à S. Basilio Magno; & sub aduocatione S. Antonii, qui illius Imperii est Patronus, Ordinem constituit, eiusque habitum Religionis tradidit; ita vt Clerici, ac Monachi super vestem nigrã afferrent insigne cæruleum in formam *T*, vulgò *Tau*; Equites verò Milites Crucem superiùs, & ad latera liliatam, non verò inferiùs, filis tamen aureis circũdatam. Ipse D. Basilius approbauit hunc Ordinem, & postmodùm Pius V. & iuxta aliquos S. Leo Pontifex.

21 Eadem statuta obseruant, ac Equites Constantiniani. Emittunt inter alia votum profundendi sanguinem, si necesse sit, pro Catholica Fide. Magister Ordinis, seu Magnus Abbas suam habet Sedem in Insula Meroe, ipsi subiecta; nec aliquis ex Imperatorio genere potest adeam euehi Dignitatem, ne fortè exindè recidat in Imperatorem. Amplissimis facultatibus Magister, & Ordo gaudent. Innumera profertur habere Monasteria, in quibus Abbates Spirituales Monachi, & Abbates Militares Equites degunt, & vnusquisque suos subditos in obedientia continet, dum Milites in bello non versantur, aut Imperij terminos non custodiunt. Cunctos ex Imperio (præter Medicos) asseritur teneri vnum ex filiis, qui non sit Maioratus, Ordini tradere, vel ad Monachatum, vel ad famulitium, ita vt ipse etiã Imperator ad id ipsum teneatur; & dũtaxat excipiuntur habitatores Insulæ Meroe, quibus, vt pote vasallis, potest pro libito vti magnus Abbas. Tenetur Ordo tria millia Equitum Imperatori suppeditare ad ipsius politicam assistentiam. Plura de magnitudine huius Ordinis, ritibus, & statutis attingunt, aut proferunt Franciscus Menen. *in delic. Equestribus fol.* 82. Petr. Damasc. *in vita S. Basilii, fol.* 23. Iosephus Micheli *in thesauro Militiarum à fol.* 12. P. Vrrieta *in historia Abissin. fol.* 705. In Hispania nostra sunt aliquæ Commendæ huius Ordinis, quas Fratres Clerici obtinent, & à Rege nostro præsentantur, ac illi immediatè subiacent Pontifici. Olim subdebantur Commendatario maiori, seu Abbati Ordinis in Germania, qui huc mittebat Commendatarios exteros; &, cum iam diu exteros non posse potiri redditibus Ecclesiasticis in Hispania fuerit sancitum, hæ Commendæ separatæ fuerunt, & ad Reges nostros ius præsentandi fuisse translatum, contenditur ex grauissimis fundamentis. Attamen scio, etiam si à Rege nostro hæ Commendæ præsententur, à Pontifice etiam eas præsentari, quasi quid ad se pertinens; & contentiones extitisse inter præsentatos à Pontifice, & à Rege, Pontificemque non semel, & nunc temporis obtinuisse. Litis huius dissidium, non est nostrum componere.

§. 3. *Ordo Militaris Sancti Sepulchri, Hierosolymis.*

22 HVius Ordinis originẽ à Sancto Iacobo Episcopo Hierosolymitano, ad annũ 63. post Christi D. mortem, traxit Bartholomæus de Saligina, eiusdem Ordinis Eques, *in Itinerario Terræ sanctæ*. Alij eam trahunt

à S.

à S. Helena Constantini Magni matre, quam, aiunt, instituisse hos Equites ad defensionem Sancti Sepulchri, simulque vt vias tutas redderent peregrinantibus ad illud. Alii à Carolo Magno, qui asseritur, statuta huic Ordini designasse tunc temporis, cum Gothifredus de Bullon Hierosolymas ab infidelibus recuperauit. Demum alii probabilius affirmant, exordium huius Ordinis contigisse propè annum 1110. tempore Balduini, primi Hierosolymitani Regis.

23 Approbauerunt hunc Ordinem Innocentius III. & alii Pontifices. Eius est institutum, Sancto Sepulchro assistere, peregrinos tueri, eleemosynas per totum Orbem poscere, ad redimendos Christianos captiuos è Sarracenorum potestate. Admittebant in hunc Ordinem ex potestate Pontificia Guardiani S. Francisci Hierosolymitani; & admissi seruabant regulã S. Basilij Magni, profitebanturque castitatem coniugalem. Eorum habitus erat toga alba, & in pectore scutum, in quo Crux rubea effigiabatur, quaternas alias Cruces in lateribus amplectens.

24 Penè extinctus fuit hic Ordo, nam, cum Hierosolymæ, & Prouinciæ proximæ fuissent obtentæ à Sarracenis, pauci Equites superfuerunt, Italiamque aduentarunt, Perugiæ suam sedem collocantes. At Innocentius VIII. eos adscripsit, & vniuit Ordini S. Ioannis; esto non multis ab hinc annis aliqui ex his Equitibus per Belgium conseruarentur. Videantur de hoc Ordine Iacobus Bosius, *tom. 1. histor. Melitensis, lib. 5. anno* 1143. Syluester Marullus, Menenius, Petrus Bellogus, Eusebius, Ioseph Micheli, & Illescas, quos affert Barbosa *in summa Apostolicar. decision. collectan.* 304.

§. 4. *Ordo Militaris Frisiorum, apud Frisonum Prouinciam.*

25 SVperato Rege Longobardo, & Lombardia expugnata armis Caroli Magni, ipse, vt Milites suos nobiles præmio donaret, & alios ad militiam contra Infideles moueret, instituit hunc Ordinem sub regula Sancti Basilii, ad quem admittendi armabantur Equites, & votum Obedientiæ emittebant. Obtulit Carolus hunc honorem omnibus, qui per quinquẽnium sub ipsius vexillis, suis expensis militarent, vnde ipe præmii per totum Imperium creuit numerus Militum absque ærarii decremento. Habitus est toga alba, & in pectore Corona aurea Imperialis. Institutum verò, militare pro Fide Catholica vsque ad vitæ dispendiũ. De hoc Ordine agunt Ioannes Becanus, Martinus Acon, Ioannes Episcopus de Traiecta, & Molanus, quos adducit Ioseph Micheli *in Thesauro Militiæ Equestris fol.* 16.

§. 5. *Ordo Militaris Equitum S. Catharinæ in Græcia.*

26 ALiqui viri nobiles anno 1063 cœlitùs illustrati instituerunt Ordinem Militarem sub Regula S. Basilii, eo fine, vt seruarent Sepulchrum S. Catharinæ in monte Sinai, & peregrinantes è Græcia, ad illud inuisendum, in viis tuerentur, & excipe rent hospitio. Creuit eorum numerus, & Magistrum ex ipsis eligebant, pluribusque Commendis potiebantur. Habitus erat albus, ac in pectore dimidium rotæ rubeæ, quam ensis intersecabat. Profitebantur castitatem coniugalem, & vnusquisque duplici anno Sepulchrũ S. Catharinæ custodiebat. Ferè iam abolitus fuit hic Ordo, cum Græcia in potestatem Infidelium fuisset redacta, & hi Equites expoliati. Abbates Monachorum S. Basilii, quibus custodia corporis S. Catharinæ est commissa, admittere solebant vnum, vel alium in eum Militarem Ordinem, postquam Magistri esse desierunt. Hunc Ordinem memorat præfatus Ioseph Micheli *vbi supra fol.* 18. & refert, circa illum, Marianum Scotum, Lambertum Scarphlarbuc, & Guarinum.

§. 6. *Ordo Equestris Militum Templi, vulgò* Templarios, *iam extinctus.*

27 ANno 1096. Gotfredus de S. Adelmano simul cum octo aliis Equitibus se se dicarunt hos-

hoſpitandis peregrinis ad Sãctum Chriſti D. Sepulchrum confluentibus, & ad purgandas à prædonibus vias. Id vouerunt ſolemniter coram Patriarcha Hieroſolymitano, & ſimul pro defenſione Fidei vitam profundere. Inſigne Xenodochium hi Equites erexerunt, vt Inſtituto ſatisfacerent. Honorius Pontifex illud approbauit; Ciſtercienſe eis Inſtitutum, & S. Benedicti Regulam tradidit obſeruandam, veſteſque albas afferendas. Addidit Honorius III. ipſis Crucem rubram, eam in formam compactã, qua nunc efformatur Crux alba Equitũ Sancti Ioannis. Creuit per totum Orbẽ hic Ordo: diuitijs plurimis eſt auctus, ita vt aſſeratur, redditus annuos illius fuiſſe duos millliones, præter quadraginta mille Commẽdas ditiſsimas, quibus potiebatur. Exercebant ſe ſtrenuè Equites in bello; Caſtitatem coniugalem profitebantur. A tempore Honorij III. Magiſtrum eligere cæperunt; iſque deinde eligebatur ex illis, qui magnis Crucibus ornabantur, quorum prima erat ſeries; ſecunda cæterorum Equitũ; tertia Famulantium, qui dimidiã Crucem geſtabant.

28 Floruit hic Ordo ducentis, & amplius annis vſque ad annum 1310. in quo eum Clemens V. penitùs extinxit; Philipo IV. Rege Galliæ extinctionem fouente; Is autem Pontifex vocauit, X. Calendas Decembris, Pontificatus ſui anno VI. Magiſtrum Ordinis D. Iacobi, vt ei Concilio aſsiſteret; qui tamen non adſtitit. Plures Equites ſupplicio ſunt affecti, cæteri Habitu ſpoliati. Circumferuntur grauiſsimæ culpæ, de quibus arceſſebantur, contra fidem, pudicitiam, religionem, bonoſque mores; an verè, an ex odio, aut ex cupiditate facultatum, quibus gaudebant, adhuc ſub opinione eſt. Eorum bona Regum ærarijs, & alijs Sacris Militaribus Ordinibus fuerunt applicata, & in Hiſpania mitiùs cum eis, quàm in alijs Prouincijs, fuit actum. Nam in Concilio Prouinciali in hac ciuitate Salmantina celebrato, illi fuerunt pronunciati innoxij, & immunes à culpis, quæ ipſis impingebantur. At, Ordine extincto, Habitum dimiſerunt; iubentibus tamen piiſsimis Regibus in Hiſpania dominantibus, ex Commendarum redditibus ſuppeditata fuerunt eis alimenta, dum vixerunt. Et poſtmodùm bona ferè omnia inter Ordines Militares Hiſpanos, ac Ordinem S. Ioannis fuere diuiſa. Videantur Platina *in vita Gelaſij II.* P. Mariana *tom. 2. hiſt. Hiſp. anno* 1310. Ioannes Azor *in Annalibus, lib.* 13. Vitriacus *in hiſt. Orientali. cap.* 65. *&* 66. Don Laurentius Matheu *de regim. Regni Valentiæ, cap.* 7. *§.* 4. plures afferens Authores, qui de Templarijs tractant.

§. 7. Ordo Equitum Ieſu Chriſti Sancti Sepulchri in Anglia, iam extinctus.

29 ANno 1174. Hẽricus Angliæ Rex, cũ Sanctum Chriſti ſepulchrum viſitaſſet, ibiq; Equites Milites illud cuſtodientes laudaſſet, ad eorum inſtar Ordinem in ſuo Regno erexit ſub eodem titulo, plureſque Equitibus Cõmendas inſtituit, qui duobus primis annis commeantes ad vrbem Hieroſolymitanam Sanctum Sepulchrum cuſtodiebant, ac deinde pro Eccleſiæ defenſione præſtò erant militaturi. Approbauit hanc Militiam Alexander III. ſub Regula Sancti Baſilij, & ſub eiſdem ſtatutis, quæ Milites Sancti Sepulchri ſeruabant. Inſigne eorum Crux erat viridis, in eam formam effigiata, quam Patriarchæ ante ſe geſtant. Extinctus fuit hic Ordo ſimul cum Catholica Fide in Anglia, Equites verò Catholici ſuperſtites Melitenſibus Sancti Ioannis ſe adiũxerunt. Legatur Ioſephus Micheli *in Theſauro militari, fol.* 35. cum Voiſio, & Viano ab ipſo allatis.

§. 8. Ordo Equitum Montis Gaudij apud Hieroſolymitanos.

30 EXTRA vrbem Hieroſolymas mons extat nuncupatus Mons gaudius. In eo prima ſedes fuit horum Equitum, qui pio Religionis zelo Ordinem hunc inſtituerunt, vt eam Vrbem, tunc à Catholicis poſſeſſam defenderent, & quòcumque vocarentur ad pugnandum contra Infideles prompti pergerent. Confirmauit Inſtitutum Alexander III. anno 1180. ſub Regula Sancti Baſilij. Habitus erat albus; inſig-

ne rubrum inſtar eius, quod Templarij geſtabant; & ſi nō eiuſdem coloris. Paupertatem, Caſtitatem, & obedientiam vouebant. Ad Hiſpaniam pugnaturi cōtra Mauros acceſſerunt, & à Rege Alfonſo IX. aliiſque Principibus ditati ſunt; dictique Equites de Mōfrac, quia in eō Oppido domum præcipuam habebant: In Valentia autem, & Catalaunia nuncupabantur Equites de Mongioa, quod idem eſt, ac Montis Gaudij. Tempore Regis Ferdinandi, cognomento Sācti, ipſo annuente, vniti ſunt hi Equites Calatrauenſibus; Ordinis Montis Gaudij meminerunt Tamburinus de iure Abbatum *tom. 2. diſp. 24. quæſt. 4. num. 96* Mennenius, Rades de Andrada, Hieronymus Roman, Ioſeph Micheli, Barnabas de Montaluo, Aubertus Miræus apud Barboſam *in ſumma Apoſtolicar. deciſ. collectan. 318.*

§. 9 *Ordo S. Mariæ Theutonicorum in Germania.*

31 A QVODAM viro nobili, Theutonico cuius nomen non proditur, hunc Ordinem fuiſſe inſtitutum, aſſerit Barboſa *vbi nuper, collectanea 315.* Verùm Ioſeph Micheli *in Theſauro militari, pag. 37.* ait, fuiſſe inſtitutum ab Imperatore Federico I. tunc cū auxiliares copias contra Infideles ad vrbem Hieroſolymitanam duxit, eamque liberauit. Ibi anno 1184. in honorem Deiparæ templo conſtructo, Ordo fuit inſtitutus pro natione Theutonica, ad liberandum Catholicos à Barbarorum incurſu, quem Cœleſtinus III. approbauit ſub regula S. Auguſtini, anno 1192. votis emiſsis Obedientiæ, & Caſtitatis cō iugalis. Barboſa *vbi ſuprà* ait, ſub ſpecie ſodalitij incepiſſe prius hunc Ordinem anno 1119. ad recreandos peregrinos.

32 Captis Hieroſolymis anno 1187. à Sultano Ægypti Saladino, Theutonici in Ptolemaide conſederunt, & tunc temporis à Cœleſtino Papa approbatus fuit Ordo; dataque fuit Militibus pro teſſera Crux nigra, cum limbo argēteo in veſte candida, & Magiſtro Ordinis Crux nigra, cum alia Cruce aurea eam interſecante. Forma autem Crucis eſt ad inſtar Crucis Equitum Sancti Ioannis. Poſtmodùm captâ Ptolemaide, qui ſupererant è Theutonicis, ad Europam migrarunt, & vocati à Duce Moſcouiæ Conrado, vt contra Pruſios eius ditionem infeſtantes, bellarent, eis cōceſsit, quidquid ex Pruſiano dominio obtinerent. Ipſi, duce Magiſtro Ordinis Hermanno Atza, Pruſios debellarūt, & ſubindè Lithuanos, ac Tartaros, qui vltra Viſtulam fluuium degebant. Vrbem ædificarunt ſub nomine Sanctiſsimæ Virginis, in qua Magni Magiſtri eſt Sedes, ac præcipuum Monaſterium, quod nuncupatur *Sācta Maria Mater Domini.* Pluribus intra Germaniam Commendis potiuntur. Eodem modo, ac Melitenſes, armantur Equites, cum Habitum accipiunt. De hac Militia agunt Sebaſtianus Munſterus *lib. 3. de Germania.* Titelmanus, Brenderbacius, Tyrius, Cromerius Tortellus, Thuanus, Enricus Valpot, apud Ioſephum Micheli *vbi ſuprà*, P. Azor, *inſtitut. moral. p. 1. lib. 13. cap. 5. quæſt. 3. verſu, Sunt & alij.* Aldana, Mennenius, Caſſanæus, Polydorus, Virgilius, Sylueſter, Marullus, Paulus Morigia, & plures alij apud Barboſam *vbi ſuprà.*

§. 10 *Ordo Equitum Sācta Mariæ Matris Domini, qui nuncupantur* Gaudentes, *in Italia.*

33 CIVILIBVS odijs vrbs Bononiæ æſtuabat; dedit ſtrenuam operam eis ſedandis Fr. Bartholomæus de Vicenza ex illuſtri Prædicatorum Familia; & Militiam Equitum inſtituit, qui & Catholicam Fidem defenderent, & componendis inimicitijs, protegendiſque miſerabilibus vacarent, anno 1233. Confirmauit pium Inſtitutum Vrbanus IV. anno 1262. Quem aliqui Authores Fundatorē Ordinis huius deſignant. Vtuntur Equites tunica alba, ſubcinericea toga, & Cruce purpurea in campo albo, duabus ſuprapoſitis ſtellis, vt ait Barboſa, *ſuprà collectanea 320.* ſeu quatuor ſtellis auratis, ad quatuor Crucis extremitates affixis, vt affirmat Ioſeph Micheli *in Theſauro Militari, fol. 37.* Vigent per Italiam ſub nomine Sanctæ Mariæ Matris Domini, maximè Bononiæ, Mantuæ, & Mutinæ. Ante ingreſſum in Ordinem informatio de nobilitate paterna, & materna peragitur; Profitentur Caſtitatem coniugalem,

iugalem, & obedientiam Magistro Ordinis; Aliquas Commendas intra Italiam possident. Vulgus eis nomẽ Gaudentium imposuit, quia pluribus commodis gaudent. De eis vide Baronium *tom. 13. annal. anno 1261. num. 12.* Guarini, Sansouini, apud Iosephum Micheli; Tamburinum, Bosium, Carolum Sigonium, & Marullum apud Barbosam *vbi nuper.*

§. 11. *Ordo Equitum Nodi iam extinctus Neapoli.*

34 POST atrocia bella, pacatis rebus, Regina Neapolis Ioanna nupsit Ludouico Tarantinò, & cõsentiente Clemente VI. Regia Corona fuerunt ornati die 26. Maij, anno 1351. Quo ipso die in memoriam optatæ pacis hunc Ordinem instituerunt, cuius finis esset, Religionem Christianam defendere, Regumque Neapolis obedientiam fouere; septuaginta illicò Viri illustres in eum sunt admissi, quorum tessera fuit nodus purpureus auro intertextus, super togam albam. Cõfirmauit Militiam hanc idem Clemens VI. sub Regula Sancti Basilij. Floruerunt aliquandiu Milites, opulentis ditati Commendis, donec Regibus Neapolis extinctis, pariter cũ illis hic Ordo defecit. Legantur Pandulfus Collenucius *lib. 5. histor. Neapolit.* Angelus Constantinus *libr. 6. histor. Neap.*

§. 12. *Ordo Equitum Balnei in Anglia iam extinctus.*

35 HENRICVS IV. Angliæ Rex, cum in balneo recrearetur, monitus fuit à quodam Equite, ibi duas fœminas viduas instare, vt audirentur, ac ius, & æquum ipsis seruaretur. Prosilijt à balneo Rex, nullã sibi recreationem reputans iucundiorem, quàm subditis miseris subuenire. Inde excitatus Militiam instituit, cuius finis esset, Religionis Catholicæ protectio, & miserorum subleuatio, eumque Equitem, qui eum in balneo admonuit, primum in Militiam adsciuit, quæ exin dè Militia balnei fuit nuncupata; & non nisi Nobiles in eam admittebantur. In toga viridi tres aureas coronas gestabant, & sub illis hoc lemma, *Tria in vnũ*, vt denotaretur vnio seruanda ad tuendam Fidem, Regem, & Regnum. Plures Commendas Ordo possedit, sed eius cõfirmationem Pontificiam non reperio, quare Militia quædam, & non Ordo debet nuncupari. Defecit infœliciter à Catholica Fide illud Regnum, & simul huius Militiæ splendor euanuit. De ea agit Guillelmus Cardenus *in dispositione Britanniæ.*

§. 13. *Ordo Equitum Iesu Christi sub Sancto Dominico, apud Lombardos, & Tolosanos.*

36 PVGNABAT armis spiritualibus strenuè aduersus hæreticos in Lombardia, & Tolosa sæuiẽtes S. Dominicus, fulgentissimum Ecclesiæ, & Hispaniæ sydus, innumeros ad sanam mentem reduxit; & quia etiam armis temporalibus expediebat, eorum incursus frænare, instituit Ordinem Militarem Equitum Iesu Christi, adinstar eorum, quos instituerat Magnus Constantinus, vt hæreticos insequerentur; & sub ipsius S. Dominici Regula Ordinem approbauit Innocentius III. Magistrum ex ipsis eligebant, cui Obedientiã profitebantur; Habitus erat albus, & Insigne Crux partim nigra, partim alba liliata, qua nunc Ministri Tribunalium Sãctæ Fidei vtuntur. Agit de hoc Ordine Ioseph Micheli *in Thesauro militari fol.* 47. & Franciscus Mẽnenius apud ipsum.

§. 14. *Ordo Equitum Iesu Christi, & Ensium, apud Liuoniam, & Poloniam, iam extinctus.*

37 LIVONIA, vicinisque Prouincijs in Fide nutantibus, Catholici aliqui sese coniunxerunt, vt Fidem aduersus hæreticos tutarentur, & anno 1197. erexerunt Monasterium sub titulo Deiparæ, accersitisque Religiosis, qui in Fide Liuonios instruerent, ipsi armis contra hæreticos agebant. Primus Ordinis Magister fuit Volquinus,

quinus. Confirmauit illum Innocentius III. ſub regula S. Baſilij. Teſſera fuit duplex enſis rubeus in modū Crucis ſuper togam candidam. Creuit plurimùm Ordo tum in Liuonia, tum in Polonia, floruitque per 357. annos. Inter Polonos, & Equites huius Ordinis; (qui Ieſu Chriſti Milites appellabantur, & etiam Enſium, ratione teſſeræ, quam geſtabant) bellum fuit ſæuum exortum; Perierunt ex illis plurimi, & demùm penitùs fuerunt extincti circa annum 1550. id illis ſuplicium Deo iuſtiſsimè infligẽte, eo quòd à Fide Catholica, quam ex inſtituto defendere tenebantur, defeciſſent, damnati Lutheri ſectæ addicti. Huius Militiæ meminerunt Arnoldus Lubecenſis *lib. 7. cap. 9.* Franciſcus Mennenius, Cromerus Lubecenſis Epiſcopus, quos refert Ioſeph Micheli Marquez *in Theſauro Militiarum Equeſtrium, fol. 52.*

§ 15. Ordo Equeſtris Sancti Lazari in Sabaudia, vnitus Ordini S. Mauritij.

38 ASSERITVR, hunc Ordinem à S. Baſilio exordium habuiſſe anno 361. Confirmauit illum Honorius III. anno 1120. Approbauit ipſum Alexãder IV. ſub regula S. Auguſtini anno 1157. Et plures Pontifices maximis priuilegijs auxerunt; ac Reges Galliæ ingenter ditarunt. Inſtitutũ proprium erat hoſpitalitas, & cura leprosorum. Vouebant Caſtitatem coniugalẽ, & non niſi ſemel poterant nuptias contrahere. Ex decreto Innocentij VIII. anno 1490. ferè omnes Equites ſe coniunxerant Ordini Sancti Ioannis; Reſtauruit Ordinem Pius IV. anno 1565. creãs illius Magiſtrum Ianottum Caſtellionem Mediolanenſem; quo mortuo, in Italia coniunctus eſt hic Ordo Equeſtri Ordini S. Mauritij, & per Galliam Ordini Equeſtri S. Mariæ de Carmelo, iubente Paulo V. Domus præcipua Ordinis, poſt aduentum Equitum à Syria in Europam, Boniaci in Gallia vigebat. Inſigne erat Crux viridis, ſpeciẽ ſimilis Cruci Melitenſi in toga alba. Nobilitas exigebatur per quatuor gradus ad ingreſſum in Ordinem. De quo vide S. Gregorium Nazianzenum *ſerm. 25. in laudem S. Baſilij*; Petrum Belloium Tholoſanũ, *libello de Ordinibus Equeſtribus, tit. de his Equitibus*; Lezana, Narbona, Tamburinum, Mennenium, Marullum, Aubertũ Miræum, & alios apud Barboſam *in ſumma Apoſtolic. deciſ. collect. 313.* & Sanſouinum *de origine Equitum, tit. de Equitibus S. Lazari.*

§. 16. Ordo Equitum S. Mauritij, & ſimul S. Lazari in Sabaudia.

39 IPSVM S. Mauritium Martyrem inſtituiſſe hunc Ordinem anno 1440. affirmat Ioſeph Micheli *in Theſauro militari fol. 49.* Et adducit ex alijs Authoribus, inſtitutum fuiſſe ſub Regula S. Auguſtini ab Amadeo Duce Sabaudiæ. Sed Barboſa *vbi ſuprà, collectan. 312.* aſſerit, inſtitutum fuiſſe ſub regula Ciſterciẽſi ab Emanuele Philiberto Duce Sabaudiæ, & confirmatũ anno 1572. à Gregorio XIII. qui eumdẽ Ducem, & eius Succeſſores deſignauit Ordinis Magiſtros. Eius inſtitutum eſt defenſio Religionis Chriſtianæ; Vouẽt Equites Caſtitatem coniugalem, paupertatem, & Obedientiam. Duas habet Ordo Domus præcipuas; alteram Niceæ in Prouenza, alteram Auguſtæ Taurinorum, quæ eſt Curia Ducum Sabaudiæ. Gaudet Commendis opulentis. Inſigne eſt Crux alba, cuſpidibus in flores deſinentibus, ſuper veſtem holoſericam ex tabino vndato purpureo; Et, quia huic Ordini adiunctus fuit Ordo S. Lazari, vt diximus *§. præcedenti*, ei Cruci albæ coniuncta eſt Crux viridis S. Lazari, ita vt intra hanc illa contineatur, extantibus eius ramis ad angulos, vbi ſtipites Crucis viridis inter ſe connectũtur.

40 Cum vnica fœmina, & Virgine, poſſunt cõtrahere matrimonium, & adhùc ex indulto Clementis VIII. remanent capaces retinendi penſiones vſque ad ſumam 400. ducatorum auri de Camera. De hoc Ordine videantur Paulus Morigia *de origin. Relig. lib. 4. cap. 7.* Borboius, Marullus, Sanſouinus, Mennenius, Tamburinus, Belloius, & alij apud Barboſam, & Ioſephum Micheli, *locis nuper relatis.*

(?)

NOBILES

§. 17. Ordo Equestris Martyrũ apud Palæstinam.

41 NObiles aliqui viri zelo pietatis inflammati in Palæstina xenodochium extruxerunt sub aduocatione SS. Martyrum Cosmæ, & Damiani, in quo erga aduenas, & peregrinos ægrotantes per omnia charitatis opera exercebantur; simul etiam pauperibus alijs opem præstabant, captiuos redimebant, & defunctos sepultura donabãt. Creuit numerus piorum hominum, & inter se sociati à Monacho Ordinis S. Basilij regulam ipsius, & viuendi normã acceperunt, quam Ioannes XX. confirmauit, & pro tessera præstitit Crucem rubram æquis extremitatibus distantẽ, & in medio stipite SS. Martyres Cosmã, & Damianum intra circulum effigiatos. De hoc ordine tractant Annales Græci, Hieronymus Roman', & alij apud Iosephum Micheli Marquez *in thesauro militari, fol. 53.*

§. 18. Ordo Equestris Lunæ crescentis, seu aliàs, stellæ, in Sicilia.

42 CArolus Rex Siciliæ, & Hierosolymarum instituit hunc Ordinẽ in vrbe Messina, in Regno Siciliæ, anno 1268. & pro tessera Equitibus præstitit torquem auream lilijs, & stellis (quæ erant ipsius Insignia) intextam, ab ipsaque Luna semicircularis crescens pendebat. Finis Ordinis fuit defensio Fidei, hospitium peregrinorũ, & defunctorum sepulturæ cura. Nequibant in illum admitti, nisi nobiles, ac in bello probati. Clemens IV. hanc familiã Militarem confirmauit. Floruit equidem olim, sed iam non nisi Messinæ conseruatur sub nomine Equitum Stellæ; sumpta denominatione ab stellis, quæ in torque interserũtur. Huius Ordinis meminit Franciscus Menenius *in del. equestrib. fol. 35.*

§. 19. Ordo equestris Sancti Stephani apud Florentinos.

43 INstituit hunc Ordinem Cosmas Medices magnus Etruriæ Dux anno 1560. vel iuxta alios, anno 1555. Eum confirmauit Pius IV. anno 1562. designans in Magistrum Ordinis eumdem Ducem, & eius Successiores; Magistri vices gerens, Ordinisque gubernator Pisis suam Sedem habet, simul cum alijs Ordinis Dignitatibus. Nobilitas in admittendis requiritur, eorumq; institutum est, Turcas, & Mauros à mari Tyrreno propulsare: possunt nuptias contrahere; castitatem coniugalem, Obedientiam, & Charitatem vouent. Sub regula S. Benedicti militant, & sub patrocinio S. Stephani Papæ, & Martyris, Florentiæ Patroni.

44 Insigne Equitum est Crux rubra cum limbo aureo, simili specie ac Melitensis, super vestem candidam ex serico vndulato. Sunt in Ordine Equites: item & Sacerdotes Fratres: & hi quidem alij nobiles, quibus Dignitates minores Ordinis conferuntur; alij inferiores, quibus beneficia simplicia præstantur. Sunt præterea alij, qui nuncupantur Seruientes; hi etiam sunt in duplici discrimine; alij in bello, & armis inseruiunt: nobiles sunt, sed ad Commendas (quas Pisis, & in Liuorno possidet Ordo) non admittuntur, nec eo splendore gaudent, quo primi Equites; Alij inseruiunt in ministerijs inferioribus, & hi Crucem trimembrem gestant, abscisso superiori stipite. Equites huius Ordinis ex concessione Pauli V. non obstante matrimonio, & bigamia, possunt frui pensionibus Ecclesiasticis vsque ad summam 400. ducatorum de Camera. De hoc Ordine videantur Gualterius *in tabulis, sæculo 16. pag. 745.* Illescas *in histo. ria Pontific. p. 2. lib. 6. cap. 31.* Carolus de Tapia *in Authent. ingressi, Cod. de sacros. Eccles. verbo, Monasteria, c. 53.* Et plures alij passim.

§. 20.

§. 20. Ordo Equitum Briciano-rum in Suecia.

45 SAncta Brigitta Regina Sueciæ piiſsimè inſtituit hunc Ordinē anno 1396. & ſub regula S. Auguſtini confirmauit Vrbanus V. Inſtitutum eius fuit, hæreticos ibi infeſtiſsimos debellare; hoſpitalitatem exercere, mortuos ſepelire, viduas, & pupillos tutari. Teſſera Crux cærulea ad inſtar Melitenſis, ſub qua lingua ignea iacet, in ſymbolum charitatis, qua erga proximos erat vtendum. Extulit caput hæreſis in eo Regno; & hic Ordo deſeruit ſuum Inſtitutum, Equitesque ſolùm in id intendunt, vt Commendas nanciſcantur. Eius meminerunt Antonius Vianus *in deſcript. Regni Sueciæ*; Antonius Boiſius *in geanol. Eremitar. S. Auguſtini.*

§. 21. Ordo Equitum Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo apud Gallos.

46 PAulus V. inſtituit hunc Ordinem anno 1609. ſub Regula S. Auguſtini, & ſub aduocatione S. Mariæ de Monte Carmelo, in cuius honorem Equites feria tertia ab eſu carnium ſe abſtinent; Coronam ſingulis diebus recitant, & Sabbatis Miſſam audiūt. Finis eorum eſt, pugnare contra hoſtes Sanctæ Romanæ Eccleſiæ; votum caſtitatis coniugalis, & obedientiæ emittut. Primus Ordinis Magiſter fuit Philibertus Nerectanus, Eques Ordinis Sancti Lazari, qui Ordo huic fuit incorporatus per Galliam. Inſigne eſt Crux violacea ſimul cum effigie Virginis Mariæ de Monte Carmelo intra illam incluſa. Legantur Aubertus Miræus *de origine Auguſtin. lib. 1. cap. 32.* Marcus Antonius Alegre de Caſtanate *in paradiſo Carmel. ſtatu 5. ætate 18. cap. 100.*

67 Verùm Ioſephus Micheli *in Theſauro militari fol. 57.* aliter ex Menneſio Inſtitutionem huius Ordinis recenſet, affirmans, præfatum Philibertum Equitem S. Lazari obtinuiſſe à Paulo V. vt Ordo S. Lazari nuncuparetur deinceps Ordo Sanctæ Mariæ de Carmelo, & Crux deinceps violacei eſſet coloris cum effigie Deiparæ.

§. 22 Ordo Equeſtris S Georgij in Germania.

48 ORdinem hunc inſtituit Imperator Maximilianus ſub aduocatione S. Georgij, quē in bellis aduerſus Turcas propitium implorabat, vt Equites eiuſdem patrocinio excitati infeſtos hoſtes proſternerēt, quod ſanè præſtiterunt. Confirmauit hāc Militiam ſub Regula S. Auguſtini Vrbanus VI. Emittitur in ea votum Obedientiæ, & Caſtitatis coniugalis, finiſque eſt Eccleſiæ Catholicæ defenſio; Teſſera autem Crux ad inſtar Crucis de Monteſa, & deſuper aurea Corona. Imperatores ſunt Protectores Ordinis, & inter Equites eligitur Magiſter; ſtatuta ſunt penè eadem ac Equitum Conſtantinianorum S. Georgij, de quibus egimus *ſuprà*. Legatur Lacius, *rerum Viennæ. lib. 3.* Ioſephus Micheli *in Theſauro Militari, fol. 23.*

§. 23 Ordo Equitum S Ioannis de Ancona, & S. Thomæ, iam aggregatus Ordini Melitenſi.

49 FLoruit olim hic Ordo à Viris Illuſtribus inſtitutus, & approbatus ab Alexandro IV. ſub Regula S. Auguſtini; Inſigne erat Crux rubea, inſtar Crucis de Monteſa, & in ipſius medio effigies SS. Ioannis, & Thomæ, ſub quorum patrocinio fuit Ordo erectus. Etiam in noſtra Hiſpania floruit cum liqueat, Alfonſum Regem, cognomento ſapientem, plures ei diuitias teſtamento legaſſe. Paulatim defecit pro temporum varietate; &, antequam extingueretur, aggregatus fuit Ordini Melitenſi S. Ioannis. Huius Ordinis meminerunt Hieronymus Roman, Boterus, Mennenius, & alij apud Micheli *vbi ſuprà fol. 61.*

§. 24. Ordo Equitum S. Thomæ.

50 HI Equites forſan aliqui ſunt ex prædictis *nuper*, qui ſe Melitēſibus nō aggregārunt, nec enim inter hos, illoſq; diſcrimen cerno, niſi quòd in Cruce nulla effigies geſtatur In cęteris ſunt omnino ſimiles cum ſub

Regula S. Augustini militent, & ab Alexandro IV. fuerint confirmati. Sed tamen vt diuersum Ordinem, Iosephus Micheli *vbi nuper*, illum recenset.

§ 25. *Ordo Equestris Sancti Spiritus, Romæ; Et alius sub eodem titulo in Gallia.*

51 HVnc Ordinem Romæ erexit Innocentius III. anno 1198. Equites vocãtur Fratres Hospitalis Sancti Spiritus, quod propè Tybrim extat; In quo de pueris expositis est cura; nec non de ægrotantibus, ac peregrinis, & egenis, qui nequeunt mendicare. Incumbit ea sollicitudo his Equitibus, quorum nobilitatis præcedit informatio, quamuis non armentur Equites, sicut cæteri aliorum Ordinum Militarium. Tria vota Religionis absoluta emittunt; habitu clericali incedunt ornati, & tessera est Crux alba Patriarchalis. Ordinis Superior dicitur Præceptor. Gaudent pluribus Commendis. Videatur Iosephus Micheli *vbi suprà*.

52 Alius Ordo Militaris Sancti Spiritus in Gallia fuit institutus à Rege Henrico III. anno 1579. die prima Ianuarij, in signum grati animi erga Deum, quòd vno, eodemque die Pentecostes, in Regem Poloniæ sit electus, & in Galliæ Regnum successerit. Confirmauit Ordinem Gregorius XIII. Toga capitularis Equitum est holloserica, flãmis aureis, & argenteis distincta; E collo pendet torques aurea, intertexta lilijs, & flammis, appensa Cruce simili Melitẽsi, in cuius medio columba apparet. Ita Barbosa *in summa Apostolicar. decis. collectanea* 322. Aliter rem enarrat Iosephus Micheli *in Thesauro militari pag.* 95. Scilicèt hos Equites institutos fuisse à Rege Galliæ Ludouico XI. anno 1469. in oppido Ambasiæ, & anno 1476. in oppido Plesiæ, ad defensionem Religionis Catholicæ, & solùm sex & triginta posse admitti, Regesque Christianissimos esse Magistros. Sed, credo, aliquam æquiuocationem hunc Authorem pati; nam, cum titulum præfigat, *Collar de Sancti Spiritus en Francia*, & sub eo depingat Crucem continentem intra se columbam, nihilque aliud; postmodùm in narratione, ait, hunc Ordinem Militarem Sancti Michaelis, & torquem interseri conchis maritimis, à qua pendet, non Crux, sed effigies Sancti Michaelis, cũ epigtaphe, *Immensi terror Oceani*, & hũc Ordinem, ait, erectum à Ludouico XI. Quorum omnium nihil competit Equitibus Sancti Spiritus. Quare mihi suadeo, errorem fuisse Typographi, inuertisseque aliquam paganam.

§. 26. *Aliqui Ordines Equestres à summis Pontificibus instituti.*

53 LEo X. instituit Militiam Equitum SS. Petri, & Pauli, anno 1520. & Paulus III. eam confirmauit, vt Religionem Christianam aduersus Turcas defenderet. Pro tessera est effigies Apostolorum à torque pendens.

54 Alexander VI. similem in Instituto Militiam Equestrem erexit sub aduocatione Sancti Georgij, cuius effigies à torque pendens Equitum est Insigne.

55 Sub eadem aduocatione S. Georgij instituit Paulus III. alios Equites, qui Rauennæ habitarent, & maris Adriatici confinia tura ab hostibus redderent; Eorum tessera Crux erat aurea, & desuper corona. Obiit Pontifex, pariter & extinctus fuit Ordo.

56 Sixtus V. erexit Ordinem Militarem Sanctissimæ Virginis de Loreto, cuius imago erat Equitum insigne, anno 1586. Breui tamen tempore cessauit splendor Ordinis, nondum tamen extincti.

57 Ioannes XXII. instituerat Ordinem Christi; eumque fouit, ac extendit Paulus V. Habitum huius Ordinis concedunt Summi Põtifices, eademque est tessera, & constitutiones, ac in Ordine Christi in Lusitania.

58 Vrbanus VIII. erexit Ordinem Militarem sub titulo Conceptionis B. Mariæ Virginis, sub regula Sancti Francisci, & sub protectione S. Michaelis, & Sancti Basilij. Emittunt Equites vota, & iuramentum fidelitatis; contra Infideles, & Fidei hostes militant. Eligunt inter ipsos Magistrum: gaudent fori priuilegio; possunt adhuc coniugati, & bigami frui pensionibus Ecclesiasticis vsque ad trecentum scuta.

59 De his omnibus conſulantur Bernardus Lucebergius *in libro Armorum Militar.* Alexander Sperellus *in deciſionib. fori Eccleſiaſt. deciſ. 2. n. 120.* Ioſeph Micheli *in Theſauro militari, pag. 62.* & ibi Stephanus Pigius, Barboſa *in ſumma Apoſtolicar. deciſ. collectan. 353.*

§. 27. Ordo Equeſtris S. Georgij in Carinthia, & Auſtria.

60 ROdulphus Aſpurg, ſeu, vt alij affirmant, Federicus III. Imperator, exordium dedit huic Ordini, cuius Inſtitutum eſt, ſub aduocatione S. Georgij, fidem Catholicam tueri, & pro ea ſanguinem fundere, cuſtodes eſſe noctu, diuque (ſi hoſtium periculum immineat) ſacri Euchariſtiæ Sacramenti, ipſumque comitari, quoties publicè defertur. Vouent Equites Caſtitatem coniugalem, & Obedientiam ſuo Magiſtro, qui ſuam habet Sedem Mileſtadij in Carinthia; atque, vt is locus eſſet celebrior, ipſe. Federicus in eo Eccleſiam Cathedralem erexit, ac Canonicos decorauit eadem teſſera, quam Equites geſtant, nempè Cruce purpurea in formam Crucis de Monteſa, ſupra togam candidam. Alexander VI. confirmauit Ordinem ſub regula S. Auguſtini. Cæſares ſunt illius protectores. Gaudet pluribus Commendis. Equites inſignes victorias à Turcis ſæpè reportarunt. Agunt de hoc Ordine Lazius *lib. 3. de reb. Viennenſ.* Bernardus Lucęburgius, *de Ordinib. Militar.* Flocus *in ſuo Eleemoſynario*: Mennenius *de del. equeſtrib. fol. 80.* & alij plures.

§. 28. Ordo Militaris S. Marci apud Venetias.

61 INitium habuit hic Ordo apud Venetos anno 1562. Eiusque finis fuit defenſio Fidei Catholicæ aduerſus Turcas. Non niſi nobiles in eum admittuntur. Sub patrocinio degũt D. Marci Venetiarum Patroni, Duces Reipublicæ ſunt Magiſtri Ordinis. Teſſera verò Leo coronatus, tenens in vna ex manibus gladium diſtrictum, in alia librum reſeratum, in quo ſex litteræ apparent, quæ ſignificant, *Pax tibi Marce Euangeliſta meus.* Vocantur vulgò hi Equites *de la Calza*. Agit de eis Mennenius *vbi ſuprà*. Alij exordium huius Ordinis fuiſſe aiunt anno 1332.

§. 29. Ordo Militaris Redemptoris in Mantua.

62 VIncentius Gonzaga quartus Dux Mãtuæ fundamenta huic Ordini iecit anno 1608. & eũ approbauit Paulus V. Duces ſunt Magiſtri. Inſtitutum verò augmentum Religionis Chriſtianæ, & honor trium guttarum ſanguinis Chriſti D. quæ in teſſera effigiantur intra pyxidem Euchariſtiæ pendentem ab aurea torque, quam flammæ, & aureæ virgæ componunt, litteris *D. P.* inſcriptis, quæ ſignificant *Dominę probaſti.* Videatur Ioſephus Micheli *in Theſauro militari, fol. 94.*

§. 30. Aliquæ Militiæ iam extinctæ, extra Hiſpaniam olim erectæ.

63 CArolus Gonzaga Dux Mantuæ Militiam Virginis Annũciatę erexit anno 1618. cuius inſigne erat Crux cærulea, inſtar Melitẽſis, & circa ipſam inaurati radij, intùs verò effigies Annũciationis Deiparæ. Approbauit eam Paulus V. ſed breui interuallo fuit extincta. Eius meminit Mennenius *vbi ſuprà fol. 90.*

64 Sub eodẽ titulo Virginis Annuntiatæ Militiã inſtituit Amadeus ſextus Comes Sabaudiæ in memoriam victoriæ, quam obtinuit aduerſus Turcas Amadeus primus Comes defendens Inſulam Rhodos: & inde pendebat pro teſſera Crux alma, & imago Annũciationis ex torque aurea, in qua hæ litteræ inſculpebantur, *F. E. R. T.* ideſt, *Fortitudo eius Rhodum tenuit.* Duces Sabaudiæ erant Militiæ Magiſtri; Monachorium hæc Militia habuit in Oppido dicto *Petra Caſtella.* Videatur Ioſeph Micheli *vbi ſuprà fol. 83.*

65 Reges Cypri, è familia Luſigniana Ordinẽ Militarẽ Cypri fundarũt, cuius teſſera erat ex torque pendentis enſis, quẽ amplectebatur littera *S.* ſignificans *ſecretum*, quod in negotiis Regni ſeruare Equites profitebantur; & in centro ipſius litteræ inſcribebatur profides ſeruanda, quod ipſorum erat inſtitutum. Degebant ſub Regula Sancti Baſilij,

octoque Reges fuerunt Ordinis Magistri. Sed obtenta Cypro à Turcis, extinctus est Ordo; De quo agit Stephanus Lusignianus *in sua genealogia.*

66 In Anglia Eduardus Rex, huius nominis III. anno 1350. vel, vt alij volunt, antiquiùs Ricardus I. instituit Militiam sub aduocatione S. Georgij, vulgò *de la Gantiera*, seu *de la Iarretera*, quæ adhuc, Fide collapsa, solùm quo ad honorem permanet. Viginti sex tantum Equites nobiliores in eam admittuntur. Reges erant Magistri. Insigne est torques aurea in formam rosarum compacta, à qua effigies S. Georgij pēdebat; & simul fascia cærulea, in qua ea verba Anglicè inscripta leguntur, *Malè vertat ei, qui malè cogitat*; quam super genu præcinctam gestant. Lege Gulielmum Camdamum *de rebus Britanniæ.*

67 Sigismundus Imperator, vt hæreses, & schismata propulsaret ab Vngaria, erexit anno 1400. Militiam *Draconis deuicti*, qui Draco tessera erat à viridi zona suspensus, in symbolum hæresis strangulatæ. Huic Militiæ suum nomen dederunt Aragoniæ Reges, & plures Principes. De ea tractant. Beloius *de origin. Militiar. cap. 22.* Annales Gallici *in gestis Sigismundi, & Caroli IV.*

68 Militiam *Rutæ* in Scotia instituit Iacobus V. Rex eiusdem Scotiæ, cuius institutum fuit defensio Religionis Catholicæ, & pauperum patrocinium. Insigne erat effigies S. Andreæ Apostoli, & desuper duo rutæ rami. Defecit in eo Regno Fides, & Militia. Videatur Ioannes Lesleus *in rebus Scoticis.*

69 In Gallia Militiam *Conchæ* à Regibus, quinhi nominentur, fuisse fundatam, tradit Ioseph Micheli, *in Thesauro Militari fol. 92.* eo fine, vt bellis Naualibus contra Turcas dimicarent Equites qui nuncupantur Argonautæ, & sub regula Sancti Basilij militabant. Insigne fuit torques è conchis compacta, à qua maior alia concha pendebat.

70 Ordinem Militarem *Seraphinorum* Gothi in Suecia erexerunt, vt Fidem, & Regnum tutarentur. Tessera fuit torques è quatuor Seraphinis cōposita, inter quos Cruces Patriarchales intexebantur, & Crux alia ex illis pendebat. Fides ibi, & hic Ordo emarcuerunt. De quo agit Olaus Magnus *lib. 2. cap. 25.*

71 In eadem Suecia Reges aliam extruxerunt Militiam *Ensium*; torques enim in ensem desinebat, & ex ensibus conficiebatur. Lutheri hæresis in eo Regno, & Religionem Catholicam, & Militias huiusmodi deturpauit; teste Iosepho Micheli *vbi supra fol. 93.*

72 Ordinem militarem *Armillini muris* erexit Neapoli Rex Ferdinandus anno 1463. Insigne fuit torques ex auro, & luti effigie composita, pendebatque armillinus, eis verbis appositis, *Malo mori, quàm fœdari.* Meminere illius Ioannes Pontanus *lib. 1. de bello Neapolit.* Angelus Paca *de Ordinib. & Societatib. Militar.*

73 Carolus VI. Rex Galliæ instituit Militiam Hystricis, anno 1430. vt Orbi demonstraret, se ab omnibus lacessitum, se solo defendendum, ad instar hystricis, qui cuspides è toto corpore iaculatur cōtra circumdantes ipsum, quibus se protegit, & liber euadit; Institutum tamen Militiæ fuit defensio fidei; & tessera hystrix à torque pendens. Consule Ioachimum Camerariū *in Emblemat. fol. 5.*

§. 31. *Aliqui Ordines, seu Militiæ extra Hispaniam institutæ, non approbatæ, seu de quarum approbatione Pontificia non constat.*

74 Militiam Equestrem profanam erexit Arturus Catholicus Rex Angliæ *Equitum mensæ circularis*, ad quam, nisi viri insignes bello non assidebant, nec admittebantur. Nullum speciale Insigne eorum reperio. Vide Gotfredum *de rebus Scoticis lib. 9.*

75 In eodem Angliæ Regno, olim pijssimo Franciscus Primus Dux Britanniæ cum alijs Nobilibus suis manibus serebant, & metebant triticum, ex quo hostiæ Eucharisticæ erant conficiendæ, & anno millesimo quadragesimo, & quinquagesimo, instituit Ordinem Militarem *Spicæ*; Cuius Institutum fuit, illud ipsum præstare sacrum

Sacrum Euchariſtiæ Sacramentum comitari, cum ad infirmos deferebatur, & toto tempore tyrocinij, die, noctuque ante ipſum Sacramentum diuiſim aſsiſtere. Sub regula S. Auguſtini degebant. Teſſera fuit Crux ex ſpicis formata, & armillinus ex ea ſuſpenſus, ſuper togam albam, & epigraphe *Potiùs mori*. Annales Britanniæ poſſunt conſuli.

76 Bohemiæ Reges, vt hæreticos frangerent, & Turcas terrerent, erexerunt Ordinem Militarem *Diſciplinæ* ſub regula S. Baſilij, quamuis abſque Apoſtolica approbatione; verùm priſcis temporibus ante Concilium Lateranenſe approbatio Epiſcopi ſufficiebat, quæ, vtrùm in hac, & alijs Militijs ſimilibus fuerit obtenta, ignoratur. Teſſera erat Aquila alba in Fidei ſymbolum. Agit de hac Militia Mēnenius *de del. Equeſtr. fol.* 96.

77 Militiam *Argonautarum* inſtituit Carolus III. Rex Neapolis, vt Religionem Chriſtianam protegerent, & ſeditiones, quæ tunc ſæuiebant, placarent. Inſigne fuit Nauis in tempeſtate fluctuans, & Epigraphe, *Non credo tempori*; ſuper togam albam. Vix ille obijt, & Militia defecit. Ita Pandolphus Colenducius *lib. 5. hiſt. Neapolit.*

78 Equites *del Tuſino* ab Archiducibus Auſtriæ fuerunt inſtituti, vt omnes excitarentur ad propulſandos Turcas, & hæreticos ex eis Prouincijs. Profitebantur Caſtitatem coniugalem, & Obedientiam ſub Regula S. Baſilij. Teſſera fuit ſuper togam rubram Crux viridis in formam Crucis de Monteſa; Magiſtri fuerunt Archiduces. Meminit huius Militiæ Hieronymus Meſegerius *in Annalib. Auſtriac.*

79 Militiæ *Cygni* erector in Belgio fuit Salucius Brabon, eo fine, vt inter vicinos Principes maximè inter ſe diſſidentes firmaretur vnio. Inſigne fuit Cygnus ſuper togam nigram. Ita Ricardus Vuaſeburg. *in antiquitat. Belgic.*

80 Militiam *ſtellæ* ſub patrocinio trium Regum Magorum erexit in Gallia eius Rex Ioannes Valleſius anno 1352. Cuius inſtitutum fuit, fidem tueri, miſeris ſuccurrere, inuiſere ægrotos, & ſepelire defunctos. Profitebantur Equites Caſtitatem coniugalem, & Obedientiam ſuo Magiſtro. Pro teſſera geſtabant ſtellam deauratam, & eam inſcriptionem, *Monſtrant Regibus aſtra viam*. Vide Mennenium *vbi ſuprà fol.* 56.

81 Non facilè inuenies, quis fuerit Inſtitutor Equitum *Calcaris*. Aliqui affirmant, à Conſtantino Magno originem eos ducere, vtpotè qui calcaria ei miniſtrabant, & circa eum cuſtodes aderant. Alij aiunt, inſtitutos fuiſſe à Pio IV. anno 1560. nuncupatosque *Pios*; & deſtinatos ad ferculum Pōtificis ſuper humeros deferendum. A Pontificibus Habitus conceditur, cuius inſigne eſt Crux ex filis aureis contexta, inſtar Melitenſis, & circa extremitatem exiguum calcar. Hi Equites etiam appellati fuerunt Commenſales. Vide Petrum Beloium *in origine Militiarum.*

82 Militiam *Ampullæ* in Gallia inſtituit Rex Clodoueus, ad cuius vnctionem in Regem, refertur, Angelum è cœlis ei ampullam olei aduexiſſe, in cuius honorem ſub patrocinio Sancti Remigij eos Equites deſignauit, qui comitarentur olei ampullam, quoties Reges eſſent vngendi; Quatuor omnino ſunt, & filij parentibus in Equeſtri dignitate, & amplis redditibus ſuccedunt. Vide Ludouicum Gotofredum apud Ioſephum Micheli *in theſauro militari, fol.* 77.

83 Militiam Sancti Georgij apud Genuenſes Federicus III. erexit. Inſigne eſt Crux rubra inſtar Crucis Monteſæ; Duces Reipublicæ ſunt Magiſtri; ſub regula Sancti Auguſtini fuit militia fundata, & ſub aduocatione Sancti Georgij, eiusque inſtitutum eſt, pro Fide Catholica, & ſuæ Reipublicæ defenſione pugnare. Iniuria temporum, & aſsidua Ducum mutatione hæc militia nutat. Legatur Mennenius *de delit. Equeſtrib. fol.* 50.

84 Militiam *de la Gineta*, quæ Hiſpanè eſt animalculum *Ardilla*, fundauit in Gallia Rex Carolus VI. anno 738. & teſſera fuit idem animalculum à torque pendens, vt eius inquietam viuacitatem Equites æmularentur in expellendis à Gallia Mauris, & Fide tuenda. Legatur Petrus Beloius *vbi ſuprà, cap.* 10.

85 Militiæ S. Mariæ, & Elephantum in Dania Chriſtianus IV. Rex, & ſimul Imperator dedit exordium

ad defendendum Religionem Catholicam, & Regni confinia. Torques ex Crucibus Patriarchalibus intexitur amplectentibus elephantem, à quo effigies Deiparæ pendet circumdata tribus ſacris clauis Chriſti D. Conſule Mennenium *vbi ſuprà fol.77.*

86 Miliam *del Cardo*, ſeu S. Mariæ in Burgundia inſtituit, ſeu inſtaurauit Ludouicus II. Dux eiuſdem Burgũdiæ, & pro teſſera dedit Equitibus in Africa, quò ad pugnandum contra Mauros expeditionem parauit, ſtrenuè bellantibus torquem ex auro, & argento compactam; pendebat effigies Deiparæ, & ad vtrumque latus aſſurgebant lilium, & cardus, & iuſuper in Cruces deſinebant. Meminit huius Militiæ Comi næus *lib.2.cap.8.*

87 Militiæ S. Blaſij in Palæſtina, ſeu aliàs S. Mariæ, ſub Regula S. Baſilij fundatæ Authorem non reperio. Inſtitutum eius fuit, debellare Hæreſiarchas, & fidem tutari; Teſſera verò Crux rubra, & intra ipſam effigies S. Blaſij. Legatur Ioſephus Micheli *in ſuo Theſauro, fol.77.*

88 Militiam *Canis*, qui ſymbolũ eſt fidelitatis, ad Fidem protegendã erexit in Gallia Lisbius Montmorenciacus filius Regum Libiæ, & pro teſſera dedit canem ex torque pendẽtem. Poſtmodùm alia prodijt Militia *Galli Gallinacei*, qui è torque ſuſpendebatur cum Epigraphe *Vigiles*; Coniunctæ ſunt ambæ militiæ, Gallusque, & canis ſimul pẽdent à torque. Ita Petrus Beloius *in origin. Milit. c.11.*

89 Militiam fœmineam *Funis* inſtituit in Anglia Regina Anna, vt fœminæ, de quarum nobilitate informatio præcedebat, accinctæ funepro teſſera ad Eccleſiam conuenirent, orationibus, & armis ſpiritualib⁹ Hæreſiarchas debellaturæ. Extincta eſt ibi cum Fide hæc Cõgregatio, quam Militiam (locutio tamen eſt metaphorica) nuncupat Ioannes Ludouicus Gotofredus *in Archontologia Coſmica fol.14. lib.3.*

90 Pagani etiam, & Infideles ſuas Militias Equeſtres habent. In Iapo nia ſunt *Nengori* bello inſignes, in quorum Oppida nulla fœmina ingreditur, teſtante Emanuele Faria de Souſa *in Aſia Luſitana, tom.2.part.3.cap.7.num.24.* Apud Turcas Imperator Magnatibus concedit torquem è Luna ſemicirculari multiplicata contextam, à qua ipſius Imperatoris pendet effigies. Permanet etiã apud ipſos alia Militia *Lunæ Bizãtinæ*, quam ſucceſſores Conſtantini Magni ſub Regula S. Baſilij inſtituerant, & teſſera fuerat labarum, & Luna ſemiplena à torque pendens; Turcæ Labarum ſuſtulerunt, & Lunam afferunt. Ita Sanſouinus *in hiſtor. Turcar.* Apud Indos Limenſes Imperatores Motezumæ Proceribus ſolium aureum concedebãt, quod pendebat ex auribus, & indè *Auriculares* nuncupabantũr, qui ſoli cum Imperatoribus negotia grauia gerebant. Sic Mennenius *vbi ſuprà fol.32.* Qui etiam refert apud ipſos Limenſes fuiſſe Equites *Teuclides*, quibes nares perforabantur, & ex vno latere roſtrum aquilæ, & ex alio os tygridis geſtabant, & in auribus aureas murenulas ex quibus ſingulis vnio pendebat.

Quæſtio 3. De Regia Militia Equeſtri Velleris Aurei, Hiſpanè del Tuſon.

91 PHILIPPVS I. Dux Burgundiæ, qui ob eximias virtutes *Bonus* fuit cognominatus, anno 1430. in Oppido de Tomer, in Eccleſia S. Bertini, inſtituit egregiam Militiam Velleris aurei, quaſi præ oculis habens vellus Gedeonis, eximij Iſraelitarum Ducis, in quo Deiparam Immaculatã, cui ipſe Philippus erat addictiſsimus, fuiſſe adumbratam, Eccleſia concinit; quare in eius honorem ſub patrocinio S. Andreæ Apoſtoli fundamenta Militiæ poſuit, quæ ſtrenuè pro Religione Catholica partes ageret, ipſeque primus eius Magiſter, hoc munere ſuis ſucceſſoribus reſeruato, qui ſoli poſſent admittere in Militiam nobiliſsimos Dynaſtas; Teſſera autem eſt torques aurea ex ſilicibus, & excuſſorijs aureis compacta, agnuſque ſuo vellere ornatus ab illa pendens. Eam torquem priùs ſolũ ex ſilicibus aureis contextam Carolus Audax, ſecundus Ordinis Magiſter excuſſorijs adauxit, & hæc verba inſculpſit; *Antè ferit, quàm flamma micet.*

92 Magiſtros habuit hæc Militia Philippum I. Ducem Burgundiæ; Carolum Audacem; Maximilianum Imperatorem; Carolum V. Reges Philippum

pum II. Philippum III. & Philippum IV. nunc, & vtinam diu, ſuperſtitem; quibus Magiſterium obtigit ob legitimam ſucceſsionem in Ducatu Burgundiæ, illudque ſuis litteris Pontifícijs cõ firmarunt Gregorius XII. & Clemens VIII.

93 Hæc Militia non eſt Ordo, ſeu Religio, cum in ea non emittantur tria vota ſubſtantialia; ſolummodoque in admiſsione emittitur iuramentũ obediendi Magiſtro, ac fidelitatis, & cõ ſeruandi magnitudinem, & ſplendorem Militiæ; In quam nequit admitti vllus, qui alium Ordinem Militarem profitea tur, exceptis Regibus, ſeu Principibus, qui aliorum Ordinum ſunt Magiſtri, vel Adminiſtratores. Tenentur Equites in defenſionem Magiſtri, ſeu, cum ille pro Religione Catholica bella gerit, arma ſumere, & inuicem ſeſe Equites iuuare, ſi aliquis iniuſtè offendatur. Alia etiam ſtatuta Militia ſeruat, quæ in ingreſſu Equitibus cuſtodienda proponun tur. Numerus admittẽdorum fuit olim exiguus; at Imperator Carolus V. cum Comitia generalia Militiæ Bruxellis ce lebraret, anno 1516. ſtabiliuit, vt quinquaginta vnum Equites admitti poſſent. Ex priuilegio ſpeciali gaudẽt proprio foro, ita vt ſolus Magiſter ſit eorũ Iudex. Cum aliquis eorum migrat è vita, torques cum vellere aureo ad Regẽ, vt Magiſtrum, mittitur; ipſeque, cum in Ordinem admittit, torquem concedit. Agunt de hac inſigni Militia Pontus Euterus *de initijs tumultuum Belgicor. lib.* 1. Mennenius *de del. Equeſtr. fol.* 58. Ioſephus Miqueli Marquez *in Theſauro Militari Equeſtri fol.* 85. Sanſouinus, & plures alij.

Quæſtio 4. De Ordinibus Militaribus, ſeu Militijs in Hiſpania olim erectis & iam extinctis.

94 GArſias Ximenez, primus, poſt Mauros à ſe deuictos, Nauarræ Rex inſtituit anno 722. Militiam nuncupatam *dela Encina*, cuius teſſera fuit hæc ipſa arbor, & ſupra eam Crux rubra inſtar Crucis de Monteſa; eo quòd aſſeratur, ei cõtra Mauros bellum paranti Crucem ſupra quercum apparuiſſe. Plures hanc Militiam ſecuti fuerunt, & ea Commendis ditabatur. De qua Ioſephus Micheli *in Theſauro Militari, fol.* 16.

95 Militiam *liliorum* ſub regula S. Baſilij erexit Sanctius IV. Rex Nauarræ anno 1023. in honorem immaculatæ Deiparæ Virginis, vt Fidem Catholicam propugnaret aduerſus Mauros. Teſſera fuit ſupra togam albam effigies Annuntiationis Deiparæ intra duo lilia. Eius meminerunt Hieronymus Roman, Guarini, & alij.

96 Militiam, ſeu Ordinem Militarem *Saluatoris* in Aragonia fundauit Rex Alfonſus Caſtellæ anno 1118. vt auxilium ſibi cœleſte pararet ad expellendum Mauros à Cæſarauguſta, & alijs Oppidis, quod obtinuit. Teſſera fuit ſupra habitum candidum effigies Saluatoris. Profitebantur Equites Obedientiam, & Caſtitatem coniugalẽ. Sed de approbatione Pontificia non conſtat. Videantur Zurita *in vita Regis Alfonſi*, & Beloius *de rebus Aragoniæ*.

97 Militiam *Alæ* inſtituit in Luſitania Alphonſus I. Rex, ſub patrocinio S. Michaelis, vt Mauros Hiſpalenſes ſibi infeſtiſsimos ſubiugaret. Nobilitas ſanguinis requirebatur in Equitibus, qui ſub Inſtituto Ciſtercienſi, & regula S. Benedicti militabant; Inſigne erat Ala (qua S. Michael ornatus depingitur) purpurea, intermicãtibus radijs aureis. Inſtitutio Militiæ fuit anno 1165. Ita Fr. Angelus Manrique *in Annalibus Ciſtercienſ. tom.* 2. *anno* 1167. *cap.* 8. Brito, Brandonius; Aldanus allati à Barbola *in ſumma Apoſtolicar. deciſ. collecta.* 307. Circa teſſeræ effigiem, & inſtitutionis annum diſsidet Ioſephus Micheli *vbi ſupra fol.* 35.

98 Militiæ *Squammæ* ignoratur Inſtitutor; Aliqui ſuſpicantur, fuiſſe Regem Ioannem II. circa annum 1420. vt nobiles Regni alliceret ad pugnandum contra Mauros; alij inſtitutionis deſignant annum 1318. Inſigne fuit ſuper togam candidam Crux ex Squammis confecta. Vide Hieronym. Roman. 1. *part. Reip. lib.* 7. *cap.* 12.

100. Militiam, Ordinemque Militarem *B. Mariæ de Mercede* ad redimendum captiuos inſtituit Iacobus I Rex Aragoniæ, auxiliantibus S. Raymũdo de Penafort, & S. Petro Nolaſco anno 1218. & confirmauit Gregorius IX.

anno

anno 1230. Admittebantur Equites, qui profitebantur Castitatem coniugalem, Obedientiam, & Redemptionem Captiuorum. Iam verò hi defecerunt, & remansit, viguit, ac floret illustris Religio Beatæ Mariæ de Mercede, vndique clara. Vide Zuritam, P. Mariana, Micheli Marquez, & plures alios de eis Equitibus agentes. Aliqui hos duos Ordines in vnum confuderunt, sed diuersos esse, ostendit Benedictus Haeftenus *in disquisitionibus monasticis, lib. 2. tract. 6. disquis. 5.* Videndus tamen Reu. F. Marcus Salmeron in libro *Recuerdos historicos, y Politicos, &c.* præcipuè *siglo 1. recuerdo 4.*

101 Militiam *del Rosario* erexit Toleti Rodericus Archipræsul Toletanus, sub Regula S. Dominici, vt Mauris eam vrbem continuò inuadentibus obsisterent. Tessera fuit effigies B. Mariæ del Rosario, & infra ipsam Crux alba, & nigra, instar eius, quam gestant Ministri Tribunalium Sanctæ Fidei. Tenebantur Equites quotidie percurrere Rosarium in honorem Virginis. Vide Mennenium *vbi suprà, fol. 35.*

102 Equites nuncupati de *Truxillo* iuxta aliquos, originem ducunt ab anno 1227. à quo Institutore, non constat. Alfonsus Rex eis concessit Oppidū de Truxillo, & alia loca. Ait Iosephus Micheli *in Thesauro Militari, fol.* 171. hanc concessionem fuisse peractam Era Cæsaris 1233. Verùm hic error Typographi fuerit, cum ea Era inciderit in annum 1195. quo, fatetur ipse, adhuc hos Equites non fuisse institutos. Addit ipse, non nisi nobiles ad hanc Militiam admitti, & Regem in bellis tunc circūstare; De Tessera esse compertum, & aggregatos fuisse Militiæ Calatrauensi; Hæc ait Micheli; sed non satis rem euoluit. Etenim cum Alfonsus Rex Castellæ optaret, Equites, & Religiosos Sancti Iuliani del Pereyro (nunc vocatos Alcātarenses) è Regno Legionis ad suam etiam Castellam adducere; eis donauit Oppidum, & arcem de Truxillo, indeque Magister Ordinis vocabatur *Magister del Pereiro, y Truxillo.* Quare hi Equites erant Iulianei, hinc dicti Alcantarēses. Occupatum fuit illud Oppidum à Sarracenis intra biennii, & Equites indè pulsi. Ita Fr. Angelus Manrique *tom. 3. annal. Cisterciens. fol. 286. in fin. & fol. 307.* Reges deinde donarunt Ordini de Alcantara, Oppidum *de Magacela*, loco Oppidi *de Truxillo.*

103 Militia S. Bernardi ignoratur quænam fuerit. P. Mariana *tom. 2. fol. 75.* mentionem facit de Magistro S. Bernardi, qui partes Henrici Regis secutus est, & ideò occisus à Rege Petro eius fratre; ac ob necem, ait, fuisse Regem à Pontifice excommunicatum. Addit verò, notitiam huius Militiæ fuisse extinctam, & in vnico Authore reperiri confusam; Ipse verò coniecturaliter censet, aliquos populos, vulgò *de Behetria*, cum timerent, à Rege donari alijs ipsorum dominium, inter se cōuenisse, & constituisse Militiam, vt suam libertatem defenderet, & ad instar aliarum Militiarum elegisse Magistrum, & aduocationem, seu patrocinium simul S. Bernardi.

104 Militiam *Columbæ* instituit Segouiæ in Ecclesia Matrice Ioannes I. Castellæ Rex anno 1383. (quamuis circa annum idem sit error apud Iosephum Micheli, *fol.* 82. ac nuper positus; nam ait, institutionem contigisse Era 1383, & anno Christi 1390. quæ non cohærent;) Tessera fuit columba radijs circū data è torque dependēs. Equites profitebantur Castitatem coniugalem, & defensionem Religionis Catholicæ cōtra Mauros. Ob eumdem finem Rex ipse eodem anno erexit Militiam appellatam *de la Razon*, cui nomen, nisi nobiles notoriè, non dabant; &, cum Rex ad bellum procedebat, gestabant ipsi hastas, in quarum extremitate vexillum exiguū pendebat. Videatur Hieronymus Roman *lib. 7. de Repub.*

105 Militiam nuncupatam *de la Iarra*, seu *de las Azuzenas* erexit in Aragonia anno 1403. eius Rex Ferdinandus, dictus Infans *de Antequera.* Tessera fuit effigies Deiparæ *dela Antigua*, (quia in ipsius Templo in Oppido de *Methin campense* fundamenta Militiæ iecit) inter duo Lilia, quæ in gryphes desinebāt, à torque aurea pendens. Institutum erat pugnare contra Mauros, & opem ferre pupillis, ac viduis. Ita Zurita *lib. 12. c. 30.* Hieronymus Roman *vbi nuper.*

106 Militiam *Burgundiæ* inter Hispanas recensemus, quia eius fuit Author inuictus Imperator Carolus V. anno 1535. in Africa, post subiugatum Regnum *de Tunez*, vt præmium militare Magnatibus indulgeret. Quare eis torquem

torquem auream concesit, à qua Crux Burgundiæ pendebat, & simul excussorium, ac silex flammis circumdatus, & hæc vox substabat, *Barbaria*. Meminit huius Militiæ Mennenius *vbi supra, fol. 83*.

107 Fœminæ etiam Hispanæ Viros sunt æmulatæ, vt pro conditione, & statu, auxilium, quod possent, armis spiritualibus ministrarent, quibus Religio Catholica caput extolleret, Mauri subiugarentur, & adaugerentur triumphi. Hinc Tortosæ, in Catalaunia, cum fœminæ Mauros eam Vrbem inuadentes, fœmineo ornatu reiecto, & virili assum pto, procul amandassent, in memoriam victoriæ, Don Ramon Berenguel vltimus Comes Barchinonæ earum fœminarum Congregationem, seu quasi militiam formauit, dictam *de la Hacha*, quia in capite gestabant purpuream facis formam. Exemit eas à tributis. Præcedebant ipsæ Viros in actibus publicis, alijsque priuilegijs poriebantur. Lege Franciscum Mortel de Luna *in historia Tortosæ, lib. 1. cap. 29*.

Quæstio. 5. De Institutione Ordinis Militaris Sancti Ioannis Hierosolymitani.

108 OBTINVIT à Sarracenis vrbem Hierosolymas Gotofredus Dux Lotharingiæ, & de Bullon, Regisque corona, & nomine fuit donatus, eiusque successores per octoginta nouem annos Regnum Hierosolymitanum possederunt, nempè à die 15. Iulij, anni 1099. vsque ad diem secundam Octobris anni 1187. quo Saladinus, Ægypti dominus, vrbem Sanctam cepit, numquam deinceps à Christianis recuperatam. Eo igitur tempore, quo à Christianis Hierosolymæ possidebãtur, ex toto Orbe ad loca Sacra inuisenda peregrinorum multitudo cõfluebat. Hinc pijssimo zelo certatim Viri nobiles Cõgregationes, seu Militias instituerunt, alij quidem, vt viam tutam ab hostibus redderent: alij, vt Sepulchrum Sanctum custodirent; alij, vt ægrotantibus subuenirent. Igitur Xenodochium Hierosolymitanum Sancto Ioanni Baptistæ dicatum, propè antiquum Salomonis Templum, donatum est Equitibus, qui peregrinorum infirmantium curam susciperent, dummodò ægritudini non inesset contagium; nam aliud Xenodochium, sub cura Equitum S. Lazari, destinatum fuit contagio laborantibus. In illo ergo Xenodochio institutus est Ordo S. Ioannis, sic nuncupatus à S. Ioanne Baptista, sub cuius aduocatione fuerat extructũ Hospitale; A quo etiam non semel Hospitalarij vocantur, & sub hoc nomine Equites S. Ioannis intelliguntur. Hospitale ipsum fuisse erectum ab Institutore Ordinis, aliqui affirmant.

109 Institutor Ordinis fuit Gerardus, sãguine illustris, natione Gallus, ex Prouincia Tolosana, anno 1099. Confirmatus fuit Ordo à Calixto II. anno 1120. & ab Honorio II. anno 1125. & deindè à sequẽtibus Pontificibus auctus, & donatus innumeris gratijs, & priuilegijs, quæ possunt videri apud Barbosam *in summa Apostolicar. decis. collectan. 314.* & in Bullario ipsius Ordinis, nosque aliqua in hoc opere attingemus.

110 Occupata à Saladino vrbe Hierosolymitana, exireque coactis his Equitibus, domicilium collocauere primùm in vrbe *de Tripol*, deindè in vrbe *de Acre*, olim dicta *Ptolomaida*, exindeque aliquandiu vocati fuerunt Equites *de Acre*. Iam tunc, qui in primo exordio de ægrotantibus dumtaxàt curabant, cum numero creuissent, & Regum Christianorum fauore, donisque, ac diuitijs cumularentur, pluribus Viris Nobilibus vndique illuc cõuenientibus, vt pio adhuc Instituto, quod sub Regula S. Augustini fuit stabilitum, suum nomẽ darent, præter Infirmorum curam, arma aduersus Infideles sumpserunt, & agmine facto, pluries cum illis congressi insignes triumphos reportarũt; Et, cum eos iam illa Prouincia non caperet, tum ob Sarracenorum oppressionem, tum ob Equitum multitudinem, plures ad diuersa Regna commigrarunt, & Regum militiam comitantes, strenuè se cum hostibus gesserunt. Multi ad nostram aduenere Hispaniam, & Regibus suppetias tulerunt aduersus Mauros, miserabili clade Regnum vexantes. Hinc Reges, & alij eos pluribus diuitijs, ditionibus, ac redditibus cumularunt, & in Hispania opulentè fuerunt ditati, in obsequiorũ remunerationem.

111 A tota deinceps Palæsti-

na

na expulsi anno 1291. cū pluribus Chri stianis ad insulam Cypri appulerunt Equites illi, qui in Orientalibus Prouincijs remanserant; & bellum per mare parantes insulam Rhodum vi armorū Turcis eripuerunt, anno 1308. Quamuis nō nulli enarrent, eam insulam à Christianis Occidentalibus obtentam, à Pontifice Clemente huic Ordini fuisse donatam. In ea suam præfixere præcipuam sedem, ibiq; constiterunt per annos 214. & Equites Rhodienses fuerunt nuncupati, nomine ab Insula desumpto. Cæterùm die 25. Decembris, anno 1522. Turcæ eam Insulam recuperarunt, post longam obsidionem, ad quam cunctas suas vires Africa parauit. Honorificis inde conditionibus exeuntes dono acceperunt ab inuicto Hispaniarum Rege Carolo V. Imperatore Insulam Melitensem, & in dominij traditi, & accepti signum, quotannis in feudum, auem venaticam, Hispanè *Azor*, mittunt ad Reges Hispaniæ, in Siciliæ Regno eam tradentes; Episcopusque Melitensis à Rege nostro eligitur vnus ex tribus, quos ex suo Ordine magnus Magister præsentat. Ex ea Insula dicti sunt Equites Melitenses; seruato quippè nomine Equitum S. Ioānis, varia cognomina ex varijs sedibus mutuarunt.

112 In Insula igitur Melitensi, in mari Ionio, non longè ab Africa, & à Sicilia, sedem Ordo præfixit; Magister ibi magnus inhabitat, sub nullius alterius Principis potestate constitutus. Voce *Eminentia*, vt Cardinales, salutatur; insulæque dominus, & merum, ac mixtum Imperium erga omnes subditos habens, indè Ordinem gubernat. Insigne ibi Xenodochium pro ægrotantibus est extructum, vt primæuo Instituto semper Equites, ac Religiosi insistant, quare & nunc meritò Hospitalarij vocantur.

113 Auctus fuit elapsis temporibus hic Ordo, quia Innocentius VIII. suppressit, & ei vniuit Ordinem Militarem Sancti Sepulchri, & Ordinem S. Lazari Hierosolymitani, & Domum de Montemorillon, Ordinis S. Augustini in Pictauensi diœcesi, cum omnibus prædictorum Ordinum, & Domus redditibus, Magistratibus generalibus, Archiprioratibus, Frioratibus, Præceptorijs, & omnibus alijs ad eos spectantibus; Cuius aggregationis mentionē facit Pius IV. in Bulla, quæ incipit, *Circunspecta*, & extat in Bullario Ordinis *pag.* 1. Præterea extinctis Templarijs, plurima eorum bona, maximè extra Hispaniam, huic Ordini ex Pontificia largitate accreuere.

114 Hinc per omnia Regna, & Prouincias Ordo propagatus, pluribus, ac ingētibus redditibus, ditionibus, Domibus, Ecclesijs, iurisdictioneque ditatur. Diuisus Ordo est in octo linguas, siuè Nationes; & in viginti Prioratus; sexcentas quinquaginta tres Commendas possidet, & ex illis non paucas, nec exiguas in nostra Hispania, in qua etiam sunt Monasteria Clericorum Fratrum huius Ordinis, & Monialium; Collegium itidem Salmanticæ habent, vt in prima Orbis Academia Salmantina litterarum studijs instruantur. Duo etiam sunt Prioratus magni, alter Castellæ, alter Nauarræ. Officia autem Ordinis, vt refert Claudius Robertus *in Gallia Christiana, tit. de Generalib. Ordinum*, sunt Magnus Magister, Magnus Commendatarius, Marischalus, Hospitalarius, Thesaurarius, Magnus Baiuliuus, Cancellarius, & Prior Ecclesiæ Ordinis.

115 Constat Ordo Equitibus, & Fratribus Clericis, quorum Tessera est Crux alba, cuius quatuor brachia in extremitate extenduntur, & in rectam lineam desinunt. Sunt præterea alij, velut in famulantes admissi; Hispanè vocantur *Siruientes*, & hi quidem afferunt Crucem non ex quatuor, sed ex tribus brachijs compactam. Toga Capitularis Ordinis est nigra, supra quam Crux candida est affixa. Inter ipsos Equites sunt, qui Magnis Crucibus ornantur, è quorum numero Magister eligitur; Cæteros præcedunt, & ex Baiuliuis constat Senatus supremus collareralis magni Magistri; Hi quidem, & Priores Equites, & illi, quos *nuper* diximus, Officia Ordinis exercere, magnas Cruces afferunt, & speciali titulo vrbanitatis salutantur. Præcepit autē Paulus V. in Bulla, quæ incipit *Accipimus*, & affertur à Laertio Cherub. *tom.* 3. *Bullarij, pag.* 217 vt in promotione ad magnam Crucem ratio meritorum magis, quàm antiquitatis in Ordine habeatur.

116 Commendæ optantur ab antiquioribus, nullusque eorum est capax, qui in triremibus, quibus Equites Melitenses mare transcurrunt, vt Turcas,

COMUNIDAD AUTÓNOMA DE LA RIOJA D. P. DE CULTURA BIBLIOTECA PUBLICA CONSEJERIA CULTURA, DEPORTE

cas, ac pyratas propulſent, non militaue rit, & fecerit, quod Hiſpanè dicimus, *las carabanas*; niſi Magiſtri magni famulitio vacet, aut ab eo diſpenſetur; Ille etiam antiquitatis tempus ſolet aliquod donare, vt citiùs quis promoueatur ad Commendam.

117 Non ſolùm Fratres Cleri ci, ſed etiam Equites vouent Caſtitatẽ abſolutam, & ſimul Obedientiam Mag no Magiſtro, & Paupertatem, ſeu viue re ſine proprio. Nec teſtamenta, cum obeunt, condere poſſunt; ſed eorum bona, præter ea, quæ à Commendarijs relicta ad reſtaurationem, & reparationẽ Commendarum debentur, ad Ordinem deuoluuntur, & ad ea recipienda, aliaq; exequenda munia Equites deſtinantur pro determinatis territorijs, qui vocan tur Hiſpanè *Recibidores de S. Iuan.*

118 Ad Magiſtrum Ordinis ſpectat Beneficiorum collatio, & cauſarum cognitio, habet enim iuriſdictionẽ ſpiritualem, ac temporalem erga omnes ſuiipſius Ordinis Regulares, vt conſtat ex Bulla Pij IV. *ſupra relata*. Equites verò Melitẽſes à iuriſdictione Ordinariorum ſunt exempti, quin eos, & à ſolutione decimarum *ibidem* Pontifex immunes reddit. Vbi autem iuriſdictione ſpirituali, & tẽporali gaudent, nequeũt Ordinarij ſe ad viſitationem introducere, vt ſacra Concilij Congregatio declarauit, teſte Armendariz *in addition. ad recop. leg. Nauarræ lib. 1. tit. 6. de viſit. §. 2. numer. 94.* At viſitare poſſe Eccleſias Parochiales Ordinis, quo ad curam, & adminiſtrationem Sacramentorum, tan quam Sedis Apoſtolicæ delegatos, etiã ſi Religio habeat temporalem iuriſdictionem, decreuit Pius V. in Bulla, quæ incipit, *Expoſcit*, & extat in Bullario Ordinis, *pag. 56*. Quare ea declaratio Cardinalium ita intelligi debet, vt Ordinarij nequeant viſitare eas Eccleſias, præciſè quà Ordinarij ſunt; cum quo ſtat, poſſe eas viſitare, quà Sedis Apoſtolicæ ſunt delegati, & ſeruata forma deſignata à Pio V. de quo tamen *inferiùs*.

119 Ita autem exempti ſunt Equites Melitenſes ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione, vt, licèt quis ex illis percuteret Clericum ſubditum Epiſcopi, hic non valeret eum excommunicatum declarare, eſto poſſet ſuis ſubditis præcipere, ne eum intra Eccleſiam admitterent, vt Sacra Congregatio Concilij declarauit, quam refert Lezana *in ſumm. qq. Regular. tom. 2. cap. 5. n. 39*. Quin & ſi Eques Melitenſis aſſaſſinij criminis reus foret, nec Iudex Laicus, nec Eccleſiaſticus poſſent eum declarare eius delicti reum, ſed cognitio ſpectat ad Superiores Ordinis, iũcto Epiſcopo loci; Ita Clemens VIII. in Bulla, quæ incipit *Æqua*, expedita anno 1595. afferturque à Laertio Cherub. *tom. 3. Bullarij, pag. 52*.

120 Poſſunt Equites Meliten ſes Iudices Conſeruatores eligere, vt conceſſit Vrbanus VIII. in Bulla, quæ incipit *Exponi*, edita die 17. Februarij, anno 1628. quam affert Angelus Maria Cherub. *tom. 3. Bullarij, pag. 92*. Aliquæ circa eiuſmodi Conſeruatores difficultates videri poſſunt apud Laurer. de Franchis *de controuerſ. inter Epiſcop. & Regular. pag. 178*. Alexandrum Sperell. *in deciſ. fori Eccleſiaſt. deciſ. 21*. Et de his omnibus *inferiùs* latè agemus.

121 Equites Melitenſes eſſe propriè, & ſtrictè Religioſos (quod de Equitibus alijs Militiarum ſub lite eſt) docent plurimi, adhuc ex illis, qui cenſent, aliarum Militiarum Equites, non vouentes Caſtitatem abſolutam, non eſſe ſtrictè Religioſos; Ita multi, quos refert, & ſequitur P. Thom. Sanchez *in ſumm. tom. 1. lib. 2. cap. 16. num. 11*. Nicolaus Garcia, Cenedo, Nouarius, Aloyſius Riccius, & alij, qui referuntur à Barboſa *in ſumma Apoſtolic. deciſ. collect. 314. num. 19. de Iure Eccleſiaſt. lib. 3. cap. 7. nu. 29. & in tract. de appellatiu. verborum ſignif. appell. 233. num. 6*. Hinc inferunt Ioãnes Sanchez *in practic. diſput. cap. 49. ex num. 11*. Nouarinus, Aloyſius Riccius, Barboſa, & alij, poſſe hos Equites confiteri cum Sacerdote Regulari approbato à ſuo Superiore, & non ab Ordinario, ſicut poſſunt alij Regulares. Eos quidem ſtrictè, ac propriè Religioſos eſſe, Ego tradidi *tomo in Bullam Cruciat. diſp. 26. n. 27*. Exindè etiam comprehendi ſub decreto Tridentini *ſeſſ. 25. de Regularib. capit. 15*. in quo declaratur nulla Profeſsio eius, qui eam fecerit ante decimum ſextum ætatis annum expletum, aut minori tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione verſatus fuerit; & in decreto eiusdẽ Tridẽtini, *c. 19*. quo cauetur, ne quis Religioſus obtendens, ſe per vim, & metum, aut ante debitam ætatem Profeſsionem emiſiſſe,

se, aut quid simile, audiatur, nisi intra quinquēnium reclamauerit, docent Flaminius Parisius *de resignat. benef. lib.* 6. *quæst.* 2. *n.* 120. Barbosa *de potest. Episcop. part.* 3. *allegat.* 101. *n.* 8. Gonzalez *ad reg.* 8. *Cancell. glos.* 8. *n.* 62. Maranta *tom.* 2. *resp.* 6. & alij afferentes duas declarationes Sacræ Congregationis Concilij. Alia etiam extat declaratio Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, allata à Barbosa *de iure Eccleſiast. lib.* 1. *cap.* 44. *n.* 157. qua deciditur, hos Equites comprehendi sub decreto, quo Regularibus prohibetur accessus ad Monasteri à Monialium.

122 De hoc Ordine tractant Iosephus Micheli *in Thesauro Militari ex pag.* 49. vbi *ex pag.* 41. recenset numerū, & seriem Magistrorum Ordinis vsque ad annum 1642. Ioannes Augustinus de Funes *in chronica huius Ordinis*; Ioannes Antonius Viperanus *de bello Melitensi*; Iacobus Bosius *in historia Melitensi*, Cassanæus, Polydorus Virgilius, Gualterus, Illescas, Iacobus de Victoria, Hieronymus Roman, Venero, Paulus Morigia, Siluester Marullus, Aubertus Miræus, Mēnenius, Emanuel Rodriguez, P. Azor Marca, Hieronymus Rodriguez, Carolus de Tapia, Alfonsus de Narbona, Ioannes de Carualho, Carrillo, Machado, Ferdinandus de Camargo, & alij, quos refert Barbosa *in summ. Apostolicar. decis. collectan.* 304. Gothofredus *in archontologia Cosmica lib.* 3. *n.* 7. Vidal *in arca morali.*

123 Ego quidem, quāuis præcipuè de Ordinibus Militaribus Hispanis in hoc Opere agam, non pauca attingam de Ordine Sancti Ioannis, cum in Hispania adeò sit propagatus; Plurimaque ei etiam adaptari valebunt, quæ de alijs Militijs erunt ventilanda; suo respectu, & proportione seruata, nam in pluribus differre, ex ipso Ordinum regimine, Regula, Statutis, ac Definitionibus est compertum.

Quæst. 6. De Institutione, & Cōfirmatione Ordinis Militaris Sancti Iacobi.

124 VAria Historici circa Institutionem, & Fundationem Ordinis Sancti Iacobi scripserunt. Certiora compilauit D. D. Francisc⁹ de Vergara, & Alaba, Regij Castellæ Senatus meritissimus Fiscalis. Ea præstringam. Aliqui Viri Nobiles, quorum nomina ignorantur, Ordinis fundamenta iecere, in Regno Legionis, in partibus Galleciæ; Quo anno exordiū dederint, non constat; id tamen est certum, iam Ordinem hunc fuisse inceptū, anno 1030. vt constat ex verbis priuilegij cuiusdam in fauorem Monasterij Salmantini Sancti Spiritus, Monialium S. Iacobi; quod pro foribus Ecclesiæ litteris deauratis est transcriptum; quod eo anno expediuit Ferdinandus I. Rex Castellæ, Legionis, & Lusitaniæ, in quem Regna Castellæ, & Legionis, postmodū iterùm diuisa, deuenere. Non comperitur, quibus Statutis, & Regulis cæperit tunc Ordo gubernari.

125 Tempore succedente, cū Equites animaduerterent, non posse religiosè degere absque Clericis, de plurium Prelatorum consilio, coniunxerūt se Canonicis Regularibus S. Augustini, Monasterij de Hoyo in Gallæcia, quibus vniti Constitutiones, ipsorum consilio, & iuuamine, quibus gubernarentur, cōdidere; Quas, & Ordinem primò confirmauit Cardinalis Don Hyacinthus Legatus Pontificis Alexandri III. in Hispania, & secum Romam tulit plures Equites, & Canonicos Ordinis, & huius Magistrum Don Petrum Fernandez de Fuēteencalada, & ante Pontificem ratione reddita Ordinis, & Constitutionum, illum, & has Apostolica authoritate approbauit, & confirmauit, pluraque ei priuilegia indulsit, *tertio Nonas Iulij, anno* 1175. Quare confirmatio Ordinis saltem centum, & quadraginta quinque annis post eius exordium, & Institutionem contigit.

126 Non tamen hic prætereà, Don Maurum de Castelferrer *in historia fluentus S. Iacobi ad Hispaniam*, & D. Ferdinandum de Aluia *in memoriali pro vrbe Locrunij ad obtinendum suffragium in Comitijs Regni*, asserere, ex traditione habita à maioribus, & satis confirmata, Ordinem Sancti Iacobi institutum fuisse à Ramiro I. Rege Legionis in nobilissima Vrbe Locrunio, in Ecclesia eiusdem Apostoli ibi extructa, statim ac ille Mauros postrauit iuxta oppidum *de Clauijo*, suppetias ei ferente S. Iacobo; distat quippe ab hoc oppido Locrunium duabus dumtaxat leucis. Nec assentiunt hi

Autho-

Authores neſcio cui affirmanti, Ordinem fuiſſe inſtitutum à Ramiro Rege in Eremitorio, in quo S. Iacobus iuxta Oppidum *de Clauijo* allocutus fuit ipſum Regem, & ad prælium excitauit, indeque translatum fuiſſe ad vrbem Locrunienſem, vtpotè quæ in eo territorio erat, & eſt celebrior, atq; illuſtrior, nec ſatis vnquam ab Scriptoribus commendata ob ſtructuræ pulchritudinem, eximiam camporum amœnitatem, fidem erga Reges, feracitatem ingeniorum, nobilitatis ſtemmata, & antiquitatem; Quippè fundata extat à Brigo, qui fuit quartus nepos Noe, & quartus Hiſpaniæ Rex poſt Tubalem, anno 1905. ante Chriſti natiuitatem; deinde à Iulio Cæſare fuit reparata, & reædificata; Vnde à Iulio, & à Brigo Locrunium ab Authoribus vocatur Iuliobriga. Quod ſi non aſſentiatur Inſtitutioni Ordinis Sancti Iacobi in vrbe Locrunienſi, mihi in ipſa Vrbe nato ſuffecerit, hoc illius ornamentum ex traditione propalaſſe; cum legerim apud Diuum Chryſoſtomum; *Eſt traditio, Nihil quæras amplius.*

127 Ad Ordinis progreſſum poſt confirmationem redeamus. In vrbe Legionenſi Hoſpitale fuerat extructum ſub aduocatione Sancti Marci, quod ſpectabat ad Canonicos de Loyo, Ordini Sancti Iacobi incorporatos, & vnitos. Aderat ibi Canonicus, qui peregrinantibus Compoſtellam ſubſidium, & refugium præſtabat. Paulatim Canonici, ſeu Fratres Ordinis ibidem numero, diuitijs, & authoritate creuerunt, Indè lites aduerſus eos ortæ; Rexque Legionis totum Ordinem, Equites, Priorem, & Canonices de Loyo à ſuo expulit Regno, in eorumque ſe immiſit facultates. Ad Caſtellam illi deuenere, & Alfonſus Rex benevolè eos acceptos ditauit, & inter alia conceſſit eis territorium de Vcles, ea conditione, vt ibi caput Ordinis deinceps exiſteret. Prior, & Canonici Monaſterium, & templum extruxere eo in loco, in illoque vixerunt, Regi annuentes.

128 Proceres deindè Regni Legionenſis, cum animaduerterent, bona Xenodochij Sancti Marci eſſe diſſipata, nec in eo ſolitam erogari eleemoſynam, a Rege Legionenſi petierunt, vt ex Monaſterio de Vcles aliquos illuc Canonicos aduocaret. Ita ipſe præſtitit. Aliqui Canonici miſſi ſunt à Priore de Vcles, qui inter eos Priorem deſignauit; Hi quidem temporis ſucceſſu à Priore de Vcles, qui nihil de eo curauit, aut obſiſtere non potuit, ſe diſiunxerunt, & arbitrio ſuo admiſerunt Fratres in Ordinem. Inter Monaſterium verò de Vcles, & Equites diſcordiæ graues ſemel, & iterùm fuerunt exortæ ſuper redditibus, & decimis ſoluendis ab Equitibus in Monaſterij ſubſidium, quas priùs compoſuit Cardinalis Sanctæ Sabinæ Don Ioannes de Aluanilla Legatus Pontificis in Hiſpania, & poſtmodum tempore Magiſtri Don Pelagij Perez Correa iuſsit Nicolaus V. compoſitionem ab eo Cardinali peractam obſeruari, & vſque in præſens ea obſeruatur.

129 Luſitani aliquando Magiſtratum ſpecialem, ſeu Prælaturam Ordinis ſibi vſurparunt, & contenderunt ſaltem Magiſtrum in ſuo Regno ſpecialem eligere, ſed Bonifacius Octauus, & Ioannes Vigeſimus ſecundus prohibuerunt, Bullis ad id expeditis, quòd ſpecialis Magiſter eſſet in Luſitania, & præceperunt, vt omnes ſub Ordine degentes Magiſtro Generali Caſtellæ ſubiacerent. De quo ad finē quæſtionis ſermo redibit.

130 Ante confirmationem Ordinis plures eius extitere Magiſtri, quorum nomina latent. Quia verò, cum fuit primo à Pontifice confirmata, Magiſter erat Petrus Fernandez de Fuenteencalada, hic primus deſignatur Magiſter Ordinis iam approbati. Quadraginta recenſentur Ordinis Magiſtri, quorum extremus fuit Don Alfonſus de Cardenas, inter quem, & Don Rodericum Manrique fuit diuiſus Magiſtratus, Regibus Catholicis Ferdinando, & Eliſabetha conſentientibus, ita vt primus in Regno Legionenſi, ſecundus in Caſtellæ Regno eſſet Magiſter. Obijt Manrique, & iuxta pactum inter vtrumque initum, Cardenas in Magiſtratum generale ſucceſſit. Hoc verò extincto, ex conceſſione, ac Bulla Alexandri Sexti, Catholici Reges obierunt munus Adminiſtrationis Ordinis. Deinde, Regibus Catholicis vita functis, Leo Decimus. Adminiſtrationem Ordinis Imperatori Carolo Quinto Hiſpaniarum Regi impertiuit, &

& Adrianus VI. Ponrifex eidem Carolo, & Regibus succeſſoribus perpetuam adminiſtrationem conceſsit; Vnde ea fungitur noſter Magnus Philippus IV. qui Ordinis eſt quintus Adminiſtrator. Cæterùm Magiſtri vocabantur hi, qui Militias Equeſtres regebant, ſumpta ſimilitudine à Romanis, qui Magiſtros Equitum nuncupabant eos, qui Equitibus in militia præficiebantur.

131 Ordinem S. Iacobi tum repetita approbatione, & confirmatione, tum ingentibus priuilegijs exemptionibus, ac gratijs, Pontifices ſtabilierunt & decorarunt; nempè Alexander III. Lucius III. Vrbanus III. Innocentius III. Honorius III. Gregorius IX. Innocentius IV. Alexander IV. Vrbanus IV. Gregorius X. Nicolaus IV. Bonifacius VIII. Clemens V. Ioannes XXII. Benedictus XII. Clemens VI. Benedictus XIII. Martinus V. Sixtus IV. Innocentius VIII. Paulus III. Iulius II. Clemens VII. Iulius III. Eorum Bullas, & priuilegia, ac annos recenſet prædictus D. D. Franciſcus de Vergara *in Statutis Ordinis nouiſsimè editis, à fol. 23. vſque ad 32.* Et nos non pauca decurſu huius Operis libabimus. Ibidem etiam *à fol. 17.* referuntur nomina Magiſtrorum Ordinis, & aliqua de illis libantur, ſerie annorum ſeruata.

138 Nec minùs Reges Hiſpaniæ Ordinem fouerunt, ei plurimas ditiones, Eccleſias, & loca concedentes, & Regijs indultis, ac priuilegijs, largè decorantes; ſcilicet Alfonſus Legionis, & Galleciæ Rex, eiusque vxor Berenguela; Alfonſus Nonus Rex Caſtellæ; Ferdinandus Rex Legionenſis; Don Ferdinandus, cognomento *Sanctus*, eiusque filius Alfonſus, Caſtellæ, & Legionis Rex, cognomẽto *Sapiens*; Huius item filius Don Sanctius, vulgò denominatus *el Braue*; Don Ferdinandus IV. Alfonſus XI. Rex Dõ Petrus; Henricus II. Ioãnes Primus, & demùm Magnus Rex noſter Philippus IV. Quorum priuilegia referuntur *in prædictis Statutis Ordinis, cap. 7. à fol. 32.* Eorum aliqua attingemus decurſu.

133 In Confirmatione Ordinis Alexander III. iniunxit, quòd Tredecim, ſeu Tredecem Viri, eſſent interalios, qui cum Magiſtro ad conſilia ſumenda, & decernenda verſarentur, vt regimini Ordinis prouideretur; mortuo autem Magiſtro illi Tredecim alium eligebant, & Sede Magiſtri vacante, Prior Fratrum Clericorum gubernabat. Hi Tredecim adhuc deſignantur, & in Capitulis Generalibus locum habent, vbi cum Rege, veluti perpetuo Adminiſtratore, & cum alijs, qui in eis ſuffragium habent, decernunt, ac ſtabiliunt, quæ opportuna ſunt Ordini. In ipſa autem Bulla Alexandri continetur poteſtas, qua tempore Magiſtrorum hi gaudebant, nempè ad remouendum, ſi oporteret, aut corrigendum Magiſtrum; ad decidendum diſsidia inter ipſum Magiſtrum, & Capitulum exorta, aliaque ſimilia; quæ poteſtas magna ex parte eſt abolita, cum Magiſtri ſint extincti, & Hiſpaniæ Reges ſint perpetui Ordinis Adminiſtratores.

134 De Ordine Sancti Iacobi agunt Didacus de la Mota *in libello Latino de Confirmatione Ordinis*; & *in libello Hiſpano, Del principio de la Orden de la Caualleria de Santiago*. Franciſcus Caro de Torres *in hiſtoria Ordinum Militarium*. Ioannes Ramirez *in expoſitione Bulla Alexandri Tertij*. Frater Franciſcus Rades de Andrada, *De Ordinibus Militaribus*, in chronic. huius Ordin. Caſſanæus, Polydorus Virgilius, Gualterus, Marullus, Paulus Morigia, Mennenius, Antonius Nebrixenſis, Pater Mariana, Martinus Carrillo, Iacobus Boſsius, Carolus de Tapia, Pater Azor, Lezana, Ioſeph Micheli; Tamburinus, & Machado, quos refert Barboſa *in ſumma Apoſtolicar. deciſ. dec.* 316. Necnon Lucas Tudenſis, Didacus Valera, Ambroſius de Morales, Illeſcas, Emanuel Rodriguez, & alij ab eodem Barboſa relati vbi nuper *à numero ſecundo*. Rurſùs D. Ferdinandus de Aluia allatus *ſuprà*; D. D. Ferdinandus Pizarro *in diſcurſu Apologetico pro Ordinibus Militaribus*; Araujo Peñafiel, & innumeri citati à Gineſio Morote *in Patrocinio Ordinis de Alcantara*. Diana, Pater Suarez, P. Thomas Sanchez, Caſtro Palao, Pellizarius; Magiſter Iſla; *in inferioribus* læpè adducendi. Ioannes Caruallus *lib. de vna, & altera quarta, ad caput Raynaldus de teſtament. part. 1. numer.* 349. Don Gregorius de Tapia *in memoriali de antiquitate huius Ordinis*. Petrus Gonzalez Gragera *de iure Eccleſiaſtico Ordinum Militarium, parte prima, capit. 7.*

Luis

Luis Contarino *in libro Italo, Iluago Giurdino tract. delle Religioni, ex pagin.* 452. Et plurimi alij toto libro referendi.

135 Habitus, seu Insigne huius Ordinis est quidã ensis rubeus, eam in formam compactus, qua olim enses conflabantur. Affertur in pectore, & in parte sinistra pallij, qua brachium attingit. Toga verò Capitularis est alba, & in ipsa affixum Insigne, quod ex materia lanea conficitur, & iam etiam ex serica. Vestes Equitum in nullo à cæteris discriminantur. Vestes verò Fratrum Clericotum extra Monasteria, & Collegia degentium, conueniunt cum vestibus modestis, ac decentibus Clericorum sæcularium; Intra Monasteria autem superpelliceis rotundis circa collum ornati incedunt; in Collegio autem Salmantino intra domum togis vtuntur subobscuri coloris; extra verò nigris, & super togas palliolo ornantur humeros circumdante, & ad dimidium vsque corpus profluente. Vexillum Ordinis describit Mota *in regul. lib. 2. cap.* 20.

136 Apud Lusitanos idem Ordo Sancti Iacobi, absque alia Institutione, confirmatione, & exordio, viguit, ac viget; sed tempore Regis Dionisij (eum Institutorem Lusitani vocant), qui rem promouit, Equites Iacobæi Lusitani à Militia Castellæ desciuerunt, & reclamantibus in Castella Magistris ab Apostolica Sede tunc protectis, illi speciales Magistros Ordinis elegerunt, & Sedem Ordinis collocauerunt in Oppido de *Palmella*, inter Vlysiponem, & Setobrigam; Senatus etiam Ordinum fuit ibi constitutus.

137 Vltimus ibi Ordinis Magister fuit Don Georgius Dux Conimbricæ, & Auerij, Ioannis Secundi, Regis Lusitaniæ filius. Quippè Pontifex Iulius Tertius concessit Ioanni III. eiusdem Lusitaniæ Regi, ac omnibus Successoribus, perpetuam in suo Regno Ordinis Administrationem, Vnde in eam cum Regno successerunt nostri Hispaniarum Reges Philippus Secundus, Tertius, & Quartus, Qui nunc temporis, vt pote legitimus omninò Lusitaniæ Rex, Ordinis Iacobæi ibi vigentis est perpetuus Administrator.

138 Discrimen aliquod est in Cruce, quam Lusitani, & cæteri Hispani gestant, nam in illis Crux rubra non refert aciem gladij, sed ex inferiori cuspide est liliata. Pro Fratribus Iacobæis in Lusitania ad studia litterarum Collegium fuit erectum in Conimbricensi Academia. Equitibus plures sunt designatæ Commendæ, quas obtinere possunt, postquam per quinquennium contra Infideles militauerint.

139 De his, quæ ad Ordinem Sancti Iacobi in Lusitania spectant, agunt Odoardus Nonius de Leano, Petrus Mauzius, Antonius de Vasconcellos, Benardus de Britto, Cabedo, Emanuel Faria de Sousa, Tamburinus, Ioseph Micheli, Machado, & Barbosa, qui eos omnes refert *in summa Apostolicarum decisionum, decisione* 317. Vbi etiam Bullas Pontificum in fauorem Lusitanæ Iacobææ Militiæ affert, & ad Laertium Cherubinum in Bullario remittit.

Quæst. 7. De Institutione, & confirmatione Ordinis Militaris de Calatraua.

140 SVccinctè proferam, quæ latiùs traduntur in Definitionibus huius Ordinis *à pag.* 9. & ab Illustrissimo D. D. Hieronymo Mascareñas *in Apologia Historica* pro hoc ipso Ordine, *à pag.* 1. Regnum Castellæ, & Toleti Don Sanctius, vulgò *el Deseado* tenebat; Oppidum autem veteris Calatrauæ, quod eius Genitor Imperator Alfonsus à Mauris obtinuerat, simul cum alijs arcibus, Milites Templi, seu Templarij sibi donatum occupabant, ac defendebant; cum ecce rumor fuit exortus, Mauros ingentes copias parare, vt Calatrauam expugnarent. Perterriti Templarij coram Rege ei ditioni renuntiauerunt. Ea in præmium offerebatur suscipienti tutamen; Audebat nemo. Aderat in Curia Raymundus Abbas Monasterij de Fitero in Nauarræ Regno propè Tudelam, quem socius Frater Didacus Velazquez, olim in sæ-

culi militia versatus, omninò excitauit, vt facinus illud aggrederetur. Subscripsit ille; Regem conuenit; hic annuit; & anno 1158. donauit Raymundo, & Abbatibus de Fitero Oppidum de Calatraua. Is verò armis, & orationibus instructus, pluribus ei suppetias ferentibus, & sollertia in primis Frat. Didaci Velazquez, Calatrauam muniuit; Arces sibi creditas roborauit: terrorem incussit Mauris, quorum terras faustis incursibus vexauit. Id accidisse anno 1157. (quod nec ipsi Calatrauenses contendunt) tradit Benedictus Haeftenus *in disquisitionibus Monasticis lib. 2. tract. 6. disq. 5.*

141 Eo igitur anno 1158. annuente, ac fauente Rege Sanctio, Raymundus Monasterium Calatrauæ construxit tum suis Monachis Cistercienſibus, tum Equitibus, qui Habitu Religioso ornarentur, & strenuè ea loca defenderent, Mahometanosque profligarent. Hæc extiterunt prima Ordinis fundamenta, supra quæ ingens adeo moles surrexit. Quinto Institutionis anno obijt Raymundus, sanctitate clarus; sepultusque fuit in Ecclesia Oppidi de Ciruelos, posteaque ad Cœnobium Sancti Bernardi extra Toleti muros translatus. Equites Calatrauenses elegerunt sibi Prælatum, qui Magistri nuncupatione eos regeret, Don Garciam; quibus iterùm Rex Alfonsus Octauus Calatrauam cum suo territorio donauit. Monachi verò, qui in Abbatem assumpserant Rodulphum (cui non sibi arridenti Equites obtemperare renuerunt, ideoque Magistrum Garciam præfecere) Calatrauæ Monasterio relicto, ad alia se Cœnobia receperunt. Hinc Equites in Ordinem admisere Clericos Fratres, vt eis Sacramenta administrarent tum in bello, tum in Cœnobio.

142 Cùm autem rectè animaduerterent, non posse nouum Ordinem sine Regula, & sine Confirmatione subsistere, in Ordinem Cistercienſem sub Regula Sancti Benedicti, voluerunt coaptari, & à Capitulo Generali Cistercienſi tunc fuerunt admissi, non vt subditi, sed vt Familiares; nempè per communicationem priuilegiorum, ac bonorum Operum; formamque viuendi opportunam Militibus ibidem acceperunt; quam Ordinis Procuratores, à Rege Alfonso eximiè commendati, Pontifici Alexandro III. supplices obtulerunt, qui, expedita Bulla, Ordinem Calatrauæ confirmauit, septimo Kalendas Octobris, anno 1174. Hãc fuisse specialem Ordinis Calatrauæ iam instituti, & separati ab Ordine Cistercienſi, approbationem, & confirmationem, doctè, acriter, & eruditè probat D. D. Hieronymus Mascareñas *in Apologia relata.*

143 Viginti tribus annis hic Ordo separatus à Cistercienſi extitit. Post verò quartus Magister Ordinis Don Nunius Perez de Quiñones anno 1187. cupiens, Ordinem pluribus regulis communiri, à Capitulo Generali Cistercienſi poposcit, vt Statuta noua antiquis adderet, & sub obedientia Calatrauenses admitteret, ac alicui adiceret Monasterio, cuius esset filiatio Calatrauæ Ordo. Ita sunt omnia præstita, & Monasterium Morimundi (vtpotè ex quo Cœnobium de Fitero originem duxerat) designatum, cuius esset Filiatio, & deinceps, vt Ordinis Cistercienſis non modò Familiares, sed Fratres essent Calatrauenses. Totum Regulæ tenorem antiquum, & insuper additum confirmauit Gregorius VIII. anno 1187.

144 Anno 1195. Maur Oppidum Calatrauæ expugnauerunt; quare Magister, & Fratres suam Sedem in arce *de Saluatierra* collocarunt, indeque aliquo tempore Magister, ac Ordo de Saluatierra fuerunt nuncupati; &, ne muratio nominis quidquam Ordini detraheret, iterùm Magister Don Martinus Martinez petiit, ac obtinuit à Capitulo Generali Cistercienſi viuendi normam, quam confirmauit Innocentius Tertius, anno 1189. Postmodùm Mauri arcem *de Saluatierra* debellarunt, anno 1210. Et Ordo aliquandiu absque sede præscripta per varia loca fuit diuagatus, donec, fauente Rege Alfonso, Calatrauam veterem recuperauerunt; ibi paucis annis versati sunt, ac tandem transtulere Monasterium ad Arcem, quam Calatrauam nouam nuncuparunt; iteratamque confirmationem Ordinis, & Regulæ impetrauerunt ab Innocentio Tertio, anno 1214.

145 Aliquos Ordines Militares aliquandiù sub se hic Ordo fouit, de

de quibus *inferiùs*. Triginta illius extitere Magiſtri, quorum extremus fuit D. Garſias Lopez de Padilla; poſt quem Adminiſtrationem Ordinis ab Innocentio Octauo obtinuerunt Catholici Reges Ferdinandus Quintus, & Eliſabetha anno 1489. Poſt ipſum Carolus V. antequam Imperator eligeretur, Adminiſtrator perpetuus Ordinis fuit deſignatus à Leone X. anno 1516. Et demùm Adrianus VI. anno 1523. Adminiſtrationem perpetuam conceſsit Hiſpaniarum Regibus, & Magiſteria triũ Ordinum D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, Regiæ Coronæ Caſtellæ incorporauit, anno 1523. Poſt Carolũ V. Philippi duo, II. & III. Ordinem Calntrauæ adminiſtrarunt, & nunc ipſius quintus eſt Adminiſtrator Magnus Rex noſter, æternùm victurus, Philippus IV.

146 Gaudet hic Ordo priuilegiorum communicatione, quæ conceſſa ſunt Ordini Ciſtercienſi, & præterea ipſi à Sede Apoſtolica plurima, ac inſignia priuilegia, gratiæ, & immunitates fuerunt indultæ. Triginta ſeptem Pontifices recenſentur in Definitionibus Ordinis *pag.* 54, qui eiuſmodi priuilegia expedierunt. Ibidem *à pag.* 55. referuntur triginta vnum Reges, ac Principes Hiſpani, qui Ordini maximè fauerunt, tum priuilegijs, tum donationibus. Plures habet Commendas, Dignitates, ac Beneficia, de quibus, & alijs ad hunc Ordinem ſpectantibus, toto huius Tractatus decurſu plurima attingemus.

147 Primo Ordinis exordio Habitus Religioſorum ſimilis erat in colore, & materia habitui Monachorũ Ciſtercienſium, ſed in forma diſsimilis, vtpotè ad equitandum, & militandum opportunus, expeditus, ac vſum armorum non impediens. Eum deſignat Alexander III. in Bulla confirmationis Ordinis, in qua etiam continetur vitæ auſteritas, quam tunc Religioſi profitebantur, & ſuccedente tempore oportuit eam molliri, ac temperari. Tenebantur etenim veſtiti, ac cincti dormire; nec poterant vti operimentis lineis, ad quod neutiquam iam, ex diſpenſatione Pontificia, tenentur. Scapulare etiam prælongum commutatum eſt in aliud exiguum, ſub veſtibus afferendum. Contendit Benedictus Haeftenus *in diſquiſ. Monaſt. lib. 5. tract. 3. diſquiſit. 6.* Habitum Calatrauenſium, & Alcantarenſium olim fuiſſe dumtaxàt ſcapulare; Verùm conſtat ex Bulla Benedicti XIII. qui mutauit habitum Alcantarenſium, fuiſſe etiam cum ſcapulari caputium. Addit *tractat. 7. diſquiſit. tertia in fin.* Ea ſcapularia exigua fuiſſe nuncupata *San Benitillos*, & indè ironicè vocari *San Benitos*, ea, quæ geſtant puniti à ſacris Fidei Tribunalibus. Prolibito id videtur aſſeri, & abſque fundamento. Quod ſi translatio ironica eſſet deſumenda, aptiùs diceretur, Calatrauenſes, & Alcantarenſes, dum iurant, ſolitos eſſe dicere, manu ſuper Crucẽ impoſita, *Por el Habito de San Benito*; & cum ea Crux, & habitus ſummo ſit honori, ac ſplendori, potuit ironicè vocari veſtis, quæ dedecori eſt, ac ignominiæ, ea voce *San Benito*. Iam verò in Ordine Calatrauæ Inſigne proprium eſt Crux rubra ex quadruplici latere liliata, ſupra pectus afferenda, ac in pallio ſupra latus ſiniſtrum. Veſtes autem ſunt communes cæteris laicis non Militaribus. Fratres verò Clerici incedunt ornati, vt alij Clerici ſæculares, modeſte, ac decenter; intra Monaſterium autem, vt Clerici modeſti, ornati ſua Cruce incedunt; Intra Collegium inſtar Iacobæorum ſpecialibus togis ſuperueſtiuntur.

148 Non poterant olim Equites Calatrauenſes nuptias contrahere; quæ tamen illis permiſſæ ſunt à Paulo Tertio, anno 1540. Vnde priùs Caſtitatem abſolutam vouebant; poſtmodùm verò coniugalem. Nec valebant teſtamenta condere, ſed id etiam à Pontificibus fuit eis conceſſum, & tandem confirmatum à Gregorio XIII. anno 1575. De quibus omnibus agemus latiùs *in inferioribus*.

119 Vexillum Ordinis eſt ſericum album; & in quadam facie Imago Deiparæ Virginis apparet præfixa, in alia verò Crux rubra Ordinis, additis compedibus, quibus in ſtabulis equorum pedes ligantur, nigri coloris, vulgò *trabas*, alluſione facta ad Oppidum de Calatraua. Verùm ego cenſuerim cum Patre Ioanne Euſebio Nieremberg *in lib. de Victoriata miſericordia Virginis*, vbi idex alijs Authoribus tradit; compedes, ſeu vincula, quibus Ordines Calatrauæ, & Alcantaræ vtuntur, in primo exordio fuiſſe appoſita in ſignum

seruitutis Deiparæ Virginis, cuius se seruos, & vinculis quasi obstrictos profitebantur omnes sub his Militijs degentes; vt sic innotescat, cum ipsis Ordinibus affectum specialem erga Deiparam fuisse initio congenitum, eisque augescenti bus, fuisse adauctum, vt latis eorũ gesta conclamàt. De quo *disq. 12. quæst. 9.* sermo redibit.

150 De hoc insigni Ordine, seu de rebus ad ipsum spectantibus, agũt Polydorus Virgilius, Rodericus Archiepiscopus Toletanus, Franciscus Caro de Torres, Paulus Morigia, Syluester Marullus, Petrus Matthæus, Gualterus, Illescas, Hieronymus Roman, Martinus de Viriana, Sansouinus, Mennenius, Lobera, P. Mariana, Aubertus Miræus, Barnabas Montaluo, Bernardus de britto, Catolus Tapia, Emanuel Rodriguez Rades de Andrada, P. Azor, Argote de Molina, Ye pes, Carrafa, Hieronymus Rodriguez, Ascanius Tamburinus, Ioãnes de Caruallo, Iosephus Micheli, Illustrissimus Fr. Angelus Manrique, Ioãnes Machado, & eos omnes referens Barbosa *in suma Apostolicarum decisionum, collectan.* 306. Sanchez *de rebus Hispaniæ lib. 4. cap.* 20. Zeballos *tom. 3. commun. contra commun. quæst.* 799. *n.* 30. Azeuedo *in leg. 7. num.* 50. *tit. 5. lib. 5. nouæ Recop.* Gutierrez *practic. qq. lib. 2. q.* 111. Aldanus *in compend. canon. resol. lib. tit.* 19 *de Relig. n.* 51. Zambrana *in allegat. iuris pro hoc Ordine* D.D. Hieronymus Mascareñas *in apologia pro hoc Ordine*, in qua plures etiam Authores affert; D.D. Ferdinandus Pizarro *in Discursu Apologetico pro Ordinibus Militaribus*, P. Suarez, Thomas Sanchez, Pellizarius, Diana, Araujo Peñafiel, & alij decursu Operis referendi.

151 Postquam hic Ordo Abbati de Morimundo in visitationibns fuit subordinatus, duodecim Abbates inde in Hispaniam accedentes diuersis temporibus illum visitarunt ab anno 1283. vsque ad annum 1468. Quorum singuli diuersas Definitiones statuerunt ad Ordinis rectam gubernationem, iuxta exigentiam rerum, ac circunstantiarum. Præterea Abbates de Morimundo, cum ipsi Hispaniam aduehire nequirent, Cõmissarios designarunt, nẽpe anno 1328. Abbatem de Rueda; anno 1425. Abbatem de Palazuelos; & demũ inclytorũ Regum Catholicorum tempore, anno 1491. Abbatem Claræuallis, qui etiam singuli Definitiones speciales stabilierunt.

152 Præterea, cum hic Ordo in Cisterciensem fuit coaptatus anno 1187, Capitulum Generale Cistercienſe potestatem fecit Magistris Ordinis, condendi statuta vtilia, seu Definitiones; quarum extant aliæ conditæ à Magistro Don Petro Muñiz anno 1383. aliæ à Magistro Don Gundisaluo Nuñez de Guzman, anno 1397.

153 Capitula etiam generalia in hoc Ordine plurima fuerunt celebrata, &, quamuis non prodierint in lucem aut amissi sint Actus Capitulares, seu statuta in illis peracta ante annum 1492 Attamen dubitari non posse videtur, an te eum annum plura fuisse congregata Capitula. Ab eo anno vsque ad annum 1560. decem Capitula generalia in diuersis locis Ordo celebrauit, & Actus Capitulares ex eis depromipti circumferuntur *in libro de Origine Actuum Capitularium, & Definitionum huius Ordinis*. In quo fit etiam mentio, ac præstatur sufficiens notitia Visitationum, & Definitionum, quas *nuper* retulimus. Deinde recentiores Definitiones editæ sunt iuxta stabilita in Capitulo Generali celebrato Matriti anno 1600. Demùm nouissimè aliæ iuxta Capitulum Matriti congregatum anno 1652. Vbi plures antiquæ renouantur, aliæ reformantur, aliæ nouæ statuuntur, ad quas statuendas Capitulum generale potestate pollet, vt dicemus *disquis. 7.*

154 Nec solùm gaudet hic Ordo priuilegijs concessis, & concedendis Ordini Cistercienſi, verùm & priuilegijs impertitis Ordini Militari D. Iacobi. Quæ priuilegia recensentur in libro Definitionum huius Ordinis anni 1600 (quas Definitiones communiter in hoc Tractatu citabimus, quia nouissimæ adhuc sub prælo iacent, dum hæc scribimus) vbi *à pag.* 427. referũtur priuilegja, essemptiones, & gratiæ huius Ordinis decerptæ ex Bullis Pontificijs, quæ asseruantur in Archiuo Monasterij de Calatraua, & designantur scrinia, & numeri, sub quibus extant, vt facilè valeant reperiri, Ibidem etiam *à pag.* 445. per Ordinem Alphabeti denotantur Instrumenta publica spectantia ad ipsum

Ordi-

Ordinem, quæ in ipſo Archiuo cuſtodiuntur. Hæc omnia priuilegia Pontificia, & Regia extant præſtricta in libro manuſcripto, cui titulus eſt, *Autos Capitulares del Orden de Calatraua ex fol.* 111. *& ex fol.* 153. qui ſeruatur in Regio Archiuo de Simancas.

155 Hic obſeruaueris, in albo Pontificum, qui hunc inclytum Ordinẽ priuilegijs, ac gratijs munierunt, inſcribi quoſdam, tempore ſchiſmatis, Pontifices apud aliquas Prouincias nuncupatos, qui etiam, cum Prouinciæ, vbi hic Ordo degebat, Obedientiam eis præſtitiſſent, ſuis priuilegijs Ordinem foue-runt. Etenim hæc priuilegia vim retinent, eo quòd Pius II. & Iulius II. confirmauerint omnes gratias, & priuilegia conceſſa huic Ordini non ſolùm à Pontificibus ritè, & canonicè electis, verùm etiam ab Anti Papis, Extant hæ Bullæ in Archiuo Monaſterij de Calatraua, in ſcrinio ſexto; & referuntur in præfato libro Definitionum anni 1600. *pag.* 428. Quare ex ea confirmatione Pontificia in ſuo robore illa priuilegia vigent.

Quæſtio 8. De Inſtitutione, & confirmatione Militaris Ordinis de Alcantara

156 HVNC inclytum Ordinẽ fundatum fuiſſe anno 1156. docent, & probant F. Antonius de Yepes *in Chronic. Ordinis S. Benedicti, centur. 7. fol.* 456. afferens Doctorem Roco de Campofrio, & Doctorem Valentia. Illuſtriſs. Fr. Angelus Manrique *tomo 2. Annal. Ciſtercienſ. anno* 1156. *cap.* 1. *& 2. & in Laurea Salmantina.* Illuſtriſ. Sã Vitores *in ſua Sole Occidentis*; Bernardus Britus *lib.* 5. *cap.* 5. Brandon *part. 3. Monarchiæ Luſitanæ, lib.* 10. *cap.* 37. Ægidius Gonzalez *in hiſtor. Salmant. lib. 2. cap.* 15 *& in Theatro Eccleſiaſt. Eccleſ. Salmantinæ, fol.* 456. Rodericus Mendez de Silua *in lib. proſapiæ de los Barrientos, cap.* 3. Robles de Rocha *in manuſcriptis qq. Regularibus huius Ordinis, quæſt.* 10. Don Gineſius Morote *in patrocinio Ordinis de Alcantara, ex fol.* 5. Don Gabriel Bocangel *in panegyr. Ordin. ad votum Conceptionis.* Et id profatum refertur à Barboſa *in ſumm. Apoſtolicar. deciſ. collectan.* 308. *num.* 2. Et hunc annum Fundationis fuiſſe, oſtendit Fr. Angelus Manrique ex Inſtrumento publicò denuò reperto in Archiuio Monaſterij de Alcouaza. Et quia id, & alia latuerant, communis exiſtimatio annum Fundationis ad poſterius tempus deuoluebat.

157 Iuxta hos Authores, grauiſsimos ſanè, res ita ſe habuit. Do Suerus Fernandez, Salmanticæ natus, ſimul cum fratre ſuo Gomecio, alijſque Equitibus, vt Maurorum incurſiones fugarent, eoſque proſternerent, de conſilio Eremitæ, nomine Amandi, ſeu iuxta alios, Petri, Arcem conſtruxerunt, decẽ leucis ab vrbe Ciuitatenſi, in loco, qui dictus eſt *San Iulian del Pereyro.* Ibi ſtrenuè, & fœliciter pro fide, pro Eccleſia, pro Hiſpania pugnabãt; ac, Deo excitante, Ordinem Militarem erigere cogitarunt. Epiſcopus tunc Ciuitatenſis, ob temporum calamitatem, non dabatur; Salmantinus eam regebat diœceſim, Ordonius ex Ciſtercienſi Ordine. Ad ilum ſupplices Suerus, & comites confluxerunt: laudauit ille mentem: probauit animum: approbauit Ordinem, ſub Regula S. Benedicti cum Statutis Ciſtercienſibus. Ab hoc tempore, & anno præfato Authores prædicti recenſent hunc Ordinum fundatum, inſtitutum, & approbatum; ea quidem approbatione, quæ tũc temporis, nempè ante Concilium Lateranenſe, ſufficiebat, vt Ordo Regularis verè, & propriè approbatus exiſteret. De quo videantur Innocentius *in cap.* 1. *de tempor. ordin.* Abbas *in cap. per tuas, deſimon. lib.* 3. *num.* 8. Decius *in cap. cum diligenti, de elect.* Marquez *de Origine Eremitar. D. Auguſtini, lib.* 12. *§.* 13. Thomas de Ieſus *antiquitat. Carmelit. cap.* 7. Baſilius Legionenſis 1. *part. variar.* 3. *quæſt. cap.* 7. Ioannes Pinto *in Hierarch. Carmelit. tom.* 2. *cap.* 21. Fr. Antonius Perez *in prolog. Regul. S. Benedicti*; P. Suarez *de Relig. lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 17. P. Leſius *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 12.

158 Hæc Ordinis antiquitas firmatur. Nam primus Pontifex, qui eã confirmauit, & ſub Apoſtolica protectione ſuſcepit Alexãder III. anno 1177 in ſua prima Bulla ſupponit, hunc Ordinem iam vigere, & hac voce *Ordinis* eũ nũcupat, quo impropriè vteretur, ſi adhuc non foret à Superiore competente approbatus, cum non rectè Ordo vocetur quædam Equitum Congregatio, dũ

non

non eſt approbata. Deindè Alexander in Bulla Confirmationis Regulam Ordini non tradit; ſupponebat ergo, iam ſub Regula illum degere accepta à potente illam deſignare; aliàs ipſe Pontifex Regulam tradidiſſet, cum nequeat abſque Regula Ordo ſubſiſtere: Imò nec Inſtituti mentionem facit, ſed apertè ſupponit, religioſos iam eſſe eos, qui in Sancto Iuliano degebant; Sic enim incipit; *Dilectis filijs Gometio Priori S. Iuliani de Pereiro, eiusque Fratribus, tàm præſentibus, quàm futuris, Religioſam vitam profeſſis.* Idēque ſæpè in Bulla ſupponit. Rurſus ab Alexandro III. vſque ad Lucium III. nulla fuit Bulla expedita circa Ordinem Alcantaræ; Lucius verò anno 1183. Bullam expediuit, in qua expreſsè affirmat, hunc Ordinem ſub Regula S. Benedicti degere; ergo ſupponebat, Ordinem accepiſſe Regulam ab Epiſcopo diœceſano approbante; cum à nullo Pontifice eam accepiſſet. Demùm Innocētius III. in Bulla expedita anno 1207. Equitibus del Pereiro confirmat decimas, quas, ait, *ampliùs* quadraginta annis obtinuerant. Deme ergò 40. annos ab anno 1207. ſanè remanet annus 1167 Vnde ſaltem decem annis ante Bullam Confirmationis Alexandri III. expeditam anno 1177. ſupponit Innocentius, Ordinem del Pereiro extitiſſe, & decimis fuiſſe poritum. Deme nunc aliquos præterea annos, quia id ſignificat illa vox *ampliùs* quadraginta annis; Et incides in tempus Fundationis, aut in vicinum; nec enim ipſo die, quo approbatus fuit, ſed poſtea, credendum eſt, decimas obtinuiſſe, ob præclara geſta pro Eccleſiæ defenſione. Fundator Ordinis Suerus, Prior vocatus fuit; Succeſſor verò Gomecius in demortui Fratris locum primus cognomē Magiſtri deſumpſit. Et, quia prima Sedes fuit Arx illa Sancti Iuliani *del Pereiro*, ſic dicti à Pyro arbore ante Eccleſiam conſita, Ordo ipſe fuit appellatus Sancti Iuliani del Pereiro. Prior autem vocatus fuit Suerus ab Epiſcopo Ciſtercienſi, quia nomen Abbatis non conueniebat laico: nomē autem Magiſtri nondum erat Ciſtercio cognitum, vt ait Fr. Angelus Manrique.

159 A primis ergo Natalibus fuit hic Ordo Ciſtercienſis, ſub Regula S. Benedicti; Epiſcopus Ciſtercienſis eā primus approbauit; ſtatuta ſui tradidit Ordinis; Lucius III. repetitò conceſsit approbationem Ordinis, Regulæ, & Statutorum, ea appoſita moderatione, quę eius fini, & inſtituto eſſet opportuna. Id ipſum cernitur in quinque Bullis Alexandri IV. quæ extant in Bullario ipſius Ordinis *ex pag.* 34. Eumdem ferè habitum, ac Ciſtercienſes, in primœuo exordio Alcantarenſes geſtabant, ſed bellicis exercitijs inopportunum; Quare cū incaputia quædam, & rubras faſcias, Hiſpanè *bandas* commutarunt. Et poſtmodùm Benedictus XIII. nono Kalendas Aprilis eum habitum in Crucem viridem mutauit, addito ſcapulari ſub veſte inteiùs afferendo. Benedictum autē, vt verum Pontificem, tunc Caſtella colebat. Permanent adhuc eius monumenta in maxima Orbis Academia Salmantina, cum pro foribus ſtent illius ſtemmata lapide inſculptā, nempè ſemicirculus Lunæ, Tyara Pontificia, & clauibus Apoſtolicis circumdatus.

160 Succedente tempore, Rex Alfonſus IX. Legionenſis Oppidū, & Arcem de Alcantara à Mauris obtentam tradidit Don Martino Fernandez Magiſtro Ordinis de Calatraua, vt ibi Monaſteriū extrueret vltra illud, quod iam Calatrauæ fuerat erectum. Is verò difficile cenſuit, hinc confinia Caſtellæ, illinc vicinia Legionis ſimul tueri; quare, annuente Rege Alfonſo, tradidit oppidum, & ditionem Alcantaræ, & bona alia in Regno Legionis Ordini Sancti Iuliani del Pereiro, eiusque Magiſtro Dō Nunio Fernandez, qui, & Succeſſores vſque ad annum 1265. cognominati ſunt Magiſtri del Pereiro, & de Alcantara. Id tamen, Rege confirmante, inter vtrumque Magiſtrum fuit initum pactum, & concordia, quòd Magiſter Calatrauæ poſſet viſitare Monaſteria Sancti Iuliani, & Alcantaræ; Et quòd Alcātarenſes non tenerentur admittere Monachum Ciſtercienſem in eorum Conuentuum Priorem, ſed eum ex domeſticis, aut ex Calatrauenſibus Fratribus poſſent eligere; At, vacāte munere Magiſtri Calatrauæ, quòd vocandus eſſet Magiſter del Pereiro, & de Alcantara ad ſuffragium ferendum in electione noui Magiſtri. Huic extremæ conditioni Ordo Calatrauenſis defuit, nec ad Magiſtrum eligendum vocauit Alcantarenſem. Hinc Ordo Alcantaræ pacto in ſui fauorem inito, vt contendebat, iam diſ-

rupto,

rupto, stare noluit pacto in fauorem Calatrauensium præscripto; Visitatores ex eis non admisit, & ab eiusmodi se exemit obsequio. Res fuit ad Iulium II. delata, qui, causa cognita, in sua Bulla Ordinem Alcantaræ à Calatrauensi declarat exemptum. Calatrauenses nihilominùs contendunt, sibi deberi subiectionem, & penes Ordinem Calatrauæ ius visitandi Ordinem Alcantaræ permanere. Hinc in Definitionibus Calatraue, *tit.19.cap.3.* iniungitur visitatio Ordinis Alcantaræ peragenda, & in Capitulis designantur Visitatores. Cæterùm Ordo Alcantaræ suis se munit exemptionibus, nec Visitatores admittit, & iam à tempore Iulij II. hac fuit essemptione potitus. Aliundè nunquam subsitit Diœcesanis, vt constat ex Bulla Lucij III. allata *in Bullario Ordinis, fol.6.* Nec præterea, estò Cisterciensis, fuit sub Cistercio, in sui exordio, vt posteà extitit; sic tradit Fr. Angelus Manrique, *vbi suprà.* Sed tamen, cum Alcantara fuit huic Ordini sub prædicto pacto, & contractu tradita, pyro arbori, quam pro stemmate Ordo gestabat, addidit in vtroque latere exiguas catenas, seu pendentia vincula, quę vocantur Hispanè *Trabas*, quæ in suo etiã stemmate Calatrauenses afferebant; & adhuc sunt vtriusque communia, in amoris signum, in beneuolentiæ fraternæ vinculum; nec Alcantarenses aliud per illas designari volunt.

161 Non diu perstitere in Monasterio S. Iuliani del Pereiro Fratres Alcantarenses, sed secuti primos tandẽ ad Alcantaræ Conuentum penitus migrarunt; Magistrique propterea solùm sunt nuncupati deinceps Magistri de Alcantara; non tamen amisit tunc Ordo territorium, & bona S. Iuliani del Pereiro, sed ex eis Commenda Ordinis fuit constituta, & qui eam obtinebat, Commendatarius *del Pereiro* fuit nũcupatus. Verum tandem hæc periit Commẽda. Quippè Dionisius Rex Lusitaniæ Rẽgnum Castellæ inuasit, vt faueret Ioãni Infanti, qui Regnum Legionis aduersùs Ferdinandum, puerum adhuc, Castellæ Regem affectabat. Obtinuit Lusitanus territorium S. Iuliani præsidio Alcantarensium destituti; Conati sunt hi recuperationem, sed frustrà. Vndè illud dicioni Lusitaniæ vnitum, & à suo Rege fuit diuisum, atque donatum. Nunc temporis partem agrorum possidet proximum Cisterciensium Monasterium, dictũ *Nuestra Señora de Aguiar*; pars verò redacta est in Commendam Ordinis Christi. Extabat adhuc paucis adhinc annis, diruto Monasterio, Ecclesia, non quidem structuræ superbæ, sed vt antiquis temporibus templa frequẽtiùs construebantur; extra Ecclesiam verò aliqua sepulchra lapidea à terra assurgentia eminebãt. Aliud etiam Monasterium hic Ordo habuit in Oppido de Truxillo, quod fuit collapsum. *Superiùs quæst.4.* Equitum *de Truxillo* meminimus.

162 Triginta septem Magistri huic Ordini præfuerunt; quorum extremus fuit Ioannes de Zuniga, filius Aluari de Zuñiga, Ducis primùm de Arcualo, deindè Plasentiæ, demùm de Bejar, eiusque vxoris Leonoris Pimentel. Eo Magistro, Ferdinandus Catholicus, Hispaniæ Rex, Bullam à Sede Apostolica impetrauit, qua ei fuit concessum, vt, Magistratu Ordinis vacante, ipse foret illius Administrator. Renuntiauit muneri suo Ioannes de Zuñiga anno 1495. sibi reseruãs redditus, quos in territorio *de la Serna* Magistralis mẽsa possidebat; Construxit sibi Monasterium in Oppido *de Villanueua*, in quo aliquandiu vixit, paucis Equitibus, ac Clericis Fratribus comitatus. Postmodùm ad Archiepiscopatum Hispalensem, & ad purpuram Cardinalitiã fuit euectus. Obijt tandem in Cœnobio Hieronymiano *de Guadalupe*, & ad vrbem Plasentiæ eius fuit corpus translatum, vbi in Illustri Prædicatorum Cœnobio eius extat sepulchrum. Renuntiatione igitur ritu solemni ab eo peracta, Magistratus vacauit. Catholicus Rex Ordinis administrationem suscepit; qua in perpetuum ab Apostolica Sede Regibus Hispaniarum concessa, in eam successerunt Carolus V. Imperator: Philipus II. Philippus III. Et nunc, ac vtinã diu, noster Magnus Philippus IIII. ea fungitur, quintus Ordinis Administrator.

163 Innumeris gratijs, & priuilegijs Apostolica Sedes hunc inclytũ Ordinem stabiliuit, ac decorauit. In Bullario ipsius Ordinis transcriptæ afferũtur septuaginta Bullæ in eiusdem fauorem à septemdecim Pontificibus expeditæ. Extat *ibi* etiam Decretum in

ipsius

ipſius gratiam editum à Concilio Baſilienſi celebrato anno 1438. Gaudet præterea Ordo, vt potè Ciſtercienſis, omnibus priuilegijs, & gratijs conceſsis, & concedendis Ordini Ciſtercienſi; & cõmunicat omnia priuilegia Ordini D. Iacobi indulta, quare, vt propria Ordinis, afferuntur in Bullario *ex pag.* 181. & in Definitionibus *ex pog.* 222. Sed de his latiùs agemus, dum priuilegia Ordinũ Militarium euoluamus, *diſquiſ.* 2. & toto ferè Operis decurſu. Vbi etiam attingemus priuilegia Regum huic Ordini donata, quæ ſanè plurima,, & ingentia ſunt; quippè à primo eius exordio fauerunt ei Reges, ac pluribus territorijs, ditionibus, locis, redditibus, & Eccleſijs locupletarunt, ac ſpecialibus exemptionibus inſtruxerunt, quæ in Definitionibus libantur, nec ab Scriptoribus prætermittuntur.

164 In vexillo militari Ordinis Crux effigiatur, quæ pro Inſigni ſuper veſtes affertur, ſerica, liliata; & præterea in æquore, ſeu campo aureo Pyrus arbor, ſiccis ramis (non viridantib⁹ vt ait Barboſa *vbi ſuprà*) cõtexitur; propter pyrum conſitam in loco *del Pereyro*, prima Militiæ Sede. De quo videndus eſt P. Mariana *in hiſtoria Hiſpan. lib.* 12. *cap.* 3. Toga, ſeu veſtis Capitularis Alcantarenſium eſt candida, & deſuper Crux viridis eminet. Equites, præter Crucem, vt cæteri ſæculares, incedunt ornati; Clerici Fratres extra Communitatem degentes, vt cæteri Clerici, decentia habitus retenta; In Collegio Salmantino eam veſtium formam geſtant, quam Iacobæos afferre, diximus *quæſt.* 6. Intra Monaſterium autẽ à Clericis honeſtis non differunt, Cruce tamen viridi ſemper ornantur.

165 Hæc de Ordinis Alcantaræ progreſſu ferè apud omnes Scriptores ſunt communia, nec multùm circa ea diſſidetur. Exordium autem Ordinis non adeò antiquum adſtruitur. Etenim, non dum reperto Inſtrumento illo publico, quod in Monaſterio Alcobacẽſi extabat, à tempore expeditæ Bullæ Confirmationis ab Alexandro III. deſumebatur Ordinis initium; Et, quamuis ex eiuſdem contextu aliqui Scriptores obſeruarent, antecedenter ad illam, Ordinem viguiſſe, tamen cum nec initiũ poſſent explorare, nec de alia antecedẽti approbatione conſtaret ipſis, cenſuerunt, tunc primùm fuiſſe iudicandum Ordinem erectum, vt propriè talem, cum à Pontifice fuit confirmatus. Forſan etiam fundationem Ordinis non à Suero, ſed à Gomecio deſumpſerũt, eo quòd hic primus extiterit Ordinis Magiſter, & hunc titulum cum Ordine cepiſſe, iudicauerint, ſicut in alijs Ordinibus Militaribus cœpit. Hinc in ipſis Definitionibus *à pag.* 3. Fundatio adſtruitur ex Gomecio; Ea quippè enarratio Fundationis à priſcis temporibus exarata, abſque vlla mutatione, in Definitionibus deindè in lucẽ editis fuit trãſcripta. Igitur in eis aſſeritur, Ordinẽ hunc fuiſſe inſtitutum, dum Legionis Rex eſſet Ferdinandus II. qui in fauorem ipſius Ordinis priuilegium expediuit anno 1174. Affirmatur autem cœpiſſe regnare anno 1157. Sed rectiùs exacti Hiſtorici Fr. Prudentius de Sandoual *in hiſtor. Imperatoris Alfonſi*; & Colmenares *in hiſtor. Segouiæ, anno* 1154. & alij initium Regni antecedenter deſignant; nam eo anno 1157. obijt eius pater Imperator Alfonſus, qui anno 1154 inter filios Sanctium, & Ferdinandum Regna diuiſit. Primus Ordinis Fundator, Prior, & Magiſter deſignatur Don Gomecius Fernandez.

166 Propoſui opiniones circa Ordinis huius exordium, quas accuratè exploraui. Viginti vnum anni inter vtramque intercedunt. Expendant alij fundamentorum vim; Authoritatum robur; Inſtrumentorum fidem. Meum fuit, ſyncerè, & exactè proponere; Illorum erit, ferre iudicium.

167 De Ordine Alcantaræ Equitibus, Clericis, Fratribus, priuilegijs, & qualitatibus varia ſunt inter Autheres hinc indè diſperſa. Ea attingunt Illuſtriſ. F. Angelus Manrique, Illuſtriſ. San Vitores, Bernardus Brito, Brãdon, Fr. Antonius de Yepes, Barboſa, Rodericus Mendez de Sylua, Ægidius Gonzalez Dauila, Don Gineſius Morote, locis relatis *ſuprà*, & alibi ſæpe.

168 Præterea Caſſanæus *in Cathalog. glor. mundi, part* 3. *conſider.* 9. Polydorus Virgilius *de inuent. rer. lib.* 7. *cap.* 15. Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regul. quæſt.* 5. *& pluribus in locis.* Ioann. Petrus Gutierrez *De origine Militum de Alcantara.* Ludouicus Contarinus *in libr. Italo, Iluago, è dilettenole giardino, tract. 1. Origine delle Religioni, & Caualieri,*

ex

ex pag. 425. Carolus de Tapia *in authent. ingreſsi, Cod. de Sacroſanct. Eccleſ. verbo, Monaſteria, cap. 50.* Sanſouinus *de origine Equitum, lib. 2. tit. Alcantara.* Hieronymus Rodriguez *in comp. qq. Reg. reſ. 123.* Paulus Morigia *de orig. Relig. lib. 4. cap. 6* Tamburinus *de iure Abbatum tom. 2. diſp. 24. q. 5.* Marullus *in Occeano Relig. lib. 3. pag. 227.* Caruallus *de vna, & altera quarta, ad cap. Raynaldus de teſtam. part. 1. nu. 349.* Martinus de Viriana *in Chronic. Valentiæ, p. 3. tit. de Alcantara.* Rades de Andada *in Chronica Alcantaræ.* Machado *de perf. Confeſſar. tom. 2. lib. 5. p. 4. tr. 2. documen. 2. & ſæpè alibi.* Menneuius *in del. Equeſt. tit. Alcantara.*

169 Demùm Franciſcus Caro de Torres *in hiſtor. Ordin. Militar.* D. Ferdinandus Pizarro *in Apolog. pro Ordinib. Militarib.* P. Araujo Peñañel *de priuileg. Ordin. Militar.* Ioſeph Micheli *en el teſoro Militar, fol. 20.* Hieronymus Roman *de Rep. Chriſt. lib. 7. c. 9* Don Gabriel Bocangel *in elegantipanegyri Ordinis, Votum Conceptionis Immaculatæ Deiparæ emittentis.* P. Azor, Diana, Pellizarius, Don Ioãnes de Solorzano, & plures alij decurſu Operis referendi. Videndus eſt Fr. Antonius de Yepes *in Chronic. S. Benedicti, tom. 7. centur. 7. anno 1156. pag. 458.* Inſtitutionem huius Illuſtriſsimi Ordinis, traditionem Alcantaræ, pactum, & concordiam Alcantarenſium cum Calatrauenſibus, diſsidium inter vtroſque, & ſimilia latè tecenſens.

Quæſtio 9. De Inſtitutione Ordinis Equeſtris de Monteſa, in Valentiæ Regno.

170 EXTINCTO Ordine Militari Templariorum in Concilio Viennẽſi à Clemente V. anno 1311. ad inſtantiam Regis Galliæ, bona, quę illi in Regno Valentiæ poſsidebant, Ordini Sancti Ioannis à Pontifice applicabãtur. Renuit Rex Aragoniæ, & Valentiæ Iacobus II. vtpotè optans, loco Templariorum, alios Equites inſtitui, qui Regnum Valentiæ, eiuſque littora defenderent aduerſus Mauros terra, marique infeſtiſsimos, & Religioni Catholicæ ferrent ſuppetias. Rem obtinuit; Inſtituitque Ordinem Equeſtrem de Monteſa, ſic dictum ab Oppido de Moteſa in Regno Valentiæ, in quo primũ, ac præcipuum domicilium, & Monaſterium Ordo habuit. Inſtitutionis annus variatur ab Authoribus, alijs deſignantibus annum 1316. alijs annum 1317. alijs demùm annum 1319. Confirmauit Ordinem Ioannes XXII. Cuius teſſera eſt Crux rubra plana, ſeu ſimplex, toga verò Capitularis alba. Alio olim habitu vſi fuerunt Regulares huius Ordinis, quẽ affert Don Laurentius Mattheu *de regimine Regni Valentiæ, cap. 7. §. 4.* Vbi oſtẽdit, confirmatum fuiſſe hunc Ordinem à Clemente V. Martino V. Iulio II. Gregorio VIII. Leone X. Gregorio XII. & Sixto V. conceſsũq; Ordini fuiſſe, quod omnibus priuilegijs Calatrauenſis Militiæ gauderet.

171 Erectus fuit hic Ordo ſub regula S. Benedicti, ſub norma Ciſterciẽſi, & ſub Inſtituto Ordinis de Calatraúa, & dependentia ab eo in ſpiritualibus, & temporalibus, ita vt Magiſter Calatrauæ quotannis per ſe, aut per alios eum viſitaret ſimul cum Abbate *de Santas Cruces*, aut Abbate *de Baldigne*, quorum ope, & conſilio viſitatio, & ſtatuta perageretur; ipſis verò vocatis, & non aduenientibus, Magiſter Calatrauæ, aut eius Commiſſarij ſoli viſitationem perageret. Sic conſtat ex Bulla Confirmationis, quæ affertur in Definitionibus Ordinis Monteſę *fol. 6.* Hinc Don Garcias Lopez Magiſter Calatrauæ bis requiſitus fuit à Rege Iacobo II. & ab Archiepiſcopo Valentino, vt Ordinem viſitaret, Definitioneſque, ac Statuta perficeret, ipſe verò præpeditus alijs negotijs, cum non valuiſſet perſonaliter adeſſe, decem Fratres Clericos Calatrauenſes miſit Monteſam, qui Ordini normam, & Statuta præſtarent: exindèque Ordo Calatrauę viſitauit hunc Ordinem, vt ex Definitionibus *num. 4.* conſtat; Quod ipſi Ordini Calatrauæ cõceſsit Eugenius IV. anno 1436. cuius Bulla aſſeruatur in Archiuo ſacri Monaſterij de Calatraua *ſcrinio 8. num. 18.* Idque præſtabant ipſi Magiſtri Ordinis Calatrauæ.

172 Hæc per Magiſtros viſitatio ceſſauit tẽpore vltimi Magiſtri Ordinis de Monteſa, qui fuit Dõ Petrus Ludouicus Galceran de Borja, qui Magiſterium in manibus Pontificis reſignauit, vt dignaretur illud vnire Regiæ Coronæ Aragoniæ. Annuit Pontifex, & expediuit Bullam, qua Reges Aragoniæ Adminiſtratores perpetuos Ordinis deſigna

signauit, & conuocato Capitulo Generali, Ordo acceptauit Bullam Pontificiam tempore Regis Philippi II. qui fuit primus Administrator, & post eum Philippus III. & demùm potentissimus noster Rex Hispaniarum Philippus IV. est tertius Ordinis Administrator. Cæterùm Ordo Calatrauæ designat Equitem, & Fratrem Calatrauenses, qui Ordinem Montesæ visitent.

173 Quatuordecim Magistros Ordo habuit. Tredecim possidere Commẽdas, aiunt; decẽ dũtaxàt apponit Dõ Laurentius Matthæu, qui rem exactiùs explorauerit. Præter Magistrum, seu Administratorem perpetuum, Dignitates Ordinis sunt Commendatarius maior; Clauiger; (hæc autem Dignitas in duas fuit diuisa Commendas) Gubernator, seu locum tenens Magistratus, quẽ cum duplici Assessore ex Senatu in vrbe Valentiæ Rex noster, vt Administrator eligit, qui communiter Habitu Ordinis insigniuntur; & simul eligit Aduocatũ Fisci; ac per hos Ordo regitur. Præterea in Curia ex Senatu Supremo Aragoniæ existit Generalis Assessor Ordinis. Modus autem, qui in criminum punitione exercetur, habetur in Definitionibus ipsius Ordinis *cap.* 70. Quinque sunt Prioratus, & plures Rectoriæ Clericis Fratribus destinatæ. Huic Ordini fuit vnitus alius, qui dicebatur S. Georgij de Alfama, quam nuncupationem desumpsit ab arce, seu castro vocato *Alfama*, quod situm est in Principatu Catalauniæ in litore maris Baleonarici inter ostium Iberi fluminis, & collem Ballaguerij. Id castrum hodie est Prioratus Ordinis Montesæ. Ordo ille S. Georgij erectus fuit à Petro II. Rege Aragoniæ anno 1201. Quamuis confirmatio Pontificia non reperiatur vsque ad annum 1369. quo eũ approbauit Benedictus XIII. quem, vt legitimum Pontificem, Aragonij colebant: ipse verò postmodùm, ne Ordo collaberetur, Ordini Montesæ eum vniuit.

174 Gaudet Ordo Montesæ omnibus priuilegijs concessis, & concedendis Ordinibus D. Iacobi, & Calatrauæ; vt constat ex Bulla Pauli III. expedita die 4. Augusti, anno 1544. & ex alia Gregorij XIII. data die 6. Decembris, anno 1588. Componitur Ordo ex Equitibus, & Fratribus Clericis. Vouent Paupertatem, Obedientiam, & castitatem; Equites quidem coniugalem; Fratres verò absolutam.

175 Et quidem, cum tam hic Ordo, quàm Ordines de Auis, & Christi sint filiationes Ordinis Calatrauensis, & in substantia Instituti similes, nec multùm absimiles in Constitutionibus, & Definitionibus, facilè eis aptaueris, quæcumque in hoc Tractatu discutiemus, in quo sæpiùs mentio expressa fiet de Ordinibus D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ; Plurima etiam de his ventilanda aptantur omnino Ordini D. Ioannis. Quæ autem in hoc, & in Ordinibus de Auis, Montesæ, & Christi sunt specialia, etiam attingemus, vt nihil omnino desideretur; Et estò noster hic labor ad Ordines Militares, Hispaniæ proprios, præcipuè collimet, ea omnia, in quibus conueniunt Ordines Equestres extra Hispaniam instituti, eis etiam poterunt adaptari. Id tamen annotaueris, Regium Senatum Ordinum non extendi, nisi ad tres præfatos Ordines Diui Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ.

176 Ioannes Gotofredus *in Arcontologia Cosmica lib.* 3. *numer.* 18. *fol.* 7. ait, primam huius Ordinis confirmationem præstitam fuisse à Benedicto XIII. & postmodùm à Martino V. Constat sanè ex Diplomate Pontificio multò antè confirmatum fuisse à Ioanne XXII. Sed Authori exterò licuerit exacta caruisse notitia; Sicut etiam mihi venia dabitur, si aliqua circa Institutionem Ordinum qui extra Hispaniam sunt erecti, minùs congruè apposuerim; quippè non aliter valui de eis alloqui, quam ex Authorũ testimonio, quos tamen plures accuratissimè euolui.

177 Quæ de Ordine Montesæ præfixi, & alia plura sparsim congerunt D. Don Hieronymus de Malcareñas *in Apologia pro Ordine Calatrauæ ex pag.* 162. Iosephus Micheli *in Thesauro Militari, fol.* 72. Escolanus *in annalibus Valentiæ, lib.* 5. *cap.* 13. *& lib.* 9. *cap.* 6. *& 7.* Rodericus Mendez de Silua *in catalogo Regio, fol.* 148. Rades de Andrada *in Chronico Calatrauæ cap.* 16. Zurita *in annal. Regni Aragon. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 26. Illescas *in hist. Pontif. in vita Ioannis XXII. cap.* 2. Martin. Carrillo *in annali b. Bronologic. lib.* 4. *anno* 1317. P. Mariana *in histor. Hispan. lib.* 15. *cap.* 15. P. Azor *p.* 1. *institution. moral. lib.* 13 *cap.* 5. *quæst.* 3. Tamburinus *de iure Abbat. tom.* 2. *disp.* 24. *quæst.* 5. *num.* 22. Machado

chado *de perfecto Confeſſario tom. 2. lib. 5. part. 4. tract. 3. docum. 4.* Garibai *in comp. hiſt. lib. 3. capit. 11.* Caſſanæus *in catalog. gloriæ mundi p. 9. conſid. 9.* Argote de Molina *lib. 1. ſuæ hiſtoriæ, cap. 32.* Barboſa *in ſum Apoſtolicar. deciſ. collectan. 310.* & apud ipſum Menchaca, Lobera, Barnabas Montaluo, Polydorus Virgilius, Siluester Marullus, Paulus Morigia, Martinus de Viriana, Petrus Andreas Beuter, Llamas, Carolus Tapia, Franciſcus Hieronymus, Hieronymus Rodriguez, & Caruallo. Demùm Illuſtriſ. Dom. F. Angelus Manrique *tom. 3. Annal. Ciſterc. anno 1158.* Plura affert Doctiſsimus Don Laurentius Mattheu Sanz, *tom. 2. de regimine Regni, & vrbis Valentiæ, cap. 7. §. 4.*

Quæſtio 10. De Inſtitutione Ordinis Militaris de Auis, in Luſitania.

178 ALPHONSVS Henriquez Primus, Luſitaniæ Rex inſtituit hunc Ordinem ſub regula S. Benedicti, ac ſub Inſtituto Ciſtercienſi anno 1146. eo fine, vt Maurorum Impetum frænaret, & Catholicam Religionem defenderet. Confirmauit primò Ordinem Humbaldus Cardinalis, Hoſtienſis Epiſcopus, Legatus Pontificis in Hiſpania, anno 1162. Approbauitque eodem anno Alexander III. & poſtmodùm plures Pontifices confirmatione Apoſtolica, & priuilegijs ſtabilierũt. Exordium Ordinis abſque loco fixo, & abſque nomine deſignato extitit; quippè vtrumque optabant Equites per arma comparare. Aliqui inſiuunt, ſedem primam habuiſſe Conimbricæ in vico, qui adhuc vocatur *da Freyria*, ibique per quadriennium fuiſſe comoratos. Deindè, Ebora à Sarracenis expugnata, ibi domicilium conſtruxere, & nuncupati ſunt Equites Eborenſes, donec Alphonſus II Rex Luſitaniæ eis donauit Oppidum *de Auis* in tractu Trãſtagano, triginta millia paſſuũ ab Ebora ſeiuncto, & illuc trãſlatis, Ordo nomen *Auis* ab Oppido deſumpſit; quamuis nõ deſit, qui nominis appellationem aſſerat fuiſſe deſumptam à volatu auis Aquilæ in primo Ordinis exordio conſpectæ, quam felix ſibi aucupiũ aparunt; Sed nec ad nominis anſam ſpecies ſuperſtitionis eſt admittẽda. Exordium huius Ordinis anno 1147. conſtituit Benedictus Haeftenus *in diſquiſit. monaſt. lib. 5. tract. 3. diſq. 6.*

179 Regulam, & Statuta Ordini præſtiterũt duo Ciſtercienſes Monachi ex Cœnobio Sancti Ioannis de Taroca, nempè Ioannes Zirita, & Guicardus. Subdidit ſe Ordo Abbati Ciſtercienſi Claræuallis, vt cõſtat ex Inſtrumẽto, quod affert Bernar. Brit. *lib. 1. Chron. Ciſterc. c. 11.* & affertur in ſtatutis Ordinis de Auis, cõfecto Erâ 1200. qui eſt annus 1162. & in eo inter alios ſubcribit primò Ordinis Magiſter Petrus, frater, vel iuxta alios, filius Regis Alphõſi I. Vndè minùs accuratè Ioſeph Micheli *in Theſ. Mil. fo. 25.* affirmat, primum Ordinis Magiſtrum fuiſſe Ferdinandum Monteiro.

180 Poſtmodùm Ordo de Auis Militiæ Calatrauenſi ſe ſubiecit, nec Luſitani recuſarunt Caſtellæ iugum; Hæc vnio, ſeu filiatio adoptiua perfecta fuit ante annum 1201, nam extat priuilegiũ hoc anno expeditum ab Innocentio III. datum Laterani XVI. Kalen. Iunij, Pontificatus ſui anno IV. cuius titulus eſt; *Innocentius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Magiſtro, & Fratribus Militiæ Eborẽ, Ordinem Calatrauæ profitentibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.* Affertur à F. Angelo Manrique *tom. 2. Annal. Ciſter. anno Chriſti. 166. fol. 427.* Quare eo anno 1201. iã Equites de Auis Militiæ Calatrauenſi ſubdebantur; minùsque exactè aſſeruit Rades *in Chron. Calat. c. 16* eam vnionem, ſeu filiationem contigiſſe anno 1213. Et miror D. D. Hieronymũ Maſcareñas defecatæ notitiæ Virũ, huic aſſerto ſubſcripſiſſe, & vt ſuo Calatrauẽſi Ordini, cuius acerrimus equo iurè propugnator eſt, eam detraxiſſe gloriã, dũ annos ſubiectionis Ordinis de Auis imminuit *in Apolog. Hiſt. pro Ordine Calatrauæ fol. 159.* Nec aſſeri valet, Ordinẽ de Auis inſtitutũ fuiſſe ſub regula Calatrauẽſi, ſed abſq; ſubiectione. Nã in Inſtrumẽto inſtitutionis nihil agitur de regula Calatrauenſi; Et aliundè verba *Ordinem Calatrauæ profitẽtibus*, ſubiectionẽ ſonãt.

181 Viſitauit Ordinẽ de Auis Magiſter Calatrauẽſis anno 1238. Et ſub Ordine Calatrauæ ille militauit, donec Ioãnes Rex Luſitaniæ, qui ante Regnũ Magiſter fuerat Ordinis de Auis, præcepit, quòd Calatrauenſes non admitterentur ad viſitationem, & reformationem Ordinis, ſed hic ab ea ſubiectione ſubtraheretur. Ita præſtitit, nec ad-

misit D. Gundisaluum Nuñez de Guzman Magistrum Calatrauensem, qui eũ visitare contendebat. Inde conquestus est Calatrauensis Ordo in Concilio Basileæ, in quo stabilitum fuit, vt Ordo de *Auis* sub eadem filiatione Ordinis Calatrauensis subditus permaneret; Expedita est Bulla, quæ asseruatur in archiuo Sacri Conuentus Calatrauæ *scrinio* 8. Sed, ne indè, vt iustè timebatur, turbaretur pax inita inter Regna Castellæ, & Lusitaniæ, ab incepto destitere Calatrauenses, & Ordo de Auis deinceps eis minimè subiacuit. At primam subiectionem manifestè ostendunr Authores, Instrumenta, & Bullæ Pontificum Innocentij III. Ioannis XII. Innocentij VII. Alexandri VI. & Iulij Secundi, quæ in prædicto Monasterio Calatrauæ seruantur.

182 Ait Rades, *vbi suprà*, & eum sequitur D. Don Hieronymus Mascareñas, Ordinem Calatrauæ donasse Ordini de Auis duas Arces (quarum vna *Auis*) & Xenodochiũ, quæ ipse in Lusitania possidebat; sicut etiam nonnullus asseruit, Ordinem Calatrauæ concessisse Ordini de Alcantara locum, & ditionem Sancti Iuliani del Pereiro, quę fuit eius prima sedes. Attamen inter alia fundamenta, quibus hæc eneruantur, illud est firmum, quòd constans est, Ordinem del Pereyro, nunc Alcantarę, non nisi post quatuor annos, quibus iam erat institutus Ordo, & sedem fixerat in Pereyro, Ordini Calatrauæ accessisse; Ordinemque Auis ei se submisisse post aliquot annos, quibus iam Oppidum, & Arcem de Auis possidebat à Rege Lusitaniæ ipsi donatam. Videatur Illustriss. Dom. Fr. Angelus Manrique *suprà*, *fol.* 527. *ex numer.* 10. vbi euertit fundamenta ab aduersantibus adducta, qui verbis quibusdam Pontificijs innituntur, quæ, si introspiciantur, minimè adfauere, hic Author contendit.

183 Habitus Ordinis de Auis per duo sæcula fuit scapulare breue, cui assutum erat caputium; quod, quia præliantes impediebat, à Bonifacio Nono viuæ vocis Oraculo, mutatum est in scapulare breuius, & Crucem viridem, quæ liliata est, & toga capitularis candida. Vota cæterùm, quæ in Ordine emittuntur, ea sunt, quæ in Calatrauensi, & Alcantarensi Militia; Et quidem, sicut in his, olim Castitas absoluta votebatur, postmodùm dumtaxat ab Equitibus coniugalis; à Fratribus verò Clericis absoluta; Pro quibus, vt in litteris progressus facerent, Collegium in Academia Conimbricensi fuit extructum, & promotum à Paulo V. vt constat ex eius Bulla, quæ incipit *Ex iniuncto*, expedita die 23. Augusti, anno 1605. quam refert Laertius Cherub. *tomo* 3. *pag.* 208.

184 Potitur hic Ordo in Regno Lusitaniæ quadraginta duabus Commendis, quarũ redditus adimplent summam 770350. ducatorum. Vt autem Equites Commendas assequantur, statuit Paulus V. in Bulla, quæ incipit, *Maiestatis*, expedita die 21. Iulij, anno 1606. & affertur à Laertio Cherub. *vbi nuper in Bullario*, *pag.* 208. vt priùs per quinquennium aduersus hæreticos, seu infideles in bello pugnarent.

185 Viginti septem extitere Ordinis Magistri, quorum vltimus fuit Georgius de Alencastro, filius illegitimus Ioannis II. Regis Lusitaniæ, & Dux Conimbricensis, à quo Duces *de Aueiro*, atque *de Terrasnouas* ducunr originem, & insimul præfuit Militiæ D. Iacobi in Regno illo. Deinde Ioannes III, Rex Lusitaniæ designatus fuit Administrator Ordinis à Iulio III. anno 1550. Et paulò post ab eodem Pontifice impetrauit, vt hæreditario iure Magistratus Ordinis Regiæ Coronæ Lusitanę aggregaretur, ipseq; Habitum militarem Auisiensem Vlisipone suscepit. Post Ioannem in Regnum, & Administrationem successerũt Sebastianus, & Henricus; Quibus vita functis, legitimo hæreditatis iure Reges nostri Lusitanum Regnum obtinuerunt, & simul huius Ordinis Administrationem, in primis Philippus II. deindè Philippus III. ac demùm Potentissimus noster Monarcha Philippus IV. qui legitimè sextus est huius Ordinis Administrator.

186 Seriem omnium Magistrorum Ordinis de Auis præfigit Fr. Angelus Manrique *in tom.* 2. *Annal. Cisterc. in fin. pag.* 46. Vbi, (ne offendas) errorem Typographi obseruaueris, qui in titulis Magistrorum exarauit *Ioũes V.* cum sit Ioannes II. Et inferiùs, *Ioannes VI.* cum sit Ioannes III. Præterea D. Don Hieronymus Mascareñas *in sua Apolog. historica*, *ex pag.* 169. refert Viros ex stirpe Regia,

gia, qui Magistratus Ordinum Calatrauæ, Alcantaræ, Auis, Christi, & Montesæ obtinuerunt, aut hos Ordines sunt professi, vt indè eorum Regius, vel si quid vltrà, splendor appareat.

187 Vexillum militare Ordinis de Auis efformatur ex castello aureo in campo rubeo, cui duæ compedes adiunguntur castellum ambientes, & duę aquilę in vtroque castelli latere effigiatæ. Castellum sanè illud memorat, quod Equites ab Alphonso Rege acceperunt in Eboræ vrbe, in quo suum collocauere tunc domicilium; Compedes verò alludunt ad eas, quibus Militia Calatrauensis in suis Insignibus vtitur, vulgò; *trabas*; vt denotetur amicitia, ac filiatio respectu eius Militiæ. Aquilæ autem duæ, siuè duo pulli aquilarum duos illos demonstrant, qui in rupe, vbi nunc Auisium cernitur, in nido aquilæ inuenti sunt, cum Equites eum locum primò habitauerunt; & fortasse indè locus vocatus est *Auis*, accentu in vltimam syllabam mutato, quia aquila Regina auium per antonomasiam potest auis nuncupari.

188 Omnibus priuilegijs, quæ concessa sunt Ordinibus Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, gaudet Ordo de Auis, ex concessione Gregorij Decimitertij in Bulla, quę incipit *ex Apostolicæ*, expedita anno 1575. Eam affert Laertius Cherub, *tom. 3, Bullarij, pag. 398.*

189 Præcedunt informationes sanguinis, vt quis ad hunc Ordinem admittatur; Forma verò admissionis, & Professionis eadem est, ac in ipso Calatrauæ Ordine. Et, cum eisdem ferè legibus gubernentur, quidquid in hoc tractatu de Calatrauensibus dixerimus, facilè Auisijs adaptaueris.

190 Iosephus Micheli aliqua ex prædictis aliter enarrat *loco relato*, nempe Equites de Auis ante separationem ab Ordine Calatrauensi pro tessera attulisse Crucem rubeam, posteà verò, vt ab eis discernerentur, Crucem viridē ex præcepto Regis Lusitani assumpsisse, effigiatis infra ipsam duabus auibus. Ait præterea, separationem eam peractam tempore Petri Regis Lusitaniæ, qui victoriam dictam de *Aljubarrota* obtinuit. Vexillū autem militare Ordinis aliud designat; affirmat namque ex vno latere in eo effigiatam esse Crucē viridem, duobus alitibus nigris substantibus, ex alio vero Insignia Regū Lusitaniæ circumdata castellis, & desuper Coronam Regiam. Hæc artigerim, ne prætermissa videantur, quæ ab Historiographis referuntur; sed veriora censeo, quæ in medium protuli, vtpotè ab Authoribus melioris notæ, ex illisque non paucis Lusitanis, collecta.

191 De hoc Ordine, præter adductos in *hac quæst.* agunt Antonius Brandon *3. part. Monarch. Lusitan. lib. 11 c. 1.* Hieronym. Romā *lib. 7. de rep.* Sylua *in Catalogo Regio fol. 76.* Argote de Molina *lib. 1. de nobilit. Bethica, c. 32.* Rades *in Chronic. Calatrauæ c. 19.* Emanuel Faria *in epitom. hist. Lusita. p. 4. c. 12.* Oduardus Nuñez do Leño, Petrus Mazizius, & Antonius Vasconcellos *in hist. Lusitan. in Rege Alphonso I.* Flauius Chertublinus *in schol. ad Constitut. 32. Gregorij XIIII. schol. 1. & 2.* Andreas Resende, *in tract. de institutione Ordinis Anisij.* Lezana *in sum. qq. Regular. tom. 2. cap. 5. nu. 56.* Machado *de perfect. Confessar. tom. 2. lib. 5. part. 4. tr. 2. docum. 5.* Franciscus de Aucilar, Emanuel Rodriguez, Renatus Choppinus, Arnoldus, Athanasius Lobera, Mennenius, Bernardus Brito, Antonius Blandinus, Aubertus Miræus, Cabedo, Gabriel Pereira, Pat. Azor, Ioannes de Caruallo, Hieronymus Rodriguez, & Tamburinus, quos refert Barbosa *in summa Apostolicar. decis. collect. 305.* Ioannes Ludouicus, Gothofredus *in archontologia Cosmica lib. 3. num. 21 fol. 7.*

192 Hic obserua, Ordinem hunc in sui exordio nuncupatum fuisse *Nouam Militiam*; non enim ei erat, vt notaui, *suprà*, fixa sedes, aut locus, donec Era 1204. qui est annus 1166. vt extat *in Historia Gothorum*, Ebora capta fuit noctu à Giraldo, cognomento *sine pauore*, qui eam tradidit Alfonso Regi, hic verò præsidium illius Militiæ Nouæ commisit, & indè *Militia Eboræ* fuit appellata, quousque nomen mutauit ab Oppido *Auis* ipsi à Rege donato.

193 Obserua deindè, contentionē acrem esse inter Ordinem Calatrauæ, & Ordinem de Auis, ex eo quòd Auisiē ses asserunt, ipsos vltroneos, & nulla donatione inuitatos, Calatrauæ so-

submisisse, velut Militiæ formatæ per Ordinem Cisterciensem, quem ipsi etiam profitebantur, & in Instituto magis edoctæ. At Calatrauenses affirmant, non spontaneam omnino fuisse vnionem, ac filiationem Auisiensium, sed, quasi dotem hæreditariam, eis contulisse Castra, & Xenodochium, quæ in Lusitania Ordo Calatrauæ possidebat. Quod, vt *superiùs* libaui, ex verbis quibusdam duplicis Bullæ Pontificiæ suadere conantur.

194 Ego quidem, vt *in proemio huius libri* præmonui, controuersias has circa historica nō dirimo; tum quia non eò tendit præcipuus mei laboris conatus, qui hæc potius supponit enarrando, quàm decidit, ne Opus hoc ieiunum ab Institutione Ordinum euadat; tum quia abstinere est animus ab his, quæ speciem odij valent ingenerare. Sanè Illustrissimus Dom. Fr. Angelus Manrique altè perpendit eiusmodi controuersiæ fundamenta, & eneruata Calatrauensium ratione, verbisque Bullarum expositis, stat pro Auisijs. Meo quidem iudicio, Calatrauenses, dum contra eos contentio dirimitur, glorioſiores euadunt; eaque lis est, vt malle debeant esse victi, quàm victores. Quid enim eorum splendori congruentius, quàm Ordinem Auis sponte sua illos quæsiuisse, ambijsse, sollicitasse? Vltroneos se submisisse, & Obedientiam præstitisse spontaneos? Nisi Calatrauæ Ordo vndique tunc præfulgeret, neutiquam in eius sinum Equites alterius Militiæ confugerent. Id equidem æstimabilius est, quàm donis allectos, veluti quodam contractu, Auisienses se Calatrauensibus obæraſſe. Recta iudicij trutina pensetur, & fallor, nisi meo iudicio cuncti subscribant.

Quæstio II. *De Institutione Ordinis Militaris Christi in Lusitania.*

195 DIONYSIVS Rex Lusitaniæ, Sanctæ Elisabethæ Reginæ maritus, hunc Illustrissimum Ordinem sub regula Sancti Benedicti, ac sub instituto Cisterciensi erexit, anno 1316. vt aliqui volunt; alij 1319. alij demùm anno 1320. Illum cō firmauit Ioannes XXII. die 14. Martij, anno 1319. Vnde reiciūtur, qui Fūdationē designant anno 1320. Extincti fuerant paulò antè Templarij, eorumque bona, præter alia plurima, huic Ordini fuerunt addicta, Pontifice indulgente, qui eiusmodi facultates Sedi Apostolicæ reseruauerat.

196 Institutus fuit hic Ordo ad pugnandum pro Catholica Religione, & præcipuè contra Mauros Regni Hispalensis, qui continuis incursibus Lusitaniam vexabant. Primum domicilium Ordinis extructum fuit in Oppido *de Castro Marin*, in Regno Algarbiorum, & de indè translatum ad Oppidum de Tomar inter Conimbricam, & Vlyssiponem. Cō ponitur Ordo ex Equitibus, ac Fratribus, sicut cæteri Ordines Militares Hispaniæ; Et à sui exordio, vt ex Bulla Confirmationis constat, sub Regula Ordinis Calatrauæ degebant, eius Constitutiones obseruando; Vnde Pontifex ipse designauit in Magistrum Ordinis Don Ægidium Martinez, qui erat Magister Ordinis de Auis, etiam militantis sub Regula Calatrauensium, & ab hoc Magisterio fuit absolutus, vt illum susciperet.

197 Tessera huius Ordinis est Crux rubra, cuius quatuor brachiorum extremitates linea candida intersecat, formata pariter alia Cruce candida; ita vt binæ Cruces appareant, rubra, & alba. Decem fuerunt huius Ordinis Magistri vsque ad Ducem Emanuelem etiam Magistrum, qui postea Rex fuit Lusitaniæ. Eius Filio Ioanni Tertio, concessa est Administratio huius Ordinis anno 1522. Et Iulius Tertius anno 1550. vniuit in perpetuum eam Administrationem Coronæ Regiæ Lusitaniæ. Administratores ergo fuerunt Reges legitimi illius Regni, nempè ipse Ioannes Tertius; Rex Sebastianus; Rex Henricus: & post illos nostri Reges, qui iure hæreditario in illud Regnum successerunt, Philippus Secundus; Philippus Tertius, & noster Magnus Monarcha Philippus Quartus, qui proprius, & legitimus est Rex Portugaliæ, & Ordinis Christi Administrator. Quare potest, quibus vult, Habitum Ordinis concedere, dum in ipsis qualitates sanguinis, & alia in Statutis Ordinis necessario exactæ, reperiantur. Communiter, nonnisi Lusitanis, huic Habitus conceditur

Gau-

198 Gaudet hic Ordo dominio plurium Oppidorum, iuriſdictione, atque inſignibus priuilegijs à Pontificibus, & Regibus, continua temporum ſerie, obtentis, Quatuorcentum, & quinquaginta quatuor Commendas habet, quarum in ſingulos annos dimidium millionis ducatorum ſunt redditus. Deindè potitur omnibus decimis Eccleſiaſticis cunctorum Regnorum, Prouinciarum, Inſularum, & locorum, quæ vltra mare ſubiectæ ſunt, & ſubijciendæ Cōronæ Luſitaniæ, quæ extant in ambitu ſex mille leucarum; omnem præterea iuriſdictionem ſpiritualem in prædictis Prouincijs, ac Regnis vltramarinis conceſsit huic Ordini Rex Don Duarte anno 1433. die 26. Octobris, & à Pontifice perijt, vt eam confirmaret. Maiori adhuc extenſione ſtabiliuit donationem huiuſmodi iuriſdictionis Rex Alphonſus Quintus, & eam conceſsit, ac in perpetuum confirmauit Pontifex Callixtus Quartus anno 1455. ac declarauit, eam poteſtatem ſpiritualem, ac iuriſdictionem fore exercendam à Priore Maiori Ordinis, ita vt ipſe concedat omnia, ac ſingula Beneficia Eccleſiaſtica Curata, ac ſimplicia, in cunctis præfatis Regnis vltramarinis vacantia, iam inſtituta, & in poſterum inſtituenda; & poſſit cenſuras, interdicta, & alias pœnas Eccleſiaſticas inibi infligere, & exercere iuriſdictionem omnem ſpiritualem eodem modo, ac illam exercent in ſuis Diœceſibus Ordinarij. Totum hoc in ea Bulla indulgetur.

199 Ex qua conceſsione, quidquid eſt in ampliſsimis illis Prouincijs vltramarinis Eccleſiaſticum, huic Ordini fuit applicatum, cuius redditus, & fructus exinde in immenſum excreſcere, cernitur. Hæc temporis decurſu non parùm ſunt immutata; Etenim, iuxta hanc conceſsionem in omnibus Regnis, & Prouincijs vltramarinis non poſſent eſſe Epiſcopi, nec ſedes Epiſcopalis, nec Eccleſia Cathedralis dari (niſi ſolùm velis, Titulares futuros) nihil enim illis iuriſdictionis, poteſtatis, fructuum, ac reddituum remaneret, ſi omnia penès hunc Ordinem eſſent. Inde crediderim, cum ea conceſsio à Sede Apoſtolica emanauit, minimè in mentem Pontificum veniſſe, amplas adeò Prouincias, & Regna in Indijs Orientalibus fore à Luſitanis ſubiuganda; Quæ, cum non poſſent Antiſtibus priuari, tum ob magnitudinem, & authoritatem, tum ob neceſsitatem ad miniſtranda Sacramenta Confirmationis, & Ordinis, atque ad alia munia Epiſcoporum priuatiuè propria, ei conceſsioni Pontificiæ, ſaltem in pluribus eſt derogatum. Magnitudo tamen, & ſplendor huius Ordinis ſatis liquet ex dictis.

200 Admittendi ad Commendas prius debent ſuæ virtutis ſpecimen ferre per triennium in Africanis præſidijs Ceutæ, Tanger, & Mazagon. Sunt in Ordine plures Dignitates, vt Commendatarius Maximus, Clauiger, & alij. Fratres Religioſi Clerici nuncupantur vulgò in Luſitania *Frades de Tomar*; deſumpta nuncupatione ab Oppido, vbi ſuum inſigne Monaſterium habent. Non poterant Equites nuptias contrahere, donec cum illis diſpenſatū eſt, ſicut cum Calatrauenſibus.

201 Prædicta omnia congerunt, vel attingunt Illuſtriſsim. D. Dou Hieronymus de Maſcareñas *in apologia pro Ordine Calatrauæ ex fol.* 153. Michael Pacheco *in Tractatu de hoc Ordine.* Ioannes Ludouicus Gothofredus *in Archontologia Coſmica, pagin.* 7. *numer.* 19. Vbi de Equitibus huius Ordinis ait; *Virtuti ipſorum debetur, quod Imperium Luſitanum, vſque in Orientem, & in Africa, Braſilia, aliſque Regionibus versùs Occidentem propagatum fuit.* Præterea Ioſephus Micheli *in Theſauro Militari, fol.* 63. Galuanus, Pina, Oduardus Nuñez, Petrus Narizius, Bernardus Brito, Antonius Vaſconcellos, Polydorus Virgilius, Callanæus, Illeſcas, Hieronymus Roman, Mennenius, Platina, Petrus Mathæus, Lobera, Martinus Carrillo, Barnabas Montaluo, Petrus Mazizius, Camilus Borrellus, Ferdinandus Camargo, Emanuel Faria, Rodericus de Acuna, Pater Mariana, Maffæus, Pater Azor, Machado, Tamburiuus, Llamas, Cabedo, Carolus à Tapia, Sanſouinus, Siluester, Marullus, Marta, Caruallo, & alij, quos refert Barboſa *in ſumma Apoſtolicar. deciſ. collectan.* 309. Denique Illuſtriſs. Fr. Angelus Manrique *tom.* 3. *annal. Ciſterc. anno* 1158. Huic Ordini (vt annotaui circa Ordines Auis, & Monteſæ) congruunt omnia ferè, quæ de Ordi-

nè Calatrauensi, cuius est filiatio, in hoc Opere dicemus.

Quæstio 12. *De Patronatu Regio circa omnia Ecclesiastica spectantia ad Ordines Militares, quorum Rex est Administrator.*

§. 1. *Stabilitur Regius Patronatus.*

202 CONSTANTISSIMVM est, Reges nostros esse Patronos Ecclesiarum, Beneficiorum, Commendarum, & cæterorum, quę in Ordinibus Militaribus, quorum sunt perpetui Administratores, Ecclesiastica recensentur, indeque eis competere ius præsentandi ad Prioratus, Commendas, Beneficia, & Capellanias. Etenim in primis Magistris Ordinum, in quorũ munus successerunt, is Patronatus competebat ex Iure, & ex Indultis Pontificijs. Ex Iure quidem, nam illi Ecclesias, & ditiones à Mauris occupatas restaurarunt, & obtinuerunt, simulque extruxerunt templa, & reædificarunt; vel à Regibus ex donatione facta Ordinibus acceperunt cũ suis omnibus iuribus, postquam ipsi Reges ab Infidelibus eas ditiones recuperauerant, & Ecclesias condiderant. Vnde in Magistris duplex cõcurrebat titulus, alter adquisitionis, & obtentionis ditionum ab Infidelibus; alter fundationis, reædificationis, & dotationis Ecclesiarum, simul cum priuilegijs Pontificijs, ac Regijs, in quibus de donatione eis præstita constat.

203 Vtrumque autem titulum, seorsim adhuc sumptum, sufficere ad obtinendum Patronatum Ecclesiasticum, iuxta iuris dispositionem, constat ex Tridentino *sess. 25. de reformat. cap. 9.* Glossa *in cap. piæmentis 16. quæst. 6. ex leg. 14. tit. 3. lib. 1. Recop. leg. 3. tit. 6. ibidẽ.* Tradunt, & latè probant Nicolaus Garcia *de benefic. 5. part. cap. 9. num. 36.* Valenzuela *consil. 188. num. 6.* Martinus Magerus *de deduoc. arm. c. 9. num. 11. & cap. 18.* Cabedo *de patronatu Regio cap. 2.* Perez *in leg. 3. titul. 3. lib. 1. ordina.* Menchaca *controv. 2. c. 51. n. 38.* Borrellus *de præstant. Reg. Cath. cap. 53. à num. 9.* Victoria, Sotus, P. Azor, Lessius, & alij plures apud Menchacam *vbi nuper.* Atque ex his titulis Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica lib. 4. cap. 2.* probat, Reges Hispaniarum obtinuisse Patronatum Ecclesiasticum Indiarum, præter priuilegia Apostolica, quibus gaudent; & sanè omnia fundamẽta, quæ eruditè affert, aptantur nostræ decisioni. Plura etiam ego attuli *tom. de Iure Academico, lib. 1. à n. 58.*

204 Deinde id Ius Patronatus firmatur ex concessionibus Pontificijs. Alexander III. illud concessit Magistris Ordinis D. Iacobi in Bulla confirmationis expedita anno 1175. In cuius expositione videatur Ioannes Ramirez *à cap. 27.* Idipsum indulsit, & confirmauit Magistris Ordinis de Calatraua Innocẽtius III. anno 1199. Iulius II. anno 1508. Pius II. in Bulla, quæ incipit, *In eminenti*, expedita anno 1462. Iisdem concesserunt Magistris de Alcantara Pontifices, dum eis Ecclesias, & decimas præstiterunt, eximentes ab Ordinarijs, eorũque dispositioni cuncta relinquentes, vt constat ex Bulla Innocentij III. *pag. 15.* Gregorij IX. *pagin. 20.* & expressius ex Bulla Martini V. *pag. 44.* Innocentij VIII. *pag. 60.* Clementis VII. *pag. 130.* & ex pluribus alijs. Quæ omnia priuilegia clarè, & expressè Regibus nostris indulsit Adrianus VI. in Bulla, quæ incipit, *Dũ intra nostra*, expedita anno 1523. quæ extat in Bullario Alcantaræ *pagin. 414.* in qua Pontifex vniuit Coronæ Magistratus trium Ordinum, Regibusque nostris transtulit omnia iura, quibus gaudebant Magistri, tum circa sæcularia, tum circa Ecclesiastica, in amplissima forma. Quare Ius Patronatus circa Ecclesias, Prioratus, Beneficia, Commendas, quæ ex bonis Ecclesiasticis etiam comparantur, vnicè, & priuatiuè Regibus nostris competit.

205 Hinc ex Iuris Decisionibus, & ex grauissimorum Authorum doctrina, Don Ginesius Morote *in patrocinio Ordinis de Alcantara ex fol. 24* tradit, Regem esse veluti Vicarium Generalem, aut Ducem Generalissimum in his Militijs sacris, & censendum esse velut Patriarcham, aut Episcopum in ordine ad regimen earum. Maius autem ius, quàm Episcopi, habet, cum sit Patronus cum iure præsentandi omni tempore, quæcumque Ecclesiastica sint, aut eis annexa.

Vnde,

206 Vnde, cum anno 1652, durante Capitulo Generali trium Ordinum Militarium in Curia Matritensi concto, dubitatum fuisset, an Capitulũ Generale, & Senatus Regius Ordinum possent ad aliqua Beneficia præsentare, & in medium adducerent aliquos actus præsentationis, re in consessu speciali Virorum doctissimorum ventilata, nẽpè Illustrissimi D.D. Didaci de Arce, & Reynoso, Episcopi, & Quæsitoris Generalis Fidei; Dom. D. Petri Pacheco Præsidis Senatus Cruciatæ; & D. Don Francisci de Solis Quando, ac D. Don Francisci Ramos del Manzano, & Illustris. D. Don Martini de Bonilla Episcopi nunc Abulensis, & aliorum Insignium Virorum, stabilitum fuit, priuatiuè ad Regem spectare, vt Patronum, præsentationem; vndè cernitur, actus in medium prolatos fuisse precarios, & ad Regis beneplacitum. Nec dubium vertebatur de Præfecturis temporalibus, seu Commendis, quas ad Regem pertinere, nullus addubitabat, seu de Beneficijs Ecclesiasticis. Cæterùm in praxi Rex Senatui Ordinum commisit, vt Beneficia minora concedat; reseruata sibi prouisione Dignitatum, similiumque Munerum. Præterea Commendatarij aliquas Sacristias præstant, & Priores Iacobæi de Vcles, & Sancti Marci Legionensis, aliqua Beneficia. Quod sanè emanat (esto Pontifices id confirmauerint) ex consuetudine, & consensu Patroni, seu Regis, qui est Patronus vniuersalissimus. Si verò celebratur Capitulum Generale Ordinis, ipsum, & Senatus consulunt Regem de quibusuis Beneficijs, aut Dignitatibus vacantibus. Obserua tamen, ante vnionem Magistratuum, Priorem de Vcles, & Sancti Marci præsentasse ad aliqua Beneficia, vt constat ex Bulla Eugenij IV. allata in Bullario Alcantaræ *pag.* 224. Id autem ideo credam fieri, vel quia Ordo à primo exordio concessit id Prioribus, vel quia consuetudine immemoriali ea potestas præsentandi fuit firmata, non resistentibus Magistris, nec Regibus; aut etiam stabilita fuit confirmatione Pontificia.

207 Quàm æquo iure Pontifices concesserint, & confirmauerint Magistris Ordinum Militarium, & Regibus, eorum successoribus, id ius Patronatus, satis ostendunt gesta præclara, sumptus facti, sanguis effusus, vt ditiones à Mauris obtinerentur, vt Ecclesiastica disciplina restitueretur, vt extruerentur templa, & Religio Catholica radices ageret, Infidelitate expulsa. Ob quas rationes etiam Pontifices concesserunt nostris Regibus Ius Patronatus circa Ecclesiastica in Regno Granatensi. Et ex his fundamentis, ac similibus, quæ ad præsens omnino concernunt, id ostendunt in Patronatu Regio respectu Indiarum, Frat. Ioannes Zapata Episcopus de Guatemala *de iust. distribut. p.* 2. *c.* 14. Camilus Borrelus *de præstant. Reg. Catholic. cap.* 50. *n.* 29. Franciscus de Alfaro, & alij, quos congerit, & exornat D. Ioannes de Solorzano *tom.* 2. *de Iure Indiar. lib.* 3. *cap.* 2. Qui etiam *in Politica Indica vbi supra*, demonstrat Reges erga Indias esse velut Vicarios Pontificum, & Ministros eorum, nec id munus laicis repugnare, cum ex commissione, & delegatione Pontificis exercetur; nec iura spiritualia translata à Pontifice in laicum fieri laica, aut temporalia, sed spiritualia manere, cum non fundentur in laico, vt laicus est, sed vt Minister Pontificis est. Id ipsum doctè exagitat Don Ginesius Morote *vbi supra*.

208 Id etiam Ius Patronatus Regium in Statutis, & Definitionibus apertissimè traditur. Sic in Statutis D. Iacobi, *tit.* 16. *cap.* 1. incipitur; *Las presentaciones de los Beneficios Curados, y Capellanias de nuestra Orden pertenecen à Nos, por razon de nuestra dignidad Maestral, y como à verdadero, vnico, y vniuersal Patron della, como parece por priuilegios, costumbres y establecimientos.* Idem asseritur in Definitionibus Calatrauæ *tit.* 12. *cap.* 6. & pluribus alijs in locis affirmatur, aut suppponitur. Et in Definitionibus Alcãtaræ *tit.* 11. *cap.* 15. ita asseritur; *La prouision de los Beneficios Curados, y simples seruideros de las villas, y lugares de nuestra Orden, son à prouision del señor Maestre.* Et *in tit.* 9. *c.* 2. asseritur *siendo Patron su Magestad, y los Maestres, que por tiempo fueren de las Iglesias de la Orden.* Vndique ergo, ex Iure, priuilegijs, statutis, & consuetudine Ius Patronatus Regium remanet inconcussum quod latius, non prosequimur, quia & est manifestum, & ex libatis sufficienter probatur.

§. 7. An Rex ratione sui Patronatus possit ad se auocare prouisionem seu præsentationem Beneficiorum ab alijs fieri solitam quoad seruitium?

209 EXemplum apponamus. In Ordine Alcantaræ, in territorio *de Villanueua de la Serena*, mori antiquo indulgens Rex (vt cernere est in Definitionibus *tit.* 11. *cap.* 14.) concedit, quòd oppida ipsa, vacantibus Beneficiorũ seruitijs, vel amotis, duos Clericos præsentent Priori *de Magacela*, qui eos examinet, & designet aptiorem, vt Beneficio inseruiat, eũque corrigat, cum opus fuerit, & remoueat, si causæ poposcerint; ita tamẽ, vt neque at collationem Beneficij vlli concedere, sed tantummodo licentiam ad Sacramẽta administranda præbeat. In hoc casu, & quouis alio simili, quæstio proposita examinatur.

210 In eaque iudico, posse Regem præsentare ad prædicta Beneficia Fratres Clericos ipsius Ordinis, vel Clericos sæculares, & tollere à prædictis Oppidis præfatam præsentationẽ. Moueor, quia ex vno capite ius Regis ad præsentandum ad ea Beneficia, sicut ad cætera alia, satis, superque est radicatũ, & fundatum in Patronatu vniuersalissimo, quo gaudet; nec indiget alio titulo, aut priuilegio ad id præstandum; ex alio capite non præiudicat quidquam huic iuri illa antiqua consuetudo, & cessio à Rege renouata; ergo potest Rex præsentare ad ea Beneficia. Et in ipsa Definitione relata id supponitur, ibi: *Los Beneficios de Villanueua de la Serena, y el Patronazgo de Zalamea son à prouer de su Alteza, como Administrador perpetuo, y de los Maestres, que por tiempo fueren.* Constat id ipsum ex Bulla Alexandri VI. *in Bullario fol.* 72. Nam iura ibi concessa vltimo Ordinis Magistro circa prædictas Ecclesias ad Reges translata sunt.

211 Et quidem in præfata Definitione *tit.* 11. nihil iuris tollitur à Rege; nam, vt attigimus §. *præcedenti*, ad Regem priuatiue spectat ius præsentandi, qui in Capitulum, aut Senatus Ordinum possint in id munus se immittere, atque adeò nec valent eius potestatem tollere, nec limitare; quare Rex cũ Capitulo eam Definitionem sanxit, indicans tunc, sic expedire ad rectum regimen, nihil verò suæ potestati derogans. Quin in ipsa inuitur satis, reseruasse sibi Regem ius præsentandi, si vellet, cũ præcipiatur Priori *de Magacela*, vt collationem Beneficiorum non præstet; quasi Rex indicauerit, se pro suo arbitrio posse præsentare; & nolle, vt difficilis reddatur hæc præsentatio, si collatio fiat Beneficiorum; siquidem, estò Beneficia Regularia sint amouibilia, vt diximus *disquis.* 11. tamen, cum fiunt collatiua, non possunt amoueri, nisi interueniant causæ sufficientes iuxta Iuris, & Definitionum dispositiones. Præterea Definitiones, quæ solùm sunt instructiones quædam ad rectum regimen, nihil potestati Regis detrahunt. Sic iuxta illa Prior Alcantaræ ad aliqua Beneficia præstat informationem de personis magis idoneis; & tamen Rex potest alios idoneos ad ea Beneficia præsentare, & de facto ita præstare solet; sicut ergo hæc Definitio non ligat, aut limitat eius potestatem, ita nec Definitio *suprà* apposita obstringit, aut minuit eius ius ex Patronatu proueniens.

212 Deindè in præiudicium Patronatus Regij, sicut nec Iurium Regalium, nequit per vllam consuetudinem præscribi, etiam immemorialem; Ita docent Rebuffus *tom.* 3. *ad leg. Gallic. tit. de mater. possess. in præfat. num.* 133. Salgado *de Regia protectione*, 3. *p. c.* 10. *n.* 148. Menochius, Menchaca, & plures alij, quos refert, & sequitur Don Ioannes de Solorzano *tom.* 2. *de Iure Indiar. vbi suprà n.* 25. *Et in Politica, vbi suprà, pag.* 507. Hinc Rex Philippus II. anno 1574. in quadam Schedula expedita circa Patronatum Indiarum asserit; *Y otrosi, que por costumbre, prescripcion, ni otro titulo, ningunas personas, ni Communidades Eccleſiasticas, ni seglares, Iglesia, ni Monasterio, puedan vsar de derecho de Patronazgo, si no fuere la persona, que en nuestro nombre, y con nuestro poder, y authoridad le exercitare.* Rex etiã Philippus III. anno 1620. in epistola data die 28. Martij ad Principem de Esquilache Proregem Regni Peruani, ait; *Y sin reparar en qualquier vso contrario; pues*

con

pues cõtra el dicho nueſtro Patronazgo noſe admite, niſe puede llamar coſtũbre, &c. Plura huiuſmodi poſſem afferre, quę in præſenti noſtro dubio omnino militant.

213 Et quidem ea conſuetudo Oppidorum ad præſentandũ, & Priorum ad eligendum vnum ex præſentatis, fuit, & eſt precaria, ad beneplacitũ Magiſtrorum, ſeu Regum, indeque vicaret; non enim ea dicitur conſuetudo rigoroſè ſumpta, & ſufficiens ad præſcribendum in his, quæ præſcriptionis ſunt capacia (nam in præſenti non datur capacitas præſcriptionis) quæ pendet à nutu alicuius, pro ſuo arbitrio eam permittentis. Eſſe autem precariam, conſtat, nam, vt diximus, Iuri Regio præſentandi nequit præiudicari; deindè, quia verba Definitionis *ſuprà* allatæ oſtendunt, voluiſſe Regem conformare ſe ei conſuetudini, non verò adſtrictum eſſe adgerendum morem illi; Demùm, quia ibi aſſeritur, Regem, & Capitulum præcipere, vt deinceps Oppida præſentent, vt ſolebant; Quæ verba eſſent nugatoria, & inania, niſi penes Regem adhuc eſſet ius præſentandi; fruſtrà namque præciperetur Oppidis præſentatio, & Prioribus electio, quibus ipſi independenter ab ea Definitione, & à Regis beneplacito, potirentur; Aliundè qui præcipit, poteſt non præcipere, vnde ſi Rex, vt potuit, noluiſſet præcipere eiuſmodi præſentationem, & electionem, eam in ſe ipſo reſeruaſſet.

214 Rursùs Oppida non habent ius præſentandi ad Beneficia, ſed Clericos amouibiles ad Sacramentorũ adminiſtrationem. Tunc ſic. Poteſt Rex ea Beneficia reddere collatiua, cum ſit Patronus, ad eumque ſpectet ſollicitudo Eccleſiarum, quarum intereſſe poteſt, vt Beneficiati ſint perpetui, (dum non adſit Iuris, & Ordinis diſpoſitio eos remouens) &, non vt mercenarij conducti, ſed vt paſtores proprij de quibus ſuis curent, indeque etiam vitentur pericula diſſenſionum inter Oppidorum habitatores; ſimoniæ, quæ interuenire queunt; præſentatio minùs aptorum, ſi affectus in præſentantibus dominetur, & alia huiuſmodi damna. At eo caſu, quo fierent collatiua Beneficia, vt ab Ordine ipſo reddita ſunt collatiua plura Beneficia, quæ erat amouibilia ad nutũ primis Ordinis temporibus, non haberent ea Oppida ius præſentandi ad illa, nam id nunquam habuerunt, ſed ſpectaret præſentatio ad Regem; ergo idem nunc contingit, & ea præſentatio, qua gaudent; eſt ad Regis beneplacitum.

215 Rursùs poteſt Capitulum & Senatus Ordinum aggregare vnum ex illis Beneficijs alteri, ex Regis conſenſu, ſicut poſſunt Epiſcopi in ſuis Diœceſibus, cum Beneficia ſunt exigua (maximè cum Senatus habeat ſe inſtar Metropolitani, ad quem appellatur à Prioribus iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentibus) & de facto in eo territorio *de Villanueua de la Serena*, in quo *ſuprà* exemplum quæſtionis appoſuimus, aggregauit vnum Beneficium alteri ex Regis Patroni conſenſu; at tunc vnum ex Oppidis amittit facultatem præſentandi Clericos ad Sacramenta adminiſtranda; igitur penes Ordinem, & penes Regem reſidet poteſtas tollendi ab illis eã facultatem, vel ſic aggregando Beneficia, vel ſi Rex ſibi præſentationem reſeruet. Penes Capitulum Generale Ordinis, cum reſideat omnis poteſtas, reſidet etiam poteſtas aggregandi Beneficia, cum conſenſu tamen Regis, vt priuatiuè eorum Patroni.

216 Nec illa Oppida poſſunt ius ſuum præſcriptione protegere; Tũ quia non potuit bona fides adeſſe; Etenim vt tradam *diſquiſ.* 11. omnes Eccleſiæ in eis territorijs ſitæ ſunt Regulares & ipſius Ordinis, ipſiusque fiunt, quæcumque Beneficia, & Capellanię ibi inſtitutæ ſint, & inſtituantur, Clericique ſæculares ſubiecti ſunt Ordini, ita vt abſque licentia ipſius, nec poſſint inter ſe Capitula, vulgò *Cabildos*, formare, & iuxta Definitiones Alcantaræ, *tit.* 11. *c.* 19. nec Miſſa in illis celebrari abſque licentia; Cum ergo ita ab Ordine, & Rege dependeãt, nunquam potuerunt eam bonam fidem habere, quod, etiam inuito Rege, & Ordine, Oppida forent præſentatura Clericos; quin potiùs in eis eam fuiſſe perſuaſionem, eſt credendũ, quod ex beneplacito Regis, & Ordinis id præſtabant, ne alias notarentur, vt ſubiectioni ad Regem Patronum repugnantes; Tum quia Patronatus Regius eſt Eccleſiaſticus (de quo *infrà*) contra quẽ ſęculares nequeunt præſcribere, iuxta doctrinam communem; indeque nec Capitula, nec Senatus Ordinum potuerũt obtinere ius præſentationis aliquorum Beneficiorum, eſtò plures pro ſe Actus pro-

produxerint, vt *suprà* attigimus. Demũ Rex non fuit prohibitus præsentare; præscriptio autem non procedit in iuribus, & actionibus, in quibus aliquid fieri posse negatur (vt in præsenti, si quis neget, Regem posse præsentare) nisi, postquam prohibeatur is, qui vult actũ exercere, & prohibitus non contradicat, indeque consentiat. Vnde cõtra Regem nequit præscribi, cum adhuc non voluerit actum præsentandi exercere, nec prohibitus fuerit, nec acquieuerit. Hanc doctrinam, vt communem, non exorno.

Quæstio 13. *Exponuntur aliqua circa Regium Patronatum Ordinum Militarium.*

217 DVbitari potest, an hic Patronatus sit Ecclesiasticus, vel Laicus? Etenim in pluribus differunt inter se Patronatus Ecclesiastici, & Laici, vt videre est, inter innumeros alios, apud Iulianum Viuianum *de Iure Patronatus lib. 1. cap. 3.* qui triginta octo casus præfigit, in quibus hi Patronatus discordant, & quindecim, in quibus Patroni Ecclesiastici, & Laici diuersificantur. Sed nostri instituti non est, eas differentias explanare, sed supponere.

218 Censeo igitur, Patronatũ Regium respectu Ordinum Militarium esse Ecclesiasticum, & præterea ex priuilegijs Pontificijs, quæ Magistris Ordinum sunt concessa, & in Regiam Coronam translata, gaudere pluribus prærogatiuis, quæ sunt propria Patronatuum Laicorum. Primam asserti partem videtur defensuri Reinoso *obseruat. 54. n. 1.* Mastrillo *de Magistrat. lib. 5. c. 5. n. 10.* Barbosa *in leg. quia tale, ff. soluto matrimonio, n. 95.* ex Nauarro, Ioanne Andrea, & alijs, ac ex doctrina D. Thomæ 2. 2. *quæst. 87. art. 12.* Don Ginesius Morote *in patrocinio Ordinis de Alcantara fol. 22.* quatenus asserunt, rem Ecclesiasticam vnitam sæculari remanere Ecclesiasticam, & in terminis loquens de Magistratibus Ordinum vnitis Coronæ Regiæ id tuentur Barbosa, & Morote, vnde eadẽ est ratio de Patronatibus, qui insunt, & annectuntur Magistratibus, & quia hos habet sibi vnitos Corona Regia, habet illos. Quin Aragon *in 2. 2. quæst. 62. art. 2.* propendet in id, quòd omnes Patronatus Regij circa præsentationem ad Ecclesias sunt Ecclesiastici; quod potiori ratione tenendum est de Patronatu Ordinum, cum hic dicendus sit Ecclesiasticus ob speciale fundamentum statim proferendum, quamuis illi essent Laici.

219 Fundamentum autẽ est. Hic Patronatus in Magistris Ordinum erat Ecclesiasticus; sed in Regibus eodẽ modo residet, ac in illis, & eodem prorsùs modo ac si vnitus non fuisset Coronæ Regiæ; ergo in Regibus est Ecclesiasticus, naturamque non mutauit. Cõsequentia est recta. Maior etiam; nam Magistri erant Religiosi, & Ecclesiasticæ personæ; iuxta plurium sententiam *infrà disq. 2.* examinandam; & iuxta omnes, Religiosi stricte fuerunt ante dispẽsationem ad contrahenda matrimonia omnes illi Militares, qui Castitatem absolutam vouebant; & ex tunc Patronatus Magistris inhærens suam desumpsit naturam, quin posteà immutaretur, ac si tò recidisset in personas non Religiosas, nec Ecclesiasticas; Patronatus autem adhærens ex se Dignitatibus Ecclesiasticis est Ecclesiasticus, maximè earum rerum, quæ etiam Ecclesiasticæ sunt, vtpotè Ecclesiæ, Monasteria, Beneficia, Prioratus, & similia; Quæ doctrina supponitur, vt constans à Don Ioanne de Solorzano *in Politica Indica lib. 4. cap. 3. numer. 1.*

220 Minor propositio ratiocinij suadetur ex ipsis verbis Adriani VI. in Bulla, qua Magistratus Ordinum Regiæ Coronæ vniuit; *Et omnia, quæ ipsi Magistri, qui pro tempore fuerint, facere, & exercere, & Commendas ipsas, & Præceptorias, ac alia Beneficia Militiarum huiusmodi personis idoneis conferat, liberè possint in omnibus, & per omnia, perindè ac si vnio huiusmodi, quoad præmissa dumtaxat, minimè facta fuisset.* Ecce potestas eligendi ad Cõmendas, Beneficia, & similia, quæ inuoluitur in Patronatu, manet immutata, & eodem modo ac in Magistris residebat, & ac si vnita non fuisset Regiæ Coronæ. Quæ verba satis ostẽdunt nostrum assertum; & firmatur amplius ex doctrina libata, quod res Ecclesiasticæ vnitæ sæcularibus non mutant naturam, sed Ecclesiasticæ remanent; quare, cum hi Patronatus in Magistris Ordinum essent Ecclesiast-

cleſiaſtici, & nunc in Regibus Eccleſiaſtici ſunt.

221 Vnde, quamuis concedatur, Patronatum Regium in ordine ad preſentandum Antiſtites, & alias Dignitates in Eccleſijs, & eum, quo fungitur reſpectu Regni Granatenſis, & Indiarū quo ad omnia Eccleſiaſtica, eſſe laicum, vt pluribus contendit Don Ioannes de Solorzano *vbi ſuprà*, tamen non militāt eius fundamenta, & rationes in noſtro caſu, cum ſit perſpicua diuerſitas. Etenim illi Patronatus Indiarum, & Regni Granatenſis non fuerunt in ſuo exordio Eccleſiaſtici, nec ab aliquibus perſonis Eccleſiaſticis trāslati ad Reges, nec peruenerunt ad illos ſub illa clauſula expreſſa, *perinde ac ſi vnio huiuſmodi minimè facta fuiſſet*; Quæ omnia in Patronatu Ordinum Militarium reperiri, aſſeruimus. Etenim ipſi Reges adquiſiuerunt illud ius Patronatus Indicum, & Granatenſe, obtinendo Regua ab infidelibus, Fidem immittendo, Eccleſias dotando, indeq; à Pontificibus confirmatum eſt id Ius, quaſi proprium ipſorum, & legitimè ab ipſis, non ab alijs, obtentum.

222 Deindè Ius Patronatus, quo Reges erga alias Eccleſias gaudent, ait Don Alphonſus de Eſcobar *de Pontificia, & Regia iuriſdictione, cap. 8. n. 7.* eis competere à tempore immemoriali, quin ad id conceſsionibus Pontificum fuerit opus; Ego tamen contra ipſum *tomo de Iure Academico, lib. 1. ex num. 161.* latè probaui, & pluribus confirmaui Authoribus, id Ius adquiſitum Regibus opus habuiſſe indulto, conſenſu, & confirmatione Pontificiæ Sedis, nam, iuxta doctrinam Laurentij Landmeter *de vetere Clericorum, & Monachor. victu, & diſcipl. lib. 2. cap. 2.* Eccleſia eſt Regnum ſpirituale diſtinctum à quolibet ciuili, & eius poteſtas non tendit ad finem temporalem, ſed ad ſpiritualem, quare poteſtas hæc primariò ipſi Eccleſiæ, eiuſque capiti competit, alienaque eſt à poteſtate temporali, ideoque ab Apoſtolica Sede deriuari debet; poteſtas autem præſentandi Epiſcopos ad eum finē ſpiritualem tendit. Vnde Reges ad Patronatum Granatenſem, & Indicum indulta Apoſtolica obtinuerunt. Appoſuerūt, quidem ipſi omnia requiſita, vt eis Ius hoc competeret, dum Fidem fundarunt Eccleſias reſtituerunt, erexerunt, & dotarunt; at independenter ab Apoſtolica Sede nequiuerunt plenè, & in exercitio Patronatu potiri. Tradit id Rodericus de Acuña *in cap. cum longè, diſt. 63. n. 2.*

223 Sed tamen hoc ius Patronatus reſpectu Eccleſiarum ſuæ ditionis, quoad præſentandum Prælatos, quo noſtri Reges gaudent, quam primùm ipſis competijt, nec aliunde eſt ad ipſos translatum, ſed immediatè ex indulto Pontificio in ipſis fuit radicatum, & cō firmatum; quare poteſt eſſe laicum, ſicut plures fruuntur Patronatu laico ad præſentandum ad Beneficia, eſtò iuxta doctrinam *nuper* libatam ſemper ſupponatur conſenſus Apoſtolicæ Sedis, vnde poteſtas præſentandi ducit originem. Ipſi autem Pontifices, cū immediatè hoc Ius Patronatus in laicis confirmāt, reddunt illud laicum ratione perſonarum; quod aliter ſe habet, cum iàm etiam ex indulto Pontificio factum eſt Eccleſiaſticum, & deinde conceditur laicis, cō ſeruando illud in ſua natura ſpecifica, veluti ſi laicis non eſſet vnitum, & conceſſum.

224 Ex his fit, Patronatum Regium reſpectu Ordinum Militarium nō eſſe laicum; nam immediatè non fuit Regibus adquiſitus, & à Pontificibus confirmatus; quin Magiſtri Ordinum requiſita appoſuerunt, vt ipſis compararetur, ac à Sede Apoſtolica confirmaretur, vt *quæſt. præced.* tradidimus, in eiſque radicatum eſt, vt Eccleſiaſticus; poſtmodùm illud ipſum Ius Patronatus ex conceſsione Pontificia vnitum eſt Regiæ Coronæ, eodem modò ac illo fruebantur Magiſtri, ſine vlla immutatione naturæ, & eo pacto conſeruatum, ac ſi non eſſet vnitum. Vnde Eccleſiaſticum non poſſe tranſire vnquam in laicum, tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. q. 40. num. 641.*

225 Secunda pars aſſerti ſuperiùs præfixi, nempè quòd hic Regius Patronatus gaudet prærogatiuis Patronatus laici, conſtat; nam in primis quouis rempore Rex præſentat ad Priora-tus, Commendas, ac Beneficia, vt præſtabant Magiſtri, & Pontifices repetitò conceſſerunt. Patroni autem Eccleſiaſtici communiter non niſi de terminatis menſibus præſentare queunt. Deinde Rex, poſtquam aliquem præſentat, ſi nō dum ſit facta collatio, poteſt variare, & alium præſentare, reuocans primā præſen-

sentationem; quod solùm Patronus laicus, non verò Ecclesiasticus, potest exequi; nam is, nisi præsentatus renuntiet in manibus Episcopi, vel ipsius Patroni, præsentationi suæ, nequit variare, & alium præsentare, iuxta *cap. cum autem, cap. pastoralis, de Iure Patronatus*. Id latè stabiliui *tom. de Iure Academic. loco relato*. Vbi plures Authores dedi de hac materia tractantes, & diuersitatem inter Patronum Ecclesiasticum, & Laicum discutientes, quę repetere non licet.

226 Nec, quia Patronatus est Ecclesiasticus, est facilè derogabilis; tũ quia includit in se quasi contractum onerosum, ex sumptibus collatis ad obtinendas ditiones ab Infidelibus, ad extruẽdas, dotandas, & conseruandas Ecclesias, vt satis exprimunt Adrianus VI. in Bulla incorporationis Magistratuum, sæpè relata, & Alexander IV. in Bulla, quæ incipit, *Deuotionis augmentum*, & extat in Bullario Ordinis de Alcantara, *fol.* 33. Gratiæ autem Pontificiæ inuoluentes contractum onerosum, nisi præstetur satisfactio, si possit præstari, & causæ sint vrgentissimæ, nequeunt reuocari, vt tradidi *tom. in Bull. Cruciat. disp.* 2. *ca.* 6. (quidquid in me, modestissimo semper stylo vtentem, acriter inuehatur Fr. Ioannes Martinez de Prado *in opere moral. tr. de Bull. Cruciat.* Sed pacato animo, alio in opere, quod in lucem proximè paro, ei satisfacere conabor. Videat interim Don Ioannem de Solorzano *Locis relatis*, eruditè idem assertum confirmantem; Don Franciscum de Ocampo plures Authores referentem in informatione pro exemptione Vicariorum Ordinis D. Iacobi.) Tum quia Patronatus Regij adeò sunt firmi, vt sub reseruationibus, & derogationibus vniuersalibus non cadant, vt obseruant Couarrubias *in pract. c.* 36. *n.* 5. Hojeda, 1. *p. c.* 24. *n.* 1114. Cabedo *de Patronat. Reg. c.* 1. Salgado *de Regia protect.* 1. *p. c.* 9. *n.* 114. Menchaca *controu.* 2. *c.* 1. *n.* 37.

227 Hinc, quamuis Beneficia Ordinum Militarium, vel Dignitates, aut Commendæ in Curia Romana vacarent, & quis illa à Pontifice obtineret, deberet iudicari collatio subreptitia, & ille intrusus, teneretur que ea relinquere, & fructus restituere, vt cum pluribus tradit Palacios Rubios *de benefic. vacant. in Curia* §. 16. Cabedo *vbi nuper, cap.* 25. & expresè Adrianus VI. in Bulla vnionis prohibet, ne possint Beneficia, & Dignitates spectantes ad Magistratus Ordinum impetrari à Sede Apostolica, aut ab eius Legatis; & concedit Regi, vt impediat effectum eiusmodi impetrationum; & Rodriguez, *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 36. *art.* 1. affert Bullas plures Pontificum prohibentes impetrationem Beneficiorum Regularium. Imò aliundè nequeunt impetrari, quia numquã re ipsa vacant; Sunt enim amouibilia ad nutum, vt ostendã *disquis.* 11. quare solùm seruitium conceditur ad nutum, & proprietas Ordini reseruatur. Ita Glossa *in Clement.* 1. *de excessib. Prælat. verbo, ad mensam.* Indè etiã in prouisione Beneficiorum ad eum Patronum spectantia non debent, nec possunt alij Prælati se immittere. Imò nec permutationes eiusmodi Beneficiorũ, nec pensiones super illa à Pontifice possunt præstari, nisi Reges Patroni consensum præbeant, vt tuentur Gigas *de pension. q.* 13. Couarrubias *suprà, c.* 36. *n.* 9. Cabedus *suprà cap.* 11. & plures, quos refert, & sequitur in simili casu D. Ioannes de Solorzano *tom.* 2. *de Iure Indiar. lib.* 3. *cap.* 3. *n.* 18.

228 Ex vnione huius Regij Patronatus ad Coronam fit, eum nec posse alienari, nec ad alias personas transferri sicut nec aliæ res, quæ vocantur Regaliæ. De qua doctrina, quæ est certissima consulantur Ioannes Matienzo *de moderat. Regn. Peru.* 1. *p. c.* 37. Couarrubias *tom.* 2. *variar. c.* 18. *n.* 10. Valenzuela *consil.* 99. *n.* 71. Castillo *de tertijs ca.* 9. *n.* 27. & plures alij passim.

229 Cæterùm ex eo, quòd Patronatus sit Regius, & Ecclesiasticus, fit, quòd omnes lites, & causæ quoquo modo ad eum spectantes in Senatu Regio Ordinum sint tractandæ, qui est Tribunal iurisdictione Ecclesiastica gaudens, (de qua *infrà disquis.* 2.) Etenim ex vno capite, quidquid ad alios Patronatus inferiores spectat, priuatiuè pertinet ad Iudices Ecclesiasticos; quare omnia conducentia ad hunc Patronatum Ecclesiasticum ad personas iurisdictione Ecclesiastica gaudentes, vt Iudices, attinet; Ex alio verò, quæ ad Regios Patronatus conducunt, tradit cum pluribus Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica, lib.* 4. *cap.* 3. *pag.* 513. apud Tribunalia Regia Suprema sæcularia esse ventilanda, & sic extat *in leg.* 34. *tit.* 5. *lib.*

lib. 2. *Recop.* Vndè ad Tribunal Regium Eccleſiaſtica iuriſdictione gaudens, pertinebunt omnia ad Patronatum Regiũ Eccleſiaſticum ſpectantia, cum paritas rationis rectè indè huc trahatur. Et ſanè Ordinum Militarium eſt Supremum infra Pontifices Tribunal, quatenùs Eccleſiaſticum, hic Senatus, à quo, niſi ad Pontificem, non datur appellatio; & ex praxi liquet, in eo omnes huiuſmodi cauſas peragi, ſaltem per appellationem à Prioribus iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentibus, ſi hi de aliquibus ex illis in prima inſtantia cognoſcant. Cæterùm decurſu Tractatus redibit ſæpè ſermo de cauſis ad Senatum Ordinum ſpectantibus.

230 Fit rursùs ex vniuerſalitate eiuſmodi Regij Patronatus, competere Regibus in omnibus Ordinum Militarium ditionibus præſentare, & eligere ad omnia Eccleſiaſtica munera, ita vt nullum poſsit ab alio concedi; niſi ex ipſorum conſenſu olim, aut nuper obtẽto. Quod in Regno Granatenſi, ratione Patronatus, Regij, ita eſſe in praxi, teſtatur Bouadilla *lib.* 2. *cap.* 2. *n.* 221. Hæc enim electio, & præſentatio eſt vnus ex præcipuis effectibus, & fructibus, vt ita loquar Patronatus, quem nihil Eccleſiaſticum ſubterfugit. Fit etiam, ſubreptitias fore cenſendas litteras, ſi impetrentur, vt Beneficiarij, & Parochi ſe eximant à iuriſdictione Ordinis in cauſis ſpectantibus ad Patronatum; vel, vt ſine conſenſu Regis, & Ordinis, in Eccleſijs ipſius erigantur Confraternitates, aut Capitula Clericorum ſæculariũ. Quippè hæc aduerſantur Patronatui; & præſumitur, velle ſe eximere à iuriſdictione Ordinũ, ne compellantur exequi onera, quæ eis incumbunt. Imò à Senatu Ordinum poterunt puniri, vt tentãtes violare priuilegia ipſorum Ordinum, & Patronatus poteſtatem eneruare.

232 Fit adhuc, Regi cõpetere, eſſe Protectorem Ordinũ, & Eccleſiarum; id enim munus habet etiam reſpectu Eccleſiarũ omnium, maximè Cathedraliũ ſui Regni, ratione dominij territorij, in quo ſunt extructæ. Conſulãtur D. Ioãnes de Solorzano, *ſuprà c.* 2. *initio*, & Authores *ibi* in margine relati.

232 Fit demùm, vt alia conſectaria, & cuilibet peruia omittam, nõ poſſe in ditionibus Ordinũ Militarium, extrui Eccleſias, Eremitoria, Xenodochia, aut Capellas, quę à Regio Patronatu ſubtrahantur; quod *diſq.* 11. latiùs proſequemur. Imò ad ipſam materialem ædificationem Eccleſiarum, & ſimilium opus eſt licentia ipſorum Ordinum, eo modo quo in alijs territorijs neceſſaria eſt licẽtia Ordinarij; Ea autem obtenta, poteſt quis in Capella, aut in Monaſterio (ſi aliquod fundetur) Inſignia ſuæ Familiæ ſculpere, aut pingere; id enim non tollit iuriſdictionem, & Patronatum rerũ Eccleſiaſticarum. Quod ſi Monaſterium Religioſorum non Militarium fundetur, ſanè exemptum manet, niſi quoad ea, in quibus Religioſi non Militares in alijs territorijs ſubſtant Epiſcopis, nempè in approbatione ad audiendas Confeſſiones, & concionandum, in quibus Religioſi in territorijs Ordinum Militariũ ſubſtant Prioribus, ſi iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudeant. Praxis autem ea eſt ad fundandas Eccleſias, vel Confraternitates, vt Prior licentiam præſtet, & Rex confirmet, ita vt primum ſequẽs Capitulum generale deindè approbet. Ordo enim, penes quem eſt poteſtas, cũ Rex ſit Adminiſtrator, non dominus ipſius Ordinis, has, vt potuit, præfixit limitationes; quod non præiudicat Patronatui, qui, poſt confirmationem factam ab Ordine, ſuam vim integram retinet. Hinc Capitulum poſcit à Monaſterijs denuò fundatis, vt oſtendant licentias, ad eas approbandas; idemque præſtat reſpectu Eccleſiarum, Confraternitatũ, & Capitulorum, à quibus etiam Viſitatores Generales licentias ſibi oſtendi exigunt. Videatur D. Sebaſtianus Zambrana *in inform. pro Ordine Calatrauæ*, *nu.* 89. Aduerte tamen circa dicta, Priorem Alcantaræ non poſſe concedere eam licentiam, quæ Ordinarijs competit, ad extruendum Monaſteria in ſuo territorio, quia id ad Epiſcopum Caurienſem attinet ex vi Concordiæ *num.* 8. quã affĕram *diſq.* 7. *q.* 14. Aduerte præterea, præter licentiam Ordinis ad extruenda Monaſteria opus eſſe facultate Regis, eiusvè Supremi Senatus Caſtellæ, quia id eſt Regalia, vt *in inferioribus* aſſeremus.

Quæſtio 14 An vendere Inſignia Militaria, ſeu Habitus Equeſtres, & Commendas, ſit ſimonia, aut lethale peccatum?

233 NOn eſſe ſimoniam, iudico probabilius. Ita docent Aragon 2.2. *quæſt.* 100. *nu.* 4. Victoria *in rel. de ſimon. num.* 45. Barboſa *de iure Eccleſ. tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 9. Emanuel Rodrig. *tom.* 2. *ſum. cap.* 59. *con.* 11. *num.* 12. Villalobos 2. *p. ſum. tract.* 33. *de ſimon. diſſic.* 14. P. Suarez *de Religione lib.* 4. *cap.* 27. *num.* 6. Cabedo *de Patronatu Regiæ Coronæ, cap.* 15. *n.* 15. Portel, *p.* 3. *caſu* 17. *nu.* 1. Bonacina *tom.* 1. *tract. de ſimon. diſp.* 1. *quæſt.* 4. *num.* 15. Diana *part.* 3. *tract.* 2. *de dubijs Regular. reſolut.* 64. Pater Alfonſus de Peñafiel Araujo *in lib. de obligat. Ordin. Militar. tract.* 1. *cap.* 11.

254 De Commendis id probatur. Quippè non conferuntur propter munus Eccleſiaſticum, aut ſpirituale, nec exigunt aliquem Ordinem, nec adhuc primam Tonſuram in eo, qui illis potitur, nec onus recitandi Horas Canonicas ex eis confurgit; ſolùmque præſtatur ob temporalem laborē militiæ pretio æſtimabilem, quamuis hic ad diuinum cultum, & Fidei propagationem referatur; nihil ergo ſpirituale, aut annexum ſpirituali confertur, ac proinde pretium pro eis adquirere, procul eſt à ſimoniæ labe. Et, licèt Commendæ ex fructibus Eccleſiaſticis comparentur, non indè fit (iuxta communem opinionem, de qua redibit ſermo *infrà*) eſſe Beneficia Eccleſiaſtica; cum plures accipiant redditus ex eiuſmodi fructibus ob temporalem laborem in Eccleſiæ vtilitatem impenſum, quin propterea Beneficijs gaudeant. Sic æconomus, Syndicus cymbalorū pulſator, & alij ſuam recipiunt ex fructibus Eccleſiaſticis portionem.

235 Et quidem labores in bello tolerati pretio ſunt compenſabiles; & immediatus finis, ob quem Commendæ conferuntur, eſt militia; quamuis finis mediatus ſit Dei cultus, & honos; hic enim, quoad præſens, non eſt inſpiciendus: aliàs plures emptiones, ac venditiones eſſent ſimoniacę; nec poſſet ab artifice vendi calix, nec à mercatoribus merces ad Eccleſiaſticum ornatum, & ſic de innumeris alijs contractibus poteſt argumentum efformari.

236 De Inſignibus autem Militaribus Equeſtribus idem aſſertum ſuadetur. Tum quia etiam cōcedunt ex intuitu finis immediati temporalis, nempè vt quis militiæ ſe denoucat, & honorem comparet, qui ex Inſignibus Equeſtribus accreſcit, & præterea capax ſit obtinendi Commendas. Tū quia emēs aliquod Inſigne Equeſtre, eſto Equites iuxta ſententiam plurium eſſent Eccleſiaſtici, ac ſtrictè Religioſi, non intendit emere Religionem, aut ſtatum Eccleſiaſticum, quin potiùs optaret liber remanere à paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ votis; ſolùmque conatur ſibi honorem, & ſplendorem temporalem comparare, qui ex Equeſtri Militia in æſtimatione populi conſurgit. Quod ſanè non aliter melius animaduertitur, quam ſi attentè introſpiciatur, quid optent hi, qui gratiam alicuius Militiæ Equeſtris ob temporalia ſua, ac Maiorū obſequia à Rege expoſtulāt. An eis præcipuè, & immediatè in mentem venit, ſe exindè cultui diuino tradendos? rem ſpiritualem, aut Eccleſiaſticam à ſe adquirendam? Quis eorum animus? Quæ mens? Nihil de Religione communiter cogitant; temporalem ſplendorem inhiant; inter cæteros eminere optant. Quod autem poſtmodùm (ſi ſententiam libatam ſequantur) in ſtatum Religioſum, aut Eccleſiaſticum incidant, ex annexione huius ſtatus ad eos Habitus prouenit. Nec id poterit inſtari, ſi vendequæ queres penſetur, in honore Epiſcopatus, aut alicuius Dignitatis Eccleſiaſticæ, quam vendere, eſſet ſimonia; cum nec in his honor reperiatur purè temporalis, nec huic honori intento ſit acceſſoria Dignitas Eccleſiaſtica, quin æquè quis Dignitatē, & honorem ambit; nec finis immediatus ſit quid temporale. Nec, obdicta, laudo, & probo mentē, & animum eorū, qui Habitus Militares ob finem dumtaxat temporalem honoris, & lucri ſuſcipiunt. De quo redibit ſermo *diſq.* 3. *quæſt.* 17.

237 Confirmatur, quia de facto tēporibus elapſis plures vendebant Habitus Equeſtres, quorum gratiam à Rege obtinuerāt; Nec credi poteſt, id fuiſſe publicè peractum, ſi ſimoniaca eſſet

eſſet venditio. Et, quamuis id iam fuerit prohibitum, non tamen certò conſtat, prohibitionē ex eo emanaſſe, quòd ſimoniaca faerit iudicata eiuſmodi venditio: cum plures aliæ rationes impellere iuſtiſsimè valuerint ad eam venditionem penitùs prohibendam; ſcilicèt ne beneficia Regum, eorumque liberales gratiæ reddantur venales; ne homines diuites, ſed origine ignobiles, emerent ea Inſignia, idque in Militiæ Equeſtris dedecus redundaret: & ne alia etiam incommoda exorirentur. Rursùs ea prohibitio inde potuit oriri, quia, etſi non ſit ſimonia prædicta venditio, communiter iudicatur peccatum lethale iuxta dicenda *inferius*. Imò, &, ſi ob ſimoniam vitandam, ea prohibitio prodijſſet, non eneruatur noſtrum iudicium; Quippè illud non adeo apud omnes eſt conſtans, vt res hæc ſub lite, ac opinione non ſit, cum contrarium plures cenſeant *infrà* referendi. Potuit ergo opinioni contrariæ inniti prohibitio, vt tutiori, & quæ maiorem decentiam, ac pietatem præſefert, quod & ego fateor. Sed non proindè, inſpecta re ſecundum ſe, eam veriorem cenſeo, ſed noſtram, quæ etiam grauiſſimum Authorū, quos iam dedimus, calculo firmatur.

238 Adhuc, poſita etiam illa prohibitione, nunc communiter gratiæ Habituum pretio æſtimantur, conſueuitque Rex eas elargiri fœminis, vt ex eis dotem ſibi adſciſcant, ac matrimonium ineant cū viris, qui ijs Habitibus, ſeu Inſignibus exornentur; &, dum ad matrimonium vltrò, citroque fœdera fiunt, Inſigne Militare tradendum Viro nomine dotis, præſcribitur, & duobus millibus ducatis, aut ampliori pretio eſtimatur. Id cuncti vident; nullus Sapiēs reclamat, nec illicitum arbitratur; ſignum ergo eſt manifeſtum, ea Inſignia eſſe pretio eſtimabilia, & per conſequens, dum ſemel non ſit ſimonia, ea pretio taxari, & loco pretij transferri, nec ſimonia erit, ea vendere; ſiquidem ſimonia non reſpicit hunc contractum potiùs, quàm illum, ſed traditionem pretij temporalis pro re ſpirituali, vel ei annexa, quoquo modo pretium tradatur; ſiuè per emptionem, ſiuè per permutationē, aut nomine dotis, ſeu in quouis alio contractu. Quin id, quod nomine dotis confertur, iuxta Iuris diſpoſitionem, ad dominium mariti irreuocabile tranſit, & per modum emptionis dos à marito accipitur: quod vulgare eſt apud Iuriſperitos. Ex his roboratur id, quod aſſeruimus, in collatione horū Inſignium, eorumque petitione, non intendi quid religioſum, aut ſpirituale, ſed immediatè, & omninò honorem, ac finem temporalem. Cum enim hæ gratiæ ſoleant conferri, vt fœminæ nuptias contrahant, quin conſtet adhuc, cum quibus ſint cōtracturæ, earum electioni, & arbitrio relinquitur, quinam ſint eo honore donandi; arbitrio autem tertij poteſt quidem committi honoris elargitio, non verò voluntarium obſequium religioſum ab alio præſtandum; quare fœminis indulgetur, vt eum honorem temporalem pro libito transferant, pretio æſtiment, & nomine dotis in contractu deſignent, quaſi quid ſeparabile à ſubſtantia ſpirituali, Religioſa, & Eccleſiaſtica, etiam ſi Equites Militiarum ſtrictè religioſi cenſeantur.

239 Sententiam oppoſitam aſſerentem, eſſe ſimoniam, pretio vendere Commendas, ſeu Habitus Equeſtres Militares, tuentur Nicolaus Garcia *de Beneficijs, tom. 1. part. 1. cap. 4. num. 7.* Hieronymus de la Cruz *in Defenſione ſtatutorū lib. 1, c. 17.* Cordoua *in Inſtruct. Confeſ. p. 2. num. 30.* Pater Azor *tom. 1. inſtit. mor. lib. 13. c. 6. quæſt. 3.* Mota *in Problemate, quomodo ſit petendus Habitus militaris, ex pag. 86.* Frāciſcus Caro de Torres *in approbatione libri de obligat. Ordin. Militar. editi à Patre Peñaſiel Arauio.*

267 Probant primò. Commendæ ſunt beneficia Eccleſiaſtica; ergo earum venditio eſt ſimoniaca. Antecedens docetur à Patre Azor *part. 2. lib. 3. cap. 26. quæſt. 9.* Raudens *conſt. 17. num. 19.* Marta *de iuriſdict. part. 2. cap. 32. & part. 4. caſu 24. num. 16.* Mendez à Caſtro *in praxi Luſitana, lib. 2. capit. 1. numer. 10.* Nauarro *de reddit. Eccleſiaſt. quæſt. 1. mon. 54. memb. 6. & quæſt. 3. numer. 27.* Mota *de confirmatione Ordinis Sancti Iacobi, lib. 2. cap. 2. §. 10. memb. 4.* Flamin. Pariſ. *de reſignation. benefic. part. 1. cap. 4. numer. 6.* Etenim Commendatarij ex inſtitutione Eccleſiaſtica redditus Commendarum percipiunt ob miniſterium militandi aduerſus Eccleſiæ hoſtes, eoſque titulo perpetuo, dum viuunt, ſibi comparant; deguntque intra Or-

Ordines à Sede Apostolica approbatos; quæ omnia ostendunt, eas Commendas esse Ecclesiastica Beneficia.

240 Nego antecedens (quod constabit inferiùs *disq. 10.*) Quippe, vt iam asserui, redditus huiusmodi titulo Ecclesiastico non comparantur, nec vllus Ordo, nec prima Tonsura in percipiente illos requiritur, ac propter finē temporalem immediatè exhibentur. Id docui *tomo in Bullam Cruciat. disp. 34. num. 166.* Et etiam *tomo de Iure Academico, lib. 3. num. 430.* Vbi præstrinxi cum P. Thom. Sanchez, & alijs relatis à Diana *part. 5. tract. 8. resol. 30.* Cōmendas præstari titulo laico, seu ob militiam; indeque non peccare eos, qui fructus, seu redditus insumunt in vsus profanos; cū tamen, quæ ex beneficijs Ecclesiasticis supersunt, quorum redditus sunt patrimonium Crucifixi, seu pauperum, nequeant in magna quātitate absque peccato in vsus profanos expendi, vt cum Cardinali Lugo, & alijs docet Diana *part. 7. tract. 11. resol. 36. & 39.* Indè etiam addidi *tom. de Iure Academ. lib. 3. num. 210.* redditus Commendarum esse bona Castrensia, & etiam à filijs familias posse ludo exponi in qualibet quantitate. Cæterùm id, quod in argumento adijcitur de Commendatarijs, quòd intra Ordines approbatos degant, vt Religiosi, in nostri asserti probatione præoccupauimus.

241 Probant secundò. Quia Pontifices recensent Commendas inter Ecclesiastica Beneficia; erit igitur simonia earum venditio. Assumptum constat ex varijs Bullis. In primis, cum à Pōtifice Innocentio VIII. exposceretur, vt Commendam Ordinis de Alcantara, Oppidi de Valencia in Caurensi Diœcesi, applicaret Mēsæ Magistrali, ipse Bullam expediuit, quæ extat *in Bullario eius Ordinis, fol. 63.* Vbi ait; *Nos igitur, qui dudùm inter alia voluimus, quòd petentes, Beneficia Ecclesiastica vniri, tenerentur exprimere annuum valorem secundùm communem estimationem, etiam Beneficij, cui aliud vniretur, alioquin vnio non valeret. &c.* Ec. ce Commendas, seu Præceptorias Beneficiorum nuncupatione includit, cum in earum vnione eadem requisita exprimat, ac in vnione Beneficiorum. Deindè ea verba Innocentij repetit Alexander VI. in Bulla, quæ incipit, *Apostolicæ Sedis, num. 8.* & affertur *in Bullario Ordinis de Alcantara, fol. 72.* Quibus aliæ similes possent afferri.

242 Respondeo primò, à Pontificibus vocari Beneficia eiusmodi Cōmendas, lata denominatione, non stricta quatenùs earū fructus ex Ecclesijs proueniunt; nō verò fit indè, esse Beneficia rigorosè, cum nullum Ordinem in percipiente ipsos requirant, & titulo militari, non Ecclesiastico præstentur. Respondeo secundò, sub opinione esse, an Commendæ sint Beneficia, necne; & Pontifices secutos fuisse partem affirmantem, vt potè probabilem, & suæ iurisdictioni amplius fauentem. Nos verò contrariæ sententiæ adhærentes, innixi Authorum grauium iudicio, & fundamentis libatis. Cæterùm *disquis. 10.* de Commendis agemus latiùs, vbi ostendemus, earum bona non esse annumeranda inter sæcularia, cum spectent ad ipsos Ordines, qui ea possidebant, & postea diuiserunt illa, modo *ibi* libando.

243 Ad secundam quæstionis partem deueniendo, censent, esse peccatum lethale emptionem, ac venditionē Commendarum, & Habituum Equestrium, omnes illi, qui simoniam in hoc interuenire arbitrantur. Id ipsum ex Authoribus nostræ sententiæ iudicant Villalobos *vbi suprà*; Barbosa *suprà num. 19* Mouentur, quia ea venditio contrariatur fini, ac intētioni Fundatorū Ordinū Equestrium, qui voluerunt, Habitus, & Commendas gratis concedi his, qui Fidē Catholicam, & Rempublicā Christianam defenderēt. Deindè, quia est valdè perniciosa bono publico illa venditio; si quidem, vt *suprà* attigimus, Militares Habitus venderentur ignauis, & ignobilibus homuncionibus, quibus dies fortuna solet arridere, priuarenturque eo præmio Milites strenui, qui egestate premuntur. Quæ sanè ratio me in hoc flectit iudicium. Ex se enim resiest obnoxia periculo deprimendi Habitus Militares, & defraudandi Milites, quānis aliquando contingenter venderentur Viris Nobilibus, ac in bello exercitis. Rursùs id dedecere videtur Maiestatē, & liberalitatem Regiam, à qua præmia debent emanare, nec immediatè, nec mediatè, pretio adquisita.

244 Nec obstat, pretio æstimari Habitus Militares, qui nomine dotis fœminis adscribūtur. Etenim illi præstantur, vt Maiorū obsequia remunerētur, & gratis

tis à Rege conceduntur; ac deinde his fœminis, quæ obtinam Nobilitatem, nō niſi Viris Nobilibus ſint nupturæ, qui eis Habitibus ornentur in præmium cōiugij, & Maiorum, ſeu Progenitorum fœminarum, quæ eos quoad præmium factorum repræſentant. Id autē nec indecorum, nec dinecens, nec bono publico eſt pernicioſum. Doctrina tradita nō eſt extendenda ad Habitus Fratrum Clericorum Militarium, quos vendere, aut emere, eſſet ſimonia; ſicut eſſet, vendere Habitum Religionis non Militaris. In hac enim venditione, non adeſt finis temporalis, nec aliæ rationes *ſuprà* traditæ de Habitibus Equitum militant; quare pretio præcipuè emeretur ſtatus Eccleſiaſticus, & Religioſus; eſtò minùs principaliter ſimul connecterentur cōmoda temporalia. Admiſſionem autem ad ſtatum Religioſum pretio venumdari, prohibitum eſt in Concilio Nicæno II. *Canon* 19. In Lateranenſi ſub Alexandro III. *part.* 2. *c.* 10. In Oxomenſi ſub Innocentio III. *c.* 32. in Treuerenſi II. *c.* 12. Exornat id Renatus à Valle *in Hiparcho de Religioſo negotiatore, pag.* 87.

Diſquiſitio 2. de Priuilegijs, foro, & iuriſdictione Ordinum Militarium.

Quæſt. 1. De Iuriſdictione Ordinum Militarium. Vbi plura de poteſtate Senatus Ordinum, & Priorum

§. 1. *Stabilitur iuriſdictio circa Eccleſiaſticos, & temporalis Regia circa prōprias ditiones,*

1 IVriſdictio alia eſt Eccleſiaſtica, alia temporalis. Eccleſiaſtica verò alia pro foro interno dumtaxàt, alia etiam pro foro externo, ſeu pro vtroque foro; & rurſùs vel eſt in ordine ad purè ſpiritualia, aut in ordine ad alia, quæ ſpiritualia non ſunt. Hæc præterea limitatur, aut extenditur, vel pro diuerſis ſubditorū ſtatibus, nempè vel pro ſolis Regularibus, aut pro ſolis ſæcularibus, ſeu pro vtriſque; vel etiam extenditur, ſiuè limitatur iuxta conceſsionem Superioris, à quo dimanat, ſeu Pontificis, ſeu alterius. Vnaquæque autem iuriſdictio, aut eſt ordinaria, aut eſt delegata, vel etiam ſubdelegata. Quas omnes diuiſiones paſsim exponunt Authores, & Ego non ſemel elucidaui *tomo in Bullam Cruciat. & tom. de Iure Academico.* Quare nunc non declarandæ, ſed ſupponendæ ſunt; eas tamen præfixi, vt clariùs quæſtionem propoſitam explicemus, ſermonem de illis inſtituendo.

2 Igitur Ordines Militares gaudent in primis iuriſdictione Eccleſiaſtica pro vtroque foro, reſpectu omniū Regulariū ſibi ſubditorum, qui ſimpliciter ſint Religioſi. (Etenim *quæſt.* 2. de Equitibus in ſpeciali agemus, circa quos eſt maxima controuerſia) Id cōſtat ex Bullis Pontificijs Confirmationis, & approbationis Ordinum, quas *ſuprà* in Inſtitutione ipſorum adduximus, & ex alijs, quas Decurſu totius Operis referimus, ac præcipuè *diſq.* 7. *q.* 3. ac in Ordinum Conſtitutionibus, & Bullarijs adducuntur. Cōſtat etiā, quia omnes Religiones approbatæ, hoc ipſo, quòd à Sede Apoſtolica cōfirmētur, ea iuriſdictione erga ſubditos regulares pollēt, eo quòd abſque illa nequeant hi gubernari, nec finē Inſtituti adipiſci; Cū ergo Ordines Militares ſint Religiones approbatæ, & confirmatæ à Sede Apoſtolica, hoc ipſo ab ea iuriſdictio Eccleſiaſtica, & ſpiritualis pro vtroq; foro in eos dimanat erga ſubditos verè Regulares. Conſtat demum, quia Ordines Militares ſunt exempti à qualibet iuriſdictione Eccleſiaſtica, eo pacto, quo poſtmodū aſſeremus; ſequitur ergo, quòd in ſe iuriſdictonē Eccleſiaſticā contineāt erga ſubditos propriè Religioſos, & Eccleſiaſticos, qui alicuius debent iuriſdictioni ſubiacere; non autem alterius; ſed ipſorum Ordinum. Hoc aſſertum poſſet Iuribus, & Authoribus, ac Concilijs exornari; ſed in rebus manifeſtis, & obuijs, tempus teritur, dū ad paginas adimplēdas ea agglomerātur.

3 Deindè Ordines Militares iuriſdictione tēporali potiuntur erga ſuæ ditionis territoria, Oppida, loca, & vaſallos ipſorum Ordinum. Etenim ipſi Ordines in primeuis exordijs aliqua loca, & territoria per donationem à Regibus acceperunt, & quaſi per contractum oneroſum, vel vt Prouincias ab incurſibus Sarracenorum defenderent, & eſſent velut muri, ac arces Regnorum Hiſpaniæ,

eosque profligarent, ac terras ipsorum tyrannide vexatas, Hispaniæ, & Religioni Catholicæ restituerent; vel in remunerationem, seu gratitudinem illustriũ gestorum, quibus eam infestissimam Christiano nomini cladem insequebantur, propellebant, Hispanumque Imperium vndique quassatum suo splendori reddebant. Præterea ipsi Ordines Militares plura obtinebant sibi loca, armorumque vi in suam potestatem redigebant, annuentibus Pontificibus, & Regibus, vt sic præmio debito ob præclara facinora, & plurimum sanguinem in pugnis animosè effusum, propter fidem, & Regnum, donarentur; & nouis stimulis ad alias gloriosas expeditiones incitati suo insisterent sanctissimo Instituto. Hinc Ordinibus accreuere ditiones, territoria, Oppida, vasalli, erga quæ iurisdictione fruuntur temporali, non secùs ac cæteri, qui domini sunt temporales locorum, & iurisdictionis in ipsis. Hæc territoria, & Oppida diuisa fuerũt, ita vt plurima Magistris Ordinum indè sustentandis applicarentur, quæ nunc in Regum Hispaniæ dominio immediato, vtpotè Administratorum ipsorum Ordinum, existunt, cum eis sint vnita, quæcumque ad Magistros spectabant; Alia verò ipsis Equitibus in Commendam, sunt concessa, ita tamen, vt iurisdictio penes Ordines remaneret.

4 Reges ergo, tanquam Domini prout Administratores, & Ordines ipsi, iurisdictionem temporalem in eis ditionibus exercent, constituuntque Gubernatores, Prætores, aut Iudices, alios que Ministros, qui ius dicant, locaque gubernent. Ad Senatum autem Ordinũ pertinet, Regem nostrum consulere de Gubernatoribus, qui sunt constituendi in territorijs, seu Oppidis Ordinum, ad ipsum, vt Administratorem spectantibus, vt ipse designet, quem malit. Et sanè multò amplior iurisdictio, & ditio Ordinum foret, nisi plura Oppida fuissent alienata, transactis tẽporibus, quod Ordinum detrimentum vt præcaueatur, Bullæ expeditæ sunt à Pontificibus districtè prohibentibus quamcumque alienationem.

5 Hæc Ordinum iurisdictio temporalis ita exercetur, vt à sentẽtijs, quas ferunt Iudices inferiores ipsorum Ordinum, detur appellatio, cum electione appellantis, vel ad Senatum Ordinum, vel ad Cancellarias Regias, cum causæ sunt temporales, exceptis his, de quibus §. 3. redibit sermo, à quibus priuatiuè appellatur ad Senatum Ordinũ. A sententia autem prolata à Senatu in causis temporalibus, nec non & in criminalibus vasallorum, appellatur ad Consessum Commissionum, qui constat ex duobus Senatoribus Tribunalis Regij Supremi Castellæ, & itidem ex duobus Senatoribus ipsius Tribunalis Ordinũ. Præterea subordinata est hæc temporalis iurisdictio, quatenùs concernit dominium, cum id non sit supremum, sed subiacens Regibus Hispaniæ, tanquam supremis totius Regni dominis, vnde hi in territorijs Ordinum suis potiuntur Regalijs.

6 Demùm Ordines Militares iurisdictione Ecclesiastica, & spirituali gaudent pro foro externo erga sæculares, & Ecclesiasticos, qui in eorum territorijs versantur, quæ vel immediatè exercetur à Senatu Regio quoad aliqua munia Ecclesiasticam iurisdictionẽ exigentia, vel per Clericos Fratres Priores, aut Vicarios, vel etiam per Visitatores; de quibus omnibus agemus *disq.* 7. Et plura circa hanc iurisdictionem, & eius vsum enodabimus. Quippè seu iniuria temporum, seu incuria eorũ, quibus id munus competebat, seu consuetudine in aliquibus territorijs, vel Oppidis, valdè fuit imminuta eiusmodi iurisdictio; in alijs tamen omninò viget, vt cernere est in Ordine Alcantaræ in Priorato de Magacela, Zalamea, & Rollan; In ipso autem Ordine, ob continuas lites vitandas, concordia fuit peracta inter Ordinem quoad territorium Prioris de Alcantara, & Episcopum, ac Ecclesiam Cathedralem Caurien sem. In Ordine autem D. Iacobi, & Calatrauæ multæ diu lites agitatæ sunt, & agitantur adhuc super vsu, in variis munijs, iurisdictionis, in diuersis territorijs, ac Oppidis. Quippè Antistites Ecclesiarũ contendunt, ad ipsos spectare saltem a hunc, vel illum iurisdictionis vsum, q. ẽ ipsis concedere Ordines, & Priores, aut Vicarij renuunt. Plurimæ, ac doctæ super his vtrinque prodierunt in lucem iuris allegationes. Pro Ordine D. Iacobi scripsit D. Franciscus de Ocampo, super litibus exortis, inter Eminentiss. Cardinalem Archiepiscopum Toletanum, & Vicarios Campi de Montiel, ac de Aledo, & Totana. Pro Ordine Calatrauæ doctiss-

doctissimè informationem exarauit D. Sebastianus de Zambrana in lite cũ Dignitate Archiepiscopali Toletana, & Visitatoribus eius Ordinis. Huiusmodi plures aliæ circumferuntur, maximè his temporibus, quibus plures super hoc cõtentiones exiſtunt. Et quidem ad ſuam defendendam iuriſdictionem Eccleſiaſticam aduerſus Antiſtites, Rex noſter, vt Adminiſtrator Ordinum, deſignauit Conſeruatorem Don Petrum de Velaſco, Regiæ Capellæ Iudicem, Virum omni litteratura inſignem. Sed nec vacat, nec congruit, in hoc opere ſingulos arti culos ſuper iuriſdictione exorientes vẽtilare; nobis namque ſolùm incumbit, fundamenta iacere, principia ſtabilire, & doctrinam ſolidiorem tradere. An verò in hoc, aut illo caſu, in hac, vel illa diœceſi, ſeu Oppido, detur aliqua exceptio doctrinæ generalis, ratione conſuetudinis, ſiuè priuilegij, aut ex alio capite, ſunt quidem euentus ſpecialiſsimi, quos nec omnino complecti, fieri valet, nec integra volumina ad id præſtandum ſufficerent. Attamen quietè ſuam iuriſdictionem exercent Priores de Vcles, & S. Marci Legionenſis, per ſe, & per ſuos Vicarios. Cum aliquibus autem Vicarijs Ordinum D. Iacobi, & Calatrauæ, qui non à Prioribus, ſed à Rege deſignantur ad territoria eis Prioribus non ſubiecta, hæ lites exoriuntur. Illi quidem nõ habent eadẽ priuilegia, ac Priores quoad omnia, ſed quia Ordines ipſi, qui iuriſdictione Eccleſiaſtica gaudent circa ſua territoria, his Vicarijs eam concedunt, illis aptanda eſſe contenditur proportionatè, quæ de Prioribus quoad iuriſdictionem aſſeremus.

7 Iam verò iuriſdictionem præfatam ſpiritualem pro foro externo in proprijs territorijs eſſe apud Ordines Militares, certo certius eſt; nam ea repetitò, manifeſtè, & expreſsè continetur in Bullis Pontificijs tum *ſuperiùs* relatis, tum *inferiùs* referendis. Ea etiam in diuerſis caſibus fuit ſtabilita per Deciſiones Rotæ, & Declarationes Sacræ Congregationis Concilij, vt videre eſt pluribus in locis apud Barboſam *in Remiſs. ad Trident.* & Farinaclum *in Declarat. & Deciſ. ad Trident. volum.* 4. Præterea per plura ſæcula Ordines hanc exercuerũt, & exercent iuriſdictionem, iuriſque legitimè adquiſiti datur immemorialis poſſeſsio.

8 Hinc Ordines ex Iure communi debent viſitare ſua territoria, iuxta *Clementin. Attendentes, §. hoc igitur, de ſtatu monach.* ibi: *At exempta alia per alios, quibus ſubſunt, annis ſingulis debeant viſitari.* Videantur Socinus *de viſitat. num.* 11. Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 17. *ex num.* 22. Huc etiam faciunt textus *in c. in ſingulis, verſic. Ordinentur, cap. final. de ſtatu monachor. cap. Abbates in fin. de priuileg. lib.* 6. *cap. luminoſo,* 18. *quæſt.* 2. *Gloſſa in Clement.* 1. *verbo, propry, de reb. Eccleſ. nõ alien.* Et quidem ea territoria pleno iure ſubiecta ſunt Ordinibus, hoc ipſo, quòd ſint eorum propria, & exempta; & hæc exemptio eſt pleniſsima, non ſolùm perſonalis, nec ſolùm localis, ſed perſonalis, & localis ſimul; quare iuriſdictio eſt omnimoda, & iuxta Bullas Pontificias, priuatiua circa omnia, etiam ea, quæ ad curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum ſpectant. Quare eã accumulatiuam non eſſe cum Epiſcopis, tradunt Menochius *lib.* 2. *præſumpt.* 18. *num.* 17. & 22. ſic explicans Tridentinum *ſeſ.* 6. *cap.* 3. & *ſeſ.* 23. *de regularib. c.* 24. Ludouitius Pap. *deciſ.* 4. *ex num.* 6. & *deciſ.* 8. *n.* 2.

9 Etenim hæc iuriſdictio exercetur per Priores Militares, qui ſunt veluti Abbates exempti, vt dicam *diſq.* 7. Abbates autem in ſuis territorijs æquiparantur Epiſcopis, iuxta *cap. final. de officio Ordinarij.* Docetque cum alijs Tamburinus *de iure Abbat. diſput.* 1. *quæſt.* 5. & indè omnimoda iuriſdictione ordinaria gaudẽt, iuxta *c. dilectus, de officio Ordinarij; cap. perſona,* 11. *quæſt.* 1. cum alis vulgatis; quod latiùs proſequemur *diſq.* 7. *quæſt.* 4.

§. 2. *Stabilitur ampliuius riſdictio Eccleſiaſtica Ordinum Militarium. Vbi de viſitatione Eccleſiarum.*

10 CERNITVR ex dictis, nullum eſſe actum iuriſdictionis Eccleſiaſticæ ordinariæ, qui ab Ordinibus Militaribus nequeat exerceri, dum non ſpectet priuatiuè ad Epiſcopos. Et quidem pro actu viſitãdi ſua territoria, præter iam allata, ſtant non pauca Iura, ex quibus infertur; nempè *cap.* 1. *§. hanc autem. de cenſibus, lib.* 5. *Extrauagans*

gans 1. tit. de censibus. Adsunt Decisiones Rotæ, quas affert Farinacius 1. tom. decis. 394. & tom. 2. decis. 493. num. 2. & p. 1. recentiorum decis. 346 num. 2. Suffragatur Zerola in praxi Epis. verbo, visitatio, vers. 22. Ritius in praxi aurea, tom. 2. resol. 301. Renatus Copinus Monasticon libr. 1. tit. 2. num. 12. Flores de Mena, Coquier, Barbosa, & alij suprà relati. Et quidem, vt sæpè repetimus in hac Opere, omnis iurisdictio, quæ erat penes Magistros Ordinum, residet in Rege nostro, cuius Coronæ sunt vniti Magistratus, vt eam exerceat, si sit spiritualis, per Regulares ipsius Ordinis ab ipso deputandos; Magistri autem plena iurisdictione gaudebant ad omnes causas spirituales, matrimoniales, decimales, curam animarū concernentes, & similes, quam per se, vel per alios exercebant, vt constat ex innumeris Bullis Pontificijs, & tradit Suarez de Paz in pract. tom. 2. præludio. 1 ex num. 3. Vbi circa visitationem priuatiuè Ordinibus competentem, cum exclusione alterius diœcesani, iam fuisse iudicatū in Senatu Regio affirmat; nec non Emanuel Rodriguez, Pereyra, Villalobos, vterque Barbosa, Ledesma, Cāpanilius, Flores de Mena, Cenedo, Ioannes Ramirez, Zeuallos, Cabedo, Nauarrus, apud Don Sebastianum Zambrana vbi suprà ex num. 94.

11 Valdè roboratur iurisdictio hæc spiritualis in Ordine Calatrauensi, & Alcantarensi ex Bullis Clementis VII. expeditis anno 1524. & 1525. in quibus confirmat priuilegia exemptionis concessa à suis Prædecessoribus, addens, ea deinceps robur habere, quāuis hucusque in praxi, & vsu nō fuerint, & quòd nunquam derogari deindè valeant; & signatè includens omnes causas decimales, Beneficiales, ac matrimoniales, designat formam, qua vsque ad tertiam appellationem in Senatu Ordinum sunt tractandæ; & indulget Calatrauensi Ordini, vt in tribus territorijs, & in alijs deputet cum omnimoda iurisdictione spirituali Vicarios. Ab hac Bulla, contendit Dignitas Archiepiscopalis Toletana, supplicatū per ipsam fuisse, illāque apud Senatum Regium esse retentam. Don Sebastianus Zambrana suprà ex num. 107. respondet, non obstante retentione, Ordinem possidere suam iurisdictionem, & ex ea Bulla titulum iustum conualidari, ac ex alijs anterioribus, ac posterioribus eum esse firmum; maximè cum anno sequenti Pontifex præceperit, quòd partes Romæ comparerent, & interim Ordo in sua possessione conseruaretur. Hæc, & plura alia affert hic Author eruditissimus, argumētaq; plura contraria dissoluit; de quibus, ac de ea lite, vt superiùs annotaui, iudiciū non fero, sed tantummodò principia generalia iacio; quæ si consuetudine, aut indulto non labefactentur, suam vim retinent.

12 In Ordine Calatrauensi inter alias Bullas extat quædam Pontificis Leonis Decimi, in qua ipse Pontifex eximit Regulares subditos ab omni iurisdictione, & potestate Antistitum, & Iudicum; & immediatè Sedi Apostolicæ subijcit. Nec posse priuilegia Ordinum Militarium Cistercienſium derogari per derogationem in communi, sed necessum esse, vt fiat de illis specialis mentio, ita vt Cistercienses Militares, nec per rescripta Pōtificia possint conueniri, nisi fiat de illis specialis mentio, docet Nauarrus lib. 3. consil. tit. de Regularibus, cons. 21. num. 4. (extendens id ad Regulares S. Ioannis) & item Flores de Mena, & Emanuel Rodriguez, qui sic interpretantur Decreta Concilij, vt videre est apud Dom. Zambrana num. 136. & fauet textus in cap. cum Ordinem, de rescript. lib. 6. Præterea Ordinem Alcantarensem Sedi Apostolicæ immediatè subiectum reddiderunt Lucius III. & alij Pōtifices vsque ad Gregorium IV. qui, Ecclesias esse proprias ipsius Ordinis, statuit. Videātur eorum Bullæ in Bullario Alcantaræ ex fol. 6. & ex fol. 22. Sermo est de Regularibus propriè talibus, dum exemptos ab omni alia iurisdictione pronuntiamus; nam statim erit sermo de Equitibus, de quibus dubitatur, an sint Ecclesiastici, & Religiosi strictè?

13 In Ordine D. Iacobi extant plurium Pontificum Bullæ, quas affert Mota de Confirmat. eius Ordinis, lib. 2. capit. 1. §. 9. probatione 7. quæ etiam communicantur, sicut & alia priuilegia, Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, & in illis Pontifices confirmāt iurisdictionem Magistri, immediatè solùm Sedi Apostolicæ subiectam, in quam respectu eorum Ordinum successit Rex noster, qui est Administrator, vt ait Pontifex, in temporalibus, & spiritualibus, quæ per alium ab ipso deputandum sunt exercen-

cenda; Eaque iuriſdictionem retinet in omnibus territorijs, & Oppidis Ordinum, quamuis Oppida ſint in aliena diœceſi. Nam aliud eſt, locum eſſe in diœceſi, aliud, locum eſſe de diœceſi; nam eſſe de diœceſi, ſignificat, eſſe territorium Epiſcopi; quod non ſignificat hoc, quod eſt, eſſe locum in diœceſi. Cum ergo locus, & perſonæ à iuriſdictione Epiſcopi ſunt exempta, non dicitur locus de Diœceſi, quod dumtaxat denotat ſitum eius loci. Ita Tuſchus *in practic. verbo Diœceſis, concl. 45. n. 5.* Farinacius cum pluribus à ſe relatis, *deciſ. 324. num. 3. part. 1.* Tāburinus *de iure Abbat. diſp. 15. quæſt. 9. numer. 4.* Cum ergo locus non eſt de Diœceſi, priuatiuè competit iuriſdictio ei, cui ſubiacet, & inde ea loca nuncupantur *nullius Diœceſis*, quia de Diœceſi non ſunt, ſicut alia exempta extra Diœceſim ſiat.

14 Hinc, vt affertur ab Emanuele Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. quæſt. 36. art. 5. in fin.* Rex Catholicus Philippus II. ſimul cum tribus Senatoribus, Caſtellæ, Indiarum, & Ordinum, authoritate cuiuſdam Breuis Gregorij XIII. protulit ſententiam die 24. Iulij anno 1591. quòd Oppidum de Rollan, & Cōmenda Magdalenæ, quæ eſt in Diœceſi Salmantina, ſoli Priori Alcantarenſi de Rollan, vt Iudici Ordinario, ſubiaceret; cui ſententiæ obediuit poſt varias inſtantias Epiſcopus Salmantinus anno 1595. die 13. Maij; & Prior de Rollan ſuum Tribunal ibi habet, & ſua vtitur iuriſdictione, & Clericis ſæcularibus degentibus intra territorium eius Commendæ dimiſſorias præbet. Vnde ea Cōmenda eſt nullius Diœceſis, & non de Diœceſi Salmantina. Cæterum Prior de Rollan operatur ex vi eorum, quæ ſtatuta ſunt à Rege Philippo II. & tribus præfatis Senatoribus, quorum Tribunal appellatum fuit *Iunta Apoſtolica*.

15 Amplius hæc iuriſdictio ſpiritualis (quæ maximè in viſitatione teritorij, & locorum conſpicitur) poteſt firmari ex ſententijs obtentis, quas referre eſſet prolixum. Extat etiam Decretum Regium expeditum anno 1556 præcipiens, ne Archipræſul Toletanus, aut eius Vicarij de intromittant in iuriſdictionem Ordinum Militarium, nec in cauſas Regularium, etiam in ea Diœceſi Beneficia obtinentium; non obſtantibus diſpoſitionibus Concilij Tridentini, eo quòd ab illo diſpoſita non comprehendant tres Ordines Militares; (idipſum late probat Zambrana *ex num. 132.*) Quod Decretum Dignitas Archiepiſcopalis acceptauit. Præterea, cum Ioannes Cauallero, Toletanus Vicarius de Ciudad Real excommunicaſſet Doctorem Ruyz Priorem Oppidi de Manzanares Calatrauenſis Ordinis, eo quòd Clericis non miniſtraret neceſſaria ad celebrā dam Miſſam; & cum ab hoc appellaretur per viam violentiæ ad Senatum Regium Caſtellæ, Senatus ſua ſententia declarauit, die nona Iulij, anno 1566. prædictum Vicarium inferre vim, atque adeo cauſa delata fuit ad Senatum Ordinum, in cuius ſcrinijs aſſeruatur. Et præterea Paulus III. in Bulla *Laudanda Sedis*, data die 3. Nouembris anno 1542. declarauit, Eccleſias, & territoria triū Ordinum Militarium non fore viſitanda ab Antiſtite, ſeu Archipræſule; quam viſitationem priùs ipſe Pontifex ei indulſerat, eo quòd ſibi relatum fuiſſet, ab Ordinibus Militaribus viros parùm idoneos conſtituti in Vicarios, & Beneficiarios; Reclamatum fuit à Carolo V. Imperatore, & Ordinum Adminiſtratore; Pontifex rem cognouit: & primum indultum reuocauit, in quo conceſſerat Archipræſuli viſitationem.

16 Et quidem ex Tridentino non deſumuntur fundamenta efficacia ad euertendam hanc iuriſdictionem ſpiritualem, tot Pontificum authoritate, praxi, conſuetudine, poſſeſſione, ſententijs, & Authorum ſubſcriptione vallatam. Vbi enim Epiſcopis concedit, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, quòd viſitent opera pia, præterquam quòd id nō intelligitur de Operibus pijs habentibus alium Superiorem exemptum, additur *ſeſſ. 22. cap. 8. de reform. Non tamen, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia.* Conſtat autem, omnia loca, Eccleſias, & Opera pia Ordinū Militarium eſſe ſub immediata protectione Regia, vt circa Patronatū aſſeruimus *diſq. 1.* & ex vnione Magiſtratuū ad Coronam Regiam id omnino innoteſcit. Sanè mens Tridentini ea fuit, ne vllus ſub aliquo prætextu viſitationem ſubterfugeret, indeque mores non corrigerentur; at non intendit innumeris Pontificum Bullis circa Ordines Militares derogare; quod exindè cernitur, quia poſt Tridentinum plures Deciſiones Ro

tæ, & Declarationes Sacræ Congregationis Concilij extant circa iurisdictionem spiritualem Ordinum priuatiuam. Post illud etiam Ordines eam pacificè exercent in cunctis ferè suis territorijs & Oppidis, si excipias aliquas lites super no nullis exortas. Post illud demùm innumeri graues Authores pro hac stant iurisdictione priuatiua, cum exclusione Diœcesanorum, Quos in prædicta allegatione Iuris congerit Dom. Zambrana; vbi ad singula Tridentini Decreta, quæ opponuntur, respodet, ibique sunt videnda, ne transcribamus. Plurimos etiam Authores, & fundamenta affert D. Franciscus de Ocampo *in Memoriali pro Vicarijs Campi de Montiel, de Aledo, & Totana*, Ordinis Iacobæi. Nec pauca huc conducunt ex allatis à Dò Ginesio Morote *in patrocinio Ordinis Alcantarę*. Vidē dus Emanuel Rodriguez, qui respondet Decretis Tridentini. *tom. 1. qq. Reg. q. 36. art. 3. & sæpè alibi.* Et quidem Tridentinum exindè fuit motum, vt cōstat ex eius verbis, *cap. 3. sess. 25. de regular.* ad cōcedendum Episcopo potestatem, vt licē tiam ipse præbeat ad fundanda Monasteria Regularium (ex quo etiam capite iurisdictio spiritualis Ordinum intenditur labefactari) quia supponebat, Episcopum habere rationem reddituum, & fructuum sui territorij, indeque voluit ab eo examinari, an in sua Diœcesi possent Monasteria ædificanda sustentari. At in territorijs Ordinum ea ratio fructuum non pertinet ad Episcopum, sed priuatiuè ad Ordines; vnde cessante causa, & motiuo substantiali, cessat effectus. Hāc rationem exornat Molina *de primogenijs lib. 1. cap. 5. num. 13.* & infertur *ex cap. cū cessante, de appellat. ex leg. adigere, §. quamuis, de iure patronat. Glossa, verbo, auocandum in leg. mancipia, Codc. de seruis fugitiuis.*

17 Nec par est, credi, Concilium voluisse imminuere potestatem, & splendorem Illustrissimorum Ordinum Militarium, qui illum in obsequium Ecclesiæ, & Fidei proprio suorum Equitū sanguine plurimo effuso compararunt. Etenim iure belli iusti aduersus Sarracenos gesti, vel à Regibus donantibus, Ordines sua territoria obtinuerunt, indeque dominium apud ipsos remansit, iuxta *leg. si quid bello, de captiuis: §. item ea, institut. de rerum diuis. lect. 20. tit. 28. part. 3.* Docent, & exornant Couarrubias *regula, peccatum, 2. part. ex §. 9.* Valenzuela *de iure belli, part. 2. concl. 3. ex num. 22.* Pater Molina *de iust. & iur. tract. 2. disp. 118.* Don Ioannes de Solorzano *de iure Indiar. lib. 2. cap. 5. num. 28.* Et plures ab eisdem allati. Indè ergo, & quia Ordines in eis territorijs Fidem plantauerunt, & Ecclesias fundarunt, post confirmationem dominij temporalis à Regibus indultā, Pontifices eamdem potestatem temporalem confirmarunt, & simul spirituālē eis concesserunt. Et meritò; nam, si Episcopus populos alterius Diœcesis ad fidem conuertat, iurisdictionem spiritualem erga eos obtinet, dum per trienniū illam præscribat, imò per tot menses, dum priùs Episcopum illius Diœcesis monuerit, vt ex Iure probant Couarrubias *regula, possessor. 2. part. §. 11. numer. 8.* Menchaca *controuers. illustr. cap. 72. num. 6.* Barbosa *in collectan. ad cap. 1. de præscription. ex num. 1.* Anastasius Germonius *animaduers. cap. 20. num. 2.* à fortiori profectò ea iurisdictio Ordinibus fuit indulta, cum & Oppida à ditione, & tyrannide Maurorum indefessis laboribus exonerauerint, & Religionem Catholicam ibi introduxerint, quæ deindè altas egit radices, ipsorum vigilantia, & sollertia.

18 Quid? quòd iurisdictio, & exemptio Ordinibus concessa est quasi quidam contractus priuilegiatus, & remuneratio obsequiorum; priuilegia autem concessa ob remunerationem non censentur reuocata per Tridentinum, vbi de visitatione Ecclesiarum exemptarum agit. Videantur Barbosa *in collect. ad Tridentinum, sess. 7. de reformat. capit. 7. num. 40.* P. Thom. Sanchez *in præcep. decal. lib. 7. cap. 29. num. 191.* Flores de Mena *lib. 1. variar. quæst. 10. num. 46.* Ex pluribus autem Bullis Pontificijs constat, ea priuilegia exemptionis ob remunerationem Ordinibus indulgeri. Elegantèr, & dilucidè inter alios Martinus V. Iacobæos affatur; *Gloriosa Religionis vestræ Militia, qua aduersus Christiani nominis æmulos certando vos, & vestra exponitis intrepidè, curæ indefessæ, syncerecq; deuotionis affectus, quem ad nos, & Romanam Ecclesiam geritis, comprobauit, meretur non indignè, vt ea Vobis fauorabiliter concedamus, per quæ singulis oppressionibus abiectis, corde tranquillo in huiusmodi certamine feruentiùs, & quietiùs positis Altissimo militare. Nos igitur ex præmissis, &c.* Lucius III. in Bulla erga

ga Ordinem Alcantaræ allata in Bullario *fol. 6.* ait; *Cum locus vester in Sarraceno rum fauoibus cõstitutus, &c. Vt eo liberiùs, & libentiùs defensioni Christianitatis pro viribus, & alijs diuinis obsequijs insudetis, quãto à Romana Ecclesia in iustis petitionibus fueritis exauditi. &c.* Idem Lucius III. Bullam similem expediuit erga Iacobæos, quæ incipit *Attendentes*; Similia plura testimonia possem proferre tum respectu Ordinis D. Iacobi, tum Calatrauensis, & Alcantarensis. Et quidem Pius V. post Tridentinum anno 1566. expediit Bullam cõfirmans aliam Pauli III. & de nouo concedens Ordini Iacobæo omnimodam exemptionem, Magistroque, seu Administratori supremam superioritatem.

19 Cum autem detur hæc superioritas, tenetur ipse Administrator per alios, cum per se non possit, Ecclesias, & territoria visitare. Indè ergo nõ potuerunt alij Prælati id munus obire; nam, cum ait Tridentinum, Episcopos, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatos, posse visitare loca exempta, intelligendum esse de locis non subiectis alteri Prælato, qualia sunt territoria Ordinum Militarium, docent Barbosa *de potestat. Episcop. 3. part. allegat. 74. numer. 2.* Cochier *de iurisdictione Ordinarij in exẽptos part. 4. quæst. 23.* Aldana *in compend. Canonic. lib. 8. tit. 8. num. 41.* Vbi ait, ita in Rota fuisse decisum. Gabriel Pereira *de manu Regia tom. 2. cap. 58. num. 6.* Emanuel Rodriguez *1. tom. qq. regul. quæstion. 36. art. 3. & 4.* Cenedo *in qq. Canonic. q. 26. num. 25.* Farinacius, & Barbosa, qui afferũt plures declarationes Cardinaliũ, *in notis ad Trid. sess. 7. c. 5.* Don Ioannes de Solorzano *tom. 2. lib. 3. cap. 17. ex numer. 45.* Erudita etiam inter alias circumfertur allegatio Iuris à Doctore Perlines elaborata, in causa visitationis Ecclesiæ pertinentis ad Ordinem Militarem D. Ioannis in Diœcesi Ciuitatensi, In qua latè probat, visitationem Ecclesiarum Ordinum Militarium ad ipsos priuatiuè spectare; nec ex vi Tridentini posse Episcopos munus id visitandi prætendere; quod plurimorum Doctorum authoritate, Decisionibus, & Declarationibus cõfirmat. Hancque doctrinam tradit etiã respectu Ecclesiarum Ordinis S. Ioãnis; Circa quas variæ Declarationes extant libatæ *suprà disq. 1. quæst. 5.* Etenim, vt libaui, Tridentini intentio ea fuit, vt nullus à visitatione liberaretur.

20 Scio, vt *superiùs* dixi in aliquibus Diœcesibus, maximè in Toletana, ingentes esse lites, & contentiones inter Præsules, & Ordines Diui Iacobi, & Calatrauẽsi, ac S. Ioannis, super iurisdictione, & visitatione; & Archiepiscopum Toletanum visitare plures Ecclesias, & territoria (non vero personas ipsas Fratrum Clericorum) & vel priuatiuum in aliquibus muneribus, vel cumulatiuum in alijs, vsum iurisdictionis retinere; in alijs etiam Diœcesibus limitatam esse eorum Ordinum iurisdictionẽ spiritualem. De quibus controuersijs nihil omnino profero; sua cuique maneat illibata defensio. In singulis enim litib⁹ sua sunt specialia fundamenta desumpta à consuetidine, à possessione, ab indultis Põtificijs, & ab alijs rationibus, quę nec integro hoc volumine possent comprehendi. Id circò supplex libellus ad Regẽ nostrum à Capitulo Generali Ordinis Calatrauæ fuit oblatus, in quo ab eo poposcit, vt curaret, Romæ has omnes de iurisdictione ipsius Ordinis quæstiones decerni. Ordo autem Alcantaræ concordiam cum Episcopo, & Ecclesia Cauriẽ si sanciuit respectu Prioris de Alcantara, de qua agemus *disq. 7.* Cæteri verò Ordinis Priores tranquillè sua iurisdictione potiuntur. Quæ praxis, & possessio validè roborant hucusq; dicta Hinc Prior Alcantarensis de Rollan, cum Antistes Salmanrinus contenderet, interdictum à se promulgatum comprehendere Ecclesiam B. Mariæ Magdalenæ ei Priori subiectam, restitit acriter ventilata est lis; & suam exẽptionem fori obtinuit, sententia prolata ab Illustrissimo Hispaniarum Nuntio die 21. Augusti, anno 1634.

Quam ego ipse perlegi,
totamque litem
euolui.

***

(*)

QVÆS-

Quæstio 2. An Equites Ordinum Militarium sint exempti à iurisdictione Regia in omnibus causis, & soli Senatui Ordinum subiecti? An sint simpliciter, & stricte Religiosi? An Ecclesiastici?

§. 1. *Præmittuntur aliqua certa apud omnes.*

21 IN vnam adnecto quæstionem dubia in titulo præfixa, quia inter se sunt omnino connexa. Quippè, si Equites Militares sint strictè, & simpliciter Religiosi, sanè à iurisdictione Regia erunt exempti, sicut sunt cæteri Religiosi Ordinum non Militarium, & gaudebunt priuilegio fori, sicut illi gaudet; atque adeò soli Senatui Ordinum subiacebunt, qui constitutus est, vt iurisdictionem erga tres Ordines Militares exerceat; Gaudet enim hic Senatus iurisdictione Ecclesiastica iuxta Bullas plurium Pontificum afferendas *disq. 7. quæstion. 3.* Et, cum Alexander VI. Regiæ Coronæ incorporauit, ac vniuit Magistratus Ordinum, concessit Regibus Hispaniarum, vt omnia, quæ Magistris olim licebant, exercerent, ac exequerentur; dum tamen designarent aliquos ex Ordinibus ipsis, qui spiritualia, & annexa spiritualibus forent exercituri. Reges autem nostri designauere Senatũ Ordinum, per quem iurisdictio exerceatur circa ea omnia, quæ non sunt merè spiritualia, nec Clericalem statum requirunt; nam ad hęc Clerici Fratres designantur.

22 Prætereà, si Equites Militares sint Ecclesiastici simpliciter, & propriè, non subiacent iurisdictioni Regiæ temporali; (exceptis his, quæ competunt Regibus iure dominij erga omnes Vasallos, adhuc Clericos) & quidẽ potest quis esse Ecclesiasticus, quin sit Religiosus, vt ex terminis constat; Attamen in ordine ad gaudendum priuilegio fori Ecclesiastici, vnum è duobus requiritur; aut esse strictè Religiosum, aut habere qualitates in Tridentino requisitas, nempè Beneficium Ecclesiasticum, vel Ordinem Sacrum, vel demùm primam Tonsuram, seu etiam minores Ordines cum deputatione ad aliquã Ecclesiam per Episcopum præstita, & cum habitu, ac tonsura Clericali. Vndè, cum circa Equites Militares non sit quæstio, an gaudeant priuilegio fori Ecclesiastici, si habeant qualitates à Tridentino requisitas, (id enim est citra dubium) nec restet alius titulus ad gaudendum eo foro, nisi titulus Religionis strictè in ipsis repertæ, tota contentio vertitur ad explorandum, an sint strictè Religiosi; & fortasse ideò vnam quæstionem cum alia confundit Petrus Gregorius *libr. 15. syntagmat. cap. 34. num. 3.* Scio, aliquos esse Authores, qui negant Equites Militares esse strictè Religiosos, & tuentur, esse personas Ecclesiasticas. Verùm eorum fundamenta, vel eò tendunt, vt illos Religiosos constituant; vel euertuntur ex stabilitis in Tridentino necessariis ad gaudendum priuilegio fori Ecclesiastici; vel demùm dumtaxàt suadent, eos esse personas Ecclesiasticas non strictè, & simpliciter, sed secundùm quid, eo modo, quo Authores inficiantes, illos esse simpliciter Religiosos, fatẽtur, esse Religiosos secundùm quid; quatenus Vota solemnia Paupertatis, Obediẽtiæ, & Castitatis coniugalis emittunt, Habitum specialem gestant; Dei obsequio, & Ecclesiæ defensioni mancipantur; sub Regula, & specialibus statutis degunt, hisque similia. Nihilominùs eõtendũt nõ pauci Authores, Equites prędictos esse personas Ecclesiasticas, quãuis Religiosi non sint, gaudentes priuilegio fori; Quorum fundamenta §. *sequenti* proponemus.

23 Deindè supponendum est, vt constans, Ordines Militares, secundũ se inspectos, esse simpliciter, & strictè veras, ac proprias Religiones. Etenim, vt tales, approbatæ, & confirmatæ sunt à plurimis summis Pontificibus, vt constat ex dictis in ipsorum Institutione *disquisit. 1.* & sæpissimè toto huius Operis decursu. Nec id vllus negabit; sicut nullus negat, Clericos Fratres prædictorũ Ordinum esse strictè, & simpliciter Religiosos in Religionibus strictè talibus; nequit enim quis esse strictè, ac propriè Religiosus, nisi profiteatur sub aliqua Religione approbata, propriè tali. Cum hoc tamen stat controuersia de Equitibus; nam aliud est, Religionem aliquam esse approbatam, & propriè talem; aliud

esse

esse proprie, & strictè Religiosos omnes eos, qui sub eius obedientia militant; nam in Religionibus non Militaribus hi, quos Hispanè vocamus *Donados*, non sunt strictè, & proprie Religiosi, & tamen obsequio Religionum addicti sunt, & Obedientiam vouent. Quare contentio in præsenti non est de Ordinibus Militaribus secundùm se sumptis, sed solùm de Equitibus; nam Fratres Clericos exemptos esse à iurisdictione Regia, & gaudere priuilegio fori, est manifestum.

24 Rursùs sermo non est de Equitibus Militiæ Sancti Ioannis Hierosolymitani, quos esse strictè, & propriè Religiosos, omnes fatentur; &, cum Votum Castitatis absolutæ emittant, nec testari valeant, nec eorum bona ad hæredes transferantur, non militant aduersùs illos præcipua fundamenta, quibus Equites aliorum Ordinum oppugnantur. Hinc eorum causæ criminales ad proprios Iudices spectant; imò & causæ ciuiles, cum sunt Rei, si quidem ad proprium forum trahunt Actorem; nec aliter se habent respectu sui fori, ac Ecclesiasticę personæ respectu fori Ecclesiastici.

25 Cæterùm sermo est in hac disputatione non solùm de Equitibus Militiarum Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, qui subiacent Senatui Ordinum; verùm & de Equitibus Militiarum Montesæ, de Auis, Christi, & Sancti Iacobi in Lusitania; quorum Ordinum Magistratus etiam Regiæ Coronæ Hispaniarum sunt vniti; (quin Magistratum Ordinis Sancti Iacobi in Lusitania non fuisse diuersum à Magistratu Castellæ, ac Legionis *alibi* ostendimus *disq. 1. quæst. 6.*) & respectu eorum etiam constituta sunt Tribunalia, seu Iudices à nostris Regibus, quibus illi subduntur, sicut Equites trium Militiarum Senatui Ordinum. Est autem de omnibus eadem ratio, cum omnes possint nuptias contrahere, testari, & munera publica exercere, non secùs ac cæteri sæculares laici.

26 Præterea adhuc in sententia negante, Equites Militiarum esse Religiosos, & Ecclesiasticos simpliciter, certum est, eos subijci Senatui Ordinum; cum à Regibus nostris is constitutus sit Senatus, vt Superioris munus exerceat non solùm erga Clericos Fratres, sed etiam erga Equites tum Nouitios, tum Professos; & Equites in Professione Obedientiam vouent Magistro, seu Administratori perpetuo, nempè Regi nostro, qui in sui locum constituit Senatum Ordinum, & hic cum Rege vnum Tribunal constituit quoad subditos, quare hi tenentur obedire Senatui in his, quæ sunt iuxta ipsorum statum, & Regulam, eique in prędictis subduntur. Non tamen propterea controuersia præsens euanescit. Quippè duplex residet iurisdictio in Senatu Ordinum; alia Ecclesiastica erga eos, qui sunt strictè Ecclesiastici, seu Religiosi; alia Regia, & temporalis, à Regibus nostris dimanans, & prima etiam dimanat à Regibus, quatenùs his est concessa à Pontificibus, ea tamen conditione, vt designent Regulares Ordinum, qui spiritualia, & annexa spiritualibus exerceant. Olim quidem, cùm dabantur Magistri Ordinum, iurisdictio in eis temporalis respectu suarum ditionum, & Vasallorum fuit reperta, à Regibus nostris concessa, aut confirmata in his, quæ iure belli de consensu ipsorum Regum sibi obtinebant. Hæc iurisdictio in vnione Magistratuum ad Reges nostros reuocata est, & dominio apud ipsos manente, concessa fuit Senatui Ordinum, apud quem sortitur naturam iurisdictionis temporalis, & Regiæ; vnde Iudices, & Gubernatores in ditionibus Ordinum constituti iurisdictionem temporalem, ac Regiam exercent.

27 Attamen contentio est, vtrùm Senatus Ordinum respectu Equitum Militarium in causis criminalibus vtatur solùm iurisdictione Ecclesiastica; an solùm iurisdictione Regia? Nam Authores defendentes, Equites esse simpliciter Religiosos, iurisdictionis Ecclesiasticę erga illos exercitium tuentur, & hęc iurisdictio à Sede Apostolica dimanat; licèt à Regibus nostris pendeat designatio eorum, per quos est exercenda. Consequenter hi asserunt, non posse Tribunalia sęcularia cognoscere de de eis causis. E contrà verò Authores, qui affirmant, Equites Militares non esse Religiosos, nec Ecclesiasticos simpliciter, asserunt, Senatum Ordinum vti iurisdictione Regia, & temporali erga illos; quę à nostris Regibus ei est concessa; indeque ab ipsis Regibus posse reuocari, aut limitari; Et hinc Senatum

Regium Castellæ, in quo residet suprema iurisdictio Regia, in aliquibus casibus, qui ad ipsum, vel per viam violentiæ, gubernationis, aut competentiæ deferuntur, ad se, aut ad alios Iudices Regios causas criminales Equitum auocare quandoque, & aliquando eas aut ab ipso Senatu Ordinum, aut à Iudicibus ipsorum Ordinum decidendas esse, decernere, iuxta causarum qualitates, & circunstantias. His præiactis, dilucidè ad quæstionem peruenimus, ex cuius fundamentis hinc indè contrarijs competentiæ, & contentiones oriuntur.

§. 2. *Proponnntur fundamenta, quibus Auihores sententiæ affirmantis probant, Equites Militares esse strictè Religiosos, & Ecclesiasticos, ac à iurisdictione Regia temporali in causis criminalibus, & mixtis exemptos.*

28 AVTHORES huius sententiæ sunt Nauarrus *in Apolog. Monit. 55. quæstion. 1. & tractat. de redditibus, quæstion. 3. monit. 27. & 28. & part. 1. libr. 1. titul. de his, quæ vi, num. 6. consil. 5. & libr. 3. titul. de regular. consil. 13. & consil. 41.* Diuus Antoninus, Syluester, Fortunius Garsias, Humadas, Caualcanus, Molina Iurisperitus, Oldradus, Burgos de Paz, Montaluo, Gironda (qui Equites in causis criminalibus ad suos iudices esse remittendos asserit,) Azeuedo, Belluga, Bouadilla, & Emanuel Rodriguez, quos refert, & sequitur Garsias Mastrillo *in Decisionibus Consistorij Siciliæ, decis. 290.* Calderon *in quæstion. Vtrùm Milites de Alcantara debeant ferre Habitum sub peccato mortali?* Gutierrez *libr. 2. practic. qq. quæst. 111. numer. 2.* Bauadilla *in politic. lib. 2. cap. 19. num. 11.* Mendez de Castro *in praxi Lusitana, lib. 2. cap. 1. num. 10.* Nicolaus Garcia *de Benefic. part. 1. capit. 4. numer. 15.* Basilius Legionensis *de impediment. matrimon. capit. 19. §. 4.* Ioannes Valerus *de differentia vtriusque iuris, verbo, munera, differentia 1. num. 22.* Antonius de Marinis *resolut. quotidian. lib. 1. c. 44.* Vbi refert pro hac sententia Menchacam, Menochium, Couarrubias, Salcedo, & alios. Cenedo *in tract. de paupert. Relig. dub. 60. ex num. 12.* Martinus de Ayala *in declarat. Reg. Ordinis S. Iacobi ex cap. 1.* Magister Isla *in tract. super eamdem Regul.* Vega *in summ. 1. part. capit. 85. casu 147.* P. Thomas Sanchez *in præcept. Decal. tom. 1. cap. 16. num. 11.* Gabriel Verarti *de visitat. seculari cap. 3. numer. 46.* Domin. Don Ferdinandus Pizarro *in discursu Apologet. in gratiam Ordin. Militar.* Pater Rebellus *de obligation. iust. part. 2. capit. 1. numer. 10.* Michael de Medina *de sacrorum hominum continentia, libr. 4. controuers. 7. capit. 39.* Michael à Marañon *in tractatu de hac ipsa quæstione.* Petrus Nuñez de Auendaño *capit. 26. Prætor. libr. 2. numer. 11.* Doctor Ioannes Ramirez *in Bull. Confirmation. Diui Iacobi.* Hieronymus Roman *in Republic. Christian. capit. 2.* Thomas del Bene, plures referens *part. 1. tract. de immunit. Eccles. cap. 1. dubit. 11.* Didacus Mota *de Confirmat. Ordinis Sancti Iacobi lib. 2.* Vbi *capit. 2.* affert pro hac sententia Martinum Garnica, Gregorium Satorres, & Hieronymum Cabanillas; *Et ex pagin. 325.* refert verbatim sententias Virorum sui æui doctissimorum, qui huic sententiæ subscripserunt; Illi autem sunt Pater Gabriel Vazquez, Frater Franciscus Martinez, Ignatius Lopez de Salcedo, Ludouicus Tena, Aluarus Villegas, Ludouicus Montesinos, Frater Ioannes Marquez, Emanuel Rodriguez, Pater Ludouicus Turrianus, Pater Michael Marcos, Doctor Orduña, Pater Hieronymus de Florencia, Ioannes Pardos, Andreas Perez de Arenas, Pater Christophorus de Castro, Martinus Yañez, Stephanus Izquierdo, Ildephonsus Valdiuieso, Frater Iosephus Aguayo, Alphonsus Coloma, Frater Franciscus de Molina, Frater Michael Salon, Antistes Vincentius Iustinianus, Frater Didacus Mas, Frater Michael de Carranza, Frater Baltasar Poncius, Ioannes Trillesius, & Petrus de Castañeda; qui omnes enuntiarunt, Equites Militiarum esse strictè, & simpliciter Religiosos. Demùm Pater Araujo Peñafiel, & alij centum septuaginta duo Authores (quorum plures sunt ex iam relatis) afferuntur à Don Ginesio Moro-

Morote Blasquez *in patrocinio Ordinis de Alcantara ex fol.* 13. enuntiantes, Equites Militiarum esse exemptos à iurisdictione Regia, & proprio foro gaudere. Pro eodem foro tuendo stant Carleual *tom.* 1. *de iudic. disput.* 2. *quæstion. section.* 3. Domin. Ioannes de Larrea *in allegat. Fiscal.* Don Laurentius Matheu *de regimin. Regni Valentiæ, capit.* 7. *§.* 4. *numer.* 21. Vbi eruditè tractat, quomodo decidantur competentiæ in Ordine Montesæ, quæ causæ ad ipsum Ordinem spectent, & his similia. Demùm nouissimè Alexander Sperellus *tom.* 2. *decis.* 2.

29 Præcipua horum Authorum fundamenta sunt plurimæ Bullæ Pontificiæ, in quibus approbantur, & confirmantur Religiones hæ Militum, & ipsi Milites à Pontificibus, absque addito diminuente, vocantur Religiosi, & eximuntur ab omnibus Iudicibus, nisi à proprijs ipsorum Ordinum. Pro Ordine, & Militibus Diui Iacobi has Bullas expedierunt Alexander Tertius, Lucius Tertius, Iulius Secundus, Innocentius Tertius, & Quartus, Martinus Quintus, & alij, quorum verba referunt, & expendunt Didacus Mota, Ioannes Ramirez, & Domin. Pizarro *suprà* relati, & Don Franciscus de Ocampo *in Informatione super Vicaria de Aledo, & Totana, in margine, ex fol.* 1. Pro Ordine, & Militibus Calatrauæ extant Bullæ Alexandri Tertij, Pauli Tertij, Pij Quinti, & aliorum plurium, quas obseruant Don Barnabas de Resa *in Allegatione pro Prioratu Calatrauæ*; Domin. Don Sebastianus Zambrana *in Allegatione super visitatione Campi de Calatraua, ex fol.* 10. Pro Ordine Alcantaræ, eiusque Militibus Bullæ emanarunt ab Alexandro Tertio, Gregorio Nono, Innocentio Octauo, quę adducuntur in Bullario ipsius Ordinis, *fol.* 4. *&* 21. *&* 64.

30 Et quidem ex his Bullis deducitur, Clericos Fratres esse strictè Religiosos, ac à iurisdictione Regia exemptos, proprioque foro gaudentes; ergo à fortiori debet deduci, Equites Militares eisdem qualitatibus affici. Probant consequentiam, tum quia eodem filo, & tenore verborum, absque discrimine vllo, Pontifices includunt, & exprimunt Commendatarios, Milites, & Fratres Clericos; tum quia hi Ordines Militares primariò, & præcipuè pro Militibus sunt instituti, tamquam pro personis constituentibus ipsos Ordines, & Instituto primario eorum satisfacientes, quibus additi sunt Clerici Fratres, qui Sacramenta ministrarent ipsis, & populis suarum ditionum, & iurisdictionem spiritualem exercerent. Hinc, si ex eis Bullis non deducitur, Equites esse strictè Religiosos, nec deduci poterit, Clericos Fratres esse simpliciter Religiosos; imò consequenter erit negandum, Ordines Militares esse propriè Relegiones, si hi, pro quibus Bullæ confirmationis, & exemptionis fuerunt expeditę, strictè Religiosi non sunt.

31 Confirmant id ipsum; Nam plurimæ Bullæ Conseruatoriæ, potestatem concedentes ad eligendos Iudices Conseruatores, & ampliſsimæ quidem, concessæ fuerunt à Pontificibus non solùm pro Fratribus Clericis, verùm etiam pro Commendatarijs, & alijs Equitibus Militaribus, qui clarè, & apertè in ipsis exprimuntur, vt ex verbis ipsarum constabit *infrà quæstion. quarta.* Ergo Commendatarij, & cæteri Equites sunt strictè Religiosi, & Ecclesiastici, ac à iurisdictione Regia exempti; nam, si sæculares essent, non posset eis potestas concedi ad eligendos Iudices Conseruatores, qui solùm conceduntur Religiosis, & Ecclesiasticis personis, seu pro bonis Ecclesiasticis.

32 Rursùs Equites Militares communicant priuilegia, & gratias aliarum Religionum non Militarium ex concessionibus plurium Pontificum, adducendis *infrà quæstion. tertia.* At hæc communicatio conceditur eis, vt Religiosis simpliciter; nec etenim ampla adeò communicatio in priuilegijs Religionum conceditur, nisi Religiosis; ergo Religiosi sunt simpliciter, & absolutè. Roborant id ex alijs Bullis Pontificum, nempè ex Bullis Confirmationis Ordinis Diui Iacobi, & ex Bulla Innocentij Tertij, respectu Calatrauensium, ac ex Bulla Alexandri Tertij, & Innocentij Quarti, respectu Alcantarensium, quæ extant in Bullario Alcantarę *fol.* 4. *&* 94. in quibus Pontifices prohibent, ne vllus ex Ordinibus Professus, siuè Miles, siuè Clericus Frater, valeat ad aliam Religionem, nisi arctiorem transire; Quæ prohibitio non poterat competere, nisi personis vę

rè, & simpliciter Religiosis, sicut videre est in simili decisione, in *cap. licet, de Regularibus, lib. 6.*

33 Adhuc vrgent ex Bullis Innocentij Secundi, Lucij Tertij, Vrbani Tertij, Gregorij Noni, quæ afferuntur in Bullario Ordinis de Alcantara *fol. 24. & fol. 57.* & ex Bulla Gregorij Decimi Tertij expedita die 20. Octobris, anno 1503. quam affert *in sua allegation. num. 66.* Dom. Don Bernardus de Ipeñarrieta; in quibus Pontifices eximunt Equites Militares ab omnibus Iudicibus sæcularibus, & Actus iudiciales ab his confectos declarant esse nullos; prohibentque eis, vt iurisdictioni sæculari se submittant, & vt fideiiissores sint sæcularium; ac demùm, si quis ex illis delictum capitale committat, brachio sæculari relaxandum esse, decernunt. Deindè Pius Quintus in Bulla, quæ incipit In *Eminenti* expedita in gratiam Calatrauensium, & Lucius III. Innocentius Octauus, Bonifacius Octauus, Martinus Quintus in Bullis allatis in Bullario Ordinis de Alcantara *fol. 6. & 67. & 192.* eximunt Equites Militares, vt personas Religiosas, & Ecclesiasticas, à tributis, & decimis soluendis; inter quos Pius Quintus excommunicat tum eos, qui vectigalia ab Equitibus poscunt, tum ipsos, si soluant; & Lucius Tertius concedit immunitatis libertatem personis, bonis, & Monasterijs Ordinis Alcantaræ. Item Leo Decimus in Bulla adducta in Bullario Alcantarę *fol. 111.* prohibet omnibus Iudicibus Ecclesiasticis, quòd possint excõmunicare personas Ordinis, nisi Iudices sint ex ipso Ordine, aut ab eo constituti. Rursùs Pontifices in pluribus Bullis, dum aliquid statuunt circa veros Religiosos, solent excipere Equites Militiarum, vt cernere est in Bulla Cruciatæ circa esum ouorum, & lacticiniorum; in Bullis, in quibus prohibetur Religiosis assistentia ad spectacula Taurorum, & in similibus; & quidem inutilis esset ea exceptio, si non essent propriè Religiosi; Quos tamen Pontifices, tanquam laxioris disciplinæ professores, nolunt sub rigida aliorum norma comprenhendere.

34 Quòd si asseratur, Bullas omnes prefatas non fuisse admissas, seu ab illis fuisse supplicatum ad Pontifices à Senatu Supremo Castellæ, eiusque Fiscalem retinuisse illas, adeòque non debere executioni mandari; Respondent Authores huius sententię affirmãtis, plures ex Bullis superioribus expeditas fuisse ferè quingentis abhinc annis, alias verò longo abhinc tempore, & tunc nec retentas fuisse, nec ab illis supplicatum, indeque effectum suum fuisse sortitas, & Equites Militares in legitima possessione suorum priuilegiorum versari. Deindè dum Pontifex declarat, aliquam Congregationem, seu cœtum esse veram Religionem, & personas militantes sub illa esse verè, & simpliciter Religiosos, eosque approbat, & confirmat; possunt quidem Reges nõ admittere illos intra sua Regna; cum sint supremi domini temporales ditionum, & locorum; non verò possunt facere, quòd illi non sint verè Religiosi; Vnde, si eos admittant intra suam ditionem, ea qualitate affectos admittunt. Potuerunt ergo Reges impedire, ne in suis ditionibus Ordines Militares fundarentur, & erigerentur, non verò, quòd iam erecti, approbati, & confirmati à Sede Apostolica, ipsis Regibus annuentibus, & optantibus, non sint strictè Religiones, & Equites strictè Religiosi, dum à Pontificibus, vt tales, recensentur, & approbantur. Sed nec Reges impedierunt, quin potiùs ad Regis Philippi Secundi instantiam vna ex prædictis Bullis, in qua Equites etiam eximuntur in criminalibus causis à iurisdictione temporali Regia, fuit expedita. Quin ad instantiam aliorũ Regum similes Bullę concessæ fuerunt.

35 Si autem replicetur, olim sanè Equites in primęua Ordinum fundatione fuisse verè, & simpliciter Religiosos, cum Instituto suo omnino erant intenti, nec splendoris causa Habitum suscipiebant, sed vt Ecclesiæ obsequijs per plurimos labores in bello tolerato se manciparent, nec licebat, nisi Iacobeis, ducere vxores; Nunc verò nec Habitum suscipiunt, vt Deo, & Ecclesię militent, sed vt splendorem familiæ augeant, nec in bello occupantur; & aliundè dispensatum est cum illis, vt vxores ducant, indeque familiæ curam, & non secùs, ac ceteri sæculares, foueant; Quare Pontifex sic dispẽsans, & prętereà facultatem testandi indulgens, eos à ratione strictæ Religionis absoluit, cum qua non stat nuptiarũ

con-

contrahendarum poteſtas, & bonorum omnium dominium cum facultate diſponendi, & teſtandi; & præterea vix datur Obedientiæ materia, cum non niſi rarò aliquando quidquam eis præcipiatur; quare eorum vota cum ingenti adeò laxitate, & diſpenſatione emiſſa, nequeunt veram, & propriam Religionem conſtituere.

36 Reſpondent Authores prædicti, Equites Iacobæos ab exordio Ordinis potuiſſe matrimonium contrahere, & tamen tunc fuiſſe verè, & ſimpliciter Religioſos; ergo Calatrauenſes, & cæteri, etiam ſunt verè, ac ſimpliciter Religioſi, poſtquam ex diſpenſatione Pontificia valent contrahere matrimonium; ſiquidem Pontifices conſtituunt eos inſtar Equitum Ordinis Diui Iacobi, & id in Bullis exprimũt. Deindè ante hanc diſpenſationem Pontificiam erant ſtrictè, & verè Religioſi; ergo & poſt illam. Probant conſequentiam; nam Pontifices non immutarunt ſtatum Religioſum Equitum Militarium, nec illum abolcuerunt, ſed præcisè diſpenſauerunt quoad nuptias, & in reliquis nihil abſtulerunt, aũt mutarunt, quin cætera ſarta tecta reliquerunt. Sic Paulus III. allatus in Bullario Alcantaræ *fol.* 153. aſſerit; *Ipſique Magiſtri, Præceptores, Milites, & Fratres futuri, etiam poſtquam matrimonium contraxerint iuxta ſtatuta, & ſtabilimenta Militiæ Sancti Iacobi prædictæ, vt præfertur, omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, eſſemptionibus, gratijs, libertatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, eis, ante quam matrimonium huiuſmodi cõtraherent, ratione illarum de Calatraua, & Alcantara Militiarum huiuſmodi, quam profeſsi fuerint, quomodolibet conceſsis, & quibus, ante contractum matrimonium prædictum, de iure, vel conſuetudine vtebantur, & gaudebãt, ac vti, potiri, & gaudere poterant, in omnibus & per omnia, perindè ac ſi matrimonium non contraxiſſent, vti, potiri, & gaudere, &c.* Hanc autem Bullam acceptatam eſſe, eſt certum, cũ ex vi illius Equites Calatrauæ, & Alcantaræ nuptias contrahant; Nec videtur, poſſe aſſeri; admiſſam, & acceptatam fuiſſe quoad diſpenſationẽ circa nuptias, non verò quoad cætera; cum ad id non extet ſolidum fundamentum.

37 Præterea aiunt, Religionis veræ, & ſtrictæ naturam ſtare cum matrimonio, quando id non opponitur fini, & Inſtituto Religionis, vt contingit in præſenti, cum Inſtitutum ſit, militare pro fide, & Eccleſia; Et deinde rationi Religionis ſecundum ſe non repugnare rerum dominium; Vtrumque autẽ probat Baſilius Legionenſis *de matrimon. lib. 7. ex cap.* 13. vbi oſtendit, primis ſæculis conſtitiſſe veros Religioſos cum retentione dominij rerum, & cum eo ſaluari veram Religionem, dummodò Religioſi ſe abdicent vſu dominij, niſi licentia Prælati accedat, quod præſtatur ab Equitibus Militiarum; Ibi etiam oſtendit, ſaluari veram Religionem cum voto caſtitatis coniugalis; & Iacobus quidem Iacobæus ab initio cum eo vŏto fuit approbatus, & confirmatus. Quod autem nunc Obedientiam Equites non frequẽter exerceant, nec militiæ incumbant, laxamque vitæ normam teneant, & Habitum ad ſplendorem proprium ambiant, aiunt, prouenire tum ex defectu materiæ, cum iam intra Hiſpaniam Sarraceni nullum locum occupent, ad quos debellandos primæuis temporibus Equites militabant; nec adeò inuiſcerata, & frequentia ſint bella intra ipſam Hiſpaniam, ac Sarracenorum miſera tempeſtate; tum etiam, quia aliqua relaxatio inducta eſt reſpectu Equitum Militarium, qui abſtuntur fine, quem in ſuſcipiendo Habitu debent in animo habere, nec adeò obſeruantes ſunt ſui Inſtituti, & Regulæ, ac erant primæuis temporibus, quod & dolendum eſt, & reparandum. Quod autem relaxatio aliqua, aut abuſus ſit inductus ob hominum fragilitatem, & calamitatem temporum, non probat, Religionem fuiſſe abolitam, nec ſtatum Religioſum Equitum reuocatum. Addunt Authores huius ſententiæ, Equites Militares gaudere priuilegio Canonis, quod etiam in Bulla Pontificia circa Iacobæos eſt expreſſum; quod ſuadet, eos eſſe Eccleſiaſticas perſonas, & à iuriſdictione Regia eſſemptas. Quam eſſemptionem, & cætera priuilegia extendunt ad Equites Nouitios; cum Nouitij iuxta receptam valdè ſententiam gaudeant priuilegijs Religioſorum.

38 Vrgent fundamentum eſſemptionis, quia, eſtò Equites nõ eſſent Religioſi, Eccleſiaſticæ tamen perſonæ ſunt; Quod, ait Maſtrillo *ea deciſione*

290. nullum negasse, nisi Sarmiento, etiam ex contrarijs Authoribus; & id probat latè Nauarrus *monitor.* 27. & 55 vbi suæ modestiæ meminisse non videtur, dùm Sarmientum impugnat. Expresè id pronũtiauit Innocentius VIII allatus in Bullario Alcãtaræ *fol.* 67. ibi; *Nos igitur attendentes, quòd Magister, Præceptores, & Fratres prædicti Ecclesiasticæ personæ, proùt sunt, meritò sint censendi, debeántque gaudere Ecclesiastica libertate, in qua laicis nulla iurisdictio, vel potestas est, quomodolibet attributa.* Idem enunciat Alexander. III. in Bulla confirmationis Ordinis D. Iacobi. Vndè Equites omnibus priuilegijs Clericalibus gaudere docent P. Thomas Sanchez, Emanuel Rodriguez, Velasco, Mendez à Castro, Hieronymus Rodriguez, Flores de Mena, Nicolaus Garcia, P. Lessius, & plurimi alij, quibus subscribit Diana *part.* 1. *tit.* 2. *res.* 50. & 73. *Part.* 3. *tit.* 1. *res.* 61. *Part.* 4. *tract.* 1. *res.* 36. & 86. *Part.* 5. *tit.* 1. *res.* 18. & *tract.* 13. *res.* 44. *Part.* 6. *tract.* 8. *res.* 6. Confirmant. Senatus Ordinum gaudet iurisdictione Ecclesiastica, cum absque illa non posset causas Clericorum Fratrum, etiam criminales, & alias, quæ manifestè sunt Ecclesiasticæ, decernere; ergo Senatores, qui sunt Equites Militares, strictè Religiosi sunt, aut saltem personæ Ecclesiasticæ; aliter enim iuxta plurium sententiam, minimè capaces essent iurisdictionis Ecclesiasticæ? Nec possunt præstare laici Iudices ea, quę ipsi præstant; igitur ipsi non sunt laici. Nec extat Bulla, qua Pontifex illis, vt laicis, concedat (vt potest) iurisdictionẽ Ecclesiasticam. Sed respondent Authores oppositi, Pontificem posse iurisdictionem Ecclesiasticam concedere laicis, de quo *disq.* 7. *quæst.* 3. concessisse autem eam Senatui Ordinum constat ex Bullis, quibus eius iurisdictionem approbarunt Pontifices afferendi *disq.* 7 *n.* 24. Vlteriùs insistunt. Pius V. abstulit ab Equitibus Militaribus licentiam testandi, quam postmodùm Gregorius XIII. eis restituit. Si autem non essent strictè Religiosi ad quid erat restituenda licentia, & quomodò Põtifex potuisset abillis eam licentiam auferre? Abstulit autem, quia Religiosorum omniũ Generalissimus est Pontifex; & supposuit, eos esse strictè Religiosos. Rursùs in Concordia Ordinis de Alcantara cum Episcopo, & Ecclesia Caurien si, quam transcribam *disq.* 7. *quæst.* 14. stabiliuit Rex Philippus II. Episcopos Caurienses, *No han de tener jurisdicion alguna en los Religiosos, ni Caualleros de la Orden en primera, ni segunda instancia, siendo Reos; sino que dicha jurisdicion ha de ser de la Ordẽ, è del Consejo de las Ordenes priuatiuamente, assi en ciuil, como en criminal indistinctamẽte, &c.* Ecce mentem Regis designati à Pontifice ad componendas discordias inter Ordinem Alcantaræ, & Caurienses Antistites. Præterea cum Gregorio XIII. emolliuisset Breue Pij V. circa prohibitionem factam Ecclesiasticis ad assistendum spectaculo agitationis taurorum, tamen renouat censuras contra Religiosos ei spectaculo assistentes; & excipit Equites Ordinis Militarium, qui sacris non essent initiati, à censurarũ incursu, etiam si assistant. Ergo in hac exceptione supposuit, eos Equites esse simpliciter Religiosos; nam, si absolutè essent laici, superuacaneè excipe rentur, cum respectu laicorum non proferrentur censuræ, nec prohibitio.

39 Aliud horum Authorum fundamentum desumitur à legibus nostri Regni, quę proprium forum Equitum Militarium tuentur; nempè *lex* 12. *tit.* 16. *lib.* 2. *ordinam. lex* 4. *tit.* 17. *part.* 3. *Pragmatica sanctio promulgata die* 19. *Ianuarij, anno* 1609. In qua omnes causas criminales, & mixtas Equitum in prima instantia decidendas esse in Senatu Ordinum Philippus III. Rex noster sanciuit, & præcepit obseruari Bullam Clementis VIII. expeditam anno 1600. & aliam Pauli V. datam anno 1608. Quas Regias litteras transcripsit Mastrillo *vbi suprà num.* 165. Easque, & alias Regni leges expendunt Dom. Don Bernardus de Ipeñarrieta *in defensione Ordinum Militarium numer.* 38. & 54. Don Ginesius Morote in Patrocinio Ordinis Alcantaræ *fol.* 43. Sed de supplicatione facta à Fiscali Senatus Regij Castellæ ab his litteris Regijs redibit sermo §. *sequenti.*

40 Adhuc id probant *ex leg.* 14. *tit.* 5. *lib.* 3. *Recopil.* (quam Authores contrarij pro opposita sententia afferunt). In qua Rex noster Philippus II. præcipit, nullum Religiosum, nec Equites Ordinis S. Ioannis posse exercere munera Prętorum, Prętectorum Arcium, Senatorum vrbium, & similia;

sed

ſed tamen poſſe ea exercere Equites trium Militiarum. Sanè hæc eſt exceptio eius vniuerſalitatis, qua Religioſi prohibentur ab his muneribus; ergo Equites recenſentur Religioſi; nam, ſi tales non eſſent, ſupra quid ea exceptio caderet? aut vnde prohiberentur exercere ea munera? Quin, ſi Equites eſſẽt ſæculares, ſufficeret præcipere, Religioſos non exercere munera eiuſmodi, vt maneret fixum, Equites Militares poſſe ea exercere; nam exceptio firmat regulam in contrarium; ergo, ſi Religioſi à muneribus excipiuntur, & Equites non ſunt Religioſi, hi munia illa exercere valerent, quin eſſet opus, eos exprimere. De hac tamen lege redibit ſermo *infrà §. 3.*

41 Inſtant in id ipſum. Etenim Rex noſter Philippus II. qui optauerat huic controuerſiæ finem apponere, id in ſuo Codicillo aperuit, ſuumq; animum propalauit, nempè quòd cauſę omnes ciuiles Ordinum, & criminales vaſallorum deciderentur in prima inſtantia à Senatu Ordinum, ac ipſorum Senioribus inibi adſtantibus, à quo poſſet appellari ad quatuor Iudices, duos quidem è Senatu Supremo Caſtellę, duos verò ex ipſo Senatu Ordinum. Illicò autem ac in Regnum ſucceſsit Rex Philippus III. Legato ſuo in Curia Romana præcepit, vt à Pontifice Breue impetraret, quo paternæ voluntati indulgeretur. Expediit illud Clemẽs VIII. die 31. Ianuarij, anno 1600. & ipſum Breue declarauit, ac confirmauit Paulus V. die 5. Nouembris, anno 1608. Quo ſuppoſito, ſic arguunt. Neceſſaria fuit conceſsio Pontificia ad hoc, vt duo Senatores è Supremo Caſtellæ Senatu ſimul cum alijs duobus Senatoribus Ordinum in Conſeſſu commiſsionũ cognoſcerẽt in gradu appellationis de cauſis ciuilibus Ordinum, & de criminalibus vaſallorum; ergo quia cauſę Ordinum ſunt Eccleſiaſticę, & Senatores Ordinum iuriſdictionem Eccleſiaſticã exercent, à qua nequit appellari ad Iudices ſęculares (non eſt ſermo per viã violentiæ, quod huc non attinet) nam aliàs nõ foret opus Breui Pontificio, ſiquidẽm Reges ipſi poſſent conſtituere Tribunal ſæculare ad cauſas ſæculares; at non potuiſſe conſtituere illud, oſtenditur ex impetratione indulti Pontificij. De his tamen adhuc *§. ſequenti* ſermonem repetemus, dum oppoſitam ſententiam proponamus. Vrgent; Ad eum Conſeſſum commiſsionum non ferũtur cauſæ criminales Equitum Militarium in ſecunda inſtantia, ſed ad Pontificem; ergo, quia duo Iudices ſęculares in eo aſsiſtentes nequeunt eas cognoſcere, vtpotè Equitum, qui ſtrictè ſunt Religioſi.

42 Confirmant hanc doctrinã pluribus exemplis Regum, & Iudicum ſæcularium, qui ob defectum poteſtatis abſtinuerunt ſe à cognitione cauſarum ad Equites Militares ſpectantium, vel de cognitione à ſe habita pœnituerunt. Celebre eſt illud, Regem Ioannem II. abſolutionem ſibi, & ſuo Regio Senatui à Pontifice petiſſe, eo quod cauſam tractauerint, & capite damnauerint D. Aluarum de Luna Magiſtrum Ordinis D. Iacobi; in quo tamen Ordine à primæua inſtitutione Equites valuerunt nuptias contrahere. Frequentes etiam caſus afferunt Authores hi, in quibus cauſæ criminales Equitum ad Senatum Ordinum remittuntur ex diuerſis Prouincijs, & Regnis. Quin, cum priuilegium exemptionis Ordinum ſit Pontificium, & Pontificia poteſtas vigeat in omnibus Prouincijs Catholicis, inde Equitem delinquentem adhuc in Prouincia Regi noſtro non ſubiecta debere ad ad Senatum Ordinum, vt ad proprium forum, remitti, contenditur. Quare, cum Mantuæ deliquiſſet Flaminius Paleologus Eques Iacobæus, Rex noſter Philippus II. tanquam Ordinis Adminiſtrator, ſeu Magiſter, litteris datis 20. Maij, anno 1564. à Duce Mantuæ poposcit, eum ſibi remitti. Plura afferũt, & obſeruant Carleual *tom. 1. diſp. 2. q. 6. ſect. 3. num. 430.* Carolus de Grafis *de effectibus clericat. effect. 1. n. 116.* Salazar de Mendoza *in hiſtor. Cardinalis D. Petri Gonzalez, lib. 1. §. 7.* Don Gineſius Morote *vbi ſuprà ex fol. 44.* P. Araujo Peñafiel *de priuileg. Ordinum Militar. tract. 4. fol. 188.* Dom. Don Ioannes de Larrea *in allegat. Fiſcal.* Ioannes Nuñez de Villaſan *in Chronic. Regis Alfonſi cap. 48.* Caro de Torres *in hiſtor. Ordin. D. Iacobi lib. 1. cap. 4. §. vlt. & cap. 9. ac cap. 52.* Caſſanate *in alleg. Iuris pro eſſempt. Ord. Milit.* P. Mariana *in hiſtor. Hiſpan. lib. 17. cap. 1.* Antonius de Nebrija *in Chronic. Regis Don Petri, cap. 51.* Rades *in hiſtor. Ordn. D. Iacobi cap.*

33. *ex fol.* 45. *& c.* 17. *fol.* 201. *& fo.* 24. *&* 51. *ac.* 54. *&* 70. Montaluo *ad leg.* 1. *tit.* 7. 1 *part.* 1. Quin addunt, quamuis aliquando Reges, aut ex eorum commiſsione Iudices ſæculares cognouerint de cauſis Commendatariorum, qui in ſuis Commendis iuriſdictione erga vaſallos exercent, i non propterea ſuaderi, eos Commendatarios non eſſe perſonas Eccleſiaſticas; Quippè aliqui caſus ſunt, in quibus Reges poſſunt cognoſcere de cauſis Eccleſiaſticorum, qui vaſallos habẽt; vt videre eſt apud P. Suarez *contra Regem Angliæ diſp.* 34. *n.* 26. *& ſæpè in eodem tomo.* Deinde aiunt, aliquando Iudices ſæculares cognouiſſe de cauſis Equitum; verùm id præſtitiſſe per viam violentiæ, Hiſpanè *por via de fuerça*. De qua, inter alios, i eam approbans ſcripſit Nauarrus *in prælect. ad cap. ſi quando, cap. cum contingat, de reſcript.* Quæ prælectiones Romæ ab editionibus huius Authoris fuerunt ablatæ; extant verò in antiquioribus, & ſeorſim etiam excuſſæ reperiuntur.

43 Pro hac rurſùs ſententia Authores ſic decertant. Equites Militares ita ſunt Ordinibus ſuis perpetuò adſtricti, vt poſt emiſſam Profeſsionem nequeant ab eis egredi, niſi Religionis arctioris cauſa; ergo ſunt perſonæ Religioſæ; cum enim reſilire non valeant, & onus Votorum ſentiant, debent pariter commodum Religionis, fori, & exemptionis ſentire. Hæc ex Cardinali, Bartolo, Paulo, & alijs exornat Gregorius Lopez *ad leg.* 1. *tit.* 7. *partit.* 1. Vbi hanc controuerſiam pro vtraque parte exagitat, & ſuam ſententiam non depromit: In quo, ait Maſtrillo *ea deciſ.* 290. *num.* 164. cum *ſagaciter* ſe habuiſſe.

44 Confirmant rationem hãc. Equites Militares emittunt in Profeſsione tria Vota ſolemnia conſtituentia veram Religionem; degunt ſub Regula approbata in Eccleſia; nempè Iacobæi ſub Regula S. Auguſtini; cæteri verò ſub Regula S. Benedicti, ſub Inſtituto tamẽ Ciſtercienſi; quam Regulam Pontifices eis deſignarunt in Confirmatione Ordinum; Quòd ſi in votis aliqua eſt laxitas, id ex Pontificis diſpenſatione dimanat, qui potuit Religionis veræ naturam cõſeruare adhuc poſt præſtitam diſpenſationem. Præterea Equites prædicti ſubſunt proprijs Prælatis; ad ſtatuta, Definitiones, & Regulam obſeruandam tenentur, &, dum violant, puniuntur; Confeſſarij proprij eis deſignantur; Capitula generalia, vt in cæteris Religionibus, celebrantur, in quibus deſtinati ſunt, qui ius habent ſuffragij; Habitum proprium geſtare debent, & eo ornati, cum è viuis decedunt, ſepeliri; Quæ omnia, & ſimilia ſuadent, eos eſſe Religioſos, & à iuriſdictione Regia eſſe exemptos, proprioque foro gaudentes. Hæc latè ex Nauarro, Vazquez, Bouadilla, & alijs exornat Maſtrillo *vbi ſuprà ex num.* 32. Et profectò rectè ſubſiſtit Religio ex fine militandi ad defendendam Fidem, & Eccleſiam, cum is finis Deo ſit gratiſsimus. Deindè cum veris Religioſis poſſe diſpenſare Pontificem, vt, retento ſtatu, ducant vxores, aſſerit Maſtrillo *ſuprà num.* 134. eſſe veriorem, & communiorem opinionem, pro eaque affert Innocentium, Caietanum, Scotum, Nauarrũ, & alios, & *num.* 141. oſtendit, Clericos Græcos, & Orientales, adhuc Preſbyteros, quamuis coniugati ſint, gaudere priuilegio fori, & Canonis.

45 Accedit, quòd Senatus Ordinum nequit punire Equites Militares pœna capitali, quod ſignum eſt, contrà eos, tamquã Eccleſiaſticas perſonas, procedi; Vnde Nauarrus *conſil.* 13. *de regularib.* ait, quendam Equitem Militarem, quem ob crimen grauiſsimum cupiebat Rex capite damnari, à Iudicibus Ordinis fuiſſe à morte liberatum, & relegatum in Africam ad pugnandum aduerſùs Saracenos. Alia his ſimilia afferuntur à relatis Authoribus.

46 Demùm aiunt, ex conſuetudine, optima legum interprete, (de qua §. ſequenti iterùm agemus) conſtare, Equites Militares eſſe verè Religioſos, ac exemptos à iuriſdictione ſæculari. Hinc Nauarrus *tract. de reddit.* affirmat, ſe in Luſitania, vbi per quindecim annos Cathedram rexerat, tanquam rem notoriam ſemper hoc intellexiſſe. Adſtipulatur Maſtrillo *vbi ſuprà, num.* 82. Addit Nauarrus *conſil.* 5. *de his, quæ vi, num.* 6. adeò certam iudicari hanc ſententiam ab omnibus, quòd opinio Soti contrarium tuentis fuerit *noua, & ſcandaloſa in Hiſpania*. Alij verò magis temperatè loquendo enuntiant, non fore tenendam ſententiam oppoſitam ab his, qui attentè viderint Bullas, & Conſtitutiones Ordinum Militarium, ad quas videndas remiſit Gregorius Lopez *vbi ſuprà*, vt iudicium de controuerſia ferretur.

47 Pro

47 Pro Ordinibus Auis, & Christi militant proportionatè fundamenta ab Authoribus allata, & Bullæ pro eis expeditæ, quarum meminimus. *disquis. 1. quæst. 10. & 11.* Pro Ordine Montesæ stat Bulla confirmationis expedita anno 1436. & Gregorij XIII. ac Sixti V. qui eum vocant Ecclesiasticum Ordinem. Videantur Franciscus Calaf *in allegatione pro Priorato Monasterij de Montesa*; Dom. Pizarro *in sua Apologia, num. 73.* D. Laurentius Matheu Sanz *tom. 2. de regimine Regni Valentiæ, cap. 7. §. 4.*

§. 3. *Proponuntur fundamenta, quibus Authores sententiæ negantis probant, Equites Militares non esse stricte, & propriè Religiosos, nec personas Ecclesiasticas nec à iurisdictione Regia in causis vllis exemptos.*

48 AVTHORES censentes, Militiarum Equites non esse propriè Religiosos, sunt, Sotus *in 4. dist. 27. quæst. 1. art. 4. & de iustit. lib. 7. quæst. 5. art. 3.* Don Franciscus Sarmiento *de reddit. Eccles. part. 4. cap. 1.* Ioannes Andreas, Ledesma, P. Azor, Cenedo, Burgos de Paz, Montaluo, Auendaño, Alcozer, Marta, P. Sa, Gutierrez, Ioannes de la Cruz (qui tamen ait, eos gaudere priuilegio Canonis ex indulto Alexandri III.) & alij, quos refert Don Garcias Mastrillo *decision. 29.* Lasarte *de decim. cap. 19. n. 29.* Gironda *de gabell. part. 7. num. 47.* (esto asserat, illorum causas criminales ad Iudices Ordinum esse remittendas) Aragon *2. 2. quæst. 88. art. 11. ad vlt. arg.* Azeuedo *lib. 14. num. 3. tit. 5. lib. 3. nouæ Recopil.* Iacobus de Graffis *tom. 1 lib. 3. consil. 11.* Viuianus *in praxi iuris patronat. p. 2. lib. 6. cap. 2. num. 17.* Barbosa *tom. 2. de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 7.* (Qui ait, oppositum sibi probabilius fuisse iudicatum, sed id esse receptius) P. Molina *de iustit. tract. 2. disp. 141. & tom. 4. tract. 3. disp. 3. n. 5.* P. Valentia *tom. 3. in 2. 2. dubio 10. q. 4.* P. Lessius *de iustit. lib. 2. cap. 41. n. 7.* P. Reginaldus *tom. 2. praxis fori pœnitent. lib. 18. tract. 4. cap. 24. num. 365.* P. Quintanadueñas *in Iubileo duplicis hebdomadæ cap. 17. num. 50.* & alij relati à Dom. Ferdinando Pizarro *in Apologia pro Ordin. Militar.* Ludouicus Postius *de manutenendo decis. 326.* Lambertus Ortiz *in allegatione pro Regio Fisco.* Acalij, quos refert Petrus Gonzalez Gragera *in allegatione pro præcedentia Clericorum Fratrum Hispalensium, num. 14.* vbi se ipsum citat *in lib. de Iure Ecclesiastico Ordinum Militarium, part. 2. cap. 2. §. 1.* Quem librum diligenter quæsiui, nec in eum offendi. Propter tot Virorum authoritatem extrinsecam, Ego non semel *tom. in Bullam Cruciatæ, & tom. de Iure Academico*, non disputiens, nec decidens controuersiam, sed hanc sententiam supponens, aliqua stabiliui, quæ ei innituntur; nam ea authoritas sufficit, vt quæ ei sunt innixa, tutò in praxi executioni mandentur. Ex his tamen Authoribus aliqui tenent, Equites Militares esse personas Ecclesiasticas, & in causis criminalibus, ac mixtis in proprio foro esse conueniendos, vt *superiùs* obseruaui.

49 Cæterùm fundamenta, quibus Authores probant, præfatos Equites non esse propriè, & simpliciter Religiosos, nec personas Ecclesiasticas, nec à iurisdictione Regia temporali esse emptos, sunt. In primis ad Religionis statum proprium requiruntur tria vota substantialia Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ; ita vt simul cum voto solemni Paupertatis non detur rerum dominium, nec cum voto Castitatis potestas contrahendi nuptias, vt colligitur *ex cap. cum ad Monasterium, de statu regular.* & docet post D. Augustinum S. Thomas *2. 2. quæst. 186. art. 1. & 4.* Exornant Abbas, Hostiensis, Calderinus, Vazquez, Nauarra, Sarmiento, Sotus, Ioannes Andreas, Socinus, Gregorius Lopez, & alij apud Mastrillo *suprà ex num. 1.* Et quidem, quomodo Dei obsequijs intendant, qui diuitias, & patrimonia curant, & fouent? qui matrimonij delicijs irretiuntur? qui vxoris, & filiorum amore sollicitantur? qui in sæculo degentes, non aliter, quàm alij sæculares, honores, munera, & diuitias ambiunt, negotijsque temporalibus incumbunt? qui, cum non sint suorum corporum domini, dum

VXO-

vxorati sunt, nequeunt expediti esse ad obediendū? qui nunquam intra Claustra degunt, nec Prælatum, qui frequenter eos exerceat, habent, sed rarò quidquam ab illo ipsis iniungitur? Hæc omnia impedimenta sunt ad finem Religionis assequendum, ad perfectionem Euangelicam sectandam; ad statum autem Religiosum requiritur abstractio eorum, per quæ homo impeditur, quominùs omnino in Deum feratur. Vnde ex Apostolo Paulo, D. Augustino, & D. Thoma probat Gregorius Lopez *vbi suprà litt. H.* delectationes huiusmodi sollicitare animum, & ex se illum retrahere ab obsequio Dei, atque ad terrena conuertere. Quis autem, si vitam Equitum Militarium perpendat, non iudicet, similem esse sęculari, & propiùs accedere ad vitam laicalem, quàm ad Religiosam? ergo absolutè, vt laici, sunt habendi quo ad statum, & forum.

50 Confirmant hoc fundamentum Authores *ex cap. duo genera*, 12. q. 1. vbi traditur, duo esse Christianorum genera; aliud mancipatum diuinis Officijs, deditum contemplationi, & orationi, ac spirituali, & corporali proximorum vtilitati; & cessans ab strepitu rerum temporalium, indeque homines huius generis sunt omnino conuersi ad Deum; aliud genus sunt laici. Sed Equites Militares non sunt ad Deum sic conuersi; quin strepitu rerum temporalium illaqueantur, ergo absolutè sunt laici; Qua ratione Abbas, Fredericus, Guillelmus de Monte Laudato, Anchar ranus, & Calderinus apud Gregoriū Lopez *vbi suprà* censuerunt, Milites Gaudentes, seu S. Mariæ, & Fratres de Pœnitentia non esse propriè Religiosos, nec personas Ecclesiasticas, nec gaudere priuilegio fori, nec Canonis. Confirmant amplius ex Innocentio *in cap. significantibus, de offic. deleg. & in cap. 2. de maiorit. & obed.* vbi ait, Clericos ideò esse exemptos à iurisdictione Imperatoris, quia sunt res spirituales, & ex toto corpus, & animam Christi obsequio sacrarunt; igitur, ea ratione cessante, vt in Equitibus cessat, non sunt hi exempti à iurisdictione Regia. Et, quāuis modum viuendi à Sede Apostolica approbatum habeant, non fiunt indè exempti, vt à paritate constat in Tertiarijs Ordinis S. Francisci, qui sub Ordine vero, approbato, & confirmato, degunt, modumque vitæ etiam approbatum retinent, & tamen exempti non sunt, nec stricte Religiosi, aut personæ Ecclesiasticę, sed lato modo, & secundùm quid; eo quòd contrahant matrimonium, & dominio rerum gaudeant cum libera facultate disponendi de illis. Similiter ergo in Equitibus contingit, quamuis sub Ordinibus veris, approbatis, & confirmatis degant, & certum viuendi modum approbatum obseruent. Hinc iuxta praxim Equites excōmunicantur ab Episcopis, sicut alij laici; & Ordinibus ab eisdem initiantur, quin litteras dimissorias à Prelatis Ordinum Militarium afferant; quæ præstari nequirent, si essent strictè Religiosi, sicut nequeunt prestari respectu Regularium non Militarium.

51 Probant pretereà hi Authores suam sententiam. Nam duplex est exemptio; alia de iure diuino, qualis est Clericorum saltem in spiritualibus; alia de iure Pontificio, merè positiuo, cum nempè à Pontifice exemptio impetratur; contra primam nequit prescribi, sic verò contra secundam. Hinc asserunt, licèt Equites à Pontificibus exemptionem habuerint, potuisse consuetudine prescribi contra essemptionem; Hanc autem consuetudinem dari probant ex temporum decursu, quo de causis criminalibus, & mixtis Senatus Regius Castellę, & Iudices sæculares cognouerunt, quoties iuxta qualitates, & circunstantias causarum, hę non fuerunt remissæ ad Senatum, & Iudices Ordinum. Cum ergo Senatus Supremus Castellæ suo recto arbitrio quandoque de eis causis cognoscat, quandoque eas remittat, iam inducta est consuetudo contra exemptionem. Hinc asseruit Gregorius Lopez; *In istos Commendatores S. Iacobi de Spata de consuetudine antiqua Rex Hispaniæ vsus est sua iurisdictione, & in tali est possessione.*

52 Vlterius, si Equites Militares teneantur ad gabellas soluendas, non possunt dici personæ Ecclesiasticæ, iuxta *cap. quanquam, de censib. Clementin. 1. eodem tit.* Tenentur autem ad eas soluendas. Vnde, cum in *leg. 6. tit. 18. lib. 9. Recopil.* fuerit dispositum, quòd gabella, Hispanè *Alcauala*, non persoluatur ab Ecclesijs, Monasterijs, Clericis, & Prælatis; Rex noster Philippus II. immediatè *legem 9. eodem tit.* condidit

dit, qua præcipit, quòd Commendatarij trium Ordinum Militarium eam perſoluant ex omnibus rebus, quas venderent, exceptis fructibus, & redditibus Commendarum, niſi vbi eſſet conſuetudo, quòd ex his etiam fructibus ſolueretur. Iudicauit ergo prudens Rex, eos eſſe laicos, cum Eccleſiaſtici ab eo onere ſolutionis ſint eſſempti. Vnde, quamuis exemptionem obtinuiſſent à gabellis ſoluendis, etiam illa per conſuetudinem potuit abrogari. Quin ſubdunt hi Authores, exemptionem à iuriſdictione ſæculari (cum non prouenit ex iure diuino) ſolùm habere vim in præiudicium concedentis illam, non verò in præiudicium tertij; nempè Principis ſæcularis, à cuius iuriſdictione Pontifex non eximit laicum ſubditum, vt tradunt Innocentius, & alij *in cap. 2. de maioritat. & obedient.*

53 Firmant idem aſſertum ex Ordinatione inuictiſſimi Imperatoris Caroli V. quam vocant Concordiam Comitis de Oſorno, cum non tàm concordia fuerit, quàm medium quoddam ab Imperatore iniunctum ad dirimenda dubia, quæ ipſi propoſuerat Capitulum Ordinis D. Iacobi anno 1527. Et affertur inter Ordinationes Tribunalis Regij Valliſoletani *tit. 1. fol. 7.* Ex cuius præfatione conſtat, Fiſcalem Supremi Senatus Caſtellæ ſupplicaſſe à Bullis Pontificijs expeditis in fauorem Ordinis D. Iacobi; ac Imperatot ſupponens, illas non eſſe acceptatas, & Regibus fauere poſſeſsionem, & conſuetudinem cognoſcendi de omnibus cauſis ciuilibus Equitum Militarium, decreuit, quòd deinceps omnes cauſæ ciuiles Equitum ad Iudices Regios ſpectarent, & ſimul etiam plures cauſæ criminales; aliæ verò ex his à Iudicibus proprijs Ordinis cognoſcerentur; eaſque illis permiſit, eo quòd Magiſtratus vniti iam eſſent Regiæ Coronæ, & ab ipſis Regibus forent deſignandi Iudices Ordinū; nec vllas his cauſas aliter permiſiſſet. Dicunt Authores primæ ſententiæ, hanc Concordiam non fuiſſe admiſſam ab Ordine, huncque reclamaſſe, & in ſtatutis ipſius Ordinis à Regibus ſubſcriptis declarari eam Concordiam nullam, & inualidam. Sed reſpondent ſecundæ ſententiæ aſſeclæ, eam non fuiſſe Concordiam, vt præmiſi; & adhuc vigere, ac iuxta illam à Senatu Supremo Caſtellæ decerni communiter competentias, ac illæſam inter Ordinationes Regias afferri. Quòd autem ſtatutis Reges ſubſcribant, non obſtat; nam Rex noſter duplicis perſonæ vices gerit, nempè Regis, & Magiſtri Ordinum; Quatenùs Magiſter, ſubſcribit his, quæ à Capitulis ſibi proponuntur; Quatenùs Rex, ſuam ſupremam, ac Regiam iuriſdictionem tuetur; habetque ſe, ac ſi alius eſſet Magiſter ſubſcribens ſtatutis, ipſe verò perpendens, indè ſuæ Regiæ iuriſdictioni præiudicari, non vult ratum habere, quod alius, ſi diſtinctus Magiſter daretur, ſubſcribit; & quo ad hoc eodem modo res ſunt expendendæ, ac, ſi de facto diſtinctus foret Magiſter.

54 Poſtmodùm Rex Philippus II. ſuam mentem expoſuit, cum gabellas ſolui iuſsit à Commendatarijs Ordinum. Deinde, quamuis Rex Philippus III. impetrauerit Breuia à Clemente VIII. & Paulo V. ad Conſeſſum Commiſsionum erigendum, in quo duo Senatores Supremi Senatus Caſtellę cum duobus Senatoribus Ordinum aſsiſterent, vt poſt primam inſtantiam circa omnes ciuiles cauſas in Senatu Ordinum ipſorum habitam, de illis in ſecunda inſtantia cognoſcerent, & per ſanctionem Regiam præceperit, ea Breuia Apoſtolica obſeruari, & cauſas criminales Equitum Militarium à Senatu Ordinum cognoſci, prout etiam in Breuibus Pontificijs continebatur; Tamen Dom. Melchior de Molina, Fiſcalis tunc Supremi Senatus Caſtellæ, & poſtmodùm Senator, ac vnus è Camera Regia Caſtellę, vir equidem ſapientiſsimus, ſupplicauit ad Pontificem à prædictis Breuibus; & ad ipſum Regem à ſua ſanctione, tanquam præiudicante iuriſdictioni Regiæ; indeque Rex ſuperſedit; ac Senatus Supremus Caſtellæ retinuit poteſtatem cognoſcendi de cauſis criminalibus in prima inſtantia, ſeu remittendi eas ad Iudices Regios, cum id videtur expediens, aliaſque eiuſmodi cauſas Senatui Ordinum remittit, aut ad ſe non aduocat. Quare pro varietate euentuum in competentijs nunc vnum ex his, nunc aliud decernit. Idemque præſtat, ſi Equites eligant Conſeruatores, & perviam violentię cauſa ad ipſum afferatur, nā aliquando decerni, Conſeruatores vi vti, & cauſam à Iudice ſęculari tractandam eſſe, declarat; aliquando verò

verò eam Iudicibus Ordinis remittit, quin iurisdictionem Conseruatorum admittat. Ecce, inquiunt hi Authores, vna serie, ac filo Reges stetisse pro iurisdictione sua Regia, nec admisisse effemptionem Equitum Militarium, ac consequenter iudicasse, eos non esse simpliciter Religiosos, & personas Ecclesiasticas; aliter pro sua summa pietate, iustitia, & veneratione Ecclesiæ, ac Religionum, secùs se habuissent; nec rem grauissimam, nisi Viris doctioribus consultis, ita tractassent. De Potentissimo autem Rege nostro Philippo IV. *infrà* sermo instituetur. Obseruant tamen hi Authores circa Breuia relata, ideò, quia Pontifices antecessores concesserant Equitibus præfatis omnimodam exemptionem à iurisdictione sæculari, modo *suprà* dicto, Pontifices Clementem, & Paulum quoad eum Consessum reuocasse illam exemptionem; idque intendisse operari per Breuia; & sic satisfit obiectioni, quæ §. 2. contendebat, ideò necessaria fuisse Breuia Pontificia ad Iudices sæculares admittendos, quia Equites strictè sunt Religiosi, & Ecclesiasticæ personæ. Et quidem, cum causæ ciuiles Equitum Militarium apud Iudices sæculares communiter ventilentur, quid opus fuit dispensatione Pontificia, vt duo Senatores è Supremo Castellæ Senatu simul cum alijs duobus ex Senatu Ordinum de causis ciuilibus, & de criminalibus etiam vasallorum Ordinum in gradu supplicationis, aut appellationis cognoscerent?

55 Insistunt adhuc suę sententiæ probandæ. Equites Militares in causis ciuilibus conueniuntur apud Iudices Regios, ergo non gaudent priuilegio fori, & effemptionis, nec sunt Religiosi strictè, nec personæ Ecclesiasticæ; Cum sit constans, Clericos, & Religiosos, cũ Rei sunt, trahere Actorem ad suum proprium forum, nam Actor sequitur Forum Rei. Si dicatur, id contingere ex consensu Pontificum, & ipsorum Ordinum Militarium, ac ex tolerantia. Contrà, nam de tali consensu neutiquã constat; & in re adeò graui, qualis esset cessio fori proprij, non absque Pontificijs Bullis foret operandum. Rursùs, si non obstante proprio foro, ex tolerantia cognoscunt Iudices Regij de omnibus causis ciuilibus Equitum Militarium, cur non asseratur, etiam ex tolerantia eos cognoscere de causis criminalibus, ac mixtis illorum? Quare aliqui Viri sapientissimi sentiunt, independenter ab eo, quòd Equites Militares sint Religiosi strictè, aut latè, vel secundũ quid, decidendã esse quæstionem de cognitione causarum, quæ ad illos spectant, & asserendum, ex communi tolerantia pertinere ad Iudices Regios cognitionem eiusmodi; hancque tolerantiam inductam fuisse à congruentijs, & à necessitate. Etenim, cum numerus Equitum Militarium adeò creuerit, & per distantissima Regna, & Prouincias dispersi illi sint, & solum modò in Curia Matritensi sit Senatus Ordinum, nec alibi vsquam dentur Iudices proprij Equitum Ordinum, quo pacto Equitum crimina in singulis locis, Prouincijs, & Regnis puniantur? An impunè delinquere sunt illi permittendi? Si respondeatur, posse, ac debere delinquentes apprehendi à Iudicibus Regijs, & causas ad Senatum Ordinum remitti; Equidem, si quælibet causa criminalis, etiam si crimina sint exigua, ex distantissimis locis sit ad Senatum Ordinum mittenda, satius censebitur, culpam impunitam relinquere, quàm in his delationibus tempus, & sumptus impẽdere; Ac in executione plures sese offerunt difficultates, quæ praxim impedirent.

56 Hinc in Prouincijs distantibus, ipsi Authores primæ sententiæ fatentur, causas criminales Equitum Militarium apud Iudices sæculares tractari; Id in Regno Neapolitano esse in praxi, testatur Carleual *vbi suprà nu.* 438. Sed ait, exindè prouenire, vel quia ibi priuilegium Apostolicum exemptionis non habet Regium *exequatur*; vel quia, absente Iudice proprio, vt in eo Regno abest Iudex Equitum Militarium Hispaniæ, Rex est Iudex exemptorum. Verùm hac ipsa solutione ostendit Carleual, effemptionem Equitum Militarium non esse de iure Diuino, saltem Canonico; (qualis est effemptio Clericorum, hæc enim non indiget Regio *exequatur*) sed esse de iure Pontificio merè positiuo, nempè concessam ex priuilegio à Pontificibus respectu Equitum Militarium, quamuis ipsi non sint strictè Religiosi, nec Ecclesiasticæ personæ; & hæc effemptio, cum sit in præ-

iudicium

iudicium iurisdictionis Regiæ, dum ipse Rex non annuit, & assensum præbet, nullũ robur habet. Deinde, si Equites essent exempti essent à iurisdictione Regia, non rectè prouisum fuisset ab Ordinibus, dum in quauis Prouincia distanti non designassent aliquem ex ipsis Ordinibus inibi commorantem, ad quem causę criminales Equitum deferrentur, ne Iudices Regij ob absentiam proprij Iudicis de eis causis cognoscerent, & indè contra fori priuilegium præscriberetur. Rursùs, si causę omnes criminales in Senatu Ordinum sint tractandæ, cum ab eo detur ad Pontificem appellatio, sanè crimina grauissima longo tempore impunita manebunt, & communiter, cum à Pontifice Iudices designentur in Hispania, post longam moram minora delicta apparebunt, & mitiori pœna coercebuntur. Quod contra rectam gubernationem tendere, contenditur.

57 Aliud fundamentum politicum hi Authores producunt. Nempè Equites Militares esse præcipuam, & clarissimam Regni partem, cum Habitu Militari ornentur Dynastæ, Magnates, Belli Imperatores, Senatores, & plurimi alij munere, & nobilitate conspicui. Absurdum autem videtur, à Regis iurisdictione eos esse immunes, & principalem adeò Regni portionem subterfugere potestatem supremam Regię iurisdictionis. Quę absurditas magis eminet, si inpiciatur, Equites inter cæteros sęculares absque vlla distinctione commorari, splendidas habere familias, primos esse in ludis, & spectaculis fouendis, in temporalibus rebus tractandis, in vitæ deliciosæ luxu; & hi tanquam Religiosi non subdantur iurisdictioni Regiæ?

58 Plura etiam ostendunt, reperiri in Militiarum Equitibus, quæ prohibita sunt Religiosis. Hi enim nequeunt publicè addiscere Ius Ciuile, nec esse causarum Aduocati vniuersaliter, nec Iudices in causis ciuilibus, & criminalibus laicorum, & alia huiusmodi. Quæ omnia ab Equitibus præfatis exequutioni mandantur, quin impetratæ ad id fuerint dispensationes Pontificiæ. Rursùs peracto anno Nouitiatus in ætate legitima, Religiosi debent Professionem emittere, nec hæc differtur nisi ex vrgenti causa ad breue tempus; Equites autem Militares plurimis annis transactis ab Habitus receptione Professionem emittere solent, & plures totam vitam transigunt, quin emittant illam, vel ob negligentiam, vel ob commoda temporalia. Præterea alij Religiosi tempore Nouitiatus rigidiorem vitę normam sectantur, & Religionum onera subeunt, vt probent, an ea possint tolerare per vitę decursum, & Religiones ipsæ dignoscant, an illi vitæ Religiosæ sint apti. Nihil autem horum præstatur circa Equites Militares Nouitios, qui non secùs, ac alij sæculares viuunt; imo non secus ac ipsi viuebant ante susceptionem Habitus; pecuniaque reddunt breue tempus, quod in Monasterijs erant versaturi. Quæ ergo est hęc Nouitiatus norma? Et, quantumuis Ordines sint Militares, nec adeò austeri, ac cęteri, tamen aliquid deberet in Nouitijs reperiri, quod eos à cęteris discriminaret, si Nouitiatus dirigeretur ad assumendum statum strictè, & simpliciter Religiosum. Deinde, quamuis Habitus Equitum Militarium de facto non vendantur, posse tamen absque simonię labe diuendi, plurimi Authores tutantur, de quo *supra disquis. 1. q. 14.* & tamen non possunt pretio æstimari Habitus Clericorum Fratrum, ergo ideò est, quia hi sunt strictè Religiosi, non illi, nam aliàs non facilè discrimen solidum excogitabitur.

59 Alio fundamento, tanquam à posteriori, vtuntur, scilicet Romanum Tribunal Rotę, apud quod causæ Ecclesiasticæ tractantur, sequi hanc sententiam, quod Equites Militares non sint strictè Religiosi, nec personæ Ecclesiasticæ. Ita testatur Ludouicus Postius *de manutenendo, decis. 326.* Et, cum omnia Tribunalia curent suam promouere iurisdictionem, eamque sartam tectam conseruare, & Rota Sacra iurisdictionem suam Ecclesiasticam ad Equites eiusmodi non extendi fateatur, eos non esse personas Ecclesiasticas, euincit videtur. Quinimò fuisse decisum in ipsa Sacra Rota coram Dom. Seraphino, die 4. Iunij, anno 1582. affirmat Viuianus *in paxi nouissima iuris patronatus, part. 2. lib. 6. cap. 2. num. 17.* Idipsum declarauit die 10 Nouembris, anno 1609. Sacra Congregatio Cardinalium, vt asserit Diana *tract. 2. de dub. Regular. resol. 64.* Præterea adducunt *legem 14. tit. 15. lib. 3. Recopil.* in qua decernitur, nullum Religiosum, nec Equites S. Ioannis ad munera publica assumi; posse autem ad ea assumi Equites trium Ordinum Militarium. Quæ additio non fuit exemptio eorum à generali decreto erga Religiosos, sed declara-

tio, quòd intra numerum Religiosorum non essent recensendi, ne quisquam censens, eos esse strictè Religiosos, incapaces iudicaret munerum eiusmodi.

60 Hinc, vt alia omittamus, quæ latè afferuntur à Don Francisco Sarmiento, & ab alijs *suprà* relatis, concludunt, à Pontificibus non fuisse postulatam iurisdictionem erga Equites Militares, post vnionem Magistratuum Ordinum Coronæ Regiæ factam, nam erga eos, Reges iurisdictione, ac potestate gaudebant, qua possent illos regere, ac in suo officio continere, & delinquentes punire; ex tunc autem, quia etiam in Reges recidit immediata temporalis iurisdictio in ditiones Ordinum; (qua fruebantur olim Magisti) Gubernatores, & Præfecti earum ditionum vtuntur iurisdictione Regia; spiritualia verò, & Ecclesiastica exercentur per Clericos Fratres ipsorum Ordinum, & Ecclesiastica iurisdictio penes Senatum Ordinum residet, præter iurisdictionem Regiam, qua hic Senatus fungitur tum respectu ditionum Ordinum, tum respectu Equitum Militarium, respectu quorum (iuxta hos Authores) iurisdictione Regia, non Ecclesiastica vtitur. Indè causæ, quæ per viam appellationis olim à Iudicibus temporalibus Ordinum ad Regias Cancellarias deferebantur, nunc cum electione ad illas, vel ad Senatum Ordinum, dum est in Curia, deferuntur; postquam institutus fuit; & causæ Ecclesiasticæ ad ipsum Senatum tantùm. In gradu autem supplicationis à Senatu Ordinum causæ temporales non criminales deferuntur ad Consessum Commissionum; Ecclesiasticæ verò in gradu appellationis ad Pontificem, & etiam ad ipsum criminales, quæ in Senatu Ordinum fuerint tractatæ. In Regibus itaque nostris residet iurisdictio Regia, & iurisdictio erga Ordines, ac potestas designandi Ministros ex illis, per quos spiritualia, & eis annexa gerantur. Reges verò illos designant, & Senatui Ordinum, cui post designationem competit iurisdictio Ecclesiastica, simul conferunt iurisdictionem Regiam, qua vtatur erga temporalia Ordinum, & erga Equites Militares; Vnde iurisdictio Senatus Ordinum est duplex, vocarique potest mixta subiectiuè, quia in eisdem subiectis vtraque residet; non obiectiuè, quia respectu eiusdem causæ, vel personæ non vtraque simul exercetur, sed pro varietate causarum vnaquæque viget. Ita Authores huius sententiæ, & alij expressiùs post illos, qui hac tempestate hanc sententiam tenent, & quidem grauissimi, ac doctissimi, quos Ego accuratè tum in Curia, tum Salmanticæ consului.

61 Cæterùm, cum anno 1652 Matriti coacta fuissent Capitula Generalia trium Ordinum Militarium, & valdè optassent, contentionibus, & competentijs finem apponi, ac suam iurisdictionem erga Equites in criminalibus, ac mixtis, Regia authoritate stabiliri, simulque eorum exemptionem à iurisdictione sæculari Regia; Regi nostro Magno Philippo IV. libellum supplicem obtulerunt, in quo fundamentis, & rationibus pro sua iurisdictione libatis, enixè postularunt, vt eam firmiter stabiliret. Commissit Rex grauissimo Consessui rem examinandam; in quo, cum animaduerteretur, de Regia imminuenda iurisdictione agi, iudicatum fuit, ad Senatum Supremum Castellæ deducendam etiam fore controuersiam; sic fuit præstitum, Rege nostro annuente. Maturè in eo Insigni Senatu fuit discussa contentio, & iniunctum Fiscali, vt rem totam examinaret. Fiscalis munere potiebatur Dominus Don Hieronymus de Camargo, nunc in eodem Supremo Castellæ Tribunalis Senator, Vir supra inuidiam maior, suprà admirationem sapientior, qui doctissimam consultationem exornauit, momentis vndique libratis, cuius is erat scopus, vt nihil innouaretur, sed cuncta, vt hucusque, se deinceps haberent, in gratiam iurisdictionis Regiæ, pro qua plura ex *superius* allatis proposuit. Obtulit Senatus ipsi Regi nostro eam consultationem, à se prius expensam, & approbatam. Quod pijssimo, ac iustissimo Rege perspecta, distulit decidere controuersiam, & Capitulis Generalibus respondit, ea posse dissolui, remque hanc maturè à se fore introspiciendam. Et quidem eam introspici curat, tum ab ipso Senatu Regio Castellæ, quem iterato de re iudicanda admonuit, tum à grauissimo Consessu, quem designauit; In eo autem sunt Illustrissimus Dominus Don Didacus de Arce & Reinoso, Episcopus olim Plasentiæ, nunc Fidei Quæsitor Generalis; Domin. Don

Petrus

Petrus Pacheco, Tribunalis S. Cruciatę Præſes; Reuerendiſsimus P. M. Fr. Ioannes Martinez Confeſſarius Regius; & ex Senatu Regio Caſtellę Illuſtr. Dom. D. Martinus Bonilla, nunc Epiſcopus Abulenſis; Dom. Don Franciſcus de Solis; Domin. Don Franciſcus Ramos del Manzano; & Reuerendiſsimus Pater Magiſter Nicolaus Baptiſta ex Carmelitano ſacro Ordine, Regius Concionator, Quæſtionem ergo, quam Rex ipſe diſtulit adhuc authoritatiuè decidere, nec mihi licet opinatiuè decernere; vt ſic & Regis noſtri, & Adminiſtratoris perpetui Ordinum nutui debitam venerationem, & cultum exhibeam.

§. 4. *Illationes, quas ex ſua doctrina appoſita §. 2. deducunt Authores affirmantes. Equites Militares eſſe ſtricte Religioſos, & exemptos. Vbi de perſonis, quibus competunt priuilegia Militarium.*

62 INFERVNT primò, non poſſe vllum reum, Militarium Ordinum in cauſis criminalib⁹ conueniri corā Iudice ſæculari, aut Eccleſiaſtico, qui non ſit ipſius Ordinis ad id deputatus. Indè nec vllum ex his Iudicibus poſſe eum aliqua pęna mulctare, nec Actus iudiciales aduerſus illum exercere, & quicumque fiant, eſſe inualidos, ac Iudices, qui eos exercuerint, incidere in pœnas deſignatas à Iure, & in Bullis in fauorem ipſorum Ordinum expeditis aduerſus Iudices violantes immunitatem, ac eſſemptionem Eccleſiaſticam, & Religioſam. Id enim commune eſt reſpectu omnium Religioſorum, & eorum, qui ſunt Eccleſiaſtici. Ex ſuis autem fundamentis conſtare, aiunt, Equites, & Clericos Fratres Militares eſſe verè, ac propriè Religioſos, & perſonas Eccleſiaſticas, priuilegioque fori proprij gaudentes.

63 Inferunt ſecundò, caſu quo à Iudicibus alijs Equites comprehenderentur in aliquo delicto, ob quod congrueret, illicò eos in cuſtodia detineri, fore remittendos ad Iudices proprios de delicto monitos; cum id ipſum cum alijs Regularibus, & perſonis Eccleſiaſticis peragatur, qui in delicto, quod vocant, *fragranti*, deprehenſi poſſunt cuſtodię tradi, & debent ad proprium Iudicem remitti. Circa hanc illationem videantur Don Ferdinandus Pizarro *in ſuo Diſcurſu Apologetico*; & Gineſius Morote *in patrocinio Ordinis Alcantarę, concluſione tertia*. Plura circa hæc poſſunt, vt concernentia, exornari ex dictis à Me *tom. de Iure Academico, libr. 1. quæſtion. 3. à §. 4. & libr. 3. ex quæſtion. 2.* Vbi latè egi de foro Studioſorum, & de his, quibus tum fori priuilegium, tum aliæ immunitates competunt.

64 Inferunt tertiò, ex ſe, & priuilegijs, ac ſtatutis Ordinum inſpectis, Equites Militares etiam fore conueniendos in cauſis ciuilibus coram Iudicibus proprijs ipſorum Ordinum; cum enim Actor debeat ſequi forum Rei, vt eſt vulgatum, & conſtans, in ſuo proprio foro deberent conueniri Equites Militares, cum eſſent Rei. Forum quippè non ſolùm eſt pro cauſis criminalibus, ſed etiam pro ciuilibus, vt videre eſt in alijs perſonis Eccleſiaſticis, in Religioſis, in Studioſis, & in ſimilibus proprio foro gaudentibus, qui in illo etiam in cauſis ciuilibus conueniuntur; & quidem aſſerunt, Bullas, ac priuilegia Ordinum Militarium forum, & eſſemptionem, ac immunitatem non limitare; nec minora eſſe, ac ſunt ea, quibus gaudent alij Ordines non Militares, ſed ampliſsima, & omnimodam eſſemptionem in omnibus cauſis ab alijs Iudicibus, concedentia.

65 Verùm addunt, Ordinibus ipſis annuentibus, ita diſpoſitum eſſe, vt Equites Militares conueniantur in cauſis ciuilibus coram Iudicibus ſæcularibus, non ſecùs ac alij ſæculares, & id fuiſſe expediens; etenim, cum Equites ſint per varia loca diſperſi, non poſſent abſque ingenti grauamine, & ſumptibus Actorum, coram proprio Iudice conueniri, indeque plures defraudari contingeret iuribus, bonis, & actionibus, dum non valentes facere eos ſumptus, à litibus intentandis abſtinerent, vel ſi poſtulatio, vt ſæpè contingit, emolumento non ingenti eſſet intentanda, id refugerent, cum maiores eſſent peragendi ſumptus, quàm foret ſumma vtilitatis. Aliundè etiam, cum Tribunal proprium Equitum trium Ordinum

Militarium (idem respectiuè de cæteris asserito) sit Senatus Regius Ordinum, qui ad plura, & grauissima, negotia totam curam impendit, non posset de tot, tamque innumeris litibus curare, audire, & decernere. Nec præterea pro singulis Equitibus in quolibet Oppido ad frequentissima negotia posset Iudex specialis ex Ordine designari; id enim ex ipsa propositione terminorum cernitur, fieri non posse, cum mille vndique in conuenientia obsistant. Rursùs, cum Equites Militares dominium rerum habeant, in Maioratus succedant, testamenta condant, cæteraque perficere queant circa bona, & actiones, quæ cæteri sæculares possunt, & eisdem prorsùs legibus eorum lites sint decernendæ, congruum fuit, coram eisdem Iudicibus conueniri. Plures tamen adhuc sunt exceptiones, in quibus nequeunt Iudices sæculares de causis ciuilibus Ordinum, & Equitum cognoscere, vt annotaui *suprà*.

66 Si eis opponatur, non posse eos, qui proprio foro gaudent, ei renuntiare, vt cernitur in alijs Religiosis, & personis Ecclesiasticis; ergo nec Equites Militares, si proprio foro potiantur. Et Equites suis priuilegijs renuntiare non posse, docet Mota *in regulam Ordin. Diui Iacobi, libr. 2. capit. 15.* Duplici via huic incommodo eunt obuiam, ita vt non admittant, Ordines Militares suo foro renuntiasse. Prima est, asserendo, ipsos Ordines Militares veluti designasse in Iudices, ad causas ciuiles Equitum, in omnibus instantijs, adhuc per viam apellationis, Iudices sæculares, qui de causis aliorum sæcularium cognoscunt; dum enim ob rationes *nuper* libatas, aliter fieri non posse, cognouerunt, ad id annuentes, sese habuerunt, ac si expressè eos Iudices designarent; Nec refert, quòd illi sæculares sint, siquidem non est opus, vt causæ ciuiles Ecclesiasticorum coram Iudice Ecclesiastico tractentur. Patet; nam si Ecclesia, aut Monasterium, vel personæ Ecclesiasticæ, sint Actores, & sæculares personæ sint Rei, coram Iudicibus sæcularibus lites intentant, ab eisque hæ decernuntur; ergo non est contra rationem status Religiosi, & Ecclesiastici, vt eorum causæ ciuiles à Iudice sæculari dirimantur; nam id præcisè, quod est, lites ab eo Iudice dirimi, eodem modo accidit, quando sunt Actores, ac si essent Rei. Quòd si adhuc scrupulus non quiescat, addunt secundam viam, qua id sine renuntiatione fori contingit; nempè per consensum Pontificum, quibus scientibus, & annuentibus, id peragitur, quasi quadam ipsorum dispensatione, ob rationes, & causas iustissimas *suprà* allatas, exhibita.

67 Cæterùm, cum Fratres Clerici Militares sunt Rei in causis ciuilibus, conueniendi sunt, vel coram Priore, aut Vicario gaudente iurisdictione quasi Episcopali externa in eo territorio, in quo degunt; vel, si nulli Priori, aut Vicario Ordinis subduntur, conueniendi sunt apud Senatum Regium Ordinum. Nec in hoc versantur incommoda *suprà* attacta, tum quia non sunt tot Clerici Fratres extra territorium Ordinibus subiectum; tum quia pauciores lites ciuiles contra eos agitantur, cum non habeant illud amplum dominium rerum, maioratus, ac similia, quę Equites habere possunt, & ex quibus controuersiæ, ac lites dimanant. Hinc Dō Sebastianus Zambrana *in sua alleg. iur. ex numer.* 143. probat, Episcopos non posse cognoscere de Clericis Fratribus, nec ratione Officij, nec Beneficij, & ad id Regia Decreta affert. Idem tuetur Emanuel Rodriguez *tom. 1. quæstionum Regularium. quæstion. 36. articul. quarto.* Quod nos sæpe in hoc Opere repetimus, & probamus ex exemptione, qua illi gaudent.

68 Iudices verò proprios Equitum Militarium trium Ordinum in causis criminalibus, enuntiant hi Authores, esse Senatum Regium Ordinum, simul cum duobus senioribus eius Ordinis, cuius est Reus; ad quos attinet, punire, damnare, &, si delictum postulet, ad brachium sæculare delinquentem relaxare, nisi à Rege, vt Administratore, designetur Iudex cum potestate damnandi capitaliter; & ab eorum sententia ad Summum Pontificem dumtaxat, tuentur, dari appellationem. Respectu Equitum de Montesa designatus est Senator, eiusdem Ordinis, in Supremo Regio Aragoniæ Senatu, qui de causis criminalibus cognoscat, tanquam Assessor generalis Ordinis, cuius Tribunal est Valentiæ, vt libauimus, *disquisition. prima, quæstion. nona.*

Res-

Reſpectu Regularium Sancti Ioannis ſunt etiam in Curia Regia Equites ipſius Ordinis à Magno Magiſtro deputati, in Aſſamblea, qui id munus, & alia exequuntur. In Luſitania etiam ſuus eſt Senatus Ordinum, & Senatores, quibus competunt cauſę Ordinum Diui Iacobi, Auis, & Chriſti. Clerici autem Fratres Militares in cauſis criminalibus, dum verſantur in territorio ſubdito Priori, aut Vicario Ordinis, coram illo conueniuntur; ſi alibi victitent, coram Senatu Ordinum, & duobus ſeniori bus, ſicut Equites. Attamen, quid poſſint præſtare Rectores Collegiorum Militarium Salmanticenſium in cauſis criminalibus reſpectu ſubditorum, & quid Viſitatores reſpectu Equitum, & Fratrum Clericorum, quos viſitant, aſſeremus *infertùs diſquiſition. 7. & diſquiſition. 9.*

99 Inferunt quartò prædicti Authores, quibus perſonis competat priuilegium fori Ordinum Militarium, nempè competere in primis omnibus Profeſsis, ſiue Equitibus, ſiuè Clericis Fratribus, cum hi ſint, qui Ordines conſtituunt, & iuxta hanc ſententiam vtrique ſint Religioſi perfectè. Pariter competere Monialibus Profeſsis Ordinum Militarium, quæ ipſis Ordinibus ſubduntur, atque, vt eorum membra, priuilegia omnia ipſorum reſpectiuè participant, inter quæ primum, & quaſi fundamentale eſt hoc priuilegium fori.

70 Deindè docent, competere priuilegium fori Nouitijs, ſiuè nouitij ſint Equites, aut Clerici Fratres, ſeu Moniales, quia Nouitij gaudent priuilegijs, & foro Religioſorum, iuxta dicenda latiùs *diſq. 3.* & præter Authores *ibi* referendos ex Gineſio Morote, & alijs, vide plures apud Dom. Pizarro *in diſcurſu Apolog. pro Ordinibus Militaribus num. 95. in margine, litt. O.* Quo loci affirmat (quod inficiantur Authores oppoſitæ opinionis) hanc ſententiam ferè ſemper admiſiam fuiſſe in Senatu Regio Caſtellę in competentijs iuriſdictionis, affertque non pauca exemplaria; & cum ſint res iudicatę à ſupremo Tribunali, ait, legis vim retinere. Ad id etiam expendit Bullas Martini V. Leonis X. & aliorum Pontificum eximentium Ordines Militares à iuriſdictione quorumcumque Iudicum; in illis enim adeò generalis eſt ſermo, vt Nouitij comprehendi debeant. Ibidem etiam pro eſſemptione huiuſmodi tum Profeſſorum, tum Nouitiorum, aſſerit, videri ſequelam manifeſtam, eos, qui iuriſdictionem Ordinum Militarium impediuerint, aut turbauerint, incurrere in excõmunicationẽ Bullæ in Cœna Domini. Præter priuilegium fori, competere Nouitijs priuilegium Canonis, & cætera Ordinum Militarium priuilegia, ſi hęc ſententia defendatur, dicemus *diſq. 3.* eo quod Nouitij in fauorabilibus nomine Religioſorum veniant, ſecùs in odioſis.

71 Rursùs priuilegium fori, & alia priuilegia reſpectiuè, inquiunt, competere vxoribus Equitum Militarium, tum adhuc cum illis matrimonio copulatis, tum viduis. Ita Don Laurentius Matheu *de regimine Regni Valentiæ, cap. 7. §. 4. num. 51.* plures Authores referens; Don Gineſius Morote *in patrocinio Ordinis Alcantaræ, fol. 28. numer. 119.* Pater Quintana dueñas *tom. 1. ſing. tr. 8. ſing. 16. num. 6.* ex Menochio, Rebuffo, Tiraquello, Cruz, Trullench, & alijs, Thomas del Bene *part. 1. tractat. de immunitate Eccleſiaſt. capit. 1. dub. 11.* vbi notat, Patrem Thomam Sanchez oppoſitum ſenſiſſe de viduis *in tractatu de matrimon.* & poſteà ſe ipſum correxiſſe *in opuſcul.* Videatur Diana *part. 8. tract. 7. reſolut. 23. & part. 9. tract. 4. reſolut. 7.* Probant aſſertum, nam in generali vxor ſequitur forum mariti, *leg. cum quædam puella, ff. de iuriſdictione omn. iudic. leg. 32. titul. 2. partit. 3.* Sunt etenim vir, & vxor vnum corpus, vnaque domus; *leg. 1. §. ſi vir, ff. ad Sylanianum;* in qua vnione forum dignioris eſt ſequendum, iuxta *caput, quod in dubijs. de conſecrat.* Et in generali priuilegia mariti communicantur vxori ex vi correlationis; *leg. non tantum, in fin. ff. de re iudicata;* Tradit Fontanellus *de pact. nuptial. clauſul. 3. gloſſ. 3. pact. 15. num. 42.* Hinc vxor militis gaudet priuilegio mariti, vt docent Abbas, Immola, & alij *in titul. de foro competent.* Vxor Familiaris Sancti Tribunalis Fidei eius potitur priuilegijs, vt exornant Paramo *in defenſione iuriſdictionis Sancti Officij, capit. tertio,* & Graffis *de effectibus Clericatus, effect. 1. n. 156.* Vxor ſtudioſi participat eius priuilegia, vt latè tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. ex num. 344. & lib. 3. ex n. 26.*

Vbi plura iura, & Authores, tum pro vxoribus Studiosorum, tum pro alijs quoad participationem priuilegiorum, quæ maritis conceduntur, attuli, & specialiter de viduis id exornaui *num.* 28. Ibi videndus sum, nec eadem transcribam. Ex his sequi contendunt, Vxores Equitum Militarium, eorumq; viduas gaudere ipsorum priuilegijs, cum plurima iura generaliter loquantur, & a pari tate recta fiat illatio, nullumque sit fundamentum, ob quod eis negetur, quod cæteris indulgetur.

72 Famulis etiam Equitum, & Fratrum Clericorum Militarium, competere priuilegium fori, docet Ginesius *vbi suprà fol.* 28. *num.* 121. & probat argumento textus *in cap. final. de offic. Archidiaconi; cap.* 1. *de pœnis, lib.* 6. *c. Ecclesiarum seruos* 12. *quæst.* 2. *leg.* 2. *Codic. de Episcopis, & Cleric. Authentic. de Sanctiss. Episcopis, §. sportularum, leg.* 51. *tit.* 6 *partit.* 1. Et generaliter famulos, & seruos perpetuos Clericorum gaudere eorum priuilegijs, docent Belletus, Graffis, Diana, & alij, quos refert, & sequitur Dom. Vrritigoyti. *in Pastorali Regularium, 3. part. voto* 10. *num.* 6. & tradit *ibidem* gaudere etiam famulos conductitios, & temporales, in his, quæ concernunt ad necessitatem dominorum, secùs in alijs; ibique pro vtraq; parte plures refert Authores. Idque suadent alij huius sententiæ assectæ ex doctrina communi, quòd priuilegium domino concessum circa forum, communicatur famulis Cardinalium, Episcoporum, Militum, & similium. Consulatur P. Suarez *de legibus, lib.* 11. Confirmant ex famulis Studiosorum, quos iuxta Ius commune eorum priuilegijs potiri, ex Sousa, Rebuffo, & Gotofredo, Ego tradidi *tom. de Iure Academico lib.* 1. *num.* 338. & stabilui *ex constitutione* 22. *&* 23. *Martini V. ibidem lib.* 3. *num.* 32. quamuis eo loco ostenderim per *leg.* 18. *§.* 7. *tit.* 7. *lib.* 1. *Recop.* famulos Studiosorum non gaudere priuilegio fori, & hanc dispositionem ex Decreto Pontificio confirmauerim. Roborant idipsum argumento *leg. cum precario* 22. *ff. de precario*, ibi: *Cum precario quis rogat, vt ipsi in eo fundo morari liceat, superuacuum est adijci*, ipsi, suisque, *nam per ipsum suis quoque permissum vti videtur.* Ex quibus verbis colligunt. Doctores, famulos, qui inter *suos*, siue inter familiæ domesticos sunt recensendi, gaudere priuilegijs dominorum.

73 Adhuc confirmant ex Bulla Leonis X. in fauorem Ordinis de Alcantara, quæ extat in Bullario eiusdem Ordinis *pag.* 108. Vbi Pontifex concedens Ordini de Alcantara omnia priuilegia in genere concessa, & concedenda Cisterciensibus, & prætereà confirmans priuilegia indulta ab Honorio III. Martino V. Sixto IV. & Innocentio VIII. ac declarans, quibus personis ea omnia concedat, *num.* 6. ait; *Magistro, seu Administratori pro tempore existenti, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & alijs personis dictæ Militiæ, illorumque vasallis, & seruitoribus, etiam pro tempore existentibus, ac eiusdem Militiæ virorum, & mulierum Monasterijs, & locis alijs, eorumque, ac in districtu, & dominio ipsius Militiæ virorum, & mulierum Monasterijs, & locis alijs, eorumque, ac in districtu, & dominio ipsius Militiæ consistentibus, Ecclesijs præsentibus, & futuris, vt de cætero, perpetuis futuris temporibus, inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, subiectione, & decretis, ac litteris prædictis, ac alijs in eisdem litteris contentis, nec non omnibus, & singulis priuilegijs, concessionibus, immutationibus, gratijs, & indulgentijs, ac Indulgentijs etiam spiritualibus, ac temporalibus, ac peccatorum remissionibus, &c. vti, potiri, gaudere, liberè, & licitè valeant.* Ecce, vbi omnia priuilegia Pontifex indulget seruitoribus, seu famulis omnium Equitum, & Fratrum, concessa, & concedenda Ordini Cistercienſi; inter quæ aiunt hi Authores, priuilegium fori, & exemptionis in primis esse recensendum, quod etiam satis in prefatis verbis exprimitur. Id priuilegium fori famulis Ordinis Cistercienſis amplissimum concessit Vrbanus III. in Bulla, quæ incipit, *Cum Ordo vester*; extatque in Bullario Ordinis Alcantarę, *folio* 182.

74 Quin addunt, exemptiones, ac priuilegia in prædictis verbis concedi vasallis Ordinis de Alcantara, (idem dicunt de Ordine Calatrauæ, qui eadem priuilegia Ordinis Cistercienſis participat) & insuper asserunt, priuilegium fori, estò non competat eis, quatenùs priuilegium est, competere tamen, quatenùs omnes Rei debent in proprio foro conueniri; cum autem vasalli Ordinum sint eis subiecti, & eorum Iudicibus, nec alios Iudices habeant, exindè fit,

vt

vt in proprio Foro Ordinum Militarium ſint conueniendi. Exponunt propoſitionem hanc, omnes Reos in proprio Foro eſſe conueniendos, ſtando iuri cõmuni; addendo, aliter poſſe contingere ex conſuetudine, aut priuilegio; ſic in diæceſi Salmantina ex conſuetudine Clericus Actor trahit Reum ad ſuum Forum; & in Academia Salmantina ex ſpeciali priuilegio Actor ſtudioſus trahit Reum, dum ſit intra diætas, ad ſuum Forum, quod vtrumque tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. num. 518. & nu. 521.* Quid autem dicendum ſit de priuilegiato litigante cum alio priuilegiato, expoſui *ibidem, lib. 3. num. 24.* ſtabiliens, Reum in proprio Foro eſſe conueniendum, nam, vbi paria ſunt priuilegia, potior eſt cauſa Rei; iuxta *legem verum. 11. §. item quæritur; leg. ſi minor, 24. ff. de minoribus.* Et hanc doctrinam latè tradunt ad eos textus Cuiacius, & Antonius Faber. Quando verò priuilegia non ſunt paria, ſed vnum ex illis potentius, & derogatorium alterius, potentiori eſt ſtandum. Ibidem retuli D. Alfonſum de Eſcobar *tract. de Pontificia, & Reg. iuriſdict. in ſtudijs gen. cap. 55. ex n. 18.* aſſerere, ſtudioſum Salmantinum litigantem cum alio quouis priuilegiato Reo, qui ſit intra diætas, trahere eum ad ſuum Forum, nam iuriſdictio Magiſtri Scholæ Salmanticenſis Conſeruatoria exerceri poteſt in quaſuis perſonas cuiuſcumque dignitatis, ac conditionis exiſtant; & conceſsio Pontificia eiuſmodi iuriſdictionis derogat priuilegia quæcumque. Id ſanè ita praxis oſtendit, atque adeò, vt *ibi num. 25* aſſero, ſiuè ſtudioſus ſit Actor, ſiuè Reus, in quauis cauſa criminali, aut ciuili, cõueniendus eſt, vt Reus, aut conuenire poteſt Reum apud ſuum Tribunal; etiam ſi ipſe ſit in cauſa criminali Reus, & actor ſit Religioſus; niſi priuilegia eligendi Conſeruatores ad eiuſmodi cauſas in Religione ſit potentius priuilegio ſtudioſorum, & derogatorium illius. Hęc obiter dixerim, vt affine priuilegio Fori, de quo nunc eſt ſermo. Id quotidiè cernimus, ſtudioſos Equites Militares conuenire, & conueniri Salmanticæ coram Magiſtro Scholæ, ipſe enim eorum, vt ſtudioſi ſunt, eſt Iudex. Nec circa hoc inter illum, & Senatum Regium Ordinum ſunt competentiæ; nec poſſent iuuenes regi, & cõtineri, ſi adhuc minutiſsimæ eorum culpæ, quæuiſque delicta ad Senatum Ordinum eſſent deferenda. Fateor, rarò euenire delicta enormia eiuſmodi ſtudioſorũ Equitum, nec me vllum audiuiſſe octodecim annis, quibus Salmanticę iam dego; Credam etenim, ſi caſus hic eueniret, & pœna grauiſsima foret propter delictum infligenda, Senatum Ordinum poſtulaturum foreReum, & competentiam indè exorituram. Et niſi aliquam Bullam Pontificiam, potentiorem, vt dixi, Senatus aſſeruet (plures enim à Sede Apoſtolica obtinuit ad ſuæ iuriſdictionis exercitium, quæ non ſunt prælo excuſſę) pro Magiſtro Scholę Salmantino ſtat Bulla Conſeruatoria; ſubſcribit latè Eſcobar, nec Ego diſſenſi *loco relato.* Quid autem Magiſter Scholæ exequi valeat circa Clericos Fratres Collegiorum Militarium Salmanticenſium, & in quibus ei ipſi ſubiaceant, diſcuſsi *eo tom. de Iure Academico, lib. 1. num. 173. & num. 486.* & *in inferioribus* hanc quæſtionem iterùm attingam; & oſtendam, an, & in quibus poſsit Magiſter Scholæ cognoſcere de illis.

75. Obſeruant prefati Authores in preſenti, ſi famulo alicuius Equitis, aut Clerici Fratris, contemplatione domini fieret iniuria, quamuis non concederetur famulis prædictum Fori priuilegium, tamen dominis tunc illud competere in cauſa famuli, nam eo caſu non agitur ex huius perſona, ſed ex perſona dominorum. Quæ doctrina eſt cõmunis Doctorum circa famulos cuiuſq; priuilegiati, cum domini contemplatione, afficiuntur illi iniuria.

76 De filijs Equitum Militarium poterat dubitari, an eis competeret priuilegium Fori? Si extra patriam poteſtatem ſint, indubium eſt, illis non competere, ſicut non competit filijs emancipatis Doctorum Forum paternum, cum tamen Doctores circa extenſionem Fori plurimis gaudeant priuilegijs. Si in patria poteſtate verſentur, cum pater ſemper cauſas filij ſequatur, quæſtio videtur inutilis; attamen cauſæ ſunt aliquæ, quæ ipſorum filiorum nomine peraguntur, & maximè criminales, cum Rei ſunt alicuius delicti. Non reperio in Bullis, & Conſtitutionibus Ordinum priuilegium de extenſione Fori, nec item conſuetudinem, aut praxim eis adfauentem.

Circa

77 Circa dicta *in hoc §.* duo ſunt aduertenda. Primum, cum aſſeritur, priuilegia Equitum, & Fratrum Clericorum his, aut illis perſonis competere, intelligendum eſſe reſpectiuè, & proportione ſeruata, & non de priuilegijs, vt ita dicam, perſonaliſsimis, v.g. Si Equites priuilegium habeant, ne hac pœna, vel illa ob delictum mulctẽtur, aut ne ob hanc, vel illam cauſam cuſtodiæ publicæ tradantur, etiamà proprio Iudice, id priuilegium in ſpecialem honorem perſonarum tendit, & ad famulos extendi non poteſt, quamuis Foro dominorum gauderent, nam in eis non eſt fundamentum, neç capacitas orta ex prçeminentijs, & dignitate, vt eis competat idem priuilegium. Secundum; Viduas Equitum Militarium, ſi ad alias nuptias tranſeant, illicò amittere priuilegia, quibus ratione primi coniugij gaudebant; Etenim radicata in ipſis durabant, & per ſecundum matrimonium eradicantur, cum tunc in ſe illæ fœminæ non conſeruent primorum memoriam maritorum, nec poſsint iam iudicari perſonæ coniunctæ cum maritis demeritis, ſicut iudicabantur ante nuptias ſecundas, dum in viduitate honeſtè degebant. Hanc materiam exornaui *relato tomo de Iure Academico, lib. 1. ex num.* 348.

78 Inferunt quintò, quid dicendum ſit, ſi Eques Militaris commiſit delictum, antequam Habitum ſuſciperet; an dum nouitius eſt, poſsit eius cauſa criminalis incipi, aut incepta finiri apud Iudices ſæculares? Supponunt, nouitios gaudere priuilegio Fori, & Canonis, quæ latè, & doctè exornat Carleual *vbi ſuprà, ex num.* 439. Iam hic caſus ſatis ſuperque eſt ventilatus, annis elapſis, & de eo extant eruditæ Allegationes iuris, quas non ſemel *in hoc opere* referimus. Carleual *ſuprà* aſſerit, ſi delinquens in fraudem iuriſdictionis ſæcularis accipiat Habitum, non eximi à Iudicibus ſæcularibus in eodem delicto quoad bona, (nam quoad perſonam remanet exemptus) ne dolus, aut fraus ei patrocinetur; ſi verò abſque dolo, & fraude Habitum ſuſcepit, cauſam pertinere ad proprium Forum Ordinum. Id ſuadet tum ex pluribus Authoribus; tum ex paritate, cum quis poſt commiſſum delictum fit Clericus, aut Monachus, ottenditque, non eſſe irritam Profeſsionem eius, qui in ſæculo fuit criminoſus; nam, & ſi eam irritauerit Sixtus V. in Bulla expedita anno 1586. quæ eſt 71. inter eius Bullas, attamen Clemens VIII. in Bulla edita anno 1602. derogauit eam diſpoſitionem, & ad terminos Iuris communis reuocauit. Videatur P. Thom. Sanchez *in ſumm. lib. 4. cap. 19. num. 7. & ex num. 21.*

79 Inferunt ſextò, non poſſe Regulares Ordinum Militarium ſubtrahere ſe à iuriſdictione eorumdẽ Ordinum, nec renuntiare ſuo Foro, quia huius priuilegium non eſt conceſſum in fauorem ſingulorum, ſed Ordinum, & hec eſt regula generalis in Iure, *cap. ſi diligenti, cap. ſignificaſti, de Foro competenti.* Docent Valenzuela *conſ.* 95. Garcia *deciſ.* 58, *num.* 25, *& ex num.* 28. Cochier *de iuriſdict. part.* 2. *queſt.* 7. *ex num.* 2.

80 Inferunt ſeptimò, Equites Militares abſque renuntiatione Fori conueniri, vt Reos, in cauſis ciuilibus apud Iudices ſæculares, propter dicta *ſuprà*. Nec præterea conueniendos eſſe iuxta praxim in proprio Foro propter delicta concernentia Officium publicũ, quod ſuſceperunt, ſed ſubiacere Iudicibus ſçcularibus, non tamen ita vt poſſint puniri pœna capitali, aut corporali, ſed pecuniaria, aut ſuſpenſionis, vel priuationis ab officio; ita Bouadilla, Pereira, Marius Giurba, Villadiego, Volaño, Carolus Tapia, Carauita, Amendola, & alij, quos refert, & ſequitur Carleual, *vbi ſuprà num.* 453. aſſerens, ſe in Commiſsionibus aliquibus hanc praxim, abſque reſiſtentia, fuiſſe ſequutum. Et quotidie cernimus, reſidentiç lites Prętorum Equitum Militarium apud Senatum Regium Caſtellæ tractari. Imò & Clericos in ſimilibus cauſis ſubiacere ſæcularibus Iudicibus, docent P. Salas *de legibus diſp.* 14. *ſec.* 1. *num.* 123. Bouadilla, Salcedo, Pereira, Borrellus, & alij relati ab eodem Carleual *vbi nuper.* Eſtò aſſerant, id non iure, ſed conſuetudine inductum. Idem in hoc caſu affirmant, ſcilicèt Iure non licere Iudicibus ſçcularibus cognoſcere de eiuſmodi delictis, ſed conſuetudine, & conſenſu ipſorum Ordinum, ac Regis, vt Adminiſtratoris, necnon & Pontificum. Et hinc non contrariantur ſuæ ſententiæ *ſuperiùs* expenſæ tuenti, non poſſe Iudices ſæculares de eis delictis cognoſcere, à qua ſunt Diana 1. *p.*

tract.

tract. 2. resol. 19. & par. 4. tract. 1. resol. 39. Couarrubias, Belletus, Giurba, Riccius, Vincentius de Franchis, Marta, Narbona, & alij relati à Carleual *vbi supra, num.* 454. Est enim his Authoribus sermo, loquendo de Iure, nam ipsi fatentur praxim contrariam. Similes Studiolorum causas, non in ipsorū foro, quantumuis priuilegiato, sed apud Iudices sæculares esse tractandas, docui *tomo de Iure Academico, lib. tertio, num.* 21.

81 Extenditur casus prædictus ad violationem alicuius pragmaticæ, aut prohibitionis Regiæ sub pœna amissionis rei, quæ prohibetur; nempè si prohibeantur talia armorū, aut vestium genera, vel ne merces tales ex alijs Regnis, aut ex Indijs absque manifestatione afferantur, tunc enim, si Eques in fragranti deprehendatur, etiam iuxta hos Authores, potest Iudex sæcularis pœnam exequi. Id enim etiam respectu Clerici, aut Religiosi ei licet; cum non agat contra personā, sed contra rem prohibitam. At, si pœna pragmaticæ non incurritur ipso iure, nec Religiosus Militaris in fragranti deprehenditur, dicunt hi ipsi Authores, remittendum esse ad proprium Iudicem ob culpam violationis, vt remittendus esset Clericus. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. reg. q. 62. art. 16.* Couarrubias, & Bouadilla, quos sequitur Caleual *vbi supra, nu.* 457. & exemplaria *ibi* huius praxis adducit.

82 Inferunt octauò, etiam in crimine occisionis Clerici, vel assassinatus, gaudere suo foro Equites Militares, & Regulares cæteros; nam eorum exemptio est amplissima, nec limitatur ex aliquo capite; & cum priuilegia eam concedant absque restrictione in causis criminalibus, vniuersim sunt accipienda de quouis crimine; addunt que, sic sæpè iudicatum fuisse in Senatu Supremo Castellæ in causis competentiarum super eiusmodi delictis, teste Carleual *vbi supra, num.* 458. Indeque non esse audiendos Bouadilla, Villadiego, & Rodriguez relatos ab ipso *num.* 457. censentes, amittere priuilegium fori Regulares Militiarum ob id delictum. Etenim ob illud non desinunt esse Religiosi, (insistendo huic sententiæ) sicut Clerici non desinunt ob simile crimen esse Clerici; &, sicut hi non amittunt suum forum, ita nec illi. Nec obstare, inquiunt *cap. 2. de pœnit. & remiss.* quod aduersantes opponunt; Nam, præterquàm *ibi* non est sermo de foro, de quo agitur in præsenti, sed de foro pœnitentiali; vt explicant Innocentius, & Panormitanus; adhuc inibi solùm denotatur, posse Iudicem Ecclesiasticum cognoscere de laico ratione sacrilegij, & militi occidenti Clericum infligere pœnam priuationis militiæ, vt interpretantur Salzedo *ad pract. crimin. cap. 87. litt. B.* & alij.

83 Inferunt nonò, si Actor in causis ciuilibus velit conuenire Equitem Militarem apud Ordinum Iudices, nempè in Senatu Regio Ordinum, non posse illum declinare forum; nam forum illud solùm respectu Actoris est voluntariū, non verò respectu Equitis Rei; &, cùm datur duplex forum respectu Rei, penes Actorem est electio vnius præ alio; Senatum autem Ordinum esse etiā forum in ciuilibus, intendunt, constare ex Bullis Pontificum Martini V. Sixti IV. Pij V. quas refert Mota *de confirm. Ordin. D. Iacobi, lib. 1. cap. 4. §. 29. 31. & 42.* & ex pluribus alijs Bullis Pontificum concedentium Ordinibus Militaribus iurisdictionem in omnibus causis, siuè criminalibus, siuè ciuilibus; qua iurisdictione non se abdicarunt, permittendo, Equites Militares Reos in causis ciuilibus conueniri posse apud Iudices sæculares. Quin, si Actor, & Reus sint Equites Ordinum Militarium, statuta est pœna in stabilimentis Ordinum, contra Actorem, qui Reum sui, vel alterius ex tribus Ordinibus, conuenit apud Iudices sæculares, & non apud Senatum Ordinum. Sic stat in Statutis nouissimis Ordinis D. Iacobi *tit. 21. cap. 3. & in* Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit. 31. cap. 7.* Imò sic præcepit Alcantarensibus Innocentius VIII. in Bulla, cuius fit mentio in præfatis Definitionibus, *tit. 37. pag. 332. ad finem.*

84 Respectu Equitum D. Ioannis praxis non est, vt in causis ciuilibus possint apud Iudices sæculares conueniri, sed tam in criminalibus, quàm in ciuilibus conueniendi sunt in proprio foro, nempè in quadam Congregatione, nempè Assembia; Ita constat ex consuetudine, & tradunt Mastrillus *de Magistratibus lib. 2. cap. 6. num. 35.* Marta, Bouadilla, Emanuel Rodriguez, Mainardus

nardus, & alij apud Carleual *vbi suprà, num.* 451. De Confratribus Ordinis S. Ioannis, qui dimidiam Crucem albam gestant, quæ vocatur *Tau*, dubitari poterat, an gauderent priuilegio fori in causis ciuilibus, & criminalibus; &, quamuis Rieclus in *praxi part. 4. resol.* 177. affirmauerit, gaudere; attamen in nullis causis fori priuilegium eis suffragari, tuentur Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. regul. quæst. 62. art.* 18. Azeuedo, Giurba, Villadiego, Volaño, & Bouadilla, quos refert, & sectatur Carleual *vbi suprà, num.* 455. Et hæc decisio est conformis Bullæ Gregorij XIII. quæ est 67. *in tom. 2. Bullarij nouissimi*, edita die 25. Nouembris, anno 1580. & quidem illi censentur merè sæculares; neque enim emittunt vota, aut sunt Oblati, aut Hospitalibus, vel Monasterijs assistunt; atque adeò, vt potè non Religiosi, priuilegijs Religiosorum minimè gaudent.

85 Inferunt decimò, adeò à se reputari verum, iurisdictionem in causis ciuilibus Equitum Militarium residere penes Ordines, ipsisque annuentibus, Iudices sæculares cognoscere de illis, quarum *superiùs* meminimus, vt Ordines ipsi reseruauerint sibi plures causas. Nam in primis hi Authores tradunt, iuxta iam dicta, Actorem posse conuenire Equitem Militarem Reum, adhuc in prima instantia, coram Senatu Regio Ornum. Deindè est constans à sententijs, quas pronuntiant in prima instantia Iudices Ordinarij ditionis Ordinum, posse appellari vel ad Cancellarias, vel ad ipsum Senatum; Prætereà à prima, & secunda sententia iam pronuntiata ab ipso Senatu in quacumque causa ciuili supplicari ad Consessum Commissionum, quem diximus coalescere ex duobus Senatoribus Consilij Supremi Castellæ, aliisq; duobus ipsius Consilij Ordinum. Attamen aliæ sunt causæ ciuiles, quæ coram Iudicibus sæcularibus; aut Cancellarijs, vel Audientijs neutiquam sunt tractandæ, & continentur in diuersis Schedulis Regijs, quæ transcriptæ reperiuntur in alia Regia Schedula post ipsas expedita Burgis die 24. Iunij, anno 1603. & affertur in Definitionibus Calatrauæ *tit. de iudicijs*, & in Definitionibus Alcantarę *tit.* 31. *cap.* 9.

86 Iuxta quam Schedulam Regiam, postquam Consessus Commissionum litteras executorias in quauis causa expediuit, si ab executione appelletur, ad eumdem Consessum deferenda est querela, & appellatio, in eoque finienda. Rursùs appellationes in causis, quæ apud Visitatores Ordinum ventilantur; & in causis peractis apud Iudices Ordinarios ipsorum Ordinum super rebus spectantibus ad dispositiones Cõmendatariorum, Equitum, ac Fratrum Clericorum; & appellationes à Mandatis, & sententijs pronuntiatis in Residentijs publicis, & secretis aduersus quoslibet Iudices, vel Gubernatores ditionis Ordinum; Item apellationes à sententijs, quas protulerint Iudices Commissionis, seu Iudices speciales, vulgò *Pesquisidores*, à Senatu Ordinum designati; omnes, inquam, has appellationes priuatiuè in ea Schedula decernitur esse deferendas ad ipsum Senatum Ordinum; quòd si in designatione aliquorũ Iudicum specialium partes conquerantur, querela ad prædictum ipsum Senatum, & non ad Consessum deferri debere.

87 Adhuc appellationes à Iudicibus residentiæ, vel Ordinarijs Ordinum ipsorum in causis pertinentibus ad redditus, iura, præeminentias, & alia huiusmodi spectantia ad mensas Magistrales trium Ordinum, & ad Commendas, Conuentus, Monasteria, Hospitalia, Eremitoria, Confraternitates & alia, quæ secum annexum spirituale quidquã inuoluant, necnon in causis spectantibus ad impositiones, ac mercium singularia, & reseruata commercia, vulgò *estancos*, (in quibus vltimis causis olim poterat appellari electiuè, vel ad Senatum Ordinum, vel ad Tribunalia Regia) ad Senatum ipsum Ordinum priuatiuè esse appellandum, in eadem Schedula Regia statuitur; Nec posse has causas ad Tribunalia sæcularia adduci per modum querelæ criminalis, vulgò *Caso de Corte*, nec per vllam aliam viam.

88 Deindè *ibi* additur, querelas, aut accusationes contra Gubernatores, eorumque substituros, & quoslibet alios Iudices Ordinum, non posse ad vlla Tribunalia ferri, nisi ad Senatum Regium Ordinum. Quæ omnia in fauorem Ordinum Militarium in dicta Schedula nostri Regis Philippi III. continentur.

89 Inferunt denique, penes quos resideat iurisdictio Ordinum Militarium respectiuè; nempè penes Reges nostros,

nostros, vt eorum perpetuos Administratores; penes Capitula Generalia, penes Senatum Regium Ordinum, ac penes Visitatores, Priores, & Rectores. Quæ autem ad singulos iurisdictio pertineat, in toto hoc Opere continetur. Hæ omnes illationes consectariæ sunt ad sententiam propositam *supra §. 2. ex num. 28.* quas ea parte, qua contrariantur sententiæ oppositæ, ac expensę *§. 3. ex n. 48.* non admittent Authores sententiæ huius, & eas fundamentis præiactis propulsabunt. Nec metum est, id decernere, vt *num. 61.* pronuntiaui.

90 Obseruare tamen iuxta omnes oportet, nec Equites, nec Regulares Militares exemptos esse à iurisdictione Tribunalium Sanctæ Fidei in causis ad ea primatiue pertinentibus. Constat id ex pluribus Bullis, & colligunt Authores *ex cap. Inquisitores, §. denique, de hæret. lib. 6. ex extrauaganti, Matheus*, eodem titulo, ex Tridentino *sess. 24. cap. 5. de reform.* Docent Villadiego, Simancas, Emanuel Rodriguez, & innumeri apud Dianam *part. 4. tract. 8. resolut. 21. & 22.* Veracruz, Ioannes Baptista, & alij apud Don Ioannem Solorzano *tom. 2. de Iure Indiar. lib. 2. cap. 4. num. 55. & in Politica Indica, lib. 4. cap. 24. pag. 706.* Vbi præscribit, quam attentè cum Regularibus Militaribus, & alijs non Militaribus, (ad quos omnes extenditur iurisdictio eiusmodi Tribunalium) se gerere debeant; & ita præstant.

§. 5. Traditur, vt constans, ac manifestum, Clericos Fratres Ordinum Militarium esse proprie, absolute, ac stricte Religiosos, eorumq; vota esse solemnia.

19 NON tam est id probandum, quam supponendum, ne in rebus certis immoremur. Etenim nec illi ipsi, qui de Equitibus Militaribus proferunt, non esse Religiosos, ad Fratres Militiarum suum extenderunt prolatum, nec erga hos militant fundamenta, quibus vtuntur. Quare, quotquot de illis differunt, docent, eos esse absolutè, & strictè Religiosos; inter quos, Emanuel Rodrig. *tom. 2. qq. regular. quæst. 1. art. 6.* Miranda *de Ordine Tertiariorum, cap. 6.* Sayrus *in Claui Regia, lib. 6. cap. 9. n. 10.* Nicolaus Garcia *in addit. ad tom. de beneficijs, par. 7. cap. 10. num. 37.* Barbosa *tom. 2. de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 7. n. 15.* Villalobos *tom. 2. sum. tract. 12. diffic. 20. in fine, & tract. 37. diffic. 14. num. 1.* Sotus *de iustit. & iur. quæst. 5. art. 3. pag. 640.* P. Azor *instit. mor. lib. 13. cap. 3. quæst. 2. vers. sciendum* Pater Thom. Sanchez *de matrim. lib. 2. disp. 18. num. 7.* P. Quintanadueñas *in Iubilæo duplicis hebdomadæ, cap. 19. n. 51.* Et Ego id sæpè libaui, & asserui *tom. super Bull. Cruciat. & tomo de Iure Academico.*

92 Etenim hi Fratres Professionem coram Prælato emittunt, triaque vota substantialia absolutè profitentur, & iuxta Institutum, & Regulas suas degunt in Ordinibus à Sede Apostolica approbatis, & confirmatis, non secùs, ac ceteri Religiosi, de quibus, nefas esset, dubitare, an strictè sint Religiosi. Quæ omnia constant ex Bullis Pontificijs, ex Instituto, ac Regulis, ac ex Formula Professionis. Nihil autem aliud desideratur, vt sint in omni rigore Religiosi. Nec obstat, si dicatur, eos gaudere redditibus suorum Beneficiorum, & de bonis suis posse disponere. Quippè in inferioribus ostendemus, id non esse contra Paupertatis votum, eosq; de licentia Prælatorum operari, adeoque longè abesse à proprietatis periculo.

93 Hinc sequitur, vota emissa à prædictis Fratribus esse solemnia, in eo sensu, quo sumitur rigorosè solemnitas votorum, quæ consistit in traditione, & acceptatione cum perpetuitate ex parte tradentis se, & acceptantis traditionem. Non enim est sermo de solemnitate extrinseca accidentali, quę consistit in aliquibus circunstantijs extrinsecis, v. g. quòd vota emittantur publicè, in die festo, aut similibus.

94 Vt autem constet, ea vota esse solemnia, supponendum est, in sola Religione Societatis Iesu, inter ceteras alias, ab Scholaribus approbatis post biennium, & à Coadiutoribus spiritualibus, & temporalibus tum post biennium Nouitiatus, tum postmodum

cum

cum formantur, & incorporantur, non emitti vota solemnia, (postea emittuntur ab his, qui Professionem faciunt) sed simplicia, quibus ipsi quidem Religioni obligantur, Religio verò eis obligata non remanet, sed si causę graues, ac sufficientes intercedant, possunt à Præposito Generali, non ab alio, è Societate expelli; attamen, emissis votis simplicibus, verè, & propriè, ac strictissimè sunt Religiosi, vt euidenter constat ex Bulla Gregorij XIII. quæ incipit; *Ascendente Domino.* Hæc cæterùm dispositio est specialis in Societate Iesu iuxta ipsius Constitutiones, & Institutum à Sanctissimo Parente Ignatio conditum, & à Sede Apostolica, ac à Concilio Tridentino iteratò approbatum.

95 Quo supposito, sic ostenditur superius assumptum. In omnibus Religionibus approbatis (excepta Societate Iesu propter specialem dispositionem Pontificiam) Vota, quæ emittuntur, exacto Nouitiatu, sunt solemnia, de quo nequit dubitari; ergo in Religionibus Militaribus approbatis à Sede Apostolica, in quibus nulla est dispositio similis ei, quæ in Societate Iesu datur, vota post Nouitiatum emissa sunt solemnia; nec vllum discrimen poterit reperiri inter Professionem aliorum Regularium, & Fratrum huiusmodi Ordinum Militarium. Scio, aliquem asseuerauisse, Moniales Iacobæas solùm emittere votum simplex Castitatis absolutę. Sed de hoc agemus latè *disq. 14. quæst. 8.*

96 Deinde Fratres Militiarum emittunt vota in manibus Prælati, eorumque traditio ab eo acceptatur, cum ea perpetuitate, quæ in alijs Sacris Religionibus datur; igitur nihil ad votorum desideratur solemnitatem. Demùm omnes effectus, & proprietates votorum solemnium reperiuntur in votis prædictis, vt cuilibet perpendenti patebit; ergo vota sunt solemnia. Ex his etiam in sententia asserente, adhuc Equites Militares esse strictè, & propriè Religiosos, tenendum est, eos emittere vota solemnia, cum similiter in eis vim habeant fundamenta præfacta. Nec obstat, per ea vota non dirimi subsequens matrimonium; Etenim hi (exceptis Equitibus Ordinis Sancti Ioannis) non emittunt, nisi votum Castitatis coniugalis; & semel posito, quòd id votum cum duobus alijs Paupertatis, & Obedientiæ, est sufficiens, vt sint propriè, ac strictè Religiosi, consequens est, vt vota ea sint solemnia; imo potest solemnitas alicuius voti stare absque Religione, vt in accipiente Ordinem sacrum votum Castitatis solemne reperitur; non verò potest quis, absque speciali dispositione Pontificia, esse Religiosus in Ordine approbato à Sede Apostolica, quin post Nouitiatum vota solemnia emittat, cum Religiones eo modo approbentur, vt in votorum emissione adsit mutua, & perpetua traditio, & acceptatio inter volentem, & Prælatum; &, vt aliter id eueniat, necessum est, quod specialiter id Sedes Apostolica statuat, vt præstitit erga Societatem Iesu.

97 Dicat aliquis, vnum, vel alium ex Ordinibus Militaribus non fuisse approbatum, saltem in sui exordio à Sede Apostolica, sed ab Episcopis; vt Ordo Alcantarensis ab Episcopo Salmantino tunc fuit approbatus; ergo vota in illis emissa non sunt solemnia; nam solemnizare vota, videtur excedere facultatem Episcoporum; maximè cum votum solemne Castitatis dirimat subsequens matrimonium; Episcopi autem quomodo valeant inducere impedimentum dirimens matrimonium? & præterea per vota solemnia vinculum indissolubile contrahitur; Episcopus autem nequit reddere vinculum indissolubile id, quod ex se non est tale; sicut, si matrimonium non esset indissolubile vinculum, non posset tale ab Episcopo reddi.

98 Sed in primis hoc argumentum ad summum posset contendere, vota solemnia emissa in exordio eiusmodi Ordinum non fuisse solemnia; non verò, nunc solemnia non esse, siquidem hi Ordines admissi, & approbati sunt à Sede Apostolica; quare post hanc approbationem, & confirmationem omnino destituitur vi ea ratiocinatio, vt ex se liquet.

99 Deindè nec suadet, non fuisse vota solemnia in primo horum Ordinum exordio. Etenim ante Concilium Generale Lateranense sufficiebat ad Confirmationem Religionum approbatio Episcoporum, vt constat de Religionibus Sancti Benedicti, Sancti Basilij, & Sancti Augustini, quæ vę-

ræ,

ræ, & propriæ Religiones extiterunt, etiam dùm à ſolis Epiſcopis fuerunt approbatę ante Pontificias Confirmationes, quas poſtmodùm obtinuerunt; vt docent M. Fr. Antonius Perez *in Comment. regul. Sancti Benedicti de tiul. & inſcript. regulæ, numer.* 31. *fol.* 12. Pater Suarez *tom.* 3. *de Religion. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 17. P. Vazquez *in* 1. 2. *diſp.* 165. *c.* 4. *à num.* 39.

100 Epiſcopi autem poſſunt in ſua Diœceſi, quod Summus Pontifex in tota Eccleſia, niſi ab illo prohibeantur; vnde valebant imponere impedimenta irritantia matrimonium, vt cum pluribus tradit P. Thom. Sanchez *lib.* 7. *de matrim. diſp.* 1. *in fin.* & per conſequens ſolemnizare vota; necnon inſtituere vinculũ Religionis indiſſolubile, vt affirmat Pater Suarez *vbi nuper, capit.* 17. *à numer.* 28. Poterant etiam Epiſcopi tunc non prohibiti à Pontifice reprobare nouam Religionem, atque adeò à contrario ſenſu poterant illam approbare; in qua approbatione concedebatur poteſtas Prælatis ad acceptandum vota ſubditorum cum perpetuitate, indeque ſolemnia reddebantur. Iam verò ab Epiſcopis ablata eſt eiuſmodi poteſtas, ſeu eius vſus. Solemnitatem autem votorum incepiſſe anno 1139. in Concilio Romano ſub Innocentio II. docet cum alijs Baſilius Legionenſis *lib.* 7. *de matrim. cap.* 14. *num.* 3. & *cap.* 22. *num.* 4. Iuxta quam ſententiam, ex eo tempore Vota in Religionibus approbatis emiſſa ſunt ſolemnia.

Quæſtio 3. De priuilegijs in communi Ordinum Militarium, Vbi de ſolutione decimarum.

101 OMNES Sacras Religiones pluribus priuilegijs, & gratijs Summi Pontifices, & Reges, ac Principes ſunt proſecuti, tum In animi grati ſignum ob eximia erga Fidem, & Eccleſiam cumulata obſequia, atque ob ingentes ſudores, & labores in vinea Domini, & animarum ſollicita cura tranſactos; tum vt ad eadem obſequia proſequẽda, & promouẽda Religioſi incitarentur, alijque eorum inhærerent veſtigijs, allecti à cumulo ingenti gratiarum, quò alacriùs, & faciliùs ſuo muneri ſatisfacerent, & copioſiora Beatitudinis præmia mererentur; tum demùm, vt Religionum regimen eſſet opportunius, nulliſque præpediretur obſtaculis, quominùs ad ſcopum in ſuis Inſtitutis propoſitum collimaret. Eadem ſanè extitere motiua, vt ipſi Summi Pontifices, ac Principes ſæculares ingentibus priuilegijs, exemptionibus, gratijs, & indulgentijs Ordines Militares ſtabilirent, firmarent, & munirent; ex quibus ſpecialis in eos affectus, beneuolentia, & deſiderium incrementi ipſorum dilucidè animaduertitur. Aliqua de his in Inſtitutione ipſorum Ordinum, & in ſuperioribus libauimus; nec in præſenti ſingula ſpeciatim priuilegia, & gratias intendimus recenſere; quippe ad id nec integrum volumen ſupperetet; & præterea in toto Operis decurſu, pro re nata priuilegia, & gratias, accuratè inſpectas, & rationis pondere libratas proferimus. Quare in præſenti Remiſsiones eiuſmodi priuilegiorum, & gratiarum attingemus, vt poſsit ea, quiſquis velit, adire, perlegere, & addiſcere. Quin tomum integrum *de priuilegijs Regularium* nouiſsimè edidit in lucem Bruno Chalaing; quæ proportionatè aptari queunt Ordinibus Militaribus, eorumque Regularibus. Et de ipſorum Ordinum priuilegijs inſpeciali agit P. Peñafiel *de Ordinib. Militar. tract.* 5.

102 Igitur priuilegia Pontificum erga Ordinem Diui Iacobi referuntur in Statutis nouiſsimis eiuſdem Ordinis *ex fol.* 23. *vſque ad* 32. & *capit.* 6. Et in Bullario Ordinis de Alcantara *ex pagin.* 221. Priuilegia autem Regum Caſtellæ, & Legionis conceſſa ipſi Ordini recenſentur *ibidem capit.* 7. *ex fol.* 32. *vſque ad* 39. Præterea ibi *ex fol.* 1. & *ad finem fol.* 217. aliæ Bullæ, ac priuilegia tranſcribuntur. Plura alia affert Didacus de la Mota *lib. de Confirmation. Ordinis Diui Iacobi*; Et in alio libello. *De modo poſtulandi Habitum Ordinum Militarium.* Isla *De Regula Ordinis Diui Iacobi*; Ioannes Ramirez *ſuper Bullam Confirmationis Ordinis*; Diana, Araujo, Pater Peñafiel, Carleual, Caro de Torres, Domin. Pizarro, Domin. Zambrana, Ocampo, Machado, & cæteri, quos *ſupra quæſtion. prima, & ſecunda*, attulimus. Preterea Ioſeph Micheli Marquez, & alij, quorum

meminimus suprà *disq.* 1. in Institutione huius Ordinis.

103 Priuilegia Pontificum, & Regum concessa Ordini de Calatraua extant digesta per Ordinem Alphabeti in Definitionibus eiusdem Ordinis *à pagin.* 427. *vsque ad paginam* 456. & præterea *ibidem ex pagin.* 9. Plures Bullæ Pontificum expeditæ simul in eiusdem fauorem, ac Ordinis Alcantarensis, imò & Ordinis Diui Iacobi afferuntur in Bullario Alcantaræ. Deindè in libro Actuum Capitularium edito anno 1568. extat *ex pagin.* 20. index Pontificum, qui Bullas erga Ordinem expediuerunt, quarum aliquę typis excussæ fuerunt. Denique de eiusmodi priuilegijs videndi sunt Authores *numer. præcedent.* allati, & Illustrissimus Domin. Don Hieronymus Mascareñas *in sua Apologia pro hoc Ordine; & in vita Raymundi Abbatis, Fundatoris Ordinis.* Don Barnabas de Resa *in Memoriali, aut allegat. Iuris pro Prioratu Sacri Conuentus de Calatraua*; & Illustrissimus Dominus Don Fr. Angelus Manrique agens de hoc Ordine, & de alijs Militaribus Cistercienſibus, locis relatis, *suprà disquisit.* 1. circa ipsorum Institutionem.

104 Bullæ continentes priuilegia, & gratias indultas Ordini de Alcantara transcriptæ afferuntur in speciali Bullario eiusdem Ordinis *ex pagina tertia, vsque ad* 172. Et, quia Ordo Alcantarensis, sicut & Calatrauensis sunt Ordines Cistercienses, indèque Pontifices declararunt, Cistercien sium priuilegia eis competere, apponuntur in eodem Bullario *ex pag.* 181. *vsque ad* 222. priuilegia Cistercientia; quibus gaudent. Deindè Paulus Tertius in Bulla, quæ adducitur in eodem Bullario *pagina* 153. concessit Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ communicationem priuilegiorum Ordinis Diui Iacobi, & hæc priuilegia ibidem transcribuntur *ex pagina* 222. Præterea in Definitionibus Alcantaræ titulus 37. priuilegia, ac exemptiones continet à Pontificibus, & Regibus concessas. Plura circa ea attingit Don Ginesius Morote *in Patrocinio Ordinis de Alcantara*, necnon de ipsis agunt Authores *numer. præcedentibus* relati, & alij, quos attulimus *disq.* 1. circa Institutionem huius Ordinis.

105 Ordines Montesæ, de Auis, & Christi gaudent priuilegijs Cistercienſium, vtpotè Ordines Cistercienses; insuper participant priuilegia Ordinis de Calatraua, vtpotè sub eius Institutione erecti, vel in eius filiationem adoptati. Deindè speciales Bullæ à Pontificibus in eorum fauorem emanarunt, quarum aliquas attigimus *disquisit. prima*, in Institutione horum Ordinum. Aliæ afferuntur in Constitutionibus ipsorum, simulque plura priuilegia Regia. Non pauca ex his libat Illustrissimus Dominus Don Hieronymus Mascareñas *in sua Apologia pro Ordine Calatrauæ ex fol.* 153. Videantur præterea de his tractantes Authores relati *ea disquisition. prima.* Et nouissimè doctissimus Don Laurentius Matheu *tom. de regimine Regni Valentiæ, capit.* 7. *§.* 4.

106 Ordo Sancti Ioannis ingentibus potitur immunitatibus, & priuilegijs. Extant plura in libello, cui titulus est, *Li Priuilegij della Sacra Religione di S. Gio Gierosolimitano*; in quo Bullę Pontificum transcribuntur; Præterea *in libr. Statutorum ipsius Ordinis*; Et in alio, in quo continentur Statuta, & Ordinationes in Capitulis Generalibus promulgatæ ab anno 1555. vsque ad annum 1574. Videantur Authores relati *disquisition. prima* circa huius Ordinis Institutionem. Præterea Barbosa *in remiss. ad Concilium Tridentinum*, & Prosper Farinacius *in Decision. & declaration. ad idem Tridentinum*, afferunt plures Declarationes Sacræ Congregationis Concilij, & Decisiones Rotę, quibus confirmantur exemptiones, immunitates, & priuilegia Ordinis Sancti Ioannis; necnon etiam Ordinum Diui Iacobi, Calatrauę, & Alcantaræ, ac aliorum Militarium. Extat etiã Allegatio Doctoris Perlines pro hoc Ordine, eius afferens priuilegia.

107 Cæterùm Ordines Militares Cistercienses eadem priuilegia aliorum Ordinum communicant, quæ ipse Ordo Cistercienſis, cum ex ipso sint. Erga Ordinem autem Cistercienſem expediuit Bullam Gregorius XIV. die 28. Iunij, anno 1591. allatam ab Emanuele Rodriguez *tom.* 1. *quæstionib. regular. quæst.* 55. *art.* 7. in qua concedit Congregationi Cisterciẽsi, vt potiatur, participet, & cõmunicet. Omnia, & singula

„ singula priuilegia, prærogatiuas, con-
„ cessiones, antelationes, fauores, facul-
„ tates, declarationes, absolutiones, rela-
„ xationes, dispensationes, Stationes, in-
„ dulgentias, etiam plenarias, ac pecca-
„ torum remissiones, Conseruatorias, im
„ munitates, exemptiones, libertates,
„ præeminentias, & indulta cuiusuis ge-
„ neris existentia, cæteraque gratias spi
„ rituales, & temporales, tam eidem Ci-
„ stercienſi, eiusque Abbati, & Capitulo,
„ etiam Generali, ac quibusuis illorum
„ Monasteriorum Abbatibus, etiam qua-
„ tuor primis de Firmitate, Pontiniaco,
„ Claraualle, & Morimundo, quàm etiam
„ S. Benedicti, ac quibusuis alijs similium
„ vel dissimilium Ordinibus, & Religio-
„ nibus sub quibusuis regulis, constitutio
„ nibus, aut ordinationibus degentibus,
„ seu militantibus, & quibusuis illorum
„ respectiuè Congregationibus, Militijs,
„ eorumque professoribus, atque vtriuſ-
„ que sexus eorum Monasterijs, Domibus
„ Ecclesijs, necnon Collegijs, Vniuersita
„ tibus, Confraternitatibus, pijs, & chari
„ tatiuis locis, eorumque in quibusuis
„ Festiuitatibus, ac alijs diebus Ecclesias
„ visitantibus, ac eorumdem Religionum
„ Generalibus, Præsidentibus, & quibuſ-
„ uis Superioribus, Prælatis, ac Capitulis
„ etiam Generalibus, Prouincialibus, seu
„ intermedijs, eorumque Diffinitorijs,
„ Abbatibus, Prioribus, Diffinitorib⁹, Cō
„ filiarijs, & quibusuis Officialibus, Rec-
„ toribus, Ministris, Monachis, Nouitijs,
„ monialibus, fratribus, conuersis, confra
„ tribus, procuratoribus, benefactoribus,
„ ac eorum, & earum vtriusque sexus
„ quibusuis Regularibus personis, tam
„ in Vrbe, quàm in quibuscumque mundi
„ partib⁹ consistentia, seu consistentibus,
„ etiam illarum intuitu, aut alias quomo
„ dolibet concessa, quibus de iure, vsu, &
„ consuetudine, vel priuilegio, seu consti
„ tutione Apostolica, vel Imperiali, Ar-
„ chiepiscopali, Episcopali, in genere, vel
„ in specie, ac tam coniunctim, quam diui
„ sim, etiam per solam signaturam, vel vi
„ uæ vocis oraculo, aut per viam commu
„ nicationis, & extensionis, aut proprio
„ motu, aut alias quomodolibet vtuntur,
„ potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, poti-
„ ri, & gaudere quomodolibet possunt,
„ quorum tenores haberi volumus pro ex
„ pressis, ac de verbo ad verbum insertis,
„ etiam si talia essent, vel forent, quę spe-
„ cialem, & individuam requirerent men
„ tionem, seu particularem insertionem,
„ &c. „

108 Prosequitur Pontifex asserens, se ea omnia priuilegia concedere omnibus Regularibus Cistercienſibus, Professis, ac Nouitijs vtriusque sexus, necnon Conuersis, oblatis, familiaribus, confratribus, procuratoribus, aut negotiorum gestoribus, & benefactoribus existentibus, & extituris, tum quoad personas, tum quoad bona; eodem modo, ac si omnia illis, & eorum singulis principaliter, immediatè, & expressè, ac non ad instar, Apostolica Sedes concessisset; additque ingentes firmitates. Hinc Emanuel Rodriguez asseruit; *Hoc priuilegium vidi sub sigillo authentico; Et posui hanc notabilem priuilegiorum communicationem, quia aliam similem non inueni.* Ego quidem præfatas clausulas transcripsi, vt ex ipsis melius res ipsa constaret. Nec solùm participant Cistercienses omnia priuilegia concessa, sed etiam concedenda à Pontificibus, vt ex Bullis Apostolicis in eorum fauorem expeditis, apertè constat. In præsenti autem obseruandum est, quamuis non sit idem communicatio Indulgentiarum, ac communicatio priuilegiorum, nec hac concessa, illa intelligatur indulta; attamen Ordines Militares communicare etiam indulgentias, quibus gaudent aliæ sacræ Religiones, nam inter has ipsas dari communicationem indulgentiarum ex pluribus Bullis Pontificijs constat; De quibus videatur Pater Quintana dueñas *tom. 1. singular. in appendic. tractat. 4. ex dub. 7.* Vbi plures ex Indulgentijs recenset. Nos de eis agemus *disq. 12. quæst. 6.*

109 Cæteri etiam Ordines Mendicantes communicant priuilegia concessa Ordinibus Militaribus, vt latè ostendit Emanuel Rodriguez *vbi suprà, tota quæstion 55.* & id supponit *articulo vigesimo secundo.* Ibi etiam recenset priuilegiorum communicationem, quæ Ordinibus non Mendicantibus est concessa; eaque omnia ex Bullis Pontificum liquent. Tractat etiam *ibidem*, quomodo sit priuilegiorum communicatio? an, qui ea participant, possint eis vti aduersus illos, à quibus participant? Et plura alia huiusmodi, quę non sunt nostri instituti specialis, sed omnibus Religioni-

bus, & Religiosis communia; quæ autem ita se habent, ad Tractatus de statu Religioso, & de Regularibus spectant, & sua proportione, ac respectu seruato, applicanda sunt Ordinibus, & Religiosis Militaribus.

110 Id tamen præ oculis est habendum, nullam Religionem posse communicare priuilegia alterius, quę proprio Instituto, & obseruantiæ repugnant; cuiusmodi sunt plura concessa Ordinibus Militaribus, verbi gratia, posse Equites contrahere nuptias, testari, aliaque similia; Quæ quis non videat opponi cæteris Sacris Religionibus? Quare, cum à Pontificibus communicatio priuilegiorum conceditur, subintelligi debet, dummodo obseruantię proprię regulari non contrarientur; & hæc limitatio, quamuis expressè non apponatur, implicitè apposita est censenda; Quippè Pontifices concedunt priuilegia in fauorem ipsorum Ordinum, cui fit concessio; non autem esset fauor, sed odium, & dispendium Religionum, quod in earum laxationem, & dissipationem tenderet; quod autem ad fauorem est introductum, nequit ad odium retorqueri, contra ipsam rationem naturalem, & sacrorum Canonum Decreta.

111 Inquires, an Ordines Militares communicent priuilegia Societatis IESV? Hoc dubium excitat idem Emanuel Rodriguez *vbi suprà, articul.* 17. de omnibus Ordinibus Mendicantibus, & de eis, qui Mendicantium priuilegia communicant. Ratio dubitandi est, quia aliqua priuilegia concessa sunt Religionis Societatis IESV à Sede Apostolica, ea limitatione apposita, vt alijs Sacrorum Ordinum Regularibus minimè communicentur, & de his est controuersia; nam alia sanè participantur, quamuis concessa fuerint post Bullas communicationis priuilegiorum expeditas in fauorem sacrarum Religionum; in his enim conceditur communicatio priuilegiorum, tum eorum, quę hactenùs concessa sunt, tum illorum, quę deinceps sunt concedenda; præterquam quòd post concessa priuilegia Societati IESV, aliquæ Bullæ expeditæ sunt à Pontificibus erga Sacros Ordines, in quibus eorum priuilegia confirmantur; vnum autem ex priuilegijs est prædicta communicatio. Affert eas Bullas Emanuel Rodriguez *vbi suprà.*

112 Ipse verò Author fatetur, prefatum dubium sibi, & alijs apparere difficile, & congruum fore, vt mens Sedis Apostolicę circa id exprimenda postularetur. Quare nequit firma stabiliri decisio. Etenim ex vno capite ea limitatio à Pontificibus prefixa, nempè quòd illa priuilegia alijs Religiosis non communicentur, ita exponi debet, vt non sit inanis, ac frustranea, & vt aliquid operetur; Si autem eodem modo daretur communicatio eiusmodi priuilegiorum, ac cęterorum, inquiro, quam vim, aut effectum ea clausula limitationis haberet? Hoc mihi non exiguam vim ingerit. Ex alio capite, cum Successores eorum Pontificum, qui illam limitationem prefixerunt, confirmauerint aliquibus Religionibus sacris omnia sua priuilegia, & communicationem gratiarum (quin & addendo, etiam Societatis IESV) & rursùs hæ nouæ confirmationes ad omnes Religiones, quæ communicant priuilegia aliarum, extendantur, videtur, Pontifices voluisse, vt ea etiam priuilegia sub limitatione expedita communicentur, dum contrarium expressè non constet; si quidem benencium Principis late est interpretandum. Sic sentit Emanuel Rodriguez *suprà vers. At circa.* Iuxta quem sentiendi modum Ordines Militares priuilegia Societatis IESV communicabunt.

113 Circa priuilegium non soluendi decimas possemus integrum Tractatum conficere. Iam diu id sub contentione est. Quippè Equites Militares ad non soluendum decimas ex suis bonis ostendunt plures Bullas Pontificum, qui id priuilegium ipsis concesserunt, seu declararunt, ab illis non esse soluendas; Et in sententia tuente, eos strictè Religiosos, adhuc nouum indè sibi patrocinium parant. Varię Iuris allegationes super hoc prodierunt; & in fauorem Ordinum Militarium doctissimo pro suo more, & genio scripsit Dom. D. Michael de Luna & Arellano Regij Senatus Ordinū Consiliarius. Attamē nūc Equites Militares è suis bonis non secùs, ac alij laici, decimas persoluunt. Hic stylus est; qui sanè persisteret, dū aliud per Iudices supremos non de-

cla-

claretur. Vnde, cum ad hanc quæstionem exornandam plura hinc inde non exiguo conatu parārem, frustraneum duxi laborem; nam his, quę consuetudo iam fert, & quæ sub lite sunt, nihil roboris ad decisionem, seu ad praxim superadditur, si approbentur ab vno, vel alio Authore, nec è contra mutantur; si reprobentur. Quare decreui inani labore paginas non adimplere, cum hoc opus concinnetur ad praxim; nec intendamiuris allegationem pro sententia litis obtinendæ conficere, cum id non sit instituti præsentis. Mota *in reg. Ord. D. Iacobi, libr. 2. capit. 4.* Bullas Pontificias affert, quibus Equites Iacobæi Monasterijs Ordinis decimas soluere præcipiuntur.

114 Sed quid dicendum, si Frater Clericus ante Professionem bonorum suorum proprietati renūtians sibi vsumfructum reseruet, an ex eo decimas sit soluturus? Supponendumque est, de licentia Prælati posse Clericos Fratres vsumfructum sibi reseruare, quin Paupertatis votum violent; Dico ergo, in decimis persoluendis à Religiosorum Monasterijs esse varias consuetudines, concordias, & lites pro singulis diœcesibus, & Prouincijs. Quare consuetudini erit standum; vnde, si Monasterium non soluat decimas ex bonis, quæ de nouo adquirit per renuntiationem illorum factam à Religioso in fauorem Monasterij; nec debebunt solui decimæ ex illorum vsufructu, qui absolutè est Monasterij, seu Ordinis, de cuius licentia eo gaudet Clericus Frater. Si verò consuetudo sit, vt ex prædictis bonis de nouo adquisitis decimæ soluantur, pariter ex illo vsufructu erunt soluendæ.

Quæstio 4. De potestate Ordinum Militarium ad eligendos Iudices Conseruatores.

§. 1. *Exponitur, & stabilitur potestas.*

115 AD clariorem rei notitiam, breuiter suppono, Iudicem Conseruatorem institutum fuisse à Iure, vt aliquem, vel aliquos defendat à manifestis violentijs, & iniurijs. Ita *in cap. 1. & vltim. de Officio Iudic. deleg. lib. 6.* Censent aliqui, eius potestatem esse ordinariam, & inde sequitur, posse eam delegare, iuxta *c. inter cætera, de offic. deleg. c. cum Episcopus, de offic. ordinar. lib. 6. leg. more, 5. ff. de iurisdict. omn. iudic. leg. cognitis, 9. cum proprium, ff. de officio eius, &c.* Receptior tamen sententia tenet, esse Iudicem delegatum, nisi expressè Ius, aut Pontifex eum constituerit Ordinarium; sicut Pius Quintus, & Gregorius XIII. constituerunt Conseruatores nostræ Societatis IESV; de quo Pater Molina *de iust. tom. 6. disputat. 29. num. 1.* Quare communiter Conseruator suam iurisdictionem delegare nequibit, nisi in casibus in Iure permissis. Amplissima est iurisdictio Conseruatorum ex Iure, vt constat ex eo *capit. 1. & vltim. de officio delegat. libr. 6.* & tradunt Portel *de dubijs Regular. verbo, Conseruatores.* Barbosa *de potestat. Episcop. 3. part. allegation. 106. num. 2.* Sed Tridentinum eam restrinxit *sess. 14. cap. 1. de reform.* At declarauit, restrictionem non intelligi circa Conseruatores Academiarum, Collegiorum, Religionum, & Hospitalium, quibus dispositionem Iuris communis illibatam reliquit.

116 Iuxta prædictum Ius *in cap. vltim. de offic. delegat. lib. 6. & in cap. statutum, de rescript. libr. 6.* possunt esse Conseruatores Episcopi, & eorum Superiores, Abbates, & Dignitates Ecclesiarum. Videatur Syluester *in summ. verbo, Conseruatores, num. 2.* Canonicos Ecclesiarum Cathedralium posse esse Conseruatores, negant aliqui Authores, sed affirmant Speculum, Rodriguez, Gomez, & alij, quos refert, & sequitur Barbosa *vbi supra ex num. 10.* Machado *tom. 1. de perfect. Confessar. libr. 4. part. 3. tractat. 1. document. 2. numer. 2.* Imo & Canonicos Ecclesiarum Collegialium in Iudices Conseruatores eligi posse, eo quòd in pluribus hę Ecclesiæ æquiparentur Cathedralibus, contra aliquos defendunt Riccius *in praxi fori Ecclesiastic. decis. 637.* Seraphinus *decis. 22. part. 1.* Nec dissentit Machado *vbi nuper numer. 3.* Rursùs aliqui negant, Vicarios Generales Episcoporum, seu Capitulorum, Sede vacante, posse esse Conseruatores, eo quòd non habeant Dignitatem Ecclesiasticam, vt exigitur à Iure; at id affirmant Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. regular. quæstion. 65. articul. 13.*

Pauin. *de potest. Cap. p. 2. q. 10. n. 6. & alij.* Id communiter docetur, non posse quẽ esse Iudicem Conseruatorem illius, in cuius territorio temporali, aut spirituali versatur. Constat ex prædicto *cap. vlt. de Offic. deleg. lib. 6.* & cum communi tradit Petrus Gregorius *lib. 4. syntag. c. 22. num. 8.*

117 Circa hæc aliqua obseruanda sunt. Primò, nomine Episcoporum, ac Prælatorum, qui possunt in Conseruatores eligi, comprehendi etiam Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali pro foro externo gaudentes. Secundò, etiam si quis nequeat esse Conseruator illius, in cuius territorio versatur, hanc tamen prohibitionem non extendi ad Conseruatores Regum, cum Reges non aliundè aduocare debeant Conseruatores, quam à suo Regno; & hinc pro iurisdictione, qua Rex noster, vt Administrator Ordinum Militariũ gaudet, Conseruator nunc temporis in Curia ab ipso electus existit.

118 Obseruandum est tertiò, de Prælatis Regularibus esse contentionem, an possint esse Iudices Conseruatores; Negat Diana *part. 9. tract. 9. resol. 26.* afferens Breue Innocentij X. & præterea Dom. Don Didacus Frances de Vrritigoyti Episcopus de Barbastro *in Pastorali Regul. p. 1. claus. 2. num. 3. & claus. 3. ac 4.* addit, nec posse Religiosos esse Conseruatores, quamui sint Canonici Ecclesiarum Cathedralium. *Ibidem* docet, Canonicos Ecclesiarum Collegiatarum non posse in Conseruatores eligi, Attamen posse Prælatos Regulares eligi in Iudices Conseruatores, tuentur Imola, Bonacina, P. Thomas Sanchez, quos refert Machado *vbi suprà numer. 5.* necnon vterque Rodriguez, Moneta, Miranda, Armilla, Cochier, & Bartholomæus Fumus, apud Dom. Vrritigoyti, *vbi nuper*, P. Quintanaduenas *tom. 2. in Append. tract. 3. singul. 7. num. 7.* Et quidem praxis ita fert; & in nostra Salmanticensi Ciuitate vidi Rectorem Collegij Alcantarensis, qui solùm est Prælatus Regularis, pacificè gerentem munus Conseruatoris. Videatur Bruno Conaing. *in priuileg. Regular.*

119 Obseruandum est quartò, Coadiutores Canonicorum posse eligi in Conseruatores, iuxta sententiam Patris Castro Palao, Acosta, & Machado apud eumdem Dom. Vrritigoyti *suprà clausul. 5. num. 17.* Qui tamen cum Nicolao Garcia, & alijs defendit oppositum. Ipse autem *part. 2. quæst. 26.* cum Dom. Salgado tuetur, si non dentur Viri in Dignitate Ecclesiastica constituti, & in Synodo designati (quæ est conditio requisita) posse alios eligi in Conseruatores; idque posse prestari à Religiosis Societatis IESV, iuxta Bullam Gregorij XV. quæ incipit, *In supereminenti.*

120 Obseruandum est quintò, Gregorium XV. in sua Bulla expedita die 20. Septembris, anno 1621. præfixisse normam Conseruatorum, & causarum, ac iudicij. In ea ergo præscribit, coram Conseruatoribus non posse Regulares esse Actores, sed dumtaxat Reos; Idque intelligi adhuc in causis ciuilibus, tenent Diana, Barbosa, Bordonus, Cochier, Cespedes, & P. Pellizarius; quos refert, & sequitur Dom. Vrritigoyti *suprà, Clausula 8. num. 3.* Rursùs *ibidem* statuitur, si competentia oriatur inter Iudicem Conseruatorem, & Ordinarium, iudicandam esse controuersiam per arbitros in forma Iuris electos. Præterea Pontifex solùm permittit, eligi Conseruatores ad manifestas violentias, & iniurias; Et hęc Gregorij Bulla est reuocatoria omnium Conseruatoriarum. Plurimæ circa Conseruatores quæstiones ventilantur, quę apud Authores relatos possunt recoli.

121 His prælibatis, cum olim Ordines Militares aliquibus vexarentur violentijs contra sua priuilegia, Immunitates, & ditiones, Pontifices id ægrè ferentes, diuersis temporibus, speciales litteras Conseruatorias expedierunt, committentes personis determinatis Ecclesiasticis, vt Ordines, eorumque Regulares, ditiones, & loca ab omnibus innasionibus, iniurijs, & violentijs defenderent, armis Ecclesiasticis vtendo, ac sententias pronuntiando, à quibus solùm ad Pontificiam Sedem appellatio daretur. Sic in fauorem Ordinis Alcantarę litteras expediuit Gregorius IX. quę afferuntur in Bullario Alcantaræ *pag. 17. & pag. 26.* & Alexander IV. *pag. 31.* & alij Pontifices. Postmodùm verò in ampliori forma, absque limitatione casuum, & materiæ, & plures designando, qui Conseruatores esse possent, ac reuocãdo alia priuilegia alijs indulta cõtra Iudices Coseruatores, Bullas expedierunt ad eiusmodi Coseruato-

res

res eligendos, plenissima eis potestate, ac iurisdictione commissa. & quamuis singuli Ordines Militares specialibus ad id Bullis gaudeant, vnusquisque tamen fruitur extensionibus, & indultis alteri concessis, ratione communicationis priuilegiorum; Pontifices enim exprimunt, ita ad inuicem ea cõmunicari, ac si specialiter expresse, & de verbo ad verbum fuissent singulis concessa.

122 Igitur in fauorem Ordinis D. Iacobi expedierunt Bullas Conseruatorias Leo X. anno 1514. Clemens VII. cuius, & Leonis X. mentionem exprimit in sua Bulla Conseruatoria amplissima Pius V. quæ affertur in Bullario Alcantarę, *pag.* 229. In qua repetit Pontifex id ipsum, quod alij Pontifices respectu aliorum Ordinum Militarium in concessione priuilegiorum frequenter pronuntiant, nempè ea priuilegia esse remuneratoria, indeque nos non semel inferimus, subire naturam quasi contractus oneroſi; Verba Pij V. sunt; *Dum attentiùs inter mentis arcana recolimus egregiam operam, antiquitùs per eos, qui pro tempore fuerunt, Magistros, & Administratores, ac dilectos filios Conuentum, Milites, & personas Militiæ S. Iacobi de Spatha, sub regula S. Augustini, in Mauris, & alijs, qui magnam Hispaniæ partem occupauerant, Infidelibus, ab auitis sedibus non solùm arcendis, sed etiam post plures periculosas pugnas, tandem cum Domini exercituum adiutorio profligandis, & à patria expellendis, Deo, & Ecclesiæ Sponsæ suæ, patriæque, varijs temporibus hactenus impensam, & quam impigrè, quoties sese ad id offert occasio, impendere conantur, dignum, quin potiùs debitum, existimamus, vt exemptiones, & priuilegia, quæ illis, virtutum, laborumque suorum in tuitu, per Sedem Apostolicam concessa sunt, quò firmiùs illibata persistant, authoritatis nostræ præsidio roboremus, & c.* Plurima similia possem afferre, nisi breuitati cõsulerem.

123 In fauorem Ordinis de Calatraua expediuit Bullam Innocentius VIII. anno 1488. die 1. Iulij, quę incipit, *Venerabilibus Patribus.* In qua facultatem, & iurisdictionem Conseruatoriam indulget, grauiterque dolet, ac conqueritur de violentijs, & iniurijs illatis Ordini, contra ipsius exemptiones, & priuilegia. Eumdem dolorem, acremque querelam grauissimis verbis manifestant Pontifices allati *suprà* ob violentias illatas Ordini Alcantaræ, eiusque Regularibus.

124 In fauorem eiusdem Ordinis de Alcantara, præter Bullas *vbi* *super* relatas, expedierunt Bullas Conseruatorias in amplissima forma Clemens VII. cuius litteræ afferuntur in Bullario Alcantaræ *pag.* 120. & Clemens VIII. die 11. Nouembris anno 1595. quæ incipit *Vniuersis singulis*, & refertur ab Emanuele Rodriguez *tom. 1. qq. Reg. quæst. 27. art. 22.* Deindè Ordinibus Militaribus Ciſtercienſibus competunt Bullæ Conseruatoriæ expeditæ erga ipsum Ordinem Cistercien sem.

125 In fauorem Ordinis Sancti Ioannis extat inter alias celebris Bulla Pij V. quæ incipit, *Circunspecta*, expedita anno 1560. & alia Vrbani VIII. expedita anno 1624. Idem anno 1629. confirmauit omnia priuilegia Ordinis, id ipsum præstiterat Gregorius XV. anno 1621. & affertur in Bullario eiusdem Ordinis, *ex pag. 3. vbi ex pag. 40.* potestas eligendi Conseruatores continetur.

126 Optarunt enixè Pontifices, vt priuilegia concessa Religionibus omnibus inuiolata seruarentur, & similiter priuilegia Ordinum Militarium; Indè Pius V. in Bulla *suprà* relata ait; *Nos igitur, qui salubrem Religionum quarumlibet, & maximè Militiarum, ac Catholicorum Regum preces, per Sedem eamdem institutarum, directionem, ac immunitatum, & priuilegiorum, sibi, tanquam de Republica Christiana benemeritis, per dictam Sedem concessionem, & præseruationem sincero desideramus affectu, & c.* Hinc etiam in alijs Bullis conquerũtur acerbè Pontifices, quòd, cum Sedes Apostolica Ordinibus Militaribus maiora, quàm alijs, indulserit priuilegia, ipsius Sedis votis, & animo resistatur, dum ea violantur. An autem Equites trium Ordinum Militarium possint eligere Iudices Conseruatores, philoſophandum est iuxta sententias *superius* appositas, quæ præ oculis sunt habendæ; Nec enim Senatus Regius Castellæ admittit in pluribus casibus electionem Conseruatorum ob fundamenta, *suprà* allata; quod præsuppositum volo ad dicenda *inferius.*

127 Hi autem Iudices designantur ad propulsandas iniurias, aut violentias, quæ contra priuilegia, & essemptiones Ordinum Militarium intenduntur ab his, qui conueniri non possunt coram Iudicibus proprijs Ordinum, nec coram ipsorum Senatu, eo quòd in illos non detur, iurisdictio. Vnde, si litem moueat aliquis Episcopus, aut Ecclesia Cathedralis, vel Monasterium, & intendant quidquam contra priuilegia Ordinum, aut Concordias cum eis peractas, v. g. super decimis, visitatione Ecclesiarum, iurisdictione, reddituum perceptione, & similibus alijs, quæcumque sint, nec defensio liceat ipsi Administratori, vel Ordini, aut suis Prioribus, Vicarijs, Conuentibus, Collegijs, seu Comendatarijs, coram proprijs Ordinis Iudicibus; Conseruator, aut Conseruatores designantur virtute tot Bullarum, & Indultorum Sedis Apostolicæ, qui per iurisdictionem ab ipsa dimanantem eos omnino tueantur. Audi Pium V. *Et insuper statuimus, & ordinamus, quod deinceps in perpetuum Philippus Rex, & pro tempore existens Magister, seu Administrator, ac Priores, Præceptores, Fratres, Officiales, familiares, seruitores, vasalli, & alij, vt præfertur, expressi, vbicumque sint, vel degant, aut permaneant, ratione præmissorum, aut quorumcumque aliorum in ipsis litteris contentorum, coram alijs, quàm supradictis suis Conseruatoribus, aut ad alios conuenien dos compelli; nec ab eis, aut eorum gestis, præterquàm à definitiuis sententijs, seu vim definitiuæ habentibus appellari; & tunc appellationum causæ, tàm in personalibus, quàm realibus, ex mixtis causis, tàm actiuè, quàm passiuè interponendarum, non nisi ad Sedem præfatam immediatè, & non alibi referri; ac inibi dumtaxàt audiri, & terminari possint, &c.*

228 Ecce exprimuntur personæ, pro quibus eligi queunt, & debent Conseruatores, & ab horum gestis, ac sententijs nulla datur appellatio; à definitiuis autem, siuè Actores, siuè Rei appellent, immediatè ad summum Pontificem, & non ad alium, est appellandum. Hinc, cum Nuntius Summi Pontificis cæpisset agnoscere de causis spectantibus ad Vicarios ditionum Ordinis D. Iacobi, requisitus per litteras Conseruatorias se inhibuit, & à cognitione destitit, vt videre est apud Don Franciscum de Ocampo in *Allegatione Iuris, seu Memoriali pro Vicarijs de Aledo, & Totana, & Campi de Montiel*, vbi hanc materiam latè exornat, & argumentis, ac authoritatibus Pontificum firmat.

129 Ibidem Pius V. sub excõmunicatione latæ sententiæ, ac sub alijs grauissimis pœnis prohibet, ne vlli alij Iudices, quicumque sint, quouis prætextu præsumant ad suum Tribunal trahere quemquam ex his, pro quibus Conseruatores eligendi potestas Ordinibus indulgetur; & denegat, ac reuocat quælibet priuilegia contraria, sub quolibet tenore concessa, ac ea pro expressis habet, non secùs ac si de verbo ad verbum exprimerentur; nullamque firmitatem, aut robur omittit, vt suus animus, voluntas, & concessio intelligantur, vt integrè, ac inuiolabiliter obseruentur. Idem continetur in Bullis Conseruatorijs Ordinum Calatrauæ, & Alcantaræ.

130 Materia autem, circa quam Conseruatores eligi possunt, est latissima, scilicèt si violentia, aut iniuria, aut violatio à quoquã fiat, *Tàm ratione personarũ, quàm Magistratus Præceptoriarum, seu Baiuliuarum, Conuentuum, Priorataum, Ecclesiarum, & locorum quorumcumque, nec non bonorum, fructuum, prouentuum, emolumentorum, priuilegiorum, exemptionum, rerum, & iurium, ac iurisdictionum, necnon præeminentiarum omnium, & singulorum, &c.* Ita Pius V. Idem ait Innocentius VIII. respectu Calatrauensium; *Super restitutione huius modi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, iurisdictionum, iurium, & bonorum mobilium, & immobilium, reddituum quoque, & prouentuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibuslibet molestijs, atque damnis præsentibus, & futuris, &c.* Latiùs eadem habet Clemens VII. respectu Ordinis Alcantaræ; *Super restitutione huiusmodi castrorum, villarum, oppidorum, & aliorum locorum, terrarum, domorum, possessionum, legatorum, decimarum, donationum, iurium, iurisdictionum, feudorum, dominiorum, & bonorum mobilium, & immobilium, fructũ quoque, reddituum, prouentuum, & aliorum bonorum, necnon responsionum, & pecuniarum summarum, ac rerum aliarum eis pro tempore debitarum huiusmodi solutionem, ac priuilegiorum, exemptionum, & indultorum prædictorum, nunc, & pro tem*

pore

pore eis concessorum obseruatione, nec non de quibuslibet molestijs, iniurijs, atque damnis præsentibus, & futuris, &c. Hæc ipsa pronuntiat Pius IV. respectu Ordinis D. Ioannis. Nihil ergo, quo Ordines Militares, eiusque Regulares, vasalli, capellani, famuli, loca, bona, iura, & Ecclesiæ molestari possunt, subterfugit potestatem, & iurisdictionem Conseruatorum.

131 Hi autem omnibus remedijs Iuris, pœnis, & Ecclesiasticis censuris vti valent contra *Occupatores, seu detentores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cuiuscumque Dignitatis, status, gradus, Ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, authoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis.* Similia habentur in Bullis Conseruatorijs aliorum Ordinum Militarium *suprà* relatis. Vnde conspicuum est, nullam personam Ecclesiasticam, aut secularem, in quacumque Dignitate, Prælatura, aut munere constitutam à Conseruatoribus Militiarum eximi posse, hosque in omnes absque vlla distinctione posse procedere.

132 Facultas autem eligendi, ac designandi Iudices Conseruatores, aliunde habiles, & capaces conceditur, tum Ordini, tum Communitatibus, tum demùm personis. Hinc loquens Clemens VII. in Bulla Alcantarensibus indulta cum Conseruatoribus designandis, eis præcipit, vt à quolibet requisiti suum munus obeant; *Facturi dictis Carolo, & pro tempore existenti Administratori, seu Magistro, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, personis, capellanis, familiaribus, seruitoribus, & vasallis prædictis, cum ab eis, vel procuratoribus suis, vel eorum aliquo fueritis requisiti, &c.* Itaque, cum initio Bullæ Pontifex potestatem, & iurisdictionem Conseruatoriam respectu Ordinis Alcantarensis comiserit *Archiepiscopis, & Episcopis, Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in Dignitate Ecclesiastica constitutis necnon Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicarijs, in spiritualibus, generalibus, vbilibet constitutis*; In inferioribus subijcit, quòd statim, ac requirantur, exerceant iurisdictionem Conseruatoriam. Quare illi omnes, & illorum singuli à Pontifice designantur Conseruatores *in potentia*; &, vt sint Conseruatores *actu*, nulla alia electio, seu designatio requiritur, nisi quòd ex illis quilibet, cum omnes sint habiles, requiratur ab eis, vel ab eo, qui ad sui defensionem indiguerit Conseruatoria iurisdictione; eo quòd nequeat coram Iudicibus proprijs Ordinis sua iura tueri, & molestias, aut iniurias propulsare. Similia extant in Bullis Conseruatorijs cæterarum Militiarum.

§. 2. *Obseruationes circa Iudices Conseruatores Ordinum Militarium.*

133 OBSERVA primò, ex dictis liquidò inferri, à quibus possint in Ordinibus eligi Conseruatores, seu potiùs determinari personæ ex habilibus ad id munus exercendum. Et in primis Rex noster pluribus titulis Conseruatores Ordinum designare potest; tum quia Magistri, Administratores, Rex Hispaniarum, & Successores exprimuntur in Bullis Conseruatorijs, ad eosque præcipuè immediatè diriguntur; tum quia, præterquàm quòd est Administrator, Caput, & Prælatus Supremus Militiarum, quæ intra Hispaniam fuerunt institutæ, est Patronus, & Protector earum, cui incumbit eorum vtilitati, priuilegijs, & exemptionibus sedulò prospicere. De quo *disq.* 1. Hinc de facto Iudices Conseruatores solet designare, & nunc temporis pro litibus Vicariorum Ordinis D. Iacobi Senatores, & Viros eruditissimos, & integerrimos, alias Ecclesiasticos, & habiles designauit. Capitula etiam Generalia, Senatus Regius Ordinum, Monasteria, & Collegia Militaria, seu eorum Superiores, Priores quilibet, Commendatarij, & cæteræ aliæ personæ in verbis Pontificis *suprà* relatis contentæ, possunt determinare personas, easque Bullis ipsis requirere, vt Conseruatorum munus exerceant. At verò, vt obseruaui, electio Conseruatorum in pluribus

bus euentibus non admittitur à Senatu Regio Castellæ, ne iurisdictioni Regiæ præiudicetur; cum per viam violentiæ causa ad illum adducitur. Videnda sunt, & supponenda dicta *superiùs*, iuxta quę sunt intelligenda, quæ *in hac quæstione* proferimus.

134 Obserua secundò, in verbis Pontificijs adductis *suprà* contineri, quinam sint habiles, vt Conseruatoriã iurisdictionem exerceant. Attamen, cum in nullis litteris Conseruatorijs plures exprimantur personæ, quàm in illis, & adhuc sub opinionibus sit, an sub eis alij non expressi includantur implicitè, vel per æquiparationem, vt libauimus *n.* 83. fit, quòd opiniones tutæ, & probabiles circa Conseruatores in communi, pariter aptentur Conseruatoribus Militiarum. Hinc poterunt esse Conseruatores illarum Canonici Ecclesiarum Collegialium iuxta dicta *suprà*. Et id firmatur, quia in litteris Conseruatorijs, de quibus *suprà* asseritur *Necnon Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum Canonicis*; vbi vox *aliarum* non debet restringi ad Carhedrales, cũ in sensu proprio, & rigoroso etiam includat Collegiales Ecclesias; imò & si exprimerentur Cathedrales, per æquiparationem posset ampliari, & extendi (cum non sit odium, sed fauor) ad Collegiales, vt ampliatur ab Authoribus *suprà* relatis; cum autem non exprimãtur, multò vrgentior est ratio, vt etiã Ecclesiæ Collegiales comprehensæ iudicentur. Id etiam mihi suadeo, nam Bullæ Conseruatoriæ Ordinum Militarium ampliores sunt, quàm aliquæ aliæ litteræ Conseruatoriæ, vnde plures etiam personas expressè Pontifices reddunt habiles ad munus Conseruatorium; Hoc cernitur adhuc, nam, vt attigimus *superiùs*, etiam est controuersia de Vicarijs Generalibus Episcoporum, an possint esse Conseruatores; & tamen ea controuersia locum non habet respectu Ordinum Militarium, cũ exprimantur in ipsis litteris Conseruatorijs, *vbi suprà*

135 Prætereà iuxta asserta *superiùs* poterunt Superiores locales Monasteriorum esse Conseruatores Ordinum Militarium, & à fortiori Prælati mediati, qui sunt ipsorum Superiores. Vndè obiter obseruaueris, Priores, & Rectores Monasteriorum, & Collegiorum Militarium posse esse Iudices Conseruatores respectu eorum, qui in eorum territorio, aut potestate spirituali, vel temporali non degunt; nempè Prior, aut Rector Iacobæus potest eligi in Conseruatorem alterius Ordinis Militaris, vel Religionis, & sic ad inuicem; Etenim Superiores locales Regularium sunt. Quin & aliqui Priores, scilicèt de Veles, S. Marci, Alcantaræ, de Magaçela, de Rollan, & similes in Dignitate Ecclesiastica sunt constituti. Quare in praxi ita obseruatur, & nunc temporis, cum hæc elaboro, Fr. Don Martinus de Aponte, & Zuñiga, Vir, præter sanguinis stemmata, litteris, & prudentia conspicuus, & in rebus Ordinum Militarium apprimè versatus, Rector Collegij Alcantarensis Salmantini, munus Conseruatoris respectu duorum Ordinum exercet. Et, quamuis iuxta dicta *num.* 83. plures sint Constitutiones Pontificiæ, quæ prohibent, Regulares esse Conseruatores, & in Iure sunt præfixi hi, qui id munus gerere possunt, cum aliorum exclusione, & præfati Regulares ibi non præfiguntur, attamẽ pro eis stant Authores *ibi* relati, & in Indijs, ac in Hispania munus Conseruatorum gerunt. Et opinio ea vim accipit ex eo, quod docet Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. regular. quæst.* 65. *art.* 3. Superiores locales Regulares posse esse Conseruatores, quia sunt in Dignitate Ecclesiastica constituti; quod est requisitum præfixum in Iure. Demùm per Bullas, & priuilegia concessa Ordinibus Mendicantibus, quæ ipsi omnes, & Militares participant, posse Superiores Regulares eligi in Conseruatores, docet, pluribus allatis, nouissimè Fr. Ioannes de S. Sacramento, *de officio, & potest. Prioris Claustralis, parte* 3. *num.* 310.

136 Ex prælibatis etiam infertur, Iudices Conseruatores non fore eligendos ex his, qui in territorio spirituali, aut temporali versantur; excepto territorio Regum respectu ipsorum; nam, si Rex, vt Administrator Ordinis, velit eligere Conseruatorem suæ iurisdictionis, aut bonorum mensæ Magistralis, vel similium, quem eligat, qui in eius territorio non degat? At, si Capitulum Generale v. g. Ordinis D. Iacobi velit designare Conseruatorem suę iurisdictionis, nequit designare

Priorem

Priorem de Veles, aut S. Marci, & sic de cæteris. Attamen introspiciendum est, ad quid designetur Conseruator; Nam Commendatarius v. g. Ordinis Alcantarensis potest Conseruatorem eligere, vel vt decimas sibi debitas defendat, vel in sententia tuente, Equites esse strictè Religiosos, vt iniuriam personalem iuridicè vendicet. Si ad primum sit designandus Conseruator, censeo, non posse designare Priorem, aut Rectorem Alcantarensem, nam tunc defenditur ius, & iurisdictio Ordinis, (estò Commendarius pro tunc eis iuribus gaudeat) sub Ordine autem sunt, & ei omnino subiecti Rector, & quilibet Prior; id autem in Conseruatoribus non permittitur, & meritò, quia nemo debet, nec potest esse Iudex in causa propria contra alium alienum, & quasi exterum; causas autem Ordinis, vt suas, & proprias, habet quilibet ex Ordine, vnde suspectus indicaretur. Ad secundum verò euentum, arbitror, posse designari eum Priorem, aut Rectorem in Conseruatores; nam ea non est causa Ordinis, vt Ordo est, sed personalis cuiusdam ex Ordine, nec militat ratio *nuper* adducta, nec ille Prior, aut Rector versatur in territorio spirituali, vel temporali eiusmodi Commendatarij.

137 Obserua tertiò, ad eligendos communiter Iudices Conseruatores, opus esse manifestis iniurijs, & violentijs, & licèt id requisitum subintelligendum esse videatur in litteris Conseruatorijs Ordinum Militarium; at Conseruatores Ordinum eiusmodi, ac personarum, aliquis contendat, posse eligi, quamuis violentiæ, aut iniuriæ non sint manifestæ; Hinc ait Pius V. in Bulla *suprà* relata, Conseruatores debere procedere *Contra inferentes iniurias, seu grauamina, vel damna super bonis, iuribus, priuilegijs, & indultis, &c.* Et Innocentius VIII. erga Calatrauenses, iubet Conseruatoribus, ne permittant, eos, aut eorum famulos super suis bonis, & iuribus *Indebitè molestari, vel eis grauamina, seu damna, vel iniurias irrogari;* Et notanda est ratio motiua concedendi iurisdictionem Conseruatoriam, quam ibi Clemens affert, nempè molestantibus iura, & priuilegia Ordinis resistere, & Ordini *remedio subuenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & alijs aditus committendi similia præcludatur.* Eadem prorsùs verba repetuntur in Bulla Clementis VII. erga Alcantarenses.

138 Itaque iuxta Ius commune *in cap. 1. & cap. fin. de officio delegati, lib. 6.* exemptis solitum est, designari Conseruatores ad defendendos eos cōtra manifestas iniurias. At Pontifices Ordinibus Militaribus eos concedunt simpliciter, & absque addito, ad quascumque iniurias, & molestias, imò ad quascumque causas contra Archiepiscopos, Episcopos, & similes, de quibus nequeunt cognoscere Senatus Ordinum, nec alij ipsorum Ordinum proprij Iudices. Hinc que non esse necesse, vt iniuriæ sint manifestæ, potest aliquis conari. Quantum autem se extendat ea dictio *Pro quibuscumque causis* contenta in litteris Conseruatorijs, videatur apud Barbosam *in dictionar. tract. dict.* 317. *num.* 3. est enim vniuersalis, comprehendens omnia, & casus etiam improprios, ac omnem litem, & quæstionem. Hinc probat Ocampo *vbi suprà littera K.* à Pontificibus fuisse concessos Militijs non meros Conseruatores (prout in Iure sumuntur) sed Iudices suarum causarum Pontifici immediatos. Quod *lit. S.* etiam probat, quia meri Conseruatores, iuxta Ius commune, nequeunt se ingerere in his, quæ requirunt iudicialem indaginem, nec possunt defendere, nisi Reos; At Conseruatores Ordinum possunt iuridicè procedere, & sententias definitiuas pronuntiare, vt in litteris Conseruatorijs continetur; Et deindè etiam possunt suum munus exercere, cum defendendi ab illis sunt Actores, & trahunt Reos ad ipsorum Tribunal, vt expresè *ibidem* asseritur.

139 Obserua quartò consequenter ad *nuper* dicta, Ordinibus Militaribus, vtpotè à sui prima fundatione, & institutione exemptis, competisse potestatem eligendi Conseruatores ex Iure communi, adhuc antequam Bullæ *superius* relatæ fuissent in ipsorum fauorem expeditæ. Quare de facto, priscis illis temporibus, Iudices Conseruatores erga Ordinem de Alcantara extitisse, mihi constitit ex variis Instrumentis antiquissimis, quorum transcripta fideliter extracta vidi, ac perlegi.

Obserua

140 Obserua quintò, Pium V. in Bulla, de qua *suprà*, præmittere ante concessionem amplissimæ iurisdictionis Conseruatoriæ; *Saluis tamen decretis Concilij Tridentini de Conseruatoribus, & exemptis loquentibus*; Verùm in primis limitationes in Tridentino appositæ Conseruatoribus, vt *suprà* præmisi, non apponuntur ab eo respectu Conseruatorum Ordinum, & Monasteriorum. Deindè Ocampo *vbi suprà, littera Q.* contendit, eam clausulam appositam fuisse ex stylo Notariorum Curiæ Romanæ, & non esse limitatiuam concessionis. Etenim immediatè post illam concedit Pontifex amplissimam, & omnimodam iurisdictionem Conseruatoribus Ordinis Iacobæi, & Commendatariorum, Equitum, Fratrum, vasallorum, & aliarum eiusmodi personarum; Quæ concessio locum non haberet, si per eam clausulam limitaretur. Omninò autem absurdum est, existimare, in vna, eademque Bulla Pontificem concessisse indultum, & eiipsi impedimentum apposuisse, ne ad effectum posset perduci; & insuper geminasse clausulas fauorabiles, & ingens priuilegium significantes, ac has nihil operari; cum in priuilegijs exemptionum nec vna syllaba vacare debeat, & quælibet minima dictio suum debeat effectum operari, iuxta *cap. si Papa, versu, cum enim, de priuileg. lib. 6.* Videatur Riccius *in praxi tom. 1. part. 2. resol. 269.*

141 Nec priuilegijs amplissimis Conseruatorijs Militiarum quidquam detrahunt Constitutio Clementis VIII. expedita anno 1592. quæ incipit *Sanctissimus*, nec alia Gregorij XV. quæ eadem voce *Sanctissimus* incipit, data anno 1621. quas affert Barbosa *de potest. Epis. 3. part. allegat. 106. ex num. 54.* Quippè in eis continentur derogationes generales, per quas exemptionibus non censetur derogatum, cum obstet regula de Iure quæsito, vt tradunt Tamburinus *de Iure Abbat. disp. 17. quæst. 4.* Idem Barbosa *ibidem, allegat. 123. n. 40.* Seraphinus *decis. 182. num. 4.* Loterus *de re Beneficiar. lib. 1. quæst. 24. num. 257.* & ei regulę per huiusmodi Constitutiones non derogatur; maximè cum Pius V. in Bulla Conseruatoria asserat, indultum à se, & à Prædecessoribus præstitum nullis alijs priuilegiorum concessionibus, reuocationibus, suspensionibus, modificationibus, derogationibus, alijsque contrarijs dispositionibus, etiam motu proprio, ex certa scientia, de plenitudine potestatis, consistorialiter, ad instantiam Imperatorum, & Regum, seu eorum contemplatione, ex quibuscuis quãtumcumque vrgentissimis causis, & iustissimis, quomodolibet, & sub quibuscumque clausulis, formis, tenoribus, etiam vim contractus, legis, aut statuti perpetui retinentibus, editis, ac edendis, *Aliquatenùs comprehendi, neque illis vllo vnquam tempore, etiam per Sedem præfatam, derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & datis præsentibus expressa mentio habita, & derogatio, suspensio, limitatio, reuocatio, aliaque præfata de Militiæ huiusmodi Administratoris expresso consensu* (qui consensus, nec expressus, nec tacitus interfuit, quinipsè Administrator vius est potestate sibi concessa à Pio V. adhuc post illas Constitutiones) *factæ fuerint; Et, si aliter derogari, reuocari, suspendi, & limitari contigerit, derogationem, reuocationem, suspensionem, & limitationes præfatas nullius esse roboris, vel momenti, & quoties ille emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restituta, & de nouo etiam sub quacumque data per ipsum Administratorem eligenda concessa esse, & censeri, ac vim validi, & stipulati contractus inter Sedem, & Militias præfatas habere, &c.* Quid firmius, clarius, & fauorabilius?

142 Ex his vltimis verbis amplius stabilitur idipsũ, quod Nos *disq. 1.* & non semel in hoc Opere premimus, & *nuper* libauimus, hoc priuilegium Conseruatorium, & alia concessa Ordini b. Militaribus habere vim *validi, & stipulati contractus*, seu quasi contractus onerosi, ac remuneratorij; Priuilegia autem concessa ob benemerita, ac obsequia, & beneficia in Ecclesiam collata, communiter absque ingenti causa, & seruatis aliquibus conditionibus, reuocari nequeunt, vt docent Tiraquellus *in leg. si vnquam, num. 24. Cod. de reuocand. donat.* Menochius *causæ Ferrarien. respons. 2. art. 1.* Fragosus, Oldraldus, Azeuedo, Aflictis, & alij relati ab Ocampo *vbi supra littera B.* & à Me *dicta disq. 1.* & probari potest *ex cap. cæterum, de rescriptis; cap. ex parte, de priuilegijs, cap. 2. de dolo, & contumacia.* Videatur Federicus de Senis *cons. 233.*

Ex

143 Ex dictis deducitur, Ordines Militares posse Iudices Conseruatores designare omnes eos, quos retulimᵃ ad quamlibet causam, siuè possessionis, siuè proprietatis, circa Ecclesiarū visitationem, iurisdictionē, decimas, & quæcumque alia pertinentia ad mensam Magistralem, Administratorem, Conuentus, Collegia, Prioratus, Commendas, Beneficia, Vicarias, Capellanias, & personas Ecclesiasticas Ordinis; & non posse Nuntium Pontificis, nec vllum Archiepiscopum, vel Episcopum compellere, aut trahere ad suum Tribunal quempiam ex illis propter vllam causam, litē, querelam, aut contentionem; Et à Conseruatoribus fore sententias definitiuas pronuntiandas, à quibus ad solum Romanum Pontificem immediatè, & non ad Nuntiū Apostolicum, potest appellari; & hæc priuilegia esse amplissima, & neutiquam restringenda, nec reuocata vllatenùs esse, nec reuocanda. Hęc est summa totius rei, satis ex solidis fundamentis Bullarum stabilitæ, quæ sunt obseruandæ, vt votis, animo, & desiderio Pōtificum indulgeatur, eorumque strictis mandatis obtemperetur. Hæc in cōmuni, & ex vi Bullarum sunt certa. In speciali autem, quid tenendum sit in litibᵘ exortis cum Ordinarijs, pendet ex speciali iure, quod est expendendum; & introspicienda consuetudo, possessio, & alia eiusmodi. Cæterùm competentiæ in Ordinibus Militaribus eodem modo sunt sequendæ, ac cum Iudicibus Ecclesiasticis; Eligitur Conseruator, & ipse se Iudicem declarat, causaque ventilatur apud ipsum; Ita docent Carleual *de iudic. lib. 1. tit. 1. quæst. 6. disp. 2.* Zeballos *de las fuerzas, 2. part. quæst.* 149. Morote *in patrocinio Ordinis de Alcantara, fol. 27.* & Thomas del Bene apud ipsum *n.* 117.

144 Circa Conseruatores plurimæ, ac variæ solent quęstiones ventilari, sed non sunt specialis nostri instituti, verùm communes omnibus Conseruatoribus, quæ longos sibi vendicant tractatus, à quibus in præsenti supersedendum est. Videantur Moneta *de Conseruatoribus*; Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. q. 65. per viginti articulos.* Omnes Sūmistę *verbo, Conseruatores*, Barbosa, Machado, Riccius, & alij in locis *in hac q.* relatis; Carleual, Zeballos, Thomas del Bene aliati à Ginesio Morote *in Patrocinio Ordinis de Alcantara, n.* 117. & Ego latè egi de Conseruatoribᵘ *tom. de Iure Academico lib. 1. ex n.* 516. *& num.* 557. *&* 684. *& lib. 3. n.* 9. Vbi plures retuli Authores. Tractatum de eis exornauit P. Iosephus Aldrete in libello, cui titulus *Dicæologia.*

Disquisitio 3. De ingressu, Nouitiatu, & Professione in Ordinibus Militaribus.

Quæst. 1. Quis admittat ad Ordines Militares? Et de Informationibus ante ingressum peragendis.

1 GRatia admissionis Equitum ad quemuis ex Ordinibus Militaribus in Hispania institutis fit à Rege nostro, vt Administratore perpetuo eorū, sicut olim fiebat à Magistris. Post gratiā præstitā, Præses Senatus Regij Ordinū designat Equitem, & Fratrē Clericum, (vel duos Equites in Regnis longinquis, vbi Fratres Clerici non adsunt) qui informationes de qualitatibᵘ, & requisitis peragāt; quæ deindè à Senatu ipso leguntur, ac examinātur, & post earum approbationē, solutis his, quę ab admittendis ad Ordines debentur, Rex noster cōmittit personis determinatis, vt Habitū concedant; vel is in Monasterijs ipsorū Ordinum, iuxta Definitiones, & Statuta præstatur; de quo agemus *infrà q. 6.* Vbi etiam de admissione Fratrum Clericorum, quorū admissio iuxta Definitiones, & Statuta est specialis.

2 Ad Ordinem S. Ioannis gratia admissionis pertinet ad Magnum Magistrum, vel de eius commissione ad Assembleā. Quin Summos Pontifices solere admittere aliquos, supponitur in ipsius Ordinis Statutis anni 1574. *tit. 2. n.* 44. ibi; *Quicumque authoritate Summorum Pontificum Ordinem nostrum professi fuerint, intelligat, se legibus nostris esse adstrictos.* Præterea, cum in aliqua Ecclesia Cōmendę Ordinis deficit Parochus, aut Capellanus, (qui solet vocari Prior) Cōmēdatarius, ad quē Ecclesia pertinet, potest recipere Clericū Sacerdotē, qui Ecclesiæ inseruiat, præsēntans illū Capitulo Prouinciali, seu Assēbleę, ex cuiᵘ cōmissione examinatur, & postmodū informatio

nes requisitæ fiũt, quibus approbatis, ex eadem commissione ad Ordinem admittitur. Ita extat *vbi suprà n. 25. & 26.* Hi autem Clerici Fratres designati à Commendatarijs non degunt in Monasterio, tẽpore nouitiatus; sed ab ipso Capitulo Prouinciali, vel Assemblea, deputatur illis pro Nouitiatu obsequiũ Ecclesiæ, cuius seruitio destinantur; atq; adeò ibi exercentes munus suum transigunt annum nouitiatus, & eo transacto, Professionem emittunt coram Religioso Ordinis ab ipsa Assemblea deputato. Quod ita esse in praxi, mihi constat.

3 Præter Equites, & Fratres Clericos in Ordine S. Ioannis sunt Confratres, seu Donati, qui pro signo afferunt in vestis parte sinistra tria tantũ brachia Crucis, dempta parte superiori; Hi vota Religionis non emittunt, sed tantũ ipsi dent amorem erga omnes Regulares ipsius Ordinis, eosq; ac eorum bona defendere, & quæq; nociua manifestare. Sed nec isti possunt ad Ordinẽ admitti absq; licentia, seu commissione Magistri. Ita in Statutis *tit. 2. n. 30. 31. & 32.* Preterea *ibidem tit. n. 11.* stabilitur, nullum admitti in Ordinem, siue Militem, siue Fratrẽ Clericum, qui non attigerit decimum octauum ætatis annum; (in quo non difficilè dispensari video) Magister tamen potest ad suum domesticum obsequium admittere in Ordinem sex pueros quatuordecim annos natos. De Monalib⁹ tã huius, quàm aliorũ Ordinum Militariũ, quoad admissionẽ, informationes, Professionem, & cætera ad ipsas spectantia, agemus *disq. 14.*

4 Ad Ordines Militares nullus admitti valet, qui ex vtroque parente sanguinis puritate non vigeat. Et Sixtus IV. in Bulla, quę incipit, *Ad tutamẽ*, expedita anno 1483. quæ affertur in Bullario Alcantaræ, *pag. 50.* prohibet sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, aliquem in Ordinem Alcantarẽsem admitti, qui sanguine infecto laboret, eoquòd ad finẽ Ordinis, nempè ad impugnandum Infideles, & orthodoxam Fidẽ tutandam non sint adeò idonei, qui sanguine inquinato fœdantur; Quo motiuo præfixo, ait Pontifex; *Nos igitur, qui Militiam ipsam, eiusque honorem, & incrementum nostris gerimus visceribus charitatis, ac continuè agitamus, qualiter Fides Catholica vigere, & augeri possit, quod eiusdem Militiæ, & illius personarũ, auxilio, & industria fieri posse confidimus, &c. Motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd deinceps nullus in Fratrem, vel Militem dictæ Militiæ assumatur, nisi de antiquo Christianorum genere ex vtroque parẽte fuerit procreatus. Districtiùs inhibentes Magistro, seu Administratori pro tempore existenti dictæ Militiæ, ac illius Fratribus, sub excommunicationis pœna, quam, si secùs fecerint, eorum quẽlibet ipso facto incurrisse, harum serie decernimus, nè aliquem contra tenorem statuti, & ordinationis huiusmodi in Fratrem, vel Militem dictæ Militiæ recipere quoquo modo præsumant; Ac decernentes, quascumque receptiones, quas contra tenorem ipsum fieri contigerit, & quæcumque pro tempore inde secuta, irrita, & inania, nulliusque fore roboris, & momenti.* Hæc excõmunicatio est latæ sententiæ, vt ex ipsius verbis manifestè constat. Verùm circa illam aliqua dubitari queunt.

5 Primò, quas personas comprehendat? Respondeo, comprehendere eos, qui ad admissionem alicuius infecti sanguinis cooperantur ex munere; scilicèt Senatores Ordinum, quibus examen informationum Rex noster committit, &, cum eas approbant, effectiuè, & principaliter in admissionem cooperarãtur. Deindè ipsum Regem, vt Administratorem, si monitus de informationibus, & de sanguinis defectu, iuberet, nihilominùs, aliquem ad Ordinem admitti (quod neutiquam vnquam cõtigit, nec continget) vel si gratiam Habitus præstaret ei, quem prænosceret sanguine infectum. Demùm Priorem Monasterij de Alcantara, & eos, qui cum ipso Fratribus gratiam admissionis conferunt, si ipsis adhuc ante Informationes (quæ peractæ ad Senatum Regium Ordinum mittuntur) constaret, illos sanguinis nota laborare. Quin & suscipientes Informationes, si notam sanguinis à testibus acceptã occultarent, in hac excõmunicationem incidere, arbitror, quia eis à Rege & Senatu Regio Ordinum fiditur, vt hanc qualitatem explorent, atque adeò sunt causæ principales admissionis. Verùm, si aliud requisitum occultarent, in eam censuram non inciderent, quia illa solùm est circa sanguinis puritatem, nec potest ampliari.

6 Secundò dubitari potest, an hæc censura Sixti IV. ad alios Ordines Mili-

Militares extendatur? Ratio dubitandi est, quia in fauorē Ordinis fuit præfixa, indeque videtur esse priuilegium, & cōsequenter fore ab illis Ordinibus communicandum. Nihilominus censeo, non communicari. Qui opè ipsorum Ordinū est proprium Statutum, quòd admittēdi ad illos puritatem sanguinis foueant; hæc autem censura dirigitur ad firmitatem eius Statuti, quare secundùm se nō est iudicandum speciale priuilegiū, sed specialis pena inducta ad firmiorem Statuti obseruantiam. Attamen motiuum Pontificis æquè omnes Ordines Militares respicit in ordine ad puritatem sanguinis.

7 Tertiò dubitari valet, quomodo intelligatur ea irritatio, & inualiditas eorum, quæ secùs fuerint peracta, à Pontifice præfixa? Respondeo in primis, si constaret Ordini post admissionem, imò post Professionē expressam, aliquē esse infecti sanguinis, posse, & debere iuxta Statuta, Habitum ab ipso tollere; indeq; interrogantur in admissione omnes, an hoc pacto velint Habitum suscipere, ipsiq; respondent, velle. Sic extat in Statutis D. Iacobi *tit. 4. pag. 86.* In Definitionibus Calatraue *tit. 6. cap. 13. pag. 217.* In Definitionib⁹ Alcantaræ *tit. 13. c. 9. pag. 144.* In Ordine D. Ioannis intra quinquēnium potest circa statutū quæstio contra Regularem moueri, & is, qui mouet, si non probauerit, talionis pœnā subit, & post quinquennium nulli potest super statu, & gradu quæstio moueri. Quòd si quis receptus contra statutorū formam reperiatur, si sit Miles, redigitur in Fratrem seruientem armorum; Si Capellanus, in Fratrē obedientiæ; Si Frater seruiens armorum, in Fratrē officij; & redduntur inhabiles ad Cōmendas, & bona Ordinis. Ita in Statutis Ordinis *tit. 2. n. 18. & 19.* Respondeo deindè, ipsū, qui admissus fuit ad Ordinem, si maculę sui sanguinis sit conscius, non tamen denuntietur, minimè teneri ad dimittēdū Habitum; nemo enim tenetur se ipsum prodere, accusare, & ignominiæ suæ, ac ruinæ sui honoris causa esse; maximè cū no sequatur inde pernicies Reipublicę, Ordinis, aut Communitatis, siquidē ea macula sanguinis nec publicè cōstat, nec in aliorum detrimentū graue redundat, omnibus rectè inspectis. Quin nec Pontifex excommunicationem præfatam voluit extendere ad ipsos admittendos in Ordinem, quasi præcauens, durum esse, nec obligatorium, quemquam se ipsum dehonorare, nisi in aliquo raro euentu, qualis in præsenti non adest. Quæ doctrina ex principijs communibus moralib⁹ aperte infertur.

8 Iam igitur, vt ad Informationes omnium Ordinum accedamus, si sermo sit de Militibus, seu Equitib⁹, debet probari per testes, eos ex vtroq; parēte, & quatuor auis esse omnino puro sanguine procreatos, nec ab aliquo ex Iudæis, Sarracenis, Conuersis, aut quoquo modo à S. Fidei Tribunalib⁹ punitis; Et præterea eos esse nobiles, non quidē ex priuilegio, sed sanguine aui, & auiæ paternæ, ac maternæ, ita vt ex quatuor, vt dicūt, lateribus, sint sanguine nobiles; Hiſ panè *hijos dalgo de sangre de quatro costados* & quāuis in Ordine D. Iacobi permitteretur olim, vt auia materna, dum puritate sanguinis esset prædita, non esset nobilis, id reformatum est in Capitulo Generali anni 1653. & redactum ad terminos, & requisita aliorum Ordinum, indeque id expressum in interrogatorio ad Informationes, quod extat in Statutis nouissimis *tit. 2. c. 1. n. 5. pag. 60.* Potuit autē Capitulum innouare id circa Informationes, ita vt statim vim legis in Ordine retineret; eum Capitulo, iuxta dicenda *inferiùs* sit potestas condendi de nouo statuta, ac leges, aut eas immutandi, dummodò non opponantur Sacris Canonib⁹, & Decretis Pontificijs; ac semel conditæ illicò authoritate Pontificia roboratę esse censentur. Id autem statutum nō est oppositum Sacris Canonib⁹, nec Bullis Pontificum, nec demùm Regulæ ipsius Ordinis Iacobei; sed est quid superadditum ad Statuta primeua. In Interrogatorio Ordinis de Alcantara, vt cōstat ex Definitionibus *tit. 13. c. 6. n. 5.* nullus gradus etiā remotus, qui non sit nobilis admittitur; at, si nobilis extra quartam generationem fuerit à Tribunali S. Fidei punitus, non officit descendentium admissioni; Sic enim interrogatur; *Que no les toca raza, ni mezcla de Iudio, Moro, ni conuerso, ni herege, ni villano en ningun grado, por remoto que sea, ni de penitenciado por el S. Oficio por cosas de Fe, hasta la quarta generacion.* Idem queritur de admittendis ad Ordinem D. Iacobi, vt constat ex *tit. 2. c. 1. n. 10.* quoad punitionem à Tribunalibus Fidei inflictam.

9 Requiritur etiam, vt constat

ex interrogatorijs trium Ordinum, vt admittẽdi sint ex legitimo matrimonio procreati; vt nullam infamiã ex delicto contraxerint; vt nec ipse, nec patres, aut aui (in Ordine Alcantaræ de ipso, & de patribus interrogatio fit, vt constat ex *loco relat. n.6.*) mercimoniã exercuerint nec aliud simile officiũ, & multò minùs vile aliquod, aut mechanicũ; nec lucris, aut cambijs fuerint addicti; vt corporis sanitate sint prædiri, ad hoc vt militiæ valeant inseruire; & in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ additur, & interrogatur, an alicuius Optimatis fuerint œconomi, aut ministri hi, qui admittendi sunt, vnde rationem facultatum reddere teneantur. Alia similia in prædictis Interrogatorijs inquiruntur.

10 In Ordine D. Ioannis nobilitas etiam auita requiritur; nec admitti possunt illegitimi, *præter Comitũ, aut maioris gradus, & tituli Dominorum filios, dũmodò sint ex ingenua matre nati*; Ita asseritur in Statutis *tit. 8. n. 5. & 6.* & additur *n. 38.* hos debere esse progenitos *patre, auo, & proauo paterno sæcularibus, vsque illustri genere natis.* Insuper qui matrimonium contraxerint, & consummauerint, neque unt admitti; Ita *ibidem num. 9.* vnde, cum exceptio firmet regulam in contrarium, poterit admitti quis post matrimonium ratum, & non consummatum; dummodò aliundè non sit impeditus. Nec admitti valet, qui homicidium patrauerit, vt extat *ibi n. 10.* Aliæque conditiones, & qualitates admittendorum *toto eo titulo 2.* continentur.

11 Vt verò quis admittatur in Fratrem Clericum in Ordine Diui Iacobi præcedunt informationes de puritate sanguinis in quatuor quis requisita; de legitimitate, & de officijs, ita vt nec admittẽdus, nec patres, aut aui fuerint institores, nec cambia exercuerint, per se, aut per alios, nec alij vili, vel mechanico officio operã dederint; Prætereà inquiritur, an aui vsq; ad quartam generationem inclusiuè fuerint à Tribunali S. Inquisitionis puniti; & an admittendus aliam Religionem priùs fuerit ingressus? Ita in Statutis *tit. 3. c. 2.*

12 Eadem inquiruntur de Fratribus Clericis admittendis ad Ordinem Calatrauæ; Additur autem, debere esse nobiles sanguine, sicut Equites ex linea paterna, quę tamen nobilitas suppletur, si admittendus receperit iam Gradum Bacchalaureatus in Facultate Canonũ, Theologiæ, aut Artium in Academia aliqua ex approbatis, & sunt designatæ Academiæ in Capitulo Generali anni 1653. Prætereà non limitatur, quòd vsque ad quartum gradum inclusiuè non sit punitus à Tribunali S. Fidei quisquã ex ascendentibus, vnde etiam in remoto gradu eam qualitatẽ inquiri, aliquis contendat. Verùm si in Equitibus non requiritur ea qualitas, nec in Clericis, Fratribus requiri, videtur rationi conformius; idque forsan est omissum, quia supponebatur. Demùm, si pater admittendi benemeritus esset ita, vt officium aliquod ab auo exercitum, par esset, dissimulari, id permittitur. Ita in Definitionibus *tit. 6. c. 8. pag. 210.*

13 Ad Fratrum Clericorum admissionem in Ordinẽ Alcantaræ requiritur legitimitas, puritas sanguinis, & quòd ascendentes vsq; ad quartam generationem inclusiuè non fuerint à S. Fidei Tribunali puniti; Quòd sint nobiles sanguine ex linea paterna, sicut Equites; quæ nobilitas supplebatur, si Gradũ Licentiarus in Theologia, aut Iure Canonico suscepissent in Academia approbata. Olim non admittebatur hoc supplementum; Appositum autem fuit in Capitulo Generali anno 1600. & iam fuit ablatum in Capitulo generali anni 1653. & res redacta ad primam, & antiquã cõsuetudinem. Nec illis qui in quaginta tribus annis quisquam Habitũ Clerici Fratris, qui non esset ex linea paterna nobilis, accepit. Decem et octo anni requirũtur in admittendo; sufficit autem, esse inceptos, cum sit fauor admissio, indeq; ampliandus; hæc autem Definitio de ætate nõ est in praxi. In Capitulo autem anni 1653. additum est Statutũ, quòd vsq; ad quatuor annos inclusiuè nullus ascendens exercuerit vile officiũ; quod requisitũ simul cum indispẽsabili paterna nobilitate in nulla alia Comunitate Hispaniæ reperitur, nisi in Monasterio Alcantaræ. Aliæ similes qualitates exigũtur, quę extant in Definitionibus *tit. 4. c. 1. & c. 3.* His autem, qui admittuntur in præfatos Ordines, suggeritur, fore ex illis expellendos, si puritatis sanguinis defectus, aut supplicium inflictum à S. Inquisitionis Tribunali exploretur, etiã postquam Professionem emiserint, vt constat ex locis relatis. Aduerte si legitimitas desit, opus esse dispensatione

Ponti-

Pontificis ad admissionem; eaque fuit impetrata, vt filius naturalis Comitis de Peñaflorida admitteretur in Fratrē Clericum Alcantarensem.

14 Qui admittuntur in Fratres Capellanos, aut Fratres seruientes armorum in Ordine D. Ioannis, puritate omnimoda sanguinis debent esse præditi, honestis parentibus nati, in liberalibus versati officijs; Requiritur etiam, quòd nec ipsi, nec patres, aut matres exercitio vili, aut sordido, & mechanico officio ministrauerint. Quod parentum requisitum suppletur, si admittendus sit Doctor, Licentiatus, aut Baccalaureus in Theologia, Iure Cęsareo, vel Pontificio, aut Magister in Artibus. Vel si in Fratrem seruientem Armorum admittatur, dum eius virtus in re militari, aut in præclaris ipsius Ordinis obsequijs enituerit. Cæterùm, vt quis in Donatū, vel Confratrem eiusdem Ordinis admittatur, debet priùs constare, eum esse honestis natalibus procreatum, & à Iudęis, Sarracenis, seu Mahometanis non ducere originem; probè, ac nō flagitiosè semper vixisse, nullā per se ipsum exercuisse artem sordidam, aut mechanicam. Præterea tenetur aliquam partem bonorum suorum ipsi Ordini offerre; & admissus signum Donatorum vestibus insutum publicè deferre, alias in numero eorum non habendus, nec ipsorum priuilegijs potiturus. Ab hoc vltimo excipiuntur Confratres Commendæ de Modica, qui ex antiquissima consuetudine aliud obseruant. Ita in Statutis *tit. 2. n. 40. & 41.*

Quæstio 2. Exponuntur aliqua circa Informationes admittendorum ad Ordines Militares. Vbi de duellis.

15 ILLVD in primis difficultatem ingerit, quod in Interrogatorio Informationum Equitum Diui Iacobi *num. 8.* extat, nempè; *Item, si saben, que el dicho N. hasido retado; y si los testigos dijeren, que lo hasido, declaren, si saben como, y de que manera se saluò del reto, &c.* Id enim legi Euangelicæ aduersari videtur, in qua iubemur inimicos diligere, benefacere persequentibus nos, orare pro calumniantibus, iniurias remittere, vindictam nō sumere de offensis, percutienti vnam maxillam præbere alteram percutiendam, & alijs innumeris præceptis, & consilijs Dominicis; Deindè etiam directè opponitur Statutis Canonicis, Ecclesiasticis, & Pontificijs prohibētibus duella publica, & priuata, etiam sub anathematis censura. Quomodo ergo potest esse obstaculum, vt quis recipiatur in Religionē, vbi vota emittuntur, perfectio Euāgelica proponitur obtinenda, & seuerioris Christianæ disciplinæ vigor seruatur, quòd quis prouocatus noluerit ad duellū conuenire, aut remittere iniuriam, seu non sumere vindictam? Id sanè durum ex terminis apparet.

16 Idcircò vt hæc durities emolliatur, aliquibus posse vijs occurri, existimaui. Primò, non futurum esse obstaculum, si quis prouocatus, remiserit vindictam, aut iniuriam, propter Deū; examinari tamen, an propter ignauiam omiserit duellum, vnde dignoscatur, an sit aptus Ordini, cuius Institutum est, militare, & præliari, ad quod animi robur, & virtus requiritur, & ignauus non est militiæ idoneus. Itaque ex ea interrogatione intenditur dignosci, an admittendus sit animo ignauus, non verò intenditur, quòd obstet ei, si propter Deum iniuriam, vindictam, aut duellum omiserit, id enim dignissimum esset præmio. Et, quamuis non intercessisset culpa in ignauia, attamen absque culpa propria potest quis esse ineptus ad Ordinem, vt videre est in illegitimo, in infirmo, in filio mercatoris, & in alijs.

17 Vel dicito secundò, in ea interrogatione non explorari causam, sed effectum; siuè causam inquiri, vt de effectu constet. Etenim ea iam apud huius sæculi homines suasio iniustissimè inualuit, vt reputetur infamis, qui prouocatus nō iniuit duellū, aut in his, vel illis casibus nō prouocauit, aut vindictā non sumpsit. O cæcam, & indignā Christianis animis persuasionē! Verùm id iā apud illos vim præsefert. Quare interrogatur, an quis ex omissione duelli, aut vindictæ infamia sit notatus; nā, & si absque eius culpa infamis existimetur, posita iā infamia, vndecumq; processerit, nō iudicatur aptus ad Ordinem, qui non vult infames à iure, aut ex facto, etiam inculpabili, fouere. Sicut in Ordinibus Calatrauensi, Alcantarensi, & alijs, in-

quiritur in informationibus, an admittendus ex aliquo euentu, vel facto, quodcumque illud sit, infamis remanserit? Attamen, si quis propter Deum omisisset duellum, vel vindictam, non esset attendendum, ad opinionem hominum reputantium illum infamē; Exulent hi ab hominibus, & ab orbe Christiano. Ille non infamis, sed clarissima fama, egregioque nomine dignus est habendus à viris prudentibus, timoratis, & Christianis; & sic à Senatu Regio Ordinum, cum Informationes legantur, omnino, & indubiè, & absque vlla tergiuersatione est iudicandū; aliter diuinę leges conculcabuntur; quod longissimè abest à iustitia, pietate, ac Christiana integritate, & zelo illustrissimi illius Senatus. Hæc scripseram, cum hanc secundam solutionem reperi apud P. Quintanadueñas *tom. 2. singular. tract. 3. singulari* 12. Tertiò aliter potest occurri. Quippè prouocare, aut acceptare duellum ob grauissimæ repulsionem iniuriæ, esse licitum, tenent Diana, Azor, Valentia, Filiucius, Vazquez, Layman, Hurtado de Mendoza apud eumdem Quintanadueñas *singulari* 11. indeque infert, non esse in statu peccati, qui eo animo est, vt ad duellum concurrat, ea causa grauissima existente. Hinc ergo potest inquiri in Informationibus, an admittendus ad Ordinem duellum prædictum recusauerit, vtpotè licitum. Et quidem de alijs duellis non esse sermonem, constat, nam à pijssimis Regibus, & Capitulis Generalibus fuerunt conditæ, & confirmatæ interrogationes; & ipse Philippus II. qui eas confirmauit, prohibuit duella *leg. 10. tit. 8. lib. 9. Recop.* Et, quamuis plures leges Partitarum duella permittant, illas abrogatas esse per Tridentinum, censent communiter Authores Iurisperiti apud eumdē Quintanadueñas *singulari* 12. Qui tamen rectè ostendit, censuras super hoc inflictas solùm extendi ad duella illicita. Deindè demonstrat ex ipsis Orationibus, quę recitantur, in admissione ad Ordinem D. Iacobi, longè ab eiusdem Ordinis intentione esse, de duellis iniustis, & vindictam sapientibus interrogare. Demùm *singulari* 13. vias indicat, quibus possit quis absque infamiæ nota duellum fugere, adhuc prouocatus. De duellis tractaui *tomo de Iure Academico, lib. 3. à num.* 306. Solutionem etiam, aut expositionem *suprà* positam de infamia, quæ ex duello non accepto sequitur, & intenditur vitari, ne ad illustrem adeò Ordinem infamis vllus admittatur, libatam reperio (esto alia via obscuriori) à Ioanne Ramirez, *de confirmat. Ord. D. Iacobi pag. 79. ex n. 40.* probante ex *leg. 4. tit. 3. part. 7.* non posse quem ad duellum prouocari nisi ob causam proditionis, aut alleuosiæ, quæ infamiam inuoluit, nisi per duellum purgetur; Et de hoc duello esse sermonem, nam ex illo, si quis non se purgauerit, dignoscitur, an sit proditor, aut alleuosus; quòd si id probetur, meritò ad Ordinem non admittitur. Aliqui Authores censuerunt, hanc institutam fuisse interrogationem in Ordinis exordio de duello cum Mauris, quod inire licebat prouocato, alias ignauiæ, & infamiæ reus censebatur. Videantur P. Granado, & P. Hurtado de Mendoza, *de Charit, dip. 170. §. 92.*

18 Rursùs circa Informationes id est dubium practicum, an peccent, & restituere teneantur hi, qui eas peragunt, si, præter stipendia pro labore designata, quidquam ab admittendis accipiant? Supponiturque emitti ab ipsis iuramentum, quòd se fideliter, & integrè gerent, cui integritati, & fidelitati munera, ac pecuniæ opponuntur, vtpotè quæ animum corrumpunt. In primis, si post peractas Informationes, & Senatui Regio Ordinum traditas, ac relatione de illis facta, aliquod munus (de quo nō extiterat promissio, aut pactum) Informantibus præbeatur in symbolum gratitudinis, potest licitè accipi, cum non sit vllum caput, ex quo prohibitio acceptionis emanet, nec id opponatur præstito iuramento.

19 At, si ante Informationes accipiatur, lethalis culpa in acceptione intercedit; nam directè id iuramento aduersatur; deinde nullus est titulus acceptionis; Et demùm indè plura damna sequuntur; fit venalis nobilitas: via paratur eo prauo exemplo alijs, qui idē præstent; minùs accuratè Informationes peraguntur cum ingenti Ordinis detrimento; ostenditur non zelus conseruandi bono, & splendori Ordinis, sed cupiditas quæstus, & lucri inordinata, aliaque plura damna sequuntur. Nec obest, quòd ipse Candidatus Ordinis

dinis nõ exoratus, ſponte illũ quæſtũ offerat; Etenim ita præſtat, vel vt ſuam redimat vexationem, cenſens non aliter expediendas, & peragendas fore ſuas Informationes ea breuitate temporis, quę par eſt, ſed ei plures moleſtias fore inferendas vel in prolixitate temporis protendendi, vel in alijs; Aut munera confert, dubius de requiſitis ad Habitũ, aut conſcius, aliquod ſibi deficere, & intendit ſibi ſuppleri. In primo caſu abſolutè eſt inuitus circa ſubſtantiam quantitatis, & vellet illam non donare, eamque non accipi; quare accipit quis ab eo rem alienã, inuito domino. In ſecundo caſu, intenditur, vt Informantes muneri ſuo non ſatisfaciant, violent iuramentum, & Ordini detrimentum inferant, quæ actiones ſunt grauiter iniuſtæ, atque adeó intentio eas exequendi, quæ in acceptione munerum inuoluitur, peccatum graue eſt. Nec friuolè quis dicat, iam in vſu, & praxi eſſe, vt Candidati præbeant Informantibus, præter ſtipendia, ſumptus ad itinera, ac alia ſimilia. Id enim perperam, & inſcitè nuncupatur praxis, & vſus, cum ſit abuſus, corruptela, detrimentum, pernicies, & vexatio, quæ (ſi fortè eueniant) acerbè eſſent punienda, & penitùs eradicanda. Iudices ſanè, qui munera accipiunt, denuntiantur, plectuntur, & deponuntur; & liceat Equitibus, qui contendunt, ſe eſſe ſtrictè Religioſos, examinantibus qualitatem admittendorum ad Ordinis tyrocinium, vt, eo examine præcedente, de eis iudicium feratur, munera accipere, & inde corruptos cenſeri? Hæc in nobiles, & Religioſos animos non cadunt.

20 Exindè cenſeo, Clericos Fratres Milites, ſi quidquam accipiant, peccare contra votum Paupertatis; nam contra id delinquitur, quoties haberi, aut accipi aliquid expreſsè prohibetur à Prælatis, eorumque non datur nec expreſſus, nec tacitus, aut implicitus conſenſus non ſolùm circa modum, ſed nec circa ſubſtantiam. Quod in præſenti reſpectu Clericorum Fratrum contingere, exploratum habeo, eamque eſſe mentẽ Prælatorum, nemo ibit inficias, qui prænouerit Ordinum regimen, & Statuta. Equites autem, eſtò grauiter etiam peccent, non tamen contra Votum Paupertatis, nam Ordines illis permiſerunt liberam omnium bonorum diſpoſitionẽ, quin curent de his, quæ accipiunt, donant, amittunt, aut diſsipant; Quare, & ſi Eques Profeſſus iniuſtitiam in aliquo contractu committeret, vel rem alienã vſurparet, non peccaret contra Votum Paupertatis, ſed contra virtutem Iuſtitiæ. Pariter ergo res ſe habet in euentu propoſito, vt inſpicienti conſtabit. Alia ſanè eſt ratio de Fratribus Clericis, vt toto hoc Opere fiet manifeſtum, quibꝰ ſtrictior iniungitur paupertas, & ſubordinatione maiori in ordine ad diſpoſitionem bonorum, quàm Equites, ſunt obſtricti.

21 Circa reſtitutionis obligationem præſciendum eſt, an acceperit quis pecuniam ob aliquid iniuſtè exercendum, an ob ſuum munus rectè peragendum? In primo caſu non tenetur quidquam reſtituere Informans ipſis cedentibus; nam actiones ipſæ, pro quibus pretiũ accipit, induſtria in illis, diſcrimina, quibus obijcitur, & ſimiles circunſtantiæ, ſunt æſtimabiles pretio, vnde non operatur contra iuſtitiam. Deindè in his Informationibus non datur alius litigans, cui præiudicium inferatur, ſicut datur, cum Iudex pretio acceptо, ſententiam iniuſtam pro aliquo contra alium pronuntiat; vnde ex eo capite non debetur reſtitutio. Imò quando in ſimilibus caſibus reſtituendum eſt, nõ reſtituitur pretium acceptum pro iniuſtitia, ſed damnum illatum alteri, ſiuè ſit ingens, ſiuè exiguum. Cęterùm Fratres Clerici Militares tenentur reſtituere ipſis Ordinibus id, quod acceperint; Etenim, vt *ſuprà* aſſeruimus, id retinent contra Paupertatis votum, renuentibus quoad ſubſtantiam Prælatis; id autem, quod quilibet Religioſus habet contra voluntatem Superioris, ſi alteri non debeatur, vt in præſenti non debetur, proprium eſt Religionis; quare illi tenebuntur reſtituere id Monaſterijs, aut Collegijs, in quibus degunt, vel Eccleſijs Ordinum, ita vt in eorum cedat vtilitatem. Reſolutionem traditam latè firmaui, contra aliquos cenſentes, acceptum ob turpem cauſam debere reſtitui, *tom. in Bullam Cruciat. diſp. 34. cap. 6.* Vbi ſpecialiter *num. 73.* in ſimili valdè caſu attuli pro deciſione Cardinalem Lugo, P. Thom. Sanchez, Molinam, Rebellum, Machado, Bonacinam, & alios.

22 Ibidem *num.* 80. docui,

(vt

(vt secundo casu faciamus satis) dari obligationem restituendi id, quod accipitur pro munere rectè gerendo, quin iniustitia, aut turpitudo intercedat. Quæ est sententia communior, etiò aliqui oppositum arbitrentur. Nam supponimus, accipientem iam alioundè suo potiri stipendio propter laborem, & ex officio ille tenetur rectè suum munus gerere; non ergo est titulus ad eam acceptionem, cum pro eodem actu non debeat duplicari stipendium, siquidem congruum iam, & sufficiens est designatum; neque quis, quod alioundè exequi debet, exigere potest, vt diuerso stipendio sibi compensetur, quod non sponte datur, & si appareat, vltroneò concedi; quare illud, nec gratuitò, nec ex debito, nec ob rem indebitam conceditur; quo ergo titulo quis accipit, vsurpat, & retinet? Videnda sunt plura, quæ *loco relato* congessi.

23 Non tamen adeò scrupulosè hæc doctrina est capienda, vt culpæ damnetur, & restitutioni obnoxius censeatur is, qui quæcumque, & in quauis circunstantia acceperit; quippè possunt occurrere circunstantiæ, in quibus possunt aliqua accipi absque reatu; v.g. si Informantes (ita eos communiter vocamus) accedant ad loca incommoda, in quibus nec hospitia, nec cibi superfunt; & Candidatus curet, eis hospitia parari, ciboſque deferri; sanè id vrbanitati, ac necessitati est tribuendum, nec scrupulum iniiciam accipientibus eiusmodi victum, & hospitium. Deindè si aliquod munusculum cibarium eis offeratur, adhuc dum sunt in locis abundantibus, semel, aut iterùm, non multum de eo est curandum; Quippè rectè animaduertitur, rebus adhuc exiguis animos nobiles non corrumpi, nec flecti; nec ea minuunt communes sumptus ab Informantibus peragendos, ita vt videatur, eos duplicatum reportare stipendium. In his equidem prudens quisque potest arbitrari.

24 Circa Informationes Equitum, & Fratrum Clericorum obserua, inductum extitisse ex sanctione Regia, subscribentibus Ordinibus, vt Informationes peragi possent per actus positiuos (vt aiunt) & etiam aliquando in Curia, vt in patria communi. Vtrumque autem reuocatum est quoad tres Ordines Militares, D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, à Rege nostro Philippo IV. & Capitulis Generalibus eorumdem Ordinũ celebratis anno 1653. Et à Rege reuocata est pragmatica sanctio de Actibus positiuis admittendis, quæ extat *in l. 35. & 36. & 37. tit. 7. lib. 1. Recop.* Legatur in statutis nouissimis Ordinis D. Iacobi *caput 7. tit. 2.* Idem in Definitionibus Ordinũ Calatrauæ, & Alcantaræ, quæ nunc in lucem prodibunt, exarabitur; sed adhuc Typis excusſæ non prodierunt, nec mihi eas videre licuit.

25 Plura circa Informationes decernuntur in statutis, & Definitionibus Ordinum, circa eos, qui in testes sunt assumendi; circa loca, quæ sunt adeunda; circa ea, quę testes possunt deponere; circa secundas Informationes nullatenùs peragendas; in quo dispensari solet; de potestate compellendi testes ad deponendum; de forma, qua Informationes sunt inspiciendæ; de mittendis ipsis ad Monasteria Ordinum, vt in scrinijs asseruentur, aliaque plura huiusmodi, quæ *in titulis Statutorum, & Definitionum superiùs relatis* videri possunt; Nec etenim quidquam est speciali exagitatione opus habens, cum sint omnia dilucida, & per frequentem praxim constantia; ideoq; ab illis transcribendis supersedeo. De congruentia Statutorum puritatis sanguinis in Ordinibus, Collegijs, & Ecclesijs videantur cum pluribus à se allatis Cenedo, Barbosa, Didacus Velazquez, F. Hieronymus à Cruze, D. Ioannes de Escobar del Corro, Bouadilla, Valenzuela, quos refert D. Ioannes de Solorzano, *tom. 2. de Iure Indiar. lib. 3. cap. 19. n. 4. & in Politica Indica lib. 4. cap. 19.* Præterea quomodo sumenda sit nobilitas sanguinis; quæ officia vilia excludantur; quænam legitimitas requiratur, latè tractant Oralora, & Ioannes Garcia *de Nobilitate*; Tiraquellus, & alij communiter, qui scripserunt super leges Regni, in quibus de his disseritur. Iidem etiam exagitant modum iuridicum, quo Senatus, & Informantes se debent gerere in his Informationibus summarijs. Et quidem, quia summariæ sunt, acceptæque absque parte, & Fiscali, iudicatum fortè fuit, quod per Actus positiuos Habitus non concederentur, cum possit in Informationibus aliquid deesse, ob defectum accusationis

nis, & partis, indeque non cenſetur quoad alios res iudicata. Hic obiter nota, ex Decreto Regio eſſe in praxi, vt Inſtrumenta originaria, quæ ſint neceſſaria ad probationem nobilitatis, ad Senatum ab Informantibus deferantur, extrahendo illa à quauis Eccleſia, etiã Cathedrali, ab Vrbibus, & Communitatibus. Hæc materia de puritate, nobilitate, ac Informationibus integrum Volumen expoſceret, ſed à pluribus eſt apprimè diſcuſſa, nec à nobis repetenda. Alia de Informationibus *inferius* expediemus; Et de iudicio ferendo à Senatoribus Ordinum circa Informationes agemus *diſq. 17. quæſt. 3.*

Quæſtio 3. Quo pacto teſtes deponere debeant in Informationibus Candidatorum Ordinum Militarium?

26 PIETATIS aliqui ſpeciem præferunt, dum parati ſunt de omibus indiſcriminatim honorificè teſtificari, quamuis labe aliqua, aut defectu inquinentur, id proclamantes, ſe nolle cauſam miniſtrare, vt quiſquam amittat ſplendoris, & honoris incrementa. Alij è contrà, vel nimiùm ſcrupuloſi, vel fortaſsè odio, inuidia, aut genio ſiniſtro ducti, obſtaculo ſunt ſua teſtificatione, quominùs liquido, & expeditè Informationes peragantur. Vterque ſcopulus eſt vitandus, vt nec Ordinum Militarium ſplendori, nec Candidatorum famæ detrahant, nec demùm teſtium conſcientiæ onerentur. Quare rem aliquibus propoſitionibus elucidabo.

27 Supponendum eſt, nobilitatem, & puritatem ſanguinis in Statutis Ordinum requiſitas ex communi hominum exiſtimatione, voce, fama, ac opinione eſſe deſumendas; cum id ſit, quod ſplendorem Ordinum conſeruat, ac promouet; nec illis acreſcit aliquod dedecus, vel ignominia ex labe, quæ re ipſa detur, ſed ignoretur à populo; ſicut è contrà, quamuis nulla labes re ipſa ſit, ſi in communi exiſtimatione eſſe cenſeatur, ſufficit ad reijciendum Candidatum, cum ea labes communiter credita cederet in Ordinum dedecus, ac ignominiam.

Id conſtat ex Definitione nobilitatis tradita à Bartolo *tract. de nobilit. in leg. ſi vt proponitis, Cod. de dignit. lib* 12. qui ſic eam definit; *Nobilitas eſt qualitas, qua quis, vltra honeſtos plebeios, acceptus oſtenditur.* Vnde aſſeruit Pater Molina *de Iuſtitia, & Iure tract. 2. diſp.* 614. in rebus honoris, dum res eſt occulta, nec infamia ex ea oritur, perindè rem ſe habere, ac ſi non eſſet. Huc tendit commune axioma, *Quòd error publicus facit ius*, iuxta vulgatiſsimam *leg. Barbarius Philippus, ff. de offic. Prætor.* & Baldus, ac Doctores omnes docent *in leg. arbiter, Cod. de ſentent. interlocut.* Nobilitas autem requiſita ad Ordines Militares eſt nobilitas, non ex priuilegio, vt aiunt, ſed nobilitas ſanguinis ex genere, iuxta Hiſpaniæ morem, de qua latè Authores de nobilitate tractantes, *ſuprà* à Me relati.

28 Igitur teſtis ſub iuramento ab Informantibus interrogatus (qui ex commiſsione ſibi tradita poſſunt cõpellere quoslibet capaces ad teſtificandum) de qualitate ſanguinis Candidati, ſi iuxta communem populi exiſtimationem, & opinionem, aliquam ille labem, aut defectum ſuſtineat, tenetur ſub peccato graui periurij deponere de labe, aut defectu. Etenim aliàs iuramentum eſſet falſum, & conſequenter periurium, nec amphibologiæ eſt locus, aut æquiuocationi; nam hæ locum non habent, vbi quis iuridicè, ſeu legitimè interrogatur, & nõ tenetur aliundè rem occultare; quod in præſenti contingit, cum legitima ſit interrogatio, & non detur obligatio occultandi labem, ſeu defectum, quin potiùs detur manifeſtandi, ne indignus admittatur ad Ordinem Militarem, cum huius dedecore. Non autem eſt licita æquiuocatio, ſeu amphibologia, niſi adſit iuſta cauſa defenſionis propriæ vitæ, honoris, aut bonorum, vt tradit cum communi P. Thomas Sanchez *lib. 3. ſum. cap. 7. num.* 1. Imo ſi licere amphibologiam abſque peccato mortali ſine iuſta cauſa concedamus cum Bonacina, P. Leſsio, Filiucio, & aliquibus apud Dianam *2. part. tit. 25. reſ. 25.* tamen ipſi excipiunt, quando iuramentum emittitur in iudicio, & quando vergit in præiudicium alterius; quod vtrumque in præſenti concurrit, nempè interroga-

tio

tio in iudicio legitimo, & præiudicium inferendum Ordinibus Militaribus. Nec censenda est iusta causa, nolle damnum inferre proximo; nam, etsi interueniat causa pietatis, aut sublevationis pauperum, aut alia similis, iuramentum falsum non honestatur, sed est graue peccatum, vt docet P. Fagundez *in 2. præceptum Decalogi, lib. 2. cap. 6. num. 18.* cum Caietano, Nauarro, Sayro, Soto, Cardinali Toleto, Suario, & communi.

29 Hinc multò minùs licet, corrumpi pecunia testem, vt falsum deponat. Quippè tunc duo peccata grauia testis committit; tum accipiendo pretium pro re iniusta; tum falsum iurando. An autem restituere teneatur acceptum, latè discussi, & non teneri, tradidi, iuxta tutam, ac probabilem sententiam, *tom. in Bullam Cruciat. disp. 34. cap. 6.* Et ibidem *cap. 9. ex num. 114.* proposui varios casus, in quibus testis inique operatur, qui sunt videndi, ne eadem repetantur.

30 Deindè, si quis in existimatione communi, voce, ac opinione populi, puri sanguinis, aut etiam nobilis qualitate affectus censeatur, quamuis testis sciat oppositum ex aliqua notitia singulari, aut Instrumento occulto, potest, & tenetur iurare, eius genus, & sanguinem purum esse, vel etiam nobilem. Posse probatur. Etenim non tenetur quis deponere, quando iuridicè, aut legitimè non interrogatur; sed non interrogatur iuridicè, nec legitimè de labe, aut defectu occulto; siquidem is, iuxta dicta, est, quasi non esset, & non officit ingressui in Ordines Militares, nec ad eos requiritur nisi puritas, & nobilitas, prout in communi existimatione, opinione, & voce; ergo non tenetur testis respondere, & deponere occultam labem, & defectum. Hæc doctrina est expressa D. Thomæ 2. 2. *quæst. 70. art. 1.* ibi; *Si autem exigatur ab eo testimonium in alijs, puta, in occultis, de quibus infamia non præcessit, non tenetur ad testificandum.* Instituerat autem quæstionem de teste interrogato secundùm ordinem iuris, & præmiserat, teneri eum ad testificandum verum in manifestis, & in his, de quibus infamia præcessit; quod nos iuxta hanc doctrinam superiori etiam asserto tradidimus.

31 Confirmant nostram decisionem Sylvester, Sotus, Nauarra, Ledesma, quos refert, & sequitur Pater Thom. Sanchez *tom. 2. summ. cap. 48. num. 18. 13. & 25.* P. Lessius *de Iustit. lib. 2. cap. 29. dub. 3. num. 109.* Qui ait, testem in hoc casu, rectè iurare, se nescire quidquam, intelligendo tacitè, se nescire eo modo, vt teneatur patefacere. Nec obstat, quòd Informationũ formula in interrogationibus ea est, *Si saben, creen, y oyerõ dezir*, &c. Nam hęc non appellant supra scientiam priuatam, & occultam, nec supra singularem credibilitatem, & existimationem, sed supra publicam; vnde additur, *Que el padre, y la madre, &c. son auidos, y tenidos, y comunmente reputados, &c.* Vndè interrogatio ad publicam opinionem, & vocem collimat; nam scientia vnius est scientia nullius, iuxtà commune proloquium.

32 Tunc autem labes, aut defectus est occultus, & celari potest à teste, tum, si idoneis testibus moraliter probari nequit; tum quando pauci illum nouerunt, & tergiuersatione aliqua potest celari, ita vt communis vox, & existimatio oppositum censeat, & proferat, vt tradunt Sylvester, & Angelus *verbo, occultum.* Abbas Panormitanus, & alij quippè *publica opinio ponit quasi in possessione*, iuxta Decium *in leg. si emancipati, Cod. de collat. num. 4.* Si verò defectus aut labes iam laboret infamia in existimatione hominum, estò non sit penitùs notoria, non potest à teste occultari, sed tenetur eum defectũ, aut labem deponere. Etenim si similia non deberent à teste declarari, omnino impedirentur iudicia, nec crimina, & defectus possent explorari, & dignosci, siquidem notoria vt plurimùm non inuestigantur; Informationesque communiter de qualibet re tunc fiunt, quãdo res diffamari cæpit, estò non sit notoria. Iracum communi docet Nauarra *de restit. lib. 2. cap. 3. dub. 11. n. 249.* Hinc P. Thom. Sanchez *de matrimonio, lib. 8. disp. 34. num. 55.* loquens de impedimentis occultis matrimonij docet, tunc non esse occultum impedimentũ, quando, licèt in ciuitate non sit notorium, aut publicum, est tamen in maiori parte viciniæ, Parochiæ, vel Collegij manifestum.

33 Redeo ad secundam partem asserti propositi *supra num. 126.* nempè testem

testem

teſtem teneri ſub culpa mortali ad non manifeſtandum labem, aut defectum occultum. Ita docent Alcozer *in ſumm. verbo, teſtis*; Nauarra *vbi ſuprà* Pater Leſsius *ſuprà num.* 111. Nauarrus, & plures alij. Probatur; quia teſtis nullum ius habet patefaciendi illam labem occultam, grauemque iniuriam infert Candidato, qui eſt in ſui honoris poſſeſſione per communem opinionem, & vocem; & nec Iudex, nec Informantes habent vllum ius ad interrogandum de labe occulta; At manifeſtans labem alterius occultam, cum nec in interrogante, nec in ipſo datur ius ad manifeſtationem, peccat grauiter contra virtutem iuſtitiæ, auferens ab illo, quod ſuum eſt, nempè honorem, quem, vt ſuum, poſsidet; ergo teſtis nequit eam labem, ſeu defectum aperire, ſed tenetur celare. Hinc, ſi manifeſtet, tenetur reſtituere honorem, non ſecùs ac ſi falsò illum abſtuliſſet, cum enim in vtroque caſu contra virtutem iuſtitiæ delinquat, debet compenſare vſque ad æqualitatem, vt inæqualitas reſarciatur. De forma autem reſtitutionis honoris, & detrimentorum videantur paſſim Authores, id enim non eſt noſtri inſtituti.

34 Prætereà, ſi teſtis audiuit rumores aliquos abſque fundamento contra qualitatem ſanguinis Candidati à perſonis, quibus prudenter non poteſt adhiberi fides, ſi communis exiſtimatio prudentum, ac timoratorum ſit cõtraria, poterit iurare, ſe nihil ſcire contra illius opinionem, & famam; Etenim ea, quæ ſciuit, & audiuit, falſa eſſe cognoſcit; quæ autem falſa ſunt, aut inani fundamento innituntur, perindè debent exiſtimari, ac ſi non eſſent cognita, aut audita, ſiquidem illa non extenuant, nec infirmant veritatem, quę ex communi prudentum opinione conſurgit, cuius opinionis indagatio eſt Informationum ſcopus. Vnde cum Soto, & alijs tenet P. Thom. Sanchez *lib. 3. ſumm. cap. 7. num. 5.* teſtem in hoc caſu non opus habere amphibologia ad iuramentũ, quia ille verè neſcit, quæ ſic noſcit. Et poteſt ſumi argumentum ex *leg. Paulus, ff. de verbor. ſignific.* ibi, *Nullum teſtimonium dicitur, quod falſum eſt.*

35 Rursùs, ſi teſtis nullam notitiam de qualitate haberet Candidati, & is ipſe inſtrumenta illi oſtenderet, ac Viros prudentes, & timoratos adduceret, qui ipſum certiorem redderent de puritate, ac nobilitate ſanguinis, poterit in eius fauorem iurare. Quippè ſufficiens eſt ea rei cognitio, vt verè, ac honeſtè iuret, cum ſatis prudens ſit ea perſuaſio, quin adſit vlla ratio probabiliter dubitandi. Sic docent P. Hurtado de Mendoza *in 2. 2. diſp. 173. §. 200.* & alij, quos ſequitur Diana *part. 5. tit. 7. reſol. 10.*

36 Candidatus autem, vel alius pro eo agens, poteſt inducere teſtes ad deponendum eo modo, quo diximus, illos poſſe deponere; nam, quæ licita ſunt teſtibus, non eſt, cur ipſis nequeat ſuaderi, vt exequantur. Sed inquiris, an ſi teſtis ignoret defectum Candidati, & is noſcat, ſe habere defectum, poſsit inducere illum, vt iuret in fauorem ipſius? Baſilius Legionenſis, P. Suarez, & Azor allati à Diana *part. 5. tit. 7. reſol. 14.* cenſuerunt, non poſſe; quia nequit vllus induci ad actum etiam materialiter prauum, quale eſſet illud iuramentum, quod re ipſa eſſet falſum, quamuis teſtis ob ſuam ignorantiam illius defectus cenſeret, eſſe verum. Attamen poſſe, tenent Diana *ibidem*, & P. Hurtado de Mendoza *vbi ſuprà §. 199.* Etenim ille actus, ſeu iuramentum nec materialiter eſt malum; Ratio eſt, quia teſtis non interrogatur de re ſecundùm ſe, ſed de ſua exiſtimatione, dictamine, & iudicio; &, cum iurat, id ſolùm iurat, nempè ita rem eſſe, prout ipſe exiſtimat; at, prout ipſe exiſtimat, res ita eſt; ergo illud iuramentum non ſolùm formaliter, ſed materialiter eſt verum. Idque diſcrimen eſt inter rem iuratam, & alias res prauas, quod hæ, ſeu earum exercitia, vt materialiter ſint mala, nõ pendet ab exiſtimatione, ita vt reſtringantur, *prout quis exiſtimat*; Sic crapula eſt mala, & quamuis quis per inuincibilem ignorantiam cenſeat, eſſe licitam, vel non aduertat ad malitiam, ſeu non præueniat illam, ſi inebrietur, formaliter actus non erit malus, ſic verò materialiter, & ideò non poteſt quis induci ad crapulam. At verò, vt res iuretur cum veritate, ſatis eſt, ſi id, quod exprimitur, correſpondeat conceptui interno, &, dum ſic correſpondet, nec materialiter falsò iuratur; Iurans autem in noſtro caſu exprimit, ſe exiſtimare Candidatum nobilem v. g. ſi er-

go

go sic eum existimat, correspondet res iurata conceptui, & nec mendacium materiale datur. Nec tenetur Candidatus aperire testi veritatem; Si enim cum graui damno proprio non tenetur quis (cui ex officio non incumbit) vitare alterius peccatum, multò minùs tenebitur vitare, & tollere eius ignorantiam.

37 Aduerte, in aliquibus Ordinibus Militaribus requiri, quòd ascendentes vsque ad determinatum gradum non fuerint à Sancto Inquisitionis Tribunali puniti; & quòd vsque ad talem gradum aliqua Officia non exercuerint. Hinc, si fortè Informantes interrogarent id ipsum de progenitoribus in vlteriori gradu, quamuis ea in illis reperirentur, non teneretur testis ea deponere, sed etiam sciens illa posset negare, vtendo restrictione mentali *superiùs* apposita. Quippe tunc legitimè non interrogatur, nec de requisito necessario ad finem Informationum, nec ad ingressum in eos Ordines; Informantesque tunc excederent ius, quod habēt ad examen accipiendum; Non autem tenetur quis respondere, quod nescit, cum legitimè non interrogatur. Et quidem ex ea interrogatione nihil oritur conducens ad finem, qui intenditur; & aliundè indè sequeretur Candidati ignominia, quę vitari omnino debet.

38 Miror, Patrem Quintanaduenas *tom. 2. sing. tract. 3. sing. 17. n. 4.* doctrinæ traditæ adhærentem, sic eam exposuisse; *Tunc, si ad eiusmodi admissionem Informationes fiant, poterit testis iurare, illum, de quo fiunt, & quem scit descendere ex progenitoribus Iudeis, vel Mauris, aut à S. Inquisitione punitis ante quartam generationem, esse Christianum veterem, & à Iudæis, Mauris, vel Hæreticis non descendere, &c.* Audisti aliquando, non esse Iudęum, sed Christianum veterem eum, cuius atauus fuit Iudæus; aut non esse ex genere Maurum eum, cuius omnes progenitores vsque ad quartam generationem fuerunt Mauri? Sanguis, & genus per omnes descendentes deriuatur, & is, cuius progenitores vsque ad quartam generationem fuerunt Iudei, aut Mauri, ex genere Iudæorum, aut Maurorum est, & necessariò etiam eius progenitores immediati fuerunt ex eodem genere. Itaque res confundit hic Author. Potest quis puniri à S. Tribunali Inquisitionis, cum sit ex puro, vel etiam ex nobili sanguine, v. g. Si duas simul vxores habeat; si fauorem hæreticis dederit, & plures ob alias culpas; Illa punitio non mutat eius genus, & sanguinem; attamen macula est, quę velut abstergi, oblitterari, & obliuione damnari per quatuor generationes debet, vt descendentes admittantur in eos Ordines; Et de hac macula fit interrogatio, an intra quartam generationem detur? At, si progenitores sint Iudæi ex genere, macula est in ipso genere, & sanguine, quæ, dum sanguis propagatus durat, nequit abstergi, nec oblitterari, nec sistit in aliquo, cum ab infecto sanguine nequeat purus deriuari; Quod verum est, etiam si per plures generationes progenitores non iudaizauerint, nec vnquam puniti fuerint à Sancto Inquisitionis Tribunali; nam esse Iudæum, est macula, & infamia, non culpa; ea autem macula, dum genus illud fuerit propagatum, in ipsa sanguinis propagatione extenditur. Quare non interrogatur, an macula sanguinis Iudæi intra quartam generationem non inueniatur, licèt extra illam in progenitoribus inuenta fuerit? esset enim stulta interrogatio: Sed absolutè inquiritur, an sit ex genere, & sanguine Iudęorum, vel purus ab illo?

Quæstio 4. An is, qui scit, se impuro sanguine esse infectum, possit licitè Professionem emittere in Ordinibus Militaribus, ac alimenta, & Commendas percipere?

39 SVPPOSITIS Statutis Nobilitatis, & puritatis sanguinis, quę in Ordinibus Militaribus dantur, & à Sede Apostolica sunt confirmata; & etiam suppositā ea interrogatione, quæ fit, quando quis ad Ordinem admittitur, nempè an ei constet de Statu, & ratum habeat, fore expellendum, quoties liqueat defectus puritatis, aut nobilitatis; hæc quæstio est agitanda.

40 Dicendum est primò, si communiter quis reputetur puritate, & nobilitate sanguinis prædituſ, quamuis

uis ipſe aliquã in ſe labem, ſeu defectum dignoſcat, poſſe poſcere Habitum, emittere Profeſsionem, & gaudere ſtipendijs, ac Commendis. Etenim habet eam puritatem, aut nobilitatem, quæ ſufficit, requiritur, & intenditur ab Ordine, nempè quæ ſecundùm populi communem conſenſum exiſtimatur, nec legitimo famæ rumore inficitur. Quare ſolùm in Statutis iniungitur, non fore admittendum eum, de quo noſcatur, eſſe impuri ſanguinis, aut minimè nobilis, & expellendum, ſi quando noſcatur, eos in illo defectus dari; ergo, quando non noſcitur, ſed oppoſitum exiſtimatur apud populum, nihil eſt in eo, quod Statutis contrarietur; ſed datur, quod ab eis requiritur.

41 Quin, ſi contra ipſum rumuſculi ferantur, tamen eius labes, aut defectus nobilitatis non credatur, nec affirmetur certitudine morali, ipſe, quantum eſt ex ſe, poteſt intendere admitti in Ordinem, & approbatis Informationibus, ſuſcipere Habitum, & Profiteri. Etenim ante admiſsionem non eſt, cur ipſe ſe condemnet, eſtò res eſſet ſub dubio; nam quoad ipſum, & quoad poſcendum Habitum, meliorem debet reputare conditionem ſui ipſius poſſidentis, contra quem aliquid adhuc non eſt probatum; Et præterea dubitari de genere alicuius, idem ferè eſt, ac ignorari, iuxta *leg. manifeſtè, §. ſi autem, Codic. de furt.* Docent Gamma *in Luſitan. Deciſion. 91. num. 1*, Surdus *Deciſion. 265. num. 17.* Et quidem ignorantia præſumitur, niſi ſcientia probetur, vt traditur *in leg. verius, ff. de probation. cap. præſumitur 47. de regul. iuris, lib. 6.* Exornat Antonius Gabriel, Menochius, Maſcardus, Sayrus, Azeuedo Sanchez, Tuſcus, Simon Barboſa, & alij, quos refert Pater Quintanadueñas *tom. 2. ſingul. tract. 3 ſingul. 18, num. 5.* Et poſtquam Informationes à Senatu approbatæ ſunt, habet ille pro ſe Id iudicium grauiſsimi Senatus cum poſſeſsione bonæ opinionis externæ, nec adſtringendus eſt ad ſe ipſum diffamandum, atque adeò poteſt accipere Habitum, profiteri, & gaudere Commendis.

42 Nec Statutorum, ac Definitionum verba irritant Profeſsionem emiſſam abillo, qui noſcit ſe infectum, aut nobilitate orbatum; ſolùm enim iniungunt, non admitti eum, qui non ſit ſanguine puro, aut etiam nobili, & expelli illum, de quo hi defectus noſcantur. Hæc autem verba tendunt ad ſplendorem Ordinis conſeruandum, per admiſsionem, & Profeſsionem eorum, qui in communi exiſtimatione puri, & nobiles ſint; Nam in his, & ſimilibus materijs exiſtimatio communis totum momentum continet. Inde, etiam ſi quis re ipſa puro ſanguine ſit præditus, ſi communi exiſtimatione infectus cenſeatur, nequibit in Ordines admitti; ergo è conuerſo, quamuis infectus reipſa ſit, ſi communis exiſtimatio contrarium iudicet, admitti valebit; Nam hæc exiſtimatio eſt, quæ conducit ad finem, qui intenditur; nempè vt nullum accreſcat Ordini dedecus.

43 Adhuc addo, ſi quis admiſſus eſt in Ordinem Militarem, cum eſſet publicus eius defectus ſanguinis (quod nunquam prorsùs continget) vel poſt admiſsionem defectus publicatus eſt, poſſe eum perſeuerare, & omnia Ordinis emolumenta percipere. Nam, eſtò poſsit ab Ordine expelli, ipſe verò non tenetur defectus ſuos denuntiare Senatui Ordinum, aut Capitulo Generali, vel Regi noſtro, vt expellatur; nullus enim tenetur manifeſtare ſe ipſum, aut ſuos defectus, cum graue inde nocumentum ei ſit inferendum, vt conors fert Doctorum ſententia, & pluribus poſſet exemplis comprobari; Et non ſolùm ipſi, ſed toti familiæ ex expulſione grauiſsima nota eſſet inurenda, eo authentico teſtimonio dedecoris propalato. Nec nobis in præſenti ſermo eſt de criminibus ad fidei nocumentum, & grauiſsimum Reipublicæ damnum ſpectantibus, in quibus, quomodo ſit philoſophandum, non eſt noſtri Inſtituti proferre; ſed loquimur de præfatis defectibus, ex quibus non hæc nocumenta exoriuntur.

44 An verò interrogatus quis de defectibus publicis à Superiore, & Iudice legitimo, poſsit amphibologicè iurando negare, huc non attinet diſquirere; quia in Ordinibus Militaribus, ſi ageretur de aliquo expellendo, non ſtaretur eius dicto, nec ab eo id interrogaretur. Videantur Abbas, Angel. Syluester, Armill. Alcozer,

Nauarrus, Vega, Nauarra, P. Lesius, Filucius, & alij apud P. Fagundez *in 8. præcept. Decalog. lib. 8. cap. 31. ex n. 11.* qui adhuc crimen publicum posse negari à Reo per iuramentum amphibologicum tuentur.

45 Dicendum est secundò contra P. Quintanadueñas *vbi suprà numer. 4.* eum, cuius defectus sanguinis essent publici, si tamen ab Ordine non expellatur, posse gaudere Commendis, Beneficijs, ac emolumentis proprijs Ordinis, absque onere restitutionis. Quippè eius Professio de facto non fuit irrita, cum expectetur Ordinis voluntas, vt irrita censeatur, & ab eo ille expellatur; nec amplius Statuta iniungunt, quàm quòd Ordo possit eum expellere, non verò indicunt, quòd ipse debeat exire; ergo, dum non expellitur, vnus è Religione est, & iudicatur; ac consequēter potest percipere omnia emolumenta. Deinde etiam sibi, & familiæ conciliaret grauem infamiam, si Commendam obtentam repelleret, aut sibi concessam, vel oblatam repudiaret; ad quod non tenetur, siquidem iuxta doctrinam ipsius Authoris, non tenetur ille ad desistendum à Religione, nec ad denuntiandos suos defectus publicos Prælato, etiam si interrogetur; ergo nec ad dimittendam Commendā; igitur illam licitè obtinet; si autem licitè possidet, consequens est, vt fructus valeat percipere.

46 Ait ille, eum non esse verè Religiosum, atque adeò non posse frui his, quę vero Religioso deputantur. Sanè credam, cum supponere (quod satis innuit *singular. 19. num. 4.* quamuis oppositum videatur docere *singular. 18. num. 6.*) dari in Statutis, ac Definitionibus Ordinum clausulam, quæ de facto irritet Professionem, adhuc ante sententiam Ordinis ipsius; ex qua suppositione rectè eius doctrina dimanat. Sed suppositio à nobis negatur, & inficiamur, eos non esse veros Religionis alumnos. Nec Pontifex, qui excommunicationis censuram tulit aduersus admittentes in Ordinem Alcantaræ (de quo alibi) eum, qui sanguine infecto laborauit, ibi irritauit Professionem ab eo emissam, ante sententiam declarantem eius nullitatem. Fatetur tamen Pater Quintanadueñas, posse illum absque restitutionis onere percipere Commendas, si hæ illi à Rege concessę sint propter merita, & obsequia propria, aut parentum in bello; & probat, quia Rex has Commendas propter ea obsequia solet conferre aliquibus, qui non sunt ex Ordine. Sanè non rectè calluit hanc materiam. Quippè Rex non confert, nec conferre potest eas Commendas alijs, qui ex Ordine non sunt, absque dispensatione Pontificia; At in præsenti casu ea dispensatio non datur, ergo, vt consequenter loqueretur hic Authior, debebat affirmare, neque in hoc casu posse percipi fructus Commēdarum, cum supponat, non esse Religioni; alumnum, eum, qui illis gaudet. Vel è conuerso sic contra illum arguo; Potest is percipere fructus Commendarum, ergo vnus è Religione est; nec eius Professio irrita est ipso iure; nam percipere illos non posset absque dispensatione, si non esset Regularis ex eo Ordine, cuius est Commenda.

47 Sed quid dicendum, si quis sciens defectus sui sanguinis, qui essent publici, compulisset per vim, fraudem, dolum, aut per munera, testes, vt eum purum, & nobilem esse, testificarentur, & obtinuisset Habitum? Supponitur culpa grauis in his actionibus, & dubium est, an possit percipere Commēdas? In non dissimili casu Pater Thomas Sanchez *tom. 1. consil. lib. 2. dub. 46. ex numer. 4.* asserit, eum, qui per vim, aut fraudem probauit suam nobilitatem; & exemit se à solutione collectarum, quas non nobiles soluunt, indeque collectæ crescunt respectu aliorum, teneri restituere eam partem, quam ipse erat soluturus, si fraus non intercessisset. Hinc à paritate videtur dicendum in casu proposito, prædictum teneri restituere fructus Commendæ, & eam non acceptare, quamuis inde sequeretur ei aliqua nota, quam sibi imputare debet, cum causam adeò culpabilem præstiterit. Quia tamen præiudicium non fit personæ determinatæ, cui fiat restitutio, (nisi in Ordine Sancti Ioannis, in quo fit præiudicium successuro in Commendam) ea Ordini debebitur; si quidem ille possidet malo titulo, & fide, nec potest retinere, & Ordini præiudicat.

48 Aliquis huic doctrinæ assentiatur. Sed mihi adhuc difficilis apparet; Nam ille, susceptō Habitu, & emis-

missa Professione, iam quidem vnus è Religione est, vt *supra* asserebamus in casu, quo absque vi, & fraude, occultata fuisset labes publica; si enim Professio non irritatur in eo casu, nec in hoc; cum idem sit fundamentum ad irritationem, nempè defectus publicus nobilitatis, aut puritatis. Quòd autem intercedat fraus, aut vis, addit culpã, non impedimentum; quia Habitus non confertur per vim, aut fraudem, sed supposita vi, aut fraude; & hæc quidem supponitur eodem modo in vtroque casu quoad substantiam, esto quoad accidentia non se res habeat eodem modo. Nam demus, conspirasse populum spontaneè in testificandum honorificè de Viro sanguinis infecti; Senatus Ordinum approbat Informationes; Habitus conceditur; qui tamen non concederetur, si veritas fuisset propalata, & constitisset de labe; ergo quoad substantiam eadem est deceptio in hoc casu, ac si vis illata esset ei populo ad testificandum honorificè. Iam igitur, si ille verè Religionis alumnus est, poterit retinere Commendam, & fructus, vt *superius* asseruimus. Tota hæc doctrina firmatur ex his, quæ latè docui *tom. de Iure Academico, lib. 2, quæst. 21.* tradens cum, qui admissus est in Collegium, cum ei deficeret aliquod ex requisitis in Statutis à Fundatore appositis, nihil teneri restituere Collegio, ob alimenta, quæ ab illo percipit, dum in ipso versatur.

Quæst. 5. Decernitur de aliquibus, an possint admitti ad Ordines Militares.

49 NEQVEVNT in illos admitti Expositi. Ita loquendo generaliter de Communitatibus, in quibus viget Statutum sanguinis, tuentur Garcias Gironda *de privil. ex num.* 143. Lara *de Capellan. lib. 2. cap. 4. ex num.* 37. Ludouicus Brocherus *tractat. de Expositis num. 6. fol. 16.* Barbosa *de potestat. Episcop. allegat.* 51. *num.* 151. Etenim, licèt in dubio Expositi præsumendi sint puri, & nobiles, at qualitas præsumpta nihil operatur, quando requiritur qualitas positiua, vt docent Otalora, Marsilius, Ayron, Rolandus, Brunorus à Sole, Dacianus, Matienzo, & Baptista Laderchus, quos refert, & sequitur Lara *supra num.* 38. & probat *ex leg. Lucius, ff. de condit. & demonstr.* Statuta autem Ordinum Militarium qualitatem positiuam requirunt. Deindè necessum est iuxta illa, Candidati parentes agnosci, nam interrogatur, an à parentibus puris, seu nobilibus descendat; si autem illi ignorentur, nullus poterit iuramento affirmare, à talibus descendere, Rursùs fit informatio de puritate, aut nobilitate, quæ per publicam famã, Instrumenta, & Munera constet; quæ de Expositis nequeunt constare; Neque præsumptio potest stabilire nobilitatem. Adde, quod Expositi non reputantur filij legitimi, & legitimitas etiam est requisitum ad ingrediendum Ordines Militares; nisi in Ordine Diui Iacobi, qui non excludit filios naturalis, sic verò spurios.

50 Hinc credam, nec dispensandum vnquam fore cum Expositis, vt admittantur in Ordines Militares; nam licèt possit Pontifex de plenitudine potestatis in eo Statuto sanguinis dispensare, sicut potest in omnibus legibus Apostolica authoritate conditis, vt tradunt P. Azor *tom. 1. lib. 5. cap. 15. quæst. 5.* Pater Salas *de legib. disput. 20. sect. 3. numer. 16.* Bonacina, & alij communiter; tamen cum Expositorum parentes omnino ignorentur, nec de eorum qualitate vllo modo constet, durissimũ esset, eos admittere in Ordines, qui qualitatem positiuam quatuor auorum requirunt. Nec Pontifex dispensat in aliquo ex requisitis, nisi poscente Rege, aut Senatu Ordinum, quos non fore petituros eam dispensationem, certissimum apparet. Et præterea nunquam petita est, nec cõcessa dispensatio circa defectum puritatis sanguinis, (imo nec circa nobilitatẽ auorum) qui autem dispensaret cum Expositis, ibi implicitè dispensaret in defectu puritatis sanguinis, si fortè reipsa daretur.

51 P. Quintanadueñas *tom. 2. singul. tr. 16. singul. 10.* alium casum notabilem proponit. Ait enim, si quis probaret, se ex ea familia Hebræorum descendere, quæ nullo modo morti Christi D. assensum præbuisset, sed contradixisset, nec incidisset in Iudaismũ post legem gratiæ promulgatam, posse admitti ad Ordines Militares, & ad Dignitates Ecclesiasticas, & ad alias Religiones, quæ

exigant sanguinis puritatem. Probat; nã genus Hebreorum ex se nobilissimum est, cum nobilissimum fuisse Christum D. eiusque Sacratissimam Matrem, & Progenitores, de fide sit *ex cap. 1. Matthæi.* Macula autem, & nota inusta est Hebreis, eo quòd Christo D. necem intulerint, & postmodùm in Iudaismo perseuerauerint; nulla autem nota inusta est his, qui nec neci consenserunt, nec legem Iudaicam deinceps professi sunt. Fuisse autem in Hispania aliquos ex his, affirmat Flauius Dexter *in anno Christi* 37. his verbis; *Iudæi Hispani, maximè Carpentani (qui litteras Solymorum Pontificum petentium ab eis assensum in mortem Christi, missis litteris, execrati erant) libentissimè prædicationem Sancti Iacobi percipientes conuertuntur.* Id ipsum affirmat Iulianus Petrus, Archipresbyter Sanctæ Iustæ Toletanæ *in historia Alphonsi VI.* Addit P. Quintanadueñas se audiuisse, Nobiles Equites Vrbis Toletanę, & Zamorensis potuisse probare, se descendere ex Hebræis, qui restiterunt morti Christi, & statim, ac lex gratiæ in Hispania fuit promulgata, fuerunt eam amplexi, quin descendentes vnquam iudaizarent, indeque assecutos fuisse Habitus Ordinis Diui Iacobi. Profectò mihi probatio moraliter impossibilis videtur. Nam ex quibus Instrumentis post mille sexcentos, & amplius annos id constet? Quænam vox, fama, aut opinio per tot sæcula fuerit constanter deriuata, cum Hispania spatio adeo longo temporum fuerit sub potestate Imperatorum Romæ, aliorum Regum, Gothorum, Sarracenorum, & postmodùm restaurata à Gothis; nihilque fixum remanserit, sed omnia inuersa, mutataque fuerint, & vel ipsæ Vrbes, & Oppida plurima fuerint excisa, aut collapsa? Sanè id mirabile est, quòd, cum nullus adhuc probare potuerit se descendere ab illis Christianis non Iudæis, qui Diui Iacobi prædicationem susceperunt, aliqui potuerint probare, se descendere ab Hebreis, qui eam susceperunt, & per litteras missas ad Vrbẽ Hierosolymitanam necem Christo D. illatam execrati sunt. Non tamen ideò aliquid intendo detrahere eis, qui id fœliciter probarũt, quos saltem nullus Christianos nouos nuncupabit, cum habeant mille sexcentos, & amplius annos Christianitatis continuatæ.

Quæstio 6. A quo debeant accipere Equites, & Clerici Fratres Habitum Militarem, & coram quo Professionem emittere?

52 AD Hispaniarum Reges, vt dicebamus *quæst.* 1. spectat priuatiuè, designare viros, qui sint admittendi ad Ordines Militares, Regnorum Hispaniç proprios; quare ea gratia, ac beneficium concessionis, vt quis possit ad illos admitti, præuijs informationib⁹ de sanguinis puritate, seu etiam nobilitate, & alijs requisitis, non ab alio nisi à Regib⁹ nostris pręstari valet; Quippè id ab exordio ipsis Ordinibus, vt ex Bullis Pontificijs constat, & deindè ex eorũ consensu Magistris Ordinum competebat, & à Pontificib⁹ indultũ est Hispaniæ Regibus, cum eos in Administratores perpetuos Ordinũ Militariũ constituerunt, & designarunt, concedentes, vt exequi valeãt, quidquid Magistri valebant, ea solùm limitatione, vt per Religiosos earumdẽ Militiarum ab ipsis deputandos præstent ea, quę ad spiritualia concernunt. Gratia autẽ admissionis ad Ordines Equites non est quid spirituale vt *disq. 1. q. 14.* statuimus, atq; adeò immediatè per se ipsos à Regibus conceditur, vt à Magistris Ordinum concedebatur, quibus Alexãder III. & Lucius III. indulserunt in Ordine Alcantaræ, vt possent ad illũ admittere, quos vellent, laicos, aut Clericos; Extant eorum Bullę in Ordinis ipsius Bullario, *pag. 4. & 6.* & similes Bullę respectu aliorum Ordinum Militarium expeditæ fuerunt à varijs Pontificibus.

53 Cæterùm post Informationes peractas Habitus Equitum concedendus est à Regularibus ipsorum Ordinũ designatis à Senatu Regio Ordinum (ad quẽ post gratiã à Rege factam, cætera spectant) Quod ita executioni mandatur; quippe id committitur Equiti Professio Ordinis, cui⁹ est Habitus, & simul Fratri Professo. Nã cũ actualis admissio in Ordinẽ post gratiam factã sit quid spirituale, non ab alijs pręstãda est, nisi ab eo, qui est capax potestatis spiritualis, hæcque ei traditur. Quod vim habet in sententia asserente, Equites esse strictè Religiosos. Accedit, opor-

oportere, Fratrem aſsiſtentem admiſsioni Equitis, eſſe Presbyterum, cum enim in admiſsione benedictiones Habitus præcedant, hæ non niſi à Presbytero ſunt impertiendæ; indeque cernitur, rem ibi ſpiritualem exerceri, ſaltem quoad benedictiones. Cæterùm iuxta Statuta Ordinum Habitus concedendus eſt in Monaſterijs à Prioribus; in quo communiter iam diſpenſatur, & in diſpenſatione ſubſidium pecuniarium Equitibus imponitur. Quod ſubſidium impenditur in opera pia intra Ordinem, ſicut ſubſidium, quod ob diſpenſationem in Profeſsione extra Monaſterium erogatur.

54 Ob rationem nuper poſitam Equitum Profeſsio facienda eſt coram Religioſo Profeſso ipſius Ordinis deſignato à Regio Ordinum Senatu, qui nomine Magiſtri Ordinis vota acceptet, eique vt locum, ac vices Magiſtri gerenti, Eques promittat Obedientiam, ac cætera, quæ in Profeſsione continẽtur, iuxta formulam in vnoquoque Ordine præſcriptam.

55 Scio, Bartholomæum de Bechis *in praxi nouit. diſputation. 12. dub. prima, num. 17.* Villalobos *in ſumm. tom. ſecundo, tractat. 35. difficul. 20. à numer. quinto* & alios, quos refert, & ſequitur Diana *part. tertia, tractat. 2. de dub. Regular. reſolution. 70.* aſſerere, ex commiſsione Prælati poſſe quemuis Religioſum, aut Clericum, aut etiam laicum, admittere Profeſsionem, ac eam acceptare, tunc enim ille nihil ſpirituale exercet, ſed quaſi teſtis, vel Procurator eſt, coram quo Religioſus promittit Deo, & Prælato Obedientiam, aliaque emittit vota; illeque ſe habet, quaſi merè paſsiuè, & nomine alieno agit, ac ſi interlocutor foret, qui Prælato referret, Religioſum promiſiſſe ipſi Obedientiam iuxta Ordinis Statuta cum cæteris votis, & poſtmodùm referre Equiti, Prælatum ea vota acceptaſſe: Sic enim res, veluti cralla Minerua, exponitur.

56 Iuxta hanc ſententiam poterit in aliquo raro euentu (nempè diſtantiæ, ægritudinis, aut occupationis Equitis) diſpenſari, vt nomine, & commiſsione Magiſtri Ordinis aliquis alius, qui non ſit Regularis ipſius Ordinis, Profeſsionem concedat, & acceptet. Et à fortiori in ſimili raro euentu, valebit diſpenſari in eo, quòd Habitum concedat, & in Ordinem admittat Equitem aliquis, qui non ſit ex ipſo Ordine. Profeſsio enim quid maius eſt, & proximius ad ipſam Religionem, quàm admiſsio in Nouitiatum, vt ex terminis conſtat; vnde ſi valet diſpenſari, vt aliquis extra Ordinem ex commiſsione, & nomine Magiſtri acceptet Profeſsionem, etiam valebit diſpenſari, vt ex eadem commiſsione, & nomine Prælati admittat in Ordinem. Cum tamen benedictiones ſint impertiendæ Habitui, curandum erit in eo caſu, vt aſsiſtat Presbyter, qui eum benedicat, aut ſaltem antecedenter ſint præſtitæ benedictiones à Presbytero, ſi hic aſsiſtere nequeat admiſsioni Equitis in Ordinem Militarem.

57 In Ordine Diui Iacobi poteſtas admittendi Fratres Clericos ad Ordinem Prioribus ſimul cum Capitulis Monaſteriorum commiſſa videtur à Regibus, & ab Ordine ipſo, ſiquidem à Capitulo generali limitatur, ne ex eodem loco poſsint admitti pluſquam tres Fratres, in vnoquoque Monaſterio. Sic extat in Statutis *titul. 12. capit. 12. pagin. 131.* In Ordine Calatrauæ Prior, ſeu Adminiſtrator Monaſterij, ſimul cum Senioribus ex commiſsione Regis, & ipſius Ordinis debet admittere Fratres Clericos, vt innuitur in Definitionibus *titul. ſecundo, capit. 25.* Vbi iniungitur, veſtes, quibus ornabatur Eques, aut Frater Clericus, cum in Monaſterio Habitum accipit, Sacriſtiæ maiori fore applicandas. Quod ſi ex diſpenſatione Regis Eques extra Monaſterium Habitum accipiat, (quę diſpenſatio neceſſaria eſt Equitibus Ordinum, qui in eos admittuntur) debet ſoluere viginti ducata, &, ſi ſimul accipiat Commendam, quadraginta pro redemptione veſtium, quę applicantur ornatui Sacriſtię, & Reliquiarum. In Ordine autem Alcantaræ, vt conſtat ex Definitionibus *titul. 4. capit. ſecundo.* Prior Monaſterij facultatem habet acceptam ab Ordine, vt ſimul cum Senioribus examinet Fratres Clericos admittendos, & poſt informationes peractas à Fratre quodam Presbytero, ſeniore, & timorato, eos in Ordinem admittat; priùs tamen Informationes mittendæ ſunt ad Senatum Regium Ordinum, & ab illo approbandę; & admitten

di etiam de consilio Prioris, & Seniorũ mittendi sunt ad eum Senatum, vt de idoneitate ante admissionem examinentur. Preterea *cap. 4.* statuitur, quinam debeant in admissionis gratia alios præcedere, cæteris paribus. Itaque Prioribus simul cum suis Capitulis, aut Senioribus competit facultas admittendi Fratres Clericos, ex ipsorum Ordinum Statutis: nec à Rege solo potest absque dispensatione Pontificia ea potestas tolli. Et Fratres quidem semper intra Monasteria admittuntur; Vnde, cum in Curia hoc sæculo petijsset Vir quidam in Regis obsequio detentus admitti in Ordinem Calatrauensem, vt Frater Clericus, quin ad Monasterium pergeret, consultus Rex sententiam à Monasterio posci imperauit, à quo omnino res fuit impedita. Cæterùm soli Priores admittere possunt, & non Subpriores, illis deficientibus, nam his non conceditur expressè hæc potestas in Statutis, & Definitionibus; Et hæc in his Ordinibus norma seruatur, vt Subpriorum potestas, deficientibus Prioribus, exprimatur.

58 Attentis Statutis, ac Definitionibus Ordinum Militarium, omnes Equites tenentur Professionem emittere in Monasterio coram Magistro, aut Priore, vel eo deficiente, coram Subpriore, & Equitum probatio ibidem præcedit, per designatos dies, informatioque meritorum cuiusque conficitur à Prioribus, ad quæ omnia adhuc Definitiones nunc vigentes vrgent; Verùm ob varias causas non difficulter dispensatur in his à Senatu Regio Ordinum, eaque opera commutantur in subsidiũ pecuniarium. Videantur tum circa hæc, tum circa alia, quæ Professionem Equitum, & Fratrum comitantur in Statutis Ordinis Diui Iacobi *titul. 5.* In Definitionibus Calatrauæ *titul. 7. capit. 2. & 6.* In Definitionibus Alcantaræ *tit. 15. per totum.* Clerici Fratres Professionem emittunt coram Prælato Monasterij, Regis, prout Magistri, vices gerenti. Nec tibi dissonet, etiam Clericos Fratres emittere Professionem Regi, aut alteri ex eius nomine, de quo redibit sermo *disquisit. 9.* Etenim Fratres Hospitalis Regij Burgensis emittunt Professionem Abbatissę Monasterij *de las Huelgas*; & olim erant quidam Capellani Religiosi Cistercienses deputati Monialibus, qui Abbatissis Professionem emittebant, vt testatur Illustrissimus Fr. Angelus Manrique *in Memoriali pro Prioratu Calatrauæ, pag. 31. numer. 8.* Itaque laicis personis potest emitti Professio, atque adeò & Regi.

Quæstio 7. Ad quid teneantur Nouitij Ordinum Militarium tempore nouitiatus?

59 IN primis certum est, non obstringi votis, cum ea adhuc non emiserint. Deindè asero, non teneri illos ad obseruationem Regularum, & Definitionum. Sic cum pluribus docet Pater Thomas Sanchez *tomo tertio sum. lib. 6. cap. 10. numer. septimo*, & Ego plures Authores referens tradidi *tomo in Bull. Cruciatæ disputat. quarta, numer. 22.* ex eo quod nomine Religiosorũ nouitij nõ cõprehenduntur; Vnde non censetur Apostata nouitius à Religione recedẽs. Præterea Regulæ, & Definitiones Religionum non obligant, ni si eos, qui ratione Professionis sunt veri Religiosi, atque se ipsos illis subiecerunt; Nouitij autem nondum in sodalitium, & contubernium Religiosorum sunt admissi, sed in probatione versantur, ad experiendum, vtrùm admittendi sint. Confirmatur; nam Cathecumeni non tenentur legibus Ecclesiæ, donec perfectè per Baptismum admittantur in Ecclesiæ gremium; similiter ergo nec Nouitij legibus Ordinum adstringuntur, donec per Professionem in eos admittantur.

60 Deindè iuxta Tridentinum ante Professionem integer annus probationis debet omnino præcedere, nec ante decimum sextum ætatis annum completum potest vllus Professionem emittere, quod commune est omnibus Religiosis. Rursùs in Ordinibus Diui Iacobi, & Calatrauę tenentur Nouitij per sex menses in triremibus militare, vt Institutum Ordinum militandi contra hostes Fidei experiantur, & deinceps in Monasterijs per integrum mensem debent versari, vt ceremonias, & Regulas addiscant, ac norma disciplinæ Religiosę eis innotescat, & assuefiant indè regulari viuendi tenori.

Quod

Quòd, si cum Equitibus Calatrauensibus dispensetur in militia triremium, per tres menses tenentur in Monasterio Calatrauæ versari, nisi adhuc ob vrgentes causas à Rege nostro eximantur ab hac obligatione. Ita hæc extant in Statutis Diui Iacobi *tit. 5. cap. 8.* & in Definitionibus Calatrauæ *tit. 7. cap. 1.*

61 In Ordine Alcantaræ, vt constat ex Definitionibus *tit. 15. cap. 1. & 2.* Nouitij Equites tenentur degere in probatione in Monasterio Alcantaræ per triginta dies, ibique modestis vestibus, & absque vllis armis incedere, obedientiæque Prioris omnino subesse. Ibidem alia stabiliuntur ab eis obseruandà, & pœna infligitur violatoribus, & simul Priori, & Subpriori, aut Præsidi consentienti violationem, & nõ puhienti Equites, qui in primo Capitulo ipsius Monasterij monendi sunt de his, quę in probatione tenẽtur obseruare. In triremibus etiam militare debent, ex Ordinis præscripto, sicut Nouitij Iacobæi, & Calatrauenses, quamuis id in Definitionibus non contineatur.

62 Cæterùm Fratres Clerici in ipso Monasterio per integrum annum Nouitiatus tenentur versari, Choro assistere, & cæteris Communitatis Actibus, qui non sunt proprij Professorũ; Atque hoc tempore probantur, & exercentur; & sanè per omnia humilitatis, obedientię, & asperæ vitæ media, vt peracto anno, possint ad Professionem admitti, præcedentibus omnibus requisitis in vnoquoque Ordine, & Monasterio designatis; maximè approbatione Prioris, & Seniorum, nam absque illa nequeunt Professionem emittere, & duplici mense ante illius emissionem, renuntiationem tenentur facere bonorum suorum.

63 Frequentissimè iam cum Equitibus dispensatur in assistentia ad triremes, & in probatione peragenda in Monasterijs, quæ in subsidium pecuniarium commutantur, exigentibus id circunstantijs occurrentibus, & indigentia eiusmodi subsidij ad Bellum contra Infideles peragendũ, ac ad alia opera pia propria ipsorum Ordinum præstanda; &, cum iustæ causæ interueniant, potest Rex, vt Administrator, ac de eius Commissione Senatus Regius Ordinũ in his dispensare. Cęterùm differre Professionem post annum peractum Nouitiatus, non est peccatum lethale; Ita P. Peñafiel *de Ordinibus Militaribus tit. 2. cap. 2.* Qui recte ibi probat, Tridentinum non obligare ad emittendam Professionem, finito Nouitiatu, & declarationem Cardinalium ad id affert; nec Statuta, & Definitiones Ordinum Militarium obligant sub lethali ad Professionem faciendam; sed sub pœna. Praxis etiam Virorum timoratorum id suadet. Expedit tamen omnino, Professionem emitti, Nouitiatu peracto. Sed iam laxius, quam par erat, in hoc, & in alis non paucis Equites Militares se habent, & à primęua disciplina deciscunt; Quod dolens expendit P. Peñafiel *suprà tract. 5. cap. 7.*

Quæstio 8. De priuilegijs quibus gaudent Nouitij Ordinum Militarium. Vbi de priuilegio Canonis.

64 FRVVNTVR Nouitij fauoribus Religionum. Ita habetur *in Clementina 1. de priuilegijs; cap. Religioso de sentent. excomm. in 6.* Docent Tiraquellus, Mandosius, Nauarrus, Sarmiento, Corduba, & alij, quos retuli *tom. in Bullam Cruciat. disp. 4. num. 22.* Hinc Nouitios Ordinum Militarium, horum fauoribus gaudere, tenendum est, vt expresè tradit P. Peñafiel Araujo *de obligat. Ordinum Militar. tract. 6. cap. 3.* Exindè Ego *ibi* intuli cum Rodriguez, Trullench, Ledesma, Fernandez, Diana, P. Henriquez, Suarez, & alijs, Nouitios vti posse Bulla Cruciatæ, vtpotè fauorabili, etiam renuente Prælato, adhuc quoad absolutionem à casibus reseruatis, si in proprio Ordine dentur, (nulli autem dantur in Ordinibus Militaribus) Etenim reseruatio in Religionibus non se extendit ad Nouitios, cum sit odiosa, & in odiosis Nouitij non comprehendantur nomine Religiosorum; Quapropter Pontificum dispositio, qua Regularibus interdicitur vsus Bullæ Cruciatæ, ad hoc vt absoluantur à casibus in Religione reseruatis, non est ad Nouitios extendenda. Id *loco relato, disputatione 24. à num. 171.* latè tradidi cũ præ-

prefatis Authoribus, & cum Acosta, Villalobos, Ludouico à Cruce, Ludouico Lopez, Emanuele Rodriguez, Leandro de Sacramento, Vega, P. Sa, Azor, & alijs. Et, quamuis Priores ob iurisdictionem quasi Episcopalem possint reseruare peccata subditorum, siue laici sint, siue Nouitij, tamen nequeunt reseruare casus Nouitiorum, prout præcisè Prælati regulares sunt, independenter à prædicta iurisdictione. A casibus autem Episcopo reseruatis, & consequenter à reseruatis ei, qui iurisdictione quasi Episcopali gaudet, posse virtute Bullę absolutionem præstari, docui *ibidem disp. 23. cap. 4. & disp. 25. num. 40.*

65 Gaudere præterea Nouitios, etiam Equites Ordinum Militarium priuilegio fori, docent P. Peñafiel *vbi supra num. 12.* D. Laurentius Mattheu *de regimine Regni Valentiæ, cap. 7. §. 4. num. 47.* Vbi etiam eos gaudere priuilegio Canonis tuetur; de quo *infrà*. Præterea Mota, Sylvester, Nauarrus, Valenzuela Velazquez, Diana, Riccius, Carlebal, Escatia, Ioannes Andreas, Hostiensis, Donatus de Marinis, Grafis, Maceratensis, P. Filiucius, Barbosa senior, & iunior, Viuianus, P. Henriquez, Marius Antonius, Ambrosius Machinus, Thomas del Bene, Capicius Latro, Costa, Dom. Pizarro, Cochier, Octauius Caracius, Dom. Larrea, & alij propè centum Authores, quos refert, & sequitur D. Ginesius Morote *in defensione Ordinis de Alcantara, conclus. 2. à fol. 34.* Probant, nam is est fauor Ordinum, & fauoribus potiuntur Nouitij, qui, quamuis statum perfectum Religionis non sint adepti, intra eā tamen sunt, & corpus mysticum illius componunt, veluti partes, estò imperfectæ. Quomodo autem hæc quæstio circa eorum Nouitijs adaptetur, recolenda sunt ea, quæ diximus *disq. 2. quæst. 2.*

66 Rursùs gaudere etiam Equites priuilegio Canonis, *Si quis suadente diabolo*, ex principio præiacto deducitur in sententia asserente, Equites esse strictè Religiosos; & colligitur ex præfato *cap. Religioso de sentent. excommun. in 6.* Et quidem satis vulgatum est in Iure, adhærentia Religiosis esse religiosa, *leg. quæ Religiosis, ff. de rei vindicat.* Et, cum Nouitij Religiosis adhæreant, Religiosi in fauorabilibus sunt iudicandi; Quam doctrinam latè firmant Archidiaconus, Panormitanus, Nauarrus, P. Lessius, & innumeri alij, ac Glossa *in cap. beneficium, de Regularibus lib. 6.* Hinc percussor Equitis, aut Fratris Militaris Nouitij, incurret sententiam excommunicationis, sicut incurrit quilibet violentas manus inijciens in Equites Professos, vt Alexander IV. declarauit in Bulla, quę incipit, *Paci, & quieti*, & affertur in Bullario Ordinis de Alcantara, *pag. 223.* expedita in fauorem Ordinis S. Iacobi, cuius priuilegia participant Ordines Calatrauę, & Alcantaræ.

67 Id priuilegium Canonis etiam Calatrauensibus, & Alcantarensibus competere, declararunt Innocentius III. & Gregorius IX. in Bullis allatis in eodem Bullario, *pag. 17. & 98.* Id ipsum roborat Mota respectu Iacobęorum *in reg. Ordin D. Iacobi, lib. 2. cap. 48. & de confirmat. Ordin. ex §. 20.* Vbi affert Bullas Vrbani IV. Sixti IV. Alexandri IV. & aliorum Pontificum. Bonacina *tom. 1. disp. 2. de excommun. quæst. 4. punct. 3. ex num. 8.* docet, Equites Ordinis S. Ioannis, vtpotè strictè Religiosos, & Equites Iacobæos ob priuilegium Bullæ Alexandri IV. gaudere priuilegio Canonis; nō verò alios Equites Militares, eo quòd non sint strictè Religiosi. Sed tamen ob communicationem priuilegiorum, quamuis asseratur, eos Religiosos simpliciter nō esse, videtur eis competere id priuilegium. Verùm recolenda sunt, quæ discussimus *dicta disq. 2 quæst. 2.* Denique dicendum est, Nouitios gaudere omnibus Indulgentijs, gratijs, ac priuilegijs concessis in fauorem suorum Ordinum, quę non sunt annexa Professioni, aut hanc expressè non requirunt. Et quidem, vt tam Professi, qui strictè Religiosi sunt, quàm Nouitij, Indulgentias lucrentur suis Ordinibus concessas, aut per communicationem participatas, non indigent Bulla Cruciatæ, vt docet P. Quintanaduenas *tom. 1. singular. in appendic. tract. 4. dubio 12. num. 9.* & Ego tradidi *tom. in Bullam Cruciatæ disp. 39. cap. 37.*

(?)

QVÆSTIO

Quæstio 9. Exponuntur verba Professionis, quam emittunt Militares.

68 EXPONEMVS *quæst. sequenti* verba quædam specialia, quæ in Professione Alcantarensium proferuntur; Nunc alia verba communiora elucidabimus, quę formaliter, aut æquiualenter in omnium Militarium Professione pronuntiantur. Vota quidem Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ tribus sequentibus disquisitionibus exponemus; Votum verò quartum, quod in Professione emittunt Regulares trium Ordinum Militarium, explicabimus *disquis. 12. quæstione 9.*

69 Igitur in Ordine D. Iacobi in Professione emittuntur Vota *secundùm Regulam Ordinis*; In Ordine autem Calatrauæ, & Alcantaræ, *secundùm Regulam S. Benedicti.* Quæ formula respectiuè in pluribus Sacris Ordinibus vsitatur, vt videre est apud P. Suarez *lib. 10. de Relig. cap. 7. num. 5. tom. 3.* Vbi diuersas affert formulas Professionis; Et in Professione Religiosorũ illustris Familiæ Prædicatorum promitti Obedientiam secundùm Regulam, refert D. Thomas 2. 2. *quæst. 186. art. 6.* Significatur autem his verbis, Professũ se obligari ad seruanda vota iuxta præscripta in ea speciali Regula, & Instituto, & non aliter. Sic Equites Iacobæi vouent Castitatem coniugalem, & Paupertatem iuxta Regulam, & priuilegia sui Ordinis; quare ex vi Professionis non tenentur seruare Castitatem absolutam, nec Paupertatem, eo modo quo seruatur in Ordine S. Dominici, S. Fracisci, & in alijs Religionibus. Calatrauenses, & Alcantarenses *secundùm Regulam S. Benedicti* profitentur, & ea verba cadunt supra Obedientiam promissam, ita vt non aliter obedire obstringantur, nisi mandata secundùm Regulam sint.

70 Optimè id exposuit Diuus Bernardus *de præcept. & dispens. cap. 7.* inquiens; *Non parùm Prælati præscribitur voluntati, quod is, qui profitetur, spondet quidem Obedientiam, non tamen omnimodam, sed determinatè secundùm Regulã; nec aliam, quàm S. Benedicti; vt oporteat, eum, qui præest, non frena suæ laxare voluntati super subditos, sed præfixam ex Regula sibi scire mensuram, & sic demùm sua imperia moderari circa id solum, quod rectũ esse constiterit. Proindè si Professo secundùm illam Regulam Abbas meus mihi aliud fortè imponere tentauerit, quod non sit secundùm Regulam, aut etiam quod non sit secundùm ista Instituta, verbi causa, Basilij, Augustini, Pachomij; quænam mihi, quæso, in hac re necessitas imminet obsequendi? Solùm quippè id à me posse exigi arbitror, quod promisi. Videtis iam ergo Obedientiæ limites, quos requiritis; si modus est Obeditionis, tenor Professionis; nec se valeat extendere potestas imperantis, nisi quatenùs attigerit votum Profitentis.* Nihil potest superaddi.

71 Hinc cernitur, quomodo sint intelligendæ diuersę formulæ Professionum, nempè, *Promitto conuersionem morum secùndum Regulam.* Quæ verba explicat D. Thomas *quod lib. 1. art. 20.* loquens de Professione statuta à S. Benedicto; *Hoc est dictum, vt secundum Regulam dirigat mores suos. Contra quod facit, si vel ea, quæ præcepta sunt in Regula, transgrediatur, vel etiam contemnat Regulam, secundum eam dirigere actus suos omnino recusans.* Deindè, *Promitto Obedientiam secundum Regulam*, iam nuper expositum est; & D. Thomas docet, id esse, ita vouere, vt Professioni non contrarietur, nec sit peccatum graue, nisi quod est contra præceptum Regulæ. Rursùs, *Promitto seruare Regulam*; Quæ verba exponit ipse Diuus Thomas 2. 2. *quæst. 186. art. 9. ad primum*, inquiens, *Ille, qui profitetur Regulam, non vouet seruare omnia, quæ sunt in Regula; sed vouet Regularem vitam, quæ essentialiter consistit in tribus votis.* Demùm, *Promitto Obedientiam sub Regula*, idem est, ac *secundũ Regulam*, nam, qui sub aliqua Regula viuunt, & non secundùm illam, sanè materialiter, & non formaliter sub ea degunt, vt rectè tradit, varias expositiones huiusmodi formularum proponens, Benedictus Haeftenius, *in disquisitionibus Monasticis, lib. 4. tract. 6. disquis. 2.*

72 A Regularibus Militiarum Calatrauæ, & Alcantaræ interrogatis, qui Professionem nomine Ordinis ab eis acceptat, Quid promittant? Ipsi verò respondent, *Estabilidad, y Firmeza.* Etenim olim aliqui Monachorum habitum gestantes semper vagi, & nunquã

stabiles

stabiles per diuersas Prouincias, & diuersorum cellas hospitabantur; Alij verò in Monasterio degentes, etiam post Professionem, impunè de cœnobio ad cœnobium transmeabant, vt refert Haeftenus *vbi nuper, disquis. 4.* Vtrumque multis erat damnis, & incommodis obnoxium, quibus occurrere cupiēs S. Benedictus, eam promissionem stabilitatis suis Monachis indixit, ipseque de Nouitio agens *cap. 58.* ait; *Suscipiatur in Congregatione sciens, lege Regulæ constitutum, quòd ex illa die non liceat de Monasterio egredi, nec collum excutere de sub iugo Regulæ, quam sub tam morosa deliberatione licuit recusare, aut suscipere.* In idem tendit S. Bernardus *epist. 7.* inquiens; *Sic te stabilem in loco exhibeas, vt Abbati subjici non contemnas, & sic obedias subiectus Abbati, vt stabilitatem loci non amittas.* Itaque stabilitas est perseuerantia in loco Professionis, quandiu ea non obest perfectiori vitæ, aut repugnat obedientiæ; vt explicat Seruatius Lairuelz *in Catechesi Nouitior. tom. 1. lect. 112.*

73 Nec tamen huic stabilitatis promissioni contrariatur migratio ad vitam perfectiorem: nec egressio ad studia litterarū addiscenda; nec ad alia Monasteria, seu loca, de licentia Superioris; nec alia huiusmodi, quæ latè prosequitur Benedictus Haeftenus *vbi supra disquis. 4.* Cęterùm stabilitas rectè à pluribus Authoribus sumitur pro perseuerantia in statu Religioso; nam vt ait Panormitanus *in cap. ex rescripto, de iureiurando, ex num. 3.* & apud eum Innocentius, *Vbicumque fuerit Monachus, dummodò sit sub obedientia Abbatis, semper fingitur esse in claustro. Atque id colligitur argumento textus in cap. insinuante, qui Clerici, vel vouentes; cap. cum illorum, de sentent. excommun.*

74 Hinc Militares Equites non promittunt stabilitatem in loco, cum non sit instituti ipsorum, in Monasterijs permanere; sed stabilitatem in statu Religioso. Clerici autem Fratres & eamdem promittunt stabilitatem, & prętereà eam in Monasterijs, dum Prælati ipsis licentiam exeundi non concedant, seu in his Muneribus occupent, quę extra Monasteria sunt exequenda; aliàs debent intra ipsa degere. Vnde, si absque licentia è Monasterijs exirent, vt vagarentur, aut rebus temporalibus intenderent, alijs vè, absque Ordinis prę scripto, stabilitatis promissionem violarent, non secùs ac Monachi sub Regula S. Benedicti militantes; multoque magis, si habitu dimisso, redirent ad sæculum. De quibus videndi sunt D. Basilius *in Constitut. Monast. cap. 20.* Bernardus Cassinensis *in speculo, p. 1. cap. 21.* Turrecremata *in Regula S. Benedicti tr. 128.* Dionysius Carthusianus *de Profess. Monast. art. 5.* Beda *in histor. Angliæ, lib. 4. cap. 3.* D. Bernardus *epist. 7. & ex 65. vsque ad 68. & 293.* præclarè de stabilitate, atque eius oppositis differentes. An autem violetur stabilitas, si Militaris absque licentia Superioris ad perfectiorem vitam in strictiori Religione transeat, discutiemus *infrà, quæst. 12.*

75 In Ordine S. Benedicti non fit mentio Castitatis, & Paupertatis in Professione, sed solùm Obedientię secundùm Regulam. Idem euenit in Ordinibus Carthusiensium, Cluniacensium, Camaldulensium, & aliorum, quorū mentionem faciunt Petrus Dorlandus *serm. de signif. habit. Carthus.* Seruatius Lairuel *vbi suprà, lect. 123.* Ioannes Soreth. *part. 6. Constit. Predic. dist. 1. cap. 15.* Benedictus Haeftenus *vbi suprà disquis. 6.* Verùm in Ordinibus D. Iacobi, & Calatrauæ tria vota exprimuntur, voto Paupertatis explicato sub voce *viuendi sine proprio*; At in Ordine Alcantaræ expressè non promittitur Paupertas, nec viuere sine proprio, sed Obedientia, Castitas, & Conuersio morum secundùm Regulam S. Benedicti. Nullus addubitauit, in eiusmodi formulis Professionis emitti tria vota Paupertatis, Castitatis, & Obedientię, quamuis non omnia exprimantur, continerique in verbis, quibus fit Professio. Sicut, cum quis Sacrum Ordinem Subdiaconatus recipit, constans est, emittere votum solemne Castitatis per ipsam Ordinis receptionem, quamuis expressè illud non emittat.

76 Bernardus Cassinensis *in Specul. part. 1. cap. 10.* quem sequitur Boerius, docet, in Conuersione morum includi Paupertatem, & Castitatem, nam per eam Conuersionem abdicat quis à se potestatem proprij corporis, & rerum omnium; quia cum hac potestate non staret morum Conuersio; Nam, qui renuntiat vni, renuntiat omnibus, quę ex illo sequuntur; & qui veteres mores perfectè conuertit, nec luxuriæ

xuriæ seruit, nec auaritiæ, quæ duo vitia ad veterem hominẽ pertinent. Hinc *lib. 3. Decretal.* titulus 32. est, *de Conuersione coniugatorum*; quo titulo agitur de Religiosa coniugatorum Professione, & de eorum Paupertate, ac Continentia, quæ sub illa Conuersione includuntur. Hunc dicendi modum sectãtur Dorlandus *vbi suprà*, & Carolus Fernandus *in Specul. lib. 1. cap. 27.* Sed non videntur rem exponere; nam eisdem rationibus poterant suadere, sub Conuersione morum includi humilitatem, temperantiam, mansuetudinem, & alias virtutes; siquidem vitia capitalia superbiæ, gulę, irę, & similia ad veterem hominem spectant, nec is, qui illis inseruit, potest perfectè conuerti; ac proportionatè aptantur omnes rationes factæ pro Paupertate, & Castitate inclusis in Conuersione morum.

77 Rectiùs ergo est dicendum, vota, quæ non exprimuntur, contineri sub voto Obedientię, quod semper exprimitur. Ita S. Thomas *2. 2. quæstione 186. art. 8. in corpore*, asserens; *Votum Obedientiæ continet sub se alia vota; Nam Religiosus, etsi teneatur ex voto Continentiam seruare, & Paupertatem, tamen hæc etiam sub Obedientia cadunt.* Sequuntur hunc dicendi modum Turrecremata *in Regula S. Benedicti*; Seruatius *vbi suprà lect. 121.* Petrus Sutor *lib. 1. de vita Carthus, tract. 3. cap. 11.* Haetfenus *vbi suprà*; Qui simul specialem rationem tradit, cur S. Benedictus solùm apposuerit in forma Professionis stabilitatẽ, Conuersionem morum, & Obedientiã; scilicèt quia voluit distinguere suos Monachos à tribus alijs Monachorum generibus, qui olim dabantur; *Gyrouagi*, qui huc inde absque certa sede vagabantur, à quibus per stabilitatem distinctio dignoscitur; *Anachoretæ*, qui in solitudine degebant sub nullius Prælati regimine; à quibus per Obedientiã diuersitas apparet; *Sarabaitæ*, quibus opponitur Conuersio morum. Quippe de his S. Benedictus *cap. 1. Regul.* fatur; *Tertium Monachorum teterrimum genus est Sarabaitarum, qui nulla Regula approbati, experientia magistra, sicut aurum fornacis; sed in plumbi natura molliti, adhuc operibus seruantes sæculo fidem mentiri Deo per tonsuram noscuntur.* Alia de illis addit; eosque valdè vituperant Cassian°, D. Hieronymus, D. Isidorus Hispalensis, Beda, Cælius Rhodiginus, Maurinus Victorius, S. Odo, Abbas Cluniacensis, allati à Benedicto Haefteno *in disquisition. Monast. lib. tract. 2. disq. 2.*

78 Restat, vt de Conuersione Morum in Professione Ordinis S. Benedicti præfixa, & ab Alcantarensibus etiam in Professione expressa, aliqua proponamus, alia circa idem exornaturi *quæst. sequenti.* D. Anselmus *de mundi contemptu, & Monachorum vita*, pijs carminibus monet Monachos, qui vouerunt conuersionem morum, inde iam nunquam fore peccaturos; sed prius superbos humilitatem, luxuriosos Castitatem, auaros Paupertatem, ambitiosos sui despectum, gulę deditos parcitatem debere sectari. Dyonisius Carthusianus *de profess. Monach. art. 6.* in idem tendit, asserens, vitia antiqua in virtutes fore mutanda, vt homo se totum animo, & corpore ad Dei cultum, amorem, & honorem conuertat, quin aliquid sui sibi relinquat, cum ab ipso Deo, quod est, & quod habet, acceperit. Collimat in id ipsum Vuallonca pellius *in institution. Monast. lib. 3. cap. 7.* asserens, mores conuertere eum, qui studet odio habere, quod fuit; & incipit amare, quod esse debet; & exteriori vetustate deposita, in Domini seruitute nouus homo iuuenescit; de tepore animi ad feruorem transiens, ac de voluptate ad continentiam, ferturque totus ad anteriora, posteriora relinquens.

79 B. Aelredus *in specul. charitat. lib. 3. cap. 35.* sentit, conuersionem morum prædictam valdè generalẽ esse, & in Euangelio omnibus Christianis indictam; quare conuersionem morum, ait, consistere in parsimonia cibi, vestium asperitate, in ieiunijs, vigilijs, & alijs, quæ in Regula S. Benedicti prescribuntur. Vnde generaliter qui conuersionem morum profitetur, offert seruare vota essentialia, vtendo his medijs, quę in Regula, & Instituto, quod sequitur, continentur, & ad votorum obseruantiam conducunt; nec peccat contra votum ex eo, quod ex fragilitate Regulas violet, nisi contemnat Regulam, aut præcepta sub culpa graui in illa transgrediatur, quæ est doctrina D. Thomæ allati *suprà num. 138.*

80 Petrus Sutor *vbi suprà lib. 2. tract. 5. cap. 1.* Turrecremata *in re-*

gula

gula S. Benedicti tract. 129. ferè idipsum asserunt; nempè promittentes conuersionem morum teneri ad agendum vitã regularem sub habitu Regulari, eamq; instituendam secundùm regularem disciplinam, suos mores iuxta eam componendo. Rigorosè autem loquendo, iuxta D. Thomam, ex vi prædictæ promissionis solum tenetur quis ad seruanda ea, quæ sunt Religionis substantialia, & ea, quæ in Regula præcipiuntur, tanquam necessaria media, sine quibus substantialia seruari nequeunt. Addit Vualloncapellius *vbi suprà* ex S. bernardo *de præcept. & discip. cap.* 20. eam morum conuersionem solùm obligare ad ea, quæ tempore Professionis in Religione obseruantur; *Quisquis ergo tenet, quod teneri inuenerit bonum, profectò viuit, sicut promittit*

81 Nec in his verbis promittitur conuersio morum quasi iam peracta, sed studium illius. Quod tamen studiũ si cesset, non quomodocumque grauiter peccatur. Hinc docet P. Thomas Sanchez *lib. 6. sum. cap. 5.* Religiosum, qui proponeret seruare vota, & Regulas continentes præceptum, & non seruare alias, solùm venialiter peccare, nisi indè immineret periculum violandi vota, aut præcepta; Peccaret autem grauiter, si Regulas contemneret, aut nollet amplecti tanquam inutiles, & vanas; aut si intenderet non attingere perfectionem vitæ Religiosæ, & finem illius; nam, estò grauiter non teneatur attingere perfectionem, & finem, tenetur non habere intentionem positiuam contrariam, vt tradit Corduba *in Regul. S. Francisci cap. 2. quæst. 3.* Longè ab ea intentione debet esse Religiosus, ne conuersionem morum offerens vacuam virtute gerat speciem pietatis, vt monet S. Bernardus *serm. in cap. ieiunij.*

Quæstio 10. Quomodo intelligatur promissio conuersionis morum à bono in melius emissa in Professione Alcantarensium?

82 IN formula Professionis Alcantarensium, quæ affertur in Definitionibus *tit. 15. cap. 5.* proferuntur hæc verba dicenda ab eo, qui Professionem emittit; *Hago profesion à Dios, y al señor Maestre, y à Vos, que estais en su nombre, y os prometo Obediencia, Castidad* (*coniugal*, additur ab Equitibus) *y conuertimiento de mis costumbres de bien en mejor por todos los dias de mi vida hasta la muerte, segun la regla de S. Benito, y manera de viuir concedida à esta Orden de Alcantara.* Meminit huius formulæ Professionis P. Maximilianus Sandęus *tom. 4. Militiæ Christianæ, lib. 2. commentatione 4. membro 3.* Quem nouissimè scribentem vidi, cum hæc quæstio Typis mandabatur. Vnde non valui eum referre In Institutionibus Ordinum Militarium *disquis. 1.* appositis, Quos omnes ipse breuiter, sed distinctè, recenset *eo lib. 2. ex commentatione 2.* Igitur ad præfatã formulã rectè capiendam, Votum Obedientiæ, & Castitatis exponetur *disquis. 5. & 6.* Promissio eiusmodi conuersionis morum aliquibus iniecit scrupulos, quare ea verba operępretium erit, elucidare. Aliqua de illa prę fiximus *quæst. præcedenti*; ad cætera deueniamus.

83 Censeo, nullam obligationem specialem in prædictis verbis includi, quę non contineatur in voto Obedientiæ iuxta Regulam S. Benedicti, sed eam ipsam exprimi. Et in primis in Ordine Cistercienſi non sic emittitur Professio, vt verba præfata includat, sed hisce verbis; *Ego frater N. (laicus, vel Clericus) promitto stabilitatem meam, & conuersionem morum meorum, & Obedientiam tibi Reuerendo Patri Fratri N. Abbati, & successoribus tuis secundum regulam S. Benedicti Abbatis coram Deo, & Sanctis eius, &c.* Ita in Definitionibus Ordinis anni 1635. *cap. 27. pag. 65.* Ea autem conuersio est morum sæculi, qui in Religione medijs votis emendantur, & perficiuntur. Et sanè hac eadem formula Alcantarenses vti deberent, cum eorum Ordo sit Cistercienſis; Ac crederem, idipsum, quod in hac includitur formula, voluisse in Alcantarensium Professione significari, eos, qui illam adstruxerunt, quamuis superaddiderint eas voces *de bien en mejor*, quasi æquiualentia, vel expressiora, quin intenderent aliam maiorem obligationem inducere. Quis enim sibi persuadeat in Ordine Militari, ex se minùs stricto, quam Monachali, strictiorem per Professionem concipi obligationem? ergo

non

non alia ſpecialis obligatio per verba prædicta inducitur, quàm in ipſo Ordine Monachali Ciſtercienſi, & quàm ea, quę per Votorum emiſsionem contrahitur.

84 Deindè id ſuadetur, quia intelligibilis non eſt alia obligatio; primò, nam, cum non præſcribatur, in qua materia de bono in melius eſſet procedendum, nec quomodo illud melius ſit capiendum, res eſſet omnino lubrica, ſcrupulis obnoxia, & anxietatibus opportuna. Nec, ſi à Profeſsis inquiras, quid ſpecialiter per ea verba vouerint, tibi reſpondere valebunt. Quomodo igitur obligatio contrahatur ignorando, quid voueatur, aut quam obligationem quis ſibi imponat, cum de eſſentia voti ſit deliberatio, quę imbibit libertatem, ad quæ cognitio requiritur? Secundò, nam, ſi fortè contenderet aliquis, voueri conuerſionem morum de bono in melius in omnibus virtutum materijs, cum hoc ſit votum non ad tempus, ſed perpetuum, ſanè eſſet votum, vel non obligans, vel moraliter impoſsibile. Sicut enim non obligat ad mortale votum non peccandi vnquam venialiter, nec votum rei leuis, etiam quotidie adimplendæ, vt cum Diana, Caramuel, Patre Tannero, & alijs docui *tom. in Bull. Crueiat. diſput. 26. numer. 9.* Et non eſt validum votum de numquam peccando, etiam ex ſubreptione venialiter, vt cum communi tuetur Eligius Baſſæus *in ſumm. verbo, Votum 2. numer. 4.* Ita votum operandi ſemper melius, & de bono in melius procedendi, aut non obligat ſub mortali, aut nullo modo, ſed eſt inualidum, eo quòd ſit moraliter impoſsibile. Patet, quia in eo voto includitur votum non peccandi venialiter, quod ad mortale non obligat; & votum non peccandi venialiter adhuc ex ſubreptione, quod eſt inualidum; quippè ſi quis committat peccatum veniale quomodocumque, ſanè de bono in melius tunc non procederet, ſed à bono tantiſper deuiaret, ſeu in bono tepidè ſe haberet. Non ergo in prefatis verbis continetur votum procedendi abſolutè de bono in melius in omnibus actionibus; præterquam quod etiam in ſtrictioribus Religionibus Votum eiuſmodi, nec ſimile emittitur, nec datur adeo ſtricta obligatio, multò igitur minùs in Ordine Militari, qui ex ſe benignior eſt, poteſt admitti.

85 Suadetur ampliùs, quia formula emittendi Profeſsionem in Ordine Calatrauæ, vt extat in Definitionibus *tit. 7. cap. 6.* hæc eſt; *Señor, yo N. hago Profeſsion à Dios, y al ſeñor Maeſtre, y à Vos, que eſtais en ſu nombre, y prometo Obediencia, y caſtidad (conjugal,* addunt Equites,) *y viuir ſin proprio, ſegun la regla del ſeñor San Benito, eſtaturos, y priuilegios de la Orden, y Canalleria de Calatraua, de la Orden del Ciſter.* Vbi nihil additur circa conuerſionem morum de bono in melius; Cum ergo Ordo Alcantarę ſub eodem Inſtituto, & Regula, ac Ordo Calatrauæ militet, & vterque ſit Ciſtercienſis, nec in ſubſtantialibus quidquam differant, imò & in accidentalibus plurimùm conueniant, fit, vt nullam maiorem obligationem Profeſsi in vno, quàm in alio contrahant ex vi Votorum; alias magnum inter vtrumque verſaretur diſcrimen, ſi ſpecialis obligatio, & quidem ſtrictiſsima, in Profeſsione contraheretur ab Alcantarenſibus, à qua Calatrauęſes ſunt immunes. Quid autem ſignificetur per conuerſionē morum, ſatis expoſuimus *q. præced.* ſcilicèt ſtudium emendandi vitam, corrigendi, & perficiendi mores; quòd per votorum adimplectionem præſtatur.

Quæſtio 11. An Equites, & Fratres Clerici Militares ex vi Profeſsionis ita ligentur, vt nequeãt de ſeipſis diſponere, abſque licentia Ordinis?

86 SVbijciuntur per Profeſsionē Ordinib⁹ Militarib⁹, eorumq; Prælatis tam Equites, quàm Clerici Fratres, cum Obedientiam voueant, & membra Ordinū fiant. Indè dubium præfixum exoritur. Et quidè variè poſſunt de ſeipſis diſponere Regulares Militares, vel in aliam Religionē ingredientes, (de quo ſeorſim agem⁹ *q. 12.*) vel ſi Equites ſint cęlibes, & nuptias intēdant contrahere; vel ſi ad exteras Prouincias migrent, vt in Italiā, Germaniā, Galliā, & ſimiles, ibi ratione Muneris, Militiæ, Dignitatis, matrimonij, aut alterius cauſe verſaturi, quod reſpectu Equitum, & Clericorum Fratrum eſt contingens.

87 Equites D. Iacobi nequeunt nuptias contrahere absque Regis licentia, vt Administratoris, in scriptis habita; alias annus pœnitentiæ eis iniungitur. Id in Tredecemviris speciali exigitur ratione, nam informationes primas peragendæ sunt de fœminis, cum quibus sunt matrimonium contracturi. Quę informationes de qualitate fœminarum peraguntur etiam respectu omnium Senatorum Regij Tribunalis Ordinum. Tredecemviri autem, qui absque licentia nuptias contrahunt, munus Tredecemvirorum amittunt. Ita in Statutis, *tit. 2. cap. 6. & tit. 5. c. 6.*

88 Calatrauæ Equites etiam tenentur licentiam in scriptis habere, vt matrimonio copulentur; aliter dimidiũ pœnitentiæ annum in Monasterio Calatrauę subituri; & decernitur in Definitionibus *tit. 29. cap. 2.* quòd informationes fiant de puritate sanguinis fœminarum; Si verò Eques, aut Commendatarius fœminæ copuletur impuri sanguinis, obnoxius remanet amissioni Commendę, quam habet; aut, si non habet, spes habendi ei tollitur. Munus autem Procuratoris Generalis, aut Fiscalis Ordinis nullus potest habere, quin vxoris (si vxoratus sit) qualitas prius per Informationes constet, peragendas eo modo, quo de Senatorum vxoribus peraguntur.

89 In Definitonibus Alcantaræ solùm exigitur, quòd Fiscalis, & Eques Procurator Generalis, substitutus Procuratorum Generalium, licentiam modo iam præfato poscant, vt matrimoniũ ineant; & informationes de puritate sanguinis vxorum fiant; sicut de vxoribus Senatorum est stabilitum, eo quòd illi sint membra Senatus Ordinum. Ita *tit. 29. c. 4.*

90 Certum est, prædictas prohibitiones non reddere inualida matrimonia, imò nec illicita, sunt enim solũmodò pœnales; &, vt non semel *in hoc Opere* defendimus, Statuta, & Definitiones Ordinis non obligant ad culpam, sed ad pœnam, vbi in ipsis non exprimitur obligatio ad culpam, ratione præcepti in virtute sanctæ obedientię, aut censuræ inflictæ à legitima potestate.

91 Dices, Calatrauensibus, & Alcantarensibus concessisse Paulum III. facultatem, vt possint nuptias contrahere; qua facultate à Supremo Superiore obtenta, non est necessaria alia facultas, nec potest prohiberi, quod Pontifex concesserit. Respondeo, ante indultũ Pontificium non potuisse eos Equites Professos nuptias contrahere nec licitè, nec validè, cum emitterent votum solẽne Castitatis absolutæ, quod est impedimentum impediens, & dirimens matrimonium. Pontifex ergo abstulit hoc impedimentum, seu indulsit, ne votum Castitatis absolutæ emitterent Equites, vt liberi ab eo impedimento manerent, non secùs ac ceteri laici; quare eos cõstituit in eo statu, in quo sẽper extiterunt Equites Iacobæi, qui duntaxat ab Ordinis exordio Votum Castitatis coniugalis emittunt. Sicut igitur Equitib⁹ Iacobęis potest Ordo prohibere nuptias, pœna apposita, nisi licentiam poscant; ita & Calatrauensibus, ac Alcantarensibus, adhuc post Bullam prefatam, in qua exprimitur, eos permanere in eodem statu, ac Iacobæos. Quin Rex prohibet omnibus Senatoribus, & Consiliarijs, ne absque ipsius licentia nuptias contrahant, quamuis illi aliundè nulla prohibitione ligentur; sic etiam potest eas prohibere Equitibus, etò ratione Voti non prohibeantur. Vndè prohibitio non tendit solùm ad Professos, sed etiam ad Nouitios.

92 Ratio autem est, quia ea prohibitio in primis non reddit inualida matrimonia, vnde non opponitur dispositioni Pontificiæ, quæ ea valida reliquit, & solùm tendit ad politicam, ac rectam Ordinum gubernationem; scilicèt ne Equites, si fœminis impuri sanguinis copulentur, Ordinis splendori detrimentum inferant, & filios procreent, qui indigni sint in eumdem Ordinem admitti, ac alia Munera obire. Quod maximè vim habet in Senatoribus, Tredecemviris, & alijs huiusmodi, quibus incumbit, in Capitulo, vel in Senatu Ordinum Regio promouere puritatem sanguinis requisitam in admittendis ad Ordinem; is enim, qui in proprijs filijs sanguinis maculam inspicit, non videtur zelaturus in alijs maculæ defectus, nec in eos toto animo inuehendus. Itaque ex dictis liquet, Pontificem indulsisse, vt Equites ita Professionem emitterent, quòd non impedirentur ratione illius nuptias contrahere; non verò abstulisse quominùs

ipsi

ipsi Ordines præscriberent circunstantias extrinsecas requisitas ad contrahendum, quæ ad substantiam matrimonij non spectarent; nam, quę ad eam pertinent, sub Ordinum potestate non cadunt.

93 Circa absentiam, supponendū est, Fratres Clericos, dum in Monasterijs, & Collegijs degunt, non posse ab illis ad alia loca pergere absq; licētia Senatus Ordinum; nisi ex Collegijs ad Monasteria redeant, vel ad peragēdas Informationes ex præscripto Præsidis Senatus Ordinum proficiscantur. Quod ex Statutis, & Definitionib⁹ expresè constat. Nec Communitatē licet deserere, nisi ratione alicuius Beneficij, Capellaniæ honorariæ, Administrationis, aut Muneris, à Rege nostro, vel ab ipso Senatu cōcessi; Nec licet Beneficia, aut prędicta munera relinquere, absque eiusdem Regis, vel Senatus licentia. Vnde nullus est euentus, in quo Clerici Fratres possint de se ipsis disponere, ad alia Regna transmeando absq; Prælatorum venia, siuè intra Communitatem existant, siuè extra illam.

94 De Equitibus ergo Militiarum poterat hoc dubium ventilari. In quo censeo primò, attento rigore Iuris Statutorum, Definitionum, & Instituti, non posse illos absq; licētia Regis nostri, aut saltem Senatus Ordinum, qui ei⁹ vices gerit, ad exteras Prouincias proficisci, nec lōginquas expeditiones inire, vt ad Indias, vel Flandriam. Etenim ratione Obedientiæ, quam profitentur, parati semper esse debent, vt Rex noster ipsos ad bellum contra Infideles cōuocet, quod est eorum proprium Institutum; quomodo ergo accintos, promptosq; ad militiā eos reperiat, si in Germania, vel in Indijs versentur? Deindè potest Rex, vt Administrator, singulorum ministerio vti adres Ordinibus ipsis congruentes, vt ad Capitula, ad Visitationes, Informationes, & similia; qui vsus ab eo tollitur, si adeò peregrè proficiscantur. Demùm ex terminis liquet, subditū nō posse se ad eam redigere dispositionem, in qua nequeat Prælatis obedire, eorūque mandata omnino subterfugiat, nec suo Instituto satisfacere valeat.

95 Attamen consuetudine inductum est, scientibus nostris Regibus, & non resistentibus, indeq; licentiam tacitam, ac beneplacitum præstantibus, vt Equites Militares, quò velint, pergant, non secùs ac alij laici; ita vt, si laici non poscant licentiam ad commeandum ad hanc, vel illam Prouinciam, seu Regnū, nec illi eam poscant, secùs vero, si etiam laici non possint ad aliquod Regnum pergere, absque licentia obtenta à Rege nostro, vel à Supremo Senatu Indiarum, vel ab alio. Quæ tamen consuetudo non extat circa eos Equites Militiarum, qui in speciali Munere Regio, seu ipsorum Ordinum sunt occupati, quod absque expressa licentia nequeunt omittere; vt sunt Presides, Senatores, Visitatores, Fiscales, Procuratores generales, Prætores, Gubernatores, & alij eiusmodi, qui ex Ordinibus Militaribus sint; sicut etiam alij eiusmodi, vel similia Munera gerentes, qui non sunt ex Militijs Equestribus, nequeunt ea relinquere absque expressa licentia.

96 Ex dictis colligitur, Equites Militares, attento Instituto, non posse sine licentia Sacris Ordinibus initiari, nā hoc ipso redduntur inhabiles ad militandum cōtra Infideles, nec potest Rex eorum ministerio ad præliandum vti. Cæterùm *in inferioribus* agemus, an Equites prædicti possint de facto absq; dispensatione Pōtificia obtinere Beneficia Ecclesiastica; nam, si possint, pariter valebunt Sacros Ordines suscipere; Qui enim concedit antecedēs, concedit, & consequēs ei annexum; Beneficium autem habens Sacris Ordinibus debet initiari, seu paratus esse ad eos suscipiendos.

Quæstio 12. An Regularis Militaris Professus, si ad aliam Religionem strictiorem trāseat absq; licentia suorum Prelatorum, valide in illa Professionem emittat?

§. 2. Supponūtur aliqua ad quæstionis decisionem.

97 CElebris fuit hæc quæstio anno 1656. circa Equitē Professū Ordinis S. Ioannis, qui in Indijs in Ciuitate Limensi absque licētia sui Ordinis sacram Religionem Minorem fuit ingressus, ac in ea Professionē emi-

emisit. Pro eius nullitate allegationē edidit doctus Iurisperitus Hispalensis, cui Thomas Hurtado è Sacro Clericorū Regularium Minorum Ordine subscripsit, & post illum aliqui Salmantini DD. Pro eius validitate rē longiùs disseuisit Fr. Ioannes de Quiros ex Religione Seraphica; Cuius decisioni subscripserūt plures Magistri, ac Doctores Salmanticenses; & consultus Ego de eo casu meum etiam assensum præstiti, ac sententiam exornaui. Nunc vtriusq; partis fundamēta proponam; sed vt *infrà* ostendam, eadē est difficultas, (in sententia asserēte, Equites aliorum Ordinum esse stricte Religiosos; iuxta quā philosophabimur in hac quæstione) de quouis Equite Professo aliorū Ordinū Militariū; imò de quouis Clerico Fratre ipsorum Ordinum, & Ordinis S. Ioannis, ideòq; quæstionem, vt omnibus communem, proposui.

98 At, vt clariùs ad assertum deueniam⁹, supponēdum est, alios Sacros Ordines non Militares vt plurimū esse strictiores, quàm Militares; cum semper in illis intra Claustra viuatur, Habitus sit asperior, paupertas rigidior, obedientia immediatior, oratio frequentior, macerātio corporis durior; cura minor de reb⁹ temporalib⁹, & non adeò familiaris inter seculares conuersatio. Nec loquimur de Monialibus Militarib⁹, eas cum alijs conferendo; quippè Moniales Militiarum non parùm strictam vitæ normā profitentur. Ex his fit, nobis agendum in præsenti non esse de transitu à Religione strictiori ad laxiorē, nec æquali ad æqualem, siquidē sermo instituitur de trānsitu Ordinum Militarium ad alios; & supponim⁹, Ordines Militares respectu Virorum non esse strictiores, quàm alios, nec æquales illis in austeritate, sed suauiores ac mitiores. Ac in præsēti præoculis habendum est (ne odiosam quæstionē reddam⁹) esse difficile, probare quænā Religio sit perfectior? vnaquæq; enim contēdet, suam perfectionem esse æqualē, aut maiorem cæteris. Indè attendit Ecclesia ad maiorē asperitatem, vt transitum cōcedat, & ideò ad Ordinē Carthusiensem patet Religiosis transitus (cū limitationib⁹ in vnoquoq; Ordine seruādis) quia asperior est in abstinentia, cilicio, clausura, & similibus. Hinc ego, quinaliquid detrahā de eximia perfectione Ordinū Militarium, solùm loquor in hac quæstione de maiori perfectione, quæ ex se comitatur vitam arctiorē, & asperiorē.

99 Igitur dubium solùm est de transitu ad Religionem strictiorē; In primis ex se transitus hic ad Religionē strictiorem, maiori perfectionis obtinendæ causa, licitus est, & honestus, vt docet D. Thom. 2.2. q. 189. *art.* 8. Et traditur *in c. licèt de Regularib.* Apponuntur autē quatuor conditiones in Iure; Prima, ne quis ex temeritate, vel leuitate, nec fictè, sed verè ad frugem melioris vitæ velit transmigrare; Quare transitus ob leuitatem, temeritatē, aut ob fugienda supplicia debita ob culpas patratas prohibetur à Pio V. in Bulla, quæ incipit, *Quæcumq; sacrum*, & extat *in tom. 2. Bullarij, fol.* 288 & ab Eugenio IV. in Bulla, quæ incipit, *Regularē vitam*, & affertur *tom. 1. Bullarij* atq; ita etiam intelligendum est Decretum Sacræ Congregationis Concilij sub Vrbano VIII. allatum *tom. 4. fol.* 63. Quādo autem transitus præsumatur peragi ob aliquod ex præfatis motiuis, facilè colligitur ex circunstantijs, de quibus agunt Bonacina *tom. 1. q. punct. 6. Et in tr. ad var. q. tit. de clauſ. & in reſpon. p. 2. caſ.* 10. P. Tom. Sauch. *tom. 2. ſum. lib. 6. c.* 7. & notat Bonacina, in dubio præsumendum esse pro eo, qui ad strictiorem transit Religionem. Igitur ad nostram quæstionem supponi debet, trānsitum non fieri ob vllum ex præfatis motiuis prauis, cum solummodò licentiæ defectum vē timemus, & cætera requisita adesse ponamus.

100 Secunda conditio est, quòd trānsitus ad aliam Religionem fiat, sine notabili damno, vel infamia prioris Religionis. Id enim exigit ratio iustitiæ; quare Gregorius XIII. in Bulla, quę incipit, *In ſpecula*, afferturq; *in Bullar. fol.* 417. prohibet, ne Regulares Cōgregationis Clericorum S. Pauli ad aliam Religionē trānseant, etiam strictiorē, eoquòd hic Ordo in suis subditis alendis, & varijs scientijs exornandis, plurimum laborem, & sumptus impendat, indeq; dānificetur, si post modùm à sua Religione ad aliā transeāt. Hinc F. Ioannes de Quiros *vbi suprà n.* 7. existimat, Paulum III. in Bulla, quæ incipit, *Licèt debitū Paſtoralis*, & affertur *tom. 1. Bullar. fol.* 774. iniūxisse, ne Religiosi Societatis Iesu ad aliam Religionē strictiorem, excepta Carthusiensi transeāt, *Porque eſta Religion, q̄ mas ſe eſmera en criar ſugetos, no padecieſſe detrimento alguno perdiendolos.* Postmodùm Gregorius Decimus

cimus tertius in Bulla, quæ incipit, *Cum aliàs*, iniungit, etiam ad transitum in Carthusiensem Ordinem esse necessariam licentiam Præpositi Generalis Societatis, & sufficere hanc etiam ad transitum in alias Religiones. Extat ea Bulla *tom. 2. Bull. fol. 459.* Ipse Pontifex in Bulla, quę incipit, *Exponi nobis*, sub pęna excommunicationis latæ, & reseruatę Sedi Apostolicæ, aut ipsi Præposito Generali, prohibet, ne Religiosi Societatis, qui obtenta licentia, ad Carthusiam trāsierunt, si non perseuerent, aut si intra tres menses eis præscriptos ad transitū non admittantur, possint iterū transire, sed teneantur in Societate perseuerare. Videatur P. Franciscus Pellizarius *in Manuali Regularium, tom. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 2. ex n. 126.* & apud ipsum P. Suarez, & P. Thom. Sanchez. In præsenti autem quæstione, supponimus, Ordinibus Militaribus detrimentum graue, aut infamiam non accrescere ex transitu ad Religionem strictiorem; quod videtur satis manifestum.

101 Tertia conditio est ipsa suppositio in terminis quæstionis contēta, nempè quòd transitus fiat ad strictiorē Religionem; Quæ autem sit strictior iudicanda, Authores discutiunt. Ad præsens dubium in opportuna est hęc discussio, cum iam *suprà* attigerim, hanc conditionem in presenti casu reperiri.

102 Quarta conditio (& quæ disputationi ansam ministrat) est, quòd transitus fiat, licentia petita à Prelato, licèt non obtineatur. Hùc tendit quæstio, an hęc petitio licentiæ sit requisita pro forma, & essentialiter, ita vt inualida reddatur Professio in alia Religione, ad quam sine licentia fit transitus; an solùm requiratur, vt sit licitus transitus, ita vt valida sit Professio in alia Religione, estò peccetur in transitu ad illam absque licentia? Id §. 2. in decisione quæstionis expedietur.

103 Addunt Authores quintam conditionem, scilicèt quòd in transitu non violetur priuilegium aliquod concessum à Sede Apostolica Religioni, à qua quis ad aliam transire conatur. Ex hoc etiam capite decisio quęstionis pendet, cum intendi possit ex priuilegio speciali Pōtificio concessio alicui Ordini Militari, aut eis omnibus, vel alijs Religionibus, quarum priuilegia Ordines Militares communicent, transitum prædictum nec licitè, nec validè peragi. Quod in sequentibus discutiemus. Huic conditioni addēda est alia, scilicèt quòd Religio, ad quam transitus faciendus est, possit recipere transeuntem; nam in aliquibus Sacris Ordinibus, vt in nostra Societate IESV, est impedimentum dirimens, seu irritans, quòd quis fuerit in alia Religione Nouitius, vel Professus, in quo solus Pontifex valet dispensare; Id tamen non intelligitur, si fuerint Equites Militares, & etiam S. Ioānis; sic vero, si fuerint Clerici Fratres Militiarum.

104 Supponendum preterea est, licentiam in quarta conditione requisitam posse multipliciter sumi, scilicèt scriptam, aut verbalem; deindè expressam, tacitam, aut præsumptam. De quibus consuli possunt D. Thomas 2. 2. *quæst. 32. art. 8. in solut. ad primum*; Portel *in respons. moral. part. 3. casu 45. num. 5.* Diana *tom. 1. tract. de paupertat. Religios. resol. 31.* P. Suarez, & alij ab ipso Diana relati. Et quidem licentiam tacitam, aut præsumptam sæpè sufficere, vt licitè aliquid peragatur, non pauci Authores tuentur, suis appositis limitationibus. De quo redibit *infrà* sermo.

§. 2. *Decidituir quæstio de transitu Regularium Militarium ad aliam Religionem strictiorem.*

105 Assero igitur, validè Religiosos Militares Professos transire ad aliam Religionem strictiorem, & in ea Professionem validam emittere, quamuis licentiam à suis Prelatis non obtinuerint. Hęc conclusio satis stabilitur authoritate, & ratione. In primis extat expressa Decisio Rotæ pro illa, quā affert Ludouicus Postius *tr. de manutenendo, decis. 164.* Cum enim Regularis Professus Ordinis S. Ioanis absq; licentia Prælatorum transisset ad Religionem Barnabitarum, & in illa emisisset Professionem, & lis exorta fuisset, Sacra Rota declarauit, Professionem esse validam, & manutenendos esse PP. Barnabitas. Addit præterea *n. 33.* (quod valdè roborat nostrum assertum) *Omissio petitionis veniæ à primo Prælato nequaquam inobedientiæ, seu tumescentiæ adscribi debuit, sed potiùs consuetudini, cum passim Mi-*

lites Hierosolymitani in hoc, non secùs ac sæculares, nulla petita venia à magno Magistro, vel alio Superiore, se conferant, & recipiantur in Ordinibus Claustralibus, & signanter PP. Theatinorum, Carmelitarum, Discalceatorum, Capuccinorum, & aliorum sedulo humilitatis, & obedientiæ virtuti incumbentium.

106 Ex his firma desumitur secũda probatio asserti. Quippè consuetudo est optima legum interpres; consuetudo autem, & praxis frequens est, vt Regulares Professi Militiarum absq; licentia ingrediantur Religionem strictiorem, atq; in ea quietè Professionem emittãt. Quod constat ex verbis *nuper* allatis, vbi *passim* id fieri, exprimitur; & in nostra Hispania multi Equites Professi Militares, quin licentiam petierint, (non quidem ob contumaciam, vel contẽptum, sed quia simpliciter necessaria non censetur in statutis) in alijs Religionib⁹ Professionem emiterunt. Et, ne quis iuxta opinionem, quod Equites Ordinum Militarium (exceptis Equitibus Ordinis Sancti Ioannis) non sunt strictè, & rigorosè Religiosi, disparitatem indè, & solutionem huic probationi paret; Cõtrà est primò, nam eos Equites esse strictè Religiosos, plurimi tuentur. Contrà secundo, nam nullus negat Equites Ordinis S. Ioannis esse strictè Religiosos; de his autem Rota decidit, posse transire validè ad Religionem strictiorem, & vidimus, eos *passim* id præstare absque vlla licentia. Contrà tertiò, nam nemo dubitauit, nec dubitare potest, Clericos Fratres Militiarum esse strictè, ac propriè Religiosos; & etiam hi absque licentia ad alias Religiones transeunt strictiores, in eisque Professionem emittunt, quin de eius valore controuertatur; Mihique constat, paucis abhinc annis duos Clericos Fratres Professos è Monasterio Calatrauę, & alios à Collegio Alcantarensi Salmantino, absque vlla licentia ad alias strictiores Religiones transisse. Indè iam constat consuetudo approbata, quæ interpretatur, aut petitionem licentię requisitam, vel in Iure, vel in Bullis, non esse necessariam respectu Regularium Militiarum; aut eam licentiam (saltem quoad substantiã) dari præsumptam, vel tacitam, & hanc sufficere ad transitum in aliam Religionem arctiorem.

107 Et quidem iustè præsumitur de pietate Prælatorum Ordinũ Militarium, quòd velint, quòd sui subditi, in statu quidem perfectionis constitutos, sed valdè rebus tẽporalibus immixtos, & disciplinæ regularis laxioris obseruãtes, frugem melioris, & strictioris vitæ sequantur, vt perfectiùs virtuti incumbant; eisque aptari possunt verba Innocentij III. *in cap. licet, de Regularibus*, vbi ait; *Cum ergo* R. *Monachus vester ad Fratres Cistercienses Ordinis transmigrauerit, non, vt Ordini vestro aliquatenùs derogaret, sed, vt apud eos vitam duceret arctiorem, mandamus, quatenùs super eo, quod de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, fecisse dignoscitur, eum nullatenùs molestetis, quia charitas est fons proprius, cui nõ communicat alienus.*

108 Tertiò probatur conclusio. Etenim, quamuis in prædicto *c. licet*, requiratur, vt licentia sit petenda ad transitum in Religionẽ strictiorẽ, tamẽ in eo prohibetur molestari, vt nuper vidimus, is, qui bona fide transit, neque irritatur Professio facta absq; licentia, neq; iniungitur, vt aliã Professionem faciat is, qui transit, ob inualiditatem prioris; ergo licentia nõ requiritur pro forma, & essentialiter ad valorẽ transitus, & Professionis; alias irritaretur Professio, & dispensaretur in eo, quòd ille perseueraret in Religione, ad quã transit; nam cum impedimenta sunt essentialia, & dirimẽtia (vt cernitur in impedimentis dirimẽtib⁹ matrimonij) non sufficit bona fides, vt actus sit validus, sed requiritur impedimenti ablatio per dispensationem, & actus inualidè factus iterùm reualidandus est. Pontifex autem Innocẽtius *in eo c. licet*, non concedit licentiam, quæ defuerat, ad transitum, neq; inualidum significat, neq; iniungit, reiterari Professionem, sed ex eo, quòd bona fide ille transit, præcipit, quòd non molestetur. Expendatur attentè hęc Pontificia decisio, & fallor, nisi rem conuincit.

109 Et sanè, dum alia requisita in Iure adsint, defectus licentiæ est solùm quædam quasi circunstantia extrinseca, quæ reddet illicitũ transitum (nisi concurrant dicenda *inferiùs*) non autem inualidum; sicut plura in Iure prohibentur, quę tamen facta tenent; vt matrimonia contracta cum impedimento impediente sunt prohibita, & tamen sunt valida. Quod etiam ex Statutis, & Definitionibus triũ Ordinũ Militariũ robora-

tur-

tur; quæ quidē, ſtatim ac à Capitulo Generali ſtabiliuntur, ab Apoſtolica Sede approbata, & confirmata eſſe cenſentur, & quaſi ab ipſo Pontifice emanantia, vt *ſuperiùs* libauimus, & *inferiùs* exponemus. In illis ergo prohibetur, Equites nuptias abſque licentia contrahere, eo modo, quem *in hac diſquiſ.* exponimus; nō tamen ideò inualidæ ſunt nuptiæ, ſi abſque licentia fiant. Hinc etiam, quamuis in Statutis eorūdem Ordinum, necnon Ordinis S. Ioannis, iniungatur, ne tranſitus ad aliam Religionem, etiam arctiorem, fiat abſque licentia, non propterea erit tranſitus, & Profeſsio inualida in alia Religione; Vtrūq; enim eodē modo prohibetur, ergo, ſi matrimonium aliundè validum, non fit inualidum ratione prohibitionis, ita nec Profeſsio, aliundè valida, ratione prohibitionis erit inualida. Hinc non ſunt cenſendi contrarij noſtræ ſententiæ Didacus Mota, & Diana illum referens *part. 3. tract. 2. reſol.* 30. dum aſſerunt, Religioſos Milites non poſſe tranſire ad aliam Religionem abſque licentia magni Magiſtri; loquuntur enim de impotentia relata ad Definitiones, & Statuta prohibentia, quæ tamen non reddunt inualidum tranſitum, ac Profeſsionem. Quod ſi aliud intendant, manifeſtè reijciuntur ex dictis, & dicendis.

110 Demùm probatur, nam extat alia deciſio Bononienſis ante D. Merlinum, quæ Religioſos Militares abſq; licentia ſuorum Superiorum valide in alia Religione ſtrictiori emittere Profeſsionem ſtatuit; Eam adducit Barboſa *de vniuerſo Iure Eccleſiaſtic. cap.* 42. *n.* 64. *lib.* 1. Et ipſe ait; *Quoad Religiones verò Militares in Clauſtris vitam communem non degentes, certum eſt, quòd abſque licentia ſuorum Superiorum tranſire poſsint ad Ordines Clauſtrales.* Vbi illa verba *in Clauſtris vitam, &c.* non limitant aſſertum, ita vt Clerici Fratres nequeāt ad aliam Religionem tranſire abſque licentia; nam hi non ſemper communem vitam in Clauſtris degunt; vnde, ſi ipſi, dum extra Clauſtra Monaſterij, vel Collegij verſantur, poſſunt abſque licentia ad Religionem arctiorem tranſire, quare id non poſsint, dum intra Clauſtra verſantur, cum non mutetur eſſentia, & ſubſtantia Religionis, & vtrobique Regem vt Adminiſtratorem, & Senatum Ordinum, pro Superioribus habeant? Itaque ea verba non limitatiuè, ſed appoſitiuè intelligenda ſunt; nempè Religioſos Militares, qui non ſemper intra Clauſtra vitam communem degunt, quin potiùs ex Inſtituto ad Beneficia, ad quæ parantur, & ad Dignitates, ac Munera, extra Clauſtra maius vitæ curriculum tranſigunt, poſſe abſque licentia ad aliam Religionem tranſire. Quid autem operentur prohibitiones Definitionum, ſeu Statutorum, ne ad alium Ordinem fiat tranſitus, *infrà* dicemus.

111 Authoritate roboratur noſtra deciſio. Eam docent Barboſa *vbi nuper* afferens pro ſe Bartholomæum de Becchis; item Gofredus, Antonius de Butrio, Abbas, Innocentius *in cap. ſanè de regularib.* Et ibi Gloſſa; necnon Gloſſa *in dicto cap. licet, verbo, licentiam*; Archidiaconus *in cap.* 2. *in princip. quæſt.* 3. Turrecremata *in cap.* 1. & 19. *quæſt.* 3. Carolus de Tapia *in Authentica, ingreſſi, Cod. de Sacroſanct. Eccleſ. cap.* 9. *num.* 21. D. Antoninus *in ſumm.* 2. *part. tit.* 11. *cap.* 2. §. *Hæc autem.* Richardus *in* 4. *diſt.* 88. *art.* 4. *quæſt.* 1. *ad* 3. *argum.* Paludanus *in* 4. *quæſt.* 4. *art.* 4. *num.* 43. Siluеſter *in ſumm. verbo, Religio* 4. *quæſt.* 1. *notab.* 4. Tabiena *verbo, Religio, quæſt.* 24. *num.* 25. Leſsius *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dubit.* 15. *num.* 101? Nauarrus, P. Azor, Sa, allati à Portel *in dub. Regular. verbo, Religionis tranſitus, num.* 10. Euſebius apud Ioannem Henriquez *in ſumm. ſect.* 73. *quæſt.* 29. Monaldus *in ſumm. de Regularibus,* §. *ſi regularis, circa principium*; Ludouicus Poſtius, & Bonacina *locis ſupra relatis*; ac plures alij, necnon Magiſtri, & Doctores Salmanticenſes, de quibus *ſuprà*; cum Fratre Ioanne de Quiros, & Antonio Perez Iuriſconſulto Hiſpalenſi in caſu iam relato.

§. 3. *Solutio obiectionum, quibus contenditur, non poſſe Regulares Militiarum tranſire ad alias Religiones ſtrictiores.*

112 OBIICIVNT quidam primo D. Paulum 1. *Corinth. cap.* 7. *ver.* 22. aientem; *Vnuſquiſque, in quo vocatus eſt (Fratres) in hoc permaneat apud Deum.* Quibus addunt

dunt verba Iob, *cap. 17. ver. 9.* ibi; *Et tenebit iustus viam suam.* Respondeo, in sensu litterali loqui D. Paulum de eo, qui post matrimonium suscepit Baptismum, & denotat, per Baptismum non annullari matrimonium; & de eo, qui, cum esset seruus, baptizatur, innuitq; eum ratione baptismi non consequi libertatem, sed adhuc in seruitute permanere. Sic exponunt D. Thomas *in prædictum cap. lect. 3. & 4.* & etiam ibi D. Anselmus, Hieronymus, Chrysostom⁹, ac alij Patres. Pretereà Iob verba solùm significant, viam iustitiæ non fore deserendam; neutiquam autem eam deserit, qui ad maiorem virtutem, & perfectionem conatur, vt exponit ibidem Lyra, & ex terminis constat.

113 Obijciunt secundò textum *in cap. statuimus 3. 20. quæst. 3.* & similes alios, in quibus prohibetur transitus ex vna ad aliam Religionem, absque licentia Superiorum inscriptis. Respondet clarè Cardinalis Caietanus; *Textus ille antiquus declaratus est per Innocentium III. in cap. licet, de Regularibus.* Idem docet Barbosa *in Collectan. ad Concilium Tridentin. sess. 25. cap. 19. num. 32.* vbi affert pro eodem sensu expressam Declarationem Cardinalium. Illum autē textum *in cap. licet*, non obstare nostræ decisioni, statuimus *§. præcedenti.* Licentiam autem tacitam (saltem quoad substantiam) dari in transitu Religiosorum Militarium ad aliam Religionem, & hanc sufficere respectu ipsorum, vt satisfiat ordinationi factæ *in cap. licet.* constat ex dictis *supra*, & ex consuetudine sic interpretante illam, ac ex verbis Decisionis Rotæ, quam iam retulimus, vbi asseritur; *Videtur posse dici, quòd necdum petita, sed & concessa fuerit quæcumque necessaria licentia, à Superioribus Hierosolymitanis.* Vbi Sacra Rota duo indicat; aliud, in transitu Religiosi Militaris dari licentiam tacitam Superiorum; aliud, hanc sufficere, vt non obsistatur decreto præfixo *in cap. licet, de regularibus.*

114 Obijciunt tertiò specialiter pro Religiosis Ordinis D. Ioannis, eos in Professione sic promittere; *Alteriusque Religionis, nisi Hierosolymitani Ordinis Professionem non faciam*; ergo ex vi Professionis factæ nequeunt in alia Religione Professionem emittere. Respondeo in primis, votum non ingredi Religionem perfectiorem non esse obligatorium, cum non sit de meliori bono; Ita D. Thomas *2. 2. quæst. 88. art. 10. & quæst. 189. art. 2.* Portel *in dub. Regular. verbo, Religionis transitus, num. 18.* & cum pluribus Emanuel Rodriguez *tom. 3. quæst. 32. art. 24.* Vbi ait; *Ex quo infertur, quòd emittens potest transire ad Religionem, quæ secundùm suas conditiones, & diplomata Apostolica, est strictior.* Dices, indè sequi, esse frustraneū illud votum; quod videtur esse absurdum. Respondeo non esse frustraneum, tum quia ex vi illius non potest quis ad Religionem laxiorem transire; tum quia votum potest tendere ad circuitus, nempè ad petendum licentiam, & absque illa non transeundum ad aliam Religionem; cui obligationi, vel sat fit per licentiam tacitam, aut præsumptam; vel, si violetur, non petendo licentiam, non tamen propterea annullatur Professio facta in Religione strictiori; sicut per votum non nubendi à sæculari emissum non irritatur matrimonium postea contractum.

115 Vrgent ex Bulla Anastasij IV. quæ incipit, *Christianæ fidei*, & extat *tom. 1. Bullarij fol. 66.* vbi prohibet Pontifex Regularibus Ordinis Sancti Ioannis, ne transire possint ad Religionem etiam strictiorem; quod, vt gratiam, ac priuilegium in fauorem ipsius Ordinis indulget. Respondeo ex verbis Ludouici Postij *vbi suprà, num. 24.* dicentis; *Quia huiusmodi priuilegia concessa Hospitalarijs, quales sunt Hierosolymitani, fuerunt postea declarata ab Innocentio III. in dicto cap. licet, quod non comprehendant casum, quo quis ad arctiorem transit Religionem, sanctioris vitæ desiderio, & ita notant Canonistæ.* Itaque Innocentius III. posterior fuit Anastasio IV. eiusq; decretum declarauit, & ad terminos Iuris communis, in quo Innocentij ordinatio continetur, reduxit. Pretereà valide id confirmatur, quia, non obstante Anastasij priuilegio, passim Regulares Ordinis S. Ioannis ad alias Religiones transeunt; ergo id priuilegium in sua vi non permanet. Confirmatur secundò, quia Ordines Militares Hispani communicant priuilegia aliorum Ordinum, & simul Ordinis S. Ioannis; vnde & priuilegium Anastasij IV. si vigeret, communicarent; & nihilominus tam Equites, quàm Clerici

Fratres

Fratres Professi validè ad alias Religiones strictiores transeunt, vt præmissimus; ergo, cū in hoc priuilegio æquales sint omnes Ordines Militares, vel priuilegium respectu nullius vim iam retinet; vel eo non obstante, æqualiter omnium eorum Ordinum, etiam Sancti Ioannis, Religiosi valent ad arctiorem Ordinem transire. Ex his etiam diluitur alia obiectio, nempè quòd Sedes Apostolica confirmauerit Ordinem S. Ioannis simul cum eo voto nō transeundi ad aliam Religionem. Etenim confirmatio ex se tendit ad Institutum, & substantialia Ordinis; cætera verò, quę per Definitiones, & Statuta stabiliuntur, habent ex Confirmatione idrobur, cuius sunt capacia, & quo indigent ad suam maiorem firmitatem, iuxta interpretationem, & acceptionem receptā. Ostendimus autem praxim, decisiones, & fundamenta ei voto penitùs opposita, quin illa confimatio, quæ obijcitur, praxi, & decisionibus contrarijs fuerit obex. Quin adde, vt dixi *num.* 114. plures Authores censere, votum non transeundi ad Religionem strictiorem non esse obligatorium.

116 Vrgent adhuc ex Bulla Pauli III. in fauorem Societatis Iesu expedita, de qua *suprà*, §. 1. quā aiunt communicare omnes Religiones, in qua irritatur Professio facta in alia Religione, præter Carthusiensem, à Religioso Societatis absque licentia. Respondeo, id priuilegium non communicari ab alijs Sacris Religionibus participantibus priuilegia aliorum Ordinum, vt Gregorius XIII. stabiliuit, & notarunt *vbi suprà*, P. Suarez, Thomas Sanchez, & Pellizarius. Deindè respondeo, non minùs cęteros Ordines Militares communicare priuilegia aliarū Religionum, quàm Ordinem S. Ioannis, & nihilominùs, vt *nuper* repetebam, plures ex illis ad alias Religiones transeunt, quin irritetur Ptofessio, idemque passim contingere vidimus in Religiosis Ordinis S. Ioannis; ergo priuilegium Pauli III. ab eis non participatur.

117 Ad hæc, iuxta plures Authores, communicatio priuilegiorum non operatur, cum in praxi non est. Sat autem ostendimus, non esse in praxi, quòd Regulares Militiarum, etiam S. Ioannis, nequeant absque licentia transire validè ad arctiorem Religionem. Quin admittamus, opus esse illis licentia, iam hæc datur generalis expressa, cum in iudicio contradictorio fuerit obtenta, vt constat *ex num.* 64. Et sic possunt P. Thomas Sanchez, & alij Authores cum nostra sententia conciliari. Et quidem in casu Equitis Ordinis D. Ioannis, qui in Indijs Habitum arctioris Religionis suscepit, præter eam licentiam generalem, alia specialis tacita reperitur. Etenim Ordo, qui se illius ministerio priuauit, indulgens, quòd ad remotissimas regiones pergeret, ipsum quasi suo arbitrio permisit. Nec credibile est, Ordinem permittere, quòd ille distantissimus ab eius obsequijs in procurandis commodis temporalibus totam vitam transigeret, & non permittere, quod commodo suo spirituali consuleret, maiorem vitæ perfectionem sectando.

118 Deindè respondeo, in ea Bulla Vrbani contineri priuilegium *ad instar*; priuilegium autem *ad instar*, quę in re graui valdè difficulter concedi solet, vtpotè reuocatio Iuris communis, non communicatur alijs, quamuis priuilegio communicationis gaudeant; Ita obseruant Doctores *in leg.* 1. *ff. de leg.* 1, Butrius *consil.* 19. *num.* 9. Pacianus *de probationib. lib.* 1. *cap.* 27. *num.* 28. Rota *decis.* 55. *num.* 14. *diuersorum*; Cauallerius *decis.* 161. *n.* 3. Noguerol *tom.* 1. *allegat. iur. allegat.* 39. *num.* 16. Id satis denotat ipse Vrbanus in eis verbis Bullæ præfatæ; *Quibus omnibus, & singulis, illorum omnium tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxàt specialiter, & expressè derogamus.* Vbi aduerto, permanere in suo robore dispositionem Iuris communis quoad alias Religiones; aliter si omnes aliæ Religiones id Vrbani priuilegium communicarent, absolutè, & penitùs illud Ius commune derogaretur, & non suppeteret vllus, respectu cuius in suo robore permaneret. Et quidem, dum per aliquod priuilegium speciale reuocatur Ius commune, aut dispositio Concilij Tridentini, non extendenda est ad alios reuocatio, nisi ad eos, quibus conceditur; aliàs absolutè reuocaretur, si omnes, quibus competere potest, includerentur, & & iam illud Ius commune non vigeret, sed esset antiquatum per nouum Ius commune, tale enim esset

set censendum, & non priuilegium speciale, id, quod omnibus competeret. Hinc Gregorius VIII. vt §. 1. libauimus, declarauit, priuilegia *ibi* apposita, in fauorem Societatis Iesu expedita, non fore extendenda ad alias Religiones, quantumuis communicantes priuilegia; Quæ declaratio implicitè continetur in similibus specialibus priuilegijs derogantibus Ius commune, aut aliquam Tridentini dispositionem. Demùm, cum constans sit, alios Ordines Militares non communicare illud Vrbani priuilegium, siquidem validè Professionem Regulares Militiarum in alijs Religionibus emittunt, vellem scire, quid speciale quoad hoc habeat Ordo S. Ioannis; nam ego non reperio.

119 Obijciunt quartò Bullam Pij V. quę incipit, *Quæcumque sacrarum*, allata *tom. 2. Bullarij fol. 288.* in qua annullantur Professiones factæ in alijs Religionibus, absque licentia prioris Prælati. Accedit Decretum Sacrę Congregationis sub Vrbano VIII. allatum *tom. 4. Bullar. fol. 65. anno 1624.* statuens, vt apostatandi opportunitas prę-ripiatur Regularibus, nullum permittendum ad aliam Religionem transire, nisi Superiori constiterit legitimè, eam Religionem esse paratam ad eum admittendum. Respondeo cum P. Thoma Sanchez *lib. 6. sum. cap. 7. num. 2.* Pium V. solùm irritasse Professiones factas vigore priuilegiorum, & præter Iuris communis dispositionem, quod exprimit ipse Pius V. in Bulla §. 2. vt sic licentia vagandi, & periculum apostatandi è medio tollerentur; Professiones autem, quę in strictiori Religione fiunt, seruatis requisitis essentialibus in Iuris dispositione præfixis minimè irritauit. Congregationis autem Decretum nihil nouum constituit, cum id ipsum, quod continet, vel sit requisitum licentiæ repetitò iam expositũ, vel potiùs nihil circa licentiam stabiliat, sed in fauorem Religionis, quæ admissura est Regularem transeuntem ad illam, nescilicèt hæc damnificetur admittẽdo aliquem, de quo ei non constet, an sit inobediens, incorrigibilis, aut nequam; vt autem id dignoscat, alterius Superioris notitia deposcitur, qui possit de eo informationem præbere, ac non patiatur, Religiosũ abire, & vagari, donec sciat, illam aliam Religionem paratam esse ad illum admittendum. Quæ omnia in Religiosis Militaribus locum non habet, cum hi ferè omnes extra Claustra viuant, nec detur illud periculum vagandi, & apostatandi; nec informatio de illis à Superioribus sit poscenda, cũ ab alijs possit vt plurimùm exactior haberi; nec demũ sit opus, eos Intra Claustra contineri, dum Religio alia parata est ipsos admittere. Præterea nihil in eo Decreto Congregationis includitur circa annullationem Professionis, de quo est nostra præcipua disputatio.

§. 4. *Illationes ex doctrina tradita circa transitum Religiosorum Militariũ ad alias Religiones strictiores.*

120 INFERO primò ex dictis, (quidquid sit de alijs Religiosis non Militaribus, respectu quorum diuersæ dantur circunstantiæ, vt *num. præced.* libauimus) in trãsitu Religiosi Militaris ad aliam Religionem, concurrentibus requisitis appositis §. 1. etiam absque licentia expressa, non interuenire peccatum. Etenim, vt *superiùs* annotani, licentia tacita, aut præsumpta datur respectu Regularium Militarium; estò non detur respectu aliorum non Militarium obrationes libatas; eam autem licentiam sufficere, iam attigimus. Et quidem, cum respectu aliorum Regularium licentiam petitam, & non obtentam sufficere, teneant Caietanus *in 2. 2. quæst. 32. art. 8.* Barbosa *in Collectan. ad Tridentinum, fol. 431. n. 32.* & alij; quantò magis sufficiet licentia tacita, aut præsumpta? siquidem ibi datur negatio licentię, cum non obtinetur; hic licentiæ concessio, quamuis nõ petatur; & magis prępondérat concessio licentiæ, quàm petitio; nam si Superior cõcederet licentiam subdito, quem videret propensum ad Ordinem strictiorem, vt ad eum transiret, quamuis subditus eam non posceret, sufficeret ad transitum ea concessio absque petitione, ergo si datur concessio licentię tacita, aut præsumpta, estò nõ poscatur, sufficiet, & magis, vel æquè præponderabit petitioni absque obtentione.

Hæc

121 Hæc licentia indè etiam præsumitur, quòd cum adeò frequens sit, Regulares Militiarum, Equites, atque etiam Clericos Fratres alijs Religionibus suum nomen dare, nihil de hoc Ordines Militares sollicitantur, nec id specialiter præcauent; quin potiùs laudaturis, qui desiderio maioris perfectionis, ad vitam arctiorem Religiosam transit. Quòd si opponas casum, quem attigimus initio quæstionis, sanè credam, non reclamasse sua sponte Ordinem S. Ioannis, sed Religiosum, qui ex illo ad Minorum sacram Familiam transierat, à feruore vocationis desciuisse, & vnius, vel alterius opinione protectum, Ordinis Hierosolymitani patrocinium inuocasse, huncque eius precibus motum, eique opinioni innixum, forsan illius suscepisse tutamen. Id equidem patet; tum quia Ordo Sancti Ioannis non reclamat respectu aliorum, cum *passim*, non secùs ac sæculares, ad alias Religiones tranſeant, vt aiebat ex Rotæ Decisione Ludouicus Pottius *vbi supra*; tum quia ille Religiosus iam bis ex Peruano Regno ad Hispaniam aduentauerat, & diu in Curia Matritensi versatus fuerat, conscijs omnibus ex Ordine S. Ioannis, & illius virtutem laudantibus; igitur, si post plures annos reclamatum est, ipse sanè effecit, vt reclamaretur.

122 Sed ais, in Statutis, & Definitionibus prohiberi transitum ex Ordinibus Militaribus ad alias Religiones; ergo peccatur in transitu. Respondeo, si semel ponatur, non reperiri culpam ob alios respectus, profectò nec reperietur ob oppositionem ad Statuta, & Definitiones; tum à paritate rationis; tum quia, vt *in inferioribus* declarabimus, Statuta, & Definitiones non obligant ad culpam, sed solùm sunt directiua, aut pœnalia, dum in eis non contineatur præceptum Sanctæ Obedientiæ, aut censura; quæ circa præsentem materiam minimè continentur. Quare eæ Ordinationes illuc tendunt, vt Religiosi Militares tutiùs, ac attentiùs operentur, dum suos Superiores consulunt, ac ab eis licentiam deposcunt; indè etiam, siquis Religiosus Militaris deprehenderetur à suo Ordine, cum iam vltimò parat se ad transitum in aliam Religionem, forsan aliqua pœna mulctaretur, eo quòd non petijsset licentiam, & ad petendam cogeretur; eaq; petita, quāuis non obtenta, posset transire ad aliam arctiorem Religionem, iuxtà dicta.

123 Per accidens tamen posset in eo transitu peccatum reperiri; nempè si Eques Militaris desereret bellum eo tempore, quo eius strenua virtus, experientia, & regimen aliorum maximè desiderarentur, cum tamen posset vsque ad belli finem sua pia desideria differre; Vel si Clericus Frater Beneficium Parochiale repentè relinqueret, non monito Ordine, vt substitueret alium, eius loco, vnde animæ detrimentum caperent ob pastoris vigilantis defectum; Vel si Clericus etiam Frater è Monasterio, aut Collegio exiret, cum actu aliquod munus gereret, cui alius substituendus præsto non esset, indeq; Communitas damnum spirituale, vel temporale foret expertura; Vel si inrempesta nocte violans clausuram, paranſque offendiculum, à Domo fugeret; Et similes alij casus possunt excogitari, in quibus ob damnum illatum, vel tumultum, molestiam, aut offendiculū ortum, peccatum daretur, & quidem graue, aut leue iuxta qualitatem effectus indè secuti, præuisi in causa morali, nempè in eo transitu ad aliam Religionem. Hinc aliquando molestè ferrent Ordines, aliquem absque licentia transire ad aliam Religionem; vel quia eo opus haberent ad aliquod Munus: vel quia non ostendisset in modo, & circunstantijs debitam subiectionem; vel demùm quia significasset imprudenter minorem, quàm par est, de perfectione, quæ obtineri potest in Ordinibus Militaribus, existimationem. Quare ob aliquam extrinsecam circunstantiam euenire potest, vt à prædictis Ordinibus transitus impediri curetur, seu vt examinetur, an adsint conditiones, quas §. 1. supposuimus.

124 Infero secundò, Religiosum Militarem, qui in alio Ordine strictiori Professionem emisit, non posse illum deserere, & ad suum primum Ordinem redire. Etenim in Tridentino *sess. 25. cap. 19.* cauetur, nullum posse post quinquennium reclamare ad Habitum dimittendum; intrà quinquennium autem à die Professionis posse reclamare allegando causas coram suo Superiore, & Ordinario; Quòd si Habitum spontè dimittat, decernit Tridentinum,

non

non admitti ad allegandas causas, sed cogi ad Monasterium redire, & puniri, vt apostatam. Nec contra id decretum potest quidquam ab Ordinibus Militaribus, nec à Hierosolymitano, intendi; cum Vrbanus VIII. in Bulla, quæ incipit, *Vniuersalis Ecclesiæ* allata *tom. 4. Bullarij*, declaret, dum priuilegia Ordinis Hierosolymitani confirmat, nullũ ei fore suffragaturum in his, quæ dispositionibus Tridentini obsistant. Idem declarat Innocentius X. in Bulla, quæ incipit etiam, *Vniuersalis Ecclesiæ regimini*, allata *tom. 4. Bullarij, fol. 268.*

125 Probatur deindè ex Clemente VIII. in Bulla, quæ incipit, *Pro nostro Pastorali munere*, allata *tom. 2. Bullarij, fol. 153.* Vbi decernit, Cisterciẽses Religiosos, qui ad aliam Religionem transeuntes in ea Professionem emiserint, non posse absque licentia Apostolicæ Sedis ad Cistercium regredi, nec Capitulum ipsum Generale Cisterciense posse illos admittere, & irritat secùs facta. Hoc autem Bullæ priuilegium, quod est fauorabile Religionib⁹, nec Iuri communi contrariatur, participatur ab eis omnibus, quę priuilegiorum communicatione gaudent. Et obserua, hanc Bullam directè comprehendere Religiosos ex Ordinibus Militaribus Cisterciensibus, qui ad alias Religiones transierunt, & neutiquam possunt adhuc à suis Capitulis Generalibus iterùm admitti, facto regressu, absque licentia Romani Pontificis.

126 Et quidem illatio præfixa apud Authores est valdè communis, atque eam ex P. Thoma Sanchez, Abbate, Hostiensi, & alijs comprobat Bonacina *superiùs* allatus, ac *num. 8.* ait; *Respondeo, lite pendente, debere in posteriori Religione remanere. Ratio est, quia, sicut prædo in possessione tenendus est, donec de ipsius delicto constet, ita à fortiori danda est manutentio Religioni, donec constet, Religiosum ad priorem Religionem pertinere.* Nec ius priori Religioni, quasi primò adquisitum, ei fauet; non enim datur ius, quãdo per aliud diuinum, aut positiuum fortius extinguitur, aut impeditur; in præsenti autem iuxta ius diuinum, ac positiuum valida fuit Professio in secũda Religione emissa, vt latis stabiliuimus, cum maior perfectio in Religione arctiori inquiri, & obtineri ex Iure diuino, ac positiuo liceat; & aliunde emissa Professione, ius positiuum impediat, ad priorem Religionem regredi, quare huic nihil suum ius suffragatur. Quod maiorem vim adhuc retinet, si prior Religio diu tacuit, quippè tunc, vt docet Bonacina, propter omissionẽ, quidquid poterat prætendere iuris, amisit. Idipsum pluribus Authoribus confirmat Ludouicus Postius *tractat. de manutenendo, decis. 164. ex num. 1.* Vbi rectè ostendit, omne ius penes secundam Religionem residere circa Religiosũ, quamuis ille sub aliquo prætextu clàm resilierit, seu ad priorem Ordinem fuerit regressus.

127 Exindè sequitur, si is regrediatur ad priorem Religionem, aut resiliat absque licentia, aut non allegatis causis coram Superioribus legitimis, ac sententia pro regressu pronuntiata, eum esse apostatam, & incidere in pœnas contra apostatas inflictas. Et primò loquens D. Bernardus de eo, qui à perfectiori ad laxiorem Religionem regreditur, *tom. 1. epistol. 1.* ait; *Hoc proculdubiò retrò aspicere est, præuaricari est, apostatare est*, Consonant D. Thomas *2. 2. quæst. 12. art. 2.* & Caietanus *ibi*; Innocentius *in cap. fin. de remunt. & in cap. intelleximus, de stat. & qualit. Ordinand.* ac plures alij. Etenim ille non solùm fugitiuus est censendus, nec ei fauet, quòd in priori Religione degat sub illis Prælatorum obedientia; Fugitiuus namque ille dicitur, qui vagatur extra Religionem absque animo annullandi Professionem; quod in euentu proposito non contingit; deindè, quod in priori Religione versetur, nõ tollit, quod ab Ordine perfectiori non resilierit absque licentia, hoc autem præuaricari est, apostatare est. Rursùs à Tridentino *suprà* allato damnatur vt apostata, qui Habitum sponte dimiserit, & ad Monasterium redire cogitur. Id ipsum statuit Paulus IV. in Bulla, quæ incipit, *Postquam diuina bonitas*, allata *tom. 1. Bullarij, fol. 822.*

128 Quin addo, ex ea Bulla Pauli IV. sententiam excommunicationis ipso facto incurrere omnes eos, cuiuscumque status, gradus, Ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, etiam si Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi sint, aut alia quauis dignitate præfulgeant, vel sint Duces, Marchiones, siue maiori honore insigniantur,

tur, qui eiusmodi apostatam receperint, vel nutrierint, seu ei fauorē, auxilium, vel consilium præstare presumpserit, seu moniti ab Ordinario loci, a præmissis non destiterint, ita vt exinde Apostata non illicò ad Religionem redeat. Ita exprimitur in ea Bulla §. 3. Ex his obiter obserua, Clericum Fratrem non posse transire ad statum Equitum intra ipsos Ordines Militares absque dispensatione Pontificia, cum laxior sit ille status, & Castitatis Votum sit conjugalis continentiæ, & Paupertas dominio coniungatur; Vota autem Clerici Fratris strictiora sunt; & solus Pontifex potest ea commutare. Econtrà non est necessaria dispensatio, vt Eques transeat ad statum Fratrum Clericorum, qui sanè est strictior.

129 Audiat, quicumque ad Religionem arctiorem trantiens, & in ea Professus, ad laxiorem tendit, seu regreditur, vel quomodocumque mutationem Habitus parat, aut peragit, aurea verba Diui Bernardi *epistol. 1. ad Robertum*, qui Ordinem priorem deseruerat; *Attēde cor tuum, discute intentionem, cō sule veritatem. Tua tibi conscientia respondeat, cur abieris? cur Ordinem tuum, cur Fratres, cur locum, cur me, qui & tibi propinquus carne, & propinquior spiritu sum, deseruerisi? Si, vt arctius, vt rectius viueres, securus esto, quia non retrò aspexisti, sed & gloriare cum Apostolo dicens; Quæ retrò oblitus, & ad ea, quæ antè sunt, extentus, sequor ad palmam gloriæ. Sin aliàs, noli altum sapere, sed time, quoniam (vt cum venia tui dixerim) quidquid tibi amplius indulges in victu, vestitu que superfluo, in verbis otiosis, in vagatione licentiosa, & curiosa, quam videlicet promisisti, quam apud nos tenuisti; hoc procul dubio retrò aspicere est, prævaricari est, apostatare est.* Quid pulchrius, & opportunius?

130 Omnem doctrinam traditam hæc verba amplectuntur. Primò conditio in lure apposita, de qua §. 1. in eis includitur, nempè quòd quis ab vna ad aliam Religionem non transeat, leuitate animi, aut alio fine prauo ductus, nisi ob amplectendam vitam perfectiorem. Deindè, si quis ob finem maioris perfectionis ad Religionem aliā transeat, securum posse in ea esse, & gloriari cum Apostolo, à Diuo Bernardo docetur. Demùm si is finis non adsit, & laxior vita quæratur, siuè transeundo, siuè regrediendo ad aliam Religionem, prævaricatio, & apostasia contrahitur. Vbi etiam includitur conditio, & suppositio facta in hac quæstione, nempè quòd transitus debet ad Religionem arctiorem peragi, vt validè fiat, ac licitè.

131 Cæterùm casus euenire potest, in quo transitus ad laxiorem Religionem sit licitus, & consulendus. Nempè, si fugitiuus, aut apostata à Religione arctiori reperiatur in Prouincijs remotis, vbi nullum sit sui Ordinis Monasterium, nec spes ei sit redeundi longo tempore ad suum Ordinem, poterit ad Religionem, quę ibidem sit, etiam laxiorem transire, & in illa admitti. Nam Bullæ, & Decreta interdicentia transitum ad Religionem laxiorem. & præcipientia reditum ad proprium Ordinem, intelligenda sunt regulariter, & quādo possibilitas datur; quæ moraliter non adest in euentu dicto; & quidem melius est, tunc, in Religione adhuc laxiori disciplinam regularem sectari, quàm in sæculo degere fugitiuum, vel apostatam; rectèque interpretamur, id non opponi Decretis Iuris communis, & Pontificij, quin potiùs esse iuxta eorum mentem; cum eò tendant, vt Religiosos intra debitos obseruantiæ terminos contineant; qui finis ab eo Religioso meliùs obtinebitur intra claustra Religionis adhuc laxioris, quàm inter sæculi illecebras, & pericula. Resolutionem hanc docent Rodriguez *tom. 3. qq. regul. q. 52. art. 14.* vbi pro se affert Gregorium Lopez; Portel *in dubijs regular.* & alij.

132 Hinc infertur quasi à fortiori, Religiosum Militarē, qui in remotis Prouincijs degeret, longè à suis Prælatis, optimo iure supponere, ac præsumere eorū licentiam, vt Ordinem arctiorem transeat; (adhuc casu negato, quòd Religiosi Militares potentes facilè petere, & obtinere licentiam, debeāt eam expressè poscere) etenim faciunt pro eo rationes *superiùs* expensæ, & præterea difficultas in licentia impetranda, & periculum cadendi à proposito sectandæ maioris perfectionis, si diu licentiam expectet, interimque sæcularibus immixtus negotijs, & extra claustra degens longiùs sit à perfectione maiori sectanda. Quare tunc licentia Prælatorum rectè præsumitur, de eisque suadere sibi nullus poterit, fore inuitos, & no potiùs spontaneos assentientes. Etenim

si ibi Religiosus existens fugitiuus à Religione strictiori valet in arctiorem ingredi, & licentia presumitur, eo fine vt ille frugem maioris perfectionis sectetur, cum aliundè difficultas sit in redeũdo ad suum Ordinem, & petendo licentiam; cur, seruata proportione (estò non detur ea circunstantia fugæ, aut apostasię) idem non dicatur de Religioso Militari maiorem perfectionem sectari cupiente, cum cæteræ circunstantiæ concurrant? Adde, Ordinem tunc iam priuasse seipsum obsequio, & ministerio illius cum adeò longè à se, etiam per totam vitam, ire permiserit; ergo ei facultatem hoc ipso concesit, vt si vellet, perfectiorem vitę tenorem sectaretur. Nam quo pacto presumi potest, Ordinem ratihabere, quod ille rebus temporalibus per totam vitam longè ab ipso Ordine incumbat, & se totum in his insumat, & simul non ratihabere, quòd se ille Deo sacret in perfectiori vitę statu?

133 Infertur rursùs ex dictis peccare Prælatum, qui absque causa negaret licentiam subdito petenti ad transeundum in Religionem arctiorẽ; quippè tenetur eam cõcedere, iuxta dictum *cap. licet, de Regularibus*, vt cum alijs notat Portel *in dub. regular. verbo, Religionis transitus, num.* 11. E conuerso nequit Prælatus concedere licentiam subdito, (nisi detur speciale priuilegium) vt trãseat ad Religionem laxiorem, vt cauetur in Tridentino *session. 25. de Regularibus, capit.* 19. & obseruat Portel *vbi nuper, numer.* 12. Quare ad hunc transitum Pontificis dispensatio requiritur. Et, quamuis Emanuel Rodriguez *tom. 3. quæstion. Regular. quæstion.* 52. *articul.* 9. asserat ex Nauarro, posse Prælatum ex iusta causa dispensare, attamen ipse *in addition. ad summ. tom.* 4. *capit.* 113. *numer.* 7. id dictum retractauit. Quòd si Religiones iudicentur æquales, & neutra strictior, declarauit Congregatio Cardinalium, quam afferunt Rodriguez, & Portel *vbi suprà, numer.* 14. transitum de vna ad aliam non posse fieri absque licentia Capituli Generalis; quod hanc nequit concedere licentiam, nisi ob iustam, ac legitimam causam, vt docet Pater Azor *tom.* 1. *institution. moral. libr.* 12. *capit.* 14. *quæstion.* 9. vbi adstruit, quænam sint censendæ causæ iustę ad concessionem eiusmodi licentiæ. In Religionibus autem, in quibus per speciale indultum Apostolicum id prohibetur, non licebit Capitulo, licentiam tribuere. Denique, cum subditus petit facultatem transeundi ad aliam Religionem vt strictiorem, & Prælatus negat, illam strictiorem esse, resque sub dubio versatur, neutrius iudicio standum est, sed aliorum virorum prudentum arbitrio, vt aduertunt Pater Azor *suprà, quæstion.* 5. Portel *suprà numer.* 13.

Quæstio 13. *An Eques Professus Ordinis Diui Ioannis possit ex dispensatione Pontificia transire ad statum Equitum aliorum Ordinum Militarium?*

134 NON est dubium, posse Pontificem dispensare cum quouis Religioso, qui tria Vota absoluta emisit, vel solemnia, vel simplicia (vt in nostra Societate IESV, constituentia verum, & strictum statum Religiosum emittuntur ante Professionem) vt ad aliam Religionem, in qua eadem vota absoluta fiunt, transeat. Verùm, cum in Ordinibus Militaribus, saltem in nostra Hispania institutis (& idem in cæteris vt plurimùm contingere, ex *disquisition. prima*, constat) Equites post Bullam Pontificiam dispensantem, & Iacobæi à fundationis initio, solùm voueant Castitatem coniugalem, non absolutam; & præterea cum Voto Paupertatis proprietatem bonorum, & licentiam testandi retineant, dubium exoritur, an Pontifex possit dispensare cum Equitibus Ordinis Diui Ioannis, (qui Votum solemne Castitatis absolutæ emittunt, & item Paupertatis, quin proprium retineant, nec licentiam testandi habeant, nec in eorum bona hęredes ex consanguinitate legitimi succedant) vt Equestrem statum aliorum Ordinum suscipiant, & nuptias contrahere queant, ac de suis bonis testari, vel ab intestato decedẽtib⁹ sui, aut legitimi hęredes in eorũ bona succedãt? Etenim id est, dispẽsare in Voto solẽni emissio Castitatis absolu-

tę, & Paupertatis absque proprio, ac tollere obligationem adimpletionis, retenta dumtaxàt obligatione, quæ cæteros Equites Militares ex vi Votorum vrget.

135 Hoc dubium facilè diluitur, si supponamus, solemnitatem votorum fuisse iure Ecclesiastico inductã, quod latè exornat, & probat Basilius Legionensis *in qq. Scholasticis part. 1. q. 3. Scholastica.* Vbi ostendit, quo tempore solemnitas habuerit exordium; Videantur Interpretes *in cap. vnico de voto, lib. 6. & in Extrauaganti, Ascendente Domino in nauiculam*; Ex quibus Iuribus cõstat, solemnitatem Votorum esse de Iure positiuo; quæ doctrina fusæ disquisitioni campum aperiret, si nostri esset instituti. Deindè Pontificem posse dispensare in cæteris Votis non solemnibus, & in non constituentibus statum Religiosum, constans est Doctorum opinio, à quibus asseritur, Pontificem dispensantem remittere nomine Dei obligationem Voti; Nec maior obligatio resultat ex voto solemni, quàm ex simplici, ex parte vouentis, iuxta *cap. Vursus, Qui Clerici, vel vouentes*; eodemque modo tenetur illud adimplere, qui simpliciter, ac qui solemniter illud emisit, quin in hoc sit controuersia.

136 Quibus positis, deducitur quæstionis decisio, nempè posse Põtificem dispensare cum Equite Professo Ordinis S. Ioannis, vt transeat ad statum Religiosum Equitis S. Iacobi, Calatrauę, Alcantaræ, Montesæ, & similium Ordinum Militarium. Ita cum aliis à se allatis docet Diana *part. 10. tract. 12. resol. 1.* Etenim potest Pontifex dispensare in Iure positiuo; at solemnitas votorum est de iure positiuo; ergo potest in solemnitate Voti Castitatis absolutę, & Paupertatis absque proprio dispensare, ita vt Eques S. Ioannis non obstringatur eiusmodi Votis solemniter à se emissis, sed alijs laxioribus de nouo emittendis.

137 Neque obstat textus *in cap. cum ad Monasterium, de statu Monachor.* Vbi videtur doceri, non posse Pontificem in votis solemnibus dispensare. Etenim rectè respondet Basilius Legionensis *de matrimonio lib. 8. cap. 2. num. 13.* sensum eius textus esse; Statum religiosum constare essentialiter tribus Votis Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, (Castitas autem coniugalis, & Paupertas cum proprio, sub lite esse, an sufficiant, ostendimus *superiùs disquisit. 2. quæstion. 2.*) ex institutione Christi, & ita non posse Pontificem efficere, vt ille status permaneat, aliquo ex illis Votis ablato. At in nostro casu nihil huiusmodi contingit.

138 Doctrina tradita tenet, quamuis asseratur, Equites Iacobæos, Calatrauenses, Alcantarenses, & similes non esse propriè, & strictè Religiosos. Nam semel posito, valere Pontificē dispensare in Votis solemnibus, & eorum obligationem remittere, sequitur, posse dispensare, vt Eques Professus Ordinis S. Ioannis transeat ad aliam Militiã Equestrem, quamuis non sit assumpturus statũ strictè, & propriè religiosum. Quin & pariter sequitur, posse dispensare, vt in sæculo permaneat liber ab omnium votorum obligatione, absque eo quòd ad alium Ordinem Militarem trãseat. Id confirmatur; nam in susceptione Ordinis Sacri Subdiaconatus emittitur Votum solemne Castitatis; Pontifices autem possunt dispensare, & de facto id præstiterunt, vt Subdiaconus nuptias contrahat, quin eo Voto maneat obstrictus. Vnde hinc depromitur pro nostro asserto fundamentum; scilicèt potest Pontifex dispensare, vt, qui votum solemne Castitatis emisit, nuptias contrahat, absque eo quòd alijs Votis se obstringat; potest item dispensare, vt religiosus Professus à votis solemnibus liber in sæculo permaneat; & ex Monacho fiat non Monachus, vt tradit Basilius Legionensis *vbi suprà*. Ergo à fortiori dispensare valet in eo, quòd Eques Militiæ Diui Ioannis Professus transeat ad Militiam aliam Equestrem, in qua Professionem etiam emittat, quamuis non adeò sint stricta Vota solemnia.

139 Roboratur doctrinæ fundamentum. Materia Voti Obedientiæ est promissio facta homini, hoc est, Ordinis Prælato, & ipsi Pontifici, qui est Generalissimus omnium Religionum, indèque erga omnes Religiosos habet potestatem dominatiuã, qua ergo cæteros fideles non gaudet, licèt omnium sit Pastor, Superior, & Prælatus supremus; Ea autem promissio confirmatur voto in Professione. Tunc sic; potest Pontifex non acceptare promissionem; &, postquã acceptauit, potest eã reiicere; in hoc

enim nulla est repugnantia, cum ab eius consensu, & beneplacito pendeat, & aliundè ipse sit supra ius positiuum Ecclesiasticum, quod potest tollere, ac relaxare; reiecta autem illa promissione, cessat obligatio Voti Obedientiæ; Sed cessante obligatione Voti Obedientiæ, cessat etiam obligatio Voti Castitatis, & Paupertatis; nam hæc duo solùm promissa sunt in eo statu Obedientiæ; Ergo valet Pontifex remittere ea Vota, eorumque obligationem, reijciendo, aut non acceptando promissionem ei factã, & in iure Ecclesiastico solemnitatis dispensando. Cæterùm requiri causas iustas ad dispensandum validè, & quænam sint iustæ causæ, latissimè docetur ab Authoribus passim, dum agunt de dispensationibus, & de dispensandi potestate.

Quæstio 14. An, qui emisit Votum Religionis, ei satisfaciat assumendo Habitum Equestrem; aut Clericorum Fratrum Ordinum Militarium? Vbi alia dubia decidantur.

140 ASSERO primò, eum, qui vouit Religionem, non satisfacere Voto, si fiat Eques Ordinum Diui Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, Montesæ, Auis, & Christi. Etenim, quamuis asseratur, Equites horum Ordinum esse strictè Religiosos, tamen (proh dolor!) iam non optantur hi Ordines in Equestri statu, ad perfectionem sectandam, sed ambiuntur ad honorem consequendum, vt nullus inficiabitur. Is autem, qui vouit Religionem, ex animo adquirendi perfectionem, & vitandi sæculi illecebras, ac pericula, Votum emisit, & ad id se intendit obligare; quæ obligatio non relaxatur, si Eques Militaris fiat in Ordinibus, in quibus potest inire matrimonium, proprium retinere, & inter sæculi delicias irretiri, familiam retinendo, filios procreando, pro quib⁹ dictandis sollicitetur. Hęc, crediderim, introspicienti terminos erunt manifesta.

141 Non tamen negauerim, posse emitti Votum validum assumendi statum religiosum Equestrem prædictorũ Ordinum, dum motiuum, & finis non sit consecutio honoris, & splẽdoris, & spes adipiscendi diuitias ex Commendis; nam hoc motiuum est impeditiuum maioris boni spiritualis, & conducentis ad perfectionem, nẽpè humilitatis Christianæ, & Paupertatis Euangelicę. Si verò hęc motiua secludantur, Vota, quæ ab Equitibus Militaribus emittuntur in Professione, sanctissima sunt, Deo grata, & approbata ab Ecclesia; quare melius est, ea emittere, quàm ea præcisè non emittere; seu melior est materia eiusmodi Votorum, quàm eius oppositũ; in quo sensu est maius bonum, atque adeò Votum ingrediendi, & assumendi eum statum, atque emittendi ea Vota, est Votum, seu promissio Deo facta & aliundè est de melioribono, hoc est, non impeditiuo maioris boni. Etenim, quamuis Votum nubendi (nisi in aliquo casu speciali) non sit validum, quia impedit maius bonum, nempè statum cælibatus, & Castitatis; tamen Equites Militiarum, esto possint contrahere matrimonium, tamen ad id non tenentur, & possunt cælibes permanere, & Castitatem seruare, ac præterea ad Religiones strictiores transire, modo apposito *suprà quæst. 12.* Quare, qui vouet assumere statum religiosum Equestrem, non vouet quidquam impeditiuum maioris boni, scilicet Castitatis absolutæ, & Religionis austerioris, indeque Votum validum euadit.

142 Dubitabis verò, an id votum assumendi Habitum Equestrem sit reseruatum? Ego quidem *tom. in Bull. Cruciat. disputation. 26. num. 27.* asserui, non esse reseruatum, supponens ad id opinionem, quòd Equites Militares simpliciter, & in omni rigore, non sint Religiosi; iuxta quam opinionem ea decisio est certa; nam reseruatio, vtpote odiosa, strictè est interpretanda, atque adeò reseruatio Voti Religionis debet intelligi de statu Religioso strictè, & simpliciter sumpto. Censeo ergo, in praxi vix posse contingere euentum, in quo vel id Votum non sit inualidum, ex eo quòd emittatur non ex fine perfectionis, vel, si validum sit, no possit quis sequi eã opinionẽ, & iuxta eã iudiciũ ferre de qualitate ei⁹ Voti, iudicando non esse reseruatum. Quin quòd no facilè possit obtineri ei⁹ cosecutio, sed pluribus me-

mediis appoſitis, quæ ambitionis ſpeciem, anxietatem animi, & ſollicitudinem temporalem ſecum afferunt, ad quæ ex virtute Religionis, & ex fine perfectionis, quis dicat, quempiam teneri?

143 Quòd ſi caſus apponatur, quo aliquis voueat ſtatum religioſum Equeſtrem ex animo perfectionis ſectandę, ac virtutis amplectendę; & quòd facilè illum ſit adepturus, quin ambitionis ſpecie alliciatur, nec anxiè de illo ſollicitetur, aut media apponat, quę nullam temporalis curæ vmbram præferant, ſed ex virtute Religionis valeant executioni mandari; Protectò aſſeram, caſum eſſe ſpeculatiuum, non practicū; & tunc reſeruatum eſſe Votum, ſi quis aſſentiatur ſententiæ affirmanti, Equites Militares eſſe ſtrictè, ac ſimpliciter Religioſos, & nolit, aut non poſsit authoritati extrinſecę opinionis oppoſitæ cum iudicio practico probabili conformari. Etenim in hoc euentu metaphyſico nihil vndique deſideratur ad reſeruationem eiuſmodi Voti, vt perpendenti conſtabit.

144 Aſſero ſecundò, eum, qui vouit Religionem, ſatisfacere Voto, ſi ingrediatur in Religionem Militarem, aſſumendo ſtatum Clericorum Fratrū. Ita docent Corduba *in ſumm. quæſtion.* 148. Portel *de dub. Regular. verbo, Religioſus, in addit. num.* 4. Pater Thomas Sanchez *lib.* 3. *in Decalog. cap.* 16. *num.* 12. Probatur. Etenim iam ſtabiliuimus *diſputat.* 2. *quæſtion.* 2. Clericos Fratres Militares eſſe ſtrictè, & in omni rigore Religioſos, quin circa hoc vnquam fuerit vlla controuerſia; ergo, qui eorum ſtatum aſſumit, ſatisfacit Voto Religionis à ſe emiſſo. Et quidem, vt decurſu huius Operis oſtendimus, illi perfectionem Euangelicam ſectantur; Caſtitatem abſolutam vouent; proprium non retinent; diu intra Communitatem degunt, tunc quidem diſciplinæ regularis exactè obſeruatores; in proximorum ſalutem ſpiritualem incumbunt, dum Parochi, & Priores, aut Vicarij ſunt. Cur ergo Voto Religionis non faciat ſatis, qui eorum aſſumit ſtatum? Et, quāuis is ſtatus non ſit adeò auſterus, ac eſt ſtatus aliorum Regularium nō Militarium, attamen qui vouit Religionem, non obſtrinxit ſe ad auſteriorem amplectendā. & ſi deſignauerit in Voto Religionem auſteram, poſſe cum diſpenſatione Epiſcopi, aut alterius habentis priuilegium ad diſpenſandum, aut per commutationem qualitatis adiunctæ, factam virtute Bullæ Cruciatæ, laxiorem ingredi Religionem, eo quòd qualitas Religionis non cadat ſub reſeruatione, docui *tom. in Bull. Cruciat. diſput.* 26. *num.* 134. cum Emanuele Rodriguez, Sayro, Bartholomæo à S. Fauſto, Patre Henriquez, Azor, & alijs. Ibi etiam plures caſus appoſui, qui poſſunt in præſenti adaptari.

145 Addo, etiam ſatisfieri voto Religionis per ingreſſum, & aſſumptionem Status Equeſtris Ordinis Diui Ioannis. Quippè Equites huius Ordinis in omnium ſententia ſunt ſtrictè, & ſimpliciter Religioſi; Caſtitatem abſolutam vouent; proprium non retinent, nec teſtari valent. Vnde votum ingrediendi in Ordinem D. Ioannis eſſe reſeruatum Pontifici, (ſicut, iuxta dicta, tenendum etiam eſt de Voto aſſumendi ſtatū Relgioſum Clericorum Fratrum Militarium;) tradidi *tom. in Bull. Cruciat. diſputation.* 26. *numer.* 27. Et conſequenter non poſſe Epiſcopum in eo diſpenſare, nec valere commutari per Bullam Cruciatæ; quod idem eſt aſſerendum de voto ſtatus Religioſi eiuſmodi Clericorum Fratrum aſſumendi.

146 Inſuper addo, etiam ſatisfieri Voto Religionis per ſuſceptionem Habitus Hoſpitalis Regij, addicti Monaſterio *de las Huelgas* iuxta Burgos; quia ibi tria Vota emittūtur, etiam Caſtitatis abſolutę; eſtque ipſe Ordo Ciſtercienſis, ſub quo militant, qui eo Habitu ornātur, & ſubijciūtur Abbati iſſe Ciſtercienſi prędicti Monaſterij *de las Huelgas*.

147 Cordoua *vbi ſuprà* videtur innuere, rationem, ob quam ſatisfit voto Religionis aſſumendo ſtatum Clericorum Fratrum, ſaltem partialem eſſe, quia hi in Cōmunitate degunt. Sed eſtò hæc ratio deficeret, aſſertio noſtra eſſet tenenda, quæ innititur in eo, quòd Clerici Fratres ſint ſtrictè Religioſi, voueantque Caſtitatem abſolutam, & Paupertatem abſque proprio. Quare aſſerui mus, etiam ſatisfieri voto Religionis aſſumendo ſtatum Equeſtrem Ordinis Diui Ioannis, quamuis Equites in Communitate non degant. Præterea plures Clerici Fratres ex ipſo D. Ioannis Ordine numquam intra Communitatem verſan

tur; illi nempè, quos Commendatarij designant ad suas Ecclesias regendas, nam, si Clerici seculares sint, à Commendatarijs præsentantur coram Assemblea Ordinis, vt eos examinari, præcipiat, atque de puritate sanguinis ipsorum Informationes peragi, quibus peractis, & approbatis, illi Habitum assumunt, & illicò Parochiæ inseruiunt; quod seruitium loco Nouitiatus substituitur, & anno transacto, emittunt Professionem, quin vnquam intra Monasterium, aut Communitatem versentur. Rursùs omnes alij Clerici Fratres, adhuc postquam è Communitate exeunt, nunquam ad illam redituri, sed residentiam in suis Beneficijs ex debito, & obligatione strictissima habituri, non minùs strictè Religiosi sunt, & ad votorum substantiam adstricti, quàm dum in Communitate degunt.

148 Hic obserua, ante illud tempus, quo Pontifices dispensarunt in Voto Castitatis absolutæ cum Ordinibus Calatrauæ, Alcantaræ, Montesæ, & similium, Voto Religionis satisfieri potuisse assumendo tunc statum Equestrem eorum Ordinum, cum eodem modo se haberent, ac nunc Ordo S. Ioannis, nec tunc vllus dubitauit, Equites eorũ Ordinum fuisse in omni rigore Religiosos. Et quidem eis temporibus non adeò tepuerat feruor militandi contra Ecclesiæ hostes, & frequẽtior erat occasio præliandi, vitamque fundendi pro Ecclesiæ defensione; eaque exercitamenta bellica eo fine Religionis Catholicæ propagandæ arduà lanè erant, austera, atque perfecta; quare & perfectum erat Votum sequendi id Institutum.

Quæstio 15. An Professio possit emitti à Regularibus Militiarum in articulo mortis ante expletum annum Nouitiatus? Et an Nouitij Fratres Clerici possint minoribus Ordinibus initiari à suo Priore?

149 SÆPE in Iure repetitur, & in Tridentino stabilitur, Nouitios in Religione non posse emittere Professionem, nisi peracto omnino Nouitiatus anno. At, si eo labente, Nouitius in periculum incidat mortis, concessit Pius V. in Motuproprio expedito die 23. Augusti, anno 1570, quòd posset in articulo mortis Professionẽ emittere, vt sic lucretur indulgentias, & gratias, quę in Professione obtinentur, & eas, quas obtinent Professi in articulo mortis; licèt enim Nouitij, in valdè probabili opinione, etiam gaudeant priuilegijs, ac gratijs Religiosorum, qui Professi sunt; tuti? tamẽ & extra opinionis contentionem, si Nouitius tunc profiteatur, eis gaudebit. Et, quamuis aliqui opponant huic concessioni Pij V. Bullam Gregorij XIII. quæ incipit, *In tanta negotiorum*; Attamen non fuisse eiusmodi cõcessionem reuocatam per hanc Bullã tuentur Emanuel Rodriguez, Henriquez, Bartholomæus à S. Fausto, Ludouicus Beja, & alij, quos refert, & sequitur Barbosa *in collectan. ad cap. ad Apostolicam, 16. de Regularib.* Cæterùm, si Nouitius, qui in mortis periculo proximo Professionem emisit, mortem euadat, & conualescat, debet annum integrum probationis explere, & iterùm Profiteri, vt præfati Authores obseruant; qui etiam aduertunt, si ille Nouitius, Professione emissa, decedat è viuis, quin de suis bonis legitimè disposuerit, Monasterium non succedere in illa, sed eos consanguineos, qui habent ius succedendi ab intestato in bonis illius; quia ea anticipata Professio non habet alium effectum externum, nisi eum, ad quem fuit concessa, nempè participationem priuilegiorum, & gratiarum in ordine ad ipsum profitentem.

150 Hæc omnia prorsùs congruunt Clericis Fratribus Nouitijs Militiæ Iacobeæ. Equitibus tamen Militaribus, & Fratribus Clericis Calatrauæ, & Alcantaræ, ita competunt, vt tamen nequeant absque licentia ipsius Regis, Professionem emittere. Etenim Professio à Pio V. concessa, nequit propria authoritate emitti, siquidem debet à Prælato acceptari, quod est ipsi Professioni solemni essentiale, quatenùs solemnis est, quare nequit emitti, nisi Prælatus accepter per se, aut per alium à se designatum, & consequenter præbeat facultatem ad eam emittendam. Quod latè cum communi explicat Emanuel Rodriguez *tom. 1. quæstion. regul. q. 1. art. 2.* Vnde Clerici Fratres Iacobæi de licen-

tia

tia ſuorum Priorum poterunt Profeſsionem in articulo mortis emittere; nam, licèt Profeſsio Regi noſtro, vt Magiſtro, ſeu Adminiſtratori perpetuo emittatur, tamen Priores Monaſteriorum eius nomine acceptant Profeſsionem, eiſq; commiſſæ ſunt ſubditorum Profeſsiones. Attamen in Definitionibus Calatrauæ *tit. 7. cap. 2.* ſtatuitur, vt nec Fratres Clerici Profeſsionem emittant, quin Rex noſter de eorum meritis, ac ſufficientia moneatur, & licentiam præbeat. Idem eſt de Fratribus Clericis Alcantarenſibus. Vnde hæc ſit regula generalis; Ille ſolus poteſt licentiam concedere ad emittendum Profeſsionem in articulo mortis, qui poteſt eam concedere ad emittendum ipſam, peracto anno Nouitiatus, nam quoad hoc nihil Pius V. innouauit, aut conceſsit.

151 Vt autem ad ſecundam quæſtionem in titulo præfixam accedamus, duplicem reperio ſententiam. Prima eſt eorum, qui arbitrantur, Nouitios non poſſe tempore Nouitiatus nec prima Tonſura initiari. Ita Syluester, Lambertinus, P. Azor, & alij, quos refert Barboſa *in Collectanea ad cap. poſtulaſti, de Regularibus*, & Angelus, *verbo Nouitiatus, num. 2.* Oppoſitum docent ipſe Barboſa, P. Henriquez, Pater Suarez, quos refert, & ſequitur Pater Thomas Sanchez *lib. 6. in Decalog. cap. 10. n. 19.* Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. regular. quæſt. 13. art. 4.* P. Pellizarius, & alij; qui non ſolùm prima tonſura, ſed omnibus Ordinibus Nouitios poſſe initiari tuentur. Quorum ſententiam veram iudico, & in primis de prima Tonſura extat deciſio Bonifacij VIII. *in cap. nullus de tempor. ordin. lib. 6.* Vbi ait, nullum Epiſcopum, aut quemuis alium poſſe Clericalem Tonſuram conferre infanti, niſi Religionem ingrediatur; ergo, ſi ingrediatur, poterit, cum adhuc ſit Nouitius, ſiquidem infans nequit emittere Profeſsionem. Quam doctrinam tradit ibi Gloſſa, *verbo, infanti, & verbo, intrare.* Deindè nullo Iure prohibetur, Nouitios ad quoslibet Ordines promoueri, ergo poſſunt promoueri ad illos. Opponunt textum *in cap. Monaſterij, 19. quæſt. 3.* Verùm Emanuel Rodriguez ait, diſpoſitionem huius textus per contrariam conſuetudinem fuiſſe abrogatam. Alij verò Authores iunt, ibi non eſſe ſermonem de Ordinibus, ſed de Monachali Tonſura, & ritibus, qui ſunt proprij eorum, qui iam Profeſsionem emiſerunt, & ſunt abſolutè Religioſi.

152 In Ordinibus autem Religioſis ſua ſpecialia dantur Statuta circa tempus, in quo Religioſi poſſunt ad Ordines promoueri. Sic in Ordine D. Iacobi, vt Clericus Frater Subdiaconatũ Ordinem ſuſcipiat, poſt acceptionem Habitus duo anni tranſacti requirũtur; tres verò, antequam Diaconus fiat; & quatuor ante Presbyteratus Ordinem. Ita extat in Statutis *tit. 12. cap. 12. pag. 132.* In Ordine Calatrauę duo anni poſt Habitum ſuſceptum ante Subdiaconatum, quatuor ante Diaconatum, ſex ante Presbyteratum requiruntur; nec attentis præcisè Statutis, Prior, aut Adminiſtrator poteſt licentiam, & Dimiſſorias ante id tempus præbere, cum ita ei præcipiatur à Capitulo Generali; quod ſi expediat, aliquem ante id tempus Ordines præfatos ſuſcipere, monendus eſt Senatus Ordinum, vt licentiam concedat. Ita in Definitionibus *tit. 2. cap. 10.* Vbi maximè commendatur, vt cum Senioribus Monaſterij priùs inſpiciantur, & examinentur mores, & ſufficientia eius, qui ad Ordines eſt promouendus. In Ordine Alcantaræ tempus non reſtringitur; verùm iniungitur Priori, vt licentiam non præbeat ad Ordines ſuſcipiendos, niſi priùs examinet promouendũ, & is per ſuffragia ſecreta Seniorum aptus iudicetur; Cum autem ad Presbyteratum ſuffragia præſtanda ſunt, omnes ſuffragaturi priùs eo die Sacrum celebrare tenentur. Promouendi autem ad Ordines, ſi ſuffragia ad promotionem directè, aut indirectè illicitis medijs ambiant, per duos annos prohibentur ad Ordines promoueri; Et Prior, ſi ſciat, & non impediat, per mẽſem vnum ab Officio ſuſpenditur. Ita in Definitionibus *pag. 78.* Aduerte in præſenti, licentiam, vt ante tempus præfixum Clerici Fratres ſuſcipiant Ordines Sacros, de facto à Superioribus Monaſteriorum, cauſa iuſta interueniente, concedi, nec à Senatu Ordinum poſci; Quod conſuetudine inductum non ęgrè ferri à Senatu, iudicandum eſt.

153 Sed à quo Epiſcopo promouendus ſit ad Ordines Nouitius, dubitatur. Ordinandum fore ab Epiſcopo proprio,

proprio, non secùs, ac si Religionem nõ fuisset ingressus, tradit P. Henriquez *lib. 10. de Sacram. Ordin. cap. 23. num. 3. litt. G.* Cui sententiæ fauent Lupp⁹, Paulus Francus Dominicus, Cardinalis, P. Suarez, & alij apud P. Thomam Sanchez *lib. 6. in Decalog. cap. 10.* qui tuentur; ratione Nouitiatus non adquiri domicilium, atque adeò, si Episcopus proprius non sit Episcopus loci, in quo Nouitius versatur, non posse ab Episcopo loci Ordinibus initiari, sed à proprio Episcopo. Verùm posse Nouitium ab Episcopo loci ordinari, quãuis non esset Episcopus proprius respectu ipsius, si non esset ingressus Religionem, absolutè docet P. Thom. Sanchez *loco relato*, cum Ancharrano, Henrico, Antonio Cuco, & alijs; Cui sententiæ adstipulantur hi, qui docent, ratione Nouitiatus adquiri domicilium, cum quis possit ordinari ab Episcopo domicilij; Illi autem sunt Gofredus, Hostiensis, Ioannes Andreas, & alij apud eumdem Thomam Sanchez. Etenim, quamuis Nouitius probet anno Nouitiatus, an sibi expediat, & congruat ille status Religiosus, & de eo ipso Religio experimentum capiat, tamen præsumitur Nouitius animum habere permanendi, qui animus habitus ab ipso tempore ingressus in Religionem sufficit ad constituendum domicilium, iuxta tradita à me *tom. de Iure Academico, lib. 3. ex num. 445.* Vbi plura circa domicilium discussi.

154 Exindè obseruant prędicti Authores, quorum sententia est probabilissima, non indigere Nouitios licentia, nec litteris dimissorijs Prælati Regularis, vt Ordinibus initientur; cum enim ordinandi sint à proprio Episcopo ratione domicilij, ad illum spectat, eis Ordines conferre, aut dimissorias tribuere, vt ab alio Episcopo non proprio ordinentur; &, cum aliundè Nouitij non adhuc sint Religiosi quoad onera, non tenentur eam licentiam, & dimissorias poscere, quatenùs grauamen addunt supra id, quod ipsi haberent, si Nouitij non forent, cum tunc ab Episcopo domicilij, absque alia licentia possent Ordines suscipere.

155 Hæc tamen omnia procedunt independenter à priuilegijs, & facultatibus, quibus Religiosi Prælati gaudent, concedendi dimissorias suis subditis, vt Ordinibus initientur à quolibet Episcopo, quin attendatur ad id, quòd sit Episcopus proprius ratione originis, aut domicilij; quod praxis communis ostendit. Hinc, cum Nouitij gaudeant priuilegijs Religiosorum, vt tradidimus *suprà, quæst. 5.* fit, Prælatos Regulares posse eis concedere dimissorias, vt à quocumque Episcopo ordinentur; Quod etiam docet P. Thomas Sanchez *vbi suprà, cap. 10. in fin.* Id tamen intellige, seclusis specialibus Statutis cuiusque Religionis circa tempus, in quo possunt Religiosi Ordines suscipere, nam Prælati nequibunt aliter dimissorias concedere, nisi dispenset intra ipsam Religionem is, cui dispensãdi in eius Statutis potestas competit; vt in Ordinibus Militaribus D. Iacobi, & Calatrauæ, Senatui Ordinum ea potestas est tradita.

156 Ex dictis sequitur, Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes posse primam Tonsuram, & quatuor Minores Ordines conferre subditis Nouitijs. Etenim in Statutis, & Definitionibus Ordinum non restringitur tempus circa primam Tonsuram, & quatuor Minores Ordines; aliundè Priores possunt eos conferre subditis Professis, ergo & Nouitijs, qui priuilegijs Professorum quoad hoc gaudent. Deindè Prior Monasterij S. Iacobi Hispalensis, & Administrator Monasterij Calatrauæ possunt litteras dimissorias Nouitijs subditis concedere, vt à quolibet Episcopo prima Tonsura, & quatuor minoribus Ordinibus initientur; Idem præstare possunt ipsi Priores, qui iurisdictione quasi Episcopali gaudent, si nolint ipsi suos Nouitios ordinare, sicut etiam possunt eas dimissorias Professis concedere. Demùm Prior Alcantaræ valet concedere dimissorias Nouitijs subditis etiam ad sacros Ordines, præcedentibus requisitis *suprà* appositis, cum respectu Alcantarensium non sit requisitum tempus determinatum Habitus suscepti ad receptionem Sacrorum Ordinum, & aliundè Nouitij secundùm se eos valeant suscipere. Communiter tamen non expedit, Nouitios ad Sacros Ordines promoueri; tum, ne Nouitiatus tempore extra Monasteria vagentur, vt ad eos suscipiendos accedant ad Episcopos; tum, ne, si fortè ab Ordine resipiscant, aut eijciantur,

tur, Ordinum ſuſceptorum eos pœniteat; & alias ob cauſas, propter quas prudenter in Religionibus ferè omnibus ſtatutum eſt, ne Religioſi Ordines Sacros ſuſcipiant, niſi poſt tempus præfixum; quod etiam, vt aſſeruimus, ſancitum eſt in Ordine D. Iacobi, & Calatrauæ. Alias quæſtiones circa Ordines ſuſcipiendos à Religioſis, & de irregularitatibus, quæ per ingreſſum in Religionem tolluntur, & de his, in quibus Prælati Regulares poſſunt diſpenſare, aliaque huiuſmodi, omnibus Religioſis ſunt communia, quin aliquid ſpeciale circa Regulares Militiarum ſit obſeruatione dignum; quare ea non diſcutimus; Videantur Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regular. quæſt. 13. ex art. 3.* Euſebius de Herrera *de ſtatu Religioſo*; Miranda, Lezana, Marchinus, Suarez, Thom. Sanchez, Caſtro Palao, Leander de Sacramento, Layman, Bonacina, Henriquez, Gaſpar Hurtado, Pellizarius, & alij plures paſsim *de Sacramento Ordinis, & de Religione* tractantes.

157 Inquires, an Equites Militares, dum ſunt Nouitij, prohibeantur Ordinibus initiari? Ex Iure nulla extat prohibitio, vt iam attigimus loquendo de omnibus Nouitijs. Nec prohibitio vlla datur, nec temporis coarctatio in Statutis, & Definitionibus Ordinũ; in quibus de ſolis Clericis Fratribus ſermo eſt, cũ de Ordinibus agitur. Verùm Statuta, & Definitiones ideo de Equitibus nihil ſtabiliunt, quia, cum eorum Inſtitutum ſit militia pro Fidei, & Eccleſiæ defenſione, cui Inſtituto opponuntur Ordines Sacri, ſiquidem Sacerdotum non eſt, milites adſcribi, ideò de Equitibus ordinandis nihil cautum eſt in ſtatutis, & Definitionibus. Hinc cenſeo, ex ſe non poſſe Equites ſuſcipere Ordines Sacros abſque licentia Regis, aut Senatus Regij Ordinum. Quippè non poſſunt in eo ſe conſtituere ſtatu, in quo nequeant inſeruire ſuo Ordini, & ſatisfacere ſuo muneri, fini, & Inſtituto; in eo autem conſtituuntur, ſi Ordinibus Sacris initientur, cum non poſsint ſic militare; Quare vel ipſum nomen Ordinibus Sacris repugnat, *Milites* enim ſunt; Sic à Pontificibus appellantur; Sic in acceptione Habitus, & Profeſsione eis indicitur obligatio militiæ ſequendæ; quomodo ergo ſtat, Sacerdotium ſuſcipere, & inhabiles ſe reddere ad obediendum ſuis Prælatis circa ipſa munera, ad quæ ex Inſtituto tenentur?

158 Hinc ex ſe ea licentia ad Ordines ſuſcipiendos non eſſet concedenda, niſi ex iuſta cauſa, & veteranis, ac in Militia emeritis, aut debilibus. Nec ob eaſdem rationes Habitus Equeſtris ex ſe foret concedendus his, qui Sacris ſunt initiati, aut Beneficijs Eccleſiaſticis gaudent; nam nec ipſum nomen Militum Equeſtrium eis aptatur. Iam quidem ex conſuetudine, vſu, & praxi, cum Equites Militares pecunijs redimant obſequia militaria ab ipſis præſtanda, & iudicetur, non minus opportunum eſſe bello ſubſidium pecuniarium, quàm perſonale, Habitus Equeſtres conferuntur his, qui ſtatui Eccleſiaſtico addicuntur, aut litteras profitentur. Vnde ob hanc praxim, cenſeo, non peccare Equitem, qui abſque licentia Ordines Sacros ſuſcipit; poterit autem aliqua pœna mulctari à Senatu Regio Ordinum, eo quòd actum debitum, iuxta diſciplinam regularem, obedientiæ omiſerit, & de ſe ipſo abſque licentia in perpetuum diſpoſuerit. Vide dicta *ſuprà quæſt. 11.* Ceterùm *diſquiſ. 7. quæſt. 9.* docebimus, Equitem ad Ordines quoſuis ſuſcipiendos fore obtenturum litteras dimiſſorias à Priore Monaſterij ſui Ordinis; (ſi ſubſcribatur ſententiæ aſſerenti, eos eſſe ſtrictè Religioſos) nam, iuxta præſcripta in Iure, nullus Religioſus poteſt ordinari abſque litteris dimiſſorijs ſui Prælati Regularis, indeque tenentur illi eas à ſuo Prælato poſcere; Rex autem, qui eſt Prælatus, & nequit per ſe ſpiritualia exercere, deſignat, iuxta Bullam Adriani VI. perſonam Ordinis, per quam merè ſpiritualia exerceantur; Ij autem ſunt Priores Monaſteriorum. Hinc, ſi Eques de licentia Prælatorum ordinetur, & ei congrua deficiat, non tenetur Epiſcopus, qui Ordines miniſtrauit, ei congruam præſtare, ſed ipſe Ordo Militaris, eiuſq; Prælati; ſicut reſpectu aliorum Regularium contingit. Aduerte tamen, Equites Militares, qui ab Epiſcopo dimiſſorias ad Ordines ſuſcipiendos impetrant, & abſq; dimiſſorijs proprij Prelati Regularis ordinantur, excuſari, ſi ſequantur ſententiam, quòd non ſunt propriè Religioſi. Aduerte ſecundò,

secundò, dum sunt Nouitij, non indigere dimissorijs Prioris, vt à proprio Episcopo ordinentur, sic verò, vt ab Episcopo nō proprio, iuxta tradita *sup. ex n. 18*

Inquiris, an Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ, & alij sub Instituto Cistercij degentes possint initiari minoribus Ordinibus ab Abbatibus Cistercienſibus? Id dubium paucis abhinc annis consultum fuit Salmanticæ cum Viris sapientissimis, qui responderunt, posse. Cum enim illi Institutum Cistercienſium sequantur, inter ipsos Monachos Cistercienses quoad ad id sunt recensendi; Et Abbatum potestas ad eos afferentes litteras dimissorias suorum Prælatorum æquo iure extendi iudicatur, maximè cum Bullæ Pontificiæ non exiguum ad id præbeant fundamentum.

Quæstio 16. An Equites coniugati indigeant licentia vxoris, vt ingrediantur Ordines Militares, & in eis Professionem emittant?

159 IN formula præscripta concedendi Habitus Militares (de Ordine S. Ioannis non est sermo in præsenti.) ea continetur interrogatio, an susceperus illum ab vxore licentiam petierit? Vnde constat, licentiam vxoris desiderari. Et quidem rectè; cum enim ingrediens Ordinem Militarem obsequio Dei, & Ordinis se mancipet, & sub obedientia Magistri se constituat, vt de ipso quidquid ei libuerit iuxta Statuta Religionis, disponat, necessum est, vt vxor cōsentiat, & cedat iuri, quod in maritum habet, non sanè omnino, sed quoad op? sit, vt ille oneri, quod in se suscipit, faciat satis, quin postmodum illa conqueri, aut reclamare valeat. Hinc Didac? Mota *de confirmat. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 2. §. 2. num. 18.* exponit verba D. Pauli docentis, Virum non habere potestatem sui corporis, sed mulierem; hæc enim suæ potestati, seu iuri cedit, dum licentiam præbet marito assumendi Habitum Militarem. Inde etiam *ex num. 5. ibidem* tradit, Equitem, postquam Deo, Ordini, & Magistro est deuinctus, non habere se vt liberum, sed tanquam sub aliena potestate existentē, & hinc vxorem non posse eo vti pro libito, sed dependenter ab aliena voluntate, cum ei licentiam concesserit ad tradendum se obedientiæ sub disciplina regulari.

160 Nec inuoluit repugnantiam, vt obseruat ipse Mota *vbi suprà, cap. 2. §. 19. ex num. 4.* quòd Ordo habeat ius in Equitem, & simul vxor ius etiam conseruet ad matrimonij vsum. Etenim hoc vxoris ius est alteri iuri subordinatum, hoc ipso quòd illa ei cesserit; atque adeò est limitatum, & non absolutum extensiuè ad vtendum toties quoties matrimonio, sed ad vtendum, quoties Eques ex obedientia iusta non fuerit legitimè occupatus in adimplendo sui Ordinis Instituto, Regula, & disciplina. Hinc latè ostendit ipse Author, rectè inter se cohærere, Equites esse propriè Religiosos, & simul esse coniugatos, ac habere familias, & bona, quæ in hæredes transferantur, cum & ipsi, & eorum bona subordinata sint Ordini, ac Magistro, seu Administratori, & aliundè sic à Pontificibus Ordines Militares, aut ex institutione, aut ex dispensatione confirmentur, & approbentur, tanquam veræ, & propriæ Religiones, quin sit contra earum essentiā, quòd solummodò Castitatis votum sit coniugalis, & quòd votum paupertatis cum facultate testandi, & disponendi de bonis coniungatur. Sed de vi huius ratiocinationis videantur dicta *disquis. 2. quæst. 2.*

161 Dices primò, estò doctrina tradita sit vera de Equite, qui iam coniugatus suscepit Habitum Militarem, at nequit esse vera de eo, qui post Professionem duxit vxorem; cum enim iam tunc traditus sit Deo, & Ordini, nequit se tradere vxori, ita vt vera sit illa prolatio, *Do me tibi in sponsum*, quæ significat traditionem omnimodam corporis ad matrimonij vsum. Respondeo, certum esse, matrimonij vinculum constare ex mutuo cōsensu, quo coniuges ad inuicem sibi tradunt ius, & potestatē in sua corpora, iuxta *cap. sufficiat, 27. quæst. 2.* Vsus autem actualis matrimonij non est de essentia illius, cū ante hunc vsum stet verum matrimonium, vt liquet ex *Concil. Florentino in instruct.*

instruct. Armenorum, ex Tridentino *sess. 24. & ex cap. ex parte; cap. veniens; cap. cum locum; cap. cum apud, desponsalibus.* Quin potest quis animum habere contrahendi matrimonium; & nō consummandi, iuxta *cap. commissum, desponsalib.* Iam ergo, cum per Professionem solemnem detur traditio actualis personæ, vt docet D. Thomas 2. 2. *quæst.* 189. *art.* 2. *ad primum, & art.* 5. *necnon quodlib.* 3. *art.* 18. fit, vt per matrimonium Eques tradat ius, & potestatem in suum corp⁹ in ordine ad vsum, qui possit stare cum ea actuali traditione primaria, seu iuxta Regulam, quam profitetur, iuxta quam de licentia Magistri contrahit matrimonium; isque vsus limitari potest, cum vsus non sit de essentia matrimonij; Et id asseruit Mota *suprà* §. 19. *n.* 11. esse, dari vxori traditionem potentialem corporis, non actualem absolutam; nempè dari potestatem vtendi matrimonio iuxta Regulam, quam Eques professus est, & dependenter à voluntate Magistri, seu dum ipse iustè Equitem in bello, aut in obsequio Ordinis non detinet absentem ab vxore.

162 Nec vxor potest conqueri de iniuria suo iuri illata; cum enim Equiti Professo maritatur, cedit voluntariè iuri suo, & consentit in dominiū corporis mariti cum limitatione quoad vsum; nam hoc ipso quod consentiat coniugio cum Viro tradito solemniter Deo, Obedientiæ, ac Religioni, & eam traditionem nequeat ipsa reuocare, aut impedire, consequenter non aliam potestatem vult circa maritum, nisi eam, quę stat cum Religione, & Obedientia; vnde, cum voluntaria sit in ipso matrimonij contractu, & consentiat, nulla deindè scienti, & consentienti fit iniuria.

163 Dices secundò, si quis contrahat matrimonium cum ancilla, ea apposita conditione, vt ei reddat debitum solummodo, quando eius dominus voluerit, matrimonium erit irritū, & nullum iure naturali; sed hæc conditio virtualiter apponitur in coniugio cum Equite Professo, nempè vsum matrimonij non fore habendum, nisi cum Ordo illum permittat, aut non impediat; ergo irritum erit hoc matrimonium. Maior probatur *ex cap. proposuit, de coniugio seruor.* Vbi error seruitutis annullat matrimonium, non autem supponitur ibi, esse nullum ex lege Ecclesiastica, igitur ex lege naturali.

164 Respondeo, negando maiorem; ea enim conditio & semper includitur in coniugio seruorum, cum nō tollatur à domino potestas in illos, & eorū vsus, ratione cuius sæpè nequeāt matrimonio vti; & aliundè hæc conditio non tollit mutuum *suprà* dictum cōsensum, in quo stat essentia matrimonij, & dumtaxàt ea traditio corporum ad inuicem est limitata quoad vsum; matrimonium autem potest verè consistere, tum absque vsu, tum cum vsu limitato, & restricto, in quem voluntariè consentit seruus, aut ancilla, dum matrimonium contrahunt, siquidem suæ seruitutis naturam agnoscunt, quæ nō patitur vsum expeditum matrimonij, nec eo vti possunt toties, quoties voluerint. Sic etiam validum est matrimonium leprosi, & senis, quamuis ipsi nequeant reddere debitum semper, sed aliquando, ob ægritudinem, aut imbecillitatem naturæ, quod vxores supponunt. In nostro etiam casu, & in coniugijs seruorum potest asseri, nullam, nec implicitam, conditionem inuolui, sed supponi in contractu matrimonij id, quod est annexum personæ, cum qua contrahitur, nempè statum Religionis, aut seruitutis, qui status non permittunt vsum matrimonij, quoties libuerit; pluribusque id ipsum posset exemplis confirmari.

165 Ad probationem respondet Mota *suprà num.* 24. illud coniugiū esse nullum non ex lege naturali, sed ex lege Ecclesiastica prolata *in cap. siquis liber, 29 quæst.* 2. Verum independenter ab hoc, enerui est probatio, quę supponit, intercessisse seruitutis errorem; nam hic error, cum sit circa substantialia, tollit voluntarium, indeq; laborans eo errore censetur rectè non consensisse in coniugio cum ea fœmina, quam alterius conditionis substantialis existimabat; sicut non censetur consentire is, qui laborat errore personæ, & contrahit matrimonium cum fœmina, quam omnino aliam esse existimabat; sine consensu autem non potest essentia matrimonij reperiri. Id autem in nostro casu non datur; nam fœmina, quæ init matrimonium cum Equite Professo, nullo errore laborat circa substantialia, nec circa personam; quare exindè nequit matrimonium

nium irritum reddi. Quin addo, quamuis fœmina ignoraret, maritum, quem suscipit, esse Equitem Militarem, matrimonium fore validum. Ratio est, quia indè nequit præsumi, aut conijctari, illam, si sciret, non fuisse consensuram; sed potiùs iudicaturam, id sibi adhuc expedire magis, vt potè quid splendori, & decori familiæ valdè conducens; quare nullus error ibi potest circa substantialia excogitari; cum id, quod ignoraret fœmina, in ipsius æstimatione potiùs spectaret ad personæ augmentum, quàm ad decrementum; & Habitus Militares in Viris potiùs alliciunt, quàm retrahunt fœminas à conjugijs, vt per se est notum, & constans.

166 Hinc censeo, licentiam, quam ab vxore poscendam esse diximus, vt maritus suscipiat Habitum Militarem, sufficere tacitam, & interpretatiuam, imò potiùs semper supponi; nunquam enim vxores inuitæ sunt circa hunc splendorem, & ornamentum Viris, & familiæ additum; quin illud exoptant, & communiter ambiunt. Vnde, si fœmina v. g. existente in Indijs, & rem ignorante, Vir in Hispania degens susciperet Habitum Militarem, nihil contra eius ius fieret; cũ deberet supponi, eam præbere licentiam, ac ratihabere, & iuri suo, modo *suprà* dicto voluntariè, & libenter cedere; & indè, cum rem nosceret, non conquesturam de iniuria sibi illata, sed sibi gratulaturam de honoris adquisito incremento. Hæc quisque expendat, & dissentire nõ poterit, si res in praxi expendantur, & non aliter, quàm regulariter contingunt, pensentur.

167 Nec noua licentia est necessaria ab vxore impetranda, vt Eques Professionem emittat; nam licentia ad suscipiendum Habitum Militarem concessa extenditur consequenter ad Professionem emittendam, cum supponatur, peracto anno Nouitiatus esse obligationem profitendi; Et pariter, si fœmina ineat matrimonium cum Equite Nouitio, dum consentit in contractum cum illo, vt Ordinem iam ingressio, cõsequenter in eius Professionem præstat consensum. Quin huc adducenda sunt *super* libata; scilicèt, et si opus esset noua licentia ad emittendam Professionem, hanc semper fore præsumendam. Etenim per Professionem Eques redditur habilis ad obsequia, & Munera, quę vtilitatem, & splendorem ei, ac familiæ adijciant; nempè ad Commendas, & alia Munera Ordinis; ad Informationes de alijs Candidatis Habitus peragendas, & ad similia, quorum non est capax Nouitius Eques. Preterea ipsi vxori maritale, vt ita dicam, emolumentum accrescit, cum Vir per votum Castitatis coniugalis nouo vinculo obstringatur non appetendi aliam fœminam, nisi vxorem propriam; Et sanè id à culpa valdè retrahit, cum præter legem diuinam, quæ vrget, votum etiam peccata luxuriæ longè amandari, iure suo poscat; ne Eques transgrediens illud, præter adulterium, etiam sacrilegium patret. Cum ergo hinc firmetur debita vxoribus fidelitas, quam illæ anxiè desiderant, fit, libentissimas, etiã hoc titulo, fore circa Professionem. In his equidem casibus practicè philosophandum est, vt non aberretur à vero.

Quæstio 17. De dispositione requisita, & fine intendẽdo in susceptione Habitus Militaris, ac in Professione.

168 NE, cum in superioribus splendorem, & ornamentum, quod in susceptione Habitus Militaris, & in Professione accrescit, ingeminauimus, aliquis suspicetur, id esse præcipuum, quod in Ordinibus Militaribus intenditur, (& dolendum est, forsan nihil aliud ab aliquibus intendi) oportet, rem hanc præ oculis obijcere, vt splendor ille, qui sanè maximus datur, & quem animo moderato exoptare, non est vitiosum, vt finis præcipuus neutiquam habeatur, sed ad eum collimetur scopum, ad quẽ respiciunt ipsi Ordines, Institutores, & Pontifices confirmantes. De hac materia integrum libellum Hispanè edidit Didacus Mota, quem inscripsit; *Tratado sobre vn Problema, como se ha de pretender el Habito de las Ordenes Militares, &c.*

169. Igitur, cum Ordines Militares sint propriæ, & veræ Religiones à Pontificibus approbatæ, in eis, sicut in cæteris Religionibus, perfectio Euangelica intenditur per ea media,

quæ

quæ ſunt opportuna Inſtituto; nec ſolũ præcepta diuina debent adimpleri, id enim omnibus eſt commune, ſed & conſilia ſalutaria, & ſpecialia ſtatuta, ac regulę, cum hæc ſint media, quibus ad perfectionem tenditur. Qui ergo in Ordinem Militarem admitti exoptat, neceſſe eſt, attendat, à ſe aſſumi ſtatum, in quo perfectio virtutum intenditur comparari; quare eo animo ſit, vt ſe expeditum, & promptũ reddat ad præcepta diuina adimplenda, conſilia Euangelica iuxta Regulam ſectanda, & ſpeciales Ordinis obſeruandas Regulas. Quippè hæc diſpoſitio, & animus ineſſe debet omnib⁹, qui ſtatum Religioſum amplectuntur. De quo videndi ſunt D. Thom. & Caietan. *2.2.q.184.art.5.ad 2.& q.186.art.9.* Didacus Murillo *in Scala perfectionis Euangelicæ, lib.1. cap.19.& lib.2. cap.10.* P. Hieronymus Plati *de bono ſtatus Religioſi, ferè per totum*; Venerabilis P. Ludouicus de la Puente *tom.3. de perfectione in ſtatib⁹, per totum*, & alij paſsim. Vnde Equites, qui Ordines Militares ambiũt, honoris, & lucri cauſa dumtaxàt, ſi ſequantur ſententiam tuẽtem, Equites eſſe ſtrictè Religioſos, abutũtur eorum fine, & inſtituto; quod ſanè eis proponitur, dum admittuntur, & Profeſsionẽ emittunt; indèq; illicitè operantur, ſi nihil de perfectione cogitent, & in animo habeant, ad eam non tendere.

170 Hùc tendunt Vota ſolemnia, quibus in Ordinibus Militaribus Equites, & Fratres Clerici Dei obſequio mãcipantur, & ipſi, ac Ordini ſe tradũt; per ea etenim conſtituuntur in ſentẽtia plurium veri Religioſi, in eoq; ſtatu remanent, qui exigit eos ſollicitos de virtutib⁹, & perfectione ſectandis. Et, cũ quilibet ſacer Ordo media ad ſuum finem opportuna exequatur, ſiuè ſoli vitę contẽplatiuæ incumbendo, ſiuè actiuæ, ſeu vtriq;, diuerſaq; exercendo miniſteria ad ſalutẽ propriarum animarum, ſiuè ad vtilitatem ſpiritualẽ, aut corporalẽ proximorum, & Eccleſiæ, ac Fidei exaltationẽ; Ita in Ordinibus Militaribus media adſunt opportuna, nempè militia ad defenſionẽ Eccleſię, & Fidei, labores belli ſuſtinendo, & vſq; ad ſanguinis effuſionem pugnando; necnon orationes ſpeciales, ieiunia, ac cætera, quę in Statutis, & Definitionib⁹ continentur; ac reſpectu Clericorum Fratrum, Cura animarum; De quibus aliqua attigimus *diſq.1.q.1.* & plura libabimus *diſq.11. & Operis decurſu.* Huc etiam reſpicit annus pro Nouitiatu deſignatus, in quo quis experiatur, vtrùm velit Inſtitutum ſequi, & ad perfectionem conari, & Ordo ipſe obſeruet, an ille ſit aptus ad diſciplinã regularem. Quarè non ſecùs ac in alijs Religionib⁹, probãtur per annum integrum Nouitij Militiarum. Et hinc ille annus non, vt quędam ſimplex ceremonia, eſt tranſigendus, (quod, neſcio, an ſit frequens Equitibus) ſed Statuta Ordinis euoluẽdo, obſeruationi eorum inſtando, obligationes ſtatus expendendo, vt in eo profiteantur accinti, ac diſpoſiti ad munus ſuum exactè adimplendum.

171 Fit hinc, & ſi Habitus Militares non facilè obtineantur, nec ſufficiat petitio eorum, nec hi ſoli conatus, quibus habitus Religionum nõ Militarium obtinetur, tamen Candidati eorum his mediis vti debent ad ipſos obtinendos, quæ immoderatam ambitionẽ, & animi intẽperantiã non inuoluant. Sanè res eò deuenerunt, vt potiùs videatur appeti honor, lucrum, & ſplendor in Equeſtri Habitu, quã alius finis; & qui eum obtinent, ferè non meminerint, ſe religioſos vllo modo eſſe, niſi fortè ad priuilegia obtinẽda; & indè communiter docẽt Authores, eum qui vouit ingredi in Religionẽ, non ſatisfacere Voto per ſuſceptionẽ Habitus Equeſtris, etiam in ſententia tuente, Equites eſſe ſtrictè Religioſos. Etenim, cum in Ordinibus Militaribus cõiungatur cum eo ſtatu eximius honor, decus, ac ornamentum, homines pro affectuũ deprauatione, & innata honorum cupiditate, ſplendore alliciuntur, lucro mouentur, & non, pro debito, ad præcipuum religioſi ſtatus finẽ reſpiciunt. Id præcaueri damnum oportet; nam quo pacto ſe religioſos dicant, qui de ſtatus religioſi obſeruantia non curant?

172 Iam ergo, poſtquã quis Ordinẽ Militarẽ profitetur, ita ſe gerere debet, vt religioſus dignoſcatur. Vnde à iuramentis, & ludo immoderato abſtineat; quod cauetur ſpecialiter in Statutis, & Definitionib⁹ ipſorum Ordinũ, pœnis inflictis contra iurãtes, & immoderatè ludẽtes; & contra hos inuehitur Mota *vbi ſup. ex pag.29.* ſed quoad obligationẽ cõſcientię nimis rigidè; Nos rẽ diſcutiemus *diſq. ſeq.* Veſtes etiã honeſtæ afferẽdæ in Statutis præfiguntur; ſed facilè licentia ad qualcumq; veſtes geſtandas poſcitur,

& obtinetur ab Equitib⁹. Professi autē suavota seruare tenētur, vt Deo sint fideles, nec sacrilegij se culpa deturpēt. Animo sint prompto ad bellum cōtra Fidei, ac Ecclesiæ hostes gerendum, ne deficiāt in fine præcipuo, ad quem Ordines sunt erecti. Cætera verò, quę Equitibus incumbunt, (necnō Clericis Fratribus, ac Monialibus Militiarum, à quibus seuerior est disciplinæ norma tenenda) *toto Operis decursu* exponimus. Hæc nunc in communi attigisse sufficiat.

Disq. 4. De Voto Paupertatis Ordinum Militarium.

Quæstio 1. Ad quid teneantur Equites Militares ratione Voti Paupertatis?

1 CVM de Votis in communi ratiocinamur, non comprehendimus Equites Sancti Ioannis, in his, quæ cæteris Equitibus Militaribus licent, eo quòd horum disciplina regularis nō adeo sit rigida, ac illorum, ob speciales dispensationes, ac indulta Pontificum, quę de facto obtenta sunt; Nec enim nobis est sermo de his, quæ olim in exordio Ordinum Militarium, & multis deinceps annis obseruabātur; Hæc enim ad praxim non conducunt, & iam solùm historica sunt; quæ varijs in locis breuiter præstringimus, vt rectiùs dicta à nobis stabiliantur.

2 Equites ergo Militares Votum Paupertatis in Professione emittūt, vel expressum, vel inclusum in Voto Obedientiæ, vt emittitur à Calatrauensibus & Alcantarensibus, qui vouent Obedientiam, & tenorem vitę iuxta regulam S. Benedicti, sub qua, est constās, Paupertatem includi; ipsi enim Religiosi Benedictini non aliter vouent in Professione Paupertatem, nisi vouendo Obedientiā, ac vitæ tenorem iuxta regulam sui Sanctissimi Parentis. De quo latè *superiùs*. Præterea, cum Equites accipiunt Habitum, monentur, se renuntiaturos fore suis bonis, cum Professionem faciant, futurosque pauperes spiritu, nihilque potituros absque licentia sui Magistri.

3 Ex vi huius Voti tenentur Equites subordinare omnia sua bona Magistro, eiusvè locum tenenti, Ordiniq; suo; ita vt, si eo essent animo, quòd contra eorum voluntatem, suorum bonorū sint habituri proprietatem, & vsum, absque vlla subordinatione, & dependentia virtuali, vel habituali, sanè lethaliter delinquerent peccato sacrilegij contra Votum Paupertatis. Ratio est manifesta. Nam id Votum ad aliquid obligat Equites, cum non sit inutile, & frustraneum; sed nihil aliud excogitari potest, ad quod adminùs eos obliget, nili ad eā dependentiam, ac subordinationem in suis bonis; Ergo ad hanc grauiter, & sub lethali culpa obligantur, cum sit materia grauis, & totalis Voti; vnde lethaliter contra Votum delinquent, si animo eo sint, vt adhuc resistentibus Prælatis, ipsoque Ordine, potituri sint suis bonis in quibuslibet circunstantijs.

4 Cæterùm is animus non ex fragilitate, sed ex obstinata malitia oriretur, si quidem Equites non impediuntur à suo Ordine, quominùs suis bonis gaudeant, de eisq; liberè disponant. Quin potiùs ex dispensatione, & indulto Pontificū, Ordo eis permittit, vt gaudeant proprietate, dominio, necnon, & vsu omnium suarum Facultatum, & eas per contractus, & vltimas voluntates alienent, cæteraque omnia præstent, quæ licent alijs Voto Paupertatis non obstrictis. Vt tamen se obstrictos profiteātur, & suam subordinationem manifestent, eis iniungitur, vt quotannis Inuentariū suorum bonorum conficiant, & idipsum exequantur, cum ad bellum proficiscuntur, necnon cum è vsuis decedunt. Limitatur etiam eis vsus vestium, ita vt nequeant absque licentia ornamentis sericis, alijsque pretiosis vti.

5 Stat itaq; Votum Paupertatis emissum ab Equitibus cum ea libera administratione suarum facultatum. Pontificum enim authoritate, Prælati, & Ordines Militares concedunt eam omnimodam potestatem fruendi bonis, dum tamen hæc maneant ipsis subordinata, & Equites retineant animum dependentem, & subordinatum in dispositione bonorum. Quare Votum non reddit eos incapaces dominij, vt docet P. Molina *tomo 1. de iust. tract. 2. disp. 141.* solùmque relinquit vsum dominij ligatum, seu subordinatum Ordini in his, quę per eius Statuta, & consuetudinem fuerint inducta; cum alias ex priuilegio Pontificio Equites suis bonis fruantur, Maioratus, & Vincula, possint instituere, & in ea succedere, vendere, dona

re,

re, & omnia alia eiusmodi.

6 Hinc ait P. Thom. Sanch. Professionem Equitum, primo verborū tenitu, plus præferre, quàm est id, ad quod ex vi illius ipsi tenentur; cum obligatio Votorum solummodò vrgeat iuxta Ordinum ipsorum consuetudinem, vsum, & interpretationem, quę sanè in concessionibus Pontificijs fundatur, & hę congruentissimæ sunt; nam, cum hi Equites possint matrimonium inire, ac filios procreare, permittendū erat ipsis, bona possidere, quæ vt propria, in filios transmitterent, atque ad id conarentur illa adaugere, simulque vt ex eis honestè iuxta suum nobilem statum cum vxoribus, & familia victitarent. Vnde Voto Castitatis non absolutæ, sed coniugalis, nō fuit annectendum Votum Paupertatis tollens proprietatē bonorum, sed subordinans ea voluntati Prælatorum. Idcircò ex potestate, qua gaudent Equites Militiarum ad contrahendum matrimoniū, etiam proprietate suarum facultatum potiri, colligunt Rodriguez *tom. 3. qq. reg. q. 29. art. 3.* Nicolaus Garcia *de benefic. tom. 1. p. 7. c. 10. n. 9.* Et quamuis aliqui non cōtrahāt matrimonium, vel hęredes nō habeant; id per accidens est, cū potuerint nuptias contrahere, & hæredes relinquere; quę ratio potuit impellere Pontifices, vt eam dispensationem concederent ad vtendum quoquo modo bonis. Et fortassè agnita fuere incommoda ingentia eo tempore, quo Equites Iacobęi non poterāt testari, nec proprietate bonorum gaudebant, & tamen ab exordio Ordinis potuerunt nuptias contrahere, & filios procreare, qui forsan egestate laborabant; & his incommodis Pontifices occurrerunt.

7 Votum autem Paupertatis posse ita emitti, vt proprietatem permittat, constat, tum quia de facto ita Pontifices indulserunt Equitibus Militaribus, vt illud proferant; tum quia, cum materia alicuius Virtutis multiplex est, seu multipliciter potest exerceri, valet Votum vel extendi ad omnem materiam, vel ad aliquā; ad modum perfectissimum, vel minùs perfectum; ad hunc, vel illum; & quoquo modo Votum fiat, est honestū, pium, & laudabile; perfectum, aut magis perfectum iuxta qualitatē ipsius. Sic Votum Castitatis potest emitti totale, aut partiale; idemq; in alijs materijs contingit. Similiter ergo potest quis vouere paupertatem eo rigore, quo eam vouent Religiosi non Militares; & potest adhuc minùs strictè tum in materia, tum in modo. Quis autem dubitet ad virtutē Paupertatis Euangelicæ spectare, non vti bonis, nisi tali modo, scilicèt cum subordinatione, & dependentia à Prælato; ita vt omnia bona id Votum respiciat, eo modo affecta? Ita erga vouent Equites Paupertatē, vt id votum sit proportionatū Voto Castitatis coniugalis, iuxta dicta.

8 Quin adhuc de alijs Religiosis loquens Petrus de Ledesma *in tract. de statib. qui additus est tom. 2. sum. cap. 4. concl. 3. diffic. 1.* docet, non contradicere statui religioso, nec Voto Paupertatis, si quis authoritate Prælatorum, præsertim Sūmi Pontificis, liberè adeò commutationes faciat, vt sit hic vsus æquiualens dominio, ipseq; vti possit bonis, ac si dominus esset illorum: Nam id, ait, eum à Voto Paupertatis non exonerat, cum bona Prælato subiecta remaneant, ipseq; Religiosus subordinatus in ea dispositione sit ipsi⁹ Prelati voluntati. Ecce hęc subordinatio Votum Paupertatis illæsum cōseruat. Similis ergo datur in Equitib⁹ subordinatio, & aliundè ex dispensatione Pontificia, & concessione Prælatorū suis bonis ita fruūtur, vt liberè valeāt de eis disponere. Videatur Basilius Legionensis *de matrim. lib. 7. & ex cap. 13.* latè probans, primis sæculis constitisse Religiosos retinentes bonorum dominium; & Religionem propriè saluari, si Religiosi se abdicent vsu dominij absq; Prælati licentia, & etiam cum Castitate nō absoluta, sed coniugali, Religionem stare latè contendit.

9 Sed rogas, quid hæc subordinatio operetur, & quos effectus producat? Respondeo, id operari, quòd Equites sint parati ad insumendum redditus bonorum iuxta volūtatem Prelatorum, quatenùs si ad Ordinis ipsius defensionem, & vtilitatem, atq; munera propria qualia sunt bella aduersùs hostes Ecclesię, sint omnino necessarij hi redditus, teneantur Equites illos præstare, dum præstatio iniungatur ab Ordine, penes quem extat dominium (vt ita dicam) altum, & supremum respectu eorum, estò penes Equites sit dominium ordinarium; Sicut in Rege extat dominium supremum bonorum, quibus sui Vasalli potiuntur, & ad extremas, seu grauissimas necessitates Regni eis vti valet, quā

uis penes Vasallos sit dominium ordinarium, ipsisque inuitis, nequit Rex pro libito ad alios vsus ea bona conuertere.

10 Cæterùm nequit Ordo Militaris auferre, aut cogere Equites ad præstandum proprietatem suorum bonorũ; id enim esset in præiudicium tertij, nẽpè filiorum, qui succedũt in Maioratus, Vincula, aliaq; bona paterna, indèq; cũ Equitibus est indultum, vt nuptias contrahant, ex consequenti relicta est eis suorum bonorũ proprietas, vt possit in filios, seu alios transferri; nec enim possunt parentes tollere à legitimis Successoribus Maioratus, Vincula, aliaq; bona; nec poterant in Ordinem admitti sub ea conditione, vt ea tollerent à Successoribus, si ipsi Ordini placeret; nam ea conditio non stat sub potestate ipsorum Equitum. Excipe casum proponendum *infrà quæst.* 11.

Quæstio 12. *An peccent Equites Militares contra Votum Paupertatis, si non faciant Inuentarium; aut sua bona in res illicitas insumant?*

11 P. Thom. Sanch. *tom. 2. sum. lib. 7. c. 8. n. 33.* & Isla *in regul. Ordinis D. Iacobi in Comment. fol. 12.* docent, sub peccato grauiter teneri Religiosos Militiarum ad faciendum legaliter Inuentarium bonorum, vt sic constet, eos liberos esse ab affectu proprietatis, qui Paupertatis contrariatur Voto. Sed hæc resolutio nimis rigida videtur, atq; scrupulis obnoxia, & ad summũ posset defendi respectu Religiosorum Militarium, qui sunt Fratres Clerici. Arbitror quidem, Equitem, qui Inuentariũ non facit, nec apud se habet, aut præstat Prælatis, seu personis ad id destinatis, posse puniri iuxta Statuta, & Definitiones, quod ex se est manifestũ. In eis quippè iubetur ea Inuentarij dispositio; vt videre est in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 5. c. 4.* & in Definit. Calatrauæ *tit. 33. cap. 2.* Ac in Definit. Alcantarę *tit. 13. c. 9.* Deindè, si ex affectu proprietatis omittat Inuentarium nolens subordinare sua bona Ordini, modo libato *q. præced.* etiã grauiter peccabit, vt potè violans Votũ Paupertatis in re essentiali, & præcipua, ad quam ex vi illius tenetur, iuxta *suprà* dicta; quod peccatum non ex omissione Inuentarij secundùm se, sed ex animo, quo omittitur, deriuatur.

12 At, si is animus non adsit, sed potiùs oppositus, censeo, non peccare leuiter Equitem, qui ex negligentia, aut incuria, similivè alia causa omitteret Inuentarium. Etenim eius factio, custodia, & traditio est quædam quasi cæremonia, & submissionis signum, quod nõ conducit grauiter, nec ad regimen Ordinis, nec obseruantiam præcipuam, & cũ aliundè supponamus, non interuenire ibi contemptum, nec affectum proprietatis, seu resistentiam subordinationis, nõ restat caput, ex quo malitia grauis oriatur. Quod ita acceptum esse in ipsis Ordinibus, ex interpretatione, vsu, & consuetudine crediderim, nec ab Equitibus iudicari, omissionem Inuentarij esse graue peccatum; Et quidem, si summissionem in eo tradendo demas, vix reperies, ad quid vnquam prosit, cum adhuc, vt existimo, non legatur; Nam qui, & quot sufficerent ad legenda Inuentaria tot Equitum? vel quo fructu, aut vtilitate legerentur? Olim sanè id faciliùs poterat præstari, cum multò pauciores essent Equites in Ordinibus. Et quidem in Ordine Alcantaræ, præter Commendatarios solùm sexdecim Equites admittebantur iuxta Definitiones. *tit. 13. c. 3.*

13 Itaque in Inuentario conficiendo intenditur subordinatio Equitis, quæ si internè deficiat, peccabit grauiter; si verò non deficiat, & Inuentarium non ordinet, poterit puniri. Antiquitùs cum Ordines succederent in bona Equitum, & illi non possent testari, grauior erat omissio Inuentarij; nunc verò videtur leuior; sed consulenda est omni no illius factio, quia expedit ad subordinationem manifestandam, & omissio est peccatum veniale.

14 Censeo præterea, non peccare contra Votum Paupertatis Equites, qui bona sua in res illicitas expendunt; esto iuxta sumptuum qualitatem, ac circunstantias peccent contra alias Virtutes, non aliter ac hi, qui eiusmodi sumptus faciunt, quin Voto Paupertatis obstringantur. Ratio est, quia Equites suorum bonorum proprietate gaudent, nec specialis eos vrget prohibitio potiùs, quàm cæteros, ne eos sumptus illicitos faciant; quare Voto Paupertatis non aduersantur, siquidem

illa

illa inſumptio inhoneſta bonorum non opponitur ex ſe, & formaliter ſubordinationi, & dependentiæ, quam ratione Voti retinere tenentur; Sicut enim ei non opponitur conſumptio bonorum ob finem honeſtum, ita neque ob finem turpem; cum finis, poſita conſumptione, non reddat actionem oppoſitam animo ſubordinanti ſua bona Prælatis, & Ordini. Latè hoc aſſertum probat, plures Authores referens, Thomas del Bene *par. 1 tract. de immun. Eccl. c. 1. dub. 11. ſect. 2.*

15 Dices, Prelatos, & Ordinē reſiſtere inſumptioni illicitæ, atq; adeò eſſe contra eorum voluntatem, & debitam ſubordinationem; ſicut, ſi Religioſo non Militari conceſſa fuiſſet à Prælato facultas diſponendi de aliqua quantitate, non extēderetur ea facultas ad res illicitas, ad quas non poſſet Prælatus facultatem concedere, indèque ſumptus præſtiti ad res eiuſmodi pugnarent contra Votum Paupertatis. Reſpondeo, eā inſumptionem illicitam eſſe præter voluntatem Ordinis, & Prelatorum, nō verò contra illam, quia de his Prælati non curant, cum Equites proprietatem bonorum retineant; & hi nō aliter Paupertatem vouent, quā in ſuo Ordine ea ſeruatur; votum autem in illo emiſſum ab Equitibus non obligat ad abſtinendum à ſumptibus adhuc illicitis, ſicut non obligat ad non diſperdendum in ludo ingentes quantitates, quę non debent eis reſtitui à lucrantibus; deberent autem reſtitui, ſi illi nō poſſent eas diſperdere; eſtò ſimiles quantitates debeāt reſtitui alijs Religioſis, ſi eas amittāt. In quo diſcrimen inter vtroſq; cernitur; & quod in ludo nimio ob quantitatem euenit, id accidit etiam in alijs ſumptibus inhoneſtis. Hanc doctrinam tradunt Diana, & P. Dicaſtillo, quos retuli, & ſecutus ſum *tom. in Bull. Cruciat. diſp. 34. n. 166.*

16 Quin & Bartholomæus à S. Fauſto *in ſpec. diſp. q. 21. n. 5.* docet, ſi Superior præbeat facultatē ſubdito ad expendendam quantitatem pecuniæ, & ille eam illicitè expendat, v.g. in ludo, in quo ingēs ſumma iacturæ exponitur, non dari obligationem reſtitutionis in obtinente eam quantitatem, quia Superior non cenſetur inuitus quoad ſubſtātiam, ſed quoad modum; Vnde ſubſtantia nō eſt contra Votum Paupertatis; modus autem, Obediētiæ, non Paupertati, opponitur. Quæ doctrina ſi aptetur dubio præſenti, cum Equites habeant facultatem expendendi omnia ſua bona, non peccabunt contra Votum Paupertatis faciendo illicitos ſumptus.

17 Aduerte in præſenti, Equites D. Iacobi poſt petitam licentiam ad habendum bona, traditurōs eſſe Inuentarium vno mēſe ante, aut poſt Natale Domini in Curia Regia Capellanis Ordinis; & Commendatarios degentes extra Hiſpaniam ſatisfacere ſuo muneri, ſi illud tradant Priori Sancti Auguſtini, aut Sancti Dominici, aut Guardiano S. Franciſci. Sic extat in Statutis *tit. 5. cap. 4.* Equites autem Calatrauenſes, & Alcanrenſes illud apud ſe retinere tenentur, vt oſtendant Viſitatoribus.

Quæſtio 3. An Clerici Fratres Ordinum Militarium poſsint, dum viuunt, de fructibus Beneficiorū, ac alijs diſtributionibus & bonis ſimilibus pro libito diſponere?

§. 1. De Clericis Fratribus intra Monaſteria, aut Collegia degentibus; & de Inuentario ab eis conficiendo.

18 NON loquimur de diſpoſitione vltimę voluntatis præſtitain teſtamentis, aut codicillis, nam de hac agemus *diſquiſ. 15.* Clericos Fratres, qui intra Monaſteria, aut Collegia commorantur, quin fructibus Eccleſiaſticis, alijſvè redditibus ſimilibus gaudeant, certum eſt, eos vtpotè immediatè ſub Prelatis ſpecialibus degentes, & ſtrictiorem vitæ normam ſectantes, non poſſe diſponere de vlla quantitate, aut bonis abſque licentia ſpeciali, vel generali Prælatorum. Sic cauetur in Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit. 5. c. 11. num. 8.* In Ordine autem D. Iacobi licentia generalis à Clericis Fratribus poſcitur vno menſe ante, aut poſt Natiuitatem Domini noſtri Ieſu Chri à Prioribus, quibus tunc traditur Inuentarium, nec alia licentia illi Indigent ad diſpo-

nendum de bonis, cum Ordo ipse id, & non aliud illis iniũgat, vt extat in Statutis *tit. 5. cap. 4.* Vbi præfigitur modus obseruandi Votum Paupertatis, & asseritur, ei satisfieri petendo licentiam quotannis generalem, & tradendo Inuentarium. In Collegio Militari Calatrauæ Salmantino licentia specialis non poscitur à Rectore ad disponendum de quibusuis bonis mobilibus; quia generalis concessa ab Ordine, & Prælatis ex vsu, & praxi supponitur. In Collegio Alcantarensi quotannis pro eo anno licentia à Rectore petitur; hincque posset negari, aut limitari, quod tamen non præstatur; nec absque vrgenti causa æquum est, præstari.

19 Cæterùm, seruata proportione, & respectu ad diuersitatem Institutorum, vitęque maiorem, aut minorem austeritatem, is sumptus, qui esset illicitus in Religioso non Militari habẽte licentiam generalẽ à suo Prælato ad expendendum aliquas quantitates, etiã erit illicitus in huiusmodi Clericis Fratribus. Adhuc tamen remanebit in eo casu dubium vtrisque commune, an supposita licentia Prælati, ille sumptus illicitus, præter malitiam, quam ex proprio obiecto sortitur, sit sacrilegium cõtra Votum Paupertatis? Nam alij affirmant; asserentes ad sumptus illicitos neque quoad modum, neq; quoad substantiam, Prælatum esse voluntarium, sed inuitum; neque illum potuisse, aut posse concedere facultatem ad sumptus illicitos; in eiusque licentia generali non comprehendi eos, cũ in generali concessione nõ cõtineatur, quod in speciali nõ foret concedendum, iuxta vulgatam Iuris regulam. Alij negant, esse contra Võtum Paupertatis, quia iam præstita est facultas, vt ea quantitas absolutè alienetur, & expendatur, vnde circa substantiam non est inuitus Prælatus, sed circa modum, qui non militat contra Votum Paupertatis; modus enim est ipsa inhonestas, seu prauitas actionis, quæ alij virtuti contrariatur. V. g. si quis expenderet quantitatem ad alliciendum aliquẽ, vt in electione ad Dignitatem, vel munus pro ipso ferret suffragium, malitia actionis secundùm se esset peccatũ ambitionis. Prima sententia est tutior, & communior; secunda probabilis. De qua *suprà q. 2. & infrà latè q. 6.*

20 Notandum est tamen, quòd aliquãdo potest esse peccaminosa actio, pro qua expenditur aliqua quantitas, & tamen sumptus erit licitus. Vulgare est exemplum. Si quis cum fœmina, quæ sui vsum inhonestum facit venalem, habeat copulam, actus erit illicitus grauiter, pretium verò licitè ei redditur, imò debetur; quare, supposito eo actu, is sumptus non est illicitus.

21 Notandum est etiam id, quod libaui, ex respectu ad diuersos Ordines Religiosos pẽsandum esse, an sumptus sint liciti, aut illiciti, cum licitus possit esse sumptus respectu vnius, & illicitus respectu alterius; si quidem non omnia, quæ licent circa victum, vestitum, & vitę normam, Religiosis vnius Ordinis, licent cæteris alijs; quod ex eorum specialibus Institutis debet diiudicari.

22 Nec Paupertati, quam profitentur prædicti Fratres, repugnat, potiri aliquibus distributionibus, emolumentis, seu redditibus, qui quotannis ipsis designantur, vt designati sunt in Ordine Alcantaræ, & constat *ex Definitionib. tit. 5. cap. 11. & c. 12.* sicut non repugnat alijs Fratribus Militiarum extra Monasteria, ac Collegia degentibus, gaudere redditibus Ecclesiasticis; etenim eos habent ex concessione, ac licentia Prælatorum, & cum subordinatione, ac dependentia ab ipsis, sicque est consuetudine introductum, & ab ipsis Ordinibus post accuratum examen, & consultationes cum Viris doctis, stabilitum. Nec etenim eo rigore Votũ Paupertatis, quoad hoc, obstringit Religiosos Militares, ac non Militares; sicut etiam Canonicos Regulares non adeò rigorosè id Votum obligat; cum possint gaudere redditibus, & distributionibus; Sic enim accipitur id Votum in huiusmodi Ordinibus.

23 Stare autem cum Voto paupertatis, eos redditus, distributiones, ac emolumenta habere, docent Petrus de Ledesma *tract. de statib. qui extat in tom. 2 Sum. c. 4.* Villalobos *tom. 2. sum. tract. 35. diffic. 30. in fin.* Nauarrus *in c. nullum, 18. q. 2.* Emanuel Rodriguez *tom. 2. quæst. regul. quæst. 6. art. 10.* Eusebius de Herrera *in decis. moral. status Relig. decis. 5. quæst. 8. fol. 165.* qui pro hac sententia refert Nauarram, & alios, & asserit, Tridentini dispositionem, quæ negat Religiosis obtentionem reddituum, coarctandam esse ad Religiosos non Militares, cum respectu

pectu Militarium, aut non fuerit acceptata, seu extensa, aut sic fuerit interpretatione donata. Eam etiam sententiam defendunt Basilius Legionensis 1 *par. variar. disp.* 49. *scholast. cap.* 2. Pater Vazquez *in Opuscul. de reddit. Eccles. cap.* 3. *num.* 15. P. Sanchez *lib.* 7. *de Relig. cap.* 22. *num.* 14. Diana *tom.* 1. *tract.* 6. *resol.* 32. *vers. ex his patet.* P. Reginaldus *tom.* 2. *sum. lib.* 18. *n.* 42.

24 Et sanè, cum Ordines Militares non suppeditent omnia necessaria, neque possint, singulis, vt valeant moderatè victitare, conducens fuit, vt aliquibus redditibus, ac emolumentis potirentur, id enim ad decentiam ipsi⁹ status Religiosi, & Regularium iuxta qualitatem gradus, & Dignitatis cuiusque spectat, vt alierit Basilius Legionensis *vbi nuper.* Quòd si aliquis ea bona, & reditus tractet quasi proprios, id vitium erit ipsius praue affecti, non verò erit vitium modi viuendi, isque non erit reprehendendus, sed ille.

25 Vt autem Religiosus tutò procedat, nec Voto paupertatis deroget, ea obseruet, quæ à P. Reginaldo præscribuntur *loco nuper relato.* Nempè vt ita sit dispositus, quòd si Ordo à Prælatis, quoad Paupertatem, aliquando reformari intendatur, ipse reformationi non obsistat; Deindè quòd non possideat bona animo proprietario, eaque insumat in licitis, & honestis, quæ deceant pauperes Euangelicos; Pretereà quòd bona immobilia non adquirat, vt in hæredes transferat, cum hæc bona à Religioso adquisita Religioni adquirantur, (de quo tamen *inferiùs*) Demùm, quod si propter nimia bona versetur in periculo proximo patrandi peccata lethalia, vel ea Prælatis commendet, ac tradat, vel Confessarium doctũ consulat, vt agnoscat, quid sit præstiturus, vt id periculum vitet.

26 Sed contra dicta, ac dicenda *§. sequenti* oppones. Fratres Clerici Militiæ Alcantarensis, vt constat ex Professionis formula, profitentur Paupertatem in particulari, vt in Communitate viuant, cum quo non stat frui redditibus, distributionibus, aliisque emolumentis. Et quamuis ob bella, ac varias, & vrgentes causas olim Fratres Alcantarenses Monasterium deseruerint, eisque tunc necessaria ad sui victũ fuerint seppeditata, attamen Reges Catholici Ferdinandus, & Elisabetha, post quam ex concessione Pontificia Magistratus trium Ordinum Militarium in Regium patrimonium fuerunt incorporati, ad Communitatem iterùm reuocarunt eos Fratres, qui extra illam degebant; &, quia hi assueti obtinendis suis redditibus, ac portionibus, recusabant, quo ad hoc, in Communi victitare, consultò in Professione eorum adiuncta fuit clausula, qua in Communi viuere vouent, ne deinceps contenderent, suas singulis portiones fore imperciendas. (Et aliquis iudicaret expediens, eam clausulam *viuendi in Communitate*, precidere ex verbis Professionis, cum iam cessauerit ratio, ob quam fuit adiuncta, & scrupulis sit obnoxia, cũ tamen eamdem Paupertatem profiteantur Alcantarenses, ac Calatrauenses).

27 Respondeo, ex dispositione ipsius Ordinis Militaris id fuisse aliquantulùm immutatum. Etenim experientia, & vsus docuit, plurima esse incommoda, & non sufficere Facultates Monasterij, si singulis ex communi concederetur, quidquid ad sui ornatum, vestes, & cultum desiderabant; & forsitan plura, quàm par erat, insumebantur, eo quòd Communitas necessaria omnia præstaret. Idcircò expedire magis visum est, si singulis distributiones suppeditarentur, ex quibus necessaria sibi prouiderent. Quare, cum in Capitulis Ordinis sic fuerit stabilitum, & licentia Prælatorum adsit, nihil voto Paupertatis derogatur percipiendo ei⁹modi distributiones, & emolumenta; Quæ perceptio in Religionibus alijs nõ Militaribus neutiquam, adeò laxè saltem, toleratur, sicut nec toleratur perceptio fructuum Ecclesiasticorum à singulis obtenta, quia pro diuersitate Institutorum, Paupertatis voto aliter consulitur, & magis rigidè illud accipitur, ac obseruatur. Quare votum, quod emittitur, viuendi, in Communi, quoad hoc, sic est accipiendum, vt denotet, paratum esse vouentem ad sic viuendũ, si in Religione ita decernatur, & consuetudo introducta reuocetur, quod ab ipsa Religione, & eius Prælatis fieri valet.

28 Obseruandum est primò in presenti, teneri Clericos Fratres in Cõmunitate degentes facere bonorum Inuentarium quotannis, & clausum tradere

dere Prælato; & in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ feruntur censuræ in proprietarios; in quas incident, qui ex contemptu, vel, vt aliqua bona occultent, Inuentarium non fecerint; Et qui in Inuentario aliqua bona non incluserint, animo occultandi illa; Non verò hæ censuræ contrahuntur ab omittente Inuentarium ob incuriam, obliuionem, aut occupationem; id enim & ratio suadet, & in Capitulis, ac Definitionibus Ordinum ita est declaratum. Sic extat in Definitionibus Ordinis de Alcantara *titulo* 34. *c.* 1. & in *tit.* 22. *cap.* 4. forma præscribitur vltimi Inuentarij, seu vltimæ voluntatis. Præterea in Definitionibus Ordinis Calatrauæ, *tit.* 33. *cap.* 2. & *cap.* 1. excommunicatio fertur contra eos, qui à Dominica in Palmis vsque ad Dominicam in Albis, ex contemptu, aut malitia non fecerint Inuentarium. Hoc ipsum Inuentarium facere tenentur Fratres Militares extra Communitatem degentes, & apud se retinere, vt, quandocumque è viuis decedant, innoteſcat Ordini, quæ bona habeant, & simul ira affectum proprietatis à se remoueant. Clerici autẽ Fratres Iacobæi tenentur Inuentarium tradere Prioribus. Sic in Statutis, *tit.* 5. *cap.* 4. Inquires in præsenti, an Priores Monasteriorum, & Rectores Collegiorũ possint aperire Inuentaria, quæ ipsis traduntur à subditis? Non reperio fundamentum ad negandum illis hanc potestatem, siquidem bona eis subordinata ostenduntur, per factionẽ, & traditionem Inuentarij, & aliundè sunt verè Prelati eorum, qui Inuentaria tradunt, quare possunt dignoscere, an rectè ea confecerint, vel quidquam occultauerint, & saltem in Inuentarijs reserandis non reperio peccatum, nisi finis extrinsecus odij, aut vindictæ, seu similis alius vitiet actionem. Inquires, secundò, an, si Clerici Militares occultent aliquid, dum eorum Superiores scrutinia iuxta Regulam faciunt, peccatum committant? In simili euentu quæstionem decernam inferiùs *disq.* 14. *num.* 21.

29 Obseruandum est secundò, Clericos Fratres intra Communitatem degentes non posse absque expressa, vel virtuali licentia disponere de illis emolumentis, seu distributionibus, quæ eis præstãtur. Expressa licentia tunc adest, quando in speciali, vel in generali Prælatus concedit subditis, vt possint de eis rebus disponere. Virtualis autem, quando inclusa censetur in alia, aut ex alia per consequentiam deriuatur. Sicut Prælatus concedens expressè subditis præfatas distributiones, ac emolumenta designata ad res necessarias singulorum, virtualiter concedit illis facultatem ad expendendum illa in eas res, quibus indigent; Nisi forte Prælatus limitet id, & exprimat, se non concedere eam licentiam, imò eam sibi denuò reseruare, quamuis prefatas distributiones suppeditet. Et sic fieri solet à Prelatis Communitatum predictorũ Regularium (Iacobæis exceptis, qui ex Statutis licentiam habent). Etenim, cum pendeat à voluntate Prælatorum concessio facultatum, negatio, & limitatio; si ipsi expressè negent, aut limitent licentiam, quidquid in contrarium fiat, eis inuitis, ac repugnantibus, exercetur, atque adeò sine licentia operabitur subditus, si sic bona expendat: cum non adsit titulus, aut caput, ratione cuius possit licitè eos sumptus facere, dum expressè resistit Prælatus quoad substantiam, & modũ. Ego tamen consulerem, Priores, & Rectores non fore limitaturos licentiam ad expendendum emolumenta, & distributiones, quę singulis tribuuntur, siquidem ad necessaria, ac vtilia, & ad libros eis suppeditantur; Et Ordo, qui ea prębet, simul videtur concedere licentiã ad expendendum; quare iudicabit aliquis, esse contra Ordinis placitũ, limitare, aut reseruare licentiam specialem; esto absolutè non sit.

30 Cęterùm aliqui Clerici Fratres ratione Munerum, seu Officiorum, quibus occupantur, gaudent emolumentis, quę ab ipsis possunt in vsus licitos, & pios expendi; Sic enim declaratum est in Capitulis ipsorum Ordinum; Et extat in Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit.* 5. *cap.* 11. *num.* 4. Eiusmodi sunt Sacrista, Æconomus, Infirmarius, ac similes. Idipsum dicendum est de his stipendijs, quæ propter Informationes adquiruntur, cum militet eadem ratio, & propter laborem personalem obtineantur; Quare ad expendendum ea emolumenta, non est opus noua licentia, siquidem iam generaliter est concessa, & non est reuocata,

nec

nec limitata. Aduerte, si Clericus Frater in Monasterio degat, & non numeretur in portionibus dotatis, sed ex redditibus suis victitet, perindè se habere quoad licentias, ac si extra Communitatem degeret, nec censendus est Conuentualis, cum per accidens ibi degat. Sic innuitur satis in Definitionibus Calatrauę *tit. 2. c. 4.* & Alcantaræ, *tit. 41. cap. 3.* Idem dici potest de Collegis, qui in Collegijs Salmantinis victitant proprijs expensis; Videtur enim ferè par ratio, & extendenda est, quoad hoc, fauorabilis dispositio, & interpretatio; estò aliqua diuersitas appareat. Aduerte præterea, si pecuniæ ex Informationibus, aut aliundè adquisitę in deposito seruentur ex Superiorum præscripto, vt contingit in Monasterio Calatrauæ, necessariam fore licentiam ad expendēdum illas, quia eo ipso quòd Prælatus iniungit, eas apud depositarium seruari, videtur limitare vsum, & velle dignoscere, quomodo insumantur, nisi adhuc post depositum, in quo alij fines intendi possunt, licentiam generalem cōcesserit ad vtendum eis pecunijs.

§. 2. *Quomodo possint disponere, dum viuunt, de suis bonis Clerici Fratres Militares extra Communitatem degentes?*

31 RELIGIOSI Militares extra Communitatem potiuntur redditibus Beneficiorum, aut alijs similibus, qui sunt destinati, vt ipsi eos obtineant; licet autem eis disponere ad vsus licitos, & honestos de eiusmodi bonis, cum Ordines ipsi, atq; Prælati annuant, licentiamque generalem ad id concesserint, saris declaratam, tum in Capitulis, ac Definitionibus, tum consuetudine præscripta, & non impugnata, nec reuocata. Tenentur tamen hi Inuentarium bonorum conficere, & saltem apud se retinere iuxta dicta *superiùs*.

32 Et, quamuis alij Clerici sæculares non sint dumtaxàt Administratores, sed propriè domini bonorum, quæ ex Ecclesiasticis Beneficijs percipiunt, attamen Clerici Religiosi Militares, adhuc Iacobæi, ratione voti Paupertatis, in eo sensu, & eo animo emissi, quo ab ipsis emittitur, nequeunt bonorum proprietatem retinere, atque adeò non sunt propriè domini, sed vsu fructuarij, & Administratores bonorū ad sui honestam sustentationem, atque ad vsus pios; Et exindè non operantur contra votum Paupertatis in retentione Beneficiorum, & adquisitione vsufructuum.

33 Fr. Antonius Perez *in Comment. Regulæ S. Benedicti, cap. 23. n. 57.* vt ostendat, Religiosos Beneficia obtinentes non operari contra Votum Paupertatis, ait, Beneficia Ecclesiastica non reputari inter bona temporalia, sed inter spiritualia, quibus nō renuntiatur per Votum Paupertatis iuxta doctrinā D. Thomæ 2. 2. *quæst. 86. art. 2. ad 4.* Hinc Monachi ius habent ad eligendū Abbatem, & ad alia sui status propria, quæ spiritualibus sunt annexa; Quod ius non dicitur dominium, aut proprietas, cum, iuxta Iurisconsultos in Glossa *in cap. conquestus, de foro competenti, & in leg. sequitur, §. si vnica, ff. de vsucapion. & leg. 3. ff. de adquirenda possess.* dominiū, aut proprietas propriè solùm in rebus corporalibus reperiatur; illudque ius solùm sortitur nomen quasi proprietatis, aut quasi dominij; estò in aliqua vsurpatione possit dici dominium, sicut homo dicitur dominus suarum actionū spiritualium. Hoc autem, quidquid sit, non opponitur Voto Paupertatis.

34 Verùm in præsenti hæc doctrina, quam non exploramus, neutiquā est necessaria; Etenim faciliùs res expeditur, asserendo, Religiosos Clericos Miltares solùm esse dispensatores, vsufructuarios, & administratores reddituum cum facultate expressa Prælatorum, ad quorum nutum Beneficia, quæ obtinent, sunt amouibilia; atq; adeò nihil contra Votum Paupertatis agitur, quod ex concessione Pontificia, ex acceptione Ordinum, & ex animo vouentium non excludit obtentionem Beneficiorum, & reddituum. Stare autem sic Votum Paupertatis proprium, & solemne, constat ex Superioribus; cum in quauis Religione, iuxta diuersum cuiusque Institutum, accedente Pontificia Confirmatione, possit Votū rigidè, aut minùs rigidè obligare vouentem, qui conscius Instituti, non intendit per Professionem se ampliùs o-

bligare

bligare, quàm vt in suo Ordine Statuta disponunt.

Quæstio 4. An Clerici Fratres Militiarum valeant disponere, dum viuunt, de bonis immobilibus?

35 DE dispositione vltima, cum obeunt, agendum est *disquis.* 15. Permissum est Fratribus Militiarum, bona immobilia possidere, ex fructibus Beneficiorum, aliisvè redditibus empta, aut per donationem, simili vè modo adquisita. Cęterùm cum semel in ipsorum potestatem eiusmodi bona venerint, nequeunt (nisi ab his, de quibus *infrà*) absque facultate speciali ab eis alienari. Etenim Religioni adquiruntur, quæcumque adquiruntur à Religioso, & nisi ipsa Religio ratum habeat, non potest ille de bonis adquisitis disponere, vtpotè non suis. At Ordines Militares saltem Calatrauæ, & Alcantaræ ratum non habent, vt Fratres de bonis immobilibus disponant; non ergo disponere valent.

36 Minor suadetur. Primò, quia in Definitionibus, vbi eis conceditur facultas ad disponendum de aliquibus bonis, exprimuntur bona mobilia, redditus, fructus, distributiones, seu stipendia; & hæc ipsa expressio excludit immobilia bona. Quæ exclusio extat in Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit.* 19. *cap.* 1. & 5. Et expressè exclusa est dispositio eiusmodi bonorũ *tit.* 5. *cap.* 11. *num.* 13. Et in Ordine Calatrauæ bona immobilia nec in morte possunt Fratres alijs relinquere, vndè nec dum viuunt; Sic, in Definitionib. *tit.* 3. *cap.* 7. exceptis Prioribus formatis. Fratres autem Iacobæi non prohibentur de bonis immobilibus disponere, dummodò ea non pertineant ad ipsa Beneficia, Prioratus, aut Vicarias; quare poterunt ea alienare, quæ eiusmodi non sint. Secundò, quia de facto non pauci Fratres ex eis Ordinibus licentiã varijs temporibus postularunt ad disponendum de bonis immobilibus, eaque donandum; vnde infertur, eam licentiam esse necessariam, alioqui non peteretur, si simul inclusa esset in licentia generali disponendi de bonis.

37 Et, vt alios casus prætermittam, anno 1560. Don Fr. Petrus Gutierrez ab Imperatore Carolo V. & à Capitulo Generali Ordinis de Alcantara facultatem popoſcit disponendi de bonis immobilibus tum viuens, tum mortis in euentu. Et, cum eam impetrasset, ad procedendum tutissimè, confirmationem obtinuit à Pio IV. anno 1562. Rursùs anno 1602. Prior de Magacela Alcantarensis petijt die prima Martij licentiam à Capitulo celebrato Matriti, vt consanguineo pauperi, & honesto largiretur domum, & vineam, quas emerat; allegauitque in sui gratiam, fuisse similem licentiam concessam Domino Fr. Francisco de Ribera, qui fuit demùm Episcopus Segouiẽsi. Capitulum autem, id explorari voluit, iudicans, hanc licentiam aduersari Definitionibus Ordinis, quibus statuitur, bona immobilia, nisi ob euidentem vtilitatem, non fore alienanda. Similes licentias ad donandum quasdam domos consanguineis indigentibus petierunt, ac impetrarunt à Regio Senatu Ordinum Don Fr. Ioannes Fernandez de Reyes Prior Monasterij de Alcantara anno 1640. & Fr. Didacus Lopez de Moreta Archipresbiter de Valencia.

38 Et id sanè expediens valdè est disciplinę Regulari, quam Clerici Fratres profitentur; Sic enim præciditur occasio, ne bona immobilia emant, Vincula, & Maioratus fundent, vt suos ditent consanguineos, & desistant à pijs operibus exequendis, nec redditus, ac fructus in vsus pios, ad quos destinãtur, insumant. Nec damno propterea facultatem, qua Iacobæi, & Priores formati Calatrauenses gaudent ad disponendum de bonis immobilibus; Id tamen quid laxius esse, quàm ea licentia carere, nec adeò rigorosæ disciplinæ Religiosæ conforme, ex terminis constat.

39 Nec obstat contra assertum Bulla Gregorij XIII. quæ incipit *Romani Pontificis*, expedita anno 1576. in qua concedit Militaribus facultatem ad disponendum, ac testandum de quibuscumque bonis, tum mobilibus, tum immobilibus. Nam, vt latiùs eam expendam *disquis.* 15. solùm in ea sermo est de Equitibus Militiarum S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, non verò de Clericis Fratribus.

Aduer-

40 Aduertendum nihilominùs eſt, caſu, quo Clericus Frater Calatrauenſis, aut Alcantarenſis ære alieno grauaretur, nec haberet, vnde ſolueret creditoribus, poſſe ipſum abſque ſpeciali licentia, ſemota tamen fraude, vendere bona immobilia, quę poſsidet, vt ſoluat. Etenim pro ære alieno omnia eius bona ſunt obligata, & quaſi alterius ſunt, dum æquiualentem quantitatem debet, creditoreſque ius habẽt in ea bona, vt debitis ſatisfiat; atque adeò in eis bonis Ordo ipſe nullam vtilitatem retinet, cum nihil re ipſa in eis habeat, ſiquidem ex iuſtitia præſtanda ſunt creditoribus. Hinc nihil Ordini detrahitur, nec eius vtilitas minuitur; qua ceſſante, non datur ratio, quare nequeat Clericus Frater illa bona alienare, nec inuitus Ordo poteſt cenſeri.

41 Confirmatur. Nam ſi Clericus Frater ære alieno obæratus decedat, poſſunt Executores vltimę eius voluntatis abſque ſpeciali licentia vendere bona immobilia, quæ apud defunctum extiterant, & ſoluere creditoribus; Et ſic in ipſis Definitionibus Ordinum fuit ſtabilitum; vt extat ſancitũ in Ordine de Alcantara, *in Definitionib. tit.* 19. *c.* 6. Ergo idem præſtare poteſt Clericus Frater, dum viuit. Etenim non minùs requiritur licentia ad diſponendum de bonis immobilibus poſt obitum Clerici Fratris, quàm dum ipſe inter viuos agit, vt oſtendemus *diſquiſit.* 15. Et tamen, hoc nõ obſtante, poſſunt vendi bona immobilia abſque ſpeciali licentia poſt obitum, vt creditoribus ſatisfiat; ergo & ante obitum; cum eadem prorsus militet ratio, vt Ordo ratum id habeat in vtroque caſu. Predicta omnia aptanda ſunt, proportione ſeruata, Clericis Fratribus aliorum Ordinum Militarium.

Quæſtio 5. An poſsint Clerici Fratres Militiarum bona immobilia alieno nomine emere, aut ſub alterius capite conſtituere, vſumfructum ſibi reſeruantes?

42 DVPLICITER poteſt hic caſus euenire. Primò, ſi quis emat bona immobilia, & ſub confidentia certiſsima, quod ſibi, & Ordini reſtituentur, alteri tradat. Secundò, ſi ea ita tradat, vt poſt vſumfructum obtentum, proprietatem deinde ille alius ſibi reſeruet, aut conſanguineo, vel alij reſtituat. Imò & aliter valet euentus excogitari, nempè ſi illicò ea bona immobilia alteri tradat, vt eorum ſit dominus, reſeruato ſibi vſufructu; vel is ſit, cuius nomine ea bona emuntur, vt non ſperetur, facilè fore ab illo reſtitutionem præſtandam, ſed potiùs ſibi reſeruaturum eſſe proprietatem, quin eam velit ſemel ſibi traditam reddere.

43 Vt dilucidè reſpondeamus, præiacienda eſt doctrina generalis, ex cuius principijs clariùs res decidatur. Igitur leges, & Conſtitutiones ita obſeruandæ ſunt, vt, quia non omnes euẽtus, & circunſtantiæ potuerunt exprimi à Legislatoribus, per epicheiam eorum mens explicetur; cum iuxta Ariſtotelem *lib.* 5. *Ethicor. cap.* 10. epicheia ſit emendatio legis ex ea parte, qua deficit. Epicheiæ tamen duo extrema contariantur; alterum eſt obſeruantia ſuperſtitioſa, quando quis vult verba legis, etiam contra mentem Legislatoris; vt ſonant, & iacent, adimplere; Quod vitium præcauetur *Eccleſ.* 7. ibi; *Noli eſſe iuſtus multùm*; indeque promanarunt vulgaria proloquia; *Summum ius ſumma iniuria. Nè quid nimis.* Alterum extremum eſt fraudulentia; cum ſcilicèt ſolùm apparenter verba legis ſeruantur & menti Legislatoris reſiſtitur. Hinc *in leg. non dubium, ff. de legib.* aſſeritur. *Non dubium eſt, eum in legem committere, qui verba legis amplectens contra legis nititur voluntatem.* Et in *leg. cõtra, ff. eodem tit.* pronuntiatur; *Fraudem facit legi, qui, ſaluis verbis legis, mentem eius circumuenit.* Hanc doctrinam pluribus

bus exemplis illustratam latiùs prosequitur Villalobos *tom. 1. Summ. tract. 2. diffic. 36.*

44 Sciendum itidem est, si quis rem donans per instrumentum publicum, aut modo simili, post donationem retineat apud se rem ipsam, præsumi pro foro externo, donationem esse fictam, ac simulatam. Ita extat *in leg. ficut. §. superuacuum, ff. quibus modis pignus, vel hypoteca, &c. leg. fin. §. penult. Cod. de nat. lib.* Et docent cum communi Farinacius *quæst. 162. num. 228.* Menochius *lib. 3. præsumpt. 124.* Qui docet, hanc esse præsumptionem de iure; Ille verò tenet, esse præsumptionem de falsitate. Sic etiam præsumitur simonia, si quis post resignationem Beneficij, eius redditibus potiatur, vt tenet Nicolaus Garcia *de benefic. tom. 2. p. 11. cap. num. 194. & à num. 197.*

45 His præiactis, (& non est sermo de Fratribus Iacobæis, nec de Prioribus formatis Calatrauæ) Si Frater Militaris rem immobilem alieno nomine emat, cuius proprietas ipsi, & Ordini non sit restituenda, peccat grauiter contra Votum Paupertatis, & cõtra Iustitiam. Etenim, quamuis materialiter obseruet verba Constitutionis prohibentis donationem rei immobilis, tamen re ipsa illam donat, cum aliud præstet restituens proprietatem consanguineo, vel alteri; habetque se res, ac si Frater Clericus ipse bona immobilia ei consanguineo donaret; quod est contra mentem Legislatoris; adeòque operatur sine facultate Superiorum, eisque inuitis quoad substantiam, expendit res, & bona, quæ sunt ipsius Ordinis, atq; indè contra Iustitiam etiam delinquit, debentque restitui Ordini eiusmodi bona à possessore, vtpotè per donationem, & contractum inualidum obtenta; inualidum, inquam, saltem pro foro interiori; nam contingere potest, non posse pro foro externo probari fraudem, quæ realiter reperitur in ea donatione. Quare non sufficit, iuxta prænotata, verba Constitutionis obseruari, vt sonant, si re ipsa menti Legislatoris contraitur.

46 Rursùs si Clericus Frater donet nummos alteri, vt rem immobilẽ emat, reseruando sibi vsumfructum, ita tamen vt proprietas illicò penes alterũ maneat; inspiciendum est, an ea quantitas nummorum licitè, & validè potuerit donari, (vt potest communiter) ita vt non sit sumptus illicitus. Si enim sic accidat, sanè non peccat contra Paupertatem, nec contra Iustitiam; Nummi enim, quos donat, sunt bona mobilia, de quibus disponere valet in licitis, & honestis; Ex eis autem donatarius, vt ex propriis iam bonis, colligit sumptus necessarios ad rem immobilem emendam proprio nomine, ita vt proprietas penes ipsum maneat.

47 Id tamen præcauendum, quòd vsusfructus extinguatur, decedente Clerico Fratre, iuxta ipsius vsusfructus naturam; nam si res ita emeretur, vt ex ea redditus perpetui essent restituendi consanguineis Fratris, aut alijs ab ipso designatis, sanè idse haberet per modum census annui, & inter immobilia bona foret annumerandus, nisi aliter in Statutis explicetur. Cetersum solet declarari, an reputanda sint inter bona immobilia ea emolumenta, quæ ex capitalibus Regi traditis comparantur, vulgò *Iuros*; hæc enim in Ordine de Alcantara inter bona mobilia recensentur, ex ipsius Ordinis declaratione, atque etiam census annui, qui redimi possunt. Extat in Definitionibus *tit. 41. cap. 2.*

48 Sed dices; Si Frater Militaris possit nummos donare in quauis quantitate, quia sunt bona mobilia, vt consanguineus bona immobilia emat, poterit euenire, vt eò perueniat quantitas pecuniæ donatæ, quòd valeat consanguineus indè ingentia bona emere, ac Vincula, & Maioratus fundare; Id autem est contra mentem Legislatoris. Responderet aliquis, ingentem adeò quantitatem pecuniæ non posse virtute licentiæ generalis concedi ad eiusmodi vsus. Nam sub ea licentia generali non veniunt nisi bona mobilia moderata, & quorum donatio, aut dispositio non dedeceat Religiosum Fratrem Militarẽ: Verosimiliter enim in speciali nõ esset concedenda eiusmodi facultas, quare non cadit sub concessione generali. Quin, si esset ingens quantitas, non posset adhuc in vsus pios expendi absque licentia speciali; v. g. non posset Clericus Frater fundare insigne Xenodochium, aut simile aliud pium opus, in quo ingens summa esset expendenda. Nam, cum ea summa sit ipsius Ordinis, hic non censetur voluntarius in tam ingen-

genti ſumptu, nec iudicatur velle alienare à ſe tantam quantitatem. A fortiori ergo reſiſtet alienationi ſimilis quantitatis ad vſus profanos, atque ad fundandum Maioratus, & Vincula.

49 Quòd ſi dicas; ergo, ſi quantitas pecuniæ non ſit ingens, ſed ea, quã poſſet Clericus Frater in vſus pios expẽdere, valebit illã donare cõſanguineo non indigenti, ſed diuiti, vt bona immobilia emat, ſuaſq; facultates adaugeat. Reſponderi poſſet conſequẽter, tutius, & congruentius eſſe, ab his donationibus abſtinere, vt bona Ordinis ſolùm ad vſus pios inſeruiant; At non nimiũ ſcrupulosè in his caſibus eſſe agẽdum. Quippè plures adſunt tituli, ratione quorum poſſunt hæ donationes honeſtari, vt gratitudinis, beneuolentiæ, honeſtæ amicitiæ, & ſimilium; quibus exiſtentibus iudicatur Ordo voluntarius in eiuſmodi donationibus. Etenim ita concedit Clericis Fratribus licentiam generalem ad diſponendum de bonis mobilibus, vt media diſpoſitione conſortium gratum, & beneuolum amicorũ, & conſanguineorum conſeruent. Et aliundè nullus eſt adeò diues conſanguineus, qui pluribus non indigeat, vt honeſtè iuxta ſuum ſtatum familiã alat, & filios in egeſtatẽ redigi non patiatur. Quòd ſi adhuc, attentis circunſtantijs, iudicaretur illicita donatio, non tamen excedens quantitatẽ, quam aliundè Clericus Frater poſſet expendere, quid dicendum ſit, exponemus, generaliter loquendo, *quæſt. ſequen.* Hæc ſpeciem veri præferunt, tamen dicendùm eſt, in quauis quantitate poſſe donari à Clericis Fratribus bona mobilia, quamuis donatarij ex illis immobilia emant, & Maioratus conſtituant. Et quidem frequenter id cernimus, non repugnantibus Ordinibus. Etenim ea regula fixa eſt appoſita, vt de bonis mobilib⁹ Clerici Fratres in vita, & obitu diſponere valeant, non de immobilibus, quęcũque hæc, vel illa ſint; Et id nõ eſt reſtringendum, vt conſuetudo ſuadet, aliàs innumeris eſſet ſcrupulis res obnoxia, & plures lites inter Ordinem, & Clericos Fratres, ac donatarios, ſeu legatarios orirentur, dum exploraretur, an illa, aut illa eſſet cenſenda ingens quantitas. Et cum Ordines id non limitauerint, nec nos limitare debemus. Nec poteſt credi, Ordines non præfixiſſe terminũ quãtitatis, ſi voluiſſet, ſolùm vſque ad certam ſummam poſſe diſponi de bonis mobilibus; indeque in eius licentia generali omnia bona includuntur.

50 Præterea, ſi Clericus Frater rem immobilem emat alieno nomine, ſibi tamen reſeruet proprietatem, & vſumfructum, donatio eſt ficta, ac ſimulata, & ſic, adhuc pro foro externo, eſt præſumenda, iuxta dicta *ſuperiùs*. Id tamen valet euenire tum abſque culpa, tum culpatè. Nam, ſi ideò res nomine alieno ematur, vt vel opportuniori pretio id alius faciat, vel venditor, forſan cum Clerico Fratre inimicatus, non recuſet venditionem, aut alia ſimili de cauſa, & poſt contractum celebratum ita proprietas reſeruetur, vt Ordinis ſit, & ei ſit prouẽtura poſt Clerici Fratris mortem, nullum eſt caput, vndè præſumenda ſit culpa. At, ſi id ita præſtetur, vt poſt obitum Clerici Fratris bona illa immobilia empta non perueniant ad Ordinem, nec is habeat titulum, aut inſtrumentum, vt ea vindicet, & recuperet, peccatum datur contra Paupertatem, & Iuſtitiam, vt *ſuprà* in ſimili aſſerebamus; Perindè enim eſt, proprietatem eſſe apud alium, vt poſt obitum Clerici Fratris tradatur conſanguineo, ac proprietatem bonorũ apud ſe, dum viueret, retinuiſſe Clericum Fratrem, & quaſi ſit illius, cuius nomine fuit empta, reſtitui illi poſt Clerici Fratris ipſius mortem; & fraudem inibi interuenire, conſtat apertè.

51 Demùm, ſi Clericus Frater rem immobilem alieno nomine, ob aliquam cauſam iuſtam ex dictis, velit emi, ſed tamen proprietatem non fore ſibi, & Ordini reſtituendam arbitretur, ob infidelitatem emptoris, cuius nomine contractus celebratur, nequit eam ſic emere, nam exponit ſe periculo, ſaltem probabiliori, de fraudandi Ordinem eiuſmodi bonis, eaque diſſipat contra voluntatem Prælatorum quoad modũ, & quoad ſubſtantiam. Secùs eſt, ſi prænoſcat ex genio, & fidelitate emptoris, vel Inſtrumento in ordine ad hoc confecto, ſibi, & Ordini rem immobilem fore reſtituendam, vt iam aſſeruimus.

Quæstio 6. An Clerici Fratres Militiarum expendentes in vsus illicitos bona, de quibus disponendi facultatem habent, peccent contra Votum Paupertatis, & etiam contra Iustitiam?

52 HANC quæstionem agitaui *tom. in Bull. Cruciatæ, disput. 34. à numer. 163.* loquens de Religiosis in communi exponentibus ludo ingentem pecuniæ quantitatem, ita vt ludus illicitus foret censendus respectu illorum. Et à fortiori militant *ibi* dicta in alijs sumptibus manifestiùs illicitis, & tam in his, quàm in eiusmodi ludo eamdem vim rationes retinent. Ibi ergo asserui, probabiliter teneri ab aliquibus Authoribus, eos sumptos illicitos non esse contra Votum Paupertatis, nec contra Iustitiam, eoquòd obtenta licentia ad expendendam aliquam quantitatem, Prælati non sunt inuiti quo ad substantiam, sed quoad modum.

53 Attamen oppositum censui verius, quia in generali concessione non censentur concessa, quę specialiter expressa denegarentur, iuxta *cap. Quintauallis, de iureiurando*; *cap. in generali, de regulis iuris, lib. 6. leg. 3. ff. de euictionibus.* Superior autem concedēs licentiam generalem, non concederet, si exprimeretur vsus illicitus. Imò nec concedere illam potest, cum sit Administrator, non dissipator, nec dominus. Videndi sunt Villalobos, Bartholomæus à Sancto Fausto, Peyrinus, Angles, Ludouicus Lopez, Machado, Pater Thomas Sanchez, Pater Lessius, Pater Amicus *ibi* relati.

54 Iuxta hanc tutiorem, & mihi veriorem sententiam, cernitur, peccari contra Votum Paupertatis in dissipatione bonorum ad vsus illicitos, interuenireque iniustitiam, dum aliena, inuito dominio, disperduntur, cum Ordo repugnet, cuius ea sunt bona; ideòque teneri eos, ad quos perueniunt, illa restituere, seu in pristino statu relinquere, in quo erant, antequam ad ipsos peruenirent; non enim debent ad meliorem conditionem ipsa reuocare; quare poterunt ipsi Religioso, & non Ordini, tradere, vt si quid indè in compensationem sint habituri ex debito, ab illo obtineant. Videantur præter relatos *nuper*, Corduba *in sum. q. 54.* P. Vazquez *in Opusc. de redditib. cap. 3. num. 11. & dub. 8. numer. 38.* Pater Azor *tom. 2. institution. moral. lib. 3. cap. 26. quæst. 2. in fin.* Qui satis ostendunt, non nisi in vsus pios, ac honestos posse, & deberi bona a Regularibus expendi; & P. Thomas Sanchez *tom. 2. summ. lib. 7. capit. 8. numer. 38.* cum asseruisset, posse Fratres Militares ludo exponere pecunias, addit; *Sed hoc intelligo, quando est quid moderatum iuxta illius Religionis vsum, quia nec Superior potest aliam licentiam concedere, cum veri Religiosi sunt.* Hinc Alcozer *lib. de ludo, capit. 39.* docens generaliter, lucrantem in ludo à Fratribus Militaribus extra Monasterium degentibus quamlibet pecuniæ quantitatem, non teneri restituere, quia illi possunt liberè de suis bonis disponere, non rectè pro se affert Patrem Thomam Sanchez, cum hic non loquatur sub ea vniuersalitate, quin potiùs limitationem *vbi nuper* præfixam apponat.

55 Et quidem, si res attentè inspiciatur, quàm consona rationi sit assertio nostra, dignoscetur. Ex contraria enim sequitur, posse Clericum Fratrem tria, aut quatuor milia ducata in ludo, etiam vna vice, disperdere; vel ea fœminę amasiæ donare; Quo quid absurdius? Quid statui Religioso, & Voto paupertatis repugnantius? Quis credat, Religionem non esse inuitam, repugnantem, ac obsistentem huic dissipationi bonorum, adhuc quo ad substantiam? Et ne? Bona Religionis sacræ destinata ad vsus pios in ingenti adeò quantitate meretrici, aut ludo dicari liceat, quin paupertas, & iustitia violentur? Ego saltem, re attentissimè excogitata, solidum effugium non reperio.

56 Dicta quidem tutiora sunt, & ad meam doctrinam magis consequētia. Verùm probabile est, non peccari contra Paupertatem, nec contra Iustitiā in expendendo quęuis bona in vsus illicitos, esto peccetur contra aliam virtutem. Primò, nam Ordo licentiam generalem præbet ad disponendum de omnibus bonis mobilib⁹, sicut præbet Equitib⁹, & in hoc Clerici Fratres illis sunt pa-

res;

res; vnde, licèt sit pręter intentionem Ordinis ea insumptio, non verò resistit Ordo; ne scrupulos immittat his, qui extra Cõmunitatem in sęculo versantur. Secundò, quia Ordo Alcantaræ excipit, ne bona immobilia fęminis amasijs, alijsque similibus (de quo *alibi*) tradãtur, ergo vbi non excipit alios vsus illicitos, quamuis non assentiat approbãdo illos, tamen non contradicit. Tertiò, quia iuxta Dianam, Zenardum, Thom. del Bene, & alios referendos *in inferioribꝰ*, Equites S. Ioannis non peccant contra Paupertatem, nec Iustitiam, dum expẽdunt bona in vsus illicitos; ergo nec Fratres Militares, cum sint strictè hi, & illi Religiosi; imò illi strictiorem paupertatem profitentur, si quidem quadraginta diebus ante mortem nihil possunt de suis bonis disponere; secùs prædicti Clerici Fratres. Hoc assertum cum Bañez, & alijs tuetur Diana *p. 3. tr. 2. res. 65. & 98. Et p. 7. tract. 9. res. 15. & tr. 11. res. 22.* In Definitionibꝰ Alcatarę *tit. 13. c. 17. & tit. 33 c. 2.* pœna infligitur Equitibus, & Clericis Fratribꝰ; qui ludis prohibitis ludũt, aut quantitatem prohibitam ludo exponunt. Quæ leges sunt pœnales.

57 Sed in presenti aliqua sunt observanda. Primò, etiam si quis sententiã laxiorem probabilem sectari velit, nihilominùs non posse bona immobilia in vsus illicitos expendere. Id patet, quia vt *superiùs* stabiliuimus, nequeunt Fratres Militiarum Galatrauę, & Alcantarę de bonis immobilibus disponere; adhuc ad vsus nõ illicitos (nisi Priores formati Calatrauę) multò ergo minùs ad illicitos. Et præterea Authores asserentes, non esse contra Paupertatem, ac Iustitiam, expendere bona in res illicitas, esto sit contra aliam virtutem, loquuntur de bonis, de quibus aliundè disponere Clerici Fratres possunt; nam ex ea licentia generali disponendi colligunt suam doctrinam; At respectu bonorum immobilium eiusmodi licentia non datur, quare nequit ad ea extendi doctrina.

58 Secundò obseruanda sunt verba apposita P. Thom. Sanch. *Quando est quid moderatum iuxta illiꝰ Religionis vsum.* Nã vt non semel *in hoc Opere* annotamus, nõ eadem pariter licent, aut non licent omnibus Regularibus omnium Ordinũ; pluraq; non dedecent Religiosos Militiarũ quæ dedecent Regulares cæteros; nam illi minimè profitẽtur Institutum adeò austerũ, ac cęteri, sed benignius, ac minùs rigidum. Hinc v. g. in ludo maiorem quantitatem exponere possunt, quàm alij Religiosi, quin detur peccatum contra Votum paupertatis, nec cõtra virtutem Iustitię; nec lucrans teneatur eã restituere. Id enim vsus Ordinis patitur, & Prelati non inuiti cẽsentur. Quãta autem possit esse hæc quãtitas iudicio prudentum est taxandum, attentis circunstãtijs, nec nimis scrupulosè agendum; cũ debeat recogitari, quid hic & nunc Ordo permittat iuxta vsum, stylũ, & cõsuetudinem; vnde non erit censendus illicitus vsus; nam si in hac, aut illa materia, vel apertè sit illicitus, vel prudenter talis iudicetur, vim habet assertio tutior nostra *superiùs* apposita, siuè quãtitas dissipata sit ingens, siuè minor; eo dũtaxàt discrimine, quod non erit peccatum lethale, si quãtitas nõ sit grauis, sed leuis. Grauitas autem quantitatis sufficiẽs ad peccatum lethale tum contra Votũ paupertatis, tum contra Iustitiam, non est in præsenti exploranda, cum id non spectet specialiter ad Religiosos Militiarum, & passim apud Authores, & Summistas explicetur *in tr. de Iustit. & de Voto paupertatis.*

56 Demùm obserua, in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 20. fol. 196.* designari Fratribus Clericis degentibus in Collegio Salmantino aliquos ludos, quibus, & non alijs, possint recreari, nec vltra duas drachmas amittere; & statuitur, secùs facientem, *Sea castigado de culpa graue.* At crediderim, hanc legem esse purè pœnalem, solùmque per eam intendi, iniungendam fore pœnam correspondentem culpæ graui in sua grauitate. Sicut sunt plures leges purè pœnales, quæ pœnam indicunt correspondentem culpæ graui, ita vt si hæc daretur, satis per eam pœnam compensaretur. Etenim Statutum præfatum, vtpotè odiosum, non est ampliandum; verba autem non tendunt directè ad obligandum ad culpam, sed ad pœnam, quæ intenditur taxari, dum asseritur, debere esse pœnam culpę grauis. Quare, si illi Fratres Clerici alijs ludis incumbant, aut maiorem quantitatem disperdant, independenter ab hoc Statuto pensanda erit culpa iuxta regulas generales qualitatis ludi, atque etiam excessus in quantitate, & circunstantię personæ Regularis. Etiam in Ordine Cala-

trauæ *in Instructione pag. 83. & titul. 31. cap. 1. & 2.* Et in Ordine Alcantaræ *titul. 5. cap. 14. & titul. 13. cap. 17. & titul. 33. cap. 2.* prohibentur aliqui ludi, & taxatur quantitas exponenda ludo tum ab Equitibus, tum à Clericis Fratribus. Quæ leges pœnales sunt. His verò, qui intra Monasterium immoderatam quantitatem ludo exponunt, aptanda sunt dicta *superiùs*, de licentia disponendi, dum inibi degunt.

Quæstio 7. An Clerici Fratres Militiarum peccent contra Votum Paupertatis, aut contra aliam virtutem, si nimiam pecuniæ quantitatem, & pretiosam suppellectilem habeant?

60 EX dictis *quæst. præcedenti* dubiũ hoc est decidendum. Etenim aut illa suppellex pretiosa, & summa ingens pecuniæ, est illicita respectu Fratris Militaris eam habentis, attendendo ad circunstantias loci, personæ, & dignitatis, vel non? Si non est illicita, contra nullam virtutem delinquitur. Si est illicita, philosophãdum est eodem modo, ac *suprà* de sumptibus illicitis differebamus; si quidem materialiter omnino se habet, quòd sumptus fiat in hac materia, vel in illa; in ludo, vel in suppellectile, si supponatur illicitus, & rationes factę eodem modo militant vtrobique. Quare iuxta sententiam probabilem id non erit contra Votum paupertatis; erit verò iuxta sententiam tutiorem.

61 Attamen contra virtutem iustitię non peccabitur; quia nihil à Religione aufertur, cum ea suppellex, & pecunia sit ipsius Religionis, dum penes Regularem existit. Delinquitur autem in excessu contra Virtutem temperantiæ, quæ singulis personis, attento proprio statu, modum præfigit in habitu, cultu, ornatu, aliisque similibus. Et sanè Religiosus, & clericalis status summam exigit moderationẽ in cultu, ne Crucifixi patrimonium, & pauperum alimenta in vsus profanos nimios conuertãtur, & luxui, ac splendori mancipetur, quod Ecclesia ad subueniendum pauperibus, & ad pia opera destinauit. Plura possem ex D. Hieronymo, Augustino, Bernardo, & alijs Patribus dare, quæ id exornarent, & satis ob oculos obijcerent, quàm alienum sit à Religioso, & Clericali instituto, superbum luxum fouere. Sed missa facio, quia facilè docti in ea te stimonia inciderint. Vide Basilium Legionensem 1. *part. variar. disp. q. 9. Scholastica*, latè expendentem Tridentinum, Concilia, & Patres circa paupertatem Religiosam, & insignem suppellectilem.

62 Itaque Fratres Militiarum bona sua expendere possunt in sui victũ, ac ornatum decentem, in obsequium Ecclesiarum, in vtilitatem Ordinis, in alimenta consanguineorum pauperum; Et si quæ supersint, longè ab auaritia fugiant, eaque inter pauperes, quorum ingens est vbique copia, distribuant. Sic suo muneri satisfacient, iuxta beneplacitum Ordinis, ac Prælatorum operabuntur, ædificationem in proximis nõ minuent, & à pluribus conscientię stimulantibus acriter scrupulis immunes euadent; quibus pungi, necesse est, illum, qui instar diuitum sæcularium, immemor disciplinæ Religiosę, splendidas mensas fouet; superba suppellectili domum ornat; famulorum cateruam alit; recreationibus incumbit, quę sumptibus sunt obnoxię, & Regulares dedecent

63 Non propterea rigidè adhuc cum illis ago, vt intendam, non alium ornatum ipsis licere, quàm qui licet alijs Religiosis non Militaribus, attamen tenendum est medium inter extrema austeritatis, & relaxationis, & inspecta diuersitate Institutorũ, plus eis est indulgendum, non tamen omnia, quę laicis, imò nec quæ Equitibus Militiarum permittuntur. Illi enim nec nuptias possunt contrahere, nec filios, quibus hæreditatem, ac alimenta necessaria ad statum proprium relinquant, habere, & rigidiorem disciplinæ normam sectantur, quare eis omnia sunt aptanda, prudentum, & timoratorum iudicio. Non tamen indecens est cẽsendum, Clericos Fratres extra Communitatem vestibus sericis modestis ornari; Cum honesti Clerici sæculares illis vtantur, quin iudicentur immodesti, & id consuetudo in eis permittat. Degentibus intra Monasteria hæ vestes non per-

permittuntur. His verò, qui in Collegijs degunt, consulendum est, ne interiùs eis vtantur, cum in Communitate, & non adhuc sæcularibus immixti vitam transigant, debeantque ampliùs ædificationi prospicere. Non verò damnabo eos peccati lethalis, si eis absque profano luxu vtantur.

64 Cæterùm nequit designari, quæ & qualis suppellex, & ornatus vnicuique liceat, cum pro varietate circunstantiarum sit diuersimodè loquendum. Vnde decentia ipsa, & dignitas exigunt, vt Fratres Militaris, qui v. g. sit Quæsitor sacræ Fidei, aut simile Munus exerceat, ampliore supellectili ornetur, quàm Clericus Frater, qui solùm est Ecclesię Ordinis Parochus. Et hinc, proportione seruata, gradus in cæteris est faciẽdus; dum tamen vnusquisq; eam seruet moderationem, qua dignoscatur, eum consulere bono Ordinis nomini, & meminisse proprij status.

65 Vt autem constet veritas doctrinę traditę, & illicitum esse Regularibus Militiarum, superfluum, pretiosum, ac excessiuum ornatum retinere, talemque esse iudicandum eum, qui sæcularibus diuitibus liceret, si illi eum habeant, vide Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 2. de reformat.* Diuum Antoninum 3. *part. titul. 16. cap. 1. §. 11.* Mendoza *quæstion. 8. Scholast. concl. vlt.* Basilium Legionensem *quæstion. 9. cap. vltim. vers. denique:* Eusebium de Herrera *decis. 5. de paupert. quæstion. 13. in tract. de statu relig.* P. Thomam Sanchez *tom. 2. sum. lib. 7. cap. 22. num. 17.* & communiter Authores *in tractat. de Religione.*

Quæstio 8. An Fratres Clerici Iacobæi proprietatem bonorum retineant?

66 DVBIO huic circa Fratres Clericos Iacobæos specialiter prę cęteris ansam præbet licentia, qua gaudent ad testandum hi, qui extra Communitatem degunt, ac redditibus Ecclesiasticis fruuntur; De quo latè *inferiùs disq. 15.* Præterea Don Franciscus de Ocampo *in responsione ad dubium de capacitate ad Beneficia sæcularia*, præfixit, eiusmodi Fratres retinere proprium, & indè intulit, posse Beneficia sæcularia obtinere; Quam illationem, adhuc casu negato, quòd assumptum esset verum, nullam habere vim, probabimus *infrà disq. 11.*

67 Supponendum quidem est, tàm Equites, quàm Clericos Fratres Iacobæos emittere in Professione Votum *viuendi sine proprio*, vt constat ex forma Professionis allata in Statutis *tit. 5. cap. 3.* Equites autem per id Votum non abdicant à se dominium rerum, sed vsum earum absque licentia Magistri, seu Administratoris perpetui, quam possunt singulis annis; & de ea, ac eius necessitate, & obligatione petendi illam *suprà* egimus *quæstion. 2.* Id autem sufficere, vt cum eiusmodi voto Religio essentialiter consistat, sæpè tradimus *in hoc Opere*, & olim Religiosos extitisse retinentes rerum dominium, latè docetur à Basilio Legionensi *de matrimonio lib. 7. cap. 13.* Et circa Equites trium Ordinum Militarium Gregorius Decimustertius in Bulla, quę incipit. *Romani Pontificis*, expedita die 6. Octobris, anno 1576. dispensauit, & indulsit, vt bonorum suorum dominium retinerẽt, de eisque liberè disponerent, ac testarentur. An autem Equites sint strictè Religiosi, ventilauimus *disquisit. 2. quæstion. 2.*

68 Iam verò Votum illud viuendi sine proprio an eodem sensu à Fratribus Clericis Iacobęis emittatur, in præsenti discutimus: Sit nostrum assertum. Prædicti Fratres emittunt eiusmodi Votum abdicando à se rerum dominium, quod quidem neutiquam post Professionem retinent, sed quoad id eodem modo se habent, ac Clerici Fratres aliorum Ordinum Militarium. Hanc conclusionem docuit, & exornauit latè, quasi indubiam, & manifestam Didacus Mota, Fratres Clericus Iacobæus, *in Confirmat. Ord. Diui Iacobi pluribus locis, præcipuè libr. 2. cap. 2. ex §. 17.* Probatur: Id votum sonat, & inuoluit abdicationem dominij, dummodò per specialem dispensationem, & indultum non emolliatur, & limitetur, vt ex terminis est constans. At non datur respectu Clericorum Fratrum specialis dispẽsatio, seu indultum; ergo per illud Votum abdicant se bonorum dominio. Cõsequentia est euidens. Minorem latè diuersis locis huius operis, & *disquisit. 15.*

probamus, ostendendo, per Bullam Gregorij XIII. solummodò Equitibus fuisse concessam dispensationem retinendi dominium eorum, & laborari in equuo co, nec vim propriam verborum Bullæ, illiusque contexturam intelligi, si etiã ad Clericos Fratres extendantur; maximè cum in illa æquè de Fratribus Clericis Ordinis D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ sit sermo; & tamen ad hos non extenditur licentia testandi, & retinendi dominium rerum, vt omnibus est in confesso, ergo nec ad Iacobæos extenditur; quæ consequentia nulla tergiuersatione eludi potest. Nec præterea ex licẽtia testandi, quæ per alias Bullas Pontificias concessa est Clericis Fratribus Iacobeis, cum suis limitationibus, colligitur retentio dominij rerum; quod tum ex sequentibus fiet planum; tum ex eo, quia, vt ex dictis *suprà*, & dicendis *disq.* 15. liquet, etiam alijs Clericis Fratribus Calatrauæ, & Alcantaræ licentia cõceditur disponendi de suis bonis per vltimam voluntatem, modo *ibi* præscribendo, quin propterea dominium eorũ retineant; vnde potest stare facultas disponendi de bonis absque dominio.

69 Quin ex Bullis ipsis, in quibus licentia testandi conceditur Clericis Fratribus Iacobeis, idipsum suaderi videtur; nam ex vno capite nihil in eis de rerum dominio agitur; ex alio verò supponi cernitur, eos non habere dominium rerum; si enim haberent, possent illud in alios tranferre absque ea dispensatione, & licentia. Imò si per eam dispẽsationem dominium rerum eis præstaretur, sanè non indigerent licentia testandi ab Ordine petita quolibet triennio, & cæteris requisitis, sine quibus testamenta condere nequeunt. Deindè non tenerentur quintam partem bonorum Monasterio relinquere. Sicuti Equites, quia dominium retinent, nec indigent ea licentia testandi, nec debent quintam partem Monasterio, aut Ordini; & quãuis intestati decedant, sui, & legitimi hæredes in eorum bona succedunt, non secùs ac si essent sæculares; quod non cõtingit in Clericis Fratribus Iacobæis, si licentiam testandi triennijs singulis non exposcant. Ingens ergo diuersitas dignoscitur inter Equites, & Clericos Fratres, & colligitur dominium illis relictum, non his; sed tantummodò his concessa est potestas testandi dependenter à nutu, & limitationibus Ordinis, qui permittit, transferri per testamentum hæc bona, & nõ illa, sibique aliqua reseruat, & in aliquibus euentibus omnia bona capit, si conditiones non fuerint seruatæ, quas ipse Ordo apposuit. Quę non cohærent cum dominio rerum, nec respectu Equitum dantur, eoquòd hi dominio potiantur bonorum.

70 Rursùs, si Fratres Clerici dominium bonorum retinerent, cur hi, qui intra Communitatem degunt, non possent testamentum de illis condere? sanè rationi consonum non foret, dominio, quod haberent, priuari, & de proprijs omnino bonis disponere non permitti. Nec plùs essent domini hi, qui extra Communitatem, quàm qui intra degerent; nam per Votum *viuendi sine proprio*, vel abdicant à se rerum dominium, vel non? Si primùm, sanè postquam è Communitate egrediuntur, vis eadem Voti viget, nec vlla fit in eo immutatio. Si secundum, ergo etiam dum intra Cõmunitatem degunt, retinẽt dominium; & iustè possent reclamare, & asserere, non abdicasse dominium per Profssionem, atque adeò nulla obligatione teneri, quominùs quod suum esset, tanquam suum donarent, aut transferrent; alioquin quodnam esset dominium apud se retentum?

71 Præterea, vt *disquisit.* 15 ostendam, adhuc extra Communitatem degentes non possunt testari, nisi reditus Ecclesiasticos possideant; ergo dominio bonorum carent, siquidem euenire potest, non habere eiusmodi reditus, & frui alijs bonis ex industria, donatione, aut aliundè adquisitis, de quibus testari sanè possent, si dominium sibi rerum suarum reseruassent. Etenim nequit dici, retinuisse dominium quo ad aliqua, non quoad alia, cum per votum viuendi sine proprio, vel omnino abdicet quis se dominio bonorum, vt contendimus in Clericis Fratribus; vel omnino retẽto dominio, abdicet se quis vsu bonorum, nisi licentia generalis, aut specialis præcedat, vt contingit in Equitibus; nec vllum prorsùs est fundamentum ad excogitandum medium inter vtrumque.

72 Don Fanciscus de Ocampo hac vtitur consequentia; *Possunt testari, ergo retinent proprium*; Ea autem non est legitima, nam ea licentia est quoddam pri-

priuilegium à Papa conceſſum, cum dependentia ab Ordine; & non abſolutũ; ſed cum pluribus limitationibus, quod non arguit proprietatem, ſicut eam nõ arguit in alijs Clericis Fratribus poteſtas diſponendi de bonis mobilibus, dũ extra Communitatem degunt, & de immobilibus, ſi ſint Priores formati Calatrauæ. Quin Couarrubias *de teſtamentis, cap. 2. num. 10.* ait; *Solet tamen Romanus Pontifex Monachis concedere ius teſtandi*; Quod latè probat, & vendicat ab argumentis oppoſitis; non ergo nouum eſt, cum Voto Paupertatis abſque proprio, concedi priuilegium transferendi bona propria Religionis per teſtamentum, conſentiente ipſa Religione; ſicut transferuntur ex eodem conſenſu, cum ab alijs Clericis Fratribus per vltimam voluntatem abſque teſtamento de eis diſponitur.

73 Hęc confirmantur ex doctrina Baſilij Legionenſis *de matrimonio, lib. 7. cap. 9. num. 5.* Vbi diſtinguit ſolemnitatem eſſentialem Votorum conſtituentem veram, & eſſentialem Religionem à ſolemnitate eſſentiali legitima, & accidentali; Primam ait non ſuſcipere magis, & minùs, nec poſſe à Pontifice variari, retento proprio ſtatu Religioſo, eamque docet reperiri in Ordinibus Miltaribus; At in ſolemnitate legitima poſſe à Põtifice aliquid immutari, retenta ſubſtantia ſtatus Religioſi. Indè infert, Pontificem immutaſſe ſolemnitatem, non eſſentialem, ſed legitimam, & accidentalem in voto Caſtitatis, & Paupertatis Ordinum Militarium; in primo quidem, præſcribendo Equitibus (non eſt ſermo de Ordine S. Ioannis) Caſtitatem non abſolutam, ſed coniugalem; in ſecundo, concedendo licentiam teſtandi. Cæterùm addit, in Clericis Regularibus Militiarum Votum Paupertatis *non eſſe ex omni parte legitimè ſolemne, cum teſtari poſsint, quando extra Conuentum Beneficia obtinent, certa quadam moderatione adhibita.* Votum verò Paupertatis, quoad Equites, *non eſſe ſolemne legitimè*. Aduerte diuerſitatem inter vtrumque; primum dicitur non eſſe legitimè ex omni parte ſolemne, ſecundum abſolutè non eſſe legitimè ſolemne; (eſtò vtrumque ſit ſolemne eſſentialiter) nimirùm quia cum primo non ſtat dominium, ſed ſolùm licentia teſtandi in aliquibus euentibus, ſtat verò cum ſecundò; hinc enim diuerſitas eſt deſumenda.

74 Obiter hic aduerte, aliquos Authores ſupoſuiſſe, Fratres Clericos omnium Ordinum Militariũ poſſe teſtari. Non explorarunt ſanè ſingulorum ſtatuta, & Definitiones, cum id ſolùm Iacobęi aliqui præſtare valeãt. Vndè Baſilius de Voto Paupertatis aliorum Clericorum Fratrum non poſſet aſſerere, *non eſſe ex omni parte legitimum*; cum id aſſerat ex eo, quòd teſtandi poteſtas cum illo Voto coniungatur; Ergo, vbi non coniungitur, ex omni parte legitimum erit Votum. Quin ego cenſeo, ex facultate teſtandi non ſequi, Votum non eſſe legitimum; quippè, vt ait Portel *tom. 3. dub. Regul. lib. 7. cap. 8. num. 12.* ex P. Thom. Sanchez, & ferè triginta Authoribus, poteſt Pontifex abſque diſpenſatione in Voto Paupertatis concedere Religioſo licentiam teſtandi; nam, ſicut eam poteſt concedere, vt viuens expendat, & alienet bona in vſus licitos, & pios, ſic poteſt, vt diſponat per vltimam voluntatem in teſtamento; Et addit; *Et Monachus ſic teſtans ex licentia Papæ non teſtatur ex proprijs bonis, ſed authoritate Papæ adminiſtrat aliena.* Ecce ex teſtandi licentia non infertur proprietas, nec aliquid minuens ex parte Votum Paupertatis.

75 Prætereà efficaciter ſuadeo præcipuum aſſertum. Si Clerici Fratres Iacobæi retinerent dominium rerum, eodem modo ſubiecti eſſent controuerſiæ, an ſint propriè, & ſtrictè Religioſi, ac ſunt obnoxij ei contentioni Equites Militares; & iuxta opinionem eorum, qui aiunt, Equites non eſſe propriè Religioſos, eadem vi, & ratione, conuinceretur, illos non eſſe Religioſos propriè; At id nequit vllo modo admitti, neque ipſi permittent, ſuæ Religionis ſtrictæ ius eſſe ſub controuerſia; ergo neutiquam rerum dominium retinent. Sequela in maiori propoſitione poſita probatur. Duo ſunt in Equitibꝰ capita, ex quibus dubitandi ratio inſurgit, & ex quibus mouentur plures, vt tueantur, non eſſe verè, & propriè Religioſos; Alterum eſt, non voueri ab illis Caſtitatem abſolutam; alterum, eos non ſolùm poſſe teſtari, ſed retinere dominium bonorum; cum quo cenſent illi Authores, non ſtare Votum Paupertatis. Ita autem ſe habent hæc duo capita,

vt vnumquodque, etiam altero deficiẽte, ſuggerat eamdem vim probationi eius opinionis, cum non magis ex vno, quàm ex alio moueantur, ſed æquè ex ſingulis; & ex ſe innoteſcit, quòd ſi ſingula non ſuadent intentum, neque coniuncta illud ſuadent; Ergo, ſi Fratres Clerici Iacobæi dominium bonorum ſupra facultatem teſtandi retinent, idẽ ſuggerunt motiuum, ac fundamentum, vt dicatur, Votum Paupertatis ab eis emiſſum non ſufficere ad Religionem propriè ſumptam, & eadem regula fore metiendos, ac Equites, & ſub lite eſſe, aut ſub opinione, an ſint verè Religioſi. Quo quid abſurdius? Non video diſparitatem nec ſolidam ſolutionem, quæ poſsit diluere obiectionem.

76 Dices primò aduerſus probationes aſſerti; Clericos Fratres adhuc in Communitate degentes retinere proprium, ſed non licere eis vſum, qui poteſt à Prælatis denegari, cum ſe in Profeſsione abdicauerint vſu, niſi cẽ ceſſa vtendi licentia. Contrà, quia, eſtò eis non liceret vſus bonorum, dum ibi viuerent, at, cum è viuis decederent, quomodo poſſet eis negari, quòd de bonis propriis per teſtamentum diſponerent? & quare Monaſterium in ea ſuccederet, inuito adhuc eo, qui erat dominus, & ſuæ voluntati relictus mallet communiter fratribus, ſororibus, aut parentibus ea relinquere? Sanè valdè conſulitur extremę voluntati, vt liberè quiſque de ſuis bonis propriis tunc diſponat, cum ſit iam vltimum velle illi⁹; quare etiam minores vigintiquinque annis, qui ſub curatore ſunt, nec adminiſtratiõnem, & vſum ſuorum bonorũ habent, niſi quoad alimenta ſibi deſignata, tamen morti proximi permittuntur de ſuis bonis teſtari. Similiter ergo Fratres Clerici eſſent permittendi; aliàs ea proprietas eſſet nomine tenùs, cũ nullum ſortiretur effectum; ſiquidẽ illi non amplius haberent, aut poſſent, ex retentione proprij, quàm ſi illud non retinerent. Et præterea ſi proprium haberent, ſuccederent eis ab inteſtato decedentibus hæredes propinqui, ſicut ſuccedunt Equitibus. Et ſanè, vt iam dixi, licentia teſtandi non probat proprietatem. Sicut in opinione (etſi minùs vera) aſſerente, Clericos non habere dominium bonorum Eccleſiaſticorum, adhuc non negatur eis facultas teſtandi de illis ad vſus pios; Et Epiſcopis ea facultas conceditur à Pontifice.

77 Dices ſecundò, per oppoſitam viam incedendo, Fratres Clericos nihil proprium habere, dum intra Communitatem degunt, ideòque non poſſe teſtari, ſed proprium incipere retinere, dum extra Communitatem Beneficijs gaudeant. Contrà primò; ergo per votum Paupertatis non abdicarunt ſe poteſtate habendi proprij, ſiquidem deinceps illud habent; abdicatio autẽ proprietatis eſt reddere ſe perpetuò incapaces habendi proprij. Tunc ſic; ſi nõ ſe abdicarunt ea poteſtate in Profeſsione, ſanè etiam intra Communitatem degentes proprium retinebunt bonorũ, quæ ex diſtributionibus, ex Informationibus, donatione, vel alia via adquiſiuerint; Quin retinebunt proprietatẽ bonorum, quæ in ſæculo poſsidebant, cum non ſe abdicent illa, & conſequenter non erit neceſſarium intra bimeſtre ante Profeſsionem facere bonorum renuntiationem; nam cum eorum proprietatis dicatur capax Profeſſus, non videtur æquum, vt cogatur dimittere, quę iuxta proprium ſtatum poteſt habere. Equidem hæc omnia ſunt abſurda. Cõtra ſecundò, nam, ſi ſemel per Votum Paupertatis poteſtas habendi proprij fuit ablata, ſanè ea non reuiuiſcit ex eo, quòd Frater Clericus exeat è Communitate; ſi verò ablata non fuit, abſque fundamento aſſeritur, intra Communitatem non retineri; quid enim, ex ea ſuppoſitione reſiſtit retentioni? Contra tertiò, nam, ſi Iacobæi Beneficium relinquant, nec ex fructibus quidquam iam retineant, redeantque ad Communitatẽ, & intra illam obeant, nequeunt teſtari, etiamſi alia bona habeant, cum licentia teſtandi nõ extendatur ad hunc caſum, iuxta dicta *ſuperiùs*, & dicenda *diſquiſ.* 15. ergo non cæperunt habere proprium, poſtquam primò è Communitate ad Beneficia ſunt promoti; ſiquidem abſque nouo Voto, & obligatione, cum ſecundò ad Communitatem redeunt, nec teſtari valent, nec proprium retinent.

78 Dices tertiò, non rectè à nobis argui *ſuprà*, quaſi ſupponendo, degentes extra Communitatem non poſſe teſtari, ſi redditibus Eccleſiaſticis non fruantur, cum non ſit ratio, ob quã non poſsint. Huic obiectioni latè faciã

ſatis

satis *inferiùs disquis.* 15. Vbi ostendam, solummodò Fratres Clericos Iacobæos redditibus Ecclesiasticis gaudentes posse condere testamenta. Ita supponit Basilius Legionensis *vbi supra.*

79 Hìc aduerte, quæ de Fratribus Clericis Iacobæis statuta sunt circa testamenti factionem, & quæ de Fratribus Clericis aliarum Militiarum circa dispositionẽ bonorum, tum, cũ viuunt, tum cum è viuis decedunt, nequaquam extendi ad Moniales Ordinũ Militarium; quippè hæ circa votum Paupertatis eodem modo se habent, ac aliæ Moniales non Militares, de quibus agemus *inferiùs disquis.* 14. Et, quamuis Moniales gaudeant priuilegijs Religiosorum sui Ordinis, at id intelligitur respectiuè, proportionatè, & iuxta capacitatem, ac Institutum proprium; sicut Ordines Mendicantes gaudent per communicationem priuilegijs Ordinum Militarium, non tamen propterea gaudent licentia disponendi de bonis, viuendi extra Communitatem, fruendi redditibus Beneficiorum, & similibus; hæc enim disciplinam Regularem Mendicantium laxarent, & in eius præiudicium, ac damnum nõ debet cedere, nec conceditur priuilegiorum communicatio. Similiter Fratribus Clericis plura sunt concessa, eo quòd eorum Instituti sit, regere Ecclesias, extra Communitatem degere, sæcularibus immixtos commorari, & alia eiusmodi, quæ ex se minorem asperitatem inuoluunt, & maiorem exigunt laxitatem; Ea autem nõ sunt propria Monialium, quæ seueriorem disciplinam, & à sæcularibus negotijs separatam sequuntur, Deo dicatæ, Choro addictæ, suis solùm animabus intentæ; hæc autem disciplina detrimentum caperet, si eis licerent circa Paupertatem, quæ Fratribus Clericis; sicut nec circa Obedientiam eadem licent; cum semper sint subiectæ Superioribus intra Monasteriorum claustra, Fratres autem Clerici extra Monasteria degentes non teneantur ea immediata obedientiæ obligatione, vt constabit *disquis.* 6. Obedientia autem præstanda Regi nostro, & Senatui Ordinum æquè omnes vrget.

Quæstio 9. An aliqua negotiatio sit licita Clericis Fratribus Ordinum Militarium?

80 QVAMVIS hæc quæstio videatur omnibus Clericis, & Religiosis communis, attamen, quia Clerici Fratres inter sæculares degunt, temporalibusque immiscentur negotijs, cum aliunde Voto Paupertatis se obstrinxerint, nec proprium retineant, specialiter de eis ventilari potest, ne inter sæculi illecebras quidquam operentur, quo Paupertas, & Religio, quam profitentur, detrimentum aliquod patiantur.

81 Nec nobis sermo est de negotiatione Dignitatum, & Beneficiorum, per munera, hæc enim longissimè exulare debet, vtpotè emptio sacrilega, & simonia grauis. Venalitas hæc omnino est fuganda; fœdissima quippè auaritiæ labe contaminantur acceptantes munera; Et ambitionis sunt rei, qui ea elargiuntur, vt aliquid Ecclesiasticum, seu spirituale expiscentur. De captatione, & acceptione eiusmodi munerum vitandis differunt eleganter Philo *de Iudicis officio*; Isidorus Pelusiota *lib. 5. epistol. 182.* S. Augustinus *cap. 15 Regulæ.* Petrus Blesensis *epist. 10. in fin.* Petrus Damianus *opuscul. 31.* Raymundus Iordanus, alias Idiota, *in opere de oculo mystico cap. 6. ex num. 6.* S. Bernardus *de modo benè viuendi, serm. 61.* S. Basilius *in cap. 1. Esaiæ, ad illud, diligunt munera.* S. Ambrosius *in 1. Corint. 6.* Plura concinnè congerit Renatus à Valle *in suo Hipparcho de Religioso negotiatore §. 1.*

82 Negotiatio, prout ad præsens spectat, multipliciter sumi valet. Primo strictissimè, quando merx emitur, vt ad lucrum faciendum eadem nullatenùs immutata reuendatur. Secundò, quando res empta, & mutata alteri venditur, ita vt pretium non solùm pro re, sed pro artificio adquiratur; Sic ex ferro empto format artifex securim; faber lignarius ex ligno fenestram; & similes cæteri. Hæ dicuntur negotiationes lucratiuæ. Alia est negotiatio, quam vocat æconomicam Ioannes Medina *Cod. de restitution. quæst. 31.* nempè

quam quis exercet ad sustentandam familiam; vt qui ex redditibus suis vendit, quæ supersunt, vt alia comparet sibi necessaria, & vtilia. Alia est negotiatio politica, qua iuxta P. Rebellum 2. *part. lib.* 9. *quæst.* 18. *sec.* 1. *num.* 2. emuntur, quę ad vitam sunt necessaria, aut res mutata reuenditur. Attamen negotiatio, qua superflua venduntur, & emuntur necessaria, latissimè dicitur negotiatio, vt aduertit Maior *in* 4. *dist.* 15. *quæst.* 40. Strictissima autem est, qua res nō mutata venditur, siuè id fiat per se ipsum, siuè per alium. Media autem est, qua res mutata in aliam formā, aut in statum meliorem venditur; vt de ferro, & de ligno diximus; idemque est de hædis, agnis, hisque similibus, qui emuntur, vt postmodùm grandescentes vendantur.

83 Assero iam primò loquendo in communi; negotiationem latissimam nullo iure esse prohibitam Religiosis, nec Clericis; Neque enim vitā transigere possunt, si non emant, quæ ad vitam sunt necessaria; neque eis suppetet, vnde illa emant, nisi diuendant superflua, minùs vè necessaria; quæ etiam inutiliter sinenda essent perire, aut certè liberaliter essent donanda non sine Monasterij, aut priuatorum damno, si non diuenderentur. Excipe, si specialia statuta id non impediant; de quibus vide P. Suarium *tom.* 4. *de Religios. tract. vlt. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 12. P. Thom. Sanchez *lib.* 7. *in Decalog. cap.* 27. *num.* 4. Nullum autem statutum id impedit Monasterijs Militaribus, aut Clericis Fratribus extra Communitatem degentibus.

Assero secundò, posse Religiosos Militares, & quæuis Monasteria vendere ea, quę ad vsum suum emerāt absque animo reuendendi, si supersint, aut inutiles vsui reddantur ob aliquam circunstantiam, quæ impedit vsum, aut si alia vendendi causa interueniat, etiam si non sint immutata, & cariùs vendantur, quàm empta fuerunt. Ita docent Abulensis *in cap.* 15. *Matth. quæst.* 224. Gutierrez *tract. de gabellis, quæst.* 93. *ex num.* 16. P. Sa; *verbo, Clericus, num.* 20. P. Molina *de iust. & iur. tract.* 2. *disp.* 342. *concl.* 2. P. Rebellus 2. *part. lib.* 9. *quæst. vlt. num.* 2. Nauarrus, Syluester, Lassarte, P. Arriaga, Oñate, Dicastillo, Lessius, Cardinalis Lugo, & alij communiter. Etenim ea in euentibus prædictis iam sunt superflua; venditio autem superfluorum quouis pretio iusto licita est Clericis, & Religiosis; titulus autem vendendi cariùs non fundatur in persona, nec ad id necessum est, vt quis sit ex instituto, aut officio mercator, sed fundatur in mutatione circunstantiarum temporis, loci, & aliarum huiusmodi, penes quas pretium variari, & crescere potest, sicut etiam decrescere; vt obseruat Sotus *de iust. & iur. lib.* 6. *quæst.* 2. *art.* 2. *concl.* 4.

Quin addo cum Ioanne Gutierrez *vbi suprà num.* 23. & Syluestro, *verbo, excommunicatio* 9. *n.* 46. ea, quæ empta sunt à Monasterio, aut Religioso, animo non reuendendi, si postea se offerat occasio vendendi cariùs, qua nō oblata, ea apud se retinerent, & non vēderent, non peccare, si vendant. Etenim animus iteratò vendendi est veluti forma negotiationi s sacris personis prohibita, eo quòd illi sit annexa irritatio cupiditatis, & in res externas effusio. Cessant autem hæc incommoda, saltem primariò, & formaliter, dum ille animus abfuit; Et sic accipiendus est Diana *part.* 1. *tract.* 1. *res.* 27. & alij apud ipsum; Necnon sic exponendum est Cōcilium Tarraconense celebratum sub Hormisda anno 517. *Canone* 2. ibi; *Sicut Canonum Statutis firmatum est, quicumque in Clero esse voluerit, emendi vilius, vel vendendi cariùs studio non vtatur. Certè, si voluerit hæc exercere, cohibeatur à Clero.* En vox *exercere* denotat animum, & intentionem vendendi cariùs, quando emitur viliùs, & id prohibetur. Plures casus negotiationis, quæ licita est Religiosis, ex declaratione Cardinaliū affert Dom. Vrritigoyti *in Pastorali Regularium, part.* 2. *quæst.* 16. *num.* 13. Videantur apud ipsum.

84 Assero tertiò, Clericos Fratres Militares non posse vti negotiatione strictissima, qua merces emuntur animo eas non immutatas reuendendi. Id enim prohibitum est Religiosis, & Clericis. Ita Iurisperiti *ad cap. fornicari, dist.* 88. Abbas, & Imola *ad cap. vlt. de vita, & honest. Cleric.* D. Thom. 2 2. *quæst.* 77. *art.* 4. Emanuel Rodriguez *tom.* 3. *qq. Regul. quæst.* 74. *art.* 8. Prosper ab Augustino, *verbo, vectigal.* Comitolus *lib.* 1. *Resp. quæst.* 53. *num.* 1. Gutierrez

tierrez *vbi suprà, num.* 16. & 47. P. Salas *tract. de empt. & vendit. dub.* 2. Cardinalis Toletus *in summ. lib. de peccat. mort. cap.* 53. P. Molina *tract.* 2. *de iust. disp.* 339. P. Rebellus *de iust.* 2. *part. q. vlt. sec.* 1. Renatus à Valle *in Hipparcho de Religioso negotiatore ex num.* 78. *pag.* 104.

85 Etenim, vt asseritur *in cap. duo sunt*, 12. *quæst.* 1. ex D. Hieronymo, personæ sacræ, & maximè Religiosæ, omnem secularium negotiationum curam deserere debent, vt soli Deo animum applicent, qui omnino distrahitur, dum temporalibus lucris per negotiationem inhiat. Immiscetur ibi auaritia, quæ penitùs dedecet personas sacras. Claustra non sunt conuertenda in fora, non solùm per lites, sed nec per negotiationem; idemque aptandum Clericis Fratribus extra Claustra degentibus. Aiebat Dauid *Ps.* 70. *Quoniam non cognoui litteraturam, introibo in potentias Domini*; legunt Hebraizantes, & Pagninus; *Quoniam non cognoui numerationes*, seu *numeros*. Legit D. Augustinus cum pluribus; *Quoniam non cognoui negotiationem.* Asserat id ipsum quilibet Religiosus. Adstipulantur plura Sacræ paginæ testimonia, & Sancti Patres agmine denso, necnon Concilium Carthaginēse 3. *cap.* 15. Concilium Forouil. sub Adriano I. *cap.* 5. Concilium Aquisgranense sub Ludouico, *cap.* 93. Concilium Chalcedonense *cap.* 3. Conciliū Lateranense 3. sub Alexandro III. *part.* 27. *cap.* 3. Colonienſe III. *p.* 2. *cap.* 31. Treuerense anno 1549. *tit. de Religiosis, sub finem* Tridentinum *sess.* 22. *cap.* 1 *de reform.*

86 Hinc in *cap. consequens* infligitur suspensio Clericis negotiatoribus. In *cap. secundum institutа, de Cleric. vel Monach.* anathemate feriuntur Clerici, & Religiosi, lucri causa, negotiantes. In *Clementina* 1. *de vita, & honest. Clericor.* vt tradunt aliqui Iurisperiti, & Summistæ videndi apud Comitolum *lib.* 1. *respons. q.* 53. *num.* 3. spoliantur priuilegio clericali, si præmissa triplici monitione non abstineant à negotiatione; vel iuxta P. Molina *tract.* 2. *de iust. disp.* 342. Suarium, Rebellum, Salas, & alios, priuantur priuilegio immunitatis ab exactionibus, & tributis soluendis, quo aliundè Clerici gaudent. Religiosos autem negotiatores grauiùs forè puniendos, quàm Clericos sæculares, decernitur in *cap. sed nec, Ne Clerici, vel Monachi.* Innouantur prædictæ pœnæ in Tridentino *sess.* 22. *cap.* 2. *de Regular.* Extat etiam Decretum Sacræ Congregationis Visitationis Apostolicę, iussu Vrbani VIII. constitutæ, datum die 29. Augusti anno 1637. allatum à Renato de Valle *in suo Hipparcho, pag.* 220. quo pœnę grauissimæ imponuntur Ecclesiasticis, ac Religiosis quæstuosas artes exercentibus. Verùm hoc Decretum dumtaxàt expeditum fuit pro habitantibus Romæ, & in eius districtu.

87 Prædictas pœnas non contrahunt Clerici non constituti in Sacris, si Beneficio careant; imò nec alij, si semel, aut iterùm negotientur; nec præterea, si grauis necessitas ad sui sustentationem eos excuset. Videantur Pater Layman *lib.* 3. *tract.* 4. *cap.* 17. *§.* 17. *n.* 39. Fumus *verb, Clericus, num.* 16. Deindè probabilis, & tuta sententia eos à culpa, & ab his pœnis liberos facit, qui nō per se, sed per tertium negotiantur, ita vt ipsi solùm pecuniam administrēt, & non sint causa, nec concausa principalis negotiationis, sed alius sit causa principalis, qui curas omnes, & sollicitudines absorbeat; sic enim illi non agitantur animo, nec irrequieti sunt. Docent id Aragon, Salonius, P. Molina, Lessi⁹, Rebellus, quos refert P. Salas *tract. de empt. & vendit. dub.* 2. *num.* 8. P. Valentia *in* 2. 2. *disput.* 5. *quæst.* 20. *punct.* 5. Stracha *de mercat. part.* 1. *num.* 26. Medina, Sa, Diana, & alij.

88 Asserо demùm, negotiationem rerum, quæ in se, vel in suo statu mutatæ venduntur, licitam esse quo ad aliquas res, illicitam verò quoad alias Clericis, & Religiosis, etiam Militaribus Fratribus. Nam, quæ indecentiam affert respectu status Religiosi, culpam mortalem inuoluit; v. g. si quis, etiam si in suis pascuis agnos aluisset, & ad statum meliorem immutasset, non posset carnem arietinam, eis occisis, vendere; An deceat esse caupones, vel tabernarios? Id prohibetur *in Clementina de vita, & honestate Cleric. & in Canone* 9. *Trullano.* Attamen aliæ negotiationes licitæ sunt, vtpotè quæ nec Religiosos dedecent, nec plerumque cum nimia anxietate, & dissipatione spirit⁹ peraguntur, nec hæ sub prohibitione Iuris cadunt. Ita Emanuel Rodriguez

tom. 3. qq. Regul. quæst. 74. art. 8. Stracha *vbi supra, part. 3. num. 5.*

89 Hinc infero primò, posse licitè Clericos Fratres Militares emere greges, seu armenta variarum pecudum, quæ in ipsorum pascuis, aut etiam in alijs pascantur, augescant, & melio-rentur, quas deindè vendant. Id enim nec est negotiatio strictissima, prohibita in Iure, nec est indecens. Nam cur dedeceat Religiosum in sua domo extra Monasterium commorantem, quod nō dedecet Communitatem ipsius Monasterij? aut cur indecentiam Clerico Fratri Militari impingat, quod non impingit indecentiam Carthusiensibus, & alijs strictis, & perfectissimis Religionibus? Similiter & ob eadem omnino rationes, possunt agriculturam fouere, & per famulos, ac operarios exerceri facere. Praxis vtrumque confirmat, quin doctis indè offendiculi causa ministretur, nec Prælati id punierint, aut prohibuerint.

90 Infero secundò, Clericis, & Religiosis honestam, & licitam esse negotiationem ex opere proprio manuum, vt inde victus operantibus, & conueniens subuentio pauperibus suppetat. Hanc esse sententiam communem, affirmat Nauarrus *in Manual. cap. 27. num. 128.* Adstipulantur textus in *cap. Clerici, 11. quæst. 4. cap. Clericus, dist. 91. cap. numquam, de consecrat. dist. 5.* Concilium primum Moguntinum sub Leone III. *cap. 14.* S. Basilius *ad Regul. 37.* Caisianus *lib. 10. cap. 22.* Exemplum Apostoli suppeditarunt vendentes artefacta sua, *Actor. cap. 18* Sic enim habebant, vnde sine grauamine cuiuspiam vitam ducerent, & egenis de sua tenuitate benefacerent. Supponim' tamen, decori Religionis consulendum esse in opificiorum genere, exindeque philosophandum, quænam deceant, aut dedeceant, vt *supra* annotauimus, & docet S. Basilius *cap. 6. const it. Monast. & ad Regul. 38 fusarum.*

91 Infero tertiò, similiter esse licitam Monialibus, sub quibus etiam veniunt Moniales Militares, negotiationem hanc latam, quæ interuentu operis manuum exercetur, dum sit citra indecentiam. Etenim eadem, & communis est ratio Monachis, & Monialibus, vtpotè personis sacris, Deo dicatis; sicque statuit D. Basilius *in prologo Ascetic orum.* Quare possunt conficere corporalia, & ornamenta ad ministeriū sacrum; & item arte facta opere plumatic, aut phrygio; peristromata ad Ecclesiam sternendam: effigies sacras, & alia huiusmodi, quæ diuendant, vt vitent otium, dum peragunt, & postea ex pretio lucrum reportent ad victum, ac Monasterij, & pauperum leuamen. Possunt præterea (nisi ad hæc omnia ab Instituto, & regulis prohibeantur) submini-strata sibi materia, nudam operæ locationem ad consuendum linteorum varia genera apponere.

92 Duo tamen obseruanda sunt; Aliud, requiri prudens arbitrium, & directionem prouidam Prælatorum, ne Moniales nimiùm in his occupentur, nam obsexus, & iudicij imbecillitatē leuiores causæ eas auellere à Deo, spiritumq; dissipare poterunt. Aliud, hæreticos Messalianos, seu Euchitas apud S. Epiphanium *hæres. 80.* negauisse, fas esse Monachis, laborare manibus, contendentes, eorum opus nunquam dimittendum esse orationem. Et è cōtra Vuiclephum, Caluinum, Lutherū, & alios consimiles asseruisse, opus manuum esse Monachis in præcepto. Primos refellit S. Augustinus *lib. de oper. Monach.* Secundos S. Thomas *opusc. 17. cap. vlt.* & sæpè alibi. S. Bonauentura *in Expos. Regul. S. Francisci, cap. 5.* Cardinalis Bellarminus *lib. de Monac. cap. 45.* Id certum est, non ita incumbendum esse ei labori manuum, vt oratio deseratur, & spiritus tepescat.

93 Monitos sanè cupio Clericos Fratres Militares extra Claustra degentes, ac vt plurimùm animarum Pastores in Ecclesijs Parochialibus; quòd maximè expedit, ne latissimæ etiam negotiationi, nisi moderatissimè incumbant. Christus illis suas oues commisit, & ait D. Augustinus *tract. 123. in Ioann.* nomine ipsius Christi; *Oues meas, sicut meas pasce, non sicut tuas; gloriam meam in eis quære, non tuam; lucra mea, non tua.* Parùm de lucris proprijs sollicitatur, qui lucris Christi operam impendit. Caueant, ne eis aptentur verba ipsius Augustini *de vita Eremitar. ad sororem, cap. 3.* Icabiem auaritiæ quarumdam Monialium sic exponens; *Aliæ pecuniæ congregandæ, vel multiplicandis pecoribus inhiant, tantaque cum hac sollicitudine in his extenduntur, vt eas Matres, vel Dominas familiarum*

familiarum existimes, non anachoretas. Quærunt aliquibus pascua pastores, qui procurent, qui custodiant greges; fructus, vel pretium, vel pondus, vel numerum à custodibus expetunt. Sequitur emptio, & venditio, vt nummus nummo cumulum exigat, & auaritiæ sitim accendat. Fallit enim tales spiritus nequam pro impertiendis eleemosynis, aut orphanis alendis; pro aduenientium, vel amicorum charitate. Suggeram illis tutum, & amplectendum negotiationis genus; scilicet animas Deo lucrari, & per eleemosynarum largitionem cœleste comparare regnum. Aiebat ideò Diuus Bernardus *epistol. 24. Quæstuosum sanè, honestumque commercium; illam, quæ præterit, pro illa dare, quæ permanet. Sic semper tibi negotiari detur.* Diuus Augustinus *serm. 29. de Sanctis*, Apostolos vocat *splendidissimos negotiatores.* Et Diuus Gregorius *homil. 17. in Euangel.* differit; *Et enim dicit, Negotiamini, dum venio. Ecce iam venit. Ecce de nostro negotio lucrum quærit; Quale ei animarum lucrum de nostra negotiatione monstrabimus? Quot eius conspectui animarum manipulos de prædicationis nostræ segete illaturi sumus?* Audis, ò Paroche, Gregorium? Arrige aures.

Quæstio 10. *An Clerici Fratres Militiarum succedere in Bona, & in Maioratus valeant?*

94 Assertio sit. Si Fundator Maioratus prohibuit expressè, aut virtualiter, seu implicitè, Religiosum succedere in illum, nequibunt succedere Clerici Fratres, estò aliunde, si non essent Religiosi, Maioratus eis cõpeteret; Et in hoc casu habent se prædicti, sicut ceteri Religiosi non Militares, quin aliquo priuilegio, aut iure speciali gaudeant. Si verò Fundator successionẽ Religiosi non prohibuit, sanè succedere valebunt, eo quòd Ordines Militares inter eas Religiones recenseãtur, quę sunt capaces successionis bonorum. In eo autem euentu Ordo ipse habebit proprietatem, ac vsumfructum Maioratus; poterit q; vsumfructum concedere, aut negare Clerico Fratri; proprietatem autem largiri ei non poterit; Ipso verò è viuis decedente, Maioratus in proximum successorem transit. Hęc est totius doctrinę summa, quam vt probem, solùm attingã principia certiora, & communiora inter Iurisperitos, ex quibus legitimè deducuntur propositiones in assertо præfixę. Nec etenim nostrum est, ea principia fusè ventilare, nec nisi longissima possent tractatione expediri.

95 Igitur Maioratuum constitutores possunt eis affigere clausulã expressam excluſiuam Religiosi (idem dicito de Religiosa Moniali) quippè in re propria quilibet est moderator, & arbiter; *leg. in re mand. C. mãdat.* cum vulgatis. Vnde in donationib⁹, etiam factis Ecclesię, potest apponi conditio, quòd res nõ alienentur, aliàs in alterum trãsiturę, iuxtà *§. sanctiss. in auth. de nõ alienan. &c.* Et idẽ cernitur in institutione, & fundatione cuiusuis operis pij. Quin statutũ, aut consuetudo prohibẽs Clericos succedere in Maioratus, est valida, vt docẽt plures cũ Ioan. Andr. *in reg. sine culpa, q. vlt.* Deindè potest Fũdator excludere fęminas à Maioratu propter masculos, vt constantissimũ est; ergo excludere Religiosos. Rursùs valet pactũ, quòd ingrediẽs Religionẽ non succedat in bona, vt probat Tello *in leg. Tauri, n. 56.* & testator potest excludere Monasterium à fideicommisso expressè, vt tenet Decius *cons. 419. n. 2.* quẽ Recentiores sectantur; fit ergo inde, excludi etiã posse Religiosum à successione in bona, & Maioratus, si fundator id inhibuit expressè. Hanc doctrinã tradunt Couarrub. *lib. 1. resol. c. 19. n. 11.* Ioan. Lopez *in repet. rubr. de don. inter vir. & vxor. §. 16. n. 4. & 14.* Meres *de Maiorat. 2. p. q. 3.* Antonius Gomez, vterque Molina, & communiter recẽtiores, qui Consilia, & decisiones elaborarũt. Si ergo Clausula expressa excluſiua sit apposita, Religiosi in bona, & Maioratus non succedunt.

96 Nec item succedunt, si implicitè ea clausula præfigatur, nempè apposita alia, quæ requirat qualitatem, aut cõditionem, quę Religiosis nequit competere; v.g. si fundaretur Maioratus cum ea conditione, quòd succedentes in illũ essent militiã professuri; vel (iuxta plurium sententiam) quod hæc, vel illa Insignia pro foribus domus, & alijs in locis essent prefixuri; vel quòd ad cognominis, & familię perpetuitatẽ, hoc, vel illo cognomine nuncuparentur; aliavè huiusmodi (sed de hoc vltimo redibit sermo ad calcem quæstionis; cum oppositum sit mihi probabilius) cum enim

nim hæ conditiones apponi liberè valeant, & non aliter posit in Maioratum succedi; sanè Religiosus, qui eas adimplere nequit, non succedet in illum; nam, verbi gratia, nec miles esse valet; nec domum, vt propriam, in qua Insignia præfigat, retinere; nec cognomen sibi aptare, quod in familia perpetuetur; ipse enim mortuus sæculo est, nec personaliter quidquam iam valet præstare conducens ad successionem; hæc enim, quando deferri potest, non ipsi, sed Religioni defertur; voluntasque testatoris in id tendit, cum cognomen tale pro conditione apposuit, vt in posteros in sæculo illud cognomen cum splendore, ac perpetuitate deriuaretur, quod non valet præstari per Religiosum.

97 Id amplius roboratur; nam Religiosus non potest succedere in Maioratum, cui annexa est iurisdictio, aut dignitas, regimen, vel gubernatio, seu quid splendorem, ac honorem externum, & sæcularem inuoluens; vt docent Molina *de primogenijs lib. 1. cap. 13. num. 81.* Antonius Gomez *ad leg. Tauri, in leg. 40. numer. 66.* cum pluribus alijs. Primo, quia ius Regni, Ducatus, aut Comitatus non transit ad Monasterium ratione Religiosi, iuxta Glossam *in capit. scripsit 27. quæstion. 2. verbo, dignitate*; Et id docent innumeri Iurisprudentes. Vnde, si quando Regni necessitas expostulauit, à Pontifice fuit dispensatum, vt Religiosus, non Monasterium, in illud ius succederet. Secundò, quia Monasterium nequit succedere in oppida, & castra iurisdictionem habentia, iuxta *caput recolentes, de statu Monachorum, leg. 27. tit. 7. partit. prima.* Tertiò, nam Religiosus non valet succedere in feudum, quod habet annexum seruitium, cui ille nequit facere satis, iuxta *cap. qui Clericus, si de feudis fuerit controuersia, capit. primo de milit. Vassall. qui arma, &c.* Roboratur, nam legatum rei, cuius commercium nequit esse apud legatarium, ignorato eius impedimento à testatore, est nullum; *leg. sed si res, ff. de legat. primo.* Et quidem in his Maioratibus potius Reipublicæ vtilitas, & habilitas successoris ad illam est inspicienda, quàm propinquitas gradus; In Religioso autem est omnimoda inhabilitas. Et aliunde in Maioratuum dispositionibus pro dispositio habetur illud, quod verosimiliter institutor disposuisset, si de eo interrogatus esset, iuxta *leg. Titius, §. Lucius, ff. de liberis, & posthumis*, cum alijs. Plura fundamenta prosequuntur Iureconsulti, & vendicant hoc assertum à rationibus, quæ illud videntur impugnare.

98 His prælibatis, colligitur, Clericos Fratres non posse succedere in Maioratus, quibus a Fundatore præfixa est clausula expressa, aut implicita exclusiua Religiosorum; aut quibus annexa est dignitas, iurisdictio, regimen, aut onus quæ per Religiosos adimpleri nequeunt. Etenim illi simpliciter, ac in omni rigore sunt Religiosi; Castitatem absolutam, & cætera Vota emittunt; nequeunt habere proprium, nec dominium rerum, vt etiam de Fratribus Clericis Iacobeis *superiùs quæstion. octaua*, stabilimus. Non ergo apparet caput, titulus, ratio, aut fundamentum, quare ipsi præ cæteris Religiosis non Militaribus, in eiusmodi Maioratus succedere queant. Etenim quod aliquanto sit laxior eorum disciplina regularis, maximè cum extra Communitatem degunt, nec adeò immediata, & specialissima sit ipsorum Obedientia, & circa Paupertatem ampliori licentia gaudeant quoad bonorum vsum, quàm alij Religiosi non Militares, ideos non extrahit à statu Religioso, simpliciter tali, nec tollit, quòd nequeant matrimonium contrahere, aut proprietatem, & dominium rerum habere; nec speciale eis ius tribuit, nec in Bullis Pontificijs, aut Statutis, & Definitionibus Ordinum quidquam est, quod aditum aperiat eiusmodi successioni. Eadem ergo quoad hoc metiendi sunt regula, qua cæteri Religiosi.

99 Pergo ad Maioratus, qui ex institutione sua non continent clausulam expressè, aut implicitè exclusiuam Religiosorum, nec inuoluunt dignitatem, iurisdictionem, aut regimen. De his loquendo, communis, & celebris est distinctio inter Religiones, quæ sunt incapaces successionis in bona, & inter eas, quæ sunt capaces. Etenim, si Religio incapax est successionis, Religiosus succedere nequit in Maioratum, siquidem per ipsum ille adquirendus erat Religioni; nam Religiosi per Votum Paupertatis abdicant

à se

à se capacitatem retinẽdi dominium, & transferunt in Religionem iura, quæ ipsis possunt obuenire; quare, si Religio incapax est successionis, nõ restat titulus, quo Maioratus adquiratur. Ita omnes. Incapacitas autem successionis in Religionibus, ex proprijs ipsarum Institutis, & Regulis, ac Bullis Apostolicis est deducẽda; verbi gratia, in Minoritarum Seraphica Religione non datur capacitas successionis, quia nec datur capacitas dominij; In alijs autem sua quæque est specialis disciplinę regularis norma.

100 Attamen sunt plures Religiones successionis capaces, & in his potest succedere Religiosus, ad quem Maioratus pertinet ratione sanguinis, & ratione ipsius Monasterium, aut Religio. Ita docent Molina *de Hispanorum primogen. vbi supra n.* 95. Antonius Gomez *vbi supra*, cum Alberico, & Bartolo ab ipso adductis, Pelaez à Meres *de maioratib. supra num.* 16. cum Gregorio Lopez, Tiraquello, Lapo, Abbate, & alijs plurimis, quibus subscripserunt neotherici Scriptores. Probant, quia religiosi retinent iura sanguinis, & suitatis; aliũde Religio est capax successionis, non ergo est, vnde à successione excludantur; sed penes Religionẽ erit maioratus pro tempore vitæ ipsius Religiosi, & post illam maioratus deueniet ad sequentem successorem iuxta voluntatem Fundatoris illius. Suadent id ipsum argumento *textus in authentica, Ingressi, Cod. de sacrosanct. Eccles. leg. Statius Florus, §. Cornelio, ff. de iure fisci; leg. peto, §. prædium, ff. de legat. 2. leg. cum patet, §. hæreditatem 1: eodem tit. leg. cum fisco, ff. ad Syllanian.* cum pluribus alijs.

101 Ex qua doctrina fit, Clericos Fratres Ordinum Militarium (idem dicito de Equitibus Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani) posse succedere in eos Maioratus, de quibus nunc est sermo; nam Ordines Militares sunt capaces successionis; & nec ex Instituto, nec ex Regulis, aut Constitutionibus incapacitas in eis datur, potiùs quàm in Ordinibus S. Dominici, S. Hieronymi, S. Augustini, & similibus. Imò maior datur capacitas succedendi in Militaribus Ordinibus, quàm in alis Religionibus, si ad personas personas priuatas inspiciamus, si quidem Equites Militares D. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, Montesæ, de Auis, & Christi, cum iure integro successionis, proprietatis, & dominij remanent, & ex ipsis ad successores Maioratus, & bona ex testamento, & ab intestato perueniunt, quod in nulla Religione non Militari reperitur.

102 Quòd si Clericus Frater succedat in Maioratum, is Ordini adquiritur, quod contingit in cæteris Religionibus, nec vllus est titulus, vt attigimus *suprà*, cur penes Clericum Fratrem Religiosum, præ alijs Religiosis, maioratus persistat. Quare nec vsumfructum ille retinebit absque licentia ipsius Ordinis; quę non difficulter concedetur, saltem ad vsusfructus partem, si ingens sit Maioratus; Cum enim concedatur Clericis Fratribus licentia disponendi de redditibus Beneficiorum, & de alijs bonis, quæ adquirunt, quia laxiùs cum eis circa paupertatem agitur; videtur pariter fore eis concedendum, quòd vsufructu Maioratuum gaudeant. Poterit tamen Ordo absolutè id negare, vel partem reseruare Monasterio, aut Collegio, aut alij pio loco, veluti xenodochio, vel Thesauro Ordinis eam applicare. Si tamen Religiosus succedens in Maioratu degat in Monasterio, ei immediatè adquiritur Maioratus, cum Religiosus eiusdem censeatur filius, & ei Monasterio sit addictus, vsquedum ad Beneficium, Capellaniam, Dignitatem, aut Prælaturam promoueatur; & præterea Monasteria, vt dicemus *disq.* 9. sunt Capita, & Sedes Ordinum.

103 A fortiori Religiones capaces successionis in bonis succedunt, quæ non sunt maioratus, & ad Religiosos spectant iure sanguinis, aut ex testamento; & quidem eorum bonorum proprietas, ac dominium penes Religionem manet, etiam postquàm obeunt Religiosi, per quos bona sunt adquisita. Quòd si quis in vna Religione profiteatur, & ad aliam postea transeat, bona adquisita primo Monasterio non transeunt ad aliud, vt docet Bonacina *tom. 1. tractat. de clausur. quæstion. secunda, punct. 9. §. 4. difficult. 2.* nisi cogatur secundum Monasterium accipere Religiosum, tunc enim bona ad illud transeunt. Quòd si quis habens filios Religionem ingrediatur, nec bona renuntiauerit, solũ debentur filijs alimenta, quæ pater in sæculo manens eis foret concessurus; Et Monasterium potitur vsu-

fructu aliorum bonorum, dum pater viuit, quo extincto, bona ad filios trāseūt, ea scilicèt, quę necessario sunt ad eos deferenda; non illa, de quibus liberè poterat disponere pater, si ea in Monasterium renuntiauit. Ita Diana *part. 6. tractat. 7. resol. 55.* Contrarium tamen, scilicèt quod legitima statim debeatur filijs post professionem patris, valde probabile est, & defenditur à Patre Suarez, & alijs ab ipso Diana allatis. In prima autem sententia, si Maioratum possidens ingreditur Religionem, nec ipse illum per renuntiationem transfert in successorem, Religio potietur fructibus maioratus, dum ipse viuat. Hęc omnia aptaueris Ordinibus Militaribus. Hic obserua, si legatum relinquatur Religioso sub ea conditione, quod nihil Monasterio adquiratur, validum esse, dum ab illo expendatur de licentia Superioris, quam si is neget, legatum resoluitur. Ita cum Molfesio, & alijs Diana *p. 3 tr. 2. res. 34.*

104 Nec offendas in id, quod *supra* asseruimus, posse Ordines Militares concedere Clericis Fratribus, vt vsumfructum, & annuos redditus ex Maioratibus percipiant, vel etiam ex alijs bonis, in quibus succedant. Etenim, vt constat ex dictis *hac disq.* & sæpè decursu Operis attingemus, Voto Paupertatis Clericorum Fratrum non derogatur, eo quod ex licentia Ordinis annuos redditus, quo ad vsum absque proprietate, obtineant; quod idem contingit in Equitibus Ordinis D. Ioannis, qui satis amplis redditibus gaudent.

105 Dices, Tridentinum *sess. 25. cap. 2. de Regular.* præcipit, nullum Regularem possidere, etiam nomine Conuentus, bona immobilia; & nullum Superiorem posse subditis concedere bona stabilia *etiam ad vsumfructum, vel vsum, vel administrationem, aut Commendam.* Et addit, ita eis permittendum esse vsum bonorum mobilium, vt nihil superfluum ipsis concedatur, nec permittatur pretiosa suppellex, statui Paupertatis, quem professi sunt, non conueniens. Hunc Tridentini locum doctè versat Basilius Legionensis *in varijs disput. 1. par. quæst. 9.* Et ibi *cap. 5.* inuehitur contra Religiosos, qui supellectili pretiosa cellas exornant, designatque, quęnam sit intelligenda pretiosa suppellex, ac Religiosis illicita. Et *cap. 4.* rectè ait, duo in præsenti esse expendenda; alterū, quod ex vi natiua voti paupertatis oritur, nempè abdicatio proprietatis, & dominij, ac item vsus abiq; licentia; (quod tamen immutari, aut dispensari potest à Pontifice quo ad plura, vt cernitur respectu Equitum Ordinum Militariū, qui proprium retinent, præter Equites D. Ioannis.) Alterum, quod ex iure positiuo dimanat. Ostendit autem, esse ius nouum positiuum, quod à Tridentino stabilitur, cum ante illud liceret Religiosis, annuos redditus habere ex licentia Prælati, & contrarium à Concilio decernatur. Indè iudicat, non posse Religioso à Superiore permitti id, quod est contra natiuam obligationem Voti paupertatis; Attamen potuisse per consuetudinē abrogari illud ius nouum Tridētini quo ad annuos redditus; & sic hos de facto haberi à Religiosis Viris, & à Monialibus. Ex qua doctrina assero, Clericos Fratres Militares posse eos annuos redditus habere tum ex bonis, tū ex Beneficijs, aut Dignitatibus, vel Muneribus, Ordinibus consentientibus; cum id iam consuetudo præcripserit, & ipsi Pontifices annuant, dum eis concedunt, & designāt Beneficia ipsorum Ordinum, & dispositionē bonorum, quin & testamenti factionē Fratribus Clericis Iacobæis; & confirmant Statuta, ac Definitiones, in quibus hi redditus, & dispositiones præscribuntur. Huic doctrinæ subscribunt P. Th. Sanch. & alij, quos refert, & sequitur Diana *1. p. tr. 6. res. 32*

Doctrinam *in hac q.* traditā exornat, & confirmat perdoctus F. Ludouicus de Conceptione *in examine Veritatis moralis tract. 2. cas. 20. n. 11. pag. 170.* Verùm ex P. Thoma Sanchez, & ex Emanuele Rodriguez addit, posse Religiosum, & eius nomine Monasterium, succedere in Maioratum, quamuis Institutor Maioratus petierit, suum nomen, & Insignia retineri; Quod ait, fuisse iam decisum in Regio Senatu Pinciano. Vlteriùs docet ex Molina, Angulo, Rodriguez, Gutierrez & P. Thom. Sanchez, eum, qui instituit Maioratum ex tertio bonorum, non posse excludere Religiosum, casu quo non supersint alij descendentes. Rursùs ex eodem P. Thom. Sāch. & alijs tenet, per solam præscriptionem, adhuc immemorialem, si per Instrumenrum publicum non constet, non fore præsumendam clausulam excludentem Religiosos,

aut

aut Clericos. Demùm *ibi ex numer.* 11. cum pluribus Authoribus, necnon Doctoribus sapientissimis Complutensib⁹, qui subscripserunt, tuetur, casu quo Religiosus renuntiauit Maioratum in fratrem, mortuo patre, & abq; liberis fratre ipso, non successurum fore in eum Maioratum alium fratrem, vel sororē, in cuius fauorem non renuntiauit, sed ipsum Religiosum, ac eius nomine Monasterium, seu Religionem. Quæ omnia profecto mihi probantur, vt veritati consona; nec repeto probationes, & fundamenta, quia ab eo Authore eruditè euoluuntur.

Quæstio 11. *An ex vi Voti Paupertatis tenantur Equites Militares ad tradendum bona sua, etiam patrimonialia, Ordini, aut Regi, vt Administratori, si ab eis poscantur?*

106 AFFIRMATIVAM partem latè tuentur Ayala *in explicat. Regul. Ordin. Diui Iacobi, cap. 3. fol. 3.* Didacus Mota *de Confirmat. Ordin. Diui Iacobi, lib. 2. cap. 2. §. 17. & §. 26.* Vbi tenet, posse Magistrum Ordinis bona Equitum in vsus pios conuertere; & simul suadere conatur; dominium bonorum ab illis non retineri. Verùm iã statuimus, Equites Militiarum gaudere dominio suarum facultatum, & illud stare cum Voto Paupertatis, & cum essentia Religionis, etiam si Religiosi stricte iudicentur. Ex dictis ergo in præcedentibus huius dubij decisio est colligẽda, & tenenda quidem ea pars affirmatiua, adhibita expositione, & limitatione, quam contentanee ad nostram doctrinã præscribemus.

107 Igitur verum Paupertatis Votum ab Equitibus emittitur, quod affert secum dependentiam à Magistro Ordinis in dominio, & vsu bonorum; nec enim est excogitabile aliquid minus, quod per id Votum offeratur; nec eà oblatio est fictitia, aut quędam præcisa ceremonia, vt ex terminis cuilibet rem perpendenti constabit. Hinc fit, quòd si casus detur, in quo Magister ad Ordinis vtilitatem bonis illis indigeat, valeat ea expendere in vsus necessarios; aliàs inane, & frustraneum esset Votum, & ea dependentia solùm daretur nomine tenùs, si quidem in nullo casu posset Eques suis bonis nudari, & ea valeret retinere, atque eis vti, adhuc renuente, & contradicente Magistro. Vel dicat mihi aliquis, si in omnibus euentibus Eques ita retinet dominium bonorum, vt nequeant ab eo tolli, in quo consistit dependentia eius dominij? in quo Paupertatis Votum? Sanè non consistit dumtaxat in conficiendo Inuentario, & poscenda facultate ad vtendum bonis: nam, si id Inuentarium, & facultas innuunt, dominium ipsum esse dependens a Magistro, erunt quidem solummodò quædam exterior ceremonia, qua deficiente adhuc, & negata ea licentia, poterit Eques vti suis bonis, dum eorum dominium sit à Magistro independens. Quin hæc dependentia ex Inuentario, & petitione licentię satis colligitur; nam licentia potest negari ob causas iustas, & tunc vsus bonorum non esset licitus; aliàs ea licentiæ petitio nihil ad Votum Paupertatis conduceret, cum potiùs esset contra Votum, si quis, negata sibi licentia vtendi bonis, eis vteretur; ergo ea bona ita sunt à Magistro dependentia, vt ille possit de eis disponere, si quidem Equiti valet ex causa iusta vsum eorum negare.

108 Id validè probatur ex formula poscendi à Rege licentiam, & conficiendi Inuentarium; ea enim esse solet; *N. Cauallero del Orden de N. suplica à vuestra Magestad, le mande dar licencia, para poder distribuyr, y administrar este presente año todos los bienes, que tiene, asi de patrimonio, como intuito de su persona, y de la Orden, y rayces, muebles, y semouientes, &c.* Hæc licentia ex vi Voti Paupertatis poscitur; ergo ex eadem vi, si negetur, non poterit Eques de suis bonis disponere; Eatenùs autẽ valet ei dispositio negari, quatenùs Magister de eis disponere indigeat; Verbaque ipsa denotant dependentiam in dominio.

109 Confirmatur, nam in Statutis Ordinis D. Iacobi (nec dominium in alijs Ordinibus Militaribus est minùs dependens, quã in eo) editis anno 1503. *cap. 1. tit. 1.* asseritur; *Si alguno negare alguna cosa en su memorial de lo que tuuiere,*

que por el mismo hecho pierda, lo que así negare. En ab Ordine, iusta quadam de causa, tolluntur bona Equitum in Inuentario non præfixa; ergo, interueniente iusta causa, possunt Magister, & Ordo bona Equitum tollere, & de eis disponere. Nec quidquam circa Votum Paupertatis immutatum est in prædicto Ordine D. Iacobi, sed eo modo, quo tunc vigebat, nunc viget. Adhuc post relata verba in præfatis Statutis alia sunt clariora, quæ nostri Reges, vt Adminastratores perpetui Ordinum proferunt; nempè, *Declaramos, que podamos dar los tales bienes à otra persona, ò personas dela misma Orden, ò mandarlos gastar en cosas pias, è que no sean dados à persona seglar, ni gastados en vsos profanos.* Dices: ea bona tolli in pœnam culpæ, sicut à sæculari possent bona auferri in pœnam delicti. Contrà; nam id ipsum ostendit, bona ita esse dependentia à Magistro, & Ordine, vt nisi ea dependentia in Inuentario manifestetur, possint tolli, quasi retenta, inuito Ordine, & Magistro; Ecce ergo culpa, in cuius pœnam præfigitur ablatio bonorum, innuit, eorum dispositionem esse penes Magistrum, & Ordinem; alias non esset leuissimæ culpæ proportionata pœna; cum ablatio bonorum ex se supponat grauem culpam, & delictum; nec ea pœna propter leuem culpam sit imponenda. Quod firmatur ex doctrina *superiùs* stabilita, nempè Inuentarij omissionem non esse peccatum; vnde, nisi bonorum dispositio penes Ordinem, & Magistrum esset, non posset ea pœna infligi; quæ tamè ideò iustè infligitur, quia violantur Statuta, & ostenditur animus nō subijciendi bona Magistro; qui animus est prauus, & Voto paupertatis repugnans. Assertum traditum docet Nauarrus *in apol. de reddit. quæst. 3. num. 13.* Magister Isla, & Ayala *in Commentar. Reg. Ordin. D. Iacobi.*

111 Quod rursùs stabilitur, nam Pius V. reuocauit Equitibus Militaribus facultatem testandi de suis bonis, quam eis restituit Gregorius XIII. ad instantiam Regis nostri Philippi II. ergo Equites non ita independentia sua bona possident, vt non possit eis dispositio restringi, aut etiam negari, si quidem Pius V. testamenti factionem eis prohibebat, quam non posset prohibere, nisi essent Voto Paupertatis obstricti, & possiderent bona cum dependentia à Prælatis, & consequenter à Pontifice, qui est omnium Religionum Generalissimus. Quin olim (quod iam ab ipso Ordine reuocatum est) in Statutis Ordinis Diui Iacobi editis anno 1503. *titul. 48. fol. 42.* asserebatur; *Los bienes immobiles, que dejaren los Freyles de nuestra Orden, que murieren sin hijos legitimos, que queden libres, y exemptos para la dicha nuestra Orden, y dellos no puedan mandar, testar, ni disponer à persona alguna; que sea, de alguna manera; por que todo lo que el Religioso adquiere, à su Orden lo adquiere.* Quę verba pro sua doctrina allegat Nauarrus *in propugnaculo Apologiæ de reddit.* Et quamuis nunc in omnia bona Equitum Militarium succedant hæredes ab intestato; tamen cernitur, id ab Ordinibus pependisse, & in Ordine Diui Iacobi, in quo Equites potuerunt à prima Institutione contrahere nuptias, (estò Magistri Ordinis per longum tempus non duxerint vxores, vt ostendit Mota *vbi suprà; lib. 2. cap. 1. §. 5.*) restrictam fuisse testandi potestatem, & bona immobilia eorū, qui sine filijs legitimis decedebant, Ordini fuisse applicata, quod fieri non potuisset, nisi bona dispositioni Ordinis, & Magistri subiacerent, hisque liceret, ea ab Equitibus abdicare.

112 Obtuandum tamen est, non posse Magistrum, aut Ordinem pro libito facultates ab Equitibus abstrahere; illi enim solùm emittunt Paupertatis Votum iuxtà Regulam, & Statuta ipsorum Ordinum, & non aliter; sicut & Votum Obedientiæ; quare, sicut ex vi Voti Obedientię non tenentur obedire Prælatis, nisi in his, quæ sunt iuxta Regulam, & Statuta; ita nec ex vi Voti Paupertatis debent abdicare à se bona, nisi in ordine ad res spectantes ad ipsos Ordines. Hinc, si Rex ad bella propria Ordinum Militarium, & in quibus ex Instituto Equites militare tenentur, vel ad defensionem ipsorum Ordinum, iurisdictionis, ditionum, priuilegiorum, & similium, seu ad alia valdè Ordinib⁹ necessaria, vel vtilia, indigeret bonis Equitū, hi tenerentur ea tradere; in quo seruanda foret æquitas, & iustitia distributiua. Hinc autem prouenit, aliquando ab Equitibus Militaribus posci, & accipi aliquas pecuniæ summas pro sumptib⁹ bellorum; quę praxis nostram roborat doctrinam. Casus verò rarus euenire, aut fingi posset, in quo non solùm aliqua

pars

pars bonorum, sed maxima eorum portio, aut integra summa esset necessaria, in quo idem foret asserendum; sed non videtur practicus euentus, omniaque alia media essent tentanda, antequam ad id deueniretur.

113 Oppones contra assertum, sequi exinde, posse destitui bonis familiam Equitis Militaris, & vxorem, ac liberos inopia premi, quod iniquum esse, apparet. Respondeo, tum id raro posse contingere; tum Magistro, & Ordini incumbere, familiæ Equitis prouidere, ac necessaria suppeditare. Nec enim res ad eas est angustias redigenda, vt nec ipse Rex, nec Ordo valeant subuenire familiæ; nam, si is casus contingeret, nullum ex sequela sequeretur absurdum; Sicut, si Regni extrema necessitas exigeret, vt Rex ad illud defendendum bona à suis vasallis exposceret, & belli sumptibus applicaret, aut tanquam dominus vtens dominio alto, & supremo, ea bona insumeret, ad res omnino necessarias, dum non posset ea cõpensare, vasalli suis bonis priuarentur, & familiæ ad inopiam peruenirent, absque absurdi nota. Idem euenit in nostro casu; ac ex exemplo allato constat, posse esse dominium bonorum in Equitibus, & simul in Magistro, & Ordine ius ad vtendum eis bonis, si necessitas, aut ingens valdè vtilitas exposcat; sicut vasalli cæteri dominio bonorum suorum gaudent, quod non repugnat iuri, quod in ea bona Rex ipse, vt supremus dominus, habet.

114 Replicabis, id vergere in præiudicium tertij, nempè filiorum Equitis Militaris, quibus, si non sint ex eodem Ordine Regulares, non videtur posse bona patrimonialia subtrahi. Respondeo, etiam in grauissima necessitate, si Rex accipiat bona vasallorum, subtrahi filijs; quippe in vno, & alio euentu propter commune bonum non attenditur commodo speciali; sic suadente ratione, & recto regimine Reipublicæ, & Communitatis. Deindè, vt præiudicio occurratur, satis prouidetur, si Magister, & Ordo filijs Equitum prospiciat, & decrementa bonorum, prout res patiantur, compenset.

115 Vrgebis, si bona Equitis sint Maioratus, de eorum natura esse, vt ad filios transferantur, idque institutorem ipsius maioratus expressè voluisse, quare ea non videntur posse ad Ordinem transferri. Respondeo, vrgentiorem causam, ac necessitatem requiri, vt hæc bona ab Equite tollantur; eam scilicèt, quæ sufficeret, vt Rex à vasallo seculari bona maioratus immobilia tolleret; quo casu, rarò contingenti, sicut ex hoc secundo nullum consurgeret absurdum, ita nec ex primo. Instabis adhuc, virtutem in mediocritate cõsistere; extremum autem est, & inordinatum, quod Eques paterfamilias teneatur ex vi voti paupertatis sua bona tradere, indeque nec ipse, nec familia habeant, vnde vitam commodè transigant, ipsa naturæ iura violando. Respondeo, extrema sanè esse fugienda; non tamen esse extremum, neque inordinatum, quod bona tradantur in obsequium Dei, Fidei, Ecclesiæ, & Religionis, quando aliundè non potest damno occurri, vt docet D. Thom. 2. 2. *quæst.* 32. *art.* 6. quia damnum publicum priuato damno præponderat, & bonum cõmune vtilitati speciali; naturę enim iura, & ratio pro bono publico præ priuato militant.

116 Nec cum restrictionibus appositis quidquam durum præfert assertio; tum quia non adeò emollita defenditur à Didaco Mota *vbi suprà*, & ab alijs; tum quia ex se, Iure communi inspecto, bona, quæ Equites Professi adquirunt, Ordini forent adquisituri (siquidem quæcumque adquirit Monachus, Monasterio adquirit) nisi ipse Ordo renuntiasset, & Pontifices approbassent; de quo videndus Cardinalis Bellarminus *lib.* 2. *de Monachis*, *cap.* 43. Quid ergo mirum, quòd Ordo ipse, & Magister possint in euentibus positis bona, adhuc patrimonialia, & immobilia ab Equitibus Professis abducere? Sanè omnia absurda, & incõmoda, quę nunc proponũtur, validiorem haberent vim, si Ordines Militares non renuntiassent iuri suo, nec Pontifices dispensassent; quod potuit contingere.

118 Cæterùm doctrina tradita locum non habet in Equitibus Nouitijs, qui in odiosis nomine Religiosorũ non veniunt, nec Votum emiserunt Paupertatis, ex vi cuius teneantur bona à se abdicare, quatenùs Equites Militares sunt; nam, quatenùs vasalli Regis sunt, etiam Rex est bonorum supremus dominus, & in extremis Regni necessitatibus

tatibus potest eorum bonis vti, iure dominij alti, supremi, & excellentiæ. Ex æquitate autem, si Ordo, aut Rex, tanquam Administrator, exigat ab eis aliquid, debent prompto animo tradere; tum quia honorem, & commodum in Habitus Militaris gestatione sentiũt, nec nimium est, si aliquod onus ad vtilitatem ipsius Ordinis vergens experiãtur, tum quia, cum suscipiunt Habitũ, tacitè consentiunt hisce oneribus subeundis, quæ communia esse Professis, & Nouitijs consuetudo, & praxis ostendunt, cui consuetudini subijciuntur; Indè cernimus, non fieri discrimen inter Equites Militares Professos, & Nouitios, dum aliquod subsidium pro belli sumptibus soluendum in Ordinibus Militaribus designatur, ac distribuitur.

119 Multò potiori iure ea, quæ tradidimus, aptanda sunt Clericis Fratribus Militiarum, qui strictiorem Voti paupertatis obseruantiam profitentur. Et quidem hi, dum intra Communitatem degunt, quidquid adquirunt, Monasterio adquirunt; speciali que, aut generali licentia Prælati, seu Ordinis indigent, vt de his, quæ habent, disponant, non secùs ac in Religionibus non Militaribus; quòd si ibi obeant, nequeunt de bonis disponere, sed ea Ordini adquiruntur. Dum autem extra Claustra versantur, aliqui possunt testari, vt Iacobæi redditibus Ecclesiasticis gaudentes; alij verò neutiquam; Et ex his aliqui possunt de bonis immobilibus per vltimam voluntatem disponere, vt Priores formati in Ordine Calatrauæ, alij verò non possunt; De quibus aliqua libauimus *hac disquis.* & plura dabimus *disquisit.* 15. Quod si Iacobæi ab intestato decedant, aut cæteri absque dispositione bonorum, vel non legitimè, & iuxta præscripta Ordinum testentur, seu de bonis disponant, Ordines succedunt in eorum bona, quorum Clerici Fratres proprietate non gaudent, vt *in superioribus* stabiliuimus. Quæ omnia satis apertè demonstrant, Ordinem, & Magistrum posse ea bona in vtilitatem vrgentem ipsius Ordinis applicare, & insumere, cum necessitas, ratio, & æquitas postulent; & tunc quidem nihil proprium ab eis auferent, sed vsum, & facultatem disponendi illis præstitam subtrahent.

Disquisitio 5. De Voto Castitatis Ordinum Militarium.

Quæstio 1. Ad quid teneantur Equites Militares ratione Voti Castitatis?

1 EQVITES Militiæ S. Ioannis, & Fratres Clerici omnium Militiarum emittunt Votum absolutum Castitatis, sicut cæteri Religiosi non Militares, atq; adeò par illis, ac his, incumbit obligatio seruandi ipsum, ita vt quidquid contra Castitatem delinquant per actus exteriores, aut etiam per interiores dumtaxàt, sit peccatum sacrilegij. Idq; Votum eos reddit incapaces ad contrahendum matrimonium, & est impedimentum impediens nuptias contrahendas, & dirimẽs contractas.

2 Cæteri Equites Militares solùm emittunt in Professione Votum Castitatis coniugalis, ita vt possint cõiugium contrahere; vel, si iam sint matrimonio coniuncti, valeant in eo permanere, vxoremque cognoscere, ac si Votum non emisissent; eaque mortua, ad alias nuptias transire. Attamen ratione huius voti tenentur abstinere ab omnibus actibus interioribus, & exterioribus contra Castitatem, respectu cuiuscumque alterius, præter vxorem, non aliter ac cæteri, qui Votum absolutum Castitatis emittunt. Quare quidquid inhoncstum patrent, interiùs, vel exteriùs, erit peccatum sacrilegij contra Votum emissum, quo se Deo obstrinxerunt, (excepta licita consuetudine coniũgij) ad omnimodam puritatem. Hinc, pro praxi, Confessarij interrogent Equites Militares suam conscientiam expiantes in Confessione, an sint Professi? Vt indè dignoscant circunstãtiam sacrilegij, quæ mutat speciem, & opponitur virtuti Religionis, in peccatis contra Castitatem. Quod etiam debent interrogare ab Equitibus Militiæ S. Ioannis, & à Fratribus Clericis Militiarum; nam potest contingere, eos nõ adhuc esse Professos, & Clericos Fratres non esse Ordine sacro initiatos, simulque Nouitios; quo casu in peccatis contra Castitatem non interuenit circunstantia sacrilegij. Quin & ipsi Equi-

tes

tes sunt monendi, vt suam Professionẽ in Confessione explanent, si peccata cõtra Castitatem commiserint, vt sic omnes circunstantias aperiant.

3 Inquires primò, an, si Eques cum ipsa sua vxore aliquid illicitum cõtra Castitatem peragat, leuiter, aut graiter, iuxta qualitatem actionis, committat sacrilegiũ, leue etiam, vel graue iuxta naturam peccati? Respondeo affirmatiuè. Etenim, dum Castitatem coniugalem vouit, solùm excepit eos actus coniugales, qui liciti sunt, non autem eos, qui ex se sunt illiciti; cum animus vouentis is sit, vt se obstringat nouo vinculo ad non patrandum ea, quæ alia lege diuina tenetur vitare. Id patet; nam is, qui vouet Castitatem absolutam, obligat se ad duo, nempè ad abstinendum ab actibus coniugalibus, qui aliundè ei erant liciti, & ad non patrandum quidquam contra virtutem Castitatis, quod ex se sit prauum, addens sibi nouum vinculum, prẽter legem diuinam, ad id præstandum. Is verò, qui vouet Castitatem coniugalem, non obstringit se ad abstinendum ab actibus cõiugalibus, aliundè sibi licitis, in quo differt à primo; obligat se tamen ad abstinendum ab alijs, aliundè sibi non licitis, sicut primus, à quo in hoc non discriminatur. Vnde in his actibus illicitis cum coniuge, iuxta eorum grauitatem, eodem modo peccat contra Votum, ac si illud esset Castitatis absolutæ. Nec disputo nunc, qui actus inhonesti cum vxore sint peccata grauia, vel leuia; nam hęc quęstio communis est omnibus cõiugatis, quamuis Votum nõ emiserint. Scio, aliquos actus esse peccata grauia indubitanter; alios verò esse sub disputatione Authorum; Nostra autem assertio supponit hanc quæstionem, quæ non est specialis ad Nos spectans, idque pronuntiat, esse peccatum sacrilegij actum inhonestum illicitum cum vxore propria respectu eius, qui vouit Castitatem coniugalem.

4 Quod firmatur. Ille actus illicitus non continetur sub Castitate cõiugali; ergo continetur sub materia, ad quam tendit Votum Castitatis coniugalis. Antecedens supponitur; nam si ille actus est illicitus coniugibus ipsis, nequit contineri sub licentia liberè vtẽdi coniuge, quæ sola licentia, & facultas excipitur à Voto Castitatis coniugalis, & cætera sub illo comprehenduntur. Nec quis dubitabit de eo, si introspiciat attentè, quid ille voueat; Habet enim se, ac si expresè enuntiaret; *Præter coniugium, & actus licitos illius, voueo omnimodam Castitatem.* Si autem illi actus illiciti non essent contra Votum, haberet se, ac si diceret; *Præter coniugium, & actus licitos, & illicitos cum coniuge, voueo Castitatem*; Quod Votum nec emitti ita potest expresè; nec prætereà ita emittitur Votum Castitatis coniugalis, vt nihil decernatur de actibus illicitis cũ coniuge, & nec sint materia excepta, nec inclusa in Voto; nam, si dicatur esse omissam; id valet perindè, ac si esset excepta; quare dixi, non posse emitti expresè Votum excipiendo eos actus. Etenim, licèt quis valeat, cum voluntariè emittit Votum non absolutum Castitatis, comprehendere aliquam materiam determinatam, & non aliam, v. g. vouens non accedere ad fœminam vxoratam, omittens alia, quæ diuina lege prohibentur, ipseque, licèt non habeat propositum ea committendi, non vult se ad id nouo vinculo obstringere; Attamen in nostro casu non est liberum vouenti, hanc, aut illam materiam excludere; sed hoc ipso quòd in Ordine Militari velit Professionem emittere, tenetur ad comprehendendum sub Voto Castitatis omnem materiam, præter licitam coniugij; sicut cæteri Religiosi, si velint in suo Ordine profiteri, non possunt pro libito, hanc, vel illam materiã vouere, sed tenentur omnes, nulla excepta, sub Castitatis Voto absoluto cõplecti.

5 Inquires secundò, an Eques Professus peccet contra Votum Castitatis, si habeat delectationẽ morosam, quæ non sit respectu vxoris? (Nam de hac dubium est commune alijs Voto nõ obstrictis?) Hoc dubium æquè militat respectu omnium, qui Votum Castitatis emittunt; sed quia est valdè practicum, non absque vtilitate erit in præsenti decidendum. F. Eusebius de Herrera *in dicis. moral. status Religos. decis. 6. de Castitate, §. 9.* docet eam delectationem, qua quis cogitans in rebus Venereis delectatur deliberatè, quin tamen consentiat in aliquem actum eiusmodi, vt à se patrandum, non esse contra Votum. Mouetur, quia is habet propositum seruandi suum Votum, quin consentiat

sentiat in actum, quo illud violetur; ergo in ea delectatione contra Votum nõ delinquit; Sicut, si quis vouisset ire Hierosolymam, & delectaretur in quiete, ac otio, quo in sua domo gaudet, quin consentiret in actum, seu deliberationem non eundi, non peccaret in ea delectatione contra Votum.

6 Sed ab hoc vltimo incipiendo, vt paritatis imbecillicitas cernatur, sic insto. Illa delectatio in quiete, & otio, quo quis domi suæ gaudet, non est peccatum mortale; ergo nec delectatio morosa est peccatum mortale, præscindendo vtrobique à Voto. Valetne consequentia? Neutiquam sanè, & ipsè Herrera tenet, eam delectationem morosam esse peccatum.

7 Exindè ergo probatur contrarium assertum, quod est tenendum. Ea delectatio morosa est peccatum lethale contra virtutem Castitatis; non enim est alia virtus, cui proximè specialiter opponatur; ergo qui emisit Votũ Castitatis, peccat contra Castitatem, cum morosè delectatur; ergo contra Votum, siquidem vouit seruare Castitatem, quam non seruat, seu contra quã peccat.

8 Explicatur, præstando disparitatem argumento contrario Qui vouet ire Hierosolymam, solùm vouet eũ actum exteriorem eundi, quin voluntariè velit eum impedire; Cum quo stat delectatio in quiete domestica absque proposito versandi semper in illa. At qui vouet Castitatem, vouet eam seruare interiùs, & exteriùs, & non solùm nõ frangere illam per actus exteriores, sed nec per interiores, adhuc non ordinatos ad externos; nam cum hi omnes actus sint contra Castitatem, dum hæc vouetur, simul necessariò vouetur abstinentia ab illis. Quare implicantia est in propositione assumpta in argumento opposito, nempè eum, qui morosè delectatur in rebus Venereis, habere propositum seruandi suum Votum; nam, dum sic delectatur, non seruat, siquidẽ operatur contra Castitatem in eo actu, & ipse vouit seruare Castitatem. Non enim est idem, habere propositum v. g. non peccandi cum fœmina, & seruare Castitatem; nam cum eo proposito stat violatio Castitatis. Ratio à priori est; nam, cum quis teneatur ad plures diuersos actus pertinentes ad vnam virtutẽ, & sub illa contentos, etiam si proponat seruare omnes præter vnum, in eo vno operatur contra id, ad quod tenetur. Vouens autem Castitatem tenetur ad vitandos omnes actus prauos contra Castitatem, vt videtur manifestum ex terminis rectè introspectis; delectatio autem morosa est contra virtutem Castitatis, vt etiam ex se liquet; ergo ex voto tenetur ad eam vitandam.

9 Hæc conclusio, quam certissimam censeo, docetur à P. Leisio *de iust. & iur. lib. 2. cap. 42. dub. 9. n. 46.* P. Vazquez, *in 1. 2. tom. 2. disp. 122. cap. 2.* P. Reginaldo *in praxi fori pœnit. tom. 1. lib. 2. cap. 2. sec. 3.* Bonacina *de matrim. quæst. 4. punct. 8. num. 18.* Diana, & pluribus alijs; Id ipsum senserunt olim omnes Salmanticenses Magistri super hoc dubio consulti.

Inquires, an filij Equitum Militarium Professorum sint sacrilegi? Affirmatiuè respondent Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. q. 13. art. 2.* & Diana *part. 3. tract. 2. res. 30.* Ex quorum sententia hi filij ex parentibus solutis habiti non legitimarentur per subsequens matrimonium, sicut non legitimantur adulterini, & incestuosi; nec iudicarentur filij naturales in ordine ad successionem Maioratuum, & bonorũ, quorum possunt filij naturales esse capaces. Verùm opposita sententia est verior; quam docent Didacus Mota *in reg. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 20. num. 12.* & Ioannes Gutierrez *in qq. Canonic. lib. 2. quæst. 111.* Et colligitur ex illo principio, quòd iudicandi sunt filij naturales hi, qui habiti sunt ex parentibus nullo impedimento dirimente impeditis tempore natiuitatis, aut conceptionis, ad matrimonium contrahendum; Quod principium exornat F. Ludouicus à Cõceptione *in examine verit. moral. fol. 269 n. 4.* Equites autem, adhuc Professi, & soluti, nullo impedimento dirimente prepediuntur; Eorumque Votum Castitatis, non est legitimè solemne (etsi substãtialiter sit solemne, vt ait Basiliꝰ Legionensis *de matrim. lib. 7. c. 9.*) quatenùs non cõprehendit totam materiã Castitatis; Indè ergo, licèt Eques Professus sacrilegium patret, dum extra nuptias filium generat, sicut patraret alius Vir solutus, & Voto simplici Castitatis obstrictus, tamen filius non est sacrilegus, sicut non esset sacrilegus filiꝰ

eiusmodi

eiusmodi alterius Viri; Nam sacrilegi solùm sunt, qui procreantur à Religiosis Voto Castitatis totalis, & ex omni parte legitimè solemni obstrictis. Quare hi filij Equitum legitimantur per subsequens matrimonium, & reputantur naturales, ac vt tales, in bona, & Maioratus succedunt, nempè in eos, quorum sunt capaces. Quod praxis confirmat, ac sic in Tribunalibus per sententias communiter decernitur.

Quæstio 2. An, si Eques Militaris vouisset in Professione Castitatem absolutam, esset validum Votum?

10 SVPPONO in primis, solemne, ac validum fuisse Votum Castitatis absolutè emissum ab Equitibus Calatrauæ, & Alcantaræ, antequam Apostolica Sedes statuisset, vt id votum esset dumtaxàt Castitatis coniugalis. Nec tunc sanè dispensauit cum his, qui iam in Professione Votũ Castitatis absolutæ emiserant, sed cum sequentibus, qui de postero in his Ordinibus Professionem facerent, vt constat ex Bullis Pontificijs. Sic extat in Bulla Pauli III. quæ incipit *Romanus Pontifex*, expedita anno 54. Habeturque in Bullario Ordinis de Alcantara *pagin.* 153. Indè, vt liquet ex prædicta Bulla, etiam coniugati in Ordines Militares admitti possunt. Et à tempore Eugenij IV. Equites Calatrauenses potuerunt contrahere matrimonium cum virgine, dummodò ad secundas nuptias transire non possent; idque impetrauit Don Ludouicus de Guzman Magister Ordinis. Postmodùm absolutè potuerunt nuptias cum qualibet fœmina contrahere. Deinde suppono, si de facto Eques in Professione volũtariè emitteret Votum Castitatis absolutæ, id non foret solemne, nisi pro ea parte, qua in eo includeretur Votum Castitatis coniugalis. Etenim solemnitas constituitur ex traditione, & acceptatione Prælatorum, Prelati autem non acceptant nisi id Votum, quod à Pontificibus est stabilitum, & in Statutis Ordinum præfixũ ad Professionem, & ad statum, quem Equites assumunt; aliàs liberum esset Prælatis acceptare alia diuersa Vota in Professione simul emissa, & ad statum propriũ vouentis non spectantia, quod ex se cernitur absurdissimum. Dices, saltem in Bulla, in qua Ordini Alcantarensi commutatum est Votum Castitatis absolutæ in Castitatem coniugalem, liberum relinqui Equitibus, emittere Votum Castitatis absolutè, cum dumtaxàt asseratur, quòd illi non teneantur, nec inuiti cogantur ad vouendum Castitatem absolutam. Respondeo, liberum esse illis, sicut cæteris omnibus, Castitatem absolutam vouere, sed non ita, vt id Votum sit solemne, & constitutiuum sui proprij status. Vota enim constituentia illum sunt fixa, & determinata; non vaga, hæc, aut illa; Determinatum est autem à Sede Apostolica Votum Castitatis coniugalis.

11 Ad quæstionem respondeo, si Votum illud emittatur ab Equite in Professione, animo se obligãdi ad illud, sicut posset extra Professionem liberè emittere, & per accidens tunc emisit, ita vt non per errorem operatus fuerit, iudicans, id Votum esse essentiale ad professionẽ, aliter nõ emissurus illud; Eo, inquam, casu, fore validum Votũ. Ex præiactis patet. Nam Eques Militaris non tenetur nuptias contrahere; ac liberè potest extra Professionem vouere Castitatem absolutam validè; & accidentale ad Professionem fuit, quòd tunc eam voueret; igitur validum fuit Votum; sicut, si tunc feruore spiritus ductus vouisset quotidie audire Sacrum, quin censeret, id Votum esse necessarium ad Ptofessionem, sanè voueret validè; non enim est caput, vnde infirmentur hæc Vota.

12 Sic censeo, exponendum fore Basilium Legionensem *lib. 9. de matrim. cap. 7. à num.* 8. asserentem, Equites Diui Iacobi non posse emittere Votum Castitatis perpetuæ, & absolutæ, &, cum quidam Eques in Professione illud emisisset, & de eo fuisset agitatum in Capitulo eius Ordinis habito Matriti anno 1600. & consultus fuisset idem Basilius, respondit, inualidum esse eiusmodi Votum. Etenim arbitror, locutum fuisse in sensu libato in nostra resolutione, nempè quòd Eques nõ per accidens, & concomitanter illud Votũ in Professione emiserit, sed vt essentiale, necessarium, & constitutiuum sui

status;

status; Quo casu inualidum est, cum sit emissum per errorem. At quis abstulit ab Equitibus facultatem emittendi, si velint, votum simplex Castitatis absolutæ, quod est pium, ac honestum? Fateor, illud irritari posse à Prælatis, si Equites censeantur stricte Religiosi; sicut possunt similia Vota subditorū Regularium non annexa statui Religioso à Superioribus irritari; at, dum non irritantur, valida sunt.

Quæstio 3. An Matrimoniū ratum dissoluatur per Professionem Equitum Militarium Ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani?

13 FACILE hoc dubium diluetur, si breuiter præiaciantur principia, quæ latè ab Authoribus discutiuntur, & probantur. Votum solemne in Religione emissum est vnum ex impedimentis impedientibus, & dirimentibus matrimonium; ita vt, si post emissam Professionem quis tentaret contrahere nuptias, hæ forent inualidæ, vt definitum est in *Clementina vnic. de consanguin. & in Trident. sess. 24. can. 9.* Idem est, post emissa Vota simplicia in Societate Iesu post biennium Nouitiatus, vt definiuit Gregorius XIII. in Bulla, *Ascendente Domino.* Eādem vim inualidandi matrimonium habet Votum solemne Castitatis emissum in receptione Ordinis Sacri, & eamdem haberet aliud simile Votum Castitatis solemne, si extra prædicta institueretur de nouo ab Ecclesia, vt cum alijs docet P. Thom. Sanchez *lib. 2. de matrim. disp. 18.* Disputant autem Authores, an sit inualidum iure naturæ, vel Ecclesiastico matrimonium initum post Votum solemne Castitatis, quod ad præsens, necessum non est, ventilari.

14 Post matrimonium ratum, & consummatū, si coniuges, aut alter ex illis ex mutuo consensu ingrediatur Religionem, & Professionem emittat, matrimonium nō dirimitur, vt constat *ex cap. si quis coniugatus, 27. quæst. 2.* Vnde alter ex coniugibus, quamuis nō fiat Religiosus, non potest alias nuptias cōtrahere, cum sit adhuc ligatus; Esto, emissa Professione, non valeat copulari suæ coniugi non potenti iam petere, nec reddere debitum; Et quidem coniux consentiens, vt alter in Religione Professionem emittat, cedit iuri, quod erga illum habet.

15 Post matrimonium autem ratum, ante eius consummationem, datur bimestre vtrique coniugi, vt possit, si velit, Religionem ingredi quilibet ex illis, etiam altero inuito; vnde licitè intra id tempus potest negare debitum, & Religioni suum nomen dare. Quòd si id præstet, & emittat Professionem, matrimonium ratum dissoluitur, vt definitur in Tridentino *sess. 24. cap. 4.* Vnde potest coniux, qui in sęculo remansit, alias nuptias contrahere, non enim durat ligamen, sed per Professionem soluitur, ante quam eas contrahere non licet. Secùs contingit, si quis post matrimonium ratum, adhuc non consummatū, sacris Ordinibus initietur; tunc enim matrimonij vinculum non dissoluitur, vt *num. præced.* dicebamus de matrimonio consummato, quod non dissoluitur per Professionem. Ita docent Authores communiter apud P. Henriquez *lib. 11. cap. 8 num. 6.* P. Valentia *tom. 4. disp. 10. quæst. 3. punct. 3.* P. Rebellum *lib. 1. sect. 2. num. 12.* Bonacinam *tom. 1. de impedim. matrim. quæst. 3. punct. 4. num. 6.* Etenim Professioni congruit dirimere matrimoniū ratum, ex priuilegio diuino, quod per Apostolos Ecclesia accepit, & retinet; Non verò congruit susceptioni Ordinis, & Voto solemni ei annexo ex iure Ecclesiastico positiuo. Vlteriùs, si, elapso bimestri, post matrimonium ratum, nondum consummatum, quis neget debitum coniugi petenti, peccabit quidem; verùm ingrediens Religionē validè emittet Professionem, ac per eā matrimonium illud ratum dissoluetur, cum hęc sit vis Professionis in Religione approbata, vt matrimonium ratum non consummatum absolutè dissoluat; vt docent P. Thomas Sanchez *lib. 2. de matrim. disp. 27.* Basilius Legionensis, Ioannes Gutierrez, Coninch, & alij passim.

16 Iam ex his quæstio proposita deciditur. Quippè Equites Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani Professionem solemnē in Religione approbatam emittunt, & in ea spondent cum alijs Votis

Votis essentialibus Votum Castitatis absolutæ, non secùs ac cæteri Religiosi non Militares; Indè si post matrimonium ratum, non consummatū quis Professionem emittat, matrimonium dissoluetur; & si post eam Professionem matrimonium contrahatur, erit inualidū; vt infertur ex doctrina prę iacta, & docent Bonacina *vbi suprà num.* 5. Ioannes Sanchez *in select. disp.* 49. *num.* 10. cum alijs ab ipso relatis; Cordoua, & Aragon, quos refert, & sequitur Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regul. quæst.* 1. *art.* 6. Mota *de confirmat. Ordin. D. Iacobi, lib.* 2. *cap.* 2. *§.* 27. *n.* 5. referens Petrum de Ledesma, Quando, & alios; Basilius Legionensis *de matrimon. lib.* 9. *cap.* 7. Vbi refert Nauarrum, Azor, & alios. Ibi etiam affert pro oppositā sententia Sarmientum de omnibus Ordinibus Militaribus secùs sentientem, ac in sui fauorem trahē tem Sotū, qui tamen id de Clericis Fratribus minimè sensit. Nec audiendus est Sarmiēto, qui periculosè fuit opinatus, & manifestè conuincitur ex dictis *in hac quæst.* & ex discussis latiùs à Basilio Legionensi *suprà*. Cum quo aduerte, aliquos Equites Ordinis D. Ioannis Professos ex dispensatione Pontificia contraxisse matrimonium; nam, vt latè ille tuetur, Pontifex potest dispensare in Votis solemnibus, cum solemnitas Iure Ecclesiastico fuerit inducta. Si verò post consummatum matrimonium emittatur Professio, non dissoluetur matrimonium quoad vinculum, sed quoad thorum. At in hoc casu, vt valida sit Professio, opus est, vt vxor consentiat, nam, si illa ignoret ingressum ad Religionem, vel per dolum consentiat, aut per metum grauem, Professio facta erit inualida. Ita in *in cap. notificasti* 35. *quæst.* 1. *cap. veniens, de conuers. coniug.* nisi in casu, quo ille possit facere perpetuum diuortium; tunc enim vxore inuita, poterit validè Religionem ingredi, & profiteri, vt docent P. Thom. Sanchez *lib.* 7. *de matrimon. disp.* 34. & 35. Gutierrez, Rebellus, & alij. Quòd si quis credens bona fide, vxorem è viuis decessisse, ingrediatur Religionem, & profiteatur, noscens postea eam viuere, debet ad illam reuerti, & reddere debitum, non autem potest petere; quia licèt Professio sit nulla; Votum tamen Castitatis obligat in ratione Voti simplicis; obstringit enim, quantum poterat se obstringere vouēs; Ita Authores relati.

17 Posse autem coniuges, post consummatum matrimonium ingredi Religionem ex mutuo consensu, cōstat, ex *cap. qui vxorem* 33. *quæst.* 5. cum vulgatis. Posse verò alterum ingredi Religionem, altero manente in sęculo, dum is sit prouectæ ætatis, & emittat Votum continentiæ, ac adsit consensus Episcopi, qui nō requiritur de necessitate Professionis, sed de præcepto, tuentur Tuscus *tom.* 5. *concl.* 147. *num.* 8. Coninch. *disp.* 25. *dub.* 6. P. Thom. Sanchez, Gutierrez, Filiucius, Syluester, Rebellus, & alij.

18 A fortiori sponsalia, etiam iurata, dirimuntur per ingressum Religionis, adhuc Professione non secuta; & potest quis ingredi, etiam altero inuito; nec, si egrediatur è Religione, tenetur ea sponsalia adimplere; Quæ, & similia videantur apud Authores relatos à Bonacina *vbi suprà, de sponsalibus, quæstion.* 1. *punct.* 5. *ex n.* 1.

19 Dicta adhuc omnino sunt aptanda Clericis Fratribus omnium Ordinum Militarium, si quidem in Professione emittunt Votum solemne Castitatis absolutę. Secùs est de aliorum Ordinum (præter Ordinem D. Ioannis) Militarium Equitibus. Nam in his non emittitur in Professione Votum Castitatis absolutæ, sed coniugalis; quare nihil circa coniugia immutatur, sed remanent Equites circa illa, ac si Professionem nō emisissent. Vnde nec sponsalia antecedentia, nec matrimonium ratum dissoluuntur; Quòd si cęlibes sint, possunt post Professionem inire matrimonium; quarè, sicut ea Professio non annullat matrimonium contrahendum, ita neque dissoluit, & sicut non irritat sponsalia post ipsam celebrata, ita nec dissoluit celebrata ante ipsam. Etenim ex eodem principio oritur, dirimere matrimonium ratum antecedens, & sponsalia præcedentia, ac inualidare matrimonium, & sponsalia subsequentia, nempè ex Voto solemni Castitatis absolutæ, & vbi Votum solùm est Castitatis coniugalis; sicut non præstat vtrumque simul effectum, ita nec vllum ex vtroque; nam seruari potest id Votum, quin matrimonium, aut sponsalia inita, vel inunda impediantur.

Quæstio 4. Exponuntur aliqua circa Votum Castitati emissum in Ordinibus Militaribus.

20 ALIQVI pro praxi casus occurrunt, quos *hac quæstione* decidemus. Primò, si Eques Militaris Professus sit vxoratus, & cum ipsa sua coniuge aliquem actum Venereum illicitum habeat, in ea culpa datur circunstantia sacrilegij, & ideò necessariò exponere debet in Confessione, se esse Professum, vt iam asseruimus *suprà ex num.* 2. & rursùs confirmatur; Etenim id peccatum est contra Votum Castitatis coniugalis ab ipso emissum, vt obseruauit Mota *in regul. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 20. numer. 9.* Quippe castitas est abstinentia ab omnibus prauis delectationibus circa Venerea, vt cum Diuo Augustino *lib. de decem chordis, cap. 3.* & Diuo Thoma 2. 2. *quæstion.* 131. *art.* 1. & 2. tradunt omnes Authores; neque potest stare vlla Castitas cum delectatione praua Venerea, & inde etiam Castitas coniugalis temeratur per eum actum, ac delectationem prauam. Vouens ergo Castitatem coniugalem vouet abstinere ab omnibus actibus Venereis, nisi ab his, qui in matrimonio sunt liciti; Castitas namque coniugalis comprehenditur sub Castitatis virtute, vt docuit Diuus Gregorius Nazianzenus *in oration. de paupertate seruanda, fol.* 149. solùmque restringit materiam castitatis absolutè, non verò secum patitur aliquem actum Venereum illicitum, quin potius illum excludit, eique opponitur. Et generaliter in hac materia hæc regula est obseruanda; Quoties coniugatus, qui non emisit Votum Castitatis coniugalis, peccat contra virtutem Castitatis, ille, qui emisit id votum, peccat etiam contra Votum, peccato sacrilegij; Sed coniugatus quilibet actus illicitos Venereos cum vxore habens peccat contra Castitatem; ergo coniugatus, qui emisit Votum Castitatis coniugalis, & similes actus habet, peccat contra Votum.

21 Hinc etiam, si peccata sint merè interna, & si propria vxor sit obiectum prauarum cogitationum, vel delectationum, sacrilegij culpa committetur; nam supposito, tunc contra Castitatis virtutem peccari, necessariò, iuxta dicta *suprà ex num.* 5. peccato contra Castitatem in coniugato Professo connectitur circunstantia contra Votum exponenda in Confessione. Non autem huc spectat, exponere, quinam actus, cogitationes, ac delectationes respectu vxoris propriæ sint illicitæ: cum id sit commune omnibus coniugatis, & passim ab Authoribus tradatur.

22 Secundò, *in Regula Ordinis Diui Iacobi, cap.* 13. præscribuntur dies, quibus Equites coniugati debent abstinere se ab vsu matrimonij, nempè in Festiuitatibus B. Mariæ Virginis, S. Ioannis Baptistæ, Apostolorum, in aliisque solemnioribus Festis, & eorum Vigilijs, ac in diebus ieiuniorum in Regula præscriptis *cap.* 8. Vbi præter Quadragesimam communem alia Quadragesima designatur à die octaua Nouembris; vsque ad Natiuitatem Domini; & iniungitur ieiunium omnibus sextis Ferijs à die 29. Septembris vsque ad Pentecostem.

23 Verùm primò Innocentius IV. dispensauit in ieiunijs à die octaua Nouembris vsque ad Dominicam primam Aduentus, dum tamen Equites in bello militarent. Deinde Martinus Quintus in Bulla, quę incipit, *Ad eximiam*, in fauorem belli dispensauit, quòd ad nulla alia ieiunia tenerentur Iacobæi, nisi ad ea, ad quæ cæteri Christi Fideles tenentur. Sed, cum adhuc dubitaretur, an non existentes in bello obligarentur ad ieiunia præfixa in Regula, & an sub obligatione peccati, Innocentius Octauus anno 1486. declarauit, & respondit, neutiquam teneri ad præfata ieiunia. Quæ tamen in Monasterijs obseruantur tempore Aduentus, & prædictis sextis Ferijs. Cum tamen adhuc Ordo Pontifici proponeret, plura in Regula contineri, quę ad peccatum lethale obligabant, iuxta consuetudinem, & persuasionem communem, nempè abstinere se ab vsu matrimonij, certis anni temporibus, singulis diebus præfixas Orationes recitare, & similia; quæ obligatio sub lethali valdè erat rigida; ideòque moderationem illius ab Ordine exoptari; Innocentius Octauus in Bulla expedita pridie Idus Octobris, anno 1486. declarauit, non esse peccatum

tum graue, transgredi omnia prædicta Regulę ſtabilimenta.

24 Vnde cernitur, eſtò ante hanc Indocentij Bullam fuiſſet lethale peccatum (de quo *diſp. ſequenti*) Equites ſuas vxores cognoſcere, diebus in Regula prohibitis, iam verò poſt eam diſpenſationem, & declarationem huiuſmodi peccatum non dari. Sed dubitabis, an detur peccatum veniale? Etenim in ea Bulla, quam tranſcribit Mota *in reg. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 5. pag. 128.* ait Pontifex, tranſgreſsiones huiuſmodi, tamquam culpas leues, fore in Confeſsione aperiendas, & pœnitentiam pro eis impoſitam eſſe adimplendam. Reſpondeo in primis, Pontificem non iniunxiſſe obligationem confitendi ex neceſsitate eas tranſgreſsiones; cum enim aſſerat, ſolùm eſſe culpas leues, conſequenter declarat, dumtaxàt eſſe materiam voluntariam Confeſsionis. Deindè aſſero, cõmuniter neç culpam mortalem, nec venialẽ eſſe (niſi fortè ratione alicuius circũſtantiæ, quæ poteſt concurrere) tranſgreſsionem cuiuſuis Regulæ, quæ non inuoluit præceptum Obedientiæ, vt probabimus *infrà diſquiſ. 6. quæſtion. 2.* At verò cum Pontifex declaret in ſpeciali, has eſſe culpas veniales, ei declarationi ſtandum eſſe, & ex vi declarationis Regulam huiuſmodi ad peccatum veniale obligare, docet P. Alfonſus de Peñafiel Araujo, *de obligation. & excellent. Ordinum Militarium, tractat. 2. capit. primo, num. 13.*

25 In cuius ſententia deducitur, quando ſit peccatum veniale, Equites cum vxoribus conuenire, nempè in Feſtiuitatibus in Regula præfixis, & appoſitis *ſuprà num. 22.* At, cum in Regula iniungatur, abſtinendum eſſe ab vſu matrimonij, cum Equites ieiunauerint, & ieiunia fuerint ablata, per diſpenſationem Pontificiam, præter ea, quę cæteros Fideles obſtringunt, ſit in diebus ieiuniorum, quę ſunt ablata, non prohiberi vſum matrimonij.

26 Ego tamen exiſtimarem, nec ad peccatum veniale nunc obligare regulam abſtinendi ab vſu matrimonij diebus prędictis; nam licèt non inficier, eam obligationem ab Innocentio VIII. potuiſſe præſcribi, & fuiſſe præſcriptam, tamen praxis, & conſuetudo obligationem abſtuliſſe videtur; Namque crediderim, in toto Ordine Diui Iacobi nullum eſſe Equitem Profeſſum, qui torum ſeparet ab vxore, diebus prędictis, ac in Feſtiuitatibus aſsignatis, earumque vigilijs, ac tempore Quadrageſimæ: nec peccati venialis reos ideò ſe iudicant Equites timoratæ conſcientiæ. Sic ergo ex conſuetudine probat Pater Thomas Sanchez *lib. 7. conſilior. cap. 2. dub. 5.* non eſſe peccatum lethale, omitti ab Equitibus Militaribus recitationem precum, & Orationum, & Pater Peñafiel Araujo *vbiſuprà num. 15.* ſuadet, Regulas Ordinis Diui Iacobi non obligare ad lethale, ex conſuetudine, & perſuaſione communi habita in ipſo Ordine; Ita etiam ex ſimili conſuetudine, & praxi probatur, non eſſe peccatum veniale acceſſum ad propriam vxorem, prędictis diebus. Quippè, ſicut conſuetudo poteſt tollere obligationem grauem, ita & leuem; vim enim habet legis conſuetudo; quare, ſicut poterat nunc Pontifex lege ſua declarare, non dari peccatum veniale in præfato vſu matrimonij, & poterat derogare legi iunctæ ab Innocentio VIII. ita idipſum poteſt præſtare conſuetudo, quę ex natura ſua non eſt illicita, nec ex ſe eſt contra bonos mores, qualis hęc eſt; cum ex ſe vſus matrimonij illis diebus non ſit illicitus.

Diſquiſitio 6. De Voto Obedientiæ Ordinum Militarium.

Quæſtio 1. Cui, & in quibus teneantur obedire Equites Militares, ratione Voti Obedientiæ?

1 NON eſt dubium Equites Militares Sancti Ioannis teneri obedire ſuo Magiſtro, ratione voti; eſt enim ille verè Religioſus, ſicut ipſi, & totius Ordinis Prælatus, & votũ Obedientię ei præſtant, quando Profeſſionem emittunt. Deindè certum eſt, cęteros Equites Militiarũ teneri obedire in temporalib⁹ Regi noſtro, vt potè perpetuo Adminiſtratori Ordinũ Militariũ; quod ita diſpoſitũ fuiſſe à Pontifice Adriano VI. qui eam Adminiſtrationem perpetuam Regibus Hiſpaniarum indul

sit, constat ex eius Bulla, in qua eis iniungit, vt in ordine ad spiritualia, deputent personas Religiosas earumdem Militiarum, qui ea exerceant. Vnde, cum exceptio firmet regulam in cõtrarium, fit, Regibus nostris specialiter teneri obedire Equites Militares ratione muneris Administratoris perpetui, in his, quæ spiritualia non sunt, siuè illi præcipiant immediatè, siuè mediatè. Imò etiam si fœmina in Regnum Hispaniæ succedat, conceditur ab ipso Pontifice, vt Administrationem Ordinum Militarium retineat. Hinc interrogatur ab accipientibus Habitum, an prompti sint ad obediendum Regi, vt Administratori perpetuo Ordinum, quod in eorum Definitionibus ita præscribitur, vt reperies in Statutis Ordinis Diui Iacobi, *titul. 4. fol. 68.* In Definitionibus Calatrauæ *titul. 6. capit. 13.* In Definitionibus Alcantaræ *titul. 13. capit. 19.* Quin Alcantarensibus Equitibus, & Clericis Fratribus olim nec ex Monasterio exire licebat absque licentia Magistri; Sic enim statuerat Alexander Tertius, in Bulla, quæ incipit; *Quotiens illud*, quæ extat in Bullario Alcantaræ, *pagin. 1.*

2 Vt verò clariùs decidatur nostra quæstio, supponendum est, controuerti inter Authores, an fœminę ex iure sint incapaces iurisdictionis Ecclesiasticæ, an verò capaces (si eis à Pontifice concedatur) infligendi censuras, & imponendi præcepta Obedientiæ, seu præcipiendi in virtute sanctæ Obedientiæ. Prima sentẽtia affirmat, eas esse incapaces iurisdictionis. Sed contrariam, vel absolutè, vel probabilem censent Paludanus *in 4. dist. 18. quæst. 3. articul. 3. conclus. 5.* Diuus Antoninus *3. part. titul. 27. cap. 4. versu, Nota.* Siluester *verbo, suspensio, quæst. 2.* Vgolinus *de censur. tab. 1. cap. 2. §. 7. num. 5.* Villalobos *tom. 1. summ. tract. 25. diffic. 3. num. 7. & tract. 16. diffic. 5. num. 11.* Reginaldus *tom. 1. praxis for. pœnit. lib. 9. cap. 7. sect. 2. num. 117.* & alij. Et id in iure Canonico non exiguum habet fundamentum.

3 Hinc posse Abbatissas præcipere in virtute sanctæ Obedientiæ suis Monialibus, arbitrantur Cornejo *in 3. part. tract. 5. de excom. disp. 2. dub. 5. q. 2. n. 2.* Rodriguez *in summ. tom. 1. cap. 3. num. 9.* Lezana *in quæst. regular. cap. 26. num. 10.* Naldus *in summ. verbo, Abbatissa, num. 4.* P. Salas *de legibus. disp. 8. sect. 19. in fin.* P. Azor *tom. 1. instit. mor. lib. 13. c. 10. q. 7. in fin.* & alij. Attamen sententiam oppositam, docent Sotus *in 4. dist 20. art 4. quæst. 1.* Portel *in dub. regularibus, verbo, Abbatissa.* Villalobus absolutè *in summ. tom. 1. tract. 25. diffic. 3. num 8.* Diana *5. part. tract. 9. resol. 16.* cum plurimis alijs.

4 Supponendum est præterea, esse quid ad iurisdictionem Ecclesiasticam pertinens potestatem præcipiendi in virtute sanctę Obedientiæ, ipsumque Votum emissum non præstare eiusmodi iurisdictionem, quę aliundè dimanare debet, vt tradunt Villalobos *vbi suprà*; P. Thom. Sanchez *tom. 2. summ. lib. 6. cap. 1. à num. 17. & lib. 5. cap. 1. num. 20.* P. Lessius *de iustit. & iur. lib. 2. c. 41. num. 11.*

5 His positis, dicendum est primò, Regem nostrum (idemque esset de Regina in Regnum succedẽte) de facto non posse quid præcipere Equitibus Militaribus in virtute sanctæ Obedientiæ. Probatur. Nam hæc præcepta sunt quid spirituale, seu requirens iurisdictionem Ecclesiasticam; à Pontifice autem iniunctum est, vt Reges nostri designent aliquem Religiosum quoad spiritualia, & spiritualibus annexa, qui omnia hùc spectantia præcipiat, & peragat; vnde immediatè per se illa præcepta nequeunt imponere. Confirmatur. Quippè non alia iurisdictio est in Regibus ratione Administrationis Ordinum, quàm esset in fœmina, si in Regno succederet; at hæc nequit imponere præcepta iuxta sententiam, quæ tenet, eam esse incapacem iurisdictionis Ecclesiasticæ requisitæ ad imponendum præcepta Obedientiæ; ergo iuxta eamdem sententiam Reges nequeũt ea imponere. Firmatur ampliùs. Nam si quis sæculari promittat Obediẽtiam, hancq; illi voueat, nequit ille præcepta spiritualia imponere; ergo neque Reges, cum sint sęculares, & in nullo ex Ordinibus Militaribus sint Regulares Professi, nec eis expressè cõcessa fuerit iurisdictio Ecclesiastica immediata. Quòd autem sęcularis eiusmodi neque ret præcepta imponere, docent Authothores *suprà* relati pro prima sententia, nisi Pontifex concederet ei expressè iurisdictionem Ecclesiasticam; Hanc autem non concessit immediatam Regi-

bus

bus noſtris, ſed mediatam, quatenùs eis indulſit, vt deſignarent perſonas, per quas illa exerceretur. Quare media Regum deſignatione, à Pontifice ea iuriſdictio dimanat.

6 Dicendum eſt ſecundò, caſu quo Pontifex conceſsiſſet Regibus, & Reginis hæredibus proprietarijs Regni poteſtatem, & iuriſdictionem Eccleſiaſticam pro foro externo, poſſe præcepta ſanctæ obedientiæ Equitibus Militaribus imponere, & hos ex vi voti tunc fore obligandos ad obediendum illis. Quæ concluſio ex ea hypotheſi, & ex ſuppoſitionibus prejactis liquet. Quin eam iuriſdictionem Eccleſiaſticam conceſſam fuiſſe viris laicis à Pontifice, dicendum eſt in ſententia tuente, Equites Militares non eſſe ſtrictè Religioſos, nec perſonas Eccleſiaſticas; ſi quidem Senatores Conſilij Regij Ordinum, qui ſunt Equites Militares ea iuriſdictione gaudent, & de cauſis, ac perſonis Eccleſiaſticis cognoſcunt: De quo *diſquiſ. ſequen. quæſt. 3*.

7 Dicendum eſt tertiò, poſſe rem præcipi à Regibus, quę adeò grauis ſit, ingentiſque commodi, ac vtilitatis, vt tranſgreſsio eſſet peccatum graue; quod abſque poteſtate ſpirituali poteſt euenire; Sicut legislator ſæcularis abſque poteſtate ſpirituali valet ſub morta li obligare ſubditos, cum res ex natura ſua ſummum commodum, & grauitatem importat, vt Authores aſſerunt *in tractat. de legibus*. Sic etiam Abbatiſſa poſſet præcipere rem, cuius qualitas adeò conduceret ad Monaſterij decus, bonum, & Religionem, vt transgreſsio eſſet culpa grauis. Id tamen eſt diſcrimē, quòd tranſgreſsio legis eſt peccatum in eo caſu oppoſitum obedientiæ, quæ debetur ab omnibus poteſtati legislatrici; at violatio præcepti Abbatiſſæ peccatū eſſet ob qualitatem materiæ, cuius grauitas in eo præcepto declararetur; cum loquamur in ſententia probabili negante fœminis capacitatem ad imponenda præcepta ſpiritualia. Quare illud præceptum non eſſet rigoroſè tale, ſed mandatum proueniens à poteſtate æconomica, & tanquam à matre familias.

8 In Regibus autem duplex concurrit poteſtas ad præcipiendum Equitibus Militaribus, alia ſuprema, quatenùs Reges, domini, & legislatores ſunt; alia ſpecialis à Pontificibus conceſſa reſpectu Ordinum Militarium. Quare tranſgreſsio eiuſmodi mandati, cuius qualitas eſſet grauis, peccatum eſſet oppoſitum obedientiæ, quam Equites debent Regib⁹, prout Vaſalli ſunt, & prout ſubditi immediatè in his, quæ ſpiritualia non ſunt, ipſis Regibus, vt Adminiſtratoribus, ſub eorum regimine, ac poteſtate degentes.

9 Dices primò. Equites Militares ſunt Religioſi, iuxta plurium ſententiam, ſed cęteris Religioſis nullus Prælatus, ſeu iudex ſæcularis poteſt quidquam præcipere obligans eos ſub mortali, etiam in his, quæ ſpiritualia nō ſunt; vel ſi aliquis poteſt, eſt Princeps ſupremus, qui poteſt eos cogere ad ea, quę ſpectant ad bonum publicum, ſicut poteſt Eccleſiaſticos, ratione ſupremi dominij, & gubernationis; imo, ſi delinquant, nequit eos punire, ſed punitio à Prælatis proprijs eſt iniungenda; ſolùmque valet eos priuare temporalitatibus (vt aiunt) ſui Regni; Ergo reſpectu Equitum Militarium neq; præcipere poſſunt Reges immediatè quidquam, niſi quatenùs Principes ſupremi ſunt, & res præcepta ad gubernationem, & bonum publicum Regni ſpectat, non vero vtendo alia poteſtate immediata ſpeciali.

10 Reſpondeo, negando conſequentiam. Ratio diſcriminis eſt, quia Religioſi, & Eccleſiaſtici exēpti ſunt à Magiſtratibus laicis, ac ſæcularibus, & Religioſi prętereà ſunt exempti à quibuſuis Prelatis, niſi à proprijs ſuorum Ordinū. At Equites Militares, eſto diceretur iuxta plurium ſentētiam, eſſe exemptos ab alijs Iudicibus ſæcularibus, & Prælatis Eccleſiaſticis, niſi hi ſint intra Ordines ipſos, tamen non ſunt exempti à Rege noſtro, prout Adminiſtratore perpetuo, qui à Pontifice habet acceptam poteſtatem omnem, quoad illos conducentem ad rectum Ordinum regimen, iuxta ipſorum ſtatuta (prętęrquam immediatā, in ſpiritualibus) ſicut habebāt Magiſtri; Cęterum reſpectu aliorum Regulariū non Militarium, & reſpectu Eccleſiaſticorum, niſi à Pontifice accipiat, non habet Rex aliam poteſtatem, niſi ſupremam, dominatiuam, & gubernatricem. Diſparitas præſtita conſtabit ampliùs ex ſequentibus.

11 Dices ergo ſecundò, ex Bulla Pōtificia conſtare, Regi noſtro ſolùm concedi, vt deputet perſonas, per quas

exercenda sint, quæ Magistri Ordinum exercebant; ergo immediatè per se nihil potest exercere, nec præcipere, corrigere, aut visitare. Verba Bullæ sunt; *Ita tamen quod ipse Catholicus Rex in Imperatorem electus, eiusque Successores, Castellæ, & Legionis Reges pro tempore existentes, ea, quæ ad spiritualia concernunt, per personas dictarum Militiarum Religiosas, per ipsos Reges pro tempore existentes ad id deputandos, ad eorum nutum amouibiles, probè, & laudabiliter exerceri, facere debeant, & teneantur; quibus pro sic deputatis personis, gerendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequendi, disponendi omnia, & singula, quæ dictarum Militiarum Magistri pro tempore existentes, de iure, vel de consuetudine, aut alias quomodolibet facere, gerere, exercere, mãdare, disponere, exequi poterant, & consueuerant, authoritate, & tenore præmissis, plenam liberam, & omnimodam facultatem concedimus.*

12 Verùm nihil indè contra dicta, quin ex his verbis meum præiactum iudicium confirmo. Etenim expressè à Pontifice antecedenter præfigitur, *Ea, quæ ad spiritualia concernunt*; De quibus postmodùm ait, per personas Religiosas à Regibus deputandas, fore tractanda, præcipienda, ac disponenda, non secùs ac à Magistris Ordinum præstabãtur. De alijs verò Pontifex conticet, non limitans potestatem Regum, sed potiùs per eam exceptionem spiritualium, firmat in Regibus potestatem ad quæuis alia ad Ordines spectantia, quæ spiritualia non sint, aliàs non asseruisset, *Ea, quæ ad spiritualia concernunt*, sed absolutè statuisset, vt Reges *omnia, & singula* ad Ordines pertinentia, quæ per Magistros fieri consueuerant, committerent personis à se deputatis faciẽda, disponenda, & mandãda.

13 Instabis. Quæcumque spectant ad Equites Militares, ad spiritualia concernunt, si illi iudicentur strictè Religiosi; sed Reges immediatè per se ea nequeunt præstare; ergo nulla. Nego maiorem. Plura enim spectant ad eos Equites, quæ non requirunt potestatem, & iurisdictionem spiritualem, sed possunt per iurisdictionem secularem præcipi; supposito, quod Pontifex erga eos, etiam si censeantur Religiosi, hanc iurisdictionem à Regibus solis exerceri concedat, vt Administratoribus. Sic non est opus potestate spirituali, vt iubeatur illis, ad bellum contra Infideles proficisci; equos, & arma parata apud se habere; vrbem, aut arcem custodire, & plura his similia; cum hæc secundùm se à potestate sæculari possent exerceri; & aliundè erga Equites, Reges ex concessione Pontificia id valeant præstare, quin per quãcumq; exemptionem eorũ sit illa potestas prohibita, cũ in ordine ad ea, quę nõ sunt spiritualia, nõ sint Equites exẽpti à potestate sæculari Regum, prout Administratorum. Et quidem esse aliasres, quæ possunt præcipi Equitibus, & ad spiritualia non concernunt, constat ex verbis Pontificijs, qui non addidisset ea verba, *Quæ ad spiritualia concernunt*, si alia nõ essent, quæ non concernerent, sed absolutè de cunctis fuisset loquutus; nec ea verba essent necessaria absolutè, nec ad maiorem claritatem, siue explanationẽ, si respectu Equitum cuncta concernerent ad spiritualia. Superfluere autem prædicta verba, & nihil per ipsa demonstrari, neutiquam valet admitti.

14 Dices, si Equites censeantur Religiosi, & personę Ecclesiasticæ, omnia, quæ eis possunt præcipi, reddũtur spiritualia ratione personarum, & ratione potestatis spiritualis, à qua debent oriri præcepta. Contrà, nam id probat, nihil omnino posse præcipi Equitibus à Regibus, & nihil operari verba Pontificia exprimentia, posse ab eo præcipi, quidquid poterat à Magistris. Deindè attendenda est materia secundùm se, & si illa sit spiritualis, ac exigens potestatem spiritualem, non valebit à Rege immediatè præcipi; si verò sit temporalis, poterit Rex eam præcipere; quia eamateria ex se non poscit potestatem spiritualem; estò indifferens sit, vt per potestatem spiritualem in alijs Religionibus præcipiatur, eo quòd in illis Prælati solam potestatem spiritualem habeant. Licet autem Equites iudicentur personæ Ecclesiasticæ, Pontifex cum Rege dispensat, vt nihilominùs illis præcipiat, quę non fuerint ex se spiritualia, quia loco Magistrorum successit. Quo priuilegio stante, non ad personas, sed ad materiam inspiciendum est; quę, & si conducat ad ipsos Ordines, ex se tamen potestesse tẽporalis, vt est manifestũ; Quæ omnia, si teneatur, Equites non esse strictè Religiosos, clariùs exponuntur, cum sic nec ratione personarum reddatur spiritualis materia.

15 Iam ergò dicendum est vltimo,

timò, teneri Equites Militares ex vi Voti obedientiæ obtemperare Senatui Regio Ordinum, qui constat ex Senatoribus, qui ipsorum Ordinum sunt Equites, (loquimur de tribus Castellæ, & Legionis Ordinibus Militaribus) Eos etenim deputauit Rex noster iuxta Pontificium Indultum, vt per ipsos gerantur temporalia, & Ecclesiastica, quę nõ sunt merè spiritualia; quare possunt imponere præcepta, & pœnas circa res conducentes ad ipsos Ordines, iuxta ipsorum normam, ac Statuta. Præcepta enim possunt imponi ab habente iurisdictionem Ecclesiasticam, quæ etiam laicis concedi valet à Pontifice, iuxta dicta *superius*. Quin, vt *disquis. sequent.* ostendam, Senatus ab ipso Pontifice per plurimas Bullas iurisdictionem Ecclesiasticam confirmatam retinet, adhuc postquam Senatores, qui Equites sunt, valent nuptias contrahere; Vnde, quãuis non reputentur personæ Religiosæ, ac Ecclesiasticę, iurisdictione Ecclesiastica à Pontificibus concessa potiuntur. Præterea præfati Senatores cętera munia ad Ordines spectantia præstant; Non tamen immediatè censuras infligunt, cum id sit merè spirituale, nec ad id à Pontificibus sit concessa expressa potestas, sed Iuri communi id relictum, in quo Ordo Clericalis requiritur ad infligendum Censuras. Verum potestas est ad id ipsum mediata in Regio Senatu Ordinum, qui potest designare quemlibet Clericum, cui committat iurisdictionem imponendi censuras; Et sic iuxta praxim communem præstatur. Etenim Rex valet designare personas, per quas etiam merè spiritualia exerceantur; Senatui autem designationis præstandæ facultatem indulget, dum ei generalẽ potestatem præstat.

16 Tenentur etiam Equites obedire Superioribus Monasteriorum, dum ipsi Equites versantur in Monasterijs, vel ad Nouitiatum peragendum, vel ob pœnam delicti, recluſi; eosque possunt Priores, & Administrator Calatrauæ respectiuè, censuris, & præceptis coercere. Hæc enim potestas illis competit ex Pontificia concessione, quatenùs à Rege designantur, vt illam exerceant, non solùm circa Clericos Fratres subditos, sed circa Equites in Monasterijs versantes. Quod constat ex Definitionibus ipsorum Ordinum, quibus Reges nostri annuerunt, & ab ipsis Ordinibus, penes quos resident potestas condendi sanctiones fuit statutum. Etiam Visitatoribus debent obedire in his, ad quæ illi potestatem ab Ordinib⁹ accipiunt.

Quæstio 2. Qua obligatione teneantur Equites, & Fratres Militiarum ad seruandum Regulam, Statuta, & Definitiones suorum Ordinum? Vbi quid iuxta illas debeant soluere Dignitates, & Commendatarij.

17 PRÆSTRINGENDA sunt aliqua principia, ex quibus dilucidè quæstio dirimatur. Tunc sanè lex, aut Statutum sub lethali culpa obligat, cum verba, quibus promulgatur, seu præscribitur, id indicat, & cum Legislator intendit sub mortali obligare, & aliunde qualitas materię id ipsum exposcit. Quod colligitur *ex cap. cum contingat, de iureiurando; ex Clementina, exiui, de verbor. signific. ex leg. si quis nec causam, leg. non omnis, ff. si certum petatur*. Docent D. Augustinus *lib. 2. de baptismo, cap. 6.* Theologi communiter cum D. Thoma 2. 2. *q.* 104. *art.* 6. *& q.* 147. *art.* 3. P. Suarez *lib.* 3. *de legibus, à cap.* 20. *& lib.* 4. *cap.* 18. Couarrubias *in regul. peccatum, part.* 2. *§.* 5. Nauarrus *in summ. cap.* 23. cum plurimis ab ipsis relatis.

18 Et quidem intentio, & voluntas Legislatoris est anima, & quasi substantia legis, vt loquar cum Bartolo *in leg. non dubium, Cod. de legib.* estque vulgare principium, legis habere vigorem id, quod Principi placuit; Et, cum lex sit actus moralis, necesse est, quod ab intentione Legislatoris pendeat, vt cernitur in obligatione Voti, & in administratione Sacramentorum, quæ, quia sunt actus morales, pendent ab intentione. Deindè materia est causa obiectiua legis, vnde nequit Legislator efficere, vt obligatio excedat capacitatem materiæ; id enim esset incidere in illud *Matthæi* 23. Christi D. pronuntiatum; *Alligant onera grauia, & importabilia.*

tabilia. Asseruitque rectè Innocentius III. *lib. 1. de vita mortali, cap. 3. Quid enim magis inordinatum, quàm propter rem leuem obligare ad pœnam æternam? aut, quod perindè est, in re leui constituere salutis viam, seu medium ad illam?* Etenim, si lex ciuilis pœnam imponeret mortis pro leui crimine, iniusta esset, & nulla; multò ergo magis iniusta lex erit, quæ imponeret reatum pœnæ æternæ in materia, quæ secundùm rectam æstimationē apud Deum sit leuis; Sic ratiocinatur D. Augustinus *vbi suprà.*

19 Demùm ex verbis, ac forma legis innuitur obligatio; Verba autem indicātia obligationem culpæ mortalis, iuxta communem sententiam sunt hæc, vel æquiualentia; *Strictè præcipimus; in virtute Sanctæ Obedientiæ iubemꝰ; sub interminatione mortis æternæ; sub obligatione culpæ lethalis; Qui hoc fecerit, aut nō fecerit, diuinam maledictionem incurrat, aut indignationem SS. Petri, & Pauli.*

20 His positis, dico primò, omnia Statuta, ac Definitiones Ordinū Militarium, quæ aliquid sub excommunicatione maiori iniungunt, obligare ad peccatum lethale, siuè excommunicatio sit latæ sententiæ, siuè ferendæ; Etenim nequit inobediens in excommunicationem hanc incidere, nisi ob culpam lethalem, iuxta communiorē, & tutam sententiam; nec potest post inobedientiam ferri excommunicatio contra illum, nisi grauiter in inobediē-tia peccauerit; igitur obligant ad obediendum sub culpa lethali. Hæ autem excommunicationes supponuntur inflictæ ab habentibus potestatem ferendi censuras, de quo *disquis. 7.*

21 Deindè tenentur Equites, ac Clerici Fratres obedire sub peccató lethali, quoties aliquid præcipiatur in virtute Sanctæ Obedientiæ, siuè in Regula, Statutis, & Definitionibus, siuè à Prælatis in his, quæ ad proprium Instituti spectant; id obseruando, quòd materia illa, quæ in Statutis, aut Definitionibus in virtute Sanctæ Obedientiæ præcipitur, semper est capax eiusmodi præcepti; stat enim præsumptio pro conditoribus Regulæ, aut Definitionum, qui non nisi materiam grauem, attentis circunstantijs, præcepto obedientiæ subijcerent. Et, quamuis pro Prælatis eadem vt plurimùm stet præsumptio, non tamen adeò firma, cum faciliùs contingere queat, eos præcipere in Virtute Sanctæ Obedientiæ aliquid, quod sit materia leuis. Obseruādum est præterea, materiam ex se leuē, ex circunstantijs fieri grauem. Exemplum sit; Pontifex Innocentius X. sub pœna excommunicationis præcepit, ne quis in diœcesi Salmantina intra Ecclesias sumeret tabachum puluereum, fumeum, aut quouis alio modo; (Et simile extat in alijs diœcesibus præceptum, à Pontifice, aut ab Antistite impositum) sumptio quidem tabachi materia est leuis; si verò ad circunstantias extrinsecas attendatur, est grauis; nam Ecclesiæ spurcantur, fætore corrumpūtur, Officia diuina, tussi, & stornutamē tis interturbantur, quare, si singuli sumant tabachum, & plurimi in Ecclesia adsint, indecens resonat strepitus, attētio impeditur, &, vbi summa debet esse mundities, est ingens immunditia. Scio, in Ordine Cisterciensi, non sufficere, quòd in Definitionibus iniungatur aliquid in virtute Sanctæ Obedientiæ, vt ex eo præcisè sub culpa graui resultet obligatio. Sed id speciale est in eo Sacro Ordine, qui sub eis verbis precisis non vult explicare præceptum rigorosum sub lethali obligans. At in Ordinibus Militaribus accipiuntur ea verba vt obligantia sub lethali, vt constat ex declaratione ipsorum, ac praxi; in qua standum communiori acceptioni, stylo, & praxi aliarum Religionum.

22 Rursùs Equites, & Commendatarij sub peccato lethali tenentur, consulere vtilitati bonorum immobilium, & mobilium suorum Ordinum, eaque, quoties opus sit, defendere: & pro suorum Ordinum commodis omnē impendere sollicitudinem, si eorum auxilio sit opus. Sic iurant Equites Iacobæi, cùm Habitum accipiunt, vt extat in Statutis *tit. 4. pag. 68.* Et ideis in virtute Sanctæ Obedientię præcipitur, *tit. 8. cap. 3.* Id ipsum vrget in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, vt ex eorum Bullis constat. Et ex Definitionibus Calatrauæ *tit. 6. cap. 13.* & Alcantaræ *tit. 13. cap. 10.* Et hæc quidem est obligatio naturalis; nam iuxta Nauarrum, P. Molinam, Thomam Sanchez, Suarez, Azor, & alios, omnes Religiosi ex obligatione naturali debent prospicere bonis spiritualibus, & temporalibus suorum Ordinum.

Adhuc

23 Adhuc omnes Equites, & Fratres Clerici Professi (De Nouitijs egimus *disquis. 3.*) tenentur sub mortali scire substantiam Regularum, & Statutorum, quę in suis Ordinibus obligāt sub lethali, aliàs cum ignorantia culpabili exponentur transgressioni; omnesque Authores tradunt, gaudentes Officijs, Muneribus, ac Dignitatibus obstringi sub culpa mortali ad noscendum leges, ordinationes, & taxas, ad propria Officia pertinentes; nam aliàs nequibunt suo muneri satisfacere. Quæ doctrina aptanda est Fiscalibus, Thesaurarijs, Procuratoribus generalibus, & alijs Munera Ordinum exercentibus.

24 Commendatarij item Iacobæi debent sub lethali, vt in Ordine præscribitur, soluere decimas Clericis Fratribus eius Ordinis. Nam sustentatio Parochorum ex Iure diuino debetur; & ex Iure Ecclesiastico decimę sustentationi applicantur, solutioq; spectat ad virtutes iustitiæ, ac Religionis. Præterea Commendatarij sub lethali nequeunt commutare, vendere, aut alienare propria Commendarum bona, (non est sermo de redditib⁹) nec fideiussores esse, ea bona in fidem apponendo, absque Superiorum licentia; Hæc enim in graue Ordinum præiudicium vergerent, vt tradunt cum alijs Nauarrus, P. Suarez, Thom. Sanchez, & Molina. Commendatarij etiam Iacobæi sub culpa graui tenentur soluere dimidiam annatam, sic enim Sixtus IV. sub pœna excommunicationis maioris iniunxit.

25 Rursùs obligantur sub culpa graui Commendatarij Iacobęi ad insumendum dimidium reddituum ex Cōmendis perceptorum duplici primo anno in reparatione Domuum Commēdæ. Sic stabilitur in Statutis D. Iacobi *tit. 15. cap. 23.* Calatrauenses verò tenentur ad eas reædificationes, quę prescribuntur in Definitionibus, *In instructione pag. 83. & tit. 5. cap. 3. ac tit. 22. cap. 2. & 3.* Alcantarenses autem Commendatarij, & Dignitates tenentur primo anno soluere tertiam partem reddituum Thesauro Ordinis; secundo verò inno eamdem tertiam partem Depositarijs designatis, ad reparationem Commendarum, vt extat in Definitionibus *tit. 25. cap. 1.* Quæ obligatio, & similes ideò vrgent sub mortali, quia oriuntur ex contractu oneroso inter Ordinem, & Commendatarios, ac Dignitates. Indè etiam tenentur Commendatarij omniū Ordinum conseruare Domos, ædificia, & bona immobilia Commendarū, necnon Ecclesias, prouidentes omnino, ne quid cultui diuino derogetur, & ornamenta, ac alia necessaria non desint; & demùm onera Commendis annexa, siuè quoad mensam Magistralem, siuè quoad alia, adimplere debent, veluti solutionem congruæ Parochis præstandam, (nisi hæc ex consuetudine, aut pacto sit soluenda à Parochianis) & similia, quę promptè sunt erogaturi, quin super his lites moueantur; vel forsitan, ne cum Commendatarijs, qui sunt potentiores, litigetur, Ecclesię destituantur necessarijs ornatibus, & Parochi sua congrua, ac alij creditores suis debitis, quę omnia iniustè retinebunt Commendatarij, & cum onere restitutionis.

26 Aliæ præterea sunt materiæ, quę ob sui grauitatem, à Pontificibus sunt in Bullis specialibus præceptę, ac etiam in Definitionibus Ordinum expositæ; v. g. in Ordine Alcantaræ iniuncta est à Pontificibus Leone X. & Paulo III. norma, & modus insumendi bona, quæ in Thesauro Ordinis sunt, vt constat ex eorum Bullis *in Bullario Ordinis fol. 104. & fol. 138.* Vnde non licet, aliter ea bona insumere, quippè in graue præiudicium Ordinis aliter insumerentur. Id ipsum affero de obligatione seruandi Difinitiones, quæ inuoluunt commodum, aut damnum tertij, v. g. eas, quæ designant modum soluendi decimas, tempus, ac loca ad pascendos greges, & similia.

27 Rursùs aliæ Definitiones sunt, quæ inuoluunt materiam præceptam, aut prohibitam grauiter alio titulo, seu lege; & hę obligant ad mortale. V. g. Definitiones prohibentes Clericis Fratribus Calatrauæ, & Alcantaræ, disponere de bonis immobilibus, condere testamentum, & similia, sub lethali obligant, quia hæc Voto paupertatis ab ipsis emisso aduersantur. Definitiones, & Statuta prohibentia Fratribus Clericis trium Ordinum Militarium aduentare ad Curiam absque licentia, quatenùs spectant ad Parochos, obligāt sub mortali per id tempns, quo non possunt à sua residentia, iuxta ius Ecclesiasticum, abesse, nisi interueniāt causę ab

ipso

ipso Iure designatæ. Definitiones designantes electores, & eligendos ad Collegia, Munera, & Dignitates, ac præscribentes idoneitatem, & qualitatem suffragiorum, & eligendorum, obligationem secum afferunt sub mortali, quia id est commune omnibus electionibus, in quibus personarum merita desiderantur.

28 Demùm Regulæ, & Definitiones non æquè simul sumptæ omnes adstringunt, sed vnumquemque iuxta vitæ normam, quam retinet, & munus, quod exercet; nam alij intra Monasteria degunt, alij intra Collegia, alij verò extra Communitatem; deindè quidam sunt Prælati, alij Parochi, alij verò Dignitates, & plures Commẽdatarij, vel propria alia Ordinum munia exequuntur, & pro singulis extant Regulæ, aut Statuta, vel Definitiones, in quarum obseruatione quisque, iuxta Regulas traditas, dignoscet, quando sub mortali ad illam teneatur; nec enim fieri potest, vt in speciali cuncta tradantur, sed ex principijs generalibus, quæ stabilimus, debent pensari, & decidi singularia dubia, & euentus.

29 Id est animaduertendum, Magistros Ordinum, & consequenter Reges nostros, eorum loco succedentes, etiam teneri ad exequendum ea omnia, quæ menſę Magistrali sunt annexa, soluendo debita, & redditus ipsi destinatos, Monasteria, & Collegia reparando, atque omnia necessaria eis impendendo tum ad victum, tum ad Ecclesias; nec non alijs Ecclesijs, arcibus, & Domibus, quę ad eos attinent, omnino prouidendo, vt semper in sua firmitate, & splendore stent, atque seruentur. Idque præ oculis habendum, inter cætera debita soluenda ex Mensa Magistrali, & ab Equitibus Commendatarijs, ex natura sua, & ex Iure Ecclesiastico, anteponenda esse Ecclesiarum ornamenta, restaurationem earum, & Parochorum congruam sustentationem, quando hæc non pertinent ad Parochianos ex consuetudine, aut pacto. Quippè ex decimis, quas fideles persoluunt, omnia ea sunt peragenda, Iure communi inspecto. Scio tamen aliter posse consuetudine, aut pacto disponi. Sic à Monasterio Sancti Iacobi de Vcles contenditur, decimas, quas percipit, immunes esse à contributione ad reparanda templa, & ornamenta Ecclesiarum Ordinis, idque ipsis populis incumbere; ac indè nec mensam Magistralem, nec Commendatarios ad id teneri, ex consuetudine præscripta, & ex Statuto Ordinis, citatis ad id ipsis populis. De quo Iuris doctam allegationem anno 1656. in lucem edidit Don Sebastianus Arias Berenguillo, Prior eiusdem Monasterij de Vcles.

30 Iam assero secundò, præter adhuc exposita, nihil esse in Regulis, Statutis, seu Definitionibus Ordinum Militarium, quod obliget sub peccato lethali. Probatur primò ex principijs præiactis. Etenim non dantur verba indicantia obligationem sub peccato lethali in prædictis Regulis, & Definitionibus, sed simpliciter asseritur; *Fiat hoc, aut illud. Exequantur id omnes. Abstineant ab hoc*; seu alia verba equiualentia proferuntur; imò aliquando superadduntur verba conditionalia, quæ suauitatẽ Regulæ præseferunt; v. g. In Regula Ordinis Diui Iacobi *cap. 5.* asseritur; *Cada dia oygan Missa, si pudieren.* Et similia alibi reperiuntur. Nec etenim voluerunt Pontifices, & Ordines ipsi regere subditos in virga ferrea, nec metu, & coercitione, sed lenitate, ac mansuetudine, qua Viri nobiles, & illustres faciliùs sese Regulis, ac Statutis conformant, & aptant.

31 Probatur secundò ex intentione proferentium leges, Statuta, & Definitiones. Quippè nec Pontifices, nec ipsi Ordines intenderunt obligare subditos ad peccatum mortale; quod ex *nuper* dictis suadetur; nam, cum possent vti verbis inuentibus obligationẽ grauem, ab illis abstinuerunt; mens autem Legislatorum per verba ipsarum legum manifestatur; Quod exindè firmatur, nam in alijs Statutis, vt in primo asserto ostendimus, declaratur obligatio grauis per verba infligentia censuras, aut præceptum obedientiæ; ergo, vbi ea verba non dantur, nec materia est ex illis, quas *superiùs* designauimus, grauis obligatio non imponitur; alias non fuisset opus diuersis verbis vti in diuersis Regulis, & Statutis, si omnia hæc quibuslibet verbis prolata sub lethali obstringerent.

32 Confirmatur; nam Innocentius VIII. & Martinus V. consulti de obligatione quintæ, sextę, septimę, & octauæ Regulæ Ordinis S. Iacobi, de

quibus

quibus speciale erat dubium, declararunt, eas solùm sub veniali peccato obligare. Penes Pontifices autem stat plena, ac indubitabilis potestas interpretandi intentionem Antecessorum, (qualis fuit Alexander III. qui eas Regulas confirmauit, & iniunxit normam in eis seruandis) & declarandi obligationem, quæ Religiosos vrget circa obseruantiã Regularum. Et obserua in præsenti, Compilatorem Regularum, & Statutorum Ordinis Diui Iacobi, quę olim prodierunt (nam in nouissimis id non extat) apposuisse in margine; *Innocencio Octauo, y Martino Quinto dispensan, para que no sea pecado mortal, estando en la guerra, dejar la obseruancia dellas.* In qua nota, sanè per errorem, appositi vocem *dispensan*, loco vocis *declaran*. Et præterea Pontifices non declararunt, eas regulas non obligare, eis terminis simpliciter vtendo, *estando en la guerra*; nam id à contrario sensu firmaret obligationem grauem, dum Equites non essent in bello; sed declararunt, absolutè non obligare ad mortale, *præcipuè* in bello. Legãtur Bullę, quas affert Burcardus, & hæc veritas constabit; nam *impossibile est, nisi tota lege perspecta, vna, vel altera particula eius proposita iudicare*, vt asserunt Iurisprudentes. Quin *disq. præced. num.* 26. docui, quid sentiam de obligatione peccati venialis in adimpletione vnius ex prefatis Regulis circa vsum matrimonij in diebus ibi prefixis.

33 Probatur tertiò ex materia Regularum, & Statutorum, quæ cõtinent materiam vel valdè perfectam, vel non gratem, cum ad minutissimas quasq; actiones dirigendas spectet. Quò autem materia est perfectior, sub minori obligatione præscribitur, ne humanæ fragilitati ruinę ansa præstetur. Hinc nec ad peccatum veniale obligant, nisi, cum Pontifices id declarant, veluti in casibus *nuper* adductis, vel cum ipsæ res iniunctę aliundè sortiũtur rationem peccati venialis, si violentur.

34 Confirmatur, nam Regulę, quibus iubetur recitatio Orationũ peragenda ab Equitibus, non obligãt ad mortale, vt docet P. Thom. Sanch. *lib. 7. Consiliorum, cap. 2. dub. 5.* P. Penafiel Araujo *lib. de obligat. Ordin. Militar. tract. 2. cap. 1. num. 14.* Et nos latiùs probabimus *inferiùs disq. 13.* Nec Regulæ prescribentes Communionem diebus determinatis, sub peccato obstringunt, vt tuetur P. Antonius de Quintanaduenas *tom. 2. singul. tract. 8. sing. 6.* Ergo nullę Regulæ, nec Statuta obligant ad mortale; nam, si aliquæ, cur non illæ? Maximè, cum Illas in speciali præ alijs obligare ad mortale, asseruerit Isla, *in Commentar. Regul. Ordinis D. Iacobi, cap. 6.* iudicans, materiam recitandi esse grauem. Sed non rectè; nam, vt ait P. Thom. Sanchez, consuetudo generalis, quę est fundamentum obligationis Religiosorum ad recitandum, tãtùm obligat Professos Choro deputatos, vnde Equites, de quibus Isla loquitur, non ita obligantur, cum non sint destinati ad Chorum, sed ad militiam. De Fratribus Clericis Militiarum quid tenendum sit, dicemus *disq. 13.*

35 Probatur quartò ex consuetudine, optima legum interprete, cum in Ordinibus Militaribus inter viros sapientes, & probos, non iudicetur peccatum mortale nec veniale transgressio eiusmodi Regularum, & Definitionum; maximè dum extra Communitatem degunt; nam intra illam aliquæ ad peccatum veniale adstringunt, id exigente ipsa norma Communitatis, & iurisdictionis Obedientiæ, ac paupertatis.

36 Quod si de Statutis, & Definitionibus Capitulorum Generalium seiunctis à Regulis loquamur, dum illę præceptum Obedientię, aut Censuras non inuoluant, dilucidè liquet nostrum assertum. Quippè sunt purè pœnales, vt in earum contextu videre est, & expressè habetur in Definitionibus Ordinis de Alcantara, *tit. 3. cap. 1.* vbi asseritur; *Por que la intencion del Capitulo General no es, de poner obstaculo en las personas de nuestra Orden, en que caygan, y se enlazen en perjuicio de sus conciencias, declaro el Capitulo, que su intencion en estas Definiciones no es, obligar à las personas de la Orden por el traspasamiento dellas, à culpa, sino à las penas en ellas contenidas, no las quebrantando por menosprecio, ò malicia; excepto en los casos, que expresamente dijeren, que obligan à culpa.* In Definitionibus verò Ordinis de Calatraua *tit. 36. cap. 5.* hęc extãt verba, quę, & præcedentia in præsenti transcribo, quia clarè nostra doctrina ex illis comprobatur; *Por quanto la intencion del Capitulo General no es, poner obstaculo, y lazos à las personas desta Orden, en que incurran, y se enlazen en perjuicio de sus conciencias; declaramos, ser nuestra voluntad, que estas Definiciones,*

ciones, y Actos Capitulares no obliguen à las personas de la Orden, por el traspasamiento dellas, à culpa, sino à pena solamente à las personas en ellas contenidas; saluo si las quebrantaren por malicia, ò menosprecio. Y esto se entienda en las cosas, que no son directamente cõtra los tres Votos sustanciales, ni de precepto diuino, ni por si malas, sino por ser contra estas Difiniciones, y Actos Capitulares, ò contra otros Estatutos de la Orden.

57 Tunc autem violatur aliqua lex per contemptum, quando positiuè, & quasi in actu signato, parui penditur. Tunc verò per malitiam, quando non ex fragilitate humana, sed consultò dum taxàt obvoluptatem in transgressione violatur, quod fiat absque contemptu ob animi deprauationem, quæ rarò euenire solet In his autem casibus actiones intrinsecè, & ex se sunt prauæ, possuntque malitiam peccati grauis sortiri, si contemptus sit formalis, & omnino deliberatus, quia in eo fit iniuria legislatoribus, & in nostro euentu, ipsis Ordinibus, eorumque Capitulis generalibus quę probrosè contemnuntur. Cum autem malitiosè lex, aut Definitio violatur, & non ob solam humanam fragilitatem inspicienda est qualitas affectus, & ex obiecto, ac fine, grauitas culpæ erit pensanda.

Probatur demùm conclusio de Regula Ordinum Calatrauæ, Alcantaræ, Montesæ, & aliorum sub instituto Cistercij degentium. Etenim hi omnes Regulam S. Benedicti profitentur; At hanc Regulam nec ipsos Benedictinos Monachos obligare ad peccatum veniale, (cũ materia non concernit Vota, seu essentialia Religionis) ab aliquibus non improbabiliter doceri, affirmat Benedict. Haetfenus *in disquisit. Monastic. lib. 2. tractat. 8. disq. 1. pag. 18-9. vers. & hæc quidem* Ergo à fortiori non obligabit ea Regula alumnos Ordinum Militarium ad peccatum veniale; cum hi non adeò strictam, ac perfectam vitę normam sectentur, ac ipsi Monachi Benedictini, quorum adeò rigidus, ac sanctus est religiosę disciplinæ tenor.

58 Cæterùm, quamuis Regulæ, Statuta, ac Definitiones nec ad culpam lethalem, nec venialem obligent, debent totis animis ab Equitibus, & Fratribus Clericis obseruari; Decet namque Ordinum alumnos de suo Instituto, & norma viuendi gloriari, omninoque suo muneri facere satis. Laudabilis sanè ille est, qui sollicitè exequitur, quęcumque ad se, suumque statum spectant; reprehensibilis verò, qui de his non curat. Nonne Eques sæcularis non Militaris in id collimat, vt, quæ sunt propria Equitum munia, sedulò exerceat, ne aliquid in eo indè deficiens taxetur? Cur ergo Eques Militaris, & Clericus Frater, nõ eodem conatu ad ea, quæ sunt ipsorum munera propria, intendant, cum nihil aliud præ oculis habere debeant, quàm eum prosequi viuendi tenorem, qui eos alumnos Ordinum Militarium omnibus manifestet? An illos pudet sui Instituti? Id esset nefas. Cur ergo Instituti sui professores in habitu, in actionibus, in honestate, & Obedientia non se propalent? Dolendum equidem esset, si aliqui eius modi darentur, qui sui Ordinis, Instituti, & Professionis immemores, nihil penitùs ab alijs sęcularibus differrent. Et ne? obliti sunt, se ingressos fuisse Religionem approbatam, in eaque Vota Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis emisisse, tenerique ad conformandam vitæ suæ normam Regulis, & Statutis Ordinis? Id de nullo crediderim; quippè ni si in singulis obseruantia vigeat, splendorem ipsi suo Ordini detrahent, & relaxationi viam parabunt, qua firma, & pulchra moles Ordinis dilabatur.

Quæstio 3. Cui teneantur obedire Clerici Fratres Militiarum ratione Voti Obedientiæ?

59 HIS ipsis, quibus tenentur Equites Militiarum obedire, quos iam recensuimus, pariter teneri Clericos Fratres obedientiam præstare, est manifestum, ob easdem omnino rationes. Sed adhuc obstringuntur ex vi Voti ad obedientiam arctiorem; Cum enim dum Beneficia non obtinent, aut alio simili munere non occupantur, intra Communitatem degant, suis Prioribus, seu Rectoribus omnino subiacent, non secùs ac suis Prælatis subijciuntur Religiosi non Militares; par quippè ratio in omnibus militat, nec vlla causa eos à subiectione liberat. Igitur Priores Monasterio-

steriorum eadem iurisdictione spirituali circa subditos gaudent, qua cæteri Superiores non Militares circa suos subditos, (imò aliqui ampliori, seu quasi Episcopali, vt suo loco dicemus) indeque valent eos punire, præcepta, & censuras infligere, aliaq; eiusmodi præstare, quę, vtpotè communia omnibus Superioribꝰ Regularibus, non sunt à nobis discutienda, cum Volumina integra hanc materiam euoluant.

40 Quin Priores iurisdictione gaudent circa aliquos Clericos Fratres extra Monasterium degentes, quos ab eorum obedientia ipsi Ordines non subtraxerunt, quorum Definitionibus standum est. Sic Prior Monasterij de Alcantara subiectos sibi habet Clericos Fratres Parochos Beneficia obtinentes, vt constat ex Definitionibus eiusdem Ordinis *tit.* 11. *cap.* 6. *fol.* 112. Vnde eis Censuras imponere potest, prout Iudex Ordinarius eorum, non verò vt Prælatus Regularis, quare ex vi voti Obedientię non tenentur ei obtemperare, sed, vt subditi tenentur Episcopo obedire, sic illi, Priori: qui ipsos semel in triennio visitat iuxta *cap.* 2. *titul.* 31. *Definitionum.*

41 Debent præterea Fratres Clerici in Collegijs causa studiorum versantes suis Rectoribus obedientiam præstare, vt *infrà* latiùs dicemꝰ. Nec obstat, quòd in titulo, quo Rectorum munus à Rege, seu Regio Senatu Ordinum confertur, non exprimatur concessa eis potestas ad ferendum censuras, & imponenda subditis præcepta Obedientiæ. Etenim eis conceditur omnis potestas necessaria, & congruens ad rectam subditorum gubernationem, quæ non aliter valet exerceri, nisi simul potestas ad præcepta, & Censuras commitatur; Et, cui iurisdictio data est, ea omnia videntur esse concessa, sine quibus iurisdictio explicari non potest, iuxta *leg.* 2. *ff. de iurisdict. cap. pastorali, cap. præterea, de officio iudicis delegati; Gloss. in cap. super, verbo, executorum; & in cap. final. verbo, commissam, eodem titulo; leg. ad rem mobilem, §. qui procuratorem, ff. de procurat.* Hinc P. Suarez *de libertate Ecclesiastica, cap.* 22. *num.* 4. *in fin.* docet, quemuis prudentem gubernatorem, qui alij suas vices, aut potestatem committit, vel delegat, consequenter ei concedere potestatem ad omnia conducentia ad finem commissum, vt ratio naturalis, & Iura Canonica, ac Ciuilia disponunt. Illusoria autem ferè esset Rectorum iurisdictio, aut saltem insufficiens, vel, vt rectiùs dicam, non esset iurisdictio, sed regimen dumtaxat œconomicum, si non fungerētur potestate ad præcepta, & Censuras infligendas, quæ sunt arma spiritualia, quibus iurisdictio Ecclesiastica exercetur, iuxta *c.* 1. *de officio iudicis delegati. & Gloss. in cap. ex litteris, verbo, si subdelegatus, eodem tit.* Et aliundè Clerici Fratres Collegæ degerent in Communitate, vitam regularem in communi agentes, quin Prælatum haberent immediatum; quod ex terminis est absurdum, si introspiciatur Institutū huorumuis Regularium intra Communitatum victitantium, qui semper Prælato immediato subsunt.

42 Etenim, vt *infrà* repetam, (adhibendo aliquas limitationes, propter specialia Ordinum Statuta; nunc enim loquimur de his Communitatibus secundùm se inspectis) Clerici Fratres Collegę, præcipuè Calatrauenses, & Alcantarenses, iam non sunt subiecti Superioribus Monasteriorum, sed Rectori, is quę designatur, ac constituitur à Regio Senatu Ordinum. Estò olim Priores Monasteriorū designarent tū eos, qui præsidebant Collegijs, & nomine Præsidētiū nuncupabantur, tū Collegas; & in Ordine de Alcantara ita fieri solitū, cōstat ex Capitulo Generali eiusdem Ordinis celebrato Matriti anno 1552. Posteà verò designatio Rectorum adscripta est Regi, vt Administratori, ac Senatui Ordinum, vt in ipso Ordine Alcāraræ fuit stabilitū in Capitulo Generali anno 1560. In Ordine D. Iacobi etiam pertinet ad Regem cum consultatione Senatus. Ita in Statutis *tit.* 20. *c.* 15.

42 Nec obstat, non posse Rectores præbere suis subditis litteras dimissorias, vt Ordinibꝰ initientur, nec licentiā, seu approbationē ad audiendas Confessiones. Quippè nec id possunt plures alij Prælati Regulares nō Militares iurisdictione quasi Episcopali nō gaudētes; cum quo stat, iurisdictione spirituali ad ferendum Censuras, & imponendum præcepta Obedientiæ, potiri, quę separabilis est, & de facto reperitur separata à iurisdictione quasi Episcopali. Hanc autem quinam habeāt in Ordinibus Militaribus, *in inferioribus* declarabimꝰ, & exponemꝰ, an Rectores possint approba

re Confessarios ad audiendas subditorum Confessiones.

44 Nec demùm obstat, quòd soleat Rectoribus Collegiorum limitari potestas, ne subditis facultatem cõcedant, vt extra Collegium supra vnum diem versentur, aliòvè discedant. Etenim in quauis Religione circa id dantur speciales Ordinationes, & limitationes, quæ ab ipsis Capitulis, aut Prælatis Superioribus possunt apponi, & de facto in aliquibus Ordinibus nequeunt Superiores locales concedere licentiam ad discedendum è loco, vbi extant, nisi per tot dies, vel per tot leucas; & in omnibus Religionibus id suis limitationibus est circumscriptum. Quin & Generales sibi solent reseruare concessionem facultatis ad eundum in loca aliqua, aut Prouincias; ita vt nec Prouinciales queant eam facultatem impertire; quin tamen exindè valeat inferri, Prouinciales, & Superiores locales destitutos esse iurisdictione spirituali ad præcepta Obedientiæ imponenda, & ad alia similia exequenda. Similiter ergo, quamuis Capitulum, aut Senatus Regius Ordinũ limitauerit Rectoribus Collegiorum potestatem præfatam, sibique, aut Priorib⁹ iustas ob causas reseruauerit, non potest argui, eos iurisdictione prædicta spirituali non potiri. Sed ex professo hanc Rectorum potestatem ostendemus *disq. sequen. quæst. 7.*

45 Alij autem Clerici Fratres, qui nec in Monasterijs, aut Collegijs cõmorantur, nec ratione Beneficij, aut territorij Priorib⁹, vt Ordinarijs, subdũtur, non alijs obedire tenentur, nisi his, quibus Equites obedientiam præstant; eo discrimine, quòd in pluribus dependent à Regio Ordinum Senatu; sermoque est de Clericis Fratribus trium Militiarum Castellæ, & Legionis. Simul etiã à Prioribus debent impetrare litteras dimissorias, vt Ordines suscipiant; & approbationem, ac iurisdictionem, vt in eorum territorijs Confessiones audiant, ac vt Regulares omnes ipsius Ordinis valeãt absoluere, an verò vt audiant in alijs diœcesibus, libabim⁹ *in inferioribus*. Capellani autem honorarij Regis habent ab Ordine approbationem, vt Equitum ipsius Ordinis Confessiones excipiant. Sic extat in Definitionibus Alcantaræ *tit. 5. c. 4. & 5.* Et in Definitionibus Calatrauæ *tit. 12. c. 4.* Sunt enim Parochi Equitum in Curia degentium, ideòq; debent ad id munus examinari, nisi constet de eorum scientia. Visitatoribus item generalibus, & specialibus obsequi, ac auscultare debent in his omnibus, in quibus, iuxtà Visitationis munus, & Ordinum Statuta, ac Definitiones, iurisdictionem illi, ac Superioritatem exercent. De Visitatorum autem potestate agemus *disq. sequenti.*

Disquisitio 7. De Prælatis, & Capitulis Ordinum Militarium, eorumque potestate, & de Regio Ordinum Senatu.

Quæstio 1. De Regibus Hispaniarum, Administratoribus perpetuis Ordinum Militarium, qui in Regnis his sunt instituti.

1 FERE omnia, quæ de Regibus nostris discutienda se offerunt circa Prælaturam, ac iurisdictionem, quam ergo omnes Ordines Militares intra Hispaniam institutos exercent, *in superioribus* exposuimus, & *inferiùs* pro quæstionum opportunitate exponemus. Vnde nunc breuiter aliqua erunt præstringenda. Igitur Reges nostri, ex vnione Magistratuũ ad Coronam successerunt in locum Magistrorum Ordinum, vt constat ex Bullis Pontificijs sæpiùs allatis; eamdemque, quã Magistri, retinent potestatem, & iurisdictionem; nisi quòd ad spiritualia munia exercenda tenentur designare Regulares ex ipsis Ordinib⁹, qui illa exerceãt, & immediatè per se id præstare non valent.

2 Imò nec Magistri ipsi poterant immediatè ea munera exequi, quæ Ordinem Clericatus exposcunt; ideòque designabant Priores Clericos Fratres, qui ea exequerentur tum respectu suorum Regularium, Equitum, ac Fratrum, tum respectu sæcularium, in ipsorum territorijs degentium. Attamen aliqua poterant præstare immediatè per se, quę nunc Reges nostri nequeũt; eoquòd essent, & ipsi in Ordinibus

Pro-

Professi, non verò sit in Regib⁹ hęc qualitas.

3 Eatenùs autem Reges nostri sunt Prælati, vt Regulares Militiarum teneantur eis obedire ex vi voti Obedientiæ, modo dicto *disquis. præced.* In qua plura circa hanc Prelaturam euoluimus. Sunt prętereà Reges Patroni, & Protectores Ordinum Militarium, iuxta asserta *disquisit.* 1. Et ratione eiusmodi Patronatus concedunt priuatiuè Habitus, Commendas, Dignitates, Prioratus, Beneficia, Capellanias, & quælibet alia ad Ordines spectantia, exceptis his, quæ ex Statutis, Definitionibus, aut consuetudine conferuntur vel per suffragia, vel de consilio Seniorum, aut ab ipsis Commendatarijs præstantur, vt potè aliquæ Capellaniæ, aut similia, de quibus *disquis.* 1. & *disq.* 10. Et aliqua ex illis concedenda Senatui Regio Ordinum committunt.

4 Ratione præfatæ potestatis, & simul potestatis Regiæ, iuxta sententiam, de qua *disquisit.* 2. egimus, Rex noster designat suum Regium Senatum Ordinum, qui exerceat iurisdictionem in causis Equitum, ac Clericorum Fratrum, & vasallorum Ordinum modo dicto *disquis.* 2. Et simul Ordines suam potestatem Senatui præstant, vt dicemus *infrà*. Pontificesque ei Senatui iurisdictionem Ecclesiasticam confirmarunt, ac concesserunt, vt latè *inferiùs*. Rex etiam eligit Priores gaudentes iurisdictione quasi Episcopali; Conuocat deindè Capitula Generalia Ordinum, quorum est caput; eisque presidet, aut ipsius nomine alius, quem pro se substituit; & simul cum Capitulo generali vniuscuiusque Ordinis repræsentat totum Ordinem, & sic plurima præstare potest, quę attingemus *quæstion. sequenti.*

5 Gaudet, ratione Administrationis Ordinum, emolumentis, & redditibus, quibus Magistri potiebantur; eisdemque grauatur oneribus soluendi ex mensa Magistrali ea, quæ in Statutis, ac Definitionibus Ordinum continentur, & non pauca *in hoc Opere* libamus. Cæterùm vocatur Administrator, ipsis Pontificibus hoc nomen ei aptantibus, quia, cum Regularis non sit ex Ordinibus Militaribus, Magistratus Dignitas, quæ Ecclesiastica est, non potuit ei in titulum conferri, sed in Commendam, seu Administrationem, quæ in idem recidunt; & ad id etiam dispensatione, & concessione Pontificia fuit opus; maximè cum ita fuerint vniti Magistratus Coronæ, quòd etiam si in fœminam Regnum deueniat, ea futura sit Administratrix Ordinum Militarium, vt expressit Adrianus Sextus in Bulla vnionis Magistratuũ. De huius dispensationis genere agemus *disquisit. decima*, cum loquamur de dispensatione, vt fœminæ possint habere Commendas.

6 Ex his cernitur, quàm stricta sit Regum nostrorum obligatio consulendi Ordinibus Militaribus, prospiciendi ipsorum exemptionibus, & priuilegijs; sollicitè curandi de eorum Instituti obseruantia; eligendi ad Dignitates, Prioratus, Senatum, & Munera viros idoneos, ac in dotibus requisitis benè meritos; admittendi ad ipsos Ordines, illos, qui splendorem, & obseruantiam promoueant, aliaque eiusmodi exequendi. Etenim hæc obligatio maximè vrget Prælatos supremos cæterarum Religionum; & respectiuè eadem Regibus incumbit; Sed quia Regnorum, quorum clauum per quatuor mundi plagas tenet, sollicitudo non permittit, vt toti incumbant Ordinum Militarium regimini; quod poterant præstare Magistri, muneri suo satisfaciunt, si eos Viros ad gubernationem eligant, sub quorum cura rectè Ordines gubernentur; & prætereà frequenter informationem capiant de his, quę peraguntur, & consultationes sibi factas sedulò introspiciant; atque ea, quæ per se ipsos exercent, Regio conamine moderentur.

7 De potestate, & iurisdictione Magistri, seu Administratoris Ordinum singulorum, plura attinguntur in Statutis Diui Iacobi, *in Regula Ordinis ex capit* 1. In Definitionibus Calatrauæ *pagin.* 36. *capit.* 8. In Definitionibus Alcantaræ *ex fol.* 1. Et in Definitionibus aliorum Ordinum Militarium huius nostri Regni. Cæterùm Magistri Ordinis Dignitatem esse Prælaturam Ecclesiasticam; eumque esse Prælatum Ecclesiasticum, & Ordinarium, docent vterque Barbosa, Emanuel Rodriguez, Ceuallos, Pereira, Nauarrus, Cauedo, & alij, quos refert lato calamo eruditus Domin. D. Sebastianus de Zambrana

in allegat. pro Ordine D. Iacobi, num. 95. Vbi ait, hanc ipsam potestatem residere in Rege nostro, tanquam in Ministro, nomine Papæ. Quod tamen intelligendum est iuxta dicta, scilicèt vt per alios à se designandos exerceat spiritualia, & his concernentia.

Quæstio 2. De Capitulis Generalibus Ordinum Militarium, eorumque potestate.

8 CAPITVLA Generalia Ordinum repræsentant ipsos Ordines, & constituuntur ex personis, quæ ius sufragij habent. Ea conuocare, & congregare, spectat ad Regem nostrum, vt Magistrum, seu Administratorem Ordinum, iuxta Bullam Sixti IV. quæ affertur in Bullario Alcantarę, *fol.* 54. In Ordine Diui Iacobi tenentur Capitulo Generali adesse Priores, Commendatarij maiores, & Tredecemviri. Cæteri possunt adesse, sed non tenentur; Hi verò, qui degunt in loco, in quo celebratur Capitulum, siuè Equites, siuè Clerici Fratres, debent interesse Communioni Eucharistię pridiè ante Capitulum celebrandę, & actionibus, quę prima, secunda, & tertia die peraguntur. Sic in Statutis *titul.* 10. *capit.* 2. & 4. Idem obseruant Calatrauenses, & Alcantarenses. In Ordine Calatrauæ ad Capitulum conuocantur Cõmendatarij maiores, Clauiger, Prior, si detur, Conuentus Calatrauę, eiusque Procurator, Sacrista maior, Operarius, cæterique Commendatarij, Equites, Priores formati, & Capellani Regij Ordinis; necnon ex Decreto Capituli Generalis anni 1653. Procurator Collegij Calatrauensis Salmantini ab ipso Collegio eligendus. Ceteri nuper dicti, adstituri Capitulo, designantur in Definitionibus *tit.* 1. *cap.* 2. In Ordine Alcantaræ conuocantur Commendatarius maior, Clauiger, Prior Monasterij de Alcantara, eiusque Procurator, Prior de Magacela, Sacrista maior, & cæteri Commendatarij, & Equites, ac tres Capellani Regis; vt constat ex Definitionibus, *tit.* 1. *cap.* 2. & 12. Vt autem in Ordine Alcantaræ ius suffragij habeant Equites, & Fratres Clerici, priùs visitati, iuxta Ordinis ipsius Definitiones, esse tenentur. In Ordine Calatrauę postmodùm visitantur.

9 Rex, vt Administrator, Capitula conuocat, diemque designat; conuenit cum solis Iacobæis in templo, aut loco ad Capituli celebrationem destinato; At cum Calatrauensibus, & Alcantarensibus simul, qui prima die in vnum congregantur; expectant quidem Calatrauenses, latus dextrum occupantes, & Fratres Clerici Missam celebraturi solemnem, occupant Altare, Rex verò comitatus Alcantarensibus à Regia sua aula descendit, & cum ad tẽplum acceditur, hi protestantur latus dextrũ, & Altare iam præoccupatum sibi deberi, ac ex Regis iussu, qui (ex formula) pro ea vice ita imperat, locum sinistrum tenent, & testimonium poscunt. Priores vero, ac Clerici Fratres Alcantarenses sedem occupant, quam in alijs Actibus publicis, quibus Rex noster assistit, Episcopi sibi destinatam habent. In Capitulis, & in alijs etiam Actibus, vbi Rex cum quouis ex his Ordinibus, vt eorum Administrator, assidet, omnes Regulares, Equites, & Fratres, sedent, & caput operiunt; Prior autem Alcantarę non cum cæteris Fratribus Clericis assidet, sed cum Equitibus post Commendatarium maiorem.

10 Ex munere proponit Rex noster, quæ in Capitulis sunt ad rectum Ordinum regimen peragenda; & post primam sessionem quilibet Ordo seorsim congregatur, ac aliquibus de more peractis per tres dies in Ordine Diui Iacobi, omnes per Instrumenta publica potestatem suam trãsferunt in Regem nostrum, atque in eos, qui vel ex Ordinationibus sunt Definitores, vel à Capitulo eliguntur. Vnde recedentibus cæteris, manent in Ordine Diui Iacobi Tredecemviri, aut eorum substituti, Commẽdatarij maiores, & Priores de Veles, ac S. Marci. In Ordinibus verò Calatrauę, & Alcantaræ omnes ius suffragij habentes assistunt Capitulo generali, & eo finito, eliguntur à Rege in singulis duodecim Definitores, aut plures, si expediat, & inter eos duo debent esse Clerici Fratres; in Ordine Calatrauẽsi Prior, si sit, Calatrauę, & Sacrista maior; in Ordine Alcantarę Prior de Alcantara, & Prior de Magacela, seu Sacrista maior, aut eis deficientibus

tibus, alij in ipſorum locum ſuffecti; qui poſsint ad Stabilimenta peragēda in Definitorio ſtrenuè iuuare. Hi etiam, ſcilicèt Prior Alcantaræ, (quo deficiente, idem competeret Priori de Magacela, vtpotè Prælato) & in ſuo Capitulo Prior de Vcles, aut S. Marci (iuxta Prouinciā, in qua Capitulum celebratur,) comitati duobus Capellanis honorarijs, cū Rex noſter ad templum prima die Capituli aduenit, munus exercent, quod competit Capellano maiori; cum Regis, vt Adminiſtratoris Ordinum, illi Capellani maiores reputentur; Quare eum ingrediētē ad templum aqua luſtrali adſpergunt; & dum Miſſa celebrari incipitur, ante ipsū Confeſsionē, & cęteras Orationes incipiūt, aliaq; huiuſmodi exercēt, proteſtante Ordine Calatrauenſi, id munus, & ſedem Clericorum Fratrum Alcātarenſium ſibi deberi. Prima autem die poſt celebratam Miſſam de Spiritu S. Calatrauenſes, & Alcantarenſes alternatiuè oſculantur Regis manum, poſtquam vtriuſque Ordinis lecta eſt quædam Definitio, & à Secretario Senatus Ordinū promulgantur Præſides Capitulorū, & Definitorij vtriuſque Ordinis, & ſimul Rex confirmat omnia priuilegia Regia ipſorum Ordinum, poſcentibus id Commendatarijs maioribus, cum eius manū oſculantur.

11 Illi igitur, qui in vnoquoque Ordine ex iure, vel electione deſignati poteſtatem à cęteris accipiunt, rebus maturè perpenſis, ſtatuūt ea, quę ad gubernationem ſpiritualem, politicam, & æconomicam ſpectant, ſimul cum Rege noſtro, qui vt caput, de omnibus conſulitur, omniaque rata habere debet, vt vim obligādi retineant; Quare Statuta, & Definitiones, à ſingulis Capitulis diſpoſitæ primùm ab ipſo Rege ſubſcribuntur; deindè à cęteris, quibus fuerit commiſſa poteſtas, nec vim habent, niſi à Rege ſubſcribantur vt conſtat ex Bulla Clementis VII. allata in Bullario Alcantaræ *pag.* 25. Aliqua etiam ab ipſis Capitulis, non per viam diſpoſitionis, ſed poſtulationis, Regi proponuntur, vt ipſe, ſi expedire arbitretur, vel iubeat, vel à Sede Apoſtolica impetret, vel declaret, vt conſtat ex conſultationib⁹, quę in Statutis nouiſsimis Ordinis Iacobæi afferuntur poſt *cap.* 11. *tit.* 22. *ex fol.* 206.

12 Ea quidem eſt præcipua, & maxima cuiuſque Capituli Generalis poteſtas, vt valeat Statuta antiqua reuocare, immutare, aut innouare, & noua condere, reſpectu Ordinum ipſorum, ditionū, vaſallorum, & Clericorum Regulariū, qui Beneficia ipſorum Ordinū obtinent, & aliorum Clericorum in ditionibus ipſis degentium, quę illicò Apoſtolica authoritate, quin ad Pontificē accedatur, remanent ſtabilita, & firmata. Ita conceſſit Sixtus IV. in Bulla allata in Bullario Alcantaræ, *pag.* 54. Clemens VII. *ibi pag.* 128. (& in Definitionibus, *pag.* 25.) Paulus III. *ibidem pag.* 143. *n.* 4. Idem Paulus in alia Bulla *pag.* 156. *n.* 9. Et ſupponitur, ac exprimitur à Clemente VII. ſtatuta corrigenda, ſeu condenda nō fore ſacris Canonibus aduerſantia, & approbanda eſſe à Magiſtro, ſeu Aminiſtratore. Nec Statutorum nomine Regula comprehenditur; hæc enim immutari non valet, niſi à Romano Pontifice, quod commune eſt omnibus Sacris Ordinibus; cū enim Regulæ totus Ordo, eiuſque Inſtitutum, vt fundamento, innitatur, eam immutare, eſſet fanè, Ordinem ipſum inuertere, cuius ſubſtātia ſemper debet eſſe fixa, & ſtabilis, niſi aliquid immutandum Pontificiæ Sedi videretur, quæ id præſtare valeret; ſicut in Ordinibus Militaribus Ciſtercienſibus immutauit Regulam, quoad nuptias contrahendas, & teſtandum de bonis. Extra Regulam autem ſunt plura, quæ Capitulum poteſt præſtare. Sic valet (quod idem competit Ordinum Senatui, ac Prioribus iuriſdictione gaudentibus, & Viſitatoribus) ſtatuere in territorijs, & in Eccleſijs Ordinum, etiā ſitis extra territoria, quæcumq; ad cultum Diuinum ſpectant, exequenda tum à Fratribus Clericis, tum ab alijs Clericis ſæcularibus, nempè iniungere formam circa Miſſas, & Anniuerſaria debita celebranda; taxam præſcribere ſtipendij Miſſarum, funerum, & ſimilium; eos cogere ad aſsiſtendum diebus Feſtis, aut etiam alijs, ad Miſſæ ſolemnis celebrationem, vel adhuc ad Officia Diuina; prohibere, ne gaudeant diſtributionibus, aut Miſſam celebrent in præfatis Eccleſijs, niſi obſeruent ea, quę præcipiuntur, & omnia alia ad rectum regimen ſtabilire. Nam, cum non ſint eæ Eccleſiæ, aut territoria ſubiecta Epiſcopis, & aliundè Rex, vt Adminiſtrator, ſit Patronus, ac penes aliquem ſit poteſtas ad ea omnia præcipienda, quis alius præcipiat, niſi Ca-

pitulum, Senatus Regius Ordinum, prædicti Priores, aut Visitatores Generales, penes quos est tota potestas? Quã de singulis *in hoc Opere* probamus.

13 Rursùs Martinus V. & Eugenius IV. prout refertur *in Compendio Cistercij, §. 1.* & ab Emanuele Rodriguez *tom. 1. quæstion. Regular. quæst. 68. art. 6.* Concesserunt Congregationi Cistercienſi (indeque Ordinibus Militaribus Cistercienſibus, iuxta sæpè dicta) vt Generalis Reformator, & Capitulum Generale, saluis substantialibus regulæ, possint quascumque ambiguitates, obscuritates, & dubia occurrentia circa ipsam regulam in spiritualibus, & tẽporalib⁹ declarare, elucidare, interpretari, & dispẽsare, necnõ Statuta, Definitiones, & Ordinationes interpretatione donare, modificare, dirigere, reformare, mutare, variare, tollere, reuocare, cassare, & alterare; noua edere, condere, & facere. Vbi obserua, id, quod Pontifices concedunt Capitulo Generali, & Generali reformatori simul, non competere soli Senatui Regio Ordinum, etiamsi veluti Generalis eorum reputetur. Nec enim is potest solus reuocare Definitiones, & alias condere; id enim concessum est Generali, & Capitulo copulatiuè; vt consuetudo legum interpres, in Ordine Cistercienſi, cui concessa est illa gratia *suprà* posita ostendit. Cum autem Capitulum Generale Militiarum congregatur, Rex ipse, aut alius ab ipso designatus, præsidet, non Senatus.

14 Obserua deindè, eam concessionem Pontificum inter alia eò tetendisse, vt vitarentur scrupuli, qui in his declarationibus possent exoriri; Vide de his apud Rodriguez *vbi suprà* Panormitanum *in cap. ex parte, de verbor. significat.* Innocentium *in cap. cum speciali, de appellat.* & plures alios antiquos, & recentes.

15 Ex prædictis deciditur alia quæstio agitari solita, vtrùm scilicèt Constitutiones factę à Regularibus, authoritate Apostolica confirmatæ, possint absque eiusdem Sedis authoritate reuocari? De qua Emanuel Rodriguez *vbi suprà art. 5.* Resolutio autem in præsenti est manifesta, siquidem Capitulis Generalibus, ex immediata concessione Pontificum, aut ex communicatione priuilegiorum, competit potestas immutandi & cassandi quæuis Statuta, quę sanè supponuntur Apostolica authoritate confirmata, siquidem illicò ac in suo tempore edita fuerunt à Capitulo Generali, authoritas Apostolica ea roborauit, vel si edita ab illo non fuerunt, sanè ab ipsa Sede immediatè emanarunt.

16 Posita in Capitulis Generalibus potestate ad immutandum, & ad condendum Statuta, ac Definitiones, cõsequens est, vt possint iniungere, ac præcipere, seu prohibere, quęcumque iusta fuerint, & ad regimen, ac gubernationẽ totius Ordinis spiritualem, & temporalem, nec non personarum, ac bonorum quoquo modo spectantia, & infligere pœnas transgredientibus. Indèque omnes tenentur eiusmodi Ordinationibus obedire, ex vi voti Obedientiæ, & transgressores contrahunt pœnã statutã pro qualitate præcepti, aut prohibitionis, personarum, & circunstantiarũ. Ex quo principio generali deducitur facilè, quænam in speciali possint præcipi, aut prohiberi à Capitulis Generalibus.

17 Et quidem Capitula Generalia possunt præcepta sanctæ obedientiæ imponere, cùm in eis resideat iurisdictio spiritualis, Regularis, & Ecclesiastica; quare in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarium ea præcepta à Capitulis emanantia non semel inueniuntur, quæ non potuissent apponi absque ea iurisdictione. Difficilius est, an possint infligere censuras Ecclesiasticas? Alia sanè Capitula Generalia Religionum eas valent imponere; verùm, cum Definitores Militares, & ius suffragij habentes, maiori ex parte non sint status Clericalis, & quæ à Capitulo fiunt, à maiori parte illius debeant fieri, vt commune est inter Authores, & ex Bullis Pontificijs probat Emanuel Rodriguez *tom. 1. quæstion. Regular. quæst. 41 art. 1.* fit, vt videatur non posse ea Capitula per se immediatè censuras infligere, posse tamen designare Clericum Fratrem, aut alium Clericum, qui eas infligat; Quo saluatur iurisdictio omnimoda in Capitulo, nempè ad exercendam omnem potestatem spiritualem per se immediatè, vel per alium, cui eam commiserit. Sanè si maior pars Capituli, aut Definitorij constaret ex personis status Clericalis, possent immediatè ferre censuras, non verò aliter, cum id non fuerit expressè concessum à Potificibus, indèque Magistri Ordinum eas non ferebãt.

Nec

Nec id nouum est; nam omnia Capitula Generalia habent iurisdictionem spiritualem respectu absolutionis peccatorum, & possunt designare sacerdotes, qui subditos à culpis absoluant, non tamen Capitula absoluere possunt, quia absolutio est actus personalis proprius Sacerdotis, non cætus, aut Congregatio; id verò non tollit, omnimodam iurisdictionem spiritualem respectu subditorum residere in Capitulis cuiusque Religionis. Sic ergo, quia actus ferendi censuras est actus proprius Clericalis personæ, vt statuit cum alijs P. Gaspar Hurtado *de censur. difficult.* 4. immediatè nequeunt Capitula conflata maiori ex parte ex non Clericis ferre censuras, sed valent designare Clericum, qui eas ferat, quin indè iurisdictio Capitulorum minuatur. Nisi velis, Pontifices concedentes omnem iurisdictionem spiritualem his Ordinibus, dispensasse, vt ferāt censuras, quamuis status Clericalis non sint; quod sanè videtur dicendum, cum in Definitionibus prefixis à Capitulis non semel censuræ ferantur: & cum in Capitulis repræsententur ipsi Ordines, par erat, vt eis concederetur ea potestas ferendi censuras. Aliud contingit in Senatu Ordinum, qui non repræsentat ipsos Ordines, sed est eorum Superior: de quo *infrà*, *num.* 30.

18 Circa potestatem nuper libatam quoad absolutionem, obseruandum est, Eugenium IV. concessisse Ordini Cistercienſi, & Pium IV. Congregationi Montis Oliueti, quòd Capitula Generalia possint designare Sacerdotes, qui omnes Regulares subditos vtriusque sexus valeant absoluere toties quoties ab omnibus peccatis, etiam Apostolicæ Sedi reseruatis, & præterea dispensare super irregularitatibus omnibus (exceptis his, quæ proueniunt ex bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione membri) & omnem maculam, ac notam ex eis ortam abolere. Ita extat in Compendio Cistercij *tit. Capitulum*, § 7. Videatur Rodriguez *suprà art.* 4. In Definitionibus Calatrauæ affertur Bulla Clementis VII. *pag.* 90. in qua concedit facultatem absoluendi ab omnibus censuris, & tollendi irregularitates (sub limitatione adducta, quæ semper est sub intelligenda, vt obseruat Rodriguez *suprà*) respectu omnium, qui in Capitulo congregantur, quare publicè præstatur absolutio à celebrante Missam, prima die Capituli. Peccatum hæresis semper iudicatur exceptum. Quare, etiam in Bullæis amplissimis, in quibus facultas datur ad absoluendum ab omnibus casibus reseruatis Sedi Apostolicæ, intelligitur hæresis excepta, nisi exprimatur, eam non excipit. Et hanc esse mentem Apostolicæ Sedis, declarauit noster Pontifex Alexander X. hoc anno 1656. Et intimatum est Decretum omnibus Communitatibus Religiosis, cæterisque Cōfessarijs iussu Tribunalium Sanctæ Fidei, & ab eis præceptum, vt quotannis in Communitatibus, & in Capitulis Generalibus, ac Prouincialibus legatur simul cum alijs Ordinationibus Tribunalis Supremi Sanctæ Fidei, legi iam solitis.

19 In eodem *Compendio* §. 5. refertur concessio Eugenij IV. facta Ordini Cistercienſi, quòd Capitulum Generale possit Abbates, (dic idem de Prioribus Monasteriorum Militarium, qui sunt quidam Abbates Militares) & Abbatissas dicti Ordinis, certo modo, & forma seruatis, corrigere, suspendere, destituere, atque illorum loco alios deputare. Verùm, etsi Capitula Generalia, propter causas iustas, & vrgentes, suspenderent, vel deponerent (quod iuxta specialia Statuta cuiusque Ordinis, & non aliter, præstare possunt) Priores Militares Monasteriorum, vel Rectores Militarium Collegiorum Salmanticensium (erga quos eadē est potestas) alij eorum loco à Rege nostro, aut à Conuentibus esse sent designādi, ad quos hæc electio spectat, vt constat ex *disq.* 1. & *infra ex q.* 4.

20 Cæterùm alij Priores, non triennales, Ordinum Militarium, & Clerici Fratres Beneficiarij, nequeunt suis Dignitatibus, & Beneficijs priuari, nisi adsint causæ à Iure requisitæ; & id præstetur iuxta statuta, & Definitiones cuiusque Ordinis; nam esto Beneficia, vtpote Regularia, sint ad nutum amouibilia, causæ ad amouendum exiguntur, ob rationes, quas expendemus *disq.* 11.

21 Obiter aduerte, in eodem Compendio Cistercij, *verbo, Capitulum Generale*, §. 8. referri Indulgentiam plenariam, quam Sixtus IV. concessit omnibus, qui Capitulo Generali adsistunt, vel inseruiunt, applicandam à Sacerdotibus per Capitulum deputatis ad audiē das Confessiones, qui tamen intra vigin

ti

ti dies immediatè sequentes semel dū taxàt eam applicare valent, Confessione Sacramentali præcedente; *Et ibidem* §. 9. per communicationem cum Congregatione Montis Oliueti, eam indulgentiam plenariam obtinent omnes Regulares Ordinis, vbicumq; existant, qui pœnitentes, & confessi pro Capitulo Generali preces ad Deum fuderint. Quod memoria retineant omnes Militares, cum vel directè, vel per communicationem valeant adipisci hanc indulgentiam; & plurimas etiam alias, quæ in Bullis erga ipsos expeditis continentur, atque in Compendio Cistercij, & in alijs Sacrarum Religionum, quæ euoluere, & callere, par esset, vt thesaurum adeò ingentem, & æstimabilem indulgentiarum lucrarentur; aut saltē Cistercij Compendium deberent habere præmanibus, vt conscij essent eorū, quæ ad ipsos proximè pertinent, maximè ad Calatrauenses, Alcantarenses, & alios ex Ordinibus Montesę, & Christi.

22 In Capitulo Generali Ordinis D. Iacobi eliguntur Tredecem Viri in locum eorum, qui mortui sunt, per suffragia maioris partis Tredecem Virorum, qui superstites sunt, sicut etiam & alij, qui vocantur *Emiendas*, & sufficiuntur loco Tredecem Virorum absentium. De horum omnium electione, sede, iuramento, & alijs huiusmodi agitur in Statutis *tit.* 10. *ex cap.* 6. Inter Tredecem Viros, & Priores deliberatur de Visitatoribus Generalibus Ordinis designandis, quos, si idonei à Rege nostro censeantur, ipse confirmat. Ita *ibidem cap.* 10. *fol.* 100. *pag.* 2. *in fine.* In Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, Rex, vt Administrator, designat in Capitulo Generali Visitatores Generales, & Definitores; Ita in Definitionibus Calatrauæ *tit.* 19. *cap.* 1. *& tit.* 1. *cap.* 8. *&* 14. & in Definitionibus Alcantaræ *tit.* 1. *cap.* 14. Capitula etiam eligunt Equites Fiscales, Procuratores generales, Thesaurarios, & alios ad varia munera.

23 Quamuis in Statutis, & Definitionibus Ordinum designetur tempus celebrandi Capitula Generalia, attamen ob varia impedimenta, non possunt facilè ea congregari adeò frequenter, ac est stabilitum. Proindè forma præscribitur Capitulis particularibus celebrandis, quæ solus Rex conuocare potest, in eis tamen nequeunt ea omnia præstari, quę in Capitulis Generalibus; Quænam autem possint in eis decerni, statuitur in Definitionibus Calatrauæ *tit.* 1. *cap.* 15. & in Definitionibus Alcantaræ *tit.* 1. *cap.* 22. *& tit.* 23. *cap.* 7. Ibi ea sunt videnda, sicut in *tit. de Capitulis Generalibus* legi possunt omnia, quę ad illa spectant; functiones, quę exercentur, sedes, suffragia, absolutio, electiones officiorum, facultates, & cætera alia, quæ transcribere non vacat. Plura iam *in præcedentibus* circa hæc asseruimus & adhuc *in sequentibus* non pauca præstringemus.

Capitula itaque Generalia ad res omnes, quæ ad regimen Ordinum spectant, congregantur; nam res ad iustitiam pertinentes ad Senatum Regium Ordinum deferuntur; cui Pontifices, ac Reges nostri iurisdictionem, ac potestatem ad eas omnes, atque alias, decursu Operis libatas, concesserunt.

Scio, non exiguam fuisse controuersiam inter Capitulum Generale Ordinis D. Iacobi, ac Senatum Regiū, contendente illo, dum esset congregatum anno 1652. omnia, quæ ad Ordinem spectarent, posse à se peragi, & ad se aduocari, vtpotè penes quem esset potestas Ordinis suprema, & speciatim contendisse, in suis Instrumentis non fore vsurum papyro signata, vti Tribuna Ecclesiasticum; Deindè fore cognituē rum de negotijs, in quibus inter Regnostrum, vt Magistrum Ordinis, & ipsum Ordinem esset aliqua controuersia; Rursùs, cum Capitulum elegisse Viros ad aliqua Munera, quæ alij exercebant, & hi manuteneri postulassen in sua possessione, huius causæ cognitionem ad ipsum spectare; Præterea ipsum solum fore designaturum ex Regia concessione, & collaturum Beneficia, & Vicarias Ordinis, simulque alia officia, quæ alia Capitula Generalia concessisse, asserebatur; Demùm præstiturum esse licentias ad Professiones emittendas. Hæc latè sub nomine Ordinis proponit, & exornat D. Didacus Antonius Fajardo *in memoriali ad Regem nostrum*, exarato anno 1652. Dubia hæc Regi nostro fuere proposita, vt ipse decerneret; Ipsius ergo Decretis omnino erit obtemperandum. Idemque asserо de alio Memoriali ad Regem nostrum destinato, nomine Equitis Fiscalis Ordinis

dinis D. Iacobi, in quo iuriſdictionem Capituli Generalis, neſcio quis Author ex Bullis Pontificijs, & ex Actis aliorũ Capitulorum promouere conatur. Et *ibidem* tradit, Clericos Fratres Iacobæos ante Regem Catholicum Ferdinandum non fuiſſe ſubiectos Magiſtro Ordinis, ſed ſuo Priori, & Sedi Apoſtolicæ. Id iam ad praxim eſt inopportunum; Hiſtorica verò, ſæpè adnotaui, à me libanda quidem eſſe, ne aliquid omittam intactum, non verò ventilanda, cum ad noſtrum Inſtitutum præcipuè conducat, explorare, quid Iuris, & facti, nunc vigeat. Plura alia circa Capitula Ordinum ſparſim in hoc Opere reperientur.

Quæſtio 3. De Senatu Regio Ordinum, eiuſque iuriſdictione.

24 POSTQVAM Magiſtratus Ordinum Regiæ Coronę Hiſpaniarum fuerunt à Sede Apoſtolica vniti, illuſtriſsimus hic Senatus fuit erectus, cuius regimini, veluti firmiſsimo fulcro, inſignis hæc Militiarũ moles inniteretur. Eius ſplendor, praxis, & Miniſtrorum numerus conſtabit *diſquiſ.* 17. De eo plurima attingimus, & exploramus totius Operis decurſu. Nunc aliqua addemus.

Gaudet Senatus Regius Ordinum erga Militares ipſos Ordines Diui Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ iuriſdictione. Hæc iuriſdictio eſt Eccleſiaſtica, & Regularis. Eſt præterea ſuprema, ſeu nulli alij ſubiacens, niſi Apoſtolicæ Sedi. Singula euoluamus. Sanè cum Pontifex Adrianus VI. noſtris Regibus Hiſpaniæ conceſſerit omnem iuriſdictionem erga Ordines Militares, ſub ea limitatione, quòd non per ſe, ſed per alios ex ipſis Ordinibus agerent, quæcumque ſpiritualia ſunt, aut ſpiritualibus annexa; ipſi verò per ſe cætera poſſent obire; Reges noſtri deſignarunt Senatum Ordinum ex Viris inſignibus, ac doctiſsimis ipſorum Ordinum conflatum, cui commiſerunt exercendatũ ea, quæ ipſimet Reges per ſe exercere valent (aliquibus tamen rebus ſibi ipſis reſeruatis, ad quas adhuc peragendas communiter ipſius Senatus conſultatio præcedit, de quibus Operis decurſu fit mentio) tum ea, quæ iuriſdictionem Eccleſiaſticam exigunt, dum tamen nõ ſint merè ſpiritualia [qualia ſunt Adminiſtratio Sacramentorum, collatio Ordinum, prolatio cenſurarum, & ſimilia] quę nequeunt à Senatoribus exerceri; ſeu dum non ſint eiuſmodi, quę omnino debeant peragi ab his, qui ſunt Status, ac Ordinis Clericalis, in quo Senatores ex ſe non ſunt conſtituti. Ad hæc autem exequenda alij deſignantur ex ipſis Ordinibus Clerici Fratres, vel etiam Clerici ſęculares ad aliqua, ab ipſis noſtris Regibus, ex Senatus conſultatione, aut ab ipſo Senatu ex cõmiſsione generali, ſeu ſpeciali ipſorum Regũ. Ecce potitur iuriſdictione Eccleſiaſtica Senatus à Pontificibus emanante, media Regum deſignatione, quæ, vt conditio, requiritur; ea enim facta, Pontifices eiuſmodi iuriſdictionem Senatui concedunt. Conſtituit autem Senatus vnum cum Rege Tribunal; niſi quòd aliqua valet Senatus exercere, quæ per ſe immediatè Rex nequit; nam ipſi Regi non eſt conceſſa à Pontifice immediata iuriſdictio Eccleſiaſtica, ſiuè ad ea, quæ ad ſpiritualia concernunt, ſed ſolũ mediata; excercenda per alios ex Ordinibus abipſo deputandos.

25 Verùm adhuc magis roborata, ac firmata eſt iuriſdictio Senatus Ordinum. Quippè ipſe Senatus, ipſiſque iuriſdictio approbata, ſtabilita, ac confirmata fuerunt à Clemente VII. anno 1524. & 1525. cuius Bullã affert Don Sebaſtianus Zambrana *in allegat. Iuris pro Iacobæa iuriſdict. fol.* 17: ibique Pontifex includit omnes cauſas decimales, Beneficiales, matrimoniales, ealq; omnes, quæ ad Epiſcopum, vt Ordinarium, pertinent; quas decernendas eſſe in Senatu Ordinum ſtatuit; formamq; præſcribit appellationum, quæ deferendæ ſunt ad eundem Senatum, vſque ad tertiam ſententiam. Eadem iuriſdictio roborata fuit à Paulo III. anno 1542. cuius Bulla affertur *ibidem n.* 117. A Iulio III. anno 1553. cuius Bulla tranſcribitur in Bullario Ordinis Alcantaræ *fol.* 225. A Pio V. in tribus Bullis, quæ extant in eodem Bullario *fol.* 227. & *ex fol.* 163. Videndi ſunt Carleual *de iudiciis, tom.* 1. *lib.* 1. *tit.* 1. *quæſt.* 6. Caro de Torres *in hiſtor. Ordin. Militar. lib.* 3. *cap.* 1. Reynoſo *obſeruat.* 54. *num.* 108.

Dom.

Dom. Zambrana *vbi nuper*. Et aliquę ex his Bullis expeditæ fuerunt, postquam dispensatum fuerat cum Calatrauensibus, & Alcantarensibus, quòd nuptias contraherent, quare supponebatur, posse Senatores esse vxoratos, & adhuc iurisdictio Ecclesiastica eis confirmatur.

36 Exercuit suam iurisdictionem Senatus Ordinum à sua prima erectione, exercitiumque illius à posteriori omnino suadet, illam in ipso residere; sicut à priori eam demonstrant Bullæ Pontificiæ, & designatio Regum. Iurisdictio autem hęc est ordinaria, tum quia ex munere proprio eam Senatus habet à Sede Apostolica emanantem; tum quia vnum cum Rege constituit Tribunal; Præterea est suprema ea Ecclesiastica iurisdictio in sensu *suprà* libato, quia in his quæ ad eam spectant, immediatè ad Pontificem appellatur; quod ex Bullis Pontificijs liquidò constat, & nos eas alibi adducimus.

Fit ex his, Senatum Ordinum esse Superiorem Ordinum Militarium, omnesque ex Ordinibus tam Equites, quã Clericos Fratres, ac Vasallos, & cæteros Clericos sæculares in ditione Ordinum degentes, aut in ipsorum Ecclesijs Beneficijs, aut Capellanijs gaudentes; necnon Monasteria Virorum, & Monialium Militarium, & Collegia Salmantina Militiarum, ac alia etiam Monasteria Monialium non Militarium Ordinibus subiecta, & omnes in illis versantes, subditos esse huius Senatus, ab eoque omnes posse incarcerari, corrigi, & puniri; tenerique ad exequendum mandata, & præcepta Senatus ex vi voti Obedientiæ, cum in eo adsit Prælatura, & iurisdictio regularis, & repræsentet ille personam Magistri, seu Administratoris perpetui, ipsius vices gerens, ipsiusque nomine operans, vt potè qui ab eo potestatem eiusmodi communicat, & a Pontificibus habet acceptam, approbatam, & confirmatam.

37 Sed adhuc id accuratiori inspectione indiget. Quippè dubitaueris, quomodo iurisdictio Ecclesiastica possit competere Senatui, qui constat ex Consiliarijs non habentibus statum Clericalem? Huic dubio planè, & apertissimè faciemus satis, iuxta omniũ opiniones. Nam in primis, iuxta sententiam tuentem, Equites Militares esse strictè, propriè, & absolutè Religiosos, ac personas Ecclesiasticas, quam satis euoluimus *disq. 2. quæst. 2.* Senatores Ordinum, cum sint Equites Militiarum, Religiosi strictè, & personę Ecclesiasticæ sunt, atq; adeò capaces iurisdictionis Ecclesiasticę, & Regularis; Sicut in Religionibus approbatis, in quibus ex Instituto Superiores non sunt initiati Ordinibus, datur sanè iurisdictio in illis, qua puniunt subditos, ad Professionem admittunt, præcepta Obedientię imponunt, aliaque similia exercent. Et à fortiori iuxta hanc sententiam, iurisdictio Ecclesiastica in Senatoribus Ordinum, quatenùs ex illis conflatur Senatus, residebit, cum etiam iuxta oppositam sentẽtiam idem omnino asserendum sit, vt iã ostendimus.

Igitur, adhuc in sententia tuente, Equites Militares non esse personas Ecclesiasticas, nec strictè Religiosos, sed secundùm quid, tenendum constanter est, iurisdictionem Ecclesiasticam dari in Senatu Ordinum coalescente ex Senatoribus, qui sunt Equites Militiarum. Etenim supponi debet, posse Pontificem iurisdictionem Ecclesiasticam laicis concedere, quam exerceant, quasi nomine ipsius. Hæc assertio ventilanda non est, quia longam disputationem exigebat, & à pluribus est discussa. Pro ea plures Authores, & Iura affert Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indiarum, lib. 5. cap. 2. pag. 509.* Id confirmatur à fortiori, nã adhuc fœminas esse capaces iurisdictionis Ecclesiasticæ, tuentur Paludanus, Syluester, Vgolinus, Diuus Antoninus, Villalobos, Cornejo, Emanuel Rodriguez, Pater Reginaldus, P. Azor, Miranda, Flores de Mena, & alij, quos retuli *disq. 6. num. 3. & 4. & infrà* redibit sermo *num. 47.* Indèque aiunt, posse Abbatissas præcipere subditis in virtute sanctæ Obedientię, qui est actus iurisdictionis; Et posse Pontificem ita tradere iurisdictionem Ecclesiasticam fœminis, vt ipsæ designent personas ad eam exercendam, quando actus personalis exercendi fœmina fuerit incapax. Nec probabilitas potest denegari huic sententiæ, ex qua fit argumentum à fortiori, vt laicis possit Pontifex iurisdictionẽ Ecclesiasticam concedere; quamuis enim laici non solùm sint Iudices incompetentes respectu Ecclesiasticorum, sed incapaces à Iure; hoc tamẽ Ius, cum sit positiuum, potest à Pontifice reuocari, vt tradunt

Pa-

Pater Suarez, & alij.

28 Iam exindè assumptum suadeo. Etiam si Senatus Ordinum coalescat ex Equitibus, qui sint laici, potuit Sedes Apostolica ei iurisdictionem Ecclesiasticam tribuere; at Senatus de facto exercuit, & exercet eam iurisdictionem Ecclesiasticam, & de potestate ad illam exercendam dubitare, esset nefas; ergo Sedes Apostolica de facto iurisdictionem eiusmodi ei concessit. Maior liquet *ex num. præceden.* Minor est manifesta, & omnibus constans; Consequentia est euidens; nam, in sententia tuente, Equites Militares, & Senatores esse absolutè laicos, inquiro, vnde eis iurisdictio Ecclesiastica possit competere, nisi ex concessione Pontificia? Quam concessionem suadent omnino tot Bullæ Pontificiæ *suprà* allatæ, confirmantes, ac roborantes iurisdictionem Senatus, & insuper designatio Regis iniuncta ab Adriano VI. qui solũ præscripsit, vt per Regulares Ordinum à Rege designandos iurisdictio Ecclesiastica foret exercenda. Nomine autẽ Regularium intelligi à Pontificibus Equites (siuè velis esse Religiosos strictè, siuè oppositum contendas) luce clarius apparebit legenti Bullas Pontificias, quæ eo nomine Equites semper, & vbicumque comprehendunt: maximè cum aliquæ ex illis, vt *suprà* prænonui, expeditæ fuerint, postquam Equites valent nuptias contrahere, à quo tẽpore cæpit dubium, an sint strictè Religiosi.

Cæterùm causæ, quæ à Senatu Ordinum tractantur, & decernuntur, nequeunt absque iurisdictione Ecclesiastica peragi. Nam, vt abstineam à causis criminalibus Equitum, de quibus *disquis. 2. quæst. 2.* ad Senatum Ordinũ deferuntur causæ criminales Clericorum Fratrum, causæ decimales, matrimoniales, & eæ, quę ad Patronatum Regium Ordinum, & ad Ecclesias ipsorũ Ordinum, ac Beneficia spectant, plurimæque similes, quæ iurisdictionem Ecclesiasticam exigunt. Præterea Senat⁹ peragit ea omnia, quæ toto hoc Opere attingimus, quæ absque ea iurisdictione nequeunt executioni mandari. Maneat ergo, eos etiam, qui sentiunt, Senatores non esse personas Ecclesiasticas, teneri dicere, residere in Senatu constante ex illis iurisdictionem Ecclesiasticam; nec potest aliqua euasio ab ipsis excogitari.

29 In horum sententia, vt asseruimus *ea disq. 2. quæst. 2.* superadditur huic Senatui alia iurisdictio Regia, proueniens à Regibus, quà tales sunt, non verò quà Administratores sunt; qua, aiunt, vti, dum de causis criminalibus Equitum Militarium, quas Senatus Supremus Castellæ ad se non auocat, cognoscunt. Verùm adhuc in hac sententia videtur sufficere iurisdictio Regularis, qua pollet Senatus Ordinũ, vt de his causis cognoscat. Etenim Prælati Regulares cognoscunt de causis subditorum, quamuis illæ causæ ex se non sint Ecclesiasticæ, &, si darentur in laico, cognoscerentur de illis à Iudice laico. Quin ponamus casum, quòd essent crimina, de quibus cum præuentione possent cognoscere Iudices Ecclesiastici, & Iudices laici; sanè illi iurisdictione Ecclesiastica vterentur, præuenientes causam. Quòd si Pontifex reuocans Ius commune positiuum, concessisset Iudici laico, vt cognosceret cum præuentione de aliquo crimine Religiosorum, Prælatus Regularis præueniens causam, & sua iurisdictione Regulari vtens, posset de eo crimine cognoscere, quamuis subditus Regularis potuisset tunc per Iudicem sæcularem iudicari, & puniri. Hinc adhuc in sententia tuente, Equites Militares non esse exemptos à iurisdictione Regia, nequit negari, eos esse subditos Senatus Ordinum, Regemque nostrum, qui veluti Generalis est Ordinum Militarium, Superiorque Prælatus, constituisse sub obedientia Senatus omnes Equites Militares, cum Senatum loco sui designauerit, & vnum hic cum eo Tribunal constituat, & vices eius gerat respectu Ordinum, sicuti singulos cæteros eximios Senatus respectu Regnorum, aut Prouinciarum, aut suæ gazæ Regiæ, Superiores Rex deputauit, & vnum secum constituentes Tribunal; Ergo, quamuis Equitum causæ criminales possint deuolui ad Senatum Supremum Castellæ, & ad Iudices Regios, id non tollit, quominùs Senatus Ordinum, quatenùs Superior, & Prælaturam illorum vice Magistri gerens, sua iurisdictione Regulari Ecclesiastica vtens puniat Equites Militares, & de causis criminalibus eorum cognoscat, quia alia iurisdictione

Regia

Regia sæculari indigeat; sicut in casibus *nuper* ad similitudinem appositis cernitur.

Id magis liquet, quia Senatus Ordinum nequit punire capite, aut membri mutilatione Equites Militares, quamuis crimina eam pœnam exigant, quod est constans; ergo, cum de criminibus Equitum cognoscit, vtitur iurisdictione Ecclesiastica, quæ non potest extendi ad eas pœnas infligendas. Patet in hac sententia; Nam in ea asseritur, Equites non esse personas Ecclesiasticas, ergo Equites possunt puniri pœna capitis, quin brachio sæculari tradantur, vt alij Clerici tradi debent priùs degradandi, quàm morti tradantur. Rursùs in hac sententia Senatus Ordinum constat Senatoribus, qui non sunt personæ Ecclesiasticę; ergo, si iurisdictione Regia, & sæculari vterentur, dum puniunt Equites, possent eos capite punire, si crimen eam pœnam mereretur. Etenim quo ex capite impedirentur, quominùs possent eam pœnam capitis infligere? At non infligunt; ergo, quia iurisdictione Ecclesiastica in eis causis criminalibus Equitum vtuntur; quę ad eam pœnam nequit progredi.

Dices, id ita contingere, quia Senatus ipse Ordinum sequitur sententiam defendentem, Equites Militares esse strictè Religiosos, & personas Ecclesiasticas, & ipsosmet Senatores, vtpotè etiam Equites, eumdem statum Ecclesiasticum sortiri, indeque non posse ad pœnam capitis extendi. Benè; ergo iam concedis ei Senatui, quòd ea fide operatur, vt solam iurisdictionem Ecclesiasticam, & non Regiam temporalem, seu sæcularem exerceat, siquidem ea non indiget ad puniendos suos subditos. Id ampliùs roboratur; Quia Rex noster, vt Administrator perpetuus Ordinum, posset punire Equites Militares delinquentes, quatenùs subditos sibi, vt Administratori, vt sic enim esse subditos Regis Equites, nullus valet inficiari; At Senatus potest circa id, quod potest Rex, quatenùs Administrator, cum eius vices gerat, ipsiusque nomine operetur, & vnum cum eo constituat Tribunal, sicut Prætor cum Prætore, Vicarius cum Episcopo; ergo potest Senatus Ordinum, nulla superadditа iurisdictione à Rege, quatenùs Rex est, punire Equites Militares eo modo, quo Rex posset eos punire, quatenùs Magister, & Superior eorum est, independenter à sua Regia iurisdictione temporali.

Nec hic modus philosophandi, solidis adeo fundamentis innixus, opponitur his, quæ *disq. 2. quæst. 2.* discussimus; nam, etiam si asseratur, Equites Militares non esse exemptos à iurisdictione Regia temporali, doctrina tradita subsistit, vt constat ex dictis. Quòd si adhuc contendatur, iurisdictionem etiã Regiam dari simul cum Ecclesiastica circa Equites in Senatu Ordinũ; (nam indubium est, circa territoria, & vasallos, dari in Senatu Regio Ordinum iurisdictionem temporalem; de qua *ea disq. 2. quæst. 2.*) Ego quidem asseram, præfatam cognitionem causarum duplici iurisdictione posse à Senatu decerni; tum iurisdictione regulari Ecclesiastica, quæ ad subditos coercendos, & puniendos est sufficiens; tum Regia, quæ contenditur superaddi; atque adeo in hac sententia tribuente Senatui Ordinum iurisdictionem huiusmodi, amplior ille, & duplicata iurisdictione gaudebit ex hoc capite, quamuis ex alio tollatur ab eo, quòd causæ criminales, & mixtæ Equitum Militarium priuatiuè ad ipsum pertineant, quod contendit oppositа sententia defendens, Equites esse strictè Religiosos.

30 Iam, vt potestati, & iurisdictioni Senatus Ordinum insistamus; ille sanè potest præstare ea omnia, quæ ad iustitiam in ipsis Ordinibus spectant, & quæ ad ipsorum gubernationem spiritualem, ac temporalem conducunt, dum non sint merè spiritualia. Censuras sanè proferre non potest, iuxta dicta *suprà num. 17.* quia prolatio Censurarum, vt *alibi* asseruimus, exigit statum Clericalem in proferente; potest tamẽ designare Clericum, qui eas proferat, & quotidie id præstat. Nec Pontifex (esto asseratur, posse id concedere) cõcessit Senatui potestatem ferendi censuras immediatè, auferendo impedimẽtum, & incapacitatem, quam laici habent ex defectu status Clericalis requisiti; &, dum expressè non conceditur ea potestas, non intelligitur concessa; indequè Senatus immediatè ea non vtitur, sed mediatè. Et quidem, quamuis omnis iurisdictio spiritualis sit intra Ordines, id tamen respectiuè, proportionatè,

natè, & subterminis habilibus est desumendum. Sicnec Capitulum, nec Senatus possunt conferre litteras dimissorias subditis ad Ordines suscipiendos; possunt verò Priores iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, quos Rex nosster ad Prioratus euexerit; & similiter de alijs est philosophandum, vbi requiritur actio personalis, & specialis circunstantia in persona; sufficit enim à Pōtificibus fuisse concessam eiusmodi iurisdictionem spiritualem omnimodam in fauorem Ordinum, estò ab his, vel illis personis exercendam, vt verè censeatur, totam eam iurisdictionem in Ordinibus residere.

Ad Senatum Ordinum spectat, omnes res ad iustitiam pertinentes decernere; informationes Equitum, qui admittuntur ad Ordines ipsos, examinare, approbare, aut reprobare, necnon & Monialium Militarium; Informationes autem eiusmodi iam examinatæ clausæ mittuntur ad Scrinia Monasteriorum de Veles, Calatrauæ, & Alcantaræ, iuxta diuersitatem Habituum. Informationes verò Fratrum Clericorum an, & quomodo pertineant ad Senatum, & ad ipsa Monasteria, *in inferioribus* exponemus.

Ad Senatum etiam prædictum spectat, & non ad Senatum gazæ Regię, expedire schedulas, seu chirographa circa pecunias ex redditibus mensæ Magistralis persoluendas. Ita in Definitionibus Calatrauæ *titul. 23.* & in Definitionibus Ordinis Alcantaræ *titul. 24. capit. octauo*, atque etiam designare Iudices, vel Receptores, qui eos redditus colligant. Pertinet etiam ad ipsum, dum aliqui ex Ordinibus decedunt è viuis, si Dispositores bonorum fuerint negligentes in adimplenda eorum postrema voluntate, designare, & mittere personas ad eam executionem, & ad impletionem præstandam. De quo agitur in Definitionibus Ordinis Alcantarę, *titul. 22. cap. 7.*

31 Et generaliter loquendo, Senatus Ordinum, vt asserui, Regem nostrum, vt ipsorum Ordinum Magistrum, repræsentat, atque adeò veluti vna cum illo persona, & sicuti Generalis eorumdem Ordinum exerceat iurisdictionem erga Equites Militares, Clericos Fratres, Monasteria, Collegia, territoria, Ecclesias, Hospitalia, Eremitoria, Vasallos, & cæteros, qui in ditionibus Ordinum degunt, dum non sint alij Religiosi exempti. Et quidem de pluribus causis in prima instantia, de alijs autem in secunda cognoscit; Quippè ad Senatum appellatur ab omnibus Iudicibus Ecclesiasticis Ordinum; excepto Priore Alcantaræ, propter Concordiam Ordinis cum Episcopo Caurien si, de qua *inferius*. Præterea appellatur cum electione ad illum, vel ad Cancellarias à Iudicibus sæcularibus Ordinum, & in aliquibus causis absque electione ad illum defertur appellatio; de quibus egimus *disq. 2. quæst. 2.* Quin, si causa est grauis, in prima instantia solet Senatus eam ad se auocare, & mittere Iudicem, qui eam exploret.

Insuper, per viam, vt aiunt, gubernationis in prima instantia præcipit, quę iudicat expedire circa personas Ecclesiasticas in territorio Ordinis degentes, & circa sęculares, necnon Cō fraternitates, seu Capitula Clericorum sæcularium erecta in Ecclesijs Ordinū, aliaque prętiat iam libata *quæstion. præcedent.* Rursùs potest in prima instantia cognoscere de executione eorum, quę in Definitionibus continentur, ad quæ etiam respectu territorij Alcantarę non se extendit Concordia Alcantarensis, vt *infrà* asseram. Ex dictis fit, non debere Senatum obseruare semper apices iuris, vt de Prælatis Regularibus communiter dicitur, sed potest præcipere, & cogere ad ea, quę expediūt; Verbi gratia, vt Commendatarius reædificet Ecclesiam Commendæ, congruam parocho designet, ornamenta cultui Diuino suppeditet, nisi hæc consuetudine, aut pacto ad Parochianos spectent; quos etiam ad ipsum poterit Senatus cogere, hæc enim per viam gubernationis expediuntur: Potest etiam punirē Clericos, eisque pœnam imponere exilij, aut priuationis distributionum, aliasque similes, si mereantur; cum plenum Ius habeat, Et quidem, quæ ratione Patronatus Regii, competere Senatui Regio Indiarum circa Indias, etiam respectu Clericorum, pluribus locis probat D. Ioannes de Solorzano *in tom. de Iure Indiarum, & in Politica*, à fortiori competunt Senatui Ordinum, respectu ditionum, Ecclesiarum, & personarum, nam & datur idem Patronatus, & præterea Iurisdictio Ecclesiastica, quę non datur in Senatu Indiarum.

Illud maximè Senatui incumbit, Ordinum bono, & splendori sedulò prospicere; eorum immunitates, essemptiones, & priuilegia illęsa semper esse conari; iurisdictionem, & forum tueri; & quidquid aduersus priuilegia tentetur, propulsare, Regemque nostrum de his omnibus admonere, (quod etiam cauetur *in Definitionibus Alcantaræ tit. 37. cap. 3.*) vt, tamquam caput, Administrator, Patronus, & Protector Ordinum, suam Regiam admoueat authoritatem ad essemptiones, ac priuilegia eiusmodi sarta tecta tuenda. Et sanè, seruata proportione, obligationes quibus obstringuntur Prælati Religionum non Militariũ, vrgent Senatum Ordinum, respectu gubernationis, & promotionis ipsorum Ordinum; & iuxta materiæ qualitatem, grauiter, aut leuiter peccabunt Senatores, qui huic muneri non satisfaciant. Ex eis autem hi, qui sunt ex vnoquoque Ordine, debẽt ei specialiter consulere, quamuis respectu aliorum nulla debeant incuria, aut negligentia laborare. Præses autem eius Senatus in primis hoc sibi vendicat munus; tum quia ipse est caput Senatus, illumque regit; tum quia indepẽdenter à Senatu non pauca præstat, in quibus attenta, & matura exigitur consideratio, Ordinumque nominis, ornamenti, & splendidæ famæ zelus, quin acceptio personarum vtilitatem publicam interturbet; nec priuata aliquorum commoda bono communi prę ferantur. Ex præfato munere regiminis vniuersalis Ordinum incumbit Senatui cura, vt visitentur Monasteria, Collegia, territoria, Ecclesiæ, & personę; vt Parochi suis assistant Ecclesijs; vt in his cultus Diuinus vigeat, nec quidquam ad illum desit; incumbit etiam ei, consulere Regem nostrum de personis idoneis ad Dignitates, & Munera maiora Ordinum; & conferre Beneficia Curata aptis, & dignis, & de eorum congrua sustentatione satagere. Vide Reynosum *obseruat.* 54. Ocampò *in Memoriali prò Vicarijs Iacobæis pag.* 7. Cætera ad Senatum pertinentia suis locis præfigimus.

Quæstio 4. An Priores Militares gaudeant iurisdictione in vtroque Foro?

32 QVINAM sint in speciali Priores iurisdictione gaudentes, *sequentibus quæstionibus* exponemus. Nunc in communi inquirimus, an aliqui Priores Militiarum ea gaudeant in vtroque foro? Conclusio affirmatiua est indubitabilis, si quidem de facto constat, Priores aliquos eiusmodi iurisdictionem exercere; eaque ex Bullis Pontificum, & ex Statutis, ac Definitionibus Ordinum satis apertè liquet.

33 Et in primis congruum, ac necessarium fuit, vt iurisdictio Regularis in Prioribus Clericis resideret; nam, quoties Summus Pontifex reddit Religionem exemptam ab Episcoporũ iurisdictione, immediatèq; subiectam Sedi Apostolicæ constituit, communicat Prælatis electis, iuxta Religionis sanctiones, omnem potestatem necessariam ad rectum regimen spirituale, & directionem subditorum, quæ est non solùm potestas dominatiua, sed potestas clauium; quare illi sunt propriè Parochi subditorum, eorumque Confessiones excipere valent, & delegare alijs potestatem audiendi ipsorum Confessiones; possunt etiam præcepta, & censuras imponere. Id enim rectus Ordo, ac ratio postulant; cum enim Summus Pontifex, cui immediatè subsunt, nequeat opportunè his omnibus prouidere, nec per se, nec per alium, oportuit, Prælatos Regulares ea potestate fungi, ne destituantur armis spiritualibus, ac remedijs congruentibus ad continendũ subditos in officio. Hanc doctrinam latè prosequuntur Bañez *in 2. 2. quæst. 1. art. 1. dub. 8. concl. 2.* Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. regular. quæst. 17. art. 2.* Carrasco *ad leges Regni, cap. 9. num. 227.* Diana *part. 3. tract. 2. resol. 2.* P. Suarez *tom. 4. de relig. lib. 2. cap. 1. à num. 7.* P. Molina *de iust. & iur. tom. 6. tract. 5. disp. 7. num. 3. & disp. 8. num. 6.* P. Thomas Sanchez *in summ. lib. 5. cap. 1. num. 20.* P. Vazquez *in 1. 2. disp. 165. cap. num. 31.* & alij.

34 Eidem asserto insistentes aliter

aliter philoſophantur Miranda *in manuali Prælator. tom. 1. quæſtion. 3. articul. 4. concluſ. 1.* Baſilius Legionenſis *de matrimon. lib. 7. cap. 3.* aiunt enim, inſtitutionem ſtatus Religioſi eſſe de iure diuino, atque adeò præcedente confirmatione Ordinis per Sedem Apoſtolicam ſtabilita, Chriſtum Dominum communicare Prælatis Regularibus prædictam poteſtatem. At id quid metaphyſicũ eſt, nec ad praxim neceſſarium, cum vtrinque ſupponatur, poteſtatem, ac iuriſdictionem dari in Prælatis, & dubium vertatur, a quo illa immediatè proueniat, an à Chriſto D. an à Sede Apoſtolica.

35 Igitur olim Magiſter vniuſcuiuſque Ordinis de conſilio Seniorũ, aut Monaſterij Fratres eligebant Priorem Clericum, ad quem ſpectabat munus Parochi proprij, eoquòd Magiſter non eſſet Ordinis Clericalis; Hęc electiò poſt incorporationem Magiſtratuũ Ordinum in Hiſpania ad Regiam Coronam pertinet ad Regem, vel ad ipſa Monaſteria, electique ab illis Priores fruuntur iuriſdictione in vtroque foro, tum reſpectu Clericorum Fratrum ſibi ſubditorum, tum reſpectu Eccleſiarum, & territorij exiſtentis ſub eorum poteſtate, quod nũcupatur *nullius diœceſis*, quia immediatè non ſubeſt alij Epiſcopo, aut Archiepiſcopo, niſi Priori, adeòque nõ eſt diœceſis propriè dicta.

36 Cęterùm pręcisè quatenùs Prælati Regulares ſunt prædicti Priores, ſolùm indigebant poteſtate, ac iuriſdictione ſpirituali erga ſubditos Religioſos, vt cernere eſt in Prælatis Ordinum non Militarium. At cum Ordinibus Militaribus plura oppida, & loca fuerint donata, Summi Pontifices eis indulſerunt iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ipſis, indèque pro foro interno, & externo ea potiuntur tam reſpectu ſubditorum Regularium, quàm cæterorum inibi commorantium, & aliundè non exemptorum. Ita docent Barboſa *de Iure Eccleſiaſtic. lib. 1. cap. 17* referens plures. Innocentius *in c. quia propter, de elec.* Lupus *alleg. 84. n. 11.* Miranda *de perfect. Confeſſ. tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 3. doc. 2.* Azor *inſtit. mor. p. 1. lib. 12. cap. 29.* Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. tr. 8. c. 2. num. 2.* Etenim de eis philoſophandum eſt eodem modo, ac de Abbatibus exemptis, quibus ea iuriſdictio quaſi Epiſcopalis competit, vt conſtat *ex c. Abbates, & ibi Gloſſ. de priuileg. in 6. cap. vt Apoſtolicæ, eodem tit. cap. decernimus, de iudic.* Quę iuriſdictio in vtroque foro exercetur in ordine ad Eccleſias ſubditas, & ad regimen ſubditorum tam Clericorum, quàm ſæcularium. Conſulendi ſunt Barboſa *de poteſt. Epiſ. p. 3. alleg. 93. n. 9. & de iure Eccleſiaſt. lib. 1. c. 17. n. 48.* Zerola *in praxi Epiſcop. part. 2. verbo, Abbas, verſ. 2.* Macha do *vbi ſuprà à docum. 1.* cum pluribus *ibidem in margine* relatis.

37 Hinc non eſt opus noua confirmatione Pontificis, cum quis in Priorem eligitur à Magiſtro, ſeu Adminiſtratore Ordinis, vel à Fratribus Monaſterij, iuxta Ordinum ſpeciales definitiones, nam, poſita electione, ac acceptatione, Pontifex ei iuriſdictionem tribuit abſque noua ipſius confirmatione. Sicut electo Abbati Monaſterij, v. g. Sanctæ Mariæ de Najera Ordinis Benedictini, aut Sancti Æmiliani de la Cogolla, aliorumque ſimilium, poſt ſolemnitates in ipſo Ordine requiſitas, Pontifices concedunt iuriſdictionem pro vtroque foro in eorum territorijs, etiam reſpectu ſubditorum non Regularium. Idem prefatis Prioribus contingit, & ea iuriſdictionis conceſsio conſtat ex Bullis Pontificijs allatis in Bullarijs Ordinum Militarium, quas hic repetere, eſſet prolixum, & ſuperfluum, cum omnibus peruię ſint.

38 Nec obſtat textus *in capit. auaritiæ, de electione, & electi poteſtate, lib. ſexto*, in quo requiritur Pontificis confirmatio ad exercendam iuriſdictionem ab electo. Agitur enim ibi de Epiſcopis, & alijs Dignitatibus, quibus in Iure prohibita erat adminiſtratio ſuarum Eccleſiarum ante confirmationem Pontificum. Prioribus autem non eſt prohibita adminiſtratio, quin potius conceſſa, abſque eo quòd confirmatio Pontificia deſideretur; Sicut ille textus non aduerſatur Abbatibus Benedictis, & Ciſtercienſibus, aliiſque ſimilibus, qui iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudent in vtroque foro in ſuis territorijs, & ad eam exercendam non expectant confirmationem Pontificiam. Et certè in præſenti deciſsione hæc eſt manifeſtiſsima inſtantia.

39 Nec aſſeri poteſt, olim Priores electos a Magiſtris Ordinum, qui erant perpetui, confirmatos fuiſſe à

Pontificibus. Etenim similis confirmatio non extat, nec reperitur in Scrinijs ipsorum Ordinum. Quin etiam tunc Priores amoueri poterant à Magistris, si causæ darentur sufficientes iuxta ius commune; nec hi paterentur, confirmationem Pontificiam exposci, qua posita, non remaneret penes ipsorum arbitrium amouere à Munere Priores, dum concurrerēt causæ in Definitionibus Ordinum designatę, aut insinuatæ, similes his, quæ designantur sufficientes ad tollendam à Commendatario Commēdam.

40 Confirmatur adhuc tradita doctrina. Nam, designato in sua diœcesi Officiali, & Vicario Generali ab Episcopo, absque alia confirmatione iurisdictio ei competit; idem est de Iudice Studij Salmantini ab Scholæ Magistro electo; idem etiam in pluribus Oppidis de Prætore destinato à Prætore; Hi etenim designantur in vi potestatis, quam Ius Canonicum, Pontifices, aut leges Regiæ concedunt, à quibus censentur nominati hoc ipso, quòd ab illis eligantur, atque adeò iurisdictione ordinaria gaudent, non delegata, vt docent Abbas, Narbona, & alij, quibus subscribunt Pater Azor *tom. 2. institution. moral. lib. 3. cap. 43. quæstion. 5.* P. Thomas Sanchez *de matrimon. lib. 3. disputat. 29. num. 3.* Et id latè tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. quæstion. 24.* Pariter ergo, designatis Prioribus à Rege nostro, aut à Monasterijs, quibus hæc designatio indulta est à Sede Apostolica, competit iurisdictio, non secùs ac si ab ipsa Sede immediatè nominarentur.

41 Itaque specialia territoria cum suis Ecclesijs subiecta sunt Ordinibus Militaribꝰ, qui in suis Capitulis repręsentantur; at, cum iurisdictio debeat continuò exerceri, ac per determinatas personas, & Capitula non semper sint cōgregata, ac sint quædā Communitates, seu plures personæ simul cōiunctę, hinc fit, designari Priores, per quos iurisdictio exerceatur. Vnde proprietas huius iurisdictionis versatur penes Ordines ipsos, exercitium autem penes eos, quos Rex, vt Administrator, vel Monasteria, quę ex Ordinis Statutis, habent ius eligēdi Priores, designauerint. Hinc Priores visitare possunt, & debēt sua territoria, & Ecclesias in illis sitas, Ordinibusq; subiectas, per se, aut per alios. Et prętereà possunt Capitula Ordinū, aut etiam Administrator (cui id à Pontifice est indultum in concessione generali de signandi Regulares, per quos spiritualia exerceantur) designare Visitatores generales, aut speciales. Etenim quamuis Prioribus concessa sit iurisdictio, Ordines tamen non abdicant à se liberam disponendi facultatem ad rectum regimen subditorum. Sic etiam in Ordinibꝰ non Militaribus, etiam post designatos Superiores locales, ac Prouinciales, mitti solent Visitatores ab Ordine ipso, aut à Generali destinati.

42 Nec obstat, in aliquibus Bullis Pontifices locuti cum his, qui exercent iurisdictionem in Ordinibus Militaribus. Inde enim non infertur, priuatiuè ad eos illam pertinere, seu eos à Pontificibus ita in suo munere confirmari, vt nequeant vel amoueri ab officio per Ordinem, seu Administratorem, vel nō possit alius designari, qui eamdem iurisdictionem exerceat. Etenim supponunt Pontifices, iam fuisse constitutos, qui huiusmodi iurisdictione fungantur, & cū sic constitutis, quicumque sint, loquuntur, quin tollāt, quòd Ordo ipse, exigentibus causis, eos amoueat, aut alijs committat iurisdictionis exercitium.

43 Visitatores autem possunt ab Ordinibus designari ad sua territoria quoad spiritualia, & temporalia, cum sit penes ipsos plenum dominium, & proprietas vtriusque iurisdictionis. Magister etiam, seu Administrator potest designare Visitatores speciales; De generalibus *infrà* agemus. Administrator namque, vt non semel asserimus *in hoc tractatu* idem valet præstare, quod valebat Magister cuiusque Ordinis, eo solùm animaduerso, quòd nequit per se ipsum exercere iurisdictionem in his, quę ad spiritualia concernunt, sed id est præstiturus per Regulares ipsorum Ordinum à se electos. Poterat autem Magister eos designare Visitatores in Ordine ad spiritualia, & tēporalia, vt suprem' Ordinis Prælatus. Obiter aduerte, Priores, & Visitatores generales, quibus iurisdictio competit, post designationem à Rege, aut à Monasterijs factam, debere esse Professos, vt statutum fuit à Pio V. in Bulla, quæ incipit, *Exponi nobis*, expedita anno 1567. & in alia, quæ etiam incipit, *Exponi nobis*, expedita ab ipso, anno

anno 1569. & extant in Bullario Ordinis de Alcantara, *pagin.* 163. & 165. Quin ſpecialia requiſita exiguntur, vt Priores eligantur. Videantur Statuta Ordinis Diui Iacobi *titul.* 12. *capit.* 1. Definitiones Calatrauæ *titul.* 2. *capit.* 3. Et Definitiones Alcantaræ, *titul.* 5. *cap.* 17.

44 Cæterùm ad quos actus, & munia ſe extendat iuriſdictio, quæ eſt in ipſis Ordinibus, in Prioribus, & in Viſitatoribus, ex dictis *ſuperiùs*, & ex dicendis decurſu conſtabit; cum ſanè ampliſsima ſit, & Pontificum, ac Regum indultis plurima complectatur, vt in Bullis, & Diplomatibus Regijs cerni tur.

45 Ex his liquet, olim abſque fundamento in Capitulo Generali Ordinis de Alcantara, anno 1600. propoſuiſſe, ac contendiſſe Sacriſtam maiorem ipſius Ordinis, Priorem Monaſterij de Alcantara non frui iuriſdictione pro vtroque foro in ſuo territorio, nec item Priorem de Magacela in ſuo territorio Oppidi *de la Serena*, eoquòd à Pontificibus non eſſent confirmati, proindeque oportere, Bullam à Sede Apoſtolica impetrari, in qua concederetur, vt electio Priorum à Rege facta ſimul eſſet confirmatio; Vt conſtat *ex Actibus Capitularibus*, *fol.* 14. 57. & 58. Etenim, vt *infrà* aſſeremus, hi Priores ſunt ex his, qui iuriſdictione in vtroque foro gaudent, & ex dictis conſtat, non indigere noua Pontificum confirmatione, vt iuriſdictionem exerceant, ſed ſufficere electionem perſonarum in eo Ordine Alcantaræ à Rege factam. Hinc præfatam iuriſdictionem in Prioribus Militaribus fatentur Paz *in praxi*, *tom.* 2. *prælud.* 1: *num.* 7. Narbona *ad leg.* 59. *Gloſſ.* 1. *num.* 67. *titul.* 4. *lib.* 2. Emanuel Rodriguez *in quæſtion. regular. tom.* 1. *quæſtion.* 36. *à num.* 6. Diana *part.* 3. *tract.* 2. *reſolut.* 95.

46 Nec id nouum eſt cenſendum, ſi attendatur id, quod difficilius apparet, & tamen docetur ab ipſo Emanuele Rodriguez *in ſumm. tom.* 1. *lib.* 9. *cap.* 49. *num.* 1. Flores de Mena *in variis quæſtion. queſt.* 10. *num.* 4. Miranda *in manuali Prælat. tom.* 2. *de ſacris monialt quæſtion.* 6. *articul.* 5. *concluſ.* 4. P. Reginaldo *in ſumm. tom.* 1. *lib.* 9. *capit.* 7. *ſection.* 2. *num.* 117. Plures ſcilicèt Abtiſſas Monialium gaudere iuriſdictione Eccleſiaſtica reſpectu ſuorum Vaſallorum, quam per ſe ipſas nequeunt exercere, ſed deſignant perſonas, vt eam exerceant, & illico poſt deſignationem abſque confirmatione Pontificis, & ſine licentia alterius Prælati, eam exercent; quia à Pontifice deriuatur in eos, hoc ipſo, quòd ab Abbatiſsis deſignentur, quæ deſignatio fit ex conceſsione, & priuilegio Sedis Apoſtolicæ. Inter quas Abbatiſſa Regij Cœnobij Ordinis Ciſtercienſis *de las Huelgas* propè Vrbem Burgos, pluribus vtitur indultis, tum deſignando Confeſſarios, qui in ſuo territorio Confeſsiones audiant, tum Viſitatores aliorum Cœnobiorum, quæ ei ſubiecta ſunt, & hi in Viſitatione iuriſdictionem ſpiritualem exercent, præcepta, & Cenſuras imponendo. Attamen ego propriùs loquendo, non aſſerem, eas Abbatiſſas gaudere iuriſdictione ſpirituali, ſed gaudere priuilegio, vt deſignent Viros Eccleſiaſticos, qua deſignatione facta, illi à Pontifice eam iuriſdictionem accipiunt. Quare Pontifex apponit vt conditionem, deſignationem perſonarum ab Abbatiſsis præſtandam, qua conditione appoſita, ac impleta, iuriſdictionem eis perſonis concedit, non expectato alio requiſito, nec confirmatione Pontificia. Sicut non aſſerimus Regem, aut Fratres Monaſteriorum gaudere iuriſdictione Eccleſiaſtica, quamuis Priores Militares poſsint ab eis eligi, qui ſtatim illa gaudent.

47 Itaque id, quod de Abbatiſſis à prædictis Authoribus docetur, nos tradimus de Adminiſtratore perpetuo Ordinum Militarium, & de Prioribus ac Viſitatoribus, qui ab ipſo ſeorſim, vel ſimul à Capitulo Generali, aut à Monaſterijs ex conceſsione Ordinis deſignantur; nempè hos frui iuriſdictione in vtroq; foro reſpectu proprij territorij, ad quod deſtinantur, quin ſit neceſſaria noua confirmatio Pontificis, ſicut eſt neceſſaria confirmatio Epiſcoporum, quos ſolùm præſentandi ius habet Rex, nec ei eſt conceſſum, vt hi poſsint conſecrari, aut transferri ad alios Epiſcopatus, abſque confirmatione Pontificia, nec vti iuriſdictione Epiſcopali. Et idem euenit in pluribus Dignitatibus non Regularibus, vt *ſuprà* libauimus. Secùs autem contingit in noſtro caſu, iuxta iam ſtabilita.

48 Ad calcem huius quæstionis obseruandum est, consentientibus, & ita statuentibus ipsis Ordinibus Militaribus in suis Capitulis, electionem aliquorum Priorum (vtpotè in Ordine Diui Iacobi) spectare ad ipsa Monasteria; electionem verò Administratoris Calatrauæ, & Priorum Monasterij de Alcantara, de Magacela, de Zalamea, & de Rollan, ad Regem pertinere, qui solùm eligit personas, in quas Ordo transfert iurisdictionem à Pontificibus acceptam, ipsique Pontifices eam conferunt personis sic electis.

Quæstio 5. Quinã in Ordinibus D. Iacobi, & Calatrauæ iurisdictione gaudeant in vtroque foro? Vbi de Prioratu Monasterij Montesæ.

49 PRIOR Monasterij de Vcles, ac Prior Sancti Marci Legionensis, Ordinis Diui Iacobi, territorijs, & iurisdictione quasi Episcopali gaudent pro foro externo, Iudicesque sunt Ordinarij cum eo iurisdictionis vsu, quo Episcopi in suis diœcesibus potiuntur; de quo latè *in sequentibus* agemus. Vestibus Pontificalibus ornati incedunt, & titulus Dominationis eis tribuitur, sicut etiam, & Priori Monasterij de Alcantara. Prior autem Monasterij Diui Iacobi Hispalensis non aliâ potitur iurisdictione, quàm ea, quæ competit Prælatis Regularibus respectu subditorum Regularium. Hanc etiam habent erga Religiosos domesticos, quorum sunt Prælati immediati Priores de Vcles, ac Sancti Marci, & Prior Alcantaræ, necnon Administrator Conuentus de Calatraua. De qua plura etiam decursu trademus. Præter Priores præfatos dantur Vicariæ plures in Ordine Diui Iacobi, quas recensebimus *disquis. 8. quæst. 4.* quæ etiam habent territorium, & iurisdictionem ordinariam quasi Episcopalem. Quid autem in territorijs eiusmodi possint præstare Archiepiscopus Toletanus, & alij Episcopi, ex praxi, & consuetudine introspiciendum est, cum nequeat regula præfigi; Non enim exiguæ contentiones olim, & nunc inter Præsules Ecclesiarum, & Ordines Militares agitantur circa iurisdictionis vsum, & exercitiũ; estò Ordo Alcantarensis nulla ferè lite turbetur, postquam inter Episcopum Caurien sem, ac Ecclesiæ Cathedralis Capitulum, & Ordinem Alcantaræ concordia fuit inita, quam fusè *infrà quæst.* 14. exponemus. Nunc verò temporis, cum in Capitulo generali Ordinis D. Iacobi celebrato anno 1652. fuerit erecta ac instituta Vicaria *de Aledo, & Totana*, grauis inter Eminentissimum Cardinalem Archipræsulem Toletanum (Principem omni laude maiorem.) & Ordinem Iacobæum lis est exorta. Vidi, & expendi allegationes Iuris valdè eruditas pro vtraque parte; at cum ad forum contentiosum causa sit deducta, nostrũ non est, ferre iudicium, sed ab integerrimis Iudicibus expectare sententiam, tum circa id, tum circa similes cum Episcopis lites, quę variæ sunt, nec possunt in compendium redigi, nec absque offensione decidi. Quod mihi est omnino vitandum; quare solùm proponam ea, quę ex se, & generaliter competunt Prioribus, dum aliqua exceptio, fundamentum, consuetudo, aut speciale ius non obsistant.

50 In Ordine Calatrauæ nullus est Prior iurisdictione, & territorio gaudens. Quædam est Vicaria, nuncupata *de Martos*, in ipso huius nominis Oppido sita, quæ iurisdictione ordinaria gaudet, non verò omnimoda, cum aliqua spectent ad Episcopum Giennensem, qui hoc ipso tempore obtinuit litem exortam super approbatione præstanda Confessarijs, quam etiam subditis præstare Vicario de Martos fuit denegatum, vt mihi ab ipsis Calatrauensibus fuit relatum. In sacro Conuentu Calatrauæ Prior non datur, sed Administrator. Lis namq; super Prioratu vertitur; totam rei summam fusè referam *infrà disquis. 9. quæstion. 7.* Cæterùm obtinuit Rex noster Philipus III. Ordinis perpetuus Administrator, à Pontifice facultatem, vt, dum sententia proferretur, posset constituere Superiorẽ ei⁹ Conuẽtus non quidem sub nomine Prioris, sed Administratoris, qua voce rectè designatur eius munus, eo quòd in Administratione sit Dignitas Prioralis. Attamen Administrator propriè, & strictè est Prælatus Regularis eius Monasterij, vt obseruauit

nit Frater Ioannes de S. Sacramento (olim Calatrauenſis Clericus Frater) *de Priore claustrali, part. 2. n. 28.* Quippè Prælati Regulares variis nominibus poſſunt nuncupari, vt Abbas, Prior, Guardianus, Commendator, Corrector, Rector, Præpoſitus, & aliis ſimilibus; Eo autem ipſo quòd iuriſdictione ordinaria erga ſubditos Monaſterij, Domus, & Collegij gaudeant, Prælati ſunt Regulares, eiſque competunt omnia, quæ decurſu dicemus de Prælatis Regularibus. Huiuſmodi autem eſt Adminiſtrator Calatrauæ, cum ei competat iuriſdictio ordinaria; nec aliter rectè fuiſſet prouiſum regimini eius Conuentus; & ea ille præſtat, quæ eius iuriſdictionis ſunt propria. At verò non gaudet his priuilegijs, & exemptionibus, quę perſonaliſsimè Priori annectuntur; nec enim vti poteſt veſtibus Pontificalibus, nec in Pontificalibus celebrare; nec ſuffragium habet in Capitulis Generalibus, nec in illis ea munia exercet, quæ pro Prioribus Calatrauæ in Definitionibus Ordinis ſunt ſtabilita. Iuriſdictione ordinaria in territorio non potitur; Capitulum autem Generale ei denuò commiſit poteſtatem, & iuriſdictionẽ ad corrigendum, & puniendum Clericos, qui in Campo Calatrauæ, Senatui Ordinum ſubijciuntur. Subprior eſt in eodem Conuentu, de quo ſimul, ac de alijs Subprioribus plura dabimus *infrà quæſt.* 18. De eo ait Fr. Ioannes de S. Sacramento *vbi ſuprà*, adhuc preſente Adminiſtratore, poſſe bis, ſingulis hebdomadibus, cogere Conuentuale Capitulum; eidem præeſſe; culpas, ac exceſſus corrigere, pœnitentiaſque imponere, inuiolabiliter adimplendas.

51 Occaſione litis ſuper Prioratu Monaſterij Calatrauæ, obiter obſeruauerim; Monaſterio Monteſæ in Regno Valentiæ Priorem conſtitui Monachum Ciſtercienſem è Conuentu, quem vocant *de Sanctas Cruces*; Ordinẽ verò contendere; Fratrem Clericum ex ipſa Religione Militari Mõteſę in Priorem à Rege noſtro, vt ipſius Ordinis perpetuo Adminiſtratore, debere deſignari. Libellum ſupplicem ipſi Regi deſtinatum circà id ſcripſit anno 1627. F. Franciſcus Calaf, eiuſdem Ordinis Clericus Frater, hæc fundamenta proponens; Nempè quòd in Officijs non debet eſſe diſpar profeſsio; Id enim iuri, & rationi videtur conſonum; Quòd in Tridentino *ſeſſ. 14. de reformat. cap. 10.* ſtabilitur, Beneficia Regularia vacantia Religioſis tantùm illius Ordinis, & non alijs eſſe conferenda. Et *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 21.* Tridentinum ait, ſe confidere, Pontificem Summum fore curaturum, vt Conuentibus Regulares Profeſsi eiuſdem Ordinis preficiantur; Et addit *cap. 22.* ſingula in Superiorib. Decretis contenta fore obſeruanda etiã à Religioſis Militiarum, non obſtantibus priuilegijs, conſuetudinibus, & preſcriptionibus immemorabilibus; Quod in Iure prohibitum eſt, alterius Ordinis Religioſum preſici in Monaſterij Superiorem; *in Clementin. 1. de elect. lib. 6. argumento textus in cap. nullus, cap. Metropolitano, diſt. 61* & in alijs. Rursùs exemplum Ordinis Calatrauę affert hic Author, in quo Prior Monachus non admittitur. Idem ait de Ordine Alcantaræ; ſed in eo nunquam Prior Monachus extitit, ſicut in Monaſterio Calatrauæ. Affert etiam Bullam Sixti V. qua Magiſtratum Ordinis de Monteſa Regię Coronę incorporauit anno 1585. & in ea Pontifex iniungit, fore exercenda, *Quæ ſpiritualia concernunt, per perſonas dictæ Militiæ de Monteſa Regulares*, à Rege ſcilicèt deputandos. Demùm reſpondet fundamentis, quæ pro ſuo Iure habet Conuentus *de Sanctas Cruces*; Nempè vnionem Ordinis de Monteſa ad Ciſtercienſem, & iuriſdictionem ſpiritualem reſeruatam Capitulo Generali Ciſtercienſi; poſſeſsionem Conuentus de ſignandi Priorem Monachum, per trecentum annos, & amplius; Quæ poſſeſsio immemorialis eſt titulus ad preſentandum ad quodcumque Beneficium, & Dignitatem Eccleſiaſticam, iuxta Tridentinum *ſeſſ. 24. cap. 12. & ſeſſ. 5. de reform. cap. 9.* Hæc, & alia profert, quę ad notitiam libaſſe ſufficiat.

Quæstio 6. Qui Priores in Ordine Alcantaræ gaudeant iurisdictione in vtroque Foro; ac vti Pontificalibus, solemniter benedicere, & Indulgentias conferre possint?

52 MONASTERII de Alcantara Prior iurisdictione gaudet in vtroque foro tum in causis ciuilibus; tum in criminalibus respectu sui territorij, quod ab Ordine ipso est illi designatum. Etenim, cum penes Ordinem sit iurisdictionis proprietas, possitque eam, vel vni, vel pluribꝰ impertire, vt commodiùs, ac opportuniùs exerceretur, eam inter aliquos Priores diuisit, cuilibet territoria propria Ordinis designando, absque dependentia vnius ab alio, & confirmationem à Sede Apostolica impetrauit priuilegiorum, quæ hanc iurisdictionem fouent, & commendant, vt vsum Pontificalium in Diuinis Officijs, & potestatem concedendi indulgentias, aliaque similia aliquibus Prioribus concessa, de quibus redibit sermo, & *superiùs* non pauca dedimus. *Infrà* autem de Concordia inter Priorem de Alcantara, & Episcopum, ac Ecclesiam Caurien sem, latè tractabimus.

53 Itaque Prior Alcantaræ non fungitur iurisdictione respectu omniũ locorum, quæ Ordini subiacent, sed respectu eorum, quæ ei pro territorio proprio sunt designata. Attamen inter cæteros Priores sui Ordinis pluribus prærogatiuis potitur, cum sit primus ex illis loco, sede, & Dignitate; & Fratres in Monasterio degentes sint ei, vt Prælato Regulari, subiecti, nullusque alius Prior sit Fratrum Prælatus; & ipse litteras dimissorias concedat cuilibet Fratri totius Ordinis, vt initietur Ordinibus, & alia possit exequi, quæ decursu constabunt, & extant *in Definitionibus Ordinis tit.* 5. Gaudet etiam iurisdictione spirituali erga Equites Ordinis, dum in Monasterio extiterint; vel ob Nouitiatum, vel in pœnam; vt constat ex Definitionibus *tit.* 15. *cap.* 2. Est iudex ordinarius Parochorum Militarium in territorio Alcantaræ circa omnes causas, & semel singulis triennijs eos visitat; Attamen non gaudet erga eos iurisdictione propria Prælati Regularis, sicut erga Fratres Clericos in Monasterio degentes; sed solùm iurisdictione ordinaria quasi Episcopali.

54 Prior etiam *de Magacela*, alio nomine, *de Villanueua de la Serena*, fungitur iurisdictione ordinaria in vtroque foro in Oppido *de la Serena*, eiusque territorio, & in locis *de Heliche*, & *Castilleja* ei annexis; quare statim ac à Rege nostro eligitur, & mittitur in possessionem, ei à Pontifice iurisdictio deriuatur iuxta dicta *superiùs*.

55 Sed contra hanc iurisdictionem, vt extat *in Actibus Capitularibus Ordinis anni* 1600. *fol.* 14. & *fol.* 58. opposuit olim Sacrista maior ipsius Ordinis Don Fr. Franciscus Becerra, non fore admittendam, eo quòd Prior post electionem non esset confirmatus à Pōtificibus. Sed id iam *superiùs* diluimꝰ. Opposuit etiam, territorium *de la Serena*, & cætera Ordinis pertinere ad Priorem Monasterij de Alcantara, à quo nō erat commissa iurisdictio Priori de Magacela. Sed id etiam *nuper* eneruauimꝰ. Nam iurisdictio penes Ordinem extat, &, cum totus Ordo eam exercere non veleat, inter aliquos Priores distribuit, absque dependentia vnius ab alio, & solùm cum subordinatione ad ipsum Ordinem, cui distributioni subscripserunt Pontifices, dum singulis Prioribus specialia priuilegia indulserunt, vt inter se independentibus, & inter alias constat ex Bulla Clementis VII. quæ incipit, *Romani Pontificis*, expedita anno 1530. & reperitur *in Bullario Ordinis, pag.* 130.

56 At ille adhuc instabat, non fuisse ab Ordine separatam iurisdictionem vtriusq; Prioratus; nam Magister Ordinis Don Ioannes de Zuñiga impetrauit ab Alexandro VI. vt sibi liceret, erigere Monasteriũ in Oppido *de Villanueua de la Serena*, in quo cum aliquibus Fratribus commoraretur, & Prior inibi existens exerceret iurisdictionem in eo territorio, quæ omnia, ipso Magistro obeunte, cessarunt; quare aiebat, illud territorium fuisse Priori de Alcantara restitutum.

57 Sed quidem iurisdictio in

Priore

Priore de Magacela non ſumpſit exordium ab erectione prædicti Monaſterij in oppido *de Villanueua*; Quippè Ordo gaudens iuriſdictione Eccleſiaſtica erga omnes Vaſallos ex conceſsione Leonis X. aliorumque Pontificum, eam diuiſit, ac diuerſis Prioribus commiſit, inter quos Priori de Magacela eamdem iuriſdictionem, qua nunc fungitur, multò antè conceſsit.

58 Id ſuadetur primò ex traditione immemoriali ipſius Ordinis. Secundò ex Viſitationibus, ab Ordine peractis, in quibus id apertiſsimè conſtat. Tertiò, quia in Capitulo Ordinis habito Metymnæ anno 1504. relato in *Definitionibus ipſius Ordinis, tit 7. cap. 6.* Prior de Magacela Don Fr. Chriſtophorus Brauo, qui in Monaſterio de Villanueua cum Magiſtro Don Ioanne de Zuñiga vitam egerat, allegauit, Anteceſſores ſuos fuiſſe Iudices Ordinarios in eo territorio, temporibus Magiſtrorum antecedentium. Quod à Capitulo non fuit reiectum, quin potiùs in eo ſtabilitum, vt in eo Priore, & ſucceſſoribꝰ conſeruaretur iuriſdictio ſpiritualis in territorio *de la Serena.*

59 Iuriſdictione etiam ſpirituali gaudent Prior de Zalamea, in eo Oppido, eiuſque territorio; ac Prior de Rollan in Oppido de Rollan, eiuſque territorio, ac in Parochia Beatæ Mariæ Magdalenę ſita intra Vrbem Salmantinam. Quatuor igitur prædicti Priores, & non alius, iuriſdictionem exercent ab ipſo Ordine acceptam, & pluribus Bullis Pontificijs roboratam.

60 Ex his duo primi, nempè Prior de Alcantara, & Prior de Magacela poſſunt vti Pontificalibus in diuinis Officijs celebrandis, in omnibus Eccleſijs ſuæ ditioni ſubiectis. Etenim anno 1523. in Capitulo celebrato Burgis Ordo popoſcit ab Imperatore Carolo V. Adminiſtratore Ordinum Militarium Hiſpaniæ, vt id efflagitaret à Romano Pontifice in gratiam Prioris de Alcantara. Et, quamuis tum mentio facta nõ fuit Prioris de Magacela, attamen Imperator in gratiam vtriuſque Prioris vſum Pontificalium petijt à Clemente VII. Hic verò in ſua Bulla, quæ incipit *Romani Pontificis*, expedita ſexto Kalendas Maij, anno 1530. conceſsit Prioribus de Alcantara, & de Villanueua, ſeu Magacela (A diuerſis quippè locis territorij hæc cognomina ſortitur) eorumque ſucceſſoribus; *Vt mitra, baculo Paſtorali, annulo, dalmatica, chirotecis, ſandalijs, omnibuſque alijs ornamentis, & Inſignijs Pontificalibus, in Officijs diuinis vti; ac poſt Miſſarum, Veſperorum, & Matutinorum ſolemnia, populo ad diuina audienda inibi intereſſenti, tam in dictis Prioratibus, quàm alijs Eccleſijs, etiam Parochialibus, & Capellis, eis pro tempore ſubiectis, & in quibus moderni Priores, & ſucceſſores præfati in Pontificalibus pro tempore celebrabunt, dummodò ibidem aliquis Antiſtes, ſeu Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens nõ ſit; vel, ſi præſens fuerit, eius ad id expreſſus accedat aſſenſus, ſolemnẽ benedictionẽ, &c.* Poſtmodùm concedit eiſdem Priorib⁹, vt valeant elargiri fidelibus, ſolemni ipſorum benedictioni aſsiſtentibus, eamdem indulgentiam, quam Antiſtites poſſunt, & conſueuerunt concedere omnibus, qui eorum ſolemni benedictioni interſunt.

61 Ex quibus verbis, & indultis conſtat primò, Priores præfatos poſſe Pontificalibus vti, vnumquemque in ſuo territorio, non verò alterum in alterius territorio abſque eius licentia. Deindè in Eccleſijs, ſeu Capellis ſibi ſubiectis vti illis poſſunt; quare, ſi in Oppidis ditionis ipſorum ſint aliquæ Eccleſiæ exemptæ, ac eis non ſubiectę, nequeunt in illis Pontificalia exercere. Cæterùm conſtans eſt, Priores de Alcantara, & de Magacela, tempore celebrationis Capituli Generalis in Curia Matritenſi non ſemel fuiſſe Pontificalibus vſos in celebrandis Officijs diuinis; cum Capitulum intereſſet. Id tamen peractum eſt in Eccleſia Sancti Bernardi; &, cum Ordo Alcantaræ Fraternitatem cum Ordine Ciſtercienſi retineat, ea Eccleſia reputatur ipſius Ordinis, non abſolutè, ſed tempore Capituli, quod illud Cœnobium, & Eccleſiam elegit ad Capituli celebrationem, in quo totus Ordo repræſentatur; Abbas etiam eiuſdem Cœnobij manifeſtè id ratum habuit, atque adeò abſque vllius præiudicio ille vſus Pontificalium, aliundè conceſſus Prioribus, ibi fuit exercitus. Nec Toletanus Archipræſul potuit reſiſtere, cum vſus Pontificaliũ non ſit exercitium iuriſdictionis contentioſæ, nec fiat cum ſtrepitu iudiciali, nec in aliquam Eccleſiam ei ſubiectã ſe intromiſerint Priores, ſed in Eccleſia

exempta

exempta Pontificalibus fuerint vſi, quin aliquid derogauerint iuriſdictioni, aut authoritati Archipræſulis Toletani; ſicut ipſi Abbates Ordinis S. Benedicti, & Ciſtercienſis poſſunt pariter Pontificalibus vti in ſuis Eccleſijs, ac de facto eis vtuntur, quin Antiſtites id impedire valeant. Pariter ergo reſte habet in caſu poſito, dum celebratur Capitulum, & Eccleſia eſt exempta, annuitque Abbas Monaſterij. Alij etiam Priores Ordinum in Eccleſijs exemptis non ſemel Pontificalia exercuere in Miſſæ celebratione, vt omnibus innoteſcit.

62 Conſtat deindè, non poſſe eos Priores ſolemniter populo benedicere, ſi præſens adſit Legatus Sedis Apoſtolicæ, aut Antiſtes, quicumque is ſit, & cuiuſcumque diœceſis; hanc enim generalitatem præſeferunt verba relata Bullæ, *aliquis Antiſtes*. Poterunt tamen benedictionem ſolemnem impertiri, ſi expreſsè Legatus, aut Antiſtes aſſentiant.

63 Conſtat demùm, tunc, cum benedicunt ſolemniter populo, poſſe indulgentiam cõcedere, quam poſſunt Epiſcopi. Id eſt priuilegium ſpeciale, nam poteſtas conceſsionis indulgentiarum de iure diuino in ſolo Pontifice Summo reſidet; Pontifices autem cum limitatione eam poteſtatem Epiſcopis præſtiterunt, & dicitur in eis ordinaria, quia eorum Officio eſt annexa; non autem eam indulſerunt Abbatibus, aut Prioribus gaudentibus quaſi Epiſcopali iuriſdictione. De his videantur Antonius Gomez *in explicat. Bullæ, cap.* 4. P. Henriquez *lib.* 7. *de indulgent. c.* 31. *n.* 4. P. Suarez *tom.* 4. *in* 3. *part. diſput.* 55. Cardinalis Lugo *tom. de pœnit. diſputat.* 27. *ſect.* 8. Et Ego *tom. in Bullam Cruciat. diſputat.* 6. *à num.* 17. Quare ex ſpeciali priuilegio hac poteſtate concedendi præfatam indulgentiam Priores prædicti fruuntur. Etenim, vt *loco nuper relato, num.* 20. tradidi, poteſt Pontifex, cui maluerit, committere facultatem ad concedendas indulgentias, dũ ſit capax clauium, & de facto varijs perſonis pro diuerſitate euentuum ſolet eam committere.

64 Itaque illi Priores poterunt, dum ſolemniter benedicunt fidelibus, eis concedere quadraginta dies indulgentiæ; (Quid autem per hos indulgẽtiæ dies ſignificetur, docui *ea diſput.* 6. *in Bullã Cruciat. cap* 1.) Etenim non amplius poſſunt Epiſcopi, niſi, cum fit dedicatio alicuius Eccleſiæ, nam pro eo die valent concedere vnum annum indulgentiæ. Sed id non eſt extendendum ad Priores, cum ſolùm eis Pontifices tribuant facultatem concedendi indulgentiam aſsiſtentibus benedictioni ſolemni, qualem Epiſcopi ſimiliter aſsiſtentibus poſſunt cõcedere. At facultas concedendi vnum annum indulgentiæ non datur propter benedictionem Epiſcopalem; quare, etiam ſi Epiſcopus nõ benedicat populo, nec ſit in Eccleſia præſens, poteſt concedere, vt viſitantes eo die ipſam Eccleſiam, vnum annum indulgentiæ lucrentur.

65 Deindè Epiſcopus valet concedere indulgentiam quadraginta dierum ob varias cauſas, v. g. comitantibus Euchariſtiam, cum ad infirmos defertur; erogantibus eleemoſynam xenodochio; recitantibus Orationes aliquas ante Imagines ſacras, & alijs huiuſmodi. Id autem non valent Priores, quia limitatur priuilegium ad concedendas Indulgentias, dum ſolemnem benedictionem impertiuntur. Verba Bullæ ſunt; *Nec non omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus fidelibus, eidem benedictioni intereſſentibus, verè pœnitentibus, & cõfeſsis; pro qualibet vice, qua interfuerint, quam Antiſtites in eorum Ciuitatibus, & Diœceſibus, Chriſti fidelibus benedictioni illorum intereſſentibus, concedere poſſunt, & conſueuerunt, concedere, & elargiri, liberè, & licitè valeatis.*

66 Vbi obſeruandum eſt primò, Primates, Patriarchas, & Archiepiſcopos poſſe in ſua Diœceſi, nec non in tota ſua Prouincia, dum eam viſitant, octoginta dies indulgentiæ concedere. At non eſt extendenda poteſtas Priorum, vt totidem dies concedere valeant; licèt enim, dum ſolemniter benedicunt fidelibus, poſsint eamdem indulgentiam elargiri, quam Antiſtites, & nomine Antiſtitis, ſeu Epiſcopi etiam in hac materia Archiepiſcopus comprehendatur, vt colligitur ex *cap. noſtro, de pœnit. & remiſſ.* tamen euidens eſt, Pontificem ſolùm voluiſſe cõcedere facultatem Prioribus, qua gaudent Epiſcopi, non qua Archiepiſcopi; id enim exprimendum ſpecialiter foret; nec præſumi poteſt, voluiſſe eis concedere ampliorem poteſtatem,

teſtatem, quàm eſt ea, qua Epiſcopi fun guntur; ſiquidem ſatis operatur priuilegium, ſi æqua ſit poteſtas; & adhuc in ipſa Bulla non concedatur Prioribus po teſtas concedendi indulgentias æqualis poteſtati Epiſcoporum, ſed ad caſum be nedictionis ſolemnis limitata.

67 Obſeruandum eſt ſecundò, requiri, vt ſint verè pœnitentes, & cõfeſsi, qui hanc Indulgentiam ſint lucraturi. Quæſtio autem celebris eſt, an requiratur confeſsio actualis, cum quis eſt conſcius peccati lethalis, cum conceditur indulgentia *contritis, & confeſſis*, vel an ſufficiat contritio, qua quis ad gratiæ ſtatum reuocetur, qui omnino eſt neceſſarius ad obtinendam quamlibet indulgentiam. Probabilis valdè ſententia eſt, ſufficere contritionem abſque confeſsione actuali; Id tenent D. Antoninus, Gabriel, Paludanus, Cardinalis, Gerſon, Ioannes Andreas, Abbas, Felinus, P. Suarez, Cardinalis Toletus, Filiucius, & Diana, quos retuli *tomo in Bullam Cruciat. diſp. 6. num. 33.* Vbi contrariam ſententiam amplexus ſum cum Soto, Benzonio, Caietano, Nauarro, Villalobos, Antonio Gomez, Corduba, Trullench, Baſilio Legionẽſi, Cardinali Bellarmino, P. Henriquez, Reginaldo, & alijs. Ibi ſum videndus, nam latè rem ſtabiliui, & repetitio eſſet prolixa.

68 Obſeruandum eſt demùm, non obſtare, quòd Priores fortaſsis non conceſſerint adhuc prędictam indulgẽtiam; nam priuilegium non eſt ideò amiſſum, nec in hoc poteſt dari poſitiua conſuetudo contraria, ſed negatiua, quæ nõ officit; nã cum quis potens face re quidquàm, pro ſuo libito non facit, quin ei aliundè reſiſtatur, non amittit faciendi poteſtatem, quod innumeris exemplis poſſet oſtendi. Obſerua in præſenti, Priorem Alcantaræ ab exordio Ordinis Parochum eſſe omnium perſonarum illius; nam, cum id munus Magiſtri non poſſent per ſe exercere, per Priorem à ſe deſignatum exequebantur. Indè Alexander IV. & Benedictus XIII. vt extat in Bullis allatis in Bullario Ordinis, *fol. 35. & 40.* conceſſerunt Priori poteſtatem ad abſoluẽdum omnes ex Ordine à cenſuris reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, & ad diſpenſandum cum illis in aliquibus irregularitatibus. Præterea Prior Alcantaræ licentiam præbet omnibus ex Ordine, vbicumque exiſtant, vt poſsint audire Cõfeſsiones ipſorum Regularium Ordinis. Cæteri autem Priores non gaudent iuriſdictione circa perſonas Ordinis, ſed circa ſubditos læculares.

Quæſtio 7. An Priores Militiarum iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes poſsint concedere omnibus ſubditis litteras dimiſſorias, vt Ordinibus initientur, & minores Ordines conferre ipſis, alijſque non ſubditis litteras dimiſſorias à ſuis Prælatis afferentibus?

69 ANTE Concilium Tridentinum expediebantur litteræ dimiſſoriæ ad Ordines à gaudentibus quaſi Epiſcopali iuriſdictione, quin eis Epiſcopi obſiſterent, aut ſaltẽ non adeò, ac nunc, ipſis refragarentur. Poſt diſpoſitionem verò Tridentini acris hinc inde fuit excitata controuerſia; Quæ vt decidatur, præponere oportet verba Concilij. Igitur *ſeſſ. 23. cap. 10 de reformat.* ſic ait; *Abbatibus, ac alijs quibuſcumq; quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, vel minores Ordines conferre. Nec ipſi Abbates, & alij exẽpti, aut Collegia, vel Capitula quæcumque, etiam Eccleſiarum Cathedralium, litteras dimiſſorias aliquibus Clericis ſæcularibus, vt ab alijs ordinentur, concedant, ſed horum omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius ſacroſanctæ Synodi Decretis continentur, ad Epiſcopos, intrà quorum diœceſis fines exiſtant, pertineat.* Circa ſubditos Regulares nihil innouat Concilium, quin potiùs eos excipit (hincque Abbates Benedictini, & Ciſtercienſes, ac ſimiles Tonſuram, & minores Ordines ſuis ſubditis Regularibus concedunt) Quare Priores Militiarum, qui iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudent, & Monaſterijs præſunt, litteras dimiſſorias poſſunt ſubditis Regularibus concedere, vt à quouis Antiſtite ordinentur. Quin Prælati

lati Regulares, mediati, aut immediati, iuxta cuiusq; Religionis priuilegia, possunt concedere subditis Religionis, vt à quouis Antistite Ordines suscipiant; Et nostri Societati Iesu ampla circa hoc priuilegia concesserunt Paulus III. & Gregorius XIII. quę extant in nostro Bullario *pag.* 36. & 131. & 212. ac in *Compendio priuilegiorum Societatis, verbo, Ordines.*

70 Itaque lis est circa subditos sæculares, quibus post Tridentinum nō posse litteras dimissorias concedi ab Abbatibus, seu Prioribus iurisdictione quasi Episcopali gaudentibus, tuentur Maiolus *de irregularit. lib.* 4. *cap.* 5. *n.* 5. & *cap.* 8. Rebuffus *in praxi lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 6. Graffis *p.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 14. & 156. Ignatius Lopez *in addition. ad Bernardum Diaz, in praxi, verbo, sine licentia sui Præsulis, cap.* 16. *versu hodie.* Miranda, *in Manuali Prælat. tom.* 1. *quæst.* 38. Zerola *in praxi Episcop.* 2. *p. verbo, dimissoriæ, §.* 5. Antonius Cucus *tom.* 3. *inst. lib.* 8. *fol.* 261. *column.* 2. P. Henriquez *in sum. lib.* 10. *cap.* 22. *in fin. &c.* 25. *num.* 4. P. Azor *institut. moral. tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 49. *q.* 3. Fundamentum huius sententiæ est constitutio relata Tridentini. Idque mouet plures Antistites, vt nolint Ordinibus initiare eos, qui à prædictis afferunt litteras dimissorias.

71 Sed adhuc post Concilium Tridentinum, posse Abbates, & alios similes iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, litteras dimissorias subditis sæcularibus concedere, est sententia valdè communis, & mihi probabilior. Eam defendunt Stephanus Gratianus *tom.* 2. *discep. forens. cap.* 12. Tamburinꝰ *de iure Abbatum tom.* 2. *disp.* 2. *quæst.* 16. Barbosa *de potest. Episcop.* 2. *p. allegat.* 7. *num.* 7. *Et in Collectaneis Iur. Canon. tom.* 1. *cap. significasti, de officio Archidiaconi.* Narbona *ad legem* 59. *lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 64. Sayrus *in claui Regia lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 83. Villalobos *in sum.* 1. *part. tract.* 11. *diffic.* 9. *num.* 4. Hieronymus Rodriguez *in comp. quæst. regular. resol.* 1. *num.* 26. Ledesma *in sum. tom.* 1. *de Sacram. pœnit. cap.* 8. *post secundam conclusionem.* Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *quæst.* 36. *art.* 6. Diana *part.* 3. *tract.* 2. *resolut.* 9. & *part.* 4. *tract.* 2. *miscellan. resol.* 147. *versu, Nota etiam.* P. Thomas Sanchez *tom.* 2. *consilior. cap.* 1. *dub.* 19. *num.* 20. Antonius Quintanadueñas *in instruct. Confessar. p.* 3. *§.* 5. *num.* 12. & *tom.* 1. *singular. tract.* 6. *singular.* 5. *num.* 4. Machado *de perfecto Confessario, tom.* 2. *lib.* 4. *part.* 6. *tract.* 3. *docum.* 3. Couarrubias *lib.* 4. *variar. cap.* 16. *num.* 6. Felinus *in cap. nonnulli, de rescript.* Archidiaconus *in cap.* 1. *de constitut. in* 6. Aragō. Ioannes de la Cruz, Ledesma, Molfesius apud P. Quintanadueñas *vbi suprà.* Extat quoque Declaratio Cardinalium præfixta die 29. Ianuarij anno 1600. à Cardinali Mathei subscripta, quę asseruatur in archiuo de Vcles. Et probabile iudicat Florez Diaz de Mena *in pract. quæst. cap.* 24. Et in terminis loquendo de Prioribus Militaribus hanc sententiam docent Villalobos, Sayrus, & Emanuel Rodriguez *locis relatis.* Quin cum id dubium Salmanticę consuleretur circa Alcantarensem Priorem de Rollam, eius potestati ad concedēdum litteras dimissorias subscripserunt Illustriss. Dom. Dō Martinus Lopez de Hontiueros, in Academia Salmantina Primariæ Canonum Cathedræ Antecessor emeritus, nunc Episcopus Calagurritanus; Vir quidem sapientissimus; M. Fr Gaspar de Quiedo, Augustinianus, Primarius Theologię Moderator insignis, & alij, quorum vidi sententias.

72 Non dubitant etiam ipsi aduersantes, ante Tridentinum potuisse prædictos Abbates, ac similes iurisdictione quasi Episcopali gaudentes expedire litteras dimissorias ad Ordines suscipiendos; vt habetur *in cap. quoniam, dist.* 69. & *in cap.* 1. *de Clerico peregrinante.* Et Prioribus Militaribus concessit id Eugenius IV. in Bulla expedita die 1. Maij, anno 1434. Quare non est necessum, aliter probare conclusionem, & sententiam nostram, nisi ostendendo, Tridentini dispositionem neutiquam esse contrariam, indeque simul fundamento aduersantium satisfiet. Primò igitur potest dici ex sentētia aliquorū, Tridentinum solummodò prohibuisse, litteras dimissorias concedi ab Abbatibus, qui eas expedire intendebant ex vi suæ exceptionis, aut exemptionis tātū; non verò ad eos, qui, tanquam exercentes omnia, quę ad Episcopum pertinēt, & gerentes se, velut Episcopos, non debent includi sub illa generali dispositione, quæ solùm restringenda est ad eos, quæ non sunt eiusdem generis.

Se-

73 Secundò, Tridentinum asserit, pertinere ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existunt ordinãdi, litteras dimissorias eis concedere; At subditi Priorum Militarium vt in plurimum non existunt intra fines alicuius diœcesis, sed extra, & in territorio seiuncto, ac separato, quod vicinum est diœcesibus Episcoporum; quare cum his non est sermo Tridentini. Hinc etiã oritur, subditos eiusmodi Priorum, si ab his non acciperent litteras dimissorias, non habituros Ordinarium, à quo eas poscerent; nam solent territoria æque esse confinia duabus, aut tribus diœcesibus, nec esset ratio, cur vnus potiùs Episcopus, quàm alius eas concessurus foret, vel Ordines præstiturus; Et, cum à proprio Episcopo, quis debeat Ordinibus initiari, iuxta Tridentinum *session. 23. cap.* 8. nullus posset censeri Episcopus proprius; & aliundè non potest quis duos, aut tres Episcopos proprios habere.

74 Et quamuis subditi Priorũ sint quasi intermixti in diœcesi alicuius Episcopi, tamẽ formaliter non existunt intra fines diœcesis illius, cum non sint eius subditi, atque adeò nõ erit, qui eis vt subditis, litteras dimissorias concedat, præter Priores. Quare Tridentinũ solùm intendisse videtur, quòd Abbates qui ratione priuilegij, aut Dignitatis cõtendebant, posse expedire litteras dimissorias, etiam respectu subditorum Episcopi, eas deinceps non concederent; non verò loquitur cum his, qui iurisdictione quasi Episcopali gaudent, Etenim, si Tridentinum voluisset, quòd subditi eiusmodi Abbatum, seu Priorum impetrarent litteras dimissorias ab Episcopis vicinis, quorum subditi non erant, pariter id ipsum disposuisset de subditis Capituli Sede vacante; quibus tamen non concedit, vt possint litteras dimissorias consequi ab Episcopo vicino; ea, vt credo, ratione, quia eius subditi non sunt; ergo pariter in præsenti non disponit de subditis Priorum, qui subditi Episcoporum non sunt.

75 Tertiò consuetudo iuxta vulgata principia est optima legum interpres. At post Tridentinum cõstanter Priores Militiarum iurisdictione quasi Episcopali gaudentes concesserunt litteras dimissorias suis subditis ratione territorij, aut Beneficij, vt Ordinibus initiarentur; ergo Tridentinum id non prohibuit; alias per tot annos in Hispania Tridentini obseruantissima id non fuisset toleratum à Nuntijs Apostolicis, nec à Viris sapientissimis subscriptum, & Apostolica Sedes, ac Sacra Congregatio Concilij huius rei conscia non permisissent, ita executioni mandari. Et, quamuis plures Episcopi soleant reijcere eiusmodi litteras dimissorias, attamen non ideò Priores ab incepto desiterunt; illi quidem suam iurisdictionem, & potestatem promouere conantur, & opinioni probabili insistunt; hi verò pariter suam iurisdictionem tuentur, & sententiam plurimis Authoribus firmatam sequuntur; quorum authoritas sufficit, vt rectè operentur, & vt subditi vtentes eiusmodi litteris dimissorijs nullam pœnam contrahant, vt adnotarunt Flores de Mena, & Emanuel Rodriguez *vbi suprà*.

76 Quartò: plures Episcopi temporis decursu litteras dimissorias à Prioribus Militiarum concessas admiserunt; & admittunt; quo facto firmatur Priorum iurisdictio. Et aliquando sanè nolunt initiare Ordinibus eos, qui illas afferunt simul cum aliqua Capellania Prioribus concessa; eoquòd fraus interuenire soleat, cum illa admittatur dumtaxàt ad titulum, vt quis ordinetur, & illicò dimittatur; quo fit, vt eadem Capellania pluribus breuissimo tempore conferatur, & singuli eam deserant. Quod omnino est contra sanctiones Canonicas, à Tridentino innouatas. Quare Episcopi rectè operantur, dum hanc fraudem explorant, nec ad Ordines admittunt eos, quos, vero similiter creditur, renuntiaturos fore Capellaniæ, postquam Ordinibus fuerint initiati. Verùm, si aliquando Priores absque sufficienti notitia eiusmodi fraudis litteras dimissorias expedierunt, deinceps non id erit timendum, cum Ordines ipsi de hoc certiores facti, seuerè præceperint, quod non nisi ritè, debito modo, absque fraudis interuentu, & iuxta Iuris dispositionem, litteræ eiusmodi impertiantur: quod sanè absque dubio obseruabitur.

Demùm Tridentinum mentionem non facit priuilegij concessi Abbatibus, & Prioribus prætatis inserti in Iure communi, & à Synodo generali stabiliti *in relato cap. quoniam, distinct.* 69. & in alijs ca-

pitibus *suprà* allatis. Quare illud non derogasse, est censendum. Hinc loquens de nostra sententia Machado *vbi suprà*, & eam probans, addit; *Lo qual tiene èn estos tiempos tan admitido, y asentado la practica, vso, y comun estilo, q̃ es, Nodum in scirpo quærere, querer reducirla à disputa, y controuersia, ni es razon en las cosas tan asentadas, y practicadas en la Iglesia con tolerancia, y ciencia del Pontifice, que la gouierna.*

77 Ex his secunda etiam quæstio dirimitur. Tenendumque est, Priores iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, si aliundè priuilegio gaudeant vtendi Pontificalibus (sine quibus Ordines nequeunt conferri) posse conferre primam Tonsuram, & Ordines Minores suis subditis, etiam sæcularibus, nec non alijs quibuscumque non subditis, si ad id litteras dimissorias à suis Prælatis afferant. Etenim iure communi id licet Abbatibus, & Prioribus exemptis, vt constat *ex cap. cum contingat, de ætate, & qualitate Ordin. cap. Abbatibus, de priuileg. num.* 6. Per Tridentinum autem non fuisse derogatam hanc potestatem, constat ex rationibus *nuper* libatis circa litteras dimissorias, cum omnino pariter in vtroque militent, & idcirco Authores eodem modo loquuntur. Quare pro hac conclusione stant Couarrubias, Felinus, Archidiaconus, Machado, Pater Thomas Sanchez, & alij *superiùs* adducti, necnon plures relati à Diana 4. *part. tractat.* 4. *resolut.* 147. Et quidem Ius commune, & Decreta Concilij generalis non cēseri reuocata, nisi de illis specificè fiat mentio, traditur à Couarrubias, Nauarro, Gregorio Lopez, & pluribus alijs, quos adducunt Pater Thomas Sanchez, & Pater Quintanadueñas *vbi suprà*: Qui hanc sententiam tuetur *eo tom.* 1. *singular. tractat.* 2. *singul.* 5. *num.* 7.

78 Certè Episcopi, cum litteras dimissorias ad Minores Ordines concedunt, in eis asserere solent, se facultatem præbere, vt quis à quouis Antistite Ordines accipiat, *Abbatys exclusis*. Qua limitatione intendunt non suffragari potestati Abbatum, seu Priorum (vt *suprà* notaui,) sed simul ostendunt, illos solere initiare Minoribus Ordinibus, aliàs frustranea esset illa limitatio; quare, dum exercitium potestatis eis addere nolunt, potestatem fatentur, saltem in communi existimatione constantem, seu valdè probabilem. Quin etiam de hac potestate conferendi Ordines Minores, tanquam admissa, & consuetudine recepta loquitur Machado in verbis *suprà* transcriptis, quæ cadunt supra potestatem tum conferendi litteras dimissorias, tum Ordines Minores.

79 Sed oppones decisionem Rotę stabilitam die 22. Februarij, anno 1631. qua declaratum fuit, subditos Abbatum, & similium, qui sunt nullius diœcesis, posse absque eorum litteris dimissorijs ab Episcopo viciniori Ordines accipere; vndè fit, respectu Ordinum non subiacere Abbatibus, seu Prioribus, ac proindè nec posse ab illis litteras dimissorias impetrare, nec Ordines suscipere. Adducit hanc decisionem Bellamera *in select. cap.* 19. *num.* 29. eam que refert Barbosa *in collectan. ad Concil. Tridentin. session.* 23. *cap.* 10. *de reformat. num.* 11.

80 Respondeo in primis, de hac Decisione non constare, nec authenticam fore iudicandam, dum ab vnico Authore refertur, cum vnius asserto non sit necessariò standum in his euentibus, vt communiter Doctores animaduertunt. Deindè, estò sit certa illa Decisio, authoritas illius non est præceptiua, nec Sedis Apostolicæ est declaratio; quamuis sit maximi ponderis, vtpotè Doctissimorum Sacræ Rotę Auditorum, qui tamen vt Doctores Classici sunt censendi, ac venerandi. Id autem non tollit, quòd sententia apposita sit valdè probabilis, in praxi tuta, & ob authoritatem extrinsecam, præter fundamenta, quibus fulcitur, adhuc probabiliorem, vt satis ex dictis liquet. Ac profectò, si à viciniori Episcopo possent liberè ordinari hi, qui sunt nullius diœcesis, cum soleant ęquè distare à duobus vel tribus Episcopis, vt iam attigimus, non esset, cur potiùs ab vno, quàm ab altero Ordines susciperent, nec id possent discerni; & præterea tā ab vno, quā ab altero posse Ordinibus initiari, ex se appareret absurdum, cum indè fieret, esse subditos plurium Episcoporum, quo ad Ordines, & plura habere capita, quod in corpore mystico, no aliter ac in naturali mōstrum censetur; quę absurditas debet vitari, & in nostra dumtaxat sententia vitatur. Ad calcem obserua, litteras di-

dimiſſorias conceſſas à Priore, etiam ſi hic moriatur, non expirare; quod de litteris conceſsis ab Epiſcopo, itidem eſt dicendum. Ità docent Emanuel Rodriguez, Ledeſma, Velaſco, Quaranta, Panuinus, Ioannes de la Cruz, P. Enriquez, & alij, quos refert, & ſequitur P. Quintana dueñas *tom. 1. ſingular. tract. 6. ſingular. 8. num. 4.* Conſequenter addicta poſſunt præfati Priores diſpenſare ex cauſa in interſtitijs ad Ordines ſucipiendos, vt tenent Authores *ſuprà* relati.

Quæſtio 8. An, vacantibus Prioratibus Militiarum, quibus annexa eſt iuriſdictio quaſi Epiſcopalis, Vicarij, ſeu Subpriores poſsint litteras dimiſſorias conferre ſubditis, vt Ordinibus initientur?

81 ASSERENDVM eſt, (ſtando Iuri communi) nō poſſe litteras dimiſſorias concedi ſubditis ſæcularibus ab eiuſmodi Vicarijs, ſeu ſubſtitutis. Quòd ſi concedantur, ij incident in pœnam ſuſpenſionis ipſo iure ab officio, & Beneficio, dum intra annum à vacatione Prioratus eas concedant, niſi is, cui conceduntur, promotus ſit ad Beneficium Eccleſiaſticum, quod exigat Ordines, ad quos dimiſſoriæ expediuntur, vel arctatus ſit ad Beneficium recipiendum. Illi autem, ſi acceptis dimiſſorijs intra annum, & non arctati occaſione Beneficij Eccleſiaſtici recepti, aut recipiendi, ordinentur, & in minoribus Ordinibus conſtituantur, nullo priuilegio Clericali, præſertim in criminalib⁹, gaudebunt; conſtituti verò in maioribus Ordinibus, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, manent ipſo iure ſuſpenſi.

82 Ratio huius doctrinæ eſt, nā hęc diſpoſitio, & pœnæ à Tridentino ſunt ſtabilitæ *ſeſſ. 7. cap. 10. de reformat. & ſeſſ. 23. cap. 10. de reform.* contra Adminiſtratorem Epiſcopatus, Sede vacante, & aduerſus accipientes ab eo litteras dimiſſorias, & ordinatos intra annum, niſi vrgeat Beneficium, & præterea pœna interdicti Capitulo, Sede vacante, indicitur à Tridentino ipſo, ſi prædictas litteras dimiſſorias intra annum expediat. At hęc diſpoſitio eamdem vim habet reſpectu Adminiſtratoris, Vicarij, aut Subſtituti Prioratus, cum ſit ſimilis omnino ratio, atque adeò idem ius. Etenim ex ſimilitudine in iuriſdictione, quam Priores cum Epiſcopis habent, colligitur poteſtas expediendi litteras dimiſſorias; ergo pariter ex ſimilitudine vacantis Prioratus, & vacantis Epiſcopatus, colligitur eadem diſpoſitio tradita à Tridentino. Abſurdumque eſſet, plus licere, vacante Prioratu, Vicario illius, quàm vacante Epiſcopatu, Capitulo, ſeu Vicarijs generalibus; neque eſt vnde maior poteſtas, aut priuilegium valeat depromi, nec Pontifices id ſpeciàliter Ordinibus Militaribus indulſerūt, vt conſtat ex Bullis in fauorem ipſorum expeditis, vnde Iuri, & diſpoſitioni cōmuni debet ſtari.

83 Et quidem idem finis prohibitionis ſtatutæ à Tridentino vtrobique reperitur; voluit quippè Concilium obuiare incommodis, quæ ſequi poſſent, ſi litteræ dimiſſoriæ ad Ordines ſuſcipiendos expedirentur, Sede vacante; tunc enim minùs rigidè res ſolent diſponi, nec adeò accuratè aptitudo, ac ſufficientia examinari; vnde ne creſceret Ordinandorum multitudo, & fortaſſis parùm idonei approbarentur, Tridentinum prohibuit, litteras dimiſſorias concedi; cum ſpatio vnius anni communiter ſoleat alius Epiſcopus ſuccedere, qui pro ſuo munere, non perfunctoriè de Clericis idoneis Eccleſiæ prouideat; & aliundè ſupponitur, non vrgere receptionem Beneficij, nec Eccleſijs damnum inferri, ſi quidem hoc caſu tam Capitulum, Sede vacante, quam Vicarius Prioratus vacantis non prohibentur litteras dimiſſorias concedere. Ecce militat reſpectu Epiſcopatuum, & Prioratuum vacantium idem finis, vnde & eadem diſpoſitio vtriſque adaptatur. Priores Monaſterij de Alcantara, ob Concordiam cum Epiſcopo Caurienſi non concedunt litteras dimiſſorias ſubditis ſæcularibus, quare de Subprioribus eius Monaſterij, vacante Prioratu, non eſt quæſtio.

84 Sed oppones primò, prædictos Vicarios à Rege noſtro, ſeu Regio Senatu, aut ex vi Definitionum deſignatos ſolitos fuiſſe litteras dimiſſorias ad Ordines conferre, atque adeò id videri conſuetudine præſcriptum. Reſpō-

deo, reclamatum fuisse à pluribus Viris doctis, quoties id præstabatur, & absque fundamento præstitum, cum nec Authores id posse fieri sentiant, nec in Ordinib⁹ Militarib⁹ extet aliquod indultum, aut Definitio, per quam liceat; vnde abusus potiùs, & corruptela, quàm vsus, & consuetudo debet appellari. Quare in Capitulis Generalibus ipsorum Ordinum, qui celebrati sunt in Curia Matritensi anno 1652. prohibitum est eiusmodi Vicarijs, concedere litteras dimissorias, quasi quid ipsorum potestatem excedens.

85 Oppones secundò. Prioratus Ordinum Militarium, vel sunt ad tempus; aut saltè amouibiles ad nutum; quare non tam respiciendum est ad eum, qui nomine, & titulo Prioris gaudet, quàm ad eum, qui iurisdictionem exercet, cum autem Rex, seu Regius Ordinum Senatus, seu Ordo constituat Vicarios, qui iurisdictionem exerceant, & ad hanc spectet, expedire litteras dimissorias, parùm refert, quod constitutus in eo munere sit Prior, aut Vicarius; maximè cum Pontifex eam iurisdictionem spiritualem conferat illi, qui à Rege, aut Ordine fuerit designatus, quin indigeat noua confirmatione impetrata ab ipso Pontifice.

86 Respondeo, iurisdictionem deriuari à Pontifice in eum, qui Prior designatur, in ordine ad concedendum litteras dimissorias, non in Vicarium; esto in hunc iurisdictio ad alia munia deriuetur. Nam Pontifex concessit Regi Hispaniarum, vt Administratori perpetuo Ordinum, seu Ordinibus ipsis, quod designarent personas Regulares ipsorũ Ordinum, per quas iurisdictio spiritualis exerceretur, tum Priores, tum Vicarios; quenam autem iurisdictio per singulos esset exercenda, ab Apostolica Sede statuitur, sicut statuitur, quę sit exercenda per Capitulum Sede vacante; nec liberum est Regi, aut Senatui, vel Ordini, vt quicumque, & quocumque titulo designetur ab ipsis, possit litteras dimissorias concedere, cum hæc iurisdictio à Sede Apostolica dimanet, & limitata sit in Tridentino, ita vt Vicarijs nõ competat. Quod à paritate in casu non dissimili constat; nam liberum non est Regi, aut Senatui, vel Ordini designare Vicarium, cui competat potestas conferendi Ordines Minores, quamuis Prior eos conferre possit; quia ea potestas à Sede Apostolica dimanans non extenditur ad Vicarios, & limitata est ad Priores, qui soli possunt Pontificalibus vti, (& quidem non omnes) & Ordines minores conferre. Itaque Regi, aut supradictis alijs incumbit, eligere hos, & illos Priores, ac Vicarios; his verò designatis, inspiciendum est, quæ potestas vnicuique competat concessa à Pontifice; nam Rex, vel Ordo potestatem spiritualem minimè concedit, sed eligit personas, quibus à Sede Apostolica potestas confertur.

87 Inquires, an Vicarij Prioratum vacantium possint dimissorias concedere ad Ordines suis subditis Regularibus? Respondeo, inspecto Iure communi posse. Nam id à Tridentino non prohibetur; loquitur enim dumtaxat de subditis sæcularibus. In omnibus autem Religionibus id commune est, vt Prælati, siue Generales, siue Prouinciales, aut Superiores immediati (iuxta cuiusque Ordinis sanctiones) possint concedere subditis litteras dimissorias, vt Ordinibus initientur à quouis Antistite. Id autem competit etiam Vice-Prouincialibus, aut Vicarijs Generalium, seu his, qui vices gerunt eorum, qui Religionem gubernant, ad cuius regimen spectat, vt sit Superior, qui possit litteras dimissorias concedere; cum contingat, Domus, vel Monasteria ob varias circunstantias destitui Religiosis Ordinatis, qui Ministeria propria exequantur; vel speciale cõmodum Monasterij sit, quòd tali, aut tali tempore Religiosi ordinentur, vt vitentur sumptus faciendi, si ad aliud tempus differatur Ordinum susceptio, aut alij detrimento occurratur. Quod pariter militat in Vicarijs designatis in Monasterijs Militiarum, vt possint subditis Fratribus litteras dimissorias ad Ordines conferre. Quare intra annum etiam vacantis Prioratus eis competit prædicta potestas, quatenus Superiores Regulares sunt, & gerunt vices eorum Superiorum, qui litteras eiusmodi concedere possunt. Ita Tamburinus *de iure Abbat. tom. 2. disp. 2. quæst. 28.* Ioannes de S. Sacramento *de Priore Claustrali, part. 3. numer. 236.* Dixi, *inspecto iure communi*, nam Definitionibus Ordinum standum est, cum Senatus Ordinum, & Capitula possint hanc potestatem limitare, vt de facto limitant, & in euentibus specialibus

libus solent cõmittere Subprioribus, vt eas litteras concedant.

88 Cæterùm post annum vacantis Prioratus poterunt Vicarij litteras dimissorias ad Ordines conferre omnibus subditis, sicut potest Capitulum Sede vacante, cui assimilantur; nam Tridẽtinum solummodo prohibet, eas litteras intra annũ concedi, & exceptio firmat regulam in contrarium; quare extra annum expedita manet potestas ad concedendum eiusmodi litteras.

Quæstio 9. An Eques Militaris, si Ordinibus sit initiandus, teneatur poscere litteras dimissorias à Priore Monasterij sui Ordinis?

89 PARS negans potest suaderi; quia Priores, quos supponim' gaudere iurisdictione quasi Episcopali, non sunt Prælati Equitum, qui extra eorum territoria degunt, nec possunt in eos censuras ferre, nec tenentur hi obedire illis; ergo non tenentur, imò nec valent accipere ab illis litteras dimissorias, quas nequit concedere, nisi proprius Prælatus. Confirmatur, nam, Equites, cũ causa pœnitẽtiæ, aut probationis degũt in Monasterijs, statuitur in Definitionibus Ordinum, debere obedientiam præstare Prioribus; ergo extra eorum obedientiam sunt, dum ibi nõ degunt, cum exceptio firmet regulam in contrarium. Roboratur. Nam hi Equites, etiã dato casu, quod litteras dimissorias à Prioribus acciperent, à proprio Episcopo territorij, in quo habitant, aut in quo Beneficio Ecclesiastico potiũtur, debent ordinari, cum non videatur, posse libere à quouis Episcopo Ordines recipere; ergo habent Episcopum, & Ordinarium proprium; non igitur opus est, confugere ad alium, nec simul possunt esse sub duobus Ordinarijs.

90 Adhuc stabilitur. Nam Episcopus loci, in quo suam habet sedem Eques, potest illum censuris coercere, cũque comprehendunt cẽsuræ generales, quæ ab Episcopis feruntur contra facientes, aut omittentes hoc, vel illud, quod sibi persuasum habere Equites, credideris. Alias, si Episcopi non possent agere contra illos armis spiritualibus, no esset in illos coercitio, siquidem Rex, aut Senatus Regius Ordinum nequit attendere ad singulorum Equitum actiones; nec facilè adiri possũt, vt singulos in suo munere contineant, maximè cum plurimi degant extra Hispaniam. Et quis dicat; Equitem Militarem in Insulis Philippinis nõ posse ab Episcopo reprehẽdi, coerceri, ac excommunicari, si v.g. scãdalosè viueret, & expectandam fore correctionem à Senatu Regio Ordinum? Signum ergo est, Episcopũ esse Prælatum, & Ordinarium Equitum.

91 Pars affirmans potest probari. Primò, quia Equites in plurium sententia, sunt stricte, & propriè Religiosi; ergo iuxta eam sententiam exempti ab Episcopis, sicut cæteri Religiosi non Militares; vnde subiacent Regi vt Administratori, qui, cum nequeat per se litteras dimissorias expedire, designat personã, à qua conferãtur, iuxta potestatem Regi ab Adriano VI. concessam; li autem, qui designantur, sunt Priores D. Iacobi de Vcles, & S. Marci Legionensis, ergà Equites Ordinis D. Iacobi, respectu habito ad Prouincias, in quibus degunt; de quo Mota *in reg. Ordin. lib. 2. c. 4. n. 8.* & Prior Calatrauæ, si detur, & Alcantaræ, quos (quoad id munus) Rex Prælatos omnium Equitum Calatrauensiũ, & Alcantarensium constituit. In hac sententia (de qua egimus *disq. 2. q. 2.*) itur obuiã præcipuis fundamentis pro parte negante præiactis, & consequenter ad eam asseri debet, posse Equites à quouis Episcopo ordinari, sicut possunt cæteri Religiosi, acceptis litteris dimissorijs à suis Superioribus, & non posse censuris coerceri ab Episcopis, sicut cæteri Religiosi non possunt, nisi in casibus in Iure expressis. Ita Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 35. art. 11. concl. 5.* Inconueniẽs autem propositum in Equitibus distantibus (nam respectu aliorum non difficulter aditur Rex noster, aut Senatus Regius Ordinum) alijs vijs potest præcaueri; tum quia Gubernatores sæculares possunt præstare erga Equites, quod ad vtilitatem publicam, & adimminens dãnum præcauendum spectat; tũ quia Rex noster, ac Senatus suam iurisdictionem possunt committere tum Episcopis, tũ Gubernatoribus Regionum distantium, & prouidere opportuna media, quibus Equites vbique in suo officio coerceantur

92 Confirmatur. Quippè Priores sunt Parochi generales, & patres spirituales, seu Superiores ad spiritualia designati Ordinum Militarium, adidque munus fuerunt electi, & assumpti; vnde ad eos pertinet, litteras dimissorias omnibus intra Ordines concedere, sicut pertinet ad Superiores aliarum Religionũ ob eam rationem; maximè cum Equites fiant quoad hoc subditi Priorum. Roboratur; nam olim Equites, cum Magistris erant subditi, præcipuè, qui intra Monasteria cum illis degebant, si ordinandi essent, à Priorib⁹ litteras dimissorias erãt accepturi (nam à quo alio?) Id autẽ priuilegium non est reuocatum, & Ordines perseuerant sub eodem Instituto, & essemptionibus, quare nunc idem est obseruandum, cum idẽ præstet Rex, ac Magistri; designatis præterea personis, qui spiritualia exerceant; & cur negetur Ordinibus Militaribus exemptis, quod cæteri sacri Ordines exercent, cum circa essemptionem tot priuilegijs Põtificijs illi fruantur?

93 Dices, in Statutis Ordinis D. Iac obi, *in Regula cap. 4. fol. 41.* cum prescribantur orationes quotidie persoluendæ à Fratribus, & Equitibus, asseritur; *Por su Obispo digan vn Pater noster.* Ergo Episcopum proprium habent. Respõdeo, id esse commune omnibus Religiosis, vt sit suus Episcopus ille, qui est Episcopus territorij; in quo versantur; Et ideò in Canone Missæ eum exprimũt in verbis, *Antistite nostro N.* Cui præterea in pluribus subduntur: nec enim absq; eius approbatione possunt audire Confessiones secularium ei subditorum iuxta Tridentinũ, quod expressè declarauit Innocentius X. & ego tradidi *tom. in Bull. Cruciat. disp. 22.* Nec alia similia valent exercere in eius territorio; cum quo stat esse essemptos ab illo. Id ipsum aptaueris Equitibus, & Fratribus Clericis Ordinum Militarium. Adde, Alexandrum III. in Bulla Confirmationis Ordinis D. Iacobi, exprimere, quòd si in potestatẽ Ordinis aliquis locus deueniret, in quo Episcopus esse deberet, ille ibi remaneret percipiens suos fructus, & itidem Clerus suos perciperet, reliqua verò cederent in vsus Equitum. Ecce ergo casum, in quo orationes pro Episcopo loci sui essent fundendæ. Deindè in eadem Bulla designatur diœcesanus Episcopus ad Ordines ab illo suscipiendos, & ad alia per ipsum præstanda. Quare rectè in Statutis prouisum est, vt Orationes pro Episcopo suo funderent Iacobęi, quamuis strictè Religiosi defendantur. Cæterùm in sententia tuente, Equites non esse strictè Religiosos, dicendum est, ab Episcopo non esse exemptos, nec posse litteras dimissorias à Prioribus accipere, sed vnumquemque à suo Antistite fore Ordinibus initiandum.

Quæstio 10. *An Priores Militares gaudentes iurisdictione quasi Episcopali possint absoluere omnes subditos à casibus reseruatis, à quibus possunt suos subditos Episcopi absoluere? Et an in irregularitate dispensare?*

94 LICET Episcopis, iuxta Tridentinum *sess. 24. cap. 6. de reform.* absoluere suos subditos à quibuscumque casibus, etiam Sedi Apostolicę reseruatis, per se ipsos, aut per Vicarium ad id specialiter deputandum in foro conscientiæ, dummodò sint casus occulti. Licet etiam ipsis, dispensare in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis his, quę ad forum contentiosum sunt deductæ.

95 Id ipsum licere Prioribus Militaribus respectu subditorum, est tenendum. Ita docent Sayrus *in Claui Regia lib. 6. cap. 11. num. 83. in fin.* Emanuel Rodriguez *tom. 2 summ. cap. 10. conclusion. 6.* Barbosa *in remiss. ad Trident. sess. 24. cap. 6. num. 2.* Bonacina, & alij, quos refert Diana *part. 4. tract. 4. miscell. resol. 121.* P. Auila *de censur. part. 7. disput. 10.* P. Thomas Sanchez *lib. 8. de matrimon. disp. 2. num. 22.* cum alijs à se allatis: Moneta, Fragosus, Marchinus, Tamburinus, Martinus de S. Ioseph, P. Suarez, P. Castro Palao, quos refert, & sequitur D.D. Vrritigoyti *in Pastorali interno, tract. 2. quæstion. 2. numer. 4. & 9.* Qui loquuntur de omnibus Prælatis iurisdictione quasi Episcopali gaudentibus.

96 Probatur primò ex praxi. Sic enim præstatur ab eiusmodi Prælatis;

latis; nec, si non liceret, præstaretur. Secundò, quia Decretum Tridentini, licèt videatur restrictiuum Iuris communis, iuxta quod Pontifex pro vtroque foro absoluebat, & dispensabat (cui rationi innituntur Authores aliqui oppositi) tamen fauorabile est respectu subditorum, proindeq; ampliandum. Nec deterioris debent esse conditionis subditi Priorum Militarium, quàm cæteri, ita vt hi possent absque recursu ad Pontificem absolui, & dispensari in prædictis casibus, & non illi, cum nulli subsint Episcopo; atque adeò non videtur mens esse Tridentini, excludere illos ab hoc fauore. Confirmatur. Tridentinum in ea dispositione constituit ius commune, vnde dispositio etiam iuxta ius commune est intelligenda; sed iuxta ius commune præfati Priores veniunt nomine Episcoporum, vt, innumeris Authoribus relatis, docent Barbosa *in pastor. allegat.* 36, *num.* 11. Diana *part.* 7, *tract.* 2, *resol.* 5, P. Castro Palao *tom.* 1, *tract.* 4. *disp.* 4. *punct.* 3. §. 1.

97 Consequenter dicendum est, posse Priores Militares dispensare in irregularitatibus occultis erga suos subditos, in quibus Episcopi possunt circa suos; Eædem enim militant rationes, idemque ius in præsenti datur circa absolutionem, & dispensationem ex vi Tridentini. Sic docent Miranda *in Manuali Prælator. tom.* 2. *quæst.* 31. *art.* 3, Ioannes de la Cruz *de statu Regular. libro* 1, *cap.* 6, *dub.* 5, *concl.* 6. Sigismundus à Bononia *declarat. & potest. Prælator. Regul. dub.* 87, *n.* 3, D.D. Vrritigoyti *vbi suprà num.* 12. Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *quæst. Regular. quæst.* 24. *art.* 17. *versu, Et per consequens,* & alij; Qui omnes loquuntur indistinctè de omnibus Prælatis, siuè Abbatibus, siuè Priorib⁹, seu alio quouis nomine nuncupatis, qui territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem habeant. Quædam declaratio contraria affertur à P. Suarez *tom.* 4, *in* 3. *p. disp.* 30. *sect.* 2. *num.* 6. Sed vel de ea authenticè non constat, vel reuocata est, cum tot, tam grauesque Authores post illam tueantur nostrum assertum. (De irregularitatibus autem, in quibus Priores possunt dispensare cũ subditis, quatenus Prælati Regulares sunt, *infrà* agemus, cum de Subprioribus loquamur.)

98 Ex his decidendum est, an Priores prædicti valeant absoluere per se ipsos, non quidem per Vicarium, à crimine hæresis externæ occultæ, in foro conscientiæ. Etenim Tridentinum *relato cap.* 6. hanc potestatem absoluendi concedit Episcopis, non eorum Vicarijs. At dubium grauissimum exortum est, vtrùm in Prouincijs, in quibus dantur Sacræ Fidei Tribunalia, potestas illa sit reuocata, eo quòd à Sede Apostolica priuatiuè sit concessa facultas absoluendi ab hæresi Quæsitoribus Sacræ Fidei. Hoc dubium latè exagitaui *tom.* 1. *in Bullam Cruciat. disp.* 23. *cap.* 8. *à num.* 78. Vbi attuli plures, & graues Authores tuentes, posse adhuc Episcopos absoluere à crimine occulto hæresis; idq; per eam authoritatem extrinsecam clare probabile, videtur censendum. Cæterùm cõtrariam sententiam tenui, eamque innumeris Authoribus, & validis fundamentis stabiliui, quæ non sunt repetenda, sed videnda. Et ad casum præsentem, quod de Episcopis asseritur, Prioribus Militaribus est aptandum; nempè, iuxta eam sententiam, non posse absoluere à crimine hæresis occultæ, si iurisdictionem exerceant in Prouincijs, in quibus sedem habent Tribunalia Fidei; nam, si in alijs ea iurisdictione gaudeant, sicut in illis absque controuersia valent Episcopi absoluere à crimine hæresis occultæ iuxta Tridentinum, ita valebunt Priores Militares, stando doctrinæ *suprà* traditæ, dum tamen hanc absoluendi potestatem per se ipsos, & non per Vicarium, exerceant; sic enim limitatur à Tridentino specialiter in absolutione ab hæresi occulta; A publica autem nequeunt Episcopi absoluere, vt est constans; atque adeò nec Priores.

99 Scio, plures Authores, quos refert, & sequitur D.D. Didacus Frances de Vrritigoyti *in Pastorali interno, tract.* 2. *quæst.* 2. *num.* 11. tueri, dispositionem Tridentini non extendi ad Abbates, & Priores quoad absolutionem ab hæresi, ex eo quòd ibi dicatur, committi absolutionem *Episcopo tantùm.* Verùm vox *tantùm* ibi est exclusiua Vicarij, ita vt sic intelligenda sit, quòd Episcopus per se ipsum, & non eius Vicarius, possit absolutionem præstare. At, cum prædicti Authores admittant, sub nomine Episcopi intelligi, quoad alios casus, Abbates, & Priores gaudentes

iurisd.

iurisdictione quasi Episcopali, consequens est, vt etiam intelligantur quoad absolutionem ab hæresi, adhibita in ipsis limitatione, quæ in Episcopis adhibetur, per vocem *tantùm*, nempè quòd per se ipsos dumtaxat eam valeant absolutionem impertiri. Quare Priores posse absoluere ab hæresi occulta, si possint Episcopi, & dispensare in irregularitatibus, in quibus Episcopi possunt dispensationem impertiri, docent Pater Henriquez, Thomas Sanchez, Auila, Emanuel Rodriguez, Flores de Mena, & alij, quos sequitur, & refert in margine Machado *de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 3. docum. 4. num. 3.*

100 Sed tamen videndum est, an doctrina *superiùs* stabilita locum habeat de facto in Priore Monasterij, ac territorij de Alcantara, ob specialem rationem, quæ aduersus ipsum vrget. Quippè inter Episcopum, Decanum, ac Capitulum Ecclesiæ Caurien sis concordia quædam intercessit cum Ordine Alcantaræ, ex qua videtur priuatiuè spectare ad prædictum Episcopum omnia munia ad Dignitatem Episcopalem pertinentia, intra fines diœcesis Caurien sis, intra quos Prioratus de Alcantara iacet, atque adeò ad Episcopum priuatiuè pertinere facultatem suprà dictam absoluendi, ac dispensandi, vt potè quæ est propria Dignitatis Episcopalis. Inferiùs autem Concordiam transcribemus.

101 Sed his non obstantibus, tenendum est, posse Priorem de Alcantara absoluere suos subditos, & dispensare, eo modo, quo Episcopi possunt. Quippè is Prior est Iudex Ecclesiasticus Ordinarius in toto suo territorio, vt constat ex præfata Concordia *num. 2.* Iuxta quam omnimoda iurisdictio ordinaria residet penes Priorem Alcantaræ in suo territorio, quin ea resideat penes Episcopum; sed potestas tradita absoluendi, & dispensandi fundatur in iurisdictione ordinaria Episcopali, aut quasi Episcopali; ergo ea potestas datur in Priore Alcantaræ.

102 Confirmatur à simili. Capitulum Sede vacante (committendo id specialibus personis) potest à casibus reseruatis occultis absoluere, quãuis non valeat exercere Pontificalia; at Prior Alcantaræ eadem iurisdictione fungitur circa suos subditos in prima instantia, qua Capitulũ gaudet erga suos, vt ex ipsa relata Concordia constat; ergo Prior ille absoluere potest subditos à casibus reseruatis, de quibus agimus. Prædictam autem potestatem esse in Capitulo, Sede vacante, defendunt Sayrus *in claui Regia, lib. 6. cap. 11. n. 84.* Barbosa *in remissionib. ad Tridentinum sess. 24. cap. 6. n. 5.* Diana *part. 4. tract. 4. miscell. resolut. 211.* P. Thomas Sanchez *tom. 2. sum. lib. 2. cap. 11. num. 4.* Qui præscribit formam, qua id est præstandum; Et *lib. 2. de matrimon. disput. 40. num. 17.* docet, posse Episcopum suas vices, ac potestatem ad absoluendum alteri delegare, eo quòd Tridentinum non eligat industriam personalem Episcopi, sed eius iurisdictionem. Indeetiam fit, posse Priorem Militarem eiusmodi potestatem delegare.

103 Confirmatur rursùs alio simili. Nam Episcopus electus, ac confirmatus, adhuc non consecratus, quãuis nequeat exercere Pontificalia, valet absoluere à prædictis casibus, vt tradunt Barbosa *ubi suprà num. 3.* P. Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. n. 4.* P. Thom. Sanchez *ubi suprà num. 3.* Ioannes Gutierrez, & alij; ergo similiter Prior Alcantaræ, estò nequeat ob Concordiam exercere Pontificalia, poterit absoluere à reseruatis, siquidem iurisdictione ordinaria fungitur, ob quã Episcopus confirmatus non consecratus ea potestate absoluendi à reseruatis gaudet.

104 Nec oppositum suadetur ex verbis prædictæ Concordiæ. Etenim, quamuis Episcopus Caurien sis ob Concordiam exerceat Pontificalia in territorio Alcantaræ, & alia exequatur in verbis Concordiæ contenta, tamen Prior suam iurisdictionem ordinariam retinet, & ratione huius potestas absoluendi ei competit. Nec obstat, quòd causæ in secunda instantia ad Episcopũ Caurien sem deferantur; sicut non obest Episcopis, quòd ab eorum sententijs ad Metropolitanos appelletur; vtrumque enim præstatur absque iurisdictionis ordinariæ læsione; De quo videri potest Emanuel Rodriguez *tom. 2. sum. c. 10. num. 6.*

105 Iam verò ad doctrinam generalem in assertis positam reducendo, ex illa decidenda erit ea quæstio, an Priores Militares prædicti possint dispen-

sare

sare pro foro interno in irregularitate proueniente ex infamia occulta, si procedat ab hæresi? Et quidem iuxta meã sententiam non possunt, cum iuxta eam non valeant absoluere ab hæresi in Regnis Hispaniarum, vbi Fidei Sacræ Tribunalia vigent; pariter enim prohibitio militat in absolutione ab hæresi, & irregularitate propter illam contracta, hæc enim inter se connectuntur quoad potestatem, à qua sunt exercenda. Sic docet Tamburinus *de iure Abbatum tom. 2. disp. 17. quæst. 7. à num. 8.* & plurimi alij. E contrà verò, propter eamdem rationem, in sententia tuente, posse prædictos Priores absoluere ab hæresi occulta pro foro interno, asserẽdum erit, valere etiam in eiusmodi irregularitate dispensare.

106 Ex eadem illa doctrina generali infertur, posse Priores Militares præfatos absoluere suos subditos extra mortis articulum ab omnibus casibus in Bulla Cœnæ contentis, & alibi reseruatis Pontifici; (hæresim excipe, de qua iam diximus) quando subditi legitimè impediti sunt adire Pontificem, quamuis casus non sint occulti. Etenim in eo euentu possunt Episcopi suos subditos absoluere, de iure communi iuxta *cap. de cætero, de sent. excomm.* & ibi Glossa, *verbo, licet*, & Panormitanus. Docent Nauarrus *in Manuali cap. 27. num. 89.* Sairus *de censur. lib. 3. cap. 28. num. 129.* Bonacina *de censur. disp. 2. q. 4. punct. 5.* P. Thom. Sanchez *in summ. lib. 2. cap. 13. num. 4.* Diana *part. 7. resp. mor. tract. 10. miscell. resol. 23.* Et est communis Authorum sententia.

107 Vnde, cum Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali, ac territorio gaudentes, nomine Episcoporum quoad hanc potestatem iurisdictionis comprehendantur; fit, vt valeant suis subditis eam absolutionem impertiri; Quod ita tradunt Duardus *in Bull. Cœnæ, lib. 3. §. 2. q. 8 num. 52.* Illustris. & doctiss. Episcop⁹ de Barbastro D. Vrritigoyti *in pastorali interno, tract. 4. quæst. 4. num. 3.* Tamburinus *vbi supra, disp. 14. q. 15. num. 4.* Quod autem dicatur iustum impedimentum adeundi Pontificem; & an cessante impedimento, teneantur subditi absoluti comparere coram Pontifice, ac aliæ similes quæstiones, non sunt speciales respectu Priorum Militiarum, sed communes respectu Episcoporum, ideoque in præsenti non sunt discutiendæ. Videantur P. Layman *lib. 1. tract. 5. p. 2. cap. 6.* Hugolinus *in Bull. Cœnæ 3. p.* P. Henriquez, *lib. 6. de excomm. cap. 10.* Ludouicus Casp ensis *in cursu Theologico tom. 2. tract. 25. disp. 2. sec. 12.* Barbosa *in Pastorali, alleg. 25.* & alij *supra* relati; qui plures Authores de hoc agentes allegant. Id obserua, ad Priores exte pertinere approbare Sacerdotes ad audiendas Confessiones in suis territorijs, nisi aliud cum Episcopis fuerit transactum; &, sicut potest Episcopus de nouo adueniens obligare Sacerdotes, etiam Religiosos ad nouum examen ad concionandum, & audiendum Confessiones, vt tradit Ioan. Sanchez *in select. disput. 48. num. 50.* sic posse Priores id præstare.

Quæstio 12. *An nomen Prioris Militaris iurisdictione quasi Episcopali gaudentis apponendum sit, vbi in Missa dicitur*, Et Antistite N?

§. 1. *Proponitur sententia negans.*

108 IN Canone Missæ, statim in exordio, preces funduntur pro Pontifice, & Antistite, apponunturque nomina Pontificis, qui Ecclesiam regit, & Antistitis eius diœcesis, in qua quis versatur, domicilium, aut quasi domicilium habens, quamuis casu, & per accidens; alicuius negotij causa in aliena diœcesi per exiguum tẽpus celebrans existat. Deinde eadem nomina apponuntur in Collecta *& famulos tuos*; quam dici posse in Missa in Regno Hispaniæ, est priuilegium concessum à Sede Apostolica. Et quamuis aliqui existimauerint, peccare Sacerdotes, qui eam Collectam semper, aut frequenter omitterent, attamen in omissione illius nec peccatum veniale interuenire; est tenendum, quod non vacat probare; sufficiat adducere verba ex obseruationibus Gauanti, & Decretis Sacræ Rituum Congregationis congestis à D. Laurentio Vuander Hammen,

vbi

Vbi *part. 5. fol. 301.* hęc habet; Additio hęc, *Et famulos tuos, &c. ex conceſſione S. D. N. Papæ Pij V. & Gregorij XIII. confirmatione, poteſt dici in omnibus Regnis Hiſpaniæ, tam per Sacerdotes ſæculares, quàm per Regulares, & tàm in priuatis Miſſis, quàm in Conuentualibus, quamuis ſint ex ſolemnioribus, & colendis. Neq; obligat, ſed ad libitum tantùm, & dicitur in primâ Oratione Miſſæ, in Secreta, & in Oratione poſt Communionem.* Videat, qui velit, Patrem Antonium de Quintanadueñas *tom. 1. ſingularium, tract. 7. ſingular. 35.* Vbi etiam agit, an Sacerdos Hiſpanus poſsit hanc Collectam in Miſſa dicere, ſi verſetur extra Hiſpaniam.

109 In Canone Miſſæ loco Epiſcopi nequeunt Regulares apponere nomen Superioris ſui Ordinis. Sic declarauit Congregatio Cardinalium die 17. Nouembris, anno 1615. conſulta à Cęſare Epiſcopo Nouarienſi, in Hiſpanijs Nuntio; quę declaratio affertur ab Emanuele Rodriguez *tom. 4. ſum. cap. 51. num. 13.* & ab alijs. Ex qua infert Diana *2. part. tract. 14. reſol. 40.* peccare mortaliter Religioſum, qui loco Epiſcopi Generalem ſuæ Religionis apponeret; Sed à mortali eum excuſant plures allati à P. Quintanadueñas *vbi nuper, ſingulari 36.* Nomen autem Generalis Ordinis nec in Collecta poteſt loco Epiſcopi præfigi, quod ob idemtitatem rationis colligitur ex Declaratione præfata.

110 Iam ergo dubium eſt, vtrùm nomen Prioris Militaris eſſempti, gaudentis iuriſdictione quaſi Epiſcopali erga ſubditos ſæculares, & Regulares, ſit apponendum loco Epiſcopi in eius territorio, cum in eo non ſit vllus Epiſcopus, qui in Canone, & Collecta apponantur? ſiquidem Eccleſia dirigit eas preces, vt Epiſcopus rectè ſuas oues gubernet, quæ ratio ceſſat reſpectu Epiſcoporum in prædicto territorio, cuius gubernatio ad eos non ſpectat.

111 Pro ſententia negante, apponendum eſſe nomen Prioris (idem eſt de quouis Abbate eſſempto) hæc proponuntur fundamenta. Primum, quia Congregatio Cardinalium in Declaratione relata addit; *Cum ſit ad vnguẽ Miſſale obſeruandum.* Vbi de medio tolluntur interpretationes, & rigor litteræ obſeruari præcipitur; Vnde, cum nomen Antiſtitis rigoroſè, in acceptione vſitata, ſolùm ſignificet Patriarchã, Archiepiſcopum, aut Epiſcopum, ſit, vt nequeat ſub nomine Epiſcopi nomen Prioris apponi.

112 Secundò, loquens in proprijs terminis Gauantus *part. 2. Rubric. ad Miſſ. tit. 8. leg. 7.* & ex ipſo Vander *part. 1. fol. 13.* aiunt; *Neque nominandus eſt Abbas exemptus, ſed Epiſcopus vicinior, ad quem pro Ordinatione itur, neque enim Abbas eſt Antiſtes.* Quæ verba appoſita iã prodierunt in Miſſalibus excuſis Matriti anno 1637. Ex Typographia Regia, & deinceps; ac reperiuntur poſt Miſſas Sanctorum Hiſpaniç in Rubrica, quæ præfigitur ad Collectam, quæ addi poteſt ad Orationes communes. Vnde id videtur iam eſſe pro regula obſeruanda præſcriptum.

113 Hinc, ſi Abbatiæ, aut Prioratus ſint exempti, dicat quis, omittenda eſſe illa verba, *Et Antiſtite N.* Nã Regula ſuprà dicta ſolùm poteſt obſeruari, in ordine ad hoc, quòd Abbas, aut Prior non nominentur; at nequit obſeruari in ordine ad nomen Epiſcopi apponendum. Primò, quia poſſunt eſſe æquè vicini duo Epiſcopi, aut plures, ſi territorium Prioris, vel Abbatis ſit in confinio duarum, aut trium diœceſium; non poteſt autem apponi nomen tot Epiſcoporum, niſi ſolùm vnius; non eſt verò ratio, cur potiùs vnius, quàm alterius nomen præfigatur, vnde nullus erit nominandus. Secundò, quia non itur ad Epiſcopum viciniorem pro Ordinibus accipiendis, ſiquidem Priores huiuſmodi, & Abbates dimiſſorias concedunt ſubditis, vt à quocumque maluerint Catholico Antiſtite, Ordines ſuſcipiant.

114 In hac tamen ſententia obſeruandum erit à ſubditis Ordinis de Alcantara in territorio Archipresbyteratuũ de Alcantara; & Valencia, quòd nomen Antiſtitis Caurienſis ab ipſis eſt præfigendum; eo quòd ratione Concordiæ Antiſtes ille in his Archipresbyteratibus priuatiuè Ordines confert; quare ibi Regula *ſuperius* appoſita vim habet, quòd nominandus eſt *Epiſcopus vicinior, ad quem pro Ordinatione itur.*

115 At verò adhuc in hac ſententia, intra ipſum Monaſterium de Alcantara Religioſi non tenentur apponere nomen Antiſtitis Caurienſis, ſed poſſunt ea verba omittere. Etenim, quamuis

uis ea Regula soleat præfigi, (vt videre est apud Gauantum, Vander, Quintanaducñas, & alios supra allatos) quòd semper Antistes nominandus est *etiam in Monasterijs, Ecclesijs, & Capellis Regijs, vel exemptis*; attamen hæc exemptio intelligitur in præsenti de communi exemptione, non de specialissima, qualis reperitur in Monasterio de Alcantara. Rem explico. Salmantina Regularium Cœnobia, essempta sunt ab Episcopo Salmantino; tamen omnes Religiosi in suis Ecclesijs celebrantes tenentur nominare Episcopum Salmantinum in Missa; Et præterea omnes subditi Episcopi, quãnis celebrent in Ecclesijs essemptis, eius nomen apponere debent; & id præcipit ea Regula. Quippè is est Ordinarius loci; & ab eo obtinendæ sunt licentiæ, vt Religiosi concionentur, & Confessiones audiant in ea diœcesi; & ea Cœnobia obseruare debent interdicta, ac cessationes à diuinis, quæ in eo loco ab Episcopo promulgantur, aliaque huiusmodi.

116 Alia est essemptio specialior, cum scilicèt aliqua Ecclesia ita sita est in aliquo territorio, vt perindè se habeat, & eadem priuilegia exemptionis omnimodæ conseruet, ac si ibi non esset sita. Monasterium autem de Alcantara sic se habet. Et in primis, quamuis propter Concordiam cum Episcopo Caurien si subditi eius territorij Ordines ab illo sint susceputi, attamen Religiosi Monasterij indè excipiuntur, & possunt à quocumque Antistite Ordinibus initiari; quare Regula *superiùs* præfixa de Antistite viciniori; ad quem pro Ordinatione itur, neutiquam eos comprehendit. Deindè hoc Monasterium ad Alcantaram fuit translatum ex loco Sancti Iuliani del Pereiro, & omnia sua antiqua prilegia, indulta, & concessiones Pontificias absque vlla controuersia cum Episcopis Caurien sibus retinuit; ex quibus liquet, non solùm esse immediatum Sedi Apostolicæ, sed caput esse totius Ordinis, ad quod primariò Bullæ diriguntur, priuilegiaque præstantur, quin Episcopus erga illud vlla iurisdictione fungatur, nec Monasterium teneatur vlla lege diœcesana. Quare intra Monasterium potest Prior exercere Pontificalia, & assistentibus ad benedictionem solemnem concedere quadraginta dies indulgentiæ.

117 Hinc Monasterium prædictum omnino, & specialissimè est exemptum, tum ratione personarum, tũ ratione loci; cum se habeat, ac si alibi esset situm, & inibi possit Prior Pontificalia exercere, indulgentias concedere, & alia huiusmodi præstare, quę non reperiuntur in alijs Monasterijs Regularibus exemptis, seu in alijs Ecclesijs exemptione gaudentibus. Vnde fit, Religiosos in eo Monasterio versantes non teneri apponere nomen Antistitis Caurien sis. Attamen alij Sacerdotes eius territorij, si in Ecclesia Monasterij celebrent, nomen eius Antistitis apponere tenentur, sicut dicebamus de his, qui per transitum sunt in aliena diœcesi, & suum proprium Antistitem apponere debent. Proportionatè autem eadem hic ratio militat.

118 Vt autem clariùs ea exemptio Monasterij de Alcantara constet, breuiter afferam aliquas priuilegiorum clausulas. Lucius III. in Bulla, quæ incipit, *Dilectis filijs*, ait; *Cum locus vester in Sarracenorum faucibus constitutus, sicut ex litteris Episcoporum, & aliorum Religiosorum nobis innotuit, nulli Pontifici hactenùs fuerit diœcesana lege subiectus.* Et inferiùs; *Et locum vestrum, in quo diuino emancipati estis obsequio, in ius, & proprietatem B. Petri, Ecclesiæ Romanæ recipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Statuentes, vt, præter Romanum Pontificẽ, nullus locum ipsum interdicto supponat, vel in Fratres in eo commorantes excommunicationis, vel suspensionis sententiam ferre præsumat.* Et infra; *Chrisma verò, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Clericorum, seu Monachorum, qui ad Sacros Ordines fuerint promouendi, à quocumque malueritis Catholico suscipiatis Episcopo.* Gregorius IX. in Bulla, quę incipit, *Religiosam*, inquit; *Insuper authoritate Apostolica inhibemus, ne vllus Episcopus, vel quælibet alia persona ad Synodos, vel Conuentus Forenses vos ire, vel iudicios æculari de vestra propria substantia, possessionibus vestris subiacere compellat; nec ad Domos vestras causa Ordines celebrandi, & causas tractandi, vel aliquos publicos Conuentus conuocandi venire præsumat.* Clemens VII. in Bulla, quæ incipit, *Romani Pontificis*, fatur; *Cum itaque, sicut accepimus, S. Benedicti de Alcantara, & eiusdem S. Benedicti de Villanueua, Militiæ de Alcantara, Cistercien sis Ordinis, nul*

lius

lius Diœcesis Prioratus, ab omni iurisdictione ordinaria exempti sint, & illorum Priores pro tempore existentes, in ipsis Prioratibus iurisdictionem, visitationem, & correctionē habere consueuerint. Extant hæ Bullæ in Bullario Ordinis de Alcantara, *fol.* 6. 21. & 130. Ex quibus satis aperte liquet exemptio præiacta.

§. 2. *Proponitur sententia affirmans, nomen Prioris, seu Abbatis exempti apponendum esse in Missa; Nostrumque iudicium.*

119 PRO sententia affirmante, in Canone Missæ, & in Collecta apponendum esse nomen Priorum Militarium, seu Abbatum, de quibus loquimur, id est fundamentum primum, quòd hi sunt Antistites, & sub hac voce comprehenduntur, cum iurisdictione quasi Episcopali in suis territorijs gaudeant; indeque eos passim vocat Antistites Caramuel *in Comment. Regulæ S. Benedicti*, nec non alij Authores ipsum nomen illis, vt proprium adaptant; ac sæpissimè D. Basilius Abbates nuncupat Antistites, vt videre est apud Benedictum Haetfenum *in disq. Monastic. lib.* 3. *tract.* 5. *disq.* 2 *num.* 3.

120 Secundum; Nam Ecclesia intendit à Deo exorare, vt Prælatis auxilium præbeat ad rectè gubernandū populum ipsis commissum, quod in Prælatorum, & populi vtilitatem cedit ingentem; vt tradit Gabriel Biel *in Canone Missæ, lect.* 23. *in fin.* Cum autem in eis territorijs non sint alij Prælati, quā Abbates, seu Priores præfati, sanè Ecclesiæ intentio videtur esse, vt pro illis preces in Missa fundantur; aliàs, si ea deprecatio omittitur, (siquidem, vt diximus, non est ratio, cur Episcopus extraneus, qui non regit illos populos, nominetur) fraudantur tum ipsi Prælati, tum subditi beneficijs à Deo per preces in Sacrificio Missæ appositas obtinēdis, fiuntque peioris conditionis, quàm cæteri alij subditi Episcoporum, cum tamen nihil causæ sit penes illos, cur exortes reddantur harum Ecclesiæ precū. Quis enim inficietur, Deum à precibus in Missis quotidianis, & frequentibus fusis moueri, ac allici, vt Prælatos dirigat, & specialiter assistat, ad regendum salubriter gregem ipsis commissum, & hinc subditos ipsos magnam capere vtilitatem? Quid ergo commiserunt subditi nullius diœcesis, vt his bonis priuētur, & Ecclesia eos sub illis precibus nō includat? Etenim in ipsos redundat Prælatorum zelus, spiritus, consilium, & opportuna gubernatio.

121 Tertium, quia nullum verbum appositum in Canone Missæ est omittendum, cum absque aliquo absurdo potest proferri; nullum autem est absurdum in proferenda illa voce, *Antistite nostro*, apponendo nomen Prioris, aut Abbatis; quin potiùs, vt *nuper* asseuerauimus, in eo est magna vtilitas, pietas, ac executio intentionis Ecclesiæ. Imò, nisi expressa sit Missalis Rubrica, aut Declaratio Pontificia, vel Sacræ Congregationis Rituum, intimata, & publicata, ita vt de ea sufficienter constet, nō potest omitti aliquod verbum in Canone Missæ præfixum, aliàs exponeretur arbitrio, & opinationi, an id, an illud verbum esset omittendum, quod ex se cernitur absurdum. Nulla autem est in Missali Rubrica, nec declaratio Pontificia, aut Sacræ Congregationis Rituum authenticè constans, per quam iniungatur, vt in territorijs nullius diœcesis omittatur illa vox *Antistite nostro*. Nam verba contrarium præcipientia, quæ in nouis Missalibus apposita sunt, ex Gauanto fuere desumpta, nec constat, emanasse à Sede Apostolica, nec à Sacra Rituum Congregatione, vnde vim obligandi non habere videntur.

122 Aliud est, cum Sedes Pontificalis, aut Episcopalis vacat; tunc enim omittuntur respectiuè ea verba, *Papa nostro, N. Antistite nostro, N.* Quę aptari nequeunt Capitulo, aut Conclaui, Sede vacante; & per exiguum tempus omittuntur, interimque Ecclesia alias preces fundit, vt Deus Pastorem Optimum suo gregi prouideat. At in territorijs nullius diœcesis, quæ sunt plurima, & ampla, semper forent ea verba omittenda, quod non facilè sustineri valet. Ex his respondetur ad fundamēta primæ sententiæ negantis; cum potiùs ad vnguem Missale obseruetur, si apponatur nomen Prioris, vel Abbatis, qui in vsurpatione satis communi Antistites

stites apellantur; quàm si omittatur omnino illa vox *Antistite*: Omissio enim hæc non est obseruatio ad vnguẽ; & prętereà sufficienter eneruatur fundamentum desumptum ex verbis Gauanti, & Vander; quæ, non constat authenticè, fuisse deprompta ex aliqua declaratione Congregationis sacrę Rituum. Hanc sententiam latè proponit, & firmat P. Quintana dueñas *tom.* 2. *singular. tract.* 2. *singular.* 6. Vbi quamdam Pontificis declarationem ab Emanuele Rodriguez allatam, & alia fundamenta pro oppositâ opinione diluit, & plura affert nostrũ assertum roborantia, quæ *ibi* sunt videnda, ne transcribantur. Ob rationes appositas pariter tenendum est, in territorio Alcântaræ nomen Prioris esse etiam præfigendum; quamuis enim ad Episcopum Caurien sem pro Ordinibus suscipiendis eatur, attamen vbi Prior est Iudex Ordinarius, propriasque oues habet, militant respectu eius fundamenta proposita; cum aliundè iurisdictione quasi Episcopali fungatur, & possit ea omnia peragere, quæ attingemus *quæst.* 14.

Quæstio 12. *Exponuntur aliqua dubia circa potestatem, & obligationes Priorũ Militarium, iurisdictione quasi Episcopali gaudentium.*

123 DVBITABIS primò, an hi Priores Militares possint incedere ornati Insignibus Episcopalibus? Respondeo ex se posse; Etenim hi Priores sunt veluti Abbates Militares; (ita loquitur Machado *tom.* 2. *de perfect. Confessar. lib.* 4. *part.* 6. *tract.* 3. *docum.* 2.) eisque competit, quidquid in iure Abbatibus exemptis gaudentibus iurisdictione quasi Episcopali conceditur; Abbates autem eiusmodi sunt propriè Prælati suarum Ecclesiarum, & subditorum, indeque Ecclesię, eis deficientibus, dicuntur suis sponsis viduatæ; & pro vtroque foro eadem, qua Episcopi, potestate funguntur, præter ea, quę Ordinis Episcopalis sunt priuatiuè propria; indeque à Iure eis indulgetur, vt vestes, & ornatum Episcopalem gestent. Constat id ex *relato cap. Abbates, & ex cap. decernimus, de iudicijs.* Firmant Innocentius *in cap. quia propter, de elect.* P. Suarez *tomo* 4. *de Relig. lib.* 2. *tract.* 8. *cap.* 2. P. Azor, Tamburinus, ac plurimi alij, quos congerit Barbosa *de iure Ecclesiast. lib.* 1. *cap.* 17. Cæterùm de facto non omnes Priores ita incedunt ornati, & ob desuetudinẽ huius prærogatiuę forsan speciale indultum Pontificium deposcitur ad vsum eiusmodi vestium.

124 Dubitabis secundò, an Priores Militares, cum per oppida incedunt, possint benedictionem occurrentibus impertiri, sicut præstant Episcopi? Certum est, in Ecclesia posse solemniter benedicere populo post Missam solemnem, Vesperas, & Matutinum, dum ibi non adsit aliquis Episcopus, aut Superior Prælatus; habetur *in cap. deniq;* 21. *distinct.* & *ministrare* 26. *q.* 6. Cæterùm Barbosa *vbi nuper, lib.* 1. *c.* 17. affert Declarationem Cardinalium *in vna Burgensi*, 24. *Augusti*, 1609. ne valeant Abbates extra Ecclesiam populo benedicere. Cui standum est, nisi detur consuetudo contraria, quæ potest inducere potestatem, non secùs ac ipsæ leges possunt; vt communiter probatur *ex leg. de quibus, ff. de legib. leg.* 2. *Cod. quæ sit longa consuetudo, §. ex non scripto, instit. de iure natur. gent. & ciuil. cap. consuetudo, distinct.* 1. Hinc poterũt Priores Militares extra Ecclesiam benedictionẽ prętare, vbi id fuerit consuetudine inductum, vt docet Machado *vbi supra, doc.* 3. *n.* 2.

125 Dubitabis tertiò, an Priores Militares possint benedicere Ornamenta omnium Ecclesiarum, quæ ipsis subduntur, & prętereà consecrare Calices, Aras, Templa, & cymbala? Barbosa *vbi suprà n.* 61. & 64. affert duas declarationes Cardinalium negantes Abbatibus exemptis hanc potestatem: In primis asserò, benedictionem Ornamentorum videri eis concessam *in c. vt Apostolicæ, de priuileg. in* 6. Nec est, cur illis id denegetur, sicut non denegatur benedictio solẽnis populi; nec censeri debet quid priuatiuè spectans ad potestatem Pontificalem Episcopi, sicut ea populi benedictio nequaquã talis censetur. Quod euidenter constat, nã Prælati Religiorũ ex priuilegio Pontificio benedicunt Ornamenta Ecclesiarum, vtentes eiusmodi priuilegio iuxta normam communicationis ipsius; igitur benedictio Ornamentorum non est quid priuatiuè pertinens ad potestatem Pontificalem

Epiſcopi; quare, cum Prioribus prefatis liceat, quidquid Epiſcopus poteſt, dum non pertineant priuatiuè ad Ordinem Epiſcopatus, licebit ſanè ornamenta benedicere; Ita affirmant Syluester *verbo, benedictio, num.* 5. Emanuel Rodriguez, *tom.* 1. *qq. regul. quæſt.* 59. *art.* 2. Miranda *in Manuali Prælator. tom.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 3. & alij plures; Facultas præterea benedicendi Ornamenta, & Eccleſias, quę competit Prioribus, quia ſunt Prælati Regulares Monaſteriorum, conſtabit *infrà quæſt.* 18. *num.* 232.

126 Deindè aſſero, ex ſe, & ex munere ſuo poſſe etiam Priores Militares conſecrare Vaſa ſacra, Aras, & Eccleſias, nec indigere ad id ſpeciali priuilegio, vt vult Machado, *vbi ſuprà docum.* 3. *num.* 3. Moueor ex principio generali præiacto, ex quo hæc infertur deciſio. Quippè prædictis Prioribus Militaribus ex iure communi licent omnia, quæ Epiſcopis, eademque, qua illi iuriſdictione, & poteſtate funguntur, niſi in his, quæ Ordinem Epiſcopalem exigunt; ſed conſecratio Calicis, Aræ, & ſimilium non exigit eam poteſtatem; ergo competit poteſtas ad conſecrandum his Prioribus. Minor probatur. Si eiuſmodi conſecrandi poteſtas eſſet priuatiuè propria Epiſcoporum, nullus alius, niſi ipſi, poſſent conſecrare; alij autem, præter ipſos conſecrant Aras, & ſimilia, nempè Abbates Benedictini, & Ciſtercienſes, ac ſimiles, vt omnibus innoteſcit; Quare idem poterunt præſtare Priores Militares, Quin id ipſum ſtabilitur ampliùs in Prioribus Calatrauæ, & Alcantaræ, (eſtò nunc nullus Prior Calatrauæ detur,) qui ſunt veluti Abbates Ciſtercienſes; vnde, quãuis ex priuilegio competat ea poteſtas illis Abbatibus, poterunt ea vti Priores, quia Ordines Calatrauæ, & Alcantaræ participant priuilegia Ordinis Ciſtercienſis, vt non ſemel repetimus; vnde, licèt ex Iure non congrueret eis poteſtas conſecrandi, ex priuilegio ſpeciali eis conueniret, quod Machado *vbi ſuprà* deſiderabat. Hinc Declarationibus Cardinalium vel per conſuetudinem, vel per priuilegium obſiſtitur. Eas autem declarationes etiam affert Dom. Vrritigoyti *in Paſtorali Regularium part.* 2. *quæſt.* 18. *n.* 4. & oppoſitam ſententiam tueturcũ P. Suarez, & Tamburino.

127 Dubitabis quartò, an Priores Militares gaudeant omnibus priuilegijs, quæ Epiſcopis ſunt conceſſa? Reſpondeo ex præiacto principio, gaudere; exceptis his, quæ iam attigimus. Nam Priores in Iure, ſeu Abbates exempti, gaudent eadem poteſtate, qua Epiſcopi; poſſunt in ſuo territorio idẽ, ac illi in ſuis, & aſſimilantur, ac æquantur ipſis in omnibus, quę ad Dignitatem Pontificalem non ſpectant.

128 Vnde Priores eiuſmodi (quod ipſis adhuc expreſsè conceſſum eſt) poſſunt ſibi eligere Confeſſarium. Conſtat *ex cap. omnis, de pœnit. & remiſ.* ibi; *Permittimus Epiſcopis, & alijs Superioribus, necnon minoribus Prælatis exemptis, vt etiam præter ſui Superioris licentiam poſſint ſibi diſcretum eligere Confeſſarium.* Qui Confeſſarius iuxta communiorem ſententiam, quam docent P. Suarez *de pœnitent. diſput.* 27. *ſect.* 1. *num.* 4. P. Filiucius, & alij, accipit iuriſdictionem à Pontifice, non ab ipſo eligente illum; poteſtque abſoluere eum ab omnibus caſibus, & diſpenſare cum illo in irregularitatibus, in quibus ipſe poteſt diſpenſare, & à quibus poteſt abſoluere ſubditos. Sic docent Maiolus *de irregularit. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 12. P. Henriquez *lib.* 14. *de irregular. cap.* 18. §. 3. Pater Suarez *de cenſur. diſput.* 41. *ſect.* 2. *num.* 9. P. Thomas Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſput.* 3. *num.* 3. Plures apud Barboſam *in addit. ad Concil. ſeſſ.* 24. *c.* 6. *num.* 12. Quidquid dicat Marius Alterius *de cenſur. tom.* 2. *diſp.* 8. *cap.* 3. *concl.* 4. Attamen nequit Epiſcopus eligere Confeſſarium non ſubditum, qui non ſit approbatus; Si enim ſit aliquo modo ſubditus, ipſe eum approbat quoad ſe, dum eum eligit. Ita docui *tom. in Bullam Cruciat. diſp.* 22. *num.* 16. Poſſunt etiam Epiſcopi ſuam familiam excipere à proprio Parocho, vt dixi *ibidem num.* 15. Rurſùs expediunt diſpenſationes matrimoniales Romæ obtentas, vt exprimit Clemens VIII. in Bulla data die 3. Aprilis, anno 1596.

129 Deindè poſſunt Priores Militares in ſuis Domibus habere Oratoria, in quibus Miſſam celebrent; id enim Epiſcopis conceditur *in cap. quoniam, de priuileg. in* 6. Vbi *gloſſa, & D.D.* videantur. Rurſùs valent in itineribus vti altari portatili, vt conſtat ex *eo capite quoniam*. Quod videtur extendi ad hoc, vt poſsint eo vti altari intra domum,

mum, ſi nequeant aliter, v.g. ob ęgritudinem, celebrare, vel audire Sacrum, vt tenet Marchinus *de Sacram. Ordin. tr. 3. p. 3. c. 9. n. 4.* Et, quamuis de vſu horum priuilegiorum dubitauerint Nauarrus *conſil. 16. de priuileg.* & alij, eo quod Tridentinum *ſeſſ. 22. in Decreto de obſeruand. in celebrat. Miſſar.* prohibuerit celebrari, niſi in locis ad id deputatis, qualia ſunt templa; Attamen receptior ſententia docet, ea priuilegia non fuiſſe reuocata. Ita Marchinus *vbi ſuper, n. 11.* Vgolinus *de poteſtat. Epiſc. c. 2. à n. 4.* P. Azor *tom. 1. inſtitut. moral. lib. 10. c. 26. quæſt. 4.* Quin contra Nauarrum tuetur Vgolinus, id poſſe præſtare Epiſcopum etiam in aliena diœceſi. Poſſunt præterea prędicti Priores, ſicut Epiſcopi, cum itinerātur, Miſſam celebrare vna hora ante Auroram, & alia poſt meridiem; Conſtat ex gloſſa *in c. vlt. de priuil. in 6.* & tuetur Marchinus *vbi ſuprà* cum Nauarro, & alijs.

130 Rursùs Priores Militares prędicti non incurrunt in ſuſpenſionis, & interdicti pœnam, cum hæc in Iure infligitur in generali, quin exprimantur Epiſcopi. Quippè id Epiſcopis eſt conceſſum *in cap. quàm periculoſum, & ibi Gloſſa, de ſent. excom. in 6. cap. ſi compromiſſarius, § huiuſmodi, de elect. in 6.* Et quamuis *in eo cap. quam periculoſum*, de ſuſpenſione ab Officio ſolùm agatur, tamen extenditur ad ſuſpenſionem à Beneficio in prædicto *cap. ſi compromiſſarius*, & docet cum alijs Vgolinus *de offic. Epiſc. c. 2. §. 2. n. 4.* Quin Maiolus *lib. 1. de irregul. c. 1. n. 7.* tuetur, Epiſcopos non comprehendi ſub pœna excommunicationum maiorum, quę in Iure proferuntur, nec in irregularitatibus, ſi eorum expreſſa mentio non fiat. Verū parti contrariæ aſſentiunt P. Gaſpar Hurtado *de irregul. diſp. 1. diffic. 7. n. 26.* P. Turrianus *de cenſur. lib. 8. diſp. 59. dub. 1.* Diana *p. 4. tr. 2. reſ. 53.*

131 Adhuc qui in Priores Militares manus violentas iniecerit, incurrit excommunicationem in Bulla Cęnæ contentam *conſt. 11.* contra inijcientes manus in Epiſcopos, & etiam contra inſequentes eos hoſtiliter.

132 Præterea Domus prædictorum Priorum Militarium gaudēt immunitate Eccleſiaſtica, ſicut Palatia Epiſcoporum, quibus id conceditur *in c. id conſtituimus 17. q. 4.* An autem ea gaudeant, ſi vltra quadraginta paſſus ab Eccleſia Matrice diſtent, controuerſia eſt inter Doctores, & ferè tot ſunt pro parte affirmatiua, quot pro negatiua. Videatur Machado *tom. 2. de perf. Cōfeſſ. lib. 4. p. 6. tr. 2. doc. 5. n. 3.* Et ego *tom. de Iure Academ. lib. 3. n. 331.* Imò Diana *part. 4. t. 1. reſ. 40.* docet cum aliquibus, Epiſcopi domum, ſi quam extra diœceſim habeat, gaudere immunitate Eccleſiaſtica. Communior, & receptior ſententia eſt oppoſita; de qua vide Marinis *quotid. reſol. c. 180.* Peregrinum *de immunitate, c. 4. n. 73.*

133 Demùm circa forum familię laicalis Priorum Militarium, & circa Miniſtros Tribunalis ipſorum, vtpotè Fiſcales, Notarios, Lictores, Cuſtodes carceris, ac ſimiles, tenēdum erit, quod circa hos ipſos teneatur reſpectu Epiſcoporum. Etenim Pereyra *in tr. de manu Regia, p. 1. c. 19. n. 1.* Ceuallos *tr. de cognit. per viam violentiæ, p. 2. q. 58. n. 10.* docēt, prędictos non gaudere foro Eccleſiaſtico, quia non includuntur inter illos, qui ad gaudendum eo foro deſignātur à Tridentino *cap. 6. de reform. ſeſſ. 23.* Verùm pro ſententia affirmante ſtant Belletus *in diſquiſ. Cler. p. 1. tit. de fauore Cleric. § 1. n. 13.* Sellius *in ſelect. Canonic. n. 25.* vbi tres Declarationes Cardinalium affert; Narbona *in 3. p. Recopilat. leg. 20. tit. 4. libr. 1.* Alij verò relati à Diana *vbi ſuprà*, ſolos eos, qui intra domum Epiſcopo famulantur, gaudere eo foro contendunt. Ad nos non ſpectat, hanc controuerſiam diſcutere, ſed aſſerere, aptandum eſſe famulantibus, & Miniſtris Priorum Militarium, quæ de ipſis circa Epiſcopos decidatur; & partem affirmatiuam eſſe probabilem, ſaltem ob authoritatem extrinſecam, & prædictas declarationes Cardinalium, videtur non poſſe negari.

134 Cęterùm Priores nequeunt Sacramētum Confirmationis conferre. Abbates poſſe id præſtare de licentia Epiſcopi loci docent Barboſa *in Trid. ſeſſ. 7 c. 1.* P. Quintanadueñas *tom. 1. ſingul. tr. 2. ſing. 5.* Qui addit, poſſe alium, quàm Epiſcopum, eſſe Miniſtrum huius Sacramenti ex conceſſione Iuris, aut ex commiſſione Pontificis; Quod etiam plures Authores tradunt; Et praxis ſuadet, cum in Indijs ex Pontificia commiſſione id præſtiterint non pauci Sacerdotes. Verùm opinioni Barboſæ nō ſubſcribo. Quippè nunquam adhuc per re-

trò acta sæcula vllus Episcopus delegauit potestatem ad Confirmandum alicui Abbati, aut Priori Militari, cum tamen plures diœceses sint latissimæ, quæ nequeunt omnino percurri, & plures Episcopi senes, ac impediti, indeq; plurimi ex defectu Ministri hoc Sacramento careãt; Signum ergo est, Episcopos nõ posse hanc potestatem delegare, aliàs culpabiles essent, ac parùm sollicìti de suis Ouibus, quod nequit de piissimis, & doctissimis Episcopis præsumi. Vnde hæc praxis referenda est in impotentiam delegandi potestatem ad Confirmandum; & ex ea praxi infertur, hanc potestatem, quamuis sit iurisdictionis ordinariæ, restrictam fuisse à Sede Apostolica, vt potuit restringi, ne ab Episcopis delegetur.

Dubitabis denique, quę sint requisita, & obligationes Priorum Militariũ? Episcopi vt eligantur, triginta ætatis annos debent habere, vt liquet ex *cap. cum in cunctis, §. inferiora, de elect.* Tridentin. *sess. 24. de reform. cap. 12.* Abbatibus autem, & Prioribus ętas non præscribitur; quod ipsum ostendere, Ius eadem regula illos metiri, ac Episcopos, affirmant Panormitanus *in prædicto c. cum in cunctis num. 6.* Rebuffus *in praxi, tit. de non promouendis infra annum n. 25.* & plures Summistę *verbo, Abbas.* Attamen sufficere in illis vigesimum quintum annum inceptum, tuetur cum alijs Tamburinus *tom. 1. de iure Abbat. disp. 5. q. 9.* eo quod hęc ętas solùm requiratur, vt quis Dignitatem Ecclesiasticam cum animarum cura obtineat. Cui opinioni poterit se conformare eligens Priores Miltares, si in ea ętate sint apti; nam de qualitatibus aptitudinis debet exactè informatio fieri; ad modum quo in Consistorio Pontificis fit inquisitio qualitatum eorum, qui in Abbates, seu Priores sunt eligendi. De quo vide Barbosam *de iure Eccles. lib. 1. c. 8. & 17.* Obligationes autem Priorum Militarium sunt eædem ferè, ac Episcoporum, ac sanè ingentes, vt potè quibus incumbit cura omnium subditorum, & de illis sunt rationem reddituri; & præterea vrgent eos speciales obligationes suorũ Ordinum, maximè si sint Priores Monasteriorum. Plura ex his iã attigimus, & alia decursu attingemus. Id pręoculis habeant, quòd Parochis summa diligentia euigilent, vt illi exactè suum munus obeant.

Quæstio 13. Alia dubia decidun tur de potestate Priorum Militarium iurisdictione quasi Episcopali in suis territorijs gaudentium.

135 CIrca potestatem Priorum Militarium, qui in suis territorijs iurisdictione quasi Episcopali funguntur, possunt alia dubia excitari, quę sequentibus assertis elucidãtur, & facilè diluuntur ex principio præiacto, quòd prædicti Priores equiparantur Episcopis, in his, quæ ratione potestatis Ordinis, & Consecrationis nõ sunt personaliter ipsorum Episcoporum propria; Vnde posito, quòd aliquid Episcopis competat, sequitur, & Prioribus cõpetere.

136 Possunt ergo Priores (nisi à Senatu Ordinũ coarctentur, quæ conditio in pluribus est subintelligenda) Statuta, etiam pœnalia, in suis territorijs condere, excommunicationem, suspensionem, interdictum, & cessationem à diuinis indicere. Id enim licet Episcopis in suis diœcesibus, vt colligitur *ex c. fin. de const. lib. 6. & ex c. omnes, de maiorit. & obed.* & ibi docet communis. Post mortem, aut amotionem Priorum, obligant censuræ, & præcepta lata ab ipsis per modum Statuti, non verò alia edicta, & censuræ aliter latæ; iuxta *c. final. de offic. delegat. & argumento textus in c. cum cessante, de appell.* & tradunt Vgolinus *de offic. Episcopi cap. 47. §. 2. num. 2.* P. Auila, & alij.

137 Iuxta Tridentinum *sess. 24. cap. 2. de reform.* Episcopi possunt, & tenentur quotannis congregare Synodum diœcesanam, in qua statuantur ea, quæ ad morum reformationem, & Ecclesiarum vtilitatem expedire iudicentur. Quod in aliquibus diœcesibus, vt in Quetensi, quotannis præstatur; in alijs verò non adeò frequenter ob varias causas, quæ sufficientes censentur, vt Synodi protrahãtur. Igitur id competere in suis territorijs Militiarum Prioribus, est tenendum cum Ledesma *2. p. tr. 7. pag. 162. versu, Declaresolutio.* Ac de facto Priores cõgregarũt Synodos, & nũc in territorio de Vbles obseruantur Constitutiones Synodi coactæ anno 1578. Et quidem territoria

Prio-

Priorum non debent eſſe peioris conditionis, quàm alię diœceſes, atque adeò curandum eſt per Statuta, & leges, vt mores in eis reformentur, ac Eccleſiaſtica diſciplina promoueatur. Id nequeunt ibi Epiſcopi præſtare, cum territoria ſint ab ipſis exempta; nec alius eſt, niſi Priores, quibus id incumbat, aliundeque iuriſdictionem ordinariam habent ad ea Statuta in Synodis peragenda, ergo ad eos id ſpectat, Tridentinique lex eos vrget. Niſi fortè excuſationem obtendant ex eo, quòd Senatus Ordinum præcipit, quæ videntur opportuna, ac neceſſaria ad eiuſmodi gubernationem, & reformationem. Verùm non addubito, cum proximiùs res intra ipſa territoria introſpiciantur, expedire, & debere quandoque Synodos congregari, monito priùs Senatu Ordinum, à quo in rebus adeò grauibus debet expectari iudicium. An autem Religioſi exempti (nempè in eiuſmodi territorijs non Militares) teneantur obſeruare Statuta Synodalia, contentio eſt inter Authores; Ob decentiam, & ad vitandum ſcandalum, ſi indè ſequeretur, teneri, non verò aliter, docet Pater Granado *in* 1. 2. *controuerſ.* 7. *tract.* 3. *part.* 1. *diſputat.* 6. *ſection.* 3. *num.* 13. Lorca, Suarez, Diana, & alij; exceptis interdictis, & diebus feſtis, quæ obſeruare tenentur, vt habetur in Tridentino *ſeſſion.* 25. *cap.* 12. *de Regularibus*; Attamen per priuilegia, quæ reuocata non ſunt, valent certis diebus feſtiuis in Religione non obſeruare interdicta. Ita Pater Henriquez *liq.* 13. *cap.* 48. §. 1. Emanuel Rodriguez, Ioannes à Cruce, & alij. Videndus Ego *tom. in Bullam Cruciat. diſp.* 15. *n.* 9.

138 Poſſunt Epiſcopi diſpenſare in impedimentis occultis matrimonij, dummodò non detur facilis recurſus ad Pontificem, & timeatur ſcandalum, aut graue dãnum ex ſeparatione, (ſi impedimentum ſit cognitum poſt contractas nuptias) & ante eas contractas, ex dilatione. Ita cõmuniter Authores. Valent etiam diſpenſare ad petendum debitum cum eo, qui votum ſimplex Caſtitatis emiſit, & abſque diſpenſatione nuptias contraxit; & cum eo, qui conſanguineã vxoris vſque ad ſecundum gradum illicitè cognouit, ac exindè affinitatem cum vxore contraxit. Ac generaliter loquendo Epiſcopi diſpenſare queunt in Iure poſitiuo ex iuſta cauſa, tum ſi in ipſo Iure eis diſpenſatio commitatur; tum, ſi nec committatur, nec prohibeatur, vt docent Couarrubias *in cap. Alma mater*, 1. *p.* §. 7. *n.* 8. Sotus *in* 4. *diſt.* 27. *q.* 1. *art.* 4. P. Caſtro Palao *tom.* 1. *tr.* 3. *diſp.* 6. *p.* 4. *n.* 7. & plures apud Barboſam *de poteſt. Epiſc. allegat.* 23. *n.* 17. Quin etiam ſi in ipſo Iure prohibeatur Epiſcopo diſpẽſatio, ſeu materia ſit reſeruata, in caſu tamen extraordinario, & vrgente graui neceſsitate, poſſe Epiſcopũ diſpenſare, cum pluribus tuetur Machado *tom.* 2. *de perfect. Confeſſ. lib.* 4. *par.* 6. *tr.* 6. *doc.* 5. *ex n.* 4. Quando autem dubitat Epiſcopus, an poſsit diſpenſare, necne; & quando dubitatur an caſus indigeat diſpenſatione, poſſe eũ diſpenſare tuentur P. Thom. Sanchez *lib.* 4. *ſum. cap.* 44. *n.* 10. Pater Layman *lib.* 1. *tractat.* 4. *cap.* 22. *numer.* 4. & plures alij. Hæc omnia pariter licent prædictis Prioribus Militaribus.

139 Poſt Decretum Vrbani VIII. nequeunt Epiſcopi inſtituere dies Feſtos in ſuis diœceſibus, prẽter dies Patroni diœceſis in tota diœceſi, & Patroni ſingulorum Oppidorum in ipſis oppidis. Ad Epiſcopos attinet, de conſilio Virorum Sapientum, ac proborum, approbare Sanctorum miracula, iuxta Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de inuocat. & venerat. Sanctor.* & non ſolùm miracula Sanctorum, qui iam Eccleſiæ faſtis ſunt adſcripi, verùm & Virorum, qui fama ſanctitatis viguerunt, nec adhuc à Sede Apoſtolica inter Sanctos recenſentur, vt ex Declaratione Cardinalium affimat Barboſa *in Collectaneis ad prædictum cap. Tridentin.* In eodem Tridentini loco committitur Epiſcopis facultas approbandi Reliquias Sanctorum; Quod intelligi de Reliquijs nouiter repertis alicuius Sancti iam ab Eccleſia culti, non verò aliter, docet ipſe Barboſa *de poteſtat. Epiſcop. allegation.* 97. *ex numer.* 11. Declarationem afferens Cardinalium. Hęc etiam pertinent ad Militares præfatos Priores.

140 Epiſcopo, vt Delegato Sedis Apoſtolicæ, conceſsit Tridentinum *ſeſſ.* 22. *de reform. cap.* 6. & *ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 4. vt concurrente iuſta, & neceſſaria cauſa, poſsit commutare diſpoſitiones Fundatorum circa Opera pia in alia æqualia, aut meliora. Aitque Comitolus *in reſponſ. mor. lib.* 7. *quæſt.* 9. *num.*

2. particulam & in eis verbis *iusta, & necessaria*, habere vim disiunctiuæ, itavt suf ficiat causa necessaria, aut iusta; Quænã autem hęc sit, attentis omnibus circunstantijs, pensanda est arbitrio ipsius Epis copi; Aliquas causas affert Barbosa *de potest. Episc. alleg. 83. ex num. 7.* An autẽ ad hanc commutationem necessarius sit consensus hæredum, & Ecclesiæ, cuius in vtilitatem opus pium fuerat fundatũ, disceptatur; Consensum requiri, cõmunis est sententia; Quod si requisiti consentire renuant, posse solum Episcopum peragere commutationem, docent Genuensis *in pract. cap. 19. n. 3.* Barbosa *vbi suprà, & alij.* Ipsum Tridentinum *sess. 5. cap. 2. in fin. & sess. 21. cap. 9. de reformat.* prohibuit, exigi eleemosynas ad subleuandas necessitates publicas, vel priuatas, nisi Episcopus, aut eius Vicarius, post examen causæ, licentiam præbuerint; ac aliter exigentes possunt ab eo excommunicari, & puniri. Similiter hęc Prioribus Militaribus territorio gaudẽtibus aptaueris

141 An Episcopus possit familiam armatam habere ad iustitiæ executionem, vel debeat, quoties opus sit, ad id inuocare auxilium brachij sæcularis, contendunt inter se Authores. Negant plures. Affirmant D. Ioannes de Solorzano *tom. 2. de iure Indiar. lib. 3. c. 7. n. 81.* D. Ioan. de Larrea *in discep. Granat. c. 1. n. 6.* Tuscus, Barbosa, & alij vidẽdi apud Dianam *part. 4. tr. 1. res. 17.* Tridentinum cõcedit Episcopis *sess. 24. cap. 8. in fin. & sess. 25. de reform. cap. 3.* vt Fiscum possint habere, cui applicentur aliquæ pœnę pecuniarię, expendendę in vius pios, & non in sustentationẽ, aut stipendiũ Familiæ, vel Officialium, ne auaritia subrepat. Cæterùm, vbi Bulla Cruciatæ viget, vt in Hispania nostra, ex Pontificum præcepto applicãdæ sunt pœnæ Fisci ad subsidium belli contra Infideles; ex his medietatem Philippus II. Rex Hispaniarum concessit ipsis Prælatis, vt eam pijs operibus applicarent. Plura de his tradidi *tom. in Bullam Cruciat. disp. 37. ex num. 1.* Episcopi rursùs possunt ad custodiam Reorum vincula, & carceres habere; ac inuocare auxilium Brachij sæcularis; Iudices autem seculares non teneri ad præstandum auxilium, nisi per summarium rescriptum eis constet de iustificatione causæ, dispositum est *in leg. 14. & 15. tit. 1. lib. 4. Recopilat.* Vbi etiam statuitur, Episcopum, eiusque Ministros non posse absque auxilio brachij sæcularis in carcerem detrudere sæculares personas, aut eorum bona persequi. Prioribus Militaribus prædictis hæc cuncta conueniunt.

142 Non solùm Episcopus, sed etiam eius Vicarius, absque speciali mandato, potest censuras proferre ob iustas causas, vt fert communior opinio. Videantur Gutierrez *in quæstionib. Canonic. lib. 1. cap. 11. num. 8.* P. Suarez *de censur. disputat. 20. section. 1.* Præcedere autem debent monitoria iuxta formam præscriptam à Tridentino *sess. 25. de reform. cap. 3.* Aliàs erit illicita prolatio cẽsurarum; Non autem esse inualidam, aliquibus contrarium sentientibus, tenent Nicolaus Garcia *in addit. ad tract. de benefic. part. 3. cap. 5. n. 587.* Barbosa, & alij. Potest etiam Episcopus sententiam suspensionis proferre, iuxta *c. 1. de sentent. excom. lib. 6.* Interdictum personale, locale, aut mixtum, & hoc itidem totale, aut partiale indicere, vt habetur *in cap. quæsiuit, de his, quæ fiunt à maiori parte Capituli*; Et consuetudo obtinuit contra Iuris dispositionem, ne ad id Capituli consilium requiratur, vt docent cum alijs Eligius Basseus *in summ. verbo, Interdictum, 4. n. 1.* Bonacina, Nauarrus, & Filiucius. Si interdictum à Prælato superiore indicatur, sitq; interdictum ab homine, nequit ab Episcopo suspendi; sic verò, quando indicitur à Iure, vel ab ipso Episcopo, vt tuentur P. Suarez *de censur. disput. 38. section. 3.* Diana *5. part. tract. 10. resol. 69.* Similiter cessationem à diuinis (non nisi ex manifesta, & grauissima causa infligendam) valet Episcopus imponere, vt liquet *ex cap. si Canonici, & cap. quamuis, de officio Ordinar. lib. 6.* Hæc omnia præstare queunt relati Priores Militares.

143 Potest Episcopus Clericum deponere, iuxta Tridentinum *sess. 13. c. 4.* Depositio autẽ est pœna ab Ecclesia imposita priuans Clericũ omni officio, & Beneficio Ecclesiastico absque spe veniæ, quin tamen ille priuilegium fori Clericalis amittat. Quam pœnam, summa tamen cum maturitate iudicij possunt infligere Priores Militares; grauis enim adeo potest esse culpa Clerici subditi, vt non aliter condignè puniri possit; non autem excedit eorum ordinariam iurisdictionem hæc punitio. Tamẽ

iudi-

iudico, quamuis Episcopi, cum solemnitatibus præfixis in Tridentino *vbi nuper*, degradare possint Clericos in Sacris constitutos, non posse id à Prioribus præstari; Etenim degradare ex se videtur exigere potestatem iurisdictionis, & simul Ordinis Episcopalis, indeque Vicarius Generalis non potest degradare, quamuis eamdem cum Episcopo iurisdictionem habeat. Prætereà Priores Militares conferre non possunt Ordines Sacros, neque Gradum, in quo Ordines Sacri Clericum constituunt; ergo neq; possunt degradare, seu ab eo gradu remouere quempiam; cum videatur, proportionatè in omnibus materijs, rem, si dissoluenda sit, per easdem causas dissolui, per quas nascitur; nisi specialiter sit indulta potestas degradandi à Sede Apostolica alicui non potenti conferre Sacros Ordines; non autem indulta est Prioribus præfatis. Quare, si subditus Sacris initiatus relaxandus sit ad brachium sæculare à Priore Militari, is debet eum remittere alicui Episcopo, eiq; subdere, vt illum degradet; aut Senatum Ordinum monere, vt id Episcopo committat.

144 Quoad sæculares personas, quæ etiam sunt oues Episcoporum curæ commissæ, ipsi potestatem, ac iurisdictionem habent ad compellendum eos, vt media apponant, quibus animarum salus obtineatur, ac peccata, & scãdala vitentur; veluti ad prohibendum spectacula turpia, ornatus lasciuos, separationes inter se coniugum; ad aliaq; similia, quibus occurrere valent per censuras, & cætera Iuris remedia. Videatur Vgolinus *de potest. Episcop. cap.* 8. Id ipsum Prioribus Militaribus competit in suis territorijs.

145 Episcopi agnoscunt de causis matrimonialibus, iuxta Tridentinum *sess.* 24. *de reform. cap.* 20. Et de causis natalium, vt potè quia legitimitas filiorum à legitimitate matrimonij pendet; iuxta *cap. lator.* 5. *cap. causam. quæ*, 7. *Qui filij sint legitimi*; *cap. tuam de ordine cognit.* Cognoscunt etiam de causis temporalibus laicorum, si hi sint Actores, & Ecclesiastici sint Rei, cum Rei forum sequatur Actor. Prætereà de causis pijs, & ad pauperes spectantibus cognitio spectat ad Episcopos; quin possunt compellere, ne victus vltra iustum pretium vendatur, vt pauperes fame non pereant. Sic obseruat Mantica *de ambig. conuent. lib.* 4. *tit.* 4. *num.* 12. Cura executionis testamentorum, & cognitio ad Episcopos spectat; iuxta *cap. nos quidẽ*, *cap. si hæredes*; *cap. Ioannes*; *cap. tua nobis*, *de testam.* Sunt etiam causę criminales laicorum, quæ ad Episcopos priuatiuè spectant, vt vsura, simonia, & eiusmodi alia delicta; Aliquæ autem causæ sunt mixti fori, pertinentes æquè ad forum Ecclesiasticum, ac sæculare, vt adulterium, accessus intra Monasteria Monialium ad finem turpem, & similia; De quibus consulatur Machado *tom.* 2. *de perfect. Confess. lib.* 4. *part.* 6. *tract.* 6. *docum.* 5. Et hæc omnia Prioribus Militaribus adæquaueris.

146 Gaudent Episcopi iurisdictione erga omnes Ecclesias (quæ nõ sint exemptæ) & eas possunt, ac debent per se, aut per alios visitare, & insimul ornamenta, altaria, Sacramenta, Confraternitates, libros, & quæuis alia pertinentia ad Ecclesias ipsas, Xenodochia, & Opera pia. Possunt etiam vnire Beneficia Parochialia exigua, sine præiudicio Parochorum. Primum competit Prioribus Militaribus. Secundum ipsis Ordinibus. Cum enim sint Beneficia propria ipsorum Ordinum, hi sibi dispositionem circa illa reseruant.

147 Circa Religiosos suæ diœcesis Episcopus potestate gaudet approbandi eos ad Confessiones sæcularium audiendas. Deindè Religiosi, vt in suis Domibus concionentur, benedictionẽ ab Episcopo petere tenentur; licentiam verò expressam, si sint concionaturi extra Ecclesias sui Ordinis, iuxta Tridentinum *sess.* 5. *de reformat. cap.* 2. Idem aptandum in proprijs territorijs Prioribus Militaribus; Quibus etiam competunt respectu Monialium exemptarum, quę in prædictis territorijs extiterint, ea, quæ *disquis.* 14. asseremus, competere Episcopis erga Moniales exemptas, ac ipsis non subditas. Iuxta Sacros Canones ius erat Episcoporum proprium *Cathedraticum*, nempè duo solida aurea, quæ eis singulæ Ecclesiæ contribuebant in honorem Cathedræ Episcopalis; sed iam id fere nullibi esse in vsu, testatur D. Ioannes de Solorzano *tom.* 2. *de iur. Indiar. lib.* 3. *cap.* 32. *in fin.* Videatur Filesacus *de Sacra Episcop. authorit. cap.* 18. Petrus Gregorius *in partit. Iur. Canon. lib.* 5. *cap.* 2. *tit.* 2. Obseruat

ſerua in præſenti, in Sacris Fidei Tribunalibus Priores cum ſuffragio per ſe, vel per alios ab ipſis deſignatos, adſituros ad cauſas Fidei, quæ pertineant ad ſubditos ſui territorij; ſicut Epiſcopi ad cauſas ſuorum ſubditorum, cum ſemper requiratur in eis iudicijs aſsiſtentia Ordinarij.

Quæſtio 14. De Concordia Ordinis de Alcantara cum Epiſcopo, & Eccleſia Matrice Caurienſi.

§. 1. Proponitur Concordia.

148 DIV inter Epiſcopum, ac Eccleſiam Cathedralē Caurienſem cum Ordine Alcantaræ lites controuerſæ ſunt ſuper decimis, iuriſdictione, & alijs cauſis; Vt autē componerentur, Gregorius XIII. delegauit Regi Philippo II. & confirmauit Clemens VIII. vt definitiuam ſententiam Concordiæ proferret. Ita præſtitit; & ei deinceps vtraque pars ſtetit. Vt autem circa eam aliqua occurrentia exponamus, operæpretium eſt, ipſam tranſcribere, quia à nullo Authore circumfertur, nec breuiùs poſſumus præſtringere capita, quæ continet, quàm ſi de verbo ad verbum eam præfigamus. Sic ſe habet.

* Don Phelipe por la gracia de Dios, &c. Por quanto el Papa Gregorio Decimotercio de felice recordaciō, ſiendo informado de los pleytos, è diferencias, que auia entre los Prelados, Cabildos, è otras perſonas Eccleſiaſticas deſtos Reynos, è Señorios con la Orden de Alcantara, Comendadores, Conuentos, Priores, Freyles, è otras perſonas della, aſsi en Corte Romana, como en otras partes, ſobre diezmos, viſitas, Beneficios, juridicion, y otros derechos, è preeminencias Eccleſiaſticas, y eſpirituales, deſeando ſu Santidad, q̄cō amigable Concordia ſe acabaſen dichos pleytos, por ſu Breue los ſuſpendiò, è remitio dicha Concordia, è compoſicion dellos à mi, como ſe contiene en dicho Breue, que fue confirmado por la Santidad del Papa Clemente Octauo, que de preſente preſide en la Silla Apoſtolica; los quales dichos Breues fueron por mi aceptados. Y tratandoſe pleyto entre el Procurador General de dicha Orden de Alcantara de la vna parte, è Don Pedro Garcia de Galarza Obiſpo de Coria del mi Conſejo, y el Cabildo de la Santa Igleſia de dicha Ciudad de la otra, ſobre la juridicion Eccleſiaſtica, y eſpiritual, diezmos, Beneficios, y viſitas, en los partidos de Alcantara, è Valencia de dicha Orden, è Sierra de Gata, è otras coſas deducidas en dicho pleyto, è auiendo yo dado ſentencia de interim, quanto à la poſeſion en fauor de dicho Obiſpo, è Cabildo, por ſu parte ſe obtuuo Breue de la Santidad del Papa Sixto V. para que dicha cauſa ſe boluieſe à la Rota, donde ſe auia introducido, y en virtud del pretendieron, ſer nullo lo actuado deſpues de ſu intimacion; Y por parecer de dicha Orden ſe contradijo la pretenſion de dichos Obiſpo, y Cabildo, y la Santidad del Papa Clemente VIII. por dicho ſu Breue en confirmacion del de la Santidad del Papa Gregorio VIII. me lo tornò à cometer, è cometio de nueuo, para que con dicha amigable Concordia ſe acabaſen dichos pleytos, è queriendolos componer conforme à dichos Breues, para reſoluerme con mas juſtificacion de dicha cauſa, è ſatisfacion de dichas partes, cometi à algunos de los de mis Conſejos Real, è de Ordenes, que oyendolas, lo que dezir, y alegar quiſieſen, ſe informaſen de todo lo que era neceſſario, para tratar entre ellos de vna honeſta Concordia. En cumplimiento de lo qual los dichos del mi Conſejo mandaron citar, y citaron dichas partes, è ſe concluyo dicho pleyto definitiuamente; è viſto por los de mi Conſejo, me conſultaron, lo que de cerca dello debia mandar, y determinar.

1 Vſando de dicha authoridad Apoſtolica à mi concedida por dichos Breues, y en execucion dellos, auiendome enterado del derecho, è juſticia de las partes; por la preſente declaro; Que dicho Obiſpo, ni ſus Succeſores no han de tener juridicion alguna en los Religioſos, ni Caualleros de la Orden en primera, ni ſegunda inſtancia, ſiendo Reos; porque ſiendo Actores, han de ſeguir el fuero del Reo; ſino que dicha juridicion ha de ſer de la Orden, è del

Conſejo

Consejo de las Ordenes priuatiuamente assi en ciuil, como en criminal indistintamente; ni dicho Obispo, ni sus sucessores no han de tener jurisdicion alguna en dichos Religiosos, ni por razon de oficio, ni Beneficio de la Orden.

2. Item en lo que toca à los demas vasallos de la Orden, Clerigos de S. Pedro, toda la jurisdicion ciuil, y criminal en primera instancia, de Tajo à la parte de Alcantara, è Valencia con mas quatro lugares de dicho Tajo à la parte de Coria; que son Zeclauin, Zarça, Piedras albas, y Estorninos, ha de quedar, y quede à dicha Orden priuatiuamente, excepto en lo que toca à la cobranza de las rentas de dicho Obispo, è Cabildo, por que en quanto à esso se queda à dicho Obispo, è sus Succesores toda la jurisdicion en primera instancia priuatiuamente. E declaro, q̃ dichos lugares son los siguiẽtes, Alcantara, Brozas, Mata, Aldea del Rey, Ventas del Madroño, Herreruela, Salorino, Membrio, Caruajo, Valencia, Herrera, Santiago, San Vicente, Maiorga, Piedrabuena, Azagala, Alcorneo. Y los quatro de Tajo à la parte de Coria, que, como esta dicho, son Zeclauin, Zarza, Piedrasalbas, y Estorninos, con todos los terminos de dichos lugares, è lo que en ellos se poblare; por que en dichos lugares se da à la Orden dicha jurisdicion en primera instancia, assi en causas ciuiles, como en criminales, matrimoniales, decimales, Beneficiales, excepto dicha cobranza.

3. Item declaro, que dicho Obispo, y sus Succesores han de quedar con poder exercer en dichos lugares los actos Pontificales, como son, confirmar, bendecir, consagrar, hazer Ordenes, è dar Reuerendas para ordenar priuatiuamente; con que las prueuas, que se vuieren de hazer de la qualidades de los Ordenantes, las cometa dicho Obispo à los Iuezes de Orden; y siendo necessario acudir à Obispo, se ha de acudir à dicho Obispo de Coria, è no à otro alguno, en las cosas, que no pueden exercer los Ordinarios; y en el dar las Reuerendas à los Freyles Religiosos las den los Priores del Conuento.

4. Item de Tajo à la parte de Coria, excepto en los lugares sobredichos Zeclauin, Zarça, Piedras Albas, y Estorninos, se queda à dicho Obispo è sus Succesores toda la jurisdicion en primera instancia priuatiuamente en los lugares siguientes, Moraleja, Cilleros, Valuerde, Gata, Torre, Santibañez, Majadas, Villasbuenas, Freino, Cadahalso, Campohernanperez, Torrecilla, Arquillo, Portezuelo, Azauche, con todos los terminos de dichos lugares, y con lo demas, que se poblare en dicho partido.

5. Item que dicho Obispo, y sus Succesores, è su Visitador en los lugares, que quedan à la Orden, como arriba se contiene en el segundo capitulo, ha de visitar, y visite el Santissimo Sacramento, Oleos, Pila, baptismal, absuelua los difuntos, y los Clerigos acompañen à dicho Obispo todos, y al Visitador los necessarios para su visita, so pena de doze reales, à los que no lo hizieren pudiendo; la execucion de la pena haga el Obispo, ò su Visitador, y lleuen los derechos acostumbrados, è den les posada de gracia à el, è à sus Ministros. E de Tajo à la parte de Coria, en que se le queda la jurisdicion, visite enteramente, como hasta aqui.

6. Item los Visitadores Generales de la Orden de Tajo à la parte de Coria visiten tambien las fabricas de las Iglesias, y sus haziendas, è tomen quentas, è hagan alcanzes, è lo que han hecho hasta aqui, conque no visiten el Santissimo Sacramento, ni Santos Olios, ni Pila Baptismal, ni den licencia, para administrar Sacramentos. Pero yendo Religioso de la Orden à dicha visita por Visitador, pueda hazer lo susodicho, excepto dar licencias, para administrar Sacramentos.

7. Item los Monasterios de Monjas, que son de la Obediencia del Obispo, quedan à su obediencia, è de sus Succesores, es à saber el de Santa Clara de Zeclauin, y el de nuestra Señora del Remedio de Alcantara, en sus personas, regla, y conuentos, quedandose, en quanto à los pleytos de hazienda, à la jurisdicion de dicha Orden en primera instancia.

8. Item las Iglesias, hermitas, è Monasterios no se pueden edificar en la Orden sin licencia del Capitulo, ò del Consejo de Ordenes, assi de vna parte del Tajo, como de la otra.

9. Item las apelaciones, è jurisdicion en segunda instancia de las causas, de que han de conocer los Iuezes de,

de la Orden en primera instancia, como dicho es, han de ir, y vayan à dicho Obispo, è sus Succesores en segunda instancia priuatiuamente, excepto en las causas de los Religiosos, que se ha de guardar lo dispuesto en el capitulo primero.

10. Item los diezmos se repartan, como hasta aqui en esta forma. De Salor alla lleuen el Obispo, y Cabildo la sesma. De Salor aca la tercia, dos partes el Obispo, è vna el Cabildo, segun è como hasta aqui se han repartido, è la Orden lleue lo demas, sin que dicho Obispo, y Cabildo sean obligados à contribuyr por dicha sesma, y tercias partes à las Fabricas, ni ornamentos, ni otros instrumentos de las Iglesias, ni à los Curas, ni à los mil ducados, ni corridos, que la Orden pedia, por que esto està à cargo de la Orden, por lleuar, como lleua, los nouenos de las Fabricas, y de los Curas.

11. Item de las dehesas de Encomiendas, que hasta agora no han pagado diezmos, no los paguen, ni el Obispo, è Cabildo se los puedan demandar; E las demas dehesas de Encomiendas, que hasta aora han pagado dichos diezmos, è los Caualleros, è Comendadores de dicha Orden sigan su justicia ante mi, è dichos mis Iuezes, que tengo nombrados, ò se nombraren por virtud de los dichos Breues, para que conozcan de semejantes causas, sobre si los deben pagar, ò no, ò de que modo los han de pagar.

12. Item à los Arciprestazgos, y Beneficios curados, è otros qualesquiera, que sean de presentacion de la Orden, de la vna, y otra parte del Tajo, presente la Orden, examine el Consejo de las Ordenes, è haga las colaciones el Obispo, è sus Succesores, como hasta aqui, sin lleuar derechos à los Freyles, è sin examen, ni condicion, ni juramento, mas que dicha colacion, è protestacion de la Fe, asi à los Religiosos, como à los Sacerdotes de San Pedro; mas, que, como està dicho, à los Clerigos de San Pedro pueda lleuar derechos.

E mando, que dichas partes en quanto à lo susodicho se abstengan de la prosecucion de dicho pleyto, è de otro qualquiera, que sobre ello tuuieren ante qualesquiera Iuezes, sobre lo qual se les imponga perpetuo silencio; è que esta mi determinacion, è Concordia tengan por vltima sentencia, è no otra alguna, guardandola cada vno, en lo que le toca, inuiolablemente para siempre jamas. De lo qual mando, se le de à cada vno, que lo pidiere, carta executoria desta mi sentencia, para guarda de su derecho, que es dada en Madrid à doze dias del mes de Hebrero de 1594. años. ✻ Hucusque sententia Concordiæ. Olim anno 1233. alia Concordia inter Episcopum, Ecclesiamque Cauriensem, & Ordinem Alcantaræ fuit peracta; alia anno 1296. alia anno 1327. Quæ tunc obseruabantur. Alia anno 1553. tempore Caroli V. Imperatoris, quam Ordo non acceptauit. Alia anno 1579. tempore Philippi II. Regis, quã non acceptarunt Episcopus, & Ecclesia. Quoad iurisdictionem dumtaxàt in Rota Romana, vna fuit sententia lata in fauorem Episcopi, & Ecclesiæ; duplex verò in fauorem Ordinis. Hæc omnia vidi, & perlegi; sed cum iam solùm vigeat Concordia *nuper* transcripta, superfluum esset referre in præfatis Concordijs contenta.

§. 2. *Obseruationes circa Concordiam Ordinis de Alcantara cum Episcopo, & Ecclesia Matrice Cauriensi.*

149 OBSERVANDVM est primò, si in aliquo euentu (qui non continget, cum sententia definitiua virtute litterarum Apostolicarum pronuntiata ab vtraque parte fuerit acceptata, & per sexaginta iam annos viguerit,) hæc Concordia violaretur, nec ei starent Episcopus, ac Ecclesia Cauriensis, Ordinem Alcantaræ adhuc fore potiturum his omnibus, quæ in ea ipsi conceduntur vt fauorabilia. Etenim Ordo priuilegia habet ad fruendum prædictis fauoribus, ex vi quorum, adhuc ante Concordiam, contendebat, sibi fore seruanda, imò & alios, qui Episcopo, ac Ecclesiæ in ea Concordia tribuuntur, ad quorum vsum priuilegijs Pontificijs gaudet; Vnde ex vi illorum in præfato euentu ea omnia exerceret; atque vt ab vsu, & exercitio deturbaretur, opus esset sententia Iudicis competentis, & titulo probato

probato poſſeſsionis, ſeu proprietatis. Itaque in hac Concordia non concedit Rex Ordini quidquam, quod ipſe Ordo non intenderet, ſibi deberi ex vi priuilegiorum; ſed quia contra hæc, vel ratione poſſeſsionis, vel alijs titulis, lites exortæ crudeſcentes pacem turbabant, & ſumptibus immodicis anſam præbebant, res ad compoſitionem, & Concordiam fuit redacta.

150 Obſeruandum eſt ſecundò, à ſententia Viſitatorum Generalium Ordinis, non appellari ad Epiſcopum Caurienſem, nec penes hunc reſidere iuriſdictionem in ſecunda inſtantia reſpectu Viſitatorum; quod conſtat ex praxi, & ſtilo nunquam interrupto, cum ſemper ad Senatum Regium Ordinum appelletur ab illorum ſententia; & præterea in Concordia non permittitur Epiſcopo ea iuriſdictio, niſi reſpectu Iudicum Ordinariorum, qui in territorio, & confinio Caurienſis diœceſis ſuum habent ſtabile Tribunal.

151 Hinc pariter nec vllam iuriſdictionem Epiſcopus habet circa ea omnia, quę ad Ordinis Statuta, & Definitiones ſpectant, nec circa ea, quæ Rex, vt Adminiſtrator, Capitulum Generale, vel Senatus Regius Ordinum, præcipiunt ſuis ſubditis in prædictis territorijs, dummodò non ſint expreſſa in præfata Concordia. Nec circa ea, quæ Prior Alcantaræ ex commiſsione ſpeciali Regis, Capituli, aut Senatus, iniunxerit, aut etiam per cenſuras præceperit, in ordine ad gubernationem, in quibus non ſe habet vt Iudicem ordinarium, ſed Delegatum, ſicut ſi ea alius Religioſus, aut Viſitator præſtaret; atque adeò ea omnia ſunt peragenda abſque alio effugio, niſi ad ipſum Ordinem; hæc enim ad ipſius regimen attinent, nec ſub Concordia includuntur, nec ante illam fuit vlla de eis lis, aut controuerſia. In his autem, quæ ſublite non fuerunt, nihil eſt innouatum.

152 Obſeruandum eſt tertiò, in territorio Ordinis, adhuc in locis, quę reſeruata ſunt in Concordia iuriſdictioni Epiſcopi Caurienſis in prima inſtantia, non poſſe ipſum licentiam concedere ad ædificanda Monaſteria, ſeu Eccleſias quaſcumque; Etenim id ſpectat ad Patronatum Regium, vt de eò loquens ſtabiliui *diſquiſ.* 1. vbi libaui praxim, quę in extruendis Monaſterijs, Eccleſijs, Capellis, & Eremitorijs ſeruatur. Nec in Concordia aliquid circa hoc eſt derogatum. Et id ipſum expreſsè aſſeritur in Concordia *num.* 8. Hic obſerua, *ſuprà diſq.* 1. *quæſt.* 13. *n.* 232. *pag.* 29. aſſeri, non poſſe abſque licentia Epiſcopi ibi erigi Monaſteria. Qui error fuit Amanuenſis tranſcribentis Codicem, ac interturbantis marginem quamdam illius. Qui error, poſt excuſſam prælo illam paginam, apparuit.

153 Obſeruandum eſt quartò, Priorem de Alcantara poſſe celebrare Sacrum in Pontificalibus in omnibus Eccleſijs ſui territorij. Etenim licèt in Concordia *num.* 3. aſſeratur, Epiſcopum priuatiuè exerciturum fore Actus Pontificales, non tamen intelligitur id de Miſſa in Pontificalibus celebrata; Quod ſuadetur primò ex verbis Concordiæ, in quibus deſignantur Actus Pontificales, qui competunt Epiſcopo Caurienſi, nempè conſecrare, benedice, Confirmare, Ordines conferre, & dimiſſorias præſtare priuatiuè; nec fit de Miſſa verbum; ergo, quia ibi non comprehenditur; incredibile namque apparet, omiſſum fuiſſe Actum Pontificalem frequentiorem, & ſuper quo plures poſſent exoriri controuerſiæ, dum exprimuntur alij Actus, etiã minùs frequentes, qualis eſt conſecratio. Confirmatur id ipſum ex mente Regis, ac Iudicum, qui hanc diſpoſuere Concordiam; quippè, cum ad initiandum Ordinibus ſacris, & ad confirmandum, neceſſarius eſſet Epiſcopus, & nequeant ea munia præſtare Priores, ſtabilitum fuit in Concordia, nullum alium Epiſcopum fore aduocandum, ſed Caurienſem id præſtiturum, & ſimul alij Actus Pontificales ei annectuntur ibidem expreſsi, quę expreſsio eſt exceptio cæterorum, quoad hoc vt ei priuatiuè competant.

154 Dices, ſi ex vi Concordiæ non competit priuatiuè Epiſcopo celebrare Miſſam in Pontificalibus in præfato territorio, ergo nullo modo id illi competet, nam quod circa Actus Pontificales ei ibi indulgetur, priuatiuè ipſi competens conceditur, atque adeò nulla circa id conceſsione gaudebit, & conſequenter indigebit facultate Prioris ad celebrandum in Pontificalibus in eo territorio; quod dici non valet, ſi quidem Epiſcopus Caurienſis non ſolũ celebrat, quoties vult, in Pontificalibus

bus ibi (non verò intra Monasterium ipsum Alcantarę ob specialissimam exẽptionem. Vide Bullam Gregorij IX. in Bullario *fol. 24. & alias*) verùm & contendit, non posse Priorem de Alcantara in Pontificalibus celebrare. Sed in primis id contendit Episcopus censens, in ea concessione Concordiæ exercendi actus Pontificales, includi etiam celebrationem eiusmodi Missæ; & hos actus competere ei priuatiuè; at non includi, suadetur ex dictis, & dicendis. Deindè respondeo, quamuis id con competat Episcopo Caurienſi ex vi concessionis priuatiuæ repertæ in Concordia, competere ex eo, quòd in illo territorio iurisdictione gaudet Episcopus, etsi limitata, quod sufficit, vt Missam celebrare queat in Pontificalibus. Præterea in Concordia conceduntur ei expressè Actus Pontificales, quibus annexa est Missa eiusmodi; nam, si consecraret Ecclesiam, vt potest, Missam in Pontificalibus celebrare deberet; vbi ergo semel ei licet ita celebrare, non est, vnde potestas limitetur. Demùm, vt illicò dicam, Episcopi, iuxta valdè communem sententiam, possunt in aliena etiam diœcesi Missam in Pontificali ornatu celebrare.

155 Suadetur secundò assertum positum, quasi per contrariam viam incedendo. Etenim communis valdè sententia contra aliquos Authores tenet, Episcopum posse celebrare in Pontificalibus in aliena diœcesi absque licentia Ordinarij; Ita docent Couarrub. *lib. 3. variar. cap. 9.* Barbosa *in Collectan. tom. 3. lib. 5. tit. 7. Clem. 2. num. 6.* Tabiena *verbo, Patriarcha, num. 4.* Hostiensis *ad glos. in Clementin. Archiepiscopo, de pœnis, verbo, etiam celebrare.* P. Henriquez *lib. 3. cap. 6. num. 6.* Machado *de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 6. tractat. 17. docum. 9. num. 2.* P. Layman *lib. 1. tractat. 4. cap. 5. n. 5.* Eorum fundamentum est, quia, estò Tridentinum *sess. 6. c. 5. de reform.* statuerit, Episcopos non posse exercere Actus Pontificales absq; licentia Ordinarij in aliena diœcesi, tamen hæc prohibitio intelligenda est de actibus pertinentibus priuatiuè ad Ordinem Episcopalem, quales sunt consecrare Chrisma, Ordinib⁹ sacris initiare, & similes, qui sunt exercitium Pontificalium; at celebrare Missam huiusmodi non est appellandum exercitium, sed vsus Pontificalium, qui in Tridentino non prohibetur.

156 Ex hac sententia, (quam non examino) propter authoritatem tot Virorum grauium, & Sapientum, valdè probabili, &, vt Machado ait, communiore, & magis recepta, inferret aliquis, posse Priores Militares, & Abbates exemptos iurisdictione quasi Episcopali gaudentes in aliena diœcesi vti Pontificalibus in Missæ celebratione, absque licentia Ordinarij; quæ illatio, si doctrina introspiciatur, & potestas Priorum, ac Abbatum attendatur, est legitima. Et, quamuis contraria sit consuetudo, posset dici, id prouenire ex eo, quòd Ordinarij contrariam sententiam, vt suæ iurisdictioni fauentem, sequuntur, atque adeò non permittere vsum Pontificalium in sua diœcesi absque sua licentia; indeque hanc exposci, vt vitentur lites, & contentiones, ac vrbanitati consulatur.

157 Ex eadem sententia probatur, posse Episcopum Caurienſem, quoties voluerit, celebrare in Pontificalibus in territorio Alcantaræ. Nam licèt in Concordia asseratur, pertinere ad Episcopum Caurienſem exercere Pontificalia; & nomine exercitij non comprehendatur prædictus vsus in Missæ celebratione; tamen hic vsus absque expressione licet. Consequenter ad hęc poterit Prior Alcantaræ assistere in suo territorio Horis Canonicis ornatus Pontificalibus, & post Vesperas, & Missam populo solemniter benedicere.

158 Demùm plura diximus, concedentes, Episcopo Caurienſi competere priuatiuè, exercere Pontificalia. Verùm aliter verba Concordię videntur intelligenda; Declarat enim Rex, quos actus possit Episcopus exercere; non quidem priuatiuè, sed liberè, & absque licentia Prioris Alcantaræ, quæ aliàs esset necessaria, vt in eius territorio eos exerceret, & addit, ei competere dimissorias concedere *priuatiuè*; Quę vox solùm cadit supra concessionem dimissoriarum. Vndè, cum cæteri actus Pontificales ei priuatiuè non competant, Prior liberè eos, quos ex munere potest, exercere valebit. Quod adhuc roboratur ex verbis sequentibus Concordiæ *n. 3.* quòd in rebus, quas non potest ipse Prior peragere, non ad alium, nisi ad Episcopum Caurienſem, est confugiendum.

fugiendum. Id autem certiſsimum eſt Priorem poſſe in ſuo Conuentu Alcantaræ celebrare in Pontificalibus; ſicut Abbates Benedictini, & Ciſtercienſes in ſuis Monaſterijs, quamuis ſint in aliena diœceſi, & non habeant iuriſdictionem in territorio. De hoc enim non potuit eſſe controuerſia, ſicut nõ eſt inter Epiſcopos, & Abbates, ac Priores Militares S. Marci, & de Vcles; qui ſunt in diœceſibus Legionenſi, & Conchenſi.

159 Obſeruandum eſt quintò, non tolli à Priore Alcantarę poteſtatem benedicendi Ornamenta, & conſecrandi aras, & ſimilia ad cultum diuinum neceſſaria, tum ipſius Monaſterij de Alcantara, tum aliarum Eccleſiarum; nam hac poteſtate gaudet, quatenùs Prælatus Religioſus Ciſtercienſis eſt, & participans priuilegia Prælatorum Ciſtercienſium; Prælati autem Regulares ea poteſtate fruuntur, & Abbates Ciſtercienſes benedicunt ornamenta cuiuſuis Eccleſię, quæ ad eos deferuntur benedicenda: & conſecrant aras, & ſimilia. Quare in Concordia ſolùm tenditur ad ea, quæ Prior contendebat, ſibi competere, ratione iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis reſpectu territorij, & ſubditorum extra Monaſterium degentium; non verò ad ea, quæ illi competunt, præcisè quà Prælatus Regularis Ciſtercienſis eſt. Hinc in ipſa Concordia, cum aſſeratur, Epiſcopum Caurienſem fore conceſſurum litteras dimiſſorias, cauetur, Priorem eas præſtiturum Fratribus Religioſis; quaſi innuendo, id conuenire Prælatis Religioſis, quà tales ſunt, indeque circa id nihil fore immutandũ repectu Prioris; Benedicere autẽ Ornamenta, ac conſecrare aras, & ſimilia, cõperit ei, quia eſt Prælatus Ciſtercienſis.

160 Obſeruandum eſt ſextò, quid dicendum ſit in ea quæſtione, an à ſententia interlocutoria (vulgò *autos interlocutorios*) Prioris de Alcantara appellandum ſit ad Epiſcopum Caurienſem, an ad Senatum Regium Ordinum? Breuiter aliqua ſuppono. Primò de iure ciuili non dari appellationem à ſententia interlocutoria, cuius grauamen poteſt in definitiua reparari, ſecus, ſi reparari nequit, *leg. 2. de appellat. recip. l. ante ſententiam, Cod. quorum appell. non recipiantur*, cum alijs, quas Doctores communiter afferunt. De Iure autem Canonico antiquo appellatio dabatur, *cap. ſuper eo, cap. vt debitus honor, de appellat.* At in Tridentino id redactum eſt ad terminos Iuris Ciuilis, & impedita eſt appellatio, *in ſeſſ. 13. de reform. c. 1. in fin. & ſeſſ. 24. c. 20. & in Regul. 36. Cancellariæ.* Videantur Gonzalez *ibi, in annot. contra nullitates n. 17. & 189.* Ruginellus *tr. de appell. c. 3. n. 477.* Secundò ſuppono, Doctores aſsignare capita, ex quibus ſit dignoſcendum, quando ſententia vim interlocutoriæ retineat, aut tranſeat ad definitiuam; nempè cum poſt ipſam alia ſententia non expectatur; cum, ea pronuntiata, Iudex ſuum finit officium; cũ non definitur articulus ſubſtantialis in cauſa principali; & demùm cum ſententia non continet, aliquid dari, vel fieri à parte.

161 His præiactis, videtur aſſerendum, nõ dari appellationem à ſententia interlocutoria Prioris de Alcantara ad Epiſcopum Caurienſem. Etenim id non continetur in Concordia, niſi ampla interpretatione donetur; non autem amplè, ſed ſtrictè interpretandæ ſunt compoſitiones; iuxta *leg. quidquid adſtringendæ, in princ. ff. de verb. oblig. l. ſub prætextu, 1. Cod. de tranſact. leg. qui cum tutoribus, §. 1. ff. de tranſact. c. ſanè de renuntiat.* Videatur Calderinus *conſil. 5. de præbend.* & alij. Quare, poſtquam Iudices Ordinis cognoſcunt de cauſa, in ſecunda inſtantia appellandum eſt ad Epiſcopum Caurienſem; & non priùs, indeque gradatim à ſententia interlocutoria, quæ poteſt in definitiua reparari, ad Senatum Regium eſt appellandum; & poſt definitiuam ad Epiſcopum Caurienſem. Et ſanè Concordia ad id tetẽdit, vt diſcordię vitarentur, & tota cauſa vſq; ad definitiuam concluderetur apud Iudices Ordinis; aliàs anſa daretur, vt in Tribunali Caurienſi cauſæ differrentur, maximè interueniente iuriſdictionis competentia.

162 Confirmatur, nam ſententia definitiua finem imponit primæ inſtantiæ, vt notant Doctores *ad leg. properandum, Cod. de iudicijs; leg. cum quærebatur; leg. cum lite mortua, ff. iudicatum ſolui*; vnde ante illam Concordiæ caput non adimpletur, nec ceſſat Prior Alcantaræ eſſe Iudex, &, donec ipſe ceſſet, & finem faciat primæ inſtantiæ proferens definitiuam ſententiam, non habet locũ inſtantia ſecunda. Hinc ratione Cõcordiæ non valet Epiſcopus Caurienſis

appellationem præfatam admittere. Dices, eum se habere instar Metropolitani respectu Prioris de Alcantara; ad Metropolitanum autem appellatur à sentẽtia interlocutoria suffraganeorum, iuxta *cap. persingulas, 2. cap. conquestus; 9. quæstion. 3. cap. duo, cap. pastoralis, de officio Ordinarij*, cum pluribus alijs. Respondeo, negando assumptum, nam in Concordia ita conceditur secunda instantia Episcopo Caurien si, vt simul asseratur, eum non fore Superiorem Prioris, & Religiosorum de Alcantara, nec aduersus eos functurum esse iurisdictione ratione officij, vel Beneficij; quare ei denegatur ea Superioritas, qua gaudent Metropolitani erga suffraganeos; nec secunda instantia ei concessa debet mensurari absolutè cum his, qui sunt Iudices in secunda Instantia, siquidem per Concordiam, & compositionem limitationes conducentes appositæ sunt, nempè ne Episcopus Caurien sis sit Superior Prioris de Alcantara, nec de causis cognoscat, nisi finita prima instantia; & quæ, ea durante, eueniunt, Iudicibus Ordinis reseruãtur, adeoque appellatio à sententia interlocutoria ad Senatum Ordinum videtur deferenda. Hæc secundùm se rationi consona videntur. Stylo tamen, & consuetudini est standum.

163 Obseruandum est septimò, Episcopum Caurien sem non posse pœnam excommunicationis infligere cõtra Priorem Alcantaræ, cum aduersus illum inhibitiones expedit. Etenim, quatenùs Prælatus Regularis esse mptus est ab illius iurisdictione, vt cæteri Regulares, & hanc exemptionem in pluribus Bullis concedunt Regularibus Militiarum, & Alcantaren sibus Pontifices, vt passim videre est *in Bullar. Ordin.* Et præterea in Concordia cauetur, Episcopum Cauriẽsem nulla iurisdictione potiturũ nec in prima, nec in secunda instantia in Priorem Alcantaræ, & Religionem. Vnde nullum restat caput, ex quo possit cẽsuras ferre, cum hic esset actus iurisdictionis. Dices: posse ferre censuras contra illum, non quà Prælatus Regularis, sed quà Iudex est. Contra, nam quà Iudex est, non subditur Prior Episcopo, nec habet se instar suffraganei respectu Metropolitani, siquidem ratione Officij, & Beneficij ab eius iurisdictione in Concordia est esemptus; & ratione limitationum, quæ in ea præfiguntur, ita secunda instantia manet apud Episcopum Caurien sem, vt nihil iurisdictionis possit exercere in Priorem. Dices, ad hanc secundam instantiam exequendam necessarium esse, censuras quandoque infligere; quare, cum illa Episcopo conceditur, pariter conceduntur, quæ sunt necessaria ad eius effectum. Respondeo, impositam esse pœnam pecuniariam non obseruanti Concordiam, & sub executione huius pœnę, moneri posse Priorem Alcantaræ ab Episcopo Caurien si, vt seruet Concordiæ pacta; &, si ea violet, potest, interuentu Senatus Ordinis, qui Superior est Prioris, ad pœnam exequendam procedere. Dices demùm, Episcopum ferre de facto censuras, & tulisse, hinc que præscripsisse iurisdictionem. Respondeo, non tulisse censuras, quin à Prioribus reclamaretur, vt videre est *in Informatione iuridica* Petri Xuarez Priorem defendentis; & præterea iurisdictio est propria Ordinis, cui non præiudicant Actus Priorum triennalium, dum Ordo non annuit, quin potiùs repugnat; & Concordia cum ordine est facta; & sicut actus speciales Religiosorum in alijs Religionib⁹ non præiudicãt priuilegijs Religionũ, ita in præsenti contingit.

164 Obseruandum est octauò, Priorem Alcantarę esse propriè Ordinarium in suo territorio, cum ad eum pertineant omnes causæ in prima instantia, excepto casu in Concordia designato *n.* 2. Quare Episcopus nequit nomen Ordinarij in præiudicium illius assumere, vt generaliter in simili docet Camill. Gallinus *lib. 5. de verb. signific. c. 20. n. 271.* & plures alij; siquidem dum taxàt est iudex appellationum, & in secunda instantia, nisi in eis casibus singularibus exceptis. Et sicut Episcopus est Ordinarius in locis, in quibus habet primam instantiam iuxta Concordiam, sic & Prior in locis, in quibus eam habet.

165 Obseruandum est nonò, non posse appellari ad Episcopum Caurien sem à mandatis, quæ Prior Alcantaræ, aut Visitatores ab eo designati, proferunt, dum suum territorium visitant; (etiam si posset ab alijs Actibus, seu sententijs interlocutorijs ad eum appellari) quia hæc mandata, vulgò *autos*, non sunt prima instantia, post quam solũ potest appellari ad Episcopum; quippè instantia includit tempus exercendi iudicij,

cij, quod incipit à contestatione litis, ante quam nulla datur instantia, vt cũ communi docet Barbosa *in leg. ad peremptorium, ff. de iudicijs, n.* 9. Neque instantia datur, vbi ventilatio actionis non adest; In visitatione autem nec iudicium, nec ventilatio, nec sententia dantur, vnde nec instãtia; quare ea mandata ex sua natura sunt executiua, & tendentia ad morum correctionem, vt colligitur ex Tridentino *cap.* 10. *sess.* 24. *de reformat.* Et cũ multis docet Sigismundus Scaccia *de appellat. q.* 17. *limitat.* 26. Quare Episcopus executionem impedire nequit.

166 Cæterùm, cum idipsum de Episcopis visitantibus respectu Metropolitani sit tenendum, iuxta Tridentinum *cap.* 10. *sess.* 24. *de reformat.* obseruandum est tam respectu Episcoporum, quàm Prioris Alcantaræ, dicta habere locum, si nõ procedatur iudicialiter, vt Sacra Congregatio Concilij declarauit. At, si appellatio interponatur, est deuolutiua causę, non suspensiua visitationis, seu executionis; & solùm post definitiuam appellatio conceditur. Quin si in causa adulterij, non recitationis Horarum, restitutionis fructuum, & similium compiletur processus, & seruatis seruandis, iudicium formetur, non datur appellatio; vt docet Barbosa *in declaration. Tridentini vbi suprà*. Et quamuis aliqui Authores apud ipsum *in Remission. ibidem* asserant, appellationem iustificatam suspendere executionem; Attamen Declarationi Congregationis ipse Author insistit. Ibi etiam affert epistolam Pauli Quinti, datam die 29. Octobris, anno 1610. ad Episcopum Portucalensem, in qua asserit Pontifex, Episcopum visitantem non posse, quasi suspectum, recusari. Idem de Priore Alcantaræ (& de alijs similibus Prioribus) visitante dixeris. Nam in ea epistola idẽ asserit Pontifex de Episcopo, & de alijs, quibus legitimè visitatio competat.

[?]

Quæstio 15. De Visitatoribus Ordinum Militarium, eorumque iurisdictione, & potestate.

§. 1. De Visitatorum electione, & designatione.

167 IN Ordine Diui Iacobi numerus Visitatorum pendet ab arbitrio Regis, quatenùs Administratoris perpetui, & Capituli generalis, ita vt pro qualibet Prouincia possint designari vnus, vel plures Equites in Visitatores, & simul cum illis Clerici Fratres; Quatuor autem Prouincijs Ordo continetur, scilicèt Castellæ: Legionis: Castellæ veteris: & Aragoniæ. Ita in Statutis *tit.* 11. *c.* 2. Et hi quidem sunt Visitatores generales. Etenim Visitator Ecclesiasticus, qui est Vicarius generalis Prouinciæ Legionensis Iacobeę eligitur à Priore, & Capitulo Monasterij S. Marci, & confirmatur à Senatu Ordinum. Nec possunt visitare Prouisores Ecclesiastici, seu Officiales Ordinis, qui duo sunt, alter in vrbe Emeritensi, alter in Llerena, quos eligit, & amouet ad nutum Prior S. Marci.

168 In Ordine Calatrauæ, vt cõstat ex Definitionibus *tit.* 19. *cap.* 1. & 2. Magister, seu Administrator eligit Equitẽ, & Fratrẽ Clericum in Visitatores totius Ordinis extra Aragoniã, & Valẽtiã; & alium Equitem, ac Fratrẽ ad hęc duo Regna Aragoniæ, & Valentiæ. Sed quãuis in Definitionib⁹ non plures designẽtur Visitatores, tamen alij Equites, & Religiosi præter primos, in Visitatores generales à Rege eliguntur; inter quos, & primos diuiduntur Prouinciæ.

169 In Ordine Alcantaræ, vt extat in Definitionibus *tit.* 23. *cap.* 1. in Capitulo Generali designantur duo Equites, qui totum Ordinem visitent, nẽpe Monasteria, Collegium, Commendas, bona, personas, Ecclesias, & quidquid omnino ad ipsum Ordinem quoquo modo spectat. Et *cap.* 23. statuitur, quòd Eques, cum visitat sacram Eucharistiam in Ecclesijs, teneatur secum ferre Fratrem Clericum Ordinis, siuè ex Monasterio Alcantaræ, siuè ex Parochis, qui administrant Beneficia, ac Prioratus Ordinis; vt ambo simul togis Capitu-

pitularibus ornati reuerenter, ac decenter, munus adeò sanctum obeant. Cæterùm *tit.* 1. *cap.* 14. decernitur, quòd ante finem Capituli Generalis poscatur à Rege, vt designet Definitores, & Visitatores, eos proponendo, qui videantur magis idonei, vt ex illis eligere valeat, & simul Visitatores Visitatorum eligat. Et *cap.* 15. stabilitur, quòd vnus ex Definitoribus antecedentibus sit Visitator, & vnus sit Definitor, ex Visitatoribus, qui præcesserunt. Et, quia hæ Definitiones non videntur cohærere cũ posita *suprà*, vbi Capitulo generali competere designatio Visitatorum asseritur, dicendum est, vt inter se componantur, Regem eligere quidem Visitatores, sed id præstare in Capitulo Generali, ac Præside Capituli, & alijs adid designatis, proponentibus Viros idoneos, ex quibus Visitatores sint eligendi, ita vt Rex absque Capitulo nequeat eos designare: imò stylus Ordinis est iuxta prædictum *cap.* 23. in quo recentior Definitio continetur, vt Capitulũ Generale eos designet; & ipsum simul cum Rege Instrumenta facultatis, ac potestatis eis concedat, Rexq; titulis subscribat. Quòd si Visitatores decedant, aut ex causa iusta munus suum nequeãt exequi, Rex cum Professis Ordinis in Curia existentibus, & adid deputatis in Capitulo particulari designat Visitatores, & simul cum illis Instrumentum potestatis eis concedit; Quę eamdem vim retinent, ac si in Capitulo Generali fuissent præstita, vt constat ex *tit.* 23. *cap.* 7. *in Definitionibus.*

170 In præfatis Statutis, & Definitionibus præscribuntur omnia, quæ à Visitatoribus sunt obseruanda; Stipendia eis soluenda, & vnde præstanda sint; Tempus, quo debent visitationem incipere, finire, & iterum repetere; Interrogatoria, quibus sunt vsuri; Pœnæ, quas possunt infligere, & pecuniariæ, quibus sint applicandæ; Ministri, & Officiales, quos secum ferre valent, aut destinare tenentur in territorio, quod visitant; Instrumenta publica facienda, & transcribenda; Personę, & loca, ad quę eorum extenditur iurisdictio; Modus corrigendi peccata occulta, & deferendi grauiora ad Capitulum Generale, vel Senatum Ordinum, aut etiam puniendi; Visitationis totius series ad ipsum Capitulum reseruanda, in quo bonorum, rerum, facultatum, ac personarum distincta fiat, & exacta relatio à Visitatoribus, vt, quæ digna sint reformatione, reparentur, salubriaque regimini Ordinum Statuta condantur; & meritis cuiusque attendatur, vt munia commendentur. Hęc, & plura alia inibi stabiliũtur, quæ transcribere, esset prolixum, & superfluum, sufficiatque ad nostrum Institutum, ea libare, & dubia indè exorientia decidere.

171 Præter Visitatores Generales, Rex potest designare, vt præstat, Visitatores speciales, qui dignoscant, quomodo Equites, & Fratres Clerici obseruent Regulam, & Statuta sui Ordinis, ac simul Monasteria, & Collegia visitent; Rex enim, vt Administrator Ordinum, tenetur cognoscere, quo pacto, & norma, subditi se habeant, & per se, aut per alium eos corrigere, si delinquant; quæ quidem est specialis visitatio, non enim extenditur potestas horũ Visitatorum ad ea omnia, ad quę Generalium Visitatorum facultas prorogatur. Et, quamuis in Definitionibus nihil de his Visitatoribus decernatur, ea iam est consuetudo recepta, vt à Rege designentur, quod quidem eius potestatem non excedit; si quidem Magister Ordinis, vt Prælatus, poterat, & debebat, id peragere; & in eius munus, & obligationes Reges successerunt.

§. 2. *De potestate Visitatorum.*

172 AMPLISSIMA est Visitatorum Generalium potestas; cum enim penes ipsos Ordines sit iurisdictio spiritualis, & temporalis, possunt eam illis committere, ampliare, & limitare pro arbitrio, iuxta exigentiam rectę gubernationis. Hinc, vt in prædictis Statutis, & Definitionibus cerni potest, eis committitur potestas ad visitãda Collegia, Monasteria Virorum, & fœminarum, Commendas, ditiones, Ecclesias, Opera pia, & personas, quin aliquid subterfugiat eorum iurisdictionem. Et quidem respectu Ecclesiarum, piorum Operum, & Clericorum eamdem potestatem exercent in territorijs, & Ecclesijs Ordinum, ac Visitatores Episcoporum in ipsorum diœcesibus; & præterea circa temporalia potestate gaudent.

173 Quin olim aliquæ Ordinum ditiones

ditiones ex dispensatione Pontificia (nã per Bullas prohibita est alienatio rerum immobilium) alienatę fuerunt; & tamen spiritualia, quæ ibi erant, sub Ordinum iurisdictione remanserunt, cum spiritualia vendi nequiuerint, atque adeo hęc possunt, & debẽt visitari. Hinc in Instructione secreta, (cuiusmodi solent Visitatoribus à Regibus tribui) quam Rex Philippus II. præstitit die 23. Ianuarij, anno 1574. Don Ioanni de Acuña Visitatori Generali Ordinis de Alcantara (quam mihi videre licuit) asseritur, Don Rodericum Mexia Salmantinum emisse quamdam Ordinis ditionem, & contendere, ideò ipsi deberi partem oblationis Ecclesiæ, quæ in oppido de *Gata* solebat concedi Commendatario de Villas buenas; & additur; *Y porque en la venta no entrò la espiritualidad, mandareis al Cura de la dicha Iglesia de Gata, que no le acuda con la dicha ofrenda, y si ouiere pleyto sobre ello, lo siga.* Id ipsum extat in Definitionibus Alcantaræ *tit.* 11. *cap.* 10.

174 Clerici etiam sæculares, qui intra territoria Ordinum degunt, & hi, qui in eorum Ecclesijs Beneficia, aut Capellanias obtinent, potestati Visitatorum subiacent, qui tenentur inquirere, quo pacto illi suo muneri satisfaciant, Missarum obligationes adimpleant, cæteraque exequantur ad ipsos spectantia; quamuis Capellaniæ sint ex his, quæ iure sanguinis, aut aliter obtinentur; nam hoc ipso quòd in Ecclesijs Ordinum sint erectæ, Ordinibus subijciuntur, vt asseritur in Definitionibus Calatrauæ *tit.* 19. *cap.* 1. Et nos latè probabimus *infrà disquis.* 11.

175 Valent Visitatores eas pœnas corporales, & pecuniarias infligere, quæ in communi, vel in speciali designantur in Statutis, Definitionibus, & Instructionibus. In Ordinibus autem D. Iacobi, & Calatrauæ, cum Fratres Clerici in Visitatione comitentur Equites, possunt censuras infligere, quoties fuerit opus, nam his Fratribus Clericis competit, ex commissione Ordinum, potestas ferendi censuras, cuius potestatis sunt capaces; Indeque valent absolutionem sibi reseruare, & postmodùm absoluere, aut absolutionem alij committere.

176 In Ordine Alcantaræ Visitatores Equites absque Fratribus Clericis Visitationem peragunt, eosque dumtaxàt aduocare debent, vt tabernacula, & pyxides sacræ Eucharistiæ visitent. Hinc nequeunt ferre censuras, cum Clerici non sunt. Et sanè (salua tanti Ordinis dispositione, quæ in primis est probanda) videretur expediens, Equites simul, & Fratres Clericos esse Visitatores; sic enim vniformiter se haberent cum Ordinibus D. Iacobi, & Calatrauæ; deindè, cum merè laicus sit incapax potestatis ferendi censuras, ex Iure Ecclesiastico, vt cum pluribus tradit P. Gaspar Hurtado *de censur. disp.* 4. atque in Visitatione oporteat aliquãdo, armis spiritualibus censurarum vti, Fratres Clerici eas ferrent, & ex hoc capite non remaneret quasi manca, & inermis Visitatorum Equitum potestas; sicut Visitatores Episcoporum potestatem etiam promulgandi censuras habent, quasi carerent, vis plurima eis deficeret ad exequendum ea, quæ expedire iudicantur; &, cum Visitatores Ordinum eamdem, & ampliorem iurisdictionem, ac Visitatores Episcoporum, retineant, par esset, vt præcipua adeò facultate non destituerentur; deindè, cum tot Ecclesiæ ab ipsis visitentur, & ad id Fratres aduocari debeant, satius videretur eos comites in cæteris habere. Addo, ab Equitibus Visitatoribus decentiùs res Ecclesiasticas peragendas, & ea omnia, quæ ad statum Clericalem pertinent, si Frater Clericus eiusdem status Clericalis intersit, quod videtur ex terminis conspicuum; Et, cum ad Informationes peragendas, ad admittendos Equites, & Fratres in Ordinem, & etiam ad Professionem requiratur Frater Clericus, consentaneum valdè est Iuri, æquitati, & rationi, vt etiam Visitationi intersit, ac cum Equite noscat, an admissi, & Professi exequantur ea, quę vouerunt, & quę in admissione eis fuerunt iuncta; Atque etiam cum Fratres conferant collationem Commẽdarum Equitibus, ad eas visitandas, consonum est, vt assistant.

177 Hi Equites Visitatores præcepta Obedientiæ imponunt, cum res id exposcit. Etenim, iuxta dicta *suprà disquis.* 6. tum Senatus Regius Ordinum, tum Regulares ipsorum Ordinum ab eisdem, seu à Rege destinati, valent ea præcepta imponere; huius quippè potestatis non sunt incapaces, quamuis

uis Clerici non sint; Nec ad potestatem imponendi præcepta Obedientiæ requiritur Clericatus, vt patet in magno Magistro Ordinis S. Ioannis, & in Prælatis Ordinis Sancti Ioannis *de Dios*, qui Clerici non sunt, & eos posse imponere præcepta Sanctæ Obedientiæ, est euidens, cum nullus alius sit in eo Ordine Prælatus, aut Superior, qui ea imponat, & voueant omnes Obedientiam suis Prælatis, quod Votum inane esset, si Prælati non possent præcipere in virtute Obedientiæ, cum alias impossibile redderetur, illud Votum grauiter violari. Hæc doctrina fit clarior in sententia eorum, qui arbitrantur, Abbatissas posse præcipere suis Monialibus in virtute Obedientiæ; De quo *disquisit. 6. præcedenti.* Et olim Magistri Ordinum præcepta imponebant. Confirmatur, nam Paulus III. in Bulla, in qua dispensauit cum Calatrauensibus, & Alcantarensibus, vt nuptias possent contrahere, ait, Capitulis, & Ordinibus manere integram, & illęsam iurisdictionem omnẽ, qua priùs fungebantur. Sed antecedenter ad hanc dispensationem Capitula potiebantur iurisdictione Ecclesiastica; Ergo & post nuptias contractas ab Equitibus, ex quibus maiori ex parte Capitula, & Ordines conflantur, gaudent eadem iurisdictione; ac consequenter Visitatores, quamuis vxorati sint, possunt ea iurisdictione potiri. Nec id notũ erit, si attendatur, ex dispensatione Pontificia aliquando Virum vxoratum fuisse Episcopi Vicarium, aliaque huiusmodi videnda apud Paulum de Castro, Cardinalem Lugo, D.D. Ioannem de Solorzano, aliosque plures.

178 Sententia Visitatorum tendit illicò ad executionem, & ab hac solùm ad Senatum Regium valet appellari. Quare in Ordine Alcantarę, quamuis à sententia Prioris Alcantaræ, ratione Concordiæ, ad Episcopum Caurien sem appelletur, non verò à sententia Visitatoris Generalis, vt ostendit praxis, & consuetudo nullo litigio interrupta, vt superiùs iam præmonui.

179 Inquires, an possit à Capitulo Generali designari Frater Clericus solus in Visitatorem Generalem; vel in Ordine Alcantaræ possit in Capitulo addi Frater Equiti? Respondeo, in primis ab ipso Ordine, & Rege nostro supponi, id posse fieri, nam in sententia Concordiæ, quam ex delegatione Pontificia Rex tulit anno 1594. inter Episcopum, ac Ecclesiam Caurien sem, & Priorem de Alcantara, stabiliuit, ne Visitatores Generales Ordinis in certo territorio visitent Tabernacula Eucharistiæ, Olea sacra, & Fontem Baptismi; *Pero yendo Religioso de la Orden à dicha Visita por Visitador, pueda hazer lo susodicho.* Deindè censeo, posse Capitulum, iuxta facultatem, qua ex Bullis Pontificijs gaudet, immutare, & reuocare Definitiones, & Statuta antiqua, ac alia condere; quo posito, valebit de nouo Definitionem stabilire de designando Fratre Clerico in Visitatorem; Imo hoc ipso quòd illum designaret, cum supponatur in Capitulo notitia Definitionum, quæ de facto dantur, videretur, Capitulum velle illas immutare, & in actu exercito alias circa hoc stabilire. Sed consultius omnino esset, expressam Definitionem nouam statuere. Quin censerem, posse Regem nostrum in Capitulo particulari Visitatores Fratres addere Equitibus, qui in Ordine Alcantaræ sunt Visitatores generales; nam id non esset absolutè Definitionem aliquam reuocare (quod Capitulo Generali reseruatur) sed perficere, & quid velut omissum exequi, exigente id Ordinis vtilitate.

180 Visitatores designantur ad visitãdos ipsos Visitatores; non quidem quatenùs Visitatores sunt, sed quatenùs Equites Ordinis, & eo modo, quo cæteri Equites visitantur; nam, quatenùs Visitatores sunt, non subiacent Visitationi, nec residentiæ, nec accusationi, nec possunt à munere deponi. Potest tamen Capitulum, & Senatus Ordinum de eis cognoscere, eorumque actiones explorare, culpas punire, & cætera exequi, quæ respectu subditorum, habito respectu ad personas, & munera, possunt Ordo, & Prælati peragere; nec enim Visitatores iurisdictionem sui Ordinis subterfugiunt. Hinc posset delictum Visitatoris adeò excrescere, vt etiam suo munere posset priuari, vt ex terminis liquet.

181 Id annotauerim, arctissimè teneri Regem, Capitula, & Senatum Ordinum, ad inuigilandum visitationi Ordinum, & curandum, vt tempore statuto in Definitionibus Monasteria, Collegia, Ecclesiæ, territoria, & personæ

personæ visitentur; aliàs plura incommoda valent exoriri, & liberè quisque potest operari; vndè fit, vt disciplinæ Religiosę laxatio vires capiat in Communitatibus, & personis: bona Ordinis detrimentum sentiant, & plura alia nocumenta sentiantur. Quòd si vel non dentur Visitatores Generales, aut ęgritudine, senio, vel alio obstaculo prępediantur, tenetur Senatus Ordinum monere Regem nostrum, vt Visitatores particulares ad ea munera præstanda dęsignet.

182 Hi Visitatores particulares ea potestate funguntur, quam Rex illis in titulo, aut in Instrumento Facultatum, vel etiam in Instructione concesserit. Cum enim eos possit dęsignare, valet pariter dęsignare ad hæc, vel illa munia exercenda, & non alia. Communiter autem omnis ea potestas illis permittitur, quæ residet in Visitatoribus Generalibus respectu Communitatum, aut personarum, ad quas Visitatores illi speciales destinantur.

183 Quando in Curia Regiâ Equites trium Ordinum visitantur, deliguntur in Visitatores particulares Eques simul, & Frater Clericus. Extra Curiam verò, vt minuantur sumptus, dęsignatur vel solus Eques, vel solus Clericus Frater. Et quidem in Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit. 12. cap. 3. num. 45.* Rex cum Capitulo Generali præcipit Senatui Ordinum, vt quotannis mittat Equitem, vel Fratrẽ Clericum ad visitandum Collegium Salmantinum; summè namq; expedit, studia promoueri, & Collegas ad disciplinæ Regularis, & litterarum amorem excitari, vt indè exeuntes dignè Ordinis munera, ipsorum propria, exercẽāt, idoneiq; reddantur ad munia, quæ eis competunt. Oporteret autem (iuxta dicta *superiùs*) in Visitatorem particularem tum Monasteriorum, tùm Collegiorum, Fratrem Clericum ex dignioribus, potiùs quàm Equitem destinari. Etenim rectiùs potest dignoscere ea, quæ proprij Instituti sunt is, qui illud profitetur, quàm alius; nam, etsi eodem in Ordine Equites, & Fratres militent, ij tamen seueriorem disciplinam sectantur, & in pluribus vtrorumque vitæ norma dissidet. Sic etiam status Clericalis cultui indulgetur, dum ex eodem statu Clericus de illius cura sollicitatur. Indè in Ordine D. Iacobi Fratres Clerici quolibet triennio mittuntur ad visitanda Monasteria, & Collegia. Quam sedem sint habituri Visitatores in Monasterijs, & Collegijs, dum intersunt Actibus Communitatum, non decernitur in Statutis, & Definitionibus. In Ordine Cistercienſi post Abbatem primam sedem occupant; Quæ norma videtur congruens Visitatoribus Militaribus Calatrauæ, Alcantarę, Montesæ, & Christi; In aliquibus alijs Ordinibus non Militaribus Visitatores prędecedunt Superiores Monasteriorum, seu Domorum. Quare non alia regula fixa tradi potest, nisi quòd stetur consuetudini.

Quæstio 16. An possint esse Priores Monasteriorum, aut Rectores Collegiorum Militarium Regulares, qui habent Dignitates intra ipsos Ordines Equestres, siue Prioratus cum Animarum Cura? Et an ad Academias causa Studij se conferre?

184 INTRÀ Ordines Militares extant aliquæ Dignitates Regulares; v.g. in Ordine Calatrauæ, & Alcantaræ Sacrista maior Ordinis est Dignitas; quę correspondet Dignitati Thesaurarij in Almis Ecclesijs, & sic de similibus. Deindè plures sunt Prioratus, quibus Cura animarum incumbit. De vtriſque ergo quærim⁹; an qui vel Dignitates, vel Priores, seu Rectores, aut Parochi sunt alicuius Ecclesiæ, seu loci, possint eligi in Priores Monasteriorum ipsorum Ordinum, ita vt simul vtramque Dignitatem, vel Prioratum retineant? nam si anteriori Dignitati, ac Prioratui renuntient, disputationi non est locus, nec adest dubitandi ratio; Nec item, si Dignitas, Prioratus anterior, aut Beneficium Ecclesiasticum auferatur ab habente ipsum, per Magistrum, vel Administratorem Ordinis; quippe omnia Beneficia Ordinum Militarium, quantumuis collatiua sint, esse amouibilia, & in hoc

discriminari

discriminari ab alijs Beneficijs non Regularibus, *inferiùs* ostendemus, cum de Beneficijs agamus.

185 Sit prima conclusio. Habens Beneficium Curatum, seu Prioratum cum Animarum Cura, nequit simul esse Prior in Ordinibus D. Iacobi, & Alcantarę, nec Administrator in Ordine Calatrauæ Monasterij, aut Rector vllius Collegij Militaris, nisi in aliquo casu speciali *infrà* exponendo. Probatur, quia residentia vtrobique nequit dari, cum tamen residentia in Beneficijs Curam animarum habentibus sit de Iure diuino, vt exponitur in Tridentino *sess. 23. cap. 1. de reformat.* ibi *Cum præcepto diuino mandatum est omnibus, quibus animarum Cura commissa est.* Ex quibus, & sequentibus Concilij verbis, grauissimis sanè, ac strictissimis, omnes Authores post Tridentinum colligunt residentiam esse de iure diuino. Idem confirmatur ex eodem Tridentino *sess. 6. c. 2. de reformat.* ibi: *Episcopis inferiores quæuis Beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siuè Commendam obtinentes ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis, pro bono Ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & qualitate personarũ pensata, expediens videbitur, opportunis iuris remedijs residere cogantur; nulliq; priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis suffragentur.* Et quidem Parochos, ne residentię desint, nō posse esse Visitatores, nec Vicarios Generales, seu Officiales Episcoporum, nec aliorum Prælatorũ, tradunt Nicolaus Garcia *de Beneficijs, 3. part. cap. 2. ex num. 40.* referens Declarationes Cardinalium; Barbosa *in Collectan. ad Trident. sess. 23. de reformat. c. 1. & de potest. Episc. part. 3. alleg. 53. n. 86. & de officio Parochi, part. 1. cap. 8. n. 23.* Vbi adducit Bullas Pauli V. & Gregorij XV. id ipsum decernentes quoad Hispaniam.

186 Et quidem, vt ab ipso Tridentino, *ea sess. 23.* traditur, habentibus Curam animarum à Deo iniungitur, oues suas agnoscere, pro ijs sacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere: pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere; quæ omnia nequaquam ab ijs præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more eum deserunt. Quare, qui oues suas derelinquit, vt delicijs, commodis, aut temporali honore, seu vtilitate potiatur, audiat D. Hilarium *in Comment. sup. Matth. cap. 26.* asserentem; *Quòd si contuens longam Dei patientiam; quæ in profectum humanæ salutis extenditur, aduersus conseruos insolescat, & sæculimalis, vitijsque se tradat, præsentium tantùm curam in cultu ventris exercẽs, desperata die Dominus aduenier, eumque à bonis, quæ spoponderat, diuidet, portionemque eius cum hypocritis in pœnæ æternitate constituet, quia aduentum desperauerit; quia mandatis non obtemperauerit; quia præsentibus studuerit; quia vita gentium vixerit; quia desperatione iudicij commissam sibi familiam fame, siti, cædeque vexauerit.* Expende hæc vltima verba, vt indè cernas supplicium, quod imminet his, qui suas oues, & familiam commissam vexant, dum earum miserijs neutiquam inuigilando, nec eleemosynas, nec leua men elargiuntur.

187 Deindè *in cap. si quis translatus, 21. quæst. 2. & in Clement. ne in agro, §. sanè, 2. de statu Monachorum,* præcipitur, ne permittatur Monachis Beneficia obtinentibus in Monasterio versari. Rursùs *in cap cum singula, de præbend. lib. 6.* statuitur, ne vllus possit duos Prioratus, aut Beneficia regularia simul habere; ibi *Præsenti prohibemus edicto, ne aliqui Monachi, vel Religiosi, alijs pluribus Prioratibus, vel Ecclesijs Curam animarum habentibus, etiam si eadem Cura non per seipsos, sed per Presbyteros ad eorum præsentationem per Episcopos institutos, habeat, exerceri, absque Sedis Apostolicæ authoritate, præesse præsumant.* Quod accipiendum est etiam de Prioratibus, quibus non est annexa Cura animarum, vt notauit Glossa, ibi, *verbo Prioratus,* & Felinus, *in cap. causam, quæst. 13. num. 4. vers. 7.* Idque infertur, nam ea verba, *Curam animarum habentibus,* non cadunt supra vocem *Prioratibus,* sed supra vocem *Ecclesijs*; & sic stabilitum est *in Clement. 1. de Religios. domib.* ibi; *Ac nihilominùs in Prioratibus huiusmodi, & Ecclesijs, illud Bonifacij huiusmodi statutum, quod Religiosum quemcumque pluribus præesse prohibet Prioratibus, aut Ecclesijs Curam animarum habentibus (etiam si cura ipsa non per eum, sed per alium valeat exerceri) locum*

cum sibi censuimus vendicare, licèt etiam eiusmodi Prioratibus Cura non immineat suprà dicta. Hinc asserit Nicolaus Garcia *de Benefic. tom. 2. part. 11. cap. 5. num. 8.* ita esse incompatibiles duas Dignitates Regulares, vt qui altera gaudens, aliam acceptet, amittat primam; quæ illicò vacat.

188 Vnde sit secunda conclusio. Qui gaudet aliqua Dignitate Regulari intra Ordines Militares, non includente Curam animarum, potest eligi in Rectorem Collegij, non verò in Priorem Monasterij Militaris, nisi aliqua Definitio in ipso Ordine obstet, vt sit Rector. Hæc vltima pars suadetur: Nã Prioratus Monasterij Militaris est Dignitas Regularis cum iurisdictione quasi Episcopali; si vnum, vel alium excipias, sed nequeunt simul duę Dignitates Regulares obtineri, vt *nuper* ex Iure probabamus; ergo nequit in Priorem assumi, qui alia gaudet Dignitate Regulari, simul vtrumq; munus retinendo. Confirmatur; quia absolutè prohibitum est in Iure, duas Dignitates nancisci; & incompatibile esse, decernitur *in cap. multa, cap. referente, cap. præterea, de præbendis, & Dignitatibus*, in Tridentino *sess. 7. de reformat. cap. 4. & sess. 24. de reformat. cap. 17.* Docet id latè P. Azor *tom. 2. institut. mor. lib. 6. cap. 10.* Cęterùm Sacrista maior in Ordine Calatrauæ potest esse Administrator Monasterij; nam hic non est Dignitas intra Ordinem, nec in Capitulo Generali sedem habet.

189 Prima pars assertionis à contrario probatur. Etenim esse Rectorem Collegij Militaris non est Dignitas Regularis, nec talis iudicatur, nec correspondet alicui Dignitati in Almis Ecclesijs; habet namque se Rector, sicut Superior localis cuiusuis Monasterij non Militaris, qui, etsi iurisdictionem habeat in subditos domesticos, non tamen propterea Dignitas censetur, eo rigore, & sensu, quo Iura, & Tridentinum loquuntur. Ex hoc autem dumtaxàt capite poterat probari incompatibilitas Dignitatis, & Rectoratus, cum aliud caput non appareat, si quidem supponimus, eam Dignitatem non exigere alicubi residentiam personalem; nam, si illam exigat, nequibunt illa duo coniungi ob rationes pro prima assertione allatas, quæ proportione seruata, aptantur eiusmodi euentui. Dixi in conclusione, *nisi aliqua Definitio in Ordine obstet.* Nam Sacrista maior aliquibus functionibus debet interesse tum in Capitulis Generalibus, tum in Monasterijs, quæ incompatibiles videntur cum residentia in Collegijs, nisi per Vicarium Collegia regantur, aut illæ functiones in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantarę omnino omittantur, quod in commodis est obnoxium. Videantur Definitiones, verbo *Sacristan mayor.* Ob rationem nuper allatam circa Collegia, constat etiam, eum, qui est Dignitas intra Ordinem absque Cura animarum, posse esse simul Priorem Monasterij, quando hic Prioratus non est Dignitas iuxta Iuris requisita, nec iurisdictione quasi Episcopali in territorio gaudet; tunc enim non coniungentur in vnum duæ Dignitates, quæ sola coniunctio poterat esse obstaculo.

190 Sed contra assertiones positas arguat aliquis primò: non semel fuisse electos in Priores Cœnobiorum aliquos, qui Prioratibus Ordinum fruebantur, hisque retentis, suum munus exercuisse, quod neutiquam fuisset permissum, si ea munera, seu Dignitates licitè coniungi non possent. Respondeo, vel concurrisse aliquam ex causis designatis à Tridentino, & à Doctoribus, ratione quarum potest quis à residentia excusari; vel non plenam aduertentiam fuisse appositam ad incompatibilitatem eorum Prioratuum. Etenim non rectè fuissent operati, nisi exindè excusarentur. Vnde, si Statutum, aut Definitio præciperet, aut permitteret, Parochos ad Officia Ordinis, aut Monasterij assumi, ita vt à suis Beneficijs forent absentes, contraria esset Iuri, & sacris Canonibus, contra quos Ordines non habent potestatem condendi Statuta, aut Definitiones, vt in ipsis Bullis Pontificijs in fauorem Ordinum expeditis cauetur.

191 Nec illi actus poterunt consuetudinem inducere; quia, vt est apud Authores constans, nequit consuetudo præscribi contra id, quod est de iure diuino, qualis est residentia in Prioratibus Curam animarum habentibus. Deindè, etsi residentia esset de Iure positiuo, consuetudo non potuisset induci; nam, vt consuetudo inducatur quę vim legis habeat, debet esse rationabilis; *cap. cum tanto, de consuetud. cap. erit*

autem

autem, distinct. 4. aliàs esset corruptela. Tunc autem dicitur consuetudo rationabilis, quando participat proprium finem Iuris; finis autem Iuris Canonici est fœlicitas animæ; finis verò Iuris Ciuilis est bonum publicum; quòd si finis non sit rationabilis, nec consuetudo erit talis, vt tradit Panormitanus *in cap. fin. de consuetud.* At in non residendo in loco Beneficij nequit esse finis rationabilis fœlicitatis animæ, aut boni publici, vnde nec præscribi in eo consuetudo potest. Nam, quòd aliquando bonum publicum animarum possit interuenire in absentia, solùm suadet, tunc dari causam excusantem, à residentia; sed non ideò legem obligantem ad residendum per consuetudinem abrogari.

192 Rursùs, vt consuetudo præscribatur, debent actus bona fide continuari, iuxta Regulam, *possessor, de regul. iuris, lib. 6.* In præsenti autem non extitit ea bona fides continuata; cum sæpè de hoc dubio fuerit controuersum, cautum, & consultum. Anno 1603. cũ destinatus fuisset in Priorem Conuentꝰ de Alcantara Fr. Lupus Suarez de Trejo Parochus Sanctæ Mariæ de las Brozas, Capitulum Generale tunc congregatum commisit cuidam Viro graui eiusdem Ordinis, vt sedulò inquireret, an teneretur ille Beneficium Parochiale relinquere, vt de eo fieret ad Regem consultatio in Priorem Conuentus. Anno 1641. à Regio Ordinum Senatu deputatus fuit in Rectorem Collegij Alcantarensis Salmantini Fr. Ferdinandus Gallego Parochus Oppidi de la Zarza, sed sub ea conditione, vt ei Beneficio renuntiaret, quod sanè præstitit. D. Franciscum Merino de Castro, cum Monasterium S. Maci elegisset eum in Vicarium Generalem Prouinciæ Legionensis, Senatus Ordinum noluit confirmare, quia Parochus erat. Anno 1656. Don Ioannes Diaz de Chaues Rector Collegij Iacobæi Salmantini non valuit in munere permanere, eo quòd fuit electus Prior Oppidi de Villar de Donas cum animarum Cura. Don Fr. Ioannes de Robles Rocha, Vir doctus, & in praxi Ordinum Militarium apprimè versatus, noluit acceptare Beneficium Oppidi de Cilleros, quod ei conferebatur, eo quòd in illo non posset residere, ratione muneris, quod in Conuentu de Alcantara exercebat. Don Didacus de Neyra cum esset Prior, & Parochus de Santibañez, in Rectorem Collegij Alcantarensis Salmãtini fuit electus, quin ipse id ambiret; Rem consuluit cum doctissimis Salmanticensibus, & cum eum à residentia non excusarent, Senatum Regium admonuit, &, illo annuente, ad suas oues bonus pastor redijt, illudque munus dimisit. Similes alios speciales euentus possem in medium proferre. Salmanticæ pluriès is casus inquisitus est à Viris doctioribus, qui à nostra assertione semper steterunt. Non ergo potest probari bona fides continuata in actibus oppositis, ita vt inducta sit consuetudo.

193 Limitaui primam conclusionem asserens, in aliquo casu posse coniungi cum Prioratu Monasterij, aut Rectoratu Beneficium cum animarum Cura. Etenim, si Monasterium, aut Collegium specialiter indigeat Prælato dotibus præclaro, ætate maturo, ac industria sollerti, nec inueniatur aliquis, nisi Beneficium Curatũ habens, eo quòd omnes, qui id munus gerere possunt, Beneficia habeant, cæteri verò ætate, aut alijs requisitis non sint omnino præditi, tunc sanè Tridentino non videtur resisti, cum necessitas, aut vtilitas Ecclesiæ, seu Ordinis ad id cogat. Ita sanè præstitum est anno 1656. à Senatu Regio Ordinum, ac à Rege nostro, dum in Priorem Monasterij Alcantaræ constitutus est Don Ludouicus Velazquez de Zuñiga, Prior de Zalamea, hoc Prioratu retento; Vir quidem valdè benemeritus; Quod sanè Senatus accuratè perpendit; cum tamen eo ipso tempore coegerit Don Alfonsum Montano relinquere Vicariam de Martos, vt Administrator Monasterij de Calatraua designaretur.

194 Argues tamen; Beneficium Parochiale confertur in titulum, Prioratus verò in Commendam, si quidem perpetuus non est, sed triennalis, sicut & Prioratus Collegiorum Militarium; Non autem videtur incompatibile, altero potiri Beficio quoad proprietatem, & in titulum; altero verò ad tempus in Commendam.

165 Respondeo, Prioratus Militarium Conuentuum exigere residentiam in ipsis; Qui autem habet Beneficium, aut Dignitatem, in qua residentia exigitur, licèt eam habeat in Commendam,

Commendam, tenetur ibi reſidere, ac conſequenter nequit reſidere Prior Conuentus in loco Beneficij; quare abeſſe debet ab vno, vel alio loco, cum tamen in vno, & alio reſidere teneatur, & ideò non valet vtrumque retinere, ſiuè in titulum ſit alterum, ſiuè in Commendam: vt conſtat ex verbis Tridentini ſuprà allatis; *Beneficia Eccleſiaſtica perſonalem reſidentiam de iure, ſiuè conſuetudine exigentia, in titulum, ſiuè Commendam obtinentes, &c.*

196 Hinc in Extrauaganti *Execrabilis, de præbend. inter Communes*, rigidè prohibetur, ne quis recipiat duas Dignitates, Officia, aut Beneficia Curam animarum habentia; ac corruptela vocatur, quidquid in contrarium fuerit peractum. Et quis non videat, triennium, quo Prioratus Conuentus durat, eſſe tempus notabile, vt quis poſſit à ſuo Beneficio abeſſe, oues ſuas deſerere, & aſsiſtere alibi, vbi pariter reſidere tenetur? Cum tamen Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 2. de refor.* ſolùm duos menſes abſentiæ in anno Parochis concedat, & id ex graui cauſa, & cum licentia Epiſcopi inſcriptis; & priuet fructibus Beneficij eos, qui aliter abſunt. Quòd ſi non habeat quis Beneficium Parochiale, ſed Dignitatem Regularem, huic annexa ſunt munera, & functiones aut in Capitulis exercendæ, aut in ipſis Monaſterijs, quibus nequit ſatisfacere, ſi Prior ſit Monaſterij.

197 Vltima quæſtionis pars in titulo præfixa latè fuit diſcuſſa à Metom. de Iure Academico, *lib. 2. quæſt. 24. & lib. 3. quæſt. 20.* Quibus locis aſſerui, vnam ex cauſis à reſidentia excuſantibus eſſe litterarum ſtudia, & poſſe virtute Bullæ Eugenij IV. vulgò *la Eugeniana*, quoslibet accedere ad Salmantinam Academiam, cauſa ſtudiorum, excuſariq; à reſidentia Dignitates, Canonicos, ac Parochos, & facere fructus ſuos, dum idoneum Vicarium ſui loco deſignent. Tradidi *ibidem*, quid liceat circa id, independenter à Bulla Eugeniana, attento Iure communi, & Tridentino. Quæ omnia aptanda ſunt Regularibus Militiarum, ſi poſt obtentum Beneficium, ad Salmantinam Academiam, vel ad aliam aduentent, vt ſtudijs incumbant, diſcendo, aut publicè docendo. Videnda ſunt dicta *locis relatis*, ne eadem repetantur. Cæterùm cauſæ aliæ excuſantes à reſidentia recenſentur à Barboſa *in Collectan. ad cap. 1. Tridentini, ſuprà allatum.*

Quæſtio 17. An Rectores Collegiorum Militarium poſsint Cenſuras, & Præcepta Obedientiæ ſubditis Religioſis imponere? Vbi de eorum iuriſdictione.

198 DESIGNAT Rex noſter, ſeu eius nomine Senatus Regius Ordinum Militarium, Viros, qui Collegijs Salmantinis Militaribus præſint; ac in Inſtrumento deſignationis ſtrictè præcipit Religioſis pro tempore commorantibus in eis Collegijs, necnon Familiaribus, vt eis obediant, eorumque iuſsis obtemperent; prærogatiuis omnibus ſeruatis, quę muneri Rectorali annectuntur. Id ipſum cauetur in Statutis, & Definitionibus ipſorum Ordinum, in quibus iniũgitur Rectoribus cura, & vigilantia in gubernandis ſubditis, & eorum honeſtate, ac moribus componendis, vt qua decet, virtute præfulgeant. Eadem facultate potiuntur Rectores Collegij S. Ioannis Hieroſolymitani, à magno Magiſtro, & ex Ordinis Conſtitutionibus dimanante.

199 His poſitis, cenſeo, indubitabile eſſe, poſſe ex ſe, niſi iuriſdictio ab Ordine limitetur, Rectores Collegiorum Militarium cenſuras ferre, ac Præcepta Obedientię imponere ſuis ſubditis Regularibus, quoties recta ratio gubernationis, & cauſa iuſta id expoſcat. Sic cenſuere de hoc dubio conſulti Salmanticæ anno 1628. circa Rectorem Collegij Alcantarenſis Fr. Baſilius Poncius, Doctor Balboa, & ex Sacro Prædicatorum Ordine Fr. Bernardinus de Ayala, Fr. Gabriel de la Pila, Illuſtriſs. Dom. Fr. Felix de Guzman, Epiſcopus poſtmodùm de Origuela; & ex noſtra Societate Ieſu P. Ludouicus de Roa, P. Barnabas de Matute, ac P. Hurtado de Mendoza; quorum omniũ ſubſcriptiones vidi, & apud me habui.

200 Suadetur aſſertum. Rectores huiuſmodi ſunt verè, propriè, & ſtrictè Prælati Regulares; ſed

Prælati

Prelati Regulares possunt erga suos subditos ferre censuras, & præcepta Obedientiæ imponere; ergo idemmet valent hi Rectores præstare. Consequentia est legitima. Minor certa, & apud omnes Authores constans. Videatur inter alios P. Reginaldus *lib. 9. sect. 6. n. 123.* Maior fit manifesta ex sequentibus.

201 Etenim Collegæ Militares sunt propriè, & strictè Religiosi, & alicui Prælato immediatè subiacent; non quidem Senatui Regio Ordinum, qui immediatè eos non gubernat, nec de singulorum vitæ honestis moribus curat, nec de profectu spirituali in statu Religioso promouendo. Non item Prioribus Cœnobiorum Militarium (exceptis Fratribus S. Iacobi, de quibus *infrà* dicemus;) nam Priores, postquam è Cœnobijs exeuntes illi ad Collegia transeunt, nullam erga illos iurisdictionem exercere valent, nisi quoad litteras dimissorias ad Ordines suscipiendos illis præstandas, & approbationem impertiendam ad Confessiones suscipiendas; Quod ad Priores spectat, ratione dignitatis quasi Episcopalis, qua funguntur, & potestatis sibi traditæ, postquam in ea munera designantur. Restat ergo, vt immediatè Collegæ Rectoribus subiaceant, dum in Communitatibus Collegiorum commorantur; sicut subiacent Prioribus, dum in Cœnobijs existunt; & sicut Regulares Ordinum non Militarium suis Prelatis subduntur. Vnde, cum prefati Priores, & cæteri Prelati Regulares valeāt censuras, & Præcepta imponere, itidem valebūt Rectores.

202 Roboratur. Quippè omnis gubernatio temporalis, & spiritualis Collegiorum Militarium penes Rectores versatur, nec alius adest, cui id munus incumbat; quod apertè conuincitur ex verbis, quibus Rex noster ea Rectorum munia præstat; & ex Constitutionibus ipsorum Ordinum, in quib⁹ valdè commendatur Rectoribus, vt zelo, & vigilantia polleant, ac sollicitè conentur subditos in virtute, & honestate continere, vt à vitæ religiosæ tramite non deuient. Ex alio verò capite, cum ipsi Collegæ sint strictè Religiosi, ac in Communitate degant, non solū politicè, & æconomicè regi debēt, sicuti in alijs Collegijs Togati à Rectoribus gubernantur, quin in eis sit iurisdictio ex se erga Togatos, vt probaui *tom. de Iure Academico, lib. 2. à num. 213.* sed etiam in spiritualibus sunt regendi, vt Vota sua perfectè adimpleant; Ordinum Statuta exequantur: normam regularis disciplinæ teneant, ac profectus in virtutibus faciant; Quæ omnia exigunt Prælatum immediatum, propriè talem, vt sedulò inuigilet animabus subditorum.

203 Regimen autem Religiosorum exigit iurisdictionem ad ferendum censuras, & Præcepta, quæ sunt arma spiritualia, quibus Institutum Regulare munitur, ac damna imminentia propulsantur; eisque deficientibus, non esset vis, neque authoritas in Prælatis, vt possent subditos in officio continere; Ea enim est aliquando humana fragilitas, vt, nisi metu Præceptorum, aut censurarum quandoque coerceatur, facilè dilabatur in culpas, & simplici mandato non obtemperet. Imò aliquando ea est materiæ grauitas, ac vtilitas, vt opus sit censuris, vel Præceptis, quò longiùs à violatione sint subditi. Hinc in omnibus ferè sacris Ordinibus censuræ, aut Præcepta extant imposita circa materias grauiores, vt absque offensione, & maiori cum ædificatione disciplina Regularis sarta tecta seruetur; Ac in Prælatis datur iurisdictio, vt pro re nata, prudenti consilio, censuras proferant, ac Præcepta.

204 Quod certè magis, aut æquè necessarium est in Rectoribus prædictis; nam ex vno capite Collegæ sunt strictè Religiosi; ex alio verò ipsa Collegia in pluribus instar Collegiorum sæcularium se habent, tum in cæremonijs, tum in politico regimine; liberiùsque possunt ipsi Religiosi se gerere tum domi, tum foris, quàm si in suis Monasterijs degerent, & quàm alij Religiosi nō Militares se gerere valent. Vt ergo Religiosæ obseruantiæ non officiat ea similitudo sæcularium Collegiorum, illaque expeditior libertas, hæcque stare possint simul cum regularis Instituti disciplina, & norma, opus est authoritate coercitiua, quæ pro rerum opportunitate exerceatur; aliàs omnia se habebunt non aliter, ac in sæcularibus Collegijs, quorum Rectores habent potestatem infligendi pœnas Togatis, & reprehendendi illos, si ab obseruatione

Statutorum

Statutorum deficiant. Aliquid ergo amplius indulgendum est Rectoribus Militaribus, vt non solùm authoritate æconomica, verùm & regulari, Prælatorumque propria, subditos moderentur. Cæterùm, cum Rectores absunt, potiuntur Vice-Rectores eadem iurisdictione, quia in eorum locum succedunt, ipsorumque gerunt vices. Poterunt autem, ob hanc ipsam rationem, Rectores limitare eis potestatem; sicut in alijs Religionibus in simili casu contingit.

205 Ex his sequitur, posse Rectores Militares circa suos subditos eamdem potestatem exercere, proportione seruata, quam possunt circa suos cæteri Prælati locales Ordinum non Militarium; nempè circa absolutionem à peccatis, & censuris: irritationem votorum; facultatem ad vtendum rebus, easque accipiendum, & donandum, ne voto Paupertatis derogetur, aliaque huiusmodi; dummodò non sint aliqua priuilegia specialia, quibus alij Prælati respectu subditorum vtantur, quæ concessa non sint Prælatis Militaribus, seu ab eis non participentur; cum sanè communicent omnia priuilegia Religionum, iuxta *alibi* tradita, nisi expressè Pontifex participationem neget. Cæterùm ea, quæ iure communi competunt Prælatis Regularibus, ea etiam Militarium Ordinum Prælatis conueniunt.

206 Cum quo stat, non esse adeò seuerè gubernandos subditos Militares, ac gubernantur cæteri Religiosi. Etenim sicut inter ipsa Instituta Regularium diuersitas intercedit, aliaque alijs sunt austeriora in victu, vestitu, clausura, & vitæ norma, atque etiam inter se differunt in fine immediato, ad quem ordinantur; alia quidem, vt propriè animarum saluti, & proximorum bono incumbant; alia, vt vitam contemplatiuam sectentur; alia, vt Captiuos redimant; alia, vt ægrotis medeantur, & sic de cæteris; Ita etiam Ordines Militares à reliquis discriminantur tum in fine immediato, tum in disciplinæ, ac vitæ norma, & hæc quidem non adeò rigida est, ac norma aliarum Religionum. Hinc ita regendi sunt subditi, vt suo Instituto satisfaciant, suumque munus adimpleant, nec aliud est superaddendum; sicut in cæteris Religionibus contingit. Ac profectò in singulis potest virtutum perfectio obtineri, & sanctimoniæ specimen præstari, si iuxta proprias Regulas, & Constitutiones vnusquisque operetur, easque obseruet exactè. Inde quod aliquibus Religiosis non licet, eos absque vlla offensionis, aut scandali labe decet; Quare plura licent Religiosis Militiarum, quæ neutiquam licere valent cæteris non Militaribus, vt est omnibus manifestum. Regendi igitur sunt iuxta proprium Institutum; nec Prælati sua iurisdictione sunt vsuri, vt onera imponant ab eo aliena, aut rigidiùs cum illis se habeant, quàm exigit is vitæ tenor, quem profitentur. Non tamen permittant, eos sui proprij status strictè Religiosi obliuisci, vt plus modestiæ deferant, quã nimis vrbano luxui, & fastui.

207 Ex dictis etiam sequitur, in Rectoribus prædictis iurisdictionem dari, vt possint de delictis suorum subditorum cognoscere iudicialiter, absque strepitu, & sententias proferre; id enim, iure communi, licèt cæteris Prælatis Regularibus. Quod etiam exprimitur in Constitutionibus ipsorum Ordinum Militarium. Sic in Definitionibus Ordinis de Alcantara, *titul. 12. numer. 28. pagin. 128.* asseritur; *Item, que el dicho Rector tenga autoridad, y le doy licencia, y cometo, que auiendo algun exceso en la dicha casa por los Religiosos, y Familiares della, los pueda prender, y castigar dentro del dicho Colegio, y para ello aya, y le sean dadas prisiones. Y quando la culpa fuere digna de embiarle al Conuento, dè noticia al señor Maestre, Capitulo, ò Consejo, para que se prouea, lo que conuenga sobre ello.* Sermo autem est de Rectore Collegij Salmanticensis. Vbi *cap. 3. fol. 122.* iniungitur Rectori ingens, & sollicita cura circa subditos.

208 Vbi obseruo primò, Regem nostrum, iuxta Bullam Adriani Sexti, designare Rectorem, qui iurisdictionem exerceat erga Religiosos Ecclesiasticos, eamque a Pontifice dimanare. Quare, cum asserit Rex, se præbere licentiam ad puniendum, non exercet, nec præstat iurisdictionem Ecclesiasticam, sed iuxta sibi commissam facultatem designat Rectorem, qui ea fungatur; Idque in verbis præfatis significatur.

209 Obseruo secundò, ex dicta

cta clausula colligi manifestè, quòd *suprà* prænotauimus, nempè Collegas Militares Alcantarenses non esse subditos Prioris, sed Rectoris; indeque si delictum sit graue, non est remittendum Priori, sed Magistro, Senatui, aut Capitulo, vt decernant, quid sit præstandum. Idem est de Calatrauensibus. Nec probari potest, non dari iurisdictionem in Rectoribus, ex eo, quòd ipsis præcipitur, vt delicta grauiora deferant præfatis. Etenim id omnibus Religionibus est commune, vt delicta grauia Religiosorum deferantur ad Prouinciales, Visitatores, Generales, Definitorium, aut Capitulum; vt sic maturiùs decernatur de pœna, hancque merentes absque tergiuersatione sustineant; maximè cum sæpè expediat, delinquentem ab vno in aliud Monasterium transferri, quod authoritate Prælati localis nequit præstari. Attamen Rector prædictus informationem delicti suscipere valebit, etiam cum illud est deferendum Magistro, Senatui, vel Capitulo.

210 Quòd autem Rectores cum plena iurisdictione designentur à Rege, qui est perpetuus Magister, seu Administrator Magistratuum Ordinum Militarium nostri Regni, constat ex Instrumento, seu Schedula ab ipso, vel eius nomine à Regio Senatu Ordinum illis concesso, in qua hæc verba communiter continentur; *Por tanto confiando en la suficiencia, idoneidad, meritos, y buenas costumbre de Vos N. por la presente os nombro por Rector del dicho Colegio, y mando, que residais en el por tiempo de tres años contados desde el dia de la data desta mi Prouision en adelante, y que los Colegiales, que son, ò fueren del dicho Colegio, Familiares, seruidores, y otras personas, que en el residen, os ayan, y tengan, honren, y obedezcan por tal Rector, y hagan, y cumplan, lo que por Vos les fuere mandado, y hagan guardar todas las honras, gracias, mercedes, franquezas, libertades, y essempciones, prerogatiuas, preeminencias, è immunidades, que por razon de ser tal Rector de dicho Colegio debeis auer, y gozar.* Iam ergo omnia, quæ ratione iurisdictionis aliis Prælatis Regularibus congruunt, communia sunt Rectoribus Collegiorum Militarium; nec de eis à nobis est agendum, qui propria, & specialia differimus, illaque passim sunt obuia. Ea verò, quæ in hac quæstione stabilimus, robur maius mutuantur ex his, quæ *suprà disqui. sit. sexta, quæstion. vltim.* circa id ipsum libauimus.

211 Aduerto tamen, in Ordine Sancti Iacobi, ex Statutis specialibus limitatam fuisse potestatem Rectori Collegij Salmantini; postmodùm verò, vt constat ex ipsis Statutis, *titul. 20. fol. 189.* iniunctum esse Prioribus de Veles, Legionensi, & Hispalensi, vt Rectori commitant potestatem imponendi præcepta, & censuras, & aliquas pœnitentias *ibi* designatas; dum tamen in causis grauioribus Rector informationem à se factam remittat Priori Domus, cuius est filius delinquens, vt ab illo pœna decernatur. Et quidem Priores Sancti Iacobi habent se, vt Prouinciales in alijs Ordinibus, qui, licèt subditi habeant Prælatos immediatos, adhuc ipsi remanent Superiores mediati, & possunt limitare, aut extendere Prælatis immediatis potestatem iuxta circunstantias occurrentes, & Religionis Statuta. Secùs contingit in Administratore Calatrauæ, & Priore Alcantaræ; quorum desinunt esse subditi hi, qui in Collegijs degunt, atque adeò eorum Rectores non accipiunt à Prioribus potestatem, nec potest hæc ab illis limitari, aut extendi; vt constat ex Definitionibus Alcantarę, *titul. 12. num. 28. & titul. 41. cap. 3.* In Ordine Calatrauæ id statutum est in Capitulo anni 1652. nam ante illud Administrator Monasterij Sacri de Calatraua retinebat apud se potestatem erga Collegas, & eam delegabat Rectoribus quoad Censuras, Præcepta, & designationem Confessariorum.

[?]

QVÆST.

Quæst. 18. De Subprioribus Monasteriorum Militarium, & eorum potestate.

§. 1. Aliqua exponuntur. Vbi plura de potestate Priorum.

212 SVBPRIORES instituti sunt, vt Priores in regiminis subditorũ onere adiuuent, & ex proprio munere cura domesticæ gubernationis, & obseruantiæ eis incumbit. In Monasterijs Iacobæis eliguntur Subpriores à Prioribus, & à Capitulis, ac à Rege nostro confirmantur; sicut etiam Magistri Nouitiorum. A Rege tamen eliguntur Subpriores Monasteriorum Calatrauę, & Alcantaræ. Cæterùm in Collegijs Salmantinis, vltra Rectores, non est alius Superior; Si verò ipsi absint, ad eos spectat designare Vice-Rectores; Quòd si è viuis decedant, aut Munus abdicauerint, & Successor à Rege non sit designatus, antiquior è Collegio munus Vice-Rectoris obit; in Collegio autem Iacobæo antiquior ex illo Monasterio, ad quod tunc temporis attinet Rectoratus; quippè vno triennio ad Monasterium de Veles, alio ad Monasterium Sãcti Marci Legionensis spectat, & Collegæ ex vtroque Monasterio, & ex Hispalensi in Collegio studijs incumbunt. Subpriori Militari aptabimus ea, quæ in cõmuni solent tradi de Priore, qui supra se habet Abbatẽ, vel de Subpriore Claustrali, qui habet Priorem. Etenim eadẽ est de vtriusque ratio, ferè quoad omnia.

213 Subprior ratione sui officij propriam, & ordinariam habet potestatem circa regimen domesticum, quæ non est appellanda iurisdictio, cum sit solùm potestas æconomica Sic Tamburinus *de iure Abbatum, tom. 2. disp. 1. quæst. 4 n. 4.* Et, cum Prior potestate, & iurisdictione gaudeat ordinaria, potest eã Subpriori delegare, dũ non sit in his, quę dignitatẽ personalẽ concernũt; Et indè Subprior gaudebit iurisdictione delegata circa ea, ad quæ sibi commissa fuerit; Nec enim se habet, vt Vicarius Generalis Episcopi, nec vt Delegatus Supremi Principis ordinaria iurisdictione gaudens; sed datur Priori in adiutorium domesticæ gubernationis; ex se verò ratione sui muneris nulla iurisdictione potitur. Ita Pater Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 6. cap. 7. num. 17. & tom. 4. lib. 2. cap. 2. num. 2.* Et communis. Etenim ex Iure Vicario Generali conceditur, vt vnum cum Episcopo Tribunal constituat, & Proprætori cum Prætore; Ex Iure autem nihil eiusmodi Subpriori conceditur, atque adeò nec ex munere, nec aliundè ei iurisdictio prouenit. Quare, nisi ei delegetur iurisdictio, nequit excommunicare, nec absoluere, nec præcepta Sanctæ Obedientiæ imponere, nec alium actum exercere iurisdictionis; nec est Prælatus propriè, cũ Prælatura supponat iurisdictionem; Vnde priuilegia concessa Prælatis ad eum non extenduntur. Sic Pater Pellizarius *in manual. Reg. tom. 2. tractat. 8. cap. 2. n 48.*

214 Fit etiam indè, non posse Subpriorem esse Iudicem Conseruatorem, seu Delegatum Sedis Apostolicæ, quia non est Prælatus, nec in Ecclesiastica Dignitate constitutus. Ita P. Thom. Sanchez *tom. 2. in Decal. lib. 6. cap. 13. n. 25.* Nec potest eligere Confessarium, potiùs quàm cæteri Religiosi subditi, vt contra Pasqualigum docet Diana *part. 6. tractat. 8. res. 15.* & communis. Potest quidẽ Subprior subditis imperare, corrigere, & punire eis pœnis, quas mos Religionis ab illo infligi permittit, & Prior, cui subiacet, concedit; cum ab eius potestate, Subprioris potestas dependeat. Quod satis aperte colligitur *ex capit. cum ad Monasterium, de statu Monach. & ex leg. 6. titul. 7. partit 1.* Non autem ita pendet à Priore, vt hi possit ei prohibere, ne gerat munia sui officij; id enim esset, impedire ei propriũ munus, quod à Prælatis maioribus est collatum, quorum legibus, & ordinationibus nequit Prior contraire, iuxta *cap. cum inferior, de maiorit. & obedien.* Subditi autem tenentur ex vi Voti obedientiæ parere Subpriori, & peccabunt grauiter non obediendo, si materia sit grauis, his concurrentibus requisitis, quæ afferam *disq. 14.* de Monialibus respectu Abbatissarum. Attamen cum potestas Subprioris sit circa spiritualium curam, indeq; spiritualis, & à subditis debeatur ei obedientia, si hæc non adimpleatur in re graui, peccabitur contra virtutẽ Religionis, non contra quartum Decalogi præceptũ, vt voluit Caramuel *in reg. S. Benedicti ex n. 739.*

215 Licèt potestas in Subpriore sit dominatiua, est tamen limitata, & in ordine ad domesticam gubernationem, ad quam non est opus potestate irritandi vota, siquidem partialiter, & minùs principaliter ad eum pertinet ea dominatiua potestas, quæ ad Priorem perfectè spectat, ideòq; nec ipse, nec item Magister nouitiorum, possunt vota subditorum irritare. Vel dicito cum P. Thom. Sanch. *in decal. lib. 4. cap. 33. num. 16.* ad ius præcipiendi intra limites domestici reginiminis sufficere potestatem æconomicam, atque adeò dominatiuam non esse in Subpriore.

216 Illegitimus nequit esse Subprior; namsæpè vices Prioris gerit; & præterea Subprioratus æquiparatur Personatui, qui est præcedentia, seu præeminentia absq; iurisdictione; illegitimi autem nequeunt, nisi dispensetur cum illis, obtinere Prælaturas, nec Personatus iuxta *cap. 1. & cap. fin. de filijs Presbyter.* Mortuo Priore, non expirat potestas Subprioris Militaris, nam eam habet ex munere, vt ait Pater Molina *de iustit. tractat. 5. disput. 10. num. fin.* Nec Prior eum ab officio amouere potest, quia ab eius electione non pependit, in Monasterijs Calatrauæ, & Alcantaræ, sed à Rege; in Iacobeis autem à Capitulo Monasteriorum, & à Rege; Et, cum nequeat ei impedire exercitia proprij muneris, multò minùs valebit munus ipsum ab eo tollere.

217 Absente, seu deficiente Priore, Subprior iurisdictione ordinaria gaudet. Etenim tunc Statuta, & Definitiones eum designant in Superiorem; is autem est ordinarius iudex, qui ab ipsa lege constituitur. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. Reg. quæst. 38. art. 1.* & ex pluribus Authoribus probat P. Quintanaduenas *tom. 1. singul. in appendic. tr. 7. dub. 4. num. 4.* Neque obstat, Subpriorem tunc gerere vices Prioris; Namnō gerit vices ab eo sibi delegatas; sed ratione officij facit ipsum id, quod Prior erat effecturus; & in hoc solùm sensu dicitur, gerere vices illius. Itaq; quoties Statutum præcipit, Subpriorem præfici Monasterio, cum Prior abest, aut vacat, vel è vita cedit, (quamuis designatio in particulari pēderet à Priore) iurisdictio ab Statuto, Iure, & lege prouenit; attenditur enim principalis nominatio, seu nuncupatio, quæ tunc à Iure fit. Hinc Vice-Rectores, deficientibus Rectoribus in Collegijs Salmātinis, iurisdictione ordinaria potiuntur. Consequenter tunc Subprior est propriè Prælatus Monasterij. Ita Glosia *in Extrauaganti, execrabilis, de præbendis, verbo, Prioratus.* Syluester *verbo, Prælatus, num. 2.* & alij.

218 Fit indè, Subpriorem, deficiente Priore, gaudere erga subditos Monasterij iurisdictione quasi Episcopali, cum sit tunc propriè Prælatus Regularis; Prælati autem Regulares erga subditos Religiosos iurisdictione quasi Episcopali gaudent, vt docent Basilius Legionensis *de matrimon. lib. 8. cap. 4. num. 11.* P. Suarez, Thomas Sanchez, & alij, *ex cap. Abbates, de priuileg. lib. 6.* Dicitur autem *quasi* Episcopalis, quia non se extendit ad ea, ad quæ potestas Ordinis, & consecratio Episcoporum necessaria est. Attamen non æquè in omnibus Religionibus exercitium eius iurisdictionis Prælatis localibus permittitur, sed limitari solet, quod etiam in Subprioribus Militaribus contingit, vt constabit ex dicendis. Et illi quidem in præfatis Monasterijs Militiarum Sedem Prioralem numquam occupant, ea enim Priorum personis est reseruata, veluti sedes Episcopalis reseruatur Episcopis in Choro Ecclesiarum, quamuis absint illi, aut detur Sedes vacans. Nec Subpriori puluinar ante pedes apponitur, vt Priori, nec alia huiusmodi. Quod idem dicendum est, etiam si Subprior exerceat iurisdictionen ordinariā in territorio, ratione absentiæ, aut vacantis, Prioris.

219 Fit præterea, Subpriorem, deficiente Priore, habere potestatem directiuam, & coercitiuam, posseq; punire subditorum culpas, vt Prior poterat; infligere Censuras; imponere præcepta obedientiæ; administrare bona Monasterij, & alia eiusmodi peragere; nam, qui munus exercet ex Iure, potest exequi omnia, quę ad rectam administrationem iniuncti sibi muneris requiruntur, iuxta *cap. præterea 5. de offic. & potest. iudic. delegat. leg. 2. ff. de iurisdiction. omnium iudic.* Scio, teste Llamas *1. part. method. capit. 14.* in Ordine Cistercienſi, absente, aut deficiente Abbate, ablatam esse Vicario potestatem ferendi Censuras; Verùm hæc restrictio non trāsit ad alios Ordines etiam ex Instituto Cistercienſes,

sis, dum in illis non apponatur; sicut aliç restrictiones, limitationes, & ordinationes nõ transeũt ad illos. Sic licèt in Ordine Cistercienſi reſeruẽtur Superiori casus, non intelliguntur ideò reſeruati in Ordinibus Calatrauç, Alcantaræ, Monteſç, & aliorum, qui tamen Cistercienſes ſunt; Vnuſquiſque enim ſpecialibus regitur ordinationibus, quæ conducunt ad propriam obſeruantiam.

220 Fit rursùs, Subpriorem, deficiente Priore, poſſe cum ſubditis diſpenſare in his, quæ poterat Prior, circa vota, irregularitates, Eccleſiaſtica præcepta, obſeruantias regulares, & pœnas à Religione taxatas; hæc enim omnia ad iuriſdictionem ſpiritualem quaſi Epiſcopalem Prælatorum Regularium ſpectãt, vt fert communis Authorum ſententia. Quare poteſt Vota ſubditorum ex poteſtate dominatiua irritare, vt tradunt P. Azor 1. *p. Inſtit. mor. lib.* 11. *c.* 1. Sayrus, P. Thom. Sanchez, Suarez, Villalobos, & alij; quamuis ſubditus emiſiſſet votũ de licentia Prioris; nam tunc Subprior ſuccedit in locum eius, qui licentiã conceſsit; & Prior non potuit adimere poteſtatẽ à ſucceſſore, ſi eam habeat à lege, cum par in parem nõ habeat imperium, iuxta vulgata Iuris principia. Cæterùm in omnibus irregularitatibus diſpenſare poteſt Subprior, in quibus poſſunt Prælati Regulares, & Priores, quatenùs tales, ex priuilegijs conceſsis Ordini Cistercienſi, & alijs Ordinibus, quæ participantur à Militaribus.

221 Irregularitates autem, in quibus diſpẽſare hi valent, ſunt; Ea, quç contrahitur ex homicidio voluntario, vel caſuali, occultis, quæ in foro contentioſo conuinci nequeunt; Ita Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regul. quæſt.* 24. *ar.* 12. Cordoua *in addit. ad Compend. verbo, Diſpenſatio*, §. 24. Nec reſtringendum eſt, cum Rodriguez, hoc priuilegium de diſpenſatione ad Ordines, non ad Prælaturas; non enim eſt ratio ad eam reſtrictionem, cum in priuilegio non contineatur, & conceſſa facultate abſolutè diſpenſandi in irregularitate, amplè debet ad omnes effectus intelligi conceſſa, dum non ſit fundamentum oppoſitũ. Hanc facultatem conceſsit Martinus V. Benedictino Priori Valliſoletano, (eo quippè tempore non præerat Abbas, ſed Prior ei Monaſterio.)

222 Amplius priuilegium conceſsit Paulus III. Benedictinis Valliſoletanis, de quo Portel *in dub. Regul. verbo, diſpenſare, in addit.* aſſerens, per communicationem competere id priuilegium Prælatis aliarum Religionum; Nempè priuilegium diſpenſandi ſuper quacumque irregularitate, nulla prorsùs excepta, & abſq; limitatione quòd ſit publica, vel occulta, vel quòd procedat ex delicto, aut aliundè; & non ſolùm erga ſubditos Religioſos, ſed erga quoſcumque in Oppidulis, ſeu Grangijs (vt vocant) ſibi ſubiectis commorantes, Monaſterioq; inſeruientes. Vnde etiã, ait Portel, poſſe Prælatos diſpenſare in irregularitate cõtracta ex bigamia; & practicè verã hanc opinionem eſſe, aſſerit Diana 4. *p. tr.* 2. *reſ.* 63. quamuis oppoſita ei tutior, & mẽti Pontificum conformior videatur, cũ iuxta ſtylum Curiæ ſemper excipiatur irregularitas ex bigamia.

223 Hinc, quamuis Prælatis Regularibꝰ erga ſubditos Religioſos nõ liceat diſpenſare in irregularitatibꝰ ex delicto occulto prouenientibus ex vi Tridentini *ſeſſ.* 24. *de refor. c.* 6. concedentis eam facultatem (niſi in caſu homicidij voluntarij) Epiſcopis reſpectu ſubditorum; eoquòd ſatis ibi exponatur, ſolis Epiſcopis in ſua diœceſi id concedi, & Prælati regulares, præcisè quà tales, diœceſim non habeant, in qua iuriſdictionem exerceant; Quam doctrinam contra Emanuelem Rodriguez tradunt Pater Thomas Sanchez *in Decalog. lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 7. Suarez, & alij; Attamen ex vi priuilegij Benedictini, quod ampliùs ſe extendit, Priores Militares poſſunt cum ſubditis Regularibus Monaſterij tum in prędictis irregularitatibus, tum in alijs diſpenſare; & præterea Subpriores, Prioribus deficientibus, quia re vera tunc veri Prælati ſunt, iuriſdictione ordinaria gaudentes, in locum illorum erga ſubditos Monaſterij ſuccedentes, & ſolo nomine ab eis diuerſi. Cum autem Pontifex priuilegium Prioribus conceſsit, eo nomine ſolùm ſignificauit illos, qui communiter Monaſteria cum ordinaria iuriſdictione regunt. Quare id priuilegium participatur ab alijs Prælatis Regularibus, quamuis non nuncupentur Priores.

224 Diſpẽſatio autem in præceptis Eccleſiaſticis ex cauſa cõpetit Epiſcopo reſpectu ſubditorũ; cum paſsim occurre

re soleant euentus exigentes eiusmodi dispensationem. Religiosi autem exempti sunt ab Episcopis, nec valent passim, & pro euentibus subitis adire Pontificem; vnde non satis consultum esset eorum regimini, si ea potestas in Prælatis proprijs non daretur. Ea ergo potestas est in Subpriore Militari, deficiente Priore. Sic P. Thom. Sanchez loquens in generali, *tom. 2. Consil. moral. lib. 5. cap. 1. dub. 5. num. 20.* A fortiori dispensare valent in obseruantijs Regularibus tunc Subpriores; ita Glossa *in cap. fin. 20. quæst. vlt. & in cap. Carmen, de consecrat. dist. 5.* Quod tamen intelligo de obseruantijs, quæ ad essentialia status non attinēt, sed de his, quæ frequenter occurrunt, quales sunt circa ieiunia, orationes, pœnitentias, & similes. Iusta autem causa semper requiritur ad dispensationem, & de causis, quę iustæ sunt censendæ, tractat Lezana *tom. 1. cap. 7. num. 29.* Consequens etiam est, vt possint relaxare pœnas ob defectus, seu culpas, ex taxatione Statutorum debitas, dūmodò non sit reseruata relaxatio eiusmodi pœnarum, nec cedat in alterius præiudicium, tunc enim reseruata est censenda; v. g. si sit pœna pecuniaria applicanda Hospitali, aut alijs Monasterijs, vel Collegijs indigentibus. Nequeunt autem relaxari pœnæ impositæ ab alio Superiore, vel æquali, vel inæquali, ne contemnatur Superiorum authoritas, vt colligitur ex Tridētino *sess. 14. de reform. cap. 1.* & ex Declaratione Cardinalium adducta à Barbosa *in Collectan. ad eum locum.* Poterunt tamen relaxare pœnas, noua existente relaxationis causa; Et absque hac limitatione posse, tuetur Ioannes Martinez de Prado *in qq. Theologic. Moral. cap. 4. quæst. 4. §. 4.*

225 Licentiam, aut dispensationem negatam à Priore, eo deficiente, potest Subprior concedere, quia per negationem non abstulit potestatem cōcedendi ipsam ab altero potente concedere; nec ea negatio habet se per modum sententiæ condemnatoriæ, quæ prolata ab vno nequit ab alio æquali reuocari; quia sententia obligationem adimpletionis inducit; negatio verò nullam affert obligationem. Ita Lezana *in qq. Regul. p. 3. verbo, dispensare, num. 2.* Quin si aliquam licentiam potest Subprior concedere ex munere, etiam præsente Priore, & ea à Priore negetur, posse adhuc à Subpriore concedi, quia non ideò ligata, aut minuta est inferioris potestas, docet in simili Portel *in dub. Regular. verbo, Dispensare, num. 18.*

§. 2. *Exponuntur alia dubia circa Subpriores Militares. Vbi etiam de Prioribus.*

226 LICENTIÆ, aut dispensationes cōcessæ à Priore, aut, eo deficiente, seu eo absente, aut defuncto, indultæ à Subpriore, non expirant morte illius, nec eius Officio absoluto, si indefinitè, & absque limitatione temporis concedātur, quia est gratia facta, & in se perfecta, & veluti quædam donatio, quæ per mortem donantis non expirat; iuxta *cap. si cui nulla, de præbend. lib. 6. cap. si nuper gratia, 9. de offic. iud. deleg. eodem lib.* Docent cum communi Bonacina *de legib. disp. 1. quæst. 3. punct. 8. n. 19.* P. Layman *lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 18.* Si autem concedatur licentia, aut dispensatio, ad beneplacitum, aut arbitrium concedentis, etsi variæ aliæ formulæ apponantur, quid dicendum sit, vide apud Me *tom. in Bull. Cruciat. disput. 22. cap. 3. num. 59.* Vbi locutus sum de variis formulis approbandi Confessarios, quæ omnino hic aptantur. Poterunt autem Successores reuocare eas licentias, aut dispensationes, si ita expedire iudicauerint, vt docet Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regular. quæst. 17. art. 11.* & praxis id ostendit.

227 Prior, & Subprior possunt secum dispensare in his, quæ cum alijs possunt, & eos actus exequi, ad quos valent licentiam concedere; alias essent peioris conditionis, quàm subditi, maximè cum ad hęc non requiratur distinctio personarum, vt requiritur inter dantem, & accipientem; & indè nequit sibi quis conferre Beneficium. Videatur Basilius Legionensis *de matrim. lib. 8. cap. 4. num. 12.* Expedientius tamen est, alieno iudicio uare, & Superiorem committere vices alteri, vt cū eo dispenset. Sic aduertit P. Thomas Sanchez *lib. 8. de matrim. disp. 3. num. 6.* Si Prior, aut Subprior secū dispensent,

& dis-

& dispensatio non sit executioni mandata, potest mandari, finito officio; nam per dispensationem absoluitur à legis obligatione, quę posteà non reuiuiscit. Non verò possunt, finito officio, vti licentijs, quibus priùs poterant; nec, dū officio gaudent, possunt sibi concedere licentias, quibus posteà vtantur; nam, dum sunt Prælati, non operantur ex licentia, hæc enim distinctionem personarum requirit; sed operantur tanquā domini suarum actionum, in quibus nō est necessaria licentia Prælati Monasterij, nec datur prohibitio alterius Superioris, vt sic operentur; At finito officio, si in Monasterio subditi permaneāt, non operantur tanquam domini actionum; ergo licentia indigent Superiorum; ipsi verò non fuerunt Superiores à seipsis distincti, vnde eam licentiam à nullo petitam, & concessam habent. Consule P. Suarium *tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 7.

228 Hinc pro praxi, vt adnotat Cardinalis Lugo *de pœnitent. disput.* 19. *sect.* 2. *ex num.* 41. si Superior accepit dono vestes, aut libros, posteà ad vtendum illis non indigebit noua licentia. Si verò expendebat antea nummos, v. g. vnum aureum singulis mensibus, non poterit posteà absque licentia expendere; nam eam licentiam non potest sibi tribuere, neque licentiam ad absoluendum post finitum officium, aut similes. An autem debeat durare causa dispensationi executioni non mandatę, vt possit executioni mandari, contentio grauis est inter Authores, & probabilis vtraque sententia. Consulatur P. Granado *in* 1. 2. *tract.* 3. *part.* 3. *disp.* 12. *sect.* 4.

229 Subprior, deficiente Priore, potest absoluere subditos Regulares à censuris, & peccatis, à quibus Prior poterat, ob rationem sæpè libatā; & delegare suam iurisdictionem alij, vt absoluat, cum iurisdictio ordinaria sit delegabilis. Inter Militares nullum est peccatum Superiori Regulari reseruatum; at, si esset, valeret in euentu posito Subprior absoluere, & eligere Confessarium, qui ipsum absolueret. De quo latè egi *tom in Bullam Cruciat. disp.* 24. *cap.* 11. Ibi etiam *ex cap.* 1. ostendi, posse Prælatos Regulares reseruare casus contentos in Breui Clementis VIII. Hinc posset Subprior eos reseruare, dūmodò absentia Prioris esset notabilis; nec enim hi casus frequenter accidunt, sed mora temporis requiritur, vt contingant; quod notauit Tamburinus *de iure Abbat. tom.* 2. *disp.* 13. *quæsito.* 8. *n.* 3. Nec enim ad breue tempus ea potest expedire reseruatio.

230 Præter sedem, quam Subpriores Militares non occupant, & præter alia, quæ Priorum sunt personalissima, cæteris prærogatiuis, & indultis, quibus Priores, gaudent. Ita Peyrinis *volum.* 1. *tom.* 2. *de Prælat. quæst.* 1. *c.* 4. *§.* 4. *num.* 74. Tamburinus, Azor, & alij. Attamen iniuria inflicta Subprioribus non esset adeò grauis, ac inflicta Prioribus, nam iniuria non solùm ledit iurisdictionem, sed personam, quę dignior est ob varias circunstantias; maximèq; hi Priores, qui territorium cum iurisdictione quasi Episcopali habent.

231 An possint Subpriores conferre subditis litteras dimissorias ad Ordines suscipiendos, deficiente Priori, *suprà ex num.* 81. discussimus. Cæterùm, absente, aut deficiente Priore [idem dic, deficiente Administratore Monasterij Calatrauę in omnibus casibus huius quæstionis] Subprior potest esse Iudex Conseruator, & Delegatus Sedis Apostolicæ. Etenim tunc ordinaria iurisdictione fungitur, indeq; est constitutus in Ecclesiastica Dignitate, eo modo, quo *disq.* 2. *quæst.* 4. *§* 2. asseruimus Prælatos Regulares in ea esse constitutos, ac posse Conseruatores eligi; non enim sumitur Ecclesiastica Dignitas quoad hoc, prout significat Ecclesiasticum Beneficium, aut Munus; sed, prout importat administrationem, seu officium cum iurisdictione; & sic sumitur *in cap.* 1. 2. *& vlt. de offic. & potestat. Iudic. deleg. lib.* 6 Indè Farinacius *in praxi crimin. lib.* 2. *tit.* 6. *quæst.* 60. *n.* 546. ait, Priorem Religiosum venire sub nomine Prælatorum, quia & Prælatus dicitur, & Dignitatem habet. Hęc opinio de Subpriore Conseruatore pariter debet defendi ab his, qui tuentur, Prælatos Regulares posse esse Conseruatores, nempe P. Azor, Thom. Sanchez, Filiucius, Rodriguez, & alij; Et interminis de Subprioribus eam tradit Ioannes de S. Sacramento *de Priore claustrali, part.* 3. *ex num.* 269. *& ex num.* 304. & latè illam exornat.

232 Potest vlteriùs Subprior, deficiente

deficiente Priore, benedicere quæuis Ornamenta sacrâ. Probatur ex priuilegio concesso ab Innocentio VIII. Cistercien sibus Congregationis S. Iustinę anno 1487. alllato à P. Pellizzario *in Manual. Regular. tom. 2. tract. 8. n. 108.* (quo gaudent Militares Ordines, modo sæpè dicto,) in quo indulgetur Prioribus dictę Congregationis, & Vicarijs in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscumque Monasterij, posse benedicere corporalia, vestimenta, cæteraque Ornamenta Ecclesiastica ad cultum diuinum pertinentia, tam sui Monasterij, quàm etiam vndecumque sint. Prætereà in priuilegio concesso Minoritis à Leone X. quod affertur in supplemento Minorum *concess. 55.* indulgetur Prelatis pro necessitate, & vsu suorum Monasteriorum facultas ad benedicendum Ecclesias, Capellas, Oratoria, & Cæmeteria, & consequenter ad reconciliandum ipsas Ecclesias pollutas. Qua facultate gaudebunt Subpriores, cum Prelati sunt, deficientibus Prioribus. Hinc etiam Rectores Militarium Collegiorum possunt benedicere Ornamenta ad cultum diuinum necessaria; cum sint verè, & propriè Superiores locales, iurisdictione erga suos subditos gaudentes.

233 Contra adhuc asserta opponitur graue argumentum; nempè sequi ex dictis, absente Prelato, duos dari Prelatos iurisdictione ordinaria gaudentes; & Subpriores tunc non subdi Prioribus, sed esse eis æquales. Vtramque sequelam admittit Ioannes de S. Sacramento *vbi suprà ex num. 327. & ex num. 359.* Quod tamen durum videtur, & est contra praxim secunda sequela, nam Prelati absentes vtuntur iurisdictione erga suas Domos, & præcipiunt Vicarijs, & alijs, quidquid eis expedire cernitur. Ex qua praxi in sacris Religionibus satis frequenti, & à tot Viris doctissimis annuentibus confirmata, deducitur, negandam non esse Prælato absenti iurisdictionem ordinariã; quod etiam constat, nam si sex mensibus v. g. Prælatus absit à Monasterio, vel Collegio, etiam ob causas Religionis, non supplentur illi alij sex menses vltra triẽnium gubernationis, sed, finito triennio, Successor eligitur, etiam si electio in Capitulo Ordinis non fiat; ergo, quia illis sex mensibus absentiæ Prælatus etiam fuit, iurisdictione ordinaria gaudens.

234 Quare, cum tot sint aliundè, tamque graues Athores asserentes Subpriores à lege designatos in absentia Priorum esse proprie Prælatos, & gaudere iurisdictione ordinaria, sanè non est censendum absurdum (quod hi Authores concedere tenentur) duos Prælatos tunc per accidens dari iurisdictione ordinaria in Monasterio gaudentes; attamen cum aliqua subordinatione vnius ad alium; non quia iurisdictio à Prioribus delegetur, cum ea, iuxta dicta, à lege proueniat, & quoad subditos par sit, ac potestas, & iurisdictio Priorum; sed quia adhuc tunc Subpriores subiacent Prioribus, & hi eis, & ceteris subditis possunt præcipere; non tamen tollere à Subprioribus iurisdictionem, qua gaudent, cum ea à lege, non à Prioribus, dimanet. Et, sicut Generales, Prouinciales, & Prælati locales iurisdictione ordinaria singuli potiũtur cũ subordinatione vnius ad alium, sic respectiuè suo modo contingit inter Subpriores, & Priores absentes; ac hi solùm per accidens dicentur Prælati mediati, quia alij mediant subditi ipsis, nempè Subpriores, qui potestatem, ac iurisdictionem ordinariam tunc habent æqualem ei, qua ipsi Priores gaudent; eo excepto, quòd Priores habent sibi subiectos eosdem Subpriores. Et ego quidem non inuenio absurdum, aut inconueniens (præcisè ex ratione iurisdictionis ordinariæ) in eo, quòd Rex, v. g. designaret duos Iudices Ordinarios in aliquo oppido, ita vt respectu incolarum æqualem iurisdictionem haberent, vnus tamen esset Superior alio, & Iudex ordinarius respectu ipsius. Quod in præsenti euenit, in accidentali euentu Priorum absentium, quòd scilicèt à lege duo designantur Prælati cum subordinatione vnius ad alium; nam id necessarium fuit ad rectum regimen; tum designari à lege Vicarium Prioris ad causas occurrentes, absentiæ, mortis, & vacantis cum sufficienti iurisdictione ad gubernandum Monasterium; tum ipsum Priorem, si absens sit, non priuari sua iurisdictione, absentiæ tempore, nec eam esse in suspenso.

235 Aliter contingit in Religionibus, in quibus Prælatus Regularis designat Subpriorem, aut Vicarium, &

Statuta

Statuta non deſignant poteſtatem illi, nec iniungunt, quòd abſente, aut deficiente Prælato ipſe in locum eius ſuccedat; Tunc enim Subprior, aut Vicarius delegatam à Prælato accipit iuriſdictionem, cum parat ille abſentiam, & ab eo poteſt iuriſdictio iuxta placitum limitari, ſuſpendi, reuocari; nec licent Subpriori, niſi quæ ex delegatione ſibi conceduntur. Quare tunc non eſt Prælatus, cum iuriſdictione ordinaria careat, nec competunt illi ea, quę *ſuperiùs* ratione iuriſdictionis ordinariæ competere Subprioribus, affirmauimus.

236 Attamen credam, in omnibus ſacris Religionibus cautum eſſe, quis, titulo Vicarij, ſuccedat in regimen Monaſterij, aut Domus, deficiente Prælato; aliter non omnino neceſsitatibus occurrentibus fuiſſet conſultũ. Nam demus, Prelatum repentina morte obire; quid de gubernatione Monaſterij fiat? Opus ſanè eſt, vt à lege, Regula, aut Statutis dimanet alicui iuriſdictio ordinaria ad gubernandum Monaſterium; aliter, dum Prelatus eligitur, (in cuius electione poteſt, & non infrequenter ſolet notabilis intercedere mora) non erit in Monaſterio, qui poſsit præcepta imponere, cenſuras infligere, à reſeruatis abſoluere, contractus celebrare, & alia ſimilia exequi, ſine quib⁹ nequit ſtare obſeruantia regularis, & regimen ſubditorum. In Monaſterijs ergo Militaribus deſignati ſunt à Regula, & Statutis Subpriores; ſicut ergo hi in euentu mortis Priorum gaudent, iuxta omnes, iuriſdictione ordinaria, (cum tunc à nullo Superiore eis delegetur) ita etiam illa fruuntur in caſu abſentiæ Priorum; ſi quidem eodem modo deſignati ſunt Subpriores in Vicarios à lege, ad omnes euentus, in quibus Priores in Monaſterio non dentur, ſiuè per mortem, ſiuè per abſentiam, aut per Sedem vacantem. Et quamuis in Collegijs Salmantinis Calatrauæ, & Alcantaræ non ſit deſignatus, qui ſuccedat, in abſentia Rectoris, dum hic eſt abſens, tamen per eius obitum antiquior ſuccedit ex conſuetudine, Ordine annuente; & etiam, cum abeſt, Ordo velut deſignat, & iuriſdictionem ordinariam ei confert, quem Rector deputauerit.

237 Ea omnia, quę diximus de Subprioribus, qui à lege Vicarij deſignantur, etiam competunt his, qui à Prælatis ſupremis, vt putà Generalib⁹, deputati ſunt. Etenim ſupponimus, Prælatos ſupremos ex munere ſuo poſſe Ordinarios Superiores, ſeu habentes iuriſdictionem ordinariam creare, vt colligitur ex *cap. à Iudicibus, 2. quæſt. 6.* niſi coarctata ſit aliundè eorum poteſtas; cum ergo poſsint ordinariam iuriſdictionẽ communicare, & in caſu mortis, abſentię, aut vacantis Priorum, eam communicent ad vniuerſitatem cauſarum, cenſentur Subpriores conſtituti ab illis Ordinarij, non delegati; & in dubio, an conferens iuriſdictionem concedat ordinariam, aut delegatam, iudicandum eſt concedere ordinariam; Ita P. Molina *de iuſt. tom. 6. tract. 5. diſput. 14. num. 13.* cum alijs. Et hinc etiam Subpriores Militares in prædictis caſibus iuriſdictione ordinaria gaudent, cum à Rege, qui eſt quaſi Generalis Ordinum Militarium, & potens deſignare eos, per quos iuriſdictio ſpiritualis ordinaria exerceatur, deſignantur, aut confirmantur, vt diximus *num 212.*

238 Inquiris, quantum temporis abeſſe debeat Prior à Monaſterio, vt Subprior exerceat Prelaturam? Loquẽdo in communi, ac præſcindendo ab Statutis ſpecialibus, & conſuetudine Religionum, quæ poſſunt deſignare tempus abſentiæ, ſicut deſignant Subpriorem in Vicarium; (In Ordinibus autem Militaribus nõ eſt prefixum tempus, ideoque ſtandum eſt diſpoſitioni communi) variæ opiniones circumferuntur. Sanè non dicitur abeſſe, qui breui eſt reuerſurus, iuxta *leg. diuortium 3. ff. de diuort. leg. poſtliminij. §. captiuus, leg. nihil, ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ.* Vnde generaliter ſumpta regula tradita à Diana *3. part. tract. 2. de dub. Regul. reſ. 28.* quòd ſufficit, abeſſe Priorem, & non eſſe reuerſurum eodem die, non videtur ſuſtinenda; nam poteſt hora quinta poſt meridiem exire è Monaſterio extra oppidum, & redire hora quinta matutina, quod ſpatium eſt valdè breue, & non intra eumdem diem; Niſi Dianam exponamus, de die viginti quatuor horarum enumerando ab hora, in qua Prelatus exit, vſque ad horam, in qua redit, quæ diei acceptio non eſt inuſitata; Et ſic expoſitus accedit veritati, idq; tempus viginti quatuor horarum abſentiæ ſufficere, tenent P. Pellizzarius *vbi ſu-*

prà

prà tract. 8. cap. 2. n. 50. Lezana tom. 2. cap. 3. n. 41. Naldus, Peyrinus, Miranda, & alij. Et quidem, cum tempus absentię non sit à Iure prefixum, standūque sit arbitrio Viri docti, ac prudentis, tutò horum Athorum, qui docti, & prudentes sunt, arbitrio, & iudicio stabitur.

239 Mortuo, aut amoto Priore, non cedit suo munere Subprior, quin tunc iurisdictione ordinaria incipit gaudere, vtpotè à legę, & à supremo Prælato ad similes euentus ei concessa. Quod diuersimodè contingit in Vicario Episcopi; nam cum idem Tribunal cum Episcopo constituat, & indiuisibili cum eo iurisdictione gaudeat, eo mortuo, vel amoto, cedit suo officio Vicarius, cuius iurisdictio pendet à iurisdictione Episcopi, eique accessoriè adiungitur.

240 Obiter tamen nota, finito triennio Priorum Militarium, qui iurisdictione quasi Episcopali, & territorio gaudent, Vicarium Generalem non cedere suo officio, donec alius assignetur; nam eius iurisdictio manutenetur à Rege nostro, cuius est designare, aut confirmare eum, per quem exercenda est. Etenim territorium, aut diœcesis nequeunt absq; Iudicibus Ordinarijs esse, indeque Sede vacante Capitulum Ecclesiæ Cathedralis in id munus succedit; Quare, Priorum vacante Sede, aliquis debet designari, qui iurisdictionem ordinariam exerceat; aliter territoria destituta Iudicibus nequibūt gubernari, neque in officio, & disciplina Ecclesiastica contineri; Rex ergo, donec alium cum nouo Priore designet, aut confirmet, eumdem Vicarium Generalem precedentis Prioris cum iurisdictione ordinaria conseruat. Potest tamen anticipatò alium designare; quod si non præstet, censendus est conseruare eumdem. In Capitulo Generali Ordinis de Alcantara coacto anno 1652. prestita fuit iurisdictio ordinaria in territorio Subpriori, aut Præsidenti Monasterij de Alcantara, quoties vacet Prioratus, aut Prior moriatur, seu absit à territorio, (nam, dum in territorio est, non abest; nec indigetur alio habente iurisdictionē ordinariam) Præsidens autem idem prestat, quod Subprior, deficiente Priore, eiq; competunt dicta adhuc de Subpriore. Præsidens verò est antiquior Monasterij, cum Prior, & Subprior desunt; vel cum Prioratus vacat, potest quis à Rege nomine Præsidentis designari ad breue tempus.

Quæstio 19. De Vicarijs Generalibus, & de Visitatoribus Priorū Militarium iurisdictione quasi Episcopali pro foro externo gaudentium.

241 QVIDQVID de Vicarijs Generalibus, & Visitatoribꝰ Episcoporum statuitur, his ipsis à Prioribus Militaribus deputatis est aptandum, si quidem in proprijs territorijs eadem iurisdictione potiuntur. Scripserunt de illis inter alios, Bertachius, & Sbrocius *in tract. de Vicar. Episcop.* Rebuffus *in praxi, sub eodem titul.* Tuschus *litt. 1. ex concl. 180.* Zerola *in praxi Episcop. verbo, Vicarius*; Nicolaus Garcia *de benefic. 5. part. cap. 8.* Barbosa *in Pastorali, 3. part. alleg. 54.* Don Ioannes de Solorzano *tom. 2. de Iure Indiar. lib. 3. cap. 8. & in Politica Indiar. lib. 4. c. 8.* Et Authores communiter *ad tit. de officio Ordinarij, & de offic. Vicar.* Quare in præsenti rem hanc latissimam summis velut labris libabimus, ne quidquā relinquamus intactum, estò non prorsꝰ nostri Instituti speciale, cum cæteris Vicarijs, & Visitatoribus sit commune. Vicarius alius est generalis: alius foraneus. Ille ad omnes causas deputatur, vnumque cum Episcopo, aut Priore constituit Tribunal, vnde non datur ab eo appellatio ad Episcopum, seu Priorem. Foraneus verò constituitur in aliquibus territorijs diœcesum ad aliquas causas, non ad omnes, ab eoque datur appellatio ad Episcopum, cum quo non constituit idem Tribunal. Potest autem delinquentes incarcerare, quamuis causæ eorum sint eiusmodi, vt de eis nequeat cognoscere; nempè vt ad Episcopum eos remittat.

242 Si Prior Militaris angusto territorio potiatur, & per se ipsum valeat negotia expedire, non tenetur designare Vicarium generalem; vt de Episcopis tradunt Boerius *quæst. 347. n. 6. p. 2.* Puteus *lib. 2. ex decis. 43.* Lancellotus

cellotus *lib. 1. instit. Iuris Canonic. tit. de offic. Vicar. verbo, non potest.* Tunc enim, cessante necessitate, finis Vicarij constituendi cessat. Secùs erit, si per se ipsum ad regimen territorij nequeat attẽdere, & onera sibi imminentia subire, cum teneatur apponere media ad satisfaciendum muneri sibi commisso. Ita Glossa 4. *in cap. petijsti, 7. quæst. 1. & in cap. 2. ne Prælati vices suas, &c.* Abbas *in cap. quoniam, de offic. Ordin.* Puteus *vbi suprà, num. 2.* Nauarrus *consil. 4. de offic. Ordinar.* Mosconius *de maiest. Eccles. lib. 1. cap. 10.* Quaranta *verbo, Archiepiscopi authoritas, fol. 75.* Et plures alij tradentes, Archiepiscopum posse constituere Vicarium generalem Episcopo, qui fuerit negligens in illo constituendo.

243 Prior Militaris potest constituere (vt communiter præstatur, nec aliter fieri valet in Vicario Generali Prioris Legionensis; & Senatus Ordinum potest compellere alios Priores, vt Clericos Fratres constituant) in Vicarium suum Clericum Fratrem sui Ordinis. Etenim, licèt controuertatur, an Vicariorum munus possint Religiosi obtinere, & Mendicantes non posse, sit communis sententia videnda apud Rebuffum *tit. de Vicar. num. 31.* tamen ex vno capite, alios Religiosos non Mendicantes, de sui Prælati licentia, & præcipuè Canonicos Regulares, posse Vicarios Generales constitui, docent plures apud Barbosam *in Collectan. ad cap. 1. de filijs presbyter.* Rebuffus *vbi nuper, n. 30.* Guido Pap. *decis. 563.* Sbrocius *tract. de Vicar. Episcop. lib. 1. quæst. 38.* Segura Daualos *in direct. Iud. Eccles. 1. part. cap. 12. num. 7.* Doctores communiter *in c. 1. cap. generaliter, cap. præsentium, 16. q. 1. & in Clementina 2. de rescript.* Glossa *in cap. si quis, distinct. 58.* Estò id in Hispania rarò, aut nunquã contingat, ne Religiosi intra Claustra victuri negotijs illaqueentur. Videndus P. Thom. Sanchez *in summ. lib. 6. cap. 13. ex num. 88.* Cæterùm extat Decisio Congregationis Episcoporum, prohibens Episcopis ne per Regularem munus Vicarij exerceri permittant; Eam affert Aldanus *in Compend. Canonic. resol. lib. 1. tit. 83. num. 12.* & Barbosa *in summ. Apostolic. decis. verbo, Vicarius Generalis Episcopi, n. 1.* Ex alio autem capite territoria Ordinum sunt destinata Militaribus, qui Priores, Parochi, & Rectores sunt; nec est ratio, cur, cum ea munera obeant, nequeant munus Vicariorum gerere, si quidem iuxta proprium Institutum ad regendas Ecclesias destinantur; quare in hoc nulla potest esse controuersia; nec contra eos militant, si quæ rationes contra id munus alijs Religiosis conferendum excogitantur; Nec Decisio allata quidquã circa Priores Militares decernit. Indè Clerici Fratres Militares etiam Episcoporum possunt esse Vicarij Generales (vt solent esse) sicut possunt esse Senatores Regij, Quæsitores Sacræ Fidei, & alia Munera similia exercere, quæ non possunt alij Religiosi; nam, iuxta sæpè dicta, in his neutiquam eis assimilãtur, sed vt Clerici sæculares, quoad hæc, censentur, nisi quòd licentia Ordinis expressa, vel tacita expectatur.

244 Vicarius Generalis Prioris debet esse saltem prima tonsura initiatus, vt constans est. An verò debeat esse Sacris initiatus, non semel vidi controuersum, adhuc in hac Diœcesi Salmantina, paucis ab hinc annis; Nam Clemens VIII. expediuit Bullam, in qua præcepit, omnes Prælatos debere esse constitutos in Sacris, & aliàs eorum electionem fore nullam. Hanc Bullam non fuisse acceptatam, nec publicatam in Hispania, ostendit D.D. Ioannes de Solorzano *vbi suprà, pag. 558. versu, Y si bien.* Postmodùm Vrbanus VIII. in Bulla data die 16. Decembris, anno 1623. quæ incipit, *Decet Romanum*, quam refert Barbosa *vbi suprà, num. 2. & de Canonic. & Dignitat. cap. 14. num. 54.* stabiliuit, non posse in Regnis Hispaniarũ esse Vicarium Generalem, qui Ordine Sacerdotali non foret initiatus; Quam acceptatam fuisse non dubito, cum animaduerterim, eam fuisse allatam aduersùs quemdam Vicarium generalem non initiatum Sacris. Verùm forsan per epicheiam, aut interpretationem, Vicarios constitui, qui Sacris non sunt initiati, non semel cernimus. Congruentius autem esse oppositum, multis ostendit Alanus Coppus *dial. 1. cap. 21. pag. 138.* Causas enim Sacerdotum à Sacerdote decet diiudicari.

245 Vicarius Generalis nequit esse Parochus. Ita declarauit Sacra Congregatio Concilij die 12. Maij, anno 1629. referente Bonfadino *in Thesauro Ecclesiasticar. decisionum, resol. 41. num. 2.* Et nos *superiùs* id attigimus. Vicarius

debet

debet præcedere in Sede in Ecclesijs omnes Rectores, & Parochos, sicut Vicarius Episcopi præcedit. In Monasterijs autem Vicarij Generales Priorum primam post ipsos sedem occupare debēt; In simili plura inuenies apud Barbosam *suprà Collectan.* 714.

246 Nequeunt Vicario assignari aliquæ pœnæ in sententijs inflictę, iuxta Declarationem Congregationis Concilij, die 5. Februarij, anno 1618. quam refert Aldanus *vbi suprà, tit.* 43. An possit Episcopus, aut Prior pro arbitrio suo remouere Vicarium Generalē, controuertitur inter Authores, & communior sententia tenet, non posse, absque graui causa, vt consulatur Vicariorum famæ, & honori; Ita Boerius *decis.* 49. *num.* 23. Sbrocius *tract. de offic. Vicar. lib.* 3. *quæst.* 32. Gutierrez 3. *pract. cur. c.* 11. *num.* 4. Mastrillo, Zeuallos, Burgos de Paz, Florez de Mena, & alij apud Dom. Valenzuelam *consil.* 101. *n.* 7. *& consil.* 138. *ex num.* 38. Dom. Don Ioannes Baptista de Larrea *in disceptat. Granat. cap.* 2. Et sanè cum Prioris Legionensis S. Marci, Ordinis D. Iacobi Vicarius Generalis confirmetur à Senatu Regio Ordinum, postquàm à Capitulo Monasterij est electus, neutiquam potest reuocari à Priore, absque eiusdem Senatus Decreto. Præter hunc Vicariū Generalem, qui vices Prioris gerit in Prouincia, quam vocant Legionensem, & est in Estremadura, alios duos Officiales, seu *Prouisores*, vt Hispanè dicimus, eligit ipse Prior, quorum alter in Llerena, alter in Emerita residet; Et eorum territoria Vicarius Generalis visitat, cuius Munus, seu visitatio cessat, si Prior illuc adueniat, non verò munus Prouisorum; Etenim ille Vicarius loco Prioris constituitur ob magnam distantiam eius Prouinciæ à Legione. Cæteri Priores de facto non habent Vicarium, sed per se ipsos negotia expediunt.

247 Vicarius Generalis Prioris potest territorium visitare, (maximè ex mandato speciali Prioris, contra cuius voluntatem id nequit exequi) quod est consonum Tridentino *sess.* 24. *de reform. cap.* 3. Et docent P. Azor, Vgolinus, Narbona, Rebuffus, Tuscus, & alij apud Barbosam *in pastor.* 3. *part. alleg.* 73. *num.* 28. & plures alij loquentes de Vicarijs Episcoporum; De quibus (idemque aptandum est Vicarijs Generalibus Priorum) Barbosa *vbi suprà, Collectan.* 715. ex pluribus Declarationibus, ac Decisionibus, statuit sequentia; Nempè posse excōmunicationes infligere, causa iusta eas exigente; Indicere Processiones, absente Episcopo cum consensu Capituli; & Synodum celebrare de illius consensu; Et ècontra non posse mutare Constitutiones Synodales; nec prohibere, ne Officium diuinum, post signum datum, Inchoetur, donec ipse accedat; nec prębere benedictionem Diacono ante Euangelium, nec Concionatori; nec, absque expresso Episcopi mandato, concedere licentiam ad Monasteria ædificanda; nec impedire, quòd Parochi absq; eorum licentia, denuntiationes faciant; nec absque eo mandato concedere licentiam alteri Episcopo, aut Priori ad exèrcendum Pontificalia in sua diœcesi, siuè territorio; nec aliquam functionem Pontificalem peragere; nec remittere denuntiationes ad matrimonium, absque speciali mandato. Prętereà pro dispensatione Matrimonialium nequit quidquam accipere etiam sponte datum. Alia demū nequit exequi *loco relato* videnda, quæ attinent ad Ecclesias Cathedrales, quæ in Prioratibus non dantur.

248 Incumbit Prioribus strictissimè onus visitandi suum territorium, quod pluribus in locis Tridentinum Episcopis respectu suarum diœcesum commendat, & præcipit; Regesq; nostri id ipsum eis per rescripta ingeminant, vt in pluribus Schedulis Regijs videre est, prębipuè in quadam Typis excussa expedita apud S. Laurentium die 5. Augusti anno 1577. Quin hoc ipso anno 1656. noster SS. Pontifex Alexander VII. *in epistola ad Archiepiscopos, & Episcopos Hispaniæ*, piè, salubriter, & enixè monet, vt reformationi morum impensè incumbant; frequenter suas visitent diœceses; Concilia, & præcipuè Tridentinum, obseruari quoad omnia, conentur; Synodos celebrent, & cętera ad Pastorale munus spectantia totis conatibus exequantur. Sed quia Priores non possunt à Sede propria continuò abesse, quia indè regimini totius territorij commodiùs, & vtiliùs operam impendunt, & qui simul Priores Monasteriorum sunt, nequeunt subditos deserere per longa temporis interualla, ideò

Visitatoribus,

Visitatoribus, quos eligere valent, interdum debent visitandi munus committere. Hi verò sollertissimè debent munus sibi commissum exercere, procul ab auaritia, & cupiditate; intẽti corrigendis moribus; vitandis scandalis publicis: Clericis delinquentibus corrigẽdis: de cultus diuini celebratione in Ecclesijs promouenda solliciti: ad Altariũ, & ornamentorum munditiem curandam attenti; exigentes rationem de reditibus Fabricarum; de Missarum, quæ dotatæ sunt, persolutione; de Capellanijs: de adimpletione Testamentorum; & de cæteris alijs, quæ Visitatoribus incumbunt; Quæ sanè latè, prudenter, & piè congesta sunt in diœcesana Synodo Salmantina celebrata ab Illustrissimo Domino Don Petro Carrillo de Acuña Episcopo tunc Salmanticensi, nunc Archiepiscopo Compostellano, eximio sanè vndequaque Prælato, anno 1654. *titul. de Ecclesiarum visitation. & in Instructione Visitatorum, ex pagin.* 275. Eaque omnibus Visitatoribus vbique sunt communia.

249 Quòd autem Visitatores nequeant exigere, nec accipere, nisi quę taxata sunt, nec pœnas in sententijs inflictas sibi applicare, statutum est in Tridentino *vbi suprà*; & iam id stabilitum fuerat in Concilio VII. Toletano, relato *in cap.* 4. 10. *quæst.* 3. & cauetur *in cap. inter cætera, cap. cauendum, de offic. Ordinar.* Et pariter *in leg.* 3. *titul. fin. lib.* 8. *Recopilar.* Tradunt Segura *in direct. cap.* 14. *n.* 18. & 36. Matienzo, Auendaño, & plures apud Sbrozium *vbi suprà, lib.* 1. *quæstion.* 55. & *lib.* 3. *quæstion.* 54. *num.* 3. Flores de Mena *lib.* 1. *quæstion.* 8. *ex num.* 6. Si autem ad congruam sustentationem non sufficiant Visitatoribus ea, quæ taxata iam sunt, tenebitur Prior cætera supplere. Et hinc aliquando Vicarij generales, & Visitatores, post defunctum Episcopum, à quo viuente stipendium annuum non audent exposcere, illud sibi ex spolio persolui in foro externo contendunt. De quo plura cumulat, & Regiam Pragmaticam circa hos, & similes casus refert Dom. Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indiarum, lib.* 4. *cap.* 8. *pagin.* 561. *ex vers. Y con esta ocasion.* Et deindè optimè aduertit, curandum valdè esse in Tribunalibus Ecclesiasticicis, ne Notarij seu Vicariorum, seu Visitatorum, stipendia vltra taxam reportent; quin, si Notarij sint laici, (& laicos esse debere, nisi causa spiritualis tractetur, per leges Ecclesiasticas, & Regni, sancitum esse, ostendit) ait, posse puniri à Iudicibus sæcularibus, si excedant in exigendo stipẽdio; quod adeò prohibitum est in legibus Regni, & Pragmaticis Regijs, quas *ibidem* congerit. Sed nescio, an hæ omnes prohibitiones sufficiant. Inuigilent illis Prælati.

250 Si Prior ipse visitet, potest visitationem inchoare ab Ecclesia, quæ sibi magis placuerit, seruatis iuribus, & absque præiudicio aliarum Ecclesiarum, nec eam tenetur concludere intra determinatum tempus, sed pro suo arbitrio, vt declaratum est à Sacra Congregatione Concilij relata à Sellio *in select. Canonic. cap.* 52. *num.* 23. & ab Aloysio Riccio *in praxi rerum fori Ecclesiastic. resolution.* 608. *in* 2. *edit.* At Visitatores inchoare debent ab Ecclesia, quam Prior designauerit, ac finire visitationem intra tempus ab illo, aut à consuetudine, vel statutis territorij præfixum. Semel autem visitatum territorium potest iterùm Prior visitare, non tamen potest iterùm punire ob eamdem culpam illum, quem Visitator puniuerit, nec absolutum ab illo potest cogere, vt iterùm suam innocentiam probet, iuxta Declarationem Congregationis Concilij allatam à Barbosa *vbi suprà, collectan.* 727. Ac intra ipsum annum potest Prior per se, aut per Visitatores suos visitare Ecclesias sibi subiectas toties, quoties opus fuerit, si aliquid acciderit, quod iteratam visitationem exposcat, vt ex alia Declaratione docet Barbosa *ibidem, numer. decimo.*

251 Nequeunt Priores, aut Vicarij Militares, seu Visitatores vigore cuiusuis Decreti Concilij Tridentini, nec Constitutionis Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, Ecclesias Regularium non Militarium, quæ in eorum territorio sitæ sunt, (non loquor de Ecclesijs Monialium, quæ ipsis, vt Ordinarijs, sunt subiectæ) visitare, nec sacristias, ornamenta, vasa sacra, Altaria, tabernaculum Eucharistiæ, nec loca in quibus Confessiones audiuntur; Nec Capellas etiam per Confraternitates sæcularium erectas; dummodo in his Ecclesijs non detur simul Parochia. Extant

de his plures Declarationes ſacræ Congregationis Concilij, quas afferunt Flauius Cherubinus *in ſchol. 1. ad Conſtitut. 41. Pij V.* Ildefonſus à Ieſu Maria *de priuileg. Fratrum de Monte Carmelo, pagin. 290. num. 5.* Sellius *vbi ſuprà, cap. 6. num. 25. & ex num. 29.* Barboſa *vbi ſuprà collectan. 728. ex num. 12.* Poſſunt verò prædicti viſitare Confraternitates laicorum in Monaſterijs præfatorum Regularium exiſtentes, in his dumtaxàt, quę ad Confratrum ipſorum adminiſtrationem ſpectant, vt ex Declaratione ſacrę Congregationis Concilij tradit Barboſa *ibidem n. 10.*

255 Idem Author *collect. 726.* varias Declarationes eius ſacræ Congregationis affert ex Aldano, Piaſeco, Bonfadino, Nicolao Garcia, & Armendariz, quibus aliqua obſeruanda in Viſitatione præſcribuntur; Nempè, quòd, dum fit inquiſitio, quæ præparatoria vocatur, non liceat ſub excommunicationis pœna monere in edictis publicis, vt conſcij criminum eorum, qui viſitandi ſunt, detegant; nec valeat viſitans, etiam ſi Epiſcopus ſit, cenſuris ad id compellere, neque exigere iuramentum à viſitatis; ſed debet in eis edictis in virtute ſanctæ Obedientiæ præcipere ſubditis, vt ei denuntient, quæcumque digna correctione, & emendatione iudicauerint. Prętereà, quòd Epiſcopus, (idem dic de Priore) dum per inquiſitionem præparatoriam aggreditur viſitationem, non poſsit, vt ſuſpectus, recuſari, nec per aliquam probationem, aut allegationem impediri, quominùs viſitatos afficere queat pœna extraordinaria, quæ morum emendationem, & correctionem reſpiciat. Plura alia de Viſitatoribus Ordinum Militarium iam dedimus. Communiter Priores, & Vicarius Generalis Prouinciæ Legionenſis Ordinis S. Iacobi, alijque Vicarij iuriſdictione gaudentes per ſeipſos viſitant, quin Viſitatores deſignent; Et ſanè, dum id prętare valent, exactiùs ſuum munus adimplent, & Tridentino morem gerunt. Plura de Vicarijs Priorum, qui velit, adeat Patrem Quintanadueñas *tom. 1. ſingular. tract. 6. ſingul. 19. & tractat. 7. ſingul. 41. num. 8.* & ſæpè alibi.

Diſquiſitio 8. de Dignitatibus, & Officialibus Ordinum Militarium.

Quæſtio 1. Quæ, & quot ſint Dignitates in Ordinibus Militaribus Diui Iacobi, Calatrauæ, et Alcantaræ?

1 DIGNITATES duplex ſubeunt diſcrimen; nam aliæ iuxta ius commune ſunt, & cẽſentur Dignitates; alię ſunt tales iuxta ius municipale, ac proprium Ordinis, inſtitutæ in ipſo ad ſpecialia munia obeunda, deſignata ſede in Actibus Ordinis ipſius, & ſpecialibus eſſemptionibus conceſsis. Poteſt autẽ concurrere in vna, eademque Dignitate vtraque ratio; Nam Priores de Vcles, Sancti Marci, Alcantaræ, & de Magacela in Ordine Alcantaræ, ſunt Dignitates intra ipſos Ordines, & etiam iuxta ius commune, cum gaudeant iuriſdictione quaſi Epiſcopali in ſuis territorijs. Rursùs poteſt quis eſſe Dignitas iuxta Ius commune, quin ſit Dignitas intra Ordinem; Sic Priores de Zalamea, & de Rolan, Alcantarenſes, non ſunt intra Ordinem Dignitates, ſic verò extra Ordinem, cum iuriſdictionem exerceant pro foro externo. E conuerſo poteſt quis eſſe Dignitas intra Ordinem, non autem extra illum; Sic Sacriſta maior in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, eſt Dignitas intra ipſos, non verò extra, cum nec iuriſdictione polleat, nec requiſita à Iure Communi ad Dignitatẽ habeat. Itaque in Ordinib⁹ Militaribus illę ſunt Dignitates iuxta Ius commune, quæ iuriſdictionẽ pro foro externo exercent. In Ordine Diui Iacobi Dignitates iuxta Ius commune nuncupabuntur Vicarij proprietarij iuriſdictione externa, & pro vtroque foro gaudentes. Et præter antiquos anno 1652. in Capitulo Generali inſtitutus eſt Vicarius Oppidorũ de Aledo, & Totana cũ plena iuriſdictione ab Ordine ei conceſſa. Sic in Statutis *titul. 16. cap. 14.* Et indè non exigua lis cum Archipręſule Toletano fuit exor-

ta

ta circa iurisdictionem, de qua variè Iuris allegationes circumferuntur. In præsenti annotaueris, vocem *Dignitatis* communiter desumi pro Dignitate Ecclesiastica, quæ solis Ecclesiasticis personis confertur. Attamen aliqui ex Equitibus Militaribus vocantur Dignitates intra Ordines, quia in eis iudicatur, Equites esse personas Ecclesiasticas; de quo *disq. 2. q. 2.*

2 Loquendo igitur de Dignitatibus intra Ordinem, in primis in Ordine D. Iacobi, non reperio in eius Constitutionibus, ac Definitionibus, hanc nuncupationem applicatam determinatis personis. Verùm si attendamus ad rem significatam per eiusmodi vocem, & simul inspiciamus, quinam dicantur Dignitates in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ, possumus asserere, in Ordine Diui Iacobi esse Dignitates, ex Equitibus, Commendatarios maiores Castellæ, & Legionis; ex Fratribus Clericis, Priores de Vcles, & Sancti Marci Legionensis. Tredecemviri etiam Equites possent dici Dignitates, cum sint hi, quorum consilio, ac suffragio res Ordinis decernuntur, & post Priores, ac Commedatarios maiores assistunt semper Capitulis Generalibus, cæteroſque præcedunt, & alijs essemptionibus gaudent, ex quibus omnibus videtur conflari ratio Dignitatis intra Ordinem. Videantur Statuta Ordinis *tit. 10. cap. 5.*

3 Dignitates intra Ordinem Calatrauæ sex annumerantur in Definitionibus anni 1600. in prologo, *pagin.* 47. Quatuor Equitibus sunt annexæ, duæ verò Clericis Fratribus. Sunt ergo; prima, Commendatarius maior; Secunda, Commendatarius maior Aragoniæ, vulgò *de Alcañiz*. Tertia, Clauiger, cui custodia Arcis, & Monasterij Ordinis erat commissa, cum Magistri ibi suam sedem habebant, & Patronus est Monasterij Monialium Assumptionis, & Hospitalis loci de *Almagro*, quod Don Garsias de Padilla Commendatarius maior Ordinis fundauit. Quarta, Prior Monasterij Ordinis de Calatraua, qui nunc temporis non datur. Quinta, Sacrista maior, qui in Ecclesijs Cathedralibus nuncupatur Thesaurarius; debet esse ex Clericis Fratribus, eique incumbit custodia, ac cura Reliquiarum, Vasorum, & Ornamentorum, quæ sunt sacro cultui dicata. Sexta, Operarius Ordinis, cuius munus est, attendere ad ædificia, & reedificationes, similiaque in Monasterio Ordinis necessaria, instrumentaque prouidere ad id opportuna; Sumptus autem ad illum non spectant. Dignitas hæc Equiti confertur.

4 In Ordine Alcantaræ sunt quinque Dignitates, (Nec recensemus tum in hoc Ordine, tum in alijs, Dignitatem supremam Magistri, hanc enim sub nomine Administrationis perpetuæ Reges Hispaniarum obtinent.) Prima, Commendatarius maior. Secunda, Prior Monasterij de Alcantara. Tertia, Clauiger, qui tempore Magistrorum Claues Monasterij apud se habebat; & nunc ei incumbit, vnam ex Clauibus Archiui retinere; & simul cum alijs personis ad ipsum deputatis, rationes dati, & accepti ab Æconomo Monasterij poscere, estque vnus ex Senioribus Ordinis; Et olim in absentia Commendatarij maioris, vel si ille, defuncto Magistro, intra triduum non conuocaret Ordinem ad noui Magistri electionem, ad eum conuocatio deuoluebatur. Quarta, Sacrista maior, qui idem præstat, ac Sacrista maior Calatrauæ, & vterque plura alia munia exercet, de quibus videantur Definitiones Calatrauæ *pagin.* 124. & 128. & 134. ac 169. & 239. necnon Definitiones Alcantaræ *fol.* 36. & 41. ac 55. & 57. ac 89. & 91. & pluribus sequentibus. Quinta est, Prior de Magacela. Ex his Prior de Alcantara, Sacrista maior, & Prior de Magacela debent esse Clerici Fratres. De Clauigero videri possunt ipsius Ordinis Definitiones *titul. 5. cap. 41. titul. 18. cap. 1. titul. 26. cap. 10. & tit. 41. cap. 1.*

5 Dignitates potiuntur redditibus, & facultatibus ipsorum Ordinum. Eas olim Magistri de consilio Seniorum eligebant; nunc Rex noster, vt Administrator, confert, potestate ad id facta Regibus Hispaniæ à Pontificibus, cum Coronæ Castellæ Magistratus incorporarunt. Cæterùm electio Priorum de Vcles, & Diui Marci in Ordine Sancti Iacobi (sicut etiam Prioris Diui Iacobi Hispalensis, qui Dignitas non est) pertinet ad Fratres Clericos Monasteriorum, qui debent esse affecti requisitis, quæ designantur in Statutis, *tit. 12. cap.*

2. Confirmatur autem à Senatu Ordinum. In Monasterio Calatrauæ idem in Definitionibus Ordinis seruandum esse decernitur. Sed obseruandum est, Abbatem de Morimundo iam diu contendere, ad ipsum pertinere designationem Prioratus Monasterij de Calatraua; è contra Ordinem Bullis Pontificijs suffultum ostendere, hanc ei non deberi subordinationem; qua contentione extante ex indulto Pontificio electi fuerunt à Regibus nostris, & eliguntur Administratores prædicti Monasterij, Fratres Clerici, triennioq; durant, vt Priores Conuentuum Diui Iacobi, & Alcantarę. Statuebatur facienda electio Canonica à Fratribus eiusdem Monasterij, in Definitionibus Ordinis, *tit. 2. cap. 3.* Verùm id innouatum est, & proponente Senatu Regio Ordinum tres Viros idoneos, Clericos Fratres, Rex noster designant ex illis vnum.

6 Secùs res se habet in electione Prioris Monasterij de Alcantara, vt extat in Definitionibus Ordinis *tit. 5. c. 18.* Quippè ad vitanda incommoda, & detrimenta, quæ solent in electionibus euenire, stabilitum fuit, vt, consulente Capitulo generali, aut Senatu Regio Ordinum Clericos Fratres idoneos, Rex noster eligeret Priorem, quod iam præstabat ante annum 1600. In quo celebratum est Capitulum generale Matriti, ex quo compilatæ sunt Definitiones editæ in lucem anno 1609. quas in *hoc Opere* citamus; nam nouissimę compilatæ ex Capitulo Generali celebrato Matriti anno 1652. adhuc sub prælo sudant, cum hæc exaramus. Ad calcem observa ex Isla *in Regula Ordinis Diui Iacobi, cap. 21.* olim Magistrum in Ordine Iacobæo in Prouincijs constituere solitum fuisse Commendatarium, qui Equitibus eius Prouinciæ præerat, & necessaria suppeditabat, & indè Commendatarius maior fuit nuncupatus. Cessauit effectus. Nomen, & Dignitas manet.

Quæstio 2. An Dignitates Ordinum Militarium propriæ Fratrum Clericorum possint conferri Equitibus, si Sacris initientur?

7 ALIQVÆ sunt Præbendæ, Personatus, seu Dignitates intra Ordines Militares, quę Fratribus Clericis destinatæ sunt; adhuc præter ipsos Prioratus Monasteriorum: V. g. in Ordine Calatrauæ, & Alcantaræ Sacrista maior est Dignitas, habetque designatos redditus annuos copiosos, & locum specialē, ac sedem tum in Capitulis generalibus, tum intra Monasterium; estque velut Thesaurarius in Ecclesijs Matricibus. De hac ergo, & similibus Dignitatibus quęstionem facimꝰ, vtrùm Rex, cui competit, tanquam Administratori perpetuo Ordinum, ex indultis Pontificijs, eas conferre, valeat ipsas tribuere Equitibus ipsorum Ordinum, qui sint in Sacris constituti, initiatique sint his Ordinibus, quos illæ Dignitates exigunt?

8 Nec sermo est, accedente dispensatione Pontificia, qua posita, res manet indubia; cum enim diuisio, ac distinctio personarum, quibus conferenda sunt hęc, aut illa Beneficia, non sit de iure diuino, sed Ecclesiastico, fit, Pontificem posse mutare, & innouare, quidquid iudicauerit iustum, expediens, & opportunum.

9 Censeo sanè, non posse eas Præbendas, seu Dignitates designatas Fratribus Clericis conferri Equitibus. Moueor primò, quia passim in Statutis, ac Definitionibus Ordinum Militariū stabilitur, aut supponitur, tanquam constans, Fratres Clericos habituros fore eiusmodi Prębendas; Videantur in Constitutionibꝰ Ordinis D. Iacobi *tit. 12.* In Definitionibus Calatrauę *c. 9, prologi, & tit. 2. c. 3.* In Definitionib. Alcant. *tit. 5. & tit. 7. c. 2.* & sępè alibi. Et circa prædictam Dignitatem Sacristæ maioris id extat in Definitionibus Alcantarensis Ordinis, *tit. 1. cap. 12. & titul. 5. cap. 11. §. 10. & 11. & titul. 6. cap. 2. & 3.* Quando autē Beneficia ex consuetudine, fundatione, statuto, aut priuilegio, certo genēri personarū destinata sunt, nequeunt alijs conferri, sed necessariò eis sunt conferenda, quin hæc collatio sit libera,

ra, & ſpontanea, nullaque erit collatio ſecus facta; Vt, ſi Beneficium ex Fundatione, aut Statuto tribuendum ſit Sacerdoti, inualidè conferetur Clerico non Sacerdoti. Hanc doctrinam tradunt, & exornant Rebuffus *in praxi, tit. de collat. à num.* 1. Nicolaus Garcia *de Beneficijs, tom. 2. part. 7. cap.* 15. *à num.* 1. *& num.* 57. *& tom.* 1. *part.* 5. *cap.* 7. *num.* 73. Azeuedo *in leg.* 14. *titul.* 3. *lib.* 1. Seſe *tom.* 3. *deciſ.* 343. Barboſa *de poteſtate Epiſcopi par.* 2. *allegat.* 44. *num.* 17. *Et in remiſſionib. ad Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *num.* 6. Perez de Lara *de anniuerſar. & Capell. lib.* 2. *c.* 2. Gironda *de priuil. n.* 172. Gutierrez *conſ.* 1. *à num.* 11. Caſtillo *lib.* 5. *quæſtion. cap.* 90. *num.* 38. Vbi plures Authores in confirmationem affert.

10 Confirmatur. Nam *eo titul.* 5. *cap.* 11. *§.* 11. iniungitur, bona mobilia, & ſemouentia, de quibus Sacriſta maior, cæterique Fratres in ſuo obitu non diſpoſuerint, ad Ordinem pertinere; ergo Sacriſta maior nequit eſſe Eques; nam bona Equitum ab inteſtato decedentium non ſpectant ad Ordinem, ſed ad eius hæredes, vt *inferiùs* aſſeremus, & docent Pater Azor *tom.* 1. *inſtitut. moral. lib.* 3. *cap.* 4. *quæſtion.* 9. P. Thomas Sanchez *in ſumm. tract. de relig. lib.* 7. *cap.* 8. *à num.* 28. Molina *de primogen. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 69. Diana 2. *parte, tractat.* 2. *miſcell. reſolution.* 94. *& parte* 5. *tractat.* 2. *miſcell. reſolut.* 94. *& tractat.* 3. *reſolut.* 129. Et, quamuis expreſsè non aſſeratur Sacriſtam maiorem futurum eſſe ex Clericis Fratribus, perindè eſt, id ſupponi ab Ordine, qui Definitiones ſtabiliuit; nam, cum quis ſupponens, poteſt diſponere circa illud, quod ſupponit, cenſetur diſponere id ipſum, quod ſupponit; vt tradunt Tuſcus *tom.* 6. *concluſ.* 636. *n.* 25. Petrus Surdus *lib.* 4 *conſ.* 402. *à n.* 26. Caſtillo *vol.* 5. *c.* 83. *n.* 3.

11 Moueor ſecundò, quia prædictæ Dignitates annexæ ſunt ex conceſsione Pontificia Fratribus Clericis, ſolùmque indultum eſt Regi noſtro, vt eligat ex illis idoneum, quem malit, ad eas obtinendas. Sic expreſsè docet P. Azor *tom.* 1. *inſtitution. moral. lib.* 13. *cap.* 13. *quæſt.* 4. ibi *Sunt in hiſce Ordinibus multæ Eccleſiæ, Romanorum Pontificum authoritate, in perpetuum adiunctæ, & annexæ, quibus omnibus Eccleſijs præficiantur Clerici ipſorum Ordinum Militarium.* Et paulò inferiùs. *Accedit his, quòd Commendæ, vt vocantur, diſtinguũtur à Beneficijs ipſorum Ordinum, & ad Beneficia Clerici profeſsi eliguntur, & promouentur; Commendæ Militibus committuntur.* Nomine autem Beneficiorum etiã veniunt Dignitates; indèque, ſi hæ Equitibus conſtitutis in Sacris poſſent conferri, pariter poſſent Prioratus, & quælibet Beneficia ipſis tribui, cũ eadem eſſet ratio. Quin in Ordine D. Iacobi ex Bulla Confirmationis (vt obſeruat Mota *in c.* 33. *Reg.*) conſtat, Beneficia, & regimen Eccleſiarum Ordinis ſpectare ad Clericos Fratres; &, cum hi eſſent Canonici Regulares de Loyo, dum ſe Iacobæis adiunxerunt, id inierũt pactum, vt ad ſeipſos Prioratus, & gubernatio Monaſteriorum pertineret.

12 Moueor tertiò, quia intra ipſos Ordines Militares diuerſitas inter Equites, & Clericos Fratres datur, nec debent inter ſe confundi; quare Equites non habẽt ſuffragiũ intra Monaſteriũ in Capitulis; habẽt verò illud Prior, Sacriſta maior, & ſimiles Dignitates; cũ enim ſit Sacriſta maior Dignitas Ordinis, vt cõſtans eſt, & ſatis colligitur ex Barboſa *vbi ſupr. & de appel. verbo, Dignitas, n.* 5. & ex Azor *vbi ſupr. q.* 6. ratione Dignitatis gaudet ſuffragio in Capitulis Monaſterij; abſurdum autẽ eſſet, Equitẽ, quamuis eſſet eiuſdem Ordinis, diuerſi tamẽ generis, ſeu ſtatus, ſimul cum Fratribus commiſceri, & habere ſuffragium; Idq; non obſcurè reprobatur *in c. in noua* 16. *q.* 7. *c. Deus, qui, de vit. & hon. Cler. leg.* 21. *tit.* 7. *partit.* 1. ibi; *Cano es razon, que en vn Monaſterio ſean homes de dos habitos, ni de dos Profeſsiones.* Videantur Gonzalez *ad reg.* 8. *Canc. gloſ.* 8. *à n.* 98. Garcia *de benef. tom.* 2. *p.* 7. *c.* 10.

13 Id indè roboratur, quia Commẽdæ, etiam in ſententia aſſerente, eſſe Beneficia Eccleſiaſtica, non poſſunt dari Clericis Fratribus, eo quòd ſint deſtinatæ Militibus, qui ex eis ſuſtententur, vt parati ſint, omnibuſq; neceſſarijs inſtructi, ad dimicandum contra Infideles; Sic ſtatuitur in Definitionib. Ordinum; In Conſtit. D. Iacobi, *tit.* 7; *&* 15. Et *in Defin. Calatrauæ tit.* 11. *c.* 10. *& in Defin. Alcantaræ tit.* 18. *c.* 8. & probat Azor *tom.* 1. *inſt. moral. cap.* 3. *quæſtion.* 4. ergò è conuerſo Dignitates propriè Eccleſiaſticæ nequeũt conferri Equitibus, eo quòd deſtinatæ ſint Fratribus Clericis, qui vel in Monaſterijs degant, aut Eccleſiæ res tractent, cultum diuinum promoueant,

& de opportunis, ac neceſſarijs rebus ad illum curent, animarum ſaluti incumbant, Eccleſiaſticam iuriſdictionem exerceant, & in ſimilibus alijs occupentur, quæ non ſunt propria Equitum Militum, ſed Fratrum Clericorum; ſicut horum non eſt proprium, arma, & equos ad bellum paratos habere, ſed Militum. Igitur non debent munia, & munera confundi, ſed ſua propria quibuſq; ſunt tribuenda, cum non ſit maior ratio, aut abſurditas in eo, quòd Beneficia, ac Dignitates Equitibus conferantur, quàm quòd Commendæ Clericis Fratribus. Nec obeſt, ſupponi in hac quæſtione, Equitem fore in Sacris conſtitutum, nam id per accidens omnino ſe habet; & fundamenta noſtri aſſerti ad ſtatum proprium Clericorum Fratrum reſpiciunt; Eques autem ob ſuſceptionem Sacrorum Ordinum non transfertur ad ſtatum Clericorum Fratrum, ſed in eodem ſtatu Equitum permanet, atque adeò capax eſt retinendæ Commendæ. Nec obeſt, in aliquo raro euentu, Clericum Fratrem obtinuiſſe Commendam, vt à Rege Philippo II. obtinuit Benedictus Arias Motanus, Clericus Frater Iacobeus vir litteratura inſignis; nam ex dictis ſupponendum eſt, impetratam fuiſſe diſpenſationem Pontificiam; quod vlteriùs conſtat, quia ea Commenda fuit in perpetuum applicata Monaſterio Hiſpalenſi Diui Iacobi ab eodem Arias Montano, quod nequibat abſque diſpenſatione Pontificia præſtari; in eius enim remunerationem Rex prudentiſsimus ad vtrumque diſpenſationem à Pontifice obtinuit.

14 Moueor quartò, quia conſuetudo immemorialis extat de collatione eiuſmodi Dignitatum facta ſemper Clericis Fratribus, & nunquā Equitibus. Vnde ex doctrina *ſuprà* libata non poterunt deinceps Equitibus conferri; cum ea Beneficia, quæ ex conſuetudine legitimè præſcripta certis perſonis deſtinantur, nequeant alijs conferri.

15 Confirmatur, nam Beneficia regularia, quæ ex conſuetudine conferuntur Religioſis vnius Monaſterij, nequeunt conferri alijs alterius Monaſterij, quamuis ſint eiuſdem Ordinis; Ergo, licèt Equites ſint eiuſdem Ordinis, cum ſint alteri Inſtituto militiæ deſignati, nec ad Monaſterium, tanquam Clerici Fratres, pertineant, non poterunt eis conferri Dignitates, ſeu Beneficia conſueta Clericis Fratribus tribui. Antecedens probatur *ex cap. cum ſingula, §. prohibemus, de præbend. lib. 6. Et ex Clementina 1. de ſupplend. negligent. Prælator.* Et ſic intelligunt hæc iura Rebuffus *in praxi benef. titul. de diſpenſat. cum regul. num. 2.* Emanuel Rodriguez *in quæſtion. regul. tom. 1. quæſt. 34. artic. 8.* Nauarrus *conſil. 4. num. 23. in titul. de regularib.* Hieronymus Gonzalez *ad regul. 8. Gloſſ. 8. à num. 96.* P. Thomas Sanchez *in ſumm. tract. de relig. lib. 7. cap. 29. n. 29.* Qui aiunt, ſolummodo Pontificem poſſe diſpenſare in eo, quòd prędicta Beneficia aliter conferantur.

16 Nec ea conſuetudo immemorialis erat neceſſaria, vt prædictæ Dignitates, ſeu Beneficia ſolis Clericis Fratribus poſſent conferri; tum quia iuxta plurium doctrinam vltimus ſtatus in prouiſione Beneficiorum eſt attendendus, dum non ſit violentè, aut per abuſum ſtabilitus; tum quia conſuetudo quadraginta annorum legitimè præſcripta ſufficit, vt Beneficia debeant conferri his perſonis, quibus eo tempore collata ſunt, atque etiam eſt ſufficiens, vt eorum natura mutetur, & à ſæcularibus in regularia tranſeant, ac è conuerſo, iuxta *cap. cum de Beneficio, de præbend. lib. 6.* Videantur Rebuffus *in praxi, titul. Quotuplex ſit Beneficium, num. 5.* Garcia *de Benefic. tom. 2. part. 7. cap. 10. & tom. 1. part. 1. cap. 2. num. 114.* Hieronymus Gonzalez *ad regul. 8. Cancell. Gloſſ. 8. à num. 31.* Cerola *in praxi, verbo, Beneficium, 2. part. verſ. 12.* Seſe *tom. 3. deciſ. 843. num. 15.* Zeballos *tom. 3. quæſtion. 768. à num. 8.* Perez de Lara *de Capellan. lib. 2 cap. 1. à num. 50.* Noguerol *allegation. 28. num. 53.* P. Thomas Sanchez *vbi ſuprà lib. 7. cap. 29. à num. 14.* P. Azor *tom. 2. lib. 3. cap. 26. quæſtion. 3.*

17 Moueor quintò. Si Eques Militaris non initietur Sacris, non poteſt habere Dignitates, de quibus loquimur, vt omnibus eſt in confeſſo; ergo non poteſt, quamuis initietur. Probo conſequentiam; nam eatenùs poſſet, quatenùs eſt Regularis, & regularia beneficia regularibus ſunt conferenda; ſed non eſt magis regularis poſt Ordines Sacros, ac ante illos; ergo, quamuis eos accipiat, nequit habere eas Dignitates.

18 Roboratur apertiſsimè. Nam ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 14. cap. 6. de reformat.* regularia Beneficia regularibus, ſæcularia ſæcularibus ſunt concedenda; ſed ſaltem in ordine ad Beneficia Equites reputantur ſæculares; ergo eis non poſſunt conferri prædicta Beneficia, & Dignitates Regulares. Probatur minor. Nam eos eſſe capaces Præbendarum, Dignitatum, & Beneficiorum ſæcularium, declaratum eſt à Sacra Congregatione Cardinalium, quæ eſt Declaratio 254. inter eas, quas in lucem edidit Proſperus Farinacius. Docent id Barboſa *de poteſt. Epiſcop. allegat. 57. num. 174.* P. Azor *tom. 1. inſtitut. mor. lib. 13. cap. 3. n. 2. in fin.* P. Thom. Sanchez *in ſum. lib. 7. de relig. cap. 29. num. 103.* Garcia *de benefic. tom. 1. part. 3. cap. 4. à num. 17.* Qui addit deciſionem Rotæ circa Equites de Alcantara. Hinc ergo noſtrum aſſertum liquet, nã, ſi in ordine ad ſæculares Dignitates, ac Beneficia Equites recenſentur vt ſæculares, ſanè hoc ipſo excluduntur à Beneficijs Regularibus, vt diuiſio inter vtraque Beneficia ſeruetur; aliàs eiſdem perſonis poſſent vtraque Beneficia conferri, & non ſtaret, quòd Beneficia ſæcularia his, regularia illis concederentur; quod manifeſtat diſtinctionem perſonarum, quibus ſunt conferenda; ideòque confuſio daretur, vbi à Tridentino intenditur diſtinctio. Vnde obiter diluitur argumentum, quod pro oppoſita opinione ex Tridentino poſſet deſumi, intendendo, Equites, vt potè Regulares, eſſe capaces Beneficiorum Regularium, quæ Regularibus ſunt conferenda. Nec enim fauor ita eſt extendendꝰ, vt abſurdum ſequatur, quale eſſet, poſſe Equites pariter vtraque Beneficia obtinere contra Tridẽtini diſpoſitionem. Id fundamentum maiori adhuc vi pollet in ſententia aſſerente, Equites non eſſe ſtrictè Religioſos, ſed ſecundum quid; De qua egimus *diſq. 2. quæſt. 2.*

19 Nec obſtat, Equites eſſe capaces Commendarum, quæ adſtruuntur ab aliquibus Beneficia Eccleſiaſtica, & olim poterant eſſe Magiſtri Ordinũ; & quibus licet, quod eſt maius, licere debet, quod eſt minus. Etenim in pluri morum ſententia Commendę non ſunt Beneficia Eccleſiaſtica, (de quo *infrà*) licèt fructus, & bona ad Ordinem pertineant, ac ſint bona Eccleſiaſtica, ſicut ſunt reditus, & bona omnium Religionum. Imò, quamuis aſſeratur, eas eſſe Beneficia, tamen deſtinata ſunt Equitibus; & ſicut illa nequeunt dari Clericis Fratribus, ita neque Beneficia deſtinata Clericis Fratribus poſſunt dari Equitibus, ob naturam, & diuiſionem ipſorum Beneficiorum ex ſua Inſtitutione, fine, & conſuetudine, vt ſatis oſtendimus.

20 Sed dices, in Definitionibus Ordinis Alcantarenſis *cap. 1. tit. 6.* aſſeritur, Magiſtrum Ordinis collaturũ fore Dignitatem Sacriſtæ maioris de conſilio aliquorum, quin decernat, Clerico Fratri fore concedendam, &, vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, iuxta vulgare proloquium, & lex generaliter loquens generaliter eſt intelligenda, iuxta *leg. 1. §. generaliter, ff. de legatis præſtand.* Et præterea *tit. 18. cap. 7.* aſſeueratur, Commendas, & Beneficia vacantia concedenda eſſe Equitibus, & alijs perſonis ſenioribus Ordinis benemeritis; & cum vna determinatio (vt loquuntur Authores) reſpicit plura determinabilia, pariformiter determinat; Ita tradunt Velaſco *de axiomatibus litt. D. num. 82.* Surdus *conſil. 31. num. 15.* Menochius *conſil. 4. n. 21. lib. 1.* Ergo cum non determinentur Clerici Fratres, vt eis Beneficia conferantur, poterunt Equitibus conferri.

21 Inſto argumentum. Commendæ, & Beneficia conferenda ſunt Equitibus, & alijs perſonis Ordinis benemeritis, quarum nomine includũtur Clerici Fratres; ergo, ſi Beneficia poſſunt conferri Equitibus, quia non determinantur perſonę, etiam ob eandem rationem Commendæ poterunt concedi Clericis Fratribus. Idem ergo omnes reſpondere debemus, ſcilicèt intelligẽdam eſſe vtramque Definitionem, ſuppoſitis terminis habilibus, & ſingula ſingulis aptando. Tunc autem non eſt diſtinguendum, cum lex non diſtinguit, & non eſt reſtringenda, cum eſt generalis, quandò exindè abſurda non ſequuntur, vt in præſenti ſequi, ſtabiliuimus; & quandò non infertur alicui præiudicium, dum alius indebitè ad lucrum admittitur; vt in hoc caſu indebitè paterentur damnum Fratres, & indebitè ad lucrum admitterentur Equites; & demùm, quando diuerſa ratio non militat, vt diſtinguatur lex; militare autem diuerſas

uersas rationes, iam patefecimus: Ea autem axiomata sub his limitationibus esse intelligenda, tradit Velasco *de axiomatibus litt. L. à num. 58.* Et est doctrina valdè communis.

22 Dices rursùs, id munus Sacristæ maioris in Ordine Calatrauæ, & Alcantaræ non debere reputari Beneficium Ecclesiasticum, atque adeò posse Equitibus conferri. Quippè munus Sacristę temporale officium est, & non Beneficium, vt docent Villalobos *in sum. tract. 37. diffic. 22.* P. Azor *tom. 1. lib. 13. cap. 3. quæst. 4.* P. Lessius *de iust. & iur. lib. 2. cap. 35. dub. 4. n. 26.* Quoniam ea portio ex bonis Ecclesiæ datur alicui ob munus docendi Grammaticam Clericos, aut pulsandi cymbala, & aperiendi, claudendique templi ianuas, seruandi vasa, & ornamenta, accendēdiq; lampades, quæ non sunt functiones sacræ; Id autem esse munus Sacristę, constat *ex cap. 1. de offic. Sacristæ, leg. 6. tit. 6. part. 1.* & ibi tradit Barbosa, ac P. Azor *tom. 2. lib. 3. cap. 16. quæst. 4* Id autem ipsum saltem ex parte pertinet ad Sacristas Ordinum, vt in Definitionibus Alcantaræ extat *tit. 6. cap. 2. & 3.* Nec munus Sacristæ est Dignitas, vt tuentur Tuscus *practicar. conclus. tom. 2. conclus. 419. num. 24.* Barbosa *de appellat. verbo, Dignitas, num. 5.*

23 Respondeo, munus Sacristę maioris in Ordine Calatrauę, & Alcantaræ esse Dignitatem, Personatum, seu Beneficium, vt *in superioribus* attigimꝰ, & exprimitur sæpè in Definitionibus eorumdem Ordinum, & incunctanter à cunctis reputari Dignitatem, in Bullisque Pontificijs ita recenseri. Quòd autem munera, quæ exercentur, possent à sæculari exerceri, & non sint sacra, parùm obest; nam sufficit, affinitatem, & propinquitatem ad res sacras habere; indeque in Ecclesijs Matricibus plures Dignitates sunt institutæ, quarum functiones nō sunt sacræ, sed sacris affines; Dignitas enim Thesaurarij coæquatur muneri Sacristæ maioris. Munus Magistri Scholæ ex se est instruere in Fide Catechumenos, & edocere Fidei ignaros; quod absolutè non est functio sacra, ideòque docere scientiam Theologicā pretio accepto, non est simonia; in traditione autem Theologiæ, explicationeque Scripturæ Sacræ doctrina, & instructio Fidei continentur; Et in Academijs sæculares moderantur Cathedras Canonum, in quibus Ecclesiastica doctrina ex Concilijs, Patribus, & Fide traditur. Vide, quæ circa hęc omnia asserui *tom. de Iure Academico, lib. 2. à n. 202. & à num. 99.*

24 Quin, etiam si vltrò daremus, munus Sacristæ maioris esse temporale, adhuc non posset concedi Equitibus. Sicut enim Commendæ nequeūt dari Clericis Fratribus, quamuis à pluribus asseratur, esse Beneficia Ecclesiastica, & Clerici Fratres sint capaces Beneficiorum; eo quòd iam ex Institutione, & consuetudine destinatę sunt Equitibus; ita nec illud munus potest conferri Equitibus, estò hi forent illius capaces, quia ex Institutione, & consuetudine immemoriali destinatum est Clericis Fratribus, & magis proportionatum eis, quàm Equitibus. Aduertendumq; est, argumentum desumptum ex ratione muneris temporalis ampliùs probare, quàm in dubio præsenti intenditur, & indè minus roboris habere. Quippè, si Dignitas Sacristę maioris posset conferri Equitibus, quia solùm continet munus temporale, valeret sanè eis concedi, quamuis non essent Sacris Ordinibus initiati; ad munus enim precisè temporale obeundum Ordines Sacri non requiruntur; dubium autē prętens (quod speciem difficultatis habet) est; an possit dari ea Sacristia maior, quæ Dignitas intra Ordinem reputatur constanter, & aliæ Dignitates, Equitibus constitutis in Sacris, nam de non constitutis, nullus, credo, adhuc dubitauit. Don Franciscus de Ocampo *in Allegat. pro obtinendis Benefic. sæcularib.* ait, Fratres Clericos Iacobæos posse obtinere Commendas, quia in Ordinis Definitione, seu Statuto asseueratur, quòd Fratres habeant Commendas. Sed legat Didacum Mota Clericum Fratrem Iacobæū *De confirm. Ordin. lib. 2. cap. 1. §. 3. pag.* 147. Vbi ex Bulla Confirmationis, & ex alijs manifestè demōstrat, vocem *Fratres* communem esse Equitibus, & Clericis Fratribus, & magis propriè supponere pro Equitibus; Et *num. 8.* addit; *Et ne in his immoremur, hoc est certum, quòd nomine* Fratres *aliquando non comprehenduntur Clerici; Et semper, & in omnibus locis Regulæ Sancti Iacobi, & Bullæ Confirmationis Alexandri III. in quibus ponitur hæc vox* Fratres *semper comprehenduntur Fratres*

tres *Milites*. Quare, vbi aſſeritur, Fratres habituros fore Commendas, ſermo eſt de ſolis Equitibus, vt ex contextu, ex ſubiecta materia, ex Inſtituto, ex diſtributione Beneficiorum, & Commendarum, ex vnione Canonicorum de Loyo ad Iacobæos, ac ex innumeris alijs capitibus euidentiſsimè conſtat; idque amplius probare, eſſet temporis inane diſpendium.

25 Maneat ergo, Equitibus, ſiuè initiatis ſacris Ordinibus, ſiuè non, neutiquam poſſe abſque diſpenſatione Pontificia Dignitates, ac Beneficia Eccleſiaſtica ipſorum Ordinũ conferri; & à fortiori nec Prioratus Monaſteriorũ, ſeu quoſuis alios iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes; ſed Clericis Fratribus debere concedi.

Quæſtio 3. Quibus exemptionibus gaudeant Dignitates Ordinum Militarium?

26 LIBAVIMVS *ſuperiùs* munus Clauigeri, Sacriſtæ maioris, & Operarij. De Prioribus etiam plura dedimus. De Commendatarijs maioribus erit agendum *infrà diſq.* 10. Breuiter nunc harum Dignitatum eſſémptiones attingemus. In Capitulis Generalibus ius ſuffragij habent, quare ad illa debent conuocari. In ipſis autem Capitulis ſedes primas occupant poſt Regem noſtrum, ſeu Præſidem Capituli à Rege deſignatum, præceduntque cæteros omnes Commendatarios, Equites, & Clericos Fratres. Nec ſolùm in præfatis Capitulis, verùm vbicumque Dignitates cum alijs eiuſdem Ordinis concurrunt, eos debent ſede, & loco præcedere, quamuis illi ſint ætate maiores, aut in Ordine antiquiores; niſi fortè ratione alicuius muneris Regij his, qui non ſunt Dignitates, præcedentia debeatur accidentaliter.

27 In Ordine Alcantaræ omnes Dignitates ſub nomine Seniorũ, vulgò *Ancianos*, continentur. Olim autem plurimum Senioribus deferebatur, cum Magiſtri eorum vterentur conſilio ad electiones, & ad grauiora Ordinis negotia peragenda. Illi etiam deſignabantur in Iudices cauſarum criminalium, quarum Religioſi Ordinis erant Rei. Sacriſta verò maior Secretarius Capituli, & ſigillum Ordinis apud ſe habet. Priores autem Alcantaræ, & de Magacela aſsiſtunt Capitulis, & Definitorijs, non ſolùm quia ſunt Dignitates intra Ordinem, ſed quia Capitulis debebant olim aſsiſtere duo Abbates Ciſtercienſes, vt præcepit Sixtus IV. in Bulla, quæ incipit, *Ad Sanctam*, & extat in Bullario Ordinis *pag.* 54. Prioribus autem prædictis id aptandum eſt, idemque munus gerunt, ac Abbates. Præterea in Ordine Calatrauæ Clauiger, & Sacriſta maior exonerantur à ſoluendis aliquibus ſubſidijs Theſauro Ordinis. Ipſe autem Clauiger, & Commendatarius maior proprium ſigillum habent; In Commendatarij maioris ſigillo Crux eſt inſculpta; in ſigillo autem Clauigeri Crux, compedes, & duplex clauis.

28 De his omnibus videantur Statuta Ordinis D. Iacobi *tit.* 10. *cap.* 5. & ſæpè obiter. Definitiones Ordinis de Calatraua *in prologo, cap.* 9. *& tit.* 1. *cap.* 5. *ac tit.* 13. *cap.* 1. *& titulo* 24. *cap.* 7. Definitiones Ordinis de Alcantara pag. 22. *Et in prologo cap.* 4. *& tit.* 41. *cap.* 1. nec non pluribus alijs in locis.

Quæſtio 4. De Officialibus, ſeu Officia, ac Munera ſpiritualia, & temporalia gerentibus in Ordinibus Militaribus. Vbi, an poſsint aliqua alienari?

29 ORDINES Militares, cum ampla adeò iuriſdictione tẽporali, vltra ſpiritualem, gaudeant, reddituſque ingentes, ac bona cumulata poſsideant, ad rectam adminiſtrationem ſingulorum, plures, ac diuerſos deſignant Officiales, ſeu Miniſtros, qui munia neceſſaria obeant, ac munera gerant. Et quidem alij à Rege noſtro eliguntur, poſt conſultationem Senatus Ordinum; alij ab ipſo Senatu; alij demũ à Capitulis Generalibus, & præfixum iam eſt in Statutis, & Definitionibus, ac ex conſuetudine, & praxi, ad quem attineat cuiuſque deſignatio, & electio.

30 Priores, & Dignitates Ordinum iam recenſuimus; De ipſo Regio Senatu

Senatu Ordinum plura dedimus, & dabimus, præcipuè *disquis. 17.* Iam breuiter ad alia pergamus. In Ordine D. Iacobi sequentes recensentur Vicarię iurisdictione spirituali gaudentes; nempè in Oppidis de Villanueua de los Infantes. Villarodrigo. Villalua. Estriana. Xerez. Emerita. Tudia. Ieste. Carauaca. Veas. Segura de la Sierra. Aledo, & Totana. Sunt in hoc Ordine centum, & octuoginta Beneficia Curata, & simplicia. Dominium Ordo habet trium Ciuitatum, & ducentorum ac septem Oppidorum. Duodecim ad ea regenda Gubernatores à Rege designantur, quorũ quinque sunt ipsius Ordinis Equites; septem verò Iurisperiti. Duodecim insuper sunt Præfecturæ Arcium, ac Oppidorum, Hispanè *Alcaydias*. Numerabantur quinque abhinc annis millequingenti Equites Iacobæi, & ducenti Clerici Fratres.

31 In Ordine Calatrauæ ad ditiones, & territoria propria regenda quinque deputantur à Rege Gubernatores; ex illis duo sunt Equites ex ipso Ordine: tres verò Iurisperiti. Quædam est Vicaria in Oppido de Martos, iurisdictione spirituali gaudens, sed non omnimoda; nam aliqua in eo territorio spectant ad Episcopum Giennensem. Plurima Beneficia Ecclesiastica obtinet Ordo, ad quæ promotio datur, modo dicendo *inferiùs disq. 11.* At septemdecim Beneficia à Rege nostro concedũtur, consultatione Regij Senatus Ordinum prehabita, vocanturq; Prioratus; Et, qui illos obtinent, nuncupantur Priores formati, & vndecim ex ipsis substitutos in Ecclesijs, ad Curam animarum, habent, ac solùm duobus mensibus in eis residere tenentur; Et quidem suspicor, ipsos se ab omni residẽtia deobligatos censere; quod forsan consuetudo induxit; maximè cum hæc Beneficia sapiant naturam Beneficiorum simplicium, si quidem residentiam continuatam, instar Curatorum, non exigunt. Alij sex Priores formati priuilegijs gaudent, non verò redditibus, nec ad residentiam tenentur. *Formati* autem nuncupantur, quia eo tempore, quo Commendæ fuerunt institutæ, Prioratus hi ab Ordine formati sunt, vt Clerici Fratres inibi Sacramẽta Equitibus, & vasallis ministrarent. Suffragium in Capitulis Generalibus habent Priores formati, & potestatem disponendi, ac testandi de bonis immobilibus. Sacrista maior Ordinis gaudet priuilegijs Prioris formati. Videatur Rades *in Chronica Calatrauæ cap. 9. & 32.* Vbi ostendit, aliquos Prioratus fuisse extinctos, & indè credam, nomen Priorum remansisse, absq; redditibus. In hoc Ordine sunt quinque Præfecturæ Arcium, & Oppidorum.

32 In Ordine Alcantaræ territoria, & Oppida, quinque subiacent Gubernatoribus à Rege electis, quorum duo debent esse Equites ex eodem Ordine, tres verò Iurisperiti. Septem itidem sunt Arcium, & Oppidorum Præfecturæ; Plurima item Beneficia Ecclesiastica, de quibus redibit sermo *disq. 11.* præter Prioratus, ac Dignitates, quos iam retulimus.

33 De Arcium munimine, & custodia olim ingens erat sollicitudo, de aliquibus nunc exigua, cum nec bella vicina immineant, & facilè iam expugnari queant. Extant plures Ordinationes circa iuramentum fidelitatis præstandum à Prefectis; curam ab illis habendam: arma illuc immittenda; atq; vt non alij, nisi Equites ipsorum Ordinum, Præfecturas obtineant, & circa huiusmodi alia, in Statutis Iacobæis, *tit. 8. ex cap. 10.* In Definitionibus Calatrauæ *tit. 11. cap. 2.* In Definitionibus Alcantaræ *tit. 27.*

34 In singulis Ordinibus Militaribus eligitur Eques ex ipsis in Procuratorem Generalem, qui in Curia Regia assistat, & cuius sit, negotia sui Ordinis pertractare, promouere, atq; sollicitare, tum apud Regem nostrum, tũ apud Ordinum Senatum; Procuratores autem Generales assident simul cum ipso Ordinum Senatu in Actibus publicis; & de eorum vxoribus Informationes de qualitate sanguinum fiunt, sicut etiam de vxoribus Equitum Fiscalium, vt *alibi* diximus. De eiusmodi Procuratorũ electione, munere, stipendio, & obligationibus, consule in Statutis Iacobæis *tit. 21. cap. 11.* In Definitionibus Calatrauæ *tit. 17.* In Definitionibus Alcantarę *tit. 29.* Vbi etiam statuitur, mittendos fore ad Curiam Romanam Procuratores pro negotijs cuiusque Ordinis; necnon ad Cancellarias Regias, in quibus solent lites aliquæ exagitari, quæ Ordines ipsos concernunt.

35 Similiter in vnoquoque

ex

ex tribus Ordinibus Militaribus deputatur Eques Fiscalis, (qui alius est à Fiscali Senatus Ordinum) cui incumbit sollicitudo indagandi, quo modo in suo Ordine Statuta, & Definitiones adimpleantur, iurisdictiones conseruentur, Commendæ detrimentum non capiant, Ecclesiæ Ministris, & cultu diuino non destituantur; & cætera alia, quæ ad regimen, & splendorem spectant; de quibus admonere tenetur, iuxta rerum qualitatem, Regem nostrum, aut Senatum Ordinum, vel etiam Capitula Generalia, cum celebrantur. Fiscales etiã cum Senatu ipso Ordinum in Actibus publicis sedem habent. De illis plura inuenientur in Statutis D. Iacobi *titulo* 19. *cap.* 12. In Definitonibus Calatrauę *tit.* 17. *ex cap.* 2. In Definitionibus Alcantaræ *tit.* 29. *ex c.* 4. Vbi stabilitur, quid in speciali ad eos spectet circa defunctos Ordinum, Hospitalium Administratores, Decreta, Schedulas Regias, & alia eiusmodi. Præterea in præfatis Statutis, ac Definitionibus statuitur, debere varijs in locis pro necessitate negotiorum Sollicitatores constitui; Aduocatos causarum, cæterosque Officiales, Notarios, Tabelliones, & Procuratores speciales designari, vt cuncta rectè, & debito modo peragantur; necnon Procuratores Generales, si fortè à Curia absint, (quod vitare tenentur, nisi causa vrgeat) alijs fore suas vices commissuros, ne sollicitudo negotiorũ capiat detrimentum; atque apud ipsos, & Fiscales librum extiturum, in quo exarentur, quæ à Senatu Regio Ordinum circa ipsos Ordines expediuntur; Quæ omnia recta ratio gubernationis exposcit.

36 Administratores varij sunt in Ordinibus; Nam alij constituuntur in Monasterijs Monialium, ad quos attinet cura spiritualis ipsarum, Sacramẽtorumque administratio, & simul rei temporalis sollicitudo, ac promotio bonorum, quibus Monasteria gaudent. Sunt etiam Administratores Hospitalium Ordinum, quorum est, de redditibus, & eleemosynis curare, ac in ægrotantium leuamen, & assistentiam incumbere, ne in pijs adeò operibus quidquã desideretur. In Monasterijs ipsi Clericorum Fratres Administratores bonorũ designantur; Rursùs Administratores Commendarum vacantium, & earum, quæ, sublite est, ad quẽ spectent; Necnon Administratores bonorum, quæ Eremitoria possident; præterea Administratores ad colligendas dimidias annatas, & alij similes; quorum munus, iuramentum fidelitatis, obligationes, stipendia, fideiiussiones, varijs in titulis Statutorum, & Definitionum continentur, & sub verbo *Administrador* videri possunt.

37 In Ordinibus Militaribus summę applicatæ ad ipsorum communes expensas in vnam veluti massam congregantur, quæ vocatur Ordinis Thesaurus, & stabilitum iam est, quid ex Commendis, dimidijs annatis, & huiusmodi alijs ad Thesaurum spectet. Eques designatur ex singulis Ordinibus in Thesaurarium; Quomodo autem in Ordine D. Iacobi sit expendendus, & plura circa illum continentur in Statutis *tit.* 15. *cap.* 35. In Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ Thesaurus constitutus est authoritate Pontificia, & Bullæ extant transcriptę in Definitionibus Calatrauæ *tit.* 20. & in Definitionibus Alcantaræ *tit.* 24. *c.* 2. in quibus constitutio Thesauri Apostolica potestate approbatur, & decernitur, quibus in rebꝰ debeat insumi; & facultas conceditur Administratoribus perpetuis de consilio Capituli Generalis, vel saltem Diffinitorum, aut Seniorum in Curia Regia residentium, disponendi de bonis Thesauri ad expensas necessarias pro Ordine, Monasterijs, locis, fabricis, expeditione quarumcumque litterarum, etiam Apostolicarum, oneribus Ordinis, satisfactione, remuneratione, & compensatione illorum, qui in negotijs Ordinis occupantur, vt latiùs in ipsis litteris Pontificijs continetur.

38 Ibidem in Definitionibus prefiguntur qualitates Thesaurarij, fideiiussiones præstandæ, rationes dati, & accepti reddendæ, tempus durationis huius muneris, stipendia, formà colligendi redditus, & tertias, hisque similia ad amussim obseruanda. In Capitulis Generalibus eliguntur Thesaurarij, Procuratores Generales, & Fiscales Equites.

39 Nec prætereundum hic est, quàm stricta sit in conscientia obligatio, expendendi Thesaurum in eas res, & onera, pro quibus est constitutus. Quare non licet bona illius alienare; nec

in

in alias res expendere, aut aliquo modo fraudare; cum id sit in præiudicium Ordinum, quibus grauis læsio infertur, necessariò, & ex Iustitia restituenda, & compensanda. Quod præ oculis habeant tum ipsi Thesaurarij, tum hi, ad quos spectat dispositio bonorum Thesauri; & quidem in litteris Apostolicis id districtè iniungitur. Nomine autem bonorum Thesauri non solũ intelligo ea, quæ iam ad ipsum peruenerunt, sed etiam quę iam destinata sunt, vt ei applicentur; nequeunt enim hęc ad vsus non debitos anticipatò præoccupari.

40 Sunt præterea in Ordinibus Militaribus alij Officiales, veluti Depositarij, apud quos bona deponuntur, quę vel ad ipsos Ordines spectant, vel sub lite est, ad quem pertineant; Receptores, qui redditus, ac bona quouis titulo Ordinibus debita colligunt; Censores rationum, qui dati, & accepti rationes introspiciunt, ac recolunt. His omnibus, præfixum iam est, quid ex proprio munere incumbat. Ad Senatum verò Regium Ordinum, præter ipsos Iudices, seu Consiliarios, ac Fiscalem, conueniunt Aduocati pro causis ciuilibus, & criminalibus; Relatores, qui negotiorum, ac litium merita ex ipsis Instrumentis deprompta coram Senatu referunt; Procuratores, & alij similes, de quibus *disq.* 17. sermo redibit.

41 Cęterùm ad quid teneantur in speciali singuli ex his, quorum *in hac quæst.* meminimus, ratione Officij, & muneris, longissimam desiderabat disputationem, sed non Instituti nostri propriam, quin potiùs communem omnibus, qui similia Officia, & munera exercent. De quibus, præter alios, latissimè tractant Machado *tom. 2. de perfecto Confessario*; P. Petrus de Oñate *tom. 2. de Contractibus*; Et ego plurimà tradidi *tomo in Bull. Cruciatæ, disput. 34. & 35.*

42 Potest in præsenti inquiri, an hæc Officia, seu aliqua ex illis possint alienari, seu vendi, aut conferri alicui, & simul duobus, vel tribus Successoribus ipsius? Suppono, bona propria Ordinis, Commendas, redditus Beneficiorum, decimas, & similia; vt potè bona Ecclesiastica, non posse absque licentia, & dispensatione Pontificia alienari? Extat autem Bulla antiqua Benedicti XII. qui præscripsit formam, & solemnitates ad alienandum bona immobilia Ordinũ, census, & redditus super Facultates Regias; quæ affertur, & expenditur in Definitionibus Calatrauæ *tit. 20. cap. 1.* Et ea alienatio prohibetur in Definitionibus Alcantaræ *tit. 7. cap. 7.* nisi præcedat informatio euidentis vtilitatis, & licentia Capituli Generalis, dum celebratur, aut aliàs Senatus Ordinum. De Officijs verò, quorum designatio ad Capitulum Generale spectat, decernitur in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit. 15. cap. 18.* vt nullum possit ab vno in alium renuntiari, aliàs eo ipso vacet.

43 Sed in primis censeo, aliqua esse Officia omnino temporalia, v.g. Thesaurarij, Depositarij, Receptoris, Procuratoris, Tabellionis, & similia. In his alienandis (si aliundè alienatio liceret) nulla simoniæ labes intercederet, cum non accipiatur pretium pro re spirituali, aut annexa rei spirituali, sed pro merè temporali. Quod euidenter patet, nam in Tribunalibus Ecclesiasticis Episcoporum, Officia Notariorum, & similia alienantur, & iure hæreditario in ea succeditur absque simoniæ labe; ergo pariter simonia non committeretur in eis Officijs alienandis.

44 Deindè arbitror, ea Officia, quæ Capitulum Generale simul cum Rege confert, non posse ab alterutro ex illis seorsim alienari, vendi, aut donari; Quippè Capitulum non stat absq; Rege, qui caput est illius, nihilque potest operari absque Capite, aut alio ipsius vices gerente; imò si aliquid ex dictis esset præstiturum, deberet Rex consuli, eique consensus expectari; nam is, qui loco ipsius constituitur, vt præsideat, non censetur ad res extraordinarias potestate independente à consensu expresso Regis gaudere; Quin omnia, quæ à Capitulo fiunt, postmodùm Regi manifestantur, vt ipse subscribat. Rursùs nec ipse Rex solus potest ea Officia alienare, aut conferre modo *suprà* apposito; quippè fieret Ordinibus præiudicium, ipsorũque iuri derogaretur, & vteretur Rex potestate, qua caret; cum ea Officia, vt supponimus, non spectent ad eum, quà Rex est, sed quà Administrator est Ordinum, & simul cum Capitulo Generali potest designare eos, qui illa sunt obtenturi. Quando autem ea Officia vacant, & Capitulum non est congregatũ, in Statutis, ac Definitionibus præfigi-

tur,

tur, quomodo sint conferenda, & in quorum consortio Rex electurus est eos, qui illa exerceant; nisi ex Ordinum beneplacito tota potestas priuatiuè in eo casu ad ipsum Regem deuoluatur; quod beneplacitum constare debet, nam præsumptio stat pro iure Ordinis.

45 Demùm iudico, adhuc Officia temporalia, quæ solus Rex ipse, vt Administrator, potest conferre, non posse à Rege alienari absque dispensatione Pontificia, & Ordinum consensu; nam ea Officia sunt bona propria Ordinum, quorum Rex non est dominus, sed Administrator. Quod fundamentum latiùs firmabo *infrà disq. 17. q. 2. ex n. 24* Vbi pro re nata hanc difficultatem iterùm euoluam.

Disquisitio 9. de Monasterijs, & Collegijs Ordinum Militarium.

Quæstio 1. Monasteriorum finis, & regimen.

1 IN ipso Ordinum Militarium exordio sedem, ac domicilium sibi elegit vnusquisque ex illis, vbi cum Magistro omnes Militares degebant, dum ad bella non properabant, nisi illi, qui ex Magistri ipsius consensu, aut mandato in alijs munijs detinebantur. Id præcipuè viguit in Ordinibus Militaribus sub Cistercienſi Instituto erectis, in quibus nec Equites poterant nuptias contrahere, donec succedentibus temporibus ab Apostolica Sede nuptiæ eis permissę sunt. Iacobæi namque Equites cum à prima institutione, expediti fuissent ad matrimonia ineunda, dum eis à bello vacabat, suæ domi, & familiæ curam habebant, nec fas illis erat, vxores absque vrgenti causa deserere, vnde nequibant in Monasterijs continuò habitare. Liberi ab hac domestica sollicitudine Equites Cistercienses, & aliundè multò pauciores numero, quàm nunc sunt, simul degebant; & pariter Clerici Fratres, qui eis Sacramenta ministrabant, & Officia Ecclesiastica in Choro peragebant. Priori autem Monasterij incumbebat omnis spiritualis iurisdictio, de quo latè *infra superioribus*.

2 Exindè Monasteria capita Ordinum extitere, vtpotè præcipuæ, ac vnicæ Ordinum sedes; vnde In eis Habitus concedebantur Professiones fiebant, congregabantur Capitula, Magistri magna ex parte residebant; quæ, & alia partim nunc etiam obseruari debent, nisi dispensetur, vt *disquisition. 3.* attigimus. In eis præterea scrinia Ordinum sunt, in quibus Bullæ, Priuilegia, Instrumenta publica, Informationes, & plura huiusmodi custodiuntur. Ipsi Ordines, præter Iacobæum, in Hispania suum nomen sunt sortiti ab Oppidis, seu territorijs, in quibus erecta fuerunt Monasteria; & Monasterio mutato, etiam nomen mutabatur, vt videre est in Ordine Alcantarensi, qui priùs fuit nuncupatus Ordo Sancti Iuliani *del Pereyro*, ob Monasterium in territorio *del Pereyro*, situm; & postmodùm Ordo Alcantaræ fuit appellatus ob Oppidum, & Monasterium Alcantaræ, quod, primo Monasterio extincto, viget; imò cum vtrumque permanebat, vocabatur Magister, & Ordo Sancti Iuliani, & Alcantaræ simul. De his plura dedimus *disquisition. prima, quæstion. octaua.*

3 Postmodùm autem, cum Equitum Militarium numerus valdè creuisset, & insuper dispẽsatum fuisset cum eis, vt nuptias inirent, non valuerunt intra Monasteria degere; hæcque deputata sunt Clericis Fratribus, qui etiam ab initio in eis fuerant commorati, vt ibi vitam Religiosam agerent, Ecclesiasticoque cultui inuigilarent, vt præstant, nec indè exeunt, nisi ad Collegia Salmantina, vt litteris incumbant, studia recolant, vel etiam publicè in Academia doceant, vel Beneficia, Capellanias, aliaque munera ipsorum propria gerant, vt *disquisit. 3.* tradidimus Et quidem in præfatis Monasterijs Regularis floret disciplina, ac cultui diuino strenuè inuigilatur. Dixi, Monasteria deputata esse Clericis Fratribus, quod intellige de redditibus Monasteriorum, qui ad eos alendos destinantur; nam in reliquis eodem modo se habent, ac olim, Monasteria; & per accidens est, quòd ibi Equites non degant. His autem esse communia Monasteria, cernitur, quia ex Definitionibus debent Habitum in eis suscipere, Nouitiatum quoad aliquod tempus agere, Professionem emittere; &, quoties Equi-

tes in eis versentur, suas sedes proprias in Choro, ac in Capitulis habēt. Nec Monasteria essent Ordinum capita, si solùm Fratribus Clericis, (qui soli Ordines nō constituunt) destinarentur. Sunt ergo sedes singulorum Ordinum; & indè se habent ad instar Ecclesiarum Cathedraliū, quæ sunt sedes Episcoporū. Quare Crux Monasterij in Processionibus præcedit Cruces Ecclesiarum territorij, siuè in his Parochi sint Clerici Fratres, siuè Clerici sęculares; & Processiones generales ab Ecclesijs Monasteriorum egrediūtur, cęteris illuc cōuocatis. Demùm iurisdictio Ordinū in Monasterijs est radicata, vt potè in proprijs, primis, ac præcipuis Ordinum sedibus.

4 In Ordine Diui Iacobi (præter Monasterium de Palmella in Lusitania) tria sunt erecta; alterum Sancti Marci in vrbe Legione, pro Regno Legionensi: alterum in loco de Vcles, pro Regnis Castellę, aliud demùm in Vrbe Hispalensi, D. Iacobi nomine nuncupatum. Erectum fuit anno 1400. à D. Laurentio Suarez de Figueroa, & ab Ordine exemptum ex Pontificijs Bullis. At Martinus V. anno 1429. sub obedientia Magistri solius illud constituit; Et anno 1480. fuit incorporatum Ordini in Capitulo Generali à Magistro D. Alfonso de Cardenas. In Ordine Calatrauensi Monasterium Calatrauę; In Alcantarensi Monasterium Alcantarę; In Ordine de Montesa Monasterium Montesę; In Ordine de Auis Monasterium in Oppido de Auis; & in Ordine Christi Monasterium in Oppido de Tamar. Ordo S. Ioannis, præter Monasterium præcipuum, ac caput ipsius Ordinis, quod est insula Melitensi, non pauca alia in diuersis Regnis, ac maioribus Prioratibus habet; In Hispania Monasterium S. Marię del Monte in diœcesi Toletana; In Regno Nauarræ Monasterium in Oppido *Puente la Reyna*, & in Regno Aragoniæ Monasterium de Calpe, & aliud in Lusitania.

5 Ea fuit semper inuiscerata Ordinibus cura, vt Monasteria promouerentur, ac fouerentur, quasi bases, & fundamenta, quibus Religionis moles innititur, & hæc firmior stabit, dum illa vndique munita perseuerent. Quare pro eorum recto regimine in singulis Ordinibus suę extāt regulę, ac Definitiones; In Statutis Ordinis D. Iacobi, præter ea, quæ in Regula Ordinis continentur, datur de Monasterijs *titulus* 12. Atque, vt concordia, & pax vigeat in illis, stabilitum est, vt in Monasterio de Vcles Prior alternatiuè alter esset ex Prouincia, quā vocant *Mancha*, alter ex ea, quę vocatur *la Ribera*, & *Campo de Montiel*; Et ex quadraginta quatuor Clericis Fratribus, quorum octo in Collegio Salmantino versantur; dimidia pars ex vna Prouincia, dimidia ex alia esset, ita tamen vt quatuor essent semper ex Cāpo de Montiel. Id in ipso Monasterio inter ipsos Clericos Fratres conuenit anno 1648. & Regem nostrum certiorem fecerunt, vt ipse concordiam ratihaberet, & à Pōtifice confirmationem expostularet. In Conuentu S. Marci Legionensis etiam extat concordia de Prioribus alternatiuè eligendis ex Prouinca Legionensi, atque ex *Estremadura*. Quæ rectè statuta sunt, quidquid reclamet Barbosa *in praxi exigendi pens. lib. 2. voto 36.* contendens, sic auferri libertatem electionum. Sanè non aufertur, cum res ad vnum nō redigatur; vt videre est in aliquibus Sacris Ordinibus; & in Cisterciēsi ex duob⁹ à Definitorio propositis cuilibet Monasterio eligitur Abbas. In Definitionib⁹ Calatrauæ extat *tit. 2.* de Monasterio In Definitionibus Alcantarę *tit. 5.* In quibus stabilita sunt, quæcumque opportuna, ac necessaria videntur ad regularis disciplinę obseruantiam: diuinum cultum: electiones, designationes, ac numerum Fratrum Clericorum; pœnitentias pro culpis infligendas: administrationē bonorum; regimen Equitum ibidem causa nouitiatus, pœnitentiæ, aut simili degentium, & ad cætera alia, quæ occurrere valent. In quibus omnibus plura sunt, quæ nullum inse dubium inuoluunt; quę verò alicui difficultati ansam præbent, varijs *huius Operis* locis eluci-damus. De Monasterijs vero Monialiū Militarium agemus *disq. 14.*

Quæstio 2. De Collegijs Ordinum Militarium.

6 CLERICI Fratres Militiarum litterarum indigent ornamento, vt muneribus satisfaciant, ad quæ destinantur; quippè eis incumbit Sacramentorum administra-

niſtratio, animarum cura, regimen ſpirituale populorum, adminiſtratio Eccleſiarum, & non paucis iuriſdictio quaſi Epiſcopalis. Quanta autem doctrina, ac ſcientia ad hæc requiratur munera, ex ipſis terminis conſtat; Concilia, Patres, & Authores paſsim ingeminant. Plura affert in propria Fratrum Clericorum materia Didacus de la Mota *in Declaratione regulæ Ordinis Diui Iacobi, lib. 2. capit. 33. ex pagin. 215.* Et quidem omnes ſacræ Religiones (ſi vnam, vel aliam excipias) ad litterarum ſtudia vehementer incumbunt, vt ſibi ipſis, Eccleſiæ, ac proximis ſinguli Religioſi ſint ſaluta res, & diſciplinis inſtructi bono ſuarum animarum, ac vtilitati cæterorum conſulant; indè olim in ipſis Monaſterijs Vniuerſitates, ac Studia Generalia includebantur, vt de Benedictinis referunt Illeſcas *in vita Gregorij Secundi*, Hieronymus Roman *in Republica Chriſtiana lib. 5. cap. 19.* ac alij; & deinceps ſemper in Monaſterijs, aut Collegijs Religioſorum ſtudia maximè floruerunt. Cum ergo Clerici Fratres Militarium ſint etiam Religioſi in Ordinibus ſacris approbatis, & deputentur ad munia, ad quæ alij Regulares, imò ad alia, cum munus Parochorum ſint geſturi, & aliqui iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in Prioratibus, ac Vicarijs Ordinum exercituri, par omnino eſt, vt totis animis litteras ebibant, quibus ornati valeant Sacramenta adminiſtrare, concionari, populum docere, iudicaturam gerere, & exequi quæque alia ad Paſtores animarum, ac Prælatos ſpectantia. Quin ad ipſorum Ordinum conducit ſplendorem, ac decentiam, vt litteræ in ipſis vigeant; quare ſinguli eas enixè promouere deberent, ſi zelo Religionis ducantur. Aliundè nequeunt decenter, ac ſtrenuè regere populos ſibi traditos, ſi dumtaxàt vt cumque ſtudia didicerint; nec enim illiterati homines nouerunt vitia reprehẽdere, & eradicare; Chriſti D. legem edocere: & ſubditos ad æternam beatitudinem ſtimulare. Caueant hãc incuriam Paſtores animarum, memores, quòd S. Antoninus 2. *part. hiſtor. lib. 16. cap. 14.* refert, Sacerdotem damnatum alij Sacerdoti apparuiſſe, epiſtolam à Principe tenebrarum ſub ſcriptam afferentem, ad Eccleſiaſticos Rectores, qua eis quàm plures agebat gratias pro negligentia in concionibus habendis, & vitijs obiurgandis, vnde tot æternis deputabantur incendijs. Sed de his latiùs *diſquiſition. vndecima, quæſtion. quinta.*

7 Collegia ergo Militaria erecta ſunt in locis aliquibus, vbi Academiæ florent, vt in eis Fratres Clerici ſcientias ediſcant, & recolant. Salmanticæ quidem Inuictiſsimus Imperator Carolus V. Hiſpaniarum Rex erexit tria Collegia pro tribus Ordinibus, Diui Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ; quæ de tanto Fundatore meritò gloriantur. Extat ibidem Collegium Ordinis Sancti Ioannis. Valentiæ erectum fuit Collegium Ordinis Monteſę, quod Sancti Georgij nomen ſortitur. Conimbricæ vigent Collegia Ordinis D. Iacobi, de Auis, & Chriſti.

8 Maximam impendunt ipſi Ordines curam, ac vigilantiam, vt hæc Collegia in dies augeantur, litteris, ac virtute emineant. Hinc pro eorum regimine, ac promotione Reges noſtri, & Capitula generalia plurima condiderunt ſtabilimenta, quæ videri poſſunt in Statutis Ordinis Diui Iacobi *titul. 20.* In Definitionibus Calatrauæ, *titul. 3.* In Definitionibus Alcantaræ, *titul. 12.* Vbi agitur de Rectorum electione, ac iuriſdictione, de eligendis Collegis, eorumque numero, & tempore Collegij, de lectionibus audiendis, ac recolendis, de inceſſu, victu, ornatu, clauſura, bonorum adminiſtratione, & & de cęteris alijs, quę iſthuc conducũt. Senatus etiam Ordinum de Collegiorum cura ſollicitatur, ne quidquam ad ſtudia promouenda deſideretur. Nos decurſu *huius Operis* plura de illis pro re nata tractamus.

13 Ad Ius Canonicum, Artes, & Theologiam addiſcendam deſignantur Collegę, ita vt hi ad hanc Facultatem, illi pręſcribantur ad illam à Senatu Ordinum, iuxta Statuta, & Definitiones; & ſinguli ei ſtudio incumbere debent, quod eſt ipſis præfixum; aliàs grauiter peccabunt, vt dicam *quæſtion. ſequenti.* Et quidem non aliter à Senatu Ordinum in Collegijs permitterentur, ſed alij eorum loco forent deſignandi, quibus fit præiudicium; Et ſane interuenit quaſi quidam contractus, ſeu pactum inter Ordinem, & Collegas; quo hi ſe obſtringunt ad Facultatem præſcriptam addiſcendam: ille verò ad eos

in Collegio alendos, dum id adimpleãt. Ex alijs Collegijs exemplum, ac paritas rectè desumitur; In eis enim à Fundatoribus, seu in Statutis designatæ sunt togæ vel prębendæ, tot pro Theologis, tot pro Iurisperitis; nequit autem ad Præbendam Theologam vacantem admitti Iurisperitus; Quòd si aliquando hæc fiat commutatio, dispensatio à Nuntio Apostolico poscitur, & non nisi pluribus conditionibus, ac limitationibus appositis, impetratur. Cum enim Statuta Collegiorum authoritate Apostolica sint confirmata, nefas, & iniquum censetur, ea violare in re grauissima, ac in præiudicium tertij vergente. Igitur, cum in Ordinibus Militaribus Statuta, & Definitiones, hoc ipso quòd à Capitulis generalibus edantur in lucem, Apostolica authoritate confirmentur, vt iæpè *alibi* asserimus, ac præterea accedat, Clericos Fratres esse sub Obedientia Prælatorum, & ab his iuiungi, ac præcipi, quam Præbendam sint obtenturi Collegæ, fit, grauem esse culpam, nomine tenùs Præbendam Theologam nanciscì, & Iuri Canonico ex professo vacare, vel è contrà; sicut si Theologus in aliud Collegium admitteretur ad Præbendam Iuri Canonico præfixam, asserendo omnino falsò, eum esse Iurisperitum.

10 Hinc Rectores Collegiorum sub lethali tenentur ad exequendum omnino, quòd singuli Collegæ Facultatem sibi præscriptam ex professo audiant, & addiscant, nec aliud permittere, aut conniuere, nisi à Senatu Ordinum dispensatio obtineatur, quã non esse concedendam, aut valdè difficulter, mihi suaserim; turbaretur enim Collegiorum, & studiorum forma, & ordo; & tollerentur de medio vtilitates, quæ in vtraque Facultate à diuersis addiscenda, dignoscuntur.

11 Inquires tamen; demus, Collegam de facto diuersam Facultatẽ cæpisse addiscere, ab ea, ad quam est deputatus, in eaque tribus, vel quatuor annis fuisse versatum; tunc si Rector nouus ad Collegium aduenìat, ad quid teneatur? In primis, si Collega vnum dũtaxàt annum insumpsisset in ea diuersa Facultate, sanè tenetur Rector eum cogere, vt ad suam Facultatem audiendam redeat; exiguum enim est illud tempus, quod in alia addiscenda insumpsit, & supereſt tempus sufficiens Collegij, quo valeat propriæ scientiæ prescriptæ studere. Deindè in casu quæstionis rigidum, ac durum est, scientiam mutare, indè enim fieret, nec vnam, nec aliam addisci, cum tempus Collegij sit limitatum; idque damnum præualere videtur oppositæ obligationi. Aliundè prudenter interpretanda est voluntas Religionis, quæ pia est mater subditorum; &, quamuis ægrè ferat, violatum fuisse statutum, ac Prælatorum obedientiam, ac, si res innotescat, puniat culpam; tamen censenda est, nolle, Collegam illum cum dedecore è Collegio repelli, vel ad aliam scientiam addiscendam cogi, ita vt exindè nullam calleat, oleumque, & operam perdiderit. Indè ergo Rector poterit dissimulare factũ. Benigna sanè est hæc decisio, sed videtur tuta, ac æquitati consona. Nec absque fundamento aliquis assereret, teneri Rectorem admonere Senatum Ordinum; nec curandum de dedecore indè emanaturo Collegæ, cum ipse sua culpa causam suggesserit.

12 Idem dixerim, si Collega per desidiam non incumbat studio. Et sanè sub mortali tenetur non omittere studium priuatum; De quo egi *tom. de Iure Academico lib. 3. ex num. 533.* loquendo de Scholasticis in communi; & rationes ibi adductę proportionatè, & à fortiori militant in his Collegis Religiosis. Qui etiam, dum Cursus annuos litterarios peragunt, tenẽtur sub mortali audire lectiones in Statutis Academię designatas, vt tradidi *ibidem lib. 3. ex n. 156.* Vnde qui studium omitterent, aut lectiones non audirent, in statu peccati lethalis essent, à quo non possent absolui, nisi vel studio, & lectionibus vacarent, vel Collegium dimitterent. An autem restituere tenerentur, dicendum est idem, ac de illis, qui mutant studium scientiæ, ad quam deputantur, de quo *q. 3. n. 21.*

13 Cæterùm non solùm in Collegijs litterarum studijs incumbitur, verùm etiam in Monasterijs Militiarum, in quibus designantur, qui disciplinam moralem edoceant, vt in dies aptiores reddantur Clerici Fratres illic degentes ad munus Parochorum, cui accinguntur. Quare non perfunctoriè debet id prestari, Prioresque, ac Superiores tenentur conari vt profectus in litteris fiant, & sua studia recolant,

qui

qui è Collegijs iterùm ad Monaſteria redeunt. Videatur Mota *vbi ſuprà, ex pagin.* 212. latè exornans, & probans, vitam Religioſam, & monaſticam rectè cum litterarum ſtudio amicari, quin inter ſe deuotio, clauſura, ac obſeruantia cum exercitijs litterarijs vllam gerant oppoſitionem. Plura circa id reperies apud Vincentium Iuſtinianum *in vita B. Ludouici Beltran cap. 4. fol. 23.* Michaelem Salon *in vita Beat. Thomæ de Villanueua cap. 5. fol. 51* P. Petrum de Ribadeneyra *in vita S. Parentis Ignatij, fol.* 170. Petrum Gregorium *in ſintagmat. Iuris vniuerſ. part. 2. lib. 15. cap. 16.* & cum Diuo Thoma eius Interpretes *2. 2. quæſtion. 188. articul. 5.* Ex his cernitur, valdè conducens fore, ſi in Monaſterijs Cathedræ Artium, & Theologiæ erigerentur, vt florerent litteratum ſtudia, quæ adeò neceſſaria ſunt ad omnia munera à Clericis Fratribus exercenda; nec enim omnes in Collegijs poſſunt verſari; & exindè eis doctrinæ traditio deficit, minùſque idonei reperiuntur ad Curam animarum exercendam, regendumque in ſpiritualibus populos, & ad alia eiuſmodi. Quare deberent ipſi Ordines huic damno præcauere: Cathedras inſtituere: Magiſtros idoneos deſignare: redditus, ſeu ſtipendia illis prouidere; & totis conatibus, omnibuſque vijs ſtudia promouere, à quibus ingentes adeò pendent vtilitates.

Quæſtio 3. An Clerici Fratres poſſint publicè in Academijs addiſcere Ius Ciuile? Vbi alia quæſtiones decidũtur.

14 RATIO dubitandi eſt, quia Religioſis prohibitum eſt ſub pœna excommunicationis ſtudere Iuri Ciuili, vt conſtat *ex cap. Non magnopere, Neclerici, vel Monachi, cap. ſuper ſpecula, eodem titul.* Videndus ſum Ego *tomo de Iure Academico, lib. 2. á num. 370* Vbi hanc prohibitionem latè exornaui. Quare abſque diſpenſatione in hac lege Eccleſiaſtica non poterunt Clerici Fratres Militares Ius Ciuile publicè addiſcere.

15 Propterea Iulius III. priuilegium conceſsit Clericis Fratribus Militiæ Sancti Iacobi, dum non eſſent Sacerdotes, vt poſſent Ius Ciuile addiſcere, & quidem publicè; nam priuatim non eſt prohibitum cuiquam vacare ſtudio legum Ciuilium, vt latè tradidi *tomo de Iure Academico, loco nuper relato.* Extat id priuilegium Iulij Tertij in Regula, & Statutis nouiſsimis Ordinis Sancti Iacobi, editis anno 1655. *fol.* 32. Verùm abſque vlla limitatione Sacerdotum, aut non Sacerdotum, & reſpectu trium Ordinum Militarium Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, id priuilegium Clericis Fratribus conceſsit Gregorius XIII. ad inſtantiam Philippi II. Hiſpaniarum Regis, & Ordinum Adminiſtratoris; & quia Bulla non extat in Bullarijs Ordinum, ſed in eorum ſcrinijs aſſeruatur, eam placuit tranſcribere. Sic ſe habet.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Vniuerſalis regionis cura ſuſcepta nos admonet, vt cunctorum Chriſti fidelium neceſsitatibus, ea, quæ poſſumus, ratione ſuccurramus. Exponi ſane nobis nuper fecit chariſsimus in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, quòd cum ipſe conſtringat diuerſos Sancti Iacobi de Spata, de Alcantara, & Calatraua Fratres, Freylos, ſeu alias nuncupatos, in diuerſis locis, & Collegys etiam forſan ad hoc inſtitutis, Decretis, & Theologiæ incumbere, ac pro Decretorum intelligentia, neceſſe ſit, etiam Iuri Ciuili aliquam operam dare, id facere nullo modo poſſunt abſque Sedis Apoſtolicæ licentia. Quarè idem Philippus Rex, qui dictarum Militiarum perpetuus Adminiſtrator per Sedem Apoſtolicam ſpecialiter deputatus exiſtit, Nobis humiliter ſupplicari fecit, vt in præmiſſis dictorum Studentium vtilitati conſulere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos, qui Catholicorum Regum votis libenter annuimus, ipſius Philippi Regis ſupplicationibus huiuſmodi inclinati, omnibus, & ſingulis Sancti Iacobi de Spata, & de Alcantara, ac Calatraua Fratribus, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac eorum ſingulis, quos deinceps in Collegys etiam ad hoc deputandis, aut alibi in Decretis ſtudere contigerit, vt prædictorum faciliori intelligentia, ad tempus congruum, arbitrio ſuorum Superiorum, Ius Ciuile audire, abſque alicuius irregularitatis, vel pœnæ incurſu, libere, & licite valeant, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Non obſtantibus Conſtitu-

stitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Militiarum prædictarum, & Ordinum, quorum illa existunt, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud Sanctum Marcum, sub annnlo Piscatoris, die VIII. Septèbris, M.D.LXXIII. Pontificatus nostri anno secundo. Cæsar Glorierius. Fit mentio huius Bullæ in Definitionibus Ordinis Alcantaræ *tit.* 27. *pag.* 333.

16 Constat ex hac Bulla, posse prædictos Clericos Fratres publicè in Academijs studio Iuris Ciuilis operam nauare, & lectiones audire, in quibus Ius Cæsareum exponitur; attamen id præstari debet cum dependentia à Superiorum arbitrio. Indè Senatus Regius Ordinum, seu Monasteria designant Fratres, qui in Collegijs Militaribus Salmantinis degentes audiant Philosophiam, ac Theologiam, & alios, qui Iuri Canonico studeant; Hi autem eo ipso poterunt simul Ius Ciuile addiscere, vt rectiùs calleant Ecclesiasticas leges. Et, quia solùm in ordine ad hunc scopum priuilegium fuit à Pontifice concessum, ideo ex professo, ac principaliter, seu seorsim à Iuris Canonici studio, nequeunt Iuri Ciuili operam nauare, ita vt dumtaxat illud addiscant.

17 Hinc Senatus Regius Ordinum, seu Monasteria non designant Fratres Clericos, qui in Collegijs destinentur ad audiendum Ius Cæsareum, id enim à Pontifice non est concessum; sed vt audiant Ius Canonicum, & simul vt valeant illud rectè callere, Ius Ciuile concomitanter, seu consequenter possint addiscere. Hinc etiam nequeunt prædicti Clerici Fratres, cum matriculæ, seu albo Academiæ inscribuntur, nomen suum dare Iuri Ciuili, id enim esset incumbere principaliter studio Iuris Ciuilis, atque adeo non darent operam Iuri Ciuili in ordine ad finem à Pontifice intentum, scilicèt vt Ius Canonicum, cui addiscendo dicantur, rectiùs, ac perfectiùs intelligant.

18 Verumtamen censeo, post peractos quinque Cursus litterarios in Iure Canonico, & gradum Bachalaureatus obtentum, posse illos matriculæ inscribi in Iure Ciuili, vt in vtroque Iure Gradum consequantur; Id enim est, doctrinam Canonicam iam auditam perficere, & supponit præcipuum studium in Iure Ecclesiastico peractum. Quod sic explico. Supponamus Clericum Fratrem quinque Cursus litterarios ita impendisse Iuri Canonico, vt nihil Iuris Ciuilis didicerit; Hic sanè poterit, vno aut duobus annis solius Iuris Ciuilis lectiones audire eo fine, vt Ius Canonicum meliùs calleat, quod est omnino iuxta mentem Pontificis. Si autem id præstare potest, quid interest, quòd matriculæ inscribatur in Iure Ciuili, si quidem ei operam publicè nauat?

19 Dices, in eo ostendi, principaliter Clericum Fratrem se tradere studio Iuris Ciuilis, cum albo Academiæ inscribatur in illo. Respondeo, si cum primùm studia incipiat, id præstaret, habere vim hanc obiectiunculam, tunc enim manifestaretur animus, tradendi se Iuri Ciuili, quin esset caput, vnde constaret oppositum. At in euentu posito, cum præcessisset studium principale per quinque Cursus peractum in Iure Canonico, non posset is animus euinci, sed potiùs ostenderetur animus connectendi vtrumque Ius, & adiungendi disciplinam legum doctrinæ iam auditæ Canonum, vt sic doctior in hac auditor euaderet. Vnde consequenter, si Clericus Frater in Academia alia didicisset Ius Canonicum, posset in Salmantina matriculæ inscribi in Iure Cæsareo, sicut potest ipsum dumtaxat audire, quia totum id tendit, vt in Canonico sapientior euadat.

20 Cæterùm in Statutis Ordinis Diui Iacobi *tit.* 20. *cap.* 2. & 3. stabilitur, eligendos esse per suffragia Prioris, & Fratrum, eos, qui ad Collegium Salmantinum sunt mittendi, ita vt ex Monasterio de Vcles octo eligantur, totidem ex Monasterio Sancti Marci Legionensis, duo ex Monasterio Hispalensi; Ex illis autem singulis octo debeant quinque Artibus, & Theologiæ studere, cæteri Canonicæ disciplinæ incumbere; & ex duobus Hispalensibus alter primis associetur, alter secundis. In Definitionibus Calatrauę *tit.* 3. *cap.* 3. & 6. statuitur, illico ac præbenda Collegæ Salmantini vacauerit, Priorem (seu Administratorem) simul cum quatuor Senioribus, & cum Moderatore Cathedrę Monasterij, proponere debere Senatui

Re-

Regio Ordinum tres, vel quatuor Clericos Fratres, qui vigeſimum quintum annum non excedant, vt Senatus deſignet ex illis vnum, qui Salmanticam pergat. Quòd ſi intra decem dies à notitia Præbendæ vacantis Clerici Fratres non proponantur à Monaſterio, Senatus iure deuoluto deſignat, quem velit. Ex Collegis autem totidem ſtudio Artium, ac Theologiæ, & Canonicæ doctrinæ tenentur vacare. Debent autem hi, ad quos ſpectat, eligere, aut proponere magis idoneos, cum id conducat ad Ordinum vtilitatem, & in Definitionibus ſtrictè caueatur, ac præiudicium fiat tertio, ſi, omiſsis aptioribus, minùs aptos aſſumant. In Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit.* 12. *cap.* 3. inſertum eſt Decretum Regis Philippi II. vt Adminiſtratoris, in quo præcipitur *num.* 4. & 47. quòd Prior Monaſterij de Alcantara proponat ipſi Regi, eiuſque Senatui Ordinum Clericos Fratres habiles, quoties in Collegio Præbenda vacauerit, vt eligatur is, qui aptior fuerit iudicatus, in qua electione ſuffragium habet Viſitator, qui, ſi abſit, debet ſuum iudicium per litteras clauſas exponere Senatui. Ex Collegis autem Alcantarenſibus tot debent audire Artes, & Theologiam, quot Facultatem Canonum. Cæterùm, cum Ordo reſeruauit Regi electionem Rectoris Collegij Alcantarenſis, ſimul ei reſeruauit electionem Collegarum, ſeu etiam Capitulo Generali, aut Senatui Regio Ordinum, apud quem nunc electio verſatur.

21 Vbi præ oculis habendum eſt iuxta dicta *quæſt.* 1. eum, qui deſignatur ad audiendas Artes, & Theologiam, cum ingreditur Collegium, non poſſe ſcientiam mutare, inſumereque Collegij facultates, quæ ab Ordine deſtinatæ ſunt ad determinatas perſonas. Et ſanè teneretur reſtituere, niſi indè excuſaretur, quia Religioſus eſt, adhuc intra Communitatem degens, nihil proprium habens, nec adhuc redditus ex Beneficijs obtinens. Indè etiam excuſari à reſtitutione videtur, quia eoſdem ſumptus, magis, minùsve, facturus erat per idem tempus in Monaſterio, ac in Collegio; Ordo autem, ſub cuius dominio ſunt facultates Monaſterij, & Collegij, neutiquam credi poteſt prudenter, quòd velit, reſtitutionem eam præſtari in prædictis circunſtantijs, quãuis ægrè ferat, & puniat Fratrem, qui deliquerit. Quod poſſet exemplis allatis ab alijs Sacris Religionibus comprobari, ſeruata proportione.

22 Animaduertendum etiam eſt obiter, poſſe Clericos Fratres Militares Gradum Magiſterij in Academijs ſuſcipere, in Artibus, & Theologia, ſicut poſſunt alij Religioſi non Militares, quib⁹ in ſuis Ordinibus nõ prohibetur; nequaquam autem id prohibetur Religioſis Militaribus, ſed expreſsè indulgetur. Quare in Statutis D. Iacobi *tit.* 20. *cap.* 14. deſignatur quantitas, quam Monaſterium eſt erogaturum, ſi Frater Clericus Gradum Licentiatus, & Doctoratus accipiat in quauis Academia approbata, & in Salmantina.

23 Poſſunt etiam Gradum Doctoratus in Iure Canonico accipere; cũ in ipſis Ordinibus id eis non prohibeatur, quin potiùs indulgeatur; (debent tamen licentiam ab Adminiſtratore Rege noſtro, ſeu Senatu Ordinum expoſcere, quod expreſſum extat in Statutis aliquorum Ordinum) & nullo iure cauetur, ne Religioſus eum Gradum accipiat; Quod latè tradidi, loquendo de omnibus Religioſis *tom. de Iure Academico, lib.* 2. *à num.* 387. Vbi *à num.* 379. differui, an Regulares valeant Gradu Doctoratus in Iure Ciuili inſigniri; Et quidem poſſe, aliquibus limitationibus adhibitis, tutatus ſum, quæ ibi ſunt videndæ, & aptandæ Clericis Fratribus Militaribus; vnde poſſent eum Gradum accipere, ſi licentia eis ab Ordine concederetur, quam non, niſi in raro euentu, concedi debere, *ibidem* oſtendi, & exornaui.

24 Conſequenter quidem poſſunt Clerici Fratres Militares publicè docere Artes, Theologiam, ac Ius Canonicum, & ad Cathedras harum Facultatum opponi, eaſque moderari, vt de facto non pauci Viri inſignes in Collegijs Militaribus Salmantinis extitere, qui Cathedras in Academia ſummo plauſu obtinuerunt. An autem poſsint docere Ius Ciuile publicè, & ad Cathedras eiuſmodi Iuris opponi, tractaui latè de omnibus Regularibus *loco nuper relato à num.* 357. & 377. agens itidem de Facultate Medicinę, & aſſerui, attento Iure communi, quamuis Religioſi prohibeantur audire publicè Ius Ciuile, & Medicinam, non vero prohiberi

cdo-

edocere has Facultates; nihilominùs tamen, attenta consuetudine præscripta, & ipsarum Religionum prohibitionibus expressis, aut implicitis, ac status Religiosi decentia, & professione, non posse docere eiusmodi Facultates publicè.

25 Id aptandum est Clericis Fratribus Militiarum, in quarum Statutis, & Definitionibus satis id innuitur, dum, quoties de studio litterarum, quas illi sunt professuri, & audituri, agitur, solùm Artes, Theologia, & disciplina Canonica exprimuntur, nec vllum verbum est de Iure Ciuili; vbi cernitur, voluisse Ordines propriæ professioni, & decentiæ consulere, & instar aliarum Religionum, consuetudinem non docendi eiusmodi Ius firmare.

26 Nec quidquam ex Bulla *suprà* transcripta potest in contrarium argui, imò potiùs ex ea nostra decisio roboratur, cum Pontifex supponat, studium Iuris Ciuilis ex professo susceptũ non decere Clericos Fratres, atq; adeò solùm eis indulgeat, quòd illud possint audire, quatenùs indè rectiùs calleant Ius Canonicum, quod eorum Instituti est proprium. Dices, ex ea Bulla prouenire, quòd Clerici Fratres possint in Senatores Regios designari (quod pluries contigit) & in Senatibus sententię iuxta Ius Ciuile proferuntur, quare illud debet ad id ex professo nosci; ergo, si Iudices causarum ciuilium esse valent, etiam illud ipsum Ius Ciuile, quod publicè in sententijs pronuntiant, poterunt edocere, cum eadem in vtroque militet ratio. Respondeo, ex ea sanè Bulla non posse colligi dispensationem, aut priuilegium, vel rationẽ, vt Fratres in Iudices causarum ciuilium possint assumi, vt cuique eam legenti erit manifestum. Quare aliundè depromenda est ratio, vt honestè, ac licitè ea munera exerceant. De quo *disq. 11. num. 61.* Exindè ergo non fit argumentum vt possint publicè Ius Ciuile tradere.

Quæstio 4. De Capellanijs, seu Missis institutis in Militaribus Monasterijs, & Collegijs, aliqua dubia elucidantur.

27 NIHIL ferè speciale occurrit circa Capellanias, seu Missas institutas in Monasterijs, & Collegijs Militaribus, cum idem de illis tradendum sit, ac de alijs institutis in Monasterijs non Militaribus; Verùm quia de aliquibus dubijs in hac materia consultus sum, non erit abs re breuiter ea decidere. Dupliciter potest esse instituta Capellania, vel Missarum onus. Primò, relictis redditibus, vt in Monasterio Missę celebrentur, quin exprimantur hi, per quos sunt celebrandæ. Secundò, exprimendo personas, à quibus eæ Missæ sunt persoluendæ. In primo casu potest is, cui incumbit adimpletio, etiam per Clericos sæculares, quibus stipendium soluatur, Missas facere celebrari intra Monasterium, aut Collegium. Quippè sic satisfit voluntati Institutoris non ampliùs exigẽtis; nec onꝰ vltrà extendi debet, vt teneantur ad Missas celebrandas ipsi Clerici Fratres. Et quidem discrimen datur in ea Institutione ab Institutione secunda; non verò aliud potest excogitari, nisi quòd in secundo personæ determinatæ tenentur ad eas Missas celebrandas; secùs in primo.

28 In secundo ergo casu, si Institutor iniunxit, vt Clerici Fratres eas Missas celebrarent, non satisfit, si alij eas celebrent. Hæc tutior, & valdè communis sententia est. (Opposita est probabilis, de qua *infrà num. 43.*) Etenim Capellanus non potest per substitutum celebrare, quando in fundatione præfigitur clausula, *Quòd Capellanus celebret per se ipsum.* Cum sit contra mentem concedentis sub eo onere stipendium. De quo extant plures Declarationes Cardinalium, quas affert Nicolaus Garcia *de Benefic. tom. 2. c. 1. ex num. 87.* & Gonzalez ab ipso adductus plures Decisiones Rotæ conglomerat. Subscribunt Nauarrus *de Cleric. non resident. consil. 6. num. 2.* Ioannes Sanchez *in select. disput. 50. num. 12.* & alij. Excipi debet casus, in quo Capellanus ęgrotaret, tunc enim per

per alium Missæ possent celebrari.

29 Hinc deducitur, si Capellaniæ, Missæ institutæ sint celebrandæ in determinata Ecclesia, vel Altari, non satisfieri, si celebrentur in alio. Etenim si, determinata persona à Fundatore, ille, & non alius, debet celebrare Missas; ergo determinata Ecclesia, vel altari, in ipso, & non in alio Missæ sunt celebrandæ; neque vlla videtur esse disparitas. Ratio à priori est, quia Institutor Capellaniæ, & Missarum in aliquo loco, Ecclesia, & Altari determinatis, non solùm intendit Sacrificiorum suffragiũ, sed quasi æquè primò memoriæ perpetuitatem, & honestam sui nominis memoriam, vel etiam familiæ splendorem; Quæ non obtinentur, nisi illæ conditiones adimpleantur; ex illis enim positis sequitur, dignosci cum populi ædificatione, in illa Ecclesia, seu Altari Capellaniam, aut Missas perpetuas fuisse institutas, & in memoriam, ac notitiam Institutoris deuenitur. Præterea eius voluntas non potest mutari, (nisi accedat authoritas, potestas, & alia requisita, de quibus iam egimus *disq.* 7.) voluntas autem expressa supponitur tetendisse ad illud Altare, seu Ecclesiam, quasi sedem monumenti per Missarum celebrationem perennaturi, & propter eius loci, aut Altaris venerationem. Demũ id liquidum redditur ab inconuenienti; nam aliàs omnes Capellaniæ transmutarentur de loco in locum, de Ecclesia in Ecclesiam, nec maneret Institutorum memoria, nec firmiter constaret, vbi Missæ celebrarentur, nec Visitatores Ecclesiarum possent fieri conscij, iuxta sui muneris obligationem, an Missæ essent celebratæ, & Institutioni satisfactum, aliaque huiusmodi; Vnde fideles retraherentur à pia mente instituendi Capellanias, & Missas. Ac profectò, dũ Capellaniæ acceptantur, contractus interuenit onerosus; Institutor etenim redditus præbet; & acceptans obligatur ad onera subeunda; quæ si non subeat, non restat titulus ad percipiendum redditus, & stipendia, non aliter relicta, nec relinquenda, nisi pro eiusmodi onerum adimpletione.

30 Hinc, si ęgrotet Capellanus, aut absens sit, tenetur per alium celebrare Missas in illo Altari determinato, nec satisfacit, si ipse absens alibi celebret. Quod si determinata sit persona, & Altare, absentiaq; sit breuis, nec dies sint specialiter præfixi ad Missas celebrandas, v. g. si solùm exigatur, vt octo, aut decem Missæ quolibet mense celebrentur, dum totidem dies, finito absentiæ tempore, supersint, ipsemet Capellan? tenetur Missas celebrare; Quippè vrget obligatio, & ipse potest ad implere, ergo tenetur. Quę consequentia in materijs moralibus legitimè infertur. At, si nec per se ipsum, nec per alium eas Missas in eo mense celebrauit, tenebitur quamprimùm eas celebrare in illo determinato Altari, per se ipsum, si præsens sit; aut per alium, si absens. Attamen, si bona fide, dum abesset, eas ipse alibi celebrauit, iudicans, se obligationi satisfacere, quamuis posteà certior fiat de obligatione prędicta, censeo, non teneri ad alias Missas repetendas; prudenter namque interpretamur voluntatem Institutoris, in hoc casu nolle obligare ad alias Missas persoluendas.

31 Aliqua tamen obseruanda sunt. Si Capellanus (idem est de Beneficiario) onus Missæ quotidianæ ratione Capellaniæ, aut Beneficij habeat, & per vnum mensem ægrotet, non tenetur Missas per alium supplere. Ita tenet Philibertus Machinus *de Sacram. Ordin. tract.* 3. *part.* 2. *cap.* 23. *num.* 6. affertq; pro hac sententia Nauarrum, Emanuelem Rodriguez, Couarrubias, Galleũ, Riccium, Molfesium, Fraxinellum, Gauantum, Barbosam, P. Fagundez, Layman, & alios; Verùm aliqui ex his solùm ad quindecim dies id extendunt, vt videre est apud Bonacinam, Gasparem Hurtado, Dianam, ac alios relatos à P. Quintanaduenas *tom.* 2. *singul. tract.* 2. *sing.* 18. Pro vno mense stat Concilium Prouinciale Mediolanense VII. *titul. de Missis.* Quin probabile est, hanc sententiam posse ad duos menses extendi. Ita Nauarra *lib.* 2. *de restit. cap.* 2. *num* 210. Barbosa *in aphorism. litt. C. verbo, Capellanus.* (Quamuis *in Collectan. ad lib.* 3. *Decretal. tit.* 5. *num.* 8. hanc sententiam restringat solũ ad octo, vel decem dies) Peyrinis *in addit. part.* 1. *quæst.* 1. Diana *part.* 5. *tract* 13. *resol.* 5. & cum alijs à se relatis Cardinalis Lugo *de Eucharist. disput.* 21. *sect.* 1. *num.* 49. Qui duo menses intelliguntur siuè continui, siuè interpolati; & siuè Capellanus sit diues, siuè pauper; quia id conceditur ob prę-sumptam Fundatoris voluntatem, non

ob

ob titulum paupertatis, atque etiam censetur materiæ paruitas.

32 Quòd si alternis diebus quis teneatur celebrare, vel ter, aut quater in hebdomada, non tenebitur supplere per alium Missas, si duobus mensibus ægrotet; nam proportione seruata, eadē omnino est ratio, ac in casu antecedenti. Et sic tuetur P. Quintanadueñas *vbi suprà num.* 4. Addendum insuper est, si quis teneatur quotidie celebrare, & velit semel singulis hebdomadis vacare à celebratione propter honestatem, ac veneratione Sacramenti, posse id præstare, quin teneatur Missas per alium supplere. Sic docet Marchinus *vbi suprà num.* 1. afferens pro hoc asserto S. Antoninum, Nauarrum, Armillam, Syluestrum, Homobonum, Bonacinam, Gauantum, Cardinalem Toletum, Laymam, & alios. Et addit, iuxta Nauarrū, licere per duos dies vacare; Quod laxissimum est. At verò, qui alternis diebꝰ tenetur celebrare, vel bis in hebdomada, nequit aliquo ex his diebus omittere Missam; cessat enim ratio, cum liberi ei supersint dies, quibus ob venerationem Sacramenti vacet. Vlteriùs adde, Capellanum, aut Beneficiarium, qui legitimo impedimento præpeditur alicuius grauis negotij, aut vrgentis necessitatis, nec potest commodè celebrare, non teneri ad Missas per alium supplendas, saltem duorum mensium spatio. Ita Ildephonsus Perez *de anniuers. lib. 2. cap. 8. num.* 20. P. Azor *part. 1. inst. moral. cap. 24. quæst. 7.* Philibertus Marchinus *vbi suprà, num.* 3. Obserua etiam, eo die, qui permittitur ob honestatem vacans in hebdomade, non posse Capellanum pro alio celebrare; & absolutè, si de facto celebret, tenetur Missā pro oneribus Capellaniæ applicare.

33 Aduertendum adhuc est pro Monasterio S. Iacobi Hispalensi, & pro Militaribus, si in ea Vrbe Beneficia, aut Capellanias obtineant, concessum fuisse à Iulio III. in Bulla expedita pridie Kalendas Ianuarij, anno 1571. quæ incipit, *Iustis petentium*, quòd omnes Beneficiati, & Capellani Hispalenses, toto tempore, quo ægrotauerint (nec tēpus limitatur, vnde etiam ad annum extenditur) non teneantur supplere Missas per alios, & valeant percipere fructus. Id confirmatum fuit in Synodo Hispalensi celebrata ab Eminentissimo D. Don Ferdinando Niño de Gueuara, *tit. de præbend. cap.* 10. Et quamuis lites fuerint exortæ, fouentibus eas Collectoribus Missarum, sententia semel, & iterum fuit pronuntiata in fauorem vsꝰ priuilegij; Et vnam ex his sententijs Prior S. Iacobi Hispalensis, Iudex causę ex commissione Apostolica, tulit. Latè P. Quintanadueñas *per plura singularia, ex singul.* 18. tuetur hoc priuilegium, & vendicat ab argumentis contrarijs, maximè ab eo, quod sequitur ex hoc priuilegio, fieri iniuriam Institutoribus Capellaniarum, & Beneficiorum, & viuos, ac defunctos fraudari suffragijs. Videatur omnino. Ostendit etiam, hoc priuilegio frui quoscumque habentes Capellanias in Ecclesijs sæcularibus, & Regularibus, & in Ecclesia Ordinis S. Iacobi, & in quouis loco, aut pago ex his, quæ subiacent Vrbi Hispalensi. Quænam autem infirmitas sufficiat ad non celebrandum, fusè ipse Author tractat *singul.* 24. Sed melior regula est dispositio cuiusque; nemo enim rectiùs nouerit, quàm ipsemet, an possit sine graui incommodo, aut salutis dispendio celebrare; vel Medicus erit consulendus, aut prudentis arbitrio standum, iuxta cuiusque vires, firmitatem, aut imbecillitatē corporis.

34 Ampliùs adhuc extenditur priuilegium Bullæ Iulij III. scilicèt, quòd Beneficiati, & Capellani Hispalēses nō teneantur per alios supplere Missas, quando legitimis, veris, & non fictis impedimentis detinentur. Legitima autem impedimenta sunt tum ea, quæ tendunt ad impotentiam, quasi moralem, tum ea, quæ sufficerent, vt quis excusaretur ab audiendo Missam die festo. Ea latè exponit idem P. Quintanadueñas, *vbi, suprà singul.* 25.

35 Doctrinæ adhuc traditæ valdè consonat textus *in cap. significatum, de præbend. & dignitat.* Vbi, cum instituta fuisset quędam Præbenda, & collata Sacerdoti cum onere celebrandi quotidie Missam, Summus Pontifex eatenùs institutionem confirmat; *Vt prædictus Sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assiduè debeat obsequium impendere Ecclesiæ memoratæ, &, quantò frequentiùs potest (salua honestate, & debita deuotione) Missarum solemnia celebrare.*

36 Ex dictis fit, si in Monasterio, aut Collegio Militari Prior, aut Rector,

ctor, vel alia persona determinata, subeat onus Capellaniæ, aut Missarum, in euentibus prædictis non teneri ad supplendas Missas per alios. Quòd si non sit aliquis ex Institutione determinatus, (vt nunc de facto non est, cum obligatio penes Monasteria, & Collegia sit,) sed Missæ celebrandæ sint ab hoc, vel illo, ex beneplacito Superioris, quamuis vnus, vel alter absit, siuè ægrotet, dum tamen alij remaneant, qui possint celebrare Missas, sanè his incumbet, eas Missas persoluere. Si tamen Missæ determinatè ex Institutione à Fratribus Clericis Monasterij essent persoluendæ, & omnes simul ægrotarent, non tenerentur eas per alios supplere tempore *suprà* assignato. Quòd si Missæ institutæ tot essent, vt singuli Sacerdotes quotidie deberent celebrare, quouis ægrotante, aut legitimè impedito, per duos menses, non teneretur ipse eas Missas pro his mensibus per alios celebrare. Proportione seruata, excogitandi sunt casus, & decidendi ex tradita doctrina.

37 Fit præterea ex dictis, si Missæ ex Institutione dicendæ sint in aliquo Altari Ecclesiæ Monasterij, non posse committi Clericis Fratribus absentibus, aut in Collegio commorantibus, vt eas persoluant, cum dicendæ sint in eo Altari, & non alibi; Secùs erit, si non sint fixæ in Altari, sed ex institutione debeant persolui à Fratribus Clericis, tunc enim siuè absentes, siuè in Collegio versantes poterunt eas celebrare, & satisfacere Institutori. Et quia his, qui intra Monasteria degunt, solent designari singulis tot Missæ in vnaquaq; hebdomada, aut mense dicendæ, si ipsi absentiam parent, adhuc ad Communitatem ipsam redituri (nam, cum exeunt non redituri, liberantur ab onere Missarum Monasterij) tenentur in absentiæ tempore Missas persoluere, ita vt, si sint affixæ alicui Altari, eas per alios suppleant. Hinc pie, & rectè in Synodo Salmantina celebrata anno 1654. *lib. 3. tit. 2. constitut. 3.* statuitur; *Assi mismo mandamos, que los Capellanes, que tienen Capellanias, las firuan, y digan las Missas, que son obligados, en las Capillas, y Altares, que para ello fueren instituydos, so pena que las Missas, que dijeren fuera dellas, siendo à su cargo, no les sean contadas, y pierdan por rata, lo que auian de auer, à demas de la limosna de las Missas, que han de pagar, para que se bueluan à decir en los Altares de su situacion.*

Verùm hæc pro foro externo, quoad restitutionem, sunt intelligẽda; nam valdè probabile est, eum, qui in alio Altari, aut Ecclesia Missas debitas persoluit, etsi grauiter peccet, non teneri ad restitutionem; nisi casu quo defunctus aliquo suffragio priuaretur, v. g. si Missæ essent sitę in Altari priuilegiato, & eas in alio non priuilegiato celebraret. At non teneretur restituere, si in alio priuilegiato illas persoluere, vel habens aliquam Imaginunculam liberantem animam à Purgatorio cum Missæ celebratione, eas in quouis alio Altari offerret. Nec tenetur restituere, si Altare priuilegiatum, in quo erant Missæ sitæ, aliquem ob euentum foret ad celebrationem inutile, vel quia esset collapsum, vel quia aliquod opus in ipso extrueretur, si tunc in alio Altari non priuilegiato celebret. Quin, si constet, Missas sitas fuisse à Fundatore in aliqua Ecclesia, vel Altari, non ratione suffragij, sed præcisè ob venerationem eius loci, atq; vt deuotio Fidelium crescceret erga eum locum; aut in tali hora, v. g. diluculo, vt vbi Missa audiretur ab his, qui alia hora commodè nequeũt eam audire, sanè si in ea Ecclesia, aut Altari non possent Missę aliquo tempore celebrari, vel quia collapsa est, & reædificatur, vel quia in ea cessatio à diuinis est inflicta, non tenebitur Capellanus alibi Missas celebrare. Secùs erit, si omnino collapsa sit Ecclesia, nec reparetur, tunc enim Capellania transferenda est ad aliam Ecclesiam, consulto Prælato, & de eius consensu.

38 Nec peccatum graue committit is, qui in alio Altari, aut Ecclesia celebrat Missas affixas alij loco, quoties id præstat, nam etiam in his paruitas materiæ datur, vnde non erit peccatum lethale, bis, aut ter in alio loco celebrare. Præterea, si teneatur quotidie pro Fundatore celebrare, non debet in die Natiuitatis Domini omnes tres Missas pro eo applicare, sed vnam dumtaxàt. Quin Marchinus asseruit, casu quo Fundator Capellaniæ iniunxit Missarũ numerum, nec exegit expressè, vt pro ipso, aut pro consanguineis, aut alijs, applicarentur, posse Capellanum eas applicare pro quo maluerit, quin pro Fundatore eas applicet. Sed id sustinendum non est, nam manifestè præsumitur, intentionem

tentionem Fundatoris fuisse, vt pro ipso applicarentur. Dicta *hoc num. & præcedenti*, videri possunt apud Bonacinam, Fraxinellum, Naldum, Homobonum, Lezanam, Nicolaum Garcia, quos, & plures alios, refert, & sequitur Diana *part. 6. tract. 6. res. 12. & 83. & part. 4. tract. 4. res. 40. & 88. Et part. 2. tr. 14. res. 28. & 29. Et part. 5. tract. res. 33. & ibi tract. 13. res. 51. Et iterùm part. 6. tr. 6. res. 12. Et part. 9. tract. 2. res. 12. 13. 15. 16. & 19.* Si ex institutione Capellaniæ, aut aliter, certis diebus debeat quis dicere Missam, v. g. de B. Maria, etiam accepto stipendio pro ea Missa, satisfacere, & non teneri restituere, quamuis his diebus celebret aliam Missam præscriptam in Missali, tuentur P. Fagundez, Nauarra, & alij, quos refert, & sectatur Diana *part. 2. tr. 34. res. 30. ac. 31. Et part. 3. tract. 6. res. 62.* Cæterùm in hoc casu, & in alijs *suprà* appositis, tutius, & consulendum est, seruare conditiones in Institutione præfixas, aut à concedente stipendium designatas. Hic obserua primò, vocari in Monasterijs Capellanias, quando Missæ sunt institutæ, & dotatæ; in rigore autem illæ non sunt Capellaniæ, cum in eis non sit collatio, seruitium, persona determinata ad illas, sed obligatio quædam celebrandi Missas per hunc, vel per aliũ. Obserua secundò, teneri strictissimè Superiores ad curandum, vt Missæ debitæ celebrentur à Clericis Fratribus præsentibus, & absentibus, & explorare, quæ, & quot Missæ in Monasterijs, & Collegijs ex obligatione sint dicendæ, & an dictæ fuerint, vt obligationi satisfiat.

Quæstio 5. Alia dubia exponũtur circa Capellanias, seu Missas institutas in Monasterijs, & Collegijs Militaribus.

39 STATVTVM erat in Tridentino, vt numerus Missarum ab Episcopis in Synodo (quod etiam competebat Prioribus Militaribus iurisdictione quasi Episcopali in suo territorio gaudentibus) certis conditionibus appositis posset imminui; idemque valeret præstari à Prælatis Regularibus in suis Capitulis Generalibus. Postmodùm Sacra Congregatio Cardinalium Concilij decreuit, id Episcopis non licere, quamuis imminuti essent redditus Beneficij, aut Capellaniæ; nec vllum alium præstare id posse, nisi Summum Põtificem. Ita Farinacius *volum. 4. decis. 174. ad Tridentin. sess. 25. de reformat. c. 4.* Machado *tom. 2. de perfecto Confessar. lib. 4. part. 6. tract. 16. doc. 7.* Et id Episcopis, & alijs prohibuit iussu Vrbani VIII. eadem Sacra Congregatio, vt videre est apud Eligium Bassæum *verbo, Missa 7.*

40 Idem tamen Bassæus affert ex Peyrinis priuilegium Vrbani VIII. concessum anno 1626. Sacro Ordini Minimorum; in quo indulget, vt possint reducere Missas fundatas ad eum eleemosynę valorem, qui pro singulis sit pro capitali quinquaginta scutorum. Quod priuilegium, ex Diana, Marchino, & alijs, tradit Basęus, extendi ad alias Religiones gaudentes communicatione priuilegiorum; essęq; velut reductionem abipso Pontifice præstitam. Hinc, cum Ordines Militares priuilegia aliarum Religionum communicent, poterunt Capitula Generalia, & Senatus Ordinum hanc reductionem Missarum exequi in Monasterijs, & Collegijs, si redditus decreuerint, censebiturque reductio à Pontifice præstita. Non autem id valebunt præstare respectu Missarum, quę in alijs Capellanijs Ecclesiarum Ordinum sunt institutę; nam illud priuilegium tendit ad Missas abipsis Religiosis in suis Monasterijs, seu Communitatibus celebrandas.

41 Nec verò de numero Missarum pro quolibet decremento reddituum potest imminui. Nam pone, ducentum ducata fuisse relicta Monasterio, aut Capellano in singulos annos, solùm cum onere celebrandi in anno triginta Missas; sanè, quamuis nimiùm redditus fuerint imminuti, ita vt v. g. centum ducata remanserint in singulos annos, Missæ non debent imminui, cum adeò paucæ sint, & stipendium, ac remuneratio sit sufficiens, etiam attento onere suscepto obligationis persoluendi illas. Pone autem contra, Capellaniam fuisse institutam cum onere Missæ quotidianæ, relictis redditibus vnius ducacati, aut dimidij in singulos dies, si hi decrescant adeò, vt solùm supersint duę drachmæ in singulos dies, imminuendũ est

eſt numerus Miſſarum. Quippè, licèt duæ drachmæ ſint ſtipendium ſufficiens pro vna Miſſa, at id ſtipendium poteſt à Capellano reperiri pro ſua Miſſa, quin ſit oneratus ea obligatione neceſſaria celebrandi pro intentione Inſtitutoris Capellaniæ, quod onus, & obligatio aliquid vltrà meretur; nam in Capellaniæ Inſtitutione (idem dic de Inſtitutione Miſſarum in Monaſterio, aut Collegio, ablq; titulo Capellaniæ) interuenit contractus oneroſus ex parte inſtituentis, & acceptantis Capellaniam; in quo Inſtituens obligatur perſoluere redditus, & acceptans obſtringitur celebrare Miſſas pro eius intentione; qua obligatione oneratus nequit Miſſas illis diebus nec pro ſe, nec pro alijs dicere, nec poteſt aliam Capellaniam incompatibilem ſuſcipere, quamuis ſit commodior, & alia huiuſmodi; quæ ſunt ex ſe onus æſtimabile; ac præterea à ipſo titulo Beneficij, aut Capellaniæ ſibi collatæ, aliquid ei debetur, quod non correſpondeat celebrationi Miſſarum. Sicut, iuxta communem ſententiam, cum quis omittit recitationem Officij Canonici, non tenetur reſtituere omnes fructus, adhuc Beneficij ſimplicis nullum aliud onus habẽtis, ſed poteſt partem ſibi reſeruare titulo Beneficij; Vnde in præſenti aliquid etiam debet correſpondere ei titulo, ad quem attendit Vrbanus VIII. in priuilegio relato.

42 Si autem in Inſtitutione Capellaniæ, & Miſſarum, expreſſerit Inſtitutor, v.g. centum Miſſas celebrandas eſſe, ſingulas pro quatuor drachmis in eleemoſinæ ſtipendium relictis, ſi redditus decreſcant, non eſt neceſſaria authoritas Prælati, vt imminuatur numerus Miſſarum, & illæ dicantur, quibus redditus in deſignata quantitate reſpondeant. Si verò non Capellaniæ, ſed Miſſæ dumtaxàt inſtituţ ſint, deſignato earum numero, non verò ſtipendio, & redditus ita ſint imminuti, vt vel non accedant ad quantitatem ſtipendij, quod cõmuniter pro Miſsis erogatur, vel ſolùm æquet illud, tunc interueniente authoritate Pontificis, aut habentis ad id facultatem, Miſſæ ſunt imminuendæ, nec enim datur obligatio celebrandi illas minori ſtipendio, nec etiam æquali, cum onus dicendi eas ſemper, & conſeruandi illam memoriam, & non admittendi alias Miſſas, dum illis celebrandis incũbitur, ſit obligatio remuneratione digna.

43 Ex dictis infero, ſi Capellanus, aut Beneficiarius non teneatur per ſe ipſum celebrare Miſſas. poſſe eas alijs commendare, perſoluendo ſolummodò ſtipẽdium commune pro illis, quamuis ipſe plus percipiat, quia ille exceſſus cõceditur illi non præcisè in ſtipendium Miſſæ, ſed titulo Capellaniæ, aut Beneficij, at propter obligationem, & onus ſuſceptum dicendi eas Miſſas per ſe, aut per alium. Ita docent Philiarchus, Poſſeuinº, Villalobos, quos ſequitur Machado *tom. 2. de perf. Conf. lib. 4. p. 1. tr. 12. doc.* 10. & eſt ſententia communis. Sic declarauit Congregatio Cardinaliũ apud Dianam *p. 1. tr. 14. reſ.* 11. Vbi ait, Decretum Vrbani VIII. de quo *infrà*, prohibens id *ſuperauit*, vt vocant, intelligi de alijs Sacerdotibus ſtipendium accipientibus. Hinc deciditur caſus pro praxi. In Monaſterio Calatrauæ, aut Alcantaræ v.g. iniungitur cuiuis Sacerdoti, vt celebret duas, aut tres Miſſas, vel ampliùs in hebdomada pro adimplendo onere Miſſarum, quæ ſunt in Monaſterio inſtitutæ; Acceſsit quis, & erogauit duas drachmas pro ſingulis Miſsis pro eo dicendis Clerico Fratri; Poteritne is commendare alij Sacerdoti, vt celebret eas Miſſas pro onere Monaſterij ſibi commiſſas, erogando illi pro ſingulis drachmam, & dimidiam, vt ſic ipſe poſsit dicere Miſſas pro illo alio, qui ipſi duas drachmas erogauit in ſingulas Miſſas? ſic enim aliquod lucrum percipit; cum duas accipiat, & ſolùm vnam, & dimidiam perſoluat. Facilè reſpondeo. Si Miſſæ neceſſario, iuxta dicta *in ſuperioribus*, ex vi Inſtitutionis dicendæ ſint per Clericos Fratres, non poterit eas commendare Clerico ſæculari; ſic verò alij Clerico Fratri, qui poſsit expeditè eas dicere. Si verò non ſit neceſſum celebrari per Clericos Fratres, poterit commendare eas etiam Sacerdoti ſæculari. Etenim, quamuis Monaſterium percipiat maius lucrum pro ſingulis illis Miſsis commiſsis Sacerdoti ſæculari, quam eſt drachma, & dimidia illi conceſſa; tamen ſufficienter ſatisfit, vt ſupponimus, obligationi Inſtitutionis, dicendo Miſſas per alios; aliundè ſupponimus, ibi eſſe ſufficiens ſtipendium drachmam, & dimidiam, quam exempli gratia appoſuimus; demùm maius lucrum, quo Monaſterium potitur,

ei accrescit propter titulum Capellaniæ, aut onus, & obligationem acceptatam, quam exposuimus, ac propter beneficentiam, & affectum, quo ductus Institutor fundauit Capellanias, aut Missas in Monasterio, vel etiam in Collegio; ex nullo ergo capite est illicita ea Missarum quasi permutatio. Aduerte tamen, nos adhuc supposuisse, vt tutius, Capellanũ teneri per se ipsum Missas celebrare, quando id Institutor exegit; Sic enim eius voluntas adimpletur. Verùm adhuc in hoc casu non teneri ad celebrandum per se ipsum, sed posse per alios satisfacere, docent Barbosa, Bonacina, Homobonus, afferens Declarationem Cardinalium, Diana, & alij, quos sequitur Machado *suprà doc.* 16.

44 Hinc etiam deduco decisionem alterius dubij. Erogauit tibi, aut Monasterio quis stipendium pro centũ Missis, tribus drachmis pro singulis collatis; Poteris ne eas Missas alij dicendas committere, erogando illi pro singulis commune stipẽdium duplicis drachmæ, aut vnius, & dimidiæ? Respondeo; Si ille erogauit id stipendium non solùm intuitu suffragij Missę, sed ex affectu speciali ad te, vel ad Monasterium, seu vt indè eleemosynam maiorem ad subleuãdam inopiam perciperes, sanè poteris minus præstare; Quippè satisfit sic suffragio, & simul beneuolentiæ, ac pietati donantis, & hoc titulo ille excellus apud te remanere potest, quasi ex donatione perceptus. Si verò erogans non moueatur his affectibus, sed çquè tibi, ac cuilibet alij eam eleemosynam concederet, nihil ex illa poteris subtrahere. Ratio mihi est manifesta; nam nihil potest retineri absq; aliquo titulo, ex quo ius ad retentionẽ proueniat; sed in hoc casu nullus est prorsùs titulus ad retentionem eius excessus, ergo nequit retineri. Et enim neq; titulo industriæ, quæ nulla datur, potest retineri; nec titulo donationis, quæ nec tacitè, nec interpretatiuè interuenit; siquidem erogans stipendium habuit se, ac si diceret; *Hoc stipendium erogo cuicumque celebranti has Missas.* Profer ergo titulum, ratione cuius is excessus pecuniæ possit accipi. Accedit, sic statutum fuisse à sacra Congregatione iussu Vrbani VIII. die 22. Iunij, anno 1622. (Vbi etiam sub reatu culpæ grauis, & restitutionis prohibetur, accipi duo stipendia pro vna Missa.) Nostrũ assertum tenent Nauarrus, Aragon, Corduba, Maior, Ledesma relati à Machado *suprà doc.* 10. qui probabilẽ id asserit. Fateor, oppositam opinionem esse valdè probabilem, secluso Vrbani Decreto, nã apud ipsum eam tenent Naldus, Fraxinellus, Sotus, Rodriguez, Sa, Suarez, Vazquez, & alij; dummodò non sit Collector Missarum, qui eas minori stipendio committit, sed Sacerdos, qui possit per se eas celebrare, & dominium stipendij adquisiuerit. Vbi fuerit acceptatum Vrbani Decretũ, nõ remanet locus huic opinioni. De acceptatione dubitari, audiui, saltem generali; sed dum de oppositio non constet, acceptatum fuisse, est tenendum.

45 Inquires, an si in Monasterio, v.g. Calatrauensi, Missę celebrentur, quę dotatæ non sunt, sed ex Definitionibus obligatio oriatur, siuè dimanãs ex Ordine Cisterciensi, siuè pro Defunctis Ordinis, Sacerdotes, qui ad eas dicẽdas designantur, satisfaciãt, quamuis ordinariò Missas pro alijs offerant, etiam accepto ab illis stipendio; secundariò autem, seu vt aiunt, ex secunda intentione ipsas offerant pro ea Ordinis, seu Monasterij obligatione? Exemplum profero. In primis Definitionibus confectis anno 1283. ab Abbate F. Ioanne (qui ex Monasterio Morimundi venit, vt sacrum Conuentum Calotrauæ visitaret) *cap.* 1 *de libris, & Officijs diuinis*, extant hęc verba; *Et, dum numerus fuerit duodecim Sacerdotum, & vltrà, quotidie celebrentur duæ Missæ, vna de Beata Maria Virgine, & alia pro Defunctis, & ad eas intitulentur duo Sacerdotes per Cantorem, prout est in Ordine cõsuetum.* Quę verba ostendunt Ordinis Cistercienſis consuetudinẽ. Deindè in Definitionib⁹ Capituli Generalis anni 1568 *tit.* 2. *c.* 1. *Et ibidem in Actibus Capitularib⁹ tit.* 23. *c.* 18. maximè commendatur, vt satisfiat obligationi Missarum in Monasterio. Et in Catalogo Missarum, ad quas Monasteriũ tenetur, apponuntur primò obligationes Ordinis, & inter eas prędictę duę Missæ præfiguntur simul cũ Missa maiori, & Missa Matutinali. De his ergo Missis, & similib⁹ quæstio præfigitur.

47 In primis affero, quamuis primariò illæ Missæ non applicentur pro intentione Ordinis, non peccari, nec dari obligationem restitutionis. Id secundum constat, quia pro his Missis non accipitur stipendium à Monasterio, nec

nec à priuatis, nec debentur ex obligatione iustitiæ ratione alicuius contractus, seu donationis bonorum factæ Monasterio, sub onere eiusmodi Missarum. Primum etiam liquet ex doctrina tradita *disquis. 6. quæst. 2.* Vbi ostendimus, Regulam, Statuta, & Definitiones Ordinum Militarium non obligare sub culpa, nisi quando in ipsis exprimitur; non autem exprimitur in Definitionibus prædictis Calatrauæ, nec in Definitionibus anni 1600. in quibus *titulo 2.* agitur de celebratione Missarum. Deindè dico, animũ, & mẽtẽ Ordinis esse, quòd Missa de Defunctis celebretur primariò pro Defunctis Ordinis, aut generaliter pro animabus Purgatorij. Nam si id ita non præstetur, ad quid ea Missa esset designanda? aut si celebrans eam possit offerre pro quo maluerit, quæ vtilitas reperta fuit in ea præfigenda: Nã de secunda intentione nec cogitauit Ordo, aut Prælatus, cum illam iniunxit. Etenim quoties Superior indicit subditis, vt aliquam Missam celebrent, primariam Missæ oblationem exigit; cum secunda intentio solùm tendat in defectum primæ, & sæpissimè frustretur. Nam, si quis offert Missam primariò pro anima realiter existente in Purgatorio, tota satisfactio erga illam insumitur; quid ergo prodest secunda intentio? hęc etenim non pergit ad impetrationem, cum in impetratione non sit necessaria prima, aut secunda intentio, sed possit quis orare Deum pro quolibet, intuitu eius Sacrificij, & Orationis mouendum, ad conferendum gratuitò beneficia.

47 Dices, Missam maiorem, seu principalem, quamuis designetur celebraturus illam in Monasterio, posse ab eo applicari primariò pro alia obligatione. Sit ita; verùm discrimen est apertum, nam Missa maior designatur, vt cultus diuinus promoueatur, & consuetudini sacræ totius Ecclesiæ mos geratur, cum ædificatione fidelium, qui ex Officijs diuinis excitantur ad Deum colendum, qui finis obtinetur sola celebratione, quin intentio primaria requiratur, & idem dicito de Missa Matutinali respectiuè, (vt abstineam ab obligatione Parochorum offerendi Missam pro populo, saltem diebus Dominicis) at in casu posito, si Missa non offertur pro defunctis in communi, non video vtilitatem intentam ab Ordine eam iniungente. Cæterùm Missa maior solet ex obligatione Monasterij deberi, essequeonus appositum, vel ratione Fũdatorum, aut Benefactorum; Quod in vnoquoque Monasterio inspiciendum est.

48 In alijs Missis, quæ non sunt de Defunctis, v.g. de B. Maria, cum non designetur, pro quo sit offerenda, videtur, Ordinem solum intendisse cultum specialem Deiparæ, cui adeò impensè Cistercienses sacrantur; indèque poterit celebrans eam offerre pro quo maluerit, primariò, & secundariò; nam obligatio est, quòd de B. Maria celebretur Missa, cui obligationi satisfit præcisè per eam externam celebrationem, & id obsequium præstatur Angelorum Reginæ, eaque mediatrice, possunt à Deo confidentiùs beneficia posci.

49 His ita positis, non inficior, casu quo Missa de Defunctis non sit offerenda primariò pro Defunctis Ordinum, laudabile esse, eam pro eis offerre secundariò; & item Missam de B. Maria offerre secundariò pro augmento, & bono Ordinis, & pro omnibus Regularibus ex ipso Ordine viuis, ac defunctis, quæ videtur posse præsumi intentio ipsius Ordinis illam Missam designantis, nec aliud iniungentis. Et quidem ea intentio secundaria prodest, si prima effectum non sortiatur, casu quo anima, pro qua offertur, non sit in Purgatorio. Deindè id efficit ea intentio, quòd saltem recordetur celebrans commendare Deo eas animas, aut personas, vel Ordinis incrementa, pro quibus secundam intentionem applicat. Vbi etiam est aduertendum, in Catalogo Monasterij Calatrauæ, iniungi Sacerdotibus Fratribus celebrantibus Missam maiorem, Matutinalem, de Beata Maria, & pro Defunctis, quòd in eis Deum etiam orent pro Defunctis, qui Missas Monasterio commendarunt, vel in eo illas instituerunt, ad supplendam quamlibet negligentiam, aut omissionem, (quæ non constat) si fortè fuerit; quod pissimum est, ac exequendum.

[?]

Quæstio 6. Quibus obligationibus obstringatur Frater Clericus Militaris, si ad Episcopatum promoueatur?

50 SVpponendum est, Religiosos Militares, sicut & cæteros alios Religiosos, posse ad Episcopatum promoueri, (si speciale Religionis statutum non obstet, quod in Ordinibus Militaribus nullum impediens promotionem datur) iuxta *cap statutum* 18. *q.* 1. Indigent autem Regulares licentia Prælati, vt acceptent Episcopatum, iuxta *cap. si Religiosus, de election. lib.* 6. & Prælatus ille non quicumque, sed supremus esse debet, aut alius, cui ipse vices commiserit, vt decreuit Gregorius XIII. in Bulla, quę incipit, *Apostolicæ*. Et credam, Generales distantes Prouincialib⁹ suas vices commisisse, aut eam Bullam nō fuisse acceptatam, seu non esse in praxi, cum frequenter à Religiosis Episcopatus acceptentur in Hispania, non expectata licentia Generalium, qui extra Hispaniam degunt. Cum autem supremus post Pontificem Prelatus Ordinum Militarium sit Rex noster, ipseque ad omnes Episcopatus præsentet, fit, hoc ipso quòd Clericum Fratrem præsentet, ei concedere licentiam ad acceptandum Episcopatum, nec indigere noua licentię petitione. Quin potest eum compellere, vt acceptet, sicut alij Prelati possunt ad idipsum compellere subditos, aliundè non impeditos, iuxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. *q.* 185. *art.* 2. *ad* 3. quamuis oppositum doceat Emanuel Rodrig. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 19. *art.* 8.

51 Religiosus ad Episcopatum promotus debet omnia sua bona, quæ dum promouetur, possidet, Religioni concedere, nam ea fiunt Religionis, vt ex communi omnium sententia tradit Villalobos *par.* 2. *tract.* 35. *difficult.* 40. *n.* 4. nisi ex ex speciali gratia Prælatus vsum illorum ei concedat; Quam gratiam Religiosis Militaribus fieri, saltem tacitè, videtur ex praxi certum. Cum autem decedunt è viuis alij Religiosi, ea bona ad Religionem redeunt, cum solus vsus concedatur Religiosis non Militaribus, qui, si decederent ex hac vita, quin Episcopi forent, non possent in morte de eis bonis disponere. At, cum Religiosi Militares, iuxta dicenda *disquisit.* 15. possint, dum extra Communitatem degunt, de suis bonis respectiuè, & cum limitationibus *ibi* apponendis disponere, etiam videtur posse, si Episcopi eligantur, nam sicut, dum non sunt Episcopi, valent disponere, quamuis non sint domini proprietatis Clerici Fratres, iuxta dicta *disquisit.* 4. sic etiam, estò proprietas eis non concedatur, cum ad Episcopatum assumūtur, sed tantū modo vsus, poterunt disponere eo ipso modo, ac si Episcopi non essent, cum deterioris conditionis non fiant propter Episcopatum.

52 Controuersum est inter Authores, an Religiosus, qui ad Episcopatum promouetur, votis emissis in Professione obstrictus remaneat, an in eis à Pontifice dispensatus? Non est instituti nostri quęstionem hanc ventilare; Communior, & verior sententia docet, eum Votis obstrictum permanere. Ita docet D. Thomas 2. 2. *q.* 185. *art.* 8. D. Bonauentura *in* 4. *dist.* 38. *num.* 47. & cum eis innumeri Authores. Et quidem voto Obedientiæ ille non liberatur, sed materia defuit; sicut Generales Religionum à voto non absoluuntur sed, quia non est Prelatus Regularis, qui possit eis præcipere, materia obediētiæ deficit; vt tradit P. Azor *institut. moral. part.* 1. *lib.* 12. *c.* 7. *quæst.* 3. Circa Votum Castitatis eodem modo se habet, ac si Episcopus non esset. Circa paupertatē autem, dum vita fungitur, pariter se gerit, ac cęteri Episcopi, & non aliter, quā illi, potest bona administrare, & de illis disponere. De quo videantur Cardinalis *in Clementin.* 2. *§. sed & tales, de vita, & honest. Clericor.* Nauarrus *commentar.* 2. *de Regular. num.* 10. Sotus *de iustit. lib.* 10. *quæst.* 5. *art.* 7. Roda *de spoliis, quæstion.* 3. *num.* 17. Emanuel Rodriguez *tom.* 3. *qq. Regular. quæstion.* 69. *articul.* 8. Sarmiento *de reddit.* 1. *part. cap.* 1. *ex n.* 9. P. Azor *vbi suprà, quæst.* 2. P. Molina *de iustit. tom.* 1. *tract.* 2. *disp.* 140. & alij passim.

53 Si Frater Clericus Episcopus ab intestato decedat, bona, quę ante Episcopatum habebat, & quæ post modùm aliundè, quàm ab ipso Episcopatu, adquisierit, Ordini, & Monasterio adquiruntur, quod cæteris Religiosis Episcopis est commune. Idipsum dicito de Episcopo titulari, cuius omnia bona

na ex industria adquisita cēsentur. Quare eodem modo quoad hoc se habet Clericus Frater Episcopus, ac ille, qui Episcopus non est; cuius bona ab intestato decedentis adquiruntur Monasterio. Quæ doctrina vera est, adhuc in opinione asserentium, quemuis Religiosum Episcopum votis liberari, & consequenter testari posse de bonis industria sua adquisitis.

54 Clericus Frater Episcopus, postquam consecratus fuerit, potest succedere in bona hæreditaria, sicut alij Episcopi, iuxta *cap. statutum* 1. 8. *quæstion.* 1; Deinde ex præcepto non tenetur ad obseruantias Regulares Ordinis, solumque ex decentia debet eas exequi; iuxta Glossam *in dicto cap. statutum, verbo, absoluit*; Et docent Abbas *in cap. Deus qui, de vita, & honestat. Clericor.* Turrecremata, Emanuel Rodriguez, Villalobos, Barbosa, Pater Azor, & alij. Hinc deobligatur à ieiunijs, precibus specialibus, & alijs huiusmodi; quamuis congruum valdè sit, vt sui religiosi status memor ædificationi fidelium consulat, dum perfectiora exequitur, cum sit in statu, qui perfectos requirit. Quin Pater Thomas Sanchez *tomo* 2. *summ. lib.* 6. *cap.* 6. docet, Episcopum Religiosum teneri ad obseruantias sui Ordinis, quæ non opponuntur Episcopali Dignitati; esto non subiaceat pœnis pro transgressione inflictis.

55 Tenetur Clericus Frater Militaris Habituni, seu Insigne sui Ordinis afferre, dum est Episcopus. Etenim omnes Religiosi tenentur ad Habitum sui Ordinis retinendum, cum in Episcopos assumuntur, iuxta *cap. Clerici officia, de vita, & honestat. Clericor.* *leg.* 39. *titul.* 5. *partita* 1. Et sic iniungitur in Ceremoniali Clementis VIII. *cap.* 3. *pagin.* 11. Præter Crucem autem Militarem in veste desuper contextam, cæteræ vestes, quæ Clericis sæcularibus Episcopis congruunt, etiam Militaribus conueniunt, cum hi verè Clerici sint, & ab alijs Clericis honestis solo Insigni Crucis discriminentur. Quare ea ornamenta, quę Religiosis Episcopis prohibentur, neutiquam Clericis Militaribus interdicuntur.

56 Tenetur etiam Clericus Frater Episcopus, in persoluendo Officio Canonico, Ecclesiæ, cui præest, coaptari, iuxta communem sententiam; & sic declarauit Sacra Rituum Congregatio die 21 Iunij anno 1603. Priuilegijs autem, gratijs, & indulgentijs sui Ordinis gaudet; cum enim Religiosus permaneat, & Votis adstrictus, non est, cur eis non fruatur; & sentiat commodum, qui onus sentit. Oppositum docet Emanuel Rodriguez *tom.* 2. *quæstionū Regular. quæstion.* 80. *articul.* 3. asserens Motum proprium Sixti IV. & P. Thomas Sanchez *vbi suprà num.* 33. ac Manquosius *de priuileg. ad instar, Gloss.* 3. *num.* 111. sed nostrum assertum tenent Villalobos *vbi suprà*, P. Quintana duenas *tom.* 1. *singular. in appendic. tr.* 4. *dub.* 5. *n.* 30. vbi respondet ad argumenta aduersantium; & nos ea, quia non sunt specialia respectu Clericorum Fratrū, prætermittimus. Apud illum videri possunt.

57 Dicta adhuc intelliguntur de Episcopo non solùm electo (nam per electionem non absoluitur ab obseruantia regulari) sed saltem confirmato; tunc enim iurisdictione Episcopali incipit fungi, atque adeò à Prælati regularis obedientia absoluitur. Et statim ac confirmatur, si Parochus, Prior, aut Sacrista maior, vel Vicarius esset, hæc munera vacant, si quidem tunc ab obseruantijs regularibus liber euadit, & consequenter nequit esse in Ordine Prælatus, aut prędicta munera obire, iuxta *leg.* 65. *titul.* 1. *partit.* 1. Idem, quod de Episcopo, tenendum est, seruata proportione, de Regulari Militari, si Cardinalitiam Dignitatem assequatur. Videantur Turrecremata *in summ. lib.* 1. *cap.* 80. *& 83.* Lelius *de Republic. cap. de statu Cardinalium*, Antonius Cucus *lib.* 2. *institut. titul.* 4. *num.* 28. Quod si Religiosus quilibet ad Dignitatem supremam Pontificiam assumatur, nulla Religionis obligatione constringitur. De quo Caietanus *opuscul. de authoritat. Papæ, cap.* 18. *&* 20. Sotus *de iustit. lib.* 7. *quæstion.* 4. *art.* 2. Nauarrus *de spoliis, §.* 2. Cordoua *lib.* 4. *quæst.* 4. P. Henriquez *tom.* 2. *lib.* 10. *cap.* 24. *n.* 1. & alij passim.

58 Si Frater Clericus Episcopus renuntiet Episcopatui, non tenetur ad Ordinis obedientiam redire, cum oneri, & exercitio, non Dignitati renuntiauerit; nec Prælatus tenetur eum recipere, si redeat; Ita P. Henriquez *vbi super c.* 32. *n.* 4. P. Sa *in summ. verbo, Episcopus, n.* 11. Nauarrus, Villalobus, &

alij, quamuis aliqui tueantur, eum ad Ordinem fore rediturum, & eius Prælato subijciendum. Sic Aragon *de iustit. q. 88. art. 11. ad 3.* P. Azor *1. p. inst. mor. lib. 12. c. 7. n. 9.* si autem ad Ordinem redeat, non posse in illa Prælatum eligi, stabiliuit in sua Bulla Paulus IV. quam refert Villalobos *tract. 35. diffic. 43. n. 4.* De bonis autem sua industria adquisitis, dum obierit, poterit disponere eodem modo, ac si Episcopatui non renuntiasset, si quidem iuxta tutam, & mihi probabiliorem sententiam, ad Ordinem redire non tenetur, nec fit subditus Prælati Regularis, quamuis in Monasterio degat. Quæ de Fratribus Clericis diximus, aptanda sunt Equitibus Militaribus, si ad Episcopatum, aut Cardinalitiam Dignitatem promoueantur. Imò hi de bonis patrimonialibus, & de adquisitis industria sua, absque dubio in omni euentu possunt testari; quòd si ab intestato decedant, proprij hęredes in eis bonis succedunt; illique, etiam ante consecrationem Episcoporum succedunt in bona hęreditaria; non enim amittunt ius, & potestatem, quod habebant, antequam in Episcopos eueherentur; sicut cæteri Episcopi non amittunt.

Quæstio 7. An Clerici Fratres Militiarum possint assistere spectaculis agitationis Taurorum?

59 QVÆSTIONEM hanc loquendo de Magistris Salmantinis Regularibus, & generaliter de omnibus Religiosis, latè discussi *tom. de Iure Academico, lib. 2. q. 28.* Vbi etiam de Clericis Fratribus Militaribus egi; Quare solùm breuissimè enuntiabo, quæ *ibi* tradidi. Constitutionem Pij V. qua inflixit excommunicationis censuras contra quasuis personas Ecclesiasticas siuè Regulares, siuè sæculares, emolliuit Gregorius XIII. tollens omnes censuras, & pœnas inflictas contra personas sæculares, & contra Milites Equestrium Ordinum, dum non essent sacris Ordinibus initiati; nihil innouans respectu aliorum. Vnde saltem colligitur, Equites Militares, estò à pluribus iudicentur strictè Religiosi, posse impunè assistere his spectaculis. Deindè Clemens VIII. pœnam excommunicationis, quæ non est sententiæ latę, sed ferendę, in suo vigore retinuit, & renouauit respectu Monachorum, Fratrum Mendicantium, & cuiuscumque Instituti Regularium; respectu autem omnium aliorum eam pœnam reuocauit. Hinc stando Pontificum Constitutionibus nullus Religiosus absque labe peccati grauis potest assistere agitationi Taurorum; Et sic docent Gutierrez, Emanuel Rodriguez, & P. Pellizarius à me *ibidē* adducti; & præterea P. Vazquez, Nauarra, & Espino, quos refert, & sequitur Villalobos *2. part. tract. 13. difficult. 20. n. 13.*

60 Hinc Clerici Fratres Militiarum ex vi eiusmodi prohibitionum grauiter peccarent, si interessent ei spectaculo; quod firmatur, quia Gregorius XIII. excepit à prohibitione Milites Ordinum Equestrium non initiatos Sacris; sed exceptio firmat regulam in contrarium; ergo Clerici Fratres, qui nomine Militum non includuntur, vt non semel *in hoc Opere* stabilio, & sunt propriè, & strictè Reglares, sub ea prohibitione continentur. Quare eos absolutè non posse agitationi Taurorum interesse, expressè asserunt Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. regul. q. 68. art. 4.* Villalobos *suprà n. 19.*

61 Censui tamen *eo loco relato*, & censeo post Viros sapientissimos à me consultos, propter rationes *ibi* traditas *ex num. 322.* assistentiam ad spectacula Taurorum *per tolerantiam* licere his Religiosis, respectu quorum ea tolerantia datur. Quin independenter à tolerantia, non esse peccatum graue eam assistentiam, docet Ioannes Henriquez *in sum. sect. 27. quæst. 7.* Vbi pro hac sententia affert Ledesmam, Vegam, & alios Authores suppresso nomine relatos à Petro Nauarra. Saltem ergo ratione tolerantiæ possunt Clerici Fratres interesse his spectaculis; tum quia si aliquibus Religiosis non Militaribus id concedit tolerata consuetudo, multò magis Clericis Fratribus, qui non profitentur strictam adeò disciplinæ regularis normam, ac Religiosi non Militares, atque adeò minùs potest timeri apud populum ædificationis, & reuerentię dispendium; tum quia plùs hi Clerici Fratres, quàm alij Religiosi, eiusmodi spectaculis assistere consueuerunt, vnde pro illis stat aperriùs

tiùs tolerantia. Salmanticæ quidem aliquando interfuerunt aliqui Clerici Fratres agitationi Taurorũ, quod mihi constat, quin indè eis fuerit detractum. Nunc temporis abstinent ab eiusmodi Taurorum ludis, quod esse Religioni congruentius, & ædificationi populi opportunius, nemo dubitabit. Non tamen eos damnarem peccati grauis, si illis interessent; nec credam, graue aduersùs Ordines Militares detrimentum indè sequendum. Senatus autem Regius Ordinum potest id eis prohibere, cuius prohibitioni foret standum.

62 Inquires, an ex vi Constitutionum, quas Pontifices expedierũt, possint Equites Militares Sacris Ordinibus initiati spectaculis Taurorum adesse? Respondeo, ex vi Constitutionis Pij V. non posse (in sententia asserente Equites esse personas Ecclesiasticas, de qua *disq. 2. quæst. 2.*) cum ille id prohibuerit omnibus personis Ecclesiasticis; & Equites Militares, adhuc Ordinibus non initiati, iudicentur in ea sententia personæ Ecclesiasticæ; posse verò ex vi Constitutionis Gregorij XIII. quatenꝰ Equestris Militiæ sunt; cum eos ille excipiat; Et ex vi Bullæ Clementis VIII. quatenùs sacris Ordinibus sunt initiati, nam Clemens reuocauit prohibitionem circa alios Clericos sacris Ordinibus initiatos, vnde illam reuocauit respectu Equitum Militarium; in quibus non titulus Ordinis Equestris, sed Ordinum Sacrorum poterat esse obstaculum, post Gregorij Bullam; & eo ablato, nullo obice præpediti remanserunt. Si autem contingat, Moniales Militares, & quasuis alias, esse extra Monasterium, possunt assistere spectaculis Taurorum; quia respectu earum nulla extat prohibitio, vt docet Villalobos *vbi suprà.*

Quæstio 8. Quomodo Clerici Fratres Militares in Salmantinis Collegijs degentes Magistro Scholæ subijciantur? Et an possint Gradu Doctoratus in Iure Ciuili insigniri, & illud publicè docere?

63 QVæstionem primam in titulo prefixam, tũ de Clericis Fratribus Militiarum, tum de alijs Religiosis non Militaribus exagitaui *tom. de Iure Academ. lib. 1. ex n. 171. & ex n. 486. ac lib. 2. q. 31. & lib. 3. q. 3. in fin.* Tradidi inibi in primis, ad omnes causas ciuiles foro Magistri Scholæ gaudere Religiosos albo Academiæ inscriptos, quod citra dubiũ est, & praxis demonstrat. Deindè ostẽdi, Magistrum Scholæ nullatenùs posse cognoscere de culpis, & delictis Religiosorum, quæ non tenderent immediatè, & directè contra statum, & gubernationẽ ipsiꝰ Academiæ; sed cognitionem de his spectare priuatiuè ad Prelatos Regulares; indeq; eiusmodi causæ Clericorum Fratrum ad suos Prælatos immediatos, atq; ad Senatum Ordinum omnino spectabunt. Rursùs repetitò enuntiaui, cognitionem Religiosorum delinquentium immediatè contra statũ, & gubernationem Academiæ, fas esse, & omnimodæ equitati, ac rationi consonum, quòd Magister Scholæ ad proprios Prælatos remitteret, prorsùs ab eis abstinendo, vt sic edificationi populi, paci, ac disciplinę Religiosæ, Ordinumq; sacrorum bono nomini, & splendori consuleretur, ac vitarentur scandala, quæ aliundè oriri possent. Quælimitationes omissæ sunt in Memoriali edito hoc anno 1657. nomine Magistri Scholę Salmantini pro sua iurisdictione erga Regulares, vbi Me bis in margine citat; verùm si prefatæ limitationes fuissent superadditæ, fini intento in eo Memoriali refragarentur.

64 Demùm, sub his circunstantijs, & explanando, quęnam delicta censenda sint contra statum, & gubernationem Academiæ, quæ rarò, aut numquã à Religioso vllo patrabũtur, asserui, cognitionem de his delictis ad Magistrum Scholę pertinere. Attamen nullibi affirmaui, priuatiuè ad eum spectare; Quod etiã opus erat, vt meũ iudicium potuisset adduci in prædicto Memoriali in fauorem asserti *ibidem* defensati; Nã Prælatus Regularis causã *ibi* propositam subditi delinquentis præuenerat, & eum incarcerauerat, antequam Magister Scholæ de eo cognosceret. Cumulatiuè autẽ posse Prelatos Regulares cognoscere de his delictis subditorum, nunquam ego sum inficiatus; quin cum Pontifex Martinus V. concedat Episcopo Salmãtino, vt ad præuentionem simul cũ Magistro Scholæ, cognoscat de Clericis Salmanti

nis

nis studentibus, sibi subditis, idipsum saltem aptandum est Prælatis Regularib⁹, vt cum præuentione de subditis delinquentibus cognoscant; tum quia in æqui paratis dispositum de vno censetur de altero dispositum; tum quia essemptio Regularium innumeris Bullis est vallata, & non minùs hi Prælati respectu suorũ subditorum, quàm Episcopi erga suos essẽptionibus, ac iurisdictione ordinaria potiuntur, & validè ab Apostolica Sede fulciuntur, vt possint subditos in obseruantia regulari continere. Videantur Sotus *in 4. dist. 27. q. 1. art. 4.* Rodriguez, Victoria, P. Pellizarius, & alij passim. Quare cum Martinus V. concessit iurisdictionem Magistro Scholæ, non inhibuit Prælatos Regulares, sed cumulatiuam fuisse concessam, non priuatiuam, depromitur ex doctrina Surdi *consil. 56. n. 35.* Tusci *tom. 4. litt. G. n. 102. concluf. 36.* Castillo *lib. 5. quotid. controuer. cap. 95. n. 22.* Gutierrez *in qq. pract. lib. 3. q. 15. n. 6.* Carleual *de iudicijs, lib. 1. tit. 1. disp. 2. q. 2. sect. 2. n. 794. & q. 8. sect. 4. n. 1204.* cum pluribus; & colligitur *ex c. dubium 14. de præbend. lib. 6.* Quin iuxta sententiam, de qua statim, ideo Martinus V. non expressit, circa cumulatiuã iurisdictionem, Prælatos Regulares, quia Magistro Scholæ nullam iurisdictionem concessit erga Religiosos in causis criminalibus.

65 Docent ergo grauissimi Authores, Magistrum Scholæ neutiquã posse cognoscere de vllo Religioso delinquente. Authores, & fundamenta libabo *inferiùs disquisit. 17. quæstion. 1. ex num. 5.* Nec pro opposita opinione reperio alium Authorem, nisi Don Alphonsum de Escobar; Egoque illi ex parte suffragium tuli *locis relatis de Iure Academico*, cum limitationibus tamen appositis, quibus seruatis, ea opinio non deduceretur ad praxim. Sed fateor (nec enim laborioſori menti omnia in promptu sunt, nec innotescunt) vnam ex Bullis Pontificijs pro Regularibus non legeram, aliam non expenderam. Dicam ergo *ea disquis. 17.* quæ postmodùm introspexi, & euolui.

66 In præsenti obserua, etiam me tradidisse *tom. de Iure Academico, lib. 1. ex num. 484.* Priorem de Rollan Alcantarensem, & alios Militares, qui Salmanticę in suis Parochijs iurisdictione quasi Episcopali gaudent, non potiri priuilegio præuentionis cũ Magistro Scholæ erga studiosos delinquentes, qui in præfatis Parochijs habitant. Vidi tamẽ posteà causam studiosi delinquentis, ac habitantis intra Parochiam B. Mariæ Magdalenæ, quę spectat ad Priorem de Rollan, ab ipso Priore inceptam, & à Magistro Scholę ad se auocari tentatã, & cum indè competentiæ lis fuisset orta, ex Senatus præscripto Prior de Rollan illam finiuit. Extat processus in archiuo prædictę Parochiæ. Obserua secundò, sub pęna præstiti iuramẽti inflicta à Rectore Academię contra eos, qui ipsum diebus præfixis non comitantur, non comprehendi Clericos Fratres, sicut nec Togatos, nec alios Religiosos, cum ea solùm infligatur erga Studentes, qui extra Communitatem degũt, quod est constans.

67 Quæstio secunda in titulo præfixa breuiter etiam est præstringenda. Iuris Ciuilis studium publicum Religiosis est prohibitum; verùm cum Clericis Fratribus Militaribus à Pontifice in eo fuit dispensatum, cuius Bullam *superùs* attulimus. Religiosis autem non esse prohibitum ex se, & attento Iure communi, docere Ius Ciuile, & ad Cathedras, in quibus docetur, opponi; prohibitum autem esse per Statuta Religionum specialia, aut per consuetudinẽ earum, in qua obligatio prohibitionis intenditur, asserui *loco relato lib. 2. num. 378.* Fratribus autem Militaribus id etiam esse prohibitum, constat ex consuetudine immemoriali; & implicitè prohibetur in Statutis, & Definitionibus, dum designantur Collegæ, qui Theologiæ, & Iuri Canonico studeant, quin de Iure Ciuili quidquam agant, quasi illud excludentes.

68 De licentia Prælatorum posse Religiosum, qui, dum in sæculo commorabatur, Iuri Ciuili studuit, Gradum Doctoratus in illo suscipere, tenẽt plures Authores *ibidem ex num. 379.* à me relati. Sed hanc licentiam, non nisi in raro euentu fore concedendam, asserui. Id Clericis Fratribus aptaueris. Eos autem posse Gradum Magisterij, & Doctoratus in Theologia, & in Iure Canonico suscipere, est certissimum, nullo iure prohibitum, & praxi ipsorum, & aliorum Regularium comprobatum. Et, quamuis alij Religiosi non Militares Iuri Canonico non studeant publicè, nec

nec in illo Gradum Doctoratus ſuſcipiant, id non ex Iuris prohibitione prouenit, ſed ex ſpecialibus Religionum ſtatutis, ac conſuetudine, & quia communiter eorum Inſtituto non congruit, & ſaltem Theologiæ ſcientia eſt ei opportunior; eſtò ob ſpeciales rationes non ſemel laudabiliter Religioſi publicè Ius Canonicum edocuerint. At Inſtituto Clericorum Fratrum Iuris Canonici facultas eſt valdè opportuna: eius ſtudium per Statuta, & Definitiones commendatum; ſuſceptio Gradus in illo, & Cathedrarum moderatio approbata, ac conſuetudine plurium, qui & Gradum, & Cathedras obtinuerunt, cū ingenti boni publici vtilitate, & ipſorū Ordinum Militarium ſplendore, id licitum, decens, & congruum firmatur. Pariter poſſunt publicè Philoſophiā, Linguam Hebræam, Græcam, Mathematicam, & ſimiles Artes publicè edocere; Gradum in illis ſuſcipere, & ad Cathedras opponi; cum id Religioſis ſit licitum, iuxta dicta *loco relato, num.* 389.

Queſtio 9. An Clericis Fratribus in Collegijs Militaribus cō morantibus Rectores ſint aſſignaturi Confeſſarios, & quoſnam? Vbi alia de Confeſſarijs Militaribus.

69 HANC quæſtionem ex præiactis *ſuperiùs*, & ex traditis fusè à Me *tomo in Bullam Cruciat. per plures diſputationes*, breuiter præſtringam. Igitur Rectores Collegiorum, vt iam ſtabiliuimus, ſunt Superiores Collegarum non ſecùs ac alij Superiores locales non Militares reſpectu ſuorum ſubditorum, vnde eadem munia illis, ac his competunt. Hinc Rectores poſſunt, ac debent deſignare Confeſſarios Collegis; Et quidem ſunt deſignandi pluſquàm vnus; Sic enim præcepit Clemens VIII. in ſua Bulla, quam tranſcripſi *loco relato, diſp. 24. cap. 1.* his verbis; *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, ter, aut quater Confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori; ijque ſint docti, prudentes, & charitate præditi, &c.* Cum autem numerus Collegarum in vnoquoque Collegio ſit mediocris, ſufficiet duorum Confeſſariorum deſignatio.

70 Hi Confeſſarij poſſunt excipere Confeſsiones Clericorum Fratrum, quamuis non ſint ab Ordinario approbati; nam approbatio requiritur à Tridentino ad audiendas Confeſsiones ſæcularium, non verò Regularium. Attamen ipſis Rectoribus conſtare debet de doctrina, ac prudentia, honeſtiſque eorum moribus, iuxta Clementis VIII. præſcriptum; nec poſſunt deſignare viros indoctos, & inidoneos in Confeſſarios; id enim eſſet, ſua abuti poteſtate, eamque excedere. Quòd ſi intra Collegia ipſa ſint Collegæ probati, experti, antiqui, & ſufficienti doctrina præditi, ex illis erunt deſignandi Confeſſarij, ſicut fit in alijs Monaſterijs non Militaribus; id enim decentiæ, & opportunitati congruit; Sin verò non commorentur in Collegijs, qui ſcientiam moralē calleant, cæteriſq; requiſitis polleant, par erit deſignare Viros Religioſos alicuius Monaſterij, aut Collegij Salmantini; Quin poterunt Rectores conſtituere in Confeſſarios plures ex ſingulis Monaſterijs; v. g. omnes Magiſtros, ac Profeſſores Theologiæ, omnes Superiores locales, & alios ſimiles; nec enim in hoc, attentis rerum circunſtantijs, vllū incommodum reperio, & aliundè liberior facultas patet, vt libentiùs forſan Collegæ Sacramentum Pœnitentiæ frequentent.

71 Cæterùm ipſi Collegæ, ſi Bullam Cruciatæ habeant, poſſunt eligere quemuis Confeſſarium, etiam ſi à Rectoribus non deſignetur; Cum enim in Ordinibus Militaribus nullus ſit caſus Superiori reſeruatus, & pro non reſeruatis in Bulla concedatur priuilegiū eligendi Confeſſarium, adhuc Religioſis, fit, vt Collegæ Militares eum valeant eligere, nec poſsint à Rectoribus prohiberi, quominùs eum eligant. Id tamen obſeruandum erit, quòd Confeſſarius eligendus per Bullam debet eſſe approbat⁹ ab Ordinario loci; non enim, niſi ſub hac conditione, Pontifex in Bulla concedit priuilegium electionis Cōfeſſarij. Hæc omnia tradidi *eo tomo in Bull. Cruciat. diſp. 24. cap. 18.* Hinc cenſerem, poſſe Rectores congruenter deſignare ſuis ſubditis omnes Confeſſarios approbatos ab Ordinario; nam omnes Collegæ communiter Bulla Cruciatæ gaudent,

gaudent, & possunt eos eligere; atque vt plurimùm extra Collegia sua Confessarios querunt, (in quo cernitur discrimen ab alijs Religiosis non Militaribus) quare non inuenio ingentem aliquam vtilitatem in limitandis personis, qui sint Confessarij eorum. Possunt tamen Rectores, iuxta dicta, designare etiam alios doctos, & prudentes, qui non sint approbati ab Ordinario, & absque ea designatione nequeunt confiteri cum non approbatis Collegæ. De Iacobæis agemus *in inferioribus*.

72 Hæc omnia pariter militant in Monasterijs, ac in Collegijs Militaribus; nisi quòd in Monasterijs Militiarũ semper versantur Sacerdotes aliqui seniores, aut antiqui, docti, & prudentes, qui possunt designari in Confessarios, quin alij extra Monasteria designentur. Priores verò, & Rectores possunt sibi designare Confessarium, quem maluerint, etiam si non sit designatus pro subditis, dum sit doctus, prudens, & charitate præditus.

73 Ipsi Clerici Fratres, vt excipiant Confessiones sæcularium, debent esse approbati ab Ordinario loci, in quo eas excipiunt, iuxta tradita latissimè à Me *loco relato disp.* 22. Vbi, quæcumque circa approbationem dubia occurrant, reperientur discussa, & enodata. Itaque, si Clericus Frater intra territorium Prioris, qui approbat Confessarios Clericos sæculares, existat, ab eo approbationem debet obtinere; Sin verò, ab Ordinario loci, in quo versatur, ac Confessiones excipit.

74 Sed inquiris, an sufficiat approbatio Priorum Militarium, qui potestate quasi Episcopali pro vtroque foro gaudent, vt Clericus Frater excipiat Confessiones omnium Regularium eiusdem Ordinis? In primis, si extra territorium Prioris existat, & Regularis velit eum Confessarium eligere virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi, non poterit ille Confessionem excipere, sola ea gaudens approbatione; nam, iuxta dicta, requiritur ad hanc electionem approbatio Ordinarij loci. Deindè, si nullus sit casus, pro quo ea electio virtute Bullæ, aut Iubilæi sit necessaria, poterit excipere ille Clericus Frater Confessiones aliorum Fratrum Clericorum eiusdem Ordinis respectiuè, vbiuis existentium, tum subditorum eiusmodi Priorum, tum non subditorum; nam, cum Ordo potestatem habeat designandi Confessarios respectu subditorum, non solùm constituit Priores, vt Parochos vniuersales, & Confessarios omnium Religiosorum; verùm eis concedit, & committit facultatem, ac iurisdictionem approbandi Confessarios pro subditis Religiosis ipsius Ordinis, quãuis hi aliundè non sint subditi Priorum. Etenim euidens est, dari in Ordine eam potestatem approbandi Confessarios: ergo alicui ab Ordine committitur, & conceditur; Cui autem, nisi Prioribus Monasteriorum, quæ sunt Capita Ordinum, & Administratori Conuentus Calatrauæ, qui Prioris vices gerit? Id autem & sic ipsi Ordines arbitrantur, & praxi, ac stylo est conforme.

Quæstio 10. *Controuersia circa Prioratum Monasterij de Calatraua refertur.*

§. 1.

75 GRAVIS hæc controuersia extitit, nec adhuc est decisa, inter Ordinẽ Militarem Calatrauę, & Cistercienſem Abbatem de Morimundo; contendente hoc designare in Priorem sacri Conuentus Calatrauæ Monachum è suo Ordine; illo verò renuente illum admittere, & Clericum Fratrem in Priorem exposcente. Administrator interim à Rege nostro constituitur, qui regat Monasterium. Hinc indè quisque pro suo Iure plura fundamenta proponit; nec paucæ allegationes, ac libelli supplices prodierunt; Pro Calatrauensi Ordine scripserunt Don Fr. Barnabas de Resa, Ceruera de la Torre, & recentiùs alij; Pro Cistercienſi Abbate Morimundi Illustriſ. Fr. Angelus Manrique latiùs, & alij breuiùs. Breuiter attingam singulorum momenta, quin vltrà progrediar, cum nec meum sit, rem decernere; nec qui vtrumque eximium Ordinem toto animo veneror, vni, aut alteri offensionem paro, à qua & meum Institutum, & genius abhorret. Ne tamen in *hoc Opere* aliquis hanc notitiam desideret, eam præstringere statui.

76 Pro Calatrauensibus differitur, Instituto Ordine, anno 1158. cum

cum discordię fuissent exortæ inter Monachos, quos Raymundus Cistercienſis, primus Ordinis Gubernator, (cui nolunt aliqui Institutionem Ordinis tribuere, sed præcipuas partes in adiuuando Don Sanctium Regem, vulgò *el Deſeado*, quem, aiunt, fuisse Institutorem) reliquerat Calatrauæ, adductos à Monasterio *de Fitero*, vnde ipse Raymundo prodierat, & inter Equites Calatrauenſes, qui tunc in Conuentu Calatrauæ degebant, Monachi ex Conuentu discesserunt ad Oppidum de Ciruelos, sibiq; Abbatem elegere Rodulphum, Raymundi socium; Calatrauenſes autem sub obedientia Magistri Don Garsiæ admiserunt Clericos Fratres, qui ipsis Sacramenta ministrarent. Monachi litem intentarunt super Oppido Calatrauæ, & eius finibus, quasi sibi à Rege donatis; Calatrauenſes, vt litem componerent, Domum S. Petri de Gumiel eis concesserunt; qua transactione peracta, illi iuri à se intentato cessere. Magister autem Don Garsias, vt Ordo sub aliqua Regula approbaretur, eum in Cistercię sem incorporauit, & ab Alexandro III. approbationem impetrauit anno 1164. quin Pontifex quidquam de Prioratu statuerit. Obtenta à Sarracenis Calatraua, Ordo in Cistercienſem secundò fuit coaptatus, & initum pactum cum Capitulo Generali Cistercienſi, quòd duo Monachi mitterentur ad Calatrauenſes, cum eis commoraturi, dum in regula, & ceremonijs eos instruerent; hique Monachi è Monasterio Morimũdi in Gallia ad id fuerunt missi.

77 Approbauit hanc incorporationem Gregorius VIII. anno 1187. quin de Monachis mittendis meminerit, quin potiùs in Bulla asseruit; *Clerici verò Ordinis vestri Priorem habeant, cui Profeſsionem faciant, & subiectionem impendãt*; Vbi non appositi *Priorem Monachum*; At Clericum esse debere, expressit Innocentius III. approbans iterùm Ordinem anno 1214. his verbis; *Clerici verò Ordinis vestri Clericum Priorem habeant, cui &c.* Ignoratur, Clericum Fratrem fuisse Priorem. Anno 1551. obijt Prior Monachus ex Morimundo. Rex Philippus II. impetrauit à Pio V. quòd esset Prior Monasterij Hispanus Fr. Ludouicus Aluarez de Solis Cistercienſis. Post sex annos in Prioratu habitos, ob varia incommoda, Rex ipse ei iussit, vt è Monasterio abscederet, & potestatem administrandi munus alij Monacho committeret, & id ita ille præstitit. Obijt Ludouicus anno 1599. & Administratores Clerici Fratres fuerunt designati. Anno autem 1600. Capitulum Generale Ordinis stabiliuit in suis Definitionibus, quòd Prior deinceps Clericus Frater per suffragia Religiosorum Monasterij eligeretur, & donec electio fieret, designarentur Administratores Clerici Fratres.

78 Ex qua facti contingentia (quam pars opposita non admittit) conſenditur, proprietatem Prioratus esse, ac fuisse semper penes Ordinem Calatrauæ, tum ob ius commune statuens, Prælatum Ordinis fore ex personis ipsi eligendum; tum ob concessionem specialem Pontificiam decernentem, Priorem debere esse Clericum. Deindè Monachi Galli ius ad hanc Dignitatem habere prohibentur ex eo Iure communi; & per leges nostri Regni exteri arcentur à Beneficijs Ecclesiasticis, aliundèque non probant præscriptionem, aut priuilegium Pontificium, vel dispensationem Regiam, aut titulum sufficientem ad proprietatis translationem; Monachis autem Hispanię nunquam id ius competiuit. Nec Ordo Cistercienſis, aut Monasterium de Morimundo ius habent patronatus, cum nec dotauerint, nec ædificauerint Monasterium Calatrauæ; & quamuis illud dotauissent, ab omni iure recesserũt, posita transactione, & acceptione Domus S. Petri de Gumiel, cui pacto debent stare, cum fuerit contractus validus. Quòd autem post illum Monachi à Morimundo venerint, id præstitum fuit, vt instruerent Calatrauenſes; indeque quasi ansam arripuerunt Muneris, vt proprij, continuato tempore gerendi. Si autem asseratur, Pontificem, qui secundam incorporationem approbauit, implicitè confirmasse Monachorum aduentum ad Prioratum obtinendum; Sanè in ipsa Bulla enuntiat Pontifex, Priorem Clericum fore constituendum; vndè solùm approbauit ad summum Monachos instructores, & supplentes vices Clericorum Fratrum, dum hi instruerentur in Regula, & ceremonijs, vt Priorum munere fungi possent,

79 Additur, pactum mittendi Monachos in Priores nec fuisse perpetuum,

tuum, vt suadetur ex dictis, nec potuisse esse; nam pactum vnionis perpetuæ in Iure est reprobatum; nec seruitus, aut onus adeò graue Ordini Calatrauensi imponi poterat; cum videatur esse contra ius diuinum præcipiens non arari in boue, & asino, nec indui vestimento ex lino, ac lana contexto; & contra rationem, cum diuersitas capitis à membris rationi non congruat, & diuersitatem corporum diuersitas sequatur animorum; & contra ius positiuum in Decretalibus, Clementinis, & in Tridentino prohibens è diuerso Ordine Prælatos assumi. Imò, etsi pactum fuisset perpetuum, cum effectus ex eo secutus foret fini contrarius, illud annullaretur, siquidem pacta adhuc iurata, ad conseruationem partium inita, cassantur, si sit contrarius effectus; Ex eo autem pacto grauia incommoda sequuntur, tum dissonantia inter subditos, & Prælatum, tũ idioma ad inuicem non intelligi, tum alia huiusmodi. Et, quamuis id pactum fuisset validum, cum fuit initum, iam inualidum est redditum, siquidem finis instruendi Calatrauenses cessauit, cum hi iam sint optimè instructi. Imò Monachus in Priorem electus indigeret instrui in ceremonijs, & Regula Calatrauensium, ac in Ordinis Definitionibus, quæ speciales sunt, & quàmplures sunt additæ; vndè Monachus non posset eas facere obseruari, nec iuxta illas gubernare subditos nosset. Ipsi quidem Pontifices iam diu supposuerunt, Calatrauenses non indigere instructione, siquidem eos approbarunt, vt possent visitare aliquos Ordines Militares Cisterciẽses, ad quod munus visitationis supponitur, illos esse optimè instructos.

80 Cum autem proprietas huiꝰ Dignitatis Prioratus sit Ordinis Calatrauę iuxta ius humanum, & diuinum, nequit Monasterium Morimundi gaudere priuilegio tollendi id ius; nam id priuilegium, si daretur, iuri naturali obsisteret, & nullus potest alium priuare iure, quod habet ab ipso iure communi diuino, & humano. Nec præscriptio in contrarium debet admitti. Et, quãuis aliqua Iura oppositum innuant, exponuntur de præscriptione in constituẽdo Prælato vnius Monasterij in alio eiꝰdem Ordinis, vel per nouum Ius sunt derogata. Accedit, in ipso Ordine Cisterciensi dari priuilegium expeditum ab Eugenio IV. anno 1438. quòd nullus, qui non sit eiusdem Ordinis, cuiuscumque sit status, aut præeminentiæ possit quomodolibet esse Prælatus intra Ordinem ipsum, quo priuilegio gaudet Ordo Calatrauæ: quare nullus, nisi Calatrauensis, potest esse Prælatus Calatrauensium.

81 Rursùs non fauet Monasterio Morimundi præscriptio iuris ad Prioratum, quia nunquam possedit, sed virtute illius primi pacti mittendi Monachos, dum instruerentur Calatrauenses, proprij domini, detentionem quamdã solùm precariam obtinuerunt, cum in eis non fuerit animus propriorum dominorum, qui ad præscribendum requiritur; nam, si, vt proprij domini, illud ius possedissent, possessio fuisset clandestina, aut violenta, quæ præscriptioni repugnat. Quòd si ex diuturna possessione allegetur error, quo, vt proprij domini, ius ad Prioratum possederunt, indeque bonam fidem intendant; sanè is fuisset error iuris, qui illis non fauet; Quippè, estò possit dari bona fides cum errore iuris, non autem dari valet, resistente iure. Quòd si error fuit, iudicantibus Monachis, pactum de mittendo Priore, qui instrueret, fuisse perpetuũ, is error esset proprij facti, qui non præsumitur, nec ad præscriptionem prodest; nam, licèt ignorantia proprij facti, si antiquissimus sit, præscriptionem non impediat, id tamen locum non habet, si ingressus in possessionem fuerit vitiosus, vt in præsenti, si quidem post instructos iam Calatrauenses non erat opus Monachis, nec ipsi, vt proprij domini, valuerunt Prioratum assumere, qui dũtaxàt permissus fuit eis, dum instruerẽt Ordinem; Admissio autem eorum post instructionem factam fuit actus voluntarius Calatrauensium, qui, etsi innumeris annis persisteret, causam præscriptioni non suppeditaret.

82 Sed adhuc dato casu, quòd Monasterium Morimundi aliquod ius quondam ad Prioratum habuerit, illud iam est amissum, & derogatum; Nam priuilegia, & iura concessa in grauamen alterius amittuntur, si tempore legitimo cesset vsus illorum, & grauatus actũ exerceat, quo ostendat, se velle priuare illum iure, & suam libertatem immunẽ ab eo seruare. Quod in præsenti contingit, nam per plurimos annos Abbas Morimundi

rimundi eo iure non fuit vsus, nec Priorem designauit; Et Ordo Calatrauæ Administratores Clericos Fratres obtinuit, & in suo Capitulo Generali stabiliuit, eligi Clericum Fratrem in Priorem; quo manifestauit animum suæ recuperandæ libertatis. Nec Abbas potest reclamare, se à possessione violentè fuisse expulsum, nec sciuisse, Ordinem intendere suę se libertati restituere, ideoque non obstitisse. Etenim in fauorem libertatis à Iure statutum est, vt ea præscribatur etiam aduersus eum, qui suum ius ignorat, & propter ignorantiam illud non defendit tempore legitimo, & præscriptio libertatis locū habet, quāuis titulus præscribenti non adsit, & violentè in possessionem immittatur; nec ex Iure ciuili requiritur bona fides ad libertatis præscriptionem. Et licèt in hoc casu requiratur, Calatrauenses bona fide processerunt, siquidem Rex Philippus II. impetrauit à Pio V. designationem Prioris Monachi Hispani; vnde bona fide in possessionem sunt immissi, nec posteà debuerunt Monachos Morimundi admittere.

83 Præterea, si Monasterium Morimundi aliquo dius illis primis temporibus ad Prioratum obtinuit, id reuocatum fuit per Clementem V. in Concilio Vienensi anno 1311. vt extat *in Clementin. 1. de election.* vbi annullatur, & irritatur, vt potè contra rationem, electio quæ deinceps fieret Prælati vnius Ordinis ex alio Ordine, & Habitu. Nec potuit consuetudo contra hanc legem præscribi; nam, esto possit aliquando induci consuetudo aduersus legem irritātem, non tamen si sit consuetudo irrationabilis. Pontifex autē irritauit eiusmodi electiones, vt irrationabiles; ait enim; *Cum rationi non congruat, vt homines disparis Professionis, vel Habitus, simul in eisdem Monasterijs socientur.* Nec reperitur ratio, qua honestetur ea electio Prioris Monachi. Hinc nequit asseri, Clemētem non irritasse consuetudines, qualis iam dabatur in designatione Prioris ex Morimundo. Etenim lex irritans actus futuros priuat iure, quomodolibet adquisito ad eos exercendos, maximè si prohibeantur vt rationi contrarij, cum tunc nullus titulus possit eis validitatem mutuare. Nec dici potest, Ordinem Cistercienſem non esse disparis Professionis, seu Habitus à Calatrauensi; Etenim, supposito quòd Religiones in substantialibus votorum non differunt communiter, sed in Instituto, fine, Fundatore, Habitu, nomine, & similibus; disparitas inter vtrumque Ordinem est constans; Cistercienſis vitam contēplatiuam profitetur; pœnitentijs corporalibus disciplinam regularem munit; cucullus est Monachis Habitus: Proprio hi gaudēt Ordinis Fundatore; nomen retinent Monachorum; Nihil ex his competit Calatrauensibus; respectu quorum rigor Benedictinæ Regulæ fuit temperatus; Actiuam vitam profitentur, in militia Equites, in administratione Sacramentorum, & populorum spirituali regimine Fratres; qui, vt Clerici, incedunt ornati; nec Monachi nuncupantur; suusque Ordini proprius est Fundator; Quæ ergo maior disparitas?

84 Adhuc in Tridentino *sess. 14. c. 8. de refor. & sess. 25. de regul. c. 7. & c. 21.* decernitur, Beneficia Regularia Religiosis ipsius Ordinis dumtaxat conferri; & non esse Prælatum in Religione, qui in ea non fuerit Professus; ac annullantur electiones, quæ per Canonicam electionem non fuerint peractæ; totum ergo ius Morimundi per Tridentinum reuocatur; cum Prioratus Calatrauæ sit diuersi Ordinis, & veniat sub nomine Beneficij Ecclesiastici Regularis. Indeque Capitulum generale, Priorem per electionem Canonicam assumi stabiliuit. Et ipsum Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 22.* derogauit omnes consuetudines, priuilegia, Cōstitutiones, præscriptiones, etiam immemorabiles in contrarium; idque confirmauit Pius IV. in Bulla, quæ incipit, *In Principis Apostolorum*; Quare nihil restat, quod Morimūdo faueat.

85 Hinc iam cernitur, esse in Ordine Calatrauę ius ad constituendum Priorē, cum enim Pontifices Ordinem approbarunt, etiam approbauere id, sine quo Ordo nequit consistere; & dū in Ordine non est à Pontifice designatus, seu cōfirmatus specialis modus constituēdi Prælatos, standum est Tridentino. Exindè etiam ex interpretatiua voluntate, & approbatione Pontificis Administrator designatur; nam, cum necesse sit, Prælatum constitui, dum aliquod impedimentum interuenit, (vt in præsenti propter controuersiam datur) vt Prior eligatur, aliquis necessario loco il-

lius debet præponi, ne Monasterium Prælato destituatur in Ordinis præiudiciũ. Præterea Adrianus VI. concessit Regibus Hispaniæ, vt designent personas, per quas gerantur, quæcumque in Ordinibus Militaribus ad spiritualia spectant; Cum ergo non detur Prior Calatrauæ, qui spiritualia ad se pertinentia exequatur; ex vi illius concessionis generalis poterit is, qui à Rege fuerit designatus, spiritualia gerere in Monasterio Calatrauæ. Quare in designatione Administratoris non repugnatur voluntati Pontificiæ, sed ei mos geritur.

36 Ex dictis, alijsque similibus, latè exornatis, contendit Ordo, & Monasterium Calatrauæ, vt Prior eligatur Clericus Frater; cum sic etiam splendor huius Dignitatis Ordini accrescat; & Parochus proprius omnium personarum Ordinis, & in spiritualibus Prælatus, iuxta Definitiones *titul. 1. cap. 7. & 9.* debeat constitui, cum id sit iuxta ius diuinum, & positiuum; & Monasteria Ordinum Diui Iacobi, & Alcantaræ Priores Clericos Fratres habeant; Ordoque Calatrauensis adeò benemeritus de Fide, de Ecclesia, de Hispania, nõ debeat hoc iure priuari. Ad fundamenta præiacta pro Calatrauensibus Cistercienses multis respondent; sicut etiam Cistercienſium rationibus satisfacere Calatrauenses conantur. Obiter tacitè aliqua sunt libata argumenta contraria; & alia vtriusque Ordinis in sequentib⁹ attingemus.

§. 3.

37 PRO Abbate, & Monasterio Morimundi è contrà differitur, & factum, ac ius aliter enarratur. Nempè S. Raymundus, simul cum Fr. Didaco Velazquez Ordinem instituit Calatrauensem, vterque Cistercienſis ex Monasterio de *Fitero*, à quo, paucis ibi relictis, armenta, greges, & cætera mobilia simul cum Monachis ad Monasterium Calatrauæ transtulerunt, teste Archiepiscopo Don Roderico *lib. 7. cap. 14.* (Non tamẽ excluditur Rex Sanctius ab Ordinis Fũdatione, sed Raymundus, vt principalis cum ipso Fundator, & non vt merum instrumentum apponitur.) Ibi Abbas Raymundus in Ordinem admittebat Monachos, qui Choro inseruirent, & laicos Fratres, qui contra Saracenos pugnarent. Post quinque annos à fundatione, scilicet anno 1163. ad Superos migrauit Raymundus; quem transtulisse Domum Fiterij ad Calatrauam, ægrè tulerat Abbas Monasterij Scalæ Dei, (cuius filiatio erat Fiterum) eo quòd non fuisset de translatione consultus. Tunc quippè Cistercium, non vt nunc, per Congregationes regebatur; Sed Abbas eius Monasterij, à quo alia Monasteria prodierant, filiationesq; vocabantur, illa per se, aut per alios visitabat, vt Superior. In locum demortui Abbatis Raymundi, sibi Monachi præfecere Fr. Radulphũ; Milites verò in suum Magistrum Fr. Don Garsiam. Monachi quasi iam ibi nihil agerent, alij se ad Fiterum restituerunt; alij ad oppidum de Ciruelos, in quo corpus S. Raymundi iacebat, aduentarunt, vnde demùm ad Fiterum omnes migrauere. Sanctitas cæterùm, & miracula S. Raymundi satis manifestarunt eius sanam, & synceram mentem in translatione Domus Fiteri ad Calatrauam; De qua habetur in antiquis eiusdem Domus memorijs; *Domus Fiterij minùs cautè se transtulit in Calatrauã, cum inconsulto, & irrequisito patre suo, Abbate Scalæ Dei, se propria authoritate plenariè transtulit sub Raymũdo Abbate primo Fiterij.*

38 Lis à Monachis super bonis temporalibus Calatrauæ intentata, de qua Rades *in Chron. Calatrauæ c. 8.* & trã factio præstita, donata à Calatrauensibus Domo S. Petri de Gumiel, non conceditur ab Illustriſ. D. Fr. Angelo Manrique, eo quod alio titulo, multò post acciderit eius Domus donatio. Et etiò, hæc transactio extiterit, sanè quoad iura temporalia contigit, non quoad spiritualia designandi Priorem. Milites tunc admiserunt Clericos Fratres, qui eis administrarent Sacramenta, & à Capitulo Generali Cistercienſi postularunt, vt normam viuendi, ac Constitutiones eis præscriberet, ac participes bonorum, & gratiarum Cistercij redderet. Ita præstitum fuit anno 1164. nec tunc vt subditi, sed vt Familiares Cistercij, Calatrauenses remanserunt. Confirmauit id Alexander III. Postmodùm anno 1187. Magister Fr. Don Nuñus Perez de Quiñones, obtentis epistolis ab Alfonso VIII. Rege, vulgò *el Bueno*, & à Magnatibus Castellæ, Capitulum Generale Cistercij adiuit; petijt, vt Calatrauenses admitterentur in Fratres; obtulit,

ſi poſſet deinceps, augere Monaſteria Monachorum Ciſtercienſium in Hiſpania efflagitauit, vt deſignaretur Monaſterium Ciſtercienſe, cuius eſſet filiatio ſuus Sacer Conuentus Calatrauę, iuxta ſtylum tunc in Ordine vſitatum, (qui conſtat *ex Charta Charitatis capit.* 12.) cui Monaſterio ſubijceretur Calatraua. Omnibus poſtulatis annuit Capitulum; & quia illuſtris adeò Conuentus Calatrauæ Domum inſignem in Matrem iure ſuo poſcebat, deſignatum fuit vnum ex quatuor primis Ciſtercij, Monaſterium Morimundi; quia ex hoc prodierat Otho Abbas (ex Sereniſſima ſtirpe Auſtriaca) qui Monaſterium Scalæ Dei fundauerat; & ab hoc emanauit Fiterum; ac à Fitero Calatraua. Magiſter Don Nuñus, ſimul cum Monacho quodam Ciſtercienſi Romam profectus, & confirmationem omnium horum à Gregorio VIII. obtinuit; & de eius conſilio Monachus impetrauit à Pontifice confirmationem omnium bonorum, & filiationum, quas Monaſterium Morimundi habebat, ac inter eas appoſita eſt Calatraua. Extant Bullæ in archiuijs Ciſtercij, & Morimundi; & tranſcripta authentica in Calatrauę archiuo aſſeruantur. Conſtat id totum ex litteris, quas tunc Capitulum dedit Don Nuño Magiſtro; & ex epiſtola, quam Innocentio III. paucos poſt annos ſcripſerunt duo Epiſcopi, Lingonenſis, & Cabilonenſis, & quatuor Abbates Ciſtercienſes. Ex tunc ergo Calatrauenſes, vt fratres, & Calatraua, vt filiatio, Ciſtercio fuerunt vnita.

89 Caro de Torres, & alij referunt, hanc incorporationem præſtitam fuiſſe, quia Calatraua fuerat à Sarracenis obtenta, & Calatrauenſes indigebant Ciſtercij iuuamine. Verùm hæc vnio fuit peracta anno 1187. Calatraua verò fuit amiſſa anno 1195. atque adeò ante amiſsionem vnio contigit. In ea verò inter alia ſic habetur; *Duo Monachi de eodem Monaſterio*, (ſcilicet de Morimundo) *poſtquam conſtructum fuerit, quoties neceſſe fuerit, cum ipſis Fratribus morabuntur.* Ex his verbis aduerſa pars inſurgit, & ait, pactum de Monachis, ſolùm dum neceſſarij fuerint, eſſe initum. Sed ſanè ea verba non agunt de Monaſterio Calatrauæ iam conſtructo, ſed de alijs Monachorum ædificandis iuxta id, quod Magiſter Don Nuñus obtulerat. Contextus ſic ſe habet; *Si Abbatias ædificare poteritis, Dominus Morimundenſis ordinet eas. Idem Abbas Morimundi prouideat, quomodo per ſe, vel per alium ſemel in anno viſitentur. Duo Monachi de eodem Monaſterio, poſtquam conſtructum fuerit,* (illud nempè, quod in Abbatiam ædificabitur) *quoties neceſſe fuerit, cum ipſis Fratribus morabuntur.* Et cum ſermo ſit cum Don Nuño, & Calatrauenſibus, & in ſecunda perſona *Vos*, *Vobis* &c. clauſulæ antecedant, non aſſeritur, *Vobiſcum morabuntur*, quia in hac propoſitione agebatur de Fratribus, ſeu Monachis Monaſterij, quod eſſet ædificandum. A tempore ergo huius vnionis Abbas Morimundi per quadringentos annos miſit Monachum in Priorem Calatrauæ.

90 Obtenta à Sarracenis Calatraua, anno 1195. Calatrauenſes abſque ſede fixa militantes, obtinuerunt anno 1198. arcem de Saluatierra; conſederunt ibi, & nomen Calatrauę cum nomine Saluatierra permutatum fuit; Et ne ex alio Ordine iudicarentur ratione nouę nuncupationis, Magiſter Ordinis Romam miſit duos Commendatarios Equites, qui confirmationem omnium præteritorum à Pontifice impetrarent, & poſteà Capitulo Generali Ciſtercienſi intereſſent. Obſeruauit Pontifex, omnes Calatrauenſes ſtatus laicalis, & Clericalis profeſsionem emittere Magiſtro Ordinis, (quod & nunc præſtatur) cenſuitque incommodum, Sacerdotes profiteri ei, qui non eſſet ſtatus Clericalis, indeque appoſuit eam Clauſulam; *Clerici quoque Ordinis veſtri Clericum Priorem habeant, cui Profeſsionem faciant*, &c. De quibus illicò redibit ſermo. Ab vrbe Romana Commendatarij ad Capitulum Ciſtercij conuenerunt, nouaſque litteras, Conſtitutiones, & confirmationem vnionis, & Filiationis accepere; Quæ litteræ in archiuo Calatrauæ extant. Hoc tempore Calatrauenſes donauerant iam Ordini Ciſtercienſi Domum Sancti Petri de Gumiel, quam priùs Monachi Benedictini poſſederant; Indè in prædictis litteris Capituli enuntiatur; *In Abbatia verò Sancti Petri, quæ per vos ordinata eſt, & fundata, eritis in Choro cum Monachis; in alijs autem Domibus, vel in retrochoro, vel in presbyterio, vbi vobis melius placuerit.* Ecce hæc Abbatia anno 1187. nondum erat donata à Calatrauenſibus Ordini

Cistercienſi, cum in litteris à Capitulo Ciſtercij eo anno datis, non decernatur quidquam circà illam, ſed ſupponendo nullam tunc fuiſſe adhuc à Calatrauenſibus ædificatam, in eis afferitur, *Si Abbatias ædificare poteritis.* In his autem ſecundis Capituli litteris de ea eſt ſermo, quia ab anno 1187. vſq; ad annum 1199. in quo hæ ſecundę litterę expeditę fuerunt, medio tempore, contigit donatio; Non ergo in tranſactione inita inter Calatrauam, & Monachos, quę recenſetur à contrarijs ante annum 1187. Domus S. Petri fuit tradita Monachis.

91 Eiecit Rex Alfonſus, ante inſignem victoriam de *las Nauas de Toloſa*, Sarracenos à Calatraua anno 1212. reddidit eam Calatrauenſibus, quorum Magiſter Don Rodericus Garces, ſeu Garcia, ab Innocentio III. nouam confirmationem Ordinis impetrauit anno 1214, & in eius Bulla extat eadem clauſula *Priorem Clericum habeant.* At ſub voce *Clerici* non intellexit Clericum Fratrem Calatrauenſem, ſed Priorem ſtatus Clericalis, qui ſtatus competit etiam Monachis. Nec de Clerico Calatrauenſi id intellexit ipſe Ordo, cum quadringentos per annos illum non habuerit Priorem, nec nominauerit, nec elegerit. Quin poſt hanc Bullam, anno 1218. cum inter ſe Ordines Calatrauæ, & Alcãtarę aliqua pactarentur, vnum ex his fuit, quòd Monaſterium del Pereiro (tunc ibi erant Alcantarenſes) viſitationem Magiſtri de Calatraua reciperet, *Sed quòd nunquam recipiant Monachum pro Priore, niſi voluerint.* Vnde infertur, Calatrauenſes tunc habere Priorem Monachum, & non precariò, nec Monachum excluſum fuiſſe per Bullas Innocentij; aliàs ea clauſula, & pactum omnino eſſent fruſtranea. Nec id pactum, debuit fieri cum Abbate Morimundi, quia Ordo Alcantaræ nunquam ei, nec Ciſtercio fuit ſubiectus; Factum itaque eſt cum Ordine Calatrauæ, à quo, ſi illud pactum permanſiſſet, erat viſitandus Ordo Alcantaræ, qui noluit, vt Magiſter Calatrauæ ex Monachis, qui in Conuentu Calatrauæ aderant, conſtitueret aliquem in Priorem Alcantarenſium, ſed his libera eſſet electio Prioris.

92 Per aliquod tempus Abbates Morimundi committebant Abbatibus Sancti Petri de Gumiel, vt viſitarent Calatrauam, & Priorem Hiſpanum ibi conſtituerunt. Poſtmodùm ipſe Abbas Morimundi venit Calatrauam: Viſitauit; & Monachos Gallos in Priorem, & Subpriorem conſtituit. Conqueſti ſunt Clerici Fratres coram Rege Don Ferdinando, vulgò *el Santo*, qui à Gregorio IX. petijt, non quidem vt Monachus non eſſet Prior, ſed quòd deſignandus eſſet in Priorem Monachus Hiſpanus, & quòd Abbas Morimundi commiſſionem dari ſolitam non innouaret, vt incommoda indè pullulantia vitarentur. Reſcripſit Pontifex Abbati de Morimundo, Regis ſupplicationem proponens, eique præcipiens, quòd, ſi ita eſſet, curaret ordinare, & ſtatuere, *Quòd inter eos plena charitas, & ſynceritas vigeat, & idem Rex debito ſibi, imò Chriſtianæ Fidei ſeruitio non fraudetur.* Ecce Calatrauenſes dolebant de Priore Gallo; ſi ergo precario Monachos ſuſtinebant, cur Priorem Clericum non poſtulabant? ad quid Rex Pontifici illud ſcriberet, & Pontifex reſcriberet Abbati Morimundi? Extat ea epiſtola in regeſto Vaticano *tom. 5. Decretalium Gregorij IX. epiſtola* 305. Rex Ferdinandus deponit de Priore, & Viſitatore Monacho. Pontifex deponit de relatione Regis, & Abbati Morimundi moderatiſsimis verbis ſcribit, vt concordiam, & Regis ſeruitium procuret. Quin Pontifex ex Regis narratiua loquens cum Abbate Morimundi, ait, quòd Abbas Sancti Petri *à prædeceſſoribus tuis perpetuò datus fuerit Viſitator*; non ergo vnus ſolus Abbas Morimundi, ſed ſaltem duo prædeceſſores Abbates Viſitatorem, & Priorem deſignarunt, aut deſignationem commiſerunt; cum autem inter Guidonem Abbatem, qui primus ex Capituli Generalis ſtatuto Priorem deſignauit Calatrauæ, & Abbatem Connon, cui Pontifex reſcribit, ſolus Arnaldus Abbas interuenerit, vt conſtat ex Catalogo Abbatum Morimundi confecto à Claudio Roberto, fit, quòd vſque ad illud tempus ſemper Monachi Priores extiterint, ab omnibus Abbatibus Morimundi, aut ex eorum commiſsione deſignati. Præterea Pontifex loquens de Calatrauenſi Ordine cum eo Abbate, ait, *Preces eiuſdem Militiæ, quæ tibi in ſpiritualibus ſubeſſe dignoſcitur, &c.*

93 Obediuit Pontifici Abbas Morimundi; ſed audiri poſtulauit, ne ius mit-

mittendi, ſi vellet, Gallos Monachos in Priores ſibi detraheretur; Pontifex cauſam Capitulo Generali commiſit; In eo Abbas Sancti Petri de Gumiel contendit, ſe præſcripſiſſe ius viſitandi Calatrauam, & conſtituendi ex ſuis Monachis Priorem. Non obtinuit. Miſsi ſunt Calatrauam Monachi Galli; Hiſpani Monachi nolebant eos admittere; elapſus eſt annus integer; cauſa ad Capitulum reuocata eſt; ſententiaque iterùm prolata pro Abbate Morimundi contra Abbatem Sãcti Petri anno 1236. Eam anno ſequenti Gregorius Nonus confirmauit, in Bulla, quæ incipit, *Quod iudicium*; Nec Regis Ferdinandi antecedens petitio iuri Morimundi potuit obſiſtere. Nec ipſe poſteà reſtitit; quin vſque ad annum 1552. in quo obijt Prior Fr. Nicolaus Auennio, Galli Monachi continua ſerie fuerunt Calatrauæ Priores.

94 Anno 1255. Abbas Monaſterij Scalę Dei contendit, ad ſe ſpectare, Viſitatorem, & Priorem Calatrauę conſtituere, eo quòd Fiterum eſſet eius Filiatio, & Fiterum ipſum translatum eſſet Calatrauam. Res in Capitulo Generali Ciſtercij ventilata eſt cum Abbate Morimundi; ſed hic obtinuit, & confirmauit Alexander IV. Capituli ſententiam anno 1256. in Bulla, quæ incipit, *Ex parte veſtra*; In qua inſerta eſt Definitio Capituli Generalis, & in ea inter alias hę clauſulę continentur; *Cum filiatio Fratrum de Calatraua ad Domum Morimundi, non ſolùm diuturna temporis præſcriptione, verùm etiam ad petitionem Capituli Generalis iam authoritate Apoſtolica confirmata, pleno iure pertinere noſcatur, &c. Statuit, & ordinauit Capitulum Generale, quòd Magiſter, & Fratres Calatrauenſes Priori, & Subpriori Calatrauæ ibidem ab Abbate Morimundi promotis, vel promouendis, &c. confiteantur.* Bullam hanc miſit Regi noſtro Philippo II. Cardinalis de Claraual Eminentiſ. Domin. Don Hieronymus Socor, die 5. Septembris, anno 1578. quia Rex optauit dignoſcere ius Morimundi. Ait Ceruera de la Torre, hanc Bullam ſolùm miſſam fuiſſe ſimpliciter tranſcriptam, non authenticè. Quid indè? Poterit ex Regeſto authenticè tranſcribi; & plus authoritatis ei præbet Cardinalis, quam Notarius; cũ Cardinalibus integra fides ſit præſtanda, iuxta Doctores *in cap. Nobiliſsimus, 97. diſtinct.* Ecce ſuper Prioratu Calatrauæ litigabant inter ſe Monachi; Calatrauenſes tacebant; nec litigiũ daretur, ſi precario Priores admitterentur.

95 Anno 1265. Clerici Fratres Calatrauẽſes conqueſti ſunt coram Clemente IV. quòd Magiſter Ordinis illos cogeret, Profeſsionem ei emittere, non obſtante, quòd Priorẽ Monachũ haberent (quaſi dicerẽt. Non obſtante, quòd iuxta præceptum Innocentij III. Priorem Clericum, ſeu ſtatus Clericalis habemus) & item Subpriorem, & alium Monachum eorumdem ſocios miſſos ab Abbate Morimundi. Pontifex expediuit Bullam, quæ incipit *Conquerente*, & extat in Reggeſto Decretalium huius Pontificis, ac eſt 70. in qua ea querela continetur, & cauſa ad Capitulum Generale Ciſtercij remittitur. Ex ea colligitur, ipſos Calatrauenſes iudicaſſe, ſe Priorem Clericum habere, dum Monachus Sacerdos illis præerat; quarè non ſunt conqueſti de Priore, ſed de Magiſtro; & Prior Monachus querelam reddebat iuſtam. Pontifex deindè, vt Magiſter ampliùs coleret Priorem Monachum, præcepit, hunc à Capitulo Generali Ciſtercij deſignari; Capitulum, ne vſum iuriſdictionis priſtinæ tolleret ab Abbate Morimundi, iterùm ei electionẽ Prioris commiſit. Acceptauit ille, & Pontifex confirmauit in Bulla, quæ incipit, *Cum nobis*, expedita anno 1268. & authentica ſeruatur in archiuo Calatrauę. Ait Ceruera, verba in illa contenta, quę fauent Morimundo, pertinere ad narratiuam factam ab Abbate. Verùm nec Põtifici falſum erat narrandum, nec falsũ ab ipſo in Bulla apponendum; Et præterea ipſe expreſsè confirmat factum à Capitulo Generali, quod in narratiua continetur. Hoc ius à Capitulo Generali Ciſtercij ſecundò datum Abbati de Morimundo ad eligendum Priorem Calatrauæ confirmauit iterùm Gregorius X. anno 1273. in Bulla, cuius trãſcriptum eſt in archiuo Calatrauæ; Et quamuis Ceruera de la Torre aſſerat, non eſſe authẽticè exaratum; Attamen non ibi fuiſſet appoſitum, ſi verè non daretur ea Bulla, quam dubitari nequit in archiuo Morimũdi ſeruari, & eius meminit Claudius Robertus loquens de Nicolao, vigeſimo Abbate Morimundi, in cuius fauorem expedita fuit.

96 Anno 1317. Cum Ioannes

XXII. commisisset Calatrauensibus, vt Monasterium Montesæ fundarent, & decem ex ipsis in eo assisterent tunc ad instruendos Fratres Ordinis Montesæ, non venit in mentem Calatrauensibus Clericum Fratrem in Priorem constituere, sed Abbas Monasterij *de Santas Cruces* designauit Monachum Priorem, & semper deinceps præstitit, eo quòd Monasterium Montesæ ei subijcieba-tur. Et quamuis nostro æuo Clerici Fratres Montesæ à Magno Rege nostro Philippo IV. enixè petierint, sibi Clericum Fratrem præfici, non obtinuerunt. Calatrauenses itaque, etiam postquam erant instructi, & alios instruebant, non ideò de Clerico Fratre Priore cogitabant.

97 Igitur constanter postmodùm Abbates Morimundi designarunt Priores. Anno autem 1552. Rex noster Philippus II. iura Morimundi explorauit, & optauit, vt Abbas ipsi cederet ius designandi Priorem; aut saltem Hispanum Monachum eligeret. Interim per quatuordecim annos Prioratus fuit penes Administratorem. Abbas cedere renuit. Rex à Pio V. petijt, vt pro illa vice concederet, quod Frater Ludouicus Aluarez de Solis, qui Generalis fuerat Congregationis Hispanæ Cistercien-sis, ab ipso in Priorem constitueretur, & in narratiua fassus est, ius ad Morimundum spectare. Annuit Pontifex, derogans pro ea vice statutis, & consuetudinibus Ordinis. Bulla expedita fuit anno 1566. & incipit, *Exponi nobis*. Rexit ille Conuentum Calatrauæ per se, & per Administratores ab ipso deputatos vsque ad annum 1599. in quo è viuis decessit. Itaque quatuorcentum, & duodecim annis Monachi Cistercienses fuerunt Calatrauæ Priores; quod tempus fundat ius, & præscriptionem inconcussam. Deinceps Abbas Morimundi, cum videret, Gallum Monachum non admitti, nec vellet cedere suo iuri, noluit cum Regibus Hispaniæ, quibus summa ab omnibus veneratio præstatur, discordias gerere. Anno verò 1634. designauit in Priorem Illustr. D. Fr. Angelum Manrique, egregium vndequaque Virum, Episcopum postea Pacensem. Sed admissus non est, & per Administratores Calatraua regitur.

98 Contendit Ordo Cistercien-sis, sua sibi iura seruari; confirmationibus stari Pontificijs; ad præscriptionem immemorabilem attendi; titulum, & bonam fidem semper ei fuisse; Calatrauenses ex debito, & non precariò, admisisse Monachos in Priores; ab Abbate Morimundi designari, & designandos fore Monachos Hispanos, ne ex diuersa lingua, indole, & genio Gallorum obtendatur vlla excusatio non admittendi Priores Monachos. Proponit, Conuentum, & Ordinem esse absque proprio pastore, & Parocho, qui est Prior; qui defectus Parochi, & pastoris proprij nullibi, nec in vllo loco permittitur. Respondet ad obiectionem ex Iure desumptam, nempè Prælatum vnius Ordinis non posse præfici in alio; in primis instando manifestè, nam Prior Monasterij Montesæ est Monachus Cistercien-sis; Deindè Calatrauenses esse Fratres Cistercien-sium, & sub eodem Ordine Cistercij vtrosque degere in diuersis Hierarchijs, quę sub vno, eodemque Ordine possunt dari; Ita in Definitionibus Calatrauę *in summ. priuileg. in princip.* ibi; *Lo segundo se ha de aduertir, que por ser la Orden de Calatraua la misma, que la de Cister, llamada vulgarmente de San Bernardo, goza de todas las gracias, priuilegios, y libertades, exempciones, y prerogatiuas concedidas à la Orden de Cister. Y aunque en esto no ay duda, por ser vna misma Orden, con todo eso el Papa Clemente VII. por su Bulla lo declarò assi.*

99 Nec obstat Habitus diuersus, ex quo solùm probatur, diuersas esse Hierarchias; sicut in ipso Ordine Calatrauæ, licèt Insigne Crucis rubręsit idem in omnibus, ornatus tamen, & vestitus Equitum, & Clericorum Fratrũ, ac Magistri (antiquis temporibus, cui Professionem emittebant Clerici Fratres) diuersus est. Idem cernitur in Eremitis Benedictinis Montis Serrati, qui diuerso Habitu, tamen non ex diuersa sunt Ordine; in Priore Montesę, & in alijs; & olim Cisterciẽsium Monialium Capellani Religiosi eiusdẽ Ordinis in Habitu Clericali parùm immutato dabantur, vt cõstat ex Cistercij historijs, & Cõstitutionibus. Nec obstat, in ipso Ordine Cistercien-si dari priuilegiũ, quòd nullꝰ ex alio Ordine in ipso sit Pręlatus, quo priuilegio gaudent Calatrauenses. Verũ gaudent illo, quia sunt ex eodem Ordine Cistercien-si; non ergo dicant, renuere Priorem, quia est diuersi Ordinis, ne

duo

duo contraria coniungant. Aſſerunt Calatrauenſes, Morimundi Monaſterium non litigaſſe cum Calatraua, ſed cum Conuentibus Scalæ Dei, & S. Petri de Gumiel, ideoque ſententias obtentas nihil prodeſſe. At non litigabat cum Calatraua, quia ius Monachi conſtituendi in Priorem erat certum, nec Calatraua reclamabat. Aiunt, poſſeſsionem fuiſſe clandeſtinam, violentam, & precariam. Sed ſi ita eſſet, cur conquerebantur, non de Monacho, ſed de Monacho Gallo in Priorem electo? Cur poſt contradictionem, & Regis Ferdinandi fauorem, Gallos Monachos Priores admiſerunt? Facilè poſſent eos non admittere; nam quis poſſet coactionem, & violentiam inferre?

100 Non item obſtat Tridentinum, quod non intendit, dari electionem Prælati, vbi non dabatur, ſed præſcribit formam ſeruandam in electione, ſi detur. An Tridentino reſiſtitur, dum Prior Monaſterij de Alcantara deſignatur abſq; electione Canonica? Inquiunt Calatrauenſes, ius Ciſtercienſium extinctum fuiſſe per tranſactionem, qua eis Domus S. Petri de Gumiel fuit donata. Sed hæc obiectio *ſuprà* eſt diluta. Opponitur Bulla incorporationis Magiſtratus Calatrauę ad Coronam Regiam, in qua Pontifex concedit Regibus poteſtatem deſignandi aliquem ex Ordine, per quem ſpiritualia adminiſtrentur. Verũ hęc poteſtas eſt, quę Magiſtris Ordinis competebat, nec alia præſtatur; Magiſtri autem non poterant deſignare Priorem; nec, ſi potuiſſent, amiſiſſent id ius. Aſſeritur, Abbatem Morimundi amiſiſſe ius, cum multis annis non deſignauerit Priorem. At contra impeditum agere non procedit præſcriptio, iuxta *leg. 1. §. ſi quis, ff. de itin. actuque priuato*. Abbatem impediuit Rex Philippus II. dum Priorem à Pio V. impetrauit, ſed *pro hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris*; ſic extat in Bulla. Nec inde Rex poſſeſsionem adquiſiuit; petijt ſolummodo, pro illa vice immutari conſuetudinem, & Pontifex ait, *Quoſcumque defectus iuris, vel facti ſupplemus, necnõ pro potiori cautela, &c.* Poſtea Abbas Morimundi deſignauit Illuſtriſs. D. Fr. Angelum Manrique; Si nec Gallus, nec Hiſpanus admittitur, quid ille præſtet? Refugit litigium: Regi noſtro offenſionis ymbram parare nõ vult. Quænam iam cauſæ obtendantur ad non admittendum Hiſpanum Monachum Priorem? Hęc Ciſtercienſes; qui etiam gratitudinem debitam S. Raymũdo Ordinis Calatrauę Erectori in medium producunt, quæ obliuione damnari videtur, dum Monachi à Prioratu excluduntur.

§. 3.

101 NON tamen adhuc Calatrauenſes acquieſcunt. In libello ſupplici, aut Memoriali, non admittitur S. Raymundus, vt Fundator, ſed vt inſtrumentum Regis D. Sancij præcipientis. Oppoſitum traditur in ipſis Definitionibus Calatrauæ, *in princip. cap. 1. & 2.* & ab Archiepiſcopo Roderico; à Rades *in Chronic. Calatrauæ cap. 6.* & ab alijs; Et eſto Sanctius præceperit, non ideo S. Raymundus excludendus eſt; Fundatores ſanè Religionum hi habentur, qui eas inſtituerunt, quamuis Deus inſtitutionem eis expreſsè præceperit, (vt de aliquibus traditur) aut alij conſilium, & fauorem præſtiterint. Sic Ciſtercienſes reſpondent.

102 Non admittunt Calatrauenſes ea verba poſita *ſuprà num. 89.* ſcilicet; *Si Abbatias ædificare, &c.* intelligi de Abbatijs Monachorum, ſed Clericorum Fratrum Militarium, quorum Priores ſunt quiddam Abbates Militares; maximè cum ibi aſſeratur, *cum ipſis Fratribus morabuntur*; Vbi vox *Fratribus* indicat Fratres Clericos, non Monachos; Si autem ſic intelligatur id teſtimonium, actum eſt de iure Morimundi. Reſpondent Ciſtercienſes; Abbatias nullo ſenſu proprio poſſe transferri ad Militiarum Domos; nec ea voce fore vtendum, ſi Prioratus Militares ſignificarentur, cum præſto eſſet vox *Prioratus*; nec pertinere ad Morimundum mittere Monachos ad Monaſteria Militarium, quæ à Calatrauenſibus ædificarentur; & demum voce *Fratrum* paſsim in Bullis Pontificijs Monachos nuncupari, ab Honorio III. Calixto II. Eugenio III. & ab alijs; & quidem vox *Fratrũ* valdè vniuerſalis eſt.

103 In eis verbis, *Clerici Ordinis veſtri Priorem Clericum habeant*, contendunt Calatrauenſes, Monachum à Clerico diſtingui, nec poſſe *Priorem Cle-*

ricum

ricum ad *Priorem Monachum* aptari. Quod ex varijs Iuribus suadent. Respondent Cistercienses, valdè vsitatum esse, sub nomine *Laicorum* intelligi omnes eos, qui Ordinibus non sunt initiati, quamuis Religiosi sint; & sub nomine *Clericorum* omnes, qui Ordines susceperunt, estò sint Religiosi. Sic plures Pontifices aiunt in suis Bullis; *Vniuersis Monachis, siuè Clericis, siuè laicis, sub regula S. Benedicti militantibus.* Sic etiam in Professione Cisterciensium ea est formula; *Ego Frater N. Clericus. Ego Frater N. laicus.* Vnde, cum sub voce *Prioris Clerici* possit optimè venire Prior status Clericalis, quamuis sit Religiosus, & ex verborum contextu constet, Pontificem dumtaxat excluisse Priorem laicum, ne ei emitteretur Professio, non colligitur ex eis verbis, Priorem debere esse Clericum Fratrem Militarem.

104 Conantur Calatrauenses ostendere, ius mittendi Priorem non adeò antiquum fuisse, ac Cistercienses affirmant, nam in Bulla multo tempore post erectionem Ordinis expedita ab Innocentio III. asseritur; *Abbas Morimundi duos transmisit Monachos, vnum Priorem instituens, alium Subpriorem.* Vbi vox *instituens* denotat nouum factum, quod ille Abbas induxit. Respondetur à Cistercienſibus, designationes Priorum, etiã post quadringintos annos, sub voce *Institutionis* significari; Sic enim aiebat Abbas, cum designabat; *Te Priorem ipsius Domus, ac Conuentus Calatrauensis authoritate nostra paterna instituimus, & creamus.* Eodem verbo *instituendi* vtuntur Pontifices in Bullis ad significandam designationem Prioris, eaq; vox adeò est communis, quòd omnia Beneficia indigeant Canonica *institutione*, vt obtineantur, iuxta *regul. Beneficium, de regul. iur. lib. 6.* Instant adhuc illi, Abbatem Morimũdi, cum instituit Priorem Calatrauæ Illustris. D. Fr. Angelum Manrique, asseruisse; *Cum Domus Calatrauæ à primæua sua origine, à trecentis scilicèt annis, & supra, nostri Morimundensis Cœnobij sit adeò specialis filia, vt nulli alteri ius competat in eadem Priorem instituendi.* Cum ergo transacti fuissent supra quadringentos annos ab institutione Calatrauæ, cum hæc litterę expeditę fuerunt, fit, Priores multò post institutionem Ordinis ortum habuisse à Morimundo. Respondent Cistercienses, saltem colligi ex eo testimonio possessionem instituendi Priores per trecentos annos, & amplius. Deindè illa vox *& supra* locum præbet extensioni temporis; & cum asseratur, *Domus Calatrauæ à primæua sua origine*, constat, tempus vsque ad primæuam originem extendi; aliàs antiquitati Ordinis Calatrauæ fiet præiudicium, nisi ea extensio admittatur. Demùm ex dictis *ex num. 79.* suadetur exordium instituendi Priores.

105 Ex pluribus Scripturæ testimonijs probant Calatrauenses, esse contra ius diuinum, Prælatum ex diuerso Ordine constitui. Respondent Cistercienses, si id esset contra ius diuinum, à Pontificibus non fuisse toties approbandum; nec permittendum nunc, quòd Monachus sit Prior Monasterij Montesæ; nec esse ex diuerso Ordine, sed ex diuersa Hierarchia eiusdem Ordinis. Pariter respondent ad aliud argumentum contendens, id esse contra ius naturale. Instant illi, esse contra Ius Canonicum *in Clementin. 1. de elect.* Respondent hi; Eam Clementinam emanasse anno 1311. Vnde per illam ius antecedens, dum fuit inductum, non potuit annullari; sed nec pro tempore sequenti fuit reuocatum; nam priuilegium designandi Priorem Monachum fuit proprio Motu expeditum, & priuilegia huiusmodi non reuocantur, nisi de eis expressa mentio fiat. Deindè consuetudo post eam Clementinam per trecentos annos ferè, continuata, designandi Priorem, reddit ius firmum; nam, sicut lex posterior potuit eam Clementinam derogare, ita potuit consuetudo, maximè cum in illa non detur clausula irritans consuetudinem futuram, imò nec præteritam. Similiter alia Iura exponuntur.

106 Dicunt Calatrauenses, nullum fuisse titulum Cistercienſibus ad præscribendum ius instituendi Priorem. Respondent hi, titulum constare ex dictis *superius*, ex pacto cum Calatrauensibus, ex eorum acceptione, ex Pontificum approbatione, & confirmatione. Præscriptio autem in præsenti possessioni immemorabili innititur; & quamuis noscatur, quo tempore initiũ habuerit, attamen vocatur possessio immemorialis, quæ centum annos excedit, sic enim memoriam hominum superat. Quin possessio per quadraginta, &

amplius,

ampliùs, annos, ſufficit ad quamcumq; præſcriptionem, maximè cum bona fides, & titulus adfuerint; nec reſtiterint Calatrauenſes, nec precario admiſerint Priores Monachos. Nec Abbas Morimundi huic iuri renuntiauit, cum impeditus fuerit inſtituere Priores per id tẽpus, quo hi in Monaſterio Calatrauę defuerunt; Imò, quamuis ipſe renuntiaſſet, Ordo Ciſtercienſis, ad quem ius primariò, & per ſe ſpectat, neutiquam renuntiauit. Hæc, & alia ſimilia, exornata, & roborata pro vtraque parte proferuntur; Sed, ne prolixiùs progrediamur, ſuffecerint ea, quæ, velut Calatrauæ, & Ciſtercij nomine, propoſuimus, vt ſtatus controuerſiæ dignoſcatur. Qui plura velit, allegationes pro vtriſque editas conſulat.

Quæſtio 11. *Recenſentur aliqui Viri Illuſtres, qui ex Monaſterijs, & Collegijs trium Ordinum Militarium prodierunt.*

107 SI de Equitibus Militiarum inſignibus vel Index dumtaxàt foret elaborandus, integri tomi non ſufficerent ad recenſendos Antiſtites, Proreges, Legatos, Magnates, Senatuum Præſides, Prouinciarum, & Vrbium Gubernatores, Fidei ſacræ, & Eccleſiæ Miniſtros, Imperatores belli, Præfectos, & Duces; quorum humeris Mars, & toga, continua ſerie fuerunt innixa, nuncque temporis innituntur. At quis eos ignorauerit? Quis multitudinem, & magnitudinem non miretur? Equidem in Ordinibus Militaribus totus cumulatur ſplendor, & fœlicitatum ſemina iacta in vberes ſemper fructus erumpunt. Ipſa purpura Cardinalitia ſæpè iam Ordines Militares ornauit, vt nihil in eis deſideretur, quod decus adaugeat.

108 Cæterùm vtraque manu Ordines pugnant, dum etiam ſtatum Clericalem tauſtiſsimè fouent. Hinc, vt Monaſteriorum, & Collegiorum florẽs educatio innoteſcat, aliquos, plurimis omiſsis, Clericos Fratres indè prodeuntes recenſebo, qui egregium ipſis Domibus, ac Ordinibus mutuauere decorem.

109 Ex Ordine D. Iacobi. Don Ferdinandus, primus Prior Iacobæus, fuit Epiſcopus Lucenſis.

Don Petrus Carolus, Prior Monaſterij de Veles, Epiſcopus de Girona.

Don Iulianus Ramirez, eiuſdem Monaſterij Prior, Epiſcopus de Guadix.

Don Franciſcus de Abrego, Prior ibidem, Epiſcopus de Panama.

Don Didacus Aponte de Quiñones, itidem Prior, Epiſcopus Ouetenſis, & Malacitanus, & Viſitator Regij Senatus Ordinum.

Benedictus Arias Montanus, ex Monaſterio S. Marci Legionenſis, Vir litteris, & virtute præclarus; Prior S. Iacobi Hiſpalenſis: Catholicis Principib⁹ chariſsimus, & in primis Regi Philippo II. cuius iuſsibus Bibliam Regiam ordinauit, ac excudi fecit, vtpotè tredecim linguas apprimè callens, inter quas Hebraicam, Chaldæam, Græcam, & Syriacam. Plurimos ſcripſit eruditiſsimos libros, quorum numerum, & tractatus refert P. Antonius Poſſeuinus *in Apparatu ſacro, tom.* 1. *cap.* 15. eumque valdè laudat *in Bibliotheca ſelecta, lib.* 2. Adſtitit Concilio Tridentino, vt Doctor Theologus, cum Epiſcopo Segouienſi. Fuit patria Hiſpalenſis, atque ob eximia merita Rex ei conceſsit Cõmendam *de Pelay Correa*, & ſimul licentiam, vt ipſam relinqueret Monaſterio S. Iacobi Hiſpalenſis, diſpenſatione Pontificia impetrata. Eum recenſet inter Viros ſui ſæculi doctiſsimos Don Laurentius Vander *in vita Regis Philippi II. fol.* 191. Decipitur tamen, dum ait, illum fuiſſe Equitem Iacobæum, cum conſtet, fuiſſe Clericum Fratrem.

Don Martinus Perez de Ayala, ex Monaſterio S. Iacobi de Veles, Epiſcopus de Guadix, deindè Segouiæ; quo tempore interfuit Tridentino; ac poſtmodùm Archiepiſcopus Valentiæ. Vir ſanè virtute, ac doctrina inſignis. Scripſit *de diuinis traditionibus*; Ac inſuper *Expoſitionem Regulæ Ordinis D. Iacobi*, & alios tractatus. Eum eximiè commendat Dom. Don Ferdinandus Pizarro *in Cenſura ad hiſtoriam Ordinum Militarium*.

Magiſter Isla, ex eodem Monaſterio; ſcripſit ſuper Regulam Ordinis.

Doctor Durando, Epiſcopus de Guadix.

Don Ildefonſus Martinez de la Torre, Prior S. Iacobi de Veles, Epiſcopus

Oue-

Quetensis.

Didacus Mota, Vir litteris insignis, scripsit varios libros circa Regulam, & statum Ordinis D. Iacobi, ac modum debitum in petitione Habitus.

Doctor Ioannes Ramirez, ex Monasterio S. Marci, in Salmantina Academia Doctoris Gradu insignitus, & ibi quatuor Cathedrarum Anteceſſor; Canonicus, & Magister Scholæ Ecclesiæ Burgensis: Sacræ Fidei in Supremo Senatu Quæsitor. Scripsit *Tractatum circa Bullam Confirmationis Ordinis D. Iacobi.*

Don Ferdinandus de Azeuedo, ex Monasterio S. Marci; Canonicus primùm Legionensis: deindè Toletanus; Præses Senatus Supremi Castellę: Episcopus Oxomensis, & Archiepiscopus Burgensis.

Don Petrus Alfonsus Prior Monasterij S. Iacobi de Vcles vitam virtutibus adeò cumulatam transegit, vt dignè illam scripserit Don Martinus Perezius de Ayala, Archiepiscopus Valentinus.

Don Nicolaus de Carriazo, Prior Monasterij S. Marci, Episcopus Canariensis, deindè de Guadix.

Don Bartholomeus Perez ex eodem Monasterio, Episcopus Tunicensis.

Don Hieronymus de Leyua, & Venero, ex eodem itidem Monasterio, Abbas de la Seu in Ecclesia Conchensi, & Archiepiscopus de Monreal in Sicilia.

Don Antonius de Morales, & Molina, Dignitas, & Canonicus in Ecclesia Cordubensi; Episcopus de Mechoacan fuit consecratus anno 1556; & promotus anno 1572. ad Episcopatum *de la Puebla de los Angeles*, vt refertur in libello, *Noticias Reales, y sacras del Imperio de las Indias, &c.*

Don Ioannes de Artiaga, & Auendaño, fuit primus Episcopus Ecclesiæ Cathedralis de Chiapa in Indijs, quæ erecta fuit anno 1541.

Don Lucas Duran, eiusdem Ecclesię de Chiapa Episcopus, ex anno 1604. & postmodùm Episcopus de Albarracin.

Don Didacus de la Fuente ex Monasterio S. Marci Legionensi, Canonicus Ecclesiæ Hispalensis: Sacrę Fidei Quęsitor in Tribunalibus Vrbium Llerenæ, Granatæ, ac Hispalis: & Episcopus de Sidonia.

Don Toribius de Posada Valdes, ex eodem Monasterio, Administrator nunc Hospitalis Generalis in Curia; electus Episcopus de Castelamar in Italia.

Don Laurentius de Sotomayor, ex eodem Monasterio, nunc temporis pro Tribunali Toletano Sacræ Fidei Quæsitor in Curia.

Don Stephanus del Vado, ex Monasterio de Vcles, nunc eiusdem Sacrę Fidei Quæsitor in Tribunali Conchensi.

110 Ex Ordine Militari Calatrauæ. Fr. Don Ferdinandus de Figueroa, electus Episcopus Canariensis; postmodùm Zamorensis Antistes.

Fr. Don Petrus de Neyla, in Salmantina Academia Cathedræ Clementinarum, post alias, moderator: Iudex Monarchiæ in Sicilia: Regens Supremi Senatus Italiæ: electus Archiepiscopus Panormitanus: demùm Episcopus Segouiensis.

Fr. Don Ioannes de Morales, Sacræ Fidei Quæsitor in Tribunalibus Llerenæ, & Hispalis.

Fr. Don Rodericus de Paramo, in Academia Salmantina Cathedrarum Candidatus; Sacræ Fidei Quæsitor in Tribunalibus Llerenæ, Hispalis, & Toleti.

Fr. Don Martinus Alfonsus Adam, Sacræ Fidei Quæsitor in Tribunalibus Llerenæ, Compostellæ, Conchę, Cordubæ, & Hispalis.

Fr. Don Barnabas de Resa, Rector Collegij Calatrauensis Salmantini, & in ipsa Academia Cathedræ Decretalium maiorum anteceſſor.

Fr. Don Ildephonsus de Viuero, Rector eiusdem Collegij: Cathedræ Decretalium in eadem Academia moderator; Sacrę Fidei in Tribunali Hispalensi Quæsitor; & Visitator generalis Regni Siciliæ.

111 Ex Ordine Militari Alcantaræ. Fr. Don Ildephonsus Manrique, Comitum de Osorno nepos: Canonic⁹ Magistralis Plasentinus; & Archiepiscopus Burgensis.

Fr. Don Ioannes Roco de Campofrio, Archidiaconus Ecclesiæ Caurensis: Vicarius generalis Regij exercitus in Flandria; Prouinciarum Belgij Visitator generalis; Sacræ Fidei in Supremo Senatu Quæsitor; Visitator, ac Reformator Academiæ Salmanticensis; Præses Senatus Gazæ Regiæ: Episcopus Zamorensis, Pacensis, & Caurensis.

Fr. Don Franciscus de Ribera, in Supremo Sacræ Fidei Senatu Quæsitor, & Episcopus Segouiensis.

Fr.

Fr. Don Petrus Ordoñez Flores, Rector Alcantarensis Collegij Salmantini; Sacræ Fidei Quæsitor in Tribunali Limensi in Indijs; & Archiepiscopus Sanctæ Fidei in nouo Regno Granatensi.

Fr. Don Bernardus Villela de Aldana, Prior Monasterij de Alcantara; Prior de Magacela: Vicarius generalis Classis Regiæ per Occeanum. Obijt electus Episcopus de Guadix.

Fr. Don Gundisaluus de la Cerda, Capellanus honorarius Regis Philippi II. Obijt electus Episcopus Eleridensis. Edidit in lucem Commentaria *in Epistolã D. Pauli ad Romanos*; quorum meminit P. Posseuinus *in Apparatu Sacro*, *lit. G.*

Fr. Don Petrus Gutierrez Flores, Supremi Indiarum Senatus Consiliarius: Præses Tribunalis Hispalensis Commercij Indicij; Visitator generalis Regni Peruani, vbi singulis populis speciales leges præfixit pro qualitate territorij, & incolarum.

Fr. Don Ildephonsus Becerra, Rector Alcantarensis Collegij Salmantini; in Supremo Sanctæ Fidei Senatu Quæsitor.

Fr. Don Martinus de Viuanco, Rector eiusdem Collegij; Prior Monasterij de Alcantara: Iudex Monarchiæ in Regno Siciliæ: Capellanus maior, & Eleemosynarius Serenissimi Filiberti, Principis Sabaudiæ; Obijt electus Episcopus Surgenti in Italia.

Fr. Don Antonius Gutierrez, Sacræ Fidei Quæsitor in Tribunali Limensi in Indijs; Visitator, & Præses Regij Tribunalis de las Charcas.

Fr. Don Ioannes Guillen, Fiscalis Tribunalis Sanctę Fidei in ciuitate Cęsaraugustana.

Fr. Don Antonius de Valencia, Sacrista maior Ordinis Alcantaræ: Senator Granatensis, & Vallisoletanus.

Fr. Don Gabriel de Arana, Fiscalis Tribunalis Sanctę Fidei in ciuitate Locrunensi.

Fr. Don Augustinus Velazquez de Tineo, nunc temporis electus Episcopus de Popayan in Indijs.

Fr. Don Gregorius de la Serna, nunc in Tribunali Sacræ Fidei Locrunensi Quæsitor.

Fr. Don Ioannes de la Laguna, nunc Abbas de Santillana.

112 Prętер hos, & alios Viros illustres, qui è Monasterijs, & Collegijs Militaribus prodierunt, non pauci olim pro Fidei defensione Martyrium à Sarracenis sunt passi, quorum memoria recolitur in Calendarijs Monasteriorũ S. Iacobi de Veles, & S. Marci Legionensis.

113 Plures ex Clericis Fratribꝰ Alcantarensibus, quos retulimus *suprà*, affert Caro de Torres *in histor. Ordinum Militarium* (estò aliqua nomina mutauerit, quæ ego in ipsis libris Collegiorum inspexi, & emendaui) Prætereà aliquos refert Fr. Antonius de Yepes in Chronica Ordinis S. Benedicti, *tom. 7. centuria 7. anno 1156.* ac anno S. Benedicti 676. *pag.* 463. & addit, prętер eos, multos alios obtinuisse Dignitates, & Canonicatus in Ecclesijs Cathedralibꝰ; alios insignes eruditione, & Munerum administratione viguisse; Agitque eo loco de Ordine dumtaxàt Alcantaræ; quare, si aliorum Ordinum Militarium Clerici Fratres adiungantur Alcantarensibus, maior multò numerus Virorum illustrium conflaretur ab eo Authore; Quin & post eius scripta excussa anno 1621. plurimi ex illis eminuerunt.

114 Idem Fr. Antonius de Yepes *loco relato* rectè expendit, quantum congruat bono publico Reipublicę, Clericos Fratres Militares benemeritos, ac scientia, & animi dotibus instructos, ad Munera ipsis proportionata euehi, idq; curę fore Regi nostro, Supremisque eiꝰ Ministris. Etenim quàm rectè se habuerint in Dignitatibus, & Muneribus sibi commissis tum hi, quos meminimus, tum alij, experientia testatur, & historię commendant; vnde meritò idem de alijs est præsumendum, ac sperandum. Deindè pro illis est qualitas sanguinis, per accurata Informationum examina probati; obedientia, quam Regi nostro, vt Administratori Ordinum, ex voto profitentur; religio, virtus, & honestas morum, quos intra Communitates Monasteriorum, & Collegiorum summa cum laude ebibunt, addiscunt, & profitentur; demùm scientia, qua in Salmantina Academia per nouem continuos annos ferè omnes ex illis instruuntur, & prætер lectiones, quas publicè audiunt, domesticis litterarijs exercitamentis continuo labore incumbunt; recolunt prætereà studia in ipsis Collegijs, ac deinceps in Monasterijs, aptique reddũtur, saltem plures, ad quæuis Munera obeunda;

obeunda; quę eis fundamentis pręiactis tutò, ac decenter innituntur. Quin valdè foret expediens, illos Munerum præmijs excitare, ad studia litterarum impensiùs, & auidiùs haurienda, indeque etiam disciplinæ regularis norma perfectiùs teneretur, fugato otio, & sollicitudine aliarum rerum amandata; aliàs dum spes præmiorum abest, tepet studiorum feruor, & conatus ad libros euoluendos hebetantur; Et, dum aliqui solùm ad Beneficia collimant, timeri potest, non multùm fore de insigni litteratura sollicitandos, cum ad ea obtinenda peruenire queant, quin indefessis lucubrationibus animum, & ingenium fatigent. Huic damno, par est, occurri, ne Ordinibus splendor hic imminuatur, quem Antecessores compararunt; nec alia via occurri valet, quàm si in Collegijs studia promoueantur; ibique Clerici Fratres totis se dedant virtuti, & litterario labori, vt pro dignitate deindè queant in Academia Salmantina legere publicè, & profiteri Theologiam, Ius Canonicum, ac Philosophiam, vnde ad Munera assumantur. Meo quidem iudicio, grauissimum id est momentum, quod non perfunctoriè, sed attentissimè à Capitulis Generalibus, & Senatu Regio Ordinum debet expendi, cum ex eo pendeant Religionis obseruantia accuratior, procul à delicijs, & otio; Ordinum non exiguum ornamentum; Munerum, cum vtilitate communi, opportuna administratio; ipsarum Ecclesiarū Ordinum regimen decentissimum; Collegiorum decus, & honor; eorumdemque Clericorum Fratrum religiosa, & temporalia incrementa. Ipsis pariter incumbit, dum in Collegijs versantur, tempus non inaniter terere, sed animū studijs excolere; non mediocritate quadam contenti, sed per omnes mentis conatus ad scientiam ebibendam auidi, ne à Maioribus dediscant, sed dignos se probent, qui possint litteraria Munera obire. Hinc Collegiorum Rectores strictè tenentur ad promouendos in studijs subditos, & ad inuestigandum, quibus assistant lectionibus; quid priuatè recolant; quod tempus litteris insumant; quos profectus faciant; nec permittere valent domestica exercitamenta litteraria prætermitti. Etenim ea sollicitudo illis ex munere incumbit; vnde, si forsan aliquis reperiretur deses, aut incurioſus, nec sufficeret repetita correctio, obstringuntur in conscientia Senatum Ordinum de illo monere, vt ex Collegio eijciatur, qui sibi tunc imputet imminens dedecus; aliàs ille sibi non proficit, & officit alijs cum iactura non leui, quæ debet omnino vitari.

115 Ad calcem huius epilogi, non licèt, non meminisse sanctitatis insignis, qua floruit Infans Domina Sanctia Alfonso, quæ Monialium Militariū Monasterio Ordinis D. Iacobi suum nomen dedit, sæculo, eiusque pompis renuntians, diuitias, & delicias calcans, omniaque temporalia bona, ac fœlicitates nihili pendens. Deo se sacrauit sponsam in Cœnobio Sanctæ Euphemię de Cozollos, in Palētina diœcesi, quod, succedente tempore, ad vrbem Toletanam fuit translatum, nuncque cognominatur Monasterium *de Santa Fe*. Ibi ergo illa & subdita, & Abbatissa, nihil nisi Deum cogitans, egregium virtutum omnium specimen dedit; sæculum illud, vsque ad miraculum sua sanctitate illustrauit, posterisque mira exempla laudanda, & imitanda reliquit. Eius vitam scribere seorsim Dom. Don Ferdinandus de Pizarro, & P. Quintanadueñas.

116 Sanctæ Moniali Iacobeæ meritò Sanctum Equitem Iacobæum adiunxeris, B. Franciscum de Borja, Ducem de Gandia, Marchionem de Lombay, Proregem Cataluniæ, Regum Catholicorum pronepotem, Imperatori Carolo V. in primis charum, qui calcatis sæculi honoribus, nostræ Societati Iesu adscriptus, tertius Prępositus Generalis ipsius, sua eximia sanctitate orbem, & Ecclesiam ornauit; inter Regni cęlestis Beatos iam ab Apostolica Sede recensitus, miraculis clarus; sui corporis Reliquijs ab Vrbe Matritum translatis, Curiam, & Domum Professam Societatis fœlicitat, clarioresque reddit omnes ferè Magnates, & Dynastas Hispaniæ, qui eo Progenitore gloriantur; & Militarem Ordinem D. Iacobi, quem fuit in Habitu Equestri professus, nobilitat.

* * *

QVÆSTIO

Diſquiſitio 10. De Commendis Ordinum Militarium.

Quæſtio 1. Quid ſint Commendæ, & quo fine inſtitutæ?

1 VOCEM *Commenda*, ait Sylueſter *in ſumma, verbo, Commenda, in princip.* per ſyncopam fuiſſe contractam à voce *Comedenda*; eo quod neceſſaria ad victum ſuppeditarentur, cum Beneficia, ſeu quæuis alia præſtabantur in adminiſtrationem, protectionem, ſeu commendam. Meliùs alij nomenclaturam huius vocis exponunt; In commendam enim accipere, aliquando ſignificat, in cuſtodiam, vel depoſitum rem ſumere; aliquando ſub patrocinio, defenſione, fide, ſeu clientela ſuſcipere; vt denotant *lex commendare 186. ff. de verbor. ſignific. lex Thais 41. §. hærede, ff. de fideicommiſ. libert.* Cuiacius, Ræuardus, & plures, quos refert Domin. Don Ioannes de Solorzano *lib. 2. de iure Indiar. cap. 1. num. 5.* Hinc aſſerit Pater Ioſephus de Acoſta *de procurand. Indor. ſalut. lib. 3. cap. 10.* Commendatarios, & Commendas Indiarum fuiſſe dictas, ob curam, & prouidentiam, quam illi gerere debebant erga Indos, qui ſub ipſorum fide, & patrocinio ſe conſtituerant. In Regno etiam Neapolitano, in Germania, & in alijs Prouincijs vocantur etiam *Commendati, Recomendati, Affidati*, homines quidam, qui, cum vaſalli non ſint, ſub protectione, ac tutamine alicuius potentis Viri, ſeu Magnatis verſantur; vt aduertunt Pratelus, & Caluinus *verbo, Commendati*; Maguerus *de aduocatia armata, cap. 9. num. 692* In eadem ſignificatione intelligenda ſunt verba *legis 8. titul. 6. lib. 1. Recopilat.* ibi *El Rey ſolo es Comendero de lo Abadengo, y de ſus ciudades, villas, y lugares.* Videatur Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indiar. lib. 3. cap. 1. & lib. 4. cap. 15. pagin. 626. column. 2.* Præterea valdè commune eſt in Iure Commendæ nomen in Beneficijs Eccleſiaſticis, & in Dignitatibus, ac Prælaturis; & varia ſunt genera Commendarum; alię perpetuæ ſunt, alię temporales; quædam compatibiles cum alio Beneficio in titulum, quædam incompatibiles; De quarum qualitatibus, & fructibus plura reperientur apud Barboſam *de vniuerſo Iure Eccleſiaſtico lib. tertio, cap. nono*; Petrum Gregorium *de reſcriptis, lib. primo, cap. 17.* Rodericum Acuña *in Decretum diſtinct. 44. in princip. num. quarto.* Vbi ait, Commendas Ordinum Militarium indè fuiſſe conſtitutas, quòd redditus plurium Eccleſiarum, & Eccleſiæ ipſę in Commendam, & adminiſtrationem Ordinibus traditæ ſunt, & poſtmodùm à Pontificibus fuerunt eis perpetuò fructus applicati, vt quomodolibet de eis diſponerent; habendo tamen Eccleſiarum curam debitam, ita vt nihil ad eas, & cultum diuinum pertinens deficiat, & Parochus idoneus ſuſtentetur. Profectò decimas Eccleſiarum Ordinum eis fuiſſe applicatas, conſtat ex pluribus Bullis Pontificijs, vndè Decimæ Commendatarijs competunt; Pontifices autem ipſi, non Ordines ſoli, diuiſerunt Commendas; aliàs ipſi Ordines, ſi potuiſſent eas diuidere, conſequenter poſſent vnam alteri vnire; non tamen id poſſunt; Quare Innocentius VIII. vniuit menſę Magiſtrali Commendam de *Valentia*, ad inſtantiam Ordinis de Alcantara, vt extat in eius Bullario *pag. 63.*

2 Iſla *in Commentar. regulæ Ordinis Sancti Iacobi, cap. 13.* ait, initio Ordinis Iacobei nihil proprium Equites, ac Clericos Fratres poſſediſſe, ſed omnia bona adquiſita, & quę denuò adquirebantur, communia fuiſſe ad lum ptus Magiſtri, Fratrum, Equitum, vxorum, ac filiorum, necnon Monialium. In eis autem Oppidis, & Arcibus, quas Ordo poſsidebat, conſtituebatur Eques, aut Clericus Frater, qui eas, non vt proprias, ſed in Commendam, vel adminiſtrationem haberent, de eiſque curarent, quaſi de bonis ſibi commendatis. Hinc aſſerit, remanſiſſe nomen Commendarum, etiam poſtquam illæ ad totum vitæ tempus conferuntur, ac vocari Commendatos eos, qui ſub Commenda degunt. Firmatque ſuum profatum ex Alexandro Tertio, in Bulla Confirmationis Ordinis, In qua Pontifex laudat Iacobæos, quòd abſque proprio viuerent, & omnia bona redigerent in commune, inſtar Fidelium primitiuæ Eccleſię. Vnde cui-

citur, Commendas fuisse administrationes bonorum, quæ non vt propria habebantur, sed vt communia Ordinis.

3 Eadem ergo vox *Commendæ* in aliis Ordinibus Militaribus eodem sensu accipitur, pro territorio scilicèt, Oppido, seu Arce, vel terris, quæ sunt ipsorum Ordinum propriæ, donatę à Regibus, vel obtentæ à Sarracenis, simul cum Ecclesijs ibidem extantibus, vbi is, qui à Magistro, seu Administratore accipit Commendam, gaudet redditibus, vel etiam iurisdictione, & ad suæ vitæ tempus, cum libera ipsorum dispositione ea possidet; debetque Arces, domos, & Ecclesias sartas tectas seruare, reparare, ac promouere; de Ecclesiæ cultu, ornatu, ac ministerio curare; congruam sustentationem, (nisi ex pacto à Parochianis debeatur) Parocho tribuere, si aliundè ex ipsius Ecclesiæ emolumentis ille eam non habeat; aliaque sustinere tenetur onera, quæ decursu *huius Operis* attingimus, & *infrà* declarabimus. Commendatario autem moriente, Commenda ad hæredes non transit, cum proprietas sit penes Ordinem, sed alteri ea à Rege nostro, Administratore Ordinum, conceditur.

4 Commendæ vocantur à Summis Pontificibus in suis Bullis *Præceptoriæ*, & Commendatarij *Præceptores*; Non inueni apud Authores, qui aliqua de Ordinibus tradunt, huius nuncupationis rationem. Crediderim, ita appellari; quia, cum primùm à Mauris fuerunt obtentę ditiones, & Oppida, ea fuit precipua cura Ordinibus Militaribus, vt fides Catholica radices ageret; Ecclesiæ ędificarentur; Mahometica extirparetur perfidia; & Christiani in vera Religione instruerentur, ac firmarentur. Cum autem ea Oppida, & ditiones Equitibus darentur in Commendam, eis præcipuè incumbebat sollicitudo, & vigilantia, vt commendati doctrinam veram ebiberent, ac depulsis ignorantijs, luce veritatis perfunderentur. Quæ etiam cura adhuc eos sollicitare debet, cum commendati sub eorum patrocinio sint, teneanturque ipsorum bono, & vtilitati consulere, admonendo eos, qui Parochorum ibi munus exercent, vt sedulò animabus suarum ouium inuigilent; quare Præceptorum, seu Magistrorum nomen retinent, quia per se, vel per alios edocendi Catholicam Fidem, & legis obseruantiam, suscipiunt. Addiderim, quòd primis illis temporibus non pauci ad Fidem ex Paganis, aut Mauris conuertebãtur, quos in doctrina Christiana edoceri, penes Commendatariorum erat sollicitudinem, cum ipsis commissi fuissent, ac in Commendam, & patrocinium constituti, qui in ipsorum ditionibus versabantur. Et id quidem cautum etiam est in Statutis Ordinis Sancti Ioannis *titul. quarto, fol. vigesimo septimo*, in Ordinationibus Italicè expeditis, ibi; *Item hanno ordinato, che li Cathecumeni, & Christiani conuertiti di nouo alla nostra santa fede, siano amaestrati nella dottrina Christiana.* Aliquis censeat, Præceptores dici quasi Perceptores, eo quòd percipiant fructus, & reditus. Vidi, nescio cui hanc deriuationem vocis arridere, sed mihi omnino dissonat.

5 In eisdē Statutis Ordnis D. Ioannnis *tit. 5. n. 1.* nomenclatura exponitur Commendæ; asseriturque, Regulares Ordinis Sancti Ioannis nihil proprij, aut priuati iuris habere, sed proprietatem, & ius omne ad solum Ordinem spectare; *Verùm cum in communi rectè administrari non possent, propter locorum distantiam, & dissidentiam Nationum, Maiores nostri ea viritim Fratribus per partes regenda commendarunt, (vnde nomen Commendarum sumpserunt) impositis annuis pensionibus, &c.* Concernit hæc expositio eam, quã ex Isla tradidimus *numer. secundo.* Commendis Ordinis Sancti Ioannis impositæ sunt annuę pensiones, quæ à Commendatarijs persoluuntur, & in commune inferuntur ærarium; Eæ autem appellantur *responsiones, & impositiones.* Capitulum autem generale potestatem habet designandi, quota pars reddituum sit ab vnoquoque Commendatario persoluenda; & priuationis Habitus pœna est imposita his, qui noluerint obedire litteris, quibus per Priores, Castellanum Empostæ, aut Capitula Prouincialia, pensiones Commendatarijs intimantur. Ita extat *eo titul. 5. numer. 1.*

6 Iam ergo ex dictis dignoscitur, quo fine fuerint institutæ Commendæ; scilicèt cum bona, & ditiones Ordinum quotidie augerentur in diuersis territorijs, necessum fuit, designari Administratores, qui de eis curam age-

agerent, vt conſeruarentur, ac promouerentur in ſpiritualibus, & temporalibus. Diuiſa itaque ſunt, pro opportunitate rerum, territoria, & oppida, & ſingula ſingulis commendata; & quia dignus eſt operarius mercede ſua, applicati ſunt redditus ipſis Commendatarijs ad proprium victum, ita vt Ordinibus liberum ſemper fuerit, deſumere ex eis, quod ad neceſsitates Ordinum ipſorum ſubleuandas eſſet neceſſarium, relicta Commendatarijs congrua ſuſtẽtatione. Quippè, cum Equites ex communi victitabant, eos alere tenebantur ipſi Ordines, ac Magiſtri, (imò & nunc tenentur panem, & aquã eis ſuppeditare, & progredientes ad bellum alere) atque ad alimenta deſignabatur Commendæ aliquibus, ita vt omnes redditus ſibi caperent, vel aliquos, iuxta eorum quantitatem, & reliquos Ordinibus tribuerent; quare etiam nunc Commendatarij ſoluunt lanceas, & alia, de quibus *infrà*. Cęterùm ea diuiſio, & applicatio Commendarum non ſolùm ad prædictã vtilitatem temporalem, ſed præcipuè ad commodum ſpirituale commendatorum, patrocinium, defenſionem, & regimen politicum illorum fuit peracta. Id enim Ordinibus Sacris maximè incumbit, vt ad bonum ſpirituale tendãt. Quare non poſſum non dolere, hunc finem eſſe velut obliuione damnatum, & Commendas ambiri ad ſplendorem, & vtilitatem propriam, quin aliud præ oculis habeatur, quaſi Religiones ſacræ Militares ſolùm ſollicitentur de ſuis Regularibus ditandis, nullo alio ſcopo ſibi præfixo. Non quidem ſic res ſe habebant in ipſorum Ordinum exordio; altiùs inſederat animis, Catholicam Fidem, & Religionem promouere, & ſaluti, ac bono animarum, & populorum incumbere. Scio, Commendas in præmium militarium laborum ad vſus proprios conferri, liberamque eſſe bonorum diſpoſitionem; Sed quis inficietur, Commendatarios, ſaltem vt nomen vacuum non geſtent, commendatis ſibi populis debere eſſe præſidium, defenſionem, refugium, pauperibus ſuccurrendo, de Eccleſijs curando, Parochis inuigilando, & alia huiuſmodi exercendo? Iam quidem neſcio, an plures Commendis potiantur, qui, nec vbi illæ ſint, calleant, cum tamen cautum ſit in Statutis, & Definitionibus Ordinum, quantum temporis debeant quotannis Commendis aſsiſtere; quę aſsiſtẽtia requiritur, vt prædicta omnia adimpleantur. Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. reg. quæſt. 27. art. 12* ait, Commendatarios eſſe Prælatos, & gaudere iuriſdictione ſpirituali. Non video, vnde hęc Prælatura, & iuriſdictio proueniant, nec illi aliquem actum iuriſdictionis circa ſuas Eccleſias exercent. Quòd enim decimę illis fuerint applicatæ, non ſuadet iuriſdictionem, nec hæc data eſt illis in Commendam. De Commendatarijs Ordinis S. Ioannis circa hanc iuriſdictionem diuerſa eſt ratio, de quo *infrà ex n. 52*.

7 Commendæ Ordinis Sancti Ioannis quomodo fuerint conſtitutæ in Hiſpania, & alijs Regnis, cum tamen hic Ordo fuerit Hieroſolymis erectus, non erit iniucundum dignoſcere. Feruebat olim in Catholicis deuotio erga loca Sãcta, & Sepulchrum Chriſti D. Innumeri vndique ad illud viſitandũ confluebant; Indè adeò pium fuit habitum votum peregrinandi illuc, vt Apoſtolicæ Sedi fuerit, & ſit reſeruatum; Vnde è vita decedentes ſolebant in teſtamento relinquere, vt pro ſuorum peccatorum ſatisfactione peregrini, ipſorum expenſis, Hieroſolymas peterent; Indè aliquæ Religiones (de quibus *diſquiſ. 1.*) inſtitutæ fuerunt ad pia exercitia cuſtodiendi tẽplum, & Sepulchrum Hieroſolymitanum, defendendi peregrinos, eos ſi ęgrotarent, curandi, & purgandi vias, ac maria ab hoſtibus. Inter quas Religio Sãcti Ioannis fuit erecta, vt hoſpitio reciperet, & in Hoſpitali mederetur peregrinis ægrotantibus. Plurimi quidẽ longo itinere defeſsi, & incommodis viarum fracti, infirma valetudine laborabãt, magnique ſumptus ad eos curandos requirebãtur, qui, niſi ex omnibus Prouincijs Chriſtianis illuc reportarentur, non ſuppetebant aliundè. Hinc Reges, & Principes ſumma liberalitate ingentes mittebant pecuniarum ſummas, & præterea in ſuis Regnis, ac Prouincijs aliqua oppida, & ditiones ei Ordini donarunt, vnde redditus perciperet ad pia opera hoſpitalitatis, Xenodochij, & defenſionis peregrinorum exequenda. Alij etiã pij homines plurimis donis Ordinem ditarunt. Præterea cum Ordo Templariorum fuiſſet extinctus, qui valdè erat dines poſſeſsionibus, in Gallia, & in nonnullis alijs Prouincijs bona eorum

applicata sunt Ordini Sancti Ioannis ex concessione Pontificis, & Principum, & aliqua etiam in Hispania; quam applicationem ideò censuerim fuisse præstitam, quia vterque Ordo ad eumdem finem tendebat, nempè defendendi, ac hospitandi peregrinantes ad vrbem Hierosolymitanam, & ob Instituti similitudinem collecta sunt in vnum plura bona, quæ vtrique Ordini priùs sufficiebant. En quommodo vbique terrarum Ordo S. Ioannis adquisiuerit, seu comparauerit facultates, possessiones, & opida.

8 Iam ergo, quo pacto, & fine Commendæ fuerint institutæ, expressè in Statutis ipsius Ordinis *tit. 5. num. 1.* ostenditur. *Cum bona, & facultates, quæ Ordo noster possidet, piorum hominum liberalitate collata sint ad sustinendas Hospitalitatis impensas, & propulsandos Christiani nominis hostes; certum est, Fratres nostros proprij in eis, aut priuati iuris nihil habere, sed eorum verum dominium, ac proprietatem, & ius omne ad solum ipsum Ordinem nostrum spectare. Verùm cum in communi rectè administrari non possent propter locorum distantiã, & dissidentiam Nationum, Maiores nostri ea viritim Fratribus per partes regenda commendarunt (vnde nomen Commendarum sumpserunt) impositis annuis pensionibus, quæ augerentur, & minuerentur, prout & rei, & tẽpori, hoc est, necessitate conuenire, visum est.*

9 Cum autem bona Ordinis plurimùm creuerint, & aliunde minores sumptus cum peregrinis fiant, eo quòd pauci Hierosolymas à Sarracenis occupatas petant, & ex ea Vrbe exire fuerint compulsi Regulares S. Ioannis, Imò ex Insula Rhodiorum, quò aduenerant, ad Melitensem ab Imperatore Carolo V. donatam transiuerint, hinc pensiones annuæ supra Commendas non sunt adauctæ, quin potiùs Commendatarijs relicti sunt ferè omnes redditus ad honestam ipsorum sustentationem, cum libera facultate disponendi de illis, dum viuunt; in præmium etiam laborum, quos militantes in triremibus sustinuerunt, vt hostes Christiani nominis, maximè Turcas, & Mauros propulsarent à mari, & tutam nauigationem pararent Christianis, maximè euntibus Hierosolymas. Nullus quippè potest Commendam obtinere, qui in triremibus non militauerit, peregeritque, vt vulgò dicitur, *las Carabanas.* Commendæ autem obtinentur ratione antiquitatis, sua seruata forma, & stylo constantibus ex Statutis, & consuetudine.

10 Postmodùm Pontifices iurisdictionem spiritualem Ordini concesserunt in prefatis Commendis. Hinc in Ecclesijs, quę sub illis sunt, Parochorũ munus exercent Clerici Fratres eiusdẽ Ordinis, qui in Hispania à Congregatione, seu Tribunali, quod vocatur *Assemblea* approbantur. Id quippè Tribunal à magno Magistro, & ab ipso Ordine est constitutum, ac est Superius respectu omnium Equitum, ac Fratrum Clericorum, qui sub vnoquoque versantur; pro diuersis etenim Linguis, seu Nationibus diuersa Tribunalia, seu Assembleæ sunt instituta. Sunt autẽ octo linguę, seu Nationes; In Hispania quidem duæ: comprehendentes vtramque Castellam, & Lusitaniam; Regna Aragoniç, & Nauarræ. Cæterùm ad commune ærarium spectant spolia Commendatariorum decedentium; & item iura mortuarij (ita apud ipsos appellantur) & vacantis; ita vt pro mortuario, aut vacante Commẽdæ per promotionem, aut aliam causam ærarium recipiat redditus ipsius Commendæ à die obitus, seu vacantis vique ad diem proximum S. Ioannis Baptistæ. Quod idem seruatur respectu Priorũ, Castellani Empostę, Baiuliuorum, & aliorum Administratorum bonorum Ordinis. Ita in Statutis *tit. 5. n. 4.*

Quæstio 2. An, & quomodo possint habere Commendas Ordinum Militarium fœminæ, aut ætate minores, aut hi, qui non sunt Regulares ipsorum Ordinum? Vbi de pluralitate Commendarum, aliisque concernentibus.

11 VIDIMVS aliquando, fœminas potiri redditibus Commendarum, etiam si rarò: indèque fit, pariter posse nonnumquam concedi minoribus ętate Commendas, aut his, qui non sunt ex eisdem Militijs. Id autem quo iure fieri valeat, inquirimus,

mus. Ad obtinendum Commendam in Ordinibus Militaribus, opus est, vt quis sit eiusdem Ordinis, cuius est Commenda, Eques Professus. Ita constat ex Statutis D. Iacobi *tit.* 15. *cap.* 2. Ex Definitionibus Calatrauæ *tit.* 11. *cap.* 2. Ex Definitionibus Alcantarę *tit.* 18. *cap.* 5. & 8. & in eisdem titulis cauetur, ne quis possit plures obtinere Commendas; ne successionem in eis expoſcat; ne exteris Equitibus illæ præstentur; ne quis ex vno Ordine Militari Commendam alterius Ordinis obtineat, nisi Habitum eiusdem priùs susciperit, & emittat Professionē; (& ante hanc solent Commendę tribui) atque alia huiusmodi. Quippè hæ Commendæ conflantur ex bonis, ex ditionibus, redditibus, ac decimis proprijs ipsorū Ordinum, institutęq; sunt ad Equitum sustētationem, & præmium, ac sub eo fine à Pontificibus approbatę, quare ipsis, & non alijs ex Iure, & Statutis licet easimpertiri; id enim esset, bona propria Ordinum extra illos distrahere, ac alienare, à fine intento in Commendarū constitutione omnino deflectere, Statutaq; in re grauissima violare. Videatur Bulla Iulij III. quæ extat in Bullario Alcantaræ *pag.* 225. in qua Commendas prohibet in Ordine D. Iacobi cum fructibus retineri nisi à Professis ipsorum Ordinum; & quòd debeant esse ad pugnandum habiles, qui obtinuerint, statuit; vt finis indè Commendarum innotescat. Et licèt Innocētius VIII. in Bulla, quæ affertur in eo Bullario *pagin.* 58. concesserit Don Ioanni de Stuñiga Magistro Ordinis Alcantarensis, vt posset concedere Commendas personis, nondum Habitu susceptо, tamen id fuit priuilegiū soli illi concessum, & quia tunc in Ordine, citra negligentiam forsan Magistrorum, non erant Equites idonei ad bellum; & præterea ea conditio fuit apposita à Pontifice, vt intra annum susciperent Habitum hi, quibus Commendæ tribuerentur.

12 Hinc Commendæ nec ipsis Fratribus Clericis Ordinum possunt cōferri, vt libauimus *suprà disq.* 8. *q.* 2. quia solis Equitibus ob militiam fuerunt institutæ; sicut nec Prioratus, Dignitates, ac Beneficia destinata Clericis Fratribus valent Equitibus concedi. Rursùs nec minores sexdecim annorum, quamuis sint Equites ex ipsis Ordinibus, possunt eas Commendas adipisci; quia ante eam ætatem nequeunt emittere Professionem, & solus Professus potest eas obtinere. Deindè non possunt Commendæ his tribui, qui Habitum Ordinis non susceperunt; cum destinatæ sint Regularibus ipsis, & non valeant extra Ordinem extrahi. Quin addo, Commendas ex vno capite esse bona Ecclesiastica, cū sint propria Religionum, gaudeantque omnibus exemptionibus, immunitatibus, ac priuilegijs, quibus fruuntur cætera bona Ecclesiastica, & Regularia, vt attigi *disq.* 2. Ex alio capite possunt quodammodò censeri Beneficia Ecclesiastica, cum constent earum redditus ex bonis Ecclesię, & ex decimis; & requirāt, sicut Beneficia, collationem Ecclesiasticam cum impositione pilei, præstandam à Clericis Fratribus eorumdem Ordinum, vt liquet ex titulis Statutorum, & Definitionum *suprà* allatis; Indeque vocantur Beneficia Ecclesiastica à plurib. Authoribus, nempè Corrasio, Gomez, Febo, Calderino, P. Azor, Seraphino, Nicolao Garcia, Duardo, Reynoso, Mē dez de Castro, Hieronymo de la Cruz, & Cordoua, quos refert, & sequitur D. Ginesius Morote *in patrocinio Ordinis de Alcantara num.* 110. *pag.* 26. Estò in mea sententia strictè, & rigorosè essentiam Beneficij Ecclesiastici non sortiātur. Attamen in dicta vsurpatione, & iuxta prędictos Authores, Commendæ inter Beneficia Ecclesiastica sunt connumerandę. Id confirmatur, quia in Bulla Pauli III. quæ extat in Bullario Alcātaræ *pag.* 144. concedit, & dispensat Pontifex, vt bona Commendarum, & Beneficiorum possint locari per nouenniū, quod priùs per quinquennium solùm ex iniuncto Pontificio licebat. Ipsum id concedit in alia Bulla *pagin.* 152. *ad finem*, respectu fructuum mensæ Magistralis. Ecce ea bona, quasi Ecclesiastica, Pontifex tractat. Tunc sic; Commendæ, quatenùs Beneficiorum rationem sortiuntur, debēt reputari Beneficia regularia, si quidē sunt propria Religionum Militariū, & ex suis ditionibus, Ecclesijs, & redditibus constantes, & præterea destinatę à Pontificibus, & ab ipsis Religionibus ad suos Equites Regulares; non secùs ac alia Beneficia Regularia Ordinum Militarium Clericis Fratribus conferri solita, ob easdem proportionatè rationes essentiam Beneficiorum Regularium omnino induunt. Cum ergo ex Iure Bene-

ficia Regularia Regularibus, sæcularia sæcularibus conferenda sint, quod latè prosequemur *disq. sequenti*, fit Commendas non posse conferri, nisi Regularibus ipsorum Ordinum. Dices, in Definitionibus Alcantaræ *titul.* 18. *cap.* 5. inter alia, quæ Regi nostro Capitulum Ordinis proposuit, id esse; *Y particularmente recibiran muy señalada merced, en que no se prouean á personas, que no tengan el Habito.* Et sermo est de Dignitatibus, ac Commendis; ergo penes Regis arbitrium est, eas conferre alijs, qui ex Ordine non sunt; alias videretur superflua petitio. Respondeo, posse à Regi concedi gratiam Commendæ alicui extra Ordinē, dum dispensationem Pontificiam impetret; & Capitulum à Rege popoſcit, ne id præstaret; fortasse quia iam aliquod exemplar erat, alicuius Commendæ, vnius ex tribus Ordinibus, collatę alicui extra Ordinem cum dispensatione. Termini etenim habiles sunt supponēdi, vt ea Capituli petitio non sit innanis; nec aliter de illa possumus philosophari; cū tradita doctrina sit certa ex dictis, & dicendis.

14 Demùm à fortiori nequeunt eas obtinere fœminæ, cum eis deficiant omnia requisita præfixa. Et cō firmatur; nam, si quando alicui fœminæ, aut inhabili, ratione defectus eiusmodi requisitorum Commenda fuit præstita, seu redditus illius, dispensatio à Sede Apostolica priùs fuit petita, & impetrata, & dimidia annata eo casu Pontifici persoluitur, vt ex Marta, Surdo, & Menochio probat Morote *vbi suprà n.* 114. ergo nequit propria authoritate Rex noster, vt Ordinum Administrator, Commendam fœminæ conferre; aliàs dispensatione non indigeretur; Eam autem fuisse postulatam, & obtentam, constat ex Commenda *del Moral*, quę prętita fuit Marchionissę de los Velez, & ex alijs. Obiter tamen cernitur, Commendas non esse rigorosè Beneficia Ecclesiastica eo sensu, quo communiter ea Beneficia vsurpamus, sic enim accepta, quis vnquam dixerit, aut audiuerit, posse à fœminis obtineri, aut à Pō tifice, vt obtineant, dispensari?

15 Ceterùm, cum quis ex Iure est inhabilis ad aliquam Dignitatem, vel Beneficium Ecclesiasticum obtinendum, Pontifices dispensant, vt ab eo obtineatur Dignitas, vel Beneficium non in titulum, sed in Commendam; Hinc Barbosa *de Iure Ecclesiastico, c.* 9. *n.* 23. asserit; *Huiusmodi commendæ via ad hoc per Summos Pontifices inuenta fuit, vt, qui non est habilis ad titulum, sit habilis ad commendam, veluti quia prouidetur alicui existenti in minori ætate, vel de Beneficio incompatibili, vel prouidetur Regulari de Beneficio sæculari, & è contrario, vt aduertit Nicolaus Garcia capit.* 4. *num.* 24. *Vnde talis commenda dicitur dispensatio palliata ad obtinendum aliquod Beneficium, aliàs obtineri prohibitum.* Rectè rem explanauit.

16 Dispensationem etiam Pontificiā cōmuniter requiri, vt quis duas Commendas obtineat, arbitror; quippè sapiunt naturā Beneficiorum, aut Beneficia sunt, iuxta aliquorū placitū, & quidem incompatibilia, cum exigant residentiam iuxta Statuta, & Definitiones; Sic extat in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 15. *c.* 19. vbi exigūtur saltē quatuor residentię menses. In Definitionib⁹ Calatrauæ *tit.* 11. *cap.* 4. duo menses residentiæ quotannis iniunguntur. In Definitionibus Alcantaræ *titul.* 17. *c.* 1. & 2. tres menses designantur. Et quidem Ordinum placitum, ac desiderium id erat, vt integro anno Commendatarij residerent in suis Commendis; sic etenim eas promouerent; arces, & domos instaurarēt; Ecclesiarū incolumitati, & ornatui, ac reędificationi consulerent. Deindè, vt ea dispensatio requiratur, aptari respectiuè valet, quod de pluralitate Beneficiorum solet proferri. Demùm extat prohibitio, ne quis plures Cōmēdas possideat. Ita in Statutis D. Iacobi *titul.* 15. *c.* 4. Vbi asseritur, irritam fore gratiam secundæ Commendæ, si præstetur. In Definitionibus Calatrauæ *tit.* 11. *cap.* 2. vbi iuxta doctrinam libatam de Beneficijs, affirmatur, non posse, iuxta Iuris dispositionem, duas Commēdas obtineri, & in margine citatur *caput de multa, de præbē.* Esto addatur, in euentu magnę vtilitatis Ordinis, & id exigente generositate Commendatarij, posse Magistrum, seu Administratorem, cuius oneratur conscientia, plures Commendas eidem prębere. Vnde fit, in simili euentu, non fore necessariam dispensationem Pontificiam; qui euentus rarò præsumendus est, ne facilè inuertatur debitus, & rectus modus distribuendi Commendas. Idcircò consultò apposui *suprà* necessariam esse *communiter* dispensationem; nam

nam in alijs euentibus non est liberum Magistro, plures Commendas impertiri. Idem, quod in Ordine Calatrauensi, statutum est in Alcantarensi, *tit.* 18. *cap.* 7.

17 Commendarum, Dignitatum, Prioratuum, & Beneficiorum successiones nequeunt exposci, nec conferri, superstitibus his, qui ea obtinent. Sic cautum est in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 15. *cap.* 2. Et in Definitionibus Calatrauæ *tit.* 12. *cap.* 3. In quibus Ordinationibus declaratur inhabilis ad Commendam, Prioratum, vel Beneficium, qui eorum successionem petierit. Quã inhabilitatem solus Ordo, qui ipsam iniunxit, aut Summus Pontifex, poterunt auferre. Et meritò ea prohibitio, ac pœna sunt inflictæ, vt nimiæ ambitioni, & cupiditati aditus occludatur. In Definitionibus Alcantaræ *tit.* 18. *cap.* 9. eadem continetur prohibitio; Et quia verba valdè conniuent doctrinæ superiori de qualitate Commendarum, ideò ea tranſcribimus; *Por quanto por derecho Canonico està prohibido, que no se den expectatiuas de Beneficios Eccleſiasticos en vida, de los que los tienen, y poſeen; conſultado con ſu Mageſtad; mandamos, que lo miſmo ſe guarde, y cumpla en las Dignidades, y Encomiendas de nueſtra Orden.* Expende cauſalem huius Definitionis, quæ nullam haberet vim, nisi in communi sensu, & sententia ipsorum Ordinum, Dignitates, & Commendæ reputarentur Beneficia Ecclesiastica, vel saltem ad instar.

18 Obseruandum est in præsenti, Regem nostrum, vt Administratorẽ Ordinum, concedere Dignitates, & Commendas; verùm in Ordine Calatrauæ, vt asseritur *tit.* 10. *cap.* 1. Commendatarium maiorem eligendum fuisse per suffragia, sic enim tempore Magistrorum Ordinis fiebat, & deinceps ita fieri, ibi statuitur. In Ordine Alcantaræ idem statuitur *tit.* 18. *c.* 2. & præterea, vt refertur in Definitionibus *tit.* 18. *cap.* 6. Capitulum à Rege poposcit, vt Dignitates Ordinis concederet de consilio Seniorum, & Senatus Ordinũ, & Rex petitioni annuit. At ipse Commendas maiores, & Dignitates absque suffragijs, & consilio concedit; & ad id Bullam Pontificiam impetrauisse, mihi est relatum, & ex se est valdè credibile. Alia circa Commendas in prædictis Statutis, & Definitionibus referuntur, inibi legenda, nam quæstioni non subiacent, nisi ea, quæ in *hac diſq.* exponimꝰ; imò aliqua ad perfectiorem notitiam, non disputando, sed referendo, subtexi-mus.

Quæstio 3. Quæ sint obligationes annexæ Commendis trium Ordinum Militarium?

19 COMMENDATARII omnes ex præscripto, & distributione ipsorum Ordinum tenentur soluere quotannis stipendia ad milites designata, vulgò *Lanzas*; & pro quantitate reddituum Commendarum hæc pensio est commensurata. In Ordine S. Iacobi, vt ex Statutis liquet *tit.* 9. *cap.* 1. sunt septuaginta septem Commendæ, quibus, & duobus etiam Prioratibus de Vcles, & S. Marci Legionensis, quatuorcentum triginta duę lanceæ persoluendæ *ibidem* sunt distributæ. In Ordine Calatrauæ sunt quinquaginta sex Commendæ, annumeratis inter eas Dignitatibus Clauigeri, & Operarij; inter quas distributim persoluitur stipendium ad trecentum, & triginta lanceas. Ita reperitur in Definitionibus *tit.* 36. *poſt. cap.* 6. In Ordine Alcantaræ sunt triginta septem Commendæ simul cum munere Clauigeri, quibus, & etiam Sacristæ maioris Dignitari distributæ sunt centum triginta quatuor lanceæ persoluendæ, in Definitionibus *tit.* 40. Vbi aduertitur, stipendiũ, quod Sacristę maiori soluere incumbit, insumendum esse in Operibus Monasterij, eo quòd ille sit persona status Clericalis. Obseruatur etiam *ibidem*, cum Commendatarij ipsi ad bellum contra Infideles proficiscuntur, pro singulis stipendium vnius lanceæ fore minuendum, cum eo ipsi indigeant ad proprios sumptus. Ad id bellum destinantur omnes prædicti Milites, seu lanceæ; & Magistro, ad bellum proficiscenti id præstabatur subsidium, vt potè militiam sustẽtanti. Nunc stipendium lancearum Ordinis de Alcantara, ex Pontificia Bulla, & indulto applicatum est sustentationi Collegij Alcantarensis Salmantini.

20 Commendatarij Ordinis D. Iacobi tenentur etiam designatam

cleę-

eleemoſynam erogare in locis Commẽdarum; Quare, ſi Commendatarius prius adhuc non ſit alicubi deſignatus, aut ob aliquam cauſam Adminiſtrator præficiatur Commendæ, is debet ex Cõmendæ redditibus eleemoſynam illam largiri. Quòd ſi quis ſit Commendatarius titularis alicuius Commendæ alienatæ, cuius reddit⁹ non percipit, ſed æquiualentes alibi deſtinatos, tenetur mittere eleemoſynam ad ſe ſpectantem Fiſcali Senatus Ordinum, vt Senatus ipſe præcipiat, illam diſtribui in locis, quorum nomine Commendæ nuncupantur. Ita in Statutis Ordinis *tit. 9. c. 3.* Eadem obligatio videtur incumbere Commendatarijs titularibus aliorum Ordinum.

21 In Ordinibus aliqui Commendatarij tenentur quotannis ſoluere aliquibus Prioribus ex Clericis Fratribus imò & alijs Clericis ſęcularibus obtinentibus Beneficia, certam pecuniæ quantitatem. Quinam autem illi ſint, & quantitas numeranda, continetur in Definitionibus Calatrauæ *tit. 12. c. 2.* & conſuetudine eſt ſtabilita in alijs Ordinibus. Hæ autem omnes ſolutiones ſub peccato graui, & ſub onere reſtitutionis debentur, vtpotè iuſtæ, ab Ordinibus præſcriptæ, & Commendis, ac Dignitatibus iam annexæ.

22 In Ordine Alcantarę Commendararij, qui in ſua ditione obtinent arces, ſeu caſtella, iuramentum fidelitatis debent præſtare Magiſtro, ſeu Regi noſtro, vt Adminiſtratori, ad idemque præſtandum tenentur ſubſtituti, quos eis ipſi præfecerint. Ita in Definitionibus *tit. 27. cap. 2.* Debent præterea omnes Commendatarij apud ſe habere trãſcripta Inſtrumenta publica, quæ ad ſuas ſpectant Commendas, publica fide, & authoritate confecta, quorum exemplaria in archiuo ſacri Monaſterij Alcantaræ aſſeruantur, nec ex eo aliquod poteſt extrahi, niſi centum ducata deponantur, vt ſic citiùs, & diligentiùs illuc reportentur. *Ita tit. 25. cap. 11. & 13.*

23 Commendatarij præterea omnium Ordinum, vt *in ſuperioribus* attigimus, debent ſollicitè conari, ne tẽporis iniuria arces, domus, & Eccleſiæ, vel Eremitoria, ac Xenodochia labantur, eorum inſtaurationi, reædificationi, & ornatui incumbentes; cum ad ſingulos ſpectet, ne ea, quæ ſub Commendata ſunt, ruinam, detrimentum, aut imminutionem patiantur; Quin potiùs, pro zelo Ordinis, conari deberent, vt in dies incrementa caperent; ædificia firmitate, & decore donarentur; Eccleſiarum cultus decentior vigeret, & pauperum ſollicitudo foret ingentior. Nec aliter ſanè muneri, & Ordini faciunt ſatis. Demùm Commendatarij tenentur Regem ſequi in bello contra Infideles, expenſis proprijs, niſi fortè fructus Cõmendæ tenues ſint, nec ſufficiant, vt cũ pluribus docet Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica lib. 3. cap. 25. pag. 422.* At, ſi bona propria habeant, tam illi, quàm cæteri Equites Militares non Commendatarij, & grauis vrgeat neceſſitas, ac periculum Regni, tenentur ratione ſubordinationis bonorum, quam præſtiterunt emittendo Votum paupertatis, proprijs expenſis ad bellum progredi iuxta ſuum Inſtitutum. Vide dicta *diſq. 4. quæſt. 1.*

24 Commendatarij non debent ſoluere decimas ex bonis Commendarum; tum quia ex bonis proprijs ipſorũ Ordinum, qualia ſunt bona Commendarum, decimæ non debentur, vt extat in pluribus Bullis Pontificijs expeditis erga ipſos Ordines; tum quia de Commendis extant Deciſiones Rotæ, quas affert Seraphinus *dicſ. 549. & 655.* Videantur Don Ioannes Beltran de Gueuara *in allegatione contra Moſen Ruhin de Bracamonte*; & Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica, lib. 4. cap. 21. pag. 678.*

Quæſtio 4. De concurſu eorum, qui ex Decreto Regio Commendas expectant.

25 COMMEMDAM vacaturam ſolet Rex noſter anticipatò concedere, & gratiam pro ea obtinenda expedire. Et, quia contingit, non vni ſoli, ſed pluribus hoc beneficium expectatiuæ pro meritis, & obſequijs conferri, inquirimus, quis inter eos primam Commendam vacantem ſit obtenturus? Nam, ſi vnus dumtaxàt illam expectet, non eſt dubium, ipſum in eam ſuccedere, cum non ſit alius, qui concurrat, & ius aliquod præferat. Hanc

quæſtio-

quæstionem de Commendis Indorum discussit eruditè Don Ioannes de Solorzana *in Politica Indica lib. 3. cap. 9.* simileque de vtrisque est dubium, & decisio vtrobique eadem.

26 Si gratia Commendæ vacaturæ exprimat aliquam in speciali, hæc gratia erit præferenda cęteris in generali concessis, estò in his afferatur, concedi primam Commendam vacaturam, quia specialis gratia præfertur generali; iuxta *leg. in toto, de reg. iur. cap. generi, de reg. iur. lib. 6. c. 1. in fin. de rescriptis*; Idem Solorzano id exornat *tom. 2. de Iur. Indiar. lib. 2. cap. 8. num. 4.* Et de expectatiuis id cernitur *in c. dudum, 14. vers. Præsertim, de præbend. lib. 6.* Atque de Commendis docet Valenzuela *consil. 83. num. 140.*

27 Quòd si nulla in speciali designetur Commenda, tunc qui prior est tempore, potior est iure, isque obtinebit primam; cui priùs tempore gratia fuerit concessa; Id enim etiam in iure disponitur circa litteras impetratas ad Beneficia, & Præbendas vacantes (quod enim de vacaturis Commendis asserimus, id de vacantibus pariter affirmamus, si gratia vnius ex Commendis vacantibus in generali fiat) Sic *in cap. si prote; cap. tibi qui, de rescript. lib. 6. cap. qui prior, de regul. iur. eod. lib. leg. 27. & 29. tit. 13. p. 5.* Exornant Velasco *in axiom. iur. litt. P. num. 163.* Dueñas *regul. 198.* Staphileus *de litter. gratiæ titul. de mandato de prouident. §. idem dico.* Id firmatur ex chirographis, quæ expediuntur ad exactionem pecuniarum, nam quæ priùs tempore data sunt, priùs soluì à Receptoribus debent, iuxta *leg. 12. tit. 14. lib. 2. Recop.* & *ibi* Azeuedo. Videatur Volaños *in Curia Philippica part. 2. lib. 2. cap. 12. num. 2* Similiter in testamento primò vocatus præfertur cęteris, iuxta *leg. Publius 36. §. 1. ff. de cõdit. & demonstr.* cum alijs pluribus allatis à Menochio *lib. 4. præsump. 16.* Et circa præcedentias in Officijs, & Dignitatibus plura congerit Tiraquellus *de primog. quæst. 19. num. 2.*

28 Si in Commenda vacatura designentur redditus, v.g. si proferatur, concedi Commendam, cuius redditus non excedant duo mille ducata, ex vi eius Decreti nequibit obtineri Commẽda opulentior, eamque summam excedens, cum gratia non vltrà extendatur. Quòd si Commendæ Decretum contineat clausulam, qua proferatur, eam concedi, vt quis matrimonium ineat cũ fœmina designata; Si is non ineat, videndum est, an ea fuerit causa finalis, & motiua concessionis, an impulsiua tantùm, quod constabit ex ipso Decreto, si nempè alia merita, & obsequia referantur, ob quæ Commenda conceditur; Standumque erit doctrinæ communissimæ inter Authores, dum loquuntur de impetratione Bullarum, & dispensationum; Scilicèt ea concessio Commendę valida erit, quamuis non ineat ille matrimonium, si hæc dumtaxat fuit causa impulsiua; secùs, si fuit motiua, & finalis. Sic in Commenda Indorum pronuntiatum fuit, in simili euentu, à Senatu Supremo Indiarum, teste Don Ioanne de Solorzano *in Politica Indica lib. 3. c. 9. pag. 313. §. Todo lo qual.*

29 Maior difficultas est, si Rex noster vnam, eamdemque in speciali Commendam vacantem, aut vacaturã concedat duobus, vni scilicèt post alium, quis sit præferendus? Pro eo, cui posteriùs concessa est, militant aliquę non leues rationes. Scilicèt id, quod posteriùs decernitur, derogare, quod anteriùs statuitur, quando vtrumque est incompatibile, iuxta *leg. pacta nouissima, Cod. de pact. leg. de quibus, ff. de legib. §. posteriore, instit. quibus modis testam. infirmentur*, cum alijs, quæ adducit Velasco *in axiom. Iur. litt. P. num. 116.* Et sicut in testamentis, cum res eadem duobus legatur, per legatum posterius censetur prius ademptum, vt cum communi exornat Couarrubias *in rubric. de testam. 2. part. n. 21.* Idem in rescriptis Principum videtur dicendum, quòd scilicèt posterius adimit prius. Idque maiori vi pollet, si secundus possessionem Commendæ priùs apprehenderit; sicut in feudis, cum duo concurrunt, non inspicitur tempus gratię, sed possessionis, iuxta *cap. si facta, si de inuestitura fuerit controuersia*, vbi Baldus; & Iason *in leg. 4. Cod. de pactis*, & plures alij.

30 Pro primo autem sunt grauia fundamenta, vt anteponatur secundo. Etenim in prælatione rescriptorum debet attendi ad prioritatem expeditionis, vt *suprà* asseruimus, & docent Nauarrus *consil. 10. de maiorit. & obed.* Valenzuela, Staphileus, D. Ioannes de Solorzano, *superius* allati, & Don Ferdi-

nandus

nandus Arias de Mesa *in var. resol. lib. 2.* Sic in Iure, qui duobus suas operas conducit, primo obligatur, iuxta *leg. in operis, 26. ff. locati.* Sic etiam Beneficium concessum absenti, qui ratum habuit, quamuis non fuerit possessio apprehensa, nequit alteri concedi, iuxta *cap. si tibi absenti, 17. de præbend. lib. 6.* Et magis ad rem, *in cap. cum ex parte, de offic. delegati*, cum litteræ Pontificiæ ad Dignitatem Ecclesiasticam in fauorem duorum fuissent expeditæ, primas effectum sortiri, decernitur, ex eo quòd secundę per obliuionem, aut inaduertentiam cē sentur concessæ; quod nostro casui aptatur. Et quidem id in Beneficijs verum est, sicut in feudis, licèt secundus possessionem apprehenderit, vt docent Ioannes Cochier *de primarijs precibus, pagin. 23.* Rosental *de feudis cap. 6. concl. 12.* Tunc enim solùm possessio prodest, cum dubitatur de litterarum data, iuxta *cap. si à sede, de præbend. lib. 6.*

31 Nec credendum est, Regem velle reuocare primam gratiam, cum sapiat naturam contractus, eo quòd fiat in remunerationem obsequiorum, vt docet Matienzo *in leg. 6. tit. 10. lib. 5. Recop. gloss. 2. ex num. 29.* Et, estò naturam fauoris, & beneficij dumtaxàt imbibat, ea tamen est vis verbi, & concessionis Regiæ, vt primum præferat, & absque traditione, & possessione illum in dominium velut immittat, vt tradunt Tuscus *verbo, Donatio, conclus. 699.* Cabedo *decis. 39. num. 7. part. 2.* Gregorius Lopez *in leg. 6. tit. 26. partit. 4.* Couarrubias *lib. 2. variar. cap. 19. num. 3.* Et plurimi apud Valenzuelam *consil. 68. num. 66.* Quare ea donatione facta, & translato dominio, nihil subsistit, quod secundo donari queat; Nisi fortè in secunda concessione reuocatio primæ gratiæ apponatur expressa; tunc enim censetur, Principem fuisse deceptum, & eam subreptitiè impetratam, vt obseruant Bartolus *in leg. prædia, Cod. de locat. præd. ciu. lib. 11.* Græueus *lib. 2. obseru. 51. & 55.* Seraphinus *decis. 1171.* & alij.

32 Nec in feudis possessionem fauere secundo, est communior sententia, quin potiùs opposita, quam tuentur Ioann. Faber *in leg. quoties, Cod. de rei vind.* Antonius Gabriel *lib. 1. comment. tit. de non toll. iur. concl. 2. num. 13.* cum pluribus ab ipso relatis. Roman *consil. 79. num. 3.* Marsilius *sing. 82.* Rosental *de feudis, cap. 6. concl. 10. num. 3.* Ex his omnibus rationes contrariæ diluuntur, & hæc secunda sententia fauens primo, qui gratiam obtinuit, verior apparet.

33 Cæterùm aliqua sunt obseruanda. Primum, si vnus ex duobus aliquod obsequium pecuniarium præstitit, vt sibi Commenda concederetur, non quidem per modum emptionis, sed velut in obsequium, & subsidium, absq; vllo antecedenti pacto; hic videtur alteri præferendus; nam titulus fuit onerosus, atque ob vrgentes Fisci necessitates ea pecunia fuit acceptata, atque in remunerationem fuit concessa Commenda; quæ remuneratio tunc est proximior, & vrgentior, ac ea, quę ob alia obsequia prę statur. Secundum prę oculis est habendum, si gratia primo fuerit concessa sub aliqua conditione, secundo verò purè, & absque conditione vlla, & antequam conditio adimpleatur, secundus immittatur in possessionem, hic sanè erit præferendus, argumento textus *in cap. si pro te, de rescript. lib. 6.* cum alijs.

34 Deindè si primus, cui gratia est facta, post vacantem Commendam, negligens fuit in apprehendenda possessione, & in exequendo necessaria ad suū ius obtinendum, secundus in possessionem immissus erit manutenendus; cum sibi primus imputare debeat incuriam, iuxta *cap. Capitulum Sanctæ Crucis, de rescript. lib. 6.* Vbi Abbas, & Glossa quę stionem excitant de ea negligentia, nēpè ex quibus signis sit dignoscenda, & intra quod tempus; pluraque in id adducit Menochius *de arbitrar. cas. 572.* ac decidit, id ex Iure non constare, reliquē dumque esse arbitrio prudentis Iudicis, qui circunstantias pensęt. Id ipsum in negligentia circa possessionem feudorum, & Beneficiorum discutiunt Rosental *vbi suprà, cap. 6. concl. 12. num. 2.* Ioannes Cochier *suprà pag. 66. ad text. in cap. tibi qui, de rescript. lib. 6.* Mascardus *lib. 6. præsump. 23.* Moneta *de opt. can. c. 6. concl. 2.* Ille verò, qui ex duobus Commendam amiserit, ius habet poscendi à Rege, vt alia æqualis sibi cōferatur, ne frustratum euadat prorsùs Decretum, & sua obsequia absq; remuneratione; argumento textus *in cap. inter cætera, 17. de præbend.* vbi Glossa, & Doctores. Exornant Bartolus, Baldus, & Iasson *in leg. quoties, Cod. de rei vindicat.* Rosental *vbi suprà, cap. 4. concl. 8.*

& cap. 6. concluſ. 8. 6. & 12.

Quæſtio 5. An Commendatarijs Ordinum Militarium debeant ſolui primitiæ, & Oblationes?

35 DE facto primitiæ, non aliter ac decimæ, Commendatarijs adquiruntur, & extat de hoc immemorialis conſuetudo. Quare, eſtò debeantur Parochis, tamen circa decimarum, ac primitiarum ſolutionem, conſuetudini omnino eſt ſtandum. In Statutis, & Definitionibus Ordinum nihil de primitijs ſtabilitur, niſi in Definitionibus Alcantaræ *tit.* 20. *cap.* 10. Vbi aſſeritur; *Y las primicias ſe paguen de lo que rogen en las dezmerias de los lugares, donde eſtan obligados à las pagar, por los Sacramentos, que reciben.* Et, quamuis non exprimatur, cui ſint ſoluendæ primitiæ, videtur inſinuari, Parochis deberi propter adminiſtrationem Sacramentorum, cum hæc illis incumbat. Et quidem ex ſe illis debentur, vt docent S. Thom. 2. 2. *quæſt.* 85. *art.* 3. P. Suarez *tom.* 1. *de Relig. lib.* 8. *cap.* 3. Bonacina *tom.* 2. *de præcept. Eccleſ. diſput. vlt. punct. vlt. num.* 3. & apud ipſum Molfeſius; Moneta, P. Leſsius, Reginald⁹, Filiucius, Layman, Azor, & plures alij.

36 Hinc annis elapſis contenderunt Clerici Fratres Alcantarenſes Parochi, ſibi ſoluendas eſſe primitias; res à Rege noſtro Senatui Ordinum fuit commiſſa; Is verò conſuetudini attendens nihil immutauit; ſed indictum eſt Parochis, vt quilibet, ſi ſufficientem non haberet congruam, eam coram ipſo Senatu depoſceret. Etenim, licèt in Definitionibus ſit præfixum ſtipendium, quod Commendatarij ſingulos annos præſtare debent, cum iam diu ſtipendij taxa fuerit deſignata, & rerum omnia pretia ſint aucta, non exiguum eis ius fauet, vt ſtipendij incrementum depoſcant, vbi ex Eccleſiæ ingreſſu congrua decens non coaleſcit.

37 Oblationes, quæ in Eccleſia fiunt ſuper defunctorum ſepulchra, & propter officia quæuis Eccleſiaſtica, Parochis debentur, & ſoluuntur; (in vnaquaque tamen Eccleſia, ſua eſt conſuetudo ſuper portione, quæ ſpectat ad Beneficiarios, Capellanos, & Sacriſtã) Ita P. Azor *inſtit. mor. lib.* 7. *cap.* 38. Abbas *in c. Paſtoralis, de his, quæ fiunt à Prælatis*; P. Reginaldus *in praxi for. pœnit. lib.* 19. *num.* 85. Zerola *in praxi Epiſcop. verbò, Parochia, verſu, Ad quintum.* Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. regular. q.* 37. *art.* 7. Bonacina *vbi ſuprà, n.* 5. & communis. Idque conſtat *ex cap. ad audientiam*, 1. *de Eccleſiar. ædificat. Clementina Dudum, de ſepultur.* Idemque dicendum eſt de anniuerſarijs, de diſtributionibus quotidianis, alijſque ſimilibus, quę deputata ſunt his, qui interſunt diuinis Officijs, ac perſoluunt anniuerſaria, & ſubeunt onera, in quorum ſtipendium ea ſunt deſignata.

38 Hinc fit, ea omnia non debere ſolui Commendatarijs, vt de facto non ſoluuntur. Ita docet Mota *in regul. Ordin. D. Iacobi, lib.* 2. *c.* 30. Vbi ait, ſic olim in Ordine Iacobæo plures Magiſtros ſtatuiſſe. Et probatur; Quippè Pontifices, qui in Bullis Apoſtolicis applicarunt eis decimas, nullam de oblationibus, & anniuerſarijs fecere mentionem, ea Parochis, ad quos attinent, relinquendo; nec hæc veniunt ſub nomine decimarum. Ita docet Emanuel Rodriguez *vbi ſuprà*. Confirmatur; nam adhuc ipſi Clerici, ſi ſint abſentes, non percipiunt vt plurimùm prędicta omnia, ſed ea percipit is, qui aſſiſtit, & Eccleſiaſtica Officia perſoluit, iuxta *cap. vnic. de Cleric. non reſident. lib.* 6. ergo multò minùs Commendatarij ea percipere debent, cum nec Officia Eccleſiaſtica perſoluant, nec ex Iure, & ex ſe ſint illa deputata niſi Parochis, & Eccleſiarum Miniſtris. Vnde, ſicut ad percipiẽdas quotidianas diſtributiones in abſentia eſt neceſſaria Pontificia diſpenſatio, vt cum alijs docet Ioannes Andreas *in dicto cap. vnic.* ſic, vt Commendatarij perciperent oblationes, neceſſaria eſſet ea diſpenſatio, quę tamen non extat in Bullis concedentibus decimas, vt ex ipſarũ tenore conſtat. Nec obſtat doctrina Felini aſſerentis *in cap. dilectus, de offic. Ordinar.* quoties Vicario aſſignatum eſt ſtipendium ratione officij, ad principalem pertinere decimas, & oblationes; Sed Parochis deſignatum eſt ſtipendium, & Eccleſiæ vnitæ, ac incorporatæ ſunt Ordinibus; ergo decimæ, & oblationes ex illis prouenientes pertinent ad Ordines,

&

& Commendatarios. Contrà, quia Parochis assignatum est stipendium loco decimarum, quę aliundè ad eos pertinebant, & applicatę sunt Ordinibus, & Cõmendatarijs; non verò loco Oblationũ, quæ à Pontificibus non sunt applicatæ, siquidem non exprimuntur in Bullis, & ex iure communi debentur Parochis; ea autem, quę speciali nota sunt digna, & quę ius commune violant, debent specialiter exprimi, aliàs non veniunt sub concessione, iuxta *leg. item apud Labeonem, §. & generaliter, ff. de iniurijs.* Nec rectè Rodriguez *vbi suprà*, vt à Felini argumento se expediret, asseruit, decimas esse applicatas Commendatarijs pro obsequijs belli in Ecclesię defensionem, Ecclesias autem non esse vnitas Ordinibus; Sic enim ait; *Nec verum est dicere, quòd Ecclesiæ Parochiales sunt vnitæ Ordini, quia litterę Apostolicæ hoc non dicunt; sed quòd Summus Pontifex erigit certas Præceptorias, quibus erectis applicat, & appropriat decimas Ecclesiarum Parochialiũ.* Huius doctrinæ in generali falsitatem latè *in superioribus* conuicimus; Constat quippè ex innumeris Bullis Apostolicis, & alijs fundamentis, eas Ecclesias vnitas, & incorporatas esse Ordinibus, eorumque proprias, cum plena, & priuatiua iurisdictione Ecclesiastica erga illas. Quare non est audiendus Rodriguez, nec Aluarus Velascus *lib 1. Consult. 14.* idem sentiens; nisi fortè solùm agant de Ordine Christi in Lusitani (& credo, eos id solùm attingere, quamuis titulus in quæstione præfixus à Rodriguez sit de omnibus Ordinibus Militaribus) Ibi autem quid circa Ecclesias Commendatariorum contingat, nec Authores, quos viderim, tractant; nec mihi explorare licuit. De Oblationibus plura sunt communia, nec nostri Tractatus specialia, videnda apud Authores *in hac quæst.* relatos.

Quæstio 6. An Commendatarijs Ordinum Militarium debeantur decimæ ex fructibus omnibus? Et an illi teneantur soluere subsidium, & Excusatum?

39 COMMENDATARIIS applicatæ sunt decimæ eius dictionis, aut soli, in quo sitæ sunt Commendę; quippè eis tradita, & commendata fuit cura Parochianorum, & Ecclesiarum, quibus consulere, ac prouidere tenentur, suppeditando congruã sustentationem Parochis, si inibi aliundè eam non habeant; & præterea de Ecclesiarum cultu, ornamentis, & reparatione curando. Potuisse autem has decimas à Pontificibus applicari Ordinibus, & Commendatarijs, indubitabile est, vt latè prosequitur Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica lib. 4. cap. 1. ex pag. 500.* Hinc in generali asserendũ est, omnes decimas Commendatarijs deberi, cum generaliter hæ debeantur Parochis, iuxta *cap. cum contingat, de arbitr.* cum vulgatis; Tridentinum *sess. 25. cap. 12. de reform.* Et quidem decimæ quorumcumque fructuum debentur ad sustentationem Ministrorum Ecclesiæ, cultum, & ornamenta Ecclesiarum, ac pauperum subuentionem, vt ex primitur *in leg. 2. lib. 1. tit. 5. de decimis, in lib. edito à Rege Philippo II. de Ordenanzas Reales.* Cum autem ex se ea omnia incumbant Commendatarijs, circa Ministrorum sustentationem, Ecclesiarum cultum, ac subuentionem pauperum, consequens est, vt ipsis decimę debeantur ex omnibus fructibus. Quin excommunicatio lata est *in cap. omnes decimæ, 16. quæst. 7. cap. peruenit; cap. non est; cap. non tua, de decimis*, contra non soluentes decimas, & eas sibi retinentes; ac in Tridentino *vbi nuper*, iniungitur, quòd non soluentes excommunicentur, & non, nisi plena restitutione secuta, absoluantur.

40 Attamen si in aliquo territorio consuetudo sit legitimè præscripta, quòd ex aliquo genere fructuum decimæ non soluantur, tum coloni non tenebuntur illas soluere Commendatarijs ex eiusmodi fructibus, siuè de nouo ibi seminentur, siuè frequenter iam ibi colligantur. Ita Solorzano *vbi suprà lib. 2. cap. 22. pag. 194.* Quod cautum est in tribus pragmaticis Regijs, Toleti, anno 1625; Matriti, anno 1528; Segouiæ, anno 1532; & in hac vltima sic habetur; *Donde no se ha acostumbrado à pagar diezmos de pan, y yeruas, y otras cosas nueuas, no se pague; y los Prelados, y otros Iuezes Ecclesiasticos, sopena de las temporalidades, no constriñan con censuras à ello, &c.* Si verò consuetudo sit, vt ex omnibus fructi-

bus

bus decimæ ſoluantur; & de nouo aliquę fruges ſeminentur, aut vineæ plantentur, quæ nunquam in eo ſolo, ſeu territorio extiterant, ſanè decimæ debebuntur; quia quòd antecedēter non fuerint ſolutæ, non prouenit tunc ex conſuetudine non ſoluendi, ſed ex eo, quòd ibi non fuerint antecedenter illæ fruges, ſeu vineæ, ex quibus poſſent ſolui, cum aliundè ex cæteris alijs ſoluantur. Hinc etiam, ſi quis vites è terra eradicet, ex quibus vini decimas ſoluebat, & in eo fundo ſerat frumentum, aut pratum conficiat, debebit decimas frumenti, ſeu herbæ, dum conſuetudo non obſtat decimis herbarum.

41 Si iis ſuper decimis oriatus inter incolas loci, & Commendatarium, nequeunt ad Tribunal ſæculare confugere pro litis deciſione, ſed neceſſariò ad Senatum Regium Ordinum, qui eſt Tribunal Eccleſiaſticum, ad quod, vt tale, ſpectant cauſæ decimales Ordinum, in prima, aut in ſecunda inſtantia, ſi prima fuerit habita coram Prioribus, aut Vicarijs Militaribus; Quippè cauſæ decimales, ſiuè ſint de iure ad decimas, ſiue ſint de facto, ad Eccleſiaſticos Iudices ſpectant, iuxta *cap. Parochia, cap. cum contingat, de arbitr.* & docent Moneta, Tuſcus, Molfeſius, Reginaldus, Pater Suarez, & alij, quos refert, & ſequitur Bonacina *diſputation. vltim. de decim. quæſtion. 5. punct. 6. ex numer. 1.* Homobonus, Fulgoſius, P. Azor, & alij, quos ſectatur Diana *p. 1. tr. 2 reſ. 89.* Ac in Bullis Pontificijs, ſæpè à nobis allatis, cognitio cauſarum decimalium ad Iudices Ordinum pertinere aſſeritur.

42 Hic aduerte, poſſe dominum fundi mutare eius culturam pro ſuo arbitrio, quàmis ex mutatione valor decimarum decreſcat, imò etiam ſi ex mutatione fieret, nullas decimas ſolui; nec id poteſt illi prohibere Commendatarius, aut Parochus; ſicut enim ille poterat nullo modo colere fundum, nec eſſet ab illis cogendus, vt inuitus coleret, ſic valet mutare culturam, vel in fundo domum ædificare, quia in ſuo quiſque fundo poteſt operari, quod malit, dum leges publicæ non obſtent; vt tradunt Couarrubias, Rebuffus, & alij, quos refert, & ſequitur Azeuedo *in nou. Recopilation. lib. primo, titul. quinto, de decimis, leg. 2. n. 5.*

43 Aduerte præterea, in Concilio Tridentino *ſeſſion. 23. cap. 18. de reformation.* præcipi, in ſingulis Cathedralibus Eccleſijs Collegia, ſeu Seminaria puerorum inſtitui, qui Eccleſiaſticis miniſterijs ſint perpetuò mancipandi; & redditus ad eos alendos deſumi, cum diſtributione proportionata, ex redditibus Eccleſiaſticis menſæ Epiſcopalis, Capituli, Abbatiarum, & Prioratuum cuiuſcumque qualitatis, etiam Regularium, necnon Beneficiorum, quamuis ſint Regularia, iuris Patronatus, exempta, & nullius diœceſis; Hoſpitalium, piorum locorum; & additur; *Etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia Eccleſiaſtica ſolent, & Milites cuiuſcumque Militiæ, aut Ordinis pertinentibus, Fratribus Sancti Ioannis Hieroſolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, vel portionem detrahent.* Vbi in primis cernis, decimas Commendatarijs Militiarum ſolui ſolitas à Tridentino approbari; deinde caſu quo de nouo fundentur aliqua Collegia, poſſe aliquam partem ex decimis Commendarum applicari pueris ibi educandis. Etenim, quamuis hæ decimæ applicatæ fuerint Ordinibus Militaribus in remunerationem obſequiorum, quæ erga Eccleſiam præſtiterunt, & per modum quaſi contractus oneroſi, qui reuocari nequit, niſi præſtita compenſatione equiualenti, ſi præſtari valeat, vt *alibi* aſſerimus; Attamen non eo rigore id eſt intelligendum, vt nequeant Pontifices, vt Adminiſtratores bonorum Eccleſiaſticorum, & decimarum, quæ ad Eccleſias ſpectant, proter publicam, & ingentem vtilitatem, limitare, aut aliquid ex conceſſione facta detrahere, cum ea vtilitas, & grauis neceſsitas in compenſationem veniant. Sic *tom. in Bullam Cruciat. diſputation. 2. cap. 6.* aſſerui, priuilegia Bullę concedi per modum contractus oneroſi, & non poſſe reuocari pro eo tempore, pro quo ſunt cōceſſa, niſi iuſta de cauſa, & præſtita, ſi fieri poſsit, ſatisfactione; tamen priuilegia eiuſmodi ſemel, aut iterùm limitantur à Pontificibus; Verbi gratia. In fauorem Cruciatæ conceſſum eſt, ne quis Iubilęa, aut Indulgentias poſsit abſque Bulla lucrari; Et tamen Iubilęa duplicis hebdomadæ, aut vnius menſis, quale hoc anno 1656. conceſsit noſter Sāctiſsimus Alexāder VII.

quæ ob grauissimas causas concedũtur, potest quilibet absque Bulla lucrari; & alia huiusmodi possint in exemplum adduci. Præterquàm quòd iustam causam, & grauem necessitatem interuenire in his limitationibus, & reuocationibus priuilegiorum nullus dubitabit, & aliun dè Pontifices vel non habent, vnde compensent, vel alia priuilegia, & indultà conferunt, quibus compensatio sufficiẽter æquatur.

44 Rursùs aduerte, in solutione primitiarum, quæ à decimis distinguuntur, varias existere consuetudines, quibus omnino est standum, & soluendæ sunt Commendatarijs in Parochijs, vbi extat consuetudo. Discrimen inter decimas, & primitias est vulgare illudq; exposuit P. Lesius *lib. 2. de iust. cap. 39. dub. 6. n. 30.* inquiens, primitias esse primos fructus terræ, qui immediatè offeruntur Deo in gratiarum actionem pro frugibus terræ, & deindè cedunt in vsum Ministrorum; decimas verò esse decimã partem fructuum, quæ proximè datur Sacerdotibus in stipendium sustentationis ob ministerium spirituale.

45 Demùm aduerte pro decimis, quæ soluuntur Ordinibus Militaribus in locis, in quibus Episcopi iurisdictionem spiritualem habent, esse casum reseruatum Episcopis retentionem decimarum in diœcesibus Hispalensi, Granatensi, Cordubensi, Salmantina, Giennensi, Malacitana, (de quibus mihi constat) & vt credo, in alijs communiter; & præterea excommunicatio lata est contra retentores decimarum, & infideliter soluentes in Synodo Hispalensi celebrata anno 1604. *tit. de decimis, c. 1.* Et in Synodo Salmanticensi celebrata anno 1654. *tit. 10. de decim. & oblationibus, constitut. 1.* Et in hac Constitutione Hispalẽsi, ac Salmantina fertur etiam excommunicatio contra non soluentes primitias. Hinc in diœcesi Hispalẽsi reseruatus est casus non soluendi primitias, quia licèt non contineatur expressè inter casus reseruatos, at verò includitur in primo casu appositò in ipsa Synodo *titul. de pœnitent. & remission. cap. 7.* vbi reseruatur omnis excommunicatio maior à iure, vel ab homine; Et cum retentio primitiarum sit prohibita sub excommunicatione maiori in eadem Synodo, fit, vt sit casus reseruatus in ea diœcesi. Et quidẽ promptissimè debent Fideles soluere decimas, vtpotè Deo debitas, qui fructus fœcundat, & elargitur; Nec id amittitur, quod ei offertur, verùm inde bona multiplicantur. Plura de his vide apud D. Ioannem de Solorzano *vbi suprà lib. 2. c. 22.*

49 Secunda pars quæstionis in titulo præfixę breuiter erit decidenda, nam eam latiùs tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 1. quæstion. 37. ex num. 617.* in simili quęstione de Tertijs decimarum, quæ applicatæ sunt Academiæ Salmantinæ à Pontificibus, & à Regibus, quibus primùm fuerant à Sede Apostolica concessæ; & *ibi* dicta sunt aptanda in præsenti circa subsidium Ecclesiasticum, quod vocatur Hispanè *Subsidio, y Escusado*; Quorum originem, & plura concernentia dedi *tom. in Bull. Cruciat. dispur. 38. à n. 8.*

47 Asserui ergo (& nunc idem assero) subsidium, & excusatum soluendũ fore ex decimis, quæ applicatæ sunt quibuscumque personis, aut Communitatibus, & consequenter Commendatarijs. Latè ex Iure, consuetudine, & Authoribus id *ibi* confirmaui ex *n. 623.* Id etiam extat expressè in Bullis Pontificijs concessionis, & prorogationis subsidij, & excusati, quas affert Barbosa *in sum. Apostolic. decis. verbo. Subsidium; Collectan. 687.* Idipsum intelligitur de Prioratibus, & Beneficijs Ordinum Militarium, quæ soluere subsidium, & excusatum tenentur. Et id supponitur à Paulo III. dum in Bulla, quę incipit, *Pastoralis*, & affertur in Bullario Alcantaræ *pagin. 141.* statuit, Procuratorem Generalem Militiæ Alcantaræ à Capitulo Generali Ordinis, seu à Senatu Ordinum deputandum interesse debere in omnibus Congregationibus Ecclesiarum factis ad distributionem subsidiorum, & aliarum Collectarum; simulque aliter facta Pontifex annullat. Deindè dico, ius percipiendi decimas, vt sibi debitas, esse spirituale, & non posse in laicos transferri; quare, cum decimæ his conceduntur, ius hoc penes Ecclesiam, & Pontificem manet; Ita *ibi numer. 624.* At, cum Ordines Militares sint Ecclesiastici, in eos potuit transferri id ius, & translatum est, ac præterea ab Ordinibus aut conceditur hoc ius Commendatarijs, aut potestas percipiendi decimas, philosophando iuxta varietatem sententiarum, circa Equites, an nempè sint per-

sonæ

sonę Ecclesiasticæ. De quo *disq. 2. quæst. 2* Vnde, cum ex dispensatione Pontificia Commendæ conferuntur personis laicis, non transfertur in illas ius percipiendi decimas, nam eius iuris sunt incapaces; quare ius manet tunc penes Ordines, & eis personis dumtaxàt conceditur potestas percipiẽdi decimas, quæ ex se debebãtur Ecclesijs, & ex applicatione Pontificia, ipsis Ordinibus. Fit ex his, hoc ius percipiẽdi decimas, & Commẽdas ipsas non posse vendi ab Ordinibus, tum quia nequeunt Ordines bona immobilia alienare, nisi seruatis specialibus requisitis, & licentijs; tum præcipuè, quia est ius spirituale, quod vendi non potest, cum id esset simonia manifesta.

48 Dices, ergo hi redditus ex decimis sunt bona Ecclesiastica, etiam quatenùs à Commendatarijs percipiuntur. Quomodo igitur Commendatarij possunt expẽdere hęc bona in vsus profanos, nec tenentur residuum ex eis erogare in opera pia? Aliundè bona Ecclesiastica non videntur, nam nullo titulo Ecclesiastico ea percipiunt illi, vt docui *tom. de Iur. Academ. lib. 3. n. 210. & n. 437. & tom. in Bull. Cruciat. disp. 34. n. 166.* cum P. Dicastillo, Diana, & alijs. Rem expono, vt hic dubij scrupulus cesset. Militare in exercitu, quamuis fiat in defensionem Ecclesiæ; quid est temporale, non Ecclesiasticum, ex se; nec fit Ecclesiasticum, etiam si militans esset persona Ecclesiastica; non enim redditur Ecclesiasticum aliquod exercitium, ex eo quòd fiat à persona Ecclesiastica: cum ex se est temporale, & non aliter fit ab Ecclesiastico, quàm à laico: Ascribere, equitare, legere, & alia huiusmodi exercitia omnibus ęquè communia, sint Ecclesiastica, quia à persona Ecclesiastica peraguntur? Minimè sanè: Cum ergo militare pro Ecclesiæ defensione sit exercitamẽtum, quòd æquè potest fieri à laicis, & ab Equitibus Militaribus, quamuis hi essẽt personę Ecclesiasticæ, non est quid Ecclesiasticum, sed merè temporale. Hinc, cum Commendæ fuerint applicatę Ordinibus Militaribus à Sede Apostolica, eo quòd Equites strenuè pro defensione Fidei, & Ecclesiæ, & pro Hispanię restauratione militarent, vt sic eorũ obsequia remuneratione donarentur, sanè titulus, ob quem decimis, & redditibus Commẽdarum potiuntur, est titulus militaris, & temporalis, non spiritualis.

49 Nec inuoluit vllam repugnãtiam, ob titulum temporalem concedi à Pontifice ius spirituale percipiendi eas decimas, ac redditus ex sua natura Ecclesiasticos; Sicut Regi nostro ob similẽ titulum concessum est ius præsentandi ad Prælaturas Ecclesiarum, quod spirituale est. Etenim Administrator, & dispensator bonorum rectè se gerit, dum eis bonis remunerat obsequia præstita eisdẽ, ex quibus bona percipiuntur. Nec Ecclesia eam ingratitudinis notã erat subitura, quòd non remuneraret eos, qui pro ipsius defensione pericula ingentia vsq; ad sanguinis effusionem subirent. Quare bona Ecclesiastica non solùm rectè expenduntur in Ministros Ecclesiæ, sed in eos, qui ipsam Ecclesiam protegunt. Semel autem concessa ea bona, & non ob titulum Ecclesiasticũ, possunt à domino in quosuis vsus expendi, non secùs ac si essent bona sæcularia; quod innumeris exemplis patet; Pontifex enim ex bonis Ecclesiæ suos exercitus alit; ex ipsis auxilium suppeditat Principibus Christianis, vt bella contra Infidelespromoueãt, ea autẽ bona statim ac persoluuntur militibus, non secùs ac alia bona, queunt in quoscumq; vsus conuerti; Nam ea esse Ecclesiastica, est denominatio designãs, vnde ortum habuerint ea bona, non verò est qualitas afficiens semper illa. Aliud est, cum titulo Ecclesiastico adquiruntur, vt ab Episcopis, Canonicis, Prioribus, Parochis, Beneficiarijs, & similibus; tunc enim strictior est potestas disponẽdi de illis: titulus enim ille, ob quẽ accipiuntur, ac possidentur, non permittit laxam adeò facultatẽ, ac titulus merè tẽporalis. Sic Episcopus, & Parochus de bonis patrimonialibus possunt pro libito disponere, quia titulo temporali ea possident; de bonis autem Ecclesiasticis nequeunt cum tota ea amplitudine disponere, quia titulo Ecclesiastico eis potiuntur.

50 Quia tamen bona, & redditus Commẽdarum, si Commendatarijs non fuissent concessi, pertinerent ad Ecclesiæ Ministros, & Fabricam, quibus incumberet, Ecclesiarum ornamenta, & ædificia reparare, vt cultus diuinus promoueretur; pauperibusque subuenire; & præterea Parochi ex illis forent sustentandi; ideò ea bona, & redditus cum eodem onere transeunt in Commendatarios; id enim

enim onus neceſſariò eſt ſubeundum, nec ſuppetit aliundè, vnde poſsit ſuſtineri; dum verò his obligationibus ſatisfactum fuerit, libera remanet diſpoſitio bonorum, vt multis probat D. Ioannes de Solorzano *in Politica Indica lib. 4. c. 1. pag. 500. & ſequent.* Hinc tradidi *tomo de Iure Academico lib. 3. num. 437.* redditus Commendarum eſſe bona Caſtrenſia, ac proindè filiosfamilias Commendatarios poſſe de illis teſtari; Et *num. 210.* do cui, eſtò filij familias bona paterna, etiã ſibi ad victum conceſſa, non poſsint exponere ludo, niſi cum limitationibus *ibi* appoſitis, tamen poſſe ludo exponere redditus perceptos ex Commenda; id ipſum etiam aſſerui *tom. in Bullam Cruciat. diſp. 34. cap. 14. num. 166.* cum Diana, & P. Dicaſtillo. Et conſequenter, qui lucratur à filio familias Commendatario in ludo etiam ingentem quantitatem, quæ ſit ex redditibus Commendæ, nihil ei tenetur reſtituere.

51 Hinc audiendus non eſt Mota *de confirm. Ordinis D. Iacobi, lib. 2. c. 2. pag. 278. n. 11.* aſſerens, non ſolùm Commendatarios, ſed nec Equites Iacobæos habere dominium ſuorum bonorum patrimonialium, ſed dumtaxàt vſum de licentia Ordinis ad bonum familiæ; Quod ex Voto paupertatis colligit. Sed id a nobis *diſq. 4* & ſæpè alibi eſt reiectum. Verùm Mota Iacobæus id ſentiens de Equitibus, quid contra D. Franciſcum de Ocãpo aſſereret, docentem, etiam Clericos Fratres Iacobæos retinere propriũ? Sed de hoc iam diſſeruimus *loco relato.*

52 Obſeruandum eſt in præſenti, quod *ſuperiùs* libaui, ipſos Commendatarios Ordinum Militarium non debere decimas ex bonis Commendarum. Quod ex pluribus Bullis Pontificijs conſtat; & præterea ex varijs Deciſionibus Rotæ, quas affert Seraphinus *deciſ. 549. & 655.* ac obſeruat Solorzano *vbi ſuprà lib. 4. c. 21. pag. 678. §. Y eſtas cedulas.* Sic etiã nec Monaſteria Militaria decimas ex ſuis bonis debent ſoluere; tum quia eorum exemptio à ſolutione ex Bullis Pontificijs ampliſsimis liquet; tum quia eorum bona non ſunt minùs Eccleſiaſtica, & eſſempta, ac Ordinum propria, quàm bona Commendarum; tum demũ quia eis conſuetudo fauet, quæ in ſolutione decimarum maximam habet vim; adeò vt ſi contraria ſit conſuetudo, præualeat priuilegijs; vtpotè quæ vim habet abrogandi leges poſitiuas.

Quæſtio 7. Aliqua exponuntur de Commendatarijs Ordinis S. Ioannis Hieroſolymitani.

52 NON pauca de his ſpecialia dedimus, alia nunc elucidabimus. Pius IV. in ſua conſtitutione, quæ incipit *Circumſpecta* expedita Calẽdis Iulij, anno 1560. quam affert Laertius Cherubinus *tom. 2. Bullarij, pag. 7.* & eius meminit Barboſa *in ſumma Apoſtol. deciſ. collectan. 543. n. 2.* conceſsit Commendatarijs Ordinis S. Ioannis, quòd intra limites ſuę iuriſdictionis eſſent Ordinarij. Quare eos conſtituit Pontifex Iudices Eccleſiaſticos ſuæ ditionis, aut territorij; ſicut aſſeruimus *in ſuperioribus.* Senatum Regium Ordinum per innumeras Bullas Pontificias eſſe Eccleſiaſticum Tribunal, iuriſdictione Eccleſiaſtica gaudens. Verùm dicta de Senatu reſpectiuè competunt Commendatarijs, ita vt hi non poſsint cenſuras ferre, nec litteras dimiſſorias ad Ordines conferre per ſe ipſos, cum hæ ſint actiones propriæ Ordinarij conſtituti in ſtatu Clericali. Vnde ſcio, quemdam Commendatarium eas contuliſſe, & grauiter à Superioribus obiurgatum deſtitiſſe. Cæterùm, cum ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & ſtrictè Religioſi, ac Pontifex eis iuriſdictionem ordinariam concedat, illa ſanè gaudebunt, atque erga Clericos ſubditos poterũt eã exercere. Eorum autẽ Eccleſias nõ poſſe ab Ordinarijs viſitari, declaratum eſt à Sede Apoſtolica, teſte Farinacio *in Deciſion. Tridentin. part. 4. ſeſſ. 21. de reform. cap. 8.* Ibidem *ſeſſ. 24. de reform. cap. 11.* tradit, Commendatarios, qui in ſuis Eccleſijs obtinendas Indulgẽtias à Pontifice impetrant, debere præſentare Bullas Ordinario, in quibus ſit conceſsio. *Ibidem* oſtendit ex Deciſione quadam, non poſſe ab eis litteras dimiſſorias concedi Clericis in ipſorum Eccleſijs inſeruientibus. Cæterùm pro exemptione Eccleſiarum, & Clericorũ Fratrum Ordinis S. Ioannis Allegationem Iuris latè exornauit Doctor Perlines de Gueuara in lite exorta cum Epiſcopo Ciuitatenſi.

53 Bonacina *tom. 1. tract. de his, quæ*

quæ ad priuatam Diuini Officij recitationē, &c. diſp. 2. q. 2. punct. 4. n. 3. afferens pro ſe Molfeſium, Nauarrū, & alios, docet Equites Hieroſolymitanos, & alios habentes Commendas Eccleſiaſticas teneri ad perſoluendum officium Canonicū, quia dicuntur habere Beneficia Eccleſiaſtica. Hanc obligationem non dari in Commendatarijs, ſatis conſtat ex dictis ſuperiùs. Nā, licèt ſint Eccleſiaſtica Commendarum bona, vtpotè ex decimis conflata, quę Eccleſijs debentur, tamē hæc ita applicata ſunt à Sede Apoſtolica Cōmendatarijs, vt ipſi per ſe munus Parochorum non ſint prętituri, ſed alij Parochi conſtituēdi, eis congrua ſuſtētatione deſignata; vnde decimæ applicantur, non tamen ita vt ſubeant rationem Beneficij, indeq; in Commendatarijs nullus Ordo, nec prima tonſura requiritur ad obtinendum Decimas, & Commendas, quod eſt manifeſtum ſignum, eos non eſſe Beneficiarios; ſicuti ii bona deſignata ad quoddam Beneficium conflādum applicētur a Pontifice Academiæ, vel Hoſpitali, nullum inde conſurgit onus recitandi, & quamuis in communi locutione dicatur, Academiam, aut Hoſpitale frui hoc, aut illo Beneficio, propriè tamen nullus eſt Beneficiarius; ſed bona, quę priùs habenti illud Beneficium conferebātur, deinceps Academię, aut Hoſpitali conferuntur.

54 Dices, collationem Commendę ſemper præcedere factam quidem à Clerico Fratre Ordinis (ex commiſsione Superioris) cuius eſt Commēda; collatio autem non eſſet neceſſaria, ſi Commendæ non eſſent Beneficia Eccleſiaſtica. Reſpondeo, eam collationē eſſe ceremoniam quādam ſtabilitam ab ipſis Ordinibus, qua, nomine Superioris fit traditio Commendę; & quia bona, & fructus, quibus gaudendi poteſtas, aut ius datur Commendatario, ſunt Eccleſiaſtica, & quæ Clerico Parocho per ſe erāt deputata, niſi applicatio Pontificia acceſsiſſet, ideò congruens fuit, per Clericum Ordinis fieri collationem. Verū quis iudicet Beneficium Eccleſiaſticū conferri Commendatario, ſi nec ille prima tōſura eſt initiatus, nec obligationē grauem recitandi ſubit (quod omnibus Commendatarijs D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ eſt commune) nec fructus Commendæ, etiam ſi ſuperſint ex congrua ſuſtentatione, debeant in vſus pios expendi, vt ſuperiùs probauimus? Sanè Beneficium Eccleſiaſticum exigit primam tonſuram; recitationem Officij Canonici; & ſumptum fructuū, qui ſuperſunt, in vſus pios, ac titulum ſpiritualis Officij; & nihil horum eſſe neceſſarium Commendatarijs trium Ordinum Militarium, Authores communiter, & praxis oſtendunt. Cum ergo præfatus Bonacina ſuum aſſertum extendat ad omnes Commēdatarios, eoſque cum Equitibus Hieroſolymitanis æquiparet, ſi illi non tenentur ad recitationem Officij Canonici, nec hi tenebuntur; Nec ratio eſt, cur hæ potiùs Commendæ, quàm illæ ſint rigorosè Beneficia Eccleſiaſtica; præcipuè cum omnes conferantur titulo militari, & temporali, vt ſuperiùs expoſuimus. Præterea, vt dicemus *infrà num.* 64. iuxta doctrinam Bonacinæ, Commendæ non ſunt materia ſimonię, ergo non ſunt Beneficia Eccleſiaſtica.

55 Aliquid tamen agnoſcit Bonacina in Commendis Ordinis S. Ioannis, quod in Commendis aliorum Ordinum ſupponit, non dari. Etenim *eo tom. 1. tract. de obligat. Beneficiariorum, diſputat. 4. punct. 2. num. 25.* exprimens dum taxat Commendatarios Ordinis Sancti Ioannis, docet, eos non poſſe expendere in vanos vſus ea, quæ ex redditibus Commendarum ipſorum congruæ ſuſtentationi ſuperſunt; Et eam rationem vrget, nempè quia illæ Commendæ reputantur Beneficia Eccleſiaſtica regularia, & traduntur cum onere officij recitandi, & conſequenter titulo ſpirituali; atque adeò oneribus aliorum Beneficiorum ſubijciuntur. Id confirmat, quia ſaltem negari nequit, fructus Commendarum eſſe redditus Eccleſiaſticos, quos Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. cap. 1.* omnino interdicit, conſanguineis, aut familiaribus tradi; nempè ſi non ſint pauperes.

56 Sed iam oſtendimus, fructus Commendarum, ſemel à Commendatarijs adquiſitos poſſe in quoslibet vſus expendi, non ſecùs ac alia bona. Et Tridentinum quidem loquitur de fructibus Eccleſiaſticis ab Epiſcopis, Parochis, & Beneficiarijs adquiſitis titulo ſpirituali. Etenim certum eſt, à Pontificibus applicatas eſſe plures Eccleſiarū Decimas, aut Tertias perſonis laicis in remunerationem obſequiorum; & quā-

uis sint fructus Ecclesiastici ex se, non tenentur illi in vsus pios eos expendere, sed pro arbitrio suo; nam, vbi in ipsorū dominium transeunt, naturam aliorum bonorum subeunt; Nec hi laici dicuntur habere Beneficia Ecclesiastica, quāuis Decimas obtineant, ex quibus fructus, & redditus Beneficiorum essent constituendi. Nec Beneficiarij sunt huiusmodi laici, quamuis persoluant subsidium, & excusatum; nam hæc persoluuntur ratione ipsorum bonorum, quæ ex natura sua sunt Ecclesiastica, & applicantur laicis cum eo onere reali, quod in se habent, & quod erant persoluturi Parochi, aut Beneficiarij, qui ea bona forent obtenturi, nisi fuissent laicis applicata. Et inde asserui, ex Commendis deberi subsidium, & excusatum. Hinc ergo non reperio, quid speciale agnouerit Bonacina in Commendis Ordinis S. Ioannis, quod non detur in Commendis aliorum Ordinum; cum omnes fuerint constitutæ ex Decimis, & fructibus Ecclesiasticis; & à Pontificibus applicatæ titulo militari Cōmendatarijs, aut Hospitali S. Ioannis, seu ipsi Ordini ad subueniendum pauperibus, ac ægrotantibus. Vnde, si Commendatarij aliorum Ordinum possunt in quoslibet vsus reditus Commendarum expendere, poterunt pariter Commendatarij S. Ioannis; nisi à Prælatis limitetur eis vsus; cui limitationi stare tenebuntur ratione Voti Obedientiæ, & Paupertatis; tunc tamen id ex voluntate Prælatorum proueniet, non autem ex eo, quòd Commendæ sint rigorosè Beneficia Ecclesiastica, earumque fructus nequeant ideò expendi in vsus profanos, seu non pios.

57 Addit Bonacina *ibidem*, Commendatarios Ordinis S. Ioannis habere dominium aliarum pecuniarum, & fructuum perceptorum aliundè, quàm ex Commendis, & indè posse pro arbitrio suo licitè de illis inter viuos disponere; nam facultas testādi eis non licet, tum ex suis Statutis, tum ex Motu Pij V ab eo Ordine acceptato, vt liquet ex praxi. Mouetur ad hoc profatum, quia consuetudine, & experientia teste, non vouent rigidam Claustralium Religiosorum paupertatem, sed eam, quæ moribus apud ipsos seruatur. Affert pro hac conclusione Patrem Molina, & Thom. Sanchez.

58 Assentio huic conclusioni; Sed obseruatum volo, iuxta Bonacinā, stare dominium rerū cum Voto Paupertatis, quod nos de Equitib⁹ aliorū Ordinum probauimus. Cur ergo Bonacina ratione dominij neget, alios Equites esse stricte Religiosos, & id affirmet de Hierosolymitanis? siquidem posito in his dominio rerum, etiam possent testari, nisi prohibitio ab ipsis acceptata accessisset, vt ipse supponit, eaq; prohibitio extrinsecè se habet ad naturā Voti paupertatis; ergo quoad hoc Votum, secundum se, æquè se habent Equites Hierosolymitani, ac Equites aliorum Ordinum; vnde, si solùm ad id Votum inspiciamus, non potiùs hi, quàm illi, excludendi sunt à stricto, & proprio statu Religiosorum; si in doctrina tradita à Bonacina tenor consequentiæ seruetur. Aliter ergo philosophandum est, vt discriminentur hi Equites ab illis. De quo satis egimus *disquis. 2. quæst. 2.*

59 Deinde, quòd in alijs Equitibus Votum Castitatis sit coniugalis, & in Hierosolymitanis Castitatis absolutæ, non obstat, si præcisè attendamus consequentiæ doctrinæ eius Authoris; Etenim in alijs Religionibus non Militaribus, emissa Professione non compatitur cum Voto Paupertatis dominium in Religioso; nihilominùs Bonacina ait, in Equitibus Hierosolymitanis stare dominiū cum Voto paupertatis; eo quòd non adeò rigidam paupertatem profiteantur, ac cæteri Religiosi, sed iuxta mores sui Ordinis, quin id obstet statui proprio, & rigoroso Religionis; ergo, quamuis in alijs Religionibus non stet cum Voto Castitatis potestas ad matrimonium, poterit hæc stare in Ordinib⁹ Militaribus cum Voto Castitatis, nempè coniugalis; quin id repugnet statui proprio Religiosorum; siquidem sic eis Votum præscriptum est à Sede Apostolica, quin statum Ordinum reuocauerit, aut annullauerit, postquam votum Castitatis absolutæ Ordinum Militarium Cistercienſium in Votum Castitatis coniugalis commutauit. Et quidem cur Bonacina dispensationem in rigore Voti paupertatis admittat, quin status rigorosus Religionis imminuatur, & non admittat dispensationem in Voto Castitatis absolutæ, absque Religionis imminutione, si quidem ad essentiam status Religionis tàm spectat vnum Votum, quàm

quàm aliud? Non ergo videtur consequenter attexere vtrumque. Rem autem nunc non discutio, cum iam id præstiterim *loco relato*, sed vim consequentiæ exploro.

60 Infert Bonacina ex sua doctrina, Commendatarios Ordinis S. Ioannis Baptistę, qui vltra sui status conditionem, pecuniam ex Commendis perceptam ludo exponunt, aut in vsus vanos expendunt, grauiter peccare, vtpotè operantes contra strictum Tridentini præceptum, quamuis validè exponant, nec paupertatis Votum violent, cum illam non profiteantur adeò strictè, ac cæteri Religiosi claustrales. Rigida est hæc opinatio, estò à doctrina huius Authoris non dissona; cum enim censeat, fructus Commendarum subire eãdem naturam, ac fructus aliorum Beneficiorum, qui, dum supersunt, nequeũt in vsus vanos expendi, consequenter eadem regula illos metitur. Verùm iuxta nostram doctrinam oppositum est tenendum, & dum aliundè peccatum prodigalitatis, aut simile non interueniat (quod est commune etiam laicis suas diuitias expendentibus) tenendum est, eos Commendatarios in prędictis sumptibus grauiter non peccare; & crediderim, ipsis sic esse persuasum, cum fructus Commendarum eodem modo, atque alios quosuis, expendant absque vllo discrimine; nec in ipso Ordine eis limitantur sumptus, nec praxis est opposita; sed, dum illi viuunt, non aliter, ac Commendatarij aliorum Ordinum, reputantur. Nec video, cur scrupulos Commendatarijs Ordinis S. Ioannis, potiùs quàm alijs, iniiciamus, si quidem, vt est assertum, Commendę eodem modo sunt institutæ, & applicatæ, & bona ad eas pertinentia pariter ex decimis, & alijs redditibus conflantur. Tridentini autem præceptum quo sensu vrgeat, iam *suprà* asseruimus.

61 Hinc ergo, suppositò, nullum discrimen reperiri inter Commendas Ordinis S. Ioannis, & aliorum Ordinum, nostra doctrina confirmatur ex his ipsis, quæ Bonacina præmittit *loco relato num.* 24. Vbi, cum proposuisset dubium, an Commendatarij S. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & Florentini S. Stephani possent ad libitum bona Commendarum expendere, ac distrahere, hanc ad id rationem dubitandi profert, nempè quia Commendę sunt bona Ecclesiastica, quæ nequeunt pro libito distrahi; & aliundè illi sunt veri Religiosi, Voto paupertatis obstricti, cum quo non stat dominium bonorum; & pro hac ratione adducit Nauarrum, Mora, Ayala, & P. Azor. Nihilominùs ait, eos Commendatarios peccare, dum peruersè insumunt bona Commendarum, quæ aliqua ratione dici possunt prouentus Ecclesiastici, & etiam, quia alij seculares peccant suos redditus peruersè insumendo. Verùm addit, hoc peccatum esse dumtaxat veniale, nisi grauitas rationè praui finis, aut circunstantię superaddatur. Etenim, inquit, ea bona non sunt simpliciter Ecclesiastica, nec annexa sunt Ordinibus, & Equitibus titulo spiritualis officij, sed militari, ac temporali; Et Commendatarij sunt domini eiusmodi bonorum, cum paupertas sic apud ipsos seruetur; indeque grauiter non peccare expendendo bona in vsus non pios.

62 Ex his respondet hic Author ad rationem dubitandi, eas Commendas non esse Beneficia Ecclesiastica, cum non conferantur titulo spirituali. Et, quamuis bona Ecclesiastica dicantur, tamen valent quomodolibet expendi, sicut valent decimæ, quas Pontifex laicis potest applicare. Aliundè autem Votum paupertatis non emittitur ab illis in eo rigore, quo emittitur in Professione ab alijs Religiosis non Militaribus, sed, vt apud ipsos obseruatur. En nostram doctrinam; & quę pariter Commendatarijs Ordinis S. Ioannis aptatur, cum Commendæ eodem modo se habeant, & bona illarum pariter ex decimis, ac similibus alijs redditibus coalescant; & præterea ipse Bonacina, cum de Commendatarijs Hierosolymitanis agit, asserit, dominium habere bonorũ, quæ aliundè percipiunt, & cum dominio stare Votum paupertatis, quam non profitentur rigidè, sicut alij Religiosi non Militares, sed vt apud ipsos moris est, obseruari. Igitur inconsequenter philosophatur, dum eos à cæteris Commendatarijs discriminat. Præterea ipse Bonacina *tom. 2. disp. 3. de contract. q. 8. punct. 3. §. 3. num. 4.* cum præmisisset; Equites Ordinum Militarium posse in feudis, & alijs bonis succedere, quamuis Religiosi sint, quia familiam conseruant, & successorem habent; addit cum Tapia, Thom. Sanchez, & alijs, idem dicen-

dicendum eſſe de Equitibus Ordinis S. Ioannis, nam hi latum, & non ſtrictum habent paupertatis Votum; ſplendidè viuunt; familiæ decus, honorem, & agnationem conſeruant; quod non præſtant alij Religioſi, ideoque à ſucceſsione in bonis hi arcentur, non verò illi. Ecce Bonacina, quoad paupertatis latitudinem, æquat cum alijs Equitibus Militaribus Equites Ordinis S. Ioannis.

63 Ampliùs id ipſum firmatur; nam, iuxta doctrinam Bonacinæ, Commendæ Equitum S. Ioannis, & Equitū aliorum Ordinum æquè ſunt bona Eccleſiaſtica. Quare *eo tom. 1. tract. de alienat. bonor. Eccleſiaſtic. diſp. 2. quæſt. vnic.* cum ſuppoſuiſſet, bona Eccleſiaſtica non poſſe alienari, *num. 13.* ait; *Nonò ſequitur, Commendam S. Ioannis Hieroſolymitani, aliaſque Commendas non poſſe abſque aſſenſu Apoſtolico alienari, quia cenſentur bona Eccleſiaſtica. Ita Couarrubias 1. variar. cap. 16. num. 3. & alij apud Riccium deciſ. 768. & 79.* Ecce eodem modo loquitur de Commendis Ordinis S. Ionnis, ac de alijs.

64 Ipſe demùm Author *eo tom. 1. tract. de ſimonia, diſp. 1. quæſt. 4. n. 15.* quin excipiat Commendas Ordinis S. Ioannis, de omnibus Commendis Militaribus docet, non eſſe materiam ſimoniæ, nec ſimoniacum, qui eas, pecunia data, curat obtinere; nam conferuntur titulo temporali; quod confirmat ex Victoria, Aragon, & P. Suarez. Et diluit, quæ obijci poſſunt; Nempè, etſi conferantur Religioſis Profeſsis, Profeſsionem non eſſe titulum collationis, ſed conditionem à Pontifice appoſitam; nec ex vi Commendę teneri Equites ad certas preces, ſed ex vi Profeſsionis, & Regulæ; & quamuis ſit annexum eis ius prę ſentandi Clericos ad Eccleſias Ordinis, tamen id ius habere rationem quādam Iuriſpatronatus annexi Commendæ; & ſicut ius præſentandi annexum bonis temporalibus non reddit ea ſpiritualia, illaque poſſunt vendi, quia tunc id ius non cenſetur vendi, ſed comitari bona, quę ex ſe non erant annexa ei iuri, & abſque eo poterant ſubſiſtere, ſic etiam de Commendis eſt philoſophandum. Hæc doctrina conformis eſt noſtrę ſententiæ traditę *diſquiſ. 1. quæſt. 12.* Sed non rectè cohærere videtur cum cæteris aſſertis huius Authoris *ſuprà* expenſis. Hanc eamdem doctrinam docet cum Auendaño, Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. quæſt. 1. art. 6.* Vbi tradit, Commendatarios eſſe velut depoſitarios perpetuos, & Commendas non eſſe titulos Beneficiorum, ſed hos titulos eſſe apud Rectores Eccleſiarum. Ex dictis repellendus eſt Nauarrus *in cap. final. 16. q. 1.* qui de diſpoſitione fructuum Commendarum nimis rigidè loquitur.

Diſquiſitio 11. *De Beneficijs Ordinum Militarium.*

Quæſtio 1. *De examine, electione, & collatione ad Beneficia Militiarum requiſita.*

1 BENEFICIA Ordinum Militarium, ſcilicèt quæ in eorū ſunt Eccleſijs, Regularia sūt, ipſorumque Ordinum propria, & de iure Patronatus Regij, vt conſtat ex fundamentis, & plurimis Bullis Pontificijs allatis *diſquiſ. 1.* & toto Operis decurſu, ac *inferiùs* attingendis. Quare eorū diſtributio pertinet ad Regem, vt Patronum, & ad ipſum Ordinem, nempè vel ad Senatum Ordinum, vel ad Priores, ſeu Monaſteria, ex conceſsione ipſius Regis, aut ex conſuetudine; de quo *alibi* egimus. Beneficiorum Regulariū natura, & qualitates communes ſunt Beneficijs Ordinum Militarium; de illis autem integri extant apud Authores tractatus, & quæſtiones, ad quas omnes diſcutiendas totus hic non ſufficeret liber; ideò ſolùm magis ſpeciales, opportunas, ac neceſſarias attingam. De cæteris videantur Summiſtæ *verbo, Beneficium*; Nicolaus Garcia, Portel, Emanuel Rodriguez, Barboſa, Proſper Farinacius, Machado, Bonacina, P. Layman, Azor, Caſtro Palao, & innumeri alij paſsim, quos referre, eſſet prolixum.

2 Praxis, quæ in Ordinibus Militaribus obſeruatur, hæc eſt. Quædam Beneficia ex illis conferuntur Clericis ſæcularibus ob defectum Fratrum Clericorum, & ex ipſorum Ordinum beneplacito; quædam verò Clericis Fratribus. Ad prima præcedunt edicta, & concurſus Oppoſitorum, vel coram Senatu Regio Ordinum, vel coram Prioribus, reſpectu

respectu habito ad eos, ad quos pertinet electio; (Nec sermo est de Dignitatibus, de quibus egimus *disquisit. 8.*) Examinantur Oppositores, & eligitur is, qui iudicatur aptior, iuxta stabilita in Sacris Canonibus, & in Concilio Tridē tino. Et satis ex illis, ac ex his, quæ communiter Authores proferunt, constat, arctissima obligatio constituendi in Pastores animarum, ac Parochos, Viros bene meritos, scientia instructos, prudentia, maturitate, & virtute præditos, vt potè quibus incumbit, oues pascere, docere, exemplo præire, in spiritualibus, & temporalibus indigentijs iuuare, atq; ad vitam æternam promouere. Quod præ oculis habere oportet eos, ad quos spectat eligere Parochos, vt omni affectu deposito, eos Rectores animarum constituant, qui magis expediant. Sic Pontifices, Concilia, Ecclesiæ Patres, & Authores repetitò præcipiunt, & hortantur; nec quidquam est accuratiori meditatione dignius.

3 Circa Beneficia, ad quæ promouentur ipsi Clerici Fratres, in vnoquoque Ordine specialis consuetudo seruatur. In Ordine D. Iacobi Priores de Veles, & S. Marci Legionensis eligunt Regulares ad ea Beneficia, quorū distributio ad ipsos pertinet, iuxta dicta *disquisit.* 1. Examen autem idoneitatis præcedere debere, ex dicendis *infrà* constabit. Cæterùm cum Beneficia sunt in territorio Ordinis, ad ipsum spectat examen, & collatio; At, si in territorio sint Archiepiscopi Toletani, aut aliorū Episcoporum, Rex, vt Patronus, præsentat, & Antistes præstat collationem, quę in sui exordio ortum habuit ex Regis commissione, & beneplacito, qui potest, cui velit, collationem committere; Quare aliquando, dum aliud consuetudine non est inductum, committit eam alicui ex Ordine, & id semper præstat in Prioratu *de Villar de Donas* in diœcesi Lucēsi; nam Beneficia Ordinum, licèt sint in diœcesi extranea, non sunt de diœcesi. Rex autem, vt Patronus, præsentat; vt Superior verò, & vices Magistri gerens, collationem præstat per personas idoneas à se deputatas, in tribus Ordinib⁹; Quam collationem ad eum pertinere, liquet ex Bulla incorporationis Magistratuum sępè repetita, ibi; *Ac alia Beneficia Militiarum huiusmodi personis idoneis liberè conferre possit.* Et inferiùs; *Diœcesanorū locorum, ac quorumuis aliorum licentia, seu consensu minimè requisitis.* Vox autem *liberè* significat, sine alterius authoritate, consensu, requisitione, & grauamine, vt plurimis Decisionibus, & authoritatibus probat Barbosa *in tract. dictionum, dict.* 190. *num.* 2. 3. & 10. Constat illud ipsum ex Bulla Iulij II. expedita in gratiam Ordinis Calatrauensis. Et quāuis collatio aliorum Beneficiorum, ad quæ Rex præsentat vt Patronus, veluti in Indijs, & alibi, collatio spectet ad Ordinarium; at ibi non præsentat, vt Superior, ac habens omnem iurisdictionem spiritualem exercendam per alium, sicut in Ordinibus Militaribus. Vt autē quis Clericus Frater Iacobęus ad Beneficium promoueatur, triginta ętatis annos debet habere, & examinari de idoneitate ab Examinatore deputato ab Ordine. Ita in Statutis *tit.* 16. *cap.* 19. Anni ibi requiruntur expleti; & etiam exigitur, vt in Monasterio, aut Collegio quatuor annis versatus fuerit; Additur autem, examinandum fore eum, qui Gradu non sit insignitus; vnde iste examini non subiacet; Quod sanè durum est, & emolliendum aliqua via, iuxta asserenda *infrà*. Qui velit dignoscere exemptionem Ordinis Iacobæi quoad omnia Beneficia, legat Bullam Martini V. quę incipit *Gloriosa* expeditam anno 1427. & Iulij II. quæ incipit *Ex debito* expeditam anno 1509. vbi Ordini conceditur omnimoda iurisdictio, & potestas circa Commendas, personas, Ecclesias, Prioratus, Vasallos, & alia similia ad ipsum Ordinem pertinentia.

4 In Ordine Calatrauæ collatio Beneficiorum pertinet ad ipsum Ordinem, penes quem etiam est consequēter ius, ac debitum examinandi. Ad Beneficia autem assumuntur, & promouentur ratione antiquitatis Clerici Fratres; ita vt qui Habitu est antiquior, possit optare Beneficium vacans; &, cum id sit priuilegium, & fauor, potest etiam ei cedere, & non optare, expectareque aliud vacaturum, dum tamen rationes sufficientes, vt se excuset, proponat, & exaudiatur à Rege, seu Senatu Ordinum; aliàs potest compelli ad acceptandum Beneficium, vt docet Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regul. quæst.* 34. *art.* 8. nam licèt Beneficium non detur inuito, Regulares verò tenentur suis Superioribus obedientiam præsta-

re,

re. Qui autem iam Beneficium obtinuerunt, si aliud commodius vacet, possunt etiam illud ratione antiquitatis acceptare, ita vt optent dumtaxàt vna vice. Vacante autem Beneficio Commendę, tenetur Commendatarius requirere Superiorem, & Monasterium Calatrauæ, vt ei designetur Clericus Frater optans Beneficium, quem ipse intra tres menses debet præsentare Regi, seu Senatui Ordinum; Quòd si nullus acceptet Beneficium, potest præsentare Clericum sæcularem. At, si non præsentet intra terminum præfixum, aut præsentatus non sit idoneus, iure deuoluto pertinet ad Regem pręsentare, dum tamen requirat Superiorem, & Monasterium Calatrauę, sicut Commendatarius præstare tenebatur. Præsentatus autem à Rege, seu à Senatu Ordinum, Rege subscribente, (quod semper præstatur circa horum omnium Ordinum Beneficia) remittitur ad Capellanum Regium ipsius Ordinis, qui illum examinet circa latinam linguam, peritiam cantus, & doctrinam requisitam ad Sacramenta administranda, iudiciumq; suum in scriptis Senatui ipsi referat, vt ei Beneficiū conferatur, si approbetur. Ita in Definitionibus *tit.* 12. *cap.* 6. & 7. Censeo autem, hanc optionem Beneficiorum in Ordine Calatrauæ inductam, seu conseruatam fuisse ex consensu Regio; aliàs præiudicium fieret Patronatui, & iuri præsentandi. De collatione autem dicendum est, quod præmisimus *num. præcedent.* nempè ad Ordinem spectare.

5 In Ordine Alcantaræ Prior Monasterij quotannis Regem, seu Senatum Ordinum informat de idoneitate Clericorum Fratrum, & Clericorum sæcularium, qui ad Beneficia Ordinis respectiuè possunt assumi; Et commendatur vt expediens, ne alij, nisi qui in Collegio Alcantarensi Salmantino versati fuerint, ad Beneficia admittantur. Designata autem sunt pro Clericis Fratribus Beneficia, & congrua, quę adminùs ad quinquaginta mille teruntios perueniat. Ita in Definitionibus *tit.* 11. *ex cap.* 5. Statim ac vacat Beneficium, quamuis ob notorietatem non prefigantur edicta, fit Oppositorum ex ipso Ordine concursus ante Priorem Alcantaræ, qui eos examinat, & Senatum Ordinum informat de vniuscuiusque meritis, in qua informatione tenetur anteponere digniores, vt Senatus eos eligat, & titulum præstet, Rege subscribente. Collatio autem Beneficiorum, si sit in territorio Alcantarę, pertinet ad Episcopum Caurien sem, ratione Concordiæ, de qua egimus *disquis.* 7. Si verò Beneficium extet in quouis alio Ordinis territorio, ad ipsum spectat collatio.

6 Collatio autem Beneficiorum, quæ præstantur Clericis sæcularibus in Ecclesijs Ordinum, quæ extra eorum territoria sunt, ad Episcopos diœcesum (ex pristino Regum consensu, iuxta dicta *num.* 3.) pertinent, ab illisque examinantur; nisi in territorio Alcantaræ, in quo Clerici sæculares examini subduntur, sicut de Clericis Fratribus diximus, & collatio solummodò ad Caurien sem Episcopum spectat, vt ex Concordia relata constat.

7 In Ordine D. Ioannis Hierosolymitani, Priores, Castellanus Emposta, Baiuliui, & Commendatarij habent ius præsentandi ad Beneficia suorum Prioratuum, seu Commendarum; (prę ter Beneficia, quæ ipse magnus Magister confert) Præsentatio autem fit coram Capitulo Prouinciali, seu Assemblea, à qua committitur examen præsentati alicui, vel aliquibus Viris docti, & præstatur collatio. Semper autem prę sentantur ad Beneficia Clerici Fratres ipsius Ordinis, aut alij, qui eo ipso in Ordinem admittantur, præcedentibus Informationibus, & alijs requisitis, vt *disq.* 3. tetigimus. Sic extat in Statutis Ordinis *tit.* 14. §. 18. *cap.* 60. & *cap.* 61. §. 1.

8 Iam verò examen esse prorsùs necessarium, vt quęuis Beneficia in prę fatis Ordinibus conferantur, mihi est certo certius. Etenim in Tridentino, *sess.* 24. *cap.* 18. *de reform.* & *sess.* 25. *cap.* 9. *de reform.* & *sess.* 7. *cap.* 13. *de reformat.* repetitò præcipitur; vt examinentur omnes, qui ad Beneficia Curata promouentur, siuè prouisio pertineat ad Episcopum, siuè prę sententur à quocumq; solùmque excipiuntur hi, qui ab Vniuersitatibus, & Collegijs generalium studiorum præsentantur; sanè quia supponitur, prę sentari manifestè, ac notoriè idoneos, seu eos, de quibus in ipsis Vniuersitatibus sufficiens probatio, examenque est habitum. Et quidem Tridentinum commendat strictissimè id examen, iniungitque inidoneos esse repellendos;

pellendos; cum enim in Paſtores animarum conſtituantur, opus eſt, vt ea doctrina, & morum probitate ſint inſtructi, quæ ad tantum munus omnino exiguntur. Præterea, cum in Bulla incorporationis Magiſtratuum conceditur Regi, vt conferat omnia Beneficia Ordinum, aſſerit Pontifex, conferenda eſſe perſonis idoneis; idoneitas autem per examẽ conſtare debet. Et quidem qua conſciẽtię ſecuritate poſsit in Paſtorem animarum aſſumi is, de cuius ſcientia, & probitate non conſtat? An animarum regimen tumultuariè eſt commendandum, & animæ tradendę alicui inſcio, aut moribus probis non prædito? Hoc eſſet lupis eas obijcere, & abſque paſtore deſerere. Quin in Statutis Iacobæis iniungitur, Beneficia eſſe conferenda dignioribus; Idemque in alijs Ordinibus deſideratur.

9 Nec ſufficit, eos, qui ad Beneficia aſſumuntur, inſignitos eſſe Gradu Bacchalaureatus, Licentiatus, Doctoratus, aut Magiſterij in Theologia, vel in Iure. Primò, quia hi Gradus non ſufficiunt, quominùs quis debeat examinari, & approbari, quamuis Regularis ſit, ad audiendas Confeſsiones ſæcularium, iuxta Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 16. de reform.* ita vt Gradus non exculet ab examine ſubeundo, vt cum Tamburino, Lezana, Leandro de Sacramento, P. Suarez, Filiucio, & pluribus alijs docui *tom. in Bull. Cruciat. diſp. 22. ex cap. 2. & tom. de Iure Academico lib. 2. quæſt. 7.* Nec opinio contraria defendi poteſt, cũ deleta fuerit ex Summa Hieronymi Llamas iuſſu Tribunalis Sanctæ Fidei in Indice Expurgatorio *anni* 1640. Tunc ſic. Qui conſtituitur Parochus debet Confeſsiones ſecularium audire, ergo debet examinari, & approbari.

10 Secundò, quia valdè frequenter poteſt contingere, quem eſſe Gradu inſignitum, maximè ſolius Bacchalaureatus, & non eſſe præditum eo genere diſciplinæ moralis, quæ ad Curam animarum requiritur, vnde opus eſt, vt examen fiat. Præterea Gradus non eſt probatio honeſtatis, & morum, qui, neceſſum eſt ad Parochi munus, vt ſint rectè compoſiti; adeò vt Farinacius *in Declarat. Trident. ad ſeſſ. 24. cap. 18. verbo, Maioribus, doctrina*, aſſerat; *Præferendus minùs doctus, modò idoneus, quando eius mores ſunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur.* Ibidem plures Declarationes, & Deciſiones affert, ex quibus conſtat prefati examinis omnimoda neceſsitas. Firmat idem Barboſa *de officio Parochi cap. 2. num* 20. referens Deciſionem Rotæ circa examen ad Beneficia Regularium. Idem *in Remiſsion. ad Trident. ſeſſ. 24. cap. 18.* affert Declarationem Cardinalium, ex qua conſtat, non ſufficere Gradum Doctoris, ſeu Magiſtri in Theologia, aut Iure Canonico, vt quis abſque examine obtineat Beneficium Parochiale. Tradit idipſum, pluribus congeſtis, Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica lib. 4. cap. 17. ex pag. 650.*

11 Quin, etſi quis examinatus, & approbatus ſit ab alio Ordinario, non poſſe ſubterfugere examen Ordinarij, in cuius diæceſi, vel territorio ſitum eſt Beneficium, docet Farinacius *ſeſs. 25. cap. 9. de reform. verbo, irrita ſit*; Quod eſt conſequens doctrinæ à me traditæ *loco relato in Bull. Cruciatæ*; nempè approbatum ab vno Ordinario, debere adhuc ab alio approbari, vt in eius diœceſi Confeſsiones excipiat; de quo datur expreſſa Bulla Innocentij X. quam affert D. Didacus Frances Vrritigoyti *in Paſtorali Regularium*, & extat *in tom. vlt. Bullarij nouiſsimi.*

12 Addendum eſt vlteriùs, eum, qui ab vno Beneficio promoueatur ad aliud, fore adhuc denuò examinandum; Ita deciſum eſt in Rota, vt affertur à Seraphino *tom. 2. dicſ.* 1323. Prodijt etiã Declaratio Cardinalium, quam referũt Farinacius, Marcilla, Gallemarcius *ad Trident. ſeſſ. 24. c. 18. de reform.* Docent Nicolaus Garcia *de Benefic. lib. 1. cap. 7. ex num. 1.* Nauarrus *de officio Ordin. conſil. 5.* Rebuffus *in tract. nomin. quæſt. 18.* Flaminius Pariſius *de reſignat. lib. 8. q. 9. ex num. 77. & lib. 10. quæſt. 7.* Quaranta *in Bullar. pag. 93.* Lucarinus *acad. 2. obſeru. 1.* Don Ioannes de Solorzano *tom. 2. de Iure Indiarum, lib. 3. cap. 17. num. 3. & 32. & in Politica Indica lib. 4. cap. 17. pag. 652.* Oldraldus *conſil. 18.* Regerius *quæſtionum diuerſar. quæſt. 2. pag. 165.* & plures alij; loquentes de promouendis ad Beneficia Parochialia, ſiue ſint Regulares, ſiue Clerici ſæculares. Et quidẽ ſi Beneficium denuò conferendum extet in diuerſa diæceſi, ratio ſuadet, debere conſtare Ordinario, cui ſuas oues committat, ne temerè eas in diſpendiũ iactet.

iactet. Si autem in ipſa diæceſi ſit Beneficium, in quo primum erat, adhuc examen prærequiritur; tum quia poteſt contingere, Beneficiatum alijs intentũ, à libris deſtitiſſe, & ignauia, ac otio, ſeu ætate, & obliuione fuiſſe redditum ineptum, vt Curam animarum exerceat; Varia enim accidentia hinc indè ſuboriuntur, vt quis in deteriorem qualitatem ſcientiæ, & probitatis redigatur; nec id eſt infrequens, nec parùm dolendum; Tum quia aliquando maior ſcientia, doctrina, & dexteritas requiritur ad vnum Beneficium, quàm ad aliud; v. g. aptus poteſt quis cenſeri ad Curam animarum in oppido exiguo, ſeu ruſticorum, minori doctrina inſtructus, quàm neceſſaria eſt ad eamdem Curam in oppido frequenti, & mercimonijs pleno; atq; adeò examen etiam ex hoc capite, neceſſe, vt adhibeatur.

13 Ex dictis infertur obligatio examinandi, & non quidem perfunctoriè, omnes Clericos Fratres, quibus Beneficia Parochialia conferuntur, ſiuè Gradu inſigniantur, ſiuè non; atque etiam, ſi ad Beneficium aliud promoueãtur; Et repelli debent illi, qui inidonei fuerint iudicati, quamuis titulo antiquitatis aliundè ius ad Beneficia prætendant; Eatenùs enim antiquioribus ius optandi Beneficia Statuta, ac Definitiones Ordinũ poſſunt tribuere, quatenùs ſubſint examini, quod requiritur pro forma ad obtentionem Beneficiorũ, & cæteris qualitatibus ſint præditi, quę eos proximè habiles, & capaces reddãt; ſupponitur enim capacitas, & habilitas, vt antiquitas, & præſentatio proſint, aliàs neutiquam profuturæ. Et quidem, ſi examen non ſupponeretur præuium, illæ Definitiones eſſent Sacris Canonibus contrariæ, requirentibus examen; Quod dicendum non eſt, cum Capitula generalia poſsint quidem Statuta, & Definitiones edere, non verò aduerſantes Sacris Canonibus, vt in Bullis Pontificijs expreſsè cauetur. Cæterùm iam diximus, examen ex ſe pertinere ad ipſos Ordines, niſi Rex illud alijs committat, vel ex eius conſenſu ſuppoſito, ſeu præhabito ad aliqua Beneficia alij examinent.

14 Aduerte primò in præſenti, generaliter loquendo, quando quis reſignat Beneficium Parochiale in alitũ, ſi id impetretur, eſtò non ſit neceſſarius concurſus, eſſe tamen opus examine eius, in cuius fauorem reſignatur; vrgent enim rationes iam traditæ, & firmat Farinacius in Declarat. ad Tridentinum *ſeſſ. 24. cap. 18. de reform. pag. 92. in fin.* Aduerte ſecundò cum eodem *pag. mihi 93.* in permutationibus Eccleſiarum Parochialium non requiri examen, niſi in duplici euentu; alius eſt, ſi permutantes non fuiſſent examinati tempore, quo Beneficia Parochialia obtinuerunt; alius eſt, ſi detur inæqualitas in numero Parochianorum; Quod prouenit ex libatis *ſuprà num. 12.* quia ad plures Parochianos, & diuerſa officia exercentes plus ſcientiæ, prudentiæ, ac dexteritatis exigitur, quàm ad pauciores, nec officijs, mercibus, aut adminiſtrationibus illaqueatos. In Ordinibus Militaribus reſignatio, & permutatio Beneficiorum fit apud Senatum Ordinum abſque conſenſu Epiſcoporum, quamuis Eccleſiæ ſint materialiter in ipſorum diæceſi. Etenim hi non habent Beneficiorum deſtitutionem circa perſonas eſſemptas, ſed earum Superior; & aliundè Beneficia Regularia ſunt amouibilia ad nutum Prælati, vnde ipſi incumbit, reſignationes, & permutationes admittere. Aduerte tertiò, non debere obſeruari formam examinis ad Beneficia Regularia, quæ præſcripta eſt ad examen Beneficiorum ſæcularium, nempè quòd ſaltẽ tres Examinatores aſsiſtant, & illi quidem in Synodo diœceſana deſignati; quare vnus ſufficiet Examinator ad Beneficia Regularia; ſatis autem expedit, plures adeſſe, vt plenior cognitio habeatur. Eam autem examinis formam non eſſe neceſſariam, conſtat tum ex praxi, tum ex Deciſionibus, ac Declarationibus allatis à Barboſa, & Farinacio *locis ſuprà relatis.*

Quæſtio 2. An Beneficia Ordinum Militarium ſint amouibilia ad nutum?

15 RESPONDEO affirmatiuè contra Emanuelem Rodriguez *tom. 1. qq. Regul. q. 34. art. 2. in fin.* Etenim omnia Benficia Regularia ſunt amouibilia ad nutum Superiorum, vt conſtat *ex cap. cum ad Monaſterium, §. tales, de ſtatu Monachor. Clementin.*

mentin. 1. deſupplenda neglig. Prælator. Vi deantur Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 6. n. 6.* P. Azor *tom. 2. inſt. mor. lib. 3. cap. 26. q. 2.* P. Thom. Sanchez *in ſumm. lib. 7. de relig. cap. 29. ex n. 110.* P. Leſsius *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 12. n. 98.* Extatque Bulla Pij V. id declarantis. Quod etiam probatur ex Bullis, in quibus Pontifices conceſſerũt Magiſtris Ordinum, vt ea Beneficia Clericis Fratribus largirentur. Ita conſtat ex Bulla Iulij II. expedita anno 1508. reſpectu Calatrauenſium. Et ex Bulla Innocentij VIII. anno 1486. quæ incipit, *Sollicitudo Paſtoralis*; In qua proponit petitionem Magiſtri Ordinis, nempè; *Cum ſint nonnullæ Parochiales Eccleſiæ eidem Militiæ ſubiectæ, quæ per Presbyteros ſæculares conductitios, & ad nutum Præceptorum Præceptoriarum, in quibus dictæ Eccleſiæ conſiſtunt, amouibiles, gubernari conſueuerunt, ſi Eccleſiæ ipſæ deinceps etiam per Fratres dictæ Militiæ in Presbyteratus Ordine conſtitutos, pari modo ab eis amouibiles, gubernarentur, &c.* Cui petitioni annuit Pontifex.

16 Notaueris tamen obiter, ea Beneficia fuiſſe propria Ordinis indeque ſolita fuiſſe conferri Presbyteris ſæcularibus, qui ad nutum erant amouibiles; Quare videbatur, non fuiſſe opus indulto Pontificio, vt conferrentur Clericis Fratribus; Verũ quia tunc Clerici Fratres vt plurimum intra Monaſteria verſabantur ex Inſtituto, & ſtylo Ordinis, ſolùmque vnus aut alter extra Clauſtra in Eccleſijs Ordinis verſabatur; hinc à Pontifice exoratũ eſt, vt poſſent plures extra Clauſtra in Beneficijs degere; idque etiam intentum fuit per eiuſmodi indultum, vt ius Ordinis erga Beneficia ampliùs firmaretur. Cæterùm ab initio ipſius Ordinis Alcantaræ iam Clerici Fratres Beneficia cum animarum Cura obtinebant; nempè Prior de Alcantara, qui ſimul regebat Parochiam Sanctæ Mariæ de Almocouar: & Priores del Pereyro, de Santiuañez, de Valencia, & Magacela, quos dari anno 1224. legi in Inſtrumento D. Garſiæ Fernandez, Septimi Magiſtri eius Ordinis.

17 Redeo ad concluſionem. Sanè, cum Clerici Fratres ea Beneficia obtinentes ſint ſtrictè Religioſi, ad nutum Superiorum, iuxta Regulam, Statuta, & Definitiones debent gubernari; ac ſi expediat, vel ob ingens Ordinis commodum, vel ob ipſorum culpas, ſufficientes iuxta ipſa Statuta, & Definitiones, par eſt, vt poſsint à Beneficijs amoueri, vt ſic Obedientię Voto debitè fiat ſatis. Dices. Hæc Beneficia ſunt collatiua, ergo non amouibilia. Sciendum quidem eſt, ea non fuiſſe collatiua, quod ſatis cernitur in verbis Bullę adductis *numer. præcedent.* ſed ab ipſis Ordinibus reddita fuiſſe collatiua. Tunc autem Beneficia collatiua non ſunt amouibilia, cum duo concurrunt, nempè collationem ab Epiſcopis, aut ſimilibus præſtari: Et Beneficiarios remanere ipſis ſubiectos. Quando autem ſecùs contingit, poſſunt Beneficia remanere amouibilia; vt docet P. Leſsius *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 12. n. 98. in fin.* Clerici autem Fratres, quamuis aliquorum Beneficiorum collatio eis præſtetur ab Epiſcopis, eis non remanent vllo modo nec ratione officij, nec Beneficij ſubiecti. Rursùs Beneficium eſſe amouibile, aut perpetuum, eſt quid de Iure poſitiuo; Conſtat autem ex prædictis Bullis, Pontifices conſtituiſſe, aut confirmaſſe ea Beneficia amouibilia. Demũ conſuetudo legitimè præſcripta facit Ius; Certum eſt autem, quadraginta, & multò pluribus annis hunc morem in Ordinibus Militaribus, nullo reclamante, inualuiſſe, vt Beneficia ſint amouibilia, & aliquando nonnullos fuiſſe amotos à Beneficijs; quod tamen non niſi rarò præſtari debet; & cauſis concurrentibus, quæ vel in Ordinum ingentem vtilitatem cedant; vel indignos Beneficijs Clericos Fratres conuincant.

18 Quare Beneficia eſſe ad nutum amouibilia in his Ordinibus, non eſt, pro ſolo nutu Adminiſtratoris perpetui Regis noſtri, Capituli, aut Senatus, poſſe ea amoueri; id enim non eſſet æquitati, aut rationi conſonum; nec quid fixum Clerici Fratres haberent; quod adhuc timendum foret, in præiudicium animarum vergere, ſi Parochi timentes, ſe facilè, & pro nudo nutu poſſe remoueri, perfunctoriè eis inuiligarent; & aliundè ipſi honoris paterentur detrimentum, cum cenſeri poſſet, ipſos cauſam dediſſe amotioni. Videatur Dominus Don Ioannes de Solorzano *In Politica Indiarum libr. 4. capit. 15. folio 628.* Quare requiritur cauſa iuſta, & rationabilis, inſpectis Statu-

tis, & Definitionibus Ordinum; & tunc ea causa prævalet detrimento amotionis. Id confirmatur à paritatibus; Nam Commendæ (quæ ab aliquibus censentur Beneficia Ecclesiastica, saltem latè, & sic nuncupantur in Definitionibus Calatrauæ *cap.* 10. *pagm.* 49.) nequeunt tolli à Commendatarijs, nisi præcedant causę sufficientes iuxta Ordinum sanctiones. Nec in Religionibus sacris Prælaturæ inferiores possunt pro nutu Superiorum tolli, nisi dentur causæ in Constitutionibus expressæ, aut insinuatę.

Quæstio 3. An Fratres Clerici Ordinum Militarium possint obtinere quasuis Capellanias in Ecclesijs sui territorii sitas, etiam solitas obtineri à Clericis sæcularibus?

§. 1. *Deciditur quæstio.*

19 PLVRES sunt Ecclesiæ sitæ in Territorijs Ordinum Militariũ, & extra illa, subiectæ Prælatis eorumdem Ordinum, in quibus extant aliquæ Capellaniæ vel à priscis temporib⁹ erectæ, vel nostris sæculis stabilitæ, quæ vel iure sanguinis conferuntur his, qui ab hac, aut illa familia, & propagine descendunt; vel obtinentur per præsentationem illius, qui habet ius præsentãdi, vel demùm conferri solent Clericis sæcularibus à Prælatis ipsorum Ordinũ. Quærimus ergo, an Fratres Militiarũ, absque vlla dispensatione Pontificia, capaces sint, vt iure sanguinis obtineant eas Capellanias, vel per præsentationẽ, vel demùm Prelati possint eas ipsis conferre, quantumuis sæculares Clerici soleant eas obtinere, eo quòd iure sanguinis ad eos pertinuerint, aut præsentati fuerint ad ipsas, vel electi, & nominati ab eiusmodi Prelatis; ita vt, si Fratres prædicti quoquo modo ex præfatis eas Capellanias nanciscantur, nequeat à Clericis sæcularibus reclamari, eo quòd ab ipsis hactenùs fuerint obtentæ?

20 Iam diu ventilata fuit hæc quæstio, & cum de ea consulerentur anno 1617. Viri sapientissimi, parti affirmatiuæ subscripserunt, eorumq; censuram mihi videre licuit. Ab illa steterunt Salmanticæ Doctor Marcus Diez egregius Iurisconsultus, necnon omni litteratura insignis, Dom. D. Petrus de Vega, & Illust. Dom. D. Martinus de Bonilla, post primariam Iuris Canonici Cathedram, à Regis nostri Consilijs, in supremo Castellæ Senatu, nunc Episcopus Abulensis. Et in vrbe Ciuitatensi Doctor Ioannes Gutierrez, ob suas Canonicas quæstiones celeberrimus. Hæc pars est omnino vera, & tenenda, quam operæpretium erit, firmiter exornare, & comprobare; Eamq; tenet Rodriguez *tom.* 1. *qq. Reg. q.* 34. *art* 3.

21 Etenim omnes Ecclesiæ sitæ intra territorium proprium Ordinũ Militarium, sunt ipsis subiectæ, atque adeò sunt Regulares, & omnia Beneficia, ac Capellaniæ in eis sitæ pariter sunt Regulares, indeq; eisdem Clericis Fratribus Regularib⁹ possũt conferri. Sicut enim rectè Episcopi suum ius, ac intentionem fundant, & stabiliunt in eo, quòd Ecclesiæ sint intra suũ territorium extructæ, ad hoc vt eis subijciantur, & præsumantur sæculares; *cap. omnes basilicæ*, 16. *q.* 2. *cum alijs*; ita ius Ordinum Militarium rectè fundatur in continentia Ecclesiarum in proprio territorio. Quæ doctrina traditur ab Archidiacono, & pluribus DD. *in cap.* 1. *ne Clerici, vel Monachi.* Rebuffo *in praxi, tit. quotuplex sit beneficium, num.* 6 Mascard. 1. *tom. concluſ.* 172. *num.* 17. Emanuele Rodriguez 1. *tom. qq. regular. q.* 34. Zeuallos *quæſt.* 282. *num.* 12. Hoieda *de incompatib. benefic. in præf. num.* 6. Lambert. *lib.* 1. *prim. gloſ. quæſt.* 11. *art.* 3. *n.* 5. Mandoſ. *regul.* 34. *quæſt.* 17. *num.* 5. Gonzalez *ad reg.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 7. *num.* 2. Nicol. Garcia *de benef.* 1. *part. cap.* 2. *num.* 67. §. 1. Et firmatur *ex leg.* 25. *tit.* 7. *part. tit.* 1. ibi; *Mas si las Igleſias fueſen quietamente de los Monaſterios con todos ſus derechos, bien los pueden poner ſus Mayorales ſin otorgamiento de los Obiſpos; y los Monges, que deſta manera fueſen pueſtos en las Igleſias Parroquiales, pueden predicar en ellas, y bautizar, y facer todas las otras coſas, que puedẽ fazer los otros Clerigos de Miſſa ſeglares en las Igleſias, que tienen.*

22 Cæterùm territoria propria, seu Ecclesiæ Ordinibus Militarib⁹, eorumque Prælatis concessæ sunt à Regibus, vt constat ex donationibus ab eisdẽ factis, quarum Instrumenta in Commen-

tibus

tibus Militaribus aſſeruantur, & earum frequens ſit mentio ab Authoribus, qui eiuſmodi Ordinum inſtitutionē, & progreſſum ſcripſere; quod, vt certiſsimū, in præſenti eſt ſupponendum. Sicut etiā quoad ſpiritualia, eadem territoria, ſeu Eccleſię conceſſæ ſunt Ordinibus à Pontificibus.

23 Deindè Rex, vt Adminiſtrator perpetuus Ordinum Militarium, eſt Patronus omniū Beneficiorū, & Capellaniarum, quæ in Eccleſijs eorumdem ſunt dotatę; necvllę dotari poſſunt, inuito Patrono, vt ex Iure eſt conſtans. Etenim ratione ſoli, & extructionis Eccleſiæ ius patronatus adquiritur, iuxta *l. 1. tit. 15. partit. 1.* & cum territoriū ſit Regis, quatenùs domini, & Adminiſtratoris; ac conceſſum ipſis Ordinibus, qui & Eccleſias plures ædificarunt, & ipſis incumbit earum reſtauratio, & reędificatio, ſimulq; eas viſitāt, & gubernant, fit, vt penes Regem, & Ordines ſit Patronatus earum, neq; quidquam tollat, quominùs Capellanias poſsint ſuis Fratrib⁹ conferre, ſicut lites ſuper ipſis exortas valent decidere. Et quidem omnes Capellanię includuntur, ac continētur ſub Eccleſijs præcipuis Ordinum, vt ſub Matricibus, quare earum naturam ſequi debent, & regulares cenſeri; indeque non ſunt iudicandi, vt extranei, ac incapaces illarum Clerici Fratres Militiarum. Videatur Gonzalez *vbi ſupr. gloſ. 10. à n. 10* Magiſtrum autē, ſeu Regē, vt Adminiſtratorem, eſſe Patronum Eccleſiaſticū eiuſmodi Eccleſiarum cum iure præſentandi, conſtat ex Bulla Martini V. quæ extat in Bullario Alcantaræ, *pag. 44.* Eccleſias autem proprias Ordinum eſſe, & contineri ſub Eccleſijs Monaſteriorum, quæ ſunt Matrices, liquet ex Bulla Innocentij III. expedita anno 1214. confirmantis denuò Ordinem Calatrauæ; ac ex Bulla Gregorij IX. circa Ordinem de Alcantara, quę extat in Bullario *pag. 21.* Et ex Definitionibus huius Ordinis *tit. 5. c. 38. & titul. 11. c. 19.* Et ex Bulla Confirmationis Ordinis D. Iacobi.

24 Rursùs, Capellanias fundatas in Eccleſijs regularibus eſſe regulares, ſtabilitum fuit *in Rota deciſ. 15. ſub. tit. de iur. patr.* Quod à paritate roboratur; nam de iure communi Eccleſiæ ſitæ intra limites alicuius Parochiæ, Matricis, aut diœceſis, ſemper eis cenſentur ſubiectę; iuxta *c. 2. de Capell. monach. c. conſtitutus, de religioſis domib.* Maximè cum præfatæ Eccleſię incluſæ ſub Matrice regulari ſint acceſſoriæ, & ſequantur naturā principalis; *leg. principalis, ff. de reg. iur. regula, acceſſorium, eodem tit. lib. 6.* Et huius doctrinę fundamentum optimum deſumitur, *ex cap. ſuper, de præbend. lib. 6. vbi gloſſa, verbo, obuiet. Ex cap. cum ſingula 32. capit. quia ſæpè, iuncta gloſa, verbo, annexa, eodem titulo, & cap. cum ſuper eo, de paroch.* Docent Citadinis *de iure patronat. 3. part. num. 79.* Surdus *conſil. 188. lib. 1. numer. 16.* & alij plures. Vnde communiter traditur, non eſſe gratiam ſubreptitiam, ſi quis impetret Beneficium, nulla facta mētione alterius ei annexi; quia hoc ſequitur illius naturam, & ſub illo expreſſum iudicatur.

Idipſum firmius redditur ex Concilio Trident. *ſeſſ. 25. cap. 9. de reformat.* vbi Beneficia, quę alijs vniuntur, eiuſdē naturæ fieri, & ſub eodem iure patronatus conſtitui, ſtatuitur. Et *in leg. 4. tit. 12 partit. 1.* aſſeritur de his; *Ca eſtonce aquella, que es ſometida à la otra, debe viuir ſola regla de aquella, à queſe ſometè, y vſar de los priuilegios della. Eſegun eſto dijeron los Santos Padres, que la vna Igleſia cuelga de la otra.* Videantur Terretus *conſil. 236. n. 12.* Ancharran. *conſil. 114. n. 2.*

25 Adhuc confirmatur; nam mēbra debent ſuo capiti conformari, nec decet, ab eo diſiungi; cum autem Eccleſia matrix ſit naturæ regularis, & caput, conſequens eſt, vt Capellaniæ, quę ſunt membra, cum illa conformentur, nec diuerſam ſubeant naturam; Quod deſumitur *ex c. non decet, 12. diſtinct. c. celebritatē 3. diſt. c. miramur 61. diſt.* vbi ea conformitas commendatur. Itaque ratione annexionis, acceſſorij, & coniūctionis Capellaniæ fiunt Regulares, ſeu naturam ſortiuntur regularium; atque etiam ratione continentiæ; nam contentum ſequitur naturam continentis, iuxta *leg. ar teſtium, §. fin. ff. de teſtament. leg. adèo, §. inſula, ff. de adquir. rer. domin.* Capellaniæ autem ſub Eccleſijs continentur, hincque fiunt regulares iuxta Eccleſiarum naturam. Cui rationi fauent *Deciſio Rotæ 15. & 16. de Iur. patronat.* Cabedo *de patronatu Regio, capit. 2. numer. 2.* cum alijs. Idque poſſet roborari pluribus paritatibus deſumptis ex Iure Ciuili, & Canonico, à quibus ſuperſedeo, ne rem protrahamus.

26 Sanè, quæ religioſis adhęrent;

religioſa eſſe, decernitur *in l. quæ religioſis 43. ff. de rei vindic.* vnde cum hæ Capellaniç adhæreant Religioſis Ordinibus, & Regularibus Eccleſijs, erunt etiã Regulares, & valebunt Regularibus concedi; vt potè capacibus obtinendi abſq; vlla diſpenſatione Benefica Regularia ipſorum Ordinum. Præterea magis dignũ trahit ad ſe minùs dignum, iuxta *leg. iuſtiſſimè, ff. de Ædilitio edict. §. ſi quis in aliena tabula, inſtit. de rerum diuiſ. cap. quod in dubijs, de conſecr. Eccleſ. vel altar.* cum autem Eccleſia matrix ſit dignior, & maiori prærogatiua gaudeat, quàm Capellaniæ ſitæ in ipſa, fit, vt illa has ad ſe, & ad ſuam naturam trahat; ſicut Eccleſia ſæcularis vnita Regulari fit Regularis iuxta *deciſ. 10. antiquam Rotæ, de Rebus Eccl. non alien.*

27 Cęterùm ex ſe etiam apparet abſurdum, in Eccleſijs ſubiectis Ordini Militari, eiuſq; Adminiſtratori, fundari Capellanias, & excludi ab eis Clericos Fratres ipſius Ordinis; quin potiùs illicò ac fundatæ ſunt, ſubierũt leges, & naturam eiuſmodi Eccleſiarum. Quò facit Deciſio Rotę allata à Nicolao Garcia *de Benef. 1. p. c. 2. n. 67.* ſic aſſerens; *Et ad probandum, quòd ſit Regulare, ſufficit, quòd ſit fundatum in Eccleſia Monachali, cum aliàs ibi ſæcularis eſſe non poſsit.* Quid clarius? Et quidem Fundator Capellaniæ cenſetur ſe velle conformare naturę ipſius Eccleſię, in qua eam erigit; ſicut teſtator præſumitur voluiſſe ſe conformare cum Statuto Ciuitatis, vt docet Bartolus, & cum eo communior ſententia *in leg. nemo poteſt, ff. ad Trebell.*

28 Vrgetur amplius. Si Beneficium regulare Parochiale eſſet tenue, poſſet ei annecti Beneficiũ ſimplex, iuxta Tridentinũ, ſitum in eadẽ Eccleſia; ergo tunc poſſet ei annecti Beneficium intra ipſam erectum, quamuis aliundè Clerici ſæculares ſoliti eſſent illud obtinere; igitur etiam ſi non fiat annexio, poterit illud Beneficiũ conferri Clerico Fratri Ordinis, ſeu Regulari, ſi quidem primus caſus oſtendit, eum eſſe capacẽ obtinendi hoc Beneficium, idq; ſequi naturam Beneficij Parochialis. Imò de facto Capellanias à ſæcularibus olim habitas, annexas fuiſſe Prioratibus, aut ſimilib⁹ Beneficijs Ordinum Militarium, conſtat ex eorum Capitulis Generalibus, & Definitionibus. Nam quòd Clerici ſæculares Beneficia eiuſmodi, aut Capellanias poſſederint, ſolùm euincit, fuiſſe id permiſſum à Prælatis Ordinum Militarium.

§. 2. *Stabilitur amplius, poſſe Clericos Fratres Ordinum Militariũ habere quaſuis Capellanias in Eccleſijs eorumdem Ordinum erectas.*

29 ITIDEm ſtabilitur aſſertio noſtra Quippè à Fundatoribus prædictarum Capellarum non excludũtur Clerici Fratres Militiarum; quin potiùs, cum in ipſorum Eccleſijs eas erexerint, videtur annuiſſe, vt illi eas poſſent obtinere; maximè cum non poſsint in his Eccleſijs erigi Capellaniæ abſque facultate ipſorum Ordinum, quam non eſſe concedendam cum excluſione Clericorum Fratrum, Fundatoribus debet eſſe compertum. Cum igitur nec excludantur hi Fratres Clerici, nec prohibitũ alicubi eis ſit, præfatas Capellanias vel iure ſanguinis, vel per præſentationem obtinere, fit, vt id ipſis liceat; nam regulariter quod non reperitur prohibitum, cenſetur permiſſum; iuxta *leg. in tantum 8. ff. de rer. diuiſ. vbi Gloſſa verbo, reſcripſerunt; leg. ad ſtatuas, ff. de religioſ. & ſumpt. funer. leg. necnon, §. quod eis, ff. ex quibus cauſ. maior. cap. cum ordinem, de reſcrip. cap. cum apud, de ſponſalib. cap. pixmentis, 16. quæſt. 2.* Imò omnia Monacho ſunt permiſſa, quæ prohibita non inueniuntur in regula; *cap. ſunt nonnulli, 16. quæſt. 1.* & docent Cardinal. *in Clement. 2. §. 1. de ſtat. Monach.* Bertachin. *verbo, Monachus 1. num 10.* Felinus *in cap. in noſtra, de reſcrip. n. 46.*

30 Vt autem inhabiles cenſerentur ad eas Capellanias Clerici Fratres Militiarũ, prohibitio deberet probari; nam qui aliquem inhabilem dicit, etiã in Beneficijs obtinendis, debet ei⁹ inhabilitatẽ probare inſpecie, & priuatiuè; vt tradunt Menoch. *lib. 2. præſump. 10. n. 26.* Maſcard. *2. tom. concl. 666. n. 8.* Faciliùs autẽ probari poſſet, Clericos ſæculares eſſe incapaces obtinẽdi eas Capellanias, cum ſitæ ſint in Eccleſijs Regularibus ſubiectis Ordini Militari, quàm Clericos Fratres Militiarum eſſe incapaces.

31 Ipſi ſanè Ordines Militares in

in ea ſemper mente fuerunt, vt iudicarent, ad ſe pertinere omnia Beneficia, & Capellanias ſitas in ſuis Eccleſijs. Audi, vt alia omittam, verba *ex cap. 15. & 19. ſub Rubrica de los Areipreſtazgos, y Beneficios, in Definitionibus Ordinis de Alcantara.* ibi; *La prouiſion de los Beneficios Curados, y ſimples ſeruideros de las villas, y lugares de nueſtra Orden ſon à prouiſion del ſeñor Maeſtre.* Et ibi; *Por parte de los Concejos delas villas, y lugares de nueſtra Orden fue hecha relacion, que muchos Clerigos de la Orden de S. Pedro, que reſiden en ellos, no han querido, ni quieren ayudar à los Curas, y Rectores de las tales villas, y lugares à las Viſperas, y Miſſa que ſe dicen los dias de Fieſta en las Igleſias Parroquiales; y pues las Igleſias ſon de nueſtra Orden, y ninguna perſona puede en ellas decir Miſa ſin licencia del ſeñor Maeſtre, ò del Beneficiado della, y que ſe les ha permitido, y tolerado de gozar de pitanzas, y Capellanias, que en las tales Igleſias eſtan dotadas, pertenecien do todo à nueſtra Orden.* Ecce, quòd Clerici ſeculares obtinuerint Capellanias in Eccleſijs Militiarum, fuit permiſsio Prælatorum, & illæ ad Ordines ipſos omnino ſpectant. Definitiones autem prefatę à Sede Apoſtolica approbationē habent.

32 In primis verò verbis, vbi aſſeritur, omnia Beneficia ad Ordinem ipſum pertinere, etiam includuntur Capellaniæ, tum ex idemtitate rationis, tum quia nomine Beneficij etiam Capellania comprehenditur, vt conſtat *ex cap. 1. & toto tit. de Capell. Monachor.* & aduertunt Rebuffus *in praxi, ſuper reg. de infirm. reſignant. gloſ. 1. verbo, aliquod Beneficium.* Zauallos *quæſt. 693. num. 19.* Garcia *de benefic. 1. part. cap. 6. à num. 37.* Quin ſi ad Capellaniam vocentur conſanguinei, præferendus videtur, cæteris paribus, Frater Militaris Clerico ſeculari; cum natura Capellaniæ regularis, & in Eccleſia ſubiecta Ordini ſita, potius ius ei tribuat, quàm alteri, iuxtà dicta, & dicenda. Et ſanè plurimi ex Ordinibus Militaribus prædictis Capellanijs potiuntur; atque in litibus, quæ ſuper his fuerunt exortę, ſemper victores euaſerūt. Quare noſtra controuerſia ſolùm tendit, vt conſtet de iure, quo res fuit iam iudicata.

33 Et certè Fratres Clerici Militiarum, qui in ſuis Eccleſijs ſunt Parochi, adquirunt diſtributiones pro Anniuerſarijs ibi fundatis à ſæcularibus; quare ergo, ſicut has poſſunt percipere, non poterunt & Capellanias? Et cum valeāt Beneficia Curata obtinere, cur non valeant ſimplicia? cum difficilius ſit ad illa, quàm ad hæc promoueri, vt tradit Pariſius Flaminius *de reſignat. Benef. lib. 4 q. 11. n. 46.*

34 Imò ſi concederemus, ea Beneficia eſſe ſæcularia, non eſt, cur excludantur prædicti Fratres ab illis; nam ſi ſeculares Clerici ſunt capaces Beneficiorum regularium, cur illi ſint incapaces ſæcularium, quæ in ſuis Eccleſijs ſunt erecta? Nec inhabiles ad ea ſunt cē ſendi, argumento deſumpto ex Concil. Tridentin. *ſeſſ. 14. cap. 11. de reformat.* Vbi loquens de Religioſo translato de vno Ordine ad alium inquit; *At taliter trāſlatus, etiam ſi Canonicorum regularium fuerit, ad Beneficia ſæcularia, etiam Curata, omnino incapax exiſtat.* Ecce in pœnam ſtatuit incapacitatem ad Beneficia ſæcularia; ergo iure communi illi Canonici regulares capaces forent eiuſmodi Beneficiorum; alias non eſſet pœna illa incapacitas. Quare ſolùm poſſet contendi, Regulares eſſe incapaces Beneficiorum ſecularium, quæ in Eccleſijs ſæcularibus ſita ſint, non verò eorum, quæ in Eccleſijs Regularibus, vt expreſsè docet Lābertinus *lib. 2. 1. part. quæſt. 2. in reſolut. cōclus. fol. 63.*

35 Hic aduerte, poſſe hæc Beneficia conferri Clericis Fratribus Nouitijs, qui non tenentur eis renuntiare, cum Profeſsionem emittunt, ſicut alijs Beneficijs, quæ ſunt ſæcularia ex ſua natura. Etenim ſi poſſunt, vt oſtendimus, Profeſsi hęc Beneficia, & Capellanias, vtpotè ex natura ſua regulares, obtinere, quare dum Profeſsionem emittunt, teneantur eis renuntiare, cum non debeant renuntiare, niſi his, quæ ſunt incompatibilia cum ſtatu Religioſo? Hinc in Monaſterio S. Marci Legionenſis Nouitio Fratri contulit Capellaniam Prior, quę ad ipſum iure deuoluto conferenda ſpectauit, & eam retinens Frater Clericus Profeſsionem emiſit; ac reſtè id fuit peractum.

§. 3. *Diluuntur argumenta contendentia, non posse Clericos Fratres Militiarum obtinere in suis Ecclesijs Capellanias fundatas à sæcularibus, iure sanguinis, aut per præsentationem.*

36 ARGVITVR primò ex quadam Declaratione Congregationis Concilij Tridentini adducta à Prospero Farinacio, quæ sic ait. *Congregatio Concilij censuit, Milites Regulares Militiæ Sancti Iacobi de Spatha, aliosque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicèt Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, non esse incapaces Beneficiorum sæcularium siuè simplicium, siuè Curatorum, neque etiam Pensionum.* Sed Clerici Fratres Militiarum emittunt ea vota substantialia, ergo à contrario sensu sunt incapaces Beneficiorum sæcularium.

37 Respondeo primò, Beneficia omnia sita in Ecclesijs Militiarum non esse sæcularia, sed regularia, ac propterea hanc declarationem nostræ assertioni non obstare. Respondeo secundò, non obstare etiāsi daremus, aliqua Beneficia erecta in eis Ecclesijs esse sæcularia. Etenim ea Congregationis declaratio loquitur de Equitibus Militaribus, non de Fratribus Regularibus; & non agit de Beneficijs sæcularibus sitis in Ecclesijs Militiarum, sed de Beneficijs sitis in quibusuis Ecclesijs sæcularibus, quæ, declarat, posse ab eis obtineri; sicut de facto obtinentur; hæc autem non posse obtineri à Fratribus Militiarum, nostro assertо non contradicit, cum nos loquamur de Beneficijs, quę extant in Ecclesijs Regularibus Ordinum Militarium. Ex eis autem Congregationis verbis solùm potest inferri, quod nos non inficiamur in hoc asserto.

38 Quòd autem sermo sit de Equitibus, constat ex eis verbis *Milites Regulares*; nam nomen Militum Clericis Fratribus non competit. Constat pręterea, quia Fratres Clerici emittūt tria vota substantialia, & ibi asseritur, Milites non emittere votum Castitatis perfectum, & absolutum; cum tamen emittāt votum Castitatis coniugalis, & quia hoc, & cęteravota cēsentur à pluribus esse sufficientia, vt sint Regulares strictè hi Equites, & nomine Regularium ipsa Congregatio eos nuncupat, inde exortum fuit dubium, an cum essent Milites Regulares, possent obtinere Beneficia sæcularia in quibusuis Ecclesijs; aliter non extitisset ansa dubitandi.

39 Arguitur secundò. Religiosi nequeunt obtinere Beneficia sæcularia, neque capaces sunt adquirendi fructus, cum Monasterio adquirant, quidquid adquirunt, iuxta *Authen. Ingressi, C. de sacrosanct. Eccl.* & ratione voti Paupertatis nequeunt dominio fructuum potiri; ergo Clerici Fratres Militiarum incapaces sunt eiusmodi Beneficiorum, cum strictè sint Religiosi. Confirmatur; nam per Professionem Religiosi vacat Beneficium obtentum, iuxta *cap. Beneficium, de regular. lib. 6.* Ergo à fortiori nequit illud obtinere.

40 Respondeo, Beneficia, & Capellanias, de quibus est nostra quæstio, non esse sęculares, vt probauimus. Et pręterea Regi concessum esse ab Innocentio VIII. vt omnia Beneficia sita in Ecclesijs Ordinum Militarium possit conferre siuè Fratribus Regularibus eorundem Ordinum; siuè alijs. Vnde confirmatio ruit, cum non sint incapaces obtinendi ea Beneficia, estò, si ante Professionem obtinuissent aliquod Beneficium sęculare in Ecclesia sæculari, illud vacaret Et cum voto Paupertatis stat, quòd possint percipere, & administrare fructus eo modo, quo asseruimus *disq. 4.* de voto Paupertatis agentes. Cæterum hæc aduersantium ratio multum probat, atque adeò nihil, cum suadeat, Clericos Fratres Militiarum non posse habere Beneficia Curata suorum Ordinum. Atque est obseruandum in præsenti, Clericos Fratres Militiarum non fore eo stricto iure metiendos, quo cęteri Religiosi, circa quos reperiuntur in Iure Canonico plures dispositiones. Hi enim intra Claustra Monasterij debent degere; illi queunt extra illa in suis Beneficijs residere. Hi ratione prædicationis, & administrationis Sacramentorum dū taxàt ad Beneficia Regularia admittuntur; illi tum ob eam rationem, tum quia Rex ex concessione Pontificia potest eis conferre omnia Beneficia Ordinum Militarium; etiam illa, quibus non est annexa Prædicatio, & Sacramentorum administratio. Alia discrimina dantur, qui-

quibus argumenta contraria infringunguntur.

41 Arguitur tertiò. Beneficium ex primæua ſui inſtitutione præſumitur ſæculare; ergo ſæcularibus eſt concedendum, iuxta *cap. cum de beneficio, de præbend. lib. 6. cap. 2. de ſtat. monach. cap. in noua actione, 16. quæſt. 1.* Confirmatur primò; nam vt Beneficium fiat de ſęculari regulare, requiritur præſcriptio quadraginta annorum, quæ tamen non datur. Confirmatur ſecundò ex Motu proprio Pij V. expedito anno 1568. In quo ait; *Sed nec vlli Milites, aut Fratres, etiam ſimplices Clerici, vel Presbyteri, prætextu huiuſmodi diſpenſationum, & gratiarum, aliqua ſimplicia, aut alia Beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia, aut aliorum Ordinum regularia, etiam nullum omnino onus, aut ſeruitium habentia, vt præſtimonia, deinceps recipere, & retinere poſsint.*

42 Reſpondeo, præſumptionem ceſſare, cum Beneficium ſitum eſt intra Eccleſiam regularem; imò, ſicut Beneficium ſitum in Eccleſia ſęculari præſumitur ſęculare, pari ratione ſitum in regulari præſumitur regulare, cum contrariorum ſit eadem diſciplina. Et non ſolùm præſumi, ſed eſſe regularia ea Beneficia, ſatis oſtenſum eſt. Indè ergo fit, poſſe illa conferri Regularibus, & eſſe id conformius ipſi naturæ Beneficiorũ; vt liquet ex *Clementin. 1. de ſupplend. neglig. Prælator.* Ad primam confirmationem aſſero, ſæcularium poſſeſsionem fuiſſe ad beneplacitum Ordinum, & quaſi precariam, nec potuiſſe præſcribere contra Beneficia, quæ ſunt propria ipſorum Ordinum, atque adeò ea Beneficia non fieri de ſæcularibus regularia, nec opus eſſe præſcriptione ex parte Regularium; cum ex ſe ſint Beneficia regularia; & ſæculares pacificè non obtinuerint illa, tanquam ſibi debita, nec bona fide; ſed ex beneplacito Ordinum, & victi fuerint in iudicio, cum litem ſuper eo inſtituerint; quare nunquam ea retinuerunt, aduerſario inuito; nec tanquã ſuo iure vtentes cum ſcientia, & patiẽtia domini; hincque nequeunt ad præſcriptionem confugere.

43 Ad ſecundam confirmationem reſpondeo, fatendo, non poſſe Clericos Fratres Militiarum obtinere abſq; diſpenſatione Beneficia ſęcularia, in Eccleſijs maximè ſæcularibus ſita; nec Fratres Clericos vnius Ordinis poſſe potiri Beneficijs alterius Ordinis; Quod ſolũ decernit Pius V. Nos autem in præſenti defendimus Clericos Fratres cuiuſq; Ordinis poſſe obtinere quæuis Beneficia ſita in Eccleſijs proprij Ordinis, præcipuè cum ea omnia cenſenda ſint regularia. De Militibus autem Equeſtribus ea diſpoſitio Pij V. poſtmodùm fuit reformata, cum obtinere valeant Beneficia ſæcularia, iuxta *ſuprà* dicta.

Quæſtio 4. An Clerici Fratres Ordinum Militarium de licentia ſuorum Superiorum poſsint obtinere quaslibet Præbendas, & Beneficia ſæcularia abſque diſpenſatione Pontificis?

§. 1. *Examinantur fundamenta ſententiæ affirmantis.*

44 SVPPONIT quæſtio, abſque licentia Prælatorum explicita, aut implicita, ſufficienti tamẽ ad ſignificandum eorum conſenſum, nõ poſſe in Eccleſijs ſæcularibus Dignitates, Canonicatus, Beneficia Curata, aut ſimplicia, vel Capellanias obtineri. Et enim, cum ſint Religioſi, & à voluntate Superiorum dependentes, & nequeant de ſe ipſis diſponere, maximè vt extra propriam Religionem occupentur, ita vt ab impendendo ſeſe ipſos totos in eius obſequium abſtrahantur, debent ſanè beneplacitum Superiorum expectare; ſiuè Regis, ſiuè Capituli, aut Senatus Regij Ordinum, eorumvè, quos, vt Prælatos, habent.

45 Igitur ſententiam affirmantem reſpectu Fratrum Clericorum Ordinis D. Iacobi ſtabilire conatur D. Franciſcus de Ocampo Iacobæus *in reſponſione ad hanc quæſtionem*; Cuius rationes aliquæ ſunt ſpeciales pro ſuo Ordine, aliæ verò communes, quæ æquè pro cæteris militant; Eas, & alias, quę poſſunt proferri, euoluamus.

46 Supponit primò, Fratres Clericos Iacobæos retinere bonorũ dominium; quod ex varijs capitibus intẽdit ſuadere, & quia id non opponitur Voto paupertatis, vt abipſis emittitur,

&

& quia teſtamenta condere poſſunt, indeque ait, non comprehendi ſub Decretis Pontificijs, vbicumq; prohibent bonorum diſpoſitionem. Ex hoc fundamẽto latè probato infert, poſſe eos obtinere quaslibet Prębendas, & Beneficia ſęcularia.

47 Quidquid pro nunc ſit de fundamento, quod falſum eſſe oſtendi *diſq. 4. quæſt. 8.* fateor, me non potuiſſe callere vim illationis huius; habent dominium rerum, ergo poſſunt obtinere Beneficia ſæcularia. Etenim id dominium non reddit eos ſęculares; cum remaneant verè, ſtrictè, & propriè Religioſi; quod, vt firmum, ac conſtans, eſt præmittendum. Difficultas ergo eſt, quomodo Religioſi, ſiuè habeant dominium, ſiuè non; ſeu his qualitatibus afficiantur, ſeu illis, dummodò Religioſi permaneant, valeant Beneficia ſæcularia obtinere, cum hæc ex Iure communi non minùs priuatiuè videantur competere ſæcularibus, quàm regularia competunt regularibus; illud autem dominium bonorum non reddit ſæculares Iacobæos, cum nunquam admittendum ſit quidquam, quo ab eſſentia primaria Religioſorum deflectant. Itaq; id principium de dominio bonorum eatenùs poterat aſſumi, quatenùs ex eo inferretur, habentes dominium non eſſe propriè Religioſos, atque adeò reputandos eſſe veluti ſæculares, & conſequenter capaces Beneficiorum ſæcularium. Sic eo principio vtuntur plures *infrà* referendi loquentes de Equitibus Militaribus; (ſed an rectè de his ita philoſophẽtur, *alibi* exponimus) Verùm cum de Fratribus Iacobęis nullus poſsit dicere, non eſſe verè Religioſos, illud principium omnino extra rem videtur deſumi. Idque præ oculis habendum, non debere coniungi duo incompoſsibilia, iuxta varietatem euentuum. Etenim, ſi agatur de eſſemptionibus, de foro, & pluribus alijs, mordicùs curatur à pluribus defendi, non ſolùm Clericos Fratres, verùm & Equites Militiarum eſſe propriè Religioſos, & emittere tria vota ſubſtantialia conſtituentia rigoroſè Religionem; Cum autem peruenitur ad caſus, in quibus ratio Religioſorum obſtat, aut obſtare videtur, confugitur ad laxitatem Religionis, ad paupertatẽ, quæ non excludit bonorum dominium, & alia ſimilia; indeque ſimul coniungi curantur omnia fauorabilia Religioſorum ſimul & ſæcularium, & excutiuntur onera Religioni annexa. Opto ſanè, in his omnibus conſequentiæ filum attexi, quamuis fatear, plura competere Religioſis Militaribus, quę neutiquam competunt non Militaribus; attamen ea debent eſſe, quibus Religionis propriæ, & veræ tenor omnino ſeruetur.

48 Sed ait ille Author ſecundò; Fratres Clericos Iacobæos non venire, nec comprehendi in odioſis ſub nomine Religioſorum; atque adeò Beneficia ſæcularia prohibita Religioſis, eis non eſſe prohibita. In primis id non minùs militat reſpectu Iacobæorum, quàm Fratrum Calatrauæ, Alcantaræ, Auiſij, Monteſæ, & Chriſti. Nam omnes hi non adeò ſtrictam paupertatẽ profitentur, ac alij Religioſi; diſponunt de ſuis bonis tum viuentes, vt aſſeruimus *diſq. 4.* tum decedentes, eo modo, quo dicemus *diſq. 15.* Gaudent redditibus Beneficiorum Ordinum; Ad plura munera ex ſe ſæcularia euehuntur; Degunt extra Communitatem Eccleſijs addicti; ſæcularibus immixti victitant, & ſæcularia negotia tractantes, diſsidentque ſolùm exteriori ſpecie per teſſeram à reliquis Clericis ſæcularibus. Quid igitur in Iacobæis reperitur, ratione cuius non comprehendantur ſub nomine Religioſorum in odioſis, quod in cęteris non inueniatur? Etenim quòd illi præ cęteris dominium rerum retineant, (eſtò ita foret) quid refert ad præſens? Rursùs, quamuis alij Clerici Fratres Militiarum dominium bonorũ non retineant, non obſtat quominùs valeant Beneficiorum Ordinis redditus percipere, & de eis diſponere, modo *inferiùs* aſsignando; Vnde ergo ex dominio retento, vel non retento, probatur, poſſe, aut non poſſe Beneficia ſæcularia, eorumque redditus retineri, & diſcrimen verſari inter Iacobęos, & alios Clericos Fratres Militiarum? Etenim, ſi ſemel ſuadeatur, Iacobæos poſſe ea Beneficia obtinere, idem de cæteris erit dicendum, cum his non obſtet dominij abdicatio, ſi quidem abſque dominio redditibus gaudent, & de illis diſponunt, Ordinibus conſentientibus; quare ipſi Ordines pariter poſſent licentiã, ac conſenſum præbere, vt de redditibus Beneficiorum ſæcularium diſponerent, eiſq; fruerentur. Et ſanè hi, qui ex cæteris

Ordinibus

Ordinibus Militaribus, in Senatores, aut ad alia munera aſſumuntur, vel, cum diſpenſatione Pontificia, obtinent Præbendas, ſeu Beneficia ſæcularia, de conſenſu Ordinum, & licentia generali, eiſque annuentibus, liberè diſponunt de redditibus, & fructibus. Vnde ex hoc capite nulla erit repugnantia, quominùs omnes Fratres Clerici Militiarum Præbendas, & Beneficia ſæcularia obtineant.

49 Id autem capere non valeo, quòd Clerici Fratres eiuſmodi generaliter, & abſolutè in odioſis nomine Religioſorum non comprehendantur, aſſerendo ſimul, eſſe odioſam diſpoſitionẽ illam, quòd Beneficia ſæcularia Regularibus non conferantur. Id ſanè eſt, quod *ſuprà* attigi de coniunctione incompoſsibiliũ. Et in primis in his, quę, rigoroſè loquendo, odioſa ſunt, comprehenduntur prædicti Fratres Clerici; nam non eſt ratio, cur excipiãtur, ſiquidem propriè Religioſi ſunt, quantumuis normam laxiorem vitæ ſequantur; ſicut cęteri omnes Religioſi comprehẽduntur, quamuis aliqui collati cum alijs laxiorem normam ſectentur; Conferamque Carthuſienſes, Capucinos, & ſimiles cum aliquibus, adhuc ſanctiſsimum Inſtitutum profitentibus, & animaduertes diſtantiam ingentem in auſteritate habitus, rigore vitę, pœnitentijs, cibo, cellis, itineribus, & alijs huiuſmodi. Quamuis ergo Fratres Militares diſtent ab alijs Religioſis in vitæ tenore, attamen propriè, & ſtrictè inter Religioſos ſunt recenſendi. Et quidem in ſuis Monaſterijs auſterum, & exactum vitæ retinent modum, & extra illa tenẽtur ſui ſtatus meminiſſe, ædificationiq; populi, ac bono Religionis nomini in victu, & cæteris, conſulere.

50 Prętereà non ſunt cenſenda odioſa ea, quæ ex Iure communi conueniunt omnibus Religioſis ratione ſtat⁹; ſunt enim diſpoſitiones congruæ, & aptæ, ac veluti regulę abillis obſeruandę; Quod à poſteriori conſtat; Etenim, ſi ea omnia, quæ in Iure communi Eccleſiaſtico prohibentur Religioſis (ſicut prohibetur, habere Beneficia ſæcularia, inter quam prohibitionem, & alias, nullũ extat diſcrimen) eſſent odioſa, & ad ea non tenerentur Clerici Fratres Militares, fieret, vt ferè nulla lex, aut diſpoſitio Eccleſiaſtica eos ligaret; nam leges, & diſpoſitiones prohibentes aliquid ſæcularibus, quà ſæculares ſunt, eos non ligant, quia in id inſiſtunt, nempè quòd ſunt Religioſi, & eſſempti; aliunde cõtenditur, leges, & diſpoſitiones prohibentes aliquid Religioſis eos non ligare, quia odioſæ ſunt, & ipſi in odioſis non comprehenduntur nomine Religioſorum; ergo vndique ſoluti ſunt legibus, & diſpoſitionibus Eccleſiaſticis aliquod onus continentibus; &, quin ſentiant onus Religioſorum, nec ſæcularium, commoda vtrorumque ſentire intendunt; &, qui ratione ſtatus ſtrictioris legibus ſtrictioribus ſubeſſe debent, ſolùm ſibi fauentes ap̃ecti conantur, ſi fundamentum propoſitũ vim habeat. Hęc autem omnia ex terminis ſunt abſurda.

52 Tertiò inſtat D. Franciſcus de Ocampo; Iacobæos eſſe Canonicos Regulares, hoſque non includi in prohibitione Concilij Lateranenſis, quod ſolùm Monachis vetuit, Beneficia ſæcularia obtinere, imò & Monachos ad Beneficia Curata potuiſſe promoueri, ſtatuit, *ex cap. quod Dei timorem, de ſtatu monachor.* iuxta quod Canonici Regulares ea valent obtinere Beneficia; & pro hac doctrina affert Nicolaum Garcia, qui licèt 7. *part. de Benefic. cap.* 10. *ex n.* 31. docuiſſet, nequire Canonicos Regulares prędicta Beneficia obtinere abſque diſpenſatione Pontificia, mutauit ſententiam *in addit. ad cap.* 4. *lib.* 1. *n.* 24. Addit, non obſtare Conſtitutiones Gregorirj XIII. & Pauli IV. qui eam expediuit anno 1558. prohibentes, Beneficia ſæcularia à Regularibus obtineri, eo quòd non exprimantur Iacobæi, qui in odioſis non comprehenduntur nomine Regularium; & quia Conſtitutio Pauli IV. derogata eſt per Conſtitutionem Pij IV. expeditam anno 1560. & res hæc relata eſt ad terminos Iuris communis.

52 Verùm hęc non ſolidè ſtabiliuntur. Nam in primis, eſtò Conſtitutio Pauli IV. ſit derogata, attamen Conſtitutio Gregorij XIII. derogata non eſt, quod *infrà* conſtabit. Deindè Canonicos Regulares non poſſe obtinere Beneficia ſæcularia, docet Gonzalez *in regul. 8. Cancellar. gloſ. 7. ex num. 53.* Ioannes Maria Nouarin. *in lucerna Regul. verbo, Canonici Regulares, num.* 1. Lezana *in ſumm. tom. 2. cap. 2. num.* 12. Barboſa *de*

Iure

Iure Ecclesiastic. lib. 3. cap. 4. num. 79. Et in summa Apostolic. decis. collectan. 102. n. 9. Quaranta *in summa Bullarij, verbo, Canonicus Regularis.* Extat expressa Declaratio *Congregationis Sacræ Episcop. & Regul.* quæ prodijt *die* 1. *Sept. anno* 1603. Cuius meminerũt Authores relati. Nec fauet Nicolaus Garcia *loco prædicto*, nam loquitur de Equitibus Iacobæis, non de Canonicis Fratribus, de quo *inferiùs*. Et quidẽ hęc de Canonicis Regularibus est doctrina communis, saltem post Constitutiones nouissimas Pontificias, & Declarationes.

53 Rursùs, si ad Ius antiquum attendatur, iuxta quod asseritur, Monachum posse promoueri ad Beneficia Curata, vel saltem ad Præposituram Ecclesiæ Cathedralis, aut Collegialis, vt ait Abbas *in dicto cap. Quod Dei timorem*, & refertur ab Emanuele Rodriguez *tom.* 1. *qq. regul. q.* 34. *art.* 4. Sanè id multũ probat, atque adeò nihil; Probat namque, etiam nunc non solùm Iacobæos, ac alios Regulares Militiarum posse ea Beneficia, aut Pręposituras obtinere, sed etiam Monachos. At id nequit dici; ergo res non permanet in terminis eius Iuris antiqui; quod quidem eò tetendit, vt, cum non facilè forsan reperirentur Clerici sæculares, qui officium prædicationis susciperent, aliisque qualitatibus instruerentur ad eas Præposituras requisitis, ne illæ vacarent, & Ecclesiæ destituerentur Ministris sufficientibus, & idoneis, velut in casu necessitatis, stabilitum fuit, vt Monachi possent ad illas eligi; Sicut in casu simili possunt alia exequi, quæ ipsis aliundè sunt prohibita.

54 Quartò mouetur idem Author, nam sacra Congregatio Concilij die 10. Nouembris anno 1600. declarauit, *Milites Regulares Militiæ S. Iacobi de Spatha, aliosque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicèt Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ non esse incapaces Beneficiorum sæcularium, siuè Simplicium, siuè Curatorum, nec etiam Pensionum.* Quam declarationem afferunt Lezana, Nicolaus Garcia, & Barbosa *in summa Apostolicar. decis. collectan. 61. n.* 20. Per quam decisionem, ait Ocampo, cessare Constitutionem Gregorij XIII. *suprà* relatam. Canonicos autem Iacobæos nomine *Militum* in ea Declaratione intelligi, probat, quia etiam ipsi militare sunt parati, idemque illis, ac Equitibus pugnandi contra Infideles est animus, indeque gladium pro tessera afferunt.

55 In multis offendit hæc probatio. Primò, quia hæc Declaratio loquitur de his, qui non emittunt tria vota substantialia, scilicèt intelligendo, votũ Castitatis coniugalis non esse strictè substantiale, iuxta plurium opinionem. Etenim Declaratio connectit prædictos Milites, *& alios similes, &c.* Videat ergo Ocampo, an Clerici Fratres Iacobęi emittant tria vota substantialia, & sint propriè Religiosi, namid implicitè negare videtur, cum nullus adhuc negauerit. Et pariter posset eam Declarationẽ extendere ad alios Fratres Clericos Militiarum, asserendo, contineri sub illis verbis, *& alios similes, &c.* Quæ absurdissima sunt.

56 Deindè sub nomine *Militum* non intelliguntur Clerici Fratres, vt ostendam *disq.* 15. & constat ex alijs Bullis Pontificijs; aliàs etiam Fratres Clerici Calatrauenses, & Alcantarenses possent testari, quia Bulla extat concedens *Militibus* Calatrauæ, & Alcantaræ facultatem testandi; Quod tamen nec ipsi, quorum is erat fauor, dicere aui sunt; ergo vox *Militum* ad eos non est extendenda, & quidem, cum Pontifices volunt, comprehendi Equites, & Fratres, non vtuntur voce *Militum*, sed voce *Regularium Militiæ*; Sic in Bulla Cruciatæ latina, cum conceditur eis priuilegium edendi oua, & lacticinia diebus Quadragesimalibus, asseritur; *Et sub hoc indulto vescendi carnibus, & ouis, & lacticinijs cõprehenduntur omnes cuiusuis Militiæ Regulares*; Et, quod miteris, hæc verba in Bulla Hispana sic extant; *Y todos los Caualleros de las Ordenes Militares*; Quam versionem impugnaui Ego *tom. in Bullã Cruciat. disp.* 18. *num.* 16. Vt indè saltẽ constet, *Milites* non significare Fratres Clericos; cum Viri graues, voce vniuersaliori, nempè *Regulares Militiæ*, eos non significari, adhuc censuerint.

57 Nec ex suis Statutis potest ille Author quidquam pro se afferre; nã quoties in illis asseritur, debere esse paratos *los Freyles* ad pugnandum contra Infideles, sermo est de Equitibus, qui eo nomine nuncupabantur, & ita eos vocat Alexander III. in Bulla Confirmationis Ordinis; & id euidenter ostendimus

mus ſuprà *diſq. 8. num. 24.* contra ipſum Ocampo. Certè Inſtitutum Ordinis eſt, militare contra Infideles, & quia ad militandum, requiritur ſubſidium ſpirituale Orationum, & Sacramentorum, ſub eodem Inſtituto degunt Fratres Clerici, quorum munus non eſt, arma exercere, ſed Orationi, & animarum Curæ inuigilare; niſi in caſu neceſſitatis extremæ, in quo etiam Clerici ſæculares poſſunt aliqua munia exequi in bello; Quæ autem tum in eo caſu, tum abſque neceſſitate extrema poſsint, quin irregularitatem contrahant, expoſui *tom in Bull. Cruciat. diſp.* 10. Fratres verò Clericos Iacobeos, (quod Ocampo ait) debere eſſe paratos ad aſsiſtendum in bello, id quidem non eſt, vt pugnent, ſed vt miniſteria ſpiritualia exerceant, quæ belli tempore fuerint neceſſaria. Quòd autem Clerici Fratres Iacobæi pro teſſera gladium geſtent, non innuit, ipſos gladium in manibus geſtaturos, quod omnino eſt abſonum, ſed id eſſe totius Ordinis, ſub quo degunt, Inſigne. Ampliùs adhuc eneruabitur hæc probatio ex dicendis §. *ſequenti.*

58 Addit Ocampo, inter Canonicos Iacobæos, & Clericos ſæculares non agnoſci diſcrimen notabile, aut profeſsionis diſparitatem, indeque hos admitti ad aliqua Beneficia Regularia Ordinis D. Iacobi, atque adeò ipſos pariter admittendos ad ſæcularia Beneficia. Animus huius Authoris ſanè fuit, ſolùm probare, Canonicos Regulares Iacobæos poſſe obtinere Beneficia ſæcularia, quaſi id ſit ſpeciale eorum priuilegiũ, & ſuboluit difficultates *infrà* exponendas circa alios Fratres Clericos Militiarum; Attamen eius probationes (vt indè imbecilles eſſe, liqueat) pariter cæteros comprehendunt; nam etiã Clerici ſæculares admittũtur ad aliqua Beneficia Regularia aliorum Ordinum Militarium; nec ampliùs inter ſe differunt cæteri Fratres Militiarum, & Clerici ſæculares, quàm Iacobæi.

59 Prætereà vi caret hæc confirmatio; Nam Clerici ſeculares admittũtur ad Beneficia Regularia Ordinum, ex ipſorum Ordinum conceſsione, & electione, quibus hi Clerici eo ipſo ſubduntur; & quia per Regulares non expedit, vel ob tenuitatem, vel ob alias cauſas eiuſmodi Beneficia adminiſtrari, eis committitur adminiſtratio, Pontificibus annuentibus, & præbentibus ad id omnimodam poteſtatem Ordinibus ipſis. Secùs contingit in appoſito caſu; nam Ius commune, & Epiſcopi non concedunt, imò reſiſtunt, vt Clerici Regulares Beneficia ſecularia obtineant; Rurſùs, ſi ea obtineant, eſſemptionem amittunt, & Epiſcopis ſubduntur, (ſicut Clerici ſæculares habentes Beneficia Ordinum, eis manent ſubiecti) quod contra aut præter priuilegia propriorum Ordinum ſpeciem præferre videtur; Et quãuis hęc abſurda vitari videantur ex eo, quod ſupponitur, Ordines fore priùs licentiam conceſſuros, attamen, etſi poteſtas Ordinum in conceſsione licentiæ exerceatur, ſemel ea conceſſa, negarine quit, iuriſdictionem Ordinum erga ſubditos valdè poſtmodùm imminui; Et, quidquid de hoc ſit, diſparitas præſtita eſt manifeſta; maximè cum in Religioſorum Militarium defectum Clerici ſęculares valeant obtinere Beneficia regularia, vt aſſerunt Nicolaus Garcia, & Gonzalez, relati à Barboſa *in remiſsionib. ad Trident. ſeſſ. 14. cap. 10.*

60 Adhuc Ocampo aliundè probare contendit, Clericos Fratres Iacobęos poſſe obtinere Beneficia non Curata ſæcularia, ſiuè ſimplicia ſint, ſiuè Dignitates, Præbendæ, aut Capellaniç. Quippè ait, prohibitiones circa id circumferri ſolitas non debere extendi ad illos, eo quòd retineant bonorum dominium, & in odioſis ſub nomine Religioſorum non comprehendantur. Sed hęc ratio ſatis ex ſuperioribus eluditur.

61 Poſſet autem adhuc probari prędictum aſſertum affirmatiuum reſpectu omnium Fratrum Clericorum Militiarũ, ex eo quòd, eſtò Religioſi ſint, tamen quoad munia exequenda, pro ſęcularibus recenſentur. Hinc eliguntur in Quæſitores, & Fiſcales Tribunalium Fidei: in Senatores omnium Senatuum Regiorum; in Viſitatores, & Præſides eorumdem; & in Iudices Eccleſiaſticos, & ſæculares, quorum plures retulimus *diſq. 9. quæſt. 11.* Hæc autem munera alij Religioſi non Militares exercere nequeunt; ergo diſcrimen quoad hæc inter eos eſt conſtituendum. Et quidem nunquam diſpenſatio Pontificia ad eiuſmodi munera eſt deſiderata, ſed dumtaxàt Ordinum licentia, vt ſubiectio oſtẽdatur, cum nihil poſsint de ſeipſis Regulares diſponere abſque Prælatorum conſenſu.

ſenſu. Et aliqua ex dictis in his muneribus infringuntur; indeq; conſtare videtur, Fratres Militares, velut alios Clericos, reputari; ac ſæpè hoc nomine *Clericorum* eos Pontifices nuncupant in ſuis Bullis, & Conſtitutionibus, quaſi nulla habita ratione diſcriminis. Quòd ſi ad Ius commune confugiatur, æquè per illud prohibentur Religioſi ſæcularibus ſe negotijs immiſcere, & Iudices eſſe in cauſis ſaltem ciuilibus, ac obtinere Beneficia ſæcularia; ergo, ſicut Clerici Fratres Militares negotia ſęcularia pertractant, Senatores, ac Iudices ſunt, non obſtante Iure communi id prohibente Religioſis; ita etiam poterunt obtinere Beneficia ſæcularia, non obſtante ſimili Iure communi prohibente; nam quod reſpondednum eſt in primo euentu, reſpondebitur in ſecundo; nempè præfatos Clericos Militiarum, ob ſui Inſtituti ſpecialem prærogatiuam, & ob viuendi normam non parùm conniuentem normæ Clericorum ſæcularium, non comprehendi ſub illis prohibitionibus, quæ ſolùm diriguntur ad alios Religioſos nõ Militares, cuius Inſtituti ratio poſcit, quòd intra Clauſtra degant, & ſæcularibus negotijs non ſe immiſceant, ſed ſtrictiorem vitæ normam ſequantur.

62 Hæc quidem aliquam ſpeciem roboris ad probandum aſſertum præferunt, attamen non conuincunt; nã eodem modo poteſt intendi, nihil omnino in legibus Eccleſiaſticis præfixum reſpectu Religioſorum obligare Fratres Clericos Militares, quare, ne in hoc abſurdum *ſuprà* expenſum deueniamus, fatendum eſt, aliquas ex his legibus reſpectu Religioſorum Militarium, ſcientibus, & conſentientibus Pontificibus, & conſuetudine legitimè introducta, fuiſſe vel derogatas, vel benigniori modo acceptas, ac interpretatione donatas; non verò alias, in quibus nec conſuetudo præſcipta, nec conſenſus Pontificius adſunt, imò reſiſtentiæ, lites, quæſtiones, & ſtylus contrarius. Qua diſtinctione, veluti principio generali, præiacta, facilè diſcrimen apparebit inter ea, quæ in probatione facta adducuntur.

63 Etenim nullus dubitare poteſt de conſuetudine, qua promoti ſunt ad Senatus, Tribunalia Fidei, & ſimilia munera Clerici Fratres Militares, nullo reclamante, nec obſiſtente. Deindè nec dubitari valet de conſenſu Pontificio; quippè Nuntij Pontificum in Hiſpania eam conſuetudinem rectè callent, indeque Pontifices, maximè cum in ipſis Italiæ regionibus Præfecturas illi obtinuerint, nempè Iudices Monarchiæ Siciliæ aliquando fuerint.

64 Ea autem conſuetudo non extat, vt Beneficia ſæcularia obtineant, nec Pontificius conſenſus, imò diſſenſus, cum Conſtitutiones nouæ circa id editæ ſint, & ſtylus Curiæ ſit, vt diſpenſatio poſcatur ad ea obtinenda. Hinc Alexander VI. in Bulla, quæ affertur *in Bullario Alcantaræ, pag.* 72. diſpenſauit, vt tres Clerici Fratres comitaturi Don Ioannem de Zuñiga, qui Magiſtratui Ordinis renuntiauit, poſſent obtinere Prębendas, & Beneficia ſæcularia; [Et obiter nota, ibi aſſerere, dum plura huiuſmodi priuilegia concedit, *ſaluis votis ſubſtantialibus*; vt conſtet rectè cohærere, Religioſos ſtrictè permanere, & ſimul eas obtinere Prębendas, ac Beneficia, ac de eorum fructibus diſponere, vt ibi indulgetur.] Vnde cernitur diuerſitas perſpicua inter alia munera, & Beneficia, cum reſpectu horum, & non illorum, Ius commune non ſit derogatũ, ſed ad tollenda dubia renouatum.

65 Nec probatur conſuetudo in Beneficijs ſæcularibus obtinendis ex eo, quòd plures Clerici Fratres Dignitates, & Canonicatus in præcipuis Eccleſijs Hiſpaniæ obtinuerunt. Etenim diſpenſationem à Pontificibus impetrarunt, quod mihi eſt compertum; idque potiùs refragatur, quàm fauet huic opinioni; cum omnes illi actus contrarij continuè exerciti ſententiam oppoſitã reddant certiorem, & quaſi iure ſuo poſſidentem. Adde, quòd ipſum Capitulum Generale Ordinis Iacobæi anno 1600. & iterùm anno 1652. Regem noſtrum conſuluit ſuper hoc, vt extat in Satutis nouiſſimis *pag.* 213. in hæc verba; *Suplicoſe à ſu Mageſtad, ſe ſirueſe de pedir à ſu Santidad diſpenſacion general, ò por via de declaracion, para que los Freyles Clerigos deſta Orden puedan obtener Dignidades, Prebendas, y penſiones, y Beneficios ſeculares.* Ecce Ordo totus in Capitulo Generali congregatus iudicat, neceſſariam eſſe diſpenſationem Pontificiam, aut ſaltem declarationem, ad conſcientiæ ſecuritatem, vt Prębendæ, & Beneficia ſęcularia obtineantur; Et Ocampo indubitatè decidit, non eſſe neceſſariam,

contra

contra totius Ordinis ſententiam. Sanè non alia impugnatione erat refutandus.

§. 2. *Expenduntur fundamenta ſententiæ negantis, poſſe Clericos Fratres Militiarum obtinere Præbendas, & Beneficia ſæcularia.*

66 PRIMVM fundamentum eſt; quia prædicti Fratres ſunt verè, ac propriè Religioſi; his autem prohibitum eſt in Iure obtinere Beneficia ſæcularia, cum ſtatuitur; Regularia Regularibus, ſæcularia ſæcularibus eſſe concedenda; Ita *in cap. vt poſſeſsiones, de rebus Eccleſ. alienand. vel non; cap. cum de Beneficio 5. de præbend. in 6. Clementin. 1. de ſupplend. negligent. Prælat. & ferè per totum titulum de ſtatu Monachor.* Cui iuri non eſt derogatum, ſed potiùs confirmationes additæ, vt notauimus §. *præcedenti.* Ita etiam ſtatuitur in Tridentino *ſeſſ. 14. cap. 10. de reform.*

67 Secundum fundamentum eſt, (ſi ex dominio, vt intendit Ocampo, ſequitur facultas ad obtinenda ea Beneficia) quia Clerici Fratres non retinent dominium, & proprietatem bonorum, vt *diſquiſit. 4. quæſt. 8.* oſtendimus, ergo nequeunt Beneficia ſæcularia obtinere. Quam doctrinam tradit P. Azor *tom. 1. inſtitution. moral. lib. 13. cap. 3.* Cuius verba truncat Ocampo, & cum ſit contra ipſum, pro ſe illum affert; & vt id conſtet, ecce verba, quæ tranſcribit Ocampo ex P. Azor; *Ij etiam Clerici, qui tria vota faciunt Caſtitatis ſimpliciter, Obedientiæ perpetuæ, & Paupertatis; ſed Paupertatem ita laxam promittunt, vt iuxta ſuæ Regulæ profeſsionem proprium habere permittantur, &c. Eiuſmodi Clericus capax eſt Beneficij ſæcularis, & Eccleſiaſticæ penſionis.* O quàm bellè Azorium in ſui ſententiam traxit! Sed iterùm eum audiat, & quæ omiſit, conſideret; *Vnde ij etiam Clerici, qui tria quidem Vota faciunt, Caſtitatis ſimpliciter, Obedientiæ perpetuæ, & Paupertatis; ſed paupertatem ita laxam promittunt, vt iuxta ſuæ regulæ profeſsionem proprium habere permittantur, non ſunt verè, & propriè Religioſi; quoniam in cap. cum ad Monaſterium de ſtatu Monachorum, dicitur, ſicut Religioni per ſe, & intrinſecùs annexa eſt Caſtitas, ita etiam abdicatio proprietatis; ergo non eſt ſimpliciter Religioſus Clericus, qui iuxta ſuæ regulæ profeſsionem permittitur habere proprium; & ideò eiuſmodi Clericus iure communi capax eſt Beneficij ſæcularis, & Eccleſiaſticæ penſionis.* Hęc P. Azor, qui ideò capacem Beneficij ſæcularis facit Clericum habētem bonorū proprietatē, quia iudicat, eū ſimpliciter non eſſe Religioſū; quę eius eſt ratio vnica motiua; quarè à cōtrario ſenſu, is qui ſimpliciter ſit Religioſus, incapax erit Beneficij ſæcularis, iuxta expreſſam Azoris mentem. At in *eodem* cap. ait, Clericos Fratres Militares eſſe ſimpliciter Religioſos, ergo euidenter docet, eos eſſe incapaces Beneficij ſæcularis. Videat iam D. Franciſcus de Ocampo, quam pro ſe authoritatem afferat, quę vt ei faueat, debet priùs fateri, Clericos Fratres Iacobæos non eſſe propriè, & ſimpliciter Religioſos; quod non poterit fateri, & aliundè id eſt expreſsè contra P. Azor, cuius authoritate nititur.

68 Nec fœliciùs pro ſe tranſcribit verba P. Thomæ Sanchez *tom. 2. ſumm. lib. 7. cap. 29. num. 103.* Nam ibi ait; *Cæterùm exiſtimo, hos eſſe capaces Beneficij ſæcularis.* Sed audi, de quibus loquatur; ipſe enim quæſtionem inſtituerat *num. 102.* his verbis; *De Militibus Commendatarijs autem Sancti Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ, & Diui Ioannis, & alijs eiuſmodi Militibus difficultas eſt.* Et pro ſententia aſſerente, adhuc hos eſſe incapaces Beneficij ſęcularis, affert Nauarrum, Mandoſium, Emanuelem Rodriguez, Gambaram, Gonzalez, & Lambertinum. Ipſe verò immediatè *num. 103.* affirmat, eos eſſe capaces Beneficij ſæcularis, & refert pro hac ſententia Patrem Azor *loco nuper adducto*, eiuſque vtitur ratione. Quarę non magis fauet P. Thom. Sanch. quàm P. Azor prefatę opinioni; Et clarè loquitur de Equitibus.

69 Dices, falsò aſſeri à P. Azor, non ſtarè ſimpliciter Religionem cum proprietate, ſi quidem Equites Militares ſimpliciter ſunt Religioſi, iuxta plurium ſententiam, & retinent proprium. De hoc egimus *diſquiſit. 2. quæſtion. 2.* Nunc verò id non diſputamus, ſed aſſerimus, P. Azor, ex ſolo eo principio proprietatis retentæ inferre, non dari ſimpliciter eſſentiā Religionis; & ex hoc, quòd quis non ſit ſimpliciter Religioſus, inferre, eſſe capacē Beneficij ſæcularis. Si autē principia nō admittātur, eo quòd falſa iudicentur, probabitur e-

tiam, illationes esse falsas, & vi carere; atque adeò non poterit illatio vltima eius Authoris fauere Don Francisco de Ocampo non admittenti principium, ex quo P. Azor eam deduxit.

70 Tertium fundamentum est, quia omnes Clerici Fratres, saltem Calatrauenses, & Alcantarenses, qui Canonicatus, Præbendas, & Beneficia sæcularia obtinuerunt, dispensationem Pontificiam, vel à Nuntio, si is ad id potestatem habeat, vt habet ad Capellanias sæculares, impetrarunt; ergo absque dispensatione nequeunt illa obtinere; aliter Ordines reclamassent, nec permisissent, postulari, cum indè suo iuri, ac priuilegijs derogaretur, & sumptus non exigui fierent; aut saltem super hoc quæstionē Pontifici proposuissent, & curassent, rē decidi; nihil autē horum fuit peractū. Cæterùm dispensationem fuisse petitam, & impetratam ab illis, mihi constat; & hoc nostro tempore Calatrauenses Fratres eam petierunt. Quin, cum quidam in numerum Fratrum Clericorum Calatrauæ fuerit admissus, qui ante ingressum in Religionem Beneficio sæculari fruebatur, adhuc post octo annos, cum hæc scribo, Professionem non emisit, obtenta facultate non profitendi à Rege nostro, ac à Senatu Ordinū iustas ob causas; eo quòd per Professionem Beneficio priuaretur. Quin & ipsi Iacobei Fratres eam dispensationem frequenter postularunt, & circa eos videatur, quod de consultatione Capituli Generalis diximus *suprà*.

71 Confirmatur. Ipsi Equites Calatrauæ, & Alcantarę gaudentes Præbendis, & Beneficijs sęcularibus consultò non emittunt Professionem, verentes, nè Beneficia iudicentur vacantia, & ab alijs impetrentur; ergo à fortiori id militabit in Clericis Fratribus, pro quibus nec Declarationes, nec Authores sunt, qui pro illis stant. Sed hinc argues; Equites possunt ea Beneficia sæcularia obtinere, & tamen etiam dispensationem petunt, vt à litibus, & controuersijs abstineant; ergo ex eo, quòd Clerici Fratres dispensationem petant, non probatur, non posse obtinere eiusmodi Beneficia, sed id præstare, vt vitent lites, & contentiones, & ad maiorē conscientiæ securitatem. Vt disparitas innotescat, altiùs res est introspicienda.

72 Etenim Declaratio Concilij transcripta *superius*, & stylus Curiæ Romanæ is est, vt Equites non emittentes tria vota substantialia Religionis minimè indigeant dispensatione Pontificia. Quare, si Equites sequerentur opinionem asserentium, eos non emittere tria vota substantialia, (quod in ea Declaratione videtur supponi) possent tutò absque dispensatione Beneficia sæcularia retinere; Sed quia nolunt eam opinionem sequi, vt potè ipsis Ordinibus Militaribus odiosam, & consequenter nolunt assentire ei Declarationi, quatenùs eos habere liberam potestatem obtinendi ea Beneficia ex eo asserit, quia supponit, non emittere tria vota substantialia, ideò dispensationem petunt; Quasi sic se habeant; Non indigent sanè dispensatione, qui tria Vota substantialia non emittunt; Nos verò ea emittimus; ergo ea dispensatione indigemus. Adhuc consequenter iudicant, casu quo absque dispensatione retinerent Beneficia, posse aliquem, vt ea impetraret, ita contra eos insurgere in Curia; Hi Equites fatentur, & protestantur, se emittere tria vota substantialia; ergo iuxta Declarationem Concilij nequeunt obtinere Beneficia sæcularia. Consequentia censeretur legitima; Equites nollent se defendere, impugnando antecedens, & negando, se emittere tria vota substantialia; Quare, tum ad conscientiæ securitatem, tùm ad lites vitandas, dispensationem poscunt, vel Professionem non emittunt. Iam verò ex his nulla paritas fit ad Clericos Fratres, qui verè in omnium sententia, absque opinionum varietate, Religiosi sunt, ac tria vota substantialia emittunt, & per consequens non comprehenduntur nec expressè, nec implicitè in prędicta Declaratione Concilij.

73 Quartum fundamentum est impugnatio rationum pro contraria sententia, *§. precedenti* prędita; Impugnatio autem sequētibus continetur propositionibus. Nullo iure, seu ratione solida potest stabiliri, Beneficia, & Prebendas sæculares valere à Fratribus Clericis obtineri, ergo non valent. Rursùs ex tat Declaratio expressa Sacræ Congregationis Concilij decernētis, nullos Regulares Clericos Ordinum Militarium fore admittēdos ad concursū Parochialium; Eam afferunt Barbosa *in summa Apostolicar. decis. collectan. 623. num. 21.* Nicolaus

colaus Garcia *de Benef. p. 7. cap. 10. n. 32.* Deindè ſtant pro hac ſententia Authores communiter. Plures retulimus *ſuperiùs*, & ab ipſis alij afferuntur; Et in ſpeciali non poſſe prædictos Fratres abſque diſpenſatione obtinere Dignitates, Canonicatus, & Beneficia non habentia curam animarum, & generaliter Canonicos Regulares non eſſe habiles ad illa, tuētur, præter adductos, Abbas, Rochꝰ, Selua, Bellamera, Lambertinus, Corraſius, & Nauarrus relati à Nicolao Garcia *de Benefic. part. 7. cap. 10. num. 28.* qui affert Deciſionem Rotæ in vna Papienſi Iuriſpatronatus, die 6. Martij, anno 1598. in hæc verba; *Beneficium ſæculare non poſſe conferri Canonico Regulari, ſine Apoſtolica diſpenſatione, niſi ſit Parochiale.* Item Dom. Vrritigoyti *in paſtorali Regularium, part. 2. quæſt. 22.* Vbi affert plures Authores, & Declarationem Congregationis.

74 Et quidem ea omnia, quæ aſſeruntur de Clericis Fratribus Militaribus, nempè quod extra Clauſtra degūt, inter ſæculares immixti, parùm à Cleri cis ſæcularibus diſsidentes, & ſimilia, cum eos non extrahant à vero ſtatu Religioſorum, non ſuadent, poſſe ab ipſis obtineri Beneficia ſæcularia abſque diſpenſatione; ſuadent tamen, facilè à ſuis Prælatis concedēdam eis fore licentiam ad eam diſpenſationem poſcendam, & non difficulter fore à Sede Apoſtolica impetrandam. In quo ſufficiens diuerſitas inter ipſos, & Religioſos non Militares adſtruitur; nam his nec facilè ea licentia concederetur, nec, niſi valdè difficulter, Pontifices diſpenſarent. Vnde ex hoc capite reſpectu Militarium Ius commune mollitur.

§. 3. *Fertur iudicium de fundamentis vtruſque ſententiæ.*

75 FVNDAMENTA ſententiæ negantis certiora, & ſolidiora fatebitur, quiſquis ingenuo captu vtraq; penſitauerit. Ego quidem meum iudiciū ſequentibus aſſertis proferam, Aſſero primò, in quocumque euentu, tutius eſſe, diſpenſationem Pontificiā poſcere, & impetrare ad eiuſmodi Beneficia ſæcularia obtinenda; nam, quidquid defendatur, res eſt lubrica, dubiiſque plena, vt ex antecedentibus conſtat; atque adeò tutiori via debet procedi, cum non ſatis queat animus quieſcere, ſi ad opinionem affirmantem inflecta tur; nec facilè quis doctus, ac timoratus poterit pacata mente eam ſectari, quin hinc indè contrariæ ſententiæ rationes, ac ſcrupuli pungant. Quare id ego ſemper conſuluerim.

76 Aſſero ſecundò, probabile ſpeculatiuè eſſe, Clericos Fratres Iacobeos poſſe obtinere Beneficia Curata abſq; diſpēſatioen. Moueor primò, quia in Deciſione Rotę, *ſuperiùs* allata, aſſeritur non poſſe Canonicos Regulares obtinere Beneficium ſæculare abſque diſpenſatione, *niſi ſit Parochiale*; ergo, ſi ſit Parochiale, poſſunt, cum exceptio firmet regulam in contrarium. Iacobæi autē Fratres ſunt Canonici Regulares, & non eſt, cur eis non competat, quod cæteris Canonicis Regularibus. Moueor ſecundò ab authoritate extrinſeca Doctorū, quos pro tertio aſſerto afferemus, qui à fortiori ſtant ab hac concluſione, cum difficilius ſit, poſſe obtinere alias Præbēdas, aut Beneficia ſimplicia, quàm Curata; & præterea Nauarrus noſtram aſſertionem de Beneficijs Curatis tuetur *lib. 3. conſ. 9. num. 2.* Eſtò ibi aſſerat; *licèt omnes dicant, cautius eſſe, vt id Epiſcopi diſpenſatione fiat.* Vide, quàm cautè ipſe loquatur, cum tamen fuerit Canonicus Regularis *de Ronceſualles.* Attamē probabilius eſt oppoſitum, quod tuentur Proſper de Auguſtino, Veralus, Aloyſius Riccius, P. Reginaldus allati à Barboſa *in remiſ. ad Trident. ſeſſ. 14. c. 11. de reform.* Vbi affert Declarationem Sacræ Congregationis Cardinalium, qui expoſuerunt, Canonicos Regulares non poſſe nec in perpetuum, nec ad tempus Beneficia Curata habere; & id in praxi obſeruari teſtatur Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gloſ. 7. n. 53.*

77 Aſſero tertiò, probabile eſſe, ſpeculatiuè per authoritatē extrinſecam, prędictos Canonicos Iacobæos poſſe obtinere quaſuis Præbendas, & Beneficia ſimplicia ſęcularia, Etenim Garcia *de bęneſic. p. 7. cap. 4. n. 24.* loquens de Canonis Regularibus Eccleſiæ *del Burgo*, affirmat, plures Iuriſperitos cōſultos ſubſcripſiſſe, *Dictos Canonicos del Burgo poſſe habere Beneficia ſæcularia ſine diſpenſatione*; vbi non diſtinguit inter Beneficia; & id ipſum aptandum eſt Canonicis Regula-

ribus Iacobæis. Præterea Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regular. quæstion.* 34. *articul.* 5. *circa fin.* hæc habet; *Notandum etiam, quòd Fratribus Sancti Ioannis Hierosolymitani, & Sancti Iacobi de Spatha Militiarum, & Religiosis Ordinis Beatæ Mariæ Theutonicorum, & Canonicis Monasterij Sancti Antonij, Vienensis diœcesis, & membrorum eiusdem Ordinis Sancti Augustini, nec dabatur, nec datur dispensatio ad obtinendum Beneficium.* Et quamuis prima fronte videatur asserere, quod dispensatio alijs dari solita, prædictis negatur, attamen id nequit ita intelligi; nam non est, cur eis negaretur dispensatio potiùs, quàm alijs; Quare ego cum ita capio, vt significet, non dari dispensationem, quia necessaria illis non est iuxta stylum Curiæ; & si aliter intendatur, eum fore capiendum, non reperio, quomodo possit veritas verborum adstrui. Demùm pro hoc asserto facit, quod in sequenti proferemus.

78 Assero quartò, speculatiuè posse non improbabiliter defendi, cæteros Militiarum Clericos Fratres posse quæcumque Beneficia sæcularia, & Præbendas obtinere. Primò à paritate Canonicorum Regularium, & Iacobæorum; cum æquè sint omnes verè, & propriè Religiosi, & aliundè adeò similes in vitæ norma, vt nulla ratio his fauēs simul non faueat & illis; ac vbi eadem est ratio, eadem etiã videtur esse dispositio. Dices, Iacobæos retinere dominium rerum, quod cæteri Fratres Clerici non retinēt, & inde diuersitas debet statui. Cõtrà, nã id est falsum, & quidquid de hoc sit, vt §. 1. prænotaui, ex dominio, aut carentia dominij, non infertur capacitas, seu incapacitas habendi Beneficia sæcularia, atq; adeò in assertis præcedentibus id principium non assumpsi. Nam id principium tunc rectè desumitur, cum ex eo probatur, illos, qui retinent dominium, non esse verè Religiosos, atque adeò, vt sæculares fore censendos, & capaces Beneficiorum sæcularium; & sic eo principio vtuntur P. Azor, & Thom. Sanchez *suprà* relati.

79 Secundò, nam & si maximè varient Authores in explicando, quænã dicenda sint odiosa, quænam fauorabilia in legibus, & dispositionibus, in id inclinat Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regular. quæst.* 11. *art.* 6. *pag.* 95. eas dicendas esse odiosas, quæ priuant aliqua re, (esto plurimi ab hac expositione dissideant) iuxta quẽ dicendi modum dispositiones, & iura priuantia Religiosos facultate obtinendi Beneficia sæcularia, odiosa sunt censenda. Quo supposito, Religiosos Militares non comprehendi sub eis Constitutionibus, ex eo quod non comprehendantur in odiosis, quæ ad Religiosos spectant, defendi probabiliter valet. Quippè illos in odiosis non contineri, variæ Decisiones, Declarationes, & Authores pronuntiant; & id est principium generale, quod omnibus debet casib⁹ aptari; & non est ratio, cur his Clericis Fratribus, potiùs quàm illis competat.

80 Et quidem sub Decreto Tridentini *sess.* 25. *cap.* 25. *de Regular.* nullum Regularem Militarem comprehendi, quia non veniunt in odiosis, decidit Rota die 11. Decembris, anno 1570. & Congregatio Concilij coram Cardinali Alciato; vt videre est apud Barbosam *ibidẽ in Declarat.* Docet idem principium Portel *in dub. Regul. verbo, Religiosus, n.* 2. & pro eodem D. Franciscus Ocampo *loco relato, n.* 3. refert Quarantam, & Petrum de Aragon. Ac loquendo de Equitib⁹ S. Ioannis idem affirmat Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regul. quæst.* 1. *art.* 6. Alias etiam Decisiones, & Declarationes, quibus Militares excipiuntur ab odiosis, affert Prosper Farinacius *in Decis. Tridentin. volum.* 4. *frequenter.* Quo fundamento infringitur, aut mollitur inconueniẽs §. 1. propositum, quòd inde sequatur, Clericos Fratres Militiarum nec teneri legibus sæcularibus, nec Ecclesiasticis onerosis, & sentire commoda, non verò onera. Etenim idem de præfatis Equitib⁹ docet Rodriguez; & de Nouitijs Religionum communiter idem ab Authoribus affirmatur; esto Nouitij, per se (nam per accidens aliter solet euenire) vno dumtaxat vel duplici anno, vtantur eo priuilegio, quod in præsenti semper competere Fratribus Militaribus, contenditur; quod sanè latius, & amplius est priuilegium. Sed quis neget, potuisse illis à Sede Apostolica id concedi; tum ob Ordinum Militarium merita insignia erga Fidem & Ecclesiam; tum quia Fratres Clerici ex vno capite plus oneris, quã sæculares, subeũt, cũ votis adstringãtur, & Ordinũ Statutis ligẽtur; & ex alio, nõ adeò austerã vitę normã, nec sẽper intra Clausira, vt alij Religiosi nõ Militares, sequãtur?

Hinc

Hinc in odioſis, quę ſpeciale onus affe-runt, & ſunt velut ſupra normam vitę, quam ſectantur, non veniunt, ſecùs in a-lijs; Quod prudenti iudicio, & circun-ſtantijs omnibus inſpectis, penſandum eſt; vt ſic nec ab omnibus odioſis excipiantur, nec includantur in omnibus; Et indè ceſſabit inconueniens eo §. 1. ap poſitum.

81 Aſſero quintò, rebus vt nunc extantibus, non poſſe ad praxim deduci, vt prędicti Fratres Clerici cuiuſuis Militiæ, etiam Iacobęæ, Beneficia ſæcularia abſque diſpenſatione Apoſtolica obtineant. Quippè ſuum Ius, quodcumque illud ſit, non eſt in Curia Romana ſtabilitum, imò nec controuerſum, ſeu litigatum, quin potiùs ſtylus, & praxis Curiæ penitùs opponuntur, cum diſpenſationes petantur, & impetrentur; atque adeo, ſi abſque diſpenſatione aliquis Beneficium, aut Prębendam ſæcularem obtineret, ea in Curia impetrarentur, & impetrantibus aſsiſterent ſtylus, conſuetudo, & praxis, quibus fundamentis in Beneficijs impetratis tutò perſiſterent. In his autem reb⁹, quę vt deducantur ad praxim, non ſufficit dictamen, & conſcientia operantis, ſed requiritur quid extrinſecum ab alterius dictamine, & arbitrio pendēs, dum hoc reſiſtit, nequeunt illę ad praxim deduci; cum parùm interſit iudicium ſpeculatiuè probabile, quòd Clerici Fratres valeant ex ſe obtinere Beneficia ſæcularia, ſi ad eorum retentionem exigatur non reſiſtētia Curię, ſtyli, & praxis, & hæc omnino reſiſtant. Quare meo iudicio, opinio intendens, eos poſſe obtinere prædicta Beneficia, reipſa, & practicè (quòd exoptari poterat) parùm, aut nihil eis adfauet.

82 Obſeruandum eſt in preſenti, Regem noſtrum ex delegatione Pontificia, de qua agunt Emanuel Rodrig. *tom. 1. qq. Regular. quæſt. 56. art. 11.* & cū alijs Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indica, lib. 4. per plura capita*, eligere Viros idoneos ad omnia Eccleſiaſtica munera in Indijs Occidentalibus. Ea verò in duplici ſunt differentia; alia ſunt Præbendæ, Canonicatus, Beneficia, & Dignitates; alia verò ſunt Eccleſiæ, quę abſque titulo Beneficij dantur in Commendam, & vocatur vulgò *Doctrinas*, in quibus adminiſtrantur Sacramenta, & cura animarum habetur, ac Indi in Fide inſtruuntur. Hæc vltima etiam Religioſis commendantur, tum ob Clericorum ſæcularium defectum; tum quia illi ex munere tenētur meliùs exercere munus prædicationis. Oſtendit autem Rodriguez *vbi nuper*, licitè, & meritoriè Religioſos inibi adminiſtrare Sacramenta, quin incidant in excommunicationem in Iure latam contra Religioſos immittentes ſe in adminiſtrationem Sacramentorum, quæ Parochis competunt; cum habita deſignatione, ſeu licentia à Rege noſtro operante ex delegatione Pontificis, perindè res ſe habeat, ac ſi Pontifex immediatè, vt poteſt, eis hæc munera commiſiſſet. Hinc fit, poſſe etiā Regē deſignare, ac eligere ad hoc mun⁹ Clericos Fratres Militiarum, ſicut & cę teros Religioſos, quod ex terminis eſt manifeſtum.

83 Prima verò munera Dignitatum, Præbendarum, & Beneficiorum, eodem prorsùs modo ſe habent reſpectu Clericorum Fratrum Militarium, ac alia Beneficia, & Præbēdæ, quæ non ſunt Patronatus Regij. Nec enim Rex, etiā ſuppoſita ea delegatione, & fine eligendi Miniſtros aptos, poteſt pro libito deſignare, quos velit; Patet euidenter; nam aliàs poſſet eligere in Decanos, Canonicos, & ſimiles, Monachos, & Religioſos Mendicantes; quos tamen eligere non poſſe, eſt certo certius. Quippè ita ei à Pontificibus poteſtas ad id eſt delegata, vt eligat in eas Præbendas eos, qui aliundè à Iure non prohibētur illas obtinere; ſicut contingit etiam in Regno Granatē ſi, quod ſubiacet Regio Patronatui. Vndè eadem, & non alia probabilitate, vel improbabilitate poterit, aut non poterit Rex deſignare Clericos Fratres Militares ad Præbēdas ſui Patronatus, qua ipſi poſſunt, aut non poſſunt obtinere alias quaſuis Præbendas, aut Beneficia ſęcularia, quæ non ſpectant ad Patronatum Regium. Et cum Fratres Clerici Militiarum, iuxta hucuſque dicta impediti ſint à Iure, vt obtineant Præbendas, & Beneficia ſæcularia, nec probabilitas præfixa ad praxim ſufficiat, cum ſit vel ſpeculatiua ſolùm, vel valdè controuerſa, fit, non poſſe Regem noſtrum eos preſētare ad eiuſmodi Beneficia ſui Patronatus, nā preſētare nequit impeditos à Iure. Scio in Principatu Catalaunię aliquos Religioſos opponi ad Canonicatus, eoſque obtinere. Sed ibi ſpecialiſsi-

mũ est, & Apostolica Sede concessũ, nec id priuilegium, vt à Iure exorbitans, extendi valet. Cæterùm inter ea munera Ecclesiastica Indiarum est apertum discrimen; nam exercitia docendi, ac instruendi in Fide Indos sunt onerosa, laboriosa, incommodis referta, periculis, etiam ipsius vitæ, obnoxia, atque adeò Religiosorum propria, qui, par est, se exponant laboribus, ac periculis ob proximorum salutem. At Dignitates, Canonicatus, ac Præbendæ, sunt quid honorificum, vtile, & commodum, ac in nihilo differunt à similibus Muneribus Ecclesiasticis, seu Prębendis, & Beneficijs, quę Regio Patronatui non subsunt; imò & illa vtiliora, ac ditiora esse solent.

Quæstio 5. Præstringuntur Obligationes Clericorum Fratrum Militarium, qui Parochi sunt.

84 HÆC per compendium dabimus, tum quia plura iam exposuim⁹ *in superioribus*; tum quia hæ obligationes communes sunt Parochis, etiam non Militaribus; nosque ex professo solùm specialia ad Ordines Militares spectantia ventilamus. Igitur tenentur Parochi ad administrandum Sacramenta, & exercenda alia munia, quę ad curam animarum spectant per se ipsos. Ita sæpè reperitur in Tridentino *sess. 7. cap. 3. sess. 23. cap. 1.* Extat expressa Declaratio Cardinalium adducta à Farinacio *decis. 9.* in qua prohibentur Parochi vti substitutis in exercendis munijs, ad quæ tenentur, nisi in casibus expressis in Tridentino. Sancitum id etiam est in Iure; *cap. extirpanda, §. qui verò, de præbend.* Ita piè sancitum est in synodo Toletana anno 1622. *fol. 35.* & quidem pastor tenetur per se ipsum de ouis custodia, *leg. qui mercedem, ff. locati.* Hanc obligationẽ tradunt passim Authores, quorum plures affert Ioannes Sanchez *in selectis disp. 47. n. 2.* Tractat D. Thom. *2. 2. quæst. 158 art. 5. & quolib. 9. art. 15.*

85 Et quidem residentia Parochis seueriſsimè præcipitur, vt attigimus, & *infrà* repetemus; residentia autẽ non est sola materialis habitatio loci, inutilisque esset, nisi ad Sacramenta ministranda per se ipsos, & curandum de ouibus dirigeretur, vt declarauit Congregatio Cardinalium *ad sess. 23. cap. 1. Tridentini*, adduciturque à Nicolao Garcia *de Benefic. tom. 1. 2. part. cap. 2. n. 179.* Indè Sylueſter *verbo, residentia, n. 2.* definiuit, residentiam esse personalem solutionẽ proprij officij in proprio Beneficio, & sic intelligendam esse residentiam, docent Posseuinus *de offic. Curat. cap. 1. n. 11.* P. Thom. Sanchez *de matrim. lib. 3. disp. 13. n. 11.* Durantus, Zerola, D. Antoninus, Gofredus, P. Sa, Vazquez, & alij innumeri. Et certè inutilis est, qui suæ Ecclesiæ non inseruit, iuxta *cap. inter corporalia, de translat. Episc.* Ille non præsens, sed absens est censendus: non pastor, sed mercenarius. Vide Bart. Carranza *tract. de residen. Episc. cap. 1. fol. 14.* Bonacinam *disput. 3. dub. 2. punct. 2.* P. Layman *lib. 4. summ. tit. 2. c. 6.*

86 Hinc non facere fructus suos Parochum, qui per se ipsum Ecclesiæ non inseruit, Confessiones non audit, cęteraque Sacramẽta non ministrat, non secùs ac non residentem (cum re ipsa eodem modo se habeat, ac ille, quoad munus suum) tuentur Aragon *in 2. 2. q. 63. art. 2.* Hostiensis, Graffis, Corduba, Ludouicus de S. Iuan, Sylueſter, Astensis, & alij, quibus subscribit Ioannes Sanchez *vbi suprà, num. 4.* Nec iudicis sentẽtia est expectanda ad amissionem fructuum; nã cum Beneficium detur propter officium iuxta vulgata Iura, amissio fructuum non est pœna strictè, sed seruitium Beneficij est conditio, sine qua non ad adquisitionem fructuũ, qui non adquiruntur, deficiente conditione. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. Regul. q. 44. art. 4.* Cardinalis Toletus, Graffis, & alij. Et pœna non residentis, ac non inseruientis Beneficio, vsque ad huius priuationem extenditur in Tridentino *sess. 6. cap. 2. & sess. 23. cap. 1. & in cap. dictum, distin. 81. cap. si quis Episcopi, 1. quæstion. 1.* Nec sufficit, vnum, vel aliud ministrare Sacramentum, sed regulariter omnia, quæ ex æquitate à Parochis debent ministrari, vt obseruat P. Vazquez *tom. de pœnit. quæst. 93. art. 3. dub. 6.* Hinc non satis est, Parochum audire Confessiones tempore Paschatis, sed ita esse paratum, vt quoties velint parochiani, possint illi confiteri, cum teneatur ex vi officij neminem arcere à bono spirituali, suam opem negando; & non solùm necessitati succurrere, sed commodum, & profectum

ctum ſpiritualem ſui gregis procurare. Sic P. Suarez *tom. de Pœnit. diſp. 32. ſec. 1. num. 4.* Nauarrus, Ochagauia, Coriolanus, Gallego, P. Hurtado de Mendoza, Fagundez, & innumeri. Et ſanè, cũ ſentiat Parochus commodum, ſentire debet & onus. Nec conſuetudo contraria, ſi alicubi eſt, eis fauet, quominùs Sacramentorum adminiſtrationi, & funeribus, ac Officijs diuinis aſsiſtant; nam hæc non conſuetudo, ſed corruptela, & deſertio proprij Officij eſt vocanda, nec contra ius ipſum naturale dictans, lucro onus eſſe annexum, præualere valet; & id etiam contra ius diuinum eſſet. Conſulantur Treuiño *in praxi examinat. fol. 33.* P. Salas *de legib. diſp. 13. ſec. 1. num. 6.* & alij. Contra diuerſas autem virtutes peccare, iuxta varias circunſtantias, Parochum, qui etiam quotidianas Confeſsiones parochianorum, volentium confiteri, non audiret, latè proſequitur Ioannes Sanchez *vbi ſuprà ex num. 9.*

87 Poterit tamen Parochus per Vicarium noctu adminiſtrare Sacramenta, niſi ægrotans cum ipſo velit determinatè confiteri. Inſuper duobus menſib⁹ in anno, (ſi totidem non abſit) poterit ceſſare ab adminiſtratione, appoſito idoneo Vicario, & ſanè abſque licentia Epiſcopi, vt cum pluribus tenet ipſe Sanchez *num. 5.* Nec grauiter peccat, qui vna, vel alia vice renueret audire Confeſsiones, niſi eſſet vrgens neceſsitas. Attamen grauiter peccat, ſi adeò ægrè, ac moleſtè adminiſtret Sacramenta, vt indè retardentur parochiani à petitione illorum; vt adnotat P. Suarez *vbi ſuprà diſp. 32. ſec. 1.* Peccat itidem, quamuis alium miniſtret Confeſſarium, cui toties, quoties velint, ſubditi confiteantur, ſi ſciat, illos velle cum ipſo, & non cum alio confiteri. Præterea, ſi impediat alios Confeſsarios pios, & doctos, excipere Confeſsiones, quando illis libenter confitentur oues ipſi commiſſæ; debet autem curare, ne Confeſſarij, quibus zelus animarum non inſidet, & veluti conductitij, in ſua Eccleſia Confeſsiones audiant.

88 Alienus à cupiditate, & auaritia debet eſſe Parochus, cum id admonente Paulo 1. *Timot. vlt.* Damnandique ſunt illi, qui nolunt ſepelire defunctos, niſi priùs ſtipendium, aut pignora accipiant; vt cernitur in Tridentino *ſeſſ. 22. decreto de obſeruandis, & euitandis in celebrat. Miſſar. in cap. fin. de pact.* & in Synodo Pampilonenſi *anni 1590. tit. de celebrat. Miſſar.* Nec de funeribus pauperum defunctorum poſſunt exigere pretium.

89 Præterea Parochi debent rectè callere leges Eccleſiaſticas diœceſis, aut territorij; item cæremonias, vt conſtat ex Tridentino *vbi nuper.* Curare tenentur, quòd Altaria, & veſtes, ac ornamenta, & linteamina ſacra ſint munda, iuxta *cap. relinqui nolumus, de cuſtodia Euchariſtiæ*; Incuriam circa hæc vocat crimen valdè intolerabile Caietanus *in ſum. in verbo, Miſſæ celebratio*; Et immũda habere corporalia, eiſque vti, mortalem eſſe culpam, docet Dominicus Baltanas *in ſumm. Confeſſ. fol. 146.* Miſſas, ad quas tenentur, illicò celebrare debent; iuxta *cap. oblationes, cum ſequentibus, 13. quæſt. 2. cap. nos quidem, cap. Ioãnes, cap. tua, de teſtament.* Vide D. Thomam *quod lib. 6. art. 13.* Nauarrum *in ſumm. cap. 25. num. 65.* P. Valentia *tom. 4. diſp. 11. quæſt. 1. punct. 1.* & alios paſſim. Tenentur rursùs Parochi non permittere in Eccleſia garrientes, & inhoneſtiùs loquentes; iuxta Tridentinum *ſeſſ. 22. in Decret. reform.* Extat id grauiter iniunctum in Synodo Salmantina *tit. 12. fol. 163.* celebrata anno 1654. ab Illuſtriſsimo D. Don Petro Carrillo de Acuña, tunc Salmãticenſi Antiſtite, nunc Archipræſule Compoſtellano.

90 Adhuc Parochus tenetur diſcordias ſuarum ouium componere; pauperibus ſubuenire; Chriſtianam doctrinam edocere; Euangelium prædicare, ſeu exponere; de Feſtis, ac Vigilijs certiores facere Parochianos; curare, vt omnes adimpleant præceptum Communionis in Paſchate, ita vt de ſingulis conſcius ſit, an adimpleuerint; exemplo vitæ omnibus præire, & ſtudio diligenter vacare, vt poſsit adminiſtrare Sacramentum Pœnitentiæ, & alia, ac dubia, & caſus occurrentes decidere. Et quidem obligatio docendi populum, & concionandi grauiter vrget Parochos, vt conſtat ex Tridentino *ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 4.* Quæ obligatio eſt de iure diuino Vnde aliqui rigidè cenſuerunt, ei non ſatisfacere Parochum, dum per ſeipſum non doceat populum, quamuis ad id munus alios afferat Concionatores. Verùm tuta ſententia oppoſitum docet, dummodò apti Concionatores

præſtò

prestò sint, qui rectè populum in omnibus necessarijs instruant. Quare non satisfaciet Parochus muneri suo, si in populo, in quo eiusmodi Concionatores non dantur, ipse populum non doceat, & dumtaxàt vna, vel alia die Quadragesimę Concionatorem quasi gregarium substituat. Quin Parochum grauiter peccare, si vno integro mense populum non doceat, aut duobus, vel tribus mensibus discontinuatis, docent Authores. Videātur P. Suarez *lib. 2. de Relig. cap. 16. n. 6.* Bonacina *tom. 2. disp. 5. quæst. vnic. punct. 2. ex n. 29. & disp. 6. quæst. vnic. punct. 8. num. 4.* & alij passim.

91 Cæterùm tenentur Parochi in suis Beneficijs residere ex iure diuino relato à Tridentino *sess. 23. cap. 1.* & ex iure Ecclesiastico, vt constat *ex eodem loco*, estò ibi potiùs hortetur Concilium ad præceptū diuinum implendum, quā nouum aliquid præcipiat; *& ex cap. sicut; cap. peruenit; cap. scisciteris, 7. quæst. 1. cap. extirpandæ, de præbend.* Pius V. in Bulla, quę est 64. *in Bullario.* Est autem residentia habitatio in loco Beneficij; sufficit autem ita parùm distare ab illo, vt parochiani facilè possint adire Parochum pro quauis necessitate spirituali; quare non est opus, Parochum in Ciuitate habitare intra fines propriæ Parochiæ, vt docent Beia *part. 4. cas. 21. sub fin.* Bonacina *tom. 1. in tract. var. disp. 5. punct. 1. num.* Qui autem duas Ecclesias habet, debet habitare in digniori; Si vtraque sit æquè principalis, potest in qualibet. Ita Barbosa *de potest. Episc. allegat. 43. num. 8.* Nec residere ita quis tenetur, vt nequeat aliquibus horis diei, in agrum, aut oppidum vicinum pergere, statim reuersurus; quis enim, dum nullum parochianis subest periculum, In id offendit, cum nō censeatur abesse, qui per exiguum temporis spatium abest?

92 Parocho non residenti in Ordinibus Militaribus poterit Prior, cui subiectus est, vel Senatus Ordinum infligere pœnas, aut præcipere infligi iuxta qualitatem culpæ, & contumaciæ, etiam vsque ad priuationem Beneficij; vt constat ex Tridentino *sess. 23. cap. 1. de reform.* præter amissionem fructuum, qui restituendi sunt fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus, quin possit compositio dari. De quo egi *tom. in Bullam Cruciat. disput. 34. num. 35.* Idemque dicendum est de Coadiutoribus Parochorum, iuxta Declarationem sacrę Cōgregationis, vt obseruat Gonzalez *ad regul. Cancellariæ glos. 5. §. 7. n. 17.* Probabile tamen est, non teneri ad integram fructuum partem correspondentem tēpori absentiæ restituēdam, eo quod etiā fructibus gaudeat propter recitationem Officij Canonici, & titulo Beneficij. In id inclinant Posseuinus *de officio Parochi, cap. 1. num. 35.* Barbosa *de potest. Episc. 3. part. allegat. 43. num. 101.* Bonacina *vbi suprà, punct. 4. num. 3.* Videtur ergo satisfieri, si restituantur duæ ex tribus partibus fructuum. Nam, qui non recitat, satisfacit, si restituat tertiam partē iuxta tutam opinionem; ergo duæ remanent, quas retineat titulo onerum Beneficij; igitur è conuerso, si recitet, & non sustineat ea onera, tenebitur restituere eas duas partes, & poterit retinere illam, quæ Recitationi respondet. Coadiutor verò Parochi, cum non recitet ex vi Beneficij, tenebitur totam partem sibi assignatam pro cura animarum restituere, quia non præstat id, ob quod præcisè ea quantitas illi est deputata.

93 Cum autem Parochus iusta de causa, & de licentia Prælati, per bimestre possit abesse, tunc nihil tenetur restituere, cum in ea absentia careat culpa. Ita communis. Quin probabile est, non esse licentiam Episcopi necessariam ad absentiam per bimestre; vt tenet Bonacina *vbi suprà num. 9.* cum Nauarro, & alijs. Tutius est oppositum, & probabilius iuxta Tridentini mentem. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 3. n. 11.* Nicolaus Garcia, Lessius, Reginaldus, & plures. Et quidem licentia Episcopi, seu Prælati non debet extorqueri per dolum, aut mendacia circa causam motiuam, & finalem, nam sic extorta erit inualida, & qui extorsit, non faciet fructus suos, vt docet Barbosa *de potest. Episc. allegat. 43. num. 98.* Et extat Decisio Rotę apud Nicolaum Garcia *de Benefic. part. 5. cap. 4. num. 228.* Sed, quamuis hęc licentia in scriptis obtinenda sit iuxta Tridentinum, tamen ore tenùs concessam sufficere in foro conscientiæ, ne fructus amittantur, sic enim substantiæ præcepti satisfit, docent aliqui apud Bonacinam *vbi suprà, punct. 5. num. 16. in fin.* Licentia petita, & non obtenta minimè sufficit, cū Tridentinum exigat de facto licentiam obtentam.

Cum

94 Cum datur cauſa aliqua excuſans à reſidentia, non amittuntur fructus. Cauſę autem excuſantes ſunt, Chriſtiana charitas, vrgens neceſsitas, debita obedientia, & euidens Eccleſiæ, aut Reipublicę vtilitas. Sub quibus cauſis plures continentur caſus, de quibus Bonacina *punct. 5. Farinacius ad cap. 1. ſeſſ. 23.* & plurimi apud ipſum, qui afferunt varias Deciſiones Rotæ, & Congregationes Cardinalium. Ex quibus omnibus ſequentes deducuntur propoſitiones; in quibus ſupponimus conſensū Epiſcopi, aut Prælati, & quòd Vicarius idoneus eſt ſubſtituendus.

95 Excuſatur à reſidentia, qui inimicitias gerit cum aliquo cum periculo vitæ. Is etiam, qui ob morbum nequit reſidere abſque vitæ diſcrimine; Secùs eſt ob peſtem, cuius tempore tenetur reſidere, & conſulere ſaluti animarum, niſi per alium æquè benè conſulat; cum ſic euitetur damnum alienum, & aliundè magnum ius detur ad tuendā vitam propriam; ſed conſultius erit, animā ſuam ponere pro ouibus ſuis. Excuſatur quis etiam à reſidentia, ſi impetret priuilegium à Summo Pontifice, qui iuſta de cauſa poteſt cum illo diſpenſare. Excuſatur prætereà, qui abeſt ad dirimendas graues lites, & controuerſias; Item qui Pontifici inſeruit in vtilitatem Eccleſiæ. Rursùs qui occupatur in munere cedente in magnam Reipublicæ vtilitatem, ſi alius non ſit, qui illud æquè benè præſtet, aut ſaltem abſq; damno publico, vt cum Epiſcopus Proregis, aut Viſitatoris, vel ſimile Munus gerit. Excuſatur etiam, qui abeſt ad ſequendam litem ortam ſuper iurib⁹, aut fructibus ſui Beneficij. Cauſa peragendi Informationes non eſt ſufficiens ad non reſidendum vltra bimeſtre, cū non comprehendatur vllo modo ſub cauſis à Tridentino præfixis, ad excuſandum ab illa. Cauſa ſtudiorum, ſiuè addiſcantur, ſiuè doceantur, etiam excuſat à reſidentia; Circa quod, & circa Bullam Eugenianam expeditam in fauorem Academiæ Salmantinæ, plura dedi *tom. de Iure Academico lib. 2. quæſt. 23. & lib. 3. quæſt. 21.* Et de reſidentia non pauca præſtrinxi *tom. in Bullam Cruciat. diſp. 11. cap. 1.*

96 Nequit Prior Militaris occupare Parochum ſubditum vltra bimeſtre in Viſitatione territorij. Ita declarauit Sacra Congregatio Cardinalium, loquens de Epiſcopis reſpectu Parochorum; afferturque Declaratio à Riccio *dicis. 50.* Et id docent P. Filiucius *tract. 41. cap. 6. quæſt. 6.* Nicolaus Garcia, Gonzalez, Barboſa, Bonacina, Sanctarellus, & alij; Eſtò poſsit Epiſcopus in viſitanda dioecesi occupare Canonicum, vt tenent Nauarrus, Vazquez, Leſsi⁹, Reginaldus, & alij, quos ſequitur Bonacina *vbiſuprà punct. 5. num. 23.* Attamen Proſper Farinacius *in deciſionibus ad Tridentinum, volumine 4. ad ſeſſ. 23 de reform. cap. 1. pag. 55.* ait, poſſe Parochū ſingulis annis per quatuor menſes occupari à Prelato in viſitatione dioeceſis, ſeu territorij. Poſtmodùm verò *pag. 56.* ſub titulo, *Cauſæ excuſantes à reſidentia*, ſolùm per duos menſes poſſe occupari Parochum in viſitatione ex Declaratione Cardinalium, oſtendit; & huic ſtandum eſt. Qui Munus Inquiſitoris ſacræ Fidei exercet, parochiale Beneficium debet dimittere, nam id munus non excuſat Parochū à reſidentia, ſicut in Hiſpania excuſat Canonicos, & Dignitates Eccleſiarum.

97 Nec excuſatur Parochus à reſidentia, & à ſeruitio, quamuis vn⁹, vel etiam duo Coadiutores perpetui ab ipſa Sede Apoſtolica cum congrua portione fuerint ei deputati, vt cenſuit Cōgregatio Concilij adducta à Farinacio *vbi nuper.* Circa Clericos Fratres Ordinis S. Ioannis, extat ibidem deciſio, his verbis; *Poſtulantibus Equitibus Hieroſolymitanis, vt Capellani Melitæ commorantes, Confeſſores Equitum, & habentes in alijs locis Parochias, non cogantur reſidere. Congregatio reſpondit, illis, qui habent Parochias in Italia, permittendum eſſe, vt non reſideant ad annum; Qui verò habent in alijs Prouincijs, ad decem & octo menſes.* Scilicèt, ſtatim ac eis confertur Beneficium parochiale, excuſantur per annum, aut per annum & dimidium, vt poſsint ſe parare ad viam, & ex inſula Melitenſi proficiſci ad Prouincias, & loca, in quibus Beneficium eis fuit collatum.

98 Dicta de Parochis à fortiori aptanda ſunt Prioribus iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentibus, cum eos ampliùs adhuc vrgeant obligationes reſidendi, & aliæ ipſorum propriæ; indeque Tridentinum ſeueriori diſciplina Epiſcopos adſtringit, quàm Parochos, & omnes Authores in id ipſum concordant. Superiores locales Monaſterio-

rum,

rum, qui iurisdictione pro foro externo non gaudent, etiam residere tenentur; sed, si non resideant, ad nullam tenentur restitutionem; imò absque culpa, & iusta causa, idoneos Vicarios relinquendo, & obtenta licentia, si necessaria sit, à maioribus Prælatis, possunt abesse plus temporis à Monasterijs, quàm Parochi à locis Beneficiorum.

Quæstio 6. Aliqui casus occurrentes circa Parochos, & eorum Vicarios in Ordinibus Militaribus exponuntur.

99 QVÆRES primò, an Rex noster, aut Senatus Ordinum possit cogere Clericum Fratrem, vt acceptet Beneficium? Respondeo, si Beneficium sit sæculare, aut non proprium Ordinis, non posse eum cogere, nisi indè vtilitas Ordini foret annexa, & aliquo modo id Beneficium spectaret ad Ordinis commune bonum; Nam aliter Prælatus non potest præcipere, & cogere ad ea, quæ non sunt secundùm regulam propriam, Statutaque sui Ordinis, vt docet D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. & nos tradidimus *disq.* 3. Non autem ad Regulam, vel Monasterium pertinēt ea Beneficia sæcularia, imò à Regularibus absque dispensatione obtineri non posse, *suprà* stabiliuimus. Imò adhuc obtenta dispensatione, eorum Beneficiorum obtentio non est quid ad Regulam, vel Monasterium spectans, quare nequit cogendo præcipi. Ita tuetur Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regular. quæst.* 34. *art.* 8. At, si Beneficium sit proprium Ordinis, potest cogi Clericus Frater ad illud acceptandum, vt idem Author tuetur. Quippè ille tenetur obedire Prælatis in his, quæ secundùm Regulam, & Statuta sunt, & ab eis potest cogi, vt obediat; quod est commune omnibus sub obedientia degentibus, quando iusta non adest excusationis causa; acceptatio autem eius Beneficij regularis, est actus secundùm regulam, & Statuta, cum Beneficia Regularia Regularibus sint conferenda; ergo potest cogi Clericus Frater ad illud acceptandū; & quamuis Beneficium non detur inuito, quatenùs solam rationem fauoris includit; at, quatenùs Prælatus censet, acceptationem expedire, eam potest præcipere, vt patet in Prælaturis Regularibus, quæ sæpè sub obedientiæ præcepto acceptari iniunguntur; Etenim Religiosus iudicatur non habere velle, nec nolle; & indè non reputatur inuitus.

100 Quæres secundò, an Clericus Frater iam Parochus, si promouēdus sit ad aliud Beneficium parochiale, examinari debeat ab eo, à quo debet examinari, cum primum Beneficium obtinuit? Respondeo, si Beneficium sit conferendum, concurrentibus ad illud Oppositoribus, necessariò debere examen præcedere, vt contingit in similibus Beneficijs sæcularibus, ad quæ obtinenda examinantur Parochi, qui ad ea promoueri intendunt; aliàs non posset fieri discretio de singulorum meritis, nec anteponi is, qui esset dignior. Quando autem concursus Oppositorum non datur, circunstantijs est attendendum; Nam, si non constat, aut rationabiliter dubitatur de incuria, negligentia, aut obliuione scientiæ Parochi, nec requiritur maior scientia ad Oppidum, in quo est situ Beneficium ei de nouo conferendum, non videtur opus esse nouo examine; nā perindè se habet, illud nouum Beneficium regere, ac antiquum continuare; at qui ad perseuerandum in antiquo nouum examen non requiritur; ergo nec ad obtinendum nouum; cum omnia sint paria.

101 Attamen, si rationabiliter dubitetur de sufficientia Parochi, aut constet de eius incuria, & obliuione, debet nouum examen præcedere; Aliter nec Senatus Ordinum potest tutò eum ad Beneficium eligere, seu Regi nostro illum proponere; nec Prior v. g. Alcantarę valet eum ipsi Senatui, vt idoneū, offerre; nec Tridentini Decretis strictè expoſcentibus idoneitatem in Parochis stabitur; nec Bullæ Adriani VI. cauenti, quòd Beneficia Ordinum Militariū personis idoneis conferantur. Videatur Ioannes Ramirez, Iacobęus *in Commentar. Bullæ Confirmationis Ordinis D. Iacobi, cap.* 18. vbi qualitates proponit eius, qui præficiendus est Curę animarū; & à domestico libentiùs Clerici Fratres doctrinam excipient. Id ipsum tradit Mota *in Regul. Ordin. D. Iacobi, lib.* 2. *c.* 33. *ex pag.* 207. Iam ergo, cum Priores

sint

ſint triennales, & adeò frequenter alij poſt alios de nouo in eo Munere ſuccedant, non facilè exactam notitiam poſſunt comparare Parochorum, maximè diuitantium, & eorum, qui iam diu in Beneficijs ſunt verſati, quin de ſe dederint experimentum; Et in re adeò neceſſaria, vt digni animarum paſtores conſtituantur, non licet perfunctoriè operari, ſed nullo ad temporalia habito reſpectu, idoneos inquirere Parochos, quib⁹ rutò credatur animarum Cura. Idem dicito, ſi Oppidum, in quo ſitum eſt ſecundum Beneficium, maiorem ſcientiã in Parocho expoſcat, ob populi numeroſiorem frequentiam, negotiationes, lites, & ſimilia; nam, qui ad alia minora Oppida eſt ſufficiens, poteſt non ſuffi cere ad maiora; vnde, ſi non conſtet, ſaltem probabiliter, de ſufficientia Parochi, iterùm debet examinari. Sic in ſimili dixi *tom. in Bullam Cruciatæ, diſput. 22. cap. 5. & 6.* approbatum determinatè pro certo genere perſonarum, aut pro determinato loco, indigere noua approbatione ad audiendum Confeſsiones in alio loco, aut aliarum perſonarum; quod proportionatè in preſenti eſt aptandum. Nam licèt Parochus approbationem iam habeat ab Eccleſia, & ideò vbique poſsit eligi per Bullam Cruciatæ, vt Confeſsiones excipiat, attamen id dumtaxàt probat, poſſe quoslibet eũ adire, & eligere in Confeſſarium, quia ſupponitur, eſſe ſufficientem; De hac autem ſufficientia quænam, & quanta ſit, debet curare Prælatus, non pœnitens, & ea approbatio ab Eccleſia preſtita non tollit à Prælato obligationem inquirendi, an ille per incuriam, & obliuionem ſit redditus minùs idoneus. Quin adde, ad munus Parochi, præter ſcientiam ad audiendum Confeſsiones, requiri alia, v. g. peritiam in explicanda doctrina Chriſtiana, & in Euangelijs declarandis, ad quæ Parochi tenentur. Vnde opus eſt, examinare Parochum ad nouum Beneficium obtinendum in loco, in quo neceſſaria eſt expoſitio doctrinæ Chriſtianæ, & Euangelij per ſe ipſum præſtãda; ſi in loco, in quo priùs verſabatur, per ſe id ipſum non peragebat, eo quòd alij huic muneri ſatisfacerent. Itaque hæc omnia ex circunſtantijs pendent ſollicitè expendendis.

102 Quæres tertiò, an in Ordinibus Militaribus poſsint permutari Beneficia, & opus ſit examine ad eorum permutationem? Reſpondeo, de licentia Regis noſtri poſſe permutari Beneficia Regularia Ordinum à Clericis Fratribus, & à Clericis ſæcularibus ea obtinentibus, inter ſe reſpectiuè; atque ea Beneficia, quæ Senatus Ordinũ, ex Regia commiſsione, ſolus per ſe ipſum præſtat, de eius licentia permutari valebũt. Id enim perindè ſe habet, ac ſi illi Beneficia non haberent, & hoc illi, illud huic concederetur; cum aliundè conceſsio ſit libera Regi, ſeu Senatui, & Beneficia ſint amouibilia; quin abſque eorum licentia permutari nequeunt. Circa examen autem in permutatione idem dicẽdum eſt, proportionatè, ac *num. præcedenti* diximus de promouendis ad alia Beneficia. Cæterùm propria authoritate permutatio Beneficiorum nequit fieri, continet enim crimen ſimoniæ, & ſtrictè in Iure eſt prohibita. Videantur Sotus *de iuſtit. lib. 9. quæſt. 7. art. 2.* P. Layman *lib. 4. ſum. tract. 10. cap. 8.* Bonacina *tom. 1. tract. de ſimonia, diſp. 1. quæſt. 4. §. 12. ex num. 3.* & alij plures apud ipſos.

103 Quæres quartò, ſi Parochus in Eccleſia Ordinum Militarium ſit impeditus graui ſenectute, aut ægritudine diuturna, vel diu legitimè abſens, quis ſit approbaturus Vicarium, aut ſubſtitutum illius? Reſpondeo, id pertinere ad Ordinarium, qui debet approbare eum, qui in Vicarium conſtituitur. Sic in Bulla Eugenij IV. expedita in fauorem ſtudentium, & docentium in Academia Salmantina, iniungitur, Parochos debere deſignare Vicarios ab Ordinario examinandos, & approbandos, vt munus exerceant parochiale, dum illi in Academia verſantur; vt latè tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 2. quæſt. 24.* In Tridentino etiam *ſeſſ. 6. cap. 2. de reform.* ſtatuitur, quòd, abſentibus Parochis, Epiſcopi curent, per deputationem idoneorum Vicariorum, animarum ſaluti prouideri. Idipſum in ſimilibus alijs caſibus à Tridentino decernitur. Ordinarius autem reſpectu Parochorum, de quibus loquimur, eſt Senatus Regius Ordinum, ſi Parochi ſint intra limites alicuj⁹ diœceſis; Si autem ſint in territorio, in quo Prior Militaris iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudet, is eſt Ordinarius, ad quem examen, & approbatio Vicarij ſubſtituendi ſpectant. Idem dicito de Vicario conſtituendo

tuendo, dum Beneficium Parochi ale vacat.

104 Similiter, si Parochus ob populi frequentiam indigeat Sacerdote aliquo, qui eum ad Sacramentorum administrationem adiuuet, ille erit examinandus, & approbandus ab Ordinario. Solent autem Parochi designare, seu nominare eum, qui examinandus, ac approbandus est; In quo stari debet consuetudini.

105 Semel autem iam posito, quis sit Ordinarius Parochorum Ecclesiarum Militarium, alia dubia facilè diluuntur; cum ea omnia, ad quæ in diœcesibus Ordinarij potestas requiritur, sint peragenda, interueniente potestate Senatus Ordinum, aut Priorum iurisdictione quasi Episcopali gaudentium, respectiuè iuxta Parochorum subiectionem. Hinc, si Parochus velit renuntiare Beneficium, cum renuntiatio coram Ordinario sit facienda, eam exequi debet respectiuè coram vno ex prædictis. Rursùs, si abesse velit à sua Parochia per id tempus, quod à Tridentino permittitur, & ab Ordinario iniungitur poscenda licentia, ab vno ex prædictis respectiuè erit deposcenda. Quòd si subditus Prioris Militaris obtendat, se à Senatu Ordinum impetrauisse facultatē, debet manifestare instrumentum illius Priori poscēti, vt de ea constet; & Prior tenetur de ea licentia certior fieri, vt fraudes vitentur, & residentiæ in Beneficijs, cum animarum dispendio, non detrahatur.

106 Eisdem Ordinarijs incumbit, designare congruam sustentationē prædictis Vicarijs, iuxta circunstantias loci, personæ, ac laboris, sicut id præstant in singulis diœcesibus Ordinarij. Attamen, si Parocho sit adiungendus alius Sacerdos, qui simul cum illo Sacramenta administret, eo quòd non sufficiat ipse ob populi frequentiam, & ex redditibus Parochi nequeat sustentatio congrua ei Sacerdoti tribuenda detrahi, eo quòd vterque ex eis decenter sustentari non valeat, sanè Commendatario (nisi ex pacto ad parochianos id spectet) incumbet, supplere defectum, cum ipse Decimis Ecclesiæ potiatur, & penes eū sit, Ecclesiæ, & Parochianis consulere. Vacantis autē Beneficij fructus ad quē pertineant, an ad Parochum defunctum, an ad successorem, aut ad vtrumque, & quota pars illorum, omnino à consuetudine legitimè inducta tum in diœcesibus singulis, tum in territorijs, seu Ecclesijs Ordinum Militarium, pendet.

107 Quæres quintò, quæ idoneitas requiratur ad obtinenda Beneficia simplicia Ordinum, aut Capellanias, quę absolutè sub nomine Beneficiorum veniunt; cum Pontifices in Bullis asserant, Beneficia Ordinum Militarium conferenda esse personis idoneis? Respondeo, singulis muneribus, ac Officijs suam esse proportionatam idoneitatē, nempè eam, quæ desideratur, vt munera, ac officia pro debito exerceantur. Sic in Tridentino designatur idoneitas requisita ad suscipiendos Ordines, ad Parochi munus, & ad alia similia. Vnde inspiciendum est, quid requirant ea Beneficia ex natura sua, aut ex institutione, vel Fundatione; scilicèt an Ordinē Sacrum, vel etiam Presbyteratus in Beneficiario, aut Capellano exigant; an hanc, vel illam ætatem, seu alia huiusmodi, quæ profectò reperiri debent, vt quis censeatur idoneus. Aliqua etiam communia requiruntur, nempè saltem prima tonsura: Officij Canonici recitādi peritia, aut capacitas proxima, illam habendi; & similia, quæ specialia non sunt Clericorum Fratrum Militarium. Cæterùm in Ordine Calatrauæ, vt quis obtineat Prioratum formatum, adhuc sine animarum Cura, Presbyteratus Ordine debet esse initiatus.

108 Quæres sextò, an idem Clericus Frater Militaris possit plures Capellanias, aut Beneficia simplicia obtinere; & an ea possit simul cum Beneficio Curam animarum habente coniungere? Respondeo, si præcisè attendamus ad compatibilitatem, vel incompatibilitatem Beneficiorū, nihil esse speciale respectu Clericorum Fratrum; nā ea, quæ de cæteris communiter docentur, eis omnino congruunt; Nec ad nos attinet, ea discutere; Videantur Nicolaus Garcia, Rebuffus, Barbosa, Illustriss. Dom. D. Didacus Frances de Vritigoyti, Episcopus de Barbastro, Bonacina, P. Layman, & alij innumeri passim hanc materiam eruditè euoluentes. Si autem ad specialem Professionem Clericorum Fratrum aduertamus, operæpretium erit, eos, qui Beneficia præstant, non in vnum plura coaceruare, vt sic inter plures distribuantur, & commo

da

da Ordinum pluribus obueniant; maximè cum Fratrum Clericorum ſtatus honeſtus moderata indigeat opulentia, & par ſit, vt concordia, & vniformitas ſeruentur, & quòd, præter Prælatos, quibus maior eſt ſplendor annexus, cæteri interſe ſe non nimiùm diſtent in victu, ornatu, & rerum copia; niſi cauſa meritorum aliud exigat. Et quidem, cum illi Votum Paupertatis emiſerint, eſtò ſeruandum iuxta formam apud ipſos conſuetam, tamen non debent fræna laxare cupiditati bonorum, & reddituum ex Beneficijs, aut aliundè prouenientibus, ne animus in eis totus occupetur, ac diſtrahatur, ipſique, quaſi ſui ſtatus, & muneris Religioſi obliti, ad temporalia mentem conuertant, parùmque à ſæcularibus diſideant.

109 Obſeruandum eſt in præſenti, Emanuelem Rodriguez *tom. 1. qq. Regular. quæſt. 34. art. 9.* docere, non poſſe quem habere ſimul duo Beneficia regularia, nec à Prælato ſuo reddi habilem ad ea obtinenda, & diſpenſatione opus eſſe, vt duo habeat etiam ſimplicia; hancque diſpenſationem communiter non concedi, vt quis duo Ordinis Beneficia in titulum habeat, ſed aliud in titulum, aliud in Commendâ; Id probat *ex cap. cum ſingula, de præbend.* & ex Rebuffo *in praxi beneficior. titul. de diſpenſation. cum Regular. num. 8.* Et rationem adſtruit, quia ſi duo Beneficia Regularis habeat in titulum in diuerſis Monaſterijs, eſſet ſub diuerſa Prælatorum obedientia, contra ius ſtabilitum *in cap. final. de religioſ. dom. cap. quoniam in pleriſque, de offic. Ordinar.* niſi ea Beneficia eſſent vnita, aut vnum ab alio penderet, iuxta *dictum cap. cum ſingula, de præbend.* Latè hæc exornat Nauarrus *in cap. ſtatuimus 19. quæſtion. 3.* Hæc doctrina de Beneficijs Parochialibus eſt certa, cum hæc in Regularibus, & in Clericis ſæcularibus ſint incompatibilia. Deindè etiam eſt conſtans de Beneficijs exigentibus reſidentiam; nam, cum quis nequeat ſimul in duplici Eccleſia reſidere, non poterit ea Beneficia ſimul coniungere; atque ad id tendit ea ratio de duplici Monaſterio, & de obedientia diuerſa Prælatorum. Præterea ſi Beneficium ſimplex, aut Capellania ex ſui inſtitutione contineat onus perſonale, cui ſatisfieri nequeat, ſi aliud Beneficium, aut Capellania cum ſuis etiam oneribus adnectantur, nec ſæculares nec Regulares poterunt ſimul plura obtinere. Attamen, ſi nihil horum reperiatur, & Beneficia ſimplicia Regularia ſint quoad id eiuſdem naturæ, ac Beneficia ſimplicia ſæcularia, eodem modo erit de vtriſque philoſophandum in ordine ad coniunctionem, vel incompatibilitatem; ita vt quæ à Clerico ſeculari nequeunt ſimul haberi, proportionatè nequeant intra Ordinem à Clerico Fratre, & è conuerſo; quippè non adeſt in Iure fundamentum, nec in ipſis Ordinibus Statutum, ad diſcrimen conſtituendum.

Quæſtio 7. De Reſignatione, ſeu renuntiatione Beneficiorum in Ordinibus Militaribus.

110 NOMINE Beneficiorum intelligo Prioratus, Dignitates, Beneficia Parochialia, & ſimplicia, necnon Capellanias, quæ omnia Beneficia Eccleſiaſtica ſunt. Reſignatio autem eſt dimiſsio ſpontanea, & libera Beneficij obtenti facta cum cauſa coram Superiore. Quę verba latè exponit Flaminius Pariſius *de reſignat. beneficior. tom. 1. lib. 1. quæſtion. 1. ex numer. 33.* Confundi autem ſolet reſignatio cum renuntiatione; & aliquando reſignatio denotat renuntiationem Beneficij in fauorem alterius; quamuis autem non fiat in fauorem vllius, reſignatio erit, dum coram Superiore quis ius ſuum dimittit. Fieri autem debet coram Superiore, vt cum Abbate *in cap. audita, de reſtitut. ſpoliator. num. 3.* tenet communis. Cauſa verò requiritur, vt conſtat *in cap. ſuper hoc, de renuntiat.* Reſignatio alia eſt expreſſa, cum quis nempè expreſsè coram Prælato dimittit Beneficium; alia tacita, nempè cum quid operatur retentioni Beneficij oppoſitũ; V. g. Si Clericus Frater Parochus obtineat aliud Beneficium Parochiale, aut Canonicatum, aut in Religione non Militari profiteatur; vel Munus aliud acceptet extra locum Beneficij, ſanè per quodlibet ex his tacita datur renuntiatio illius, cum ſit vtrumque incompatibile.

111 Generaliter loquendo, omnia Beneficia possunt renuntiari à Clericis Fratribus, sicut à quibuscumque alijs, vt constat ex toto titulo *de renuntiat. extra, & lib. 6. & in Clement.* Quippè vnusquisque potest cedere fauori, ac beneficio tum in spiritualibus, tum intemporalibus, vt communiter Doctores enuntiãt. Superior quidem valet non admittere renuntiationem, & maximè respectu Religiosorum, qui non habent velle, aut nolle; & Senatus Ordinum, Rexque noster, sicut possunt cogere Clericos Fratres ad acceptanda Beneficia, iuxta dicta *superius*, sic etiam valent non admittere renuntiationem Beneficij iam accepti, & cogere ad retinendũ ipsum.

112 Fit hinc, Priores omnes Militares, & Vicarios iurisdictione quasi Episcopali gaudentes, & Sacristas maiores Ordinum Calatrauensis, & Alcantarensis posse renuntiare Prioratibus, Vicarijs, & Muneri Sacristarum; Sic in casibus similibus de Abbatijs Regularib⁹, de Prioribus sæcularibus, & Dignitatibus Ecclesiasticis, sæpè fuit in Sacra Rota decisum, vt videre est apud Parisium *vbi suprà lib. 2. quæstion. 1. ex num. 63.* Et tradunt Mandosius *in regul. Cancellar. regul. 3. quæstion. 8.* Oldraldus *consil. 281* & alij plures. Similiter Abbatissæ, seu Superiorissæ Monialium, quæ Ordinibus Militaribus subijciuntur, sicut & cæteræ aliæ, possunt renuntiare officio suo; nam Abbatissa æquiparatur Abbati, vt tradit Panormitanus *in cap. vltim. de statu Monachorum, num. 5.* Pariter Beneficia Curata, & simplicia, necnon Capellaniæ valent renuntiari; de quo plurimæ extant Rotæ decisiones, & est communis Authorum sententia. Videãtur Crescentius *lib. 1. decision. 64.* Paleottus *decision. 383.* Pelegrinus *lib. 2. decision. 247.* Idem dicito de Vicarijs perpetuis Beneficiorum, nam eæ recensentur Beneficia, vt docet Alfonsus Hoieda *tract. de incompatibilit. Benefic. part. 1. cap. 15.*

113 Quia tamen Beneficia Ordinum Militarium sunt iurispatronatus, & si renuntiari valeant, non tamen in fauorem alterius absque consensu Patroni, nempè Regis, quod omnibus Beneficijs Iuris Patronatus est commune, vt docent Cauarrubias *in practic. quæstion. cap. 36. nmm. 9.* Lambertinus *tract. de iurepatronat. tractat. 2. articul. 5. quæstion. 3. part. 5. num. 50.* & plures alij. Quare aliter facta ea resignatio erit nulla, vtpotè in præiudicium Patroni, cuius interest, ne vllus contra ipsius voluntatem, ipsoque inscio, præficiatur Beneficio. Hinc nec possunt permutari Beneficia, neque viri absque illius consensu, nec item bona Beneficij propria alienari, nec demùm possunt ea dari in Commendam. Quæ omnia latè exornat Flaminius Parisius *vbi supra, quæstion. 4.* Ibique tractat, an resignatio absque consensu Patroni facta sit ipso iure nulla, vel sit annullanda, aliaque huiusmodi, quæ non sunt specialia Beneficiorum Ordinum Militarium. Et *quæstion. 7.* ostendit, Beneficia exempta, qualia sunt Militaria, posse renuntiari coram proprio Prælato, adhuc in fauorem alterius, dum Prælatus tamen consentiat, & Patronus. Et *quæst. 8.* tuetur, Beneficia etiam, quæ non habent reddi tus, posse resignari. Huiusmodi autem sunt in Ordine Calatrauę aliqui ex Prioratibus formatis.

114 Et quamuis Beneficia Ordinum Militarium sint amouibilia ad nutum, tamen accedente Regis consensu, possunt resignari, etiam in fauorem alterius, & permutari. Sic decisum fuit in Rota, circa Beneficium amouibile, *in vna Aquilan. coram Domin. Cantuccio die 28. Ianuarij, anno 1583.* Et docent Bellamera *de permutation. Benefic. part. 3. quæstion. 5.* Gamma *in cap. licet, de rerum permutat. lib. 6. num. 84.* & alij. Resignatum autem eiusmodi Beneficium adhuc à Prælatis ex causa amoueri potest, quia per resignationem non est eius natura mutata. Possunt præterea Capellaniæ, aut Beneficia iure sanguinis in Ecclesijs Ordinum obtenta resignari in fauorem alterius, cui iure sanguinis competant; sicut Beneficia Patrimonialia possunt resignari in fauorem aliorum, qui sint filij patrimoniales, dummodò accedat consensus eorum, qui habent ius eligendi, seu præsentandi. Sic decisum fuit in Sacra Rota *in vna Calagurritana, coram Domin. Orano, die XXX. Martij, anno 1590.*

115 Cæterùm, si Beneficio vacante, Commenda illius pro tẽpore alicui conferatur, nequit ea Commenda permutari, neq; in fauorem alterius

rius resignari, quia illa nullum ius confert, & quandocumque est reuocabilis; vt docent Glossa, & Doctores *in cap. nemo deinceps, de election. lib. 6.* Secus est de Commendis perpetuis Beneficiorum, vt obseruat Rebuffus *in praxi, titul. de Commendis.* Maius dubium est, an possint resignari Beneficia in fauorem alterius, quãdo datur consuetudo optãdi, aut ius ex Pontificia concessione proueniens; sicut in Ordine Calatrauæ plura Beneficia optantur. Plures Authores loquendo de resignatione facta in Curia Romana, aiunt, ea Beneficia posse resignari; quia sic resignata vacant in Curia, Beneficia autem in Curia vacantia sunt reseruata, in quibus optio non habet locum, & conferuntur à Pontifice, apposita clausula, quòd consuetudo, aut statutum contrarium non obstet. Verùm Beneficia Ordinum Militarium coram Rege, aut Senatu Ordinum renuntianda sunt, & ab illis obtinenda, & non aliter; vnde, cum ex Bulla Pontificia detur in Ordine Calatrauę ius optandi, non poterit Beneficium resignari in fauorem alterius cum præiudicio iuris optionis, quod à Pontifice conceditur.

116 Inquires, an Clerico Fratre ingrediente Religionem strictiorem, eius Beneficium ante Professionem possit conferri alteri, ipseque possit ei renuntiare, seu illud in fauorem alterius resignare? Circa alia Beneficia statutum est *in capit. beneficium, de regularibus, lib. sexto*, ea non fore conferenda alicui tempore nouitiatus, nisi Beneficiarij nouitij consensus accedat; Vnde, si is accedat, attento eo Iure, poterunt conferri. Verùm in Concilio Tridentino *session. 25. cap. 16. de Regularib.* sancitur, nullam renuntiationem, aut obligationem factam, tempore nouitiatus, nisi intra duos menses proximos ante Professionem, esse validam, quamuis iuretur; & sub voce *Renuntiationis* non solùm intelligi renuntiationem bonorum, sed etiam Beneficiorum, Sacra Congregatio declarauit. Videatur Maiolus *de irregularitat. lib. tertio, cap. sexto.* Verùm respectu Beneficiorum Regularium hæc non militant; cum enim sint amouibilia ad nutum, sufficiens causa datur, vt alijs conferantur, si Clerici Fratres ingrediantur aliam Religionem strictiorem; maximè cum cesset finis, propter quem tempore nouitiatus vsque ad duos vltimos menses renuntiatio non permittitur; scilicèt vt nouitius onera Religionis penset, & casu, quo ea sustinere nequeat, ac egrediatur, suis se bonis, & redditibus destitutum non doleat, indèque in mendicitate vitam transigat; At verò Clericus Frater, siuè renuntiet Beneficio, siuè absque eius expressa renuntiatione illud alteri conferatur tempore nouitiatus, & postmodùm ipse ab ea Religione strictiori exeat ante emissionem Professionis, in sui Ordinis Monasterio est admittendus, in quo necessaria ei ad victitandum alimenta suppeditantur.

117 Nequeunt autem Clerici Fratres habentes Beneficia Ordinum Militarium renuntiare Beneficia in fauorem sæcularium; Nec è contra Clerici sæculares possunt in fauorem Clericorum Fratrum resignare Beneficia; adhuc independenter ab eo quòd ea Beneficia sunt iurispatronatus, & amouibilia. Etenim Beneficia sæcularia sęcularibus, Regularia Regularibus sunt conferenda; Et expressè in Concilio Tridentino *session. 14. cap. 10. de reformat. & sess. 25. cap. 21. de regul.* cauetur, Beneficia consueta tribui Regularibus, si vacent per resignationem, aut quouis alio modo, Religiosis ipsius Ordinis esse conferenda.

118 Plures causę sunt, quæ iustæ censentur, vt possit quis renuntiare Dignitati Ecclesiasticę, aut Beneficio Curato. Nempè in primis illę, ob quas Alexander Tertius *in cap. nisi, de renuntiation.* tradit, posse Episcopum suæ Dignitatis exercitio cedere; *Conscientia criminis, debilitas corporis, defectus scientiæ, malitia plebis, graue scandalum, irregularitasque personæ.* Has causas latissimè exponit, pluribus allatis Iuribus, & Authoribus, Flaminius Parisius *tom. 1. de resignation. Benefic. lib. 5. quæstion. 3. & 4.* Et quidem causæ ad renuntiandum, quæ Episcopis sufficiunt, militant etiam in Parochis, vnde idem de his est statuendum; nam vbi est eadem omnino ratio, eadem etiam intelligitur iuris dispositio, iuxta vulgatos textus *in leg. illud. ff. ad leg. Aquiliam; leg. A Titio, ff de verborum obligation. leg. his solis, Codic. de reuocand. donation.* Quin & sæpè causæ aliquæ ex prædi-

ctis non solùm sunt sufficientes, vt quis Beneficio renuntiet, sed vt renuntiare cogatur. Cæterùm in resignatione Dignitatum, & Beneficiorum sæcularium iam nulla causa iuxtà stylum Curiæ exigitur; Et quidem etiam iuxta Ius commune ad resignanda Beficia simplicia, nullam causam exprimi, est necessum, sola quippe affectio resignantis sufficit, vt tradunt Rebuffus *in praxi, titul. de resignation.* Redoanus *de simonia cap. 13. num. 12.* Etenim Beneficia simplicia non requirunt industriã personæ, nec residentiam, vt omnes fatentur, & videri possunt Nauarrus *in manual. cap. 25. num. 121.* Ioannes Sellius *de Benefic. p. 4. quæst. 1.*

119 Quoad resignationem in fauorem alicuius, nulla est in Ordinibus Militaribus adhuc consuetudo; Nec, si daretur, posset absolutè dici resignatio in fauorem, cum non interueniant hæ circunstantiæ, ac solemnitates, quę ad resignationem in fauorem requiruntur; Esset autem humilis quædam supplicatio ad Regem nostrum, aut ad Senatum Regium Ordinum, vt alium ad Beneficium designare dignarentur; & omnino pro arbitrio suo id possent præstare. Quin, admissa renuntiatione, aliquando teneretur non conferre Beneficium ei, qui à renuntiante designaretur; nempè si esset insufficiens: si in alio Munere incompatibili detineretur; aut alia causa legitima adesset cogens ad negandam ei collationem Beneficij. At quoad renuntiationem Dignitatum, & Beneficiorum simpliciter peractam, & non in fauorem, possunt plures euenire casus: sed ad eorum praxim sufficiunt, quæ libauimus. Alia videnda sunt apud Authores relatos, alioſque recentiores, qui de resignatione Beneficiorũ libros integros conficiunt.

120 Obserua tamen pro Prioribus, aut Vicarijs Ordinum Militarium, qui sunt Ordinarij in suis territorijs, si in his dentur aliqua Beneficia, aut Capellaniæ, quarum concessio non spectet ad Regem nostrum, nec de eius commissione ad Senatum Regium Ordinum, eorum resignationem in fauorem alterius non posse fieri coram ipsis Ordinarijs, nisi certis ex causis; Quippè, nisi ex eiusmodi causis, prohibita est resignatio in fauorem coram Ordinarijs, vt constat ex Constitutione Pij Quinti, quę incipit, *Quanta Ecclesiæ*, expedita Kalendis Aprilis, anno 1568. in qua causę continentur, & latè exponuntur à Flaminio Parisio *vbi suprà lib. 5. q. 6.*

121 Obserua etiam pro eisdem, si intra territoria Ordinum, ac Priorum aliqua Capellania, aut Beneficium iurispatronatus non spectantis ad Ordines vacet, & Patronus non præsentet, tempore ad id præfixo, iure deuoluto pertinere ad Priores prouisionem Beneficij, aut Capellaniæ; quam poterunt conferre Clerico Fratri, eo quòd, dum intra Ordinis territorium est instituta, regularis est censenda; quod *suprà quæstion. 3.* stabiliuimus; dum tamen Institutor Capellaniæ non designauerit personas, nam, quando Iure deuoluto Prælatus præsentat, debet seruare conditiones in Institutione appositas, verbi gratia, quòd Capellania conferatur personis ex determinatis familijs, vel sanguine Ita Lambertinus, Rochus, Gutierrez, Azeuedo, Valenzuela, Cabedo, Rebuffus, quos refert, & sequitur Barbosa *de potestate Episcopi part. 3. allegation. 72. numer. 169.* Vbi plura possunt videri circa pręsentationem. Itaque tunc conferri poterit Capellania Clerico Fratri, cum institutioni non repugnet. Verùm vacante Beneficio, aut Capellania per obitum eius, cui Prior illam concessit, aut alia ex causa, Patronis incumbit præsentatio, nec Prior iterùm eam prouidere valet, nisi rursùs iure deuoluto ad eum pertineat. Et sanè potest contingere, Priorem aliquando concessisse Capellaniam Clerico Fratri, quæ iure deuoluto ad illum pertinuit, & postmodùm obeunte eo Fratre, alium Priorem, non explorato iure præsentandi, existimare, ad se pertinere prouisionem, ex eo quòd videat, eam Capellaniam à Clerico Fratre fuisse obtentam, & ignoret ius deuolutum, ratione cuius eam obtinuerit. Quare maximè oportet, Priores, alioſque eiusmodi Ordinarios sollicitè inuestigare institutionem Cappellaniarum, ne vltrà suam potestatem quidquam operentur. Quin, vt malitiæ, & speciei fraudis occurratur, si probabiliter possit ignorari à Patronis, vacare Capellaniam, eo quòd Clericus Frater, qui eam

eam obtinebat, in loco distanti obierit, aut alia ex causa, tenetur Prior certiores de eo reddere Patronos; aliàs illi vacationis inculpabiliter ignari, & neutiquam negligentes, non poterunt intra tempus præfixum præsentare, indeque contendet Prior, sed non rectè, ad se ius deuolui, & Capellania semper Clericis Fratribus ex prouisione ipsius Prioris concedetur in præiudicium Patronorũ. Dixi *suprà*, præsentationem Capellaniæ, aut Beneficij vacantis spectare ad Patronos; quod respectiuè intelligendum est; si Ius Patronatus sit laicum, quouis tempore ad eos spectat præsentatio; si verò sit Ecclesiasticum, solis mensibus iam à Iure, consuetudine, & stylo præfixis, possunt præsentare Patroni; De quo Iure patronatus, & an Patroni post primam præsentationem possint variare, & alium præsentare, plura dedi *tomo de Iure Academico, lib. 1. quæstion. 40.*

Disquisitio 12. De receptione Sacramentorum, ceremonijs, ornatu, victu, & cultu Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.

Quæstio 1. An sub peccato mortali teneantur Equites Militiarum gestare Habitum, seu Insigne suorum Ordinum? Et quomodo?

1 DIRIMENDVM est dubium iuxta duplicem sententiam, à qua resolutio pendet. Affero primò, iuxta sententiam (de qua egimus *disquisit. 2. quæstion. 2.*) tuentem Equites Militares esse strictè, & propriè Religiosos, peccare mortaliter, si non afferant Habitum, seu Insigne proprium suorum Ordinum. Ita absolutè docent Calderon de Robles *in quæstione super hoc dubio*; Mota *de confirmat. Ordin. Sancti Iacobi, lib. 2. cap. 1. §. 6.* Cordoua *in Instruction. Confess. part. 2. cap. 3. numer. 6.* Diana *part. 3. tract. 2. resolut. 30. versu 3.* Isla *in regul. D. Iacobi, cap. 24.* Rades *in Chronic. cap. 4.* Nauarrus *in summ. c. 27. n. 131.*

2 Et in primis *in cap. vt periculosa sit, Ne Clerici, vel monachi, lib. 6.* prohibetur sub pœna excommunicationis maioris quibusuis Religiosis Professis (de his enim est quæstio, nam ante Professionem in nulla sententia sunt strictè Religiosi) deserere Habitum sui Ordinis, absque legitima causa. Deinde Alexander III. confirmans Ordinem S. Iacobi, strictè prohibet, ne redeant Equites Professi ad sæculum, sed per censuras cogantur, si redierint, ad Ordinem deuenire; Et Honorius III. eumdem Ordinem confirmans vocat Apostatas eos, qui ab Ordine discesserint, & esse vitandos enuntiat. Si autem Eques nunquam gestaret Habitum, censendus esset desertor, & Apostata sui Ordinis, cum iudicaretur communiter indistinctus à cæteris, quin esset aliquod distinctiuum; exterioraque indicia, ac fundamenta ad id iudicium prudenter traherent.

3 Rursùs Benedictus XIII. commutans caputia, quę ab Equitibus de Alcantara afferebantur, in Crucem viridis coloris, hanc ab eis afferri præcipit eo rigore, quò priùs illa caputia gestabantur; tuncque planè censebatur, gestationem illorum sub peccato lethali esse obligatoriam. Præterea Sixtus V. in Motu proprio expedito, anno 1589. priuat Commendis eos Equites, qui Insignia suorum Ordinum non gestauerint. Demùm in Statutis, ac Definitionibus cuiusque Ordinis Militaris idipsum grauiter præcipitur, & sub pœnis varijs decernitur.

4 Ratio etiam id suadet. Namis, qui Habitum sui Ordinis non affert, nõ se gerit vt Religiosum, ac suo statui, muneri, & officio non satisfacit in re graui; ergo grauiter delinquit, imò incidit in censuras à Iure, & à Clemente VIII. inflictas contra Religiosos deserentes suum Habitum. A paritate etiam id confirmatur; nam quilibet alius ex cæteris Religionibus non afferens suum Habitum absque legitima causa, sine dubio peccati lethalis reus censeretur; ergo similiter sunt censendi Equites, suum Insigne, seu Habitum non gestantes; nam si semel ponatur, eos esse strictè, & propriè Religiosos, cur non peccent, non afferendo Ordinum suorum Habitum, si cæteri Religiosi pec-

cant? A paritate adhuc magis propinqua firmatur. Nullus excusabit à peccato lethali Equites Sancti Ioannis, si suum Habitum non gestent; at in sententia, iuxta quam nunc differimus, cæteri Equites Militares non minùs strictè, & propriè sunt Religiosi; ergo pariter peccabunt non afferentes proprium Habitum. Etenim discrimen inter ipsos penes hoc nullum datur, sed solùm penes vota rigidioris, aut laxioris materiæ; quibus Votis positis, & sufficientibus ad constituendam propriam, & strictam Religionem, in alijs pariter se habent, cum gestatio Habitus non dependeat à Votis huius qualitatis, vel illius, si quidem Vota non tendunt ad gestationem Habitus, sed hæc sit annexa, & consequens ad illa; Vouent enim Castitatem, Obedientiam, & Paupertatem in propria Religione, cuius Habitus est afferendus, cum per Professionem fiat quis membrum eiusmodi Religionis, & intra ipsam viuere, & degere voueat.

5 Attamen non adeò rigidè id est accipiendum, vt peccet mortaliter Eques, qui vno, vel altero die Habitū, seu Insigne non afferret; opus enim est, vt aliquo tempore, quod prudentum iudicio sit notabile, illud deserat ad hoc, vt grauiter delinquat. Sic etiā Religiosi Hospitalis Regij iuxta Burgos, lethaliter peccarent, si per tempus non exiguū enses accintos afferrent; nam eorum Habitus eos excludit, idque iam post longa litigia fuit obtentum ab Abbatissa *de las Huelgas*, cui subduntur. Non verò peccabunt lethaliter, si breui tempore itinerando, (non verò publicè incedendo per oppida, in quibus commorantur) eos afferant; id enim ipsis Sacerdotibus sæcularibus aliquando permittitur, vt obseruabo *infrà numer.* 13. Dices, Religiosos alterius Ordinis non Militaris peccaret mortaliter, si absque Habitu proprio adhuc vno die per locum deambularet, alieno Habitu indutus; ergo, si Eques Militaris est strictè Religiosus, etiam delinquet mortaliter non afferēs suum Habitum vno vel altero die. Nego consequentiam. Disparitas consistit in diuersitate Ordinum; Sicut enim Equites Militares sectantur disciplinam non adeò rigidam, eorumque Vota non obligant ipsos ad ea omnia, ad quæ cæteri Religiosi obstringuntur; ita in præsenti casu non sunt eadem mensura metiendi, sed plus illis, quàm his est indulgendum. Quod ex alijs euentibus inspicitur. Nam si Religiosus non Militaris publicè, v.g. ad ludendum pila se vestibus, & Habitu exueret vsq; ad intimas vestes, grauiter delinqueret; non autem Eques Militaris. Nec ex peccatis Equitis Militaris, v.g. ex violatione Castitatis, & similibus, graue adeò scandalum sequeretur, ac si eadem peccata Religiosus non Militaris patraret. Id equidem ex diuersitate Institutorum, & obseruantiæ regularis dimanat. Sic etiam inter ipsos Religiosos non Militares diuersorum Ordinum quædam actiones ab alijs licitè fiunt, quæ non omnibus licitę essent; Nam v.g. adesse aliquos spectaculo agitationis Taurorum, propter tolerantiam, non est lethale peccatum; nonnulli autem, vt Capuccini, Carthusienses, & alij, si adessent, grauiter peccarent, vt latè tradidi *romo de Iure Academico, lib. 2. num. 305. & supra disq. 9. q. 7.*

6 Obseruandum etiam est, à Pontificibus sub pœnis grauibus fuisse iniunctum, vt Equites Militares afferant Habitum in ipsis vestibus; idque etiam in Definitionibus ipsorum Ordinū seuerè fuisse præscriptum. Communiter tamen ferè omnes Crucem in pallio gestant, & in pectore Crucem auream, vel argenteam, aut ex alio lapillo constructam. Quin aliqui solam hanc Crucem pendentem afferunt, non verò aliā in pallio superpositam. Hi sanè possunt à Prælatis, & Superioribus eiusmodi Ordinum puniri iuxta propria Statuta, ac Definitiones; Vt in Definitionibus Ordinis de Alcantara, *tit. 13. cap. 14.* pœna statuitur contra illos. Verùm arbitror, eos non peccare lethaliter, dum Crucem pendentem è collo gestant. Etenim sic distinguuntur sufficienter à cęteris, qui non sunt Equites Militares, & Insigne speciale suorum Ordinum afferunt, ac videntur satisfacere menti Pontificum, qui id optarunt, vt proprio Insigni à cæteris discriminarentur. Aliunde id ita inualuit, vt in communi ipsorum Equitum iudicio, ac persuasione, imò & Virorum, & Authorum Sapientum, non censeatur lethale peccatum. Consultiùs tamen agerent, si Habitum gestarent, ad quod sanè sunt hortandi.

Vc-

7 Veniamus iam ad resolutionem dubij *in hac quæstione* propositi iuxta opinionem defendentem, Equites Militiarum non esse strictè Religiosos; quam proposuimus *ea disq. 2. quæst. 2.* Iuxta eam ergo tenendum est primò, prædictos Equites non subiacere penis, ac censuris, quæ à Pontificibus inflictæ sunt contra Apostatas, etiam si illi Habitum perpetuò deserant; nam Apostatæ à Religione non sunt, qui Religiosi non censentur; & cum censuræ sint odiosæ, & strictè interpretandæ, nullatenùs debent extendi ad eos, qui non sunt propriè Apostatæ.

8 Secundò tenendum est, eos peccare grauiter, si Habitum, seu Insigne propriæ Militiæ non gestent. Ita Isla *in reg. Ord. D. Iacobi, c. 24.* afferens pro se D. Antoninum, & Syluestrum. Quod exindè probant aliqui, nam hi Equites sunt personæ Ecclesiasticæ, quamuis nõ essent absolutè Religiosi, gaudentes priuilegio Canonis, & proprij Fori, cui post Professionem emissam nequeunt renuntiare, si quidem constituuntur Ecclesiastici per emissionem Votorum, quibus semper ligantur, & à quibus nequeunt pro libito exonerari; Sicut initiatus Ordine Sacro non valet renuntiare foro, nec pro nutu liberari ab obligatione Ordinis, & Voti solemnis Castitatis. At persona Ecclesiastica, quæ non potest pro libito forum, & statum Ecclesiasticum deserere (sicut potest Clericus Beneficiatus nõ initiatus Ordine sacro) peccat mortaliter, si Habitum Ecclesiasticum non gestet, vt apud Authores est constans; ergo Equites illi peccabunt mortaliter, si Habitum suorum Ordinũ non gestent, qui in ipsis est Habitus Ecclesiasticus, eosque designat personas Ecclesiasticas, & discriminat specialiter ab alijs.

9 Vnde à sic differentibus præoccupatur fundamentũ quorumdam, qui consulti de hoc arbitrati sunt, non esse peccatum lethale, non afferre prædictũ Habitum, eo quòd præfati Equites non sint strictè Religiosi, Habitusq; potiùs ad honorem, & nobilitatis ostensionem gestetur, quã ad alium finem, nec propterea scandalum generetur, nec statui Religioso detrimentum inferatur. Nã contrà, aiunt, licèt non sint Religiosi strictè, tamen Equites hi sunt personæ Ecclesiasticę, & hunc statũ ratione Professionis, & emissionis Votorum nequeunt deserere. Attamen hæc ratio non conuincit eos, qui negant Equites esse tum strictè Religiosos, tum personas Ecclesiasticas. Verùm adhuc assertum ex alio capite probatur; nempè quia hi Equites in Professione vouent Obedientiam in proprio Ordine Militari; cui Voto non satisfaciunt, si Habitũ non afferant, nam se gerunt, vt extra Ordinem existentes, & ab illo se remouẽt, & in re grauissima ab Obedientia deflectunt, nempè in gestatione Habitus, qui est discriminatiuus proprij status, & index fundamentalis Obedientiæ, quam profitentur, ac Ordinis, intra quem degunt; cum aliundè non sit illis liberum ab Ordine ipso, ac à Professione resilire. Ex dictis colligo, tum Equites, tum Clericos Fratres, qui tempore Nouitiatus Habituim non afferrent per tempus notabile, disrumpere annum Nouitiatus, huncque ab illis peragendum fore integrum à die, quo iterùm Habitum resumant. Neque enim stat absque Habitu Nouitiatus, nisi ipsi Superiores in gestatione illius dispensent. Verùm non nimis scrupulosè cum Equitibus est procedendum, qui laxiorem vitæ normam sequuntur; & in sententia tuente, eos non esse strictè Religiosos, rigor erit magis temperandus.

10 Addo, Equitem, qui omnino non afferret Habitum sui Ordinis, quãuis non præstaret id in contemptum, & formalem inobedientiam, tamen ex se prębere sufficiens fundamentum ad iudicandum, eum operari in contemptũ, ac inobedientiam. Vnde & scandalum gigneret, dum exteriùs sic communiter iudicaretur; & peccaret vlteriùs, si de facto formalis inobedientia in re adeò graui, vt contemptus, daretur, iuxta doctrinam D. Thomæ 2.2. *quæst.* 104. *art.* 2. *ad* 1. *&* 3. Patris Lelsij *de iust. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 74. *& cap.* 46. *à num.* 45. P. Vazquez *in* 1. 2. *disp* 158. *cap.* 4. *num.* 37. P. Reginaldi *in praxi fori pœnit. lib.* 15. *num.* 32. Quin, siuè prima, siuè secunda sententia defendatur circa strictam Religionem Equitum Militarium, semper erit peccatum mortale, non afferre Habitum sui Ordinis, etiam per exiguum tempus, si id præstent in contemptum illius, vt ex doctrina prædictorum Authorum, & communi, satis apertè colligitur.

Eadem

11 Eadem quæstio, quæ de Equitibus est discussa, Clericis Fratribus Militiarum est adaptanda (& latiùs eam discutiemus *infrà* quæst. 3. circa hos Clericos Fratres) erga quos absque distinctione est loquendum, cum de eorum stricta Religione non sit opinionum controuersia, sed constanter eos esse absolutè, ac propriè Religiosos, omnes affirment. Quare lethaliter peccarent, si Habitum suorum Ordinũ non afferrent; et si ab illis deficerent, essentque desertores, inciderent in censuras inflictas contra Apostatas, atque vt propriè tales, forent puniendi. Et hi quidem, si publicè, tanquam sæculares, incederẽt, grauiter delinquerent, etiam si id eueniret per exiguum temporis spatium, nam scandalum sequeretur graue, statim ac sic incedere conspicerentur; sicut si Religiosus non Militaris incederet publicè sæculari ornatu indutus, quamuis id præstaret exiguo tempore, graue peccatum patraret; in his enim non attenditur paruitas materiæ temporis, sed grauitas scandali, certumq; est, in spatio paruo temporis posse scandali grauis occasionem præberi, sicut possũt in eo spatio plura grauia peccata committi. Hinc in Definitionibus ipsorum Ordinum grauissimis verbis iniunctum est, vt Fratres Clerici suum Habitum decentem, & honestum ferant; designaturque eis, qualis futurus sit. Sic in Definitionibus Ordinis de Alcantara statuitur, *tit. 5. cap. 5. & tit. 12. cap. 3. num. 16.*

12 At non damno peccati mortalis eos, qui absque scandalo, & non publicè, habitu decenti incederent, quãuis proprium per tempus exiguum relinquerent; v. g. si quis noctu in agrũ, aut fluuium, recreationis causa tendat, & in similibus euentibus; estò semper sit consultius, & decentius, ornatu, & habitu proprio indutos eos incedere. Nec ab alijs Religiosis non Militaribus, qui nec in eis casibus possunt Habitum proprium relinquere, paritas desumenda est; Quippè Religiosos Militares plura decent, aut licent, quæ alijs non licent, nec decent; & id ad diuersitatem Institutorum referendum est; quã inspecta, prudenter est philosophandum.

13 Attamen damno peccati lethalis Clericos Fratres, qui itinerantur, vestibus sæcularibus, ac armis accincti; cum debeant habitum, qui in itinere Clericos Regulares decet, gestare; & ad summum possint ensem, & tormẽtum igneum (ob latronum pericula) portare, dum in locis ea secum non afferant, sed statim in aliqua domo relinquant. Id enim (non autem vestes sæculares) etiam Sacerdotibus honestis aliquando permitti solet ob pericula viarum, vt videre est in *Synodo Salmantina anni 1654. lib. 3. tit. 1.* Quod tamen non est præstandum, si absint pericula. Et consultius esset, in nullo euentu arma à Fratribus Clericis afferri, sicut à Religiosis cæteris itinerantibus non afferuntur.

14 Obserua in præsenti, Equites Militares non afferẽtes Insignia suorum Ordinum, reddi inhabiles ad obtinendum Commendas. Sic enim sanxit Sixtus V. in Bulla expedita anno 1589. Deinde id docet P. Sa, *in summa, verbo, Clericus num. 33.* asserens, eum, qui iam Commendam obtinuit, si Habitum Militarem non afferat, ipso facto priuatum esse Commenda, eiusque redditibus; sicut habens Beneficium, aut Pensionem, si non afferat Habitum Ecclesiasticum, ipso facto est priuatus Officio, & Beneficio. Commendas tamen, iuxta posita *superiùs*, non amittẽt ex eo, quod per exiguum temporis spatium Habitũ Militarem non gestent.

Quæstio 2. An Religiosi Militares, dum administrant Sacramenta, possint vti toga Capitulari loco superpellicei, aut Alba?

15 ANSAM huic dubio dedit vsus per aliquot tempora vigens Religiosorum, qui immediatè super togam Capitularem, stolam imponebant, & insuper pluuiale, cum id exigebat administratio Sacramenti conferendi. Verùm id non posse fieri, sed superpelliceo, aut Alba eos fore vsuros, omnino tenendum esse, sequentibus fundamentis, videtur posse suaderi. Etenim toga Capitularis non est vestis Clericalis, & ad vsus solos Ecclesiasticos instituta, sed vestimentum Religiosorum, quo tam Equites, quàm Fratres Clerici vtuntur, & hi quidem non solũ

in

in Choro, ſed etiam in triclinio, dum ſimul veſcuntur; nec aliter ſe habet, quã in alijs Religionis non Militaribus pallium, ſeu indumentum ſuperius, quo ornati ad Chorum, & ad Communitatis actus aliquos ſolent incedere, vel vt cucullus Monachorum S. Benedicti, & S. Bernhardi. Conſtat autem, hos Religioſos non poſſe adminiſtrare Sacramenta, ſtolam imponentes immediatè ſuper ea tegumenta ſuperiora.

16 Deindè, cum Religioſi Militares prima tonſura initiantur, ſuperpelliceo induuntur, eoq; ornati, & non toga Capitulari, procedunt ad ſuſcipiẽdos minores Ordines; vnde cernitur, ſuperpelliceum eſſe habitum Clericalem, quo ſunt vſuri, dum actus proprios Ordinum exequuntur.

17 Demum Rituale Romanũ habet vim obligandi, vtpotè authoritate Pauli V. de conſilio Eminentiſsimorum Cardinalium editum; In eo autem, dum obſeruationes neceſſariæ ad Sacramentorum adminiſtrationem præmittuntur, aſſeritur; *In omni Sacramentorum adminiſtratione ſuperpelliceo ſit indutus, & deſuper ſtola eius coloris, quem Sacramenti ritus expoſcit, niſi in Sacramento Pœnitentiæ miniſtrando occaſio, vel conſuetudo, vel locus interdum aliter ſuadeat.* Hoc autem Rituali vtuntur Religioſi Militares, atq; adeò ſtare debent eiuſmodi ſanctioni, quamuis intra Monaſteria Miſſali, & Breuiario Benedictino debeant vti Calatrauenſes, & Alcantarenſes. Et ſanè in omnibus Sacris Religionibus, adhuc in illis, quæ ex conceſsione Sedis Apoſtolicæ non vtuntur Miſſali, & Breuiario Romano, ſed alio ſpeciali, cum diuerſis cæremonijs, ſuperpelliceo tamen ſuperveſtiuntur, cum Sacramenta adminiſtrant. Videantur de his Barboſa *ad cap. 10. de celebrat. Miſſar.* Paulus Fuſcus *de viſit. lib. 1. cap. 5. num. 10.* Menochius *lib. 1. conſil. 52. num. 145.* Diana *part. 3. tract. 3. reſol. 4.*

18 Nec obſtat ille vſus contrarius; iam enim videtur fuiſſe correctꝰ, & quod bona fide, rebus non accuratè exploratis, exercebatur, maturiori, & attentiori conſideratione ſuperueniente, mutatum eſt. Nec rursùs obſtat, quòd in Definitionibus Ordinis de Calatraua *tit. 12. cap. 10.* aſſeritur, *Mandamos, que los Clerigos de nueſtra Orden, que reſiden en los Beneficios Curados, ſean obligados à decir las Horas; y adminiſtrar los Sacramentos con mantos blancos de Choro de la Orden.* Et in Definitionibus Ordinis de Alcantara *tit. 23. cap. 23.* ſic extat diſpoſitum; *Quando el Viſitador viſitare el Sanctiſsimo Sacramento en los lugares de la Orden, ſea obligado à lleuar vn Freyle Sacerdote, para hazer la dicha viſita; lo qual encargamos ſe haga con exemplar decencia, y reuerencia con ſus mantos blancos, como los deben traer para la adminiſtracion de los Sacramentos.* Poteſt autem Magiſter, ſeu Adminiſtrator Ordinis in Capitulis Generalibus, de conſilio Diffinitorum, Statuta, & ſtabilimenta de nouo facere, & facta corrigere, ac immutare, quæ illicò eo ipſo confirmationem, & approbationem Apoſtolicam ſortiuntur; vt conſtat ex Bulla Clementis VII. quæ incipit, *Ad ſtatum fidelium*, & affertur in Bullario Ordinis de Alcantara, *pag. 128.* Non, inquam, id obſtat, quia forſan conniuentes vſui antiquo, nec re accuratè diſcuſſa, eas ordinationes ſtatuerunt, ſeu inſcripſerunt hi, quibus demandata fuit cura diſponendi, ac ordinandi Definitiones; quod tunc ob bonam fidem licuit. At id ab ipſis Ordinibus videtur reformatum, ſi quidem plures iam Religioſi non toga Capitulari, ſed ſuperpelliceo in Sacramentorum adminiſtratione vtuntur.

19 Adde, non poſſe Ordines ſtatuta facere aduerſus Eccleſiæ Canones, & Ordinationes, id enim non fuit ipſi indultum in ea Bulla; ſicut non eſt conceſſum alijs Religionibus, quæ in ſuis Capitulis Generalibus poſſunt ſimilia ſtatuta condere; nam in ea facultate condendi Ordinationes conceſſa à Pontificibus, ſemper illa ſubſtat incluſa conditio, *dum non ſit contra bonos mores, aut Eccleſiaſticas Ordinationes, ſeu ritus.* Hinc, cum extet Eccleſiaſticus ritus, ac ordinatio, vt ſuperpelliceo vtantur, qui Sacramenta miniſtant, vim non habet ſtatutum oppoſitum, quamuis in eo condendo bona fides à culpa excuſauerit. Quin, etſi ſtatutum fuiſſet ab exordio validum, eo quòd adhuc in Eccleſia non eſſet oppoſitum ſtabilitum, ſtatim tamẽ ac Eccleſia oppoſitum decreuiſſet, ſtatutum foret inualidum, ex vi nouæ Cõſtitutionis vniuerſalis antiquas oppoſitas infirmantis. Et quidem ratio poſtulat, vt in adminiſtratione Sacramentorum, non ſolùm quoad ſubſtantiam, ſed

etiam

etiam quoad circunſtantias, & exteriores ceremonias, vniformis in Eccleſia vſus, ac ſtylus obſeruetur, quod in Sacramentorum reuerentiam, ac populi Chriſtiani cedit ædificationem, ne vel exterior diuerſitas infirma pectora turbet.

20 Inquires, an iuxta hunc philoſophandi ſenſum, ſit peccatum graue, Religioſos Militares non vti ſuperpelliceo in adminiſtratione Sacramentorum? Hoc dubium commune eſt cæteris, etiam non Religioſis Militaribus, qui Sacramenta adminiſtrant. In primis ad Sacramentum Pœnitentiæ adminiſtrandum non requiritur ſuperpellicea, ſaltem in noſtra Hiſpania, vbi abſque illo ab omnibus adminiſtrari ſolet. Deindè dico, aliquando ob cauſam rationabilem poſſe excuſari ab omni culpa cũ, qui ſuperpelliceo non vteretur; v. g. ſi inſtaret neceſsitas vngendi moribundũ, nec præſtò eſſet ſuperpelliceus, aut alia ſimilis cauſa. Rursùs ſi ob leuem negligentiam, aut incuriam quis ſtolam abſque ſuperpelliceo ſibi apponeret, poſſet à culpa lethali excuſari, cum nullus adeſſet contemptus, nec animus obſtinatus violandi ritum Eccleſiæ.

21 Demùm communiter cenſendum eſt (ſtando dictis) eſſe peccatum lethale, non vti ſuperpelliceo in adminiſtratione Sacramentorum, ad quæ ille deputatus eſt, veluti ad miniſtrandum Baptiſmum ſolemniter, Euchariſtiam ſacram, & Extremam vnctionem. Sic docent P. Suarez *de Euchariſt. diſp. 72. ſec. 2.* P. Sa *in ſumm. verbo, Euchariſtia, n. 31.* P. Antonius de Quintanadueñas *in inſtruct. ordinand. p. 5. §. 12. num. 8. & §. 4. num. 16.* Etenim Eccleſiæ ritus in re grauiſsima, qualis eſt Sacramentorum adminiſtratio, obſeruari debẽt accuratiſsimè, daturque grauis indecentia, ſi ea adminiſtrentur abſque ſuperpelliceo, & populi Chriſtiani ædificationi, ac venerationi detrahitur, ac videntur contemni ſolemnitates externæ ab Eccleſia deſignatæ, atque Concilij Tridentini regula ſeuerè iniuncta *ſeſſ. 7. can. 17.* Vbi aſſeritur; *Si quis dixerit, receptos, & approbatos Catholicæ Eccleſiæ ritus in ſolemni Sacramentorum adminiſtatione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato à Miniſtro pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit.*

22 Itaque pro libito omittere ſuperpelliceum, erit graue peccatum, cum ſuperindui illo ſit vnus ex ritibus Eccleſiæ in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione; & cum Tridentinũ ait, id abſque peccato omitti non poſſe, de peccato graui eſt intelligendum, iuxta principium commune, quòd Statuta, & leges obligantes ad peccatum in materijs grauibus, ad mortale quidem extenduntur, niſi reddatur culpa leuis ob aliquam circunſtantiam. Et quidem ritus vtendi ſuperpelliceo lineo, & nõ laneo, ſuam habet ſpecialem ſignificationem, & repræſentationem ab Eccleſia intentam; de qua conſuli poſſunt Villalobos *in ſum. 1. part. tract. 8. diffic. 28.* P. Reginaldus *in praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 19. num. 33.* Et indè etiam confirmatur, non poſſe Religioſos Militares vti toga Capitulari, nam ea lanea eſt, non linea; quare, ſi ea vterentur in Sacramentorum adminiſtratione, deficeret ibi repræſentatio intenta ab Eccleſia in lineo ſuperpelliceo, aut in linea Alba.

23 Dicta adhuc ſecundùm ſe inſpecta rem ſuadere videntur. Sed adhuc poteſt defendi, valere Fratres Militares vti toga Capitulari loco ſuperpellicei ad Sacramenta adminiſtrãda. Quod ſuadetur fundamentis euertentibus rationes oppoſitas. Primò, quia toga Capitularis deſtinata eſt ad vſus Eccleſiaſticos, cum Fratres illa vtantur, dum Choro aſsiſtunt, & Equites, cum recipiunt Sacramenta, & vtrique, cum Profeſſionibus interſunt. Nec obeſt, ea etiam vti, cum alijs Actibus Communitatis aſsiſtunt; ſicut Canonici etiam vtuntur ſuperpelliceo, cum ſuis Capitulis adſunt; Etenim, cum Actus Communitatis ex ſe ſint grauiſsimi, non dedecet, in eis vti Habitu Eccleſiaſtico. Nec proportionatur toga Capitularis pallio ſuperiori, quo alij Religioſi non Militares in Choro vtuntur. Etenim horum eſt proprius Habitus illud pallium, vt Choro aſsiſtant; At Fratres Militares ſunt Clerici Religioſi, indeque aptandus eſt illis habitus, quo Clerici vtuntur; at hi ſuperpelliceo vtuntur in Choro; ergo toga Capitularis, qua Militares Fratres in Choro vtuntur, correſpondet illi ſuperpelliceo, non verò pallio ſuperiori aliorum Regularium. Et quidem, ſi attentè res introſpiciatur, & ſupponatur, eos Fratres eſſe Clericos, argumenta,

quæ

quæ probant, debere eos vti ſuperpelliceo, dum adminiſtrant Sacramenta, æquè omninò ſuadent, debere, eodem ſuperpelliceo vti in Choro, ſicut alij Clerici vtuntur. Hoc autem non conuincitur, ergo nec primum.

24 Nec obeſt, quòd ſuperpelliceo ornentur, cum Ordines accipiunt ab Epiſcopis. Id enim præſtatur, tum vt cæteris accipientibus conformentur in Habitu, tum, ne Epiſcopi quæſtionem ſuper hoc moueant. Nec paritas ſit à ſuſceptione Ordinum ad adminiſtrationē Sacramentorum, cum diuerſa poſsint Ornamenta ad ea munia deſignari; maximè cum in illa adminiſtratione Fratres Militares non intermiſceātur cum alijs Clericis, & Prælatis extra Ordinem, atque adeò poſsint iuxta proprios ritus ſe gerere.

25 Secundò. Fratres Militares Calatrauæ, & Alcantaræ (Fratres laco bæi non toga, ſed ſuperpelliceo vtuntur, atque adeò de illis non eſt quæſtio) intra Monaſteria tenentur conformare ſe Miſſali, & Breuiario, ac Rituali ſui Ordinis, vt extat in Definitionibus Calatrauę *in Inſtructione pag. 72.* & in Definitionibus Alcantaræ *tit. 5. cap. 1.* Vnde, eſtò in Rituali Romano vſus ſuperpellicei requiratur, non tenētur eo vti. Quin extra Monaſteria non coguntur Breuiario, & Miſſali Romano vti, ſed poſſunt ex conceſsione Clementis VII. Et dum in Eccleſijs Ordinum munus Parochorum exercent, nihil obſtat, quominus vtantur ſuo Breuiario, Miſſali, & Rituali. Id autem, quod in Statutis, & Ordinum Definitionibus circa ritus decernitur, eſt ipſorum Rituale; cum ex illis ritibus Rituale componatur. Conſtat verò ex locis Definitionum ſuprà allatis, togas Capitulares eſſe deſignatas ad Sacramenta adminiſtranda.

26 Nec maior eſt obligatio conformandi ſe Rituali Romano, quàm Breuiario, & Miſſali; vnde, cum ex ſpeciali priuilegio aliqui Ordines vtuntur proprio Miſſali, ac Breuiario, etiā proprij Rituales vſum exercent; quod cernere eſt, dum ſuos ſepeliunt defunctos, & in alijs functionibus Eccleſiaſticis, in quibus, ſpecialibus ritibus, ac orationibus vtuntur, etiam poſt Rituale Romanum editum. Imo ipſe Paulus V. qui Rituale hoc edidit, deſignauit Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ Miſſale, & Breuiarium Ordinis S. Benedicti, intra ipſorum Monaſteria recitandum, quod nunc præſtatur, cum olim Breuiario, & Miſſali Ciſtercienſium vterentur. Quare ipſe Pontifex noluit eos cogere ad Rituale Romanum obſeruandum, quod conſectarium, & annexum eſt Breuiario, & Miſſali Romano.

27 Ex his cernitur, quare nunc intra ipſos Ordines alij Parochi vtantur toga Capitulari in adminiſtratione Sacramentorum, alij ſuperpelliceo, & nec hi, nec illi peccent; Quippè primi ſequuntur ſententiam *nuper* ſtabilitam, & iuxta ſui Ordinis Definitiones operantur; alij verò aut ſectantur opinionem oppoſitam, quæ fundamentis ſatis probabilibus fulcitur, maximè cum Paulus V. ediderit Rituale poſt annum 1600. quo Definitiones Calatrauę, & Alcantarę (quas *in hoc Opere* citamus) in Capitulo Generali fuerunt ſancitæ; Aut, cum extra Monaſteria poſsint Fratres aptari Breuiario, & Miſſali Romano, conſequenter etiam conformantur Romano Rituali, in quo ſuperpelliceus ad Sacramentorum adminiſtrationem præſcribitur.

Quæſtio 3. An Clerici Fratres Militiarum peccent lethaliter, & in Excommunicationem incidant, ſi proprium Habitum non geſtent?

28 DIXI *ſuperiùs quæſt. 1.* ac probaui, Clericos Fratres Militares nō geſtantes proprium Habitum peccare mortaliter; & deſertores Ordinis, velut Apoſtatas, incidere in excomunicationem. Alia nunc his affinia exponemus. Igitur Clericus Frater, qui adhuc abſque animo deſerendi Ordinem, dimitteret Religionis Habitum, incideret in excommunicationem maiorem inflictam ipſo facto in lure, *in cap. Vt periculoſa, ne Clerici, vel Monachi in 6.*

29 Peccaret etiam mortaliter Clericus Frater, qui Habitum occultū afferret, cum perindè ſe haberet, ac ſi illum abſolutè non geſtaret, ſi quidē non poſſet iudicari Religioſus, quod ex habitu externo eſt dignoſcendum. Quin in Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. c. 19.* prohibetur,

hibetur, ne facultas ad tegendum habitum concedatur; ibi; *Nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum suæ Religionis.* Nec sufficiens erit, si Frater Clericus afferat exteriùs in pectore Insigne aureum, vel argenteum, & nullum aliud Insigne in vestibus, nam Pontifices, tanquam proprium habitum Regularium Militiarum designarunt crucem in vestibus afferendam; vt respectu Ordinis de Alcantara constat ex Breui Benedicti XIII. qui Crucem viridem in panno in vestimentis superioribus gestari præcipit; Vestes autem superiores sunt pallium, & toga, vt declaratum est in Definitionibus eiusdem Ordinis, *tit. 13. cap. 14.*

30 Attamen non peccabit mortaliter, qui in toga solùm Crucem attulerit, & non in pallio, cum sit leuis transgressio præcepti, si quidem satisfit fini præcipuo, dum per eam gestationem Crucis dignoscitur quis exteriùs Religiosus Ordinis. Venialiter autem peccabit; & curandum est semper, vt etiam in pallio Crux afferatur; gloriarique quisque debet de perfecta manifestatione sui habitus, & status Religiosi. Consequenter non incidet in censuras; nam vt excõmunicatio maior contrahatur, necessum est, præcedere culpam lethalem, vt decernitur *in cap. nemo, cap. nullus, 11. q. 3.* Et tenent communiter Authores cum D. Thoma *in 4. distinct. 18. quæst. 2.*

31 P. Thomas Sanchez *tom. 2. sum. lib. 6. cap. 9.* asserit, esse valdè probabile, non incidere in censuras Religiosum, qui non tollit Habitum, sed illum occultat, attamen cum pluribus Authoribus ab ipso relatis contrarium tenet. Etenim is, quamuis materialiter obseruare verba legis censeatur, tamen formaliter non obseruat, nec menti Legislatoris obsecundat. Aliquæ tamen sunt causæ excusantes à peccato in occultatione habitus; nempè timor probabilis mortis, si ex habitu quis cognoscatur, aut metus grauis damni, quo imminente, prudenter iudicetur, noluisse Legislatorem obligare ad habitum afferendum, seu manifestandum. In *superioribus* etiam apposui casus, in quibus non est peccatum, per breue tempus habitũ exui à Religiosis Militaribus ob materiæ leuitatem.

32 Attamen si Frater Clericus absque aliqua causa ex dictis occultaret habitum etiam per breue tempus, eo animo vt in aliqua actione, aut euentu non dignosceretur vt Religiosus, sanè grauiter peccaret; quippè temporis breuitas tunc materialiter se haberet, cum ex alio capite adesset grauitas in animo occultandi proprium statum Religiosũ, vt docent Bañez *in 2. 2. quæst. 18. art. 2.* P. Suarez *de censur. disp. 33.* P. Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 105.* & alij plures. P. Pellizarius tuetur, esse quidem lethale peccatũ, Habitum relinquere, non verò incidi in censuras, nisi conditiones concurrant, quæ rarò eueniunt. Et in hac opinione posset quis à censuris contrahendis excusari, nisi in eo raro euentu. Oppositum est tutius; videatur Bonacina *tom. 1, de clausura, & pœnis, &c. quæst. 2. punct. 2.* Ex his cernitur, Clericum Fratrem, qui noctu è Monasterio, aut Collegio exiret, habitum secularem gestans, grauiter peccare. Nec ad id, nisi ob causam vrgentem licentia à Superioribus ei præstari valet.

33 Sed aduersus dicta oppones doctrinam à nobis *suprà* traditam de Equitibus, quos non peccare lethaliter, asseruimus, si habitum in vestibus non afferant, dum Insigne aureum, vel argẽteum, aut simile pendens gestent, estò possint puniri; quare ergo peccent Clerici Fratres Militares, si id ipsum peragant? Si quidem, iuxta plurium sententiam, Equites sunt proprè Religiosi, & licèt laxiorem vitę normam sequantur, tamen quoad habitum proprij status regularis afferendum eadem omnino ratio milit et in ipsis, ac in Clericis Fratribus. Nec potest confugi ad vsum, & consuetudinem; Nam nec respectu Equitum potest consuetudo præscripta adduci, cum Ordo reclamet, & pœnas designet his, qui Habitum in vestibus non gestant. Imò non multis abhinc annis puniebantur Equites, qui non gestabant Habitum nedum in pallio, verùm & in pectore in ipsamet veste.

34 Respondeo tamen, interuenire diuersitatem inter Equites, & Clericos Fratres Militiarum quoad finem præcipuum intentum. Nam Eques afferens Insigne pendens in pectore sufficienter dignoscitur vt Miles Ordinis, & sub eo degens, ac in communi existimatione reputatur afferre habitum proprium

prium equeſtris Militiæ, quo à cæteris diſcriminatur; & is fuit finis præcipuus legislatoris, vt per habitum dignoſceretur ſtatus Militiæ Equeſtris; qui finis non obtinetur ſpecialiter, ſi Clericus Frater ſolùm afferat Inſigne pendens in pectore, nam non poterit dignoſci vt Clericus Frater Regularis, ſtatumque retinens arctioris, & ſeuerioris diſciplinę, quàm eſt ſtatus Equitum; Quin potiùs in communi exiſtimatione cenſebitur Eques Militaris; quod fanè non manifeſtat proprium eius vitæ Inſtitutum iuxta legislatoris mentem, vt cuique rem introſpicienti conſtabit. Neceſſe eſt, vt diſcriminetur ab Equitibus, quòd togam, & pallium geſtet oblongum vſque ad talos; nam plures ſunt Equites Scholaſtici, aut etiã Eccleſiaſtici, qui ſimilib⁹ vtũtur veſtibus.

35 Id explicatur à paritate aliquo modo ad id conducente; nam Religioſi vnius Ordinis, alij ſolent eſſe Calceati, alij Excalceati; Si ergo Excalceatus eo genere veſtium vteretur, quo Calceatus, grauiter peccaret, quãuis dignoſceretur eſſe eiuſdem Ordinis; eo quòd non afferret veſtes ſpeciales, quibus ſeuerior diſciplina proprij Inſtituti, quod intra eum Ordinem profitetur, omnibus manifeſtaretur. Sic proportione ſeruata, Clerici Fratres Militares rigidius vitæ Inſtitutum ſequuntur intra eumdem Ordinem, quàm Equites; quare ſi id occultent non aliter ſe ornando, quàm illi, grauiter peccabunt. Et confirmatur; quia licèt Frater Clericus non ſit conſtitutus in Sacris, nec Beneficium Eccleſiaſticum habeat, tamen mortaliter peccaret, ſi incederet indutus vt laicus, abſque veſte oblonga, & cum enſe ad latus, nulloque ſigno ſui proprij ſtatus oſtenſo, quamuis Inſigne Ordinis afferret; ergo non ſufficit, id Inſigne geſtare, ſed eſt neceſſum eo modo ornari, quo dignoſcatur eſſe Clericus Frater. Audiui Viros doctos cenſentes, rigidam eſſe hanc doctrinam, & iudicantes, non committi in caſu propoſito peccatum graue. Quibus ſi aliquis aſſentiri velit, à peccato lethali in prędicto caſu excuſabitur.

36 Obſeruandum verò eſt, Crucem, quam ex panno in veſtibus ſuperioribus afferri præcipiunt Pontifices, (quod olim obſeruabatur tum ab Equitibus, tum à Clericis Fratribus) iam in Ordinibus de Calatraua, & Alcãtara, ſolùm ex filis retoris confici, ex vſu, & approbatione Ordinis, quin prędceptum Pontificium violetur, cum penes ſubſtantiam, & colorem nihil fuerit immutatum, & ea Crux, quæ nunc geſtatur, ſit ſufficiens, & manifeſtum diſtinctiuum, quo dignoſcuntur Militares Equites, ac Clerici Fratres.

37 Cæterùm Clerici Fratres prę ter Habitum, debent etiã afferre veſtes decentes, & honeſtas, vt per exteriorẽ ornatum actionum interiorum moderatio, & affectuum tẽperantia innoteſcat; Et ſic ſtabilitum eſt in Definitionibus ipſorum Ordinum; ac conſtat in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.6.c.6.& 7.* In Ordine Calatrauæ, *tit.8.c.2.* & in Ordine Alcantaræ, *tit.5.c.5.& tit.12.c.3.n.16.*

38 Quin, cum Clerici ſint, ſi habitum laicalem afferant, in pœnas incidunt à Iure ſtatutas, quæ ſancitæ ſunt in Concilio Viennenſi, & extant *in Clementina, Quoniam, de vita, & honeſtate Clericor.* ac innouãtur in Trident. *ſeſſ. 14.c.7. de reformat.* Vbi habetur. *Tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religioniſque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem Clericalem parũpendentes, veſtes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuerſis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus; propterea omnes Eccleſiaſticæ perſonæ, quantumcumq; exemptæ, quæ aut in Sacris fuerint, aut Dignitates, Perſonatus, Officia, aut Beneficia qualiacumq; Eccleſiaſtica obtinuerint, ſi poſtquam ab Epiſcopo ſuo, etiam per edictũ publicum, moniti fuerint, honeſtum habitum Clericalem illorum Ordini, & Dignitati congruentem, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationẽ, & mandatũ, non detulerint perſuſpenſionem ab Ordinibus, ac officio, & Beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipſorum Beneficiorum; necnon ſi ſemel correpti denuò in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & Beneficiorum huiuſmodi coerceri poſsint, & debeant.*

39 Ex quibus verbis dignoſcitur grauitas culpæ, & pœnæ infligendæ. Pœnæ tamen inflictio pertinet ad Prælatos Ordinum, cum Clerici Fratres à iuriſdictione Epiſcoporum ſint exempti. Et quamuis inibi aſſeratur, Epiſcopum contra quoſuis eſſemptos procedere poſſe, id intelligendum eſt de eſſemptione ratione priuilegij alicuius, non ratione ſtat⁹ Regularis; Dehis cõſuli poſſunt Sayrus, Bonacina, P. Suarez, Pater

Thomas Sanchez, Caſtro Palao, & alij allati à Diana *part. 5. tractat. 10. reſolut. 44. & part. 9. tractat. 7. reſol. 5.* Qui autem habitus ſit cenſendus indecens, aut laicalis, ex communi exiſtimatione eſt penſandum; & in vnaquaque Regione proprius vſus ornamentorum viget, quibus laici à Clericis diſcriminantur, ac in noſtra Hiſpania id facilè innoteſcit.

40 Obſeruandum eſt in præſenti, in Ordinibus prohibitas eſſe veſtes ſericas Clericis Fratribus, vt conſtat in Statutis nouiſsimis Diui Iacobi, *titul. 7. cap. 7.* In Definitionibus Calatrauæ, *titul. 8. cap. 2.* In Definitionibus Alcantaræ idem inſinuatur, cum deſignentur veſtes non ſericæ afferendæ à Fratrib⁹ Clericis, *tit. 5. cap. 11. num. 14. & tit. 12. n. 17.* Sed in primis cenſeo, eas leges eſſe ſolùm pœnales. Deindè poſſet aſſeri, ſanctas fuiſſe iuxta normam antiquiorem, cum Clerici modeſti non vtebantur veſtibus ſericis; ſed procedente tempore res ſunt immutatę, nec iudicantur profanæ veſtes ſericæ in Clericis modeſtè, ac decenter ornatis; Vnde cum finis Ordinum fuerit, quòd habitus Clericorum Fratrum is eſſet, qualis decet Clericos modeſtos, & graues, videtur, non contrairi ei fini, ſi veſtes ſericæ extra Communitatem afferantur, dū hæ ſplendidæ non ſint, nec auro, aut argento circumdentur.

41 Sed dices; etiam nunc temporis Equites ipſi poſcunt licentiam à Senatu Regio Ordinum, vt ſericas veſtes induant; ergo à fortiori etiam nunc Clerici Fratres non poterunt vti his veſtibus. Et olim quidem, cum Equites Iacobæi per *regulam* 24. ſui Ordinis prohiberentur vti veſtibus ſericis, Innocentius VIII. diſpenſauit, vt Magiſter poſſet concedere licentiam ad vtendum illis. Quin aduerſus veſtes profanas Equitum inuehitur acriter Isla *in reg. Ordin. Diui Iacobi, cap. 24.* vbi præſcribit modeſtiam in eis ſeruandam. Reſpondebit aliquis, vt vim paritas habeat, ſolùm inferri, Clericos Fratres non poſſe vti veſtibus ſericis abſq; licentia; indeque dum in Communitate viuunt, indigere licentia Priorum, aut Rectorum, vt interiùs veſtibus ſericis vtantur, quam tunc expedit, rarò, & non niſi cum vrgente cauſa concedi, ſi quidem id exigit norma Communitatis, quę eſt rigidior, & aliundè vniformitas inter omnes debet ſeruari in veſtibus, ne hi ſericis, illi panneis ornentur. At de Clericis Fratribus extra Communitatem degentibus, ſolùm probari ex vi paritatis factæ, egere licentia ſui Prælati, quiſquis is ſit; aliàs pœnæ Definitionum ſubiacebunt.

42 Priores de Vcles, & Sancti Marci poſſunt, iuxta Statutum *nuper* relatum, ornari veſtimentis ſericis, & Inſigne aureum, vel deauretum in pectore pendens geſtare; at Iacobæi Fratres poſſunt Inſigne argenteum, & non deauratum afferre. Equitibus de Calatraua *loco ſuprà allato* conceditur, poſſe geſtare Inſigne aureum, quod Definitiones non extendunt ad Clericos Fratres. In Ordine autem Alcantaræ nihil de eo Inſigni in Definitionibus habetur nec circa Equites, nec circa Clericos Fratres, ſed omnibus indiſcriminatim iniungitur *titul. decimotertio, cap. decimo quarto*, quòd Crucem ex panno viridi in pectore, ac in pallio geſtent. Conſuetudo inualuit, vt Crux aurea, vel argentea in pectore geſtetur, quod etiam video extendi ad Clericos Fratres extra Communitatem degentes, vnde ſi ab Ordinibus id toleretur, conſuetudini erit ſtandum. Sed omnino non licet, Fratres Clericos geſtare Crucis inſigne nimis elaboratum, vel lapillis interſertum, ſed modeſtum, & non pretioſum; id enim ſui Status norma, & æquitas expoſcunt.

Quæſtio 4. An Equites Militares debeant accinctos tenere enſes, dum Sacramenta recipiunt?

43 AFFIRMAT Ioannes Sanchez *in ſelect. diſputat. 45. num. 3.* P. Peñafiel Araujo *de obligat. Ordin. Militar. tract. 2. cap. 2. num. 21.* Thomas del Bene *part. 1. tractat. de immunitat. Eccleſiaſtic. dub. 11. ſection. 2.* Diana 3. *part. tract. 2. de dubijs Regular. reſolution. 30.* Probant; nam Equites Militares differunt à cæteris in habitu; at enſis eſt habitus proprius Equitum Militarium; ergo in eo à cęteris differunt. Tunc ſic. Is habitus, in quo quilibet Religio-

ligioſus ab alijs diſcriminatur, non debet, nec poteſt deponi, cum recipit Sacramenta; quis enim dicat, poſſe Religioſum ex Ordine Sancti Dominici, aut Sancti Franciſci deponere habitum proprium, quo à cæteris diſtinguitur, dum Sacramenta recipit? igitur, licèt alij ſeculares diſcingant enſes ad Sacramentorum receptionem, maximè Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & Confirmationis, Equites Militares nec debent, nec poſſunt.

44 Roboratur. Hi Equites enſes afferunt in ſignum proteſtationis Fidei, ad quam defendendam ſunt parati; in receptione autem Sacramentorum etiam Fidei fit proteſtatio; atque adeò tunc munus ſuum adimplent, enſes accinctos tenendo. Ideò enim Chriſtiani ſtant, dum Euangelium in Miſſa legitur, vt denotent, ſe proteſtari Fidem in Euangelio contentam, paratoſque eſſe ad illam tuendam; Imo olim, vt adnotarunt plures, dum recitabatur Euangelium, enſes in manibus Fideles habebant. Equites ergo, quibus Fidem tueri ex proprio Inſtituto congruit, rectè accinctos retinent enſes, dum recipiunt Sacramenta, fidem Catholicam confitendo; præcipuè cum Euchariſtia ſit, & dicatur myſterium Fidei, tum in conſecratione Calicis, tum *in cap. cum Martha, de celebrat. Miſſar.* tum paſsim apud Concilia, & Patres.

45 Confirmatur adhuc; nam, dum Equites ad Ordinem Militarem admittuntur, eis enſis confertur, & ad latus ſiniſtrum cingitur; vnde quaſi proprius habitus ipſis enſis donatur, atq; adeò eum debent retinere, & non diſcingere, dum res ſpirituales, & ſacras exercent. Et quidem id etiã locum habet in Sacramento Confirmationis, quod miniſtratur ad muniendum, & confortandũ animum in Fide; & benè inter ſe cohærent exteriora arma cum interioribꝰ, vt alia ab alijs protegãtur. Demùm ex conſuetudine id probatur, cum Equitibus ſit frequens, recipere Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, accinctis enſibus.

46 Negant alij, Equites Militares teneri, aut poſſe accedere ad Sacramenta recipienda, enſibus accinctis. Probant, nam Equitum Militarium miniſteria ſunt duplicia; alia, Fidem armis in bello defendere; alia, res ſpirituales exercere, Orationes recitare, Choro, & Capitulo aſsiſtere cum Clericis Fratribus, dum in Monaſterijs degunt, Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ diebus deſignatis recipere. Igitur enſes ad Fidem in bello defendendam, eis accinguntur; ad res autem ſacras toga Capitularis, tanquam proprius habitus donatur; atque adeò hac ornari debent, enſibus relictis; cum ſit eorum Actuum proprius, & opportunus ille habitus, deceatque ſigna humilitatis deferre, & arma manſuetudini contraria deponere. Nec enim ad pugnandum pergunt, ſed ad propalandum ſua delicta, & pabulo ſalutari animum reficiendum; Nec minùs humilitate, ac mãſuetudine fit proteſtatio fidei, quàm armis, cum hęc nec opportuna, nec neceſſaria ſunt.

47 Deindè, quia in ipſis Ordinibus Militaribꝰ ſtabilitum eſt, ne Equites ad ſimiles Actus accedant, enſibus accinctis; vnde fit, non eſſe enſem habitum proprium Equitum ad omnes Actus publicos; aliàs in nullo Actu deberent, aut poſſent deponere enſem, ſicut Religioſi aliorum Ordinum in nullo Actu publico valent habitum proprium exuere. In Ordine Alcantarę, in Definitionibus *titul. 13. cap. 14.* ſtatuitur, quòd Equites togis albis laneis ornati recipiant Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtię, quin enſium fiat mentio. Et *titul. 15. cap. 1.* præcipitur, quod Equites in Monaſterijs, cauſa nouitiatus, aut pœnitentiæ degentes, nullum armorum genus ſecum afferant Et *titulo 1. cap. 10.* iniungitur, quòd Dignitates, Commendatarij, & Equites abſque armis ad Capitulum generale conueniant, ſub pœna amiſsionis armorum, quæ detulerint. Præterea anno 1492. cum eſſet Ordinis Magiſter Don Ioannes de Zuñiga, Ordinem viſitauit Petrus Abbas Clareuallenſis authoritate Apoſtolica, & in ea viſitatione, vt extat in illa *cap. 14.* præcepit in virtute Sanctæ Obedientiæ Commendatarijs, & Equitibus, ne ingrederentur in Eccleſiam, aut Capitulum afferentes ſecum enſes, gladiolos, aut alia arma, ſed togis Capitularibus ornati. In Statutis autem Militiæ Diui Iacobi, *titul. 5. in Inſtructione Equitum*, apponitur forma deferendi eos ad ſepulchrum, & cum alia deſignentur Ornamenta, non fit vlla mentio enſis.

48 Denique assertum fulciunt, eneruando fundamenta opposita. Etenim habitus, quo Equites Militares discriminantur à cæteris, non est ensis, sed Insigne in pectore gestatum; quod est conspicuum, nam id, quod est discriminatiuum, nequit esse cæteris commune; Sic Habitus distinguens Religiosos Ordinis Sancti Dominici non est communis Religiosis Sancti Francisci; Ensis autem communis est Equitibus non Militaribus, & quibuscumque Militibus, ac pluribus alijs; Et præterea plurimi Equites Militares ensem non gestant; tum hi, qui in Sacris sunt constituti; tum Togati, & Scholares; tum alij senio, aut imbecillitate laborantes; signum ergo est euidens, ensem non esse proprium Habitum Equitum Militarium; aliàs Equites incedentes sine ense Habitum proprium non gestarent, quod nullus vnquam asseuerauit.

49 Ad fidei autem protestationem in receptione Sacramentorum magis opportuna est humilitas, & mansuetudo, quàm ensis. Quòd autem Fideles stantes Euangelium audiant, ceremonia est valdè consentanea ad ostendendum interiorem animum defendendi mysteria Fidei; Sed indè retorquetur argumentum; nam licèt stando, manifestetur protestatio Fidei, tamen stando non debent recipi Sacramenta, quia maior humilitas flexis genibus indicatur; ergo, licèt accinctus ensis possit esse signum protestationis Fidei, (& nec id, quasi certum, videtur fore supponendum) tamen ob maiorem humilitatem in Sacramentorum receptione discingendus est. Etenim, estò in ea receptione Fideles profiteantur fidem, at Sacramenta immediatè, proximè, & primariò non tendunt ad hoc, vt illi fidem profiteantur, sed vt gratiam propriam cuiusque Sacramenti recipiant. Similiter, etsi olim audiretur Euangelium, apprehenso manibus ense, qui ritus in ea circunstantia erat omnino laudabilis; at quis dicat, oportere, Sacramenta recipi à Fidelibus habentibus ensem in manibus? Ergo ab omnibus dignoscendum est discrimen inter alias actiones religiosas, & receptionem Sacramentorum, nec ijdem ritus vtrisque sunt aptandi; nec debet ostendi per eas actiones externas In quibuscumque Actibus, & exercitijs pijs protestatio Fidei, quæ interiùs tenenda est fouenda.

50 Nec obstat, quòd Eucharistia sit mysterium Fidei, vt in consecratione Calicis exprimitur. Quippè plura alia sunt Fidei mysteria, & dum audiuntur, exercentur, vel recipiuntur, non est opportunum, per eas actiones externas protestari fidem, quę animo firmiter debet adhærere; Et id patet, instando fundamentum contrariorum; Nam fideles assurgunt, & stant, dum Euangelium in Missa legitur, vt animum paratum ad tuenda Fidei Mysteria manifestent; & tamen non assurgunt, nec stant, dum consecratur Hostia, & Calix, ac Fidei mysterium exprimitur; quia tunc ingentior reuerentia erga Eucharistiam denotatur, si genua flectant, quàm si assurgant; ergo dum recipiuntur Sacramēta, attendendum est maiori reuerentiæ, & humilitati, quàm alij signo repræsentatiuo animi parati ad defendendam Fidem.

51 Claram etiam instantiam patitur vltima confirmatio; Nam, si ideò Equites recipere debent Sacramenta, accinctis ensibus, quia eis armantur in admissione ad Ordinem, sanè debebunt etiam calcaria ferre, quia in ipsa admissione calcaria eorum pedibus aptantur; Quod absonum ex se cernitur. Itaque arma, & calcaria illis apponuntur, vt Equites armentur; hoc est, vt necessaria ad equitandum, & pugnandum contra hostes eis designentur, ac suppeditentur; non verò vt ornati semper eis incedant, tanquam proprius ille sit eorum Habitus; quare nec calcaria afferunt, nec plurimi, vt iam dixi, ensem; quia Crux est Habitus proprius Equitum, quidquid gestent has, aut illas vestes, hunc, aut illum ornatum.

52 Et quidem, cum admittuntur in Ordinem, duo præstantur; aliud, armari eos Equites ritu solemni, quali olim armabantur Equites alij, qui non admittebantur in vllum Ordinem; atq; adeò ea arma, & ornatus non sunt propria Equitum Militarium, vt Militarium, sed vt Equitum, in quibus conueniunt cum alijs Equitibus, vt olim armabantur, quin essent Ordinum Militarium. Id supponitur, vt requisitum ad

hoc,

hoc, vt recipiant Habitum proprium Ordinum, ac vt ſint capaces ingrediendi in illos; ſicut ſupponitur Ordo presbyteratus, vt concedatur iuriſdictio ad audiendas Confeſsiones. Aliud præſtatur, nempè admiſsio in Ordinem, ac conceſsio Habitus proprij; Id autem ſolùm per appoſitionem Crucis in toga Capitulari; quare is eſt Habitus propriſsimus illorum; nempè Crucis Inſigne in pectore, quo ornati ſemper incedant; Et toga Capitularis ad Actus ſpeciales, & determinatos. Et quamuis ſimul illa duo præſtentur, tamen primum, vt requiſitum eſſentiale, ſecundum vt conſtitutiuum admiſsionis in Ordinem, ſeu conceſsionis proprij Habitus exercentur. Et hinc aſſeruit Mota *in tract. de Ordine S. Iacobi. lib. 2. num. 76.* Habitum eius Ordinis ſubſtantialiter in Cruce conſiſtere. De conſuetudine autem non multùm eſſe curãdum, aiunt hi, qui hanc opinionem defenſant, cum nec ſit conſtans, nec videatur iuſta, vtpotè contra Ordinationes Militiarum, & Viſitatorum; vnde vlteriùs colligunt, eſſe peccatum veniale, accintos portare enſes, dum Sacramenta recipiuntur, quia eis Ordinationibus contraitur. Sic philoſophantur aliqui, qui hoc dubium in manuſcriptis diſcuſſerunt.

53 Ego quidem, rem eſſe exigui ponderis, arbitror, nec inuenio decentiam, aut indecentiam in eo ritu diſcingendi enſes, aut accinctos portãdi in receptione Sacramentorum, & video plures, qui Equites Militares non ſunt, recipere illa, accinctis enſib⁹, quin indè vlla nota, aut ſcandalum generetur; atque adeò non eſt id ſignum diſtinctionis inter Equites Militiarum, & alios. Laudo quidem illos, qui, vt maiorem animi ſummiſsionem præſeferant, diſcingunt enſes; ſed eos non damno, qui non diſcingunt, cum adhuc ſic interiorem reuerẽtiam, ac humilitatem valeant fouere, quæ in Sacramentis recipiendis omnino eſt neceſſaria. Res itaque, quæ ceteris eſt arbitraria, non adeò ſpecialis Equitum Militarium cenſenda eſt, vt de illa nimiùm ſollicitentur.

54 Itaque in primis contra ſecundam opinionem cenſeo, nullo modo peccare, ſi accedant ad Sacramenta, enſibus accinctis. Quippè, ſi Viſitationi Abbatis Clareuallenſis in Ordine Alcantaræ ſtandum foret, peccatum lethale eſſet, accedere, armis accinctis, quod nec contrarij admittunt, nec dici valet; Et ſicut illud præceptum ibi appoſitum non obligare ad mortale, dicere tenentur, eo quòd in deſuetudinem ierit, ſic de alijs Ordinationibus aſſerendum eſt, deſuetudine fuiſſe abrogatas, & ſcientibus, ac conſentientibus ipſis Militaribus Ordinibus, reuocatas. Quare conſuetudo contraria nequit vocari corruptela, & abuſus, cum Ordines ipſi adfaueant, & penes ipſos ſit, ſua ſtabilimenta, ac ritus reformare, ſeu de nouo condere.

55 Deindè ſentio, nullo modo peccare Equitem Militarem, qui diſcingat enſem ad recipiendum Sacramẽtum. Nulla enim lex, aut Statutum extat obligans ad non diſcingendum illum; ſicut non datur obligans ad hoc, vt qui communiter enſem non afferunt, eum ſibi aptent, dum Sacramenta recipiunt. Aliud enim eſt, Ordines annuere, vt Equites non teneantur diſcingere enſes, & id *nuper* aſſerebamus; aliud eſt, præſcribere, aut præcipere, vt eos accinctos portent; & id non reperitur præſcriptum, vel præceptum; cum nec reprehendantur, nec puniantur Equites ſecùs facientes, nec in Capitulis Generalibus denuò coactis Definitio vlla circa hoc fuerit confecta; & veriſimile eſt, non fuiſſe eam omittendam, ſi animus foret obligandi Equites.

56 Demùm ſentio, rectè eos facere non diſcingendo enſem, & deinceps expedire eſſe, vt ritum hunc proſequantur; quippè, iuxta dicta, nulla in hoc eſt indecentia, nec legis tranſgreſſio; & aliundè iam hæc conſuetudo inualuit, Ordinibus annuentibus, & id ſibi populus perſuaſum habet, quòd Equites ſuo quaſi priuilegio, ac munere vtuntur, dum accinctis enſibus, accedũt ad Sacramenta; ac cum aliundè ſummiſsio, & reuerentia interior non minuatur, ſignum oſtendunt ſui animi parati ad defendendum Fidem, eiuſque myſteria, & Sacramenta, quod eorum proprij muneris eſt.

Quæstio 5. De excommunicatione, quæ fertur in Monasterijs Calatrauæ, & Alcantaræ, die Dominica Palmarum.

57 SINGVLIS annis, Dominica Palmarum, in Monasterijs Calatrauæ, & Alcantaræ legitur, ac fertur excommunicatio, in hæc verba; *Authoritate Dei Omnipotentis, Patris, Filij, & Spiritus Sancti, & Apostolorum eius Petri, & Pauli, & totius Ordinis, excommunicamus omnes Conspiratores, Incendiarios, Fures, Falsarios, & etiam Proprietarios, qui ab hinc vsque ad proximam Dominicam in Albis non resipuerint, hoc omittentes malitiosè, vel per cõtemptum. Fiat. Fiat. Amen.* Sic extat in Definitionibus Ordinis Calatrauensis *tit.* 33. *cap.* 1. Contra easdem personas excommunicatio lata continetur in Definitionibus Ordinis Alcantaræ *tit.* 34. Sed ibi terminus non extenditur vsque ad Dominicam in Albis, sed vsq; ad Feriam V. in Cœna Domini. In Ordine Cistercensi, à quo hæc fuit consuetudo desumpta, non est designatus in Definitionibus dies, in quo censuræ contra Proprietarios, & alios leganur, ac intimentur.

58 Plura suboriuntur dubiola circa hanc excommunicationem, quæ proculdubiò est latæ sententiæ. Dubitabis primò, qui sint Conspiratores? Id exponitur in Definitionibus Alcantaræ *vbi nuper*; *Que son aquellos, que blasfeman del Maestre, ò de la Orden vniuersalmente, ò se leuantan contra ella, ò hazen confederaciones, ò monopolios para ello.* Hi autem blasphemare dicentur, qui verba grauia conuiciosa, ac probrosa contra Regem, vt Administratorem, loco Magistri succedentem, iactauerint, quibus inhonorari, & veluti contemni intendatur; vel qui idipsum contra Ordinem præstiterint. Illi verò aduersus Ordinem insurgere censebuntur, qui conati fuerint eum euertere; Statuta, seu Definitiones dissipare; loca, ditiones, Patronatus, Beneficia, ac similia vsurpare, & quoquo modo bellum, insidias, aut detrimentum afferre. Monopolia autem contra Ordinem tunc fierent, si aliqui inter se conuenirent de non soluendo pensiones, aut redditus, quos deberent; aut de postulando, seu auferendo, quasi sibi debita, quæ non deberentur, aut de alijs huiusmodi.

59 Dubitabis secundò, quinam Incendiarij excommunicentur? *Loco relato* in Definitionibus Alcantaræ asseritur; *Que son aquellos, que queman Iglesias, ò Monasterios, ò bienes de la Orden, ò de la Iglesia.* Itaque comprehenduntur hi, qui incenderint malitiose quamcumque rem vniuersaliter, quæ sit Ordinis, siuè sit sacra, siuè profana; & qui incenderint in communi quamuis Ecclesiam, estò non sit Ordinis, vel bona propria illius. Bona autem Ecclesiarum sunt quæuis bona Ecclesiastica, iuxta communem vsurpationem.

60 Dubitabis tertiò, quinam intelligantur in præsenti nomine Furũ? Intelliguntur illi, *Que roban, hurtan, ò roban, ò encubren qualesquier bienes, y otras cosas de la Orden.* Ita *loco citato.* Quare Fures, qui alia bona, quę non sunt Ordinis deprædantur, sub hac censura non continentur; Nomine autem aliarum rerũ Ordinis intelliguntur Instrumenta publica, Bullæ, Diplomata, Priuilegia, libri Bibliothecę, Schedulæ, & cætera, quæ in archiuo seruantur, ac alia huiusmodi.

61 Dubitabis quartò, qui Falsarij subiaceant huic excommunicationi? Respondeo ex *ibidem* appositis; *Que son aquellos, que hazen, ò mueuen alguna falsedad contra la Orden, ò personas en general, ò falsean letras del Santo Padre, ò del señor Maestre.* Mouere autem falsitatem est, instrumenta, epistolas, aut schedulas falsas producere, quibus aliquid contra Ordinem, aut personas in generali intentetur. Falsificare autem litteras Regis nostri tunc subiacebit huic censuræ, cum litterę quasi ab Administratore Ordinis expeditæ falsificentur.

62 Dubitabis quintò, quinam censeantur Proprietarij? Exponitur *ibidem*, eum censendum fore Proprietariũ, qui ex contemptu, vel ex malitia, causa occultandi bona sua Ordini, quorannis non confecerit Inuentarium; cui obligationi satisfacit, qui illud confectum apud se habuerit. Recolenda sunt, quæ docuimus *disq.* 4. circa Inuentarium conficiendum; Nec incidetur in hanc censuram, nisi quando omissio Inuentarij, iuxta *ibi* dicta fuerit graue peccatum, cum nequeat contrahi excommunicatio maior

ior niſi ob lethalem culpam.

63 Dubitabis ſextò, an hæc excommunicatio extendatur ad omnes Equites, & Fratres Clericos vtriuſque Ordinis, adhuc extra Monaſteria degentes? Ex proœmio Definitionum, quas ſuprà retulimus, videtur, eam ad omnes extendi, & expreſsius id extat in Definitionibus Alcantaræ, vbi aſſeritur, eam excommunicationem promulgari, *En el Conuento, y Monaſterios de nueſtra Orden vniuerſalmente ſobre las perſonas della, aſsi Religioſos, como Caualleros.* Præterea, dū ibi exponitur, qui ſint Proprietarij, nempè non peragentes Inuentarium, aſſeritur; *Y el que hizieren Inuentario, y le tuuiere conſigo, cumpla, comoſi pidiera licencia al ſeñor Maeſtre.* Quod ſolùm competit exiſtentibus extra Monaſterium; nam qui intra illud degunt, Inuentarium non apud ſe retinent, ſed Prælato Monaſterij tradunt. Illud tamen difficile apparet, quia ſolùm apponitur termin⁹ quatuor dierum, ſcilicet à Dominica Palmarum vſque ad Feriam V. in Cœna Domini, & in Ordine Calatrauæ, quindecim dierū, nempè vſq; ad Dominicam in Albis, vt reſipiſcant, & ſatisfaciant hi, qui aliquod ex illis peccatis patrarunt. Euidens autem eſt, non ſufficere id tempus, vt excommunicatio perueniat in notitiam abſentium, & diſtantium, & ſatisfaciant, abſolutionemq; poſcant; maximè cum *ibi* indicetur, ad Monaſterium fore acceſſuros ad emendationis ſigna propalanda; *Deſde que ſe pone, haſta el Iueues de la Cena, para que vengan à haz er conciencia, y enmienda, y ſatisfacion à Dios, y à la Orden, y los abſueluan.* Et etiam eſt euidens, Moniales non poſſe pro abſolutione ad Monaſteria Calatrauæ, & Alcantaræ aduentare.

64 Dices, iam omnes eſſe conſcios, aut debere eſſe certiores huius excommunicationis infligendæ, cum in Definitionibus contineatur, quas tenentur apud ſe habere, & callere; atque adeò poſſe incidere in illam abſentes, & diſtantes, ac valere, tempus præuenire, vt ſatisfactionem præſtent. Contrà, nam in Definitionibus non infligitur hęc cenſura, ſed aſſeritur, eam infligi debere in Monaſterijs; id autem eſt res facti; quare, dum de facto non infligitur; nequit in illam incidi; & indè opus eſt notitia, quòd ſit inflicta, vt contrahatur. Nam demus, Superiorem Monaſterij ob incuriam, obliuionem, vel malitiam non promulgaſſe illam; ſanè nulla tunc erit appoſita excommunicatio; ergo opus eſt, noſcere, eam fuiſſe promulgatam. Hinc augetur difficultas. Etenim, quomodo ſciant Regulares abſentes, & præcipuè diſtantes, excommunicationē fuiſſe pronuntiatam? Crediderim, plurimos, maximè Equites, ignorare, quid in Monaſterijs peragatur, nec poſſe id pluribus ex illis conſtare, cum careant commercio cum ipſis Monaſterijs.

65 Replicabis; ſaltem conſtat, aut conſtare debet omnibus, aliquo anno fuiſſe promulgatam eam excommunicationem, quę ſanè ſuam vim retinet, donec delinquentes reſipiſcant, & abſoluantur, nam tempus in ea præfixum non eſt terminus obigationis, hæc enim vlteriùs protrahitur, conſeruata vi ligandi; ſed eſt terminus, intra quem illa non contrahitur, ſi delinquentes reſipiſcāt. Contrà primò, quia videtur etiam terminus, intra quem ſunt abſoluendi, vt ex verbis *ſuprà* tranſcriptis apparet. Cōtrà ſecundò, nam excommunicatio hæc non fertur contra eos, qui poſt illius promulgationem, & terminum in ipſa deſignatum, delicta patrauerint, ſed contra eos, qui antecedenter illa commiſiſſent, aut intra terminum præfixum non confecerint Inuentarium bonorum ex malitia, vel contemptu. Quod probatur, tum quia quotannis pronuntiatur, vt qui in ea delicta inciderint, reſipiſcant, qui finis ſatis exprimitur in verbis relatis; tum quia iniungitur, vt pro abſolutione accedant vſque ad diem præfixum; non autem poſſunt accedere, qui poſt illum diem delinquunt. Hinc, quamuis conſtet, aliquo anno fuiſſe promulgatam eam excommunicationem, ſi poſtmodùm quis deliquit, opus eſt, vt noſcat, iterùm fuiſſe pronuntiatā, aliàs quomodo in illam incidat, ſi quidem neceſſum eſt ad contrahendam excommunicationem notitia illius?

66 Accedit, eam cenſuram, vtpotè odium, eſſe reſtringendam, non ampliandam; & quamuis dicatur *loco relato*, extendi ad omnes Equites, & Fratres Clericos Ordinis, debent ſupponi termini habiles, nempè ſi in Monaſterijs adſint, vbi eius notitiam habeant. Nam quomodo degens in Italia, Flandria, Indijs, imò in locis Hiſpaniarum, maximè diſtantibus, ſciat, eam excommuni-

munícationem fuisse promulgatã? Nec ignorantia illius est crassa, aut affectata, sed moraliter, & communiter contingens; nec tenentur singuli Equites, & Clerici Fratres inquirere à Monasterio per epistolas, an promulgata fuerit ea cẽsura, vt ex sola terminorum propositione quilibet prudenter arbitrabitur.

67 Ego quidem, melius expectans iudicium, censerem, eiusmodi excommunicationem solũ extendi ad eos, qui in Monasterio versantur, vel extra illud certam notitiam percipiunt, quòd de facto fuerit promulgata; quę notitia sufficiens est, vt contrahatur, si quis delinquens non resipiscat intra dies respectiuè annumerandos, sicut in ea præfiguntur; nam ex verbis iam adductis constat, ad omnes Ordinis personas extendi, supposítis nempè terminis habilibus, notitiæ illius, absque obligatione inquirẽdi de illa, & non resipiscentiæ intra dies connumeratos; qui non pauciores debẽt designari absentibus, quàm presentib⁹; Et materialiter se habet, quòd sint dies immediati post Dominicam Palmarum, quando quis post mensem, v. g. notitiã certam habuit excommunicationis; nam à tempore eius notitiæ incipiunt annumerari dies.

68 Dubitabis septimò, à quo sit hæc absolutio præstanda? Respondeo, hanc excommunicationem, vt cõstat ex verbis illius, non esse reseruatã, atq; adeò posse absoluere ab illa quemlibet Sacerdotem, qui possit absoluere Regulares earum Militiarum à peccatis lethalibus; quæ est doctrina communis, & certa circa censuras. Et quidem constans est apud Ordines præfatos Militares, nullum esse in eis casus de facto reseruatos. Cæterùm si tolleretur à Regularibus facultas eligendi Confessarium, vt à Superioribus tolli potest, non valerent absolui ab ea censura, nisi per Confessarios in Ordine designatos, quia hi soli possent absoluere eos à peccatis lethalibus. Adhuc tamen in hoc casu possent Regulares, si Bullam Cruciatæ haberent, eligere quemuis Confessarium approbatum ab Ordinario, qui eos absolueret à peccatis lethalibus, & censuris, cum supponamus, non esse reseruatas intra ipsum Ordinem. Id latissimè tradidi *tom. in Bull. Cruciat. disp. 24. ex n.* 185. Nec ea verba; *para que vengan à hazer emmienda*, ostendunt, reseruatam Priori esse censuram; Nam, quomodo à Priore Equites nimiùm distantes, vel Clerici Fratres, aut Moniales absolutionem exposcerent? Deindè reseruatio est odiosa, nec extendenda ad verba adeò obscura, cum semper apponatur sub expressis vocibus *reseruationis*, aut similibus. Rursùs in sententia asserente, Equites non esse strictè Religiosos, etiam absque Bulla Cruciatæ, possunt absolui à quauis censura non reseruata per quemlibet Confessarium approbatum ab Ordinario loci.

99 Dubitabis octauò, an præfata excommunicatio promulgari possit, & debeat in Collegijs Salmanticensibus Calatrauæ, & Alcantaræ? Mihi constat, nunquam promulgatam fuisse eam excommunicationem in prædictis Collegijs. Et ex hoc facto respondeo, in primis non dari obligationem promulgandi illã. Etenim ea consuetudo (quæ abusus, & corruptela nequit vocari, cũ tot extiterint in his Collegijs Rectores apprimè docti, ac in Ordinum suorum Definitionibus, ac obligationibus versati, necnon timoratæ conscientię, qui ei consuetudini indulserunt) sit optima legis interpres, ex eaque colligatur, Definitiones, quæ de hac excommunicatione loquuntur, strictè intelligi de Monasterijs, nec vocem *Monasteria* in præsenti extendi ad Collegia. Ea cæterùm consuetudo non promulgandi excommunicationem est antiquissima, siquidem vtriusque Collegij Erector, ac Fũdator fuit inuictissimus Imperator Carolus V. Hispaniarum Rex; & à prima erectione vsque adhuc non extat memoria, nec vestigium, quòd ea excommunicatio fuerit vnquam promulgata; cũ tamen in Monasterijs semper fuerit reperita; non tamen in Monasterijs Monialium, in quibus nunquam fuit promulgata.

70 Deindè censeo, non posse in his Collegijs præfatam censuram à Rectoribus promulgari, (estò data vrgenti causa illi valeant censuras in subditos ferre) Nam ex consuetudine posita, interprete optima legis, infertur, Definitiones nõ locutas fuisse de Collegijs; aliàs incredibile apparet, omnes Rectores muneri suo defuisse; id ignorasse; Senatum Ordinum non fuisse monitũ; nec præcepisse obseruantiam eiusmodi Definitionum. Si ergo hæ de Collegijs

non

non loquuntur, non eſt penes Rectores poteſtas, vt ipſi extendant eam Ordinationem vltra mentem, & placitum Capitulorum Generalium, ac ipſorum Ordinum; nec quòd imponant hoc onus, & grauamen ſubditis, qui ſaltem, dum ignorant, excommunicationem illam de facto fuiſſe promulgatam in Monaſterijs, ea nequeunt ligari, iuxta dicta *ſuperiùs*; iuxta quæ non abſq; fundamẽto etiam contendi poſſet, ſolùm extendi eam excommunicationem ad Fratres Clericos degentes in ipſis Monaſterijs, & ad Equites in eiſdem ratione nouitiatus, pœnitentiæ, aut alia ex cauſa commorantes. Cæterùm Nouitij nequeunt culpam Proprietariorum contrahere, cum votum Paupertatis non emiſerint.

71 Obſerua in præſenti, vocem *Proprietarios* contentam in formula excommunicarionis latiùs patere, quàm expoſitum eſt *ſuprà*, ſecundùm ſe ſumptam; attamẽ potuerunt Ordines reſtringere cenſuram ad eos ſolos Proprietarios, qui Inuentarium ex malitia, aut contemptu non peragerent; vtpotè deficientes in actione præcipua, ratione cuius Votum paupertatis in Ordinibus Militaribus viget, (quamuis ad plura extendatur, de quibus *diſq.* 4.) & ſubiectio, ac ſubordinatio ſignificantur. Reſtrinxiſſe autem ad ſolos Proprietarios non peragentes Inuentarium bonorum, conſtat ex eis verbis; *Y declarò el Capitulo, que aquel ſe tendra por Proprietario, y caera debajo de la excomunion ſuſodicha, que dejare de hazer Inuentario cada año, como de Ordenes mandado, por menoſprecio, ò por malicia de encubrir algo à la Orden*; Ergo cæteri alij, qui aliud peccatum proprietatis commiſerint, in eam non incident excommunicationem. Hæc conſequentia eſt recta, ſuppoſitis duobus principijs; ſcilicèt quòd exceptio firmat regùlam in contrarium; & quòd odia (odium autem eſt præfata excommunicatio, vt ex ſe liquet) non ſunt ampliandа, ſed reſtringenda. Nec reſtrictio prędicta continet quidquam abſonum, imò eſt iuxta ipſorum Ordinum mentem, & expoſitionem expreſſam.

***

Quæſtio 6. Oſtenditur expediẽs, diem S. Benedicti inſtitui Feſtũ in territorijs Ordinis Alcantaræ. Vbi attinguntur Indulgentiæ Ordinum Militarium.

72 SVPPONENDVM eſt, Clementem VII. expediuiſſe Bullam anno 1530. quę incipit *Paſtoris*, & affertur in Bullario Alcantaræ *pag.* 126. in qua ſtatuit, vt in omnibus locis, ac territorijs Ordinis Alcantaræ, omnes tum ex Ordine, tum cæteri inibi habitantes diem S. Benedicti, vt ſolemnem, & feſtum colerent, atque ab omni opere ſeruili ceſſarent, ſicut in diebus Dominicis, & alijs Feſtiuis; pœna excommunicationis latæ ſententiæ inflicta tranſgreſſoribus. Deindè indulgentias concedit, de quibus *infrà*.

73 Supponendum eſt rursùs, S. Benedictum eſſe Patronum, & Aduocatum prædicti Ordinis Alcantaræ, vt exprimit ibi Pontifex; ſimul, & ęquè præcipuè, ac S. Bernardum; Imò cum videatur, S. Bernardum fore anteponẽdum, ſi quidem hîc Ordo eſt Ciſtercienſis, nihilominùs in omnibus Eccleſijs Ordinis ſimul apponuntur effigies S. Benedicti, & S. Bernardi; Et quod amplius eſt, vt extat in Definitionibus *tit.* 39. *c.* 2. quoties Equites Alcantarenſes ſimul ad bella procedunt, in vexillo Ordinis ex vna facie effigies Chriſti crucifixi, ex alia effigies S. Benedicti afferuntur, & in vtraque facie Inſigne proprium Ordinis. Id quaſpeciali ratione fiat, non liquet; niſi quòd ſic ab exordio Ordinis fuit inductum. Supponendum eſt demũ, Vrbanum VIII. aliquos dies Feſtos è medio tuliſſe, ita vt dumtaxàt ex præcepto obſeruarentur hi, quos ipſe declarauit, & paſsim circumferuntur; indulſiſſe tamen poteſtatem, vt dies Sancti, Patroni diœceſis valeret feſtiuus inſtitui; necnon in quouis Oppido poſſet Patronus eligi, cuius dies feſtus inſtitueretur.

74 Hinc dies S. Benedicti Feſtiuus eſſe deſijt, cum non fuerit expreſſus inter deſignatos ab Vrbano VIII. & aliundè non fuerit de nouo inſtitutus in territorijs Ordinis de Alcantara; nec enim

nim datur obligatio, sed permissio, aut indultum, vt possint institui festiui dies Patronorum.

75 His suppositis, assero, posse Ordinem Alcantarę instituere Festum diem S. Patriarchæ Benedicti in cunctis suis ditionibus, territorijs, ac Oppidis; & insuper valdè congruum, expediens, ac debitum esse, vt instituatur. Primũ patet; nam diœceses, & Oppida possunt eligere Patronos, quorum dies, vt Festos, obseruent; cum autem Ordines habeant iurisdictionem spiritualem, & tẽporalem in suis territorijs, & Oppidis, & ex eis conflentur quædam quasi diœceses, nulli alij subiectę Antistiti, in quibus Ordines idem possunt, ac Episcopi in suis diœcesibus, fit, vt valeat Ordo Alcantaræ designare Patronum S. Benedictum, ac eius diem adscribere Festiuum in suis territorijs.

76 Imò, etsi in toto aliquo territorio, vel Prioratu, alius iam fuisset Patronus designatus, diesque inter Festos præfixus (quod tamen consensum Ordinis requirit) potest ipse in quouis Oppido determinato S. Benedictum promulgare, vt eius Patronum, & diem obseruandum iniungere; siquidem, præter Patronum diœcesis, alius cuiuis Oppido ab Apostolica Sede indulgetur. Id tamen, fateor, præstari non posse, si de consensu, ac licentia Ordinis sint iam præfixi duo alij dies Festi, alter ratione Patroni diœcesis: alter ratione Patroni specialis Oppidi. Nec id semel stabilitũ potest, nisi à Pontifice, immutari; cum ille solùm permiserit primam designationem, & electionem, qua peracta, idemmet Pontifex solemnitatem confert diebus designatis, atque adeò ea solemnitas, vt ab eo dimanans, nequit, nisi ab ipso reuocari, aut immutari.

77 Iam verò institutionem eiusmodi Festi S. Benedicti expedire, & veluti ex debito, fore præstandam, facilè suadetur. Etenim quæ Religio sacra suum Patronũ maiori solemnitate, qua potest, non veneretur in suis Domibus, & Ecclesijs, cum nequeat cultum ampliùs extendere? Vel quæ, si posset, eius diem obseruari, totis animis non conaretur? Ratio ad id vrget. Nam, qui parentes honorare potest, & omittit, ingratitudinis notatur, ne dicam, exiguæ pietatis; Cum ergo possit Ordo præfatus Parentem suum S. Benedictum hoc exteriori cultus, ac honoris signo, & obsequio donare, si non præstet, argui posse videtur, quasi parũ sollicitus de splẽdore Parentis. Quòd si Militia Iacobæa adeò sedulè suum, & Hispaniæ vnicum Patronum veneratur, & colit, cur Militia Alcantarę strenuam operam in sui Patroni cultum non impendat? Maximè cum id in animo feruenter habuerit, si quidem Pontificem Clementem VII. Alcantarenses ad eam Bullam expedien dam excitauerint; & præterea Apostolica Sedes, vt in ea exprimitur, cupierit, *vt ipse S. Benedictus amore per amplius honoretur, ac Militiæ, & Ordinis prædictorum, aliorumq; fidelium deuotio ad illud augeatur*; Et idcircò Indulgentias *infrà* referendas pro Festo S. Benedicti concesserit. Quare in eiusmodi Festi institutione, cæptis, & desideriis antiquis insistitur, & Pontificiæ voluntati indulgetur.

78 Potest autem hoc Festum instituere Capitulum generale Ordinis, & Senatus Regius Ordinum. Quin & Priores Militares, iurisdictione quasi Episcopali gaudentes id valerent præstare in suis territorijs, sicut Episcopi in suis diœcesibus, aut Oppidis; Sed tamẽ quia hi Priores, præter ea, quæ specialiter, & personaliter ad ipsorum potestatem spectant, maximè subordinatam ipsis Ordinibus retinent iurisdictionem, nec quid pertinens generaliter ad totũ Ordinem possunt absque ipsius consensu peragere, ideò nequeunt hunc diem Festum instituere, quin Capitulum, vel Senatus Ordinũ monitus ratum habeat. Quod cernere est in aliquibus alijs actibus ad territorium spectantibus, v. g. in ædificatione Monasteriorum, & similibus, in quibus recursus ad Capitulum, vel Senatum est necessarius. Sicut etiã in alijs Religionibus, etsi omnis potestas Ordinaria sit penes Superiores locales, & Prouinciales, attamen in materijs grauissimis exigitur recursus à Superioribus localibus ad Prouinciales, & ab his ad Generalem, & ad Capitulum sæpè; Capitulum autem generale Ordinis Militaris repręsentat ipsum Ordinẽ; Senatus autem habet se instar Generalis trium Ordinum.

79 Inquires, an, si id Festum institueretur, Regulares existentes extra territoria Ordinum tenerentur illud obseruare? Respondeo, non teneri; qua-

quia Inſtitutio Feſtorum, prout communiter fit in Eccleſia, non eſt pro perſonis ſeorſim, & ſecundùm ſe, ſed pro locis ſimul, & perſonis; ſeu pro perſonis in hoc, aut illo loco exiſtentibus; leges autem locales non obligant eos, qui extra loca, pro quibus promulgãtur, exiſtunt; vt cum communi Authorum ſententia tradidi, & expoſui *tom. de Iure Academico lib. 3. quæſt. 22. ex num. 239.*

80 Dices, poſſe Capitulum obligare ſub præcepto Sanctæ Obedientiæ omnes ſuos Regulares, vt vbique illud Feſtum obſeruent. Reſpondeo, ſub hac ratione, non poſſe; nam id eſſet inſtituere Feſtum in alieno territorio pro aliquibus perſonis, quod Capituli excedit poteſtatem; cum obligatio diei Feſti afficiat pariter perſonam, & locũ, non autem poteſt Capitulum, nec Senatus Ordinum inſtituere diem Feſtum pro Regularibus ſuis Matriti, v. g. verſantibus; nam ea obligatio afficeret illos, & Matritum reſpectu illorũ, quod eſſet, ſuam iuriſdictionem ad alienum territorium protrahere. Sub alijs rationibus poſſet Capitulum, aut Senatus præcipere, vt in die S. Benedicti omnes ſubditi Regulares audirent Miſſam, ſicut poteſt præcipere, vt die eo peccata cõfiteantur, & ſicut alia pia opera valet iniungere. Prælati enim poſſunt ſubditis præcipere opera pietatis, maximè cum vrgens, & grauis cauſa datur, & hi tenentur illis obedire ex vi Voti Obedientiæ. Vnde, ſi tunc Regulares Militiarum exiſtentes extra territorium, in quo dies S. Benedicti obſeruaretur, non audirent Miſſam præceptam à Capitulo, peccarent contra Votum Obedientiæ, non verò contra præceptum Eccleſiaſticum audiendi Miſſam die Feſto; Hinc ab effectu, & à poſteriori infertur, per illud præceptum Capituli non inſtitui diem Feſtum extra territorium; eſtò eadem (aut maior ratione Voti) eſſet obligatio præſtandi in illo die, quidquid in diebus Feſtis præſtari debet. Sic etiã poſſet Prælatus præcipere ſubdito ſub virtute Sanctæ Obedientiæ, vt audiret Miſſam die Dominico, & alio die non Feſto; Tunc, ſi ſubditus omitteret vtroque die Miſſam; prima die peccaret, peccato ſacrilegij contra Votum Obedientiæ; & præterea contra præceptum Eccleſiaſticum; Secunda verò die, primum dumtaxàt peccatũ committeret. Videantur dicta à Me *tom. de Iure Academico lib. 3. quæſt. 25. ex num. 268.* Vbi id punctum exagitaui.

81 Deueniamus ad Indulgentias, quæ ad inuicem cõmunicantur ab Ordinib⁹, niſi loco ſint affixæ. Clemens VII. in præfata Bulla pro Alcantarenſibus expedita cõcedit triginta annos, & totidem Quadragenas Indulgentiæ de iniunctis pœnitẽtijs eis, qui annuatim viſitauerint in Prioratu Alcantaræ quamlibet Eccleſiã totius territorij à primis Veſperis vſq; ad Occaſum Solis quouis ex diebus, ſeu feſtiuitatibus ſequentibus; In Epiphania Domini; In Natiuitate Virginis, eiuſque Annuntiatione, & Aſſumptione, ac in Feſto S. Benedicti. Eamdem indulgentiam impertitur his, qui in territorio totius Prioratus *de Villanueua*, ſeu *de Magacela*, viſitauerint quamlibet Eccleſiam, in Feſto Reſurrectionis Domini, Corporis Chriſti, Omnium Sanctorũ, S. Iacobi, & S. Benedicti, fundendo preces, vt ad ſimiles Indulgentias obtinendas aſſolet fundi. Obiter nota, quòd pro mortis articulo, ſeu periculo omnes ex Militibus Ciſtercienſibus plenariè poſſunt abſolui, & obtinent eas Indulgentias, quas lucratur, qui tempore Iubilæi Eccleſias Romæ viſitant. Ita Sixtus IV. vt extat in Definitionibus Alcãtaræ *pag.* 329. & in Bullario *pag.* 205. Aliæ Indulgentiæ continentur in Bullis Pontificijs, quæ afferuntur in Bullario Alcantaræ *pag.* 172. & 242. Pro mortis articulo eadem Indulgentia plenaria, & item ſemel in vita, applicanda à Confeſſario, conceſſa eſt Clericis Fratribus Iocobeis Monaſteriorum de Vcles, & S. Marci à Leone X. In Bulla, quæ incipit *Religionis zelus*. Ibi etiam eis concedũtur omnes Indulgentiæ Stationum Romę, dum ijſdem diebus Stationum viſitent vnam, vel duas Eccleſias, ſeu Monaſteria, aut Capellas, ſeu duo, aut tria Altaria, intra, vel extra Monaſterium. Quæ Indulgentiæ *ibi* etiam concedũtur ſeruitoribus, & domeſticis ſæcularibus eorumdem Monaſteriorum, ſed hi abſq; Bulla Cruciatæ nequibunt eas obtinere. Deindè Paulus V. in Bulla expedita anno 1619. quę extat in Bullario Alcantaræ *pag.* 172. conceſſit Clericis Fratribus trium Ordinum Militarium omnes Indulgentias conceſſas cunctis Religionibus, ſiuè Mendicantes ſint, ſiuè non. Vrbanus VIII. in Bulla allata

in

in eodem Bullario *pag.* 239. concedit Indulgentiam plenariam Equitibus Iacobæis ſumentibus Euchariſtiam in die Natiuitatis Domini, Pentecoſtes, & Aſſumptionis. Quas Indulgentias communicare etiam Equites Calatrauæ, & Alcantarę, aſſerui *in ſuperioribus*. Non verò hanc vltimam Indulgentiam communicant Clerici Fratres, eſtò communicent alias non deſignatas in ſpeciali Equitibus, quia communicatio ſemper eſt reſpectiua, Equitum nempè ad Equites; cum proportio ſit inſpicienda, attẽtis perſonis, & circunſtantijs qualitatis, & capacitatis, & cauſæ motiuæ, ac finalis.

82 Quomodo intelligantur anni, & Quadragenæ Indulgentiæ, expoſui *tom. in Bullam Cruciat. diſp. 6. c. 1. num. 7.* Quid ſignificent ea verba *de pœnitentijs iniunctis*, declaraui *ibidem num. 9.* Quota oratio ſufficiat, & an mentalis, & in quo Eccleſiæ loco, tradidi *eo loco diſp. 19. ex num. 4. 7. ac 12. & diſp. 20. ex num. 28.* An oratio vocalis determinata? ibi *diſp. 20. num. 30.* Non eſſe neceſſarium, exprimere finem, pro quo oratur, ſed ſatis eſſe, orare pro intentione concedentis Indulgentiam, aſſerui *inibi diſp. 19. num. 6.* Poſſe eamdem Indulgentiam toties quoties eadem die obtineri, viſitatione, & oratione repetita, docui *ibidem diſput. 6. cap. 5.* Plurima his affinia ventilaui *eo tom. per plures diſputationes*, circa Indulgentias, quæ huius loci ſpecialia non ſunt, ſed communia omnibus Indulgentijs, ideòque à repetendis ijſdem abſtineo. Aliqua alia ſcitu digna nunc attingam, non tamen ex profeſſo diſcutiam, quia etiam cæteris ſimilibus Indulgentijs aptari queũt.

83 Igitur obſeruandum eſt primò, Indulgentias conceſſas à Veſperis diei obtineri poſſe ab ea hora, in qua pulſantur campanę in Eccleſia Matrice territorij ad Veſperas, tunc enim incipit Feſtum celebrari; quare tempore Quadrageſimæ, cum ante meridiem Veſperæ dicantur, ab ea etiam hora antemeridiana incipit Iubilæum aut Indulgentia obtineri. Ita cum Nauarro, Medina, Rodriguez, Bonacina, P. Enriquez, Suarez, Reginaldo, & Coninch tenet P. Antonius de Quintanadueñas *tom. 1. ſingularium, in appendice tract. 3. dub. 3.* Ipſe verò *dub. 4.* docet, Occaſum Solis, qui eſt terminus Iubilæi, intelligi, cum Cõpletorium finitur, quod in Monaſterijs ſolet finiri ſub Occaſum Solis, tunc enim, ait, Feſtum illud Eccleſiaſticè terminatur. Sed id ſcrupulis eſt obnoxium; cum ſoleat Completorium in Monaſterijs hora quinta recitari, aut cantari; & tempore veris adhuc Sol non illicò ad Occaſum pergat; Nec eſt, cur reſtringamus verba Pontificum in materia fauorabili; quare, cum propriè poſſint intelligi de ipſo Occaſu Solis, vſque ad ipſum poſſe Iubilæum, ſeu Indulgentiam obtineri, eſt aſſeuerandum.

84 Secundò obſeruandum eſt, ſi Feſti celebratio Eccleſiaſtica transferatur in diem alium, (v. g. Annuntiatio Virginis incidens in diem Dominicã Quadrageſimę, aut in quamlibet diem hebdomadæ maioris, transfertur in aliũ diem) Iubilæum, ſeu Indulgentiam non transferri, nam conceditur in honorem diei, & ille eſt proprius dies. Ita P. Azor *tom. 2. inſtit. moral. lib. 1. cap. 28.* P. Fagundez *in 1. præcep. Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 2. num. 10.* P. Quintanadueñas *vbi ſuprà dub. 5.* Qui *dubys ſequentibus*, tractat, quomodo hęc Iubilęa debeant eſſe ſignata, quo ſigillo, & à quo Notario ſubſcripta, & à qua perſona in Dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, & qui hanc Dignitatem obtinere dicantur? Deindè *in Appendice tract. 4. dub. 1. & 2.* exprimit plurimas, & ingentes Indulgentias Regularibus ab Apoſtolica Sede conceſſas, quę Ordinibus Militaribus per communicationem priuilegiorum competunt, & conſonum eſſet, ab omnibus dignoſci, vt theſaurum adeò copioſum, ac æſtimabilem comparare valerent. Nos etiam *diſq. 7.* attigimus aliquas Indulgentias ex innumeris, quas Religioſi Militares lucrari queunt.

85 Tertiò obſeruandum eſt, Regulares, qui per Obedientiam reperiuntur extra Monaſteria, aut loca, quorum viſitationi annexa eſt conceſsio Indulgentiæ, ſi aliud requiſitum præter viſitationem non exigatur, poſſe obtinere Indulgentiam viſitando Eccleſiam loci, in quo adſunt; & etiam infirmos eam lucrari, recitando in cellis, ſeu valetudinarijs preces, quæ in Eccleſia erant recitanda. Latè id probat P. Quintanadueñas *eo tract. 4. dub. 4.* Prætereà ſi Regulares euehantur in Epiſcopos, gaudent priuilegijs, & Indulgentijs Religionum, niſi ſpecialiter à Pontifice aliquibus

quibus id ſit denegatum. Ita idem Author. Nouitij etiam obtinere poſſunt Indulgentias Religionum, vt nos diximus de Nouitijs Militaribus *diſquiſit.* 3. & cum pluribus docet P. Quintanadueñas *ſuprà dubio* 3. Qui *per plura dubia ſequentia* tractat, quomodo detur communicatio Indulgentiarum inter Religiones Sacras? an ad lucrandas omnes Indulgentias indigeant Regulares Bulla Cruciatæ, vbi hæc viget? An Religioſi (hæc omnia aptanda etiam ſunt Monialibus) poſsint in ſuis Eccleſijs lucrari Indulgentias conceſſas pro Eccleſijs, locis, & Stationibus totius Orbis? Videndus eſt ille, nam longum hæc deſiderabant tractatum.

Quæſtio 7. Cui confiteri teneantur Equites, & Clerici Fratres Ordinum Militarium? Vbi de Reſeruatione caſuum?

86 QVAMVIS in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 7. *cap.* 2. præcipiatur, Equites, & Fratres Clericos tempore Paſchatis (nec enim ibi de Confeſsionibus per annum quidquam decernitur) confiteri Prioribus, aut Sacerdotibus Ordinis idoneis, qui ab ipſo Ordine licentiam obtinuerint excipiendi Confeſsiones; Et deſignantur ibi loca, ad quæ ex ſingulis Hiſpaniæ territorijs Equites, ac Fratres ſunt acceſſuri, vt ſua peccata confiteantur; Ac inſuper additur in Feſtis Natiuitatis, Pentecoſtes, & Aſſumptionis Deiparæ, poſſe confiteri Clerico ſæculari, dum tamen à Prioribus facultatem habeant, quibus miſſuri ſint teſtimonium Confeſsionis peractę; excepto articulo mortis, vel ſi adeò diſtent, vt licentiam poſcere nequeāt; Et præterea iniungitur, quòd Regulares ex Ordine extra Hiſpaniā commorantes impetrent facultatem à Priore S. Iacobi de Vcles, vt poſsint confiteri Sacerdoti idoneo ſæculari, aut Regulari; Similia ferè præcipiuntur in Definitionibus Calatrauæ *ti.* 4. *c.* 2. & 3. Et in Definitionibus Alcantaræ *tit.* 16. *c.* 1. laxior facultas permittitur confitendi cuilibet Sacerdoti approbato de licentia Prioris. Quamuis, inquam, hæc ita ſe habeant, legitima tamen conſuetudine vt plurimùm ſunt abrogata, vt obſeruat P. Quintanadueñas *tom.* 2. *ſingul. tract.* 3. *ſingul.* 10.

87 Etenim Equites, & Clerici Fratres extra Communitatem degentes, confitentur cuicūque Sacerdoti approbato. Et quidē cum adeò ſint diſperſi, difficillimum eſſet, normam præſcriptam exequi, quæ fanè ortum habet ab eis temporibus, in quibus pauciores erant Equites, nec adeò à Monaſterijs ſeiuncti. Prætereà, cum in Ordinibus Militaribus nullus de facto caſus ſit reſeruatus Superioribus, & virtute Bullæ Cruciatæ poſsint omnes Religioſi eligere Confeſſarium approbatum, qui eos ab omnibus peccatis, & cenſuris non reſeruatis Superiori, nec Sedi Apoſtolicę, abſoluat, iuxta tradita à Me *tom. in Bullam Cruciatæ, diſput.* 24. *cap.* 18. fit indè, virtute Bullę, adhuc vigentibus præfatis Statutis, & Definitionibus, Equites, & Fratres Clericos extra, & intra Communitatem degentes poſſe eligere quemcumq; Confeſſarium approbatum ad omnia peccata, & cenſuras. A reſeruatis tamē Pontifici Regulares nequeunt abſolui virtute Bullæ, niſi facultas Superiorum accedat, vt latè tradidi *loco relato, diſ.* 24.

88 Demùm circa Equites, Ordines annuūt, quòd cuiuis Confeſſario approbato confiteantur. Etenim cum viſitantur, non poſcitur ab eis teſtimonium licentiæ Prioris, nec quòd confeſsi fuerint Sacerdoti ex Ordine, ſed dum traxàt teſtimonium Confeſsionis, diebus feſtiuis ab Ordine deſignatis; Vnde Equites virtute Bullæ poterunt abſolui, etiam à reſeruatis Pontifici, eo modo, quo in ipſa Bulla indulgetur, & ego explanaui *eo tom. in Bull. Cruc. diſp.* 23. Etenim libera eis poteſtas eſt, non ſecùs ac ſæcularibus, ex conſuetudine, & conniuentia Ordinum, vt cuicumque Confeſſario approbato confiteantur.

89 Verùm non eſſe neceſſariam approbationem Ordinarij in Sacerdote excipiente Confeſsiones Equitum, ſed ſufficere Superiorum licentiam, docent Ioannes Sanchez *in ſelect. diſputation.* 49. *num.* 11. Diana *part.* 3. *tract.* 2. *reſolut.* 30. P. Quintanadueñas *vbi ſuprà num.* 4. (Quod intelligendum eſt in ſententia tuente, Equites eſſe ſtrictè Religioſos; nam in ſententia oppoſita idem de illis quoad hoc dicendum eſt,

ac de cæteris sæcularibus) Etenim Tridentinum solùm exigit approbationem Ordinarij ad excipiendas Confessiones sæcularium, non verò Religiosorum; Verùm addit Diana, contrariam esse consuetudinem. Ego quidem censeo, ideò contrariam esse, vel quia statur sententiæ tuenti, Equites non esse strictè Religiosos, vel quia prædicti Equites, vt iam attigi, virtute Bullæ Cruciatæ eligunt Confessarium; electio autem facta vigore Bullæ, etiam à Regularibus, debet esse Confessarij approbati ab Ordinario, & non aliter, vt docui latè *tom. in Bullam Cruciatæ, disputat.* 22. Et aliundè, cum Ordines annuunt, vt Equites confiteantur cuilibet Sacerdoti, non secùs ac sæculares, consequenter volunt, vt ea qualitas approbationis in Confessario detur, sicut datur ad audiendū Confessiones sæcularium; Quod patet, tum quia ipsi Ordines non designant alios Sacerdotes non approbatos, quibus possint Equites confiteri; eatenùs autem possent confiteri illis, quatenùs à Superioribus fuissent designati; nàm aliàs occasio daretur confitendi Sacerdotibus inidoneis. Vndè cum specialiter ab Ordinibus in Confessarios designantur Fratres Clerici, supponitur, aut exprimitur, eos priùs fore idoneos iudicandos; Tum quia expressè, Confessarios approbatos fore eligendos, decernitur in Definitionibus Alcantaræ *vbi suprà*; Et in Statutis Diui Iacobi asseritur, extra Hispaniam Equites de licentia Prioris de Vcles electuros esse Confessarios idoneos, quę idoneitas per approbationem constare debet, cum id non sit relinquendum arbitrio, & iudicio ipsorum Equitum.

90 Id vires accipiet ex dicendis *disq.* 14. *num.* 56. de priuilegio Clericorum Fratrum Ordinis D. Iacobi ad eligendum in Confessarium quemcumque Sacerdotem; vbi conuincemus, debere esse idoneum. Quod nunc fundamento manifesto adhuc suadeo; nam in Statutis *loco relato*, iniungitur, quòd Equites, & Clerici Fratres confiteantur *A los Priores, ò otros Sacerdotes de la Orden idoneos, que su licencia tuuieren, ò à los Confessores diputados por Capitulo.* Si ergo Confessarij intra Ordinem eligendi debent esse idonei, & simul habentes licentiam à Priore, aut à Capitulo deputati, quomodo liceat, eligere extra Ordinem Sacerdotes non approbatos, nec licentiam à Superioribus habentes. Et loquendo in communi, is qui habet facultatem eligendi Confessarium, non alium eligere potest, nisi approbatū ab Ordinario, vel à suo Superiore, iuxta qualitatem priuilegij, quo in electione vtitur. Nam in generali concessione non veniunt ea, quæ Superior non concederet, si specialiter rogaretur; Sūmus autem Pontifex non concederet in specie facultatem confitēdi cuicumque Sacerdoti, sine delectu; cum periculum esset, vt pœnitens Sacerdoti rudi, & indocto confiteretur. Ita sacra Cardinalium Congregatio *ad sess.* 23. *c.* 15. Vinaldus, Angelus Vancius, Suarez, Vazquez, Reginaldus, Filiucius, & plures alij, quos sequitur Bonacina *tom.* 1. *disp.* 5. *q.* 7. *punct.* 3. *n.* 5. Videatur Ioannes Sanchez *in selectis, disp.* 59. *num.* 4. Dices, id concedi specialiter à Pontifice in Bulla super hoc expedita. Sed *loco relato* huic obiectioni respondebo, & assertum firmabo; & ex dictis ei satisfit.

91 Inibi etiam agam de absolutione à reseruatis, si Prælati Monasteriorum reseruarent aliquos casus ex his, quos iuxta Breue Clementis VIII. Prælati locales reseruare possunt. Quin ibi concedit Pontifex, posse alios casus à Capitulis Generalibus, & Prouincialibus reseruari. Quod Breue fusè exposui *tom. in Bullam Cruciatæ, disput.* 24. *ex cap.* 1. Et ex eo colligitur, posse Capitula Generalia Ordinum Militarium reseruare de facto tum casus in illo Breui contentos, tum similes alios, etiam respectu Equitum (sequendo sententiam, quòd sint strictè Religiosi) & committere absolutionem Prioribus, aut alijs Confessarijs determinatis. Præterea dicat aliquis, Senatum Ordinum posse casus in eo Breui contentos reseruare respectu Equitum, & Fratrum Clericorū, aut respectu horum dumtaxàt, vel dum intra Communitatem degunt, vel etiā extra, committendo absolutionem Confessarijs specialiter deputatis. Quippè reseruatio casuum, qui in Bulla Clemētis VIII. includuntur, fieri valet à Prælatis immediatis, & mediatis; Senatus autem Ordinum, iuxtà sæpè dicta, est Prælatus, & veluti Generalis Ordinum, iurisdictione Ecclesiastica erga illos gaudens, & ei immediatè subijciūtur Equites, & Fratres Clerici extra

Com-

Communitatem degentes; & qui intra Communitatem verſantur, ac immediatè ſubſtant Superioribus Monaſteriorum, aut Collegiorum, mediatè Senatui ſubijciuntur; id eſt, inter ipſos, & Senatum, qui eorum eſt Prælatus, alius Prælatus interijcitur. Verùm cum reſeruatio ſit actus merè ſpiritualis, iudicauerim, non poſſe à Senatu Ordinum immediatè præſtari, cum iuxta doctrinam ſæpè traditam, iuriſdictio Eccleſiaſtica ei competat ad omnia immediatè, dum non ſint merè ſpiritualia.

92 Attamen non videtur fore expediens, aliquos caſus in Ordinibus Militaribus reſeruari; tum ob difficultatem accedendi pro abſolutione, aut licentia ad Priores, vel ſpeciales Confeſſarios, cui eſſet abſolutio commiſſa; cum nec per epiſtolas, aut nuntium ea eſſet licentia poſcenda, nec poſſent perſonaliter adire pro abſolutione ad illos hi, qui in caſus reſeruatos inciderent, cum adeò diſperſi, ac diſtantes ſint; dareturque occaſio omittendi, aut diu differendi Confeſsiones; nec par eſſet, vt Ius poſitiuum ad ingentem adeò laborem itinerandi per ampla terræ ſpatia obligaret; cum id ſit vulgatiſsimum, præcepta Eccleſiæ non obligare cum incommodo graui. Præterea cum Regulares Militiarum, maximè Equites, inter ſeculi illecebras, non ſecùs ac alij ſæculares, viuant, indèque maiora, & frequentiora ſint pericula cadendi in plures caſus deſignatos in Breui Clementis VIII. & in alios ſimiles; ſanè per reſeruationem frænum conuerteretur in laqueum, & irretirentur peccatis reſeruatis frequenter, pro fragilitate hominum inter mundi voluptates commorantium, & difficultas obtinendæ abſolutionis (cum non poſſent tunc à quolibet Confeſſario abſolui; nam ſi poſſent, non daretur reſeruatio) retraheret eos à Pœnitentiæ Sacramento, quod in graue vergeret animarum detrimentum.

93 Adde, innutilem reddendam fore reſeruationem reſpectu Equitum. Quippè hi poſſent eo caſu conformari opinioni tuenti, Equites non eſſe ſtrictè Religioſos, qua poſita, virtute Bullæ Cruciatæ poſſent abſolui à quolibet Confeſſario à ſe electo; cum Vrbanus Octauus in Bulla, quæ incipit *Inſpecula*, quam tranſcripſi *tom. in Bullam Cruciatæ, diſputation. 24. cap. 12.* Religioſis prohibeat vſum Bullæ Cruciatæ quo ad abſolutionem à caſibus reſeruatis; quæ prohibitio odioſa eſt, & reſtringenda ad Religioſos ſtrictè tales. Nec contrarium defendi *ibidem cap. 16. num. 173.* aſſerens, Regulares Militarium Ordinum non poſſe virtute Bullæ Cruciatæ abſolui à caſibus reſeruatis, ſi qui eſſent in Ordinibus; nam locutus ſum de Clericis Fratribus Militaribus, quos ſtrictè eſſe Religioſos, nullus negauit; Et de eis loquendo, nunc idem aſſeuero propter fundamenta *ibi* allata; eſtò Trullench à me *ibidem* impugnatus contrarium ſentiat.

94 Præterea quamuis non eſſet inutilis caſuum reſeruatio reſpectu Clericorum Fratrum, qui in omnium ſententia ſtrictè Religioſi ſunt, tamen eam non fore expedientem, probant rationes *ſuperiùs* appoſitæ, cum etiam ex illis plurimi extra Clauſtra degant, valdè diſperſi, ac ſæpè diſtantes, paucioreſque intra Communitatem habitent; & vitari debent ſpecies occaſionum, quibus Pœnitentiæ Sacramentum reddatur maximè arduum. Et quidem, ſi res introſpiciatur attentè, reſeruatio eſt medium opportunum reſpectu Regularium, qui intra Clauſtra ſemper verſantur, & ſtrictiorem, ac aſperiorem vitæ diſciplinam ſequuntur, quàm Clerici Fratres Militares, reſpectu quorum non videtur proportionatum medium caſuum reſeruatio, vt à culpis abſtineant, ſi omnes circunſtantiæ perpendantur. Sed non inficior, in Monaſterijs, & Collegijs, vbi ſeuerior diſciplina obſeruatur, & ædificationi externorum incumbitur, poſſe contingere, quòd aliquando expediat, Priores, & Rectores reſeruare aliquos caſus ex contentis in Breui Clementis Octaui, quod eorum zelo, & prudentiæ eſt relinquendum; nam ipſi expendere debent, quàm ægrè ſubditi ferant, res nouas induci, nouaque onera imponi; & aliundè an vtilitas, ſeu neceſsitas præ illa moleſtia ſubditorum præualeant, & momentis vtrinque libratis, id erit exequendum, ex quo maiora bona, minoraque incommoda oriantur.

95 Nouitij Militarium Ordinum tàm Equites, quàm Clerici Fra-

tres possunt in primis confiteri his omnibus Sacerdotibus, quibus possunt Professi, nam in fauorabilibus veniunt nomine Religiosorum, & gaudent omnibus priuilegijs, quibus Professi, vt ostẽdimus *disq.* 3. Præterea, non obstantibus quibuscumque prohibitionibus, & Statutis Ordinum præcipientibus confiteri determinatis Sacerdotibus, virtute Bullæ possunt illi absque licentia Superiorum eligere Confessarium, qui eos absoluat à peccatis omnibus, à quibus per eam potest absolui. Hoc assertum tenui, & probaui *tom. in Bullam Cruciat. disput.* 24. *c.* 19. *num.* 171. cum P. Suarez, Ledesma, Acosta, Fernandez, Villalobos, Trullench, Ludouico à Cruce, Diana, & alijs.

Quæstio 8. An is, qui intendens adscribi Militiæ Iacobææ paratus est ad duellum acceptandum, sit absoluendus in Confessione?

96 HANC quæstionem discutit P. Quintana dueñas *tom.* 2. *singular. tr.* 3. *singul.* 11. & nos fundamenta ad eius decisionem iecimꝰ *suprà disq.* 3. Vbi ostendimus sensum, & expositionem interrogationis, quæ in Informationibus admittendorum ad Ordinem Iacobæum interferitur, nempè an illi prouocati ad duellum, suo honori satisfecerint: Et ex dictis *ibi* breuissimè hanc quæstiunculam diluemus. Dicendum ergo est; Non peccare eum, qui paratus est acceptare duellum, ob tuendam vitam, vel grauissimam honoris iniuriam resarciendam, quando non est aliud medium pro vitæ, aut honoris defensione. Id sentiunt Authores *loco relato* allati; nam, vt asseritur *in leg. in eadem, ff. in quibus causis*; *Non potest fieri, quod sine dedecore non fit*; indeque non teneretur quis in prædictis circunstantijs fugere duellum; (& quod de acceptatione duelli asserimus, pariter extendunt Authores ad prouocationem) Tunc sic. Hæc opinio saltem est probabilis, estò opposita sit tutior; ergo potest pœnitens eam sequi, atque adeò non erit in statu peccati lethalis, nec poterit ei absolutio denegari.

97 Etenim hæc opinio habet pro se triginta tres Authores relatos à P. Thom. Sanchez *tom.* 1 *summ. lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 14. & à Diana *part.* 2. *tractat.* 13. *resolution.* 11. non ergo ei potest probabilitas negari; Nec hæc duella iusta damnantur per Concilium Tridentinum, & Pontifices, cum censuræ ibi infligantur, quę, vbi non datur culpa lethalis, locum non habent, iuxta certissimam sententiam. Et quamuis tutior opinio eiusmodi duella prohibeat, nullus tenetur sequi opinionem tutiorem, & probabiliorem; si quidem prudenter operatur, si sequatur probabilem. Aliunde Confessarius, esto censeat oppositum, tenetur sequi opinionem pœnitentis, si sit probabilis, vt docent Montesinos, Basilius Legionensis, Ioannes Sanchez, Villalobos, Pater Azor, Sylvester, Salas, Valencia, Pater Thomas Sanchez, Coninch, Gaspar Hurtado, & alij apud Dianam *vbi nuper resolution.* 11. Ergo debet absoluere paratum ad eundum in duellum in prædictis circunstantijs, si ille se non peccare arbitretur. Consultius tamen erit, si Confessarius eum ab illo animo remoueat, aliaque media inuestiget, quibus honor resarciri valeat; nam raro continget, duellum esse vnicum medium.

98 Consequenter si quis eo animo sit; *Acceptaturus sum duella, quæ sese offerant, ea acceptatione, quæ necessaria est, iuxta piorum, & prudentum captum, ne ab Ordine Diui Iacobi repellar, si in illum admitti curauero, seu ne infamiam contraham, quæ me indignum reddat alijs Ordinibus Militaribus*, absoluendus est in Confessione. Etenim Statuta Ordinum non exigunt acceptationem duelli, quæ sit illicita, cum sint confirmata à pluribus Pontificibus, & à pijssimis Regibus, qui leges contra illicita duella condiderunt; ergo ea acceptatio duelli exacta ab Statutis, & ita requisita, vt ea deficiente, quis non sit admittendus in Ordines, licita est; sed habere animum acceptandi duellum, cum licitum fuerit, ex se est licitum; igitur quis non est in actuali peccato, quamuis eum animum retineat, atque adeò debet absolui.

99 Sed quia animus, cum de his cogitat, facilè in iram excitatur,

nc

nec adeò ſe temperat ab intentione vin dictę, vt intra terminos incolpatæ tutelæ cohibeatur; Et quia laici homines in ſententijs Authorum parùm experti, quin ad probabilitatem attendant, ſui honoris immoderatè anxij, aliquando non nimiùm ſollicitantur de violatione diuinæ legis vitanda, ideò cautiſsimè cum illis eſt procedendum, nec habenæ laxandæ, vt ad duella prouocent, vel prouocati acceptent; Quin potiùs abſterrendi ſunt ab his cogitationibus, & illis omnino ſuadenda Chriſtiana manſuetudo, vt longiùs abſint à duellis illicitis tum publicis, tum priuatis, quæ Tridentinum, Pontifices, & nouis Sanctionibus Hiſpani Catholici Reges ab orbe Chriſtiano penitùs fugare contendunt.

Quæſtio 9. De Voto defendendi Immaculatam Conceptionem Deiparæ Virginis, quod emittitur in tribus Ordinibus Militaribus. Vbi aliqua de hoc Myſterio obſeruantur.

100 HISPANIA noſtra, quam Deipara Virgo, adhuc inter mortales degens, ſua præſentia dignata eſt illuſtrare, ac ſub patrocinio ſuo iam indè ſuſcipere, dum apud Cæſaraugustam Diuo Iacobo Hiſpaniarum vnico Patrono apparuit, in animi grati teſſeram, pietatem ſemper erga ipſam, ac deuotionem totis conatibus promouit; atq; vt gratiſsimum ei obſequiū, Myſterium Immaculatę Conceptionis ipſius coluit, firmiter tenuit, ac ſtrenuè proſecuta eſt. Huius myſterij certiſsimam veritatem Ego, vt amantiſsimæ Matri, per qualecumque obſequium, totum meum animum litarem, Hiſpano primùm ſermone concinnaui, ac in lucem edidi; deinde latino Idiomate ad calcem *tomi de Iure Academico*, in Appendice præſtrinxi, vt exponerem veritatem, iuſtitiam, & neceſsitatem iuramenti, quod Academiæ emittunt defendendi Immaculatam Virginis Conceptionem. Ibi plurima dedi; & eluçidaui, ad quid obliget id iuramentum, ſeu votum; Quæ erunt prorsùs in præſenti aptanda. Ibi etiam *num.* 121. attigi, Ordines Militares hoc ſe Voto obſtrinxiſſe.

101 Itaque, cum Ordines Diui Iacobi, Calatrauę, & Alcantaræ militauerint ſemper Deiparæ obſequijs, & erga ipſam nihil vnquam pietatis prætermiſerint; in ſuis Capitulis Generalibus celebratis anno 1652. ſtatuerunt, nouo ſe vinculo iucundiſsimè in ipſius venerationem conſtringere; ac emittere Votum defendēdi Immaculatam eius Conceptionem. Nullus fuit in Capitulis, qui certatim ſuum non ferret ſuffragium, vt in perpetuum Statuto, aut Definitione firmiſsima id Votum ab omnibus emittendum ſtabiliretur, dum Profeſsio fieret, ac priùs ipſi Ordines ſolemni ritu publicè emitterent, vt ſuam mentem, & animum Eccleſię, Hiſpaniæ, & orbi teſtarētur. Conſuluerunt Regem noſtrum Philipum IV vt ipſorum Ordinum Adminiſtratorem perpetuū; Ipſe verò, (qui erga hoc Myſterium mira, ardenti, & inuiſcerata affi citur deuotione, ſæpèque teſtatus eſt, ſi per Regnorum ſuorum immenſa negotia illi liceret, nihil gratius, ac promptius peracturum, quàm Romam adire, vt Definitionem huius certiſsimæ veritatis à Sede Apoſtolica impetraret) Ordinū ſuorum Militarium deſiderijs annuit; Non mihi licuit Decreta videre, quæ ad Capitula Generalia Ordinis Diui Iacobi, & Calatrauę tranſmiſit; verùm ſimili verborum tenore reſpondit, quod in Decreto ad Alcantarenſe Capitulum miſſo ſuum animum per hæc verba explicauit; *Doy muchas gracias al Capitulo por tan loable reſolucion, y de tanto agrado, y conſuelo mio, manifeſtando tan ſeñalada piedad, y deuocion en eſte ſanto Myſterio; y aſi aprueuo, que el Capitulo General haga eſte Voto, que ſe propone, haziendo Eſtatuto, ò Definicion, ſobre defender eſte Myſterio.*

102 Igitur Capitula Generalia trium Ordinum Militarium, inſtitutis ſolemniſsimis Nouennarijs, Eccleſijs ad miraculum vſque exornatis, eaſque Regibus noſtris ſua præſentia illuſtrantibus, Concionatoribus ad ſingulos dies mirè pro ſua inſigni doctrina, ac eruditione declamantibus, Miſsis celebratis in Pontificalibus ferè quotidie à Prioribus Ordinum ipſorum, Abbatibuſque Benedictinis, & Ciſtercien-

sibus, Votum, ac iuramentum præfatum deuotissimè emiserunt; Et quidē diuersis temporibus, ne solemnitas solemnitati detraheret; Ordo Diui Iacobi suum Munus peregit in Ecclesia Collegij D. Augustini, quod vulgò dicitur, *de Doña Maria de Aragon.* Ordo Calatrauæ in Ecclesia S. Martini, Ordinis Benedictini; Ordo Alcantaræ in Ecclesia S. Bernardi, Ordinis Cistercien-sis. Adstitit solemni Actui in vnoquoque templo totus Ordo Militaris in Capituli specie, ac forma congregatus; Post Missæ Euangelium nomine totius Ordinis vnus ex illo, Iuramenti, ac Voti formulam, elata voce expressit, & emisit; singuli postmodùm coram Celebrante (ipseque priùs idipsum peregit) super Crucem, & Euangelia vouerunt, atque iurarunt. Elegantem scripsit relationem panegyricam Don Gabriel de Bocangel Vnzueta de Nouenario Ordinis de Alcantara. Huius Ordinis Monasterium in oppido Alcantaræ situm Immaculatæ Virginis Conceptioni est dicatum.

103 Statutum itaque fuit in singulis Capitulis Generalibus, vt omnes in Professione id votum emitterēt. Quare in formula Professionis Ordinis D. Iacobi post tria vota emissa, sic immediatè Profitens affert; *Y asimesmo hago voto de tener, defender, y guardar en publico, y en secreto, que la Virgen Maria Madre de Dios, y Señora nuestra fue concebida sin mancha de pecado original.* Ita in Statutis *tit. 5. cap. 3.* Et in Instructione Equitum *fol. 78. tit. 5. sub titulo, Confession, y Comunion*; stabilitur, Festum Conceptionis Immaculatæ, iuxta veterem ordinis consuetudinem, solemni adeò ritu publico celebrari, ac Festa Patronorum magis insignium in Ecclesia celebrantur; illudque fore dotandum, vt nulla ei prorsùs solēnitas desit. Tres itaque Ordines Militares primi adhuc extitere, qui in Professione quartum hoc Votum de defendenda Immaculata Conceptione emittant; Vtinam cæteris sacris Religionibus semitent, vt quod corde, voce, & scriptis tenent, in ipsa Professione pronuntient. Obligat id Votum primò ad ipsum id, quod ex Pontificio Decreto est obligatorium, nēpè ad non defendēdam opinionē minùs piam; res enim præcepta meritòriè vouetur, & duplici vinculo quis ad eam tenetur. Secundò, adhuc si reuocaretur illud Decretum, & liberum esset cæteris opinari, (quòd non eueniet) Votū constringeret ad non defendēdum opinionem minùs piam. Tertiò, si quis interrogetur, quid sentiat, & sua taciturnitate ansam præberet iudicandi, se adhærere opinioni minùs piæ, teneretur ex vi Voti, piam opinionem manifestare; nam obligatio defendendi illam, adstringit ad non defendendam contrariā nutu, signis, aut silentio.

104 Prodeunt in dies docti, ac eruditi Authores pro Immaculata Virginis Conceptione decertātes; Innumeros ferè expressi, ac laudaui in *meo appendice de Conceptione in relato tom. de Iure Academico.* Postmodùm vidi, ac perlegi Fr. Gabrielem de Morales, Fr. Cyprianum de S. Maria, Don Ferdinandum de Vergara; Et nunquam pro debito laudandum D. Don Michaelem de Luna, & Arellano, Senatus Regij Ordinum meritissimum Consiliarium, qui Theoremata sacra, Theologica, & Iuridica, Topica, & Anaglyphica pro Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione in lucē edidit. Præterea F. Silueſtrum de Saauedra; Fr. Ludouicum de la Concepcion; Don Franciscum de Amolaez; Illustr. Dom. Don Ludouicum Crespi, Episcopum Orialensem; Didacum Alfonsum Maluenda; P. Ioannem Eusebium Nieremberg, tribus integris libellis eruditissimis; P. Christophorum de Vega; P. Martinum Philippum de Conuelt, qui *tom. Excellentiarum Deiparæ, sæculo 16. pag. 1211.* ostendit, supra quadringē tos Authores Societatis Iesu hanc veritatem defendisse; Et *ex pag. 1203.* recenset Doctores Ecclesiæ, & Authores per sexdecim sæcula eidem veritati suffragium ferentes; Et *pag. 656.* transcribit formulam, qua Votum defendendi huius mysterij emisit Imperator; Ac *ex pagin. 1212.* affert plures causas, cur orbis tanto ardore, & zelo Immaculatæ Conceptioni defendendæ militet. Certat in omnibus cum deuotione eruditio, cum pietate doctrina.

104 A primo indè Apostolorum tempore Festum Immaculatæ Conceptionis solemnissimè in Hispania fuit celebratum. At Vrbanus VIII. anno 1642. Idibus Septembris Bullam expediuit, in qua recensuit dies Festos ab omnibus

nibus Fidelibus obſeruandos, aliaq; Feſta obſeruari ſolita abrogauit. Inter eos dies, Conceptionis Feſtum non fuit annumeratum. Pijſsima Hiſpaniarum acclamatio diem Conceptionis ſibi Feſtũ adſcribi expoſtulabat; Rex noſter Philippus IV. id ipſum anxiè efflagitauit ab Innocentio X. qui die 10. Nouembris, anno 1644. denuò pro Regnis Hiſpaniarum eum diem Feſtum reſtaurauit. Quẽ obſeruandum eſſe non ſolùm in Hiſpaniarum locis, ſed in omnibus Oppidis, etiã extra Hiſpanias, Regi noſtro ſubiectis, valdè probabiliter tuetur P. Quintanadueñas *tom. 2. ſingul. tract. 1. ſingul. 7.*

105 Non patitur animus hinc digredi, quin aliqua, quę poſt prædictũ *de Conceptione* Appendicem à me editum obſeruaui, breuiſsimè de huius veritatis Myſterio præſtringam. Incidi in tractatum Typis excuſſum centum quadraginta ab hinc annis, & amplius, cui Titulus eſt, *Verificatio Immaculatæ Conceptionis*, inſertum quidem in Opus, quod inſcribitur *Diſputatio ſolemnis de Conceptione B. Virginis.* In eo ergo *ex pag.* 2. cõtinetur Decretum Concilij Baſileenſis (cuius authoritas quam vim habeat, oſtendi *in prædicto Appendice*) declarantis, Deiparam fuiſſe à labe originaria immunem; Decreta aliqua Synodorum Prouincialium ſtatuentium, obſeruari ea, quæ circa id Myſterium Concilium Baſileenſe ſtabilierat; Necnon confirmatio præſtita ab Archiepiſcopo Siponti no, Auditore generali Curię; Bulla item Nicolai V. expedita anno 1449. quæ valdè firmat ea, quæ à Concilio Baſileenſi fuerunt peracta. Deindè tranſcribitur *ibi* Bulla Sixti IV. data anno 1480. in qua approbat Pontifex Officium de Conceptione ordinatum à Fr. Bernardino de Buſti, in quo ſæpè repetitur *Immaculata Conceptio*, & concedit, vt illud poſsint omnes liberè, & licitè recitare. Inſuper *pag.* 8. continetur ſententia prolata ab integra Academia Pariſienſi anno 1497. contra Concionatorem, qui impugnabat Myſterium Immaculatę Conceptionis; & ſimul retractatio ipſius Concionatoris ſolemniter facta. Et *ex pag.* 10. tranſcribitur proceſſus, & ſententia executorialis lata à Prælato quodam ſacri Ordinis B. Marię de Mercede, Iudice per Pontificem deputato, contra quoſdam, qui Myſteriũ illud etiam impugnabant, & contra defendentes ipſum iactabant offenſiua verba; quæ ſententia pronuntiata fuit anno 1508. in vrbe de *Huete*, authoritate Iulij II. Liber hic antiquiſsimꝰ extat in inſigni Salmantino Collegio Verę crucis, prædicti Ordinis B. Mariæ de Mercede.

106 Et in eo ſacro Ordine deuotio, ac defenſio Myſterij Immaculatæ Conceptionis à prima Fundatione maximè viguit. Quare *in Speculo Fratrum* eius Ordinis, excuſſo anno 1532. præfigitur *fol.* 96. celebrandum quotannis Feſtum Conceptionis, cum ea Oratione ſignatè appoſita; *Deus, qui per Immaculatam Virginis Conceptionem.* Quin Reu. Fr. Marcus Salmeron, Concionator Regiꝰ, & eiuſdem ſacri Ordinis Generalis in libro *Recuerdos hiſtoricos, y politicos, &c. figlo 3. recuerdo 33. §. 3. pag.* 243. oſtendit, præfatum Ordinem fuiſſe erectum in honorem Immaculatæ Conceptionis Deiparæ, & vt à Religioſis eiuſdem Myſterium id defenderetur, quod ab ipſius Ordinis incunabulis fuit præſtitum, ac Feſtum Conceptionis celebratum. Et *ibi §.* 4. refert edicta Regum Aragoniæ, & Hiſpaniæ deindè, qui contra impugnatores eius Myſterij pœnas promulgarunt. Affert præterea clauſulam Bullæ Gregorij XV. ſcribentis ad noſtrum Regem Philippum IV. qui pro Definitione huius Myſterij ad eum Pontificem inſtanter ſcripſit; clauſula autem ea eſt; *Vix dici poteſt, quanto nos gaudio cumularint nuperæ litteræ Maieſtatis tuæ de Immaculatæ Deiparæ Conceptione diſſerẽtes. O curam Catholico Rege dignam, & Chriſti Vicario gratiſsimam!* Expeditum fuit hoc Breue die 4. Iunij, anno 1622. Vides, Pontifici, Sedique Apoſtolicæ eſſe gratiſsimum, ſollicitare Definitionem Myſterij Immaculatæ Conceptionis, & hãc curam eſſe dignam animis Regijs, & Catholicis? Demùm ille Author *pag.* 244. rarum, & authenticum enarrat miraculum pro Feſto Conceptionis peractum in Cœnobio ipſius Ordinis Barcinonenſi.

107 Ex ipſo Ordine pro Conceptione Immaculata ſcripſerunt Fr. Petrus de Oña, Epiſcopus Gaetanus; & Fr. Gabriel de Saauedra. Cuius aſſerta aliqua edita nuper in tomo, cui titulus eſt *Sacra Deipara*, quaſi Indice facto, breuiter præſtringere decreui, vt Marianæ

Con-

Conceptioni splendor accrescat. Igitur *disp. 17. num. 352.* ait; *Asseruimus, de potentia absoluta Sacram Deiparam maculari non posse Originali peccato.* Quod assertum latè antecedenter probauerat; iuxta quod Deipara nec contraxit peccatum Originale, nec de potentia absoluta Dei potuit illo fœdari. Deindè *sect. 2.* hanc constituit conclusionem; *Immaculata Sacræ Deiparæ Conceptio euidenter est credibilis (tametsi remotè) fide diuina.* Id vsque ad finem disputationis probat luculenter.

108 Postmodùm *disp. 18. num. 392.* inquit; *Dico primò; Pijssima sententia ab originali macula Virginem purissimam præseruans his nostris temporibus ita est vera, vt nullo modo à parte rei possit esse falsa.* Quare implicat omnino, falsum esse, quod Virgo fuerit immunis à labe originaria, ita vt à parte rei ea propositio falsificetur. Addit *num. 396. Dico secundò; Probabile est, Ecclesiam iam determinasse, piam sententiam ita esse veram, vt à parte rei falsa esse non possit, idque implicitè, & virtualiter saltem.*

109 Rursùs *disp. 19. num. 404.* statuit; *Dicendum igitur est, pijssimam sententiam per Sedem Apostolicam posse definiri, declarari, & proponi Ecclesiæ fide diuina credendam.* Et *disp. 20. num. 409.* doctum, & pacati animi Theologum ad suam doctrinam desiderans, docet, dupliciter posse aliquam propositionem dici, & esse de Fide; primò si sit obiectum fidei diuinæ, ita vt fide diuina credatur ab eo, cui sufficienter proponitur, quod à diuina immediatè reuelatione prouenit, eo quòd à Deo sit reuelata propositio, quamuis non sit ab Ecclesia proposita, nec à nobis cognoscatur; sicut potest aliquod esse præceptum à Deo dimanans, quin à nobis, esse præceptum dignoscatur. Indè ea veritas, quia includit, aut supponit diuinam veracitatem, participat certitudinem Fidei. Secundò propositio est de Fide, cum reuelata est à Deo, & reuelatio proponitur ab Ecclesia, daturque obligatio assentiendi illi, & est peccatum, non assentiri. Qua doctrina supposita, *num. 418.* ait; *Asserendum omnino est, ex eo quòd veritas aliqua sit proximè definibilis ab Ecclesia, necessariò inferri, tum illam iam esse reuelatam à Deo, tũ esse de fide, priori modo ex illis, quos explicuimus.*

110 Itidem *disp. 21. sect. 1.* hoc assertum statuit; *Pijssima sententia probabiliter iam Ecclesiæ est reuelata.* Et *sect. 2.* subdit pro conclusione; *Probabile est, in sensu litterali Immaculatam Conceptionem contineri in Sacra Scriptura.* Præterea *sect. 3. num. 432.* inquit; *Non desunt in nouo Testamento testimonia, quæ videntur probabiliter in sensu litterali Immaculatam Conceptionem Sacræ Deiparæ continere;* eaque testimonia proponit, & exornat. Ex his *disp. 22. num. 439.* conditionatam propositionem stabilinit; *Verùm dicendum est, si pia sententia est iam reuelata, non esse improbabile asserere, quòd etiamsi Immaculata Virginis Conceptio neque sit ab Ecclesia definita, neque sufficienter fidelibus ad credendum, cum obligatione inducente assensum supernaturalem Fidei, proposita, & explicata, iam Immaculata Conceptio, formaliter loquendo, est fidei diuinæ obiectum.* Præmiserat autem, probabiliter eam veritatem fuisse reuelatam.

111 Adhæc *num 451.* fatur; *Dicendum existimo, quòd si Angelicus Doctor, fulgentissimus Sol, viuens nunc lampade Phœbea cunctas illustraret Ecclesias, proculdubiò amplecteretur vltroneus sententiã pijssimam; & defenderet viribus totis Virginis Conceptionem Immaculatissimã. In hoc, & sic Salmanticensibus, Complutensibus Magistris libenter adhæreo, & hæreo iudicio Sancti Ludouici Beltran, syderis Dominicani illustrissimi.*

112 Demùm *disp. vlt. n. 467.* asserit; Dico primò; *Qui sanguinem & vitam profunderet, vt asseueret, Ecclesiam Catholicam piè, & Religiosè seruare, & celebrare Festum Conceptionis Immaculatæ, & nullo falso cultu illam fidelibus celebrandum proponere, piumque esse, & Catholicum, & sacris litteris, & Sanctorum testimonijs nullatenùs dissonum, sed potiùs consentaneum valdè, & conforme, illam prædicare, & defendere, verè esset Martyr.* Concludit *n. 470.* aiens; *Dico secundò; Qui mortem occumberet pro asserenda Immaculata Conceptione, sumpta solùm, vt est veritas speculatiua, & vt præscindit à praxi, quam prima conclusione explicuimus, verè esset Martyr.* Supponit autem in probatione, eũ certissimum fore, seu certissimè iudicaturum esse, hanc veritatem esse iam reuelatam à Deo, & formaliter de Fide modo *superiùs* ab ipso Authore exposito. Prædictas omnes propositiones latè, & eruditè ratione, & authoritate confirmat; Quas in compendium redactas transcripsi, quia nihil vltrà de veritate

tate Myſterij Conceptionis poteſt aſſeri; erga quod Fidelium deuotio his doctrinę inſtitutis pro captu, & longè à tumultibus, & ſcandalis mouendis (quod enixè eſt conandum) poſsit in dies augeri. An omnes prędicti Authoris propoſitiones ſint veræ, non eſt noſtri Inſtituti diſputare. Fideliter eas tranſcripſi.

Quæſtio 10. *An in Eccleſiis exemptis Ordinum Militarium ſitis intra limites Diœceſum Epiſcopalium liceat peragere Officium diuinum de Sanctis ſpecialibus earum diœceſum, & è conuerſo?*

113 LOCA, & Eccleſiæ plures ſubiectæ Ordinibus Militaribus intra limites Diœceſũ Epiſcopalium ſunt, quamuis Prelati Militares gaudeant iuriſdictione quaſi Epiſcopali, & eorum ſubditi dicantur *nullius Diœceſis*. Quin & intra ipſas Vrbes, & Oppida, quæ Epiſcopis ſunt ſubiecta, extant Eccleſiæ Militarium Ordinum ab Epiſcoporum iuriſdictione exemptę, vt Salmanticæ Eccleſia B. Magdalenæ, Ordinis de Alcantara; S. Ioannis de Barbalos, & S. Chriſtophori, Ordinis Sancti Ioannis Hieroſolymitani; & Eccleſia S. Spiritus, ſimul cum Monaſterio Monialium, Ordinis D. Iacobi; Ac Matriti, Toleti, Hiſpali, Burgis, Zamorę, Barcinone, & pluribus alijs in locis ſimiles ſitæ ſunt Eccleſiæ. Inquirimus ergo, vtrùm in ipſis, & earum diſtrictu liceat recitare Officia Sanctorum, quæ ſpecialiter in ea Diœceſi celebrantur?

114 Affirmatiua ſententia eſt tenenda. Primò, quia Gregorius XIII. anno 1573. conceſsit, quòd Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſent celebrare de Sanctis, qui illius Diœceſis eſſent Naturales, aut Patroni, vel quorum Corpora, ſeu notabiles Reliquię in ea Diœceſi requieſcerent. Sub nomine autem Diœceſis comprehendi loca exempta intra illius limites ſita, docet Lapa *conſil.* 2. ex Deciſionibus Rotę, & *ex Clementina Archiepiſcopus, de priuileg.* Felinus *in cap. graue, verſ. Conſidera, de offic. Ordinar.* Tuſchus *tom.* 2. *litt. D. concl.* 490. *ex cap. cum Epiſcopus, de offic. Ordinar. lib.* 6. Federicꝰ *conſil.* 2. Baldus *de præſcript. part.* 5. *q.* 11. *num.* 9. Gratianus *tom.* 1. *diſceptat. cap.* 298. *& tom.* 2. *cap.* 209. *num.* 19. Idque colligendum etiam eſt apertè ex modo loquendi in Tridentino *ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 10. Et quidem in Bulla Gregorij *Diœceſis* ſumitur pro eodem ac *Prouincia*, vnde ipſe ſtatim commutans eam vocem, ait, *Officia propria illius Prouinciæ, &c.* Hæc tamen aſſertio non eſt intelligenda de Sanctis, quorum Reliquię inſignes extant in aliqua Eccleſia, de quibus redibit *infrà* ſermo; cum ſcilicet Sancti non ſunt Naturales, nec in territorio obierunt aliquod Munus, ſeu in eo vita ſunt functi. De his enim non eſt ſermo in relato priuilegio Gregorij XIII.

115 Hinc ſecundò probatur aſſertum; Nam in celebratione huiuſmodi Sanctorum attenditur potiſsimè ad loca, ſeu Prouincias, in quibus nati ſunt, vel vita functi, vel Dignitatem conſecuti; vnde S. Leo Papa *inſerm. de Natal. Apoſtol.* aſſeruit; *Vbi glorificatus eſt exitus, ibi in die Martyrij eorum fit lætitiæ principatus.* Cum ergo Eccleſiæ illæ Militares ſint intra limites Prouinciæ, par eſt, vt in illis hi Sancti colantur. Nec vox *Diœceſis* appoſita in Bulla Gregorij ſtrictè eſt deſumenda, ſed vt fauor, amplianda ad Eccleſias, quæ ſunt intra Diœceſim, ſeu territorium, etiam exemptas; Quare aiunt Tuſchus *tom.* 3. *litt. E. concl.* 576. Caſtrenſis *lib.* 2. *conſ.* 187. *num.* 5. in his, quæ tendunt ad fauorem, loca exempta eſſe de Territorio, ſicut Clerici exempti ſunt de populo. Præterea verba legis, ſeu priuilegij, quantumuis præciſa, intelligenda ſunt iuxta ſubiectam materiam, vt probat Barboſa *de princip. litt. V. num.* 9. Conſtat autem ex materia eius Bullæ, non tàm attendiſſe Pontificem ad Diœceſim, vt importat terminum iuriſdictionis Epiſcopalis, ſed vt denotat limites Prouinciæ.

116 Accedit conſuetudo, qua fit argumentum à ſolitis, validum quidem, & efficax. Quippè in locis, & Eccleſijs exemptis recitatur de Sanctis diœceſis. Sic in Oppido *de Conſuegra*, quod eſt caput aliorum tredecim locorum, quę Ordini S. Ioannis ſubijciuntur, quia exiſtunt intra limites diœceſis Toletanæ, recitatur de Sanctis proprijs eius diœceſis. Prætereà de Sanctis diœceſis

sis Hispalensis recitatur in locis, & Ecclesijs exemptis, quæ in diœcesi sunt, vt in Territorio S. Ioannis Dacle, in Oppidis *de Lora, Tocina, Alcolea, Castilleja de la Cuesta.* Et idem de pluribus alijs locis possem in medium producere.

117 Quòd si in aliquibus ex illis non recitetur, potest denuò recitari, quia priuilegium non amittitur per non vsum, si hi, qui erant eo potituri, illud ignorabant, vel non habebant voluntatem positiuam non fruendi illo; nam, vt vsus priuilegij amittatur, requiritur, quòd non ignoretur, & simul quòd detur voluntas positiua non potiendi illo, vt docet Miranda *in manual. tract. 2. quæst. 46. art. 8.* & præterea vt vsus priuilegij concessi Monasterio, aut Ecclesiæ amittatur, opus est, vt centum anni intercedant, iuxta priuilegium ab Eugenio IV. concessum Monasterio S. Pauli extra muros Romæ, quod Religiones Militares communicant; & aliæ gaudẽtes communicatione priuilegiorum. Ita tenent Portel *in dub. Regul. verbo, præscribere, num. 2.* Hieronymus Rodriguez, *In quibus regul. resol. 115. num. 5.* Non autem interceſſerunt adhuc centum anni à priuilegij concessione facta à Gregorio XIII. anno. 1573.

118 Cæterùm si Territorium Ordinis Militaris ita sit circumscriptũ, vt non iaceat intra limites alicuius diœcesis, imò per varia confinia diuersas æquè diœceses pertingat, (vt cernere est in Prioratu Magacelæ Ordinis de Alcantara,) non poterit recitari de Sanctis diœcesis, cum intra limites nullius existat; & aliundè esset absonum, & absque fundamento, quòd recitaretur de Sanctis omnium diœcesum, quas hinc indè per extremos terminos contingit; nec priuilegium Gregorianum ei potest aptari.

119 Iam verò è conuerso videndum est, an possint Officia diuina celebrari in Diœcesibus de Sanctis proprijs locorum, & Ecclesiarum, quæ sunt exemptæ, & in speciali proprijs Ecclesiarum, quæ Ordinibus subsant? In primis non est sermo de Sanctis, de quibus Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ vtentes Breuiario Benedictino recitant, ratione Ordinum, & quà Regulares illorum sunt; De his enim certum est, non fore recitandum in Diœcesi, imò nec à Clericis sæcularibus existentibus intra ipsum territorium Ordinum. Omnes enim sacræ Religiones habent Festa propria, de quibus in ipsis recitatur, & non extenditur facultas recitãdi ad externos, aliàs nec dies anni sufficerent, vt quis de omnib⁹ eis Sanctis recitaret; Nam v. g. Salmanticæ, vbi innumera sunt diuersarum Religionum Monasteria exempta, & in singulis de Sanctis proprijs recitatur, si simul quis de omnibus illis foret recitaturus, nõ inueniret dies vacantes, qui sufficerent. Ordines ergo Militares sua etiam Calendaria habent, quæ in ipsis libris Definitionum extant, & præterea in prædicto Breuiario plures adhuc Sancti superadduntur, de quibus hoc dubium ventilari nequit; sed de Sanctis, qui nati, aut vita functi, vel Dignitatem obtinuerunt in Territorijs Ordinum; & ob aliquam ex his rationibus, de eis recitatur in prædictis Territorijs.

120 Affirmatiuam ergo sententiam defendit P. Quintanadueñas *tom. 2. singular. tract. 2. sing. 5.* Probat primò vtendo eisdem ferè rationibus, quas pro primo attulimus asserto, quæ æquè hìc militant; ac simul argumento desumpto à contrario; quippè loca exempta intra limites diœcesis sita possunt vti priuilegio recitandi de Sanctis diœcesis; ergo in cęteris locis dięcesis poterit recitari de Sanctis Territorij exempti. Hæc ratio eatenùs probat assumptum, quatenùs aptantur fundamenta iacta vtrique casui; non verò probat ex vi formæ; Nam hæc propositio est vera; In Monasterijs exemptis potest recitari de Patrono Diœcesis cum Octaua, & de Sãctis Diœcesis; ergo in Dięcesi potest recitari de Patronis Monasteriorum cum Octaua, & de Sanctis illorum; falsa est illatio; ergo ratione formæ non est rectũ argumentum semper à contrario sensu; tunc scilicèt, quando non sunt extrema paria, vt non sunt in ea ratiocinatione. Etenim rationi consonum est, vt minor pars conformetur maiori parti, & singula membra corpori; quod è conuerso nõ est æquum. Demùm probat à solitis, afferendo plures Sanctos, qui sunt proprij locorum exemptorum, & de illis recitatur in diœcesi.

121 Hæc sententia mihi sanè probatur ex dictis *superiùs*; Etenim loca exempta intra limites diœcesis sita vnã constituunt cum ea Prouinciam; in celebratione

lebratione autem eiuſmodi Sanctorum attenditur ad eam Prouinciam, quam ip ſi ſua natiuitate, vita, morte, aut Munere illuſtrarunt. Sed non mihi probatur P. Quintanadueñas aſſerens *eodem ſingular. num.* 4. caſu quo loca exempta attingant limites duarum, vel trium Dieceſum, eam Diœceſem recitaturã eſſe de Sanctis Territorij exempti, quæ ſit velut Metropolitana ſedes; & è contra in Territorio exempto recitandum fore de Sanctis eius Diœceſis. Vocat autem Metropolim, eam, cuius Epiſcop⁹ iuxta Tridentinum *ſeſſ.* 7. *de reform. cap.* 8. *&* 14. *& ſeſſ.* 21. *cap.* 8. tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt viſitare ea loca exempta, ad eumque pertinent aliquæ cauſæ illorum. Verùm in ſuperioribus, præcipuè *diſquiſ.* 2. *&* 7. oſtendimus, eſſe Territoria Ordinum Militarium, ad quæ viſitanda Epiſcopi Iuriſdictio nullatenùs ſe extendit, nec ad eum vllæ cauſæ illorum pertinent, expoſuimuſque Tridentinum, atq; authoritate hoc prolatũ firmauimus. Vnde in hoc caſu Territoria attingentia limites plurium Dieceſum non reſpiciunt vllam, vt ſedem Metropolitanã; atque adeò nec vlla poterit recitare de Sanctis propriis eiuſmodi Territorij exempti, nec omnes poterunt ſimul; non primum, quia non eſt maior ratio de vna, quàm de alia; Non ſecundum, quia & id fatetur P. Quintanadueñas, & ex terminis conſtat, priuilegium recitandi conceſſum pro dieceſi non fore extendẽ dum ad plures Dieceſes. Indè etiam *ſuprà* aſſeruimus, ipſum Territorium exemptum, quod eſt extra limites Diœceſum, veluti ſeparatum, & plures attingit, non poſſe gaudere priuilegio recitandi de Sanctis alicuius ex illis; Etenim nec de omnibus poteſt; nec maior eſt ratio de vna, quàm de alia. Quòd ſi Territoria exempta ſint eiuſmodi, vt in aliquibus ſubiaceant Epiſcopo, v. g. Vicaria *de Martos* Ordinis Calatrauenſis Epiſcopo Giennenſi, & alia ſi quæ ſunt eiuſmodi, tunc doctrina Patris Quintanadueñas eſt tenenda, quamuis illa Territoria attingant plures Diœceſes; nam attendendum dumtaxàt eſt ad illam, cui in aliquibus Territoria ſubduntur, vt ad inuicem poſsit de proprijs Sanctis recitari. Obſerua in præſenti, non dici vnã Prouinciam in ordine ad recitandum de Sanctis Naturalibus, illam, quæ etſi vicina alteri ſit, diuerſum tamen Territorium, aut diœceſim conſtituit; Sicut Valliſoletana, & Palentina diœceſis inter ſe; Salmantina, Ciuitatenſis, Zamorenſis, Valliſoletana, ac Abulenſis valdè coniunctæ ſunt; nequit tamen ex ſe de Sancto Naturali vnius in alia recitari. Sic nec de Sancto Naturali Territorij de Alcantara, v. g. de S. Petro de Alcantara, poteſt recitari in Territorio de Magacela; Quia licèt ea Territoria ſint ſub eodem Ordine Militari, tamen inter ſe ſunt diuiſa, & ſuis limitibus, ac Prælatis circumſcripta. Idem dicito de Territorijs de Vcles, & S. Marci Legionenſis, ac ſimilibus, & ſicut potuerunt Ordines Militares duos Prioratus ſub vno ſolùm conſtituere, ita duæ dieceſes valuerunt ſub vna conſtitui, & nihilominùs de Sancto vnius diœceſis nequit in alia recitari.

122 An verò quælibet Eccleſia Hiſpaniæ poſsit cum Miſſa, & Officio celebrare de Sanctis Naturalibus ſuarũ diœceſum, abſque noua facultate, & conſultatione Sedis Apoſtolicæ, aut Sacræ Rituum Congregationis? Et an de his Sanctis poſsint Officia diuina peragere, ſi dumtaxàt ſint Beatificati? Vel ſi neque in Kalendario, neq; in Martyrologio Romano ſint adſcripti? Aut, ſi nullum extet Canonizationis eorum indultum? Et quinam Sãcti dicendi ſint Naturales dieceſum; & quonam Ritu ſint celebrandi? Pluraque huiuſmodi alia, quamuis affinia dubijs præcedentibus, tamẽ communia ſunt omnibus; nec vacat ea exponere; latè de his egit idẽ P. Antonius de Quintanadueñas *tom.* 1. *ſingular. tract.* 7. *ex ſingulari* 9. *vſque ad ſingulare* 26.

123 Cæterùm de Sanctis, quorum Reliquiæ inſignes ſunt in aliqua Eccleſia dieceſis, non poteſt recitari, nec celebrari in locis exemptis, nec è conuerſo; etiam ſi ea loca ſint intra limites dieceſis. De his enim (ſi aliundè in Kalendario non extent, nec generaliter de illis recitetur, nec Hiſpani ſint,) non valet recitari, niſi in Eccleſia, ſeu Monaſterio, in quibus requieſcunt. Sic decreuit, annuente Vrbano VIII. Sacra Rituum Congregatio die 8. Aprilis, anno 1628. Quod Decretum in Breuiarijs nouis præfigitur, & illud afferunt Barboſa *de offic. Paroch. cap.* 10. *num.* 17. Gauantus *in Rubr. Breuiar. ſec.* 3. *cap.* 3. *num.* 5.

Id

Id ipsum prius decreuit Congregatio die 25. Nouembris, anno 1602. & die 24. Septembris, anno 1605. & die 23. Iunij, anno 1617. Quæ Decreta affert Notarius *in Lucerna, verbo, Officium, n.* 7. Id autem est verum, quamuis Reliquia insignis sit in Ecclesia Cathedrali, Collegiata, aut Matrice; Quod etiam declarauit Sacra Rituum Congregatio die 1. Septembris, anno 1612. & die 3. Iunij, anno 1617. & die 12. Martij, anno 1618. Quòd si in aliquibus Oppidis, aut diœcesibus celebretur de Sanctis non Hispanis, quorum Reliquiæ insignes extant in Ecclesia Cathedrali, vt contingit in hac diœcesi Salmantina, id non præstatur ex eo priuilegio Gregorij XIII. sed ex consuetudine, aut ex speciali Sedis Apostolicæ indulto. At, si Sancti sint Hispani, & Reliquiæ insignes extent in aliqua Ecclesia diœcesis, posse in tota diœcesi de illis Sanctis recitari, satis liquet ex Bulla Gregorij, si attentè expẽditur; Ea autem affertur in Breuiario ante Festa Sanctorum Hispanorum. Obseruo tamen, valdè communem esse opinionem censentem, posse in loco, vbi extat Ecclesia Cathedralis, seu Matrix, recitari de omnibus Sanctis, de quibus in ea recitatur; quod extra ipsum locum non extenditur.

124 Obseruandum absolutè est primò, posse recitare, & celebrare de Sanctis, quorum Reliquiæ insignes sunt in aliqua Ecclesia, v. g. in Cathedrali, omnes, qui ad eam Ecclesiam attinent, scilicèt Dignitates, Canonicos, Portionarios, & quicumque in ea Capellaniam obtinent. Et hi quidem (idẽ dicito de Religiosis Monasteriorum) si extra oppidum, in quo domicilium habent, versentur, poterunt recitare de Sanctis suæ diœcesis, & de Sanctis, quorum Reliquiæ insignes in sua Ecclesia, aut Monasterio asseruantur. E conuerso Clerici, aut Regulares aduenæ, seu peregrini poterunt celebrare in Ecclesia sæculari, aut Regulari de Sanctis, de quibus in ea celebratur. Obseruandum est secundò, vt in Ecclesia celebretur de aliquo Sancto ob insignem Reliquiam, non esse necessariam, eam intra ipsam Ecclesiam asseruari, sed satis esse, si intra Monasterium, aut in aliqua Capella Ecclesiæ annexa custodiatur.

125 Obseruandum est tertiò, non posse Prælatos Ordinum Militarium (sicut nec vllos alios) specialia Officia condere de Sanctis proprijs, sed vtendũ fore communi Officio in Breuiario præfixo, nisi authoritate Sedis Apostolicæ Officium speciale confirmetur; quidquid in contrarium dicat Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regular. quæst. 42. art.* 21. docens, posse Religiones vti Officijs non approbatis à Sede Apostolica, dummodò digna sint, vt approbentur, vel Religiones eis vtantur, animo obtinendi eam approbationem. Etenim oppositum statuit Pius V. in Bulla edita anno 1568. quæ in Breuiarijs præfigitur. Idem decreuit, approbante Vrbano VIII. Sacra Rituum Congregatio; quod decretum in aliquibus Breuiarijs extat, & eius meminere Barbosa *de offic. Parochi, cap.* 10. *num.* 12. Gauantus *in Breuiar. sect. 1. c. 5. tit. 2. num.* 9. Quòd si Apostolica Sedes Officium aliquod approbauerit pro vna diœcesi, & in alia de Sancto, cuius est illud Officium, recitetur, poterit idipsum Officium in ea persolui, cum absolutè per eam approbationem illud Officium iudicatum fuerit omni suspicione falsi carens, aliàs nec pro vna diœcesi fuisset approbatum; finis autem approbationis impetrandæ is est, vt nihil in Ecclesia permittatur, quod aliquam falsi suspicionem subire queat. Id docet P. Laymam *lib. 4. summæ cap. 5. num. 6.* Videantur alia apud Bonacinam *de Horis Canonicis*; Guillelmum Durantum *de Ritibus*, Barbosam, Quintanadueñas, Gauantum, relatos, & plures alios passim.

Quæstio 11. An liceat Regularibus Militiarum vti Altari portatili? Vbi de receptione Eucharistiæ, & de alijs.

126 AB hoc vltimo incipiendo, vt gradum indè ad primum faciamus, iam *in superioribus* ostendimus, designatum esse in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarium, quibus diebus per annum Regulares Sacram Communionem sumere teneantur. Et quamuis ad Equites specialiter eæ Ordinationes tendant, non propterea Clerici Fratres eam euadunt obligationem; cum supponatur, illos, qui

qui Sacerdotes ſunt, vel quotidie, vel frequenter, aut ſaltem diebus Feſtis, ſi impedimentum non adſit, fore celebraturos Sacrum; Eos verò, qui Sacerdotes non ſunt, vtpotè intra Communitatem degentes, cuius auſterior eſt diſciplinæ ratio, ſæpè fore communicaturos, cum Communio ſacra adeò ſit opportuna, ac neceſſaria ad ſpiritum promouendum, & adquirendas virtutes; Et ſanè in omnibus alijs Religionibus hi, qui Sacerdotes non ſunt, octauo quoq; die communiter ad Euchariſtiam ſuſcipiendam accedunt, præter alia feſta ſolemniora, in quibus idem præſtant; & idipſum competit prædictis Clericis Fratribus Militiarum, qui Sacerdotes non ſunt.

127 Et ſanè Militares omnes, qui Regulam Sancti Benedicti profitentur, frequentiam, & vſum Communicationis Euchariſtiæ apud eam reperient. In Concilio Viennenſi Clemens V. ſtatuit, vt Benedictini ſaltem ſingulis menſibus, prima illorum Dominica, ſacro Euchariſtiæ pabulo reficerentur. Quin ſingulis Dominicis Monachos quondam communicare fuiſſe ſolitos, ſcribunt Palladius *in Lauſiac. capit.* 55. Caſsianus *collation.* 23. *cap.* 21. Sanctus Damaſcenus *in hiſtor. Barlaam, cap.* 12. Aliqui etiam ex illis ex regula omnibus Sabbatis, & Dominicis ad Chriſti communionem accedebant, vt refert Euagrius *in vitis Patr. lib.* 1. Adhuc nonnulli ritum primitiuum Eccleſiæ ſectantes quotidie cibum percipiebant diuinum, teſtante Ruffino de Apollonio *in vitis Patr. libr.* 2. *cap.* 7.

128 Hinc etiam Benedictinos Monachos ad ſacram menſam ſingulis diebus acceſsiſſe ex varijs locis ipſius Regulæ Sancti Benedicti colligunt Fr. Antonius Perez *in Regul. cap.* 48. *num.* 12. Benedictus Haeftenus *in diſquiſitionibus Monaſticis, lib.* 3. *tract.* 7. *diſquiſition.* 3. qui affert authoritatem Sancti Gregorij, Sancti Dunſtani, & Ioannis Belethi id confirmantium; quorum vltimus *in explication. Diuin. Officij, cap.* 119. inquit; *Debent autem ſingulis diebus Religioſi communicare.* Hinc Benedictus Haeftenus laudat Patrem Didacum Laynez, ſecundum Societatis IESV Præpoſitum Generalem, in Concilio Tridentino Theologum celeberrimum, quòd introduxerit conſuetudinem communicandi quotidie in Monaſterio Monialium Florentino, *Angelorũ* nuncupato.

129 Quin Monachos Benedictinos Sacram Communionem recipere ipſa Feria ſexta Paraſceues, extat in ceremonijs Congregationis Benedictinæ antiquæ Valliſoletanæ, *cap.* 30. Statuit deindè id Sanctus Dunſtanus *in Statut. cap.* 3. Confirmant Lansfrancus *in Decret. cap.* 1. §. 4. Boerius *ad cap.* 63. *Regul.* Burſfeldenſis *diſtinction.* 3. *cap.* 35. Quem morem olim in Eccleſia fuiſſe obſeruatum, tradunt Amalarius *lib.* 1. *de Eccleſ. offic. cap.* 11. Belethus *in explication. diuin. offic. cap.* 99. Guilielmus Durandus *lib.* 6. *cap.* 75. *num.* 9. Pamelius *in Liturgia Latina*; Alcuinus *de Offic. Diuin. in Paraſceue. cap.* 18. Theodulphus, Epiſcopus Aurelianenſis *in epiſtol. ad Compresbyteros*; Pater Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. diſputation.* 90. *ſection.* 2. Ex his orta eſt quæſtio, an liceat Fidelibus eo die Paraſceues ſacram ſumere Synaxim? Negat Francolinus *de tempor, horar. canonic. cap.* 30. eoquòd in Miſſali Romano præſcribitur, ſeruandam eſſe vnam, vel plures hoſtias conſecratas in loco decenti pro infirmis, ad eum diem; Vbi innuitur, alijs non licere communicare; Et *in cap. Sabbato, de conſecration. diſtinction.* 3. iniungitur, illo die Sacramenta penitùs non celebrari. Sed P. Suarez *vbiſuprà*, & alij poſt ipſum tenent, id non eſſe prohibitum, cum nullum ius prohibens extet; ſi quidem in Miſſali non aſſeritur, Communionem alijs, niſi infirmis, non fore miniſtrandam, ſed dumtaxàt apponitur cauſa maximè neceſſaria, vt Euchariſtia ſeruetur, ne infirmi abſque illius ſuſceptione decedant; Et præterea *in eo capit. Sabbatho*, prohibetur celebrari Sacramenta; non autem eſt, ea celebrari, miniſtrari Euchariſtiã. Vnde independenter à noua lege prohibente, ea miniſtratio licet.

130 Nihilominùs Sacra Rituum Congregatio die 19. Februarij, anno 1622. apud Gauantum *comment. Rubric. Miſſ. part.* 4. *titul.* 9. *num.* 25. decreuit præſentem vniuerſalis Eccleſiæ conſuetudinem eſſe, non miniſtrare die Paraſceues Euchariſtiam, niſi infirmis, eamque fore ſeruandam. Quod Decretum an Monachos Benedictinos comprehendat, noluit decidere Haeftenus *vbiſuprà*, ſed aliorum iudicio

reliquit, optans, quòd Sacra Congregatio consulatur.

131 Dicta adhuc ob oculos satis proponunt Regularibus Militiarum, quæ sub Regula Sancti Benedicti degunt, quàm frequenter debeant ad sacram Eucharistiam accedere, vt vestigijs Benedictinorum insistãt. Et quãuis Equitibus, qui valdè immiscentur negotijs temporalibus, non sit expediens assidua adeò Communio, illiquo arbitrium docti, & prudentis Confessarij debeant sequi, vt maiori cum reuerentia ad sacram mensam accedant, alij quidem frequentiùs alijs, pro vitæ, status, & muneris circunstantijs; tamen nullus ex eis debet nimiùm Communionem differre, nec solùm communicare diebus statutis in Definitionibus. Meminerint sui status, & se per ingressum in Ordines, ac per Professionem, Deo specialiter fuisse mancipatos; atque ab alijs, vita, moribus, & frequentia Sacramentorum fore discriminandos; Aliàs quid se Religiosos iactant, & priuilegia Regularium affectant? Hæc strictiùs vrgent Clericos Fratres, maximè intra Communitatem degentes, qui, iuxta institutum, arctiorem vitę disciplinam sectantur. Et crediderim, indè Apostolicam Sedem indulsisse illis vsum Oratorij, & Altaris portatilis (de quibus illicò agam) vt expeditiùs, ac frequentiùs sacro Eucharistiæ pabulo reficerentur, quin ob ęgritudines, aut alia impedimenta, excusationem abstinendi à Communione prætenderent.

132 Igitur Leo X. in Bulla, quæ asseruatur in Monasterio Sancti Iacobi de Vcles, & incipit *Religionis zelus*, expedita sexto Calendas Iunij, anno 1614. concessit Regularibus Iacobæis nobilibus, seu Presbyteris, gradu insignitis intra Monasteria de Vcles, & Sancti Marci Legionensis degentibus, vt possent vti Altari portatili, pro qualitate negotiorũ, ac sine præiudicio iuris alieni, & ante diluculum circa diurnã lucem, (id tamen parcè) celebrare; omnia etiam Monasteria Militaria possunt intra rius Oratorium extruere, vt qui Ecclesiam nequeunt adire, celebrent, vel maioris deuotionis causa, aut ob quamlibet aliam; Quod priuilegium eis competit ex communicatione, qua gaudent, priuilegiorum cum alijs Religionibus, queis idipsum licet; & Societati IESV id concessit Gregorius XIII. anno 1576. vt extat in Bullario Societatis, *pagin.* 143. nec opus est, ab Ordinarijs approbari hęc Oratoria, sed à Prouincialibus, vt Gregorius indulget, non obstante Decreto Concilij Tridentini *de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, session.* 22. Quin ex participatione priuilegiorum Ordinis Cisterciensis, & aliarum Religionum, possunt Monasteria Militarium in suis villis, seu grangijs erigere Oratoria; Quod ab omnibus Religionibus posse præstari, docent Diana, & Lezana, quos sequitur Domin. Vrritigoyti *in Pastorali Regular. part.* 2. *quæstion.* 15. *ex num. quarto*, Pasqualigus, Villalobos, vterque Rodriguez, & Pater Fagundez, quos refert, & sequitur Pater Quintanadueñas afferens plures Bullas Pontificum *tom.* 1. *singular. tractat.* 8. *singular.* 34. *& in append. tractat.* 1. *dub.* 7. Et sanè prædia Monasterij sub nomine Monasterij comprehenduntur. Equitibus autem Iacobæis, vbi quatuor, aut plures essent, concessit Alexander III. in Bulla Confirmationis Ordinis, quòd possent Oratorium habere, & tempore interdicti facere celebrari.

133 Altaris portatilis vsus, nempè aræ consecratæ, cum qua intra Monasteria prædicta Altare extruatur, supra quod Missa celebretur, conceditur à prędicto Leone Decimo. Vndè si cubiculum Fratris ęgrotantis sit decens, poterit in eo Altare componi, & Missa celebrari ab ipso, si inde exire nequeat ad celebrandum, vel ab alio, vt ęger eam audiat, & sacram Eucharistiam pro deuotione, aut necessitate sumat. Vsum Altaris portatilis concessit Sixtus Quartus Fratribus Minoribus, vt extat *in Monument. Ordin. concessione* 344. indulgens, vt non solùm in Oratorijs, sed in quouis loco congruenti, & honesto, possint super Altare portatile Missas celebrare. Idipsum eisdem concessit Alexander VI. vt continetur *ibidem concession.* 371. Societati Iesu concessit etiam Gregorius XIII. vt habetur *in Compendio priuilegiorum Societatis, verbo, Altare*; quod non obstante Decisione Concilij Tridentini *eo Decreto allato suprà*, in Missionib⁹, & in Castris Militum, in loco tuto, & honesto, quãuis sit profanus, possint Religiosi ipsius

Socie-

Societatis Miſſas ſuper Altare portatile celebrare, ibique miniſtrare Euchariſtiam fidelibus. Emanuel Rodriguez. *tom. 1. qq. Regular. quæſtion. 43. artic. 5.* oſtendit, priuilegia relata Minoritis conceſſa, non fuiſſe per Tridentinum reuocata.

134 Præterea Altaris portatilis vſum conceſsit Vrbanus V. Carthuſianis anno 1363. Alexander VI. Prædicatoribus; vt refert Barboſa *in ſumma Apoſtolic. Deciſ. collectan. 22. num. 3.* Hinc cum Regulares Militiarum communicent priuilegia omnium Religionum, iuxta dicta *diſquiſ. 2.* etiam poterunt vti Altari portatili, vbi caſus neceſsitatis, aut ingentis vtilitatis occurrat; nec enim ea priuilegia indulgentur, niſi ad hos caſus; id rerum natura, & ratione ipſa dictantibus, cum alienum ſit à Pontificum mente, anſam præbere indecentijs, & contemptui, quæ poſſet conſurgere ex celebratione ſuper altari portatili abſque neceſsitate, ſeu graui vtilitate; aliàs poſſet ex vi priuilegij paſsim in agro, in compitis, & plateis, atque in qualibet domo celebrari; quod abſonum eſt, & omnino improbabile. Aliunde etiam poſſunt Clerici Fratres Militiarum Calatrauę, Alcantaræ, Monteſæ, & Chriſti, intra Communitatem degentes vti Altari portatili; nam gaudent priuilegijs Ciſtercienſium, iuxta ſæpè dicta; Ciſtercienſes autem intra ſua Monaſteria Altari portatili vtuntur; nempè cum ægrotant, maximè Abbates, & Viri inſignioris notę, (ne reſpectu omnium id paſsim fiat) Altare in eorum cameris extruitur, in quo Miſſa celebratur. Quod in Monaſterijs Militaribus etiam poteſt fieri, ſeruata proportione; Nec enim par eſt, vt in cuiuslibet ægrotantis cubiculo ſtatim Altare extruatur, niſi ſit Vir ex primoribus. Non tamen indecens erit, quòd inſtante morte, ſi indè ſpeciale ſolatium proueniat moribundo, vna vel alia Miſſa ante ipſum celebretur, & ibi Viaticum ipſe recipiat.

135 Non tamen licebit Clericis Fratribus extra Communitatem degentibus, nec Equitibus Militiarum Sacerdotibus, habere Oratorium, aut vti altari portatili. Etenim reſpectu Iacobæorum priuilegium Leonis X. ſolùm loquitur de his, qui in Monaſterijs de Vcles, ac S. Marci verſantur; cum enim in adminiſtratione Munerum, aut Beneficiorum degũt, nec reputãtur, nec ſunt è Monaſterijs, ſi quidem Prioribus, vt Prælatis Regularibus Monaſteriorum, non ſubijciuntur. Aliundè nec ex communicatione priuilegiorum ipſis id licet. Primò ob abſurdum; nam quis auderet dicere, omnes Equites Militiarum, quotquot ſunt, & omnes Clericos Fratres poſſe habere Oratorium, omneſq; ex Militijs Sacerdotes valere vti Altari portatili? Nihil magis contrariũ menti Pontificũ. Secũdò, quia id priuilegium conceditur Religionibus prædictis, ita vt approbatio, & licentia Superiorum præcedat, & ſubditi vtantur altari portatili, cum Superioribus expedire videbitur, ac dum ſunt ſub eorum immediata obedientia, regulariter intra Clauſtra degentes; Oratorium verò ſolùm intra Monaſteria conceditur. Clerici autem Fratres (& à fortiori Equites) non degunt intra Clauſtra in caſu poſito, nec Obedientiam Prioribus profitentur, ſed ſolùm Regi, & Senatui Ordinum, qui ſolùm de regimine generali curant, nec ad quemuis in ſpeciali, vt Priores ad ſubditos, attendere valent; quare non eſt æquiparatio (quæ reperiri debebat) vt hi poſsint Altari portatili vti.

136 Imò nec Senatus Ordinum poteſt eis concedere facultatem, vt Oratoria in priuatis domibus habeant; id enim priuilegium reſpectu Monaſteriorum dumtaxàt eſt conceſſum. Poterit tamen approbare in aliquibus caſib⁹, vt Altari portatili vtantur Fratres Clerici; nempè ſi in bello aſsiſtant ad Sacramenta miniſtranda; tunc enim priuilegium Societatis Ieſu eis communicabitur conceſſum ad ſimilem euentum; aut in alio caſu, in quo Superiores Religionum concederent ſubditis vſum Altaris portatilis. Quin P. Suarez *in 3. part. diſputation. 81. ſection. 2.* Emanuel Rodriguez *vbi ſuprà articul. 6.* cenſent, per Tridentinum non eſſe ablatam Epiſcopis poteſtatem concedendi licentiam, vt in aliquo caſu neceſsitatis ſuper altare portatile celebretur Miſſa in loco honeſto. Vnde cum id ipſum competat Prioribus Militaribus iuriſdictione quaſi Epiſcopali in territorio gaudentibus, iuxta dicta *diſquiſition. ſeptima*, poterunt illi hanc licentiam præbere cuilibet Sacerdoti ſubdito, etiam ſæculari, vt adhuc extra Monaſterium in ca-

su necessitatis celebret super Altare portatile. Deinde aduertit idem Suarez *vbi nuper, disputat. 80. section. 3. in fin.* priuilegium Oratorij concessum Societati non restringi ad Sacerdotes Societatis, qui in eo Missam celebrent, sed posse quoscumque Sacerdotes in eo celebrare; quia non dirigitur ad solas personas sacrificantes, sed ad locum, & ad Prouincialem, qui illud approbet. Quod aptandum est Religionibus communicantibus id priuilegium. In Monasterijs autem Militaribus Priores vices Prouincialium gerunt quoad hoc; maximè cum in Ordine Cistercienſi Abbatibus incumbat approbare Oratoria intra Monasteria; Priores autem sunt quidam Abbates Militares in Ordinib⁹ Calatrauæ, Alcantaræ, & alijs sub Instituto Cistercienſi erectis.

137 Circa priuilegium celebrandi Missam ante auroram Iacobæis concessum, obserua, simile priuilegium in casibus necessitatis, Superiorum arbitrio, concessum esse absque temporis, & horarum limitatione, Fratribus Minoribus, iuxta Emanuelem Rodriguez *vbi suprà articul. 3.* Cæterùm Lezana *in summ. qq. Regular. tom. 1. cap. 21.* Congregationis Concilij declarationem affert reuocantem priuilegia concessa ante Tridentinum celebrandi ante diē, quæ etiam Iacobæos comprehēdit; Attamen Rodriguez, qui forsan eam Declarationem non vidit, non esse reuocata ea priuilegia, docet *art. 5.* Gregorius XIII. concesſit Presbyteris Societatis, vt extat *in Compendio priuileg. verbo, Missa, §. 3.* vt ratione itineris, aut alterius legitimi impedimenti possint de licentia Superioris Missam celebrare vna hora post meridiem, & alia hora ante auroram. Dixi autem *tom. in Bullam Cruciatæ, disputation. 37. num. 98.* absque priuilegio licere, Missam celebrari, incipiente Aurora, seu primo crepusculo diei, quod plùs, minùsvè est hora, & dimidia ante ortum Solis; Vnde ex vi huius priuilegij poterit Missa celebrari duabus horis, & dimidia ante Solis ortum. Et de communicatione huius priuilegij respectu Militarium eodem modo est philosophandum, ac de priuilegijs antecedentibus. Episcopi ex causa possunt dispensare, vt ante auroram, & post meridiem Missa celebretur, vt cum communi docet Pater Suarez *suprà disputat. 80. section. 4.* Quod pariter præstare poterunt præfati Priores Militares, iuxta dicta.

138 Demùm à Leone X. conceditur prædictis Iacobæis, vt tempore interdicti celebrent, non pulsatis campanis, dum interdicto causam non dederint. Verùm id non est priuilegium post *cap. Alma mater, de sentent. excommun. lib. 6.* interdicti enim tempore licet omnibus Clericis, qui causam non dederunt interdicto, celebrare Missam, & diuina Officia submissa voce, ianuis clausis, cāpanis non pulsatis, & eiectis excommunicatis; estò id olim rigidiùs se habuerit. Ibi autem eis conceditur, vt diuina Officia celebrare possint, & facere celebrari per alios tempore interdicti, adhuc in præsentia Familiarium; Et id etiam possunt hi Clerici Fratres, licèt non sint Sacerdotes, dum tamē sint Nobiles, & Gradu insigniti, vt in Bulla præfata exprimitur. Plurima de interdicto, & de priuilegijs tum virtute Bullæ, tum priuilegiorum Regularium, Militaribus aptanda. Vide apud Me *tom. in Bullam Cruciatæ, disputat. 15.*

Quæstio 12. Exponuntur aliqua circa victum, & ornatum Equitum, & Clericorum Fratrum Ordinum Militarium. Vbi de esu ouorum, & lacticiniorum tempore Quadragesimæ?

139 PRO complemento huius disquisitionis aliqua nunc erunt præstringenda. Sciendum est primò, in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarium cautum esse, ne Equites necessarijs destituantur, sed quòd eis à Magistro alimenta suppeditentur. Et quidem abundantiùs illa præstabantur in primo Ordinum exordio; tunc enim Equites militiæ intenti de rebus familiaribus non poterant sollicitari, & nisi alerentur à Magistro, inopia premerentur hi, qui Commendas non habebant; Commendatarijs quippè nihil concedebatur, cum gauderent Commendarum redditibus. Succedente autem tempore, cum redditus mensę Magistralis decreuissent,

ſent, & Equites communiter ferè omnibus neceſſarijs ad victum abundarent, pariter alimenta ſunt imminuta, quæ his temporibus à noſtro Rege, vt Adminiſtratore perpetuo Ordinum præſtantur, & nuncupantur *el pan, y agua*. Hæc taxata ſunt ſub determinata pecuniæ ſumma, quæ quotannis perſoluitur. In Definitionibus Calatrauæ *titul.* 1. *cap.* 5. deſignantur pro vnoquoque Equite duodecim mille teruntij ſingulis annis. In Definitionibus Alcantaræ *titul.* 18. *cap.* 11. & 12. cum olim deſignati fuiſſent viginti mille teruntij, ad triginta mille ſunt aucti. Sed poſtmodùm ſunt imminuti.

140 Hæc alimenta non tribuuntur Commẽdatarijs, nec Nouitijs. Et in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 11. *cap.* 11. decernitur, ea non conferri his, qui non oſtendant teſtimonium Viſitatorum Ordinis, qui iam ipſos viſitauerint. Ibidem *tit.* 5. *cap.* 11. ſtatuitur, Equitibus tempore probationis commorantibus in Monaſterio de Veles neceſſaria alimenta à Priore ſuppeditari in Refectorio, non tamen ſeorſim in cubilibus; Eis etiam, qui ad ipſum Monaſterium pœnitentiæ cauſa fuerint miſſi, dummodò non ſint Commendatarij, nec antecedenter tempore probationis, ſeu Nouitiatus illic verſati fuerint. Quare hi, dum pœnitentiæ cauſa in Monaſterio degerint, ſoluere tenentur pro rata in ſingulos annos quindecim mille teruntios pro alimentis; Idemque ſtabilitur de Clericis Fratribus habentib⁹ Beneficia, qui in Monaſterio pœnitentiæ cauſa verſantur. Alimenta autem prædicta non ſunt ſoluenda à Magiſtro, ſeu Adminiſtratore Ordinum Clericis Fratribus Militiarum; nam hi vel in Monaſterijs degũt, aut in Collegijs, in quibus ſuſtentationi neceſſaria percipiunt; vel ſi extra Communitatem degant, Beneficia, aut Munera obtinent, ex quorũ redditibus victitent. Quòd ſi aliqui ſint in Collegijs, qui proprijs expenſis aluntur, eo quòd ſupra numerum deſignatũ Collegarum ſunt, & à Senatu Regio Ordinum licentiam impetrant ingrediendi in Collegia; hi ſanè ſponte ſua expenſas faciunt, nec Ordo, aut Magiſter ad eas tenetur, ſi quidem, ſi velint in Monaſterijs perſeuerare, nec adire Collegia, ibi neceſſaria percipiunt; quare ſumptus illi ſunt voluntarij, nec ab Ordine ſupplẽdi.

141 In Regula Ordinis D. Iacobi præſcripti ſunt cibi Religioſis omnibus ſuppeditandi, & ieiunia, quæ obſeruare debebant; ſed *ibi cap.* 8. adnotatur in margine, Innocentium VIII. diſpenſaſſe in hac regula, indeque non teneri Equites, nec Clericos Fratres, niſi ad ieiunia, ad quæ alij Fideles tenentur. In ipſis etiam Statutis *tit.* 12. *c.* 11. præfigitur, quid poſsint edere Equites, ac Fratres Clerici, & quid hoſpitibus in ſua menſa præbere. Obſeruatione quidem digna, & decens moderatio, ſed per deſuetudinem abolita. In Definitionibus Calatrauę in Inſtructione *pagin.* 73. *in fin.* & *titul.* 2. *cap.* 1. plurima ieiunia iniunguntur, de quibus adimplendis, video, non multùm curari; Crediderim, in deſuetudinem abijſſe; Et ſaltem non obligare ad culpam eas Definitiones conſtat ex *diſquiſit.* 6. *quæſt* 2. Intra Monaſteria ægrotantibus omnia neceſſaria ſuppeditari, quin ad eorum leuamen aliquid deſideretur, valdè commendatur in Statutis, & Definitionibus ipſorum Ordinum; vbi etiam præfigitur eleemoſyna pauperibus eroganda; vrbanitas, & pietas erga hoſpites exercenda, & huiuſmodi alia, quæ non indigent diſcuſsione, ſed eorum lectitatione ſyncera.

142 Sciendum eſt ſecundò, Equites, & Fratres Clericos ſuum proprium Inſigne geſtaturos, etiam ſi extra Hiſpaniarum Regna verſentur, cum nunquam valeant ſuum Habitum dimittere iuxta dicta *in ſuperioribus*. Cetèrum obſeruare oportet, *in Codice additionum ad nouam Recopilationem, lib.* 1. *tit.* 6. *leg.* 10. præcipi, nullum in Regnis Hiſpaniarum natum, in eiſque commorantẽ, poſſe abſque Regis licentia afferre Habitum Militarem ex his, quos conferunt exteri Principes, excepto Habitu Ordinis Sancti Ioannis; Et ſecùs agentibus infligitur pœna pecuniaria, exiliũ, & inhabilitas ad Habitus Ordinum Militarium, qui Hiſpanorum ſunt proprij.

143 Sciendum eſt tertiò, Equites, & Clericos Fratres Militiarum, ſi Dignitates, aut Canonici ſint Eccleſiarum Cathedralium, ſeu Collegiatarum, non poſſe geſtare Inſigne ſui Ordinis ſupra togam Chori, Hiſpanè *Manto de Choro*. Sic enim deciſum eſt, teſte Barboſa *in ſumm. Apoſtolicar. deciſ. verbo,*

Canonici; à Sacra Congregatione Rituũ, in vna Toletana, die 2. Octobris, anno 1601. Et eam decisionem affert Sellius *in select. Canonic. c. 27. n. 52.*

144 Sciendum est quartò, in Statutis, ac Definitionibus Ordinum valdè commendari Equitibus decentiam in corporis ornatu, vt velut Equites honesti, vestitum gestent. Verùm à cæteris sæcularibus nullatenùs eos in ornatu discriminari, vsus, & consuetudo obtinuerunt, nec exindè vllum consurgit scandalum; quamuis valdè deceret eos moderatio. Prætereà Clericis Fratribus præscribuntur afferendæ vestes, & inter alias eis prohibentur sericæ, in Statutis Iacobæis *titul. 6. cap. 7.* In Definitionibus Ordinis Calatrauæ *titul. 8. cap. 2.* & vestium honestas designatur in Definitionibus Alcantaræ *titul. 5. cap. 15. & titul. 12. cap. 3. num. 16.* Sanè, dum intra Communitatem degunt, id strictè obseruatur; Dum verò extra illam, sericis vestibus eos ornatos video; mouenturque ex eo quòd nunc temporis etiam Clerici honesti decenter similibus vestimentis vtuntur; Nec Senatus Ordinum ægrè ferre videtur, Clericos Fratres sericis vestibus ornari. Quare eos licitè operari censuerim. Certum tamẽ est, si essent nimis elaboratæ, & auro, argẽtouè cõtextę vestes, quę interiùs gestantur, aut coloris indecentis respectu status ipsorum, peccatum fore lethale; cum strictior disciplinæ norma, quam sequuntur, & Clericalis status maximè ab his vestibus abhorreat, Indèque Religionis sequereturiactura; nec dissimulari intùs ita valent, vt non cernantur, ingenerentque in aspicientibus scandalum.

144 Sciendum est quintò, Clericos Fratres eam fore in capite comæ tonsuram gestaturos, quam cæteri Clerici gestant; estò Calatrauensibus iniungatur in Definitionibus *titul. 8. c. 2.* vt circulus aliquantò sit maior, non tamen adeò ac solet esse, qui à Religiosis plurium Sacrorum Ordinum affertur. Iacobæi quidem ex institutione sunt Canonici Regulares; Calatrauenses autem, & Alcantarenses sunt Clerici Regulares Militares; in nullo autem Sacro Ordine Clericorum Regularium circulus in coma capitis affertur. Quin respectu Calatrauensium, & Alcantarensium, cum nescio qui nimio zelo ducti, nec nimis Instituti Religiosi Clericalis, & Definitionum Ordinum gnari, mouissent Senatum Regium Ordinum, vt expediret Decretum, in quo præcepit prędictis Clericis Fratribus, vt comam circularem afferrent, die 11. Aprilis, anno 1641. Illic re attẽtiùs expensa, ipse Senatus Decretũ illud reuocauit die 6. Iulij, anno 1641. & in posteriori Decreto inseruit iplorum Ordinum Definitiones agentes de cultu, & ornatu corporis, vt constaret, nihil in eis de coma circulari fuisse stabilitum. Plura in presenti possem de habitu, & coma Clericorum, ac Monachorum afferre, ex Iure, & ex eruditiori disciplina deprompta; sed in his exornandis immorari, esset, à nostro scopo deflectere, & approbare eorum morem, qui plus, quàm par esset, deferunt ornatui Iurium, ac Authorum pro singulis propositionibus, adhuc manifestis, agglomerationi, quod nec difficile est, nec nimis vtile. De vestium, & comæ nimijs delicijs in Republica vitandis, non pauca ego dedi in meo libro Hispano, *Principe Perfecto, y Ministros ajustados, documento 26. & 27.*

145 Sciendum est sextò, quid afferendum sit de esu ouorum, & lacticiniorum tempore Quadragesimali. Posse omnes Equites, ac Clericos Fratres, & Moniales Militiarum gaudere priuilegio Bullæ Cruciatæ quo ad vescendum ouis, & lacticinijs, eo tempore, mihi est certum, & latè probaui *tom. in Bullam Cruciatæ, disputat. 18. cap. 3.* necnon priuilegio vescendi carnibus, diebus prohibitis, cum necessitas est dubia (nam si sit certa, aut probabilis, possunt absque priuilegio edi carnes illis diebus) de consilio tamen vtriusque medici, spiritualis, & corporalis. Quod priuilegium circa carnes, & medicorum consilium exposui *ibi disp. 17.*

146 Prætereà *ea disput. 18. ex num. 20.* docui, & stabiliui, Equites, aut Clericos Fratres Militiarum, si sint Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, aut Prelati, non posse gaudere priuilegio Bullæ Cruciatæ communis viuorum, ad vescendum ouis, & lacticinijs, tempore Quadragesimali, nec ad edendum carnes, diebus prohibitis, in casu prædicto. Vndè fit, nullum Priorem Militarem gaudentem iurisdictione quasi Episcopali in suo territorio, nec vllum alium ex Militijs, qui Prælatus sit quo-

ad

ad forum externum ſæcularium ſubditorum, poſſe vti priuilegio Bullæ Cruciatæ ad veſcendum præfatis cibis. Qui autem ſint Prelati in Ordinibus Militaribus, diximus *diſquſ.* 17. Vbi obſerua, licèt Senatus Ordinũ ſubeat vices Prælati, & ſit Superior ipſis Prælatis Militiarum, tamen ſinguli ex Senatu Prælati non ſunt, ſed prout vnum conſtituunt Tribunal; quare ſingulis ſuffragatur Bullę priuilegium ad veſcendum prefatis cibis prohibitis. Idem dicito de Aſſemblea Ordinis S. Ioannis, quod eſt etiam Tribunal aliquibus conſtans Equitibus eius Ordinis.

147 Leo X. in Bulla, quæ incipit, *Religionis zelus* expedita ſexto Kalendas Iunij, anno 1514. in fauorem Monaſteriorum S. Iacobi de Veles, & S. Marci Legionenſis, Ordinis S. Iacobi, conceſsit Religioſis eiuſmodi Conuentuum, necnon familiaribus, & famulantibus, quod poſſent de vtriuſque medici conſilio oua, & butyrum, & alia lacticinia edere in Quadrageſima, & alijs diebus anni prohibitis ex Iure, aut conſuetudine, vel per ipſius Ordinis inſtituta. Familiarium nomine quoties hi in aliquo priuilegio præfiguntur, quinam intelligantur, expoſui *tom. in Bull. Cruciat. diſp.* 15. *num.* 10. nempè Commenſales, Adminiſtratores bonorum, & alij expenſis eius, cuius ſunt familiares, viuentes, dummodò miniſterijs proximis mancipentur; Et quidem in præſenti, cum priuilegium ad ipſa Monaſteria priuatiuè tendat, hi reputandi erunt familiares, qui in obſequio eorum occupantur, vt æconomi, & ſimiles.

148 Obſeruandumque eſt, id priuilegium non ſuſpendi, nec reuocari per clauſulam Bullæ Cruciatæ, in qua ſuſpenduntur omnia priuilegia ſimilia his, quæ in ipſa Bulla continentur, & præterea reualidantur reſpectu eorum, qui Bullam accipiunt. Etenim, vt *loco relato, diſp.* 29. *num.* 37. probaui, per eã Bullæ clauſulam non ſuſpenduntur, nec reuocantur priuilegia conceſſa in fauorem Religionum, ſeu Monaſteriorum, quoad ipſos Religioſos. Quare non eſt opus Bulla Cruciatæ Religioſis deſignaris in eo priuilegio, vt edant oua, & lacticinia. Quin Priores de Veles, & Sancti Marci virtute illius priuilegij poterunt ea edere, licèt non poſsint virtute Bullæ Cruciatæ, iuxta dicta *num.* 146. Indigent autem ea Bulla ſeruitores, & domeſtici ſæculares; nam quoad ſæculares in ea reuocantur eiuſmodi priuilegia.

149 Bullę Leonis X. mentionem faciens Cruz *in directorio Conſcientiæ lib.* 6. *concl.* 2. *fol.* 37. aſſeruit, priuilegium edendi oua, & lacticinia temporibus prohibitis in ea contentum communicari ab alijs Religionibus. Retulit opinionem, & verba huius Authoris Fr. Ioannes Enriquez *in quæſtionibus practicis ſect.* 16. *quæſt.* 9. & videtur ei ſubſcribere. Penitùs ſanè improbandum eſt hoc profatum; Et mirum eſt, nullum Authorem fuiſſe, centum & quadraginta tribus annis elapſis (nam Leo X. expediuit illam Bullam anno 1514.) qui id dixerit, aut ſpeciem probabilitatis prę ſe ferre exiſtimauerit; & hos Authores, tanquam rem certam, vno verbo, abſq; fundamentorum ſolida diſcuſsione, id pronuntiaſſe, cum non de nouo ea Bulla comperta fuerit.

150 Reijcitur ergo ea opinatio, primò, quia, vt commune eſt apud Authores, priuilegia laxantia diſcipline regularis inſtitutum non communicantur à Religionibus, quæ gaudent communicatione priuilegiorum; Sic non communicant Religiones priuilegium teſtandi conceſſum Clericis Fratribus Iacobæis, nec plura alia huiuſmodi, vt *alibi* aſſerui; Cum autem priuilegium edendi oua, & lacticinia laxet diſciplinam Regularem, non participatur à Religionibus; Etenim quod omnibus fidelibus Chriſtianis eſt interdictum tempore Quadrageſimę, vt tunc ieiunijs aſperioribus afligantur, multò magis Religioſis incumbit, qui plùs ſe ieiunijs macerare debent; Et hinc, cum Pontifices in Bulla Cruciatæ diſpenſent in ea aſperitate, tamen cum Religioſis non diſpẽſant, vtpotè quos decet, rigidiorem ſequi normam, & auſteritatem. Et quis abſurdum ex terminis ipſis non iudicet, ſæculares non poſſe veſci ouis, & lacticinijs in ieiunijs Quadrageſimæ, propter maiorem obſeruantiam, Religioſos verò poſſe; & horum ieiunia eſſe laxiora, quàm illorum.

151 Reijcitur ſecundò, quia ipſe Pontifex Leo X. id cauit in ea Bulla, aſſerens, ſolis illis duobus Monaſterijs, & non alijs, concedi à ſe priuilegia in ea contenta; Quæ exceptio excludit com-

communicationem, præſertim cum priuilegiũ maximè à Iure communi exorbitet. Sic plura priuilegia conceſſa aliquibus ſacris Religionibus non participantur ab alijs, vt priuilegia non incedendi in proceſsionibus publicis; priuilegium non tranſeundi ad Religionem ſtrictiorem, etiam Carthuſienſium, abſque licentia petita, & obtenta, aliaque ſimilia. Huiuſmodi autem eſt priuilegium præfatum. Tertiò, quia ſicut in generali conceſsione non veniunt ea, quę veroſimiliter in ſpeciali non forent concedenda; ita nec in communicatione generali priuilegiorum, ea veniunt, quæ in ſpeciali non communicarentur; Expendat autem quiſque, an ſibi credibile appareat, Pontifices voluiſſe concedere communicationem præfati priuilegij, & ieiunia Quadrageſimalia laxare omnibus Religioſis, cum diſpendio Regularis diſciplinæ, & minuendo populi ædificationem, cum ſæculares meritò conquererentur, ſe ſtrictioribus legibus obligari, quàm Religioſos, in ciborum qualitate. Quartò, quia nec ipſi Equites Iacobæi, cum ſint eiuſdem Ordinis, hoc vnquam priuilegio vſi ſunt, nec aliquis fuit, qui eis affirmaret, poſſe vti eo priuilegio; ergo multò minùs alij Ordines valebunt ipſo vti; atque adeò nec etiam alia Monaſteria Ordinum Militarium illud communicant, vt eorũ perſuatio, & praxis oſtendit. Ad hanc diſquiſitionem ſpectabat, agere de pœnis, quæ in Ordinibus Militaribus ſunt ſtabilitæ; Aliquas decurſu Operis attigimꝰ; & cunctæ in Statutis, & Definitionibus ſunt præfixæ, quin aliquid ſit controuerſiæ obnoxium. Videatur P. Peñafiel *de Ordinibus Militaribus tract. 4.*

Diſquiſitio 13. De Orationibus recitandis in Ordinibus Militaribus.

Quæſtio 1. Proponuntur Orationes recitandæ à Regularibus Militiarum.

1 MILITARE Equitum inſtitutum non Chorum, ſed cãpum, non Monaſterium, ſed aciem exoptat; vnde longè alia exercitia eos decent, quàm Clericos Fratres, & Religioſos cæteros, qui intra Cœnobiorum clauſtra propriæ animarum ſaluti, ſeu etiam proximorum incumbunt. Vt tamen præ oculis habeant, ſe Dei cultui in Ordinibus eſſe mancipatos, aliquę Orationes ab ipſis fundendæ præſcribuntur, quæ, vtpotè breuiores, eos non impediant, quominùs ſua munera exequantur, & aliundè veluti ſymbolum ſint ſuę profeſsionis, dum loco Officij Canonici recitantur. Vndè cernitur, quàm exactè debeant huic obligationi ſatisfacere, vt etiam in hoc à cæteris laicis diſcriminentur. Obligationis autem huiꝰ vis *quæſt. ſeq.* diſcutietur.

2 In Statutis Ordinis D. Iacobi *ex fol. 76. tit. 5. cap. 15.* deſignantur Orationes ab Equitibus Iacobeis perſoluendæ. Manè, cum ſurgunt, Orationẽ ibi præfixam debent recitare, & aliam, cum cubitum eunt, ac poſt illam ter Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam; & quotidiè Pſalmum ibi appoſitum. Deindè loco *Matutini* poſt exordium *Domine labia mea, &c.* viginti ſex vicibus Orationem Dominicam sũt recitaturi. Loco *Primæ* vigintinouem vicibus eamdem ſunt dicturi Orationẽ, cum *Gloria Patri* (quæ ſemper repetitur poſt eam Orationem in omnibus Horis) exceptis ſeptem vicibus, quibus poſt Orationem illam non dicitur *Gloria Patri.* Loco aliarum Horarum, pro qualibet eſt repetenda ſexies Oratio Dominica; loco tamen Veſperarum decies. Vt ſuppleantur defectus in recitatione immixti, dicitur ea Oratio *Sanctiſsimæ Trinitati, & Individuæ vnitati*; quæ ex Bulla Pontificia vim habet, vt defectus ſuppleantur. Voluntarium tamen eſt, vt dicatur. Quotidiè Miſſam audire debent. Pro defunctis alias Orationes, aut Miſſas perſoluere tenentur tàm ipſi, quàm alij ex cæteris Ordinibus Militaribus, de quibus agemus *diſq. 16. quæſt. 2.* Quotidiè præterea tàm Equites, quàm Fratres Clerici, tenentur viginti tres Orationes Dominicas recitare pro viuis, & defunctis, ea intentione, quæ præfigitur in Statutis *in Regula Ordinis, cap. 4.* Vbi deſignantur perſonę, & cauſæ, pro quibus ſunt recitandæ.

3 In Ordine Calatrauæ iniungitur in Definitionibus *ex pag. 63.* quòd Equites loco Matutini poſt commune exordium

exordium recitent viginti Orationes Dominicas cum *Gloria Patri*; diebus verò, ſeu Feſtis duplicibus, quadraginta. Aſsignantur autem vt Feſta duplicia, omnes dies Dominicæ, Paſcha Reſurrectionis, & Penteçoſtes, Aſcenſio Domini, & eius dies Octaua, Feſtum Corporis Chriſti, atque eius etiam dies Octaua, necnon alia Feſta, quæ per menſes diſtributa præfiguntur *ibi ex pag.* 57. in Kalendario Ordinis Benedictini; nam iuxta dicenda *inferiùs* non eſt ſequendũ Calendarium Ciſtercienſe appoſitum in Definitionibus antiquis. Pro *Laudibus* decem Orationes Dominicæ, totidem pro Veſperis; quinque pro ſingulis cæteris Horis ſunt recitandæ. Dum actu ſunt Equites in bello contra Infideles, aut in exercitu ad bellum accincti, deobligantur ab eiuſmodi recitatione ex conceſsione Eugenij IV. qui tamen eis commendat, vt benè hoc vtantur indulto; optans ſanè, vt, ſi per munia bellica liceat, eas Horas perſoluant. Feria ſecunda per totum annum, niſi dies Feſtus ſit, pro defunctis Ordinis ſeptem Pſalmi Pœnitentiales, aut ſepties Oratio Dominica, & ad finem *Requiem æternam*, recitanda ſunt. Omnibus Ferijs ſextis per annum etiam Pſalmi pœnitentiales ſunt dicendi, aut eorum loco ſepties Oratio Dominica, pro perſonis, & ſtatu Ordinis. In Hebdomada maiori Equites tenebantur recitare Pſalterium, aut eius loco centies, & quinquagies Orationẽ Dominicam, & ad finem vltimæ verſiculum *Gloria Patri*; quod erat præſtandum Feria V. in Cæna Domini, aut Feria VI. Paraſceues. Sed, poſtquam Officium Benedictinum recitatur, non dicitur in Monaſterijs Pſalterium, atque adeò extra illa, hæc obligatio videtur ab omnibus ablata.

4 In Ordine Alcantaræ modus recitandi Horas Canonicas pro Equitibus præſcriptus fuerat ab Innocentio VIII. & Alexandro VI. poſtmodùm correctus, ac mutatus à Clemente VII. in Bulla ad id expedita; ſicut etiam in Ordinibus D. Iacobi, & Calatrauæ in Bullis Pontificijs fuit prefixus recitandi tenor. Igitur Alcantarenſes pro Matutino poſt exordium *Domine labia*, &c. qui verſiculus ter repetitur, vicies recitanda eſt Oratio Dominica, cum verſiculo *Gloria Patri*, & diebus Dominicis, ac Feſtis duplicibus, ſeu duodecim lectionũ, in Calendario Ordinis Benedictini annotatis, geminatur numerus præfatus Orationis Dominicæ. Pro *Laudibus* decies eadem Oratio eſt repetenda; totidẽ pro *Veſperis*; quinquies pro ſingulis ex alijs Horis, nempè *Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio*. Præterea ipſi Equites omnibus Ferijs ſecundis, niſi ſint duplices, ſeu duodecim lectionum, loco Pſalmorum Pœnitentialium, debent recitare ſepties eam Orationem, & ad vltimæ finem verſiculũ *Requiem æternam*. Totidem omnibus Ferijs ſextis ſunt recitaturi, & ad finem cuiuſque verſiculũ *Gloria Patri*; Clerici autem Fratres ſeptem Pſalmos Pœnitentiales tenentur recitare, ſicut in Monaſterio Alcantaræ præſtatur. Ita extat in Definitionibus *tit.* 13. *cap.* 18. Hæc obligatio per deſuetudinem abrogata eſt, nam Clerici Fratres extra Monaſterium eos Pſalmos non recitant; intra illud autem tum illi, tum Pſalmi Graduales, Officium defunctorum, & Officium paruum B. Mariæ in Choro dicuntur his diebus, pro quibus ab Eccleſia deſignantur. Eo etiam *c.* 18. apponitur eadem obligatio, quam Calatrauenſes habere diximus, in die Feriæ V. in Cœna Domini, vel Feriæ VI. Paraſceues, à tempore, quo Corpus Chriſti D. aſſeruatur, vſque dum reſeretur. Calendarium autem Ordinis affertur *ibidem tit.* 14. *cap.* 1. ſed non id, ſed Benedictinum eſt ſequendum, vt *infrà* dicemus.

5 Clemens VII. qui Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ præfatos recitandi modos pro Equitibus deſignauit, in Bulla declarat, fieri ſatis obligationi, ſi recitentur Orationes prædictæ in Eccleſia, aut extra illam, & quocumque corporis ſitu, & qualibet hora diei, vel noctis; eſtò commendet, vt horis competentibus recitentur. Deindè non recitantes, aut ſe non adaptantes prædictæ formulæ recitationis, præcipit Pontifex, vt puniantur arbitrio Magiſtri, ſeu Adminiſtratoris, & Seniorum, iuxta qualitatem culpæ, & contumaciæ, ac exceſſus, ita vt, ſi opus fuerit, poſsint ab Ordine eijci, reputenturque indigni quolibet Ordinis Munere, & Officio.

6 Clerici Fratres, dum ſunt in Monaſterijs, Officium Canonicum in Choro ſimul, canendo aliquas Horas, perſoluunt; & dum ſunt in Collegijs Salmantinis Calatrauenſes, & Alcantarenſes

rensis in suis Capellis Matutinum, & Laudes toto anno hi, illi verò à die D. Lucæ vsque ad Pascha Resurrectionis recitant, Communitate ad id conuocata. Dum intra Monasteria degunt Calatrauenses, & Alcantarenses, tenentur persoluere Officium Canonicũ, ac Missam celebrare iuxta ritum, Missale, & Breuiarium S. Benedicti; Extra Monasteria autem degentes possunt, sed non tenentur, vti Missali, & Breuiario Romano. Videatur in Definitionibus Calatrauæ *caput* 1. *tit.* 2. & in Definitionibus Alcantaræ *cap.* 1. *tit.* 5. Vbi, & simul in Statutis D. Iacobi *tit.* 12. *cap.* 12. præscribitur cantus, solemnitas, deuotio, tempus, & aliæ circunstantiæ ad Officij Diuini, & Missarum solemnia peragenda, in quibus pietas, ac Religio resplendent. Sed obserua, in eis Definitionibus, vt dixi, assignari pro Calatrauensibus, & Alcantarensibus Breuiariũ Cistercience; Id autem postea immutatum est, nam Paulus V. præcepit eis, vti Breuiario Benedictino. Indè etiam immutata sunt Calendaria, quæ *suprà* asseruimus, in eis Definitionibus esse prefixa; atque adeò Equites Calatrauæ, & Alcantarę, vt dignoscant, quãdo sunt geminaturi Orationes Dominicas in Festis duplicibus, attendere debent ad Calendarium Benedictinum, non ad Cisterciẽse in Definitionibus antiquis præscriptum. Dixi, Paulum V. præcepisse; nam generaliter iussit, omnes sub Regula S. Benedicti militantes (inter quos sunt Calatrauenses, Alcantarenses, & alij quos *disq.* 1. retulimus) iuxta Breuiarium Benedictinum recitare; Quod præceptum extendi ad omnes Regulares vtriusque sexus sub præfata Regula militantes, declarauit Congregatio Rituum die 24. Ianuarij, anno 1616. non obstãte, quòd antecedenter vsi fuissent alio quouis Breuiario. De Officio Benedictino plurima eruditè tractat Benedict⁹ Haeftenus *in disq. Monast. lib.* 7. *tract.* 5. *ex disq.* 4.

7 Sed dubitabis primò, an Clerici Fratres non initiati sacris Ordinibus teneantur sub peccato lethali persoluere Officium Canonicum etiam extra Chorum? Hoc dubium commune est cæteris Religiosis non Militaribus, qui non sunt Sacris initiati; (exceptis Religiosis Societatis Iesu, qui ex Instituto proprio, Confirmationibus Apostolicis munito, non sunt Choro addicti, vt saluti proximorum spirituali expeditiùs incumbant, vnde vberes adeò fructus Respublica Christiana reportat; Pontificibus sic inclamantibus, ac Societati ipsi gratulantibus.) Sentio ergo, teneri sub lethali ad Horas Canonicas recitandas. Ita Portel *in dubijs regular. verbo, Horæ Canonicæ, num.* 2. Emanuel Rodriguez *in addit. ad summ. tom.* 3. *verbo, Horæ Canonicæ, conclus.* 12. vbi alios Authores refert; P. Suarez, & viginti vnum Authores, quos recenset, & sequitur Diana asserendus *infrà*. Idem tenendum est de Monialibus.

8 Fundamentum huius sententiæ est; nam prædicti sunt positi in statu irreuocabili addicto ad Chorum, & aliundè vis consuetudinis obligationem sub lethali induxit. Nihilominùs opinioni oppositæ, limitationibus statim apponendis, non est neganda sua probabilitas; nam Caietanus, & alij sex Authores dubitant de prædicta consuetudine, cui solidiùs innititur sententia communis. Deindè eam absolutè negant P. Lessius, & aliqui alij. Excipiunt tamen illos, qui ex vi Regulæ, vel voti speciale præceptum recitandi Horas Canonicas habent, vt Fratres Ordinis Minorum, & Moniales Annuntiatæ; Rursùs aliqui Authores ita apponunt obligationem sub lethali in prædictis non initiatis Sacris Ordinibus, vt asserant, non peccare lethaliter, si bis, vel ter omittant Horas Canonicas; (quod videtur intelligendum, in vno quoque anno) eo quòd exindè obligatio ex consuetudine proueniens grauiter non violetur, quia minùs stricta est censenda, quàm ea, quæ ex præcepto prouenit. Refero, non discutio hos sentiendi modos. De prædictis omnibus videndus est Diana *part.* 2. *tract.* 12. *resol.* 17. *& part.* 3. *tract.* 2. *resol.* 99. *& part.* 6. *tract.* 8. *resolut.* 12. *& part.* 7. *tract.* 11. *resol.* 4. *& part.* 9. *tract.* 6. *resol.* 7.

9 Obligationem autem Monialium, quæ Choro sunt addictæ, recitandi Horas Canonicas, sub lethali, tuẽtur Nauarrus *de Oration. & Hor. Canonic. cap.* 7. *num.* 21. Durantus *de ritibus Ecclesiæ lib.* 3. *cap.* 22. Rodriguez *vbi suprà*; Portel *suprà num.* 3. & alij plures à Diana relati *locis proximè citatis*. Quòd si Monialis legere nesciat, ab obligatione manet immunis; Prælati verò alias Ora-

tiones

tiones abea recitandas iniungere debet; ſicut Moniales Sanctæ Claræ legere neſcientes tenentur ad recitandum Officiũ laicarum, vt extat in Compendio Minorum *verbo, Moniales, §. 3.* Dubium tamen præſens circa Religioſos, & Moniales Profeſſas verſatur; nam eos, qui Profeſsionem non emiſerunt, minimè teneri, ſub lethali ſaltem, ad recitandas Horas Canonicas, apud omnes eſt commune.

10 Dubitabis ſecundò, an Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ in Monaſterijs versãtes poſsint extra Chorum priuatè recitare Horas Canonicas iuxta Breuiarium Romanum? Emanuel Rodriguez *vbiſuprà, cap. 195. concluſ. 2.* Portel *ſuprà num. 6.* & alij loquẽtes generaliter de Religioſis non vtentibus Breuiario Romano tuentur, poſſe recitare extra Chorum iuxta Breuiariũ Romanum, etiam abſque licentia Prælati, eo quòd Pius V. qui formam recitandi præſcripſit, ſolùm locutus fuerit de Horis recitandis in Choro iuxta Breuiarium proprium cuiuſque Ordinis. Quod etiam ſuaderi poſſet in ſententia Dianæ, ac aliorum aſſerentium, non peccari lethaliter, dũ mutatur modus, & nõ ſubſtantia Officij Canonici; Vnde aiunt, non eſſe lethale recitare vnum Officiũ pro alio, dum non ſit Officium Reſurrectionis [quod adhuc Caramuel non excipit] Videndus ſum ego *tom. de Iure Academico lib. 2. ex num. 397.* Verùm hęc mutatio, ſi fiat abſque cauſa, erit peccatum veniale; Authores verò prædicti, quorum tuta eſt ſententia, defendunt, poſſe priuatim iuxta Breuiarium Romanum recitari, quin cauſam ad id exigant. Circa recitationem plurimæ excitantur quæſtiones, ſed quæ non ſunt ſpeciales huius tractatus. Videri poſſunt Nauarrus, Bonacina, P. Azor, Suarez, & innumeri alij, qui de Horis Canonicis tractant; & ego non pauca attuli *loco relato, & tom. in Bullam Cruciat. diſput. 19. num. 11. & diſp. 20. num. 29. & diſp. 34. num. 28.* Animaduertendum hic eſt, obligationem recitandi intra Communitatem iuxta Breuiarium Benedictinum reſtrictam fuiſſe ad Monaſteria Calatrauæ, & Alcantaræ; nam in Collegijs Salmantinis, cum non detur Chorus, cenſentur Collegę quoad recitationem quaſi priuatim degentes. Indè in Collegio Calatrauenſi Salmantino iuxta Breuiarium Romanum perſoluitur Officium. Idem poſſet præſtari in Collegio Alcantarenſi, cum etiam acceſſerit iam diù Schedula Regia Senatꝰ Ordinum ſuper hoc ipſo, vt tutiùs, & abſq; reatu pęnę operarentur; At ſponte ſua Breuiarij Benedictini vſum retinet hoc Collegium.

11 Obſerua etiam, Superiores Monaſteriorum, & Rectores Collegiorum, eiſque abſentibus, illos, qui ipſorum vices gerunt, poſſe diſpenſare cum Clericis Fratribus ſubditis, ne Horas Canonicas recitent, ſi impedimento doloris, grauis tædij, aut difficultatis prępediantur; Id enim abſolutè competit Prælatis Regularibus, & plurima priuilegia ad id circumferuntur, quæ omnia participantur ab Ordinibus Militaribꝰ, vt probauimus *diſq. 2.* Videantur Rodriguez, & Portel *vbiſuprà*, cum alijs. Vbi id notandum eſt; non eſſe ſermonẽ de impedimento certo excuſante à Recitatione; nec de probabili, cui poteſt quilibet ſe conformare, ſicut poteſt ſententiæ probabili, ſed de impedimento dubio, ſeu de illo, de quo dubitatur, an ſit ſufficiens ad omittendum Horas Canonicas, vt in ſimili caſu docui *tom. in Bullam Cruciat. diſp. 17. cap. 2.* circa priuilegium edendi carnes diebus prohibitis, per diſpenſationem Bullæ de conſilio vtriuſque medici; quod non operatur in neceſsitate certa, aut probabili, in qua non requiritur priuilegium ad veſcendum carnibus, ſed in neceſsitate dubia; nam neceſſariò euentus ſunt cõſiderandi ita, vt priuilegium aliquid operetur, & non ſit inane. Id ipſum in præſenti eſt aptandum. Sed quia ad valorem diſpenſationis requiritur cauſa, ideò Prælati, cum diſpenſant ſuper Recitatione Horarum, iniungunt aliquas Orationes dicendas, vt hæ ſimul cum ea cauſa, ob quam diſpenſant, conflent cauſam vndequaque ſufficientem, & diſpenſatio ob defectum cauſæ illicita, & inualida non euadat. Hinc cernes, cum medicus dicit ægroto, ne recitet Horas, non eſſe opus diſpenſatione Prælati, quia medicus eo ipſo declarat, dari cauſam ſufficientem, ac minimè dubiam ad non recitandum; vt expreſsè docent Emanuel Rodriguez *in addit. ad ſumm. tom. 3. cap. 197. concluſ. 1.* & Nauarrus, ac alij. Portel *in ſumm. verbo, Horæ Canonicæ, num. 11.* ait, melius, ac

certius

certius eſſe; conſulere Prælatum. Non inficior, id eſſe tutius; neutiquam requiri, aſſero, & id tutum eſſe.

12 Obſerua præterea, Clericum Fratrem ex prædictis Ordinibus Calatraue, & Alcantarę promotum ad Epiſcopatum poſſe priuatim perſoluere Horas Canonicas iuxta Breuiarium Benedictinum; quippè ſtatum proprium Religioſum non amittit, cui illud Breuiarium eſt conceſſum. Ita docent Emanuel Rodriguez *in addit. ad ſumm. tom. 4. cap. 68. num. 10.* Portel *vbiſuprà, n. 14.* Eademq; eſt ratio, ſi promoueatur ad Cardinalatum; ſicut Monachi Benedictini ad Epiſcopatum, vel Cardinalitiam Dignitatem aſſumpti poſſunt priuatè, iuxta ſui Ordinis Breuiarium Horas Canonicas perſoluere, vt omnibus eſt in confeſſo; Et eadem etiam eſt ratio de Clericis Fratribus Parochis, dum priuatim recitant.

13 In Ordine D. Ioannis, vt conſtat ex Statutis *tit. 3. §. 2.* omnes Clerici Fratres, etiam non initiati Sacris, tenentur perſoluere Horas Canonicas. Equites verò quotidiè debent recitare Officium paruum B. Mariæ, & Officium defunctorum; ſeu vtriuſque loco, centies quinquagies Orationem Dominicam, vulgò *Pater noſter*; qui numerus reſultat ex computatione, ac diſtributione pro Horis ſingulis vtriuſque præfati Officij.

Quæſtio 2. An Equites Militares, & Clerici Fratres teneãtur ſub peccato recitare Orationes in ſuis Statutis præſcriptas? Vbi alia ſimilia deciduntur.

14 CONCLVSIO ſit; Equites non peccare mortaliter. Et ſermo eſt tàm de Orationib⁹ quotidiè recitandis, quàm de Miſsis offerendis pro defunctis. Ita P. Thomas Sanchez *lib. 7. conſilior. cap. 2. dub. 5.* P. Peñafiel, Araujo, *tract. de obligat. Ordin. Militar. tract. 2. cap. 1.* referens Molinam, Azor, & alios. Didacus Mota *in regul. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. cap. 2.* Probatur ratione à priori; Non eſt imponẽda obligatio ſub peccato mortali, vt potè grauiſsimum onus, niſi conſtet de lege obligante ſub mortali; ſed nulla eſt in præſenti; ergo non datur eiuſmodi obligatio. Minor ſuadetur. Si aliqua lex daretur, maximè Pontificia, aut ſtabilita in Definitionibus Ordinum Militarium; ſed non colligitur obligatio ſub mortali ex legibus, quæ circa hoc dantur; ergo nulla in præſenti exiſtit. Etenim, ſi leges poſſumus rectè interpretari, quin ad mortale obligent, non debemus adeò ſtricta interpretatione illas donare, vt graue adeò onus imponatur, cũ odia ſint reſtringenda.

15 Et quidem Bullæ Pontificiæ non exprimunt obligationem ſub mortali, cum Orationes, & Miſſas deſignãt; & quamuis Pontifices vtantur his verbis, *mandamus, præcipimus, obligamus. Debeant, obligentur, teneantur*; adhuc non inducitur determinatè, & expreſsè obligatio ſub mortali. Nam, cum ſint verba generalia, & indifferentia, ac apta ad obligandum ſub mortali, vel ſub veniali, vt docent Nauarrus, poſt Caietanum *in Enchirid cap. 23. num. 50. & 51.* Villalobos *tom. 1. ſum. tract. 2. diffic. 19. n. 2.* in eoq; differunt à verbis conſiliatiuis, quòd hæc, adhuc ſub culpa veniali, non obligant; indè eſt, quòd præfata verba Pontificum non ſint accipienda de obligatione ſub mortali, ſed ſub veniali.

16 Ad quam benigniorem interpretationem ea ſunt fundamenta. Primum, quòd obligatio expreſſa ſub mortali in eis non continetur, nec debet adeò graue onus imponi, vbi poteſt leuiꝰ induci, ſicut poteſt ſub eiuſmodi verborum ſerie, quæ abſque violentia ſic exponuntur; & ſimilia verba, iuxta prædictos Authores in alijs euentibus reperiuntur, quin ad mortale obligent, vnde recta paritas ad caſum præſentem deducitur. Secundum, quia, cum Equites Militares, pro ſui Inſtituti eſſentia, non debeant rebus ſpiritualibus vacare, ſed Militiæ temporali ad Deum ordinatæ, non videtur, intendiſſe Pontifices eis ſub peccato mortali iniungere eas Orationes; maximè cum ſupponerent, Milites hos in belli laboribus occupari, inter quos labores non nimium temporis, ac quietis ſupereſt, vt poſsint Orationibus inſiſtere poſt bellicam fatigationẽ; & anſa indè ſcrupulorum daretur, dum inter ſe perpenderent, an haberent ſufficientem cauſam ad non recitandum, &

ad

ad liberandum se ab obligatione graui. Quòd si obligatio sit leuis, & minor causa censebitur ad excusationem sufficiēs, & scrupulorum occasio cessabit; quò enim leuior est obligatio, leuiùs, ac faciliùs quis ab illa excusatur; quando non est intrinsecè malum id, quod sub obligatione leui prohibetur; nam si intrinsecè sit malum leuiter, vt mendacium iocosum, nulla potest dari causa honestandi illud.

17 Interpretatio apposita applicanda est etiā verbis præceptiuis, quę circa hoc extant in Constitutionibus, & Definitionibus ipsorum Ordinum Militarium; cum hæc non plus roboris contineant, quàm similia verba Pontificia, dum non exprimitur obligatio sub peccato mortali.

18 Interpretatio autem huiusmodi, & conclusio nostra etiam probatur ex cōmuni acceptione, & persuasione ipsorum Ordinum, in quibus non iudicatur, esse obligationem sub mortali ad recitandū prædictas Orationes; Quæ acceptio, & persuasio habet vim quasi consuetudinis, ac legis interpretantis. Rursùs pro hoc asserto stat extrinseca authoritas; quippè hoc dubium fuit Salmanticæ consultum cum Viris Sapientioribus Academiæ, qui steterunt à nostra sententia, vt mihi sedulò reminuestiganti fuit compertum.

19 Adhuc assertum firmatur. Non est maior obligatio in vno Ordine Militari, quàm in alio, ad recitandum Orationes ab vnoquoq; respectiuè præscriptas, cum in Bullis Pontificijs, & Statutis proprijs ea obligatio similibus verbis imponatur, eademque fundamenta in omnibus militent. At in Ordine Alcantarensi non datur obligatio sub mortali ad Orationes recitandas; ergo nec in cæteris. Loquor autem tum de Orationibus quotidianis, tum de Trecenario (vt vocant) Sancti Lamberti, de quo est sermo in Definitionibus *titul. 13. capit. 19.*

20 Id vt constet, prænoscendum est, olim dubium extitisse de Orationibus recitandis ab Equitibus, & Clericis Fratribus eius Ordinis, & super eo Imperatorem nostrum Carolum V. ad instantiam ipsius Ordinis consuluisse Abbatem Cisterciensem, & Abbatē de Morimūdo; hos verò misisse designatas Orationes, & modum, quo recitantur à Fratribus Conuersis ipsius Ordinis Cistercienſis, iudicantes, eas esse opportunas, vt à Religiosis Militaribus persoluerentur. Lectę sunt in Capitulo Ordinis de Alcantara celebrato Burgis anno 1525. & approbatæ; Imperatorque à Pontifice Clemente VII. exorauit, vt eas confirmaret. Præstitit id ille in Bulla, quæ incipit, *Ad ea, quæ personarum*, in qua præcepit, vt recitarentur Orationes prædictæ. Extat ea Bulla *in Bullario Ordinis, fol.* 132. Et hic recitandi modus designatur in Definitionibus *tit.* 13. *c.* 18.

21 Quo supposito, sic argumentor. Conuersi Ordinis Cistercienſis non tenentur sub peccato mortali recitare eas Orationes, vt latè docet Caramuel *in Comment. Regulæ S. Benedicti*, 1. *p. disp.* 103. *art.* 1. ergo nec tenentur ad eas sub mortali Equites Alcantarenses. Etenim non videtur æquum, nec credibile, Pontificem voluisse ampliùs, & sub mortali obligare ad Officium, & Orationes, Equites Militares laxiorem vitę normā sub disciplina Cistercienſi profitentes, quàm Conuersos sub eodem Cistercienſi Instituto victitantes, & austeriorem victus cultū sequentes. Perpende rē. Equites hi, & Conuersi sub eadē sunt Cistercienſi disciplina, Orationes ab vtrisq; recitandæ eædē præcipiuntur; Equites non adeò austeram vitam, ac Conuersi amplectuntur; Quis ergo prudenter censeat, Pontificem intendisse strictiùs, & rigidiùs obligare Equites, quàm Conuersos, ad eas Orationes persoluendas? Accedit, quòd legislator præcipiens aliqua tunc iudicandus est, intenre obligationem sub mortali inducere, cum ea spectant ad essentiam rei, vel status, non verò cum pertinent ad ornatū, & maiorem perfectionem, nisi eius voluntas etiam in his exprimatur. Recitatio autem, quamuis respectu ferè omnium Ordinum non Militarium sit coniuncta, seu valdè pertinens ad essentiam Instituti, (loquendo de Recitatione Officij, quę tū in Choro tū priuatim sanctissimè exercetur) Attamen respectu Instituti Equitū Militariū, ex se constat, Recitationem Orationum non pertinere ad essentiam, sed ad maiorem ornatum, atque perfectionem; cum eorum Institutum sit, arma exercere, bellis interesse, & cum hostibus Fidei, & Ecclesiæ pugnare,

22 Sed dices, in ea Bulla Sixti V. imponi graues pœnas, nempè quòd ab Ordine expellatur, aut alia pœna arbitraria puniatur, quicumque in recitandi modo, & forma non se adaptauerit præceptis inibi statutis; Graues autem pœnæ, non nisi peccato mortali præcedente, infliguntur. Respondeo in primis, hanc vltimam propositionem secundùm se, & independenter ab hac materia, non esse veram; siquidem leges purè pœnales sæpè graues pœnas designant, quin sub mortali obligent, saltem cum pœnæ non sunt grauissimæ, vt tradunt communiter Authores *in tractatu de legibus.*

23 Respondeo deindè, in præfata Bulla non infligi eiusmodi pœnas non Recitantibus, sed ei, *Qui cum alijs Præceptoribus, Fratribus, & Militibus Confratribus suis in huiusmodi recitandi modo, & forma non se conformauerit.* Itaque aliud est, non recitare; aliud, intendere nouum modum, & formam recitandi, eaque vti. Pœnæ igitur apponuntur contra eos, qui hoc vltimum conantur, vt contra turbantes pacem, & vnionem Ordinis, ac separantes se ab aliorum stylo, & norma, ac contumaces contra Pontificis præceptum, dum iubet, non aliam formam, nec modum recitandi retineri; Quod satis indicatur per verba Bullæ sequentia, in qua pœna arbitraria infligenda indicitur, *prout qualitas contumaciæ, & excessus exegerit.*

24 Hic aduerte, in Ordine Cistercienſi in Gallia institutum fuisse trecenarium, quod fuit nuncupatum Sancti Lamberti, eo quòd die 17. Septembris, in quo eius Festum celebratur, & quo Capitulum generale eius Ordinis incipiebat, omnes Sacerdotes tenebantur peragere viginti Missas, & cæteri decem Psalteria recitare pro defunctis, & benefactoribus; & hęc Psalteria ab Equitibus recitabantur. Attamen nulla est obligatio grauis recitandi illa; Imò Moniales Cœnobij Santi Clementis in vrbe Hispalensi, quæ sub Habitu, & Instituto Sancti Bernardi degunt, declarationem Romę impetrarunt circa deobligationem recitandi ea decē Psalteria, eo quòd non sint subditę Ordini Cistercienſium. Par autem ratio militaret in Ordinibus Militaribus, nisi ipsi retinuissent laudabilem morem recitandi ea Psalteria, aut Missas celebrandi, seu celebrari faciendi iuxta dicenda *disquis. 16. quæst. 2.* Quin etiam si subiecti essent Cistercienſibus, non tenerentur sub peccato recitare illa Psalteria iuxta doctrinam Caramuelis, qui *in Comment. Regulæ S. Benedicti disp. 104. n. 1360. fol. 844.* tradit, nec sub peccato veniali teneri ipsos Cistercienſes ad recitandum prædicta Psalteria.

25 Aduerte rursùs, in Ordinibus Militaribꝰ prescriptas esse Missas, & Orationes dicendas tum à Sacerdotibus, tum ab alijs, pro vnoquoque defuncto ipsorum Ordinum. Verùm censeo, & si omnino consulēdum sit, vt ita præstetur, & Animabus defunctorum piè, sanctè, & salubriter ea suffragia, ac solatia diligenti cura impendantur, tamen Equites Militares, adhuc Commendatarios, ad ea non teneri strictè. Ratio est, quia consuetudine, ac impossibilitate morali, & ex defectu quasi contractus, ea obligatio fuit ablata. Primò consuetudine contraria, seu desuetudine; cùm id non præstetur multis abhinc annis in his Ordinibus. Secundò impossibilitate morali; nam estò in exordio Ordinum Militarium pauci extiterint Milites, & facilè mors cuiusque potuerit dignosci, nunc verò tot sunt Equites, & adeò per distantissima Regna dispersi, vt moraliter sit impossibile de eorum morte notitia haberi; nec illi degunt in Cœnobijs, ex quibus possit moneri de obitu illorum Magister, Administrator, aut quiuis alius; nec si moneretur, posset ad Equites superstites vndequaque dispersos dimanare notitia. Quod secùs se habet in Religionibus non Militaribus; Et in nostra Societate IESV monetur Prępositus Generalis de obitu cuiusuis, etiam in extremis Indiarum Regionibus obeuntis; ipse verò defunctorum Catalogum ad omnes Prouinciales per totum Orbem assiduè mittit; hi verò ad singula Collegia; vnde ad omnes peruenit notitia defunctorū, vt suffragia persoluant; indeque singuli defuncti è Societate ingentissimo numero Missarum, & Orationum potiuntur. Demùm datur defectus quasi contractus; Etenim quasi inter se contrahunt Religiosi, vt viui superstites pro his, qui primi decesserint, suffragia persoluant; Cum autem hi, qui decedunt, non persoluerint ea pro alijs antece-

recedentes obeuntibus, iuxta dicta, reſtat, vt nec cæteri pro ipſis perſoluere illa teneantur; ſi quidem cum aliquis ex ineuntibus contractum non adimplet illum, exoneratur alius ab adimpletione.

26 Aliter eſt philoſophandum de Clericis Fratribus Militiarum reſpectu aliorum Clericorum Fratrum, qui ſanè tenentur ad Miſſas, & Orationes, in ſuis Statutis deſignatas, perſoluendas pro alijs defunctis Clericis Fratribus in vnoquoque Ordine. Etenim hi pauci ſunt numero, & plures ex illis in Communitatibus Cœnobiorum, & Collegiorum degunt, alij verò vel in Curia, vel in ſuis Prioratibus, ſeu Beneficijs, & vix vnus è vita decedit, cum cæteri eius obitum noſcunt; vnde ceſſat ex eo capite ratio appoſita *nuper*; & aliundè non datur conſuetudo contraria, ſeu deſuetudo, nec defectus quaſi contractus, cum potiùs inter ipſos obſeruetur id Statutum, quod pro viribus eſt curandum, vt ſemper promoueatur. Videatur Didacus Mota *in reg. Ordin. D. Iacobi, lib. 2. c. 30.*

27 Cæterùm non peccabunt, niſi venialiter, Clerici Fratres non perſoluentes eiuſmodi Miſſas, & Orationes pro defunctis; nam hæc obligatio in Militares Ciſtercienſes deriuata eſt ab Ordine Ciſtercienſi, & non reddita eſt grauior poſt ſeparationem ab eo Ordine; In quo, in Capitulo Generali celebrato in Gallia anno 1618. declaratum eſt, hanc obligationem dumtaxàt vrgere ſub peccato veniali, vt teſtatur Caramuel *vbi ſuprà, diſp. 103, art. 2. reſol. 8. num. 1355.* Alij autem Clerici Fratres, qui ſub Ordine Ciſtercienſi non extiterunt, eadē menſura ſunt metiendi; tum à paritate; tum quia in hac materia non eſt imponenda eis maior obligatio, quàm imponitur Religioſis non Militaribus ſubſtrictiori diſciplina degentibus; tum demū quia expreſſa obligatio ſub lethali in ordine ad hoc nullibi continetur, & aptanda ſunt hic, quæ *ſuperiùs* pro deciſione primi dubij expendimus. Ad calcem quæſtionis obſerua, Equites Commendatarios non teneri ſub grauiori obligatione, quàm cæteros, ad recitandum Orationes, de quibus adhuc egimus, cum ex Commendis ea non reſultet obligatio.

28 Aduerte, etiam ſi quis ratione penſionis recitet Officium paruum B. Mariæ, & aſſumat Habitum Ordinis Militaris, poſſe ſatisfacere præcepto recitandi illud, dum recitet Orationes præſcriptas ſui Ordinis; nam Pius V, qui præceptum impoſuit, ſolùm obligauit ad recitandum Officium paruum eos, qui ad alias Orationes ratione ſtatus, ſiuè Ordinis Sacri, ſiuè Religioſi, non eſſent adſtricti, iuxta doctrinam Diannæ *p. 10. tract. 16. reſ. 95.* ex Bonacina, Caſtro Palao, & alijs. Idem dic, ſi poſtquam Habitum quis ſuſcepit, ei penſio conferatur; eadem enim eſt ratio.

Diſquiſitio 14. *De Monialibus Ordinum Militarium.*

Quæſtio 1. *Referuntur Monaſteria Monialium Ordinum Militarium, & aliqua communia ſupponuntur.*

1 NON ſolùm virorum, ſed etiam fœminarū erecta ſunt in Ordinibus Militaribus Monaſteria, in quibus illæ ſe Deo ſacrarent, eumque per omnia virtutum exercitamenta propitium redderent, vt Milites pro ſua Fide, & Eccleſia bellantes iuuaret; & ipſæ, calcatis ſæculi pompis, cœleſtem ſibi ſedem pararent. Subiecta ſunt hæc Monaſteria Ordinibus Militaribus; & vndique ſanè perilluſtria. Septem ſunt in Ordine Diui Iacobi, ſcilicèt Monaſterium Sancti Spiritus in vrbe Salmantina; Sanctæ Fidei in Toletana; Virginis Dominæ noſtræ de Iunquéras in Barcinonenſi; Sanctæ Crucis in Valliſoletana; Sanctæ Eulaliæ in Emeritenſi; Matris Dei in Granatenſi; & in Matritenſi Curia nuper fundatum eſt huius Ordinis Cœnobium. In Luſitania etiam ſunt Monaſteria Monialium earum Militiarum, quæ ibidem vigent; de quibus egimus *diſquiſition. prima.* Inter eos autem Ordines etiam floret Iacobæus.

2 Tria in Ordine Calatrauæ Monialium ſunt Cœnobia, nempè Monaſterium Sancti Felicis in ciuitate Bur-

gensi; Assumptionis Deiparæ in Oppido de Almagro; & Conceptionis Regiç in Curia Matritensi, vulgò *las Calatrauas*, quod dicebatur Sancti Saluatoris in Oppido *de Pinilla*; translatum posteà ad Oppidum de Almonacir de Zorita; & hinc ad Curiam Matritensem. In Ordine Alcantaræ duo erecta sunt Monasteria, alterum Sancti Spiritus in ipso Oppido Alcantarç; alterum Sancti Petri in Oppido de *Brozas*. In Ordine Diui Ioannis etiam sunt sacræ Monialium Domus in diuersis Hispaniç locis, vt Vallisoleti, Zamoræ, & in oppido de Tordesillas. Alia etiam sunt Monasteria Monialium, quæ licèt non sint Militares, tamen quia in territorijs Ordinum sunt, subdũntur vel immediatè Magistro, & Regi nostro Administratori perpetuo; siuè Prioribus habentibus iurisdictionem in territorijs, & exindè etiam Senatui Ordinum.

3 Circa Moniales Militares plura sunt in præsenti supponenda, & aliqua ventilanda. Ea quidem discutiem⁹, quæ specialiter ad eas, quatenùs sunt sub Ordinibus Militaribus, spectant. Cætera verò, quæ ipsis sunt communia cũ alijs Monialibus, breuiter attingemus; cum non sint nostri specialis instituti, & tomos integros hæc impleat materia. Videantur præter alios P. Franciscus Pellizarius *in Manuali Regularium tota tractatione* 10. Iosephus Gibalinus *in disquisitionibus Canonicis, de clausura Regularũ tota disq.* 1. Nos ferè omnia libabim⁹ *in sequentibus*, quæ vel certa sunt, vel nostro iudicio probabiliora; Et quia dicenda vt plurimùm competunt statui religioso, etiam viris Regularibus aptari poterunt; qui quasi per compendium, cuncta penè, quæ ad ipsos attinent ex obligatione votorum, ac proprij status, poterunt hic præstricta lectitare.

4 Simul ac Institutores Religionum olim Regulam viris Religiosis tradiderunt, status etiam Monialium exordium habuit, vt adnotat P. Suarez *tom.4. de Relig. tr.9. lib. cap.10. n.11.* Vbi agit, quo modo illæ votis se obstrinxerint; quo habitu: quibus domibus, & similia. Hinc cũ aliquib⁹ Ordinibus Militaribus Virorum cæperũt etiam Monasteria Sanctimonialium, quæ sub eorum subiectione, eodemque Habitu dicatæ Deo vitam Religiosam agerent, sequentes Regulam illorum; Etenim sicut est de essentia status Religiosi Monialium, emittere tria substantialia vota, sic est de substantia illius, amplecti aliquã Regulam ex approbatis à Sede Apostolica, iuxta *cap. vltim. de Relig. domib. & c. vlt. eodem tit. lib.6.* & iuxta Regulam, & Institutum, quod sectantur Moniales, aliç dicuntur Monachales, aliæ Mendicantes, aliæ Canonicissæ; nec ad id opus est, vt assimilentur omnino viris Religiosis, sed vt Regulam eorum obseruent, vt aduertit Pellizarius *suprà cap.1. num.6.* Vnde etiam Moniales Militiarum dicẽdæ sunt Militares. Inter ipsas Moniales datur sua diuersitas, cum aliæ sint Choro addictæ, aliæ ministerijs corporalib⁹ inseruiant, quæ dici solent *Conuersæ, Laicæ, Sergentas*, vel alijs nominibus appellantur, & communiter aliqua in ornatu solet esse diuersitas inter has, & Choristas. In Monasterijs Militaribus hæc etiã differentia reperitur. Monialis addicta Choro potest transferri ad statum Monialium Conuersarum, nam non mutatur substantia status, siquidem omnes sub eadẽ Regula emittunt tria vota substantialia; solùmq; indirectè tunc Prælatus tolleret obligationem recitandi Officium Canonicum, quatenùs Conuersç ad illud non tenentur, vt animaduertit P. Thom. Sanchez *lib.6. moral. c.7. n.80.* Imò Conuersa posset transferri ad statũ Choristæ; nisi obstet Decretum Sacræ Congregationis iussu Clementis VIII. editum die 19. Maij, anno 1603. quo iniungitur, vt recepti ad statum Conuersorum, adhuc tempore Nouitiatus nequeant ad statum Clericorum transferri. At si quis contendat, hãc decisionem esse odiosam, & non extẽdendam ad Moniales, poterit ea translatio fieri; sed in Monasterijs Militaribus eo casu peragẽ dç essent Informationes, quç ad statum addictarum Choro requiruntur, nisi iam fuissent peractç.

5 Moniales vitam contemplatiuam profitentur; non enim stat cum earum clausura, & sexu vita actiua spiritualis erga proximos. Non tamen est de intrinseca ratione status Religiosi ipsarum clausura, estò sit valdè conueniens; Etenim tria vota substantialia possunt seruari absque illo, vt olim seruabantur in proprijs domibus, vt constat ex *Canone 33. Concilij tertij Carthaginensis*. Monialium receptio de iure communi pertinet ad proprios ipsarum

Prę-

Prælatos, cum conſenſu tamen ipſius Monaſterij, vt tenet Miranda *quæſt. 8. de Monialib. art. 1.* ita vt maior pars Capituli ſufficiat ad receptionem, vt declarauit Sacra Congregatio allata à Gauanto *in manud. Epiſc. verbo, Moniales, n. 30.* Nec ſtatutum eſt in Iure, an ſuffragia debeant eſſe ſecreta; id expediens videtur, ſed ſtandum conſuetudini. Exploratio autem voluntatis puellæ extat in Tridentino *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 17.* Quæ an facienda ſit ante receptionem, an ante Profeſsionem, an vtrobique, diſputant Tamburinus *de iure Abbatiſſarum diſp. 4. q. 2.* & alij; Communiter ſolùm fit ante Profeſsionem. Ita Lezana *tom. 1. cap. 25. n. 12.* Emanuel Rodriguez, Miranda, Diana, & plures, qui tuentur, ſic ſatisfieri præcepto Tridentini. Nequit dari expectatiua loci primò vacaturi per mortem Monialis alteri petenti ingreſſum in Religionem, neque in Capitulo de ea agere licet; Sic enim decreuit Sacra Congregatio Concilij allata à Quaranta *in Bullario, pag. 462.* Quod præ oculis habeatur in Monaſterijs Militaribus, in quibus numerus recipiendarum eſt præfixus. Si redditus creſcant, an poſſint aliquæ ſupra numerum recipi, diſceptatur. Probabile, & tutum eſt, poſſe, quia Decreta contraria ſolùm in id tendunt, ne Communitas grauetur. Ita Portel *in dub. Regular. verbo, Monialis, in addit. n. 1.*

6 Conuerſarum numerus non debet excedere tertiam partem cęterarum; vt notat Moſconius *de maieſt. milit. Eccleſ. lib. 1. part. 4. cap. 4.* Vt autem fœmina in Monialem recipiatur, non eſt impedimentum, quòd virgo non ſit, iuxta *cap. vidua, 20. quæſt. 1.* Quas autem qualitates debeat circa mores, & famam habere recipienda, tractat Tamburinus *vbi ſuprà q. 3.* Fœmina coniugata de conſenſu viri poteſt admitti in Monialem; imò abſque conſenſu intra bimeſtre poſt nuptias, ſi matrimonium non conſummauit, iuxta *cap. ex publico, de conuerſ. coniug.* Poteſt etiam fœmina ante duodecimum annum recipi, nam Tridentinum *ſuprà* exigēs, vt maior ſit duodecim annis, exponitur, non de ætate admittendæ, ſed de exploratione voluntatis poſt eam ętatem faciendę, vt explicant P. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 1. n. 9.* & alij. At in aliquibus diœceſibus non licet ea receptio, nam in vſu eſt, & admiſſa declaratio ſacrę Congregationis Concilij adducta à Vechio *in praxi Nouit. diſput. 52. n. 9.* recipi prohibens Moniales ante duodecimum annum. Si licentia Prælati adſit, & maior pars Conuentus conſentiat, etiam inuita ea, quę illum gubernat, poteſt admitti fœmina in Monialem; Prælatus autem, non conſentiente maiori parte, nequit cogere, vt aliqua recipiatur, niſi conſtet, eſſe rationabiliter inuitas Moniales, & idem dicito de Profeſsione; ſic P. Pellizarius *vbi ſuprà cap. 2. n. 34. & cap. 3. quæſt. 25.* poſt conſultum de hoc noſtrum Cardinalem Lugo. Claudam, gibboſam, cæcam, mutā, & ſimiles nullo Iure prohiberi, quominùs in Moniales admittantur, docet idem Pellizarius *eo tom. 2. tract. 10. cap. 2. ſect. 1. num. 12.* Mutas etiam admitti non ſemel, eſt certum; & mutam ego Monialem agnoui; aliæque nunc temporis ſunt huiuſmodi.

7 Nouitiæ Moniales in loco ſeparato à cæteris debent habitare; extat enim de hoc Decretum ſacræ Congregationis, quod affert Gauantus *in manual. Epiſcop. verbo, Monialium receptio, n. 39.* Ante Profeſsionem annus integer in Nouitiatu eſt peragendus, iuxta Tridentinum *ſeſſ. 25. de Regularibus, cap. 15.* Et quidem completus eſſe debet de momēto ad momentū, vt cū cōmuni docet P. Leſsius *de iuſt. lib. 2. cap. 41. n. 59.* Quòd ſi Nouitia per aliquod anni tempus egrediatur ex Monaſterio, curandæ valetudinis cauſa, non ideò interrumpitur annus probationis, vt ſacra Congregatio Cardinalium declarauit, teſte P. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 15. cap. 14. n. 13.* Præterea ſi initio anni probationis inſtatu Conuerſæ cæpit Nouitiatum agere, & ad ſtatum Choriſtæ admittatur, vel è contrà, annus continuatur, cum fuerit ſemper ſubobedientia Superioris, nec opus ſit, toto anno experiri aſperitates, & miniſteria ſtatus, in quo emiſſura eſt Profeſsionem; ſat eſt, experiri in genere, quamuis non in ſpecie. Ita cum Bordono, Lezana, Sanctarello, & alijs docet Diana *part. 9. tract. 6. reſolut. 12.* Nec interrumpitur annus probationis, ſi Nouitia ex vno Monaſterio tranſeat in aliud de licentia Prælati; ſicut ſi Nouitius, iubente Superiore, ab vna Domo ad aliam pergeret. Si verò Nouitia recedat à Monaſterio, animo deſerendi Religionem, liçèt pœnitentia ducta redeat poſtmodùm,

dùm, annus Nouitiatus interruptus censetur, & nequit iterùm admitti absque licentia Prælati. Ita communis.

8 Iuxta Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 16.* renuntiatio bonorum nequit fieri nisi intra duos menses proximos ante Professionem (Vbi nihil innouari circa consuetudinem Societatis Iesu, circa tempus renuntiationis faciendæ, ipsum Tridentinum declarat) Quo decreto includitur renuntiatio irreuocabilis, quæ difficilem reddat egressum è Religione, non verò aliæ donationes, aut obligationes, veluti testamentum, donatio causa mortis, donatio sub conditione, *si perseuerauero*, nec alij contractus. Videatur P. Castro Palao *tract. 16. disp. 1. p. 17.* Debet autem licentia Prælati precedere renuntiationem: sufficitque fieri vltimo die bimestris, vt docet Barbosa *de officio Episcop. alleg. 99. n. 11.* Bona autem tradi debent renuntiatario statim, ac fit renuntiatio, estò dominium non transferatur, nisi secuta Professione. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 7. mor. cap. 5. n. 62.* Nec requiritur cessio, aut consensus Monasterij ad renuntiandum in fauorem alterius, estò sit conueniens ad euitandas lites, cum aliqui censuerint, requiri. Nec potest renuntiatio semel facta intra bimestre reuocari ante Professionem, vt docet idem P. Thom. Sanch. *num. 58.* Fructus autem bonorum à tempore renuntiationis, vsque ad Professionem, pertinent ad renuntiantem, non ad renuntiatarium. Quòd si Nouitia moriatur ante Professionem, poterit per testamentum reuocare renuntiationem, cuius valor tunc cessat, cum non fuerit Professio secuta; attamen valebit renuntiatio, si non reuocetur in eo casu, quamuis oppositum sit probabile. Ita P. Castro Palao *suprà p. 16. n. 2.* At si Nouitia egrediatur è Religione, corruit renuntiatio, quamuis posteà ad illam redeat; Idem dicito, si transeat ad alium Ordinem. Vide P. Pellizarium *suprà cap. 2. num. 73.* Si Professio sit inualida, non firmatur per illam renuntiatio, nam Tridentinū Intelligendum est de vera Professione firmante renuntiationem, non de præsumptione Professionis, vt aduertunt P. Thomas Sanchez, & Castro Palao *locis relatis.*

9 Professio non redditur inualida ex eo, quòd non præcesserit exploratio voluntatis Nouitiæ. Ita declarauit Congregatio Cardinalium apud Barbosam *de officio Episcop. alleg. 100. num. 9.* Fieri autem debet Professio de consensu maioris partis Capituli, nā quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet, *reg. 29. de regul. iuris lib. 6.* & præterea de licentia Prælati. Acceptatio autem Professionis fieri valet tum à Prælato, tum à Superioriſſa Monasterij, cum non sit actus iurisdictionis propriè, quamuis aliqui contrarium sentiant, & requirant ad valorem Professionis acceptationem Prælati. At *in cap. consuluit, Qui Clerici, vel vouentes*, inualida decernitur Professio cuiusdam fœminæ, eoquòd illam non emiserit in manu Episcopi, aut Abbatis, vel Abbatiſſæ; ergo supponitur, in manu Abbatiſſæ acceptantis validè posse emitti. Ad Professionem requiritur annus decimus sextus completus, in Tridētino *suprà cap. 15.* Cæterùm ex indulto Pij V. facto Monialibus S. Dominici, si Nouitia incidat in periculum mortis, potest profiteri solemniter ante annum expletum probationis; Quod indultum non fuisse reuocatum per Gregorium XIII. docet Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. reg. quæst. 15. art. 16.* atque adeò illud communicant Religiones gaudētes participatione priuilegiorum, qua gaudent Militares. Cęterùm Professio Militarium acceptatur, & fit ex Decreto Senatus Ordinum, à Rege, vt Administratore, & Prælato Supremo Ordinum, subscripto.

10 Ex causa iusta potest protrahi Professio Monialis post expletū probationis annum; ad Professionem autem Nouitiæ addictæ Choro nequeunt admitti, nisi sciant legere, vt declarauit Congregatio Cardinalium die 12. Ianuarij, anno 1604. allata à Tamburino *de iure Abbat. q. 7. n. 3.* Quod ad Conuersas non extenditur. In hoc autem dispensari video à Prælatis, cum vtilitas Monasterio accrescit. Quin cum mutæ possint recipi in Moniales, cernitur, requisitum præfatum non esse essentiale. Qui iniustè cogunt Nouitiam emittere Professionem, incurrunt excommunicationem latam in Tridentino *sess. 25. de Regularibus, cap. 18.* Eamdem contrahūt, qui eam impediunt, ne liberè Professionem emittat. Iam Professa potest transire ad Religionem arctiorem iuxta dicta *disq. 3.* Licentia autem requisita ad transitū debet esse Prælati, vt tradit Bonacina

quæst.

quæſt. 2. de clauſura, §. 3. difficult. 1. n. 11. Attento rigore iuris, Monialis Profeſſa incorrigibilis poteſt è Religione eijci, non verò attento Decreto ſacræ Congregationis allato à Lezana *tom. 1. cap. 25. n. 17.* in quo requiritur, Sedem Apoſtolicam conſuli. Vt autem corrigatur, poteſt ad aliud Monaſterium transferri; Quam translationem ex quauis cauſa Congregatio ſacra prohibuit, iuxta Barboſam *in collect. Bullar. verbo, Monialium translatio*; Sed eam declarationem eſſe authenticam, plures negant, vt colligitur ex Diana *p. 5. tr. 2. reſ. 96.* & praxis ei opponitur.

11 Inualida eſt Profeſsio facta ex metu cadente in conſtantem virum, non quidem ex iure naturæ, ſed ex iure Canonico, vt probat P. Suarez *tom. 3. de relig. lib. 6. cap. 4. n. 8.* Item facta ex metu reuerentiali, ſi alia ſimul concurrant, vt imperij repetitio, precum importunitas, grauis offenſio, diu duratura indignatio, & ſimilia. De quibus P. Layman *lib. 4. ſumm. tract. 5. cap. 5. num. 6.* Nec valet Profeſsio, ſi fiat cũ dolo, errore, aut ignorantia circa ſubſtantialia Religionis, v. g. ſi Nouitia in Profeſsione cenſeat, ſe non obligari in perpetuum, aut non priuari dominio rerum; Secùs ſi error ſit circa accidentalia; etenim ignorantia, & error circa ſubſtãtiam cauſant inuoluntarium; dum tamen ignorantia non ſit affectata. Nec valet, ſi fiat ex ira, aut alia animi paſsione, quæ iudicium obtenebret, & deliberationẽ impediat, cum debeat eſſe promiſsio deliberata. Nec eſt valida, ſi fiat abſque animo ſe obligandi; eſtò in foro externo poſsit Profeſſa compelli ad ſeruandam ſuam Profeſsionem; in interno verò non tenetur, ſecluſo ſcandalo, vt docet P. Caſtro Palao *tractat. 16. diſput. 2. part. 4. n. 3.*

12 Tenet Profeſsio facta à Nouitia occultãte aliquod impedimentũ, quod ex ſe non irritat Profeſsionẽ, eſtò non admitteretur ad illam, ſi manifeſtaſſet; nam ignorantia circa accidentia non facit, vt liberè Moniales eam non admittant, cum ſit circa accidentia eiuſmodi ignorantia. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 3. quæſt. 1. art. 9.* Tenet etiam, quãuis Nouitia toto anno probationis ægrotauerit, nec experta fuerit aſperitates Religionis, nam ſufficit eas experiri in genere, viuendo ſub obedientia. Sic P. Thom. Sanchez *lib. 5. mor. cap. 4. n. 52.* Adhuc valida eſt Profeſsio, quamuis admittens eam recipiat ex metu cadente in conſtantem virum, nam hic ad annullandum Profeſsionem inductus eſt ex iure poſitiuo, quod ſolùm verſatur circa ipſum emittentem Profeſsionem, nec eſt extendendum. Ita P. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 4. n. 19.* Probabilis eſt opinio oppoſita.

13 Si Ordinarius explorator voluntatis Nouitiæ dicat, eam eſſe indignam Profeſsione, validè, ſed illicitè ad Profeſsionem recipietur, niſi caſu quo Ordinarius ſit Prælatus Monaſterij; & prohibeat, admitti ad Profeſsionem, nã cum Prælatus id prohibet, ſuſpendit poteſtatem Superioriſſæ ad acceptandam Profeſsionem. Econtrà verò nequit Prælatus cogere Moniales, vt Nouitiam admittant ad Profeſsionem, ſi rationabiliter ſint inuitæ; ſi verò irrationabiliter, valet ipſe acceptare Profeſsionem. Videatur P. Pellizarius *vbi ſuprà cap. 3. ſec. 1. ex num. 33.* Monialis Profeſſa poteſt reclamare contra nullitatem Profeſsionis, ſeruatis conditionibus ſtabilitis in Tridentino *ſeſſ. 25. de Regularib. cap. 19.* De admiſsione, & Profeſsione hermaphroditi, vide plura apud Dianam *part. 5. tract. 14. reſol. 49.* P. Thomã Sanchez *vbi ſuprà n. 41.* Portel *in dub. regular. verba, Profeſsio hermaphroditi.*

14 Dicta adhuc, & dicenda omnino aptanda ſunt Monialibus Ordinum Militarium; Quin plura ex illis circa Nouitiatum, & Profeſsionem pariter congruunt Viris Militiarum, dum Nouitiatum, & Profeſsionem peragunt, & ſuo reſpectu, ac proportione ſeruatis, eis ſunt applicanda.

Quæſtio 2. Libantur alia in communi de Monialibus; quæ Militaribus ſunt adaptanda.

15 PRO admiſsione Monialis dos recipitur abſq; labe ſimoniæ; nam ſicut in matrimonio carnali poteſt attendi ratio Sacramenti, & onus ſuſtentandi coniugem, ac familiã, cuius intuitu dos recipitur; ita in matrimonio ſpirituali, ſeu Profeſsione, conſiderari valet ſtatus ſpiritualis, & onus ſuſtentandi Monialem; & hoc eſt tẽ

pora-

porale, ac pretio æstimabile; quare valet exigi ad iddos, & fieri pactio super illa, quamuis Monasterium sit opulentum, vt non decrescat opulentia, sicuti ex varijs aliundè euentibus solet. Videatur P. Layman *lib. 4. tr. 10. cap. vlt.* Taxanda autem est quantitas dotis à Prælatis Monasteriorum iuxta loci consuetudinem, & circunstantias. Ita Tamburinus *de iure Abbatissarum, disp. 5. quæst. 4.* Qui *quæst. 7.* docet, Moniales non posse admittere Religiosam Choristam absq; solutione dotis, sic verò Conuersam, quia in Conuersarum admissione attenditur necessitas Monasterij ad operas domesticas. Hinc si etiam esset necessaria Chorista ad cantum, seu musicam, posset sine dote recipi, quod frequenter contingit. Dos autem non est soluenda ante tempus Professionis; sed deponenda, aut cautio de illa præstanda. Poterit tamen, si necessitas Monasterij, aut maius commodum Nouitiæ vrgeat, de licentia Prælati dos tradi ante Professionem, præstita cautione, quòd sit restituenda, si Nouitia nolit Professionem emittere, Ita P. Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 11.* Sic enim videtur satisfieri menti Concilij Tridentini prohibentis traditionem dotis ante tempus Professionis *sess. 25. de Regular. cap. 16.* Hinc P. Thom. Sanchez non audet improbare sententiam asserentium, posse Monasterium ante Professionem recipere è bonis Nouitiæ aliquid mutui, aut commodati titulo. Sic *lib. 7. moral. c. 5. n. 24.* Tutior est opposita sententia. Videatur P. Suarez *tom. 3. de relig. lib. 5. c. 9. n. 16.*

16 Valor monetæ in dote soluenda attendendus est iuxta tēpus contractus. Sic Lezana *verbo, dos, num. 3.* Si differatur solutio dotis, potest Monasterium exigere, ac recipere aliquid ratione damni emergentis re vera, non verò lucri cessantis. Primum enim admittitur vt licitum respectu omnium contractuum, & personarum; secundum verò solis negotiatoribus; viris autem Ecclesiasticis iure Ecclesiastico interdictum est, negotiari. Ita Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. Regular. art. 7.* Miranda, Tamburinus, & alij. Dotem in pecunia solui debere, non in bonis stabilibus, declarauit Sacra Congregatio adducta ab eodē Tamburino *vbi suprà quæst. 7. num. 2.* sed censet, posse in his bonis solui, si cesset fraus, quam Congregatio vitare intendit, ne bona illa taxentur nimio pretio à soluēte dotem. Si transferatur Monialis ab vno ad aliud Monasteriū sponte sua, non debet tradi dos à primo, nam non soluitur sub conditione, *si permanserit*; sed *si professa fuerit*. Ita Bonacina *quæst. 2. de lau sur. quæst. 6. §. 4. diffic. 2. n. 6.* Si propter delictum extrahatur Monialis à Monasterio, & dos fisco applicetur, non tenetur Monasterium eam alere. Sic P. Fagū dez *lib. 4. Decalog. cap. 13. n. 24.* Dotes alienari posse, si sint Monialium intra numerum præfixum; si verò extra illum, debere impendi in bonis stabilibus (etiā si sint dotes Conuersarum) declarauit sacra Congregatio Cardinalium, die 6. Iunij, anno 1615. allata ex Gauanto à Tamburino *vbi suprà n. 6.* Sed de his consulantur Peyrinus *in formul. litt. B. c. 1.* Lezana *tom. 2. c. 19. n. 57.*

17 In Professione communiter velum Moniali imponitur; vel vt significetur, assumi eam in Christi sponsam, cum olim sponsæ, velato capite, viris traderentur; vel vt denotetur, eam renuntiare sæcularibus pompis, & ornatibus, cum fœminæ ornatui capitis valdè incumbere soleant, quæ cura, velando illud, negligitur; vel ob alias rationes, quę passim reperientur. De velo, benedictione, & consecratione Monialium plura inuenies apud P. Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. tract 9. cap. 11.* P. Pellizariū *tom. 2. manual. Regular. tract. 10. cap. 3. sect. 3.* Barbosam, Tamburinum, Mirandam, Lessium, Filiucium, Azor, & alios.

18 Votum Paupertatis obligat Monialem, vt à se abdicet bonorum omnium proprietatem, seu liberam, & independentem facultatem disponendi de bonis, & ad id se reddat incapacem in perpetuū, ita vt omnis dispositio absque licentia Prælati sit illicita, & inualida, vt colligitur *ex cap. ne dicatis, 12. quæst. 1 cap. Monachi, cap. super quamdam. c. cum ad Monasterium, de statu Monach.* Potest tamen Monialis retinere aliquos reditus annuos insumendos cum licentia; nam id consuetudo induxit, annuentibus Prælatis, eoquòd Monasteria non omnia necessaria ministrent. Ita Azor *tom. 1. institut. moral. lib. 12. cap. 9. quæstion. 2.* Debent autem esse moderati, scilicèt iuxta statum, gradum, ac conditionem Monialium. Tridentinum autem *sess. 25. de regu-*

de regular. cap. 2. prohibẽs vſumfructum bonorum immobilium, intelligitur de vſufructu habito vt proprio, & irreuocabili per Prælatos. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 7. moral. cap. 22. num. 11* Et *cap. 17. n. 8.* ait, neque de licentia Papæ poſſe retinere Monialem aliquid ad vſum irreuocabilem, niſi Papa intendat abſoluere eã à voto paupertatis; nam is actus eſſet proprietarius, & oppoſitus voto, quo quis ſe reddit incapacem adquirendi dominium. Id tamen intelligo de voto paupertatis, quale communiter emittitur à Religioſis non Militaribus, ac etiam à Clericis Fratribus, & Monialibus Militaribus; verùm, vt *diſq. 4.* oſtendi, poteſt Pontifex moderari Votum Paupertatis, ita vt emittitur ab Equitibus Militiarum, cum exigua dependentia à Prælatis in bonorum diſpoſitione, & eorum proprietate: ſed an, permanente eſſentia ſtrictæ Religionis, diſcuſſi, *diſquiſ. 2. quæſt. 2.*

19 Poteſt Monialis acceptare legatum ei relictũ ſub conditione quod Superior permittat, illo frui, & alias transferatur in alterum; nam hæc conditio non eſt turpis. Ita P. Molina *de iuſtit. & iur. diſp. 140. tom. 1.* Monialis valet ſuccedere ab inteſtato in hæreditatem, & recipere legatum ex teſtamento, ſi Ordo ſit capax hæreditatis, aut legati (quales ſunt Militares) ſed ea adquirun tur Monaſterio. Sic P. Thomas Sanchez *ſuprà cap. 25, & 26.* Nequit autem habere ſuperflua, habito reſpectu ad Religionem, Monaſterium, gradum, nobilitatem, & ſimilia; Si autem bona fide ea retineat, non eſt ei nimius ſcrupulus inijciendus, maximè ſi non ſperetur, admonitionem fore profuturam, vt idem Sanchez aduertit *ſuprà c. 2. n. 17.*

20 Si Monialis licentiam obtineat ad expendendũ peculium, in quoſuis vſus maluerit, etiam ſi in illicitos expendat, probabile valdè eſt, non peccare contra Votum Paupertatis (eſtò peccet contra aliam virtutem) nec accipientem teneri reſtituere; nam Superior non cenſetur limitaſſe licentiam ad vſus honeſtos, ſed quantum eſt ex parte ſua, abſtuliſſe impedimentum, vt vſus non ſit contra votum paupertatis. Ita Cardinalis Lugo *de iuſt. & iur. diſp. 3. num. 142.* Bañez, Rebellus, Salas, Sayrus, Lopez, & Diana ab illo allati. Poteſt Monialis eleemoſynas moderatas facere ex licentia tacita Superioris, quę colligitur ex conſuetudine Monaſterij, ſcientibus, & conſentientibus Prælatis. Quin abſque licentia poſſe elargiri ſuam portionem, docet Diana *part. 1. tract. 6. reſolut. 28.* nam in rebus, quæ vnico actu conſumuntur, nequit ſecerni vſus à dominio, & cui vſus conceditur, videtur omnimoda diſpoſitio conceſſa. Nequit Monialis in morte diſponere de ſuis bonis, quia eorum vſum dumtaxàt habet, & vſus finitur in vſuario; poteſt tamen rogare Superiorem, vt ratam habeat aliquam diſpoſitionem. Hinc Sacra Congregatio declarauit, non eſſe concedendam facultatem Monialibus ad diſponendum de proprijs cellis poſt mortem; Refert eam Barboſa *de iure Eccleſiaſtic. lib. 1. cap. 44. num. 59.* Nec valet teſtari de bonis, quorum vſumfructum retinuit, nec poteſt ad id licentiam concedere Superior; quia teſtari, ſapit naturam dominij, ideòque iure Eccleſiaſtico eſt interdictum Religioſis. Sic P. Sanchez *lib. 7. moral. cap. 8. num. 19.* Qui *cap. 11. num. 5.* etiam tradit, non poſſe Monialem reuocare teſtamentum à ſe conditum ante Profeſsionem, nam qui nequit tunc condere, nequit reuocare; nec valebit poteſtas, ſi eam ſibi reliquit, reuocandi teſtamentum poſt Profeſsionem.

21 Monialis occultans res cum licentia habitas, ne reperiantur à Superiore viſitante, violat paupertatem, ſi eo animo occultet, ne auferãtur, minimè parata ad eas tradendas; is enim animus eſt proprietarius; Secùs ſi occultet ob vitandam confuſionem, vel verecundiam, parata tamen eas tradere, ſi poſcantur. Idem dicito de Clerico Fratre occultante aliquid, ne Prælatus in illud offendat, dum ſcrutinium peragit. Imo ſi habet licentiam à Prælato, poteſt Monialis occultare Abbatiſſæ, ne hæc curet, ab ipſo Prælato eas res tolli; ſuffi cit enim dependentia à Prælato, ne proprietaria ſit. Sic Cardinalis Lugo *vbi ſuprà num. 156.* Habens licentiam ad expẽdendam ſummam in aliqua re determinata, nequit in alia expendere, abſque licentia ſaltem præſumpta; nam dum prima licentia non extenditur, ſaltem præſumptiuè, ad alium vſum, perindè eſt, ac ſi abſque licentia ſumma expendatur. Sic cum alijs Tamburinus *de iure Abbatiſſar. diſput. 9. quæſtion. 3. num. 19.* Nec po-

poteſt dare vni, quod ad concedendum alteri, Superior permiſit, ob eamdem rationem. Sic Barcus *in ſpeculo cap.* 6. Si Monialis accipiat aliquid non ſibi, ſed Communitati, cui illud tradat, non peccat, quia præſumitur licentia. Nec peccat, ſi accipiat ſibi ea, quę ex bonis Monaſterij ſibi eſſent præſtanda, dum non accipiat, nec retineat cum maiori proprietate, aut reſeruatione, quàm ſi à Monaſterio acciperet; nam in acceptione abſque ea proprietate, perindè eſt, ea tenere, ac vſui communi deputare; in quo tamen attentè debet procedi, ne animus proprietarius irrepat. Videatur P. Pellizarius *vbi ſuprà cap.* 4. *ſect.* 1. *ex n.* 37.

22 Valet Monialis ſibi accipere neceſſaria ex bonis communibus Monaſterij, ſi iniuſtè ſibi à Superioriſſa denegentur, nam hæc tunc abutitur ſua poteſtate, & bona communia deuoluuntur ad ſubditos. Ita P. Thom. Sanchez *vbi ſuprà lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 54. Sumere eſculenta, & poculenta ex bonis communibus, dum non ſint pretioſa, non eſt peccatum lethale, cum Religioſi habeãtur vt filij reſpectu patris; non tamen poſſunt accipi, vt extraneo concedãtur. Sic P. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 8. *cap.* 11. *num.* 41. Monialis, quæ cogitur exercere officium Conuentus, requirens plures expenſas, quàm ſibi concedũtur, & non potens ex ſuo peculio eas ſuſtinere, valet ex bonis communibus accipere, cum locum habeat tunc rationabilis compenſatio, nec ea teneatur adimpoſsibile. A conſanguineis autem, vel amicis poteſt eas expenſas accipere ex præſumpta licentia Superioris illud officium commendantis. Ex bonis communibus, vt ex bibliotheca, accipere aliquid ad vſum temporalem ſine licentia, non eſſe peccatum contra paupertatem, tuetur P. Azor *tom.* 1. *inſtit. mor. c.* 12. *quæſt.* 3. Nequit Monialis accipere aliquid ſine licentia ad proprium vſum, relicto dominio penes donantem, nam vſus ipſe eſt pretio æſtimabilis. Poteſt autem petere ab eo, vt deponat pecuniam apud aliquem, vt ſic eam promptiorem habeat ad vſum, poſcendo licentiam; & quamuis deponens habeat animum transferendi dominium, nihil refert, cum non acceptetur translatio, & ſine acceptatione non transferatur. Sic P. Sanchez *ſuprà n.* 49. & 59.

23 Poteſt Monialis accipere aliquid, animo petendi licentiam à Superiore mediato, relicto interim dominio penes donantem; & item accipere ſub conditione, ſi Superior conceſſerit licentiam, ſub qua etiam poteſt alienare. Sic Cardinalis Lugo *de iuſt. & iur. diſput.* 3. *num.* 161. Si accipiat abſque licentia quantitates paruas, quę demùm conficiant quantitatem notabilem, lethaliter peccat; ſi tamẽ ſint eſculenta, multò maior quantitas requiritur ad lethale; quippè circa primum inuitus cenſetur Superior, non circa ſecundum; niſi ſit magna quantitas. Ita P. Pellizarius *ſuprà num.* 47. Obtenta licentia ab Abbatiſſa alienandi aliquid, & ſuccedente noua Abbatiſſa, quamuis cenſeatur, hanc non fore conceſſuram eiuſmodi licentiam, poteſt ſubdita illud alienare, quia eſt gratia facta, quæ non expirat, dũ nõ reuocatur; quare etiam ſi ſciat, voluiſſe primã Abbatiſſam reuocare illam, imò & ſignificaſſe id alteri, dum non intimatur reuocatio, licentia durat. Imò ſi ſubdita ſtatuiſſet apud ſe non alienare eam rem, poteſt mutare animum, & alienare, cum iam ſit ſemel ablatum impedimentum. Sic idem Pellizarius *ex num.* 49. Mutuare, aut commodare res proprijs vſibus conceſſas non eſt lethale; quia vſus non perpetuus libri, v. g. aut tunicæ, & ſi ſit in ſe æſtimabilis, cum ſit vſus temporalis, non adeò æſtimatur, vt peccatum lethale ſit, maximè inter ipſos domeſticos, reſpectu quorum facilè licẽtia præſumitur. Sic P. Layman *lib.* 4. *tract.* 5. *cap.* 7. *num.* 4. In mutuo tamen, cum transferatur dominium, poteſt reſpectu extraneorum, tàm in datione, quàm in acceptione, peccatum lethale reperiri; ſed maior quantitas ad id requiritur, quàm ſi dono acciperetur, cum ſit minor moralis illius æſtimatio. Sic P. Suarez *vbi ſuprà, cap.* 11. *num.* 44. Commutare vnam rem pro alia ſimili, aut æquali, non eſſe lethale, tuentur aliqui & præſumitur ſanè licentia ſaltem quoad ſubſtantiam. Videatur Diana *part.* 1. *tract.* 6 *reſ.* 38.

24 Non peccat contra paupertatem Monialis recuſans, etiam ſine cauſa, res ſibi donatas, nã ex vi voti non tenetur adquirere; at peccat cõtra charitatẽ impediens bonum Monaſterij, ſicut peccaret, qui à volente relinquere alicui legatum, rogaret, ne relinqueret. Ita P.

Fa-

Fagundez *lib. 7. in decal. cap. 7. n. 5.* Accipiens aliquid distribuendum pauperibus nomine dantis non peccat contra paupertatem, cum sibi nec dominium, nec vsum acceptet. Sic contra plures Diana *suprà, resolut. 29.* Recipiens in depositum quantitatem grauem, non peccat contra paupertatem, ob rationem *nuper* attactam; peccat tamen aliundè ob contractum grauem, & obligationē susceptam absque licentia. Quod si detur licentia, imò si Superior, vt persona priuata, depositum accipiat, non tenetur Monasterium compensare, si amittatur, aut deterioretur, cum non fuerit obligatum, nec consenserit; nec licentia Prælati tendat ad id, vt Monasterium obligetur. Sic P. Castro Palao *tr. 16. disp. 4. p. 13. §. 4. n. 3.*

25 Cum Monialis habet licentiam dandi aliquid, non indiget alia Monialis eiusdem Monasterij licentia ad accipiendum; ea enim videtur esse mens Superioris. Sic contra aliquos Cardinalis Lugo *de iust. disp. 3. num. 164.* Et addit *num. 159.* eam, quæ habet facultatem dandi, & accipiendi, posse vendere, & emere; nam sub ea facultate comprehenditur licentia adquirendi, & trāsferendi dominium; vnde cum licentia sola dandi non posset vendere, cum venditio sit pretij adquisitio; nec ea licentia extenditur ad negotiationem Religiosis prohibitam. Dans cum licentia alicui, qui peccet accipiendo absque licentia, & si delinquat contra charitatē, quia est occasio ruinæ proximi, non verò contra paupertatem; sicut non peccat contra castitatem, qui præbet alteri occasionem violandi illam, & non cum ipso. Ita contra P. Thomam Sanchez Cardinalis Lugo *supr. n. 162.*

26 Licentia excusans à violatione paupertatis est expressa, vel tacita, vel præsumpta. De quibus consulatur P. Pellizarius *suprà cap. 4. ex num. 62.* Communiter autem peccatur venialiter vtendo licentia præsumpta, quia Superior inuitus est quoad modum. Sic Nauarrus *tom. 2. de regul. num. 20.* Consuetudo recepta in Monasterio excusat à vitio proprietatis; intelliguntur enim Superiores consentire. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 7. mor. cap. 19. num. 7.* Monasteriorum Superioriſſæ possunt licentiam concedere ad quamuis quantitatē dandam, vel accipiendam, dum sit iusta, & aliundè potestas non sit eis restricta; ipsę enim habēt administrationem Conuentuum, & sub earum obediētia subditæ versantur. Quæ accepit aliquid iniustè ex bonis Monasterij, tenetur ex proprio peculio compensare; quæ compensatio non est restitutio, cum non sit nisi ex bonis proprijs ipsius Monasterij; tamen cum sola impotentia eam excuset à restitutione, & non sit impotens abdicare à se vsum proprij peculij, ad id tenetur. Quòd si extraneo aliquid de suo absque licentia concedat, non teneri ad restituendum Monasterio, tenet Syluester *verbo, Religio 8. quæst. 3.* Et eum, qui accipit, non debere illud restituere, per accidens, (estò per se loquendo debeat) eoquòd præsumatur, Religionem consentire, ne ipsius honor, aut dantis, periclitetur, docet P. Castro Palao *tract. 16. disp. 3. part. 23. num. 5.* Monialis accipiens aliquid absque licentia debet reddere Monasterio (cui hoc ipso adquiritur) & non danti, nisi constet de expressa, aut tacita voluntate dantis, non aliter à se abdicasse dominium eius, nisi cē dat in proprium vsum Monialis, indepēdenter à Superiore. Ita P. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 11. n. 35.*

Quæstio 3. Attinguntur alia cōmunia Monialibus, & aptanda Militaribus.

27 VOTVM Castitatis emissum à Monialibus est impedimentum dirimens matrimonium, vt constat ex Tridentino *sess. 24. de matrim. Can. 9.* Ex vi illius voti tenentur abstinere ab omni actu Venereo externo, & interno deliberato, & a delectatione morosa, quamuis coniūgatur cum proposito non committendi actum exteriorem. Ita P. Suarez *tom. 3. de relig. lib. 9. cap. 2. num. 2.* Pœna autem Monialis permittentis, se violari, est carcer perpetuus, iuxta *cap. impudicas, 27. quæstion. 1.* Peccatum contra Castitatem inuoluit malitiam sacrilegij, post emissum votum; Glossa autem *in cap. virginibus, 27. quæstion. 1.* asserens tria crimina committi in violatione eius voti, exponitur communiter sano modo, ita vt significet, reperiri ibi quasi tres circunstantias aggrauantes intra eamdem speciem

ciem; sufficit autem exponere circunstantiam sacrilegij in Confessione, & statum complicis. Omnes cæterùm actus, qui secundùm se sunt contra virtutem Castitatis, in Moniali Professa sunt sacrilegia. De Voto Castitatis Monialium Ordinis D. Iacobi redibit sermo *inferiùs*.

28 Tenentur Moniales ex vi Voti obedire omnibus Superioribus, quibus se subijciunt, cum emittunt Professionem. Hinc Moniales Militares tenentur obedire Regi nostro, Capitulo Generali, Senatui Ordinum, & Visitatoribus, eo modo quo *disq.* 6. locuti sumus de cæteris Regularibus Militiarũ, & ibi dicta Monialibus respectiuè sunt adaptanda. Et expressè Iulius II. in Bulla, quæ incipit, *Ex debito*, expedita 12. Calendas Iunij, anno 1506. concessit Regibus Hispaniæ erga Moniales Ordinum Militarium *Omnimodam, & supremam in temporalibus per se ipsum; & in spiritualibus per aliquam pro tempore ad id eligendam, & ad eius nutum amouendam, eiusdemque Militiæ personam idoneam* (loquitur de Iacobæa, idemque de cæteris in alijs Bullis generaliter conceditur) *Superioritatem, correctionem, dominium, iurisdictionem, & authoritatem*. Debent Moniales obedire Superiorissę iuxta potestatem, cuius ipsa est capax; communior autem sententia docet, non posse illam præcepta sanctæ Obedientiæ imponere, sicut non possunt Principes, & Iudices sæculares, nisi ex speciali concessione Pontificia; quia solùm habet potestatem domesticam, & ciuilem, sicut habet mater in filios, & Magistratus ciuilis in ciues; imponere autem præcepta sanctæ Obedientiæ est actus iurisdictionis spiritualis; Ita P. Valentia *tomo* 4. *disp.* 7. *quæst.* 16. *p.* 3. Sylvester, P. Thomas Sanchez, Baldellus, Portel, Pellizarius, & alij. Contrarium est valdè probabile, & defenditur à Lezana, Emanuele Rodriguez, Cornejo, Naldo, Salas, Azor, Sanctoro, Miranda, & alijs apud P. Pellizarium *in manual. Regular. tom.* 2. *tract.* 10. *cap.* 4. *sect.* 3. *n.* 109. Aduertendum tamen est, posse rem præceptam esse adeò grauem, vt, dum Abbatissa eam præcipit in virtute Obedientiæ sibi debitæ, seu omni vi, & potestate, qua viget, obliget ad mortale, sicut Principes sæculares obligare possunt suis legibus ob materiæ grauitatem ad mortale. Sic P. Thom. Sanchez *lib.* 6. *moral. cap.* 4. *num.* 45. Ex verbis autem, materia, & circunstantijs dignoscetur, quando detur obligatio obediendi sub peccato lethali.

29 Eodem etiam modo tenentur obedire Vicariæ, vel Subprioriſſæ, cum hęc etiam habeat potestatem ciuilem, ac politicam, etsi Abbatissæ subordinatam. Ita P. Pellizarius *suprà num.* 101. Non tamen tenentur obedire Vicarijs, qui ad Sacramentorum administrationem dumtaxàt designantur, cum Superiores non sint. Sic Miranda *in man. tom.* 2. *quæst.* 21. *art.* 2. Si Prælatus præcipiat Monialibus, vt obediant Abbatissæ, quoties ipsius nomine præcepta imponat, ex vi Voti tenebuntur obedire, quia ea præcepta à Prælato dimanant. Cum autem nomine proprio agit Abbatissa, nequit iuxta præfatam primam sententiam obligare ad mortale, dum iubet aliqua in ordine ad finem spirituale, nam potestas politica solùm valet obligare ad mortale, dum præcipit ea, quę grauiter pertinent ad rectam gubernationem domus; vt contingit in Principibus, & Magistratibus sæcularibus. Ita Sotus *in* 4. *distin.* 20. *quæst.* 1. *art.* 4. Hinc Abbatissa, vt executrix regularũ, potest præcipere earum obseruantiam, vt rectè Monasterium gubernetur; nequit tamen præcipere, obligando ad mortale (sicut potest Prælatus) ea, quę præter regulam sunt, & ad maiorem spiritualem progressum spectant. Nec potest, etiam simul cum Capitulo, condere legem, aut præceptum, quod deinceps obliget Moniales, nam hic est actus propriæ iurisdictionis. Et quamuis Moniales voueant obedire Abbatissæ, non ideò conferunt ei iurisdictionem; sicut si quis voueat obedire consilijs alterius priuati, non propterea ei iurisdictionẽ præstat. Ita P. Baldellus *lib.* 5. *disput.* 8. *ex num.* 10.

30 Monialis non tenetur obedire in his, quæ apertè contra Regulam ipsi præcipiantur, nisi præcipiens habeat potestatem dispensandi in regula. Sic Caietanus 2. 2. *quæst.* 104. *art.* 5. Nam illud præceptum est impeditiuum maioris boni, quare eius materia nequit cadere sub obedientia; cum autem dispensatur, non impedit, quia non contrariatur formaliter. Nequit Prælatus infligere nouas austeritates graues Monialibus,

nialibus, quæ sint omnino extra regulã, & ad eius obseruantiam non sint necessaria, nec per se conducentes; potest verò in pœnam delicti, & ad præcauendum recidiuum. Ita P. Lessius *de iust. lib. 2. cap. 41. n. 75.* In aliquo casu potest obligare Prælatus ad rei executionem Monialẽ cum periculo vitæ ipsius; sic tempore pestis tenetur Monialis, cui præcipitur, inseruire alijs eiusdem Monasterij peste infectis, cum ad gubernationem rectam Monasterij pertineat, quod mutuò sibi succurrant in necessarijs; quando autem commune bonum status Religiosi exigit, debet Religiosus parere cum periculo vitæ. Sic Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. Reg. q. 31. ar. 2.*

31 Sub culpa leui potest Monialibus prohiberi aliquid graue à Prælato non intendente obligare ad mortale; & è contra sub culpa graui potest prohiberi aliquid leue, si id relatum ad pacem Communitatis, bonam famam, disciplinam Religiosam, & ad scandalum præcauendum, sit graue; Ita P. Pellizarius *suprà num. 120.* Verùm communiter res in specie leues (nisi grauitas finis exigat) non sunt præcipiendæ sub mortali. Similiter possunt præcipi actus ex se indifferentes, si honesti sint ex conducentia grauis ad finem honestum. Sic P. Suarez *tom. 3. de relig. lib. 10. cap. 8. num. 2.* Ex vi voti non tenẽtur Moniales determinatè sub mortali, aut veniali ad seruandum regulas, sed eo modo, qui regulis continetur; ita vt quę expressè ad mortale, vel veniale obligant, sint ita seruandę, cętera verò violare, sit imperfectio, non peccatum. Moniales Militares sub qua obligatione teneantur obedire Regulis, & Statutis, diximus *disq. 3.* loquentes de Equitibus, ac Clericis Fratribus, ac ea illis pariter conueniunt.

32 Monialis absque licentia non potest validè contrahere circa materiam concernentem votum paupertatis, cum nequeat se obligare ad dandum, vel recipiendum absque ea licentia; quæ tamen habita, potest obligari; sed si Abbatissa licentiam iniustè concedat, poterit Prælatus rescindere contractum, corrigendo Abbatissæ delictum; De proprijs autem actionibus personalibus potest Monialis contrahere, si Superior non contradicat, quia nulla lex resistit, & dum Superior non cassat promissionem factam homini, ea obligat promittentem. Videantur P. Thomas Sanchez *lib. 6. moral. cap. 4. ex num. 40.* Nauarrus *comm. 2. de regular. num. 42.* In dubio tenetur obedire Monialis, quando dubium est, an res præcepta sit licita; nam tunc possessio stat pro Superiore. Cum autem dubium est de potestate Superioris, possessio stat pro subdito, atque hic, & nunc obedire non tenetur, iuxta P. Sanchez *vbi nuper*, Fragosum *part. 2. lib. 11. disp. 24. §. 9. n. 15.* Ego tamen cum P. Bressero *de conscientia lib. 4. cap. 15. num. 159.* dicerem, in dubio parendum esse Superioribus, cum Religiosi magis teneantur extẽsiuè, & intensiuè parere suis Prælatis, quàm sæculares suis. Cęterùm cũ dubitatur de iustitia rei præceptæ, posse subditum de illa consulere virum doctum, docet Sylvester *verbo, obedientia, q. 2.* Id verò non esse opus, imò nec posse supersedere subditum ab obediendo, dũ non constet ei, rem præceptam esse illicitam, est probabilius.

33 Lege data pro omnibus Monialibus alicuius diœcesis, vel territorij, si in aliquo Monasterio fuerit abrogata, aut ab initio non acceptata, non tenentur Moniales; etiam si in alijs Monasterijs obseruetur; quia lex debet acceptari non solùm à maiori parte Communitatis totalis, sed Communitatis particularis, vt satis apertè indicat Bonacina *disput. 1. de legib. quæst. 1. punct. vlt. §. 3. n. 15.* Sententia communior, probabilior, & tutior docet, teneri sub mortali Moniales addictas Choro recitare Horas Canonicas, ex vsu antiquissimo inducto tã quam ex obligatione vbiq; recepta, sicut etiam tenentur alij Religiosi Choro addicti, non adhuc Sacris initiati; Ita Emanuel Rodriguez, Sotus, Miranda, Diana, plurimique alij apud P. Pellizarium *vbi suprà cap. 6. num. 13.* Oppositũ est probabile, saltem ob authoritatem extrinsecam, videndam apud ipsum Authorem. Innocentius IV. allatus *ibi num. 16.* concessit Monialibus sub cura Fratrum Minorum degentibus, vt si ex rationabili causa nequeant recitare Horas Canonicas, satisfaciant recitando Officium sororum laicarum. Quod priuilegium competit etiam Militaribus, vtpotè communicantibus priuilegia aliarum Religionum. Cæterùm non tenentur extra Chorum recitare Officiũ Defunctorũ, quod pro Benefactoribus in Choro persoluitur etiã ex obligatione iustitiæ; nã

hæc obligatio non afficit singulas Moniales, vt singulas, sed vt constituunt vnum corpus morale. Idem dicito de alijs Orationibus similibus. Sic idem Pelizarius *n.* 19.

34 Tenentur Moniales gestare Habitum sui Ordinis. De quo nos *disq.* 12. agentes de Equitibus, & Fratribus Clericis, & *ibi* dicta Monialibus Militaribus respectiuè conueniunt. Tenentur etiam, sicut cæteri Religiosi, obseruare Festa loci, & censuras, ac interdicta inflicta ab Ordinario, vt decernitur in Tridentino *sess.* 25. *de Regul. cap.* 12. Diebus Rogationum non tenentur facere Processiones intra Monasterium, nisi consuetudo inducta fuerit, quę ex circunstãtijs dignoscatur obligare ad mortale. Ita Bonacina *disp.* 1. *de legib. quæst.* 1. *punct. vlt.* §. 3. *n.* 21.

35 Debita realia contracta ante Professionem debet Monialis ante illam soluere; si verò non soluit ob culpã propriam, peccabit, sed facta Professione, ex se non tenetur soluere, quia reddita est incapax habendi bona propria, vnde soluat; cum tamen debeat compensare damnum modo possibili, si habeat peculium suis vsibus concessum, ex eo debet soluere. Ita P. Thom. Sanchez *lib.* 4. *mor. cap.* 19. *num.* 38. Monasterium verò si Monialis non possit, dum in eius bona successerit, & hæc suppetant, tenetur soluere, nam per Professionem non derogatur iuri creditorum contra bona, ex quibus ante Professionem debebat eis solui. Sic idem Sanchez *lib.* 7. *mor. c.* 31. *num.* 4. Debita autem contracta post Professionem absque licentia non tenetur soluere Monasterium, iuxta doctrinam generalem, quòd personæ delictũ non est conuertendum in Ecclesiæ damnum, *cap. si Episcopi* 16. *quæst.* 6. Tenebitur autem, si licentia præcesserit, dummodò hæc potuerit concedi à Superiore ad summæ quantitatem absque consensu Capituli; secùs si non potuerit; atque etiam tenebitur, esto licentia non præcesserit, si indè Monasterium factum fuerit locupletius, quoad eam partem augmenti. Videatur P. Sanchez *suprà num.* 10.

Quæstio 4. *Traduntur alia ad praxim opportuna de Monialibus, quæ respectiuè Militaribus congruunt.*

36 PROHIBITIONES iure communi latæ contra Religiosos, seu Ecclesiasticos indefinitè, etiã afficiunt Moniales in materijs, quę equè vtrisque congruunt, cum in his sub masculino genere comprehendatur fœmineum; nisi specialiter omnes, vel aliquæ priuilegio gaudeant, quo in iure cõmuni cũ ipsis dispensetur. Ita omnes.

37 In Tridentino *sess.* 25. *de reg. c.* 10. prohibetur, Eucharistiæ Sacramentum intra Chorum, & sepra Monasterij cõseruari. ac in Ecclesia publica præcipitur retineri. Quo decreto, docet P. Quintanaduenas *tom.* 1. *sing. tr.* 4. *sing.* 3. reuocatum fuisse indultum Clementis VII. erga Moniales Minoritas, concedẽs posse conseruari intra Ecclesiam interiorẽ. Addit, non contraueniri Tridentino, si vno vel altero die intra Chorum apponatur, dum ibi non conseruetur; verum subdit, nec hoc fore consulendum. Reijcitque Emanuelem Rodriguez asserentem, non resisti Concilio, si simul in Ecclesia, & in Choro Eucharistia seruetur; Cuius oppositum Congregatio declarauit; eademq; sacra Congregatio cẽsuit, clauem custodiæ S. Eucharistiæ non tradendam esse Monialibus, sed Sacerdoti ministranti eis Sacramenta. Sic Barbosa *in collectan. verbo, Moniales.* Scio, Eucharistiam in aliquibus Monasterijs Monialium non solùm in Ecclesia, sed interiùs in Choro conseruari; vt in Cœnobio Iacobæo Sanctæ Crucis Vallisoletano, in Monasterio Cisterciensi *de las Huelgas*, iuxta Burgos, & in alijs; sed id præstabitur ex priuilegio speciali, aut consuetudine præscripta.

38 Vt Sacerdotes celebrent in Ecclesijs Monialium, opus habent licentiæ Prælati ipsarum, siuè generali, siuè speciali. Ita decreuit Clemens VIII. relatus à Mosconio *de maiest. milit. Eccl. p.* 1 *l.* 4. Nequeunt sepeliri intra septa Monasterij, sed in Ecclesia, sæculares, qui ibi sepulturam elegerint. Ita declarauit Gregorius XIII. adductus à Portel *in dub. regul. verbo. sepultura, n.* 14. Ipsę verò Moniales, si extet consuetudo, possunt

ſunt ſepeliri in Eccleſia exteriori (vt Salmanticæ ſepeliuntur Moniales Militiæ S. Iacobi, in Cœnobio Sancti Spiritus) Sic Tamburinus *de iure Abbatiſſarum diſp. 34. quæſt. 1. n. 5.* Abſtinere debent Moniales à tangendis corporalibus, purificatorijs, Agnis Dei; eſtò, ſi fiat abſque contemptu, maximè à Sacriſtis, & abijs, qui Agnos Dei artificiosè componunt, nulla detur culpa. Ita P. Thom. Sanchez *lib. 2. mor. cap. 43. n. 27.* Perſicus *lib. 1. de precip. Sacerd. offic. c. 9. n. 56.* Nequeunt Moniales habere oſtium, per quod ad Eccleſiam egrediantur. Decreuit id Gregorius XIII. allatus à P. Pellizario *in manual. Regul. tom. 2. tract. 10. cap. 7. num. 20.* Quamuis *in cap. perniciosam 18. quæſt. 2.* prohibeatur Monialibus ſub pœna excommunicationis habere priuata receptacula, & iubeatur, omnia eſſe communia, dormitorium, & refectorium; at ex conſuetudine in pluribus Monaſterijs in ſuis cellis priuatis Moniales dormiunt. Pius V. in Conſtitutione, quæ incipit, *Circa paſtoralis*, prohibuit, admitti Conuerſas; ſed conſuetudine oppoſitum eſt receptum. Videatur P. Sanchez *lib. 6. moral. cap. 15. num. 59.* Ibidem prohibuit, ne admittantur fœminę ſeculares, vt probentur ad ſuſcipiendum habitum Religioſum.

39 Bona Monaſterij alienare; cenſus ſupra ipſa bona ſuſcipere: necnon mutua accipere cum onere ſoluendi lucrum ceſſans, aut damnum emergens: & mobilia pretioſa oppignorare, prohibitum eſt Religioſis; de quibus plura vidē da ſunt apud Pellizarium, & alios ab eodem relatos *vbi ſuprà n. 29.* Vbi ex *n. 30.* adducit prohibitiones, cum ſuis limitationib⁹, Clemētis VIII. & Vrbani VIII circa largitiones munerum; & item prohibitionem negotiationis, contentam *in c. ſecundùm, Nec Clerici, vel monachi.* Non licet appellare à correctione Superiorum, niſi notabilis iniuria inferatur, iuxta *c. ad noſtram, c. reprehenſibilis, de appell.* Nec fiat appellatio propriè dicta à mandatis Superioriſſæ, cum hæc propriè, in ſententia valdè communi, iuriſdictione nō gaudeat; Poteſt verò ad defenſionem naturalem ſupplicari, aut deferri cauſa per viam querelæ ad Superiorem mediatū, vt tradit P. Suarez *tom. 4. de Relig. tr. 8. lib. 2. cap. 11. n. 4.* Moniales valent eſſe teſtes in cauſis etiam criminalibus aliarum Monialium, & duas ſufficere ad cō demnationem, eſtò duæ fœminæ laicæ non ſufficerent, docet Emanuel Rodriguez *tom 2. qq. reg. quæſt. 11. art. 3.* An verò poſsint fœminæ eſſe abſolutè teſtes in cauſis criminalibus, controuerti ſolet, & pars affirmatiua eſt in praxi; Moniales autem nequeunt in cauſis ſæcularium cogi ad teſtificandum de delictis, ſi agatur de condemnatione; nec in cauſis ciuilibus, niſi quando aliter nequit conſtare veritas. Ita Lezana *tom. 1. cap. 11. num. 24.*

40 In prohibitione contenta *in cap. peruenit 18. quæſt. 2.* quòd Religioſi nequeunt ſuſcipere infantes, aut adultos, non includi Moniales, ſed has poſſe, tuetur cum non paucis P. Quintanaduenas *vbi ſuprà ſing. 8. tr. 1.* Poſſunt etiā exē cutrices eſſe teſtamenti, quia id in communi non eſt prohibitum Religioſis, ſi adſit licētia Superioris. Ita P. Thom. Sanch. *lib. 6. mor. c. 11. n. 15.* Non peccāt, graviter ſaltem, Moniales aſſumendo pro breui tempore ad actionem aliquam ludicram alium habitum, vt tenet. P. Suarez *de cenſur. diſp. 23. ſect. 4. n. 29.* Quod intellige, etiam ſi habitus ſit viri, dū abſit ſcandalum, & non ſit in vſu Declaratio ſacræ Congregationis id prohibens, allata à Barboſa *lib. 1. de iure Eccleſ. c. 44. n. 57.* In Eccleſijs Monialium non poſſe erigi Confraternitates, decidit Rota allata à P. Pellizario *vbi ſuprà n. 30.* & declarauit ſacra Congregatio Epiſcoporū adducta à Rucciullo *lib. 4. lucubrat. Eccleſiaſt. c. 3. n. 4.*

41 Sicut Moniales ſubiacent prohibitionibus Iure communi latis, ita & pœnis. Quę verò ſunt exemptæ (quales ſunt Militares) nequeunt ab Ordinario, qui non ſit ipſarum Prælatus, excommunicari; niſi ſe habeat tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus; imò nec id ſatis eſſe, niſi expreſsè ei concedatur, vt poſſit ferre cenſuras, notat P. Thom. Sanch. *lib. 7. de matrim. diſp. 33. n. 23* cæterùm Moniales Militares omnino exemptas eſſe ab Ordinarijs locorum expreſsè pronuntiat Iulius II. in Bulla, quæ incipit, *Ex debito*, expedita anno 1509. & conſtat ex alijs Bullis, in quibus exemptio Ordinum Militarium ſæpè repetitur. Hinc, & quia immediatè ſunt ſub protectione Regia, videtur, aptanda eis, earumque Eccleſijs fore, quæ *in ſuperioribus* aſſeruimus de Epiſcopis circa Eccleſias Ordinum, Monaſteria, & Cleri-

ricos Fratres. Monialis, quæ fuerit apoſtata, incurrit excommunicationem reſeruatam Papæ, aut ſuo Prælato. Præterea quæ appellauerit à proprijs Prelatis ad Tribunal ſæculare, vel indebitè ab vno Prelato ad alium adhuc proprium, contrahit excommunicationem Pontifici reſeruatam, & pœnam priuationis officiorum, & inhabilitatis ad illa. Videatur de his P. Pellizarius *vbi ſuprà ex n.* 10. *cap.* 8. Si Monialis (quod Deus auertat) prægnans procuraret ſuum abortũ, non incidere in excommunicationem latam à Sixto V. tuentur Trullench *lib.* 5. *in Decalog. cap.* 1. *d.* 3. *n.* 3. P. Auila, Naldus, Cardinalis Lugo, & alij; cenſentes, ſolùm ibi excommunicari eos, qui procurant abortum alterius. Si Moniales impediant Prælatos, aut Viſitatores ſuos, quominùs ſuum munus exerceant, incidunt in excommunicationem latam *in Clementin. Attendentes, de ſtatu Monach.* Plurimę alię cenſuræ latæ ſunt in Iure, & in Tridentino in Religioſos, hæc, vel illa delicta committentes, quæ equè Monialibus competunt, de quibus videndus eſt P. Pellizarius *vbi ſuprà ex num.* 19. cum pluribus ab ipſo allatis.

42 Probabile eſt, illegitimam poſſe eſſe Superioriſſam abſque diſpenſatione. Ita Lezana *tom.* 1. *cap.* 26. *n.* 6. Emanuel Rodriguez, & Portel. Probabilius eſt oppoſitum. Et ſequendum omnino in Religionibus, in quibus de eo ſit ſpeciale ſtatutum. Eligi tamen poteſt in Abbatiſſam Monialis, quę non ſit virgo, quamuis non ſit communiter expediens, vt virginibus præſit. Videatur Tamburinus *diſp.* 28. *quæſt.* 12. *n.* 4. Infamis autem infamia ſiuè iuris, ſiuè facti eligi nequit; poſſet autem poſt emendationem, ſi infamia eſſet facti. Conſule Bonacinam *de cenſur. in gener. diſput.* 7. *quæſt.* 3. *p.* 1. *n.* 5. Abbatiſſa nequit eligi vltra triennium, iuxta Conſtitutionem Gregorij XIII. editam die 1. Ianuarij, anno 1583. Nõ autem illi contraueniri, ſi Abbatiſſa, expleto triennio, dum alia eligitur, gerat munus Præſidentis, dum id exigat ingens Monaſterij vtilitas, tradit cum alijs Diana *p.* 7. *tr.* 12. *reſ.* 19. Et praxis ſuadet.

43 Gaudent Moniales omnib⁹ priuilegijs ſui Ordinis, quorum ſunt capaces, ſiuè ſubiectæ ſint Prelato ipſius Ordinis, ſiuè Ordinario loci, ſiuè cuiuis alij. Etenim in conceſsione priuilegiorũ non attenditur ſexus, ſed qualitas ſtatus Religioſi, & in fauorabilibus ſub maſculino includitur fœmineum. Ita P. Suarez *de legib. lib.* 4. *cap.* 10. *n.* 3. & alij plures. Quin Moniales communicant priuilegia aliarum Monialium vt in plurimũ, nediatè, vel immediatè; nempè per participationẽ immediatã priuilegiorũ, quib⁹ Moniales aliorum Ordinũ gaudent, quã participationem eis competere, docent Paſqualigus *deciſ.* 179. *num.* 3. & alij; vel communicando priuilegia Religiorũ Ordinum aliorum, qui vtique Religioſi participant priuilegia ſuarum Monialium, vt docent Peyrinus *tom.* 2. *priuil. conſt.* 8. *Pij V. §.* 2. *n.* 3, Peregrinus, & alij. Moniales autem Militares Ciſtercienſes gaudere priuilegijs, & indulgentijs Ordinis Ciſtercienſis, conſtat ex Bulla Vrbani IV. quę incipit, *Meritis*, & affertur in Bullario Ordinis Alcantarę *fol.* 189. & Moniales Alcantarenſes, earumq; Monaſteria frui omnibus priuilegijs conceſſis, & concedendis Ordini Ciſtercienſi, conſtat ex Bulla Leonis X. quę incipit, *In Apoſtolicæ*, allata in eodem Bullario, *pag.* 108.

44 Exemptę ſunt Moniales à poteſtate fori ſæcularis, iuxta omnes; nõ verò puellæ ſæculares, quæ intra Monaſteria educantur; Si tamen ibi delictũ committant, probabile eſt, gaudere immunitate Eccleſiaſtica; & non minùs probabile oppoſitum; De quo Bonacina *de cenſur. in partic. diſp.* 2. *quæſt.* 3. *p.* 16. *§.* 5. *n.* 5. Laicos, qui ornati habitu Religioſo adhibentur ad obſequia Monialium, ſeu ad petendum pro illis eleemoſynam, eſſemptos eſſe à foro ſæculari, vt potè pertinentes ad perſonas Religioſas, & ſpecialiter Deo deuotos, tuetur Diana *part.* 4. *tr.* 1. *reſ.* 31. Gaudent etiam Moniales, adhuc Conuerſæ, & Nouitiæ priuilegio Canonis, nam comprehenduntur ſub nomine Monachorum, iuxta ſæpè libata, & Nouitiæ nomine Religioſarum in fauorabilibus. Sic P. Pellizarius *vbi ſuprà cap.* 9. *n.* 12. Idem de laicis addictis earum obſequio *nuper* dictis tenet Bonacina *de cenſur. in commun. q.* 4. *p.* 1. *n.* 9.

45 Exemptæ ſunt Moniales à iuribus Parochiæ, intra quam degunt, ſicut omnes Religioſi; nec Parochus debet eis Sacramenta miniſtrare, adhuc in articulo mortis, ſed Sacerdos eis deputatus. Ita Tamburinus *de iure Abbatiſſar. diſ-*

diſp. 33. quæſt. 4. Indè non tenẽtur ſolue re Parochiæ quartam funeralem, vt trà dit Portel *in dub. Regul. verbo Canonica portio, num.* 8. nec item decimas, vt cum communi docet ipſe *verbo, decimæ, n.* 3. Præterea aptanda ſunt Monialibus omnia priuilegia eis congruentia, quib⁹ Religioſi Ordinis ipſarum gaudent in quauis materia, & etiam circa indulgẽtias; quin & ad eligendos Iudices Conſeruatores, cum ſubduntur Prælatis regularibus; quod tamen non eſſe communiter in praxi, & quare, oſtendit Pellizari⁹ *vbi ſuprà n.* 37.

46 Prælati Regulares valent benedicere Eccleſias Monialium ſibi ſubiectarum, ornamẽta, & calices earũ, ipſasque Eccleſias reconciliare, ſi polluantur; in eis etiam vti Pontificalibus, ſi aliundè eis vti queant, vt ex Naldo, Baldello, Bordono, Barboſa, & alijs probat idem Pellizarius *ex n.* 38. Moniales ſubditę Ordinario etiam ſubijciũtur Vicario Generali, qui vnum conſtituit cũ eo Tribunal; vnde quæ ſubduntur Prioribus Militaribus, pariter eorum Vicarijs ſubiectæ ſunt; & Prioribus deficientibus, eis, qui ipſorum vices gerunt; ſicut ſubiectæ Ordinario, Sede vacãte, Capitulo ſubiacent. Ita communis. Probabile eſt, Moniales de conſenſu Superiorum Regularium poſſe ſe ſubijcere Ordinario loci, dum id cedat in bonum ipſarum. Sic P. Thom. Sanchez *lib.* 4. *mor. cap.* 39. *n.* 32. Attamen id non poſſe, neq; Regulares valere dimittere Moniales, docet, vt probabilius, Tamburinus *vbi ſuprà quæſt.* 4. *n.* 2. Si Monialis cum ſcandalo delinquat, & Prælatus regularis, Epiſcopo inſtante, non puniat, poterit ab Epiſcopo puniri iuxta Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regul. c.* 14.

47 Prælati Monialium poſſunt intereſſe, & præſidere electioni Abbatiſſæ, iuxta Bullam Gregorij XV. editam die 5. Februarij, anno 1622. quæ incipit *Inſcrutabili*; atque id valent præſtare per ſe, aut per alios; Monendique ſunt prædicti Prælati à Monialibus ante tempus electionis. Et quidem Prælati habent poteſtatẽ ordinariam erga Moniales, quare poſſunt eam delegare, vt docet Emanuel Rodriguez *tom.* 1. *qq. Regul. quæſt.* 17. *art.* 10. Immediati autem Prælati Regulares poteſtate gaudent erga Moniales communiter delegata à Prælato ſuperiori. Cæterùm hi Prælati habent eamdem poteſtatem coactiuam, iudicialem, ac directiuam erga Moniales, qua gaudẽt Prælati Regulares erga ſuos ſubditos. De quibus plura reperies apud P. Pellizarium *vbi ſuprà c.* 10.

48 Poteſt Prælatus Monialium ingredi intra earum clauſuram tum ad viſitandum, tum in caſibus magnæ vtilitatis, aut neceſsitatis, tum ad miniſtrandum eis Sacramenta, loco Sacerdotis ab ipſo deputati. Videatur Barboſa *de officio Epiſcop. allegat.* 102. *num.* 43. Et tum ipſe, tum Confeſſarius, maximè regularis, poteſt ſecum ducere ſocium. Etiam ſpectat ad Prælati poteſtatem, ſuſpendere, aut deponere Abbatiſſam, ſi cauſa id exigat, & rationes ſumere de bonis temporalibus; non tamen valet diſponere de bonis Monaſterij abſque conſenſu Capituli per contractus grauioris momenti, cum nec Superioriſſę, quæ immediatam adminiſtrationem bonorum gerunt, valeant abſque eo conſenſu id exequi. Prælatus regularis poteſt concedere licentiã Sacerdoti, vt in Monaſterio ſibi ſubiecto celebret; atque vt priuatè Monialibus concionetur; imò etiam publicè, docet Bordonus *reſol.* 6. *n.* 33. At cum ſæculares promiſcuè interſunt concionibus, licentiam Ordinarij requiri, ſtatuitur in Tridentino *ſeſſ.* 5. *cap.* 2. *de refor.*

49 Tenentur Prælati Monialium ad earum canonicam viſitationem, iuxta Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 1. per ſe, vel per alios, inquirendo ſtatum, & mores, corrigendo exceſſus, & opportuna media prouidendo ad bonum ſpirituale, & temporale. Id communiter ſingulis annis eſt præſtandum, iuxta *Clementin. attendentes*, 2. *de ſtatu monachor.* niſi ob aliquem euentum occurrentem expediat, adhuc anticipatè ſpecialem viſitationem peragere. Hæc viſitatio in Ordinibus Militaribus fit tum per Viſitatores Ordinum, tum per Priores, ſtatis tẽporibus.

50 Viſitatores tempore Viſitationis poſsũt ingredi Monaſteria, & tres ſecum ſocios ducere, qui tamen ſint Viri virtute præditi. Sic Miranda *quæſt.* 2. *de Monialib. art.* 5. & id fert communis ſtylus, & praxis. Viſitatio peracta generaliter non debet fieri in forma iudiciali; ſecùs ſi detur aliquis grauis exceſſus, quem puniri extraordinariè oportet. Viſitatores autẽ nequeunt impediri, quominùs ſuam exequantur viſitationẽ, ſub

pœna excommunicationis latæ *in prædicta Clement. Attendentes, de statu Monachi.*

51 Superiorissæ electio vt plurimùm pertinet ad ipsas Moniales, canonicaque debet esse electio, constans ex maiori parte suffragiorum, communiùsque fit per scrutinium, estò etiam fieri valeat per compromissum, aut per communem inspirationem. In aliquib⁹ Ordinibus specialia vigent statuta, quę seruanda sunt, circa electionem; nempè vt Capitulum Generale Religiosorum designet duas, aut plures, quarum vna sit eligenda; vel vt electa confirmetur à Prælato, vel ab alia Superiorissa; sic Abbatissa *de las Huelgas*, propè Burgos, confirmat Abbatissas Monasteriorum, quæ ipsi subduntur. Quin Episcopus Salmantinus per se designat Priorissam Cõuentus Pœnitentiæ, quam malit, electioque non stat penes Moniales. Alia huiusmodi stabilita sunt, quibus est standum.

52 Monialis eligenda in Superiorissam debet esse professa, octo annis ante electionem, & non minor quadraginta annis iuxta Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 7.* Quòd si nulla esset huius ætatis, nec expediret, ex alio Monasterio eiusdem Ordinis adduci, poterit, consentiente Prælato, eligi aliqua, quę excedat triginta ætatis annos, & quinque antè annis Professionem emiserit. Sufficere autem quadragesimũ annum inchoatum, & non expletum, aliqui tenent; probabilius est oppositum, de quo *Diana part. 7. tract. 12. res. 9.* Hæ autem conditiones an sint de essentia ad valorẽ electionis, controuertitur; non esse, docet contra aliquos P. Suarez *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 5. num. 8.* Si duæ solùm sint idoneæ ad Abbatissæ munus, & alia habeat quadraginta annos ętatis, non verò octo post Professionem: alia verò habeat hos octo, non illos quadraginta, excedat verò triginta, quænam sit anteponenda, res est sub lite, & videtur arbitraria, cum habeant se tanquam excedens, & excessum, & indè quæ secundùm alias circunstantias fuerit dignior, erit præferenda. Iuxta Tridentinum *vbi suprà*, is, qui electioni præsidet, non est ingressurus Monasterium, sed ante Cancellorum fenestellam suffragia debet percipere. Monialis ęgrotantis suffragium posci debet. Conuersę ex consuetudine suffragium non pręstant. Pro se ipsa nulla potest ferre suffragium; casum excipit Tamburinus *de iure Abbatissar. disp. 28. quæst. 9.* si consuetudo permittat, quòd suffragantes ante electionis Decretum possint variare, & adhęrere illi, in quam plures consenserint, tunc enim si medietas suffragiorum pro aliqua stet, ait ille, posse consentire ipsam suo suffragio in suimet electionem. Cæremoniæ, solemnitas, forma, & alia, quæ ad electionẽ, & publicationem exiguntur, sunt eadem respectiuè, quæ in electionibus Superiorum Regularium factis à Capitulo Monasterij obseruantur. Videatur P. Pellizarius *vbi suprà ex num. 105.* Potest electa renuntiare electioni; sed, si expediat valdè ad commune bonum, quòd gerat munus, non debet admitti renuntiatio.

53 Abbatissa, statim ac confirmata est, suum munus exercet, non verò ante confirmationem. Supriorissæ Militares à Senatu Ordinum confirmãtur, & titulus à Rege subscriptus eis cõceditur, vt à subditis præstetur illis obedientia. Abbatissa potest irritare Vota Monialium, nam irritatio pertinet ad potestatem dominatiuam, quæ ipsi competit. Ita Thom. Sanch. *lib. 4. mor. c. 39. num. 7.* excepto Voto transeundi ad Ordinem arctiorem, quod non cadit sub eius potestatem, cum id Votum possit adimpleri, ea adhuc inuita; Sic cum P. Lessio P. Pellizarius *vbi suprà n. 135.* Nequit cum subditis dispensare in obseruatione Regularum, nisi per viam declarationis, quòd hic, & nunc non teneatur subdita ad hanc, vel illam Regulam. Potest exhortationes in Capitulo ad Moniales habere, non autem prædicare; id enim munus in fęminam non cadit. Valet conferre extraneis litteras communicationis, seu participationis bonorum operum, quæ in Monasterio fiunt, nam habet authoritatem dispensatiuam bonorum communium Conuẽtus. Ita Lezana *tom. 1. c. 18. num. 67.* cum pluribus. Indè etiam potest subditis concedere licentiam donandi, accipiendi, aut disponendi de rebus ipsarũ vsui concessis. Sic communis. Ipsa etiam de bonis Monasterij valet eleemosynas præstare, & donationes remuneratorias, habito respectu ad facultates, & redditus Domus. Quod colligitur ex

P.

P. Suarez *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 26. num 11.* Et id potest, adhuc inconsulto Capitulo, quia communiter hæ donationes non adeo ingentes sunt, vt non cadant sub generali facultate administrandi bona Monasterij. Hinc ex bonis Monialis defunctæ, quæ etiam Monasterio cedunt; poterit ex rationabili præsumpta voluntate Conuentus insumere centum ducata v.g. in Missis pro ea celebrandis. Hic obserua, me non agere de benedictione, & consecratione Monialium, quia id in Hispania in praxi non est, nec conducit ad præsens Institutum Monialium Militarium. Videantur Authores relati *in superioribus*, qui rem antiquitatum exornatione venustant.

Quæstio 5. Exponuntur aliqua de Confessarijs Monialium; necnon Religiosorum Militarium vtriusque sexus, maximè Iacobæorum.

54 SI Prælati in Monasterio Monialium peccata sibi reseruēt, nequeunt illæ absolui nisi de licentia ipsorum adhuc virtute Bullæ Cruciatæ; quod latè tradidi *tom. in Bull. Cruciat. disp. 24.* Vbi *ex num. 155.* docui, posse quoluis Regulares vtriusque sexus absolui virtute Iubilæi extraordinarij ab omnibus reseruatis intra Religionem, & etiam Pontifici, per quemuis Confessarium sæcularem, aut Regularem, dum sit approbatus ab Ordinario. Addo, si Regularis Regulari confiteatur virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi, doceri à Ioanne Sanchez *in select. disp. 44. num. 6.* sufficere, Confessarium illum esse approbatum à suo Superiore Regulari; pro qua sententia affert Bonacinam, Rodriguez, Ledesmam, Peirinis, Nauarrum, Moure, Graffis, Angles, & Valerum. Aduerto tamen, nec virtute Iubilei extraordinarij posse absolui à crimine hæresis, nisi in ipso potestas exprimatur, & hanc esse mentem Pontificum declarauit Sanctiss. PP. Alexander VII. anno 1656. & Declaratio intimata est omnibus ex præscripto Tribunalium Sanctæ Fidei. Cæterùm in Ordinib⁹ Militaribus nulli sunt casus reseruati. A mortalibus non reseruatis possunt omnes Regulares vtriusque sexus absolui virtute Bullæ per quemcumque Confessarium approbatum. Ita ostendi *loco relato, num. 198.* Respectu Nouitiorum non dantur peccata intra Religionem reseruata, cum in odiosis nomine Religiosorum non veniant.

55 Certum est ad audiendas Confessiones Regularium non esse opus approbatione Ordinarij, sed Superioris; nam Tridentinum *sess. 23. cap. 15. de reformat.* solùm requisiuit eam approbationem ad audiendas Confessiones sæcularium. Ea autem Superioris approbatio, aut quid equiualens etiam requiritur ad audiendas Confessiones Clericorum Fratrum Ordinis Iacobæi. Id eis apertè, & inconcussè ostendamus. Sanè Leo X. respectu Monasteriorum S. Iacobi de Veles, & Sancti Marci Legionensis in Bulla, quæ incipit *Religionis zelus*, concessit; *Nec non vobis, & familiaribus vestris, & cuilibet vestrum, vt aliquem Sacerdotem idoneum sæcularem, vel cuiusuis Ordinis Regularem in vestrum positis eligere Confessarium.* Hinc possunt arguere; Sacerdos, vt sit idoneus, non indiget vlla approbatione, sed quilibet Sacerdos nō excommunicatus, aut aliter non priuatus, est idoneus, vt videntur docere Fr. Ludouicus à Conceptione *in exam. veritat. mor. tract. vltim. quæst. vnic. num. 12.* & aliqui apud Ledesmam 1. *part. tract. de Sacram. Pœnit. cap. 12. vers. De la resolucion*; ergo quilibet Sacerdos simplex, nulla approbatione, aut licentia Superioris prærequisita, poterit ab eis eligi, dum non sit censura innodatus.

56 Verùm mihi certo certius est, dum à Pontifice exprimitur, eligendum fore Sacerdotem idoneum, iniungere pro forma, requisitum idoneitatis, quæ constet vel ex approbatione, licentia, aut designatione Superioris; vel ex manifesta notorietate illius. Probatur primò; Nam in simili omnino casu, sic sensisse plures Theologos, & Canonistas docet Ledesma *supra versu, La segunda*; Et addit verba valdè notanda; *Por que no parece, que el Papa, ministro de Dios en tal concesion quisiese vsar de su poder para destruycion de la Iglesia, y no para su edificacion. Lo qual se seguiria, si el Papa concediera licencia de elegir Confesor idoneo, y en nombre de Confesor idoneo se entendiese qualquier Sacerdote, que no estuuiese suspenso, ni descomulgado.*

57.

57 Probatur secundò. Vt quis ad Sacerdotium perueniat, non indiget scientia doctrinæ moralis, & casuum conscientiæ, quorum notitia requitur necessariò ad audiendas Confessiones; aliàs quomodo Confessarius se iudicē, & medicum gerat, si ignoret vulnerum qualitatem, & medicamenta parare nesciat, nec nouerit merita causæ, distinctiones, species, & grauitatem peccatorum, votorum naturam, censurarum vim, & reseruationes, contractuum honestatem, & malitiam, ac cætera alia, quę penitùs, & necessariò scienda sunt, vt sententia absolutionis, vel ligaminis proferatur, & animarum vlcera curentur? Id lippis est, & tonsoribus notū. Tunc sic. Simplex Sacerdos non tenetur ea omnia scire, & manifestè, ac euidenter constat omnibus, plurimos Sacerdotes simplices esse earum rerum ignaros! ergo illi nequeunt eligi, vt excipiant Confessiones; aliàs nec forsan scient formam absolutionis, nec peccatorum species, & grauitatem callebunt; nec noscent, quid possint præstare, aut quomodo se gerant. Hæc adeò aperta sunt, vt nullus, nisi cæcus, non videat. Adde, Confessionem factam Sacerdoti omnino illiterato inualidam fore, doceri à Syluestro, Corduba, Adriano, Ricardo, Gabriele, Medina, Nauarro, & P. Vazquez, quos sequitur Ioannes Sanchez *vbi suprà num.* 8. quia ille Confessarius est incapax naturaliter; adeò vt etiam Confessionem cum eo peractam in articulo mortis fore nullam, doceāt *ibidem* Ochagauia, P. Vazquez, & Ioannes Sanchez. At, si quiuis Sacerdos simplex eligi possit, contingere valeret, eligi omnino illiteratum, maximè si eligeretur is, qui benignior speraretur; aut si (ante Tridentinum, à quo respectu sæcularium reuocatum est id priuilegium, dum requiratur in illo approbatio Ordinarij ad audiendas Confessiones sæcularium) electio fieret à familiaribus eorum Conuentuum, cum nomine familiarium veniant omnes famulantes. Ecce tunc virtute huius priuilegij, non secùs ac Clerici Fratres, possent pueri ministrantes Sacristiæ, coquus, rustici hortorum culturæ incumbentes eligere Confessarium; An quēcumque Sacerdotem simplicem? Rectè profectò. Scirent ne illi, an esset illiteratus, an doctus? O quam præclari eligerentur aliquando Confessores! Ex ipsa rerum prolatione hinc indè pullulant absurda. Sed rursùs; Vidit Clericus Frater Sacerdotem celebrantem, quem nullatenùs nouit; ex celebratione infert, non esse illum excommunicatum; Ergone asserat? hunc eligo in Confessarium; hic est idoneus. Et vnde tibi constat, eum non esse illiteratum, ignarum, & nec prima forsan rudimenta casuum conscientiæ callentem? Hoc concessit Leo Pontifex? Absonum est: falsissimum: penitùs incredibile; Nec quisquam rem expendens in id intellectum flectat.

Idoneus ergo requiritur in priuilegio Confessarius; sed de idoneitate non iudicet quisque, adhuc puer, rusticus, vel ignarus. Sit ea idoneitas omnibus notoria, aut tutiùs per designationem, licentiam, & approbationem Superioris proponatur. Quare id operabitur id priuilegium, nempè quòd propositis à Prælato idoneis Confessarijs, absq; alio requisito sint eligibiles; & quòd idoneus notorietate idoneitatis eligi queat; & quòd non sit opus, iurisdictionem præberi à Superiore, quæ separabilis est ab approbatione, sed solā approbationem; & iurisdictio à Pontifice Leone conceditur; sicut in Bulla Cruciatæ, & in Iubilæis extraordinarijs, suppositā approbatione, conceditur iurisdictio à Pontifice; & indè non frustranea, sed ingentia censentur hæc priuilegia; vnde etiam est ingens Leonis X. priuilegium. Etenim concedit, vt Cōfessarius electus possit etiam semel in vita, & semel in articulo mortis absoluere à casibus adhuc Sedi Apostolicæ reseruatis, præter aliquos in ea contentos, & nisi ex confidentia eius Bullæ delinquatur; & quòd valeat commutare vota præter quinque reseruata Apostolicę Sedi. Quæ priuilegia reuocari respectu sæcularium per Bullam Cruciatæ, & non reualidari, nisi ea accipiatur, docui *tom. in Bull. Cruciat. disp.* 29. In præsenti aduerte, Capellanos honorarios Regis ex Militijs, approbatos esse ab Ordinibus, vt possint excipere Confessiones Regularium Militarium.

58 Redeo ad Moniales, respectu quarum (non obstante Decreto Tridentini non requirentis approbationem Ordinarij ad earum Confessiones excipiendas) Gregorius XV. in Bulla expedita

pedita die 5. Februarij, anno 1622, quę incipit, *Inſcrutabili*, præcepit, quod earum Confeſſarij, etiam ſi exemptæ ſint, debeant ab Epiſcopo diœceſano approbari. Verùm in Hiſpania non eſt recepta hæc Bulla, nec intimata, vt docet Ioãnes Sanchez *in ſelect. diſp.* 49. *n.* 27. Prælati poteſtate gaudent deſignandi Confeſſarios Monialibus; & quamius alicubi permittant, eas libere cuilibet approbato confiteri, poſſunt tamen rem immutare, & reſtringere, nec enim ea permiſsio ius aliquod contrarium tribuit Monialibus; quare pro rerum exigentia ab ipſis Epiſcopis, quod mihi cõſtat, aliquando reſtringitur Confeſſorũ deputatio. Quin valdè expedit, deſignari Confeſſarium doctum, ac pium, qui communiter Confeſsiones earum audiat, & conſcientiarum ſtatum dignoſcens, poſsit eas ad perfectionem ſectandam ducere; & ſimul Parochi vices gerat ad Sacramenta miniſtranda, quę maximè in articulo mortis à proprio Parocho ſunt recipienda.

59 Fateor, Moniales quaſcumque, modo *ſuprà* dicto, poſſe virtute Bullæ Cruciatæ eligere quemuis Confeſſarium approbatum; verùm ſi eis deputaretur Confeſſarius doctus, prudens, ac ſpiritualis, valdè allicerentur ad eius doctrinam ſuſcipiendam. Aduertendũ hìc eſt, Priores Monaſteriorum Militarium eſſe Confeſſarios ab Ordinibus deputatos omnibus Regularibus vtriuſq; ſexus cuiuſuis Ordinis Militaris reſpectiuè, & habere approbationem à Iure, cum ſint Parochi Ordinum, & præterea ſint Prælati iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes; qua licet careat Adminiſtrator Monaſterij Calatrauenſis, tamen Ordinis eſt Parochus; Priores verò de Vcles, Sancti Marci, & Alcantaræ, vtroque munere potiuntur.

60 Confeſſoribus deputatis ad Moniales debent ab eis tribui ſufficientia ad victum, vt declarauit Sacra Congregatio apud Barboſam *in Collect. verbo, Confeſſ. Monial.* §. 11. Sed id iuxta conſuetudines regionum attenditur; in aliquibus enim valdè modicum ſtipendiũ tribuitur, quia facilè reperiuntur, qui id munus exerceant, habentes aliũdè neceſſaria, ſaltem ex parte, ad victũ. De licentia Prælati Monialium poteſt Confeſſor ingredi clauſuram non ſolùm ad Sacramenta adminiſtranda in periculo mortis, ſed quoties infirma eſt Monialis, & vrget præceptum Eccleſiæ, ſeu regulæ, aut etiam propria deuotio, imo quoties illa aſſerit, ſe indigere Sacramento pœnitentię; Etenim præſtita licentia ad ingrediendum, dum rationabilis, & manifeſta cauſa detur, iudicandum eſt, eam cauſam in præfatis euentibus dari. Ita Villalobos *tom. 2. ſum. tract. 35. diffic. 47. num. 4.* Portel, Rodriguez, Diana, Tamburinus, & alij. Pariter poteſt ingredi in eiſdem caſibus ad adminiſtrandam Euchariſtiam ſacrã Moniali infirmæ, aut impeditæ; imo quoties Monialis, dũ non ægrotaret, ſolebat Sacramenta recipere, cũ non ſit rationi conſonum, eò ſolatio illam deſtitui. Sic P. Thom Sanchez *lib. 6. mor. cap. 16. num. 45.* Quin, ſi quotidie ſolebat Monialis ſacra Communione refici, poſſe quotidie ingredi quem adminiſtrandum ei Communionem, docet P. Antonius de Quintana dueñas *tom. 1. ſingular. tract. 3. ſing. 3. num. 16.* Quod aduertendum eſt, vt à Monialibus erronea quædam exiſtimatio tollatur, nempè non licere niſi in periculo mortis, vel raro poſt longam ægritudinem, intra Monaſterium ingredi ad Sacramenta miniſtranda; quam deceptionem ſæpè ſum expertus.

61 Poteſt etiam ingredi Confeſſarius ad aſsiſtendum infirmæ laborãti in extremis, quouſque è vita deceſſerit, cum hæc aſsiſtentia ſit valdè neceſſaria, & inter cauſas rationabiles, ac manifeſtas ad ingreſſum annumeranda. Ita Peyrinis *tom. 2. priuil. conſtitut. 6. Pius, num.* 30. In ingreſſu verò tum Confeſſarij, tum aliorum ad ſepeliendum Moniales defunctas, & Officium funerale peragendum, ſtandum eſt conſuetudini receptę de licentia Prælatorum. Videatur P. Pellizarius *in manual. Regularium tomo 2. tract. 10. ex num. 231.* Sanè valdè curandum eſt à Prælatis, & Superioriſſis, ne vllus ingrediatur, niſi ſit neceſſarius; & quod dimtaxat hi ingrediãtur, qui præcisè requiruntur, perſonarum etiam habito prudenti delectu. Id enim & expedientiſsimum eſt, multaque vitantur incommoda; & conſonum menti Pontificum, plurimam ſollicitudinem in tollendis ingreſsibus ad Monialium clauſtra impendentium.

62 Iuxta Tridentinum *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 10.* tenentur Prælati,

præter

præter Ordinarium Confessorem, aliũ extraordinarium, bis, aut ter in anno, Monialibus offerre, vt sic liberiùs confiteri valeant. De quo plura reperies apud Pellizarium *vbi suprà ex num.* 247. Id verò præcipuè incumbit Prælatis Regularibus, qui vnum, aut duos Confessarios designatos Monialibus habent, prohibentque, cum alijs confiteri; (sed nequeunt proindè suspẽdere virtutem Bullæ Cruciatæ, & Iubilæi extraordinarij quoad Confessarios, modo dicto *suprà*) At, quando vel non est deputat⁹ Monialibus Confessor, vel simul est deputatus, & eis licet confiteri cuilibet alij approbato ab Ordinario, non est necessum, designare Confessorem extraordinarium, vt ex terminis, & ex fine Decreti Tridentini patet. Vnde non est opus, illum designare Monialibus, quæ subijciuntur Ordinibus Militaribus.

Quæstio 6. De Informationibus Monialium Ordinum Militarium.

63 VT admittatur fœmina in Monialem Militarem, præcedit consensus Capituli Monasterij, & postmodùm à Superiorissa monetur Senatus Regius Ordinum, tum vt licentia eius, tanquam Prælati, obtineatur, tum vt iubeat, Informationes de qualitatibus admittendæ peragi, eisque peractis, & ab ipso Senatu inspectis, ac approbatis, Superiorissæ intimetur, vt admittat Nouitiam. Præses autem Senatus designat Clericum Fratrem Professum, (semper enim prærequiritur tũ in Equitibus, tum in Fratribus Clericis ad Informationes peragendas designatis Professio) qui sit ex eodem Ordine, vt Informationem suscipiat.

64 In Ordine D. Iacobi eadem prorsùs Informationes de qualitate, ac nobilitate sanguinis debere peragi de Moniali Habitum suscepturâ, ac de Equitibus, constat ex Statutis *tit.* 3. *c.* 12. Et *tit.* 14. *cap.* 6. præcipitur, vt moneatur Senatus Ordinum à Monasterio, statim ac admittendam acceptauerit, vt iubeat, Informationes de ea fieri. Sed quamuis id in Statutis iniungatur, certum est, non peragi Informationes de nobilitate sanguinis, sed de eius puritate, ad Moniales Iacobæas admittendas, ad quam praxim dispensatio Pontificia præcessit. De Conuersis autem Informationes peraguntur etiam circa sanguinis omnimodam puritatem. Nec gestant Conuersæ Insigne Iacobæum eodẽ modo elaboratum, ac gestant Moniales, & Equites, sed cum aliqua diuersitate tum in materia, tum in forma Crucis, seu gladij.

65 In Ordine Calatrauæ, Moniales olim admittebantur ad Monasteria S. Felicis in vrbe Burgensi, & S. Saluatoris in oppido de *Pinilla*, & in loco de *Almonacir de Zorita* absque Informationibus, sed in Capitulo generali celebrato anno 1600. vt constat ex Definitionibus *tit* 6. *cap.* 11. stabilitum fuit, vt deinceps de Monialibus, & Conuersis admittendis ad eadem Monasteria perage rentur Informationes de omnimoda puritate sanguinis, & sic obseruatur. Informationes autem, quæ sumuntur de Monialibus admittendis ad Conuentum Assumptionis oppidi *de Almagro*, sunt de nobilitate sanguinis paterni, & materni; non tamen obstat, quòd vtraque auia non sit nobilis, dum tamen puritatem sanguinis habeat, quæ puritas requiritur omnimoda in progenitoribus. Aduerte, Monasterium, quod nunc est in oppido Matriti, & priùs fuerat in oppido *de Almonacir*, extitisse olim in loco *de Pinilla*, & indè sub hoc nomine fit mẽtio de eo in Definitionibus *tit.* 6. *c.* 11. tempore verò Philippi II. Regis translatum fuit ad oppidum *de Almonacir*; Sicut eodem tempore ad ciuitatem Burgensem fuit translatum Monasterium S. Felicis, quod trecentis, & quinquaginta annis extiterat propè locum *de Amaya* in Burgensi diœcesi, erectumq; fuerat, dum esset Magister Ordinis D. Gundisaluus Ioannes de Noboa ex gente, & stirpe Gallæca, qui electus fuit anno 1218. cum regnaret Ferdinandus cognomento *Sanctus*.

66 In Ordine Alcantaræ, vt admittatur aliqua ad Monasterium Sancti Spiritus in oppido ipso *de Alcantara*, Informationes de ea fiunt, circa nobilitatem sanguinis paterni, ac materni, & in quatuor auis paternis, & maternis, circa omnimodam puritatem ipsius sanguinis, & simul quòd nullus ex progenitoribus vsque ad quartam generationem fuerit in Tribunalibus Sanctæ Inquisitionis

quiſitionis punitus. Cæterùm quæ ibi admittuntur in Conuerſas, non geſtant Inſigne, ſeu Crucem viridem, ſed de puritate ſanguinis fiunt Informationes, antequam recipiantur. Lege in Definitionibus *titulum* 8. *cap.* 2. Vbi licèt videatur in quarta interrogatione requiri nobilitatem in quatuor auis Monialiũ, tamen ex decurſu interrogatorij, & ex initio capitis conſtat, ſolùm deſiderari nobilitatem in patre, & matre, & praxis id confirmat. In Monaſterium autem S. Petri *de Broxas* nulla poteſt admitti in Monialem, quę nõ habeat eadem requiſita circa ſanguinem, quæ in Fratribus Clericis huius Ordinis deſiderantur: nempè puritas ſanguinis quoad omnes progenitores; nobilitas item ſanguinis patris, & aui paterni, & quòd nullus ex progenitoribus vſque ad quartam generationem fuerit punitus à Quæſitoribus Fidei. Huius Monaſterij fuit Fundator Clericus Frater F. Don Petrus Gutierrez Florez, Sacriſta maior ipſius Ordinis, & indè videtur, eadem appoſuiſſe requiſita in Monialibus, quę in ipſis Clericis Fratribus reperiuntur. Hoc Monaſterium ſubſtat Patrono laico, ex genere, & ſanguine Fundatoris, qui aliquas Moniales abſque dote recipiendas præſentat. Confraternitas præterea Sancti Spiritus de Alcantara, ex nobilioribus Oppidi conſtans, etiam præſentat aliquas Moniales in Monaſterium Sancti Spiritus admittendas, eo quòd ex bonis ipſius Confraternitatis fuerit fundatum Monaſterium. De præſentatis autem ad duo præfata Monaſteria Informationes fiunt reſpectiuè, ſicut de cæteris Monialibus.

Quæſtio 7. De clauſura Monialium Ordinum Militarium.

§. 1. Libantur aliqua Monialibus communia circa clauſuram.

67 VT gradum recta via ad Moniales Militares ducamus, pri? attingere oportet, quid circa Monialium clauſuram in communi ſit ſtabilitum, & quid obſeruari debeat ratione Voti, præcepti, aut conſuetudinis, & quæ ſint cauſæ ab illa excuſantes. Clauſura, vt omittam varias vocis nomenclaturas, quæ afferuntur à P. Ioſepho Giballino *in diſquiſ. Canonic. de clauſura Regulari, ex pag.* 1. ſumitur in præſenti pro ſeptis Monaſterij, ſeu pro ipſo Monaſterio ſuis cincto muris, ſeptis, ſeu clauſtris, reſpectiuè ad legem, qua prohibetur Monialibus egreſſus ex illis, & externis ingreſſus in illa. Hæc clauſura non eſt de iure diuino, nec naturali, vt probant P. Azor *tom.* 1. *inſtit. mor. lib.* 18. *cap.* 8. & innumeri paſsim. Eccleſia autem iam ex antiquis temporibus prohibuit Monialibus egreſſum è Monaſterijs, in quibus illæ ſub Prępoſitæ obedientia degebant; (nec enim eſt ſermo de Virginibus, quæ olim per ſolemne Votum Deo dicabantur, & in parentum exiſtebant domibus) Id ex Conciliis pluribus eruditè exornat Giballinus *vbi ſuprà diſq.* 1. *cap.* 1. oſtendens, decurſu temporum, ob varia accidentia hanc diſciplinæ ſeueritatem aliquãdo fuiſſe laxatam, donec *in cap. Periculoſo, de ſtatu Monachor. lib.* 6. Bonifacius VIII. eam ſtrictè innouauit, & demùm Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 15. *de Regular. cap.* 5. ibi; *Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt Profeſsionem exire a Monaſterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda; indultis quibuſcumque, & priuilegijs non obſtantibus.* Pariter *ibidè* prohibetur ingreſſus in ſepta Monaſterij omnibus cuiuſcumque generis, conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine licentia Epiſcopi, aut Superioris in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrendę, quæ licentia in caſibus dumtaxat neceſſarijs debeat concedi; & nullus alius poteſt præter Epiſcopum, vel Superiorem, eam concedere. Prohibitionem eiuſmodi ingreſſus per leges Eccleſiaſticas inductam, & cõfirmatam, oſtendit idem Giballinus ex pluribus Concilijs, & Patribus *vbi ſuprà* §. 3. *ex num.* 8. Et in ſequentibus doctè manifeſtat, Eccleſiam potuiſſe ſuis legibus hanc clauſuram ſancire: ſapienter eam ſtabiliſſe: atque, vt adeo opportunam obſeruantiæ Regulari, pertinere ad Prælatos Monialium poteſtatem indicendi illam, adhuc independenter à Decretis Pontificijs.

68 An autem Epiſcopi poſsint procurare

procurare clauſuram Monialium non ſo lùm ſibi ſubditarum, ſed etiam exemptarum, quamuis immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubijciantur, non quidem per poteſtatem ordinariam, ſed per ſpecialem conceſſam à Bonifacio VIII. innouatam à Tridentino, & à Pio V. in Bulla, quę incipit, *Paſtoralis*, dubium eſt inter Authores; Affirmant Barboſa *in collect. ad id cap. Trid. & de poteſt. Epiſc. alleg.* 102. *ex num.* 7. & ita ſæpè deciſum à Sacra Congregatione Tridentini refert; item P. Ferdinandus de Caſtro Palao, Margarita caſuum, & alij. Negant P. Thomas Sanchez *lib.* 6. *in Decalog. cap.* 15. *num.* 11. Bonacina, Tamburinus, Nauarrus, Llamas, & alij. Quorum ſentẽtia pręcipuè vim habet reſpectu Monialium Militarium, iuxta ea, quę *quæſt.* 4. attigimus de Epiſcopis circa Militares. Media via incedit P. Giballinus *vbi ſuprà cap.* 1. *§.* 6. *num.* 15. aſſerens, Epiſcopos non ex vi Tridentini, neque ex Conſtitutione Bonifacij, ſed ex ſanctione Pij V. aliquam poteſtatem habere circa procurandam clauſuram in Monaſterijs exemptis, nempè vnà cum eorumdem Monaſteriorũ Superioribus, quin horum poteſtati quidquam detrahatur. Hæ variæ opiniones efficiunt, vt quiſque pro ſua iuriſdictione contendat; Epiſcopi de ſua non dubitent; Superiores exempti eam illis denegent. Chriſtiani Principes tenentur ſuum auxilium prębere Prælatis clauſuram procurantibus; necnon Magiſtratus inferiores, & hi quidem ſub excommunicationis pœna à Tridentino lata.

69 Per conſuetudinem poteſt derogari clauſurę quoad ingreſſum, vel quoad egreſſum, ſiuè conſuetudo ante Tridentinum inducta fuerit, & poſteà continuata, non recipiendo quoad hoc Decretum Tridentini; ſiuè poſt illud etiam receptum, fuerit inducta, & continuata. Ita P. Suarez *lib.* 1. *de Religion. tract.* 8. *cap.* 8. *num.* 12. P. Thom. Sanchez, Azor, Layman, Caſtro Palao, Giballinus, & alij. Quippè clauſura ſola lege humana Eccleſiaſtica fuit inducta, cui poteſt per conſuetudinem derogari, nec implicitè continetur in votis, vt voluit Llamas *in method. curat. in append.* §. 2. cum nec ex natura rei in voto Caſtitatis includatur, nec iure diuino; & ſi includeretur lege Eccleſiaſtica, poſſet huic derogari. Hinc Salmanticæ in non paucis Monaſterijs Monialium, quæ Epiſcopo ſubijciuntur, ſtatim ac Sedes vacat per obitum, aut promotionem Epiſcopi, conſuetudo obtinuit, vt breui tẽpore Moniales poſsint egredi à clauſura, & nonnũquam id exequuntur quaſi per ceremoniam, ne conſuetudo interrumpatur; Quare à Monaſterio S. Eliſabethæ conſulti de hoc Illuſtriſsimus Fr. Angelus Manrique, Epiſcopus Pacenſis, & Illuſt. D. Don Martinus Lopez de Hontiueros, nunc Epiſcopus Calagurritanus, poſſe Moniales egredi, cenſuerunt, & ſubſcripſerunt. Indè in prædicta Monaſteria fęminę ingrediuntur, & aliquando Viri, ſub moderatione ex conſuetudine præſcripta; nec tamen ideò vnquam Religionis ſplendor fuit temeratus.

70 Difficilius eſt, an, vbi ex conſuetudine clauſura non ſeruatur, poſſit de nouo induci? Ex vi Tridentini, & Conſtitutionum prædictarũ induci nequit, nam vbi lex derogata eſt, nemo cogi poteſt ad eam ſeruandam, niſi ab ipſo Legislatore eam ſterùm promulgante, ſubditiſque acceptantibus. Prælatum verò poſſe ſuo præcepto inducere illã, docet Giballinus *vbi ſuprà num.* 19. ſi iudicet neceſſariam, ad obſeruantiam Regulæ, & diſciplinæ Religioſæ, cum poſsit præcipere ea, quæ ſunt neceſſaria ad illum finem; & poſito præcepto, non minùs tenerentur Moniales ad clauſuram ex vi illius, quàm ex vi voti, ſi clauſuræ votum emiſiſſent; eſtò violatio clauſurę in vouentibus illam habeat circunſtantiam ſacrilegij. Sanè in hac ſententia ea conditio purificari debet, quòd ſit neceſſaria clauſura ad obſeruantiam diſciplinæ Regularis in Monaſterijs, in quibus adhuc non ſeruata, vel inducta fuit; contendent enim Moniales, non eſſe neceſſariam, nec laxatam fuiſſe diſciplinam Regularem ob defectum clauſurę, adhuc poſt plures annos; quòd ſi aliquod fuit incommodum expertũ, id non tribuendum eſſe defectui clauſuræ, cum etiam aliquando ſimilia incommoda ſentiantur in Monaſterijs clauſuram obſeruantibus. Addent, ſe non profeſſas fuiſſe Religionem ſub onere clauſuræ; & quamuis Prælatus poſsit aliqua onera addere opportuna ad obſeruãtiam, non tamen notabilia, & quæ notabiliter immutant ſtatum, quem profitentur, & quem forſan ſub eo onere non ſuſcepiſſent.

fuscepissent. Et huc facit illud D. Bernardi *de disc. & præcep.* aientis; *Prælatus nihil mihi præcipiat, quod sit supra regulam.* Quin ex clausura de nouo inducta grauem infamiam sequi Monialibus, ipsæ contendent, quam subire nequeunt cogi; Si enim per innumeros, aut plurimos annos absque clausuræ præcepto cæteræ ibi vitam duxerunt religiosam, bonæ famę, & virtutis odore refertam, quid cogitent homines, si denuò clausura præcipiatur, nisi quòd iam Moniales disciplinam regularem laxarunt, & occasionē depranatione morum nouo præcepto suggesserunt? Hæc, & alia pro illis stant; vnde præscindendo à potestate Prelatorum, vt prudenter operentur, dicat aliquis minimè fore præcepturos clausuram, nisi vel Moniales ipsæ exposcant, aut consentiant, vnde poteris ingressuris eam Religionem constet de clausura iam inducta; vel (quod non continget) abutantur licētia ingressus, vel egressus, cum scandalo Reipublicæ, & graui detrimento disciplinę Regularis; quia in pluribus casibus non attendendum est, quid liceat, sed quid deceat, & oporteat.

Res sanè ardua est; & indè Episcopi Salmantini nihil vnquam circa clausuram in prædictis sibi subiectis Monasterijs innouarunt. Potestatem inducendi de nouo clausuram, si iudicetur necessaria ad obseruantiam disciplinæ regularis, censeo, dari in Prelatis (& cō sequenter in Superioribus Monialium Militarium) quia non est præceptum supra regulam, nec onus supra vota, quod iudicatur necessarium ad obseruantiam Regulæ, & vororum; cum in medijs necessarijs ad eum finem exequendis teneantur subditæ obedire, nec valeant excusationem prætendere, quòd non sunt amplexæ Religionem cum eo onere; nam implicitè amplexę sunt omnia onera, quæ ad ipsam Religionis normā seruandam fuerint necessaria. Hęc de potestate. Deindè iudico, maturo iudicio forè procedēdum, ne lites, turbationes, querelę, & alia damna pullulēt, quę sint graue detrimentum Religionis ipsius: Demùm arbitror, posse suauiùs clausuram induci respectu sequentium deindè Monialium, quin vlla deinceps admittatur, nisi sub ea conditione seruandæ clausurę. Demùm si Prælati absolutè clausuram de nouo inducere velint, iudicabo profectò, attentè rem expēdisse, & prudenter operari; cum pro eis stet præsumptio.

71 Cæterùm limites clausuræ sunt ianua, & septū Monasterij, quo Moniales claudūntur; vt tradit Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. Regular. quæstion. 47. articul. 1.* Bonacina, Comitolus, & communis, & ita declarauit Gregorius XIII. in Constitutione *De sacris Virginibus*, edita tertio Calendas Ianuarij, anno 1572. Quod sic clarè expono. Omnia loca, ad quæ liber sęcularibus patet accessus, sunt extra clausuram, etiam si contigua sint, vel intra primam ianuam, aut septum exterius Monasterij; Illa verò, à quibus sęculares communiter prohibentur, intra clausuram sunt. Quare non est locus medius, communis Monialibus, & sęcularibus, vt aliqui finxerunt apud P. Suarez *vbi suprà cap. 10. n. 7.* Nec licet Monialibus exteriorē Ecclesiā adire, aut domos Monasterio contiguas, vt definiuit Gregorius Pontifex in Constitutione *nuper* relata.

72 Ex his, si Monialis intra rotam volueretur ad locum externis patētem, violaret clausuram. Sic Comitolus *in respons. moral. lib. 6. quæstion. 3.* Portel, & alij; Estò probabilitor asserat Tāburinus *de iure Abbatissar. disp. 18. quæst. 4.* peccare eam grauiter, sed non violare clausuram. Si verò ascendat regulas Monasterij, aut murum, illam non violat, vt tradit cum pluribus Texeda *in cō trouers. moral. tom. 1. lib. 2. controu. 14. dub. 8. num. 9.* quia tectum pertinet ad Monasterium: Muri verò superior pars nondum extra clausuram est. Ait autem Giballinus *vbi suprà num. 37.* sæcularem ascendentem ad eam partem muri non violare clausuram. Sed contrà; nam saltem ille locus (estò extraordinarius) cōmunis erit Monialibus, & externis; locum autem communem non admittit hic Author. Contrà etiam, nam ideò probat, Monialem supra murum non violare clausuram, quia adhuc ea pars muri non est extra clausuram; ergo eadem ratione violabit illam externus, quia accedit ad locum, qui non est extra clausuram.

§. 2. *Attinguntur alia propraxi circa clausuram Monialium.*

73 CVM semel Monialis iusta de causa, habitaque licentia è Monasterio egreditur (imò & si iniustè violando clausuram fuisset egressa) non violat posteà illam, quamuis egrediatur è domo, in qua commoratur. Ita omnes cum Nauarro *comment. 4. de Regularib. notab. 4. num. 44.* In Monasteria, quæ actu ædificantur, licèt ibi aliquę Moniales assistant, dummodò adhuc in parte separata valuis, & septo non circumdentur, possunt ingredi cuncti; sicut fœminæ possunt ingredi ad Monasterium virorum, quod actu extruitur, & in quo Communitas Religiosorum non versatur, estò ibi aliqui ex ipsis Religiosis assistant. Sic Tamburinus *de iure Abbatissarum, disputation. 18. quæst. 1.* Cum verò in aliqua parte separata degunt Moniales, & adhuc opus domus interna conficitur, possunt externi ad illum operis locum accedere, non verò Moniales illuc exire, vt tradit Giballinus *de clausura Sanctimonialium disquis. 1. c. 2. §. 17. n. 40.*

74 Lex Ecclesiastica omnes, & singulas Moniales ad clausuram obligat ex se, & stat pro lege possessio, dummodò non probetur deobligatio. Ita omnes; Videatur Villalobos *2. part. Summ. tractat. 35. difficult. 44.* Conuersæ solemniter Professæ (vt excludamus aliquas, quæ emittentes Vota simplicia destinantur ad colligendas foris eleemosynas) tenentur etiam ad clausuram, vt liquet ex Constitutione *suprà* dicta Pij V. *Circa Pastoralis.* Quin dubium exortum fuit super verbis eius Constitutionis, an Pius prohibuisset omnino, recipi Conuersas; & asseruit P. Thomas Sanchez *lib. 6. in Decalog. cap. 15. num. 59.* standoque rigori litteræ, prohibitionem ibi cõtineri, sed consuetudine fuisse ei derogatum. Tertiariæ Ordinis Sancti Francisci, quæ in Congregatione viuunt, (non enim est sermo de his, quæ domi suæ sub certo habitu, & regulis degunt) tenentur etiam ad clausuram, vt docuit Villalobos *vbi suprà*; ideòque reuocatũ est oppositum indultum eis concessum à Leone X. de quo Corduba *in annotat. ad Collector. priuileg. verbo, Clausura, notab. 1.* Eadem distinctio, quæ reperitur in Tertiarijs in Communitate cum solemni Professione viuentibus, & alijs extra Communitatem absq; ea Professione, datur in alijs quibusuis nũcupatis varijs nominibus, de quibus circa clausuram eodem modo est philosophandum. Videatur Giballinus *vbi suprà, cap. 3. ex n. 8.* Et ea sit regula generalis; teneri ad clausuram eas, quæ in Religione approbata in Communitate degunt; non verò eas, quæ extra Communitatem, vel nõ profitẽdo Religionem approbatam, adhuc pium viuendi modum simul in aliqua domo sectantur.

75 P. Giballinus *vbi nuper num. 17.* supponens cum Caietano, Basilio Legionensi, Thoma Sanchez, Vazquez, Suarez, & alijs, posse institui Religionem, in qua solùm Vota simplicia emittantur, & non fiat Professio, sicut in Societate IESV sunt verè, strictè, & propriè Religiosi, ant equam Professionem succedente tempore emittant, hi, qui post biennium Vota simplicia emiserunt, de quo dubitare, esset nefas, post Bullam Gregorij XIII. quæ incipit, *Ascendente Domino*, allatam in Bullario Societatis; supponens præterea nullam Religionem Monialium de facto dari solis Votis simplicibus constantem; Docet, casu quo daretur, teneri Moniales ad clausuram, quia illa Vota æquiualerent Professioni quoad hunc effectum, qui specialiter non inuoluitur in Professione, sed in Votis constituentibus essentialiter Religionem, qualiter tunc ea Vota constituerent. Villalobos *suprà num. 2.* ait, Moniales omnes etiam Tertiarias, & Militares teneri ad clausuram, *aunque sean legas, como tengan hecho Voto solemne*; vbi videtur innuere, non teneri, si Votum solemne non emiserint. Sed potest exponi primò, ea verba, *como tengan hecho voto, &c.* cadere supra Laicas, seu Conuersas; denotando, vt *suprà* nos aduertimus, esse aliquas Conuersas deputatas colligendis eleemosynis, quæ Vota simplicia dumtaxàt sponte emittunt, quin sint propriè Religiosæ. Secundò, quamuis ea verba cadant suprà priora de Monialibus, cum etiam ibi locutus fuerit is Author de Tertiarijs, quæ, vt asseruimus, sunt in duplici differentia, voluit discriminare eas, quæ solemniter in Communi-

Communitate profitentur, ab alijs, quę aliqua Vota extra Communitatem degentes emittunt. Demùm ſi de facto cum Giballino ſupponat Villalobos, nullam dari Monialium Religionem cum ſolis votis ſimplicibus, certum eſt, eius verba non ſe extendiſſe ad caſum, de quo in præſenti, nempè ſi de nouo inſtitueretur, & approbaretur à Pontifice Religio ſolis Votis ſimplicibus conſtans.

76 Nouitiæ, cum non ſint adhuc propriè Religioſæ, nec Profeſſę, ad clauſuram non obligantur. Sic Zerola *in praxi Epiſcop. verbo, Moniales, ad 14. quæſitum, dub. 3.* & communis. Nec interrumpitur nouitiatus, ſi de licentia Superiorum exeant è Monaſterio, curandæ valetudinis cauſa, aut ſimili. Ita Nauarrus *conſil. 32. de Regular.* docens, poſſe nouitiatum magna ex parte peragi extra Monaſterium. Si verò abſque licentia Nouitia exeat à clauſura, maximè per tempus non exiguum, cenſeo eam interrumpere nouitiatum; tum quia Authores aſſerẽtes, illum non interrumpi, ſignatè addunt, ſi de licentia Superiorũ ab ea exeat; ergo à contrario, ſi abſque licentia id peragat, ſentiunt hi Authores, interrumpi; alias non addidiſſent limitationem appoſitam, ſed aſſererent abſolutè, non interrumpi nouitiatum per exitum à clauſura; Tum quia ille exitus externè manifeſtat animum deſerendi Religionem, cui clauſura eſt annexa, & ſimul deſertionem illius; quamuis poſſit contingere, Nouitiam non fuiſſe affectam eo animo interiori; v. g. ſi retento habitu, Nouitia perterrita ſeueritate, aut iracundia Superioriſſæ, abſconditè exeat è Monaſterio, cauſaſe occultandi, ſed animo redeundi; Quo caſu ex Galuano aſſerit Diana, in Viris nouitijs non interrumpi Nouitiatum.

77 In ſuperioribus iam oſtendimus, quinam externi poſſint ingredi clauſuram Monialium, ſi ſint Prælati, Viſitatores, Confeſſarij, & ſimiles. Nunc circa ingreſſum alia libabimus. Abſolutè ab omnibus externis vitandum eſſe ingreſſum ad earum Monaſteria, ſtatuitur à Bonifacio VIII. Gregorio XIII. Pio V. & à Concilio Tridentino; At eorum verbis generalibus non comprehendi Reges, ac Reginas, & poſſe ingredi ad ea Monaſteria, tradunt Emanuel Rodriguez *tom. 1. quæſtionum Regularium, quæſtion. 48. articul. 1.* P. Thomas Sanchez, Caſtro Palao, Giballinus, & alij. Fundatrices poſſe ingredi ad Monaſteria Virorum, & conſequenter, à fortiori, Monaſteria Monialium, probabile eſt; Sic P. Ferdinandus de Caſtro Palao *tract. 16. diſputation. 4. punct. 8. num. 4.* P. Giballinus *vbi ſuprà cap. 4. num. 3.* Monialis vnius Monaſterij, quæ ex aliqua cauſa extra illud verſatur, poteſt ingredi Monaſterium aliud eiuſdem Ordinis, non verò alterius. Ita Peirinis *de priuileg. Regular. in Conſtitut. 6. Pij V. quæſtion. 6. num. 26.* Bonacina, Thom. Sanchez, & plures. Negat P. Caſtro Palao *ſuprà puncto 10. §. 1.* Sed tutum eſt, poſſe ingredi. Imò etiam in Monaſterium alterius Ordinis poſſe, docet Llamas *in method. curat. in appendic. §. 11.* Pueri ante vſum rationis poſſunt ingredi Monaſteria. Ita P. Henriquez *lib. 4. de pœnitent. cap. 5. num. 2. in commen. litter. M.* & communis; non enim ſunt capaces præcepti, & legis. At quãuis amentes adulti non ſint capaces præcepti, nequeunt admitti intra clauſurã; quia licèt ipſi ſint culpæ incapaces, vrget tamen lex circa illos quo ad alios effectus, cum poſſint eſſe materia peccandi, turpiter iocando, tumultum excitando, & alia incommoda ſuggerendo. Vide Giballinum *vbi ſuprà n. 6.*

78 Licentiam, quam ex iuſta cauſa poſſunt Prælati concedere Monialibus exemptis ad egrediendum è Monaſterio, fore approbandam ab Epiſcopo, iuxta Bullam Pij V. *Decori, & honeſtati*, declaratoriam Tridentini, tuentur Barboſa *de poteſtat. Epiſcop. allegation. 102. num. 20.* Emanuel Rodriguez, Peirinis, Llamas, Nauarrus, Thomas Sanchez, Azor, Suarez, Giballinus, & alij. Circa Militares id non eſt in praxi. Circa alias ſtandum eſt conſuetudini, per quam poteſt ea lex eſſe derogata. Portel *tom. 3. dub. regular. cap. 15. num. 6.* ait, non eſſe in Hiſpania receptam quoad hoc Bullam Pij V. Ad Monaſteria Sanctæ Claræ (quorum Moniales expreſsè vouent clauſuram) non poſſunt Prælati ipſarum concedere licentiam, vt quis ingrediatur, niſi in caſibus in Regula expreſsis, vt decreuit Iulius II. *in cap. 9. Regulæ.*

79 Cauſa legitima requiritur ad licentiam præſtandam ingrediendi ad Monaſteria, & inſcriptis concedi, ſtabi-

liuit Pius V. in Constitutione relata *De cori.* Video tamen, non multùm curari de hac licentia in scriptis habenda, cum sese offert occasio Confessarijs ingrediendi ad excipiendas Confessiones ægrotantium; Censeo quippè, eam formam fuisse præfixam, vt certiùs de licentia constaret, & fraudibus occurreretur; vnde consultius est, eam seruari; at dum certò de illa constat, & fraus nequit timeri, non videtur resisti menti Pontificiæ; In casibus autem repentinis, in quibus necessitas non patitur moram, certum est, non esse opus licentia in scriptis, vt cum pluribus docet Tamburinus *de iure Abbatiss. disp. 23. quæst. 6.* Id etiam certum est, quod si Prælatus committat alicui facultatem, vt concedat licentiam egrediendi, aut ingrediendi Monasteria, non est necesse, tradere in scriptis eam commissionem, seu facultatem; nam de ea non loquuntur Pontifices, nec Tridentinum, cum iniungunt, fore tradendam in scriptis licentiam. Cæterùm adhuc circa licentiam ingressus, & egressus, esse solùm formam quoad forum externum, & non pertinere ad substantiam, quòd habeatur in scriptis, tenent Homobonus *de casib. reser. p. 2. cas. 5. q. 2.* Valerus, Sosa, & alij, contra opinionem Giballini, & plurium sentientium oppositum. Superiorissa nequit dare Monialibus facultatẽ egrediendi è Monasterio. Ita P. Suarez *tract. 8. de Relig. lib. 1. cap. 10. n. 14.* & communis, ex verbis Tridentini id colligens. Poterit verò licentiam concedere, si Prælatus id illi commiserit, quia tunc nomine illius operatur. Ita Graffis *1. part. decis. lib. 4. cap. 23. n. 6.* cum alijs. Quòd si casus vrgeat, & Prælatus adiri nequeat, ex presumpta illius voluntate valebit licentiam tribuere. Sic P. Thom. Sanchez *vbi supra cap. 16. n. 37.* Idem dicito in his casibus de licentia ingrediendi concedenda externis. Quoties autem Prælatus licentiam concedit, supponitur, dari consensum Superioriss, & Conuentus, contra cuius voluntatem, non est credendum, Prælatum velle operari, (nisi necessitas exigat cogere Conuentum, vt admittat ingredientem) ne perturbationes sequantur. Ita Castro Palao *vbi suprà, disput. 4. punct. 10. §. 2. n. 8.*

80 Vicarium generalem Episcopi posse idem, ac ipsum Episcopum, circa concessionem, & approbationem causarum, tenent Merolla *tom. 1. disput. Theol. Mor. disp. 1. cap. 2. n. 488.* Bonacina, & alij plures; Eum autem indigere ad id speciali mandato Episcopi, accisum fuisse à sacra Congregatione, plures docent apud Barbosam *allegat. 102. n. 28. & 38.* Capitulum, Sede vacante, potest eam licentiam egrediendi, & ingrediendi ad Monasteria Monialium concedere, cũ ad illud spectent, quæ ad Episcopi iurisdictionem attinent. Sic Ioannes de la Cruz *lib. 1. de statu Religioso, cap. 5. conclusion. 3. notab. 1.* & communis. Negata iniustè licentia in casu necessitatis, potest Monialis egredi, vel externus ingredi clausuram, quia hæc est lex Ecclesiastica, quę cum graui detrimento non obligat. Ita P. Thomas Sanchez *suprà cap. 15. n. 51.* & plurimi alij. Cessante causa, aut finito tempore, pro quo licentia datur, hæc cessat; quòd si causa falsa fingatur, ea est inualida. Cũ verò quis ex iusta causa ingreditur Monasterium, quamuis ex curiositate lustret cubicula, & totam domum, non peccat, saltem grauiter. Ita Miranda *de Monialibus quæst. 2. art. 20.* Rodriguez, Bonacina, Molfesius, Thom. Sanchez, & alij. Cùm verò Monialis egreditur, finito negotio, si diu immoretur in redeundo, grauiter peccabit, secùs si mora non sit notabilis, prudentis viri iudicio.

81 P. Giballinus *de clausura Sanctimonial. disquisition. 1. cap. 6. per totum*; & P. Pellizarius *tom. 2. manual. Regular. tractat. 10. cap. 5. section. 2.* ac plures ab ipsis relati late exponunt, & exagitant causas, propter quas licitus est egressus Monialium è Monasterio; morbum scilicet, cui intra illud nequit occurri; epidemiam; lepram; pestem; inundationem, aut ruinam Monasterij; aliasque similes apud eos expendendas. Deindè idem Giballinus *cap. 7.* & Pellizarius *section. 3.* discutiunt causas, ob quas licet externis ingressus in Monasteria Monialium; nempè ob necessitatem vel ipsius Conuentus, vel alicuius Monialis, quæ necessitas exigat vel Medicum, vel Chirurgum, Confessarium, fabros, operarios, Architectos, & alios huiusmodi. Circa ingressum famularum, vt inseruiant Communitati, aut priuatis Monialibus, & an semel ingressę possint egredi, & regredi, & circa edu-

catio-

cationem puellarum intrà Monaſteria, ſunt variæ Declarationes Cardinalium, & quidem ſtrictæ, allatæ ab Emanuele Rodriguez, Peirinis, Tamburino, Miranda, Giballino, Pellizario, & alijs. Sed non vna regula in omnibus Monaſterijs circa id ſeruatur, nec præfigi poteſt, cum per contrariam conſuetudinem diuerſa in diuerſis Conuentibus ſint inducta; quare conſuetudini legitimæ erit ſtandum; conandumque ſemper, vt non reddatur clauſura laxior, ſed quoad fieri poſsit, ad legum Eccleſiaſticarum terminos reuocetur, vtpotè diſciplinæ regulari expedientiſsima.

82 Qui iudicem, aut ſatellites fugit, ingrediens Monaſterium, non peccat, vt ſe liberet; idem dicito de fugiente manus inimicorum. Cæterùm Moniales quamprimùm debent eum expellere; & ſi reus ſit, ac immunitate Eccleſiaſtica non gaudeat, poterunt Iudices ingredi, vt eum apprehendant, ſi exire nolit. Videatur Bonacina *de Clauſura, punct.* 4.

83 Monialis egrediens è Monaſterio violans clauſuram incurrit in excommunicationem Pontifici reſeruatam, vt conſtat ex Pio V. in Conſtitutione, *Decori, & honeſtati*; Vbi eamdem cenſuram infligit omnibus comitantibus, ſeu recipientibus, qui nempè egreſſui cooperentur; & item omnibus, qui iniuſtè concedunt licentiam egrediendi, quos præterea priuat omnibus officijs, & muneribus, & inhabiles reddit ad alia. Varia circa id dubia cõſule apud Patrem Thomam Sanchez *ſuprà cap.* 15. P. Caſtro Palao, Giballinum, Pellizarium, Llamas, & alios iam relatos.

84 Ingredientem abſque licentia incurrere excommunicationem à Concilio Tridentino latam, ſed non reſeruatam, diximus *ſuperiùs*. Qui verò præſumit ingredi prætextu facultatum à Pontifice, aut ab alijs conceſſarum, quæ deinceps per Pontifices Paulum V. & Gregorium XIII. fuerunt reuocatæ, incidit in excommunicationem Sedi Apoſtolicæ reſeruatam, quam idem Paulus in fœminas inflixit in Bulla, quæ incipit, *Monialium ſtatui*, & generaliùs Gregorius in Bulla, *Vbi gratiæ*. Sed iam quę facultas conceſſa ante eos Pontifices poſsit ſubſiſtere? Hinc opus non eſt exponere pœnas inflictas Superioriſsis, & ianitricibus permittentibus ingreſſum ſub prætextu eiuſmodi facultatum. Vrbanus VIII. die 27. Octobris, anno 1624. expediuit Motum proprium, infligens excommunicationis pœnam in eos, qui ex priuilegio Pontificis ingrediuntur Monaſteria Monialium, ſi priùs non præcedat conſenſus Capituli ipſarum per ſecreta ſuffragia præſtitus. Sed hunc Motum proprium nec innotuiſſe noſtræ Hiſpaniæ, crediderim.

85 Seuera antiquis temporibus extitit diſciplina circa acceſſum ad colloquendum cum Monialibus. Innumera ſunt circa id Conciliorum Decreta, quibus poſſent paginæ impleri; ſed hæc ad notitiam, & exornationem, non ad ſcopum noſtrum collimant. Videantur plures ex Authoribus decurſu relatis. Sed quia iam ex illis plurima per conſuetudinem ſunt antiquata, breuiter dicendum eſt, acceſſum ad colloquendum cum Monialibus, ſecluſa prohibitione Prælatorum, abſque prauo fine, & ſcandalo ceſſante, ex ſe non eſſe culpabilem. Deindè Prælati poſſunt collocutionem, niſi certis perſonis, aut in determinatis temporibus, & circunſtantijs, iuxta exigentiam rerum prohibere. Quod ſi Epiſcopus excommunicet accedentes ad alloquendum cum Monialibus, poteſt ſimul comprehendere, ſi exprimat, ſubditos ſuos accedentes ad Monaſteria exempta ſita in ipſius territorio; nam crimen acceſſus per locum fit ipſi ſubiectum. In prohibitione autem acceſſus non continetur allocutio facta ex domo propria per feneſtras; nec in prohibitione collocutionis comprehenditur ſcriptio litterarum. Videantur Tamburinus *ſuprà diſputation.* 25. *ex quæſtion.* 5. P. Suarez *de Relig. lib.* 1. *tract.* 8. *cap.* 10. P. Caſtro Palao *tractat.* 16. *diſputation.* 4. *punct.* 11. P. Thomas Sanchez *lib.* 6. *in Decalog. cap.* 16. & alij *in ſuperioribus* adducti.

§. 3. *De Clausura Monialium Militarium. Vbi alia circa ipsas exponuntur.*

86 FACILE iam ex præiactis, quæ ad clausuram Monialium Militarium spectant, deciduntur. Quippè eis sunt aptanda respectiuè omnia, quæ vt certa, vel tuta, *superiùs* præfiximus, quoad egressum ipsarum è clausura: quoad ingressum aliorum in illam; & quoad licentiam, causas, pœnas violationis, & similia. Cæterùm concessio licentiæ pertinet ad Senatum Regium Ordinum, qui, iuxta sæpè dicta, est Prælatus trium Ordinum; pertinet etiam ad Priores Militares, si illis immediatè subdantur Monasteria Monialium Militarium, aut alia non Militarium, in territorijs ipsorum Ordinum, vel si eis, aut Visitatoribus commiserit Senatus, vt possint ex causa iusta concedere licentiam. Et quamuis non sint frequentes casus necessitatis, vt Moniales egrediantur, indeque possit expectari licentia à Senatu; tamen necessitas, vt in Monasteria ingrediantur Confessarij, Fabri, Operarij, & similes, frequens est, nec valet à Senatu Ordinum distante exposci, ac expectari licentia; vnde opus est, quòd Senatus id committat, vt de facto præstat, Prioribus, aut alijs ex Ordine, circa Monasteria degentibus, vel Superiorissis, vt licentiam eiusmodi concedant.

87 Præterea in casibus, in quibus diximus, posse Prælatos ingredi Monasteria, vel ad ea visitanda, vel ad necessaria munia, possunt Visitatores ingredi, & item Priores, quibus ordinaria, aut extraordinaria visitatio est commissa; sicut Priori Monasterij de Alcantara commissa est visitatio Conuentus Sancti Spiritus in eodem Alcantarę oppido, & S. Petri de Brozas semel quolibet triennio. Dum autem ingrediuntur clausuram, debent ob decentiam, & honestatem, secum duos, vel tres socios probatæ virtutis adhibere, vt *suprà* libauim⁹.

88 In Monasteria Militarium Calatrauę, & Alcantaræ, quoties aliqua Monialis è viuis decedit, Equites, & Fratres Clerici eiusdem Ordinis inibi degentes, aut assistentes ingrediuntur, vt Funeri adstent, & Officia defunctorũ persoluant. In omnibus ergo Conuentib⁹ sua etiam praxis, & consuetudo circa clausuram est præfixa. Id sanè semper monuerim, eos, qui intra clausuram ingrediuntur, maximè ad lugubria, & funeralia, non fore cum Monialibus, nisi quæ vrbanitas suo iure poscit, collocuturos, nec æquum esse per Monasteriũ diuagari, cellas percurrere, nec ibi, nisi tempore necessario, immorari; aliàs in risum luctus vertitur: pietas in curiositatem, & festiuam recreationem mutatur, suggeriturque materia incommodis, quæ exindè pullulare valent. Dissonum autem est, abuti fine, propter quem ingrediendi consuetudo est inducta. Præcaueo damnum: non suppono, nec suspicor. In Lusitania, teste Portel *tom. 3. de dub. Regular. lib. 6. cap. 15. n. 1. & 3.* non seruatur clausura in Monasterijs Monialium Militarium S. Iacobi, & S. Benedicti de Auis.

89 In Monasterio Iacobæo Toletano Sanctæ Fidei fœminę solę ad aulam intra ostium ingredi consueuerunt. In Cœnobio verò Regio Sancti Spiritus Salmantino eiusdem Ordinis D. Iacobi, quod illustre sanè est, & Ordinum Militarium primum, Viri, & fœminæ (cum delectu, & ex licentia Commendatarię) per sexcentos annos, constanti consuetudine, adhuc post Tridentinum continuata, sunt ingressę; Cui consuetudini innumeri Magistri, & Doctores Salmantini, inter quos Magist. Basilius Legionensis, adstipulati sunt. Ipsæ verò Moniales, vt profiteantur, ad clausuram non teneri, aliquibus diebus ad Ecclesiam exteriorem, atque ad atrium egrediuntur. Non verò possunt vlteriùs egredi absque Senatus Regij Ordinum licentia; intenduntque, sola prohibitione pœnali prohiberi, non verò ex vi Regulæ, & Professionis. Id verò iuxta dicta *superiùs*, & dicenda *inferiùs*, mihi non probatur; nam dum consuetudo aliquid è clausuræ obligatione non minuat, annexa est clausura statui Monialium; & quamuis in Regula non præcaueatur, attamẽ id prouenit, quia Regula pro Viris Militarib⁹ est confecta, & aptanda fœminis, seruata proportione, cum nec omnia, quæ in Regula continentur, eis competant; nec ea, quę statui Monialium ex Ecclesiæ præscripto congruunt, repeti oportuit, sed supponi. Id euidenter ostendo; Nam

non

non eſt Regula ſpecialis pro Monialibus Calatrauenſibus, & Alcantarenſibus; nec in Regula quidquã de clauſura enũtiatur; & tamen nec in mentem eis venit, clauſurę præcepto non teneri. Id etenim iam diu annexum eſt ſtatui Monialium ex legibus Eccleſiaſticis. Quare id, quod conſuetudo circa Iacobæas non obtinuit, ex præcepto Eccleſiaſtico debetur. An autem poſsit Rex noſter, ſeu Senatus Ordinum eis clauſuram de nouo præcipere, attigi *ſuprà num.* 70.

90 Sed quid dicendum in caſu clauſuræ Monaſterij Iacobæi Matritenſis? Contenditur in illo, fuiſſe fundatũ inſtar Monaſterij Salmantini Sancti Spiritus, atque adeò non aliam clauſuram ei præfigendam fore, quàm illud habet; ſi quidem ſub ea conditione nuper fuit erectum, & primæ Moniales ſub ea ipſa conditione ibi degere cæperunt. Reſiſtit Ordo, nec conditioni aſſentitur, & ſuam reſiſtentiam, in receptione, ac Profeſsione Nouitiarum, conatus eſt Senatus Ordinum manifeſtare, eis præcipiẽs indici ſeruandam clauſuram. Sunt pro vtraque parte Patroni. Aſſerunt Moniales, Fundationem ab Ordine fuiſſe acceptatam ſub ea conditione; adeòq; ſeruandam, vtpotè contractum onerosum. Addunt, ſe non aliter ad illud Monaſterium peruenturas, nec noua auſteritate, notabiliter rerum ſtatum mutante, fore grauandas; & in receptione, ſeu Profeſsione Nouitiarum, reclamaſſe Decreto Senatus intimanti clauſurã, vel de illo eis non ſufficienter conſtitiſſe. Hęc earum præcipua erunt fundamẽta.

91 E contrà aſſeret Ordo, in inſtrumento Fundationis non exprimi quidquam de clauſura, ſed generaliter aſſeri, illud Monaſterium erigendum fore inſtar Salmantini, quod, vt primum Ordinis, tanquam Ideam, Fundator propoſuit, cupiens, omnia ſubſtantialia circa Informationes, Vota, electionem Cõmendatariæ, aliaque eiuſmodi eſſe omnino ſimilia, & de clauſura forſitan non cogitans, quam, veroſimile eſt, fore reſtricturum, ſi cogitaſſet. Indè Ordo acceptans Monaſterium ſub ea conditione generali, non acceptauit ſub hac ſpeciali laxitatis clauſuræ, nec præfixa expreſsè in Fundatione, nec acceptanda, ſi fuiſſet expreſſa; & quæ veroſimiliter quis in ſpeciali non foret acceptaturus, non intelliguntur in generali acceptatione comprehenſa.

92 Inſuper addet; laxitatem clauſuræ in Salmantino Monaſterio, vtpotè adeò diuturnam, per conſuetudinem derogantem legibus Eccleſiaſticis honeſtari; At in Monaſterio Matritenſi quomodo laxitas honeſtetur? Quo pacto, titulo, priuilegio, aut diſpenſatione, Concilio Tridentino, Bonifacio VIII. Gregorio XIII. Pio V. & alijs Pontificibus, innumeriſq; Declarationibus Sacræ Congregationis Cardinaliũ reſiſtatur? Poſſuntne pro placito Moniales contra leges Eccleſiaſticas operari, aut nunc de nouo non acceptare Tridentinum in Hiſpania receptum? Nec ſe ipſum poſſe, addet Ordo, id permittere, nec facultatem habere contraueniendi Sacris Canonibus; Indeque totis conatibus reſtitiſſe laxitati clauſuræ, & repetitò obſeruantiam illius intimaſſe Monaſterio.

93 Quin etiam dicet; caſu negato quòd Fundator expreſsiſſet laxitatem clauſuræ pro conditione, hanc eſſe turpem, inualidam, minimè adimplendam, nec potuiſſe acceptari. Nam quis facultatem indulſit Fundatori, vt Tridentino, & legibus Eccleſiaſticis derogaret, denuò erigens Monaſterium contra eas leges, & ſanctiones? aut quomodo Ordo, & Senatus Eccleſiæ obſequentiſsimus acceptaret conditionem ei penitùs oppoſitam? Equidem nunc Monaſterij noui fundatio non eſt menſuranda cum antiquis, quoad ea, quæ vſus, & conſuetudo induxit; nam conſuetudo derogatoria legis alligata eſt Monaſterio, in quo eſt inducta, non tranſit ad aliud; præcipuè cum per eam derogatur diſciplinę Eccleſiaſticę. Quippè lex Eccleſiaſtica poſsidet, & incũbit onus probandi contra illam ei, qui vult ſe ab obligatione eximere. Monaſterium Salmantinum eximit ſe non aliter, niſi probans conſuetudinem propriam, ſibi inuiſceratam, & intranſibilem ad aliud. Videamus ergo, quomodo probat Monaſteriũ Matritenſe, vt ſe eximat à legis obligatione. An per conſuetudinem? His nuper annis eſt erectum. An per diſpenſationem legis à Pontifice obtentam? Nõ obtinuit. Sanè per conditionem appoſitam à Fundatore, & per acceptationẽ Ordinis. Fundator non expreſsit conditionem laxitatis clauſuræ; non potuit

apponere:

apponere: & si apposuisset, turpis, & inualida foret. Senatus Ordinum, & Ordo ipse non acceptauit hanc conditionem in speciali, nec potuit, nec potest acceptare. Pontificis solius est, dispensare, aut derogare legibus Ecclesiasticis, nisi lex per consuetudinem contrariam derogetur. Fundator, Ordo, Senatus, & Moniales nequeunt præstare, quæ soli Pontifici priuatiuè incumbunt.

94 Hinc respondebit Ordo, se nouum onus non imponere; sed præcipere, sustineri onus ex legibus Ecclesiasticis obligantibus annexum Monasterijs Monialium, quę de nouo eriguntur; ideòque illud à Senatu intimari ingredientibus Nouitijs, seu Professis, vt sciant onus, quod sunt subituræ; easq; absque fundamento solido in eam deuenisse cogitationem, quòd non forent seruaturæ clausuram quoad ingressum externorum in Monasterium. Atque id onus in ipsis Statutis Ordinum continetur, *tit. 14. cap. 12.* ibi; *Atento que todos los dichos Monasterios de la Orden estan oy muy encerrados, y los comprehende el rigor de la clausura del Concilio Tridentino, y la malicia de los tiempos no sufre la llaneza de los pasados; Establecemos, y mandamos, que la clausura de los dichos Monasterios de nuestra Orden se guarde con todo rigor, &c.* Id ipsũ per plura capita *toto eo titulo* reperitur. Nec dicat aliqua, se non aliter emissurã fuisse Professionem; nam non apposuit vlla (si rationi innitamur) hanc conditionem, *Nolo me obligare ad hæc vota, quæ emitto, seruanda, nisi externi possint ingredi hoc Monasterium absque licentia Prælati, & ego possim egredi pro libito.* Nam quis non rideat spiritum, & feruorem sic se Deo per vota sacrantis? Quòd si eam conditionem non apposuit, tenetur Professione, quamuis sibi suaserit, non fore seruandam clausuram. Quòd si aliqua cum ea conditione Professionem emisit, sanè, vt docet cum alijs P. Giballinus, Professio nulla esset ex defectu voluntatis se obligandi; quæ, si exteriùs probari posset, pro nulla in foro externo esset iudicanda.

95 Hæc ego excogitaui (antequam Iuris Allegationes pro vtraque parte vidissẽ;) possent sanè illa latè exornari Iuribus, & Authoribus, sed breuitati consului. Litem proposui; nihil de mea sententia curabitur; adhuc tamẽ illam pro Ordine profero; & *quæst. sequenti* latiùs euoluam, quæ in Allegationibus circumferuntur.

96 Olim in Statutis Iacobæis decernebatur, vxores, & filias Commẽdatariorum, & Equitum, dum hi ad bella procedebant, pro determinato tempore intra Monasteria Monialium ipsius Ordinis commorari; & si illi è viuis decedebant, designabatur prædictis fœminis tempus, quo de consilio, & authoritate Magistri, vel Habitum Monialium susciperent, vel exirent è Monasterijs. Id tamen omnino fuit ablatũ, tum ob incommoda experta, tùm quia crescente in dies Ordine, auctus est numerus vxorum, viduarum, ac filiarum Equitum, quibus recipiendis plurima Monasteria non sufficerent. Vide in Statutis *titulum 14. cap. 12.* Et obiter aduerte errorem vulgi existimantis, aliqua ex prædictis Monasterijs in suis exordijs solùm fuisse deputata ad præfatas vxores, & filias Equitum, & non ad Moniales. Etenim à prima institutione Monialibus fuerunt destinata, & accessoriè illuc admittebantur vxores, & filiæ Equitum. In præsenti etiam aduerte, Moniales Monasterij *de las Iunqueras* In ciuitate Barcinonensi, sub obedientia Ordinis Iacobæi degentes, non emittere votum Castitatis absolutæ; Quippè indè quæ volunt, exeunt inituræ matrimonium; semper autem, etiam vxoratæ, & postmodùm viduæ, Insigne Iacobæum in pectore gestant.

97 Rigidè prohibitum est in Statutis, & Definitionibus Ordinum, ne fœminę intùs admittantur à Monialibus Militaribus, vel educationis causa, vel vt eis famulentur, si excedant numerum famulantium præfixum; De quo vide in Statutis Ordinis D. Iacobi *titulũ 14. cap. 7.* & in Definitionibus Alcantaræ *tit. 8. cap. 3. & 7.* sublata ibi Visitatoribus potestate concedendi licentias, vt fœminæ sæculares admittantur. Attamen non ad vnguem hęc obseruari videntur. Confugitur ad consuetudinem diuturnam contrariam; quæ, si legibus Pontificijs valet derogare, Statutis, & Definitionibus etiam derogare valebit.

98 Visitatores, dum Monasteria Monialium inuisunt, rationem tenẽtur sumere de administratione facultatum, & reddituum, & de his, quę ad obseruantiam Regulæ, Statutorum, seu Defi-

Definitionum ſpectant. Circa id, ac tẽpus in Viſitatione inſumendum, & huiuſmodi alia, legantur in Statutis Iacobæis *tit.* 11. In Definitionibus Calatraæ *tit.* 19. In Definitionibus Alcantaræ *tit.* 23. *& tit.* 8. *ex cap.* 3. Cæterùm in Definitionibus Calatrauenſibus *eo titulo* 19. *cap.* 17. ſtabilitur, ſtipendia Viſitantium Monaſteria Monialium, & Collegium Ordinis Salmantinum, expenſis Magiſtri Ordinis ipſius, fore numeranda, eo quòd propriæ ipſius ſint viſitationes, & ea Monaſteria, ac Collegium inopia laborent.

99 In Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 22. *cap.* 10. prohibentur Equitibus, & Clericis Fratribus ludi vetiti alearum, nec non & chartarum pictarũ, niſi cum ea moderatione, quam ſibi poſtulat honeſta recreatio; & iniungitur, eos, qui aliter ludant, à Senatu Regio Ordinum, & à Viſitatoribus fore mulctandos pœna pecuniaria iuxta qualitatem, & circunſtantias exceſſus; ea autẽ pœna præcipitur applicari pro medietate Monaſteriis pauperibus Monialium Ordinis, & Xenodochijs ipſius Ordinis. Crediderim, ſubſidio huius pœnæ non multùm fore ſubleuanda Monialiũ Monaſteria; nam cum Equites dominium bonorum retineant, ea pro libito inſumunt, & diſperdunt, quin de eo curetur. Circa ludum autem Clericorum Fratrum ſtandum eſt his, quæ ſuo loco *in ſuperioribus* tradidimus. In eiſdem Statutis *cap.* 10. *tit.* 14. præcipitur, Moniales admitti, & emittere Profeſsionẽ iuxta Decretum Tridentini *ſeſſ.* 25. *cap.* 17. Quod etiam in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ obſeruatur.

100 Numerus Monialium, quæ in Monaſteria Ordinis D. Iacobi admitti poſſunt, decernitur in Statutis *tit.* 14. *cap.* 2. In Monaſterium autem S. Spiritus Alcantaræ admittendæ præfiguntur in Definitionibus *tit.* 8. *cap.* 3. Vbi ſtabilitur, Priorem Monaſterij Alcantarẽſem, ipſoq; abſente, aut impedito, Subpriorem, vel Præſidem, & non alium, conceſſurum fore Habitum, ac Profeſsionem Monialibus Conuentus S. Spiritus; & cauetur, hac occaſione non fore ingreſſurum ad eius Conuentus clauſuram. Cæterùm Profeſsio coram vno ex prædictis emittitur à Monialibus in manibus Abbatiſſæ; quod conſonat doctrinæ *ſuperiùs* traditæ de Profeſsionis acceptatione. Oratio mentalis, & vocalis à Monialibus Militiarum habenda continetur in prædictis Statutis, ac Definitionibus. Moniales Iacobeæ vtuntur Breuiario, & Miſſali Romano; At Calatrauenſes, & Alcantarenſes Breuiario, ac Miſſali Benedictino, iuxta dicta *in ſuperioribus* de Clericis Fratribus.

Quæſtio 8. De Clauſura Monialium Ordinis D. Iacobi. Vbi de Voto Caſtitatis ipſarum.

101 TRADIDI *quæſt. præcedenti*, quæ circa clauſuram Monialium Militarium, etiam Ordinis D. Iacobi, excogitaueram, antequam inciderem in Allegationes Iuris, quæ circa Monaſterium Matritenſe eiuſdem Ordinis D. Iacobi in lucem prodierunt. Et quidem Memoriale Magiſtri Gregorij Roman, perdoctum ſanè, ea ſolidiora fundamenta continet, quæ *ſuperius* libauimus, vt clauſuram ſeruandam perſuadeat. Quare Allegatio erudita aduerſus ipſũ edita huius eſt quæſtionis ſcopus, in qua eius rationes diſcutere erit operæpretium; quin tamen neutri parti præiudicium ferre, ſit in animo, ſed dum taxàt controuerſiæ momenta reuocare in examen; nec enim meum eſt, litem dirimere, neq; querelæ, aut offenſionis vmbram præferre. A Senatu tamen Regio Ordinum, & à Rege noſtro ſtare, & tutius, & rationi conformius, ſemper ſum arbitratus.

102 Proponitur Conſtitutio eius inſignis Monaſterij Matritenſis à Patronis tradita, & à Rege noſtro confirmata, in qua aſſeritur, non fore innouãdum in Profeſsionibus, ſed has debere peragi iuxta ritum aliorum Monaſteriorum Ordinis; cum ergo clauſura in Profeſsione non promittatur, nec in eo Monaſterio debeat promitti. Nec confundendam eſſe hanc Conſtitutionem, additur, cum alia eiuſdem Monaſterij, in qua clauſuram fore ſeruandam iniungitur; Cum vtraque æque ex his ſuum valeat effectum ſortiri; nempè ſi abſolutè omnimoda clauſura non ſeruetur, ſicut non ſeruatur in alijs Monaſterijs Ordinis; & ſi ſimul ſeruetur aliqua clauſura, nempè quoad ingreſſum Virorum; imò

&

& fœminarum, niſi vſque ad determinatum locum intra Cœnobium. Cæterũ in alijs Monaſterijs, inductum eſſe conſuetudine, non ſeruari clauſuram, enũtiatur, tum à prima fundatione, tũ poſt Tridentinum; & cum clauſura ſit de lege humana, poteſt per conſuetudinem contrariam abrogari, vt tuentur Nauarrus *de regular. comment. 4. num. 39. & 42.* Emanuel Rodriguez *tom. 1. qq. regular. quæſt. 44. art. 2.* Vega *tom. 2. ſumm. cap. 86. caſ. 19.* Baſilius Legionenſis *de impediment. matrim. cap. 8.* P. Azor *tom. 1. inſtit. moral. lib. 13. c. 8 quæſt. 1.* P. Thomas Sanchez *lib. 6. de matrim. cap. 15. n. 4.* & alij à nobis *ſuperiùs* allati.

103 Plura hic inuoluuntur expedienda. In primis Monaſterium Matritenſe adhuc contendit, non aliã clauſuram in eo fore ſeruandam, quàm in Monaſterio Salmantino S. Spiritus ſeruatur, iuxta cuius normam fuiſſe fundatum, aſſeritur. Multò autem laxior clauſura fuit in Monaſterio S. Spiritus, quàm in alijs Ordinis eiuſdem, vt eſt conſtans; Nam intùs, & in totum ferè Cœnobium, de licentia Commendatariæ, Viri, & fœminę (cum delectu) vſque ad hunc annum 1656. ingreſsi ſunt; quod in alijs Monaſterijs Ordinis non contingit; & Author Allegationis fatetur, in Monaſterio Sanctæ Fidei Toletano ſolùm ad aulam intra oſtium fœminas ingredi, & ait, ſi hoc concedatur Matritenſibus, ſatisfieri earum animo. Iam en concedit, Matritenſes non intendere ſuam clauſuræ laxitatem æquari Salmantinis; cuius oppoſitum valdè percrebuerat.

104 Deindè, ſi in vno Monaſterio maior clauſuræ laxitas datur, quàm in alio, ſignum manifeſtum eſt, laxitatẽ non prouenire ex forma Profeſsionum Moniallum Ordinis, nec ex Ordinis Inſtituto, cum in his omnes ſint pares; ſed ex conſuetudine dimanare; quã, fateor, & iam *ſuperiùs* docui, poſſe abrogare clauſuram. Hinc tamen validum deſumitur argumentum. Conſuetudo contra leges Pontificias, & contra Tridentinum non operatur, niſi vbi eſt inducta, nec extenditur vltrà; at hæc conſuetudo non eſt inducta in toto Ordine, vt Ordo eſt, (quod magis conſtabit *infrà num.* 124.) ſed in ſpecialibus Monaſterijs, & etiam ſi in omnibus illis ſit inducta, attamen laxiùs in vno, quàm in alio, & nõ vniformiter in cunctis; ergo nequit extendi ad Monaſterium Matritenſe. Minor propoſitio eſt res facti, & omnibus manifeſta. Maior, & conſequentia probantur. Primò; ſi ea conſuetudo extenderetur ad Matritenſe Monaſterium, inquiro, quænam conſuetudo, & cuius Monaſterij? cur potiùs Monaſterij Toletani, quàm Salmantini? & tamen pro ſola conſuetudine Toletani ſtat Author prædictus. Nequit ſanè de hac potiùs, quàm de illa conſuetudine res dirimi; ideò profectò, quia conſuetudo non extenditur. Secundò, ſi conſuetudo vni Monaſterij ad aliud deriuatur, quomodo Moniales Toletanæ non contenderunt, nullam aliam clauſuram ſeruare, quàm Salmantinam Monaſterij S. Spiritus? An quis dicat, potuiſſe conſuetudinem Salmantini Monaſterij Toletano faucre, vt eadem ibi eſſet norma clauſuræ? Si ergo conſuetudo Salmantina non fauet Toletanis, cur conſuetudo Toletana faueat Matritenſibus?

105 Tertiò, quia, vt *quæſt. 7.* aſſerebam, conſuetudo vim habet, vbi legitimè inducitur, nec vltrà protrahitur, maximè cum aduerſatur legibus Eccleſiaſticis. Quod ex terminis ipſis videtur innoteſcere; nam conſuetudo perficitur ex actibus continuatis alicuius Oppidi, Monaſterij, aut Communitatis; vbi autem illi actus non dantur, nec conſuetudo dabitur, imò nec extẽſio illius, cum eſſentialiter conſuetudo in ſe imbibat eam actuum frequentiam; & vbi deficit ea frequentia actuum, quę eſt conſtitutiuum, neceſſe eſt, deficere conſtitutum. Nec ſufficit; Monaſteriũ fundatum eſſe iuxta normam Monaſterij S. Spiritus; quippè, vt *in ſuperioribus* oſtendi, id intelligitur de his omnibus, in quibus poteſt ei aſsimilari, non verò de his, quæ Monaſterium S. Spiritus habet ratione conſuetudinis incommunicabilis. Quare, ſi in Inſtitutione Monaſterii Matritenſis fuiſſet appoſitũ, quod in eo non ſeruaretur clauſura, ſanè hæc conditio eſſet nulla, vtpotè contraria ſacris Canonibus, qui vigent, dum conſuetudo legitima eos non abrogat; in Monaſterio autem, quod de nouo inſtituebatur, non poterat ea eſſe adhuc conſuetudo; nec item in Ordine, vt dicebamus *num. præcedent.* Hinc nec ea conditio implicita eſt in alijs conditionibus expreſsis, per quas Monaſterium Matritenſe

tritense assimilari intenditur Salmantino; nam conditio, quę non potuit expressè apponi, vel fuisset nulla, si apponeretur, nec implicitè apposita intelligitur; irritaque foret, si intelligeretur apposita.

106 Rem exemplo elucidemus. Si in Monasterio Salmantino inducta fuisset consuetudo non ieiunandi v. g. in Vigilia Pentecostes; & instituereturaliud Monasterium, apponendo conditionem, quòd esset iuxta normam Monasterij Salmantini; nullus diceret, posse non ieiunari in illo, ea Vigilia Pentecostes, aut eam consuetudinem abrogãtem præceptum Ecclesiæ posse extendi ad illud aliud Monasterium; nec potuisse ab Institutore, vel Patrono clausulam apponi, per quam expressè, aut implicitè iniungeretur, non fore ieiunandum in ea Vigilia; Quòd si ea conditio, aut clausula fuisset apposita, iudicaretur turpis, & inualida. Similiter ergo in nostro casu contingit, nec discrimen facilè reperies.

107 Nec in ordine ad clausuram opportunè adducitur Professio, hoc, vel illo modo peracta. Etenim (si excipias Moniales Sanctæ Claræ) nihil de clausura ab alijs Monialibus in Professione profertur; quia lex Ecclesiastica clausuræ obligat Moniales statim, ac Professionem emittunt, & hoc ipso quòd emittãt, subijciunt se legibus Ecclesiasticis obligantibus in eo statu. Sicut statim ac quis sacris Ordinibus initiatur, obligatur lege Ecclesiastica recitandi Horas Canonicas, quamuis in receptione Ordinum nihil promittat circa recitationem; eo quòd hæc incipit eum tunc obligare; nec potest ipse suscipere Ordines, & velle non obligari ad recitandum, nam lex eum vrget. Idem contingit in nostro casu.

108 Hinc, quòd Rex noster, ac Senatus Ordinum præceperint, vt Professionem emittant Moniales Ordinis D. Iacobi, iuxta normam Tridentini, non suadet, intendisse, vt solemniter promitterent clausuram; sed cum animaduerteret Senatus, eas lege clausuræ non obligatas esse censere, voluit ob oculos obligationem apponere, ne posteà rei prætenderent ignorantiam, & deobligationem affectarent. Quin iam à Rege nostro iniunctum est, ne in Professione quidquam addant, sed tamen clausuræ præcepto constringendas esse, intelligant.

109 Insistit adhuc doctus is Author, contendendo Ordinem Monialiũ D. Iacobi institutum fuisse, maiori cum suauitate in Votorum obseruantia, ac alios Ordines sacros, atque adeò maiorem debere esse in clausura suauitatem, & laxitatem, vt inter se vtraque proportionentur; & indè ait, à Senatu Ordinum præberi facultatem, vt Moniales extra Monasterium versentur, dum laborantes prolixa aliqua ægritudine sanantur. Deindè asserit, hanc præeminentiam non seruandi clausuram, iustè à Monialibus Iacobæis contendi, sartam tectam seruari, cum nullæ aliæ Moniales ea gaudeant; & illæ absque clausura eam retinuerint semper vitæ perfectionem, quam cum clausura aliquæ vix retinere potuerunt. Affertq; plures Doctores, & Magistros Salmantinos, qui censuerunt, & subscripserunt, Moniales Iacobæas non comprehendi sub Decreto Tridentini, nec sub Constitutione Pij V. præcipientium clausuram.

110 Hic Author supponere videtur, de quo *inferiùs*, Moniales Iacobæos laxam adeò viuendi normam sectari, ac ipsos Iacobæos Equites; quod nullatenùs est verum. Deindè eodem prorsùs modo Moniales Iacobęę, ac alię cęterę obstringuntur ad seruandam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam; nisi quòd Prælati, quibus ex vi Voti obedire tenentur, mitiùs cum illis solent se habere, dum licentiam ex causa prolixæ ęgritudinis ad exeundum è Monasterio indulgent; quod tamen in ipsis Monialibus non suadet minorem obediendi obligationem. Quin oppositum, ac is Author, ipsæ Moniales S. Spiritus, & S. Fidei asserunt, in libello supplici ad Regem nostrum, circa clausurã, conquestæ de eo, quòd Senatus Ordinũ noluerit licentiam prębere duabus Monialibus S. Spiritus, vt ad balnea pergerent, indeque impeditas corpore remãsisse. Ecce negatum ipsis, quod in ipsa vrbe Salmantina solent Episcopi Monialibus subditis concedere. Prætereà ea prœeminentia nõ seruandi strictam clausuram non est solùm propria, & specialis Monialium Ordinis D. Iacobi; Nam vt omittam Legionenses, & alias, in hac vrbe Salmantina in non paucis Monasterijs Monialium clausura non seruatur stricta,

ſtricta, & fæminæ ingrediuntur in illa; Imò, cum Sedes Epiſcopalis vacat, vt oſtendant, ſe non adſtringi lege clauſuræ, etiam quoad exitum à Monaſterio, ſolùmque præcepto Prælati fuiſſe detẽtas, ſolent exire è Monaſterijs, dum à Capitulo, Sede vacante, Vicarij diœceſis eliguntur; Quod his noſtris temporibus vſitatur; Et ſubſcribentibus Viris doctiſsimis, vt dixi *ſuprà*, è Monaſterio S. Eliſabethę Communitas Monialium tota ab oſtio ad Eccleſiam exiuit, annis elapſis, indeque ad inuiſendas Moniales Monaſterij Corporis Chriſti perrexit, vt ſic ſuam conſuetudinem tuerentur. Quippè ratione conſuetudinis abrogantis legem clauſuræ id eis licet, & non aliundè; quod idem de Monialibus Iacobæis S. Spiritus, & Sanctę Fidei eſt dicẽdum. Quod verò additur de Magiſtris Salmantinis ſubſcribentibus deobligationi clauſuræ, aliter à me adhuc fuerat apprehenſum. Quippè vidi ego cenſuras Magiſtrorum cenſentium, Moniales S. Spiritus non teneri ſtricta lege clauſuræ, ex eo quòd conſuetudo præſcripta abrogauerit omnes leges poſitiuas, & ipſum Tridentini Decretum, & conſtãs ſit apud Authores, poſſe eas leges, & Decretum per conſuetudinem abrogari; quod militat pariter reſpectu Monialium S. Spiritus, ac quarumcumque aliarum, quæ clauſuram ſtrictam non ſeruant, quales ſunt non paucæ Salmanticenſes. Ea autem cenſura, quam ego legi, nec loquitur de Monialibus S. Fidei, nec intendit, Decretum Tridentini non comprehendiſſe, cũ editum fuit, Moniales Iacobæas, ſed vel non acceptaſſe illud, vel per conſuetudinem poſt ipſum contrariam abrogaſſe ipſum; Id autem longè diuerſum eſt, ac quod Author relatus tradit. Sed quia res facti, & quidem non publica, nequit facilè impugnari, & ea cenſura, quam ille refert, poteſt eſſe apud ipſum, non immoror in impugnatione quòd cenſura ſit, vt ab ipſo refertur.

111 Inſuper conatur ſuadere, Moniales S. Spiritus, & cæteras Iacobæas non profiteri ex vi Regulæ Caſtitatem abſolutam, ſed coniugalem, ſolùmque ex vi Statutorum vouere Caſtitatem abſolutam, indeque votum Caſtitatis abſolutæ eſſe ſimplex, & non ſolẽne, vtpotè abſque approbatione Pontificia emiſſum; ex quo fundamento infert, eas ad clauſuram ex vi Regulę, & Inſtituti non teneri, ſiquidem ex vi illi poterant nuptias contrahere, ſicut poſſunt Equites, atque adeò è Monaſterio exire, ſicut exeunt Moniales Iacobææ Barcinonenſes de las Iunqueras.

112 Aſſumptum probat Author. Nam non datur alia Regula reſpectu Monialium Ordinis D. Iacobi, niſi ea, quam confirmarunt Alexander III. & alij Pontifices poſt ipſum, eſtque eadem ac Regula Equitum, qui ſolùm Caſtitatem coniugalem promittunt, indeque poterant nuptias contrahere Moniales ante annum 1480. in quo ſtatutum fuit ab Ordine, ne poſſent nubere, tempore Magiſtri Don Alfonſi de Cardenas; & in proœmio Statutorũ, quę reſpectu Monialium ſunt confecta, manifeſtè exprimitur, Regulam Equitum, & Monialium eſſe eandem. Et quidem, ſi ante id Statutum emiſiſſent votum ſolemne Caſtitatis, non valuiſſent nubere, nec Ordo diſpenſare, quia id votum erat impedimentum dirimens matrimonium adhuc ante Alexandrum III. qui primò Regulam confirmauit, in quo impedimento ſolus Pontifex diſpenſare valet, iuxta omnium ſententiam, vt docent P. Thom. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 8. Nauarrus, P. Leſsius, & alij communiter.

113 Id etiam ſuadet, quia in Monaſterio Iacobæo Barcinonenſi *de las Iunqueras*, & in Luſitano Iacobæo Monaſterio *de Sanctos*, Moniales ſolùm vouent Caſtitatem coniugalem, & nubere queunt; ergo, cum ſit eadem Regula earum, ac aliarum Monialium Ordinis D. Iacobi, ex vi Regulæ non emittitur votum ſolemne Caſtititatis abſolutæ. Ex his ait, clauſuræ legem eas non obligare, tum iuxta dicta *ſuprà*; tum quia Bonifacius VIII. clauſuram non iniunxit, niſi Monialibus Profeſsis; Tridentinum autem, & Pius V. renouarunt Conſtitutionem Bonifacij, atque adeò de Profeſsis debent exponi; Moniales autem Iacobææ, cum non emittant votum ſolemne Caſtitatis abſolutæ, non eſt Profeſsio ea, quam emittunt, atque adeò non comprehenduntur ſub ea clauſuræ lege. Verba eius ſunt; *Por que, aunque demos, que hablan de las Milicias, es conforme dicha Conſtitucion de Bonifacio, en la qual ſolo obliga, à las que expreſa, ò tacitamente profeſan, ibi; Nulli earum tacitè,*

vel

vel expreſsè Profeſſæ, &c. y lo miſmo dice la de Pio V. y coſa aſentada es, que no ſiendo el Voto de Caſtidad ſolêne, no es Profeſiõ &c.

114 O quot, & quanta profert hic Author contra ipſas Moniales, & Ordinem ipſum, dum eis intendit fauere! Nam incipiamus ab hoc vltimo prolato. Ergo Moniales Iacobeæ, & Equites Iacobæi, ac Calatrauenſes, & Alcantarenſes, atque ſimiles non emittunt verè, & realiter Profeſsionem, iuxta hanc doctrinam, nec vnquam ſunt Profeſsi; quo quid falſius? Patet conſequentia; Exindè probat, non comprehẽdi Moniales eas ſub relatis Conſtitutionibus Pontificum, quia hæ obligant ſolùm Moniales Profeſſas, quin tamen Conſtitutiones ipſę diſtinguant Profeſsionem horum, vel illorum Votorum; ergo nunquam ſunt Profeſſæ. Deindè ait, non eſſe Profeſsionem, quia non emittitur in ea Votum ſolemne Caſtitatis abſolutæ; ſed illi Equites non emittunt id Votum, ergo nunquam Profeſsionem peragunt. Dicet forſan, eſſe quidem Profeſsionem, ſed non eſſe Profeſsionem quoad Votum Caſtitatis abſolutæ. Benè; ergo iam ſunt Moniales Profeſſæ; igitur comprehenduntur ſub Conſtitutionibus Pontificum non diſtinguentibus hanc, vel illam Profeſsionẽ. Rursùs impropria eſt hęc locutio euaſionis, ſi ſic excogitetur. Nam verbi gratia, in Societate Ieſu, vt ipſe Author obſeruat, cum Profeſsio fit, alia ſimul Vota ſimplicia emittuntur; Quis ergo dicet, eam non eſſe Profeſsionem, quia ea Vota ſolemniter non emittuntur? Ergo ſi Monialis Profeſsionem peragit, in qua iuxta ipſum Authorem ſolemniter vouet Paupertatem, Caſtitatem coniugalem, & Obedientiam, nequibit aſſeri, eam non eſſe abſolutam Profeſsiõnem, licèt ſimul emittatur Votum ſimplex Caſtitatis abſolutæ.

115 Sed adhuc altiùs rem euoluamus. Votum illud ſimplex Caſtitatis non eſt approbatum, iuxta hunc Authorem, à Pontificibus, ſed ab Ordine in Statutis iniunctum; vt ſic autem nequit per ſe conſtituere ſtatum religioſum; nam in Societate Ieſu ideò Vota ſimplicia poſt biennium emiſſa conſtituunt religioſum ſtatum, & vouentes veros Religioſos, quia approbata, & confirmata ſunt à Sede Apoſtolica. Tũc ſic; ergo Moniales Iacobęæ in ſententia aſſerentium, Equites non eſſe ſtrictè, & proprie Religioſos, ſed ſecundùm quid; non ſunt Religioſæ verè, ſed ſecundùm quid. Conſequentia eſt plana, quia præcipuum eorum fundamentum eſt, quod requiritur ad verum ſtatum religioſum Caſtitas abſoluta, quam Equites non vouent; Moniales autem, etſi eam voueant, at iuxta hunc Authorem, id prouenit ex præcepto Statuti, non ex approbatione Pontificia, atque adeò nihil id Votum operatur ad conſtituendum ſtrictum ſtatum Religioſum earum, & remanent in eodem ſtatu, in quo ſunt Equites. En quantum hic Author faueat Monialibus Iacobæis, cum relinquat ſub opinione, an ſint ſtrictè Religioſæ, aut ſolùm ſecundùm quid? & conſequẽter an ſint exemptæ à iuriſdictione temporali Regia, necne? & ſententia negatiua non parùm odioſa eſt Ordinibus Militaribus. Recolantur ea, quę latè diſcuſſimus *diſq. 2. q. 2.*

116 Præterea inquiro ab hoc perdocto Authore, an Clerici Fratres Iacobæi, qui antequam Ordini vnirentur, erant Canonici Regulares, poſt vnionem toto temporis decurſu vſque nunc, mutauerint Regulam ſui Inſtituti primæui, necne? Si non mutarunt Regulam, ergo Clerici Fratres nunquam vixerunt, nec nunc viuunt ſub Inſtituto Regulę Ordinis Sancti Iacobi, quæ longè diuerſa eſt in norma Inſtituti ab illa Regula Canonicorum, ſi quidem Caſtitas abſoluta in hac exigitur, non in illa, & plura alia ſunt diſsimilia, ac diuerſa; Quamuis enim vtraque dicatur, & ſit Regula Sancti Auguſtini, tamen ſub ea comprehenduntur plura Inſtituta ſpecifica, & determinata, quę inter ſe differunt; Quod patet, nam ſub Regula Sancti Auguſtini militant plures ſacræ Religiones, quę inter ſe ſunt diuerſæ; Quare ſicut vna ſacra Religio differt ab alia, ſic etiam Religio Canonicorum Regularium differt ab Ordine Sancti Iacobi. Fit id planius; Nam Canonici Regulares, qui nunc dantur in Eccleſijs inſignibus Pampilonenſi, Sancti Iſidori Legionenſis, Cœſarauguſtanæ Virginis Deiparæ del Pilar, ſub Regula Sancti Auguſtini degunt, & tamen diuerſa eſt eorum Religio, ac Ordo Sancti Iacobi. Ergo, ſi Clerici Fratres Iacobæi adhuc retinent Regulam, & Inſtitutum Canonicorum Regularium, non magis

in Instituto Regulę pertinent ad Ordinem Diui Iacobi, quàm Cononici Pampilonenſes, aut Cæſaræuguſtani; Et tam diuerſa eſt eorum Religio ab Ordine Iacobæo, ac diuerſa eſt ab ipſo Religio Canonicorũ eiuſmodi. Id autẽ videtur abſurdum; quamuis Petrus Gonzalez Gragera *in allegatione pro præcedentia Clericorum Fratrum Hiſpalenſium Sacerdotum ad Equites Iacobæos num. 5.* aſſerat, ita vnitos fuiſſe Canonicos de Loyo Ordini Iacobæo, quòd inter ſe diſtincti, & ſeparati remanſerint, non mutata vita, nec Profeſsione. Et *numer. ſeptimo*, addit, modificatam fuiſſe Regulam Canonicorum Regularium per Regulam ab Alexandro Tertio traditam. Verùm clarè pronuntiet; Viuuntne ſub Regula Ordinis Sancti Iacobi, vel non? Si viuunt, *numer. ſequent.* me videro. Si non viuunt; ecce intra ipſum Ordinem duę Regulæ: en difformitas; En Clerici Fratres non profitentur Regulam Ordinis D. Iacobi. Id ęgrè ipſi ferant. Et meritò.

117 Si dicatur, eos ſtatim ac vniti ſunt Ordini Iacobæo, mutaſſe Religionem, ſeu (ne verbis hæreamus) nouam Religionem conſtituiſſe, cum diuerſa norma, & Inſtituto Regulæ, quam Alexander Tertius confirmauit. Ecce maius abſurdum, & falſitas ingentior, iuxta huius Authoris principia. Quippè ideò Moniales, iuxta ipſum, ſolam Caſtitatem coniugalem ſolemniter vouent, quia degunt ſub Regula approbata ab Alexando Tertio, in qua ea ſolùm Caſtitas exigitur, nec ex ea Regula liberũ manet, quòd intra ipsã Religionem alij ſolemniter voueant Caſtitatem coniugalem, alij abſolutam, quod ait is Author, fore ingentem abſurditatem; eſtò poſsit addi Votum ſimplex Caſtitatis abſolutæ, non ex Regula, ſed ex Statutis; Ergo Clerici Fratres Iacobæi viuentes ſub Regula Ordinis Sancti Iacobi, cum alia Regula reſpectu ipſorum non reperiatur, & aliundè in hac ſecundà parte dilemmatis, cui inſiſtimus, ſupponatur, non viuere eos ſub Regula Canonicorum Regularium, ſeu ſub Inſtituto, & Religione eorum, quatenùs diuerſa ab Ordine Sancti Iacobi, illi, inquam, non emmittunt ſolemne Votum Caſtitatis abſolutæ; & vlteriùs ſub eadem opinione, ſub qua eſt, an Equites Ordinis Sancti Iacobi ſint ſtrictè Religioſi, illi etiam verſantur. Vtrumque autem eſt penitùs falſum, & abſonum, nec vllus adhuc Author, etiam per dubitationis viam, in eam mentem deuenit, quòd hi Clerici Fratres non voueant ſolemniter Caſtitatem, & non ſint ſtrictè Religioſi. Dum igitur Monialibus hic Author patrocinium fert, Clericis Fratribus, quæ adeò præcipua pars Ordinis eſt, parùm adſtipulatur. Et quidem iuxta principia huius Authoris, omnes, qui ſub vno Ordine ſunt, ſub vna Regula degere debent, vt difformitas vitetur; eſtò iuxta diuerſos ſtatus, reſpectu horum, vel illorum ipſa Regula, ſeu Statuta Ordinis diuerſam normam poſsint præſcribere, aut Pontifex diſpenſare, ſicut diſpenſauit in Regula Ordinum Calatrauæ, Alcantaræ, Monteſæ, Auiſij, & Chriſti, vt Equites poſſent nuptias contrahere, non Clerici Fratres, nec Moniales. Aliundè ait, ſolam Regulam ab Alexandro Tertio confirmatam dari in Ordine Sancti Iacobi; ergo ne ſibi ipſi aduerſetur, ſub ea Regula degunt Clerici Fratres Iacobæi; At in illa non datur locus, iuxta ipſum, emittendi Votum ſolemne Caſtitatis abſolutæ; ergo legitimè infertur ex his principijs, Clericos Fratres Iacobęos non emittere Votũ ſolẽne abſolutæ Caſtitatis.

118 Deinde non rectè æquiparat hic Author Votum ſimplex Caſtitatis abſolutæ, quod ait, emitti à Monialibus Ordinis Diui Iacobi, Votis ſimplicibus, quæ in Societate Ieſu emittuntur poſt biennium Nouitiatus. Primò, quia Inſtitutum Societatis ea Vota continens approbatum, & confirmatum eſt à Sede Apoſtolica in pluribus Bullis Pontificijs, & à Concilio Tridentino *ſeſsion. 25. de Regularibus, cap. 16.* Fatetur autem ille, Votum ſimplex Monialium non habere confirmationem Pontificiam, ſed ex Statutis Ordinis dimanare. Secundò, quia Vota ſimplicia in Societate poſt biennium emiſſa ſunt impedimentum dirimens matrimonij contrahendi, vt definiit Gregorius XIII. in Bulla celebri, quæ incipit, *Aſcendente Domino*, & conſtituunt verum, proprium, & ſtrictum ſtatum Religioſum. At hic Author contendit, Votum Caſtitatis abſolutæ emiſſum à Monialibus non eſſe impedimentum dirimens matrimonium contrahendum, ſiquidem (vt ait) Ordo illud Votum appo-

ſuit,

ſuit, & Ordo nequit conſtituere impedimenta dirimentia, id enim ſolius Pontificis eſt. Aliundè Pontifices non declararunt, id Votum ſimplex Caſtitatis conſtituere Moniales veras Religioſas. Quomodo ergo adeò inſiſtit æquiparationi Votorum ſimplicium Societatis Ieſu, & Voti ſimplicis Monialium, cum in his, quæ præcipua ſunt, omnino diſcriminentur. Si dicat, in eo conuenire, quòd non dirimat antecedens matrimonium ratũ; eſtò id eſſet ita, ſanè commune id eſt Voto cuicumque ſimplici Caſtitatis etiam extra Religionem emiſſo. Quare vt æquiparatio vim ſpecialem haberet, deberet fieri in eo, quod ſpeciale ineſt Votis ſimplicibus Societatis, ex cõceſsione, authoritate, & confirmatione Apoſtolica; & ea æquiparatio non datur. Si vlteriùs dicat, conuenire in eo, quòd in Religione emittantur abſque Profeſſione illa Vota ſimplicia. Benè; Cur ergo vltrà non progreditur, & animaduertit, Vota illa ſimplicia abſque Profeſſione emiſſa in Societate eſſe impedimentum dirimens matrimonium contrahendum, & conſtituere ſtrictum ſtatum Religioſum? Quod non aptat Voto ſimplici Monialium. Etenim poſſe vtcumque extra Religionem emitti Vota ſimplicia abſque Profeſsione, certo certius eſt; in Religione autẽ emitti, quin conſtituant ſtatum Religioſum, & dirimant matrimonium contrahendum, ſingulariſsimum eſt in Monialibus Iacobæis, iuxta doctrinam huius Authoris; & ad id nequit, nec ex Societate, nec ex alia ſacra Religione paritatem, aut æquiparationem adducere.

119 Verùm adhuc huius Authoris doctrina eſt contra Ordines ipſos Militares, & eorum priuilegia Apoſtolica. Ait enim, Votum Caſtitatis abſolutę emiſſum à Monialibus Iacobæis eſſe ſimplex ex Statuto Ordinis iniunctum, & nulla approbatione Pontificia roboratur. Contrà, nam vt tradidi *diſquiſ. 7. n.* 12. Sixtus IV. Clemens VII. & Paulus III. conceſſerunt (quæ conceſsio eſt cõmunis omnibus Ordinibus Militaribus, iuxta dicta ſępè *in hoc tractatu* ratione communicationis priuilegiorum) vt quæcumque ſtatuerentur à Capitulis Generalibus Militiarum, illicò intelligerentur firmata, & roborata, ac confirmata authoritate Pontificia, non ſecùs ac ſi expreſsè approbatio, & confirmatio ab ea expoſcerentur, ac obtinerentur; ergo ex hoc capite illud Votum Caſtitatis abſolutæ in Capitulis Generalibus ſtabilitum, authoritate Pontificia eſt confirmatum, & approbatum, nec nudam Ordinis authoritatem retinet; aliàs nihil operaretur illa conceſsio in tot Bullis repetita; Contra quam conceſsionem, & Apoſtolica priuilegia agitur, dum ſola authoritas Capituli cum excluſione approbationis Pontificiæ ei tribuitur. Et quidem magis faueretur Ordini, ſi ex hac approbatione contenderetur, illud Votum eſſe ſolemne, quàm tollendo effectum eiuſmodi priuilegiorum, & Bullarum.

120 Itidem non capio, quomodò Moniales Iacobææ, dum Profeſſionem peragunt (nam extra Profeſsionem nullum Votum emittunt) duo Caſtitatis Vota offerant, aliud ſolemne Caſtitatis coniugalis, aliud ſimplex Caſtitatis abſolutæ ſub vnica voce, nempè *Caſtitatem*. Poteſt ſanè euenire, Equitem Iacobæum, verbi gratia, per errorem, aut etiam vltroneum, cum Profeſſionem facit, emittere Votum Caſtitatis abſolutæ, & tunc, vt aſſerui *diſquiſit. 5. quæſtion. 2.* ad ſolam Caſtitatem coniugalem maneret obſtrictus, ſi error interceſsiſſet; Si verò vouiſſet vltroneus, ad Caſtitatem abſolutam ſolùm obligaretur, tanquam ex Voto ſimplici, cum ipſe nequiuerit facere, vt quoad hanc eſſet ſolemne; & ad Caſtitatem coniugalem teneretur ex Voto ſolemni. At id per accidens, & in raro euentu valet contingere. In præſenti autem, cum quotidie fiant à Monialibus Profeſsiones, mirum eſt, formam profitendi non fuiſſe immutatam, & clarè, ac diſtinctè diſpoſitam, vt Moniales intelligerent, quid in Profeſsione ſolemni voueant, & an Profeſsio ſupra Votum Caſtitatis cadat, & quomodo ad Caſtitatem ex vi Profeſsionis obligentur; nam ſi ab ipſis, ſaltem vt plurimùm inquiras, quam Caſtitatem Voto ſimplici, & quam Voto ſolemni promittant, & in quo differat Votum ſolemne à ſimplici, & quo pacto vnum, idemque Votum poſsit eſſe ex vna parte ſolemne, & ex alia ſimplex; ſanè nec terminos forſan intelligent. Non ergo rectè prouiſum cenſebitur, ſi Profeſsio ita obſcura, & implexa ſit, vt nec ipſæ vouentes capiãt, quid peragunt.

121 Et quidem, si Votum Castitatis absolutè simplex esset, debuisset in Professione exprimi Votum Castitatis coniugalis, vt ab Equitibus exprimitur; & peracta Professione, seorsim ex vi Statuti posteà Votum simplex Castitatis absolutæ esset emittendum. Sic in Societate Iesu Vota simplicia, quæ post Professionem emittuntur, scilicèt non ambiendi Prælaturas, & similia (quorũ hic Author meminit) non proferuntur in ipsa Professione; sed hac in templo publicè peracta, ad Sacristiam pergitur, & ibi ante ipsum, qui Professioni adstitit, vt Superior, aut Superioris nomine, coram Communitate illa Vota simplicia emittuntur. Absonum namque apparet, Moniales in Professione, eodem verborum tenore, pronũtiare Castitatem absque vllo addito, & tamẽ non facere Professionem Castitatis absque vllo addito; & solemnia esse Vota, quæ simul, & vno filo verborum cum Castitate coniungũtur, simplex verò Votum Castitatis, vt ibi profertur; nam ibi Castitas absoluta enuntiatur.

122 Instantia allata ab hoc Authore ex Monasterio *de las Iunqueras*, ab eodem diluenda est. Nam fatetur ipse, (& Statuta refert) ex vi Statutorum non posse Moniales Iacobæas nubere, & præterea eas emittere Votum simplex Castitatis absolutæ. Tunc sic. Sicut ipse contendit, eãdem esse Regulam omnium Monialium, sic etiam sunt eadem Statuta; ergo sicut infert ex Regula, cæteras Moniales solùm emittere Votum Castitatis coniugalis solemne ad instar Monialium *de las Iunqueras*; inferre debebat, has Moniales non posse nubere, ex vi Statutorum, ad instar cæterarum Monialium; siquidem eadem Statuta sunt respectu omnium, sicut eadem Regula. Igitur, sicut non obstantibus Statutis, illæ nubere possunt, ratione tolerantiæ, consuetudinis, aut specialis priuilegij Pontificij ipsis concessi, sic hac eadem ratione solùm emittunt Votum Castitatis coniugalis, & à clausura deobligantur. Et sicut potestas nubendi, qua gaudent, nequit extendi ad alias Moniales, sic nequit deobligatio clausuræ, & emissio Voti solius Castitatis coniugalis, quæ in ea potestate nubendi fundantur. Nec recta fit paritas, cum in ipsis rebus, à quibus fit, disparitas clara innotescit, maximè cum paritas, si concedatur, plurimum probet, dum consequentia retineatur.

123 Denique, cur hic Author Statutorum repetitione adeò se tuetur, vt Votum solemne Castitatis absolutæ à Monialibus Iacobæis releget, indeque viã aperiat ad deobligandum eas à clausura; Et simul non affert Statuta, quæ clausuram non de nouo iniungunt, sed supponunt? Maximè illud Statutum, quod *quæstione præcedenti* transcripsi, in quo Capitulum Generale supponit, tanquam certissimum, Moniales Iacobæas comprehendi sub lege, & rigore Concilij Tridentini iniungentis clausuram? Sanè, si Statutorum authoritas eum mouet ad aliqua fundamẽta ex prædictis tradenda, quare non moueatur eadem authoritate Statutorum ad defendendam clausuram? Nonne eadem vi pollent hæc, & illa Statuta? Quæ maior vis est in his, quæ ipse affert, & nos obiter exposuimus, quin clausuræ derogetur, quam in illis, quæ sine tergiuersatione, verbis manifestissimis, stant pro obligatione clausurę seruandæ?

124 Hinc ego pro clausura validum desumo argumẽtum. Capitulum generale in eo Statuto pronũtiat, & declarat, sub lege, & rigore Tridentini comprehendi Moniales Iacobæas; ergo comprehenduntur. Probo consequentiam. Primò, quia Capitulum generale totum Ordinem repræsentat, constatq; Viris grauissimis, nec Statuta proferuntur, ac subscribuntur à Rege nostro, nisi post accuratum examen, & inuestigationem, ac consultationem cum Viris Sapiẽtissimis; Ex hoc ergo capite authoritati Capituli Generalis plus est deferendum, quàm alijs, si contrariũ opinẽtur. Et alij sanè, vt crediderim, in id insistũt, quòd in Monasterijs, In quibus est consuetudo localis, & specialis contraria, non datur clausuræ obligatio; dum iustè de nouo non imponatur; quod & ego fateor; Sed ea consuetudo affixa est locis, & Monasterijs, in quibus datur; non extenditur vltrà, nec est consuetudo Ordinis circa Moniales suas; implicaret enim esse consuetudinem Ordinis respectu omnium Monialium, & Monasteriorũ, tum quę fundata sunt, tum quæ de nouo fundentur, & Ordinem ipsum congregatum in suo Capitulo pronuntiare, non esse talem consuetudinem, sed Moniales cõprehendi sub lege Tridentini. Etenim

si

si esset consuetudo generalis Ordinis, eà lex Tridentini respectu Ordinis iã esset abrogata, & perperam, ac cum implicatione assereretur ab Ordine, Moniales suas comprehendi sub ea lege; si quidem lex abrogata non obligat.

125 Secundò, nam Capitulum generale Ordinis, vt tradidi *disq. 7. quæst. 2.* fungitur potestate concessa à Sede Apostolica interpretandi, & exponendi dubia circa Regulam. Tunc sic. Præsens dubium est circa Regulam, siquidẽ Author præfatus ex Regula infert, Moniales non emittere Votum solemne Castitatis absolutæ, & non teneri ad seruandam clausuram. Sed Capitulum Generale declarat hoc dubium, quod præuidit, posse exoriri, aut exortum animaduertit, & pronuntiat ex potestate, quam à Pontificibus habet, Moniales lege clausuræ à Tridentino lata teneri; ergo vel asserendum est, eas teneri, vel potestati, & authoritati Capituli generalis, & priuilegio Pontificio concedenti eam potestatem detrahitur. Nec video, quomodo saluis his, possit clausuræ deobligatio defendi.

126 Hæc omnia proposuerim, vt rei momenta perpenderem, non vt apologiam conficerem; tum quia eruditionem, ac doctrinam Authoris, cũ quo egi, debita veneratione prosequor, & licèt nomen ille suum non prodiderit, Illustrissimum subodoror, tum quia alienus sum ab vmbra offensionis cuiquam exhibenda. Indè etiam, quia rem hanc adhuc sub lite esse, existimauerim, cadẽ orationis clausula, qua cœpi, quæstionem, absoluo.

Disquisitio 15. De bonis decedentium in Ordinibus Militaribus.

Quæstio 1. An Equites Militares de omnibus suis bonis testari possint?

1 EXTAT Bulla Gregorij XIII. quæ incipit, *Romani Pontificis*, expedita ad instantiam Catholici Regis Hispaniarum Philippi II. die 6. Octobris, anno 1576. Quæ reuocatoria est alterius Bullæ editæ à Pio V. qui licentias testandi, & disponendi de bonis mobilibus, & immobilibus abstulerat ab Equitibus Militaribus. Quæ Bulla incipit, *Sacrosanctum*, & est 75. inter Constitutiones Pij V. expeditaque fuit anno 1568. & affertur in Statutis Ordinis D. Iacobi, & in Bullario Ordinis de Alcantara *pag.* 167. Gregorius autem cõcedit inibi Equitibus Sancti Iacobi, de Calatraua, & de Alcantara, vt possint quomodolibet disponere, & testari de rebus, fructibus, bonis immobilibus, ac semouentibus; indulget etiam, vt dispositiones antecedentes, quæ effectum nõ fuerint sortitæ ratione Constitutionis Pij V. ad firmitatem, ac robur restituantur.

2 Supponit in ea Bulla Pontifex, ante Bullam Pij V. vel consuetudinem, vel licẽtias extitisse, ratione quarum Equites Militares de suis bonis disponebant, ac testamenta condebant, approbatque consuetudinem, & licentias prædictas, easque de nouo concedit. Vnde duo sunt manifesta. Alterum, præfatos Equites posse quomodolibet disponere de suis bonis, & de eis testari, sicut cæteri sæculares possunt. Alterum, valida esse testamenta, donationes, contractus, ac dispositiones, quę ab Equitibus fuerunt conditæ, dum Constitutio Pij V. viguit, nam ait Gregorius XIII. *In eum, quem, antequam à dicto Pio prædecessore Constitutio prædicta edita fuisset, quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, & plenariè redintegramus, suosque plenarios, & integros effectus, impedimentis omnibus sublatis, quæ ex dicta Constitutione prouenunt, sortiri debere volumus, statuimus, & ordinamus.* Hinc tutè possidentur bona, in quę successit quilibet ex vi dispositionum, ac testamentorum, quę tunc temporis fuerunt condita, nec possunt ab eis auferri, quasi inualidè relicta, cum fuerint à Pontifice reualidata.

3 Olim Equites Calatrauæ, & Alcantaræ, antequam possent nuptias contrahere, non valebãt de bonis adhuc mobilibus testari; quòd si absq; Inuentario, & vltima dispositione decederent, Magister, vt vsufructuarius, & Ordo succedebant in eorum bona; & quia dispensationem non obtinuerant ad testãdum, qua indigebãt, & vt longiùs abessent ab effectu proprietatis, non permittebantur condere Instrumenta publica testamentorum, sed dumtaxàt simplicẽ scriptu-

turę ſchedulam propria manu ſubſcriptam, quæ Prælatis tradebantur, vt bona Ordini ſubordinata cernerentur invita, & in obitu, ac de licentia, ſeu permiſſione eorũ, diſtribuerentur pauperibus, ac operibus pijs, quibus Equites decedentes deſignauerant ſua bona mobilia. Poſtmodũ ſufficiebat, vt in vltima diſpoſitione ab Equitibus decedentibus deſignaretur Eques, aut Frater eiuſdem Ordinis, qui eorum voluntatem exequerentur, & hæredibus, aut operibus pijs traderent ea omnia bona, de quibus illi potuerant, iuxta Ordinis ipſius Statuta, diſponere, nempè bona mobilia; nam de immobilibus diſponere tunc nequibãt, ſed Ordo in ea ſuccedebat, & menſæ Magiſtrali applicabantur.

4 Verùm cum hæc omnia fuerint nouo Iure Pontificio emendata, amplisſimaque facultas teſtandi conceſſa, parùm refert ad præſens Inſtitutum, ac praxim, examinare, & explorare Iura, ſtilum, & diſpoſitiones antiquas ipſorum Ordinum, quod iam dumtaxàt ad hiſtoricam eruditionem ſpectat. Nec ſolùm Gregorius XIII. ſed etiam Paulus III. eam facultatem Equitibus conceſsit; & ipſi Ordines in ſuis Statutis eam exprimunt, vt cernere eſt in Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 5. *c.* 5. & in Definitionibus Ordinis de Alcantara, *tit.* 22. *c.* 4. 5. & 6. imò & alij anteriores Pontifices eam facultatem præſtiterunt, (*infrà* referendi) Equitibus Ordinis D. Iacobi.

5 Ex dictis cernitur, olim ingentis fuiſſe vtilitatis, quòd Equites quotannis Inuentarium exararẽt bonorum, debitorum, & æris alieni, quod proprio nomine ſubſcriptum ſolebat tradi tempore Paſchatis Confeſſarijs in Ordine deſignatis, à quo illud accipiebat Prælatus; & in archiuo reponebat. Id enim eò tetendit, vt, decedente Equite, noſceretur, quæ bona relinquere, & de quibus diſponere potuerat, aut in quæ ipſe Ordo ſuccedebat, in caſibus, in quibus ſucceſsio competebat ipſimet Ordini. Quæ ratio cum ceſſauerit, conſtat apertiùs, quod *diſq.* 4. *q.* 2. aſſeruimꝰ, non peccare lethaliter Equites, qui nunc temporis Inuentarium non condunt, ceſſante contemptu, & defectu debitę ſubordinationis.

6 Itaque iam licet Equitibus per plures Bullas Pontificias condere teſtamenta, quamuis ſecùs res ſe habuerit, actis retrò ſæculis; ſiquidẽ Equites Iacobæi per trecentos annos, & ampliùs teſtari non valuerunt; de quibus in ſpeciali agemus *quæſt. ſequenti*; Calatrauenſes item, & Alcantarenſes, vt *ſuperius* dicebamus, teſtamẽta condere non poterãt, imò nec de omnibus ſuis bonis per vltimam voluntatem, etiam abſq; teſtamento, diſponere. Vnde in Definitionibus Ordinis de Alcantara *cap.* 6. *tit.* 2. fit mẽtio cuiuſdã Definitionis antiquiſsimę, in qua Equitibus, & Fratribus permittebatur diſponere ſolùm de medietate bonorum mobilium, & ſemouentium.

7 Deinde *ibidem* aſſeritur, hãc facultatem fuiſſe extenſam ad diſponendum de cunctis bonis mobilibus, in Capitulo Generali Plaſentię celebrato à Ioãne de Zuñiga Ordinis Magiſtro. Demũ additur; *Mas los Caualleros deſta Orden, que tomaron los habitos deſpues de la conceſſion de la Bula de caſar, podran hazer inuentario, ò teſtar de ſus bienes muebles, y rayces, con tal condicion, que no dejen mandas à muger, con quien ayan pecado, ò ſido infamados.* Quæ conditio ab ipſis Pontificibus ſubiungitur in facultate teſtandi, vt *quæſt. ſequenti* oſtendam, & exponam. Quare legatum relictum ei fœminę erit nullum, cum poſsint Pontifex, & Ordo, quibus ſubordinati ſunt Equites, ac Clerici Fratres, ſimiles prohibitiones honeſtati, æquitati, ac iuri conſentaneas, famæque ipſius Ordinis expedientes, apponere, ita vt quidquid ſecùs fiat, irritum euadat.

Quæſtio 2. An, & quomodo Equites, & Clerici Fratres Militiæ Sancti Iacobi teſtari queant?

8 IN Statutis Ordinis *titulo* 5. *cap.* 5. *fol.* 72. diſpoſitum eſt, quòd Commendatarij, & Fratres laici (quo nomine Equites nuncupantur) poſsint pro arbitrio ſuo de omnibus ſuis bonis teſtari; dummodò relinquant Magiſtro Ordinis mulam, in qua equitant, & vas, in quo bibunt; & inſuper equum, & arma Commendatario maiori. Præterea, qui Commendas habent, domos, ac facultates illęſas, ac reparatas conſeruare tenentur; aliàs ex eorum facultatibꝰ proprijs id erit præſtandum.

9 Fra-

9 Fratres etiam Clerici permittuntur ibi teſtamenta condere, dummodò Beneficijs Eccleſiaſticis gaudeant, ac ſingulis triennijs à Priore Monaſterij licentiam expoſcant, ac quintam partem bonorum ſuis Monaſterijs relinquant. Poteſt autem Prior Monaſterij, ſub cui? Prouincia Fratres Beneficiarij degunt, eam licentiam illis præſtare, quamuis in eo Monaſterio non fuerint in Ordinem admiſſi. Commendatur ibidem Equitibus, ac Clericis Fratribus decedentibus, vt libros, vel ſcripta, ſi quæ digna lectu habeāt, legent ei Monaſterio, erga quod magis afficiantur, vt in eius Bibliotheca ad communem vtilitatem reponantur. Debent etiam Fratres Clerici quotannis Inuentarium facere, vt *alibi* dixi, & licentiam ad vtendum ſuis bonis expoſcere. Quòd ſi licentiam ad teſtandum, vel ad vtendum bonis non expoſcant, & è viuis decedant, Monaſterium eorum bona omnia capit. An autem ſufficiat petijſſe, ſi ob aliquod accidens conceſsio non fuit præſtita, aut non peruenit ad manus obeuntis, lis fuit noſtro æuo celebris; ſuffi cere crediderim, cum Frater Clericus, quantum eſt ex ſe, debito ſuo ſatisfecerit, & oſtenderit ſubiectionem, ac ſubordinationē, quę præcipuè in eo intēditur.

10 Ex hoc Statuto infero primò, Fratres Clericos Iacobæos, qui Beneficijs non gaudent, non poſſe condere teſtamentum, cum id indultum expreſsè concedatur Beneficiarijs, & exceptio firmet regulam in contrarium; quare diſponere poterunt de ſuis bonis, dum obeunt, eo modo, quo Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ, de quibus egim⁹ *ſuprà*. Quòd ſi Frater Iacobęus fuerit Beneficiarius, & Beneficio renuntiauerit, exiſtimo ſanè, poſſe teſtari, cum priuilegia ſint amplianda; & ſupponatur ille, bona ex redditibus Beneficij adquiſiuiſſe, de quibus animus Pontificis Gregorij XIII. & mens Statuti prædicti fuit, vt teſtari valeret. Niſi ille poſt renuntiationem Beneficij ad Monaſteriū redeat, & degat, vt Conuentualis ex bonis Monaſterij; tum enim teſtari non poterit; ſi verò quis habeat Capellaniam, & intra Monaſterium degens ſumptus ſuos perſoluat, teſtari valebit, quia abſolutè dicendus eſt actu habere Beneficium, ſub cuius nomine Capellania venit.

11 Infero ſecundò, Priorem proprij Monaſterij, in quo admiſſus eſt Frater Clericus, poſſe facultatem præfatam quolibet triennio concedere, etiā ſi ille Beneficium habeat extra Prouinciam prædicti Prioris. Etenim, quòd in Statuto dicatur, poſſe Priorem Monaſterij, intra cuius Prouinciam Monaſteriū iacet, eam licentiam impertiri, non tollit, quominùs proprij Monaſterij Prior id ipſum valeat, cum illud quaſi per indultum in Statuto concedatur, non verò vt neceſſarium deſignetur.

12 Infero tertiò, valdè inſuetum iam eſſe, ea legata, quæ Magiſtro, & Commendatario maiori ſunt relinquenda, præſtare; vel quia Rex noſter, qui in locum Magiſtri in omnia hæc iura ſucceſsit, liberaliter hæc condonat, & itidē Commendatarius parùm de his curat; vel quia aliqua eſt incuria in his exigendis legatis, quæ ſanè poſſunt exigi. In Ordine Calatrauæ ſtatutum eſt *tit. 33. c. 8.* Et in Ordine Alcantaræ *tit. 22. cap. 9. & 10.* quid ex bonis Equitum Defunctorum pertineat ad Commendatarios maiores, ad Sacriſtas maiores, & ad Monaſteria; & quidem Monaſteria conantur obtinere ea, quæ ad ipſa attinet; verùm valdè in deſuetudinem abierunt cętera, vt experientia conſtat.

13 Infero quartò, adeò mihi certum eſſe Fratres Clericos Iacobæos, qui Beneficio Eccleſiaſtico non fruuntur, nō poſſe condere teſtamentum, vt non videam, quo iure, authoritate, aut ratione, aliqui ex illis (vt audio) ſibi perſuasū habeant, poſſe teſtari. Etenim in Statutis nouiſsimis Ordinis, editis anno 1655. & relatis *ſuprà*, facultas teſtandi ſolis Fratribus Beneficiarijs conceditur, nec vlla in pagina (nam omnes euolui) quidquam aliud continetur. Id autem eſt irrefragabile fundamentum; Incredibile enim eſt, D. D. Franciſcum de Vergara Senatorem tunc Regium Ordinū, nunc Fiſcalem Supremi Senatus Caſtellę, Virum eximium eruditione, ac ſapientia, compilantem ea Statuta, omiſiſſe aliquod priuilegium, quod non preuiderit.

14 Deindè nunquam licuit Fratribus Clericis in Monaſterio degentibus, nec his, qui redditibus non potiuntur, condere teſtamentum. Et, vt res comprehendatur, ſciendum eſt, plùs trecentis annis poſt Confirmationem Ordinis non licuiſſe, adhuc Equitibus, condere teſtamentum; ac in eorum decedentium bona, Magiſtrum Ordinis ſucceſsiſſe;

ceſsiſſe; Eiſquè facultatem teſtandi conceſſam fuiſſe ab Innocentio VIII. qui in Pontificatum fuit aſſumptus anno 1484. Poſtmodùm Clemens VII. qui creatus fuit Pontifex anno 1523. diſpenſauit, vt Fratres Clerici extra Monaſterium degentes, & redditibus gaudentes, teſtari valerent; quibuſdam limitationibus adiunctis, vt dilucidè tradit Magiſter Isla *in Comment. Regulæ huius Ordinis fol.* 37. Eam facultatem à Clemente VII. conceſsā confirmauit Paulus III. anno 1534. eiuſque Bullam affert Didacus de la Mota *in tract. de Confirmat. huius Ordin. lib.* 1. *cap.* 4. *§.* 39. Deindè Pius V. eas facultates omnes teſtandi, & diſponendi de bonis abrogauit, ſcilicèt quæ ab Apoſtolica Sede emanabant. Demùm Gregorius XIII. illas reſtituit ſolùm reſpectu Equitum Ordinum D. Iacobi, Calatrauę, & Alcantaræ, non verò reſpectu Clericorum Fratrum, vt *ſuperiùs* annotauimus; aliàs, cum ſit æquà diſpoſitio Gregorij XIII. reſpectu horum trium Ordinum, pariter ex vi illius poſſent teſtari Fratres Clerici Calatrauę, & Alcantarę; quod tamen omnino eſſe falſum, conſtat.

15 Igitur nunquam ex conceſſione Pontificum licuit Clericis Fratribus Iacobæis intra Monaſteria degentibus, aut non habentibus redditus etiam extra Monaſterium, teſtari. Rursùs omnes facultates teſtandi reuocatæ ſunt à Pio V. ſaltem quoad non Beneficiarios, nec gaudentes redditibus, & à nullo Pontifice reſtitutæ. Reſtat ergo, quòd hi ſolùm poſsint de ſuis bonis diſponere, ſi id ſuus Ordo permiſerit; nam, vt *ſuperiùs* attigi, Pontifices non limitarunt poteſtatem Ordinis, quominùs ipſe in ſuis Statutis valeret præſtare facultatem diſponendi abſque teſtamento, quoquo modo de bonis. Tunc ſic. Ordo non potuit concedere eam facultatem teſtandi Fratribus Clericis non habentibus Beneficia, (aut ſimilibus *infrà* exponendis) nec alicubi reperitur ea conceſsio facultatis à Pontifice indultæ; igitur præter Fratres Beneficiarios nullus alius poteſt condere teſtamentum. Nec video vllū penitùs fundamentum ad oppoſitum.

16 Sed dices, iuxta hanc doctrinam nec Fratres Beneficiarios poſſe teſtari. Nam à Pontificibus non eſt reſtituta eis facultas teſtandi ablata à Pio V. Deindè Ordo ipſe nequit concedere facultatem teſtandi ſuis Religioſis; hanc enim ſolum Pontificem poſſe præſtare, docent Nauarrus *de regularib. conſ.* 2. *n.* 22. *&* 44. P. Molina *de iuſtit. tom.* 1. *diſp.* 141. *verſ. Dubium eſt.* P. Leſsius *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 72. P. Thomas Sanchez *tom.* 2. *ſumm. lib.* 7. *cap.* 8. *num.* 5. Baſilius Legionenſis de *matrim. lib.* 7. *cap.* 13. Vbi proponit antiquas permiſsiones, vt Religioſi teſtarentur, & leges Eccleſiaſticas poſtmodùm prohibentes eis, teſtari. Vnde nullum reſtat caput, ex quo illi teſtari queant.

17 Primò reſponderi valet, poſt Pium V. obtentam fuiſſe ab Ordine D. Iacobi diſpenſationem ab aliquo Pontifice, vt Fratres Beneficiarij teſtari valeāt; Quam diſpenſationem ſæpè, & facilè concedi à Summis Pontificibus, tradit P. Molina *vbi ſuprà, verſu, Ibidem.* Id ineo poteſt fundari, quòd in Statuto præfato Ordinis renouato nouiſsimè aſſeritur, poſſe Beneficiarios Fratres teſtari; quod nequaquam aſſereretur, ſi diſpenſatio, & facultas non fuiſſet ab Apoſtolica Sede impetrata; dum ſupponatur, Ordinem ipſum nequire facultatem ad teſtandum concedere.

18 Secundò aſſeri poteſt; hanc facultatem teſtandi, qua gaudent Fratres Beneficiarij, dimanare à Pontifice Clemente VII. & Paulo III. quos *ſuprà* retulimus, & non fuiſſe reuocatam à Pio V. (non autem extat alia Pontificia reuocatio.) Moueor, nam P. Molina *vbi ſuprà*, hæc habet; *Ad motum proprium Pij V. dicendum eſt, &c. Adde, receptum non eſſe vſque ad hanc diem eiuſmodi Motum proprium in Hiſpanijs, præſertim quoad Commendatarios. Vbi* vox *præſertim*, non denotat, receptum eſſe quoad Fratres Clericos, qui aliundè facultatem habebant teſtādi, vt patet ex communi modo loquēdi. Quòd ſi inſurgas aſſerendo, receptum ſanè fuiſſe; aliàs Philippus II. Rex noſter non poſtulaſſet Bullam à Gregorio XIII. vt poſſent Equites trium Ordinum Militariū D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ teſtari. Reſpondeo, piè admodùm eā Bullam fuiſſe efflagitatam, ad maiorem conſcientiæ ſecuritatem vndique conſeruandam, vt *in ſuperioribus* libaui; quod exindè ampliùs innoteſcit, nam fuit petita quoad Equites, & P. Molina ait, præſertim quoad illos non fuiſſe in Hiſpanijs acceptatam.

19 Sed ſtando huic ſecundæ ſolutioni *ſuprà* traditę, contendat aliquis, non

non ſolùm Fratres Beneficiarios poſſe condere teſtamentum, ſed alios, qui extra Monaſterium degunt, & gaudent redditibus, qui non ſint ex Beneficijs; nam id ex Clemente VII. tradit Magiſter Isla *vbi ſuprà*, ibi. *Y por la miſma razon tengo por mas ſeguro, que ſe aya anſimiſmo diſpenſado con los Freyles Clerigos, que tienen renta, y viuen fuera de los Conuentos, &c.* Reſpondeo primò, forſan ſupponi à Magiſtro Iſla, redditus non haberi à Fratribus Clericis, niſi ex Beneficijs Eccleſiaſticis, aut muneribus Eccleſiæ annexis, (quales ſunt Capellaniæ honorariæ Regis) atq; adeò de his ſolùm loqui, cum communiter alij redditus à Religioſis non poſsideantur, niſi Eccleſiaſtici ex ſuis redditibus, & ex his, qui ex redditibus illis ipſis per induſtriam comparantur. Reſpondeo ſecundò, in Statuto nouiſsimo Ordinis ſæpè relato ſolũ aſſeri concedi, quòd Fratres Beneficiarij teſtari poſsint; vnde eſtò alij non Beneficiarij velint contendere, ſe, dum non ſint Conuentuales, poſſe teſtari, ex prædicto Statuto reuincuntur.

20 Sed dicent, ex vi Bullarum Clementis VII. & Pauli III. eis licere, teſtamenta condere; nam hi Pontifices concedunt eam facultatem omnibus Clericis Fratribus, dum non ſint Conuentuales, aut pro Conuentualibus non deſeruiant, de omnibus bonis adquiſitis ex Beneficijs (dummodò Beneficia ſint propria ipſorum Ordinum) & de quibuſcumque bonis *aliàs vndecumque ſua induſtria licitè adquiſitis*; quæ ſunt verba Pauli III. Ordinem autem in præfato Statuto non potuiſſe limitare, aut reuocare indultum Pontificium.

21 Reſpondeo, Ordinem ipſum, in cuius gratiam ea indulta ſunt expedita, ſic ea intellexiſſe, & accepiſſe, vt ſolùm Beneficiarijs conceſſa eſſe credantur, qui de bonis Beneficiorum, & alijs ſua induſtria adquiſitis, ſcilicèt per vsũ, & induſtriosam adminiſtrationem reddituum, quos ex Beneficijs comparant, poſsint teſtari. Vnde acceptioni, & perſuaſioni Ordinis, ſaris in Statutis expreſſæ, ſtandum eſt; cum probabile non appareat, à Viris doctiſsimis, qui Bullas accuratè euoluerunt, & Statuta compilarunt ex Ordinis commiſsione, fore omittendum quidquã, maximè id, quod ad praxim quotidianam ſpectat.

22 Hinc Capellani honorarij Regis teſtari queunt, quia gaudent prębendi Eccleſiaſticis, deſignatis vt talibus in Statutis, earumque fit collatio, ex ſuaque natura ſunt perpetuæ. At dubitabis, vtrùm Priores Monaſteriorum, & Rectores Collegij Iacobæi Salmantini poſsint teſtari præcisè quà tales, cum ea ſint munera temporalia, triennio durãtia, nec ex natura ſua perpetua, in quo à ratione Beneficij Eccleſiaſtici deficere videntur? In primis dicat quis, Prioratus Monaſteriorum, qui intra Ordinẽ ſunt Dignitates, maximè hi, in quibus datur iuriſdictio quaſi Epiſcopalis, nempè Prioratus de Vcles, & Sancti Marci Legionenſis, ſortiri rationem Beneficij Eccleſiaſtici, indeque Priores obeuntes poſſe teſtari, cum ſit ſufficiens fundamẽtum, vt priuilegia, quæ latè ſunt interpretanda, ad eos extendantur. Cui cogitationi non diſſentio. Nam quamuis ab ipſis Monaſterijs ſuſtententur, alios redditus habent ratione Dignitatis. Et datur fundamentum, vt hæc interpretatio ſubſiſtat. At, finito Prioratus tempore, ſi extra Monaſterium abſque Beneficio decedant, an poſsint teſtari, ſicut poſſunt hi, qui Beneficio renuntiarunt, & ex bonis Monaſterij non degunt, dubium exoritur. Cenſerem ego, poſſe teſtari de redditibus, quos ratione Prioratus obtinuerunt, & quos eorum occaſione, induſtria ſua, compararunt; nam is videtur fuiſſe animus, & mens Pontificum, ac Statuti Ordinis, dum ſemel ſupponatur conditio requiſita, nempè quòd Beneficia obtinuerint. Rectores autem prædicti Collegij, præcisè quà tales, iuxta dicta, teſtamentum condere non valebunt.

23 De Adminiſtratoribus Hoſpitalium, & Vicarijs Monialium, etiam dubitabis, an queant teſtari? Ratio dubitandi eſt, quia extra Monaſteria degunt, nec ex eorum bonis victitant, nec Priorum ſunt ſubditi; quare videtur eadem eſſe ratio, vt teſtari ipſi poſsint, ac poſſunt hi, qui ex redditibus Beneficiorum aluntur extra Monaſteria. Sanè, ſi ad verba Statuti attendamus, eos non poſſe teſtari, videtur apertum, cum Beneficia non habeant, nec ea munera poſsint Beneficia nuncupari; niſi eiuſmodi ſint, vt cura animarum illis annectatur, atque eorum fiat collatio.

24 Nec conſuetudo poteſt illis fauere, cum ipſis Ordo reſiſtat, dum Statutum edit in lucem, quo monentur non

poſſe

posse facere testamentum, nisi Beneficijs Ecclesiasticis gaudeant. Nisi indè moueantur, quia iuxta communem acceptionem, & persuasionem Ordinis sub nomine habentium Beneficia intelliguntur hi omnes, qui extra Monasteria degunt, & in muneribus ipsius Ordinis occupantur, indeque redditus capiunt, vnde victitare queant, (sicut in simili statim asseram.) Hæc sanè est res facti, non iuris; standumq; erit asserto Virorum, qui in ipso Ordine sint timoratę conscię tiæ simul, & spectatæ doctrinæ, ac in rebus Ordinis apprimè experti, & versati. Cęterùm si Clericus Frater Iacobęus sit Senator, aut Quæsitor Fidei, vel aliud simile munus obeat, quamuis Beneficiũ non habeat, poterit testari; per æquiparationem enim, & interpretationem, rectè ad hos casus licentia extenditur; Siquidem redditibus propria industria partis tunc gaudet, de quibus possit testari; sicut quando est Beneficiarius; imò redditus sunt titulo temporali adquisiti; Obtentio autem reddituum impulit ad potestatem testandi concedendam; nec fuit aliquod motiuum eius concessionis, quod non reperiatur in his casibus.

15 Id annotauero, in Bullis Pontificum, in quibus licentia testandi modo iam dicto indulgetur, ita limitari facultatem, vt testatores nequeant bona relinquere *filijs, seu nepotibus ex damnato coitu procreatis, nec adulteris, seu inhonestis, aut quarum conuersatio à iure esset eis prohibita, mulieribus.* Hæc tamen prohibitio non maiorem vim retinet respectu Clericorum Fratrum Militarium, quàm ea, quę edita fuit à Pio V. in Constitutione, quæ incipit, *Quæ Ordini*, respectu Clericorum sæcularium, quibus prohibet, ne possint donare causa mortis, aut in testamento relinquere filijs spurijs bona ex suorum Beneficiorum fructibus adquisita. Et insuper in Constitutione, quę incipit, *Ad Romanum spectat*, eam prohibitionem extendit ad cætera bona patrimonialia Clericorum.

26 Has autem Constitutiones exponunt Nauarrus, Villalobos, Trullench, P. Azor, & Filiucius, quos retuli, & secutus sum tomo *de Iure Academico lib. 3. à n. 573.* asserentes, Pontificem non potuisse statuere quidquam contra ius naturæ alendi filios, sed positis terminis aptis, solùm prohibuisse Clericis, ne quidquam relinquerent filijs, si hi, vnde sustentarentur, haberent; quo posito, potuit Pontifex eam prohibitionem decernere. At, si filij non habeant, vnde victitent, ius naturæ vrget, vt eis alimẽta relinquantur, & non solùm ea, quæ sunt simpliciter necessaria, sed quæ ex naturali æquitate debentur; vnde poterit Clericus filiam spuriam dotare, quia dos nomine alimentorum continetur.

27 Id ipsum aptandum est Clericis Fratribꝰ, si fortè (quod Deus auertat) filios spurios habeant; eis enim relinquere poterunt alimenta, si illi aliundè ea non habeant, quia id est pium legatum; & sicut possunt bona in pia opera expendere, ita & in hoc. Attamen respectu aliorũ, ad quos prohibitio Pauli III. in verbis *suprà* appositis extenditur, cum ratio exigentiæ iuris naturę non vrgeat, debet prohibitio obseruari; nempè respectu fœminarum, quarum conuersatio, vt ait Pontifex, est prohibita, & similiũ.

Quæstio 3. An, & de quibus bonis possint per vltimam volũtatem disponere Clerici Fratres Militiarum Calatrauæ, & Alcantaræ?

28 CLERICIS Fratribus Militaribus Ordinum Calatrauæ, & Alcantaræ permissum est disponere de suis bonis mobilibus, cum è viuis decedunt, seruatis his conditionibus. Prima est, quòd id fiat cum subordinatione, & dependentia ab Ordine, eiꝰque Prælatis, quorum licentia supponitur ad eam dispositionem, extatque declarata in Capitulis, & Definitionibus Ordinum. Quæ licentia, cum sit ab ipsis Ordinibus reuocabilis, non tribuit Fratribus Clericis dominium, & proprietatem bonorum.

29 Etenim, iuxta doctrinam Patris Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 16. num. 12.* aliud est, concedere facultatem reuocabilem, aliud concedere illam ad actum irreuocabilem; sic patris licentia concessa filio ad contrahendũ matrimoniũ, ante illud est reuocabilis, esto post ipsum iam contractum sit irreuocabile. Similiter licentia concessa ad disponendum de bonis potest reuocari, licèt ipsa dis-

dispositio irreuocabilis foret. Quod sufficit, vt eiusmodi dispositio non aduersetur voto Paupertatis, quia is, qui disponit, præstat id non vt dominus, sed nomine alterius. Indè etiã ea licentia facit, vt donationes à Religiosis peractæ sint licitæ, & validè, quia reuocabilis est licentia, & Paupertatis voto non detrahitur. Ita docent Emanuel Rodriguez *in quæst. reg. tom. 3. quæst. 29. art. 8.* Ioannes de la Cruz *de stat. relig. lib. 1. cap. 3. dub. 2.* P. Vazquez *de redditibus cap. 3. dub. 2. num. 10.* P. Sanchez *de relig. lib. 7. c. 19.* Diana *1. part. tract. 6. resol. 23.* Eusebi⁹ de Herrera *de stat. relig. decis. 5. fol. 163.* Basilius Legionensis, & alij.

30 Secunda conditio est, quòd ea dispositio non conficiatur per modum testamenti. Sic enim ab ipsis Ordinibus est dispositum; tum quia testamenti factio prohibita iam est Religiosis, iuxta dicta *n.* 24. nec ab Ordinibus potest dispensari in hac lege Pontificia; tum vt affectus proprietatis longè vitetur; & vt dispositio magis dependens, & subordinata sit Ordinibus ipsis. Hinc anno 1344. cum Fr. Ægidius Abbas Morimundi Ordinem de Alcantara visitaret, id inter alia stabiliuit; *Otrosi mandamos, que ningun Freyle non faga testamento; y si lo ficiere, sea echado à la puerta; è si muriere, que no sea soterrado, y si fuere soterrado, que lo desotierren.* Quę dispositio etiam penes Equites versabatur, qui vocabantur Fratres, & adhuc tunc testari nequibant. Et, quamuis iuxta sententiam Patris Suarez *loco nuper relato*, non aduersaretur ex se Voto Paupertatis factio testamenti irreuocabilis prouenies ex licencia reuocabili, tamen manifestiùs ei Voto satisfit, si tum licentia, tum dispositio sint reuocabiles. Quare potest Ordo ipse (quod rarò, vel nunquam eueniet) post dispositionem vltimam; & obitum Fratris Regularis, bona ab ipso relicta aliter applicare, & disponere, si id ob vrgentes causas fieri debere censeatur, de quo *infrà quæst. 4.*

31 Hæ vltimæ dispositiones olim conficiebantur in Inuentario, aut Memoriali, in quo decedens suam exprimebat voluntatem, & subscribebat, fidesq; ei adhibebatur non secùs ac si fuisset peractum Instrumentum publicum coram testibus à Tabellione. Postmodũ vt occluderetur aditus fraudibus, quæ interuenire poterant, fuit stabilitum, vt Clerici Fratres decedentes suam vltimã voluntatem declararent scripto, aut verbis, coram Tabellione, & testibus, ita tamen vt non fieret Instrumentum per modum testamenti, sed simplicis declarationis.

32 Ex ipso autem Ordine debent esse hi, qui vices gerunt Testamentariorum, seu executores sunt vltimæ voluntatis, saltem ex illis vnus, qui statim ac Frater Clericus decedit, absque noua licentia, aut permissione debent adimplere ea, quæ spectant ad suffragia pro defuncto. Deindè monere debent, attentis Definitionibus Ordinum, Capitulum, si tunc temporis sit congregatum, aut aliter Senatum Regium Ordinum, de bonis relictis à defuncto, & de eorum dispositione, vt illis non repugnantibus, executioni mandetur; & bona expendantur in vsus pios designatos à defuncto, vt potè in Ecclesias, pauperes, consanguineos indigentes, aliaque similia, ad quæ possunt Clericici Fratres decedentes sua bona destinare, nec enim eis facultas est concessa ad disponendum de bonis nisi in ordine ad opera pietatem redolentia. Videatur in Definitionibus Ordinis de Alcantara *cap. 6. & 7. tit. 22. & cap. 5. tit. 19.* & in Definitionibus Calatrauæ *titulo 33. à cap. 3.* Hodie in vsu non extat, vt moneatur Capitulum, aut Senatus de dispositione decedentium; sed Visitatoribus redditur ratio de adimpletione voluntatis defuncti; Cui sanè Ordines annuunt. Et sic in Definitionibus Alcantaræ statutum est *tit. 22. cap. 7.*

33 Sequitur ex his, Ordinem succedere in bona Clerici Fratris, qui decessit, quin de illis disponeret; non enim alius ei potest esse hæres necessarius. Etenim ipse Religioni adquisiuit, quæcumque habuit; & de eius beneplacito poterat ad vsus pios relinquere bona mobilia adquisita; vnde, si non reliquerit, penes ipsam Religionem manet, cuius sunt. Ita exprimitur in Definitionibus Alcantaræ *cap. 7. tit. 19.*

34 Cæterùm absque speciali licentia nequeunt Clerici Fratres Militiarum (exceptis referendis *infrà*) disponere, cum obeunt, de bonis immobilibus, si fortè aliqua adquisierint. Id suadetur primò, quia Definitiones, seu Statuta permittentia illis disponere per extremam voluntatem de suis bonis, loquuntur de mobilibus, vt ex contextu ipsarum

ipsarum Definitionum, & communi existimatione ipsorum Militariũ Ordinũ liquet; vnde excepta censentur ab hac permissione, & facultate bona immobilia. Secundò, quia nec viuentes possunt Clerici Fratres bona immobilia donare, vt stabiliuimus *disquis.* 4. ergo nec morientes poterunt illa expendere, cũ nihil speciale eis concessum sit respectu vltimæ dispositionis, quod antecedenter nõ valeant præstare. At, si necessum sit, bona immobilia vendi, vt debita soluantur, id valebit effici, sicut in simili asseruimus *loco relato.*

35 Tertiò, quia aliqui Clerici Fratres, qui bona immobilia in vltima dispositione legarunt, priùs specialem ad id facultatem poposcerunt; quod signum est manifestum, absque ea facultate non posse id fieri, alias non posceretur. Et, vt ab alijs abstineam, anno 1560. D. Fr. Petrus Gutierrez, Sacrista maior Ordinis de Alcantara petijt, & obtinuit licentiam ab Imperatore Carolo V. & à Capitulo Generali, vt posset bona immobilia in vltima dispositione pro libito legare. Quam facultatem in Breui speciali approbauit, & confirmauit Pius IV. anno 1562. Vt indè constet, adeò esse certum, non posse Fratres Clericos Militiarum de bonis immobilibus disponere, vt etiam post obtentam licentiam specialem ab Administratore Ordinis, & Capitulo Generali, visum fuerit necessarium, aut expediens, à Pontifice approbationem, & confirmationem eflagitare. Excipiuntur Priores formati Ordinis Calatrauæ, qui possunt de bonis immobilibus disponere, dum obeunt, vt extat in Definitionibus *tit.* 3. *cap.* 7. & similiter dum viuunt.

36 Attamen pro comperto habeo, absque Pontificis speciali facultate, posse ab ipso Ordine præstari licentiam disponendi de bonis immobilibus. Quippè Ordo habet dominium eiusmodi bonorum, & sicut ipse potest de illis disponere, sic etiam valet indulgere alteri, vt disponat, quasi eius nomine. Et sicut concedit Clericis Fratribus, vt de bonis mobilibus disponant, ita concedere potest, vt disponant de immobilibus, cum non minùs sit dominus vnius generis bonorum, quàm alterius. Quod confirmatur, nam de facto Ordo, seu Senatus Regius Ordinum sæpè concessit licentiam Fratribus Clericis, vt in vita donarent aliqua bona immobilia, vt attigimus *ea disquis.* 4. quin accederet facultas Pontificis; non autem dubitandum est de potestate Senatus Regij ad eam licentiam concedendam, cũ eam concesserit. Vnde potest eamdem concedere, vt Fratres Clerici, cum obeunt, de bonis immobilibus disponant.

37 In vltima dispositione tenentur Clerici Fratres relinquere bona necessaria, vt restaurentur res Ordinis sibi commissę, si deteriores sint redditę. Alcantarenses etiam debent relinquere suum lectum, aut decem ducata aulæ ęgrotantium sui Monasterij; Sacristę maiori libros Ordinis, seu continentes Statuta, & ceremonias Ordinis, aut eorum loco tria ducata; insuper cæteros libros Bibliothecæ Monasterij, seu duodecim ducata. Extat in Definitionibus Ordinis *tit* 22. *cap.* 5.

38 Ex dictis etiam colligo, posse Ordinem præstare licentiam, vt Clerici Fratres, qui intra Communitatem è viuis decedunt, (nam hi aliundè nequeunt ibi decedentes de bonis generaliter disponere) de bonis suis disponant. Ratio est *nuper* tradita. An verò valeat Senatus Ordinum, annuente ipso Monasterio, id præstare? Respondeo, posse; cum sit Prælatus Superior, & velut Generalis Ordinum, nec fiat præiudicium Monasterio scienti, & consentienti; sicut Prælatus Religionis non Militaris potest licentiam præbere subdito moriẽti, maximè annuente Monasterio, vt de aliquibus libris, seu similibus disponat.

39 In præsenti aduerto, Priorem Alcantaræ, cui decedenti è viuis permittitur in Definitionibus *tit.* 5. *cap.* 11. *num.* 5 dispositio bonorum, posse de eis disponere, si obeat post Prioratum finitum; ea enim bona supponuntur propria industria, & labore parta, & ex emolumentis Prioratus prouenientia, indeque ei indulgetur, vt possit disponere de ipsis; Quæ ratio adhuc post Prioratum finitum militat; & iusta, ac prudenti interpretatione placitum Ordinis donatur, ac extenditur. Administrator Calatrauæ, si aliundè non sit Prior formatus, nequibit de bonis immobilibus disponere, de quibus possunt Priores formari Calatrauenses; De mobilibus autem poterit disponere Administrator, si antecedenter extra Communitatem degebat, nã tunc poterat de illis disponere; nec Ordo

vult

vult eius reſtringere poteſtatem, dum ad illud munus euehitur. Si verò Adminiſtrator nunquam extra Communitatẽ extiterit, (quod rarò eueniet) cũ nihil de illo in Definitionibus, prout Adminiſtratore, quoad hoc permittatur, diſponere non valebit de bonis, cum obeat; nec enim adeſt licentia, nec fundamentum extenſionis prudens, & per æquiparantiam. Nec poſſunt alij in Communitate obeuntes diſponere de bonis, ſiuè ſint emolumenta, ſiuè redditus Capellaniarũ, quib⁹ gaudebant. Id ita conſuetudine eſt præfixum, nec licẽtia ad id expreſſa, aut interpretatiua datur.

40 Quoties autem Clerici Fratres vbicumque ſint, non diſponunt de bonis, dum obeunt, Monaſteria in ea ſuccedunt. Rectores Collegiorum, niſi aliundè titulo diſponendi de bonis gaudeant, nequeunt obeuntes diſponere; & de Rectore Collegij Alcantarẽſis ſic ſtatuitur in Definitionibus *tit.* 15. *c.* 11. *n.* 12. Cuius bona inter Monaſteriũ, & Collegium ex æquo diuidi, iniungitur.

41 Sed contendat aliquis aduerſus dicta, poſſe hos Clericos Fratres Militiarum facere teſtamentum de bonis quibuſcũq; ex Bulla Gregorij XIII: quæ incipit; *Romani Pontificis*, expedita anno 1576. ad inſtantiã Catholici Regis Philippi II. & eſt reuocatoria Motus proprij Pij V. qui prohibuerat facultatẽ teſtandi conceſſam à Paulo III. Militibus Ordinum; vbi ſic ait Gregorius; *Nos igitur commodis Militum Militiarum prædictarum*, (ſcilicet S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ) *quibus idem Philippus Rex præeſt, conſulere, ac Philippi Regis voluntati hac in parte ſatisfacere volẽtes; Cõſtitutioniſq; prædictæ ſeriem, ac ſi de verbo ad verbũ inſereretur præſentibus, pro expreſſis habentes, illam, necnon illius omnes effectus (quoad hoc vt S. Iacobi de Spatha, de Calatraua, & de Alcantara, Prioribus, Præceptoribus, & alijs ipſarum Militiarum obtinentibus Beneficia, & quouis nomine nuncupatis Militibus, quæcũque licentiæ, & facultates teſtandi, & aliàs quomodolibet diſponendi de rebus, fructibus, & bonis immobilibus, mobilibus, & ſemouentibus, vt præfertur, ſuffragentur, eædemque licentiæ, & facultates in poſterum valeant, ac perpetuam roboris firmitatem obtineãt, ſuoſq; effectus plenè ſortiantur) penitùs, & omnino, Apoſtolica authoritate tenore præſentium tollimus, & abolemus:* Ecce loquitur Pontifex de Prioribus, & habentibus Beneficia, ſed Clerici Fratres ſunt, qui Beneficia habent, & etiam ſunt Priores Monaſteriorum; ergo eis competit poteſtas teſtandi de quibuſuis bonis.

42 Reſpondeo, Pontificem in hac Bulla ſolùm loqui de Equitibus Militiarum, non de Clericis Fratribus. Id conſtat primò, quia Pontifex aſſerit; *Nos igitur commodis Militum Militiarum prædictarum*, ſolùm intendens vtilitati Militũ conſulere; Et in Epigraphe eius Bullæ ſic extat; *Gregorius PP. XIII. reuocat Motum proprium Pij V. prohibentis facultatem teſtandi Militibus à Paulo III. conceſsã:* vt conſtat ex Priuilegijs Ordinis de Alcantara, *pag.* 167. Militum autem nomine non veniunt Clerici Fratres, ſed Equites.

43 Secundò, quia verba Priuilegiorum, quæ ad inſtantiam alicuius impetrantur, intelligenda, ac interpretanda ſunt iuxta petitionem ſupplicantis, vt cum Felino, & alijs docet Emanuel Rodriguez *in addit. ad Bull. Cruc. ad §. 9. n.* 109. Philippus verò Rex noſter ſolùm à Pontifice popoſcit reuocationem Motus proprij Pij V. quoad Equites, vt ex narratiua petitionis liquet, ipſeq; Pontifex ſolũ intendit annuere poſtulationi, vt cernitur ibi; *Ac Philippi Regis voluntati hac in parte ſatisfacere volentes.*

44 Nec obſtat vox *Prioribus*, qua vtitur Pontifex; non agit namq; de Prioribus Monaſteriorum, aut de habentibus Beneficia Curata Ordinum, qui ſolent Priores nuncupari, ſed de Equitibus Prioribus; vt comprehendat omnes Milites Equites quouis nomine nuncupatos, ſi fortè aliqui dicantur Priores, ſicut in Ordine Sancti Ioannis dantur Equites Priores; Imò in Ordine de Alcantara primus Prælatus, ſeu Magiſter Don Gomecius nũcupatus fuit Prior, & poſtmodùm alij Equites, qui Beneficia obtinuerunt, eodem Priorum nomine fuerunt appellati.

45 Nec obſtant ea verba *Beneficia obtinentibus*. Nam etiam ex Equitibus aliqui Beneficia obtinuerũt, voluitque Pontifex omnes Equites includere, quare poſtmodùm addidit; *Et quouis nomine nuncupatis Militibus*; non ait autem *Religioſis*, ſed *Militibus*, vt ſolùm de Equitibus ſermonem habere cernatur; Vnde cum deſignaſſet Milites ijs gradibus, aut qualitatibus affectos, quæ poſſent veroſimiliter reperiri (& inter eos, Be-

neficia habentes) insuper adiunxit quouis nomine nuncupatos Milites, ne vllus esset euentus, aut Gradus, qui non inclusus iudicaretur.

46 Et sanè id ampliùs stabilitur ab absurdo, quod ex oppositio sequeretur; nam si Clerici Fratres inclusi censerentur in eiusmodi Bulla, possent non solùm testamẽta condere, verùm & Vincula, ac Maioratus fundare, & relinquere suis consanguineis, aut alijs, sicut possunt Equites ex vi ablationis impedimenti à Pio V. impositi, & facultatis à Gregorio XIII. concessæ; quod omnino est absonum, & nunquam in Ordinibus Militaribus permissum, aut intentum.

47 Verùm replicabis. Iuxta doctrinam traditam nihil Gregorius XIII. indulsit Clericis Fratribus Militiarum, nec reuocauit quoad illos Breue, seu Motum proprium Pij V. Ergo hic Motus proprius respectu Clericorum Fratrum in sua vi, & robore manet. Tũc sic. Pius V. reuocauit omnibus Militaribus facultates testandi, & disponendi de suis rebus, vt constat ex ipso Motu proprio, & videri potest apud Nauarrum *comm. 2. de regular. super cap. non dicatis, num. 56* Igitur non poterunt Clerici Fratres disponere de suis rebus, adhuc mobilibus, non solùm per modum testamenti, sed nec per aliam vllam viam, qua suam aperiant extremam voluntatem. Vnde videtur colligi, falsam esse doctrinam initio huius quæstionis traditam.

48 Respondeo, Pium V. prohibuisse Militaribus, testari, & disponere de suis bonis, virtute priuilegiorum specialium, quæ ab Apostolica Sede fuissent obtenta, quæ per eum Motum proprium reuocauit; At verò non prohibuisse dispositiones, quæ possent fieri iuxta propria Statuta, & Definitiones Ordinum, de quibus non fuit locutus, nec quidquam circa hæc immutauit. Hinc cum iuxta Definitiones, & Facultates ab Ordinib⁹ concessas, possint Clerici Fratres Militiarum disponere de suis bonis, vt *suprà* ostendimus, fit, vt à Pio V. non fuerint reuocatę. Quæ doctrina traditur à Miranda *in Manuali Prælator. regular. tom. 1. quæst. 28. art. 4. in conclus. circa finem.* Qui addit, etiam extante Motu proprio Pij V. potuisse Ordines Militares concedere facultatem Equitibus ad testandum; id enim non esset contra Motum proprium, in quo solùm facultates Apostolicæ reuocantur, quin tollatur potestas ab Ordinibus, vt iuxta propriũ Institutum suas Definitiones decernant; iuxta illud autem est, vt Equites, qui possunt nuptias contrahere, filiosque legitimos procreare, valeant illos hæredes in testamento relinquere; Quare Bulla Gregorij XIII. ad maiorem conscientiæ securitatem fuit impetrata, non verò quia ipsi Ordines nequirent facultatem prædictam concedere. Eamdem doctrinam affert Emanuel Rodriguez *tom. 3. qq. Regul. q. 29. art. 7.* Hęc doctrina sustineri potest, si defendatur, Equites non esse strictè Religiosos; nam in contraria sententia nequit stare, cum prohibitum sit per Pontifices omnibus Religiosis condere testamentũ, & hæc prohibitio nequeat per Ordines auferri, sed solùm per Pontificem.

Quæstio 4. An Ordines Militares in suis Capitulis, aut Regius Ordinum Senatus possit immutare vltimas dispositiones bonorum à Clericis Fratribus Militaribus Calatraua, & Alcantara relictas? Vbi aliqua obseruantur de Clericis Fratribus Ordinis D. Iacobi.

49 SVPERIVS id attigi, & affirmaui, posse. Ratio est, quia bonorum, quæ à Fratribus Clericis possidentur, proprietas penès Ordines est; & hi de illis disponendi licentiam ita concedunt, vt possint tum reuocare licentiam, tum dispositionem bonorum, antequam effectum sortiatur, & bona ad dominium alterius per legitimam apprehensionem, & possessionem transeant. Id enim ad obseruantiam Voti Paupertatis spectat, vt à Clericis Fratribus debet obseruari; & satis exprimitur in Statutis, & Definitionibus ipsorum Ordinum Militarium, in quibus facultas eis conceditur ad disponendum de bonis; quippè in illis exprimitur, ipsos nihil, tanquam suum possidere, sed nomine

Ma-

Magiſtri, ſeu Ordinis, & abſque eius conſenſu non valere quidquam alienare. Deinde *ibidem* præcipitur Fratribus Clericis Inuentarium bonorum conficere, ne adhuc, obeuntibus ipſis, fraudentur Ordines eorum bonis, ſi de illis per Inuentarium non conſtet. Rurſus olim præſcribebatur forma vltimæ diſpoſitionis, in qua decedens è viuis rogabat Magiſtrum Ordinis, vt ratum dignaretur habere, quod ille diſponebat. Quæ forma adhuc viget reſpectu Clericorum Fratrum Calatranæ, & Alcantaræ in diſpoſitione vltima bonorũ mobilium; quæ tamen impletur, quia Ordo omnino ei annuit.

50 Demùm ex ipſis eſſe debent Ordinibus Executores vltimæ voluntatis, qui (ſaltem vnus) præcipiuntur rationem reddere omnium, quæ in vltima diſpoſitione à Fratribus Clericis relinquuntur, antequam eam exequantur; (præter ſolutionem debitorum, quæ impediri nequit, vt potè ex iuſtitia debita) neque aliò poteſt tendere id requiſitum, niſi vt ipſi Ordines inſpiciãt, an ſit exequendum, quod Clerici Fratres diſpoſuerunt, an immutandum; quod adhuc expreſsè ibidem cauetur. Videatur in Definitionibus Ordinis de Alcantara, *titulus 22. cap. 4. & 5. & Acta Capitularia anni 1602. die 25. Septembris.* Eſtò iam id fuerit immutatum, & ſolùm de executione teneantur reddere rationem Executores, ſeu Diſpoſitores Viſitatoribus territorij intra annum. Sic in Definitionibus Alcantarę *tit. 22. cap. 7.* Ordo enim ratam habet eam diſpoſitionem; ſed non abdicat à ſe facultatem reuocandi illam ante executionem, ſi id ob vrgentes cauſas expediat.

51 Ampliùs id innoteſcet, ſi diluamus dubitandi rationem, quæ poteſt deſumi ex doctrina *ſuprà* libata Patris Suarez *tom. 3. de Religion. lib. 8. cap. 16. num. 12.* docentis, aliud eſſe concedi licentiam irreuocabilem; aliud, condi ad actum irreuocabilem; poſſe autem irreuocabilem eſſe actum ortum à licentia reuocabili, quę ſcilicèt ante executionem actus poterat reuocari. Vnde poterit Religioſus, prehabita eiuſmodi licentia, abſque violatione Voti Paupertatis, donare, & diſponere de eis bonis, quorum vſum habet; & id etiam docent Emanuel Rodriguez *in qq. regular. tom. 3. quæſtion. 29. articul. 8. 10. & 12.* Ioannes de la Cruz *de ſtatu religioſo, lib. 1. cap. 3.* Diana *part. 1. tractat. 6. reſolution. 32.* P. Vazquez *in opuſculis, tractat. de redditib. Eccleſiaſtic. cap. 3. dub. 2. num. 10.* P. Thomas Sanchez *in ſumm. tractat de religion. lib. 7. cap. 19.* Hinc videtur colligi, non poſſe immutari diſpoſitionem vltimam Fratrum Militarium, quia eſtò licentia diſponendi fuerit reuocabilis, antequam effectum ſortiretur, at poſtquam diſpoſitio eſt peracta, hæc irreuocabilis eſt iudicanda.

52 Reſpondeo, doctrinam traditam eſſe veram, quando actus exercitus ex vi licentiæ reuocabilis eſt eius naturæ, vt reuocari nequeat, nec detur poteſtas ad reuocationem in illo, qui licentiam conceſsit reuocabilem. Secùs accidit, quando actus non eſt eius naturę, ſed ita ſubordinatus concedenti licentiam, vt tàm hæc, quàm ille ſub ipſius liberam poteſtatem cadant. Primum reperitur in exemplis à Patre Suarez allatis; Secundum in caſu noſtræ quæſtionis. V. gratia, matrimonium ſemel contractum habet eam firmitatem ex ipſa inſtitutione diuina, vt quod Deus coniunxit; homo non ſeparet, nec ſub parentum poteſtatem cadat, dirimere illud, quamuis abſque ipſorum conſenſu fuiſſet initum. Et in hoc etiam deficit id exemplum; nam matrimonium ritè contractum eſt validum, & indiſſolubile, quamuis non præcedat licentia parentum, imò etiam, ſi expreſsè diſſentiant, ac reſiſtant; (ſermo enim eſt, non attento Iure ciuili antiquo, ſed Canonico, & Eccleſiaſtico) at diſpoſitio de bonis facta à Religioſo abſque Ordinis, ſeu Prælatorum licentia, vel cum eorum reſiſtentia, eſt illicita, & in vtroque foro invalida.

53 Prætereà teſtamentum conditum ab eo, qui dominium rerum retinet, veluti ab Equite Militari (exceptis Equitibus Sancti Ioannis) poſita licentia teſtandi, vt ſic Votum Paupertatis ſartum tectum ſeruetur, firmum manet ex natura ipſius teſtamenti, quod ſolemniter factum, morte interueniente teſtatoris, irreuocabile eſt; nam proprietas bonorum non eſt penes Ordinẽ, qui licentiam teſtandi conceſsit, vnde nequit circa id, quod ſuum non fuit, nec

est aliquid innouare; cum solummodò bona Equitum sint subordinata Prælatis eo modo, atque ad eos fines, quos attigimus *disq.*4.

54 Aliter hæc eueniunt in Clericis Fratribus Calatrauæ, & Alcantaræ, qui nec proprietatem bonorum retinent, nec testamenta condere possunt. Quare ipsa dispositio vltima, non secùs ac licentia disponendi, est subordinata, & dependens ab ipsis Ordinibus, qui, cum proprietatem bonorum apud se habeant, ac possint concedere licentiam ita disponendi, vt ipsa etiam dispositio ab eis sit reuocabilis, si ita oporteat, imò sic licentiam concedant, vt constat ex dictis *suprà*, fit, vt valeant reuocare, variare, & immutare vltimas dispositiones, quæ cum non sint testamenta, si adhuc non supponãtur executioni mandatę, ex vi propriæ naturæ non sunt irreuocabiles.

55 Confirmatur ex alijs Sacris Religionibus non Militaribus, (& in ordine ad hoc, si casus apponendus eueniat, eodem modo vtrobique est philosophandum) Nam si Prælatus immediatus, dum aliundè possit, concedat licentiam Religioso existenti in extremis, vt disponat de aliquibus picturis, v.g. aut libris, quorum vsum habebat, adhuc post eius dispositionem, & mortem, ipse Prælatus, aut alius ipso Superior, poterit immutare eam dispositionem, & picturas, aut libros applicare Monasterio, si id magis expediat, rebus attentiùs consideratis. De quo sanè crediderim, nullus cum sufficiẽti fundamẽto dubitauerit.

56 Cæterùm vt vltimę dispositiones Clericorum Fratrum Militarium immutentur, debet intercedere rationabilis, & vrgens causa; alias dedeceret ipsos Ordines variatio, & immutatio, cum semel ipsi licentiam disponendi concesserint. Attamen facta ab illis teneret; cum absolutè proprietatem retineant, & possint tum denegare licentiam, tum reuocare dispositionem illis penitùs subordinatam. Sic si subditus poscat licentiam à Prælato Regulari ad donandum aliquid, & ille neget, etiam absque rationabili causa, imò ob speciem vindictæ, seu odij, nequibit subditus donare, nam absolutè licentiam non habet, & absque illa non valet de vllis bonis disponere. Similiter proportione seruata, in eo euentu contingeret, in quo pro libito dumtaxat immutaretur vltima dispositio Clericorum Fratrum; quod tamen nec præsumi debet, nec expedit vllo modo fieri.

57 Inquires, an mortuo Clerico Fratre, si hi, quibus bona relicta sint, ea apprehẽderint, possit Ordo immutans vltimam dispositionem ea abillis extrahere, vt aliter disponat? Cum distinctione respondeo. Si Ordo priùs monitus de dispositione defuncti semel annuerit, & adimpletioni non repugnauerit, nequit posteà quidquam immutare, nam eius consensu expresso, aut tacito supposito, dominium irreuocabiliter transfertur, nisi aliqua fraus, aut dolus interuenerit, vel probetur læsio Ordinis, qui, instar minoris, exigat restitutionem. Si verò olim antequam Ordo, seu Senatus Regius Ordinum fieret de dispositione certior, bona apprehenderentur, posset eam dispositionem inuertere, si expediens animæ defuncti, & ipsi Ordini censuisset; quod tamen non esset præstandum absque matura consideratione, & causa sufficienti. Id constat ex dictis *superiùs*; nam non aliter approbabatur vltima illa dispositio, nec facultas necessaria ad illam concedebatur, nisi ea conditione, vt Executores Ordinem monerent, illeque perspiceret, an expediret, dispositionem variare; quare in suspenso erat dominium rerum, seu potiùs penes ipsum Ordinem, donec ea conditio adimpleretur. Nunc verò, cum non requiratur, Ordinem priùs moneri, statim dominium in quasi legatarios transit irreuocabile.

58 Cæterùm facultas immutandi vltimas dispositiones residet in ipsis Ordinibus, qui in Capitulis generalibus simul cum Rege nostro, Administratore perpetuo, repræsentãtur. Præterea Rex ipse, & eius nomine Senatus Regius Ordinum ea facultate gaudent. Quippè Rex munere Magistri fungitur, eo modo, quem sæpè repetiuimus; ad Magistrum autem, velut ad caput, & Superiorem Ordinis spectat, facultates subditis concedere ad dispositionem de suis rebus, quin Paupertatis Voto refragentur.

59 Non fuit nobis in hac quæstione sermo de Clericis Fratribus Ordinis Sancti Iacobi; nam, vt *superiùs* ostẽdimus, possunt condere testamenta, nempè

nempè hi, qui Beneficijs Ecclesiasticis potiuntur & similes; testamenta autem morte testatoris confirmata reuocari nequeunt ab Ordine; dummodo his conditionibus afficiantur, quas ad valorem ipse Ordo ex priuilegijs Pontificijs designauit; aliter inualida erunt, saltem quoad eam partem, quæ ad ipsum Ordinem spectat. Nam posumus, Clericum Fratrem relinquere hæredem vniuersalem bonorum, quin aliquid Monasterio designet, poterit Monasterium quintam partem bonorum, iuxta Ordinis Statutum, sibi vendicare, & quoad hanc partem institutio hæredis inutilis erit, esto sit vtilis, quoad alias, ne vtile per inutile vitietur.

60 Sed inquires, an sit validum testamentum, si constet, Clericum Fratrem non petijsse licentiam à Priore, singulis triennijs, vt Statutum iniungit? Respondeo distinguendo circunstantias. Si Frater ille gerens se, vt dominum bonorum, & independentem ab Ordine, nec ei subordinatum, noluisset obstinatè, seu ex contemptu licentiam expoſcere, iudico, testamentum fore inualidum, & Monasterium in eius bona succedere. Nam ad valorem testamenti defuit conditio essentialiter requisita, & aliundè ex nullo capite excusari ille potest, nec æquitati est locus. Dices, etiam deesse conditionem essentialem, cùm Clericus Frater non reliquit quintam bonorum partem Monasterio, & tamen testamentum non esse inualidum. Contrà primò, nam inualidum est quoad eam partem; vnde fit pro nostro asserto paritas; Etenim ea parte, quà deficit conditio, inualidum est testamentum; ergo, cum conditio licentiæ postulandæ non respiciat partem, sed totum testamentum, deficiente hac conditione, totum testamentum inualidum erit. Contrà secundò, nam defectus conditionis relinquendi quintam partem bonorum est supplebilis, & vendicabilis, cù Monasterium habeat ius vendicandi sibi eam partem, atque adeò, quoad effectum perindè res maneat, ac si relicta fuisset ea quinta pars in testamento. At defectus licentiæ non petitæ prauo animo non est supplebilis, quia petitio, & non petitio sunt actus voluntarij subordinationis, aut resistentiæ, qui, mortuo testatore, nequeunt suppleri.

61 Rursùs, si Frater Clericus licentiam non petiuerit ex obliuione, aut aliqua incuria, ita vt constet de eius animo subordinato, & probè erga Ordinem, & Prælatos affecto, censeo, non fore testamentum inualidum; nam ex quadam æquitate iudicandum est, ipsum Ordinè supplere eum defectum, ne nimis rigidù erga subditum, ac filium se habeat, sed potiùs annuat, vt eius extrema voluntas effectum sortiatur. Quod quidem cuilibet prudenti, & docto, si rem attentè perpendat, arridebit. Nam, si res rigidè iudicetur, testamentum decernetur inualidum.

62 Demùm si ille omnino inculpatè licentiam non petierit, vel ob absentiam longinquam necessariam, vel ob aliam causam, independenter à ratione æquitatis, testamentum valebit; quia præceptum iniungens eam conditionem petitionis licentiæ non obligat in euentu, in quo moraliter nequit impleri; nec ob defectum præcisum petitionis licentiæ nudè sumptum, inualidum redditur testamentum, cuius factio aliundè est licita ob dispensationem Pontificiam; in qua, esto contineatur præceptum poscendi licentiam à Priore, & vt conditio necessaria, apponatur ad valorem testamẽti, prudenter interpretanda est, sicut in primo, & secundo euentu eam interpretati sumus, nec extendenda est ad euentum moraliter impossibilem, cum aliundè supponantur adesse, quæ intrinsecè constituunt testamentum validum.

Disquisitio 16. De Funeribus Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium.

Quæstio 1. De Habitu, & pompa, qua Equites, & Clerici Fratres Militiarum tumulari debent, & de ipsorum Sepulturis.

1 ANTEQVAM è vita Regulares Militiarum decedant, cautum est in Statutis, & Definitionibus, quod opportunè eis Sacramenta ministrentur, aliquisque Frater Clericus assistat ęgrotantibus, ac moribundis, vt exerceat pietatis officia, animamque

in

in extremo vitæ discrimine, & agone laborantem orationibus subleuet, Deoque commendet; deficiente autem Clerico Fratre, dum aliquis Calatrauensis, & Alcantarensis decedit, ad id munus aduocandus est Monachus Cisterciensis, seu Benedictinus, & in eius defectum quiuis alius Sacerdos sæcularis, vel Religiosus. Legantur in Definitionibus Ordinis Calatrauæ *cap. 2. tit. 34.* & in Definitionibus Alcantaræ, *cap. 2. tit. 22.* Vbi aliqua iniunguntur circa dispositionem bonorũ ab Equitibus decedentibus committendã alicui ex Ordine, & circa ea, quæ hic præstare debebat, vt bonorum decedentis custos. Quæ locum habebant, antequam Equites Militares testandi facultatem à Sede Apostolica accepissent; nunc verò locum non habent, cũ liberè testari queant, atque ad successores, & heredes bona pertineant.

2 In Ordine Calatrauensi statutum fuerat olim, vt in extremo vitæ halitu Crux cinericia super pauimentum formaretur, ac supra eam aliquis extenderetur pannus, in quo æger à lecto extractus decumberet, & animam Deo redderet. Verùm quia corporis motus mortem valebat præuenire, iam diu fuit stabilitum, vt hæc ceremonia post mortẽ perageretur. Ita legitur *loco suprà relato.*

3 Sepeliendi autem sunt omnes Equites, & Clerici Fratres Militiarum ornati toga Capitulari; Ita in Statutis D. Iacobi *tit. 6. cap. 4.* In Definitionibus Calatrauæ *tit. 34. cap. 2.* vbi additur, quòd eis scapulare Ordinis sub toga collo circumdetur; In Definitionibus Alcantaræ *tit. 22. cap. 3.* In Statutis D. Ioannis *tit. 4. §. 20.* Vbi Habitus sepeliendorum sic præscribitur; *Laudabile censeri debet, vt quo habitu Fratres nostri in ingressu Religionis, & in vita fuerint redimiti, eodem in sepultura, & funeris pompa ornentur. Igitur sancimus, vt omnes Fratres Hospitalis, cum è vita decesserint, mantellis ad rostra, id est, cum punctis, & Cruce alba sepeliantur.* Video, Equitibus Militaribus, qui ad sepulchrum efferuntur, enses, & calcaria addi, quæ in susceptione Habitus eis apponuntur; verùm nec in Statutis, nec in Definitionibus id stabilitur; quare solùm consuetudine est inductum, quam prosequi, laudabile est censendum.

4 Equitem aut Fratrem Clericum defunctum tenentur in funere comitari omnes Regulares Ordinis ipsius, sub pœna pecuniaria. Ita in Statutis D. Iacobi *tit. 8. c. 9.* Vbi tamen solùm de Equitibus decedentibus est sermo, & solùm etiam cæteros Equites comitari funus præcipitur; & additur, hos teneri defuncti corpus vsque ad ipsius ianuam domus portare, ac postmodùm ipsum in Ecclesiam, in qua est tumulandus, inferre. Si verò in Curia decedat Eques, Præses Senatus Ordinum à testamentarijs est admonendus de morte, & funere, vt ille conuocari iubeat Equites ad comitatum. Extra Curiam autem monendus est Eques Ordinis antiquior Habitu, in eodem Oppido degens.

5 In Ordine Calatrauę, quicumque ex Ordine è viuis decedat, omnes ex eodem Ordine funus comitantur, moniti in Curia à consanguineis defuncti, quos Capellani honorarij Regis certiores de obitu debent facere; & extra Curiã quomodocumque conscij Ordinis Regulares funeri tenentur adesse, & corpus suis humeris vsque ad Ecclesiam portare, atque interesse Missæ, & Vigiliæ. Ante Bullã, qua nuptiæ Equitibus sunt permissæ, nequibant illi sepulturam extra Ordinem eligere, nec Capellas sibi construere, nisi in Ecclesijs proprijs, in quibus debebant suscipere Sacramenta. Iam verò liberè possunt sepulturam eligere, & Capellas, aut Ecclesias construere, seu dotare.

6 In Ordine Alcantaræ quemcumque etiam defunctum comitari in funere omnes ex ipso Ordine tenẽtur. Quòd si aliquis ex eodem Ordine obeat extra oppidum Alcantaræ, eiusque corpus ad Monasterium statim deferatur (nam id non obseruatur, si ossa postmodùm portẽtur) Clerici Fratres toga Capitulari superuestiti, Cruce præcedente, procedũt obuiàm defuncto vsque ad Eremitorium Sanctæ Annæ, seu vsque ad Monasterium Sancti Spiritus, respectiuè ad viam, per quam corpus defuncti effertur; Quæ obligatio est sub virtute Sanctæ Obedientiæ, & consequenter sub lethali, vt constat ex Definitionibus *tit. 10. cap. 1.* Ibidem *c. 2.* licentia conceditur, vt possint obeuntes sepeliri, vbi velint, eo quòd sæpissimè obeant in locis distantibus à ditione Ordinis; olim autem solùm in Ecclesijs Ordinis valebant tumulari. Ibi *cap. 3. & 4.* stabilitur, ne in Ecclesia Monasterij super sepulturas aliquod funebre monumẽtum apponatur, nec in Ecclesijs Ordinis, nisi intra Capellas, quæ sub alicuius fue-

rint

rint patronatu. Si verò quis interiùs in Monasterij Claustro sepeliatur, per duos menses, & non amplius, supra sepulturam funebris tumulus permittitur. Prohibetur etiam, quòd in Ecclesijs Ordinis possit quisquam sepeliri iuxta Altare maius supra gradus, seu scalas, quæ communiter ante illud iacent, & quòd ibi aliquod apponatur funebre signum. Ex his cernitur, Clericos Fratres intra Monasterium degentes, seu etiam Collegas, si in Monasterio decedant, aut illuc sepeliẽdi deferantur, non posse eligere sepulturam, sed arbitrio Prælati fore sepeliendos; nam eis non conceditur electionis potestas; vnde, sicut alij Religiosi Militares nequeunt eligere sepulturam, itanec illi. Aduerte tamen in Definitionibus *tit.* 9. *cap.* 1. concedi facultatem, vt aliquæ personæ Ordinis possint sibi in Monasterio Capellas erigere, quæ ipsis dumtaxàt reseruentur; quod ita obseruatur.

7 In Ordine D. Ioannis id speciale est, quòd non permittitur, in Funeribus Regularium, quicumque sint, aliquẽ lugubri veste indutum procedere, non solùm ex ipso Ordine, sed nec sæcularẽ, quamuis sit consanguineus proximus defuncti. Ita in Statutis *tit* 4. *§.* 22. Mors sanè Religiosorum non lugenda, sed inuidenda est; cum eos, supponatur, disciplinæ regularis nexibus obstrictos vitam cumulasse meritis, quibus sibi tutiùs parent regnum cæleste.

Quæstio 2. De suffragijs, et Orationibus fundendis pro defunctis Ordinum Militarium.

8 IN omnibus Sacris Religionibus persoluuntur officia, & suffragia pro defunctis, vt debitę Fratrib⁹ pietati, & beneuolentiæ indulgeatur. Id ipsum etiam præstatur in Ordinibus Militaribus. In Ordine D. Iacobi, quoties celebratur Generale Capitulum, tertia die conueniunt omnes ad Vesperas, & Vigiliam Defunctorum, & die sequenti ad Missam pro ipsis celebrandam, in qua omnes, qui ex Ordine è viuis decesserunt post vltimum antecedens Capitulũ referuntur. Ita in Statutis *in Institutione Equitum, pag.* 80. Deindè quoties quis ex ipso Ordine obit, quilibet Sacerdos Frater Clericus in eodem loco existens tenetur tres Missas pro eo celebrare; vnam verò, si sit absens; Clericus Frater non Sacerdos Psalterium debet recitare, si sit præsens; quinquaginta autem Psalmos, si sit absens; Equites autem presentes debent recitare centies, & quinquagies Orationem Dominicam; absentes verò quinquagies. Rursùs Commendatarius, in cuius ditione obierit aliquis ex Ordine, pro eius anima tenetur quadraginta diebus pauperi vni necessaria alimẽmenta conferre; & totidem diebus Fratres Clerici inibi commorantes debent pro eius anima Commemorationem in Missæ sacrificio facere. Quin & pro familiaribus, seu famulis cuiusque ex Ordine, tenetur Commendatarius, in cuius ditione, vel Commenda illi decesserint è vita, septem diebus egenum alere; Clerici verò Fratres Sacerdotes vnam Missã offerre, cæteri non Sacerdotes quinquagies Orationem Dominicam recitare, si sint presentes; omnes autem absentes ter eamdem Orationem. Ita in Statutis *in Regula Ordinis, cap.* 29. Commendatarij demùm, vt *ibidem c.* 30. asseritur, quotannis debent celebrari facere triginta Missas pro Defunctis Ordinis. Quæ obligatio explicatur *tit.* 15. *cap.* 37. ita vt Commendatarij, qui Parochis conferunt prouentus ex Altari, non teneantur ad eas Missas, sed ipsimet Parochi eas sint celebraturi; At si Commendatarij sint ex his, qui ditione, & Ecclesijs carent, eo quòd Commendæ sint venditæ, aut quia Commendæ sunt *De las casas, ò de los bastimentos* (vt Hispanè dicitur,) debent prædictas triginta Missas celebrari curare, & à Visitatoribus Ordinis ratio de his est poscenda. In Collegio Salmantino D Iacobi tenentur Fratres Clerici ad Missas, & suffragia, quæ in Domo Virginis de Tudia dicenda erant pro Fundatore Magistro Ordinis D. Pelagio Perez Correa; quippè redditus eius Domus applicati sunt præfato Collegio, vt habetur in Statutis *tit.* 20. *cap.* 8.

9 In Ordine Calatrauæ pridie ante Capituli Generalis absolutionem Missa, & Vigilia pro Defunctis Ordinis persoluitur, omnesque ex Ordine toga Capitulari induti tenentur assistere, serie antiquitatis in sedibus seruata; Missaque celebranda est à Priore Monasterij Calatrauæ, cum detur; & in eius defectũ à Sacrista maiori, seu Priore antiquiori. Ita in Definitionibus *tit.* 1. *cap.* 13. Pro

singulis

singulis defunctis Ordinis tenentur Sacerdotes Clerici Fratres tres Missas celebrare; & omnes alij recitare Psalterium; Et præterea pro Defunctis Ordinis in generali quotannis incipiendo à die S. Lamberti, nempè à die 17. Septembris, Sacerdotes debent viginti Missas (quas S. Lamberti vocant, eo quòd ab eius die incipiant) celebrare, & cæteri recitare decem Psalteria. Hęc autem, si velint recitaturi, possunt in Missas commutare, ita vt Commendatarij loco decem Psalteriorum triginta Missas celebrari faciant, & pro singulis defunctis Ordinis loco vnius Psalterij recitandi, tres Missas offerant, eleemosyna pro illis erogata; Equites autem non Commendatarij pro decẽ Psalterijs S. Lamberti decem Missas; Et pro Psalterio recitando pro vnoquoque defuncto vnam offerant Missam. Idem statuitur de Monialibus Ordinis, tum vt ipsę recitent, vel Missas offerant; tum vt pro ipsis defunctis eadem præstentur. Idẽ dicendum de Clericis Fratribus non Sacerdotibus quoad obligationem recitandi, aut offerendi Missas, estò expressè non stabiliatur, sed satis clarè constat ex ordinatione in Definitionibus *tit.* 34. *cap.* 5.

10 In Ordine Alcantaræ pridie ante Capituli Generalis finem, Vesperę, Vigilia, & Missa pro defunctis Ordinis solemniter celebrantur, assistentibus cũctis ex Ordine toga Capitulari indutis, & accensas lucernas gestantibus; & Clerici Fratres eo die Missas priuatas pro eisdẽ defunctis sunt oblaturi; & relatio defunctorum à Capitulo præcedente vsque ad illud est peragenda, quorum memoriæ cura Priori Alcantaræ, & Capellanis honorarijs incumbit. Ita in Definitionibus *tit.* 1. *cap.* 17. Prior autem celebrat hanc Missam, Pontificalibus ornatus. In Capitulis autem trium horum Ordinum hoc Officium Defunctorum peragitur in Monasterijs, in quibus ipsa Capitula habentur; & super tumulum funebrem Corona Regia apponitur, propter personas Regias, qui ex Ordinibus fuerunt, ac præcipuè propter Reges nostros, eorum Administratores perpetuos. Præterea non Sacerdotes tenentur ad Psalteria S. Lamberti, sicut Calatrauenses (id enim vtrique ab Ordine Cistercienſi acceperunt) & ad viginti Missas hi, qui Sacerdotes sunt; At illa decem Psalteria possunt commutari à non Sacerdotibus in viginti Missas. Pro quouis autem defuncto Ordinis Sacerdotes celebraturi sunt tres Missas; & non Sacerdotes, siuè Equites, siuè Clerici Fratres, Psalterium recitaturi sunt, aut loco eius vnam Missam celebrari facere. Ita in Definitionibus *tit.* 13. *c.* 19. In Monasterijs, statim ac notitia peruenit alicuius Defuncti Ordinis, Capitulum congregatur ad absolutionem defuncti, (qui mos, & terminus vocum est propri⁹ Ordinis Cisterciẽsis) & per triginta dies Oratio pro defuncto ad Primã recitatur. Præterea pro paremibus Regulariũ fiunt suffragia; plures alię Missæ dicuntur, seu Anniuersaria pro Prælatis, & Episcopis ex Ordine assumptis, & pro alijs, qui ea dotauerunt, quod etiam in Collegijs obseruatur, & ratio Visitatori redditur. Fratres autem Clerici, qui omiserint aliquas Missas, vel Psalteria, tenentur, cum obeunt, id declarare, vt pro eis fiat satis eiusmodi obligationi. Ita in Definitionibus *tit.* 22. *cap.* 3. *pag.* 200.

11 In Ordine S. Ioannis, feria secunda post Quinquagesimam in omnib⁹ Ecclesijs Ordinis celebratur Missa solemnis pro defunctis eiusdẽ Ordinis, & ipsa die Dominica Vigilię defunctorũ ad vesperum cantantur, assistentibus cunctis ex ipso Ordine, qui in locis adfuerint, vbi illæ extant Ecclesiæ. Ita in Statutis *tit.* 3. *§.* 13. *& sequent.* Finito etiam Capitulo tum generali, tum Prouinciali preces fũduntur pro Defunctis, quæ referuntur *titulo* 6. *§.* 2. *pag.* 52.

12 Dubitabis, an obligatio peragendi prædicta suffragia sit sub peccato? Hoc dubium diluimus *suprà disq.* 6. *& disquis.* 13. Profectò diligentissimè est curandum ab vnoquoque ex Ordinibus ea suffragia exequi; Id pietas suo iure exposcit; fraternitas exigit; vnio, ac beneuolentia sollicitant. Notaueris in præsenti, si Psalteria *suprà* dicta recitentur, ad finem cuiusque Psalmi non fore addendum versiculum *Gloria Patri*, sed *Requiem æternam.* Ego hortarer omnes, vt eorum commutationem in Missas eligerẽt, quæ ipsorum arbitrio relinquitur. Notaueris etiam, Equites, qui sunt Sacerdotes, non teneri præcisè, & necessariò ad Missas, sed ad eas, vel ad Psalteria, vt cæteri Equites tenentur; nam materialiter se habet, quòd Sacerdotes sint, respectu huius obligationis, vt à Definitionibus præscriptæ. Idem dic de Iacobæis Commendatarijs, & Equitibus, respectiuè ad obligationem eis incumbentem.

Disquisitio

Diſquiſitio 17. & vltima Praxis Regij Senatus Ordinum.

Quæſtio 1. Præſtringuntur plura de munere poteſtate, & iuriſdictione huius Senatus.

Vbi de Clericis Fratribus Salmanticæ degentibus.

1 DISCVSSIMVS ferè cuncta, quę ad Senatum Regium Ordinum ſpectant, *diſquiſition. 2. & 7. & tota Operis decurſu*; nunc ea velut in epilogum redigemus, nonnulla inſuper addendo. Regius hic Senatus vnum cum Rege noſtro, quatenùs Adminiſtratore perpetuo Ordinum, conſtituit Tribunal; vnde ab illo non datur ad Regem appellatio, ſed dumtaxàt ſupplicari poteſt. Succeſſerunt Reges in locum Magiſtrorum cum omnimoda eorum poteſtate, ita tamen vt quæ ad ſpiritualia concernunt, per Regulares ipſorum Ordinum exerceant; Deputauerunt ergo (præter Priores, & Vicarios) hunc Senatum, qui eam exerceat iuriſdictionem; hæc vero eſt Eccleſiaſtica, quatenùs abeo, vt Adminiſtratore, dimanat; à pluribus Pontificibus roborata, & confirmata. Iuriſdictione etiam Regia temporali gaudet, iuxta dicta *diſquiſit. 2. quæſtion. 2.* Hinc reſpectu Ordinum Diui Iacobi, Calatrauæ, & Alcantarę, habet ſe, vt Generalis Regularis, & ſub eius iuriſdictione, ac obedientia verſantur Equites Militares, Clerici Fratres, Moniales Militiarum, territoria, & ditiones Ordinum, ac Clerici ſęculares in eis verſantes, ſeu Beneficia, vel Capellanias in Eccleſijs Ordinum obtinentes.

2 Fit indè, appellationes à Iudicibus Ordinarijs Eccleſiaſticis, & ſæcularibus deferri ad hunc Senatum; niſi à Priore Alcantarę, à quo ratione Concordiæ, de qua *diſq. 7.* appellatur ad Epiſcopiſcopum Caurienſem; præterea in pluribus cauſis, non tamen in omnibus, à Iudicibus ſecularibus Ordinum datur in appellatione electio, vel ad hunc Senatum, vel ad Regia Tribunalia, de quo *diſq. 2.* Præterea in ſententia tuente, Equites Militares eſſe ſtrictè Religioſos, de qua latè *ibidem*, cauſę criminales eorum in prima inſtantia pertinent ad Senatum Ordinum. Ad quem etiam appellatur à ſententijs, quas pronuntiant Viſitatores Ordinum, & itē Iudices Commiſſionum, aut alij ſpeciales Iudices ab ipſo Senatu ad exploranda, & punienda delicta deſignati.

3 Extat Tribunal, nuncupatum Hiſpanè *Iunta de Comiſiones*, conſtans ex duobus Supremi Conſilij Caſtellæ Senatoribus, ex duobuſq; alijs huiuſce Ordinum Senatus, Ad quod poteſt appellari, ſeu ſupplicari à ſententijs prolatis à Senatu Ordinum in cauſis temporalibus Vaſallorum ipſorum Ordinum; Et querelæ, ſeu appellationes ab executione ſententiæ ab hoc Conſeſſu prolatę ad ipſum deferuntur, & in eo cauſæ terminantur.

4 In ſententia, de qua *ſuprà*, tuente, Equites eſſe ſtrictè Religioſos, cauſæ criminales Equitum Nouitiorum ſpectant ad Ordinum Senatum, etiam ſi ante ſuſceptionem Habitus deliquerint, dummodò non ſuſceperint Habitum in fraudem iuriſdictionis Regiæ temporalis (Nec vnquam ſermo eſt de criminibus, quæ ad Sacræ Fidei Tribunalia priuatiuè ſpectant.) Nequit hic Senatus ſententiam capitis, aut mutilationis membri ferre. Rex verò ex indulto Pontificio, adhuc ſi defendatur, Equites eſſe Religioſos ſtrictè, poteſt deſignare Iudicem, qui Equitem meretem plectat capite. Cęterùm Iudices ſæculares agnoſcunt de cauſis ciuilibus Equitum Militarium; De quo obſeruanda ſunt, quæ tradidimus *diſquiſit. 2. quæſtion. 2.* Vbi etiam egimus de pœnis, quæ eis poſſunt infligi à prædictis Iudicibus ob violationem alicuius pragmaticę; & de remiſſione eorum ad Senatum Regium Ordinum, quando deprehenſi in delicto in cuſtodia detinentur.

5 Quid autem Senatus hic poſſit præſtare circa Clericos Fratres in Collegijs Salmantinis degentes, oportet obſeruari. Supponendumq; eſt, Ordines Militares gaudere communicatione ampliſsima priuilegiorum, quæ conceſſa, & concedenda fuerint cuicumque

ex Sacris Religionibus. Quod ex Bullis Pontificijs apertissimè *in superioribus* patefecimus. Recensui *superiùs disquis. 9. ex num. 63.* omnia, quæ circa hanc quęstionem tradidi *tomo de Iure Academico*, & meam mentem explanaui. Videnda sunt *ibi* dicta. Igitur Magistrum Scholę Salmantinum non posse cognoscere de vllo prorsùs crimine Religiosorum (quo nomine Militares Clericos Fratres comprehendi, est euidens) docent Emanuel Rodriguez *tom. 2. qq. regul. quæstion. 2. artic. 9.* Cordoua, & Collector priuilegiorum, quos refert, & sequitur Hieronymus Rodriguez *resolut. 62. num. 6.* Villalobos *2. part. tract. 38. difficult. 4.* Probant primò hi, & alij, quia Prælatis Regularibus concessa est omnimoda iurisdictio priuatiua ad puniendos subditos delinquentes, & ea iurisdictio immediata est Sedi Apostolicæ, vt tradunt Tamburinus, Barbosa, Peyrinus, Schorcia, Cochier, Casaingh, P. Henriquez, P. Thomas Sanchez, Pellizarius, & innumeri passim, & constat ex Bullis Pontificijs concessis erga Sacros Ordines. Nec hæc iurisdictio reuocatur à Martino V. in Bulla concessa erga Academiam Salmantinam, & Magistrum Scholæ, in qua non exprimuntur Regulares, dum iurisdictio in criminalibus conceditur erga inscriptos albo Academię. Priuilegia autem Regularium, nisi exprimantur, non censentur vllo modo reuocata, vt cum innumeris docet Fr. Bruno Casaingh *tractat. 1. de priuileg. Regular. cap. 5.* Et priuilegium non exprimēs mentionem alterius minimè operatur reuocationem illius, iuxta *cap. veniens 19. de præscript. cap. Abbatum, 40. de rescript.* Et id docent Emanuel Rodriguez, Ioannes de la Cruz, Menochius, P. Suarez, P. Thomas Sanchez, Quintanaduenas, & alij plures. Vnde priuilegia Religionū in suo robore permanent.

6 Probant secundò ex Bulla Innocentij VIII. expedita erga Vicarium Generalem Ordinis Prædicatorum, in qua expressè asseritur, Prælatos Ordinis fore cognituros de delictis Religiosorum, non obstantibus priuilegijs, & Bullis concessis Academiæ Salmantinę, & Magistro Scholæ. Expedita fuit quarto Idus Martij, anno 1488. & incipit, *Sacræ Religionis*; afferturque à Collectore Compendij Mendicantium, *verbo Correctię Fratrum, §. 14.* Et in Monumentis Ordinum *fol. 76.* ac ab Emanuele Rodriguez *tom. 2. quæstion. 2. artic. 9.* Præterea aliam Bullam expediit Pius II. die 15. Octobris, anno 1485. quæ incipit *Religiosorum*, & in Bullario affertur *tom. 1. fol. mihi 385.* in qua omnibus Generalibus Religionum indulget, quòd cognoscant Prælati de suis subditis delinquentibus in Studijs Generalibus, etiam de Gradu insignitis, non obstantibus quibuscumque Bullis, & priuilegijs, quamuis ad eorum reuocationem exigatur specifica mentio, & de verbo ad verbum. Ex his grauissimis fundamentis inferunt, Magistrum Scholę omnino teneri, si Religiosum aliquē in delicto fragranti deprehendat, illicò remittere eum ad Prælatum proprium; Et consequenter Clericos Fratres ad suos Prælatos, seu ad Senatum Ordinum. Idem dicito de Equitibus Militiarum in Academijs versantibus, in sententia tuente, eos esse strictè Religiosos, de qua *disquisit. 2. quæstion. 2.* Videatur Memoriale editum hoc anno 1657. sub nomine illustris Collegij Salmantini Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, in quo omnimoda esse emptio Religiosorum in criminalibus à Magistro Scholæ exornatur, & declaratur pluribus fundamentis allatis.

Addunt, responderi non posse, eas Bullas, & essemptionem Religiosorum in Salmantina Academia in vsu non esse, sed potiùs vsum esse contrarium, ac Magistrum Scholæ agnouisse de causis criminalibus Regularium, nullo refragante. Nam contrà primò. Religiones Sacræ pluribus Pontificijs indultis gaudent, quòd sua priuilegia non amittant per renuntiationem, nec per actum contrarium, nec per non vsum; Quod ostendunt, pluribus Bullis allatis, Fr. Bruno Chasaingh *in Priuilegijs Regularium, tractat. 1. cap. 5. propos. 1. & 2.* Portel, Diana, & alij. Et quamuis amitti possent per non vsum, si in eo præscriberetur, tamen Chasaing *ibi* demonstrat, impossibilem esse præscriptionem per non vsum aduersus priuilegia Regularium. Contrà secundò, quia non potest probari non vsus, nec actus contrarius in præsenti. Etenim quòd aliquando ob leues aliquas discordias Magistri Regulares in suis Cœnobijs recluſi fuerint à Magistro Scholæ, id

peractum

peractum fuit per modum gubernationis æconomicæ, & politicæ, abſque ſtrepitu iudiciali, & abſque actibus ad iudicium criminale ſpectantibus. Nec illi reclamarunt, quia id agnoſcebant, & quia in rebus adeò leuibus controuerſia grauis ſuper iuriſdictione non erat agitanda. Etenim (aiunt) ſi aliquando criminaliter procedere contra Regulares tentauit Magiſter Scholæ, non obtinuit. Sanè cum Clericus Frater Iacobæus homicidij accuſaretur anno 1590. & contra eum Magiſter Scholæ cauſam cæpiſſet, Senatus Ordinum ipſam ad ſe auocauit, declarante noſtro Rege Philippo II. illam ad eum ſpectare. Proceſſus apud Iacobæos aſſeruatur. Deindè Religioſum Clauſtralem exterum, & extra Clauſtra degentem Salmanticæ, inibique nulli Prælato Regulari ſubiectum, Magiſter Scholæ incarcerauit propter culpam, cuius falsò accuſabatur; Sed ante ſententiæ prolationem Iudex ſuperior à Curia cauſam ab illo amouit; Et prętereà non dabatur Prælatus Salmanticę, qui reclamaret. Anno 1653. voluit idem Scholæ Magiſter cognocere de duobus Clericis Fratribus Calatrauenſibus; quod pro illo affertur; Verùm addēdum eſt, non ipſum, ſed Senatum Ordinū auocaſſe ad ſe cauſam, & eos puniuiſſe, quin ille ſententiā proferret. Contrà denique, quia ſi in aliqua Religione toleratum fuiſſet, de delicto ſubditi cognoſci à Magiſtro Scholæ, Prælati reſiſtere debuerunt; & actus vnius, aut alterius Religionis non poſsūt vllo modo cæteris præiudiciū aliquod afferre; vt ex principijs Iuris, & Theologiæ moralis eſt manifeſtum. Idcircò hoc anno 1657. Prælatus Collegij Ordinis SS. Trinitatis reſtitit, & noluit tradere ſubditum Religioſum delinquentē Magiſtro Scholæ; Et cum hic in eum ſententiam protuliſſet, Senatus Supremus Caſtellæ non permiſit, ſententiam eam executioni mandari, ſed Religioſum temporalitatib⁹ (vt aiunt) mulctauit, exilium à Regnis his duntaxat ei infligens, cum tamen Magiſter Scholæ grauiſsimo ſupplicio eum damnaſſet. Et quidem Senatus ille eximius Prætori Vrbis Salmantinæ commiſit executionem, & monitionem præſtandam Prælato Regulari, vt de eo ſubdito relegando illicò curaret. Hæc ab his Authoribus traduntur; Quibus aſſenſuros fore tum Senatum Ordinum, tum Communitates Religioſas, ac doctiſsimas, non dubitauerim, à quibus, animaduerto, meam opinionem traditā *tom. de Iure Academico* impugnari, & deſerinqui.

7 Ad alia pergamus. Poteſt Senatus Ordinum per viam gubernationis præcipere omnibus ſubditis, quidquid conducens cenſuerit tum circa temporalia, tum circa Eccleſias, Miſſarum ſolemnia, eleemoſynarum præſtationem, Officia funeralia, Confraternitates, Capitula Clericorum ſæcularium, ac ſimilia; Nec debet in his apices Iuris obſeruare, vtpotè Prælatus Regularis. Indè etiam valet pœnas infligere omnibus ſubditis iuxta delictorum qualitatem; & de his exploratione ſecretam capere, & Reos ſecretò etiam corrigere. Ei etenim incumbit promotio diſciplinæ Regularis; cura obſeruantiæ Regularum, Statutorum, & Definitionum: ſollicitudo erga Viſitatores, & Parochos; bonorum, & Commendarum conſeruatio; Templorum ſplendor; iuriſdictionis defenſio, ne Ordines vllum detrimētum ſentiant.

8 Vocat Senatus in examen ad plura Beneficia; de quo latè *diſquiſ.* 11. Deſignat Clericos Fratres Calatrauenſes, & Alcantarenſes ad Collegia Salmantina. De quo *diſquiſit.* 9. Conſulit Regem noſtrum de perſonis idoneis ad Dignitates Ordinum, & ad alia Munera obeunda. Expedit Chirographa circa pecunias ex menſæ Magiſtralis redditibus perſoluēdas, eorumque reddituum Collectores deſignat. Decedentibus è vita Regularibus Militiarum, ſi deſides ſint Diſpoſitores bonorum, Senatus eos debet cogere ad curam adimplendi defunctorum voluntates, aut alios mittere, qui id promptiùs exequantur. Monialibus præbet licentiam, vt ex vrgenti cauſa valetudinis pro limitato tempore è Monaſterijs exeant. Clericis Fratribus eas licentias poteſt concedere, quas Superiores ſupremi alijs Religioſis valent elargiri.

9 Præſentatio ad omnia Ordinum Beneficia; & munia Eccleſiaſtica, etiam valdè exigua, ex ſe pertinet ad Regem noſtrum, vt Patronum vnicum Ordinum. Aliqua tamen iam à primis exordijs Priores Iacobęi præſtant, & aliquas Sacriſtias Commendatarij nonnulli; alia, vt aſſerimus, Senatui Ordinum ſunt com-

commissa. Plura egimus *disq. 1. & 11.*

10 Præcepta Obedientiæ valet idem Senatus imponere ; & præterea designare Clericum, qui censuras ferat. Potest præterea, vt cæteri Superiores Regulares, vota subditorũ irritare; designare Confessarios idoneos Monialibus, & alijs Militaribus. Ad plura tamen ex adhuc dictis, subscriptio Regis nostri in Decretis, seu Schedulis à Senatu expeditis, requiritur, vt suis locis annotauimus.

11 Cæterùm potestas, & iurisdictio, qua Senatus Ordinũ gaudet, non angustatur intra terminos Hispaniarũ, sed valet ad se auocare Equites, aut Clericos Fratres vbicumque delinquentes, etiam in exteris Prouincijs, nam vbiq; illi suo foro potiuntur, nec à Iudice non proprio possunt conueniri. In Regno Neapolitano Equites Militiarum subduntur Iudicibus ordinarijs ; quod præstari, quin præiudicium inferatur iurisdictioni, & foro Militiarum, ostendimꝰ *disq. 2. n. 58.*

12 Et crediderim, ex commissione Regis, idem contingere in Indijs, & Prouincijs distãtibus à Senatu Regio Ordinum. Et quidem adhuc in sententia asserente, Equites non esse Religiosos strictè, nec Ecclesiasticos, eorum Superior est Senatus, cum in ea sententia gaudeat circa eos iurisdictione Regia, & ea possit vti, vt ipsos ad suum Tribunal trahat ; præ oculis tamen habeantur dicta *disq. 2. q. 2.*

13 Ad electionem Priorum, qui in Monasterijs Iacobeis per suffragia domesticorum fit, & ad electionem in Monasterijs Militaribus Monialium in Cõmendatariam, aut Abbatissam, designat Senatus aliquem, qui ipsiꝰ nomine assistat. Quòd si Superiores Militares digni sint depositione, causa probata, matureque perpensa, Senatus eos valet deponere, vel iuxta causæ qualitatem suspendere; Quin & Beneficia potest Senatus tollere, si causę iustæ adsint. Recolantur dicta *disq. 11.*

14 Agnoscit deindè Senatus Ordinum in prima instantia de sentẽtijs interlocutorijs, quas proferunt Priores, aut Vicarij Militiarum, à quibus ad Senatum ipsum appellatur. Quin dubitari posset, an Senatus possit ad se auocare in prima instantia causas ciuiles, vel criminales, quæ inter Priores, seu Vicarios Generales, & alios Regulares, vel subditos sæculares geruntur? Si præcisè consideremus Senatum, vt Iudicem superiorem, id nequit præstari ; etenim immediati Iudices primam sibi vendicant instantiam, quam ab eis auferre non valẽt Superiores, ne ordo iudicij turbetur, & sua quisquã priuetur iurisdictione. Vnde in causis Beneficialibus, Decimalibus, Iurispatronatus, & similibus, in quibus cum Dignitate Episcopali alius litigat prima instantia ad Tribunal ipsius Episcopi pertinet, & coram Vicario Generali ventilatur.

15 Verùm, si inspiciamus Senatum, vt supremum Superiorem Regularem, & causa agitetur inter subditos Regulares, censerem, posse ad se eam auocare; Quippè ita præstant Generales, & Prouinciales Sacrarum Religionum, cum materiæ grauitas id exigit ; Deindè cum causæ sunt criminales, Supremum Tribunal potest ad se eas auocare, ratione publicę vtilitatis, seu ex vrgenti causa; quod ita præstari à Supremo Castellæ Senatu in aliquibus delictis, frequenter cernimus ; Cum ergo Senatus Ordinum, quatenùs Ecclesiasticum, sit Tribunal supremum respectu ipsorum Ordinum (solùm enim est Pontifex sumus supra illud) auocare etiam causas criminales subditorum ad se valebit, si vrgens sese offerat ratio. Præterea ad delicta subditorum exploranda, & puniendа potest Senatus Ordinum designare, & mittere Iudicem specialem, non solùm ad instantiam partis, verùm motu proprio, ob publicum bonum ; id autem est, causam ad se auocare.

16 A sententijs prolatis à Iudicibus inferioribus Ordinum nequit immediatè ad summum Pontificem appellari, omisso ipsorum Ordinum Senatu, sed priùs ad hunc est appellandum, iuxta speciale indultum, & Breue Iulij III. A sententijs autem pronuntiatis ab eodem Senatu Ordinum immediatè ad Pontificem datur appellatio, non verò ad eius Nuntium Apostolicum, ex concessione Pontificum, quorum Bullas retulimus *locis relatis.* Videatur Barbosa *in praxi exigendi pensiones, lib. 2. vot. 36.* qui transcribit verba Bullæ Pontificiæ concedentis prędicta.

17 Iurisdictio Senatus Ordinum est ordinaria, vt docet cum pluribus Rodriguez *tom. 1. qq. Reg. q. 36. art. 3.* & infer-

fertur ex præiactis; eadem quippè eſt, ac iuriſdictio Adminiſtratoris perpetui, Regis noſtri, cum quo idem Tribunal conſtituit; quare eſt delegabilis, & frequenter ad ſpeciales cauſas delegatur. Quin quamuis ea iuriſdictio eſſet delegata, valeret ſubdelegari; nam poteſtas delegata à ſupremo Principe ad vniuerſitatem cauſarum, ſubdelegari poteſt.

Quæſtio 2. Attinguntur ea, de quibus Senatus Regius Ordinum Regem noſtrum, vt ipſorum perpetuum Adminiſtrarem, conſultat. Vbi de alienatione Officiorum?

18 CVM totum Ordinum Militarium regimen penes Senatum ſit, plura concurrunt grauiſſima negotia, de quibus Rex noſter; vt Adminiſtrator Supremus, ſit conſulendus; & ea, quæ ſecretiorem notitiam exigunt, ab vno ex Senatoribus in libello exarãtur, vt Rex pro arbitrio decernat. In Definitionibus Alcantaræ *tit.* 37. *c.* 3. Senatori ex ordine iniungitur, vt Regem informet; quoties aliquid in præiudicium priuilegiorum tenetur. In praxi autem ſemper inſcriptis fit conſultatio. Præterea aſſeruit Ægidius Gonzalez *vbi infrà*, Senatum conſulere Regem ipſum de Ordinum Muneribus vacantibus, vt benemeritis diſtribuantur; Scilicèt de Commendis maioribus, Clauigerorum Munijs, Dignitatibus, Commendis, Prioratibus, Beneficijs, Rectorijs, Gubernationib⁹, Præfecturis Munimẽtorum, Regiminibus, & Cuſtodijs maioribus pratorum, ſeu paſcuorũ. Sed tamẽ non conſulit iuxta praxim de Commendis, de Clauigeratu, nec de Præfecturis Arcium.

19 Hęc ſanè ingẽtia ſunt, ſplẽdore, opulẽtia, iuriſdictione, & numero. Quippè Senatus poteſtas, ac iuriſdictio ſubſe continet duas Ciuitates, ducentũ viginti vnum Oppida, & ſeptuaginta quinq; pagos. Iam retulimus *diſq.* 8. Dignitates, & quot Gubernatores Equites, & Iuriſperiti ſint in vnoquoq; Ordine Militari; & quot Arcium Præfecturæ: item qui Prioratus, & Vicariæ. Et *diſq.* 10. recenſuim⁹ Commendas trium Ordinum. Et *diſq.* 7. enumerauimus Priores iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudẽtes. Hi quidem à Senatu Regi noſtro proponuntur. Rurſùs *diſq.* 9. & 14. Monaſteria Militaria Virorum, ac Collegia, necnon Monialium Conuentus deſignauimus.

20 In Ordine D. Iacobi annui reditus Commendarũ omnium ſunt ducentũ triginta mille ducata. Prioratus, Rectoratus, & Beneficia vltra ducentum exiſtunt. Quatuor ſunt itidẽ Eremitoria, & quinq; Hoſpitalia, quæ ſigillatim referuntur ab Ægidio Gonzalez *in Theatro de las grandezas de Madrid, pag.* 487. Sicut etiam territoria propria Ordinis, in quibus duę ſunt Ciuitates, & centum ac ſeptuaginta octo Oppida, & pagi. Ordini autem Calatrauę ſunt ſexaginta quatuor Oppida, & pagi ſubiecta. Commendarum verò redditus annui centũ mille ducata enumerantur. Sub Ordinis Alcãtarę dominio ſunt quinquaginta Oppida, & pagi. Commendæ verò nonaginta quatuor mille ducata in annuos reddit⁹ habent. In vtroq; Ordine Calatrauæ, & Alcantaræ plurimi ſunt Prioratus, & Beneficia. Et præterea à ex tribus Ordinibus Capellani honorarij Regis deſignantur; Quatuor ex præſcripto ex Ordine Iacobeo: tres ex Calatrauenſi, & ex Alcantarenſi totidem.

21 Nonnumquam Præfecturæ Arcium, quæ Equitibus Ordinum ſunt deputatę, alijs ſunt traditæ, ſed præcedere debere diſpenſationem Pontificiam, ait Ægidius *vbi ſuprà*; At ſaltem in Ordine Alcantaræ Præfecturę à Rege conferuntur alijs ab Ordine abſque diſpenſatione: Similiter impetrata diſpenſatione Pontificia, vni, eidemque plures Commendę ſunt collatæ tum ex eodem Ordine, in quo ipſe eſt Profeſſus, tum etiam altera ex eo Ordine, altera verò ex alio. Quod, niſi Pontifex diſpenſet, non valet præſtari. Etenim ſatis cautum eſt in Statutis, ac Definitionibus, Commendas fore concedẽdas Equitib⁹ ex ipſo Ordine, & deindè non niſi vnam cuilibet elargiendam. Quod etiam Iuri, & rationi eſt conſentaneum. Nam Munera, Dignitates, Beneficia, & quęuis alia Regularia Regularibus ipſis deputantur, reſpectiuè in ſingulis Religionibus; nec datur inter eas communicatio in his, ſicut in priuilegijs; nihilque magis cuiuis Ordini eſt inuiſceratum, quã inter ſuos

ſubditos omnia Officia, & Munera diſtribui. Diſpẽſatio etiam requiritur, vt plures eidem Equiti Commendæ conferantur; nã Statuta, ac Definitiones, quę Apoſtolica confirmatione roborantur, id prohibent.

22 Præter Beneficia, de quib⁹ Rex noſter à Senatu Ordinũ conſulitur, alia plura, Rege annuente, ex Senatus ipſius electione, & deſignatione conferuntur, præcedẽte examine coram ipſo; Cæterùm quando Capitulum Generale cõgregatum eſt, Capitulum, & Senatus cõſultant Regem ſuper quolibet Beneficio conferendo, etiam ex his, quæ Senatus conferre ſolet, quando non eſt Capitulum congregatum.

23 Certùm autem eſt, nihil Eccleſiaſticum ex his, quæ Rex cum Senatus conſultatione, aut abſque illa confert, poſſe alienari, cum id eſſet manifeſtè ſimoniacum; Sed nec alia Munera, & Officia Ordinum poſſunt abſque diſpẽſatione Pontificia alienari, vt attigimus *ea diſq. 8. q. 4.* Etenim ea officia, hoc ipſo quòd iam ſint inſtituta, & erecta, ſeu de nuò inſtituantur, ſunt bona propria Ordinum; At alienare bona propria Religionum, prohibitum eſt in Iure, & per innumeras Bullas Pontificias; ergo nequeunt per venditionem, aut donationem alienari, niſi Pontifex in eo iure poſitiuo Eccleſiaſtico diſpenſet.

24 Et ſanè ea Officia, ſi vendantur, emptor ea, vt bona propria, ac æſtimabilia pretio, retinet, eiuſque hæredes in illis ſuccedunt; ergo ex ſe ſunt inter bona annumeranda; ſicut inter bona ſua quiſque recenſet officium Tabellionatus, aut Notarij, ſi proprium ipſius ſit, necnõ munus Senatoris in Vrbib⁹, & alia eiuſmodi, quæ quotidie pretio æſtimantur, ac venduntur. Tunc ſic; ergo ea Officia, antequam per donationem, aut venditionem transferrentur, erant bona Ordinum. Nam cuius alterius? Si enim apud emptorem, aut donatarium bona propria recenſentur illa Officia, ſanè etiam apud donantem, ſeu vendentẽ bona propria antecedenter ſunt indicanda; imo ex terminis id eſt perſpicuum; Quomodo enim vendantur, niſi ſint pretio æſtimabilia, & conſequenter bona propria. Dices, eſſe bona ipſius Regis, & ex ſe merè temporalia; cur ergo Rex non poſsit alienare; maximè ſi ille ea de nouo inſtituat? Cõtrà, quia Officia, quæ ad Ordines ſpectant, ſiuè iam olim inſtituta, ſiuè de nouo erecta ad Regem non attinent, niſi quatenùs eſt Adminiſtrator perpetuus Ordinũ; quare eo ipſo quòd ea inſtituat, ipſis Ordinibus vnit, & incorporat; quod patet; nam ſtipendia, & redditus, quibus ea officia potiuntur, ex ipſis Ordinibus emergũt, vel in communi, vel in ſpeciali ex ſubditis, & Vaſallis ipſorũ. Quo pacto igitur poſsit Rex ſua facere, quæ ipſi Ordines pendunt? id enim eſſet ſibi applicare eos redditus, ac ſtipendia, & ius ad illa, tãquam propriũ, alienare.

25 Deindè quòd temporalia ſint ea Officia, ſeu non concernant ad ſpiritualia, non tollit, quominùs ſint bona ipſorum Ordinum, ſupra quorum alienationem tot prohibitiones circumferuntur. Id firmatur, nam quamuis plurimi affirmẽt, quibus ego ſubſcripſi, Commendas concedi titulo temporali, earũque bona, vt iam à Pontificibus applicata Commendatarijs, ſapere naturam tẽporalium bonorum, tamen nemo concedet, poſſe Commendas vendi, aut alienari ab Ordinibus abſque diſpenſatione Pontificia, quæ niſi ex vrgẽtiſsimis cauſis, non eſſet obtinẽda; igitur bona Ordinum, eſtò temporalia ſint, alienari non valent.

26 Accedit, aliqua Officia ex prædictis alienata fuiſſe, impetrata priùs Pontificia diſpenſatione; vnde iudicatum eſt, non aliter id poſſe præſtari. Quin ad alienationem peragendam Rex noſter conſenſum à Capitulo Generali non ſemel popoſcit; cum is ſit ſtylus Curiæ, vt ſimiles diſpenſationes expediantur iniungendo, ne præiudicium fiat his, qui ius obtendere valent. Et cum hæc Officia ſint propria Ordinum, ius in eis datur ad ea retinenda. Ex his cernitur, Senatũ Ordinũ non poſſe vlla Officia alienare, nec de alienandis Regem conſulere, imò teneri ad conſulendum, ne per alienationem transferantur, niſi requiſita præfixa concurrant. De ſimili Officiorum alienatione videatur Renatus à Valle *in Hiparcho de Religioſo negotiatore, pag. 13.* rem concinnè exornans.

Quæſtio 3. De Informationum examine, & approbatione ad Senatum Regium Ordinum ſpectantibus.

27 EXPEDITA gratia Habitus à Rege noſtro, & monito Senatu per eius Decretum à Secretario Ordinum ſubſcripto, Præſes deſignat Informantes, qui iuxta Interrogatorium, & formulam in Statutis, ac Definitionibus præfixam, peragunt Informationes de qualitate ſanguinis, & perſonæ Candidati; & ſummariam relationem ad earum calcem inſcriptis depromunt; ac vnus ex illis (cum duo concurrunt, nam Informationes Monialium Militarium vnus peragit, & præterea Fratrum Clericorum, & de harum examine, & approbatione egimus *diſq.* 3.) coram ipſo Senatu, ſi à Præſide interrogetur, rationem etiam de Informationibus præbet. Poſtmodùm illæ ſecretò leguntur, & examinantur. Approbatio ex omnium Senatorum ſuffragio præſtatur. In Statutis Ordinis D. Iacobi *tit.* 2. *cap.* 11. aſſeritur, Informationes poſſe à tribus Iudicibus videri, quorum vnus ſit Præſes Senatus, vel alius loco ipſius abſentis, & ægrotantis; & non aliter, quàm illis tribus conformiter conſentientibus, approbandas fore. Præſes autem, ſi ægrotet, poteſt ſuſpendere cognitionem Informationum, donec ipſe ſit præſens. Si reprobentur, excluditur Candidatus ab admiſsione in Ordinem. Quòd ſi aliquid circa ſanguinis qualitatem adhuc ſub dubio hæreat, vel non exactè, ac plenè fuerit examinatum, & probatum, decernitur noua diſcuſsio, quam *diligentiam* nuncupant, Informantibus iterùm à Præſide deſignatis. Secundas autem Informationes peragi prohibetur in Statutis, & Definitionibus; diſpenſare autem Senatum in hac prohibitione poſſe, conſuetudine eſt inductũ, & praxis oſtendit.

28 Cæterùm, cum de honore, & fama Candidati ex vno capite, & ex alio de Ordinum ſplendore agatur, ſumma iudicij maturitas requiritur, ne vel ob calumniam, odium, aut inimicitias teſtium Candidatus patiatur repulſam; vel è contra, ſi libratis vndique teſtimonijs, & circunſtãtijs penſatis, ille ſanguinis puritate, aut nobilitate laboret, ne Ordo ſuſtineat detrimentum; præcipuè cum excommunicatio ſit inflicta in eos, qui admittunt, aut cooperantur in admiſsionem eorum, qui impuro ſunt ſanguine, vt *diſq.* 3. expoſuimus. Hinc cõmuniter non debent à Senatu admitti facilè libelli abſque nomine contra Candidatorum qualitatem, cum in ſe ipſis ſuſpicionem odij, aut inuidiæ præferãt; niſi eæ adſint circunſtantiæ, quæ prudẽter inducant ad nouum examen peragendum; Etenim, ſi Infomationes nihil contineant, vnde reprobari queant, non ſufficiunt eiuſmodi libelli, etiam nomine ſubſcripto, dati, vt reprobentur; cum ad ſummum indè debeat ad nouum teſtium examen procedi.

29 Nec ſufficit vnus, duo, tres, aut etiam aliqui plures teſtes contra ſanguinis qualitatem præbentes teſtimonium in Informationibus, ſi tamen multò ingentior numerus teſtium detur, qui contrarium aſſerant, & eorum teſtimonia diluant; hæc enim eſt vrgentior probatio, cui ſtandum eſt in rigore iuſtitiæ. Quòd ſi poſt accurata, & repetita teſtium examina, adhuc in ambiguo hæreatur [qui euentus non videtur practicus] Ordo cernitur poſsidere ſuum Statutum, & ſplendorem, & Candidato incumbere, probare ſuam nobilitatem, aut ſanguinis puritatem, quæ probatio fit, dum Informationes peraguntur; vnde, cum eam non probauerit, reijciendus videtur. Nec dici valet, illum poſſidere, & contra illum non probari. Quippè eius poſſeſsio non ſupponitur, ſed inueſtigatur, & de ipſa poſſeſsione eſt dubium, & ambiguitas. In Ordine autem ſupponitur poſſeſsio Statuti; ſed circa hæc, & ſimilia integri tractatus ſunt exarati ab his, qui ex profeſſo *de Nobilitate* ſcribunt. Nos non pauca attigimus *diſq.* 3.

30 Si in Informationibus vnus, aut alter teſtis contra Candidatum oblo quantur, cæteris pro illo ferentibus teſtimonium, & indè Informationes approbentur, tenentur, quotquot alsiſtũt Senatui, ſub obligatione graui non manifeſtare labem illam ſanguinis falsò impoſitam Candidato; nam, eſtò Habitum obtineat, indeque eius puritas, aut nobilitas timoratis, ac prudentibus pateat, tamen apud aliquos poteſt eius opinio imminui,

imminui, aut labefactari, vel ſub ambiguitate perſiſtere, ſi manifeſtetur id, quod contra ipſum aliquis teſtis depoſuit, quod in ipſius graue præiudicium vertitur; & ex iuſtitia datur obligatio non auferendi ab illo famam, ac opinionem bonam, quam poſsidet. Hinc eadē obſtringuntur obligatione Informātes. Plura circa ſecreti cuſtodiam in ſimili tradidi *tom. de Iure Academico, lib. 2. q. 17.* Informationes à Senatu examinatæ aſſeruantur, donec mittantur ad Scrinia ſecreta Monaſteriorum S. Iacobi de Vcles, Calatrauæ, & Alcantaræ, in quib⁹ illæ, quę ad ſingulos reſpectiuè Ordines ſpectant, colliguntur. Ibi enim ſunt Archiuia Ordinum.

31 Aduerte in præſenti, Vrbanum VIII. die 23. Maij, anno 1624. expediuiſſe Bullam, quæ incipit, *Cum ſicut*, in qua indulget, quòd Informantes Militiarum Hiſpaniæ poſsint compellere ad teſtificandum quaſuis perſonas ſæculares, & Eccleſiaſticas, necnon Regulares, dum non ſint Monachales. Et Rex Philippus II. die 24. Ianuarij, anno 1566. ſtabiliuit, quòd Informantes poſſent compellere, abſque requiſitorijs litteris, quaſuis perſonas ad depo nendum; & quòd Senatus Ordinum valeret punire quoslibet, qui falſum depoſuiſſent. Et noſter Rex Philippus IV. die 14. Maij, anno 1655. expediuit Decretum præcipiens, quòd Capitula Eccleſiarum, Collegia, Monaſteria, Confraternitates, Conſeſſus Vrbium, & Oppidorum, exhiberent, & traderent quęcuis Inſtrumēta, Codices, & libros, quos videri in Senatu Ordinum ſit neceſſe, aut expediens, quoties ab Informantib⁹ poſcantur; Et his quidem traditur tranſcriptum Bullę prędictæ, & huiuſmodi Decretorum, vt eis vtantur.

Quæſtio 4. Exponuntur alia ad Senatum Regium Ordinum pertinentia.

32 CVM iuriſdictio Eccleſiaſtica ſit penes Senatum Ordinum, eaque poteſtas, quæ in ſuis diœceſibus competit Epiſcopis, modo latè *in ſuperioribus* expoſito, ſit, vt ei aptanda ſint, proportione ſeruata, quæ illis incumbunt. Aliundè etiam cum Senatus ſubeat vices Prælati Regularis, & ſit veluti Generalis trium Ordinum Militarium, competunt etiam ei, quæ Prælatis Regularibus.

33 Hinc ergo poteſt Senatus Miſſarum, quæ in Monaſterijs, & Collegijs Ordinum dotatæ fuerint, imminuere onus, ſi redditus decreuerint (adhuc poſt Declarationem ſacræ Congregationis editam iuſſu Vrbani VIII.) ratione communicationis priuilegij, de quo *diſq. 9. quæſt. 5.*

34 An verò poſsit Senatus reſeruare pro Equitibus, & Clericis Fratribus eos caſus, qui in Breui Clementis VIII. continentur, reſeruabiles ab omnibus Prælatis localibus Religioſis pro ſuis ſubditis, & committere abſolutionem Confeſſarijs determinatis, cum id ſit quid merè ſpirituale? Videnda ſunt, quæ diximus *diſquiſit. 12. ex num. 91.*

35 Pertinet ad Senatum, confirmare electiones Prioris, Vicarij Generalis, & Magiſtri Nouitiorum factas à Capitulo Monaſterij S. Marci Legionenſis; Idem eſt dicendum de Priorib⁹, & Magiſtris Nouitiorum S. Iacobi de Vcles, & S. Iacobi Hiſpalenſis, conſulitq; Regem noſtrum de Senatore, qui aſsiſtat electionibus in Monaſterijs de Vcles, & S. Marci. Poteſt etiam præcipere, & conſtringere Priores Militares, v. g. de Alcantara, & de Magacela, vt Vicarios (ſi eis opus habeant) conſtituant Clericos Fratres, & non Clericos ſæculares. Cæterùm in ſententijs proferendis circa omnes cauſas, & negotia, de quibus Statuta, & Definitiones ſunt conditæ, tenetur iuxta illas decidere; cum illæ ſint leges propriæ, & velut municipales, quibus in Ordinibus ſtandum eſt.

39 Nequit concedere Senatus licentiam Militaribus, ad habendum Oratoria in Domibus priuatis; poteſt autem concedere Sacerdotibus, quòd in caſu neceſitatis, aut ingentis vtilitatis Altari portatili vtantur ad celebrandū: id quippè priuilegium Ordines Militares propter communicationem priuilegiorum cum alijs Religionibus participant, vt tradidimus *diſquiſ. 12. ex n. 132.*

37 Si in territorijs Ordinum aliquod Monaſterium ædificandum ſit, ea licentia, quę ab Epiſcopo eſt obtinenda

da ad Monaſteria extruenda in alijs dioeceſibus, conceditur à Rege noſtro, vt Prælato Ordinum, ſeu à Capitulo Generali, vel à Senatu, vt docent Pereira *de manu Regia 2. part. cap. 58. n. 20.* Dom. Zambrana *in allegat. Iur. pro Ordin. Militar. fol. 13. num. 87.* Verùm ad Senanatum etiam Regium Caſtellæ, vices Regis agentem, ſpectat ea licentia; nam conceſsio illius eſt actus, in quo exercetur *Regalia*, & hanc non exercet Rex, quatenùs Adminiſtrator Ordinum Militarium, ſed quatenùs Regia poteſtate fungens. Id ita fuit in Curia deciſum, vt teſtatur Don Ioannes de Solorzano *in Politica Indiarum, lib. 4. cap. 23. pag. 696.* Senatus autem Ordinum abſolutè concedere poteſt licentiam, vt Eccleſiæ, Eremitoria, & Xenodochia ædificentur.

38 Collegiorum Militarium, quæ Salmanticæ ſunt, maxima Senatui Ordinum cura, & ſollicitudo incumbit, vt Studia promoueantur, & benemeriti præmia intra, & extra Ordinem obtineant; quod, quantum ipſorum Ordinũ interſit, egimus *diſq. 9. num. 64.* Pertinet ad eum, licentiam concedere cuiuis Collegæ abſentiam à Collegio paranti; necnon eos, qui ſuo muneri non ſatisfaciunt, exindè expellere, atque ad Monaſteria reuocare. Hinc frequenter à Rectoribus Collegiorũ ſecretam Informationẽ de ſubditis expoſcit, vt dignoſcat, quinam ſint Muneribus apti, quinã correctione, aut etiam expulſione digni.

39 Poteſt Senatus Ordinum cogere Clericos Fratres ad Beneficia acceptanda; & examinare eos, qui ab vno Beneficio ad aliud promouentur, ſeruatis his, quæ tradidimus *diſquiſ. 11.* Pertinet ad ipſum licentia permutandi ea Beneficia, quæ ipſe confert; & præterea deſignatio, examen, & approbatio Vicariorum, qui conſtituuntur in Eccleſijs Ordinum (quæ ſunt intra limites alicuius diœceſis) ratione obitus Parochi proprij, aut impediti, vel propter frequentiam populi; eiſque congruam ſuſtentationem debet deſignare. Ad eũdem etiam ſpectat, concedere licentiam prædictis Parochis, vt poſsint, iuxta ſtatutum Tridentini, abeſſe à ſuis Eccleſijs tempore per ipſum præſcripto. Coram ipſo quoque Senatu renuntiatio, ſi faciẽda ſit, eiuſmodi Beneficiorum debet fieri. De quo ea *diſq. 11. quæſt. 6.*

40 Ab eodem Senatu obtinetur facultas ab aliquibus Clericis Fratribus, vt proprijs expenſis ad litterarũ ſtudium commorentur in Collegijs Salmantinis, cum ſint ſupra numerum eorum, qui ad ſingula Collegia ſunt deſignati. Nullus autem etiam ex his poteſt indè abſentiã parare abſque Senatus licentia. Ab eo præterea, vel à Rege noſtro debent Equites Militares licentiam expoſcere, ſi ſacris Ordinibus velint initiari, aliàs poſſunt puniri. De quo *diſquiſ. 3. quæſt. 15.*

41 Ad eumdem Senatum ſpectat, punire eos, qui in his Regnis nati à Principibus exteris aliquem Habitum Militarem acceperunt, & illum abſque licentia publicè in Regnis Hiſpaniæ geſtant. Id enim prohibitum eſt per leges Regni. Quin id obſtaculo eſt, vt hi ad aliquem Habitum Militarem Hiſpanum admittantur, exceptis dumtaxàt Equitibus, & Clericis Fratribus Ordinis S. Ioannis. De quo *diſquiſit. 12. ex num. 142.*

42 Si aliquis admittendus ſit ad Ordinem Militarem, Informationibus peractis per Act⁹ poſitiuos, eo quòd gratia conceſſa fuerit ante Statutũ conditum in Capitulis Generalibus celebratis anno 1652. quo id de cætero prohibetur, non tenetur Senatus Regius Ordinum (niſi Rex noſter aliud præcipiat) admittere Actum poſitiuum Ordinis S. Ioannis; quia, licèt hic ſit valdè honorificus, tamèn non expeditur in ipſo Senatu Ordinum, nec in alio Tribunali proprio Regis noſtri; Et aliundè, ſi Aſſemblea non admittat Actus poſitiuos aliorum Ordinum Militarium, æquitas, & ratio parem compenſationem expoſtulant. Poteſt autem Senatus eum Actum poſitiuum admittere, cum per illum ſanguinis puritas, & nobilitas conſtent. Demùm generaliter loquendo, nihil eſt Eccleſiaſticum in Ordinibus Militaribus, quod, niſi in his, quæ à Rege noſtro limitantur, & ea, quæ in hoc Opere ſunt tradita, non pertineat ad Senatum Ordinum.

QVÆSTIO

Quæstio 5. Ex quibus constituatur personis Illustrissimus Senatus Regius Ordinum.

43 EX præscripto constituitur Senatus Regius Ordinũ ex Præside, ac sex Senatoribus, & Fiscali, qui omnes aliquo ex tribus Ordinibus Habitu debent esse insigniti; Quamuis ob varias circunstantias, pro arbitrio Regis nostri sit, numerum adaugere.

44 Vnus est omnium Ordinum Secretarius, qui tamen nihil intra ipsũ Senatum expedit; quippè ad Tabelliones Cameræ Senatus attinet expeditio Consultationum, quæ publicę sunt, & eorum, quæ ad iurisdictionem spiritualem, ac temporalem, gubernarionem, & iustitiam in Ordinum territorijs spectant. Assistit ille Consessui, quem vocant *Iunta de Caualleria*, qui aliquibus diebus congregatur, & nihil in eo, nisi temporale, geritur; duoque adduntur Officiales Secretariæ huius Consessus; In Officio autem Secretarij tres extant Officiales, maior vnus, alius secundus, postremus, quem nuncupant *Entretenido*. Secretarius subscribit Schedulis omnibus circa Ordines à Rege subscriptis; siuè in his Rex noster Commendas, aut Habit⁹ conferat (quibus ipsis Senat⁹ mo netur de gratia facta, vt ad Informationes Candidatorũ, vel ad collationẽ Cõmendarum media necessaria apponantur, ac Decreta, & tituli per Cameræ Tabellionem formentur) siuè in quibusuis alijs Regio nomine obsignatis. Secretarius etiam Consultationes ad Regem nostrum peragit circa merita Militum, & aliorum, qui Habituũ sunt candidati, nam ad illum remittuntur eorũ libelli supplices. Abstinet se ab Actibus publicis, in quibus assidet Senatus, eo quòd iam diu cum Fiscali Senatus de prę cedentia Sedis contendat, nec adhuc cedere velit. Nunc munus id Secretarij obtinet Don Petrus Coloma, Eques Calatrauensis, Commendatarius de Auñon, & Berlinches.

45 Quæsitor maior Ordinum, seu Censor Rationum, Hispanè *Contador mayor*, in Actibus publicis cum Senatu assidet, & intra ipsum sede potitur, cùm ad eum ratione negotij alicuius aduentat. Lictor maior Ordinum eadem prærogatiua potitur. Sedem etiam sibi præfixam dumtaxàt in Actibus publicis cum Senatu occupant tres Procuratores Generales, ac tres Equites Fiscales trium Militiarum, & Thesaurarius Generalis Senatus.

46 Duo intra Senatum assistunt Relatores Iurisperiti; alter ad causas Ordinis D. Iacobi; alter ad causas Ordinum Calatrauæ, & Alcantaræ. Duo prętereà Cameræ Tabelliones, seu Secretarij, ex quibus vnus negotia Militię Icobeæ expedit; alius negotia Calatrauensis, & Alcantarensis Militiæ. In Officio autem Cameræ Ordinis D. Iacobi quatuor extant Officiales; Maior, & secundus, stipendio præfixo gaudentes, ac duo alij absque eo stipendio. In Officio Cameræ Calatrauæ, & Alcantaræ tres Officiales assistunt; Maiori, & secundo stipendium est designatum, non verò tertio.

47 Sequentes prætereà Munia diuersa exequuntur; Agens Fiscalis. Aduocatus pauperum. Procurator eorumdem. Thesaurarius Generalis Ordinis Iacobæi. Thesaurarius alter adipsius Ordinis dimidias annatas colligendas, & asseruandas. Thesaurarius Generalis Ordinis Calatrauæ, qui simul retinet, quod spectat ad Munimenta, Hispanè *lo fuerte*, & ad Regna Aragoniæ, ac Valentiæ. Quinque Thesaurarij Ordinis Alcantaræ. Alius Generalis. Ali⁹ reparationum Arcium, & Domorum territorij de Alcantara, Hispanè *Encasamentos*; Alius reparationum territorij *de la Serena*; Alius Munimentorum, seu *de lo Fuerte*; Alius demùm Lancearum; Qui omnes Thesaurarij sunt eorumdẽ Ordinum Equites, sed nullibi cum Senatu considunt.

48 Est deindè Censor, & Administrator Generalis dimidiarum annatarum Ordinis D. Iacobi, cui alius superadditur Censor Rationis, Hispanè *Contador de la Razõ*. Alius rursùs Censor Commendarum, Prioratuum, Dignitatum, ac Thesaurorum Ordinis Calatrauensis, & Alcantarensis. Censor alius administrationum Propriorum, quę sũt in Ordinum territorijs. Alius Censor pœnarum Cameræ, quas Senatus infligit. Alius sumptuum Iustitiæ, & Operum piorum. Tres item Censores, qui

suo

ſuo ſinguli ordine elaborant Inſtrumenta, Schedulas, & rationes dati, & accepti in Officio Cenſoriæ maioris Ordinum.

49 Quatuor ſunt Oſtiarij Senatus; duo Ordinis Iacobæi, quorum alter eſt ex præſcripto, alter ſupernumerarius; duo verò Ordinum Calatrauæ, & Alcantaræ. Duo præterea Lictores, qui Senatui famulantur. Cenſor vnus rationis ſummarum, quæ ex Theſauris Ordinum Calatrauæ, & Alcantaræ perſoluendæ à Senatu indicuntur, per chirographa ab ipſo data. Inſuper Vices gerens Theſaurarij Generalis Senatus. Ac demùm tres Cancellarij, ſeu Hiſpanè *Cancilleres*, ſingulorum trium Ordinum ſinguli. Prædicti omnes (his exceptis, quos annotauimus) ſtipendijs annuis ex Ordinum facultatibus potiuntur. Apud Senatum autem eſt Regeſtum Generale, in quo exarantur Decreta, Schedulæ, & cætera, quæ inibi peraguntur, in quo facilè reperiri poteſt, quidquid deinceps inueniri, ſit opus.

50 Vidiſti iam numerum, grauitatem, rectamque diſpoſitionem Munerum, & Officiorum, quæ requiruntur profectò, vt quæcumque ad tres Ordines Militares attinent, promptè, exactè, & opportunè tractentur, ac peragãtur. Nec enim glorioſa adeò moles ſtare poſſet, niſi his fulcris innixa.

51 Vt autem mireris Senatus ipſius authoritatem, atq; vt grata clauſula huic Operi extremam manum admoueam, in mediũ proferre libuit Clariſsimos Senatores cum ſuo Præſide, qui hoc ineunte anno 1657. Senatum, ac integerrimum Tribunal conſtituunt. Et quamuis ſinguli, iure optimo, longa panegyri nobilitatis, virtutum, ſcientiæ, aliarumque dotum forent celebrandi, (quod ego ſanè præſtarem ex animo, ex debito, ex genio) non tamen id patitur libri huius Inſtitutum, & breuitas; quare per ſumma capita eorum Nomina, & Munera libabo.

52 Præſes Regij Senatus Ordinum eſt Excellentiſsimꝰ Dominus Don Henricus Pimentel Henriquez, Marchio de Tabara, Comes de Villada; Pro rex olim Regni Siciliæ, necnon Regni Nauarræ, ac etiam Aragoniæ, inibique Armorum Gubernator; In Lombardia Præfectus Generalis belli; In Galleciæ Regno Gubernator, ac Imperator militiæ; Eodemque Munere functus in tractu Pacenſi, ac in Caſtellæ Regno; Regis noſtri à cubiculis; Eques Alcantarenſis, & Commendatarius Sancti Spiritus. Quem eximiæ animi dotes ad ingentia hæc Dignitatum euexere faſtigia, & ſuprema Regni Gubernacula ſuo quaſi iure depoſcunt.

53 Senatores ſunt. Dom. Don Ioannes Giron, & Zuñiga, in Senatum ſimul ſupremum Caſtellę coaptatus; Eques Iacobęus; Commendatarius de Pozorubio; olim in Maiori Salmantino Collegio Conchenſi togatus; Pintianꝰ Senator; Fiſcalis Regij Conſilij belli; Menſor diuerſoriorũ Regis; Et à cubiculis Ferdinandi III. Auſtriaci, Imperatoris Auguſti.

54 Ill. Dom. Don Hieronymus de Maſcareñas, Filius Excellentiſsimi Domini Marchionis de Montaluan; Eques Calatrauenſis, Ordiniſq; Diffinitor Generalis; à Cortinis Regis: Prior de Guimaraens, & electus Epiſcopus de Leiria.

55 Dom. Don Franciſcus de Borja, Excellentiſsimi Domini Ducis de Villahermoſa digniſsima proles: Eques Iacobæus.

56 Dom. Don Antonius de Benauides, Frater Excellentiſsimi Domini Comitis de Santiſteuan, nunc, poſt alia Munera, Regni Nauarræ Proregis; Eques Alcantarenſis, atq; Ordinis Diffinitor generalis: à Cortinis Regis: Archidiaconus de Alcaraz, Dignitas in Alma Eccleſia Toletana, Hiſpaniarum Primate; olim in Maiori Salmantino Conchenſi Collegio togatus; & Sereniſsimi Infantis Hiſpaniæ Cardinalis Ferdinandi à Secretis cubiculis.

57 Dom. Don Ioannes de Eſtrada Manrique; Eques Alcantarenſis: olim in Maiori Ouetenſi Salmantino Collegio togatus; in ea Academia Cathedræ Decretalium, necnon Clementinarum Moderator: Senatorque Pintianus.

58 Dom. Don Michael de Luna, & Arellano; Eques Iacobæus: olim in Vrſaonenſi Collegio, & Academia togatus, & Rector; Sacrorum Canonum Profeſſor primarius: Hiſpalenſis, ac Granatenſis Senator; apud Belgas, & Burgundos armatæ Caſtrorum Iuſtitiæ Præſes, annonęque Militum Pręfectus; in ſupremo Admiralitatis Senatu Conſiliarius: huius Regij Ordinum Sena-

tus

tus priùs Fiscalis, mox Senator.

59 Dom. Don Antonius de Riaño, & Salamanca: Eques Calatrauensis: olim in Pintiano Maiori Sanctæ Crucis Collegio togatus; itidem Senator Pintianus; huius Senatus Ordinum Fiscalis primùm, deindè Senator.

60 Dom. Don Barnabas de Andrada: Eques Alcantarensis: olim in Maiori Diui Ildephonsi Complutensi Collegio togatus; Senator Pintianus; in Regio Curiæ Tribunali Criminum Iudex.

61 Dom. Don Ferdinandus de Arce: Eques Alcantarensis: olim in Maiori Conchensi Salmantino Collegio togatus. Granatensis Senator; huius Ordinũ Regij Tribunalis Fiscalis priùs, postmodùm Senator.

62 Dom. Don Athanasius Ximenez: Eques Calatrauensis; olim Hispalensis, Pintianusq; Senator; nunc huius Senatus Fiscalis.

Hæc de Senatu Regio Ordinum. Hæc de nostro Opere. Ecclesię, & meliori iudicio cuncta submitto. Dicta cedant in Dei Optimi Maximi gloriam, ac Virginis Deiparæ absque labe originaria conceptæ, necnon & Sanctissimi Parentis Ignatij.

FINIS.

Index Rerum,

INDEX RERVM,

Littera D. Diſquiſitionem; N. Numerum marginalem deſignat.

A

ABBAS.

BBATIS, qui iuriſdictione quaſi Epiſcopali in territorio gaudet, nomen eſt apponendū in Miſſa ſub verbis *Antiſtite N. d.7. n.108.* Abbates Ciſtercienſes poſſunt initiare minoribus Ordinibus Clericos Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ, ac alios ſub Ciſtercij Inſtituto degentes. *d.3. n.158.*

Abbatis de Morimundo controuerſia cum Calatrauenſibus ſuper Prioratu Monaſterij de Calatraua. *d.9. ex n.75.*

ABBATISSA.

Abbatiſſę an poſsint præcipere in virtute ſanctæ obedientiæ, *d. 6. n. 2.* & *d. 14. ex n.28.* Si res ab eis præcepta ſit grauis, tranſgreſsio ex alio capite erit peccatum lethale. *ibi n.7.* An aliquæ Abbatiſſæ iuriſdictione Eccleſiaſtica gaudeant? *d.6. n.3. & 4. & d. 7. n.47.* Abbatiſſa *de las Huelgas*, propè Burgos eligit perſonas, quę ea iuriſdictione fungantur. *ibi n.47.* Fœmina illegitima poteſt eſſe Abbatiſſa. d. 14. n. 42. Plura circa electionem, ſuffragia, renuntiationem, requiſita, poteſtatem Abbatiſſarum exponuntur. *ibi, & ex n.51.*

ABORTVS.

Abortus proprij procuratio non ſubiacet excommunicationi *d.14. n.41.*

ABSENTIA.

Abſentias longas parare an poſsint Equites, & Fratres Clerici Militiarum abſque licentia ſuorum Ordinum? *d. 3. n.93.* Vt Parochi Ordinum Militarium abſint, tempore præfixo à Tridentino, Senatus ipſorum Ordinum poteſt licentiam præbere. *d.11. n.105.*

ABSOLVERE. ABSOLVTIO.

Abſoluere poſsunt Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes à caſibus, à quibus iuxta Tridentinum poſsunt Epiſcopi. *d.7. n.94.* An poſsint ab hęreſi occulta? *ibi n.98.* Poſsunt à Capitulis generalibus Ordinum Militarium deſignari Confeſſarij, qui abſoluant ſubditos illorum à cenſuris, etiam reſeruatis *d.7. ex n.18.* Quis poſsit abſoluere ab excōmunicatione, quæ profertur in Monaſterijs Calatrauæ, & Alcantaræ, die Dominica Palmarum? *d. 12. n.68.* Priores Militares poſsunt eligere Confeſſarium, qui eos abſoluat à caſibus, à quibus ipſi ſubditos valent abſoluere. *d.7. n.128.* A quo poſsint abſolui Regulares Militares à caſibus reſeruatis in Religione, ſi darentur? *d. 12. numer.91.*

Abſoluendus an ſit, qui, ne impediatur eius ingreſsus in Ordines Militares, paratus eſt acceptare duellum, aut ad illud prouocare? *d.12. ex n.96.*

ACCVSARE. ACCVSATOR.

Accuſari Viſitatores Ordinum Militarium an poſsint? *d.7. n.180.* Accuſator contra illos, dum viſitant, non eſt admittendus. *ibi.*

ACTVS POSITIVVS NOBILITATIS.

Actus poſitiuus nobilitatis Ordinis S. Ioannis an ſit admittendus pro Habitu Militari Hiſpano, ſi forte ad hunc conferendum Informationes fiant per Actus poſitiuos? *d.17. n.42.*

ADMINISTRATOR PERPETVVS Ordinum Militarium.

VIDE, *REGES HISPANIARVM.*

Adminiſtrator.

Adminiſtratores Hoſpitalium non cenſentur habere Beneficium. *d.15. n.29*

Adminiſtrator, & non Prior, nunc deſignatur Monaſterio Calatrauæ, & quare? *d.8 n.5. & d.9. n.97.* Eius iuriſdictio. *d.7. n.50.*

Adminiſtrator bonorum tenetur ſoluere ea, quæ ſuo muneri ſunt annexa, & quænam hæc ſint? *d.6 n.22.* Adminiſtrator Calatrauæ decedens è vita an poſsit de bonis diſponere? *d.15. n.41.*

Administratorum specialium Ordinum Militarium diuersitas, & munus, d. 8. num. 36.

ALCANTARENSIS ORDO Militaris.

Alcantarensis Ordinis institutio, & confirmatio, Domicilium: Habitus: Vexillum: Magistri: incorporatio Magistratus. d. 1. ex n. 156. Alcantaræ Prior. VIDE Prior. In Alcantarę territorijs dies S. Benedicti erat festus. d. 12. n. 72. Expediens ostenditur, hunc morem renouari. ibi ex n. 75. Alcantarensi Ordini indulgentiæ concessæ proponuntur. d. 12. n. 81. Et quinam eas lucrari queant? ibi n. 85. Concordia Episcopi, & Ecclesiæ Caurien sis cum Ordine Alcantaræ. d. 7. num. 148 Monasterium, & Collegium Salmantinum. d. 9. n. 4. & 6. Monasteria Monialium, quæ Ordini subiacent. d. 14. n. 2. Visitatores Ordinis. d. 7. n. 169 Iurisdictio spiritualis Priorum. d. 7. ex num. 52. Collegarum Alcātarensium electio, d. 9. n. 9. Alcantarenses olim fuerunt vocati Equites de Trujillo, & quare? d. 1. n. 102. Et priùs Ordo fuit dictus S. Iuliani del Pereiro, & quare? d. 1. ex n. 156.

Alcantarensium promissio facta in Professione de conuersione à bono in melius exponitur. d. 3. n. 82. An specialē obligationem inducat? ibi, n. 83. Alcantarensis Ordinis priuilegia. d. 2. num. 104. Dignitates. d. 8. n. 4. Commendæ. d. 10. n. 19. Clerici Fratres insignes ex Ordine Alcantarēsi referuntur. d. 9. n. 111. VIDE Ordines Militares Eques Militaris. Clerici Fratres, & plura alia verba.

ALIMENTA EQVITVM Militarium.

Alimenta, Hispanè Pan, y Agua, suppeditantur Equitibus Ordinum Militarium à Rege, vt Administratore perpetuo. d. 12. num. 139. Quibus, & quomodo? ibi.

ALIENARE. ALIENATIO.

Alienari an possit dos Monialium? d. 14. num. 16. Alienari an valeant Officia Ordinum Militarium? d. 8. n. 42.

ALTARE.

Altari portali possunt vti Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudētes. d. 7. n. 129. An eius vsus liceat omnibus Militaribus? d. 12. num. 132. Priuilegia Religionum circa illud. ibi, num. 131.

ANNIVERSARIVM.

Anniuersaria non debentur Commendatarijs in suis Ecclesijs, sed Parochis. d. 10. ex n. 39. De anniuersarijs sitis in Monasterijs, & Collegijs militaribus aliqua elucidantur. d. 9. n. 27. & seqq.

ANTISTES.

Antistitis vox sæpè comprehendit Abbates, & Priores exemptos. d. 7. n. 108. An in Canone, & Collecta sub nomine Antistitis N. sint illi apponendi? ibi, n. 110. VIDE Episcopus.

APOSTATA.

Apostata est censendus is, qui, postquam transijt ex laxiori Religione ad strictiorem, & professionem emisit, ab illa ad priorem regreditur. d. 3. n. 127. Apostata, aut fugitiuus, si sit in Prouincijs remotis, vbi nequit ad suam Religionem redire, potest ingredi aliam, etiam laxiorem, absque licentia, ibi num. 131. Apostata Monialis incurrit excommunicationem. d. 14. n. 41.

APPELLARE. APPELLATIO.

Appellationes in causis ciuilibus spectantibus ad Ordines Militares ad quos Iudices sint deferendæ? d. 2. n. 85. Appellationes à sententijs Iudicum Conseruatorum immediatè sunt ad Pontificem deducendæ. d. 2. n. 143. Appellationes etiam ad illum in causis criminalibus, & in Ecclesiasticis à Senatu Ordinū deferuntur. d. 17. n. 15. Appellari nequit à sententia interlocutoria Prioris de Alcantara, ad Episcopum Caurien sem. d. 7. n. 171. Nec appellari potest à sententia Visitatorum generalium Ordinum Militarium. ibi, n. 178. Nec in territorio Alcantaræ, adhuc post Concordiam appellari ab illis potest, nisi ad Senatum Ordinum. d. 7. n. 150. Nec à mandatis in visitatione expeditis, ibi.

APPROBARE. APPROBATIO Confessarij.

Approbatus Confessarius ab Ordinario potest eligi à quibuscumque Monialibus virtute Bullæ Cruciatæ, vt absoluantur à mortalibus nō reseruatis. d. 14. n. 55. & d. 18. n. 87. An approbatio Ordinarij requiratur ad excipiendas Confessiones Monialium, quæ illi non sunt subditæ? ibi, n. 57. Religiosi possunt confiteri Sacerdoti designato à superiore, etiam non approbato ab Ordinario. ibi, n. 56. Ad Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes attinet approbatio Confessorum in suo territorio ex se. d. 7. n. 147. Approbatio an requiratur ad audiendas Confessiones Equitū, & Cle-

& Clericorum Fratrum Militarium, *d.* 12. *ex num.* 87.

ARMA.

Arma non sunt asserenda à Clericis Fratribus Militaribus, & quid, si itinerentur? *d.* 12. *n.* 13.

ASSEMBLEA.

Assemblea Ordinis S. Ioannis quid, & quot Assembleæ sint? *d.* 10. *n.* 10. Ad eam spectant causæ criminales Equitũ, & Clericorum Fratrum, & ciuiles, quãdo sunt Rei. *d.* 2. *n.* 84.

AVISII ORDO MILITARIS.

Eius institutio, confirmatio Habitus, & alia ad hunc Ordinem pertinentia. *d.* 1. *ex num.* 178.

B

S. *BENEDICTVS.*

S. Benedicti dies in territorijs Alcantaræ erat dies festus, *d.* 12. *n.* 72. Expediens ostenditur, vt nunc etiam festus instituatur. *ibi, ex n.* 75. Quis possit festũ instituere? *ibi, n.* 75. *& d.* 7. *n.* 139. Sub Regula S. Benedicti degunt plures Ordines Militares, *d.* 1. *passim.* Professio *secundum Regulam S. Benedicti, quid significet?* *d.* 3. *ex n.* 136. Communionis frequentia vsitata apud Benedictinos *d.* 12. *ex num.* 127. Vnde dicatur *San Benito*, signum, quod afferunt puniti à Tribunalibus Sanctæ Fidei? *d.* 1. *n.* 147. Breuiario Benedictino vti debent intra Monasteria Clerici Fratres Militiarum Cistercienſium, *d.* 13 *n.* 6. Non intra Collegia. *ibi, n.* 10.

BENEDICERE. BENEDICTIO.

Benedictiones Habitus Militaris, cum accipitur, à Presbytero sunt præstãdæ. *d.* 3. *n.* 53.

Benedicere populo extra Ecclesiã an possint Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes? *d.* 7. *num.* 124. Intra Ecclesiam possunt solemniter benedicere. *ibi n.* 124. Benedicere ornamẽta Ecclesiastica possunt non solùm Priores, sed etiam Rectores Collegiorũ Militarium. *d.* 7. *n.* 232.

BENEFICIVM.

Beneficium Parochiale nequit habere Clericus Frater Militaris, qui intra Ordinem est superior, aut Dignitatem habet. *d.* 7. *n.* 184. Beneficia Ordinum Militariũ sunt amouibilia. *d.* 11. *n.* 15. Quęuis possunt obtineri à Clericis Fratribus, dum sint sita in suis Ecclesijs. *ibi n.* 19. Et eo ipso, quòd in eis sint sita, fiunt Regularia. *ibi n.* 24. Rex Hispaniæ, vt Administrator Ordinum, potest omnia ea Beneficia præstare. *ibi n.* 23. Beneficia Ordinum Militarium nequeunt cõcedi Equitibus, *d.* 8. *n.* 7. Equites possunt obtinere Beneficia sæcularia. *ibi n.* 18.

Beneficia Ordinum Militarium quomodo concedantur? *d.* 11. *ex n.* 1. Examen est præmittendum, quamuis sint insigniti Gradu, qui promouentur. *ibi n.* 9. Examen non est necessarium in permutatione. *ibi n.* 14. Forma examinis requisita ad Beneficia sæcularia non est necessaria ad Regularia. *ibi.* Capellaniæ honorarię Regis censentur Beneficia Ecclesiastica. *d.* 15 *n.* 28. Non verò Administrationes Hospitalium, & Vicariatus Monialium. *ibi n.* 29. Quid de Prioratibus, & Rectorum Collegiorum muneribus? *ibi n.* 28. *&* 41.

Beneficia sæcularia an possint obtinere Clerici Fratres Militiarum? *d.* 11. *ex n.* 44. An in Indijs? *ibi n.* 82. An Equites Militares possint Beneficia sæcularia obtinere absque dispensatione? *ibi n.* 69. Beneficia Ordinum Militarium annumerantur. *d.* 8. *n.* 30. Possunt cogi Clerici Fratres ad acceptandum Beneficia Ordinum. *d.* 11. *n.* 99. Cum promouentur ab vno ad aliud Beneficium, an debeant examinari? *ibi num.* 100. Nequeunt absque licentia Regis, aut Senatus Ordinum respectiuè permutare Beneficia. *ibi n* 101. Quæ idoneitas in eis requiratur ab Beneficia simplicia, & ad Capellanias? *ibi n.* 107. Coram quo debeant resignare Beneficia? *ibi n.* 105. An plura Beneficia, vel Capellanias habere possint? *ibi num.* 108.

Beneficij resignatio, & renuntiatio quid, & quotuplex sit? *d.* 11. *n.* 110. Quæ Beneficia in Ordinibus Militaribus renuntiari queant? *ibi ex n.* 111. An Prioratus, Dignitates, & Vicarię, & quomodo? *ibi n.* 112. An in fauorem alterius, *ibi & n.* 119. Commendæ temporales Beneficiorum nequeunt resignari. *ibi n.* 115. Beneficia Fratris Clerici transeuntis ad aliam Religionem possunt illicò alteri concedi; non verò Beneficia sæcularia eorum, qui ingrediuntur Religionem, vsque ad tempus à Tridentino præfixum. *ibi n.* 116. Exponuntur causæ ad resignandum Beneficia, & Dignitates. *ibi n.* 118. In quorum fauorem possint Beneficia resignari? *ibi n.* 137. Beneficiorum redditus non obtinent Clerici Fratres cum proprietate illorum, *d.* 4. *nu-*

mer. 66. Beneficium Ordinis potest habere Nouitius, nec in Professione illud amittit. d. 11. n. 35.

S. BERNARDVS.

S. Bernardi Militia fuit olim in Hispania. d. 1. n. 101. Eius Magister. d. 1. n. 103. Sub Ordinis Cistercien sis Instituto plures Ordines Militares degunt. d. 1. per totam. Calatrauensis Monasterij cum eo controuersia super Prioratu. d. 7. ex num. 75.

BONA.

Bonorum proprietati non aduer satur votum Paupertatis Equitum Militarium. d. 4. n. 6. De omnibus bonis possunt Equites testari. d. 15. n. 1. An Clerici Fratres? ibi n. 8. De bonis mobilibus possunt Clerici Fratres disponere, dum viuunt extra communitatem, & dum obeunt. d. 15. n. 34. An de immobilibus? ibi n. 40. Ordines possunt concedere facultatem omnibus Clericis Fratribus Calatrauę, & Alcantarę ad disponendum de immobilibus. ibi n. 4. Cum non disponunt morientes de bonis, Ordines in illa succedunt. ibi n. 39. Dispositio eorum manet Ordinibus respectiuè subordinata. ibi num. 50.

Bona immobilia possunt Clerici Fratres vendere, vt æs alienum soluant. d. 4. n. 40. Idem possunt præstare executores, seu Dispositores vltimæ voluntatis eorum. ibi n. 41. An possint emere alieno nomine bona immobilia, reseruando sibi proprietatem, aut vsumfructum? ibi n. 42. Bona mobilia pretiosa an possint habere? d. 4. n. 60. Bonorum successio competit Clericis Fratribus, & Equitibus Ordinis D. Ioannis, & quomodo? d. 4. ex n. 94. Quænam bonorum successiones cõpetant Religiosis? ibi. Bona Ordinum sunt officia, quę in illis dantur. d. 17. numer. 24. Nequeunt ea absque dispensatione Pontificia, & consensu ipsorum Ordinum alienari. ibi n. 25.

Bona castrensia sunt fructus Commendarum. d. 10. n. 48. VIDE Commenda. Bonorum successio competit Equitibus Ordinis D. Ioannis, quamuis sit clausula excludens Religiosos. d. 10. n. 62. Bona Clericorum Fratrum in nouitiatu decedentium ab intestato ad hæredes transeunt, quamuis ex priuilegio emiserint in articulo mortis Professionem. d. 3. numer. 149. Bona patrimonalia, & immobilia Equitum, & Clericorum Fratrum an possint Ordines aliquo casu ab eis ducere? d. 4. ex n. 106. Etiam si sint bona Maioratus? ibi n. 115. An bonorum reditus teneantur Nouitij tribuere Ordinibus, si ab eis poscantur? ibi n. 118. VIDE Dispositio bonorum.

BVLLA COENÆ.

Bullæ Cœnę excommunicationem contrahunt, qui percutiunt, aut hostiliter insequuntur Priores Militares in ciuitate quasi Episcopali gaudentes. d. 7. n. 131.

BVLLA CRVCIATÆ.

Bulla Cruciatæ possunt vti Nouitij Ordinum Militarium, vt absoluantur ab omnibus casibus in illa contentis. d. 3. n. 64. Etiam renuente Prælato. ibi. Item Equites, & Clerici Fratres, & quomodo? d. 9. n. 71. Possunt virtute Bullę edi oua, & lacticinia, diebus Quadragesimalibus à Monialibus Militaribus, & à Clericis Fratribus, dum hi non gaudeant in ciuitate quasi Episcopali. d. 12. ex numer. 146. Absque Bulla virtute specialis priuilegij, quod non communicatur alijs, possunt edere oua, & lacticinia Priores S. Iacobi de Vcles, & S. Marci Legionensis. ibi n. 147. Per Bullam Cruciatæ non reuocantur priuilegia concessa Ordinibus Militaribus. d. 12. n. 148. Bulla Cruciatæ non indigent Religiosi, vt lucrentur Indulgentias Ordinum. d. 3. numer. 67.

C

CALATRAVÆ ORDO MILITARIS.

Calatrauensis Ordinis Militaris Institutores. d. 1. n. 141. Institutionis annus. ibi. Regula, ibi n. 142. Domicilium. ibi n. 144. Magistri, ibi n. 145. Priuilegia. ibi n. 146. & d. 2. n. 103. Habitus, ibi n. 147. Compedes in vexillo Ordinis signum sunt, quòd ab exordio seruitutem Deiparæ Virginis profitentur Calatrauenses. ibi num. 149. Olim non poterant Equites contrahere nuptias. ibi num. 148. Ordinis Dignitates. d. 8. n. 3. Commendę. d. 10. n. 19. Beneficia, & Prioratus formati, d. 8. num. 30. Calatrauensis Monasterij super Prioratu controuersia cum Ordine Cistercensi. d. 9. ex n. 75. Calatrauenses Clerici Fratres insignes litteris, & Muneribus referuntur. d. 9. n. 110. Calatrauenses Clerici Fratres. VIDE. Clericus Frater Militaris. Calatrauæ Prior, aut Sacrista maior absoluit omnes, qui adsunt Capitulo generali. d. 7. n. 18.

Calatrauensis Monasterij Administra-

niſtrator, eiuſque iuriſdictio *d.7.n.5.* De Miſsis inſtitutis in Monaſterio Calatrauæ dubia deciduntur *d.9.n.45.* VIDE *Ordines Militares.* Et plura alia verba. Calatrauenſium, cum moriuntur, ritus collocandi eos ſuper crucem cinericiam *d.16.num.2.*

CANDIDATVS ORDINIS Militaris.

Candidatus Habitus quomodo poſsit inducere Teſtes, vt in ſui fauorem deponant de veritate, quam ignorant? *d.3.n.36.* Plura circa teſtes dubia exponuntur ad informationes Candidati. *ibi, ex n.26.* An poſsit poſcere Habitum, & poſteà gaudere Commendis, qui ſcit ſe impuro, aut ignobili ſanguine natum? *ibi ex n.39.* An qui deſcendit ab Hebræis, qui non conſentierunt morti Chriſti Dei et crediderunt in eum ſimul cum tota progenie? *ibi n.51.* VIDE *Informationes Teſtium.* Quo ſine, & diſpoſitione Candidatus debeat Habitum petere? *diſq.3.ex numer.168.*

CANON MISSÆ.

In Canone Miſſe ſub voce, *Antiſtite N.* apponendum eſt in proprijs territorijs nomen Prioris Militaris, aut Abbatis, iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentis. *d.7.ex n.108.*

CANONIS PRIVILEGIVM. VIDE *Priuilegium.*

CANONICVS.

Canonici Eccleſiarum Cathedralium, & Collegialium poſſunt eligi in Iudices Conſeruatores. *d.2.n.116.* Canonicatus nequeunt abſque diſpenſatione obtineri à Clericis Fratribus Militarū. *d.11.ex n.44.* Clerici Fratres, aut Equites, ſi ſint Canonici, nequeunt geſtare Inſigne ſuper Habitum Canonicalem, Chori. *d.12.n.143.*

CAPELLANIA. CAPELLANVS.

Capellaniæ ſitæ in Eccleſijs Ordinum Militariū poſſunt obtineri à Clericis Fratribus. *d.11.n.19.* Etiam ſi pertineant iure ſanguinis, vel alio titulo, dūmodo in illis reperiatur. *ibi n.19.* Quamuis adhuc à Clericis ſæcularibus fuerint obtentæ. *ibi.* Hoc ipſo, quòd in eis Eccleſijs ſint Capellaniæ, fiūt Regulares. *ibi n.21.* Nequeunt in eis inſtitui abſque licentia Ordinis. *ibi n.9.*

Capellaniarum Miſſas in ſuis territorijs an poſsit Senatus Ordinum, aut Prior imminuere ex cauſa? *d.9.num.19.* Capellani, aut Monaſteria an valeant committere Miſſas alijs, minori ſtipendio ſoluto? *ibi n.43.* Capellani, & Beneficiarij Hiſpalenſis Vrbis quo priuilegio gaudeant circa Miſſarum omiſsionem, cum ęgrotant, vel ſunt legitimè occupati? *d.ſq.9.n.33.* Capellaniæ honorariæ Regis annumerantur inter Beneficia Eccleſiaſtica, *d.15.n.28.* Capellani honorarij Regij ex Militijs poſſunt confeſsiones Equitum Militarium audire in Cura. *d.6.n.45.* Capellanias ſeculares an poſsint abſque diſpenſatione obtinere Clerici Fratres? *d.11.ex n.44.*

Capellaniarum quænam prouiſio iure deuoluto ad Priores Militares ſpectet? *d.1.n.121.* Poſſunt, ſi non præſentetur à Patrono, qui eſt monendus, Clericis Fratribus concedi. *ibi.* VIDE *Beneficium Eccleſiaſticum.*

CAPITVLARIS TOGA. VIDE *Toga Capitularis.*

CAPITVLA ORDINVM MILITARIVM

Capitula generalia Ordinum Militarium, Rex noſter, vt Adminiſtrator, congregat. *d.7.n.8.* Eorum forma in tribus Ordinibus Militaribus, & ceremoniæ. *d.3.n.8.* Quinam aſsiſtere vnicuiq; debeant? *ibi n.8.* Eorum poteſtas. *ibi n.12.* Repræſentant ipſos Ordines, *ibi.* Poſſūt immutare ſtatuta, & Definitiones, aut alias condere, ſacris Canonibus non contrarias. *d.7.n.12.* Valent interpretari dubia circa Regulam. *ibi n.13.* Pœnas infligere, & an cēſuras ferre? *ibi ex n.16.* An, & quomodo poſsint ſuſpendere, & priuare Priores, & Abbatiſſas Militares? *ibi ex n.19.* Valent deſignare Confeſſarios pro ſubditis, & an irregularitates tollere? *ibi n.18.* Quæ indulgentiæ obtineantur tempore Capituli Generalis? *ibi ex n.22.* Capitula Generalia debent maximè curare de ſtudijs Clericorum Fratrū promouendis. *d.9.n.114.*

Capitula Generalia tractant res, quæ ad gubernationum Ordinum ſpectant. *d.7.n.23.* Votum defendendę Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Capitula Generalia trium Ordinum Militarium emiſerunt. *d.12.n.102.* Plura circa huius Myſterij deuotionem à Capitulis ſtabilita. *ibi n.103.* Capitula poſſunt reſeruare caſus. *d.12.n.91.* An expediat reſeruatio? *ibi n.92.*

CARDINALIS.

Cardinalis S.R.E. ſi fiat Religioſus, eodem iure, ac ſi eſſet Epiſcopus, gaudet. *d.9.n.57.* Cardinalitiam purpuram obti-

obtinuère plures Equites Militares. *ibi, numer.* 107.

CASVS RESERVATI. VIDE, *Reſeruati caſus.*

CASTITATIS VOTVM.

Caſtitatis votum ad quid obliget Equites Militiarum? *d.* 5. *ex num.* 1. Contra illud peccant in delectatione Venerea moroſa. *ibi n.* 5. Item ſi cum coniuge actus illicitos habeant. *ibi, n.* 3. & 20. Si voueat Eques in Profeſsione (dum non ſit Ordinis D. Ioannis) caſtitatem abſolutam, nō erit votum ſolemne, ſed validum, niſi per errorem fiat. *ibi, n.* 10. Caſtitatis votum ad quid obliget Clericos Fratres, & Moniales Militiarum? *d.* 14. *n.* 27. Caſtitatis votum non exprimitur in Profeſsione aliquarum Religionum, & quare? *d.* 3. *n.* 55.

Caſtitatis explicatio. *d.* 5. *n.* 20. Caſtitas coniugalis eſt virtus, *ibi.* Caſtitatis abſolutę votū emittebant olim omnes Equites Militares prętęr Iacobæos. *d.* 2. *n.* 35. & *paſsim.*

CATHEDRATICVM IVS.

Cathedraticum, ius proprium Epiſcoporum, quid ſit? *d.* 7. *num.* 147. Ferè non eſt in vſu. *ibi.*

CATHEDRÆ.

Cathedras obtinere in Artibus, Theologia, & Iure Canonico, licitum eſt Clericis Fratribus Militiarum. *d.* 9. *n.* 23. An in Iure Ciuili? *ibi num.* 63. Cathedras in Iure Canonico quinam ex illis in Academia Salmantina obtinuerint. *ibi ex num.* 109.

CAVRIENSIS EPISCOPVS, ET *Eccleſia.*

Caurienſis Epiſcopi, & Almę Eccleſiæ concordia cum Ordine Alcātaræ circa iuriſdictionem, & cætera Eccleſiaſtica. *d.* 7. *ex n.* 148. Plures caſus circa illā deciduntur. *ibi ex n.* 149.

CAVSÆ.

Cauſæ criminales, & mixtæ Equitum Militarium tum Profeſſorum, tum Nouitiorum, ad quos iudices pertineant? *d.* 2. *ex n.* 21. Ad quos cauſæ ciuiles, ſiuè ſint Actores, ſiuè Rei? *ibi n.* 55. & 65. Cauſæ competentiarum in Ordinibus Militaribus quomodo ſint ſequendę? *ibi n.* 143. Cauſæ decimales ad Tribunal Eccleſiaſticum ſpectāt. *d.* 10. *num.* 41. Cauſæ pertinentes ad Regium Patronatum Ordinum Militarium in Senatu Ordinum ſunt ventilandæ. *diſq.* 2. *n.* 87. & *d.* 7. *n.* 28. Cauſę omnes Clericorum Fratrum criminales, & item ciuiles, cū ſunt Rei, ad Senatum Ordinum, aut ad ſuos Prelatos reſpectiuè ſpectant. *d.* 2. *n.* 67. Cauſæ Clericorum Fratrum in Collegijs Salmantinis degētium quęnam pertineant ad Magiſtrum ſcholæ? *d.* 9. *n.* 63.

CENSOR.

Cenſores Rationum dati, & accepti dantur in Ordinibus Militaribus. *d.* 8. *n.* 40. Eorum munus. *ibi.* Cenſores ad Senatū Ordinum pertinētes. *d.* 17. *n.* 48.

CENSVRA.

Cenſuras poſſunt ferre Priores Militares Monaſteriorum in Equites Militiarum, dum hi ſunt in Monaſterijs. *d.* 6. *n.* 15. Nequit eas ferre, qui non ſit initiatus Ordinibus. *d.* 7. *n.* 17. Deputantur à Rege, vt Adminiſtratore Ordinum, aut ex eius commiſsione, qui cenſuras ferant in Ordinibus Militaribus. *d.* 6. *numer.* 15. Cenſuras in ſubditos poſſunt ferre Rectores Collegiorum Militarium. *d.* 7. *num.* 198.

Cenſurę latæ contra ingredientes clauſuram Monialium, & cotra has, ſi egrediantur. *d.* 14. *n.* 83. Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudēntes poſſunt ferre cenſuras per modum ſtatuti. *d.* 7. *n.* 136. Durant hę cenſuræ, ad huc eis mortuis, aut amotis, ſecūs aliæ, *ibi n.* 136. Priores non incurrunt in cenſuras generaliter in iure latas, niſi ſub nomine Epiſcoporum exprimantur. *d.* 7. *n.* 130. VIDE *excommunicatio. Interdictum. Abſoluere.* Priores an validè ſine monitionibus cenſuras ferre queant? *d.* 7. *n.* 143. Cenſuras ferre an poſsint Capitula, & Senatus Ordinum? *d.* 7. *n.* 17.

CHRISTI ORDO MILITARIS.

Inſtitutio Ordinis Militaris Chriſti. *d.* 1. *n.* 195. Regula. *ibi n.* 195. Habitus. *ibi n.* 197. Commendę, & opulentia. *ibi n.* 198. Magiſtri, & Adminiſtratores. *ibi n.* 197. Sub regula Ordinis Calatrauæ à ſuo exordio degit. *ibi n.* 196. VIDE *Ordines Militares*, & cætera verba.

CISTERCIENSIS ORDO, ET *Inſtitutum.*

Sub inſtituto Ordinis Ciſtercienſis plurimi Ordines Militares erecti recenſentur. *d.* 1. *per totam.* Eius cum Monaſterio Calatrauæ ſuper Prioratu controuerſia. *d.* 9. *ex n.* 75. Conuerſi in hoc Ordine non tenentur ſub mortali recitare Orationes præſcriptas. *d.* 13. *num.* 20. Nec vllus tenetur ſub mortali perſoluere Orationes, & Miſſas pro defunctis in Ordine

Ordine designatas. *ibi n.* 14. Abbates Cistercienses possunt iniiare Minoribus Ordinibus Regulares Militiarum, quæ sub Cisterci instituto degunt. *d.* 3. *n.* 158.

CLAVIGER.

Clauigeri in Ordinibus Militaribus sunt Dignitates intra Ordines ipsos. *d.* 8. *num.* 3. Eorum munus. *ibi n.* 4.

CLAVSVRA.

Clausuram Monialium quando, & ex quibus causis possit ingredi Confessarius ad ministrandum Sacramenta? *d.* 14. *num.* 60. Ad quæ alia munia ingredi queat? *ibi n.* 61. Quid de ingressu ad sepeliendas defunctas? *ibi.* Clausura Monialium quid sit, & qui eius limites? *d.* 14. *n.* 67. & 71. Qua lege introducta? *ibi.* Quid possint circa illam Episcopi erga Moniales exemptas? *ibi n.* 68. Per consuetudinē legitimā potest introduci defectus clausuræ? *ibi n.* 69. An clausuram possint Prælati præscribere in Monasterijs, in quibus non datur. *ibi n.* 70. In quibus casibus violetur, aut non violetur clausura? *ibi n.* 71. Non violatur à Moniali, si extra Monasterium ex causa degens exeat è domo, in qua habitat. *ibi n.* 73. Non violatur ab his, qui ingrediuntur Monasteriū, cum ædificatur, etiam si aliquæ Moniales ibi assistant, & quomodo? *d.* 14. *nu-mer.* 74.

Ad clausuram obligantur Conuersę Professæ, & Tertiariæ intra Communitatem degentes. *d.* 14. *n.* 74. Quinam possint ingredi clausuram? *ibi ex num.* 77. Possunt Reges, & Reginæ. *ibi.* Monialis vnius Monasterij egressa cum licētia ex illo an possit ad alia Monasteria ingredi? *ibi.* Clausuræ legibus tenerentur Moniales Religionis, si daretur, quæ cum votis simplicibus absque Professione à Pontifice approbaretur. *ibi n.* 75. Nouitiæ ad clausuram non tenentur. *ibi n.* 76. Quis, & ex qua causa possit concedere licentiam ad ingrediendum in Monasteria Monialium? *d.* 14. *ex n.* 78. In scriptis licentiam concedi, quomodo sit necessarium? *ibi n.* 79. Exponūtur causæ ingressus ad Moniales, & egressus Monialium ex Monasterio. *ibi n.* 81. Fugiens satellites, aut inimicum non peccat ingrediendo clausuram Monialium. *ibi n.* 82.

Clausuram violantibus pœnæ inflictæ. *d.* 14. *n.* 83.

CLERICVS FRATER MILITARIS.

Clerici Fratres possunt obtinere Capellanias in Ecclesijs Ordinum sitas, iure sanguinis, aut per præsentationem conferendas. *d.* 11. *n.* 19. Sunt strictè Religiosi, & emittunt vota solemnia. *d.* 1. *n.* 91. Tenētur sub mortali gestare suum Habitum, & Insigne. *d.* 12. *n.* 11. Publicè nequeunt incedere, etiam per exiguum tempus absque illo. *ibi n.* 12. Quid si noctu non gestent illud? *ibi n.* 12. Si deferāt Ordinem, sunt Apostatæ, & subiacent pœnis, ac censuris. *ibi n.* 28. Nullus ex illis tenetur afferre comam capitis circularem. *ibi n.* 144.

Clericorum Fratrum vitæ Institutum, & finis perfectus exponitur. *d.* 1. *ex num.* 1. *& d.* 9. *ex n.* 1. Soli ipsi, & non Equites, possunt obtinere Beneficia, & aliquas Dignitates Ordinum. *d.* 8. *num.* 7. Tenentur facere inuentarium de bonis, & quomodo? *d.* 4. *n.* 28. Intra Communitatem degentes, de quibus bonis disponere queant? *ibi num.* 18. De quibus extra Communitatem? *ibi n.* 31. Clerici Fratres, præter Iacobæos, nequeunt testamenta condere. *d.* 15. *n.* 36. Quinam ex Iacobæis possint? *ibi n.* 8. Cæteri, de quibus bonis possint disponere, cum è vita decedunt? *ibi n.* 34. Potest Ordo concedere facultatem his qui aliundè non possunt, vt de bonis immobilibus disponant. *ibi n.* 41.

Clerici Fratres cui teneantur obedire ex vi voti? *d.* 6. *n.* 39. An, si expendant bona in vsus illicitos, peccent contra paupertatem, & iustitiam? *d.* 4. *n.* 52. An peccent, si habeant pretiosam suppellectilem, & nimiam pecunię quantitatem? *ibi n.* 60. An possint exponere ludo pecuniam plurimam? *ibi n.* 54. Si habitum laicalem induant, an incidant in excommunicationem, & alias pœnas? *d.* 12. *n.* 28. An possint afferre insigne e collo pendens, & illud sufficiat, quin in veste gestetur? *ibi n.* 34. Nequeunt absque dispensatione transire ad statum Equitum. *d.* 3. *n.* 128. Sic verò è contra. *ibi.*

Clericorum Fratrum dispositiones vltimas an possit immutare Rex noster, aut Senatus Ordinum, quando, & quomodo? *d.* 15. *n.* 50. Clerici Fratres possunt publicè Ius Ciuile addiscere. *d.* 9. *n.* 14. An matriculæ in eo iure adscribi? *ibi n.* 17. Valent ad Cathedras opponi, & quarum facultatum? *ibi n.* 24. Possunt Gradus Magisterij, & Doctoratus suscipere, & in quibus Facultatibus? *ibi n.* 22. Clerici Fratres insignes litteris, & Dignitatibus recensentur. *d.* 9. *ex n.* 109.

Cle-

Clerici Fratres Iacobæi quinam dicantur habere Beneficia, vt possint testari? *d.* 19. *num.* 28. Clericis Fratribus an, & quomodo liceat vti vestibus sericis? *d.* 4. *num.* 63. & *d.* 12. *n.* 40. In Collegijs degentes peccant grauiter, si alij scientiæ studeant ex professo, nisi ei, ad quam designantur. *d.* 9. *n.* 21. Quomodo eligantur ad Collegia, & ad quas scientias? *ibi n.* 9. Clericos Fratres, expedit, in Visitatores Monasteriorum, & Collegiorum simul cum Equitibus designari. *d.* 7. *n.* 179. An possint soli absque Equitibus designari in Visitatores à Capitulo Generali, aut particulari? *ibi.* An possint in Ordine Alcantaræ simul cum Equitibus? *ibi.*

Clerici Fratres an veniant in odiosis sub nomine Religiosorũ. *d.* 11. *ex num.* 48. An possint habere Canonicatus, Capellanias, & Beneficia sęcularia absque dispensatione Pontificia? *d.* 11. *ex num.* 44. Clerici Fratres proprio foro gaudent. *d.* 2. *ex num.* 69. Apud quos Iudicès sunt conueniendi in quibuscumque causis? *d.* 2. *n.* 67. Salmãticæ in Collegiis degentes in quibus subiaceant Magistro Scholæ? *d.* 9 *n.* 63.

Clerici Fratres Iacobæi Beneficia habentes licentiam ad testandum quolibet triennio poscere debent. *d.* 15. *num.* 11. Aliter bona obeuntium ad Monasterium pertinent: *ibi.* Quid, si constet de petitione, & non de concessione licentiæ? *ibi num.* 9. Fratrum Clericorum obeuntium habitus funus, & pompa refertur. *d.* 16. *ex n.* 3. Clerici Fratres, quę suffragia teneantur pro defunctis persoluere? *ibi ex numer.* 8. Quas orationes debeant recitare communiter? *d.* 13. *ex n.* 1. Iacobæi ad quas Missas teneãtur in Collegio Salmantino? *d.* 16. *n.* 8.

Clerici Fratres non initiati sacris an teneantur persoluere Officium Canonicum? *d.* 13. *num.* 7. Calatrauenses, & Alcantarenses in Monasterijs debent vti Breuiario Benedictino. *ibi n.* 10. An etiam extra Chorum, & in Collegijs? *ibi.* Possunt eo vti semper, quamuis ad Dignitates promoueantur, & quomodo? *ibi num.* 12. Missæ quomodo persoluendæ sint à Clericis Fratribus Militaribus in Monasterijs, & Collegijs? *d.* 9. *ex num.* 27. VIDE *Capellania. Miss.*

Clerici Fratres in Monasteria, & Collegia, ex quibus locis orti admittantur? *d.* 9. *num.* 5. Ad Clericorum Fratrum statum possunt Equites absque dispensatione Pontificia transire. *d.* 3. *ex n.* 97. Non è conuersõ. *ibi.* Clerici Fratres virtute Bullæ Cruciatæ possunt edere oua, & lacticinia tempore Quadragesimali. *d.* 12. *ex num.* 146. Iacobæi in Monasterijs de Vcles, & S. Marci, etiam absque Bulla, ex priuilegio Pontificio. *d.* 12 *num.* 147. An famuli Monasteriorum eiusmodi? *ibi.* Non vero alij Clerici Fratres communicant hoc priuilegium? *ibi ex n.* 149. Exponitur priuilegium Clericorum Fratrum de Vcles, & S. Marci, circa electionem confessarij? *d.* 14. *n.* 56. Alia eorumdem priuilegia specialia proponuntur. *d.* 12. *ex num.* 132. Clerici Fratres nouitij an teneantur bona sua præstare, si ab Ordine ex causa poscantur? *d.* 4. *num.* 118. An possit Ordo à Clericis Fratribus bona quęcumque abducere ex causa? *ibi n.* 106. An possint succedere in Bona, & Maioratus? *d.* 4. *n.* 94.

Clericis Fratribus benemeritis valdè expedit, præmia, & Munera conferre. *d.* 9. *num.* 114. Clerici Fratris Beneficium, si ad Religionem strictiorem trãseat, potest illico alteri conferri. *d.* 11. *n.* 116. Clericus Frater Nouitius capax est Beneficij Ordinis. *ibi num.* 35. VIDE *Beneficium.* Possunt à Prioribus iurisdictione gaudentibus minoribus Ordinibus initiari. *d.* 3. *num.* 151. In articulo mortis an possint ante finitum annum Nouitiatus Professionem emittere? *ibi n.* 149. Ante susceptionem Sacrorum Ordinum præscribitur Clericis Fratribus tempus Religionis. *d.* 3. *num.* 152. Indigent litteris dimissorijs sui Prælati, ac cum illis possunt à quouis Episcopo Ordines suscipere. *ibi num.* 155.

Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantarę emittunt Professionem ex Regis licentia, meritis cognitis. *d.* 3. *n.* 150. Clerici Fratres cuiuscumque Ordinis Militaris debent examinari, vt Beneficium Parochiale obtineant. *d.* 11. *n.* 8. An vt ab vno ad aliud promoueantur? *ibi num.* 12. & *n.* 100. Possunt cogi ad acceptanda Beneficia. *ibi n.* 99. Renuntiare, & resignare an, & quomodo possint? *ibi num.* 110. Eorum strictæ obligationes, dum Parochi sunt. *ibi n.* 84. Negotiatio, an, & quæ sit eis licita? VIDE *Negotiari.* Clerici Fratres Iacobæi non habent bonorum dominium, sicut nec cæteri. *d.* 4. *ex n.* 66. Clerici Fratres an possint absque licentia ad Regna distantia,

aut

aut extera profiſci? *d.3.n.93.* An poſsint vti toga Capitulari loco ſuperpellicei ad Sacramenta adminiſtranda? *d.12. ex numer.105.*

Clericus Frater, vt Epiſcopatum acceptet, qua licentia indigeat? *d.9.num.50.* Eius bona, habitus, obedientia, & plura alia. VIDE, verbo *Epiſcopus.* Clerici Fratres poſſunt aſsiſtere ſpectaculo agitationis Taurorum ex tolerantia, non aliter. *d.9.n.59.* Si habeant Beneficium, nequeunt retinendo illud eſſe Priores Monaſteriorum, aut Rectores Collegiorum. *d.7. ex num.184.* Clerici Fratres ſub inſtituto Ciſtercienſi degentes poſſunt minoribus Ordinibus initiari ab Abbatibus Ciſtercienſibus. *d.3.num.158.* Clerici Fratres etiam intra Communitatem poſſunt eligere Confeſſariũ virtute Bullę, qui eos abſoluat ab omnibus caſibus, præter reſeruatos Pontifici. *d.9.num.71.* Poſſunt de licentia Prælati confiteri Sacerdoti nõ approbato ab Ordinario. *d.9 n.70.* Approbatus à Priore an poſsit excipere Confeſsiones Regularium totius Ordinis? *ibi num.74.* Poſſunt Clerici Fratres ad aliam Religionem ſtrictiorẽ tranſire, & quomodo? *d.3. ex n.97.*

Clericorum Fratrum Inuentarium poteſt aperiri à Prioribus, & Rectoribus reſpectiuè. *d.4.num.28.* An peccent, ſi occultent aliquid, ne à Prælato reperiatur in ſcrutinio? *d.14.n.21.* Quæ poſsint expendere intra Communitatẽ ex licentia generali? *d.4.num.30.* Exeuntes è Monaſterio aut Collegio nocturno tempore abſque licentia grauiter peccant. *d.12.num.32.* VIDE *Prior. Rector. Monaſterium. Collegium,* & alia verba paſſim.

COLLATIO AD BENEFICIA, & Commendas.

Collatio Beneficiorum in Ordinibus Militaribus à quibus præſtetur? *d.11.n.13.* Collatio Commendarum. *d. 10.num.54.*

COLLECTA MISSÆ.

In Collecta Miſſę ſub voce *Antiſtitem N.* debet apponi in propriis territoris nomen Abbatum, & Priorum Militarium iurisdictione gaudentium. *d.7. ex num.108.* Sede vacante, omittenda ſunt nomina Prælatorum. *ibi n.122.*

COLLEGIA MILITARIA. COLLEGÆ.

Collegiorum Militarium Rectores poſſunt in ſubditos cenſuras ferre, & præcepta ſanctæ obedientię impone-

re. *d.7.n.198.* VIDE *Rectores.* Collegarum delicta grauiora, ſi quę ſunt, deferenda erunt ad Regem, aut Senatum Ordinum. *d.7.num.209.* Collegiorum Militarium finis. *d.9.n.6.* Salmantina quæ, & quot ſint? *ibi ex num.6.* Erecta ſunt à Carolo V. Imperatore. *ibi num.7.* Collegæ quas Facultates audire debeant? *ibi n.9.* Nequit deputatus vni audire aliam. *ibi num.9.* Quomodo ad Collegia eligantur Clerici Fratres? *ibi n.8.* Collegia quomodo viſitentur, & quibus ſumptibus? *d.7. n.167. & d.14.n.99.* Quantum curandũ ſit de promouendis Collegijs. *d.9.n.114.* Ex Collegijs quàm Inſignes Viri prodierint, & in eis fuerint verſati? *d.9 ex n. 109.* Miſſæ debitæ in Collegijs quomodo ſint perſoluendę? *d.9.ex n.27.*

Collegæ Militares in quibus ſubiaceant Magiſtro Scholæ Salmantino. *d.9.n.63.* Qui ſuis ſumptibus in Collegijs verſantur, an debeant poſcere licentiam ſpecialem, vt de ſuis bonis mobilibus diſponant? *d.4.n.30.*

COMMENDA. COMMENDATARIVS.

Commendę vox, & origo. *d. 10.n.1.* Commendas vendere non eſt ſimonia, eſt autem peccatum lethale. *d.1. num.233.* Commendę non ſunt Beneficia Eccleſiaſtica. *ibi n.234. & d.10.n.55.* Ad eas obtinendas nullus Ordo requiritur. *d.1.n.234.* Earum reditus ſunt bona caſtrenſia. *ibi n.50.* Poſſunt exponi ludo; & inſumi in vſus profanos. *ibi n.48.* Inhabiles ſunt ad Commendam obtinẽdam Equites non geſtantes ſuum Habitum. *d.12.n.14.* Poſſunt Commẽdis obtentis priuari, ſi non geſtent. *ibi n.14.*

Commendatarij an teneantur ſub peccato perſoluere Orationes in ſtatutis præſcriptas, & item ſuffragia pro defunctis? *d.13.num.14.* Tenentur vocati proficiſci ad bellum contra Eccleſiæ hoſtes, & ſecum alios ferre auxiliares. *d. 1.num.23.* Commendas plures an poſsit quis ſimul habere? *d.10.ex n.16.* Vtrùm poſsint Commendæ fœminis conferri? Et aliis, qui non ſint ex Ordine? *ibi ex n. 11.* Obligationes annexæ Commendatarijs. *ibi n.19.* Quot Commendæ ſint in Ordinibus Militaribus? *d.10. ex n.19. & d.1. per totam.* Lanceæ perſoluendæ à Commendatarijs. *d.10.num.19.* Commendæ maiores quomodo ſint præſtandæ? *d.10.n.18.*

Commendę quo fine fuerint inſtitutæ? *d.10.num.6.* Commendę Or-

dinis S. Ioannis, quomodo in diuerſis Regnis fuerint auctæ? d. 10. ex n. 7. Commendatariorum S. Ioannis ſpolia, ac redditus Commendę vacantis, & iura mortuorij ad erarium commune ſpectant. d. 10. n. 10. Cõmendatarij maiores Ordinũ Militarium ſunt Dignitates intra Ordinẽ. d. 8. n. 2. Commendatarij maioris munus priſtinum. d. 8. n. 6. Commendatarij quid teneantur ſoluere ex Commendis. d. 6. num. 22.

Commendarum ex bonis decimę non debentur. d. 10. n. 38. Commendam an poſsit licitè obtinere, qui ſcit, ſe impuro, aut ignobili ſanguine ortũ? d. 3. ex num. 39. Commendatarijs ex quibus fructibus debeantur decimæ? d. 10. n. 1. & 39. Inuito Commendatario poteſt dominus agri mutare culturam, quamuis decimas poſtea non ſit ſoluturus. ibi num. 42. Ex decimis, quæ ſoluuntur Commendatarijs, poteſt aliqua pars deduci ad Collegia puerorum in Eccleſijs Cathedralibus. ibi n. 43. Commendatarijs an debeantur primitiæ? d. 10. num. 35. Oblationes eis non debentur. d. 10. num. 37.

Commendatarij tenentur ſoluere ſubſidium, & excuſatum. d. 10. n. 46. Congruam Parochis tribuere, ſi eis non ſuppetat. d. 10. num. 50. Eccleſiarum ornatum, & reſtaurationem ſuis ſumptibus ſuppeditare. d. 10. num. 50. Bona, & domus Commendarum conſeruare. d. 6. num. 25. Decimæ conceduntur eis titulo temporali. d. 10. num. 48. Oneribus perſolutis, poſſunt eas pro libito expendere. ibi. Etiam ſi ſint filij familias. ibi. Cõmendarum expectatiuę exponuntur. d. 10. ex n. 25. Quis ſit pręferendus, cũ plures gratiam Commendæ, quin vlla deſignetur, obtinuerunt? ibi ex num. 28. Si Commenda deſignetur, ſuccedit is, cui deſignata fuit. ibi n. 27. Si redditus in gratię conceſsione determinentur, & excedant redditus Commendæ vacantis, nõ ſuccedit is, cui limitati ſunt. ibi n. 28. Si concedatur cum onere, & id non fuerit adimpletum, quid ſit pręſtandum? ibi. Si duo ad Commendam determinatã ſint deſignati, quis ſit præferendus? ibi n. 29. Cõmendatarij an ſint Prælati? d. 10. n. 6.

Commendas vnire, & diuidere, ad Pontificem ſpectat, non ad Ordines. d. 10. num. 1. Commendatarij Ordinis S. Ioannis ſunt Ordinarij territorij proprij. d. 10. num. 52. Commendarum collatio. ibi n. 54. Commendatarij non tenentur perſoluere Officium Canonicũ. ibi num. 53. Bona Commendarum ſunt Eccleſiaſtica. ibi n. 63. Sed nullus Commendatarius, nec Ordinis S. Ioannis tenetur expẽdere ea in vſus pios. ibi n. 60. Commendas procurare, pretio oblato, non eſt ſimonia. ibi num 64. Commendarum trium Ordinum valor annuus. d. 17. num. 20.

COMMENDÆ BENEFICIORVM.

Commendæ Beneficiorum temporales nequeunt in alium reſignari. d. 11. num. 115.

COMMISSIONVM CONSESSVS REgius ad negotia Ordinum Militarium.

Commiſsionum Conſeſſus ex quibus Senatoribus conſtet? d. 2. n. 41. De quibus cauſis cognoſcat ſpectantibus ad Ordines Militares? ibi num. 41.

COMMVNIO EVCHARISTIÆ. VIDE *Euchariſtia.*

COMPETENTIÆ.

Competentia iuriſdictionis erga Equites Militares inter Senatum Supremum Caſtellæ, & Senatum Regium Ordinum ventilatur. d. 2. ex n. 21. Competentiæ in Ordinibus Militaribus quomodo ſint ſequendæ? ibi n. 143.

CONCEPTIO DEIPARÆ VIRGINIS.

Conceptionem Immaculatam Deiparę defendere vouerunt tres Ordines Militares in Capitulis Generalibus congregati. d. 12. n. 102. Eius Feſtum ſpeciali cultu obſeruant. ibi num. 103. Super tria vota addunt Regulares Militares in Profeſsione votum defendendi Immaculatam Conceptionem. ibi num. 103. Ad quid obliget id votum? ibi n. 103.

Conceptionis Feſtum in Hiſpanijs ex præcepto obſeruatur, etiam poſt Feſtorum moderationem. d. 12. n. 105. An debeat obſeruari extra Hiſpanias in locis ſubiectis Regi noſtro? ibi. Quantum coluerit Immaculatam Conceptionem Ordo B. Mariæ de Mercede, à ſua Fundatione? d. 12. n. 105.

Circa Conceptionis myſterium propoſitiones ſequentes à docto Authore Ordinis B. Mariæ de Mercede, editę in lucem referuntur. Scilicèt quod Virgo Maria nec de potentia abſoluta potuit concipi in peccato originali.

Quòd implicet à parte rei, ſententiam piam de Conceptione eſſe falſam.

Quòd ſit ab Eccleſia definibile myſte-

myſterium Immaculatæ Conceptionis. Quòdiam id probabiliter teneatur eſſe formaliter de Fide abſque obligatione aſſentiendi, & quomodo?

Quòd ſit Martyr, qui pro hac veritate defendenda vitam profunderet, & quomodo? Et item pro defendenda celebritate Eccleſiæ. d. 12. ex n. 106.

Circa Conceptionem Immaculatam Virginis aliqua exornantur. diſq. 12. ex n. 104.

CONFESSARIVS. CONFITERI.

Confeſſarius interroget Equites Militares, an ſint Profeſsi, vt dignoſcat grauitatem peccatorum contra caſtitatem. d. 5. num. 2. Confeſſarios Militaribus ſubditis poſſunt deſignare Capitula Generalia, & Prælati immediati. d. 7. n. 18. & d. 9. num. 69. Confeſſariorum approbatio in territorijs Ordinum ad quẽ pertineat? d. 7. num. 147. Priores Militares poſſunt ſibi eligere Confeſſarium, & quomodo? d. 7. n. 128.

Confeſſarius nequit abſoluere virtute Bullæ Religioſos, nec Moniales à reſeruatis ſuo Superiori, aut Papæ. d. 14. n. 54. Poteſt verò, ſi ſit approbatus ab Ordinario, abſoluere eos à non reſeruatis. ibi numer. 55. Nouitij cui poſsint confiteri? d. 12. num. 95. Virtute Bullæ poſſunt nouitij vtriuſque ſexus eligere Confeſſarium approbatum. ibi. An Confeſſarius, vt audiat Confeſsiones Monialium, quæ ſunt ab Ordinario exemptæ, debeat eſſe approbatus ab Ordinario? ibi num. 57. Confeſſarius extraordinarius quando, & quomodo ſit deſignãdus Monialibus? d. 14. n. 62.

Confiteri cui teneantur Equites, & Clerici Fratres Militiarum? d. 12. ex num. 86. An requiratur approbatio Ordinarij in Confeſſarijs eorum? ibi ex n. 89. Poſſunt eligere Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ. ibi num. 87. Si darentur in Ordinibus Militaribus caſus reſeruati, à quo poſſent abſolui? ibi num. 91. Ad Confeſsiones Parochianorum, etiam quotidianas, audiendas debent eſſe parati omnes Parochi. d. 11. n. 86.

Confeſsiones omnium Regularium Ordinis poſſunt excipere Priores Militares, & quinam ex his? d. 9. num. 74. An Confeſſarius approbatus à Priore poſsit excipere Confeſsiones Regularium totius Ordinis? ibi num. 74. VIDE, Abſoluere.

CONFIRMATIONIS SACRAmentum.

Confirmationis Sacramentum an poſsint conferre Priores Militares de licentia Epiſcopi? d. 7. num. 134. An Miniſterillius poſsit eſſe alius præter Epiſcopum? ibi.

CONFRATERNITATES.

Confraternitates nequeunt erigi in Monaſterijs Monialiũ. d. 14. n. 40.

CONGRVA SVSTENTATIO.

Congrua eſt tribuenda Parochis à Commendatarijs, ſi non ſuppetat ex ingreſſu Eccleſiæ. d. 10. n. 50. Equitibus Militaribus de licentia Ordinis ſuſcipiẽtibus ſtatum Clericalem, ſi congrua deficiat, ab ipſo Ordine eſt præſtanda. d. 3. num. 158.

CONIVGALIS CASTITAS. VIDE CASTITATIS VOTVM.

CONSECRARE.

Conſecrare aras, calices, & ſimilia an poſsint Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes? d. 7. num. 126.

CONSERVATORES IVDICES.

Conſeruatorum iuriſdictio. d. 2. num. 115. An ſit ordinaria, aut delegata? ibi n. 115. Ad quid fuerint inſtituti? ibi n. 137. Poſſunt eſſe Conſeruatores Prælati, Vicarij generales Epiſcoporum, Canonici Eccleſiarum Cathedralium, & Collegialium, Dignitates, Superiores locales Regulares, Priores, & Rectores Militares. d. 2. ex num. 116. Subpriores Militares, præſente Priore, nequeunt eſſe Conſeruatores, ſic verò, abſente, aut vacante Munere. d. 7. n. 214.

Conſeruatoriæ Bullæ à pluribus Pontificibus conceſſæ ſunt Ordinibus Militaribus. d. 2. ex num. 121. Reges, vt Adminiſtratores, & Ordines Militares poſſunt eligere Conſeruatores, & pro quibus cauſis? ibi num. 127. & n. 133. Ab eorum ſententijs immediatè ad Pontificem appellatur. ibi n. 127. Quinam poſsint eligere Iudices Conſeruatores? ibi n. 128. Contra quos poſsint hi procedere? d. 2. num. 131. Nequeunt ab aliquo, niſi à Rege, ex territorio ſibi ſubiecto in temporalibus, aut in ſpiritualibus eligi. ibi, num. 136.

Conſeruator an poſsit eligi Prælatus vnius Ordinis à Regulari alterius ad iniuriam perſonalem propulſandam? d. 2. num. 135. Conſeruatores Ordinum Militarium ampliori iuriſdictione gaudent,

dent, quam Conseruatores ex præcisso suo munere habent. *ibi n.* 138. Antiquitus etiam Ordines Militares eligebant Conseruatores. *ibi num.* 139. Priuilegia conseruatoria eorum, quæ sunt per modum contractus remuneratorij, an limitentur per Tridentinum, aut per Constitutiones Pontificias? *ibi num.* 140. Conseruator in capsis competentiæ Ordinum Militarium quomodo se gerat? *d.* 2. *num.* 143.

CONSPIRATORES.

Conspiratores excommunicantur singulis annis in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ. *d.* 12. *num.* 57. Qui sint conspiratores? *ibi n.* 58.

CONSVETVDO.

Consuetudo potest tollere obligationem peccati mortalis, & venialis. *d.* 5. *num.* 26. Potest etiam tollere obligationem Clausuræ respectu Monasteriorum Monialium. *d.* 14. *n.* 69.

CONSVLTATIO.

Consultationes super quibus rebus, Dignitatibus, & Muneribus Ordinum Militarium fiant Regi nostro à Senatu Ordinum? *d.* 17. *n.* 18.

CONTRACTVS. CONTRAHERE.

Contrahere an possit Monialis, & quomodo, & an inde Monasterium obligetur? *d.* 14. *n.* 32.

CONVERSÆ MONIALES.

Conuersæ Professæ tenentur ad Clausuram seruandam. *d.* 14. *n.* 74. VIDE *Moniales.*

CONVERSIO MORVM.

Conuersio morum de bono in melius, quæ promittitur in Professione Alcantarensium, quid sit, & ad quid obligetur? *d.* 3. *ex n.* 82.

D

DEBITA.

Debita contracta ante, & post Professionem an teneatur Monialis, vel Monasterium soluere? *d.* 14. *n.* 35.

DECIMÆ.

Decimæ non debentur ex bonis Commendarum Militarium. *d.* 10. *n.* 38. Ex decimis, quæ Commendatarijs soluuntur, potest deduci aliqua pars ad Seminaria puerorum in Cathedralibus. *d.* 10. *num.* 43. Ex quibus fructibus debeantur decimæ Commendatarijs? *d.* 10. *n.* 39. Dominus fundi potest, inuito Commendatario, aut Parocho, mutare culturam, quamuis postea inde non sit soluturus decimas. *ibi num.* 41. Lites super decimis ad Tribunal Ecclesiasticum attinent. *ibi.* In territorijs Ordinum pertinent ad Priores, & ad Senatum Ordinum. *d.* 10. *num.* 41.

Decimarum retentio est casus reseruatus in pluribus diœcesibus. *d.* 10. *n.* 45. Decimæ conceduntur Commendatarijs titulo temporali, & solutis oneribus, possunt hi in quosuis vsus eas expendere. *d.* 10. *num.* 48. Decimæ Ecclesiarum Ordinum Militarium pertinent ad ipsos Ordines. *d.* 10. *n.* 1. Decimæ an soluendæ sint ab Equitibus Militiarum? *d.* 2. *n.* 113. An à Clerico Fratre ex vsufructu, quem sibi reseruauerit, bonorum suorum? *ibi n.* 114.

DEFINITIONES. VIDE *STATVTA.*

DEFVNCTVS.

Defunctorum Militarium suffragia persoluenda ab omnibus ex Ordine præstringuntur. *d.* 16. *ex num.* 8. An sit peccatum, ea non persoluere? *d.* 13. *num.* 14. Expedit valdè ea adimplere? *d.* 13. *n.* 25. Defunctorum Equitum, & Fratrũ Clericorum funus, habitus, & pompa. *d.* 16. *n.* 1.

DEGRADARE.

Degradare nequeunt Clericum subditum Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes. *d.* 7. *numer.* 143.

DELICTVM.

Delicta grauiora Fratrum Clericorum Militarium (si quæ sint) in Collegijs degentium ad Senatum Ordinum sunt deferenda. *d.* 7. *num.* 208. De delictis Equitum Militarium, qui Iudices cognoscant? *d.* 2. *ex n.* 21.

DEPOSITARIVS. DEPOSITVM.

Depositis pecunijs obtentis ex Informationibus, aut aliunde, an possint vti absque licentia speciali Superioris Clerici Fratres intra Communitatem degentes? *d.* 4. *n.* 30. Depositarij Ordinũ Militarium. *d.* 8. *n.* 40.

DIGNITATES.

Dignitates aliæ sunt intra Ordines Militares, aliæ extra ipsos. *d.* 8. *n.* 1. Potest vna, eademque Dignitas esse talis intra, & extra Ordinem. *ibi n.* 1. Recensentur Dignitates trium Ordinum Militarium. *ibi n.* 2. Clericus Frater habens Dignitatem intra Ordinem nequit esse Prior Monasterij, aut Administrator, nec Rector Collegij, nisi renuntiet Dignitati. *d.* 7. *ex n.* 184. Dignitates consuetæ

fuetæ conferri Clericis Fratribus nequeunt concedi Equitibus, & è conuerſo. d. 8. num. 7. Dignitates poſſunt renuntiari, & quomodo? d. 11. n. 112. Exemptiones Dignitatum Ordinum Militariū. d. 8. num. 26. Quid teneantur Dignitates ſoluere ex redditibus? d. 6. n. 24.

Dignitates ſæculares in Eccleſijs nequeunt habere Clerici Fratres abſque diſpenſatione. d. 11. n. 44. An Equites Militares poſſint eas obtinere? ibi n. 54. Dignitates Ordinum Militariū quomodo ſint præſtandæ. d. 10. n. 18.

DIMISSORIÆ LITTERÆ.

Dimiſſorias ad Ordines poſſunt concedere Priores Militares ſuis ſubditis. d. 7. num. 69. An poſſint Subpriores, illis deficientibus? ibi num. 81. An, vt Equites Militares Ordinibus initiētur, debeant petere litteras dimiſſorias à Prioribus? d. 7. num. 89. Clerici Fratres nequeunt ſine dimiſſorijs Priorum Ordines ſuſcipere. d. 6. n. 45. Priores poteſtate quaſi Epiſcopali fungentes poſſunt Ordines minores conferre his, qui litteras dimiſſorias à ſuis Prælatis afferunt. d. 7. n. 77. Vicarij Priorum, ſede vacante, nequeunt intra annum dimiſſorias concedere ſubditis ſæcularibus, ſic vero, tranſacto anno. d. 7. num. 81. Niſi intra annum ratione Beneficij obtenti ſubditus debeat initiari ſacris. ibi num. 81. Poſſunt eas concedere intra annum Clericis Fratribus ſubditis. ibi num. 87. Litteræ dimiſſoriæ conceſſæ ab Epiſcopo, aut Priore, adhuc eis morientibus, aut à Prælatura ceſſantibus, non expirant. d. 7. n. 80.

DIOECESIS.

Sanctorum Dioceſis, intra quam ſunt loca exempta, ſeu Ordinum Militarium, Officium diuinum poteſt in his recitari. d. 12. num. 113. An poſſit recitari in ipſa Dioceſi Officium diuinū Sanctorum, qui ſunt proprij loci exempti? ibi num. 119. Subditi ſæculares Priorum Militarium ſunt nullius dioceſis. d. 7. num. 35.

DISPENSARE. DISPENSATIO.

Diſpenſare an poſſint Priores Militares territorio gaudentes in omnibus caſibus, in quibus Epiſcopi poſſunt? d. 7. num. 94. In quibus poſſint Subpriores Militares, abſentibus Prioribus, diſpenſare cum ſubditis? d. 7. ex n. 220. Diſpenſationes conceſſæ à Priore, aut Subpriore abſque limitatione temporis, non expirant, quamuis illi ſua officia abſoluant. d. 7. numer. 226. Diſpenſare an, & quomodo poſſint Priores in impedimentis matrimonij, in Iure, & ad petendum debitum. d. 7. num. 138.

DISPOSITIO BONORVM.

Diſpoſitiones vltimas Clericorum Fratrum an poſſint immutare Rex, Ordo, aut Senatus Ordinum? ibi num. 51. An poſt apprehenſam poſſeſſionem bonorum defuncti? ibi num. 51. Clerici Fratres intra Communitatem obeuntes nequeunt diſponere de bonis? ibi num. 41. Nec Rectores Collegiorum Militariū. ibi. Sic vero Priores Monaſteriorum, adhuc finito officio. An Adminiſtrator Monaſterij Calatrauæ? ibi.

Diſponere poſſunt de bonis mobilibus Clerici Fratres extra Communitatem degentes? quum viuunt. d. 4. num. 31. Et in morte, ſed quibus conditionibus? d. 15. num. 31. De bonis immobilibus poſſunt diſponere, dum viuunt, & dum obeunt Clerici Fratres Iacobæi, beneficia habentes, & Priores formati Calatrauenſes, & Sacriſta maior. d. 14. ex n. 31. & d. 15. n. 8. & n. 40. Nulli vero Alcantarenſes. d. 4. n. 36. & d. 15. n. 40. Bona eorum, qui non diſponunt de bonis, dum moriuntur, ad Monaſterium pertinent. d. 15. num. 40. Et bona eorum, qui diſponunt, deficientibus conditionibus neceſſario requiſitis. ibi num. 35. De licentia Ordinis poſſunt diſponere de bonis Clerici Fratres obeuntes intra Communitatem. d. 15. num. 41.

DOCTORATVS. VIDE GRADVS.

DOMINIVM.

Dominium bonorum habent Equites Militares. d. 4. num. 5. Non habent illud Clerici Fratres, adhuc Iacobæi. ibi n. 66. Dominium ſtat cum voto Paupertatis. d. 10. ex n. 58.

DONARE. DONATIO.

Donans reor, inſtrumento publico facto, & ſibi reſeruans proprietatem, iudicatur, fictam donationem peregiſſe. d. 14. num. 44. Monialis, & quomodo facere queat donationes cuiuis? d. 14. n. 8.

DOS.

Dos recipitur pro admiſſione Monialis abſque ſimonia. d. 14. num. 15. Quando ſit dos recipienda? ibi. Valor monetæ ſoluendæ pro dote attenditur iuxta tempus contractus. ibi n. 16. Poteſt recipi aliquid pro damno emergente, ſi dos non ſoluatur, nihil vero pro lucro ceſſante.

ceſſante. *ibi.* Dos Monialis an alienari poſsit? *ibi.*

DVBIVM.

Dubia circa Regulam poſſunt interpretari Capitula Generalia Ordinũ Militarium. *d.7.num.*13. In dubio, an ſit ſtrictior Religio, ad quam vult tranſire Religioſus ex alio Ordine, ſtandum eſt viri prudentis arbitrio. *d.*3.*n.*133.

DVELLVM.

Duelli acceptatio an aliquando ſit licita? *d.*12.*ex num.*69. An prouocatio ad duellum? *ibi.* Quomodo in ſenſu recto intelligatur interrogatio in informationibus ad Ordinem D. Iacobi, an Candidatus prouocatus ad duellum ſe purgauerit ab ignominia? *d.*3.*ex num.*15 Non poteſt excludi ab Ordinis Iacobæi ingreſſu is, qui propter Deum remiſerit iniuriam, & prouocatus non acceptauerit duellum. *d.*12.*num.*16. An abſoluendus ſit, qui paratus eſt acceptare duellũ ob vitandam infamiam, aut ne impediatur ei ingreſſus in Ordinem D. Iacobi? *d.*12.*num.*96. Etiam ſi acceptatio, aut prouocatio ad duellum in aliquo caſu licitæ cenſeantur, conſulendum eſt, abſtinere ſemper à duellis. *d.*12.*n.*99.

E

ECCLESIA.

Eccleſiæ Ordinum Militarium. VIDE. *Beneficium. Exemptio. Viſitatio.*

ELEEMOSYNA.

Eleemoſyna largienda à Commendatarijs Militiarum in ſuis territorijs. *d.*6.*num.*22. Eleemoſynæ à Parochis tribuendæ. *d.*4.*n.*93.

ENSIS.

Enſibus accintis poſſunt Equites Militares recipere Sacramenta, ſed oppoſitum non eſt peccatum. *d.*12.*ex n.*43. Enſes ſunt proprius Habitus Equitũ quorumcumque, non verò Militarium, vt Militares ſunt. *ibi n.*47.

EPISCOPVS.

Epiſcopi poterant olim Religiones approbare, & eas approbabant. *d.*1.*num.* 157. Epiſcopus Salmantinus, ante approbationes Pontificias, approbauit Ordinem S. Iuliani del Pereiro, qui nunc Ordo Alcantarę vocatur. *ibi numer.* 157. Quare Epiſcopi plures renuant initiare Ordinibus eos, qui afferunt litteras dimiſſorias ab Abbatibus, & Prioribus Militaribus? *d.*7.*num.*76. Quare in litteris dimiſſorijs, quas expediunt, prohibeant ſubditos initiari Ordinibus minoribus ab Abbatibus, & Prioribus? *ibi num.* 78. Epiſcopi nomen in territorijs exemptis an ſit apponendum in Canone, & Collecta Miſſæ? *d.*7 *n.*108. An nomen Epiſcopi Caurienſis in territorio Alcantaræ? *ibi num.*114. Omittendum eſt nomen, ſede vacante. *ibi n.*122.

Epiſcopus an valeat excommunicare Moniales exemptas? *d.*14.*n.*41? Epiſcopi poſſunt cenſuras ferre per modum ſtatuti, quæ durant, ipſis mortuis, aut amotis. *d.*7.*n.*136. Non verò aliæ durant. *ibi.* Epiſcopi an, & quomodo poſſint commutare voluntates Fundatorũ, circa opera pia? *d.*7.*num.*140. An valeat familiam armatam habere ad iuſtitiæ executionem? *ibi num.*141. Plura, quę poſſunt præſtare, præſtringuntur. *ibi, & ſeqq.* Epiſcopus de nouo aduenies poteſt obligare Sacerdotes, etiam Religioſos, ad nouum examen, vt concionentur & audiant Confeſsiones. *d.*7.*n.*107.

Epiſcopus poteſt Ordinibus initiare Nouitios, qui à ſuo Prælato afferant litteras dimiſſorias. *d.*3.*num.*153. Etiam ſi non afferant, poteſt Epiſcopus loci, in quo eſt Nouitiatus, eos Ordinibus initiare. *ibi num.*153. Ad Epiſcopatũ poteſt promoueri quilibet Religioſus, niſi ſtatuta ſui Ordinis obſtent. *d.*9.*num.* 50. Quæ licentia requiratur ad acceptandum Epiſcopatum? *ibi.* Bona Religioſi promoti ad Epiſcopatum ad ſuam Religionem ſpectant. *d.*9.*num.*51. Clericis Fratribus, ſi ad illum promoueantur, licentia vtendi eis bonis conceditur. *ibi, num.*51.

Epiſcopus Religioſus, cum decedit è vita, an poſsit diſponere de bonis, quæ ante Epiſcopatum habebat? *ibi num.*51. & 58. An de alijs ſua induſtria adquiſitis? *ibi.* Epiſcopus Religioſus non abſoluitur à votis. *ibi num.*52. Quomodo ad ea teneatur? *ibi.* Non tenetur niſi ex æquitate ad obſeruantias ſui Ordinis. *d.* 9.*n.*54. Tenetur geſtare Habitum ſui Ordinis. *ibi num.*55. Et Clericus Frater crucem. *ibi.* Et conformari Officio Canonico Eccleſiæ, cui præeſt. *ibi num.* 56. Statim ac confirmatur Epiſcopus, liberatur ab obſeruantia Regulari, & ab obedientia Prelati. *ibi num.*57. Quamuis renuntiet Epiſcopatui, non ſubeſt Prælato Ordinis. *d.*9.*num.*58. Idem poteſt tunc præſtare circã diſpoſitionem bonorum, ac ſi non renuntiaſſet. *ib.* Epiſcopus Religioſus

ſus poſt conſecrationem poteſt ſuccedere in bonis hæreditarijs *ibi num.* 54. Epiſcopi Caurienſis concordia cum Ordine Alcantaræ *d.* 7. *ex n.* 148.

EQVES MILITARIS.

Equites Militares Ordinis S. Ioannis ſunt ſtrictè Religioſi *d.* 1. *n.* 121. An cæteri Equites Militares ſint abſolutè, et ſtrictè Religioſi? *d.* 2. *ex num.* 21. An perſonæ Eccleſiaſticæ? *ibi.* An in cauſis criminalibus, & mixtis exempti à iuriſdictioni ſæculari? *ibi.* Quo fine, & animo debent Habitum poſcere, & ſuſcipere? *d.* 3. *n.* 168. Ad quid teneantur ratione voti Obedientiæ? *d.* 5. *ex num.* 1. Ad quid ratione voti Paupertatis? *d.* 4. *ex n.* 1. Ad quid ratione voti Caſtitatis? *d.* 6. *ex n.* 1. Non tenentur ſub peccato ſeruare Regulas, ſtatuta, & Definitiones Ordinum, niſi in eis cenſura, aut præceptum obedientiæ imponatur, aut materia ex ſe grauiter obliget. *d.* 6. *ex num.* 17. Nec tenentur ſub peccato graui recitare orationes præſcriptas in ſtatutis. *d.* 13. *n.* 14. Nec facere Inuentarium. *d.* 4. *ex num.* 11. Nec perſoluere ſuffragia præfixa pro defunctis. *d.* 13. *num.* 14. Ea tamen omnia explere omnino par eſt. *ibi.* Equitum, qui Commendis potiuntur, obligationes. VIDE *Commenda.*

Equites Militares an gaudeant priuilegio Canonis? *d.* 3. *num.* 66. An, ſi nouitij ſint, eo gaudeant, & priuilegio fori proprij? *ibi n.* 65. An teneantur Equites ſub mortali geſtare Habitum ſuorū Ordinum? *d.* 12. *n.* 1. A peccato excuſabit eos paruitas temporis. *ibi n.* 5. Si non geſtent, inhabiles ſunt ad Commendas. *ibi n.* 14. Poſſunt eis priuari, ſi non geſtent Habitum. *ibi.* An ſufficiat afferre Crucem è collo pendentem? *ibi num.* 6. Equites à quo debeant accipere Habitum. *d.* 3. *num* 52. A quo Profeſſionem? *ibi num.* 54. In quo caſu poſsit alius, qui non ſit ex Ordine, Habitum, & Profeſſionem præbere? *ibi n.* 56.

Equites Militares vocati à Rege noſtro ad pugnandum contra hoſtes Eccleſiæ tenentur ad bellum proficiſci. *d.* 6. *n.* 13. Eorum inſtitutum, & finis, qui pius, & perfectus eſt, exponitur. *d.* 1. *ex n.* 1. Eques Profeſſus peccat contra votum Caſtitatis, ſi habeat delectationem veneream moroſam. *d.* 5. *n.* 5. VIDE *Caſtitatis votum.* Si voueat in Profeſſione votum Caſtitatis abſolutè, illud non erit ſolemne, ſed validum, niſi per errorem fiat. *d.* 5. *n.* 10.

Equites Militares proprietatem retinent bonorum. *d.* 4. *num.* 6. Non violant votum Paupertatis expendendo bona in vſus illicitos. *ibi n.* 14. Nequit Ordo tollere ab eis proprietatem bonorum, ſic verò redditus ob cauſas vrgentes. *ibi n.* 10. Quid de Nouitijs? *ibi num.* 116. VIDE *Paupertatis votum.* Equites (excipe Equites Ordinis S. Ioannis) poſſunt teſtari de omnibus bonis. *d.* 13. *num.* 1.

Equites, an debeant impetrare litteras dimiſſorias à Prioribus Militaribus, vt Ordinibus initientur? *d.* 7. *n.* 89. Nequeunt obtinere Prioratus, & Dignitates Ordinum conſuetas præſtari Clericis Fratribus, nec item ſimilia Beneficia. *d.* 8. *num.* 7. Nec è conuerſo Clerici Fratres poſſunt obtinere Commendas proprias Equitum. *ibi.* Accinctis enſibus poſſunt Equites recipere Sacramenta, & item diſcinctis. *d.* 12. *ex n.* 43.

Equites Ordinis S. Ioannis, & cæteri poſſunt validè ad Religionem ſtrictiorem tranſire. *d.* 3. *ex n.* 97. An licitè? *ibi n.* 120. Quæ licentia ſufficiat? *ibi num.* 120. Eques Ordinis S. Ioannis poteſt ex diſpenſatione Pontificia ad alios Ordines Militares tranſire. *ibi n.* 134.

Equites Militiarum in Regno Neapolitano conueniuntur in cauſis criminalibus coram Iudicibus ſæcularibus. *d.* 2. *num.* 56. Quid in alijs Regnis extra Hiſpaniam? *ibi.* Si delictum ante ſuſceptionem Habitus commiſerunt, ad quem pertineat cognitio? *d.* 2. *n.* 78. Propter delicta concernentia officium publicum Regium iuxta omnes ſententias poſſunt puniri à Iudice ſæculari. *ibi n.* 80. An pœna corporali? *ibi.* Propter violationem pregmaticæ in fragranti deprehenſi à Iudice ſæculari pœna impoſita poſſunt affici, & quomodo? *ibi num.* 81. An poſsit Actor in cauſis ciuilibus Equitem conuenire coram Senatu Ordinum? *d.* 2. *n.* 83. Eques Actor in ciuilibus debet conuenire Reum in huius foro. *ibi n.* 66. Eques Reus in ciuilibus, iuxta omnes ſententias, coram Iudice ſæculari conuenitur. *ibi n.* 55. Quid circa id ab aliquibus cenſeatur? *ibi n.* 64. Cum vterque litigās eſt Eques Militaris, an Actor coram Senatu Ordinum debeat Reum conuenire? *ibi n.* 83. Equites Ordinis D. Ioannis, etiam in cauſis ciuilibus, coram Aſſamblea ſunt conueniendi. *ibi n.* 84. Qui in

Ordine D. Ioannis dimidiam Crucem pro Insigni gestant, non gaudent priuilegio fori. *ibi.*

Equitum Militarium funera, habitus, pompa, & comitatus. *d.* 16. *ex num.* 3. Equites an possint contrahere nuptias absque licentia, & ad quid hæc licentia requiratur? *d.* 3. *num.* 86. An valeant absque licentia suscipere Ordines Sacros? *ibi num.* 96. An ad extera, & ad distantia Regna proficisci? *d.* 3. *n.* 94. Eques potest absque dispensatione transire ad statum Clericorum Fratrum, non verò è conuerso. *d.* 3. *n.* 128.

Equitibus Ordinis D. Ioannis competit bonorum successio, quamuis sit clausula excludens Religiosos. *d.* 10. *num.* 60. A fortiori cæteris Equitibus. *ibi.* Equitibus Iacobæis vsus coniugij prohibetur in statutis, certis diebus. *d.* 5. *ex numer.* 22. An sit peccatum is vsus illis diebus? *ibi.* Equitibus Iacobæis præscribitur forma relinquendi legata. *d.* 15. *n.* 8. Vt quis Habitum Equestrem recipiat, & Professionem emittat, si sit coniugatus, requiritur licentia vxoris. *d.* 3. *num.* 159. Quæ licentia sufficiat? *ibi ex n.* 166. Equitis Professi filius extra matrimoniũ habitus est sacrilegus. *d.* 5. *num.* 9. An legitimetur per subsequens matrimonium? *ibi.*

Equites Militares possunt obtinere perfectionem virtutis per media in suis Ordinibus stabilita. *d.* 3. *n.* 170. Debent abstinere à iuramentis, & iudiis immoderatis. *ibi numer.* 172. Possunt, etiam in sacris constituti, adsistere spectaculis agitationis Taurorum, adhuc independenter à tolerantia. *d.* 9 *numer.* 59. Cum quo debeant, & possint confiteri? *d.* 7. *n.* 18. *&* *d.* 9. *n.* 69. *&* *d.* 12. *n.* 86. VIDE *Ordines Militares.*

EVCHARISTIÆ SACRAMENTVM.

Eucharistiæ Sacramentum an sint accepturi Equites Militares, accinctis ensibus? *d.* 12. *ex n.* 43. Præfixi sunt dies, vt Equites illud accipiant. *d.* 6. *num.* 34. Non peccant, quamuis id non præstent. *d.* 6. *num.* 34. Ante Capitula Generalia Eucharistia ab omnibus adstituris recipitur. *d.* 7. *num.* 8. Eucharistiam nequeunt habere Moniales intra clausurã, nisi ex expeciali priuilegio. *d.* 14. *numer.* 37. Eam habent plura Monasteria. *ibi.*

Eucharistiam frequenter sumere debent Militares. *d.* 12. *ex n.* 126. An acceptio Eucharistiæ sit prohibita in die Parasceues? *d.* 12. *num.* 129. Olim eo die sumebatur. *ibi.*

EXAMEN. EXAMINARE.

Examinandi sunt omnes Clerici Fratres, vt Beneficium Parochiale obtineant. *d.* 11. *num.* 8. Quid Senatus Ordinum præstet circa examen ad Beneficia? *ibi ex n.* 100. Si ab vno ad aliud Beneficium promoueantur, an sint examinandi? *ibi n.* 12. *&* 100.

Episcopus de nouo aduenies potest vocare ad examen Confessarios, & Concionatores, etiam Religiosos approbatos à suo prædecessore. *d.* 7. *n.* 107. Quamuis sint Gradu insigniti Clerici Fratres, sunt examinandi ante collationem Beneficij. *d.* 11. *ex num.* 2. In permutationibus, & resignationibus Beneficiorum an sit necessarium examen? *ibi n.* 14. Non requiritur ad Beneficia Regularia ea forma examinis, & Examinatorum, quæ ad Beneficia sæcularia. *ibi.*

EXCOMMVNICATIO.

Excommunicatio lata per modum statuti ab Episcopis, aut Prioribus Militaribus, adhuc ipsis deficientibus, durat. *d.* 7. *num.* 136. Secus aliæ excommunicationes. *ibi.* Excõmunicatio, quæ fertur die Dominica Palmarum in Monasterijs Calatrauæ, & Alcantaræ, exponitur. *d.* 12. *ex num.* 57. An comprehendat Equites, & Clericos Fratres absentes? *ibi n.* 63. An Moniales Militares? *ibi num.* 69. An possit legi in Collegijs Militaribus, & Monasterijs Ordinum? *ibi n.* 69. Quomodo incidant in excommunicationem Clerici Fratres non facientes Inuentarium? *d.* 4. *num.* 28. VIDE *Absoluere. Censura.*

EXCVSATVM. VIDE *SVBSIDIVM.*

EXEMPTIO. EXEMPTVS.

Exemptio Ordinum Militarium. *d.* 2. *ex n.* 1. *&* *d.* 7. *num.* 33. Ecclesiæ Ordinum, & Clerici Fratres exempti sunt ab Ordinarijs. *d.* 2. *num.* 8. *&* *d.* 7. *n.* 33. An Equites Militares sint exempti? *d.* 2. *ex num.* 21. An Episcopus possit excommunicare Moniales exemptas? *d.* 14. *numer.* 41.

EXPLORATIO VOLVNTATIS.

Explorari debet ab Ordinario voluntas Monialis ante Professionem. *d.* 14. *numer.* 9. Quamuis non exploretur, est valida Professio secuta. *ibi.* Exponuntur aliqua circa eam explorationem. *ibi, & numer.* 13.

EXPOSITVS.

Expoſiti nequeunt recipi ad Ordines Militares. d. 3. n. 49.

F

FALSARIVS.

Falſarij excommunicantur in Monaſterijs Calatrauæ, & Alcantaræ, die Dominica Palmarum. d. 12. num. 57. Qui intelligantur falſarij? ibi n. 61.

FAMVLVS. FAMVLA.

Famulæ vt admittantur in Monaſterijs Monialium, conſuetudini eſt ſtandum. d. 14. num. 97. Famuli Equitũ, & Fratrum Clericorum an gaudeant in aliquibus caſibus priuilegio fori dominorum? d. 2. num. 72. Priuilegia conceſſa à Leone X. Famulis Monaſteriorum de Veles, & S. Marci, nequeunt ab illis obtineri abſque Bulla Cruciatæ. d. 12. num. 148. Famuli Ordinum Militarium, ſeu perſonarum, quibus priuilegijs potiantur, d. 2. n. 107.

FESTVM.

Feſtum Immaculatæ Conceptionis Deiparæ obſeruatur ex præcepto in Hiſpanijs. d. 12. numer. 105. An extra Hiſpanias in locis Regi noſtro ſubiectis? ibi. Feſtus erat olim dies S. Benedicti in territorio Ordinis de Alcantara. d. 12. num. 73. Expediens eſt, vt feſtus ille dies inibi inſtituatur. ibi ex num. 75. Quis poſsit eum diem Feſtum inſtituere? ibi n. 75. & d. 7. n. 139.

FIDES, ET FIDEI SACRVM Tribunal.

Fidei proteſtatio fit, dum aſſurgitur ad Euangelium in Miſſa. d. 12. numer. 44. Olim in enſibus manus tenebantur. ibi.

A Fidei ſacris Tribunalibus non ſunt exempti Equites, nec Clerici Fratres Militiarum in cauſis ad illa pertinẽtibus. d. 2. num. 90. In Tribunalibus Fidei ad cauſas Reorum ſæcularium, qui ſunt ſubditi Priorum Militarium, debent aſsiſtere Ordinarij Priorum, ſicut aſsiſtunt ad ſimiles cauſas Ordinarij Epiſcoporum. d. 7. num 147. In ſacris Fidei Tribunalibus plures Clerici Fratres fuerunt, ac ſunt Quæſitores, & Fiſcales. diſq. 9. n. 109.

FILIVS.

Filius Equitis Militaris Profeſsi habitus extra matrimonium, eſt ſacrilegus. d. 5 n. 9. An legitimetur per ſubſequens matrimonium? ibi.

FINIS ORDINVM MILITARIVM.

Finis Inſtituti Ordinum Militarium quoad Equites, & Clericos Fratres exponitur. d. 1. ex numer. 1. Eſt valde pius, & perfectus. ibi n. 1. & ſeqq.

FISCALIS.

Fiſcales Equites dantur in Ordinibus Militaribus. d. 8. num. 35. Eorum munus, & electio. ibi. Eorum ſedes. d. 17. num. 45.

FISCVS.

Fiſcum habere poſſunt, cui pœnæ applicentur, Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali in territorio gaudentes. d. 7. num. 141. Ad quem ſpectent pœnæ Fiſco applicatæ? ibi.

FOEMINA

Fœmina an, & quomodo poſſit habere Commendam Ordinum Militarium? d. 10. num 11. Fœmina, ſi ſuccedat in Regna Hiſpaniæ, erit Adminiſtratrix Ordinum Militarium. d. 6. n. 1. Fœminæ an ſint capaces iuriſdictionis ſpiritualis? d. 6. num. 2. Fœmina coniugata poteſt de conſenſu viri in Monialem admitti. d. 14. n. 6. Et ante conſummatum matrimonium intra bimeſtre ſine conſenſu. ibi.

FORI PRIVILEGIVM.

Fori priuilegio an gaudeant Equites Militares? d. 2. ex num. 21. Gaudent illo Clerici Fratres. ibi n. 69. Et Moniales Militiarum. ibi. An Nouitij Equites? d. 2. num. 70. & d. 3. num. 65. Nouitij Clerici Fratres eo gaudent. ibi. Et Nouitiæ Moniales. d. 14. num. 44. An eo potiantur famuli, & Miniſtri Priorum poteſtate quaſi Epiſcopali gaudentium? d. 7. num. 133. An eo gaudeant vxores Equitum, viduæ, filij, famuli, & Vaſalli Ordinum? d. 2. num. 71.

B. FRANCISCVS DE BORJA.

B. Franciſcus de Borja, Dux Gandiæ, tertius Præpoſitus Generalis Societatis IESV, fuit Eques Ordinis D. Iacobi. d. 6. num. 16. Eius corpus Matriti in Domo Profeſſa Societatis ſumma veneratione colitur. ibi.

FRATER CLERICVS MILITARIS.

VIDE, *Clericus Frater.*

FVNVS.

Funeris Equitum Militarium, & Clericorum Fratrum, forma, comitatus, & pompa d. 16. ex n. 3.

FVR.

Fures excommunicantur in Monaſterijs Calatrauę, & Alcantaræ

¶¶¶ ſingu-

singulis annis, die Dominica Palmarū. d. 12. num. 57. Quinam fures huic excommunicationi subiaceant? ibi n. 60.

G

GRADVS.

Gradum Bacchalaureatus in Iure Ciuili an possint recipere Clerici Fratres Militiarum? d. 9. num. 18. An gradum Doctoratus? ibi n. 67. Possunt insigniri Gradibus Magisterij, & Doctoratus in Artibus, Theologia, & in Iure Canonico. ibi num. 22. Nobilitatis requisitum in Clericis Fratribus Calatrauensibus dispensatur per Definitiones, si sint insigniti Gradu Bacchalaureatus in Artibus, Theologia, aut Iure Canonico in aliqua ex Academijs ibi designatis. d. 3. num. 12. Quamuis sint Gradu insigniti Clerici Fratres, cum promouentur ad Beneficia Curata, debent examinari. d. 11. n. 9.

GVBERNATOR.

Gubernatores Ordinum Militarium recensentur. d. 8. ex n. 30.

H

HABITVS.

Habitum suorum Ordinum tenentur gestare sub peccato mortali Equites Militares, & Clerici Fratres. d. 12. ex num. 1. Clerici Fratres nec per exiguum tempus possunt publicè absque illo incedere. ibi num. 32. An lethaliter peccent, si illum noctu non gestent? ibi n. 12. Si Habitum, & Ordinem deserāt, sunt Apostatæ, subiacentque censuris, & pœnis. ibi n. 11. Habitum an sufficiat gestare è collo pendentem? ibi num. 6. An Clerici Fratres, & quomodo valeant illum sic afferre? d. 12. n. 29. Equites non gestantes Habitum, inhabiles sunt ad Commendas. ibi n. 14. Commendatarij absque Habitu incedentes possunt Commendis priuari. ibi.

Habitum à quo accipere debeant Equites? d. 3. num. 52. A quo Clerici Fratres? ibi num. 57. A quo Moniales Militiarum? d. 14. num. 63. In quo casu fœcularis possit Equiti præbere Habitum? d. 3. n. 56. Benedictiones Habitus à Presbytero sunt præstandę. ibi numer. 50.

Habitum laicalem afferentes Clerici Fratres peccant grauiter, quamuis Crucem gestent. d. 12. num. 11. Enses non sunt habitus proprius Equitum Militarium, qua Milites sunt, sed qua Equites in communi. d. 12. num. 51. Quo habitu possint vti Clerici Militares in administratione Sacramentorum? ibi n. 15. Quo fine sit expoſcendus Habitus Militaris? d. 3. n. 168. Simonia non est, Habitum Equitum vendere. d. 1. n. 233. An sit peccatum graue? ibi n. 243.

Habitus omnium Militiarum describitur, tota disq. 1. ex quæst. 2. Habitus, iuxta statuta Ordinum, debet ab Equitibus accipi in Monasterijs Ordinū. d. 3. num. 53. In hoc facilè dispensatur. ibi. Habitus à Principibus exteris concessus viris Hispanis, nisi sit S. Ioannis, nequit ab eis afferri in Hispania. d. 12. n. 142. Fiunt inhabiles ad accipiendum Habitus Equestrium Ordinum Hispaniæ. ibi. Quo Habitu sepeliendi sint Equites, & Clerici Fratres? d. 16. n. 1.

HÆRESIS.

Ab hæresi occulta an possint absoluere Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes? d. 7. num. 98. Cum datur facultas absoluendi ab omnibus casibus reseruatis Sedi Apostolicę, semper intelligitur exceptum crimen hæresis, nisi exprimatur. d. 3. n. 18. Decretum Pontificium super hoc iam est intimatum omnibus Communitatibus Religiosis, & Confessarijs. ibi. Quotannis debet id Decretum legi in Communitatibus, ac in omnibus Capitulis Generalibus, & Prouincialibus. ibi.

HEBRÆVS.

Hebræorum sanguine infecti quocumque ex latere nequeunt admitti ad Ordines Militares. d. 3. num. 4. Plures Hebræi in Hispania execrati sunt per litteras necem illatam Christo D. d. 3. num. 51. Per prædicationem D Iacobi fidem Christi acceperunt. ibi. An, si quis probaret, ab his Hebræis descendere, posset admitti ad Ordines Militares, & ad Communitates, quę statutum puritatis sanguinis habent? ibi.

HISPALIS.

In vrbe Hispalensi Monasterium est Ordinis D. Iacobi. d. 9. n. 4. Ei Benedictus Arias Montanus ex concessione Regia, & dispensatione Pontificia Commendam Ordinis applicauit. ibi num. 169. In Hispalensi diœcesi, quo priuilegio potiantur circa Missas, qui eas tenentur dicere ratione Beneficij, aut Capellani? ibi n. 33.

HORÆ CANONICÆ. VIDE, *OFFICIUM Diuinum.*

HOSPITALE.

Hospitalium Ordinum Militarium Administratores non censentur habere Beneficia Ecclesiastica. *d.* 15. *n.* 29. Hospitalibus applicantur certę pecuniariæ pœnæ in Ordine D. Iacobi. *d.* 14. *num.* 99. Hospitalis Regij iuxta Burgos Ordo, seu Congregatio, Habitus, & aliqua ad illud spectantia. *d.* 12. *num.* 5. & *d.* 3. *n.* 56. & 146.

I

D. IACOBI ORDO MILITARIS.

Iacobęi Ordinis Militaris institutio, & varia circa illam. *d.* 1. *ex num.* 124. Proponitur sententia asserens fuisse institutum in Ciuitate Locrunensi. *ibi n.* 126. Progressus Ordinis, & fundatio Monasteriorum. *ibi ex n.* 127. Ipsius propagatio in Lusitania. *ibi n.* 129. & 136. Magistri Ordinis. *ibi n.* 130. Approbationes, & priuilegia Pontificum, & Regum. *ibi ex numer.* 131. Constitutio Tredecemvirorum, & munus. *ibi num.* 133. Insigne, & Habitus Equitum, & Clericorum Fratrum. *ibi num.* 135.

Iacobæi Ordinis Magister fuit vocatus à Pontifice, ve assisteret Concilio, in quo Templarij fuere damnati. *d.* 1. *n.* 28. Magistratus Ordinis fuit vnitus Regię Coronæ Hispaniæ. *ibi n.* 130. & 137. Forma, & modus congregandi Capitula Generalia Ordinis. *d.* 7. *num.* 9. Ceremoniæ Capituli; quinam ius suffragij habeant? Potestas, & alia ad ipsũ spectantia. *d.* 7. *n.* 10.

Iacobæi Clerici Fratres non habent bonorum dominium. *d.* 4. *n.* 66. Possunt testari soli illi, qui Beneficia Ecclesiastica obtinent. *d.* 15. *n.* 10. Priuilegia concessa Monasterijs de Vcles, & S. Marci Legionensis. *d.* 12. *numer.* 132. & 147. Plures Clerici Fratres Insignes litteris, & muneribus referuntur. *d.* 9. *num.* 108. An absque dispensatione possint obtinere Beneficia sæcularia? *d.* 11. *num* 44. In Collegio Salmantino quas Missas teneantur dicere? *d.* 16. *n.* 8.

Iacobęi Ordinis Dignitates. *d.* 8. *num.* 2. Priores, & Vicarij. *ibi.* Commendæ, & earum valor *d.* 10. *n.* 19. & *d.* 17. *num.* 20. Beneficia. *d.* 17. *num.* 20. Iacobæi Equites ab exordio Ordinis potuerunt nuptias contrahere. *d.* 2. *n.* 36. Quomodo possint condere testamenta, & quæ legata relinquere? *d.* 15. *num.* 8. Priores Monasteriorum huius Ordinis eliguntur per suffragia Clericorum Fratrum. *d.* 8. *num.* 5. VIDE *Ordo Militaris, Eques Militaris, Clericus Frater.* Et cętera verba.

IEIVNIVM.

Ieiuniorum dies præscripti in Regula Ordinis D. Iacobi. *d.* 5. *ex numer.* 22. Quæ obligatio vrgeat ad illa? *ibi n.* 23. In ieiunijs Quadragesimę possunt Clerici Fratres virtutæ Bullæ Cruciatæ edere ova, & lacticinia, & quinam ex eis non possint? *d.* 12. *num.* 145. Fratres Clerici in Monasterijs Vcles, & S. Marci absque Bulla Cruciatæ possunt ea edere ex priuilegio. *d.* 12. *n.* 148.

D. IOANNIS BAPTISTÆ ORDO Militaris.

D. Ioannis Ordinis Militaris institutio, exordium, & sedes. *d.* 1. *ex n.* 108. Insulam Melitensem Ordini donauit Imperator Carolus V. *ibi num.* 111. In donationis signum ad Reges nostros transmittitur inde auis *Azor. ibi n.* 111. Episcopus Melitensis eligitur à Rege nostro vnus ex tribus, quos magnus Magister præsentat. *ibi.* Vocatur Magister voce Eminentiæ. *ibi n.* 112. Augmentũ huius Ordinis. *ibi n.* 113. Confirmationes Pontificiæ, & priuilegia. *d.* 1. *n.* 109. & *ex n.* 113. & *ex n.* 119. Series, & gradus Equitum. *ibi n.* 115. Senatus supremus ex quibus constet? *ibi n.* 115. Ordinis Officia. *ibi n.* 114. & *n.* 117. Modus optandi Commendas. *ibi n.* 116. Commędę quomodo per omnia Regna creuerint? *d.* 10. *n.* 7. Magistri Ordinis iurisdictio, & potestas. *ibi n.* 118.

D. Ioannis Ordinis Equites vouent Castitatem absolutam. *d.* 1. *n.* 117. Sunt strictè Religiosi. *ibi num.* 121. In omnibus causis conueniuntur in suo Tribunali, nempe Assemblea. *d.* 2. *num.* 84. Monasteria virorum, & Monialium Ordinis. *d.* 9. *num.* 4. Collegium Salmantinum. *ibi num.* 7. Nullus ex Ordine potest testari. *d.* 10. *numer.* 57. Commendatarij eligunt Parochos examinandos, & approbandos ab Assamblea. *d.* 11. *n.* 7. Si non sint Parochi electi ex Ordine, in illum admittuntur, & loco Nouitiatus Parochiæ inseruiunt. *d* 3. *n* 2.

Ordinis D. Ioannis habitus. *d.* 1. *num.* 115. Numerus linguarum, seu Nationum, Commendarum, & Prioratuum. *ibi num.* 114. Magnæ cruces. *ibi n.* 115. Ba-

115. Baiuliui. *ibi.* Dimidiæ cruces famulantium. *ibi.* Hi non gaudent exemptione fori. *d.* 2. *num.* 84. Commendas, magnos Prioratus Baiuliuatus, & Beneficia Ordinis in Hiſpania nequeũt exteri obtinere. *d.* 1. *n.* 21. Equites Ordinis poſſunt tranſire ad alios Ordines Militares ex diſpenſatione Pontificia. *d.* 3. *n.* 134. Tam ipſi, quàm Clerici Fratres poſſunt tranſire ad Religionem ſtrictiorem abſque licentia expreſſa ſui Ordinis. *d.* 3. *ex num.* 97. Præſumitur licentia. *ibi n.* 121. Etiam abſque illa validus eſt tranſitus. *ibi ex num.* 97. Vota Ordinis D. Ioannis diſſoluunt matrimonium ratum non conſummatum etiam quoad vinculũ. *d.* 5. *ex num.* 13. Actus poſitiuus Ordinis S. Ioannis an deberet admitti in Senatu Regio Ordinum, ſi Informationes per actus poſitiuos peragerentur? *d.* 17. *num.* 42. VIDE *Eques Militaris. Clericus Frater. Ordo Militaris.*

IMMVNITAS.

Immunitate Eccleſiaſtica an gaudeant domus Priorum Militarium iuriſdictione quaſi Epiſcopali pro foro externo gaudentium? *d.* 7. *n.* 132.

INCENDIARIVS.

Incendiarij excommunicantur in Monaſterijs Calatrauæ, & Alcantaræ, quotannis die Dominica Palmarum. *d.* 12. *num.* 57. Quinam incendiarij ei excommunicationi ſint obnoxij? *ibi n.* 59.

INDVLGENTIA.

Indulgentiæ conceſſæ Ordinibus Militaribus præſtringuntur, & declarantur. *d.* 3. *num.* 108. & *d.* 12. *num.* 81. Diſpoſitio requiſita ad obtinendas indulgentias. *d.* 7. *num.* 67. An eas valeant concedere Priores Militares? *ibi n.* 63. Quæ indulgentiæ obtineantur tempore Capitulorum Generalium à Militaribus? *d.* 3. *num.* 21. Indulgentiæ conceſſæ Ordini de Alcantara. *d.* 12. *num.* 81. Indulgentijs Ordinis gaudent Nouitij. *d.* 3. *num.* 67. Et Religioſi ad Epiſcopatum promoti. *d.* 3. *num.* 56. Et infirmi Religioſi ex ſuo lecto recitantes orationes præfixas ad lucrandum indulgentias. *d.* 12. *n.* 25. Et qui ex obedientia exiſtunt extra loca, quibus Indulgẽtiæ ſunt conceſſæ. *d.* 12. *num.* 85. Ordines Militares gaudent communicatione Indulgentiarum aliarum Religionum. *d.* 3. *n.* 108. Vt Religioſi lucrentur Indulgẽtias ſuorum Ordinum, non indigent Bulla Cruciatæ. *d.* 3. *n.* 67.

INFIRMVS.

Infirmus Religioſus poteſt lucrari Indulgentias ſui Ordinis, ſi ex lecto recitet orationes requiſitas. *d.* 12. *n.* 85. Infirmi Beneficiarij, aut Capellani, quo priuilegio gaudeant in diœceſi Hiſpalenſi circa Miſſas, quas tenentur celebrare? *d.* 9. *n.* 33.

INFORMATIONES.

Informationes qualitatis ſanguinis præcedunt ſuſceptionem Habitus Militaris. *d.* 3. *n.* 1. Quis eas peragat ad Equites admittendos, ad Clericos Fratres, atque ad Moniales? *ibi*, & 57. & *d.* 14. *num.* 63. Quę puritas, & nobilitas ſanguinis in ſingulis ex his requiratur? *ibi num.* 8. Senatus Regius Ordinum Informationes Equitum, & Monialium probat, aut reprobat. *d.* 3. *num.* 1. & *d.* 17. *num.* 27. Informationes Clericorum Fratrum à quibus videantur, & probentur? *d.* 3. *num.* 57. Quo pacto teſtes in Informationibus deponere debeant? *d.* 3. *num.* 26. Plures caſus circa id exponuntur. *ibi.* Si dubium ſit de qualitate Candidati, quid ſit circa Informationes decernendum? *d.* 17. *numer.* 27. Informationes ſecundæ an peragi poſſint? *d.* 3. *num.* 25. & *d.* 17. *num.* 27. Informantes deſignantur à Præſide Senatus Ordinum. *d.* 17. *n.* 27. Quid ipſi de Informationibus ſentiant, declarant. *ibi.* Iuramentum fideliter ſe habendi emittunt. *ibi num.* 18. An ante, aut poſt Informationes poſſint recipere aliquid à Candidatis? *ibi.*

Informationes probatæ, aut reprobatæ à Senatu Ordinum mittuntur ad Archiuia Monaſteriorum Militarium *d.* 3. *numer.* 25. Informationum ſtipendium an poſſint pro libito expendere Clerici Fratres intra Communitatẽ degentes? *d.* 4. *n.* 30. In nulla Communitate Hiſpaniæ Informationes puritatis omnimodæ, & nobilitatis ſanguinis paterni ſimul requiruntur, niſi in Monaſterio Alcãtaræ; atq; etiam in Monaſterio Calatrauæ. *d.* 3. *num.* 12. & 13. Sed in hoc qualitas nobilitatis diſpẽſatur cum inſignitis Gradu Bacchalaureatus. *ibi n.* 12. Quæ informationes requirantur ad Moniales, & ad Conuerſas Ordinum Militarium? *d.* 14 *ex num.* 63. Si per Actus poſitiuos fierent Informationes, an eſſet admittendus Actus poſitiuus Ordinis S. Ioannis? *d.* 17. *num.* 42. Secretum ſeruandum circa illas. *ibi n.* 30.

INSIGNE MILITARE. VIDE *Habitus.*

INSTITVTIO, ET INSTITVTVM Ordinum Militarium.

Institutio Ordinum Militarium extra Hispaniam. *d.* 1. *ex num.* 15. Eorum institutio intra Hispaniam. *d.* 1. *ex n.* 94. VIDE *Ordo Militaris.*

Institutum Ordinum Militarium exponitur. *d.* 1. *ex n.* 1. Pium valdè est, & perfectum. *ibi.* Ei satisfacere debent Militares. *d.* 3. *num.* 168. Animo adimplendi illud debent Candidati petere Habitus. *ibi.*

INTERDICTVM.

Interdicti tempore, quid liceat Clericis Fratribus Monasterij de Vcles, & S. Marci, ex speciali priuilegio? *d* 12. *num.* 138. Quid eo tempore possint præstare omnes Clerici Fratres? *ibi.*

INTERPRETARI. INTERPRETATIO.

Interpretari dubia circa Regulam, & statuta Ordinum Militariũ possunt Capitula Generalia. *d.* 3. *n.* 13. Hæc interpretatio fit authoritate Apostolica. *ibi.*

INVENTARIVM.

Inuentarium suorum bonorum debent Equites Militiarum conficere. *d.* 4. *n.* 11. An illud sint traditurí, & cui? *ibi num.* 17. An peccent, si non conficiãt? *ibi n.* 12. Clerici Fratres tenentur illud facere. *ibi num.* 28. Cui sint illud tradituri? *ibi.* An peccent, si non faciant? *ibi.* Dispositio bonorum peracta à Clericis Fratribus, dum obeunt, an sit valida, si Inuentarium non fecerint, aut licentiam non petierint? *d.* 15. *num.* 50. & 60. Inuentarium traditur clausum, sed potest aperiri à Prioribus, & Rectoribus repectu subditorum. *d.* 4. *num.* 28.

IRREGVLARITAS.

In irregularitatibus, in quibus Episcopi possunt iuxta Tridẽtinum dispensare, possunt etiam Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes. *d.* 7. *num.* 97. Cum subditis Religiosis potest Subprior, absente Priore, dispensare in irregularitatibus, in quibus ipse Prior potest. *d.* 7. *num.* 220.

IVDEX.

Iudices potest designare Senatus Ordinum pro rebus grauibus in ditionibus Ordinum, auocando ad se causas. *d.* 3. *num.* 31. Iudices Conseruatores Ordinum. VIDE *Conseruatores.* Iudices sæculares an possint cognoscere de causis criminalibus, & mixtis Equitum? *d.* 2. *ex n.* 21. Cognoscunt de ciuilibus. *ibi num.* 55. A Iudicibus Ordinum Militarium ad quem appelletur? *ibi n.* 5. Clerici Fratres possunt esse Iudices in Senatibus Ecclesiasticis, & sæcularibus. *d.* 11. *num.* 61. Plures ex illis id munus exercuerunt, & exercent. *d.* 9 *ex n.* 109. VIDE *Forum. Iurisdictio.*

IVRAMENTVM.

Iuramento amphibologico, & cum restrictione, quando teneatur vti testis deponens in Informationibus sanguinis? *d.* 3. *numer.* 30. An possit indici à Candidato, vt iuret is, qui rem nesciebat, & ostenduntur ei instrumenta, seu alij eum de re conscium reddunt? *ibi n.* 36. Quando teneatur testis iurare defectum sanguinis Candidati? *ibi n.* 28. Si examen alicuius rei non est necessariũ ad finem Informationum, non tenetur affirmare cum iuramento, quod nouit. *ibi num.* 37. Equites Militares debent abstinere à iuramentis. *d.* 3. *n.* 170.

IVRISDICTIO.

Iurisdictio Regum Hispaniæ erga Ordines Militares. VIDE *Reges Hispaniarum.* Iurisdictio Capitulorũ Generalium. VIDE *Capitulum Generale.* Iurisdictio Regij Senatus Ordinum. VIDE *Senatus Regium Ordinum.* Iurisdictio quotuplex sit? *d.* 2. *num.* 1. Ordines Militares gaudent iurisdictione pro vtroq; foro, tum spirituali, tum temporali. *ibi, ex num.* 2 VIDE *Ordines Militares.* Plures Priores Militares gaudent iurisdictione pro vtroque foro. *d.* 7. *ex n.* 32. Nec ad eius vsum indigent confirmatione Pontificia. *ibi num.* 37. Iurisdictio Senatus Regij Ordinum est Ecclesiastica. *d.* 7. *num.* 24. Item temporalis. *d.* 2. *num.* 3. Quomodo possit vti iurisdictione Ecclesiastica, si Senatores sint laici, & non Ecclesiasticæ personæ, iuxta pluriũ sententiam? *d.* 7. *num.* 27. Iurisdictio Ecclesiastica potest à Pontifice laicis concedi. *ibi.* An fœminis? *ibi, & d.* 6. *num.* 2. Abbatissæ an gaudeant iurisdictione ad imponendum præcepta obedientiæ? *ibi, & d.* 14. *num.* 28. Abbatissa *de las Huelgas*, propè Burgos designat personas, quæ gaudeant iurisdictione Ecclesiastica. *d.* 7. *numer.* 47.

Iurisdictio ad visitandum sua territoria, & Ecclesia residet in Ordinibus Militaribus. *d.* 2. *ex num.* 19. Equites Visitatores Ordinum iurisdictione Ecclesia-

cleſiaſtica vtuntur. *d.7.num.*177. Iuriſdictioni Senatus Ordinum quinam ſubiaceant? *d.7.ex num.*26. Rex noſter deſignat Viros ex Ordinibus, qui iuriſdictione Eccleſiaſtica gaudeant. *d.7.num.* 24. In eo datur erga Ordines Militares iuriſdictio Eccleſiaſtica mediata, non exercenda per ipſum, ſed per alios ab ipſo deputãdos *ibi*. Iuriſdictionis competentiæ in Ordinibus Militaribus quomodo tractenturi? *d.2.num.*143. Equites Militiarũ an ſubiaceant iuriſdictioni Regiæ in cauſis criminalibus, & mixtis? *d.2.ex num.*2. In quibus ei ſubiaceant iuxta omnium ſententiam? *ibi num.*26. Rectores Collegiorum Militarium iuriſdictione gaudeant erga ſubditos. *d.7.n.* 198. Quos actus erga eos poſsint exercere ex vi iuriſdictionis? *ibi numer.*199. Iuriſdictio Conſeruatorum. *d.2.ex num.* 115.

Iuriſdictio Vicariorum. *d.7.n.* 241. Iuriſdictio Subprioris Militaris, abſente Priore. *d.7.ex num.*212. Iuriſdictio Regij Conſeſſus Commiſsionum, circa Ordines Militares. *d.2.n.*5. & 41. & 85. VIDE *Prior. Subprior. Rector.* Iuriſdictioni Tribunalium Sanctę Fidei priuatiuè ſubiacẽt omnes Militares in cauſis ad illa pertinentibus. *d.2.n.*90.

IVS CANONICVM, ET CIVILE.

Ius ciuile poſſunt publicè addiſcere Clerici Fratres trium Ordinum Militarium. *d.9.num.*14. Non verò matriculæ adſcribi in eo Iure, nec Gradum baccalaureatus in eo accipere, niſi poſt auditum Ius Canonicum. *ibi n.*17. Poſſunt Clerici Fratres Gradus Magiſterij, & Doctoratus in Iure Canonico accipere. *d.9.num.*23. Et illud publicè docere. *ibi num.*24. Cathedras eius Iuris moderari, & ad eas opponi. *ibi*. Obtinuerunt plures in Academia Salmantina. *ibi ex n.* 109. An poſſint eum Gradũ in Iure Ciuili aſſequi? *ibi num.*18. & 67. Non poſſunt publicè illud docere, nec Cathedras Iuris Ciuilis moderari. *ibi n.*67. Iuri Canonico addiſcendo deputati in Collegijs Militaribus nequeunt ex profeſſo Theologiam audire, nec è conuerſo, *ibi num.*9.

IVS SPIRITVALE.

Ius ſpirituale percipiendi decimas non conceditur laicis, quando decimæ ipſis conceduntur à Pontifice. *d.* 10. *num.*47.

IVS PATRONATVS.

Ius patronatus Ordinum Militarium eſt penes Reges Hiſpaniæ. *d.*1. *ex num.*202. Ratione illius omnia Eccleſiaſtica Beneficia, Prioratus, Dignitates, Commendæ, Habitus, ab ipſis conceduntur. *ibi numer.*206. Niſi ab exordio Ordinum, his conſentientibus, aliqua Beneficia, aut Sacriſtias concedi à Commendatarijs, & Prioribus, conſuetudo ſit præſcripta, *ibi n.*207.

L

LEGATVM.

Quænam legata ex bonis defunctorum Militarium debeantur Magiſtro, Commendatario maiori, Sacriſtæ maiori, & Monaſterio? *d.*15. *ex n.*8. Quę legata liceant ab Equitibus Iacobæis in teſtamento relinqui? *ibi num.*8. & 31.

LEX.

Lege lata pro omnibus Monialibus diœceſis non tenentur illæ Moniales, quæ eam non acceptarunt, vel iam abrogarunt. *d.*14. *num.*33. Nequit Abbatiſſa, nec Conuentus condere legem obligantem *ibi num.*29. Legum obligandi vis ex quibus capitibus dignoſcatur? *d.*6. *num.*19.

LICENTIA.

Licentia ad tranſeundum ab vna ad aliam Religionem quotuplex ſit? *d.*3. *num.*104. Quænam ſufficiat? *ibi*, & *num.*120. Vxoris licentia eſt neceſſaria, vt maritus ſuſcipiat Habitum Militarem, & Profeſsionem emittat. *d.*3. *ex num.*159. Quænam licentia ſit ad id ſufficiens? *ibi num.*166. Licentiæ conceſſæ à Prælatis abſque limitatione temporis non expirant, eis deficientibus. *d.*2. *numer.*226.

LICTOR.

Lictores Ordinum Militarium. *d.*17. *num.*45. Eorum munus, & numerus. *ibi*.

LITTERÆ DIMISSORIÆ. VIDE *Dimiſſoriæ Litteræ.*

LVCRVM.

Pro lucro ceſſante nihil poteſt recipi à Monialibus, quando differtur ſolutio dotis alicuius ex illis; poteſt verò recipi pro damno emergente. *d.* 14. *num.*16.

LVDVS.

In ludo amiſsi redditus Commendarum, etiam à filio familias, non debent reſtitui. *d.*10. *num.*50. Poſſunt hi reddi-

redditus à Commendatarijs exponi ludo. *ibi.* Debent Equites Militares abstinere à ludis immoderatis. *d.3.n.*170. Multò magis Clerici Fratres, quibus districtiùs prohibentur. *d.4.num.*59. Statuta, & Difinitiones Ordinum Militarium, quæ ludos prohibent, sunt solùm penales. *d.4.num.*55. Clerici Fratres immoderatas pecunias in ludo expendentes an peccent contra Paupertatem, & iustitiam? *d.4 n.*52.

M

MAGISTER ORDINVM Militarium. Magistratus.

Magistri nomen cur fuerit impositum supremo Capiti cuiusque Ordinis Militaris? *d.1. numer.*130. Magistri quot fuerint in singulis Ordinibus intrà Hispaniam erectis? *d.1. per totam.* Magistri potestas, & iurisdictio. VIDE *Reges Hispaniarum.* Magistri Ordinis S. Ioannis potestas. *d.1. num.*118. Magistratus Ordinum Militarium Regiæ Coronæ fuerunt vniti perpetuò sub titulo Administrationis. *d.1. ex num.*152. Ex quo tempore in singulis Ordinibus fuit vnio peracta? *ibi.* Reges nostri possunt circa Ordines Militares; quod poterant Magistri. *d.1. num.*202. Dum tamen non per se ipsos exerceant spiritualia, & spiritualibus annexa. *ibi.* Magister Militiæ S. Bernardi fuit olim in Hispania. *d.1. numer.*103.

MAGISTER NOVITIORVM.

Magister nouitiorum, si non sit Prælatus Monasterij, nequit Vota nouitiorum irritare. *d.7. num.*215.

MAGISTERII GRADVS. VIDE *Gradus.*

MAIORATVS.

Maioratus successio an competat Clericis Fratribus? *d.4. ex num.*94. An Equitibus Ordinis D. Ioannis? *ibi.* Exponuntur variæ constitutiones Maioratuum ad excludendum Religiosos. *ibi num.*95.

MARTYR.

Martyr an esset, & quomodo, qui vitam profunderet pro defensione Mysterij Immaculatæ Conceptionis, & pro celebritate Ecclesiæ circa illam? *d.12. ex num.*106. Non pauci Clerici Fratres olim pro Fide fuerunt occisi. *d.9. num.*112.

MATRIMONIVM.

Matrimonium contrahere non poterant Equites Militares, præter Iacobæos, vsque dum dispensatio fuit obtenta. *d.2. num.*36. An indigeant licentia, vt matrimonium contrahant? *d.3. num.*87.

Matrimonium ratum non consummatum dissoluitur, quoad vinculũ etiam, per Professionem Equitum Ordinis D. Ioannis. *d.5. ex n.*13. Consummatũ non dissoluitur quoad vinculum per Professionem in qualibet Religione. *ibi num.*14. Inualidum est matrimonium contractum post Professionem in Ordine D. Ioannis, & in Religionibus non Militaribus. *d.5. n.*16. Et post Professionem Clericorum Fratrum Militarium. *ibi num.*19. Non verò post Professionem Equitum Militarium. *ibi.* Intra bimestre post matrimonium ratũ non consummatum potest quis ingredi Religionem, etiam inuito altero coniuge. *ibi num.*15.

Matrimonij vsus prohibitus certis diebus Equitibus Iacobæis an sit peccatum? *d.5. ex num.*22. Matrimoniũ potest stare cum limitatione vsus illius, & absque vsu. *d.3. ex num.*160. An, & in quibus matrimonij impedimentis possint dispensare Priores Militares iurisdictione quasi Episcopali gaudentes? *d.7. num.*138. Valent dispensare in impedimento ad petendum debitum contracto post matrimonium. *ibi.*

MILITARES ORDINES. VIDE *Ordines Militares.*

MILITARES EQVITES, ET CLERICI Fratres. VIDE *Equites, & Clericus Frater.*

MILITIÆ EQVESTRES.

Militiæ Equestres extra Hispaniam erectæ recensentur. *d.1. ex n.*15. Institutæ intra Hispaniam. *ibi ex n.*94. Plures non obtinuerunt confirmationem Apostolicam *ibi numer.*15. *& seqq.* Plures fuerunt, & sunt veræ Religiones approbatæ; non verò aliæ. *ibi.* Etiam apud Gentiles, Mahometanos, & Hæreticos Militiæ Equestres reperiuntur. *ibi num.*90. VIDE *Ordines Militares.*

MINOR ÆTATE.

Minores ætate an, & quomodo possint gaudere Commendis Ordinum Militarium? *d.10. n.*11.

MISSA.

Missas præscriptas in Statutis, & Definitionibus Ordinum Militarium pro defunctis an Equites teneantur dicere, aliter peccaturi? *d.13. n.*25.

An

An Commendatarij? *ibi.* An Clerici Fratres? *ibi n.* 26. Quæ, & quot Miſſę ſint pro defunctis Militaribus perſoluendę? *d.* 16. *ex num.* 8. Quæ ſint Miſſæ S. Lamberti in Ordinibus Calatrauæ, & Alcantaræ? *d.* 16. *ex n.* 9.

Miſſæ in Monaſterijs, & Collegijs quomodo à Clericis Fratribus ſint perſoluendæ? *d.* 9. *num.* 27. Quando per ipſos, & non per alios: in Altari determinato, & non in alio ſint celebrandę? *ibi ex n.* 28. Caſus abſentiæ, & ęgritudinis, qui excuſant à Miſsis debitis celebrandis. *ibi num.* 30. Etiam ſi quotidie teneatur Capellanus Miſſam celebrare, poteſt omittere duos menſes in anno, & ſemel in hebdomada, ſi legitimè ſit occupatus. *d.* 9. *num.* 31. Si non teneatur ad Miſſam quotidie celebrandam, quid poſsit præſtare? *ibi num.* 32. Si in Communitate Clerici Fratres ægrotent, aut abſentes ſint, quid de Miſsis debitis celebrandis ſit tenendum? *ibi num.* 36. An qui in alio Altari, aut Eccleſia, extra prę fixam, celebrat, reſtituere debeat eleemoſynam pro Miſſa acceptam? *ibi n.* 37. An peccet grauiter? *ibi.* An, ſi celebret aliam Miſſam, præter deſignatam à concedẽte eleemoſynam? *ibi num.* 38. Priuilegium Hiſpalenſis diœceſis ad omittendum Miſſas Capellaniæ, aut Beneficij, tempore ægritudinis, aut legitimæ occupationis. *ibi n.* 33.

Miſſarum numerum an poſsint ex cauſa Senatus Ordinum, & Priores in ſuis territorijs imminuere. *d.* 9. *n.* 39. An poſsit quis committere alij Miſſas celebrandas minori ſtipendio, quàm ipſe pro illis celebrandis accepit? *ibi n.* 43. Miſſas ex obligatione Ordinis, ſed non dotatas, an poſsint Clerici Fratres primariò offerre pro alijs? *ibi numer.* 45. Quid dicendum ſit de Miſsis celebrandis in Monaſterio Calatrauæ? *ibi.* Miſſam celebrare an poſsint Clerici in territorio Ordinum Militariũ de Sanctis diœceſis, intra quam ſunt, & e conuerſo? *d.* 12. *n.* 113. VIDE *Officium Diuinum.* Miſſam celebrare ante Auroram poſſunt Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes. *d.* 7. *num.* 129. Et Clerici Fratres Iacobæi in Monaſterijs de Veles, & S. Marci. *d.* 12. *n.* 132. An cæteri Militares? *d.* 12. *num.* 137. Poſſunt prædicti Priores concedere licentiam celebrandi Miſſam ante Auroram, & poſt meridiem ex cauſa. *ibi.* Poſſunt ipſi poſt meridiem celebrare. *d.* 7. *n.* 129. Miſſam celebrare nequeunt Sacerdotes in Monaſterijs Monialium, niſi de licentia Prælati ipſarum. *d.* 14. *n.* 38.

MONACHVS.

Monachi Sarabaitę quinam fuerint? *d.* 3. *num.* 77. Apud Monachos Benedictinos, quàm frequens fuerit ſacræ Euchariſtiæ ſuſceptio! *d.* 12. *ex numer.* 126.

MONASTERIVM.

Monaſteria Militaria Clericorum Fratrum, & Monialium recenſentur. *d.* 9. *ex num.* 4. & *d.* 14. *num.* 1. Monaſteria Clericorum Fratrum ſunt capita Ordinum. *d.* 9. *num.* 2. Sunt etiam in propijs territorijs Eccleſiæ Matrices. *d.* 9. *n.* 3. Monaſterij de Calatraua controuerſia ſuper Prioratu cum Abbate Morimundi, & Ordine Ciſtercienſi latè expenditur. *d.* 9. *num.* 75. Monaſteria Clericorum Militarium poſſunt intùs habere Oratoria, in quibus Miſſæ priuatę celebrentur. *d.* 12. *ex n.* 131. Quàm illuſtres Viri ex Monaſterijs Militaribus prodierint! *d.* 9. *ex num.* 108. Monaſteria Monialium non tenentur lege lata pro omnibus Monialibus, ſi illam non acceptarũt vel iam abrogarunt. *d.* 14. *num.* 33. Intra Clauſurãm Monaſterij nequeunt Moniales ſeruare Euchariſtiam, niſi ex ſpeciali priuilegio. *d.* 14. *n.* 37. In pluribus earum Monaſterijs intra clauſuram ſeruatur. *ibi.* VIDE *Monialis.*

Monaſteria Clericorum Fratrum, quo fine fuerint erecta? *d.* 9. *num.* 1. In eis debet eſſe litterarum exercitium. *d.* 9. *num.* 13. Miſſæ in Monaſterijs dicendæ. VIDE *Miſſa. Clericus Frater. Prior. Subprior.* Monaſteria viſitari non ſolùm ab Equite, ſed ſimul à Clerico Fratre, videtur expediens. *d.* 7. *num.* 176. Monaſteriorum villæ poſſunt habere Oratoria. *d.* 12. *num.* 132. Vt Monaſteria fundentur in territorijs Ordinum Militarium, præter horum licentiam, neceſſaria eſt licentia Regis, quà Rex eſt, ſeu Senatus Regij Caſtellę. *d.* 14. *n.* 37.

MONIALIS.

Monialium Militarium Monaſteria recenſentur. *d.* 14. *num.* 1. Informationes quomodo fiant ad admittendas Moniales, & conuerſas Militares? *d.* 14. *num.* 63. Informationes hæ à Senatu Regio Ordinum examinantur, ac iudicatur de illis. *ibi.* Commendatariæ, & Abbatiſſę confirmantur à Rege noſtro, tanquam

tanquam Administratore Ordinum, d. 14. num. 53, In dotibus Monialium accipiendis nulla simoniæ labes interuenit, d. 14. num. 15. An, si Monialis nouitia egreat extra Clausuram sine licentia, interrumpat nouitiatum? d. 14. numer. 76. Moniales Militares possunt edere oua & lacticinia virtute Bullæ Cruciatæ in ieiunijs Quadragesimæ. d. 12. ex numer. 146.

Monialis ante annum nouitiatus expletum quo casu possit emittere Professionem? d. 4. num. 10. Annus decimus sextus ætatis requiritur ad eius Professionem. ibi num. 9. Potest Professa transire ad Religionem strictiorem, & quomodo? ibi num. 10. Quid præstãdum sit cum Moniali incorrigibili? ibi. Non peccat Monialis assumendo pro breui tempore absque scandalo vestem virilem ad aliquod lucrum. d. 14. num. 40. Dos pro Moniali quando sit recipienda? ibi num. 15. Valor monetæ soluendæ pro illa attenditur iuxta tempus cõtractus. ibi n. 16. Si differatur solutio, potest aliquid vltra accipi pro damno emergente, non vero pro lucro cessante. ibi. An dos Monialis alienari possit? ibi.

Monialis quando teneatur ex vi voti obedire? d. 14. num. 30. An in dubijs teneatur? ibi num. 32. An aliquando in rebus leuibus sub culpa graui teneatur? ibi. An teneatur, si præcipiantur austeritates supra Regulam? ibi n. 30. Aliquando tenetur obedire cum periculo vitæ. ibi. Monialis tenetur extra Chorũ recitare Horas Canonicas, si in illo non recitet. d. 14. num. 33. Quid de Orationibus ex obligatione iniunctæ debitis pro Benefactoribus? ibi. Priuilegia Monialium circa recitationem Horarum ibi.

Moniales tenentur ad interdicta, & Festa loci seruanda. d. 14. n. 34. Non tenentur lege lata pro omnibus Militaribus diœcesis, si eam non acceptarunt, aut iam abrogarunt. ibi num. 33. Diebus Rogationum non tenentur assistere Processionibus intra Monasterium, nisi detur consuetudo obligans. ibi. Monialis potest suscipere infantem, aut adultum in Sacramento Confirmationis. ibi num. 40. Monialis, si forte ex causa sit extra Monasterium, potest assistere spectaculo agitationis taurorum. d. 9. num. 62. Monialis quomodo possit vendere opificia manuum, & operas suas locare? d. 4. num. 91. Quæ moderatio in hoc requiratur? ibi num. 92. Monialium Confessor. VIDE Confessarius.

Moniales, maximè Sacristæ, non peccant tangendo corporalia, Agnos Dei, & similia. d. 14. numer. 38. Nequeunt à Monialibus recipi fœminæ, vt probentur, ante Nouitiatum. ibi. Non possunt Moniales alienare bona Monasterij, nec suscipere census annuos, aut pecuniam ad soluendum lucrũ cessans, aut damnum emergens. ibi num. 39. Moniales exemptæ an excommunicari possint ab Episcopo? d. 14. num. 41. Moniales omnes sunt exemptæ à potestate seculari. d. 14. num. 44. An famulantes eis? ibi. Exemptæ sunt à iuribus Parochiæ, nec à Parocho accipere Sacramenta tenentur. ibi num. 45. Moniales subiectæ Prælato Regulari an possint subijci Episcopo? ibi n. 46. Quæ subduntur Episcopo, etiam Vicario eius generali subijciuntur. ibi.

Monialium priuilegia. d. 14. n. 43. & 45. Monialium Ecclesias an possint benedicere, & reconciliare Prælati Regulares. d. 14. num. 46. An benedicere ornamenta sacra? ibi. Monialium Prælati, quid possint circa electionem Superioriſſæ, Ingressum in Monasteria, & alia huiusmodi? ibi ex num. 47. Moniales debent visitari à Prælatis, & quoties? ibi n. 49. Monialium Abbatissa potest esse illegitima d. 14. num. 42. Exponuntur plura circa electionem, suffragia, renuntiationem, requisita, & potestatem Superioriſſæ. ibi, & ex num. 51. Monialium Visitatores ad quid teneãtur, & de eorum potestate. d. 14. num. 50. Monialium Superioriſſa potest ex bonis Monasterij donationes remuneratorias facere. ibi numer. 53.

Monialibus deputandus est ordinarius Confessarius à Prælatis. d. 14. num. 58. Et etiam extraordinarius. ibi n. 62. Quando possit ingredi Confessarius earum clausuram ad ministranda Sacramenta? ibi n. 60. Ad sepeliendas defunctas, atque ad alia pia munia? ibi num. 62. Moniales Militares non valent ea præstare circa dispositionem bonorum, quæ Clerici Fratres. d. 4. n. 79.

Monialium Clausura quid sit? d. 14. num. 67. & 71. Quinam eius limites? ibi. Qua lege introducta? ibi num. 67. Quid possint Episcopi circa illam in exemptas Moniales? ibi num. 68. Per consuetudinem potest introduci defectus

Clauſuræ *d.* 14. *num.* 69. Sic præſtitum eſt in Iacobæo Monaſterio Sancti Spiritus Salmantino *ibi num.* 88 Et in aliquibus Militaribus *ibi num.* 89. Et in aliis diuerſorum Ordinum *ibi num.* 70. Clauſura anſeruanda ſit in Monaſterijs de nouo erectis? *ibi num.* 90. Eſto Fundator ea erigat ad inſtar aliorum, quæ Clauſurã non ſeruant? *ibi num.* 94. An Prælati poſſint inducere Clauſuram in Monaſterijs, in quibus non datur? *ibi num.* 70. In quibus caſibus violetur, aut non violetur Clauſura? *d.* 14. *num.* 71. Non violatur à Moniali, quæ exiſtens extra Monaſterium egreditur è domo, in qua habitat. *ibi n.* 73. Si Monaſterium actu ædificetur & aliquæ ibi. Moniales adſint, an violetur Clauſura ab externis ingredientibus? *ibi.* Conuerſæ Profeſſæ obligantur ad Clauſuram *ibi n.* 74. Etiam Tertiariç in Communitate degentes. *ibi.* Necnon Militares, niſi aliud conſuetudine ſit inductum. *d.* 14. *n.* 74. *& ex n.* 86.

Moniales Nouitiæ non tenentur lege Clauſuræ. *d.* 14. *n.* 76. Si Monialium Religio cum ſolis votis ſimplicibus approbaretur à Pontifice, adhuc illæ tenerẽtur ad Clauſuram *d.* 14. *num.* 75. Monialis egreſſa cum licentia è ſuo Monaſterio an poſſit alia Monaſteria Monialium ingredi? *ibi ex num.* 77. Clauſuram Monialium quinam ingredi poſſint? *ibi.* Poſſunt Reges, & Reginæ. *ib.* Quis, & ex qua cauſa poſſit concedere licentiam ad ingrediendum? *d.* 14. *ex n.* 78. An Vicarius generalis Epiſcopi? *ibi.* An Capitulum, ſede vacante? *ibi.* Quomodo ſit neceſſarium, licentiã in ſcriptis concedi? *ibi.* Ex quibus cauſis poſſint Moniales egredi à Clauſura? *ibi num.* 81. Fugiens ſatellites, aut inimicum non peccat ingrediendo Clauſuram Monialium. *ibi num.* 82. Cenſuræ, & pœnç impoſitæ violantibus Clauſuram. *ibi n.* 83.

Cum Monialibus colloqui an ſit peccatum? *d.* 14. *num.* 85. Prohibita collocutione, non prohibetur litterarũ ſcriptio. *ibi.* Prohibito acceſſu ad illas, non prohibetur collocutio ex feneſtra. *ibi.* Excommunicatis ab Epiſcopo his, qui accedunt ad colloquendum cũ Monialibus, ſi exprimat Monaſteria exempta, comprehenduntur accedentes ad illa *ibi.* In admittendis famulis, conſuetudini ſtandum eſt. *d.* 14 *n.* 97.

In Monaſterijs Iacobeis Monialium olim degebant vxores, & filiæ Equitum militantium. *d.* 4. *n.* 96. Iam id ſublatum eſt. *ibi.* Moniales Barcinonenſes *de las Iunqueras*, non emittunt Votum Caſtitatis abſolutç. *ibi.* Nubere poſſunt. *ibi.* Nuptæ iam, & viduæ Habitum Iacobẽum geſtant. *ibi.* Monaſteria Monialiũ Calatrauenſium viſitanda ſunt Iunioribus Magiſtri. *ibi num.* 99. Alcãtarenſium Monialium Sancti Spiritus viſitatio ad quem pertineat? *d.* 14. *ex num.* 87. Viſitatores quid præſtent circa Moniales? *ibi num.* 98. Pœnæ quædam pecuniariæ in Ordine D. Iacobi applicantur Monaſterijs Monialium. *ibi n.* 99. Numerus præfixus Monialium in Monaſterijs; Oratio, Horarum recitatio, & Breuiarij vſus. *ibi n.* 100. *& d.* 13. *n.* 7.

Monialium diuerſitas, & finis. *d.* 14. *n.* 4. Vitam contemplatiuam profitentur. *ibi n.* 5. Earum receptio ad quem pertineat? *ibi.* Nequit dari expectatiua loci vacaturi. *ibi.* Numerus Conuerſarũ quantus eſſe poſsit? *ibi num.* 6. Conuerſa an poſsit, & quomodo trãſire ad ſtatum Choriſtæ *d.* 14. *num.* 4. Fœmina coniugata poteſt de conſenſu viri admitti in Monialem. *ibi num.* 6. Et ſine conſenſu intra bimeſtre poſt matrimonium ratum, ſed non conſumatum. *ibi.* In qua ætate poſſit recipi Monialis? *ibi.* Nouitiæ in loco ſeparato debent degere. *ibi n.* 7. Quomodo annus Nouitiatus continuetur, aut interrumpatur? *ibi.* Monialis quando, & quo pacto renuntiationem bonorum facere debeat? *d.* 14. *num.* 8. An, & quomodo poſsit condere teſtamentum, & donare cauſa mortis? *ibi.* Cui competant fructus à tempore renuntiationis vſque ad Profeſsionem? *ibi.* An renuntiatio reuocari poſsit? *ibi.* Monialis voluntas ante Profeſsionem exploranda eſt ab Ordinario. *ibi num.* 9. Si exploratio non fiat, adhuc non redditur Profeſsio inualida. *ibi.* Aliqua circa explorationem voluntatis exponuntur. *ibi, & ex n.* 13.

MONTESÆ ORDO MILITARIS.

Monteſæ Ordinis inſtitutio. *d.* 1. *num.* 170. Confirmatio. *ibi.* Habitus. Regula, Inſtitutum, & filiatio Ordinis Calatrauenſis. *ibi num.* 171. Magiſtri, & Adminiſtratores perpetui. *ibi num.* 172. *&* 173. Commendç, Dignitates, & Munera. *ibi.* Vnio Ordinis S. Georgij de Alfama. *ibi.* Priuilegia Ordinis. *ibi n.* 174. Quæ de Ordine Calatrauenſi exponuntur, ei ſunt adaptanda. *ibi.* Prior Monaſterij Monteſç eſt Monachus Ciſtercienſis.

fis. *d.* 5. *num.* 51. Ordo intendit, vt Clericus Frater sit Prior. *ibi.* VIDE *Ordines Militares. Equites. Clerici Fratres*, & alia plura verba.

MORIMVNDI ABBAS.

Morimundi Abbas misit diu Priorem, & Subpriorem Monachos, qui præessent Monasterio Calatrauæ. *d.* 9. *ex num.* 92. Quare id Monasterium fuerit filiatio Monasterij Morimundi? *ibi n.* 88. Controuersia Ordinis Calatrauæ, cum Ordine Cisterciensi, & cum Abbate Morimundi super Prioratu Calatrauæ. *ibi ex num.* 75.

MVNVS.

Munera, & Officia Ordinum Militarium. *d.* 8. *ex n.* 1. & *d.* 7. *ex n.* 43. Quæ Munera obtinuerint plures Clerici Fratres Militares? *d.* 9. *ex num.* 108. Equites Militares ad præcipua Regni munera promouentur. *ibi num.* 107.

N

NEGOTIATIO. NEGOTIATOR.

Negotiari Dignitates, & Beneficia per munera, est simonia. *d.* 4. *n.* 81. Negotiationis species proponuntur. *ibi num.* 82. Vendi à Religiosis, & Clericis, quæ ipsis superfunt, non est negotiatio prohibita. *ibi num.* 83. Etiam si ea empta fuissent ad vsum, & carius vendantur, cum in emptione abfuerit animus reuendendi. *ibi ex num.* 82. Prohibita est Clericis negotiatio, qua merx emitur, & venditur immutata *ibi n.* 84. Quæ pœnæ Clerico negotiatori sint inflictæ? *d.* 4. *num.* 86. Quinam excusentur ab his pœnis? *ibi num.* 87. Negotiari per alium an sit prohibitum? *ibi num.* 88. Nō est prohibitum, vendere res immutatas, aut melioratas, nisi indecentia interueniat. *ibi.* Exponuntur pro praxi aliqui casus negotiationis. *ibi num.* 89. Opificia manuum vendere, est licita negotiatio. *ibi num.* 90.

NOBILITAS.

Nobilitas requisita ad Ordines Militares in quo consistat? *d.* 3. *num.* 25. VIDE *Informationes.*

NOTARIVS.

Notarijs est inuigilandum, ne aliquid supra taxam recipiant. *d.* 7. *num.* 249.

NOVITIVS. NOVITIA.

Nouitij Religiosi, & Militares possunt Professionem emittere in articulo mortis ante finem Nouitiatus. *d.* 3. *num.* 149. Si conualescant, debent annū finire, & iterùm profiteri. *ibi.* Quæ licentia ad eam Professionem requiratur? *ibi n.* 150. Si decedant, eorum bona transeunt ad hæredes. *ibi.* Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ Professionem emittunt de Regis licentia, meritis cognitis. *ibi.* Nouitij Clerici Fratres sunt capaces Beneficiorum. *d.* 11. *num.* 35. Possunt minoribus Ordinibus initiari à Prioribus iurisdictione quasi Episcopali gaudentibus. *d.* 3. *n.* 151.

Nouitij, nisi obstet prohibitio Religionis, possunt omnes Ordines suscipere. *d.* 3. *ex num.* 151. A quolibet Episcopo possunt Ordinibus initiari, dum habeant dimissorias litteras à Prælato. *ibi num.* 155. Si non habeant, possunt ab Episcopo loci, in quo est nouitiatus. *ibi num.* 153. Nouitiatus annum omnes Militares agere debent, & quo fine? *d.* 3. *n.* 60. & 170. Nouitius Militaris nō amittit Beneficium Ordinis, cum Professionem emittit. *d.* 11. *num.* 35.

Nouitiæ Moniales non tenentur lege clausuræ. *d.* 14. *num.* 76. VIDE *Monialis.* Nouitij non tenentur obseruare Regulas, nec Definitiones suorū Ordinum. *d.* 3. *numer.* 59. Possunt vti Bulla Cruciatæ, vt absoluantur ab omnibus casibus in ea contentis. *ibi num.* 64. Etiā renuente Prælato. *ibi.* Nouitij Equites Militiarum tenentur militare in triremibus per sex menses, & in Monasterio per mensem versari, nisi dispensetur cum illis. *d.* 3. *num.* 60. Debent Habitum in Monasterio suscipere. *ibi num.* 53. An gaudeant priuilegio Canonis, & fori? *d.* 2. *num.* 63. & *d.* 3. *num.* 70. Gaudent cæteris priuilegijs Ordinum. *d.* 3. *num.* 64. In odiosis non comprehenduntur nomine Religiosorum. *ibi.* Nouitios Equites emittere Professionem, finito anno nouitiatus, non obligat ad culpam, sed ad pœnam *d.* 3. *num.* 63. Nouitiatus an interrumpatur, si Equites, aut Clerici Fratres Habitum non gestent? *d.* 12. *num.* 9. An, si Monialis exeat absque licentia à Clausura, interrumpat illum? *d.* 14. *numer.* 76.

O

OBEDIENTIÆ VOTVM.

Obedire quibus teneantur ex vi voti Equites Militares? *d.* 6. *ex num.* 1. Quibus Clerici Fratres? *ibi ex num.* 139. Quando non teneatur obedire Religiosus?

lus, seu Monialis? *d.* 14. *num.* 30. In dubijs an teneatur? *ibi n.* 32. Res leues aliquando possunt præcipi sub culpa graui. *ibi n.* 31. Et res graues sub culpa leui. *ibi.* Religiosus an teneatur obedire, si imponantur austeritates supra regulam? *ibi num.* 30. Aliquando tenetur obedire etiam cum periculo vitæ. *ibi.* Obedire tenentur Clerici Fratres Subpriori, & quomodo peccent non obediendo? *d.* 7. *n.* 214.

Obedientia secundùm Regulam, quæ promittitur in Professione aliquarum Religionum, includit alia vota. *d.* 3. *num.* 75. Hæc verba, *in virtute sanctæ obedientiæ*, cum apponuntur in statutis, aut Definitionibus Ordinum Militarium, obligant sub mortali. *d.* 6. *num.* 21. Secùs in Ordine Cisterciensi. *ibi.* Votum obedientiæ factum sęculari non prębet illi iurisdictionem ad præcipiendum in virtute sanctæ Obedientiæ. *d.* 6. *num.* 5. Ad pręcipiẽdum sic, requiritur potestas spiritualis. *ibi num.* 4. Plures casus circa obedientiam exponuntur. *d.* 14. *ex num.* 28. Superiorissæ Monialium an valeant pręcepta obedientię imponere? *ibi.* Possunt aliundè obligare subditas sub mortali. *ibi.* An teneatur Monialis obedire Vicarię, seu Subpriorissæ? *ibi n.* 9.

OBLATIONES.

Oblationes, quæ fiunt in Ecclesijs Ordinum Militarium, non debentur Commendatarijs, sed Parochis. *d.* 10. *num.* 37.

OBLIGATIONES STATVS.

Obligationes proprij status tenentur Equites Militiarum, & Clerici Fratres dignoscere. *d.* 6. *num.* 23. Obligationes Priorum Militarium. *d.* 7. *n.* 134. Obligationes Parochorum. *d.* 11. *n.* 84. Obligationes Commendatariorum. *d.* 10. *ex num.* 19. *&* *d.* 6. *ex num.* 24. Obligatio residendi in Parochis, quàm stricta sit? *d.* 11. *num.* 91. Obligationes designãdi Visitatores Ordinum Militarium, & curandi, vt visitent. *d.* 7. *num.* 31. Obligatio promouendi ad Beneficia benemeritos. *d.* 11. *num.* 8. Obligatio designandi ad Collegia Militaria Clericos Fratres magis idoneos. *d.* 9. *num.* 20. Obligatio ad celebrandas Missas in Monasterijs, & Collegijs. *d.* 9. *num.* 27. Regula, statuta, & Difinitiones Ordinum Militarium non obligant ad culpam, nisi exprimatur. *d.* 6. *ex num* 17. Ex promissione conuersio[illegible] de bono in melius in Professione Al[illegible]tarensium nulla specialis obligatio resultat. *d.* 3. *ex n.* 82.

OCCVLTA LABES.

Occulta labes sanguinis Candidati Ordinum Militarium nequit à teste in Informationibus aperiri. *d.* 3. *num.* 30. *&* 33. Debet ille vti restrictione in iuramento. *ibi.* Quando dicatur occulta? *ibi num.* 32. VIDE *Informationes. Testis.*

OFFICIALIS.

Officiales Ordinum Militarium, seu officia gerentes recensentur. *d.* 8. *ex num.* 29. Qui munera, & officia erga Senatum Ordinum gerunt, enumerantur. *d.* 17. *ex n.* 44.

OFFICIVM DIVINVM, SEV CAnonicum.

Officium Canonicum an teneantur persoluere Moniales? *d.* 14. *num.* 33. Priuilegia Monialium circa recitationem Officij. *ibi num.* 33. In territorijs Ordinum Militarium potest recitari Officium Sãctorum, qui sunt proprij diœcesis, intra quam territoria extant. *d.* 12 *num.* 113. An è conuerso? *ibi num.* 119. Quando dantur Reliquiæ insignes in aliqua Ecclesia, in ea solùm, sed ab omnibus, potest Officium de eis Sanctis persolui, & Missa ab aduenis etiam celebrari. *ibi num.* 123. Potest etiam ab his, qui sunt ex ea Ecclesia, quamuis alibi existant. *ibi num.* 124. Quæ approbatio in Officio Diuino recitando requiratur? *d.* 12 *num.* 125. Potest in Ecclesia recitari, & celebrari de Sancto, cuius Reliquiæ non sunt in Ecclesia, sed intra Monasterij Claustra. *ibi num.* 124. Missali, & Breuiario Benedictino vti debent Clerici Fratres Militiarium Cisterciensium intra Monasteria. *d.* 13. *numer.* 6. Extra illa possunt vti illis, sed non tenentur. *ibi.*

OFFICIA ORDINVM MILITARIVM.

Officia, & munera Ordinum Militarium recensentur. *d.* 8. *per totam, &* *d.* 17. *num.* 44. Officia Ordinum Militarium nequeunt absque dispensatione Pontificia in perpetuum donari, vendi, aut alienari. *d.* 17. *ex num.* 24. Sunt bona ipsorum Ordinum. *ibi.* Eorum consensus requiritur ad alienationem. *ibi n.* 26.

OPERARIVS ORDINIS CALAtrauæ.

Operarius Ordinis Calatrauæ est Dignitas intra Ordinem propria Equitum. *d.* 8. *num.* 3. Eius munus. *ibi.*

ORATIONES.

Orationes præscriptæ in statutis, & Definitionibus Ordinum Militarium

tarium recenſentur. *d.* 13. *ex num.* 1. Non tenetur Equites ſub peccato eas perſoluere. *ibi numer.* 14 An Clerici Fratres? *ibi num.* 26. Nec Commendatarij tenentur. *ibi num.* 14. Ab Ordine Ciſtercienſi in Alcantarenſem Orationes diminarunt. *ibi. num.* 27. Militaris, qui gaudet penſione Eccleſiaſtica, & recitat Orationes præſcriptas in ſuo Ordine, non tenetur ad recitandum Officium paruum B. Mariæ. *d.* 13. *num.* 27.

ORATORIA.

Oratoria an liceat habere Militaribus? *d.* 12. *ex num.* 131. Nequit Senatus Ordinum ea concedere. *ibi n.* 136. Monaſteria *Militarium* poſſunt habere Oratoria, etiam in ſuis villis, ſeu prædijs. *ibi num.* 132. Priores *Militares* territorio gaudentes poſſunt habere Oratoria. *d.* 7. *num.* 129.

ORDINARIVS.

Ordinarius territorij de Alcantara eſt Prior Alcantaræ, adhuc poſt cõcordiam cum Epiſcopo Caurienſi. *d.* 7. *num.* 164. Commendatarij Ordinis S. Ioannis ſunt Ordinarij territorij Commendarum. *d.* 10. *num.* 52. Exemptio Ordinum Militarium ab Ordinarijs. *d.* 2. *ex num.* 10.

ORDO SACER, ET ORDINES minores.

Ordo ſacer dirimit matrimonium ratum, non vero dirimit quoad vinculum matrimonium conſummatum. *d.* 5. *ex n.* 13 Militares ſub inſtituto Ciſtercienſi degentes poſſunt Ordinibus *Minoribus* initiari ab Abbatibus Ciſtercienſibus. *d.* 13. *num* 158. Priores Militares poſſunt conferre Ordines *Minores* ſubditis, & alijs afferentibus dimiſſorias à ſuis Prælatis. *d.* 3. *num.* 77. Clerici Fratres vt à quouis Epiſcopo Ordines recipiant, indigent dimiſſorijs ſui Prælati. *ibi num.* 155 Nouitij Religioſi, ſecluſa Ordinis prohibitione, poſſunt omnes Ordines ſuſcipere. *d.* 3. *num.* 151. Priores Militares ſuis ſubditis dimiſſorias valent concedere, vt Ordinibus initientur. *d.* 7. *num.* 69. VIDE *Dimiſſoriæ litteræ.*

ORDO CISTERCIENSIS. VIDE *Ciſtercienſis Ordo.*

ORDO B. MARIÆ DE MERCEDE.

Ordo B. Mariæ de Mercede, quantùm coluerit à ſui exordio Immaculatam Conceptionem Deiparæ? *d.* 12. *numer.* 105. Ordo Militaris B. Mariæ de Mercede. *d.* 1. *num.* 100. Eius inſtitutio, & confirmatio, ac finis. *ibi.*

ORDINES MILITARES, ET Militiæ Equeſtres.

Ordines plures Militares, atque etiam Militiæ Equeſtres inſtitutę fuerunt intra, & extra Hiſpaniam. *d.* 1. *per totum.* Plures extinctæ fuerunt. *ibi.* Recenſentur per Ordinem Alphabeti.

ORDINES, ET MILITIÆ VIGENTES, & extinctæ.

Alæ Militia in Luſitania. *d.* 1. *n.* 97.
Alcantarenſis Ordo, VIDE *ſuprà* Alcantarenſis Ordo.
Ampullæ Militia in Gallia. *d.* 1. *n.* 87.
Annunciatæ Virginis in Sabaudia. *d.* 1. *n.* 64.
Annunciatæ alius Ordo, Mantuæ. *ibi numer.* 63.
S. Antonij Ordo. In Æthiopia. *d.* 1. *n.* 20.
Argonautarum Militia. Neapoli *d.* 1. *num.* 77.
Armillini muris Militia. Neapoli. *d.* 1. *num* 72.
Auiſij Ordo *Militaris* in Luſitania. *d.* 1. *ex num.* 178.
Auricularium *Militia* olim apud Limenſes. *d.* 1. *n.* 91.
Balnei *Militia* in Anglia. *d.* 1. *n.* 35.
De la Banda *Militia* iam extincta in Caſtella. *d.* 1. *num.* 99.
S. Blaſij Ordo in Palæſtina. *d.* 1. *num.* 87.
Bricianorum *Militia* in Suecia. *d.* 1. *numer.* 45.
Burgundiæ *Militia* ab Imperatore Carolo V. inſtituta. *d.* 1. *num.* 106.
Calatrauenſis Ordo. VIDE *ſuprà* Calatrauenſis Ordo.
Calcaris *Militia* in Italia. *d.* 1. *n.* 81.
Canis *Militia* in Lybia. *d.* 1. *n.* 88.
Cardi *Militia* in Burgundia. *d.* 1. *n.* 86.
S Catharinæ Ordo in Græcia *d.* 1. *n.* 26.
Chriſti Ordo *Militaris* in Luſitania. VIDE *ſuprà* Chriſti Ordo. Alius Ordo Chriſti in Italia. *ibi n.* 57.
Columbæ *Militia* iam extincta in Caſtella. *d.* 1. *n.* 104.
Conceptionis Deiparæ in Italia. *d.* 1. *numer* 58.
Conchæ *Militia* in Gallia. *d.* 1. *n* 69.
Coſtãtinianæ *Militiæ* Ordo, olim apud Græciam, nunc in Italia. *d.* 1. *num.* 15.
Cygni *Militia* in Belgio. *d* 1. *num* 79.
Cypri *Militia* apud Cyprum. *d.* 1. *n.* 65.
Diſciplinæ *Militia* in Bohemia. *d.* 1. *numer.* 76.
Draconis victi *Militia* in Vngaria. *d.* 1. *num.* 67.

numer. 67.
De la Encina in Nauarra *Militia* iam extincta. *d.* 1. *n.* 94.
Enſium *Militia* in Suecia. *d.* 1. *n.* 71.
Friſiorum Ordo apud Friſonum Prouinciam. *d.* 1. *n.* 25.
Funis Militia in Anglia. *d.* 1. *n.* 89.
S. Georgij Ordo in Germania. *d.* 1. *numer.* 48.
S. Georgij Ordo in Carinthia, & Auſtria. *d.* 1. *n.* 60.
S. Georgij Ordo in Italia. *d.* 1. *n.* 54.
S. Georgij Ordo apud Rauennam. *d.* 1. *n.* 55.
S. Georgij Ordo apud Genuenſes. *d.* 1. *n.* 83.
De la Gineta Militia in Gallia. *d.* 1. *n.* 84.
De la Hacha Militia fœminarum, ad inſtar; iam extincta in Catalaunia. *d.* 1. *n.* 107.
Hyſtricis Militia in Gallia. *d.* 1. *n.* 73.
D. Iacobi Ordo. VIDE *D. Iacobi Ordo Militaris.*
De la Iarra, ſeu liliorum Militia extincta in Aragonia *d.* 1. *n.* 105.
De la Iarretera Militia in Anglia. *d.* 1. *num* 66.
Ieſu-Chriſti Ordo in Anglia iam extinctus. *d.* 1. *n.* 29
Ieſu-Chriſti, & Enſium Ordo iam extinctus apud Liuoniam, & Poloniã. *d.* 1. *n.* 37.
Ieſu-Chriſti Ordo ſub Sancto Dominico apud Lombardos, & Toloſanos. *d.* 1. *n.* 36.
S. Ioannis Hieroſolymitani Ordo. VIDE *D. Ioannis Ordo Militaris.*
S. Ioannis de Ancona, & S. Thomæ, aggregatus iam Ordini D. Ioannis. *d.* 1. *num.* 49.
S. Lazari Ordo in Sabaudia. *d.* 1. *n.* 38.
Liliorum Militia iam extincta in Nauarra. *d.* 1. *n.* 95.
Lunę creſcentis, ſeu Stellæ Ordo in Sicilia. *d.* 1. *n.* 42.
Lunę Byzantinæ *Militia* apud Turcas. *d.* 1. *n.* 91.
S. Marci Ordo, Venetijs. *d.* 1. *n.* 61.
S. Mariæ Theutonicorum Ordo in Germania. *d.* 1. *n.* 31.
B. Marię de Mercede Ordo in Aragonia. *d.* 1. *n.* 100.
S. Mariæ *Matris* Domini Ordo, vulgò Gaudentium, in Italia. *d.* 1. *n.* 33.
S. Mariæ, & Elephantum Militia in Dania. *d.* 1. *n.* 85.
S. Mariæ de Monte Carmelo Ordo in Gallia. *d.* 1. *n.* 46.
Martyrum Ordo apud Palæſtinam, *d.* 1. *n.* 40.
S. Mauritij Ordo in Sabaudia. *d.* 1. *n.* 39.
Menſæ circularis Militia in Anglia. *d.* 1. *num.* 74.
Monteſæ Ordo. VIDE *Monteſæ Ordo Militaris.*
Montis Gaudij *Militia*, Hieroſolymis. *d.* 1. *n.* 30.
Nengori Equeſtres Milites in Iaponia. *d.* 1. *n.* 90.
Nodi Ordo iam extinctus, Neapoli. *d.* 1. *num.* 34.
SS. Petri, & Pauli Militia, Romæ. *d.* 1. *num.* 53.
De la Razon Militia extincta in Caſtella. *d.* 1. *n.* 104.
Redemptoris Ordo, in *Mantua*. *d.* 1. *numer.* 62.
Ruttæ Militia in Scotia. *d.* 1. *n.* 68.
Saluatoris Militia iam extincta in Aragonia. *d.* 1. *n.* 96.
S. Sepulchri Ordo, Hieroſolymis. *d.* 1. *num.* 22.
Seraphinorum Militia in Suecia. *d.* 1. *numer.* 70.
Spicæ Militia in Anglia. *d.* 1. *n.* 75.
S. Spiritus Ordo, Romæ. *d.* 1. *n.* 51.
S. Spiritus Ordo in Gallia. *d.* 1. *n.* 52.
Squammæ Militia iam extincta in Caſtella. *d.* 1. *n.* 98.
Stellę Militia in Gallia. *d.* 1. *n.* 80.
S. Stephani Ordo, Florentiæ. *d.* 1. *n.* 43.
Templi *Militum* Ordo iam extinctus, vulgò *Templarios*. *d.* 1. *n.* 27.
Teuclides, Militia olim Equeſtris apud Limenſes *d.* 1. *n.* 91.
S. Thomæ Ordo *d.* 1. *n.* 50.
Del Tuſino Militia in Auſtria. *d.* 1. *n.* 78.
Velleris aurei Militia Regia, Hiſpanè *del Tuſon*. *d.* 1. *n.* 91.
Virginis de Loreto Ordo in Italia. *d.* 1. *num.* 56.

Ordines Militares in Hiſpania, quo fine fuerint inſtituti? *d.* 1 *ex numer.* 1. Conſtant ex Equitibus, & Clericis Fratribus. *ibi.* Sunt veræ Religiones approbatæ, & confirmatæ à Pontificibus. *d.* 1. *ex num.* 124. Eorum priuilegia Pontificia, & Regia; *ibi, & d.* 2. *n.* 2. Eorum iuriſdictio ſpiritualis, & temporalis. *d.* 2. *ex num.* 1. Eorum Adminiſtratio perpetua, Patronatus, & Protectio eſt penes Reges noſtros Hiſpaniæ. *d.* 1. *ex num.* 202. *& d.* 7. *ex n.* 1. VIDE *Reges Hiſpaniarum.*

Ordi-

Ordinum Militarium Capitula Generalia. *d.* 7. *ex num.* 8. VIDE *Capitula*. Eorum Vota. *d.* 4. 5. & 6. Eorum relati. *d.* 7. *per totam.* Eorum Dignitates, & Munera, ac Officia. *d.* 8. *per totam*, & *d.* 17. *ex num.* 43. Eorum Commendatarij, & Commendæ. *d.* 10. *per totam.* Eorum Monasteria Virorum, & Collegia. *d.* 9. *per totam.* Eorum Beneficia. *d.* 11. Eorum ceremoniæ, victus, ornatus, & Sacramentorum receptio. *d.* 12. Eorum Orationes. *d.* 13. Eorum Moniales. *d.* 14. Eorum consuetudo circa defunctos. *d.* 16. Eorum iura, & statuta circa testamenta, dispositiones vltimas, & legata. *d.* 15. Ordinum Regius Senatus. *d.* 7. *ex n.* & *d.* 17. *per totam.*

Ordinum Militarium informationes sanguinis. *d.* 3. *ex num.* 15. Habitus acceptio. *ibi ex num.* 52. Professio. *ibi ex n.* 54. Ordinum *Militarium* Equites an sint stricte Religiosi, & exempti à iurisdictione sæculari Regia? *d.* 2. *ex n.* 21. Ordines *Militares* communicant omnia priuilegia Religionum. *ibi numer.* 107. Eorum priuilegia communicantur à Religionibus Mendicantibus, dum no repugnent proprio Instituto. *ibi n.* 109. Ordinum Militarium amplissima priuilegia ad eligendos Iudices Conseruatores. *d.* 2. *ex num.* 115. An absque licentia Ordinis possit Eques Militaris nuptias contrahere? *d.* 3. *num.* 87. VIDE *Eques Militaris*. Ordinum Militariū Equites quā illustres fuerint, & sint. *d.* 9. *n.* 107. Eorundem Ordinum Clerici Fratres insignes recensentur. *ibi ex n.* 108.

Ordines Militares an in aliquibus casibus possint abducere bona patrimonialia, & etiam *Maioratus* ab Equitibus, & à Nouitijs, nec non bona immobilia à Clericis Fratribus? *d.* 4. *ex num.* 106. & *n.* 115. *ac* 118. An Ordines possint immutare vltimas dispositiones Clericorum Fratrum? *d.* 15. *num.* 50. Votum assumēdi statum Equestrem Ordinum *Militarium* an sit validum? *d.* 3. *num.* 140. Non satisfit voto Religionis assumēdo statum Equestrem Ordinum, nisi sit Ordinis S. Ioannis. *ibi n.* 144. Sic verò assumendo statum Clericorū Fratrum. *ibi.* Ordines *Militares* quot habeant in sua ditione vrbes, & oppida, quibus Gubernatores, & Iudices præficiūt? *d.* 17. *num.* 19. Ordinum officia, seu munera nec vendi, nec alienari queunt absque dispensatione Pontificia, & consensu ipsorum Ordinum. *d.* 17. *num.* 24. Ordinum *Militarium* votum emittium de defendenda Immaculata Conceptione Deiparæ. *d.* 12. *num.* 100. In Professione Militarium additur id votum. *ibi n.* 103. Expositi nequeunt ad Ordines *Militares* admitti. *d.* 3. *num.* 49. De alijs exponitur, an possint. *ibi num.* 51.

OSTIARIVS.

Ostiarius Senatus Ordinum. *d.* 17. *num.* 49.

OVA, ET LACTICINIA.

Oua, & lacticinia possunt edi à Clericis Fratribus, & *Monialibus* Ordinum Militarium virtute Bullæ Cruciatæ in ieiunijs Quadragesimalibus. *d.* 12. *ex num.* 146. Et absque Bulla Clerici Fratres Iacobæi in *Monasterijs* de Vcles, & S. *Marci*. *ibi num.* 147. Non verò eorum famuli. *ibi.* Nec id priuilegium communicatur alijs Religiosis *Militaribus*, nec cæteris, nec Equitibus Iacobæis. *ibi ex n.* 149. Ex eo priuilegio Priores de Vcles, & S. *Marci* possunt edere in ieiunijs Quadragesimæ oua, & lacticinia. *ibi num.* 148. Alij Priores *Militares* iurisdictione in territorio gaudentes ne queunt virtute Bullæ Cruciatæ communis vesci ouis, & lacticinijs, quamuis alij Clerici Fratres possint. *ibi n.* 146.

P

PARASCEVES.

In die Feriæ sextæ in Parasceues an sit prohibita Communio sacra. *d.* 12. *num.* 129. Olim sumebatur. *ibi.*

PAROCHVS.

Parochorum obligationes. *d.* 11. *ex num.* 84. & *d.* 4. *num* 93. Tenentur per se ipsos administrare Sacramenta, Ecclesię inseruire, & assistere funeribus. *ibi num.* 85. Non sufficit, vnum, vel aliud administrare Sacramentum. *ibi n.* 86. Parati esse debent ad Confessiones etiam quotidianas Parochianorum audiēdas. *ibi.* Quando excusentur à non administrando per se ipsos? *d.* 11. *num.* 87. Auaritiam debent fugere. *ibi num.* 88. Quid teneantur cum Parochianis, & pauperibus præstare? *ibi.* Ad residentiam strictissimè tenentur, & quantum temporis? *ibi ex num.* 90. Si non resideant, aut non administrent per se ipsos, non faciunt fructus suos, etiam ante Iudicis sententiam. *d.* 11. *ex n.* 92. Prælati possunt eis alias adhuc pœnas infligere. *ibi.* Ad non residendum per duos menses quomodo

ſit neceſſaria in ſcriptis licentia? *ibi num.* 93. Cauſæ excuſantes à reſidentia. *ibi n.* 94. Parochi Ordinis S. Ioannis, quid ſpeciale circa reſidentiam habeant? *ibi num.* 97.

Parochis Eccleſiarum Ordinum Militarium debentur primitiæ, & oblationes, non Commendatarijs. *d.* 10. *num.* 35. & 37. Parochis Militaribus, ſi aliundè non ſuperſit, tribuenda eſt à Cõmendatarijs congrua. *d.* 6. *n.* 25. In Parochum nullus debet, nec poteſt aſſumi abſque prævio examine, niſi notoria, & manifeſta ſit eius ſcientia. *d.* 11. *ex num.* 8. Parochus nequit eſſe Prior Monaſterij, nec Rector Collegij Militaris, *d.* 7. *ex num.* 184. Nec Viſitator, nec Vicarius Generalis. *ibi num.* 185. & *d.* 11. *numer.* 96.

PATRONATVS REGIVS ORDNV M Militarium.

Patronatus Regius Ordinum Militarium ſtabilitur. *d.* 1 *ex n.* 202. Nequit præteribi contra illum. *ibi num.* 212. Reges præſentare poſſunt ad omnia Beneficia Ordinum, quamuis ad aliqua adhuc non præſentauerint. *ibi ex num.* 209. Patronatus hic eſt Eccleſiaſticus. *ibi num.* 217. Sed Reges quouis tempore præſentant, ac ſi eſſent Patroni laici. *ibi n.* 225. Poſſunt etiam variare, & aliũ ante collationem præſentare. *ibi.* Patronatus hic an poſſet à Pontifice reuocari? *d.* 1. *num.* 226. Nihil Eccleſiaſticum in Ordinibus poteſt præſtari, niſi à Regibus, aut ex eorum conſenſu, & conſuetudine. *d.* 1. *numer.* 205. & 230. Nequit ædificari in territorijs Ordinum locus pius abſque Regum, vt Patronorum licentia. *ibi n.* 232. Quomodo eis ſubiaceant, poſtquã extruuntur. *ibi. n.* 232. Omnes cauſæ ad Patronatum Regium Ordinum pertinentes ad Senatum ipſorum Ordinum ſpectant. *ibi num.* 229.

PANIS, ET AQVÆ ALIMENTA.

Panis, & aquæ alimenta, vulgò *Pan, y agua*, ſuppeditantur Equitibus Militaribus à Rege noſtro. *d.* 12. *n.* 139. Quibus, & quomodo? *ibi.*

PAVPERTATIS VOTVM.

Paupertatis Votum ad quid obliget Equites Militares Profeſſos? *d.* 4. *ex num.* 1. Retinent illi proprietatem bonorum *ibi numer.* 14. Non aduerſatur dominium paupertati. *d.* 4. *ex n.* 7. Non verò Clerici Fratres, adhuc Iacobæi. *ibi num.* 66. An teneantur Equites, & Clerici Fratres ſub mortali facere Inuentarium? VIDE *Inuentarium*. Nequeunt Ordines tollere ab Equitibus proprietatẽ bonorum. *ibi num.* 10. Niſi in caſibus raris, & ſpecialiſsimis. *ibi n.* 106.

Paupertatis voto non contrariantur Clerici Fratres, dum obtinent Beneficia, & redditus eorum *d.* 4. *n.* 23. Nec ei aduerſatur, poſſe eos diſponere de bonis, limitationibus adhibitis, dum viuunt, & dum obeunt. *d.* 15. *ex num.* 18. Proprietarij excommunicantur quotannis in Monaſterijs Calatrauę, & Alcantaræ. *d.* 12. *num.* 57. Qui ſint proprietarij? *ibi num.* 62. An violetur paupertas, ſi occultent aliquid, dum ſcrutinia fiũt à Prioribus, & Rectoribus? *d.* 14. *n.* 21. Paupertatis Votum non exprimitur in Profeſsione aliquarum Religionum, & quare? *d.* 3. *numer.* 75. An ex vi voti Paupertatis teneantur Equites in aliquibus caſibus bona ſua Ordinibus tradere? *d.* 4. *ex num.* 106. Etiam ſi ſint bona Maioratus. *ibi num.* 115. Idem de Clericis Fratribus decernitur. *ibi ex num.* 106. Paupertatis votum ad quid obliget omnes Religioſos, & Moniales? *d.* 14. *ex numer.* 18. Exponuntur plures caſus ad praxim. *ibi.* Paupertas an violetur, ſi Clerici Fratres abſque licentia ſpeciali vtantur pecuniis in Depoſito conſtitutis, & habitis ex Informationibus, aut aliunde. *d.* 4. *num.* 30.

PENSIO.

Penſionem Eccleſiaſticam habens Militaris, ſi recitet Orationes in Ordine præſcriptas non tenetur ad perſoluendum Officium paruum B. Mariæ. *d.* 13. *n.* 27.

POENA.

Sub pœna, non ſub culpa obligant Regulæ, ſtatuta, & Diſinitiones Ordinum Militarium, niſi aliud in eis exprimatur. *d.* 6. *num.* 17. Pœnæ impoſitæ violantibus Clauſuram Monialium. *d.* 14. *num.* 83. Pœnæ quędam pecuniariæ applicantur in Ordine D. Iacobi Monaſterijs Monialium, & Hoſpitalibus. *d.* 14. *num.* 99. Pœnas nequit ſibi applicare Vicarius Epiſcopi, aut Prioris Militaris. *d.* 7. *num.* 246. Pœnæ latæ in Iure cõtra Religioſos extenduntur ad Moniales. *d.* 14. *n.* 36.

PONTIFEX SVMMVS.

Pontifex poteſt diſpenſare in votis ſolemnibus Religionis. *d.* 3. *n.* 134. Si Religioſus euehatur ad Pontificatum, libera-

liberatur ab obſeruan. à Regulari, & à votis. d. 9. n. 57.

PONTIFICALIVM VSVS.

Pontificalibus vti poſſunt Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali in territorio gaudētes. d. 7. num. 61. Quinam hi ſint? ibi, & n. 123. An poſſint eis vita extra territoriū in Capitulis Generalibus? ibi numer. 61. Prior Alcantaræ, adhuc ſtante Concordia cum Epiſcopo Caurienſi poteſt vti Pōtificalibus in Miſſa in ſuo Monaſterio, & an in ſuo territorio? d. 7. num. 157. Exercere Pontificalia, & vti Pontificalibus, non eſt idem. ibi num. 155.

PRÆBENDA.

Præbendas ſæculares an poſsint obtinere Clerici Fratres Militiarum abſque diſpenſatione Pontificia. d. 1. ex n. 44. Plures ab illis obtentæ ſunt. d. 9. ex n. 109.

PRÆCEPTVM.

Præcepta Obedientiæ poſſunt ſubditis imponere Capitula Generalia Ordinum. d. 7. num. 17, Senatus Ordinū. ibi num. 26. Viſitatores. ibi n. 177. Priores Monaſteriorum, & Rectores. d. 7. n. 33. & n. 198. Sub-Priores, & Vice-Rectores abſentibus Prioribus, ac Rectoribus. ibi, num. 219. Adminiſtratores perpetui Reges noſtri non poſſunt per ſe immediatè ea imponere, ſic verò per alios à ſe deputatos. d. 6. num. 5. An Abbatiſſæ, ſeu Superioriſſæ poſsint? ibi num. 2.

PRÆFECTVS ARCIS.

Præfecti Arcium Ordinum Militarium recenſentur. d. 8. ex n. 30.

PRÆLATVS REGVLARIS.

Prælatus poteſt negare, & limitare Clericis Fratribus intra Communitatem degentibus facultatem ad diſpōnēdum de diſtributionibus. d. 4. num. 19. Prælati Clericorum Fratrum poſſunt diſpenſare cum illis, ne recitent Horas Canonicas, & quomodo? d. 13. n. 11. Prælatus Regularis nequit negare ſubdito licentiam tranſeundi ad Religionem ſtrictiorem, ſi non ſit priuilegium ſpeciale prohibens tranſitum. d. 3. num. 133. Si dubitetur, an Religio illa ſit ſtrictior, ſtandum eſt arbitrio viri prudentis. ibi. Prælati Regulares valent benedicere Eccleſias Monialium ſubditarum, ac ornamenta, & ipſas Eccleſias reconciliare. d. 14. num. 46. Prælati an poſsint de nouo indicere Clauſuram in Monaſterijs Monialium, in quibus ex conſuetudine non datur? d. 14. num. 70. VIDE *Prior.* Prælati Monialium debent viſitare eas per ſe, aut per alios. d. 14. num. 49. Quoties? ibi. Quid poſſint circa electiones, Clauſuram, & alia? ibi ex num. 47. Prælati Regulares poſſunt eſſe Conſeruatores. d. 2. n. 118.

PRÆSENTATIO AD ECCLESIASTICA.

Præſentatio ad omnia Eccleſiaſtica Ordinum Militarium, pertinet ad Reges noſtros, tanquam Patronos. d. 1. num. 230. Poſſūt præſentare, etiam ad ea Beneficia, ad quæ adhuc non præſentarūt. ibi num. 209. Preſentant quouis tempore. ibi numer. 225. Poſſunt variare ante collationem, & aliū preſentare. ibi. Priores de Vcles, & S. Marci præſentant ad aliqua Beneficia. ibi n. 206. Aliqui Commendatarij præſentant ad Sacriſtias. ibi. Commendatarij Ordinis S. Ioannis preſentāt Parochos ſuæ Commendæ. d. 10. num. 64.

PRÆSES SENATVS REGII Ordinum.

Præſes Senatus Ordinum. d. 17. n. 51. Deſignat Informantes, qui Informationes peragant de omnibus vtriuſque ſexus admittendis ad Ordines Militares. d. 17. num. 27. VIDE *Senatus Ordinum.* Præſidis obligationes. d. 7. n. 31.

PRÆSIDENS MONASTERII, AVT Collegij Militaris.

Præſidens Monaſterij, aut Collegij Militaris qua poteſtate, & iuriſdictione gaudeat? d. 7. ex n. 217.

PRAXIS SENATVS REGII Ordinum.

Praxis Senatus Regij Ordinum recenſetur. d. 17. per totam.

PRIMA TONSVRA. VIDE *ORDO ſacer, & Ordines minores.*

PRIMITIÆ.

Primitiæ non debentur Commendatarijs in Eccleſijs Ordinum Militarium, ſed Parochis. d. 10. num. 35.

PRIOR MILITARIS. PRIORATVS.

Priores in Ordine D. Iacobi, quinam iuriſdictione quaſi Epiſcopali in territorio gaudeant? d. 7. num. 49. Quinā in Ordine Alcantaræ? ibi num. 52. Poſſunt hi Priores præſtare ea, quæ poſſunt Epiſcopi, prēter ea, quæ poſcunt Ordinem Epiſcopalem. d. 7. num. 126. & num. 135. Poſſunt vti veſtibus Epiſcopalibus. ibi n. 123. Benedicere populo ſolemniter, & an extra Eccleſiam? ibi numer. 63. & 124. Concedere Indulgentias. ibi n. 63. Initia-

re Ordinibus minoribus ſubditos, & alios afferentes litteras dimiſſorias? *ibi n.* 77. Concedere ſubditis litteras dimiſſorias. *ibi num.* 69. Benedicere, & reconciliare Eccleſias. *ibi num.* 125. & 232. Et quænis ornamenta? *ibi num.* 125. An conficere aras, & calices, ac limilia? *d.* 7. *n.* 126. Valent Synodum congregare. *ibi n.* 137. Cenſuras per modum ſtatuti in perpetuum durantes ferre. *ibi num.* 136. Abſoluere à caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi. *ibi num.* 94. Diſpenſare in irregularitatibus, in quibus Epiſcopi poſſunt. *d.* 7. *n.* 97. Diſpenſare in impedimentis matrimonij, in quibus Epiſcopi. *ibi num.* 138. Non indigent confirmatione Pontificia. *ibi num.* 57.

Priores præfati valent habere Oratoria. *d.* 7. *num.* 129. Vti altari portatili. *ibi n.* 129. Celebrare ex cauſa ante auroram, & poſt meridiē. *ibi.* Eligere ſibi Confeſſariū, qui eos abſoluat à caſibus, à quibus ipſi poſſunt alios abſoluere. *ibi n.* 128. Viſitare ſuas Eccleſias poſſunt, & debent per ſe, aut per alios. *d.* 2. *ex n.* 10. Approbare Confeſſarios, & Concionatores in ſuo territorio. *ibi n.* 147. Eorum domus quomodo gaudeant immunitate Eccleſiaſtica? *ibi num.* 132. Eorum miniſtri, & famuli an gaudeant priuilegio fori? *ibi num.* 133. Non incurrunt in pœnam ſuſpenſionis, nec interdicti generaliter latam in iure, niſi ibi exprimatur, Epiſcopos incurrere. *ibi num.* 130. Percutientes hoſtiliter illos contrahunt excōmunicationem Bullæ Cœnæ. *ibi num.* 131. Eorum obligationes. *ibi n.* 134.

Priores nequeunt eſſe in Ordinibus Militaribus, qui aliunde ſint Parochi, aut aliam Dignitatem habeant, niſi in euentu ſpeciali. *d.* 7. *ex n.* 184. Reſidere tenentur in ſuis Prioratibus. *ibi n.* 194. An ab illis ſint obtenturi litteras dimiſſorias Equites Militares, vt Ordines ſuſcipiant? *d.* 7. *num.* 89.

Priores in Ordine Alcantarę quinam poſsint vti Pontificalibus? *d.* 7. *num.* 61. An Prior Alcantaræ in ſuo Monaſterio, & territorio? *d.* 7. *n.* 157. Concordia cum Epiſcopo, & Eccleſia Cathedrali Caurienſi cum Ordine, & Priore Alcantaræ *d.* 7. *n.* 148. Plures caſus circa illam, & circa poteſtatem Prioris, ſtante concordia. *ibi ex num.* 149. Priores an extra ſua territoria poſsint in celebratione Miſſę, vti Pontificalibus? *ibi num.* 61. An poſsint abſoluere ab hęreſi occulta? *ibi num.* 98. Vicarij Priorum, & item Prioratuum vacantium. VIDE *Vicarius. Subprior.*

Prioris iuriſdictione quaſi Epiſcopalis gaudentis in territorio nomen apponendum eſt in Canone, & Collecta Miſſæ. *d.* 7. *ex num.* 108. Prioratus nequeunt obtineri ab Equitibus Militaribus, ſed ſolùm à Clericis Fratribus. *d.* 8. *ex numer.* 7.

Prior Monaſterij de Alcantara, ſi obeat, poteſt de ſuis bonis mobilibus diſponere. *d.* 15. *num.* 41. Etiam finito Prioratu. *ibi.* Quinam Priores in Ordinibus Militaribus ſint Dignitates intra, & extra Ordinem? *d.* 8. *num.* 2. Prior Calatrauę non datur, & controuerſia ſuper Prioratu cum Ordine Ciſtercienſi exponitur. *d.* 9. *ex num.* 75. Priores in Ordine Alcantaræ deſignantur à Rege noſtro, eiuſque Senatu Ordinum. *d.* 8. *n.* 6. Priores de Vcles, & S. Marci, eliguntur per ſuffragia, & quomodo? *d.* 8. *n.* 5.

Priores gaudentes iuriſdictione quaſi Epiſcopali poſſunt abſoluere à caſibus reſeruatis Pontifici, cum datur impedimētum adeundi illum. *d.* 7. *num.* 107. Poſſunt commutare Fundatorum volūtates circa pia opera, & quomodo? *d.* 7. *num.* 140. Ad eos ſpectat concedere licentias ad poſcendum eleemoſynas. *ibi.* An poſsint familiam armatam habere ad iuſtitiæ executionem? *ibi n.* 141. Fiſcum habere poſſunt, & cui ſint pœnæ applicandę? *ib.* Poſſunt inuocare auxilium brachij ſæcularis. *ibi.* Et habere carcerē, ac vincula. *ibi.* Priores de Vcles, & S. Marci poſſunt ex Statutis vti Inſigni aureo, & veſtibus ſericis. *d.* 12. *n.* 42.

Priores præfati an poſsint valide ferre cēſuras abſque monitionibus? *d.* 7. *num.* 141. Poſſunt Clericum deponere, non vero degradare. *ibi n.* 143. Quam, & in quibus cauſis ſæcularium iuriſdictionem habeant? *ibi ex num.* 144. Ad eos ſpectat viſitatio Eccleſiarum, Confraternitatum, Hoſpitalium, & operum piorū ſui territorij, ac cura executionis teſtamentorum. *d.* 7. *ex num.* 145. Exactiſsimè eſt peragenda ab illis Viſitatio. *ibi n.* 248. VIDE *Viſitatio Eccleſiarum.* Priores, tanquam Ordinarij, debent per ſe, aut per alios aſsiſtere ad cauſas ſubditorum in ſacris Tribunalibus Fidei. *ibi n.* 47. Priore Alcantaræ mortuo, abſente, aut vacāte Officio, Præſidens Monaſterij gaudet iuriſdictione ordinaria in territorio. *ibi n.* 240.

Priores Monaſteriorum poſſunt reſeruare caſus reſpectu ſubditorũ, & quomodo? *d.* 12. *n.* 91. An expediat, eos reſeruari? *ibi num.* 92. Tenentur reſidere, & quomodo? *d.* 11. *num.* 98. Priores territorio gaudentes an poſsint ex cauſa numerum Miſſarum in Capellanijs imminuere? *d.* 9. *n. num.* 339. Poſſunt concedere licentiam, ex cauſa, celebrandi ante Auroram, & poſt meridiem. *d.* 12. *n.* 137. Priores de Veles, & S. Marci, ex quibus locis orti debeant eligi? *d.* 9. *num.* 5.

Priores de nouo aduenientes poſſunt ad nouum examen vocare Confeſſarios, & Concionatores. *d.* 7. *n.* 167. Valent conſtituere, & approbare Parochorum Vicarios. *d.* 11. *num.* 103. Licentiam præbere, vt ex cauſa legitima abſint Parochi à ſuis Eccleſijs. *ibi num.* 105. Priores poſſunt eſſe Conſeruatores reſpectu aliorum Ordinum. *d.* 2. *n.* 135.

Ad Priores iurisdictione quaſi Epiſcopali gaudentes pertinet iure deuoluto prouiſio Capellaniarum, in caſibus, in quibus ad Epiſcopos in ſuis diœceſibus pertinet. *d.* 11. *numer.* 121. Poſſunt eas concedere Clericis Fratribus. *ibi.* Debent inueſtigare Fundationem earum. *ibi.* Item monere Patronos. *ibi.* Prioratus an poſsint renũtiari à Prioribus, & quomodo? *d.* 11. *num.* 112.

Priores Ciſtercienſis Ordinis extiterũt in Monaſterio Calatrauæ quadringentis, & duodecim annis. *d.* 9. *num.* 97. Priores formati in Ordine Calatrauæ quinam dicãtur? *d.* 8. *num.* 31. Poſſunt de bonis immobilibus diſponere, dum viuunt, & dum obeunt. *d.* 4. *num.* 36. & *d.* 19. *num.* 40. Sacriſta maior Ordinis gaudet priuilegijs Prioris formati. *d.* 8. *num.* 31. In Capitulo Generali Ordinis aſsiſtunt. *d.* 7. *num.* 8.

Prior Alcantarę, & eo abſente, Prior de Magacela, aqua luſtrali aſpergit Regem noſtrum, prima die Capituli Generalis Ordinis, & incipit Miſſam ante ipſum. *d.* 7. *num.* 10. Prior Alcantaræ, adhuc poſt Concordiam, nequit excommunicari à Epiſcopo Caurienſi in Inhibitorijs. *d.* 7. *n.* 163. A ſententia interlocutoria ipſius nequit appellari ad Epiſcopum, ſed à definitiua. *ibi num.* 160. Nec à mandatis ipſius in Viſitatione præſtitis. *ibi num.* 163. Senatus Ordinum cognoſcit de ſententijs interlocutorijs Priorum. *d.* 17. *num.* 14. An poſsit cognoſcere in prima inſtantia de cauſis criminalibus, ac ciuilibus Priorum, & Vicariorũ? *ibi.* Prior Alcantaræ eſt Parochus Ordinis, & præcipuus inter Alcantarenſes. *d.* 7. *num.* 68. Poteſt celebrare in Pontificalibus in ſuo territorio. *ibi n.* 133.

Priores poſſunt diſpenſare cum ſubditis in votis non reſeruatis, & irrita te vota ſubditorum Fratrum, nec non diſpenſare in obſeruantijs regularibus, ac in irregularitatibus, & quomodo? *d.* 7. *ex num.* 220. & *numer.* 229. Poteſt item Prior diſpenſare, & efficere ſecum, quod cum alijs. *d.* 7. *numer.* 227. Si diſpenſatio non ſit executioni mandata, finito Prioratus munere, poteſt mandari. *ibi n.* 228. Nequit Prior ſibi ipſi concedere licentiam ad tempus poſt finitum Prioratum. *ibi num.* 227. Prioris ſedes nõ occupatur à Subpriore, etiam illo abſente, aut deficiente. *ibi n.* 230. Si abſens ſit Prior, & Subprior eius vices gerat, an vterque iuriſdictione ordinaria gaudeat? *d.* 7. *ex numer.* 233.

Priores territorio gaudentes poſſunt indicere interdicta, & ceſſationes à diuinis. *d.* 7. *num.* 142. Diſpenſare in Iure, & quomodo? *ibi num.* 138. Diſpenſare ad petendum debitum. *ibi.* Valent approbare miracula, & Reliquias Sanctorum, & quomodo? *ibi numer.* 139. An poſsint conferre Sacramentum Confirmationis ex commiſsione, & licentia Epiſcopi? *d.* 7. *num.* 134. Priores poſſunt deſignare ſubditis Fratribus Confeſſarios. *d.* 9. *num.* 72. Et excipere Confeſsiones omnium Regularium ſui Ordinis. *ibi num.* 74.

PRIMITIÆ.

Primitiæ in Ordinibus Militaribus an debeantur Commendatarijs? *d.* 10. *num.* 35. Cui deputentur? *ibi.* Primitiarũ retentio eſt caſus reſeruatus in pluribus diœceſibus. *d.* 10. *num.* 45.

PRIVILEGIVM.

Priuilegia Ordinum Militarium. *d.* 2. *ex num.* 101. Ordinis D. Iacobi. *ibi nem.* 102. Ordinis Calatrauæ. *ibi num.* 103. Ordinis Alcantaræ. *ibi n.* 104. Ordinis D. Ioannis. *d.* 2. *num.* 106. Ipſi, & Ordines Monteſæ, Chriſti, & Auiſij communicant priuilegia inter ſe, & Ordinũ aliorum, & præcipuè Calatrauæ, Alcantaræ, & Ciſterci. *d.* 2. *num* 106. Equites Militares an gaudeant priuilegio fori. *d.* 2. *ex num.* 21. An priuilegio Canonis? *d.* 3. *num.* 66. Gaudent vtroque Clerici Fratres Militares. *d.* 2. *num.* 30. & 67. & *d.* 3.

66. Et Moniales Militiarum. d. 14. num. 44.

Priuilegia concessa Ordinibus Militaribus non reuocantur per Bullam Cruciatæ. d. 12. num. 148. Quænam priuilegia communicentur adinuicem in Religionibus? ibi num. 150. Priuilegio audiendi publicè Ius Ciuile gaudent Clerici Fratres. d. 9. num. 14. Priuilegia amplissima eligendi Conseruatores concessa sunt Ordinibus Militaribus. d. 2. ex num. 115. Nouitij gaudent priuilegijs Religionis. d. 3. ex num. 64. Priuilegia Ordinu Militarium quibus personis competãt? d. 2. ex n. 69. Personalissima non extenduntur ad eos, qui non sunt ex Ordinibus. ibi num. 77. Religiones Mendicantes communicant priuilegia Ordinum Militarium, quæ non repugnant proprio Instituto, & obseruantiæ. d. 2. num. 109. & d. 12. num. 150. Quibus priuilegijs gaudeant Moniales? d. 14. num. 43. & 45. Priuilegia aliquarum Religionum, ne Religiosi ad alias Religiones strictiores transeant, exponuntur. d. 3. n. 116. An communicentur Ordinibus Militaribus? ibi.

PROCESSIONES.

Ad Processiones intra Monasterium diebus Rogationum non tenentur exire alsistere Moniales. d. 14. n. 34.

PROCVRATOR.

Procuratorum generalium Ordinum Militarium electio, & munus. d. 8. num. 34.

PROFESSIO.

Professionem facere coram quo debeant Equites Militares? d. 3. num. 54. Et Clerici Fratres? ibi num. 56. In quo casu possit Professio fieri coram sæculari? ibi num. 54. Qui se ipsum noscit sanguine infectum, an possit Ordinem Militarem petere, & Professionem emittere? d. 3. num. 39. In Professione emittunt Militares trium Ordinum votum defendendi Immaculatam Conceptionem Deiparæ. d. 12. num. 103. Professionis formulæ, & verba Professionis Ordinum Militarium exponuntur. d. 3. n. 68. Professio emissa à Clericis Fratribus, & ab Equitibus Ordinis S. Ioannis dissoluit quoad vinculum matrimoniũ ratum non consummatum. d. 5. num. 13. & 19. Non dissoluitur quoad vinculum matrimonium consummatum. ibi n. 14. Inualidum est matrimonium cõtractum post Professionem prædictorum. ibi num. 16. Validum vero post Professionem aliorum Equitum Militarium. ibi n. 19.

Professionem possunt emittere nouitij ante annum finitum probationis in articulo mortis. d. 3. n. 149. Militares Nouitij, ex qua licentia id possint? ibi num. 150. Si conualescant, debent finire annum Nouitiatus, & iterum Professionem emittere. ibi num. 149. Professionem de licentia Regis emittunt Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ. d. 3. ex num. 57. Formula Professionis Ordinis Cistercien sis. d. 3. num. 83. Valide Professionem emittunt Militares, etiam Ordinis S. Ioannis, Professi in ipso, qui ad aliam strictiorem Religionem transeunt, adhuc sine licentia Prælatorum. d. 3. ex num. 97. Monialis ante Professionem debet explorari de consensu ab Ordinario. d. 14. num. 9. Non redditur inualida Professio, quamuis non præcedat exploratio. ibi.

Professio ad sui valorem requirit in professente annum decimũ sextum ætatis. d. 14. num. 9. Quo casu Monialis possit emittere Professionem ante annum expletum nouitiatus. ibi n. 10. Monialis post Professionem quomodo valeat ad Religionem strictiorem transire? ibi. Professio inualida est, si fiat ex metu cadente in constantem virum. d. 14. n. 11. Et item facta ex errore circa substantiam Religionis. ibi. Item, si fiat cum animo non obligandi se; sed in foro externo potest compelli ad illam seruandam is, qui eo fuit animo. ibi. Valida est professio, occultato impedimento non irritante eam. ibi num. 12. Etiam est valida, & si nouitius toto anno probationis ægrotet. ibi. Renũtiatione facta ante Professionem, cui competant fructus, & an renuntiatio reuocari valeat? d. 14. n. 8.

PROHIBITIO.

Prohibitiones latæ in Iure contra Religiosos extenduntur ad Moniales. d. 14. n. 36.

PROPRIETARIVS. PROPRIETAS.

Proprietarij excommunicantur quotannis in Monasterijs Calatrauæ, & Alcantaræ. d. 12. num. 57. Quinam hi sint? ibi num. 62. Proprietas non aduersatur Voto Paupertatis Equitum Militarium. d. 4. ex num. 7. Clerici Fratres, nec adhuc Iacobæi, non retinent proprietatem bonorum. ibi ex num. 66. VIDE *Paupertatis Votum.*

PSALTERIVM.

Psalteria recitanda in Ordinibus Milita-

Militaribus. d. 16. num. 9. Non tenentur ſub peccato Militares ea recitare. ibi numer. 12.

PVRITAS SANGVINIS.

Puritas ſanguinis ab omni labe infectionis requiritur in Equitibus ad mittendis ad Ordines Militares in quatuor auis. d. 3. num. 8. Et in Clericis Fratribus. ibi numer. 11. Et in Monialibus. d. 14. num. 64. Adhuc in Conuerſis. ibi.

R

S. RAYMVNDVS.

S. Raymundus Fundator fuit Ordinis Calatrauæ, cum Rege Don Sancio. d. 1. n. 141. & d. 9. n. 76. & 87.

RECEPTOR.

Receptores Ordinum Militarium, & eorum munus. d. 8. n. 40.

RECITATIO OFFICII DIVINI.

VIDE *Officium Diuinum.*

RECTOR COLLEGII MILITARIS.

Rector Collegij Militaris poteſt cenſuras in ſubditos ferre, & præcepta imponere. d. 7. ex num. 198. Eius iuriſdictio. ibi, & d. 6. num. 41. Debet enixè conari ad ſtudia promouenda. d. 9. num. 10. A quo accipiat iuriſdictionem erga ſubditos? d. 7. num. 198. Non cenſetur habere Beneficium Eccleſiaſticum in ordine ad effectum teſtandi in Ordine D. Iacobi. d. 15. num. 28. Rectores Collegiorum poſſunt eſſe Iudices Conſeruatores. d. 2. num. 135. Poſſunt deſignare Confeſſarios ſubditis d. 9. numer. 69. Poſſunt benedicere ornamenta ad Cultū Diuinum neceſſaria. d. 7. num. 232. Nequit eſſe Rector, qui Beneficium Parochiale habet. d. 7. num. 184. Rectores præciſè qua tales, nequeunt diſponere de bonis, dum obeunt. d. 15. num. 41.

REDDITVS.

Redditus annuos quomodo poſſint habere Religioſi? d. 4. num. 104. Eos valent habere Clerici Fratres Militiarum. ibi n. 105 Commendatarij non tenentur in vſus pios expendere redditus Commendarum. d. 10. n. 61.

REGVLA.

Regulæ Ordinum Militarium non obligant ſub peccato, niſi id exprimatur. d. 6. ex num. 17. Profiteri ſecundum Regulam, quid ſit? d. 3. ex num. 69. Regulam immutare ſolus Pontifex poteſt. d. 7. num. 12.

RELIGIO. RELIGIOSVS.

Religioſis quibus, & quænam bonorum ſucceſsiones competant? d. 4. ex num. 94. Exponuntur Clauſulæ Maioratuū ad excludendos Religioſos. ibi n. 95. Aliquæ Religiones ſunt capaces ſuccelsionis, non aliæ. ibi num. 99. Capaces poſſunt capere bona ex teſtamento, & iure ſanguinis. ibi num. 103. Quomodo poſsint Religioſi redditus annuos habere? ibi num. 104. Religioſus an poſsit eſſe Vicarius Generalis Epiſcopi? d. 7. n. 243. Viſitator Ordinarij, nec Ordinarius poſſunt viſitare Eccleſias Regularium exemptorum, niſi ſint Parochiæ. ibi num. 251.

Religiones Mendicantes communicant priuilegia Ordinum Militarium, quæ non aduerſantur proprio Inſtituto, & obſeruantiæ, ac è conuerſo. d. 2. num. 76. & 79. Regulares Ordinum ne queunt ſuo foro renuntiare. ibi n. 66. Noſtitij Religioſi gaudent indulgentijs, & priuilegijs ſuæ Religionis. d. 3. n. 64. VIDE *Nouitius.* Religioſus, ſi promoueatur ad Epiſcopatum, gaudet indulgētijs ſuæ Religionis. d. 9. n. 56. VIDE *Epiſcopus.* Religioſi infirmi, & abſentes quomodo poſſint lucrari Indulgentias ſuarum Eccleſiarum? d. 12. num. 85. VIDE *Indulgentia.* Religioſi nequeūt appellare à correctione Superiorum, niſi ratione notabilis iniuriæ, & ad quem? d. 14. n. 39. & 41.

Religioſus tranſiens ad aliam Religionem arctiorem ſine licentia Prælati valide in illa emittit Profeſsionem. d. 3. ex num. 97. Conditiones ad tranſitū licitum ibi ex num. 99. Quæ ſit cenſenda Religio ſtrictior? ibi. Nequit Superior concedere licentiam, niſi ex ſpeciali priuilegio ad tranſeundum in Religionem laxiorem. ibi num. 133. Quæ licentia requiratur ad tranſitum in Religionem æqualem? ibi. Qui tranſijt ad Religionem ſtrictiorem, & emiſit Profeſsionem, ſi redeat ad laxiorem, eſt Apoſtata. d. 3. numer. 124. Religioſus Apoſtata, aut fugitiuus, ſi ſit in Prouincia remota, vbi nequit ad ſuam Religionem reuerti, poteſt ingredi aliam laxiorem abſque licentia. ibi n. 131. VIDE *Apoſtata.* Religioſi *Prælati.* VIDE *Prælatus.*

Ad Religioſorum Confeſsiones audiēdas non requiritur approbatio Ordinarij, ſed Superioris. d. 14. num. 56. VIDE *Approbatio. Confeſſarius.* A quibus peccatis abſolui poſsint virtute Bullæ Cruciatæ? d. 14. ex num. 54. VIDE *Bulla Cruciatæ.* Examinari poſſunt, vt Confeſſiones

ſiones audiant, & c oncionentur, ab Epiſcopo de nouo adueniente. *d.* 7. *num.* 107. An, vt audiant Confeſsiones Monialiũ exemptarum, debeant eſſe approbati ab Ordinario? *d.* 14. *num.* 57. Religioſi aliqui in Catalaunia ad Canonicatus opponuntur, & eos obtinent. *d.* 11. *numer.* 83. Religioſus, ſi fiat Cardinalis, eodem iure, ac ſi promoueatur ad Epiſcoparum gaudet. *d.* 9. *num.* 57. VIDE *Clerici Fratres. Ordines Militares.* Profeſsio in Religione. VIDE *Profeſsio.* Vota Religioſorum. VIDE *Votum.*

RELIQVIÆ SANCTORVM.

In Eccleſia, in qua extant Reliquiæ inſignes Sanctorum, poteſt de eis perſolui Officium Diuinum, non in alijs. *d.* 12. *num.* 123. VIDE *Officium Diuinum.* Priores Militares territorio gaudentes poſſunt approbare Reliquias Sanctorũ, & quomodo? *d.* 7. *num.* 139.

RENVNTIATIO BENEFICII.

VIDE *Beneficium.*

RESERVATI CASVS, ET VOTA reſeruata.

A reſeruatis caſibus, à quibus Epiſcopi poſſunt abſoluere, poſſunt etiã Priores Militares territorio gaudentes. *d.* 7. *num.* 94. An ab hæreſi occulta? *ibi n.* 98. In pluribus diœceſibus eſt caſus reſeruatus retentio decimarum, & primitiarum. *d.* 10. *num.* 45. Reſeruatio caſuum in Religione non extenditur ad Nouitios. *d.* 3. *num.* 64. Nulli caſus reſeruati ſunt in Ordinibus Militaribus. *ibi.* Reſeruata vota. VIDE *Votum.* Reſeruari poſſunt caſus à Capitulis Generalibus, & à Prioribus. *d.* 12. *num.* 91. Qui caſus, & quomodo? *ibi numer.* 90. An poſsint reſeruari à Senatu Ordinum? *ibi num.* 91. Reſeruatio non videtur in Ordinibus Militaribus expediens. *ibi num.* 92.

RESIDENTIA.

Reſidere tenentur Priores Militares in ſuis Prioratibus, in quibus iuriſdictione gaudent. *d.* 7. *num.* 194. Non excuſantur à reſidentia Clerici Fratres Parochi ratione Informationum, niſi tempore à iure permiſſo. *d.* 11. *num.* 95. Reſidere in ſuis Eccleſijs tenentur ſtrictiſsimè Parochi. *d.* 11. *num.* 85. & *d.* 7. *numer.* 186. Nec ſolùm includitur in obligatione reſidentia in loco, ſed adminiſtratio Sacramentorum, & aliæ functiones. *d.* 11. *num.* 85. Cauſę excuſantes à reſidentia. *d.* 11. *n.* 94. VIDE *Parochus.*

RESIGNATIO BENEFICII. VIDE *Beneficium.*

RESTITVTIO.

Reſtituere an teneatur Sacerdos, qui Miſſas celebrat in alia Eccleſia, aut altari, quam præfixo aberogante eleemoſynam? *d.* 9. *num.* 37. Qui lucratur in ludo pecuniam à Commendatario, etiam filio familias, quæ ſit ex redditibus Commendæ, non tenetur reſtituere. *d.* 10. *n.* 50. Qui ſe infectum ſanguine noſcit, & Habitum per induſtriam obtinuit, ac Commendam, an teneatur reſtituere? *d.* 3. *num.* 45.

REX HISPANIARVM.

Reges Hiſpaniarum ſunt Adminiſtratores perpetui Ordinum Militarium, qui in Hiſpanijs fuerunt inſtituti. *d.* 1. *ex n.* 130. Si in fœminam Regna deuoluantur, Regina erit Adminiſtratrix. *d.* 6. *num.* 1. Poſſunt circa Ordines, quidquid Magiſtri poterant, cum ampliſsima poteſtate, dum non per ſe, ſed per alios Ordinum à ſe deſignãdos exerceant ſpiritualia, & his annexa. *d.* 6. *ex num.* 1. & *d.* 7. *ex num.* 1. Sunt veluti Prælati Generaliſsimi Ordinum. *d.* 1. *num.* 205. Sunt Patroni eorumdem Ordinum. *d.* 1. *ex num.* 202. Præſentant ad omnia Eccleſiaſtica Ordinum, niſi ad aliqua Beneficia, & Sacriſtias, quæ ex cõſuetudine ab alijs præſentantur. *ibi num.* 205. Quouis tempore, & cum poteſtate variandi ante collationem præſentant. *ibi num.* 225. Sunt Protectores Ordinum Militarium. *d.* 7. *num.* 3. Conuocant Capitula Generalia Ordinum. *d.* 7. *num.* 9. Ceremonię, quæ ſunt in praxi, dum Reges aſsiſtunt Capitulis. *ibi.*

Rex poteſt præſentare ad Beneficia ſita in Eccleſijs Ordinum, quamuis adhuc non præſentauerit. *d.* 1. *ex num.* 209. Nequit contra eius Patronatum præſcribi. *ibi num* 212. Regi tenentur obedire ex vi Voti Equites, & Clerici Fratres Profeſsi. *d.* 6. *n.* 1. Reges conferunt Equeſtres Habitus, Commendas, & Dignitates Ordinum, Prioratus Ordinis Alcantarę, Adminiſtrationem Monaſterij Calatrauæ, & alia plura. *d.* 7. *num.* 3. & *d.* 8. *ex num.* 5. Confirmat Superioriſſas Monialium Militarium. *d.* 14. *num.* 53. Cum Senatu Ordinum vnum Tribunal conſtituit, vt Epiſcopus cum Vicario Generali. *d.* 17. *n.* 2. Regum priuilegia conceſſa Ordinibus Militaribus attinguntur. *d.* 1. *ex num.* 132. & *d.* 2. *n. ex num.* 102.

Rex debet approbare statuta, & Definitiones à Capitulis Generalibus conditas, vt validæ sint. d. 7. num. 22. Ex munere Administratoris Ordinum quæ obligationes eum vrgeant? d. 7. num. 6. Regis licentia expectatur, vt Clerici Fratres Calatrauæ, & Alcantaræ Professionem emittant. d. 3. num. 57. Rex consulitur à Senatu Ordinum, & de quibus rebus? d. 17. ex num. 18. VIDE *Patronatus Regius*. Rex confert Equitibus alimenta, Hispane pan, y agua, & quomodo? d. 12. num. 139. Rex noster Philippus IV. fouit maxime, quod Capitula Generalia emitterent Votum defendendi Immaculatam Conceptionē Deiparæ. d. 12. num. 101. Eius insignis deuotio erga hoc mysterium ibi num. 101. & 106.

S

SACRAMENTA.

In Sacramentorum administratione an possint Militares vti toga Capitulari, loco superpellicei? d. 12. ex num. 15. Sacramenta recipere an possint, & debeat Equites Militares accinctis ensibus? d. 12. ex num. 43. Sacramenta administrare tenentur per se ipsos Parochi. d. 11. n. 85. VIDE *Parochus*. Sacramenti Eucharistiæ receptio frequens vsitata apud Monachos Benedictinos. d. 12. ex num. 127. Frequenter Eucharistia à Militaribus est recipienda. d. 12. ex num. 126. VIDE *Eucharistia*.

SACRISTA.

Sacrista maior Ordinis Calatrauę est Dignitas intra Ordinem. d. 8. n. 3. Et Sacrista maior Ordinis Alcantaræ. ibi num. 4. Eorum munus, ibi. Sacrista maior Ordinis Calatrauæ gaudet exemptionibus Prioris formati. ibi num. 31. Potest disponere de bonis immobilibus. d. 15. num. 40.

SALMANTINA COLLEGIA MILITARIA. VIDE *Collegia*.

SANCTIA ALFONSA.

Sanctia Alfonsa Monialis Iacobæi Ordinis eximiæ fuit sanctitatis. d. 9. num. 115.

SANCTORVM OFFICIA. VIDE *Officium Diuinum*.

SANGVIS. VIDE *IVRITAS sanguinis*.

SARABAITÆ.

Sarabaitæ Monachi quinam fuerint? d. 3. num. 77.

SECRETARIVS.

Secretarius vnus est Ordinum Militarium. d. 17. n. 44. Abstinet à cursu cum Senatu Ordinum propter sedem, quam sibi deberi ante Fiscalem Senatus intendit. ibi.

SECRETVM.

Secretum seruandum circa Informationes, maximè cum vnus vel alius testis solùm de defectu sanguinis Candidati deponunt. d. 17. num. 30.

SCRVTINIVM.

Scrutinia dum faciunt Priores, & Rectores Militares, an sit peccatum, aliquid occultari à subditis? d. 14. n. 21.

SEDES VACANS.

Sede vacante, omittendum est nomen Pontificis, & respectiuè Episcopi, aut Abbatis, vel Prioris Militaris iurisdictione in territorio gaudentium, in Canone, & in Collecta Missæ. d. 7. num. 122. Sede vacante, intra annum litteræ dimissoriæ non sunt præstandæ, nisi ratione Beneficij coarctati, ab Episcopo, nec sęcularibus subditis à Vicario Prioratus. d. 7. num. 81.

SENATVS SVPREMVS CASTELLÆ.

Senatores duo ex Senatu Supremo Castellæ cum duobus alijs Senatoribus Ordinum constituunt Cōsessum Commissionum, ad quem apellatur in pluribus causis à Senatu Ordinum. d. 2. num. 54. & 85. In territorijs Ordinum Militarium nequeunt ædificari Monasteria absque licentia Regis, qua Rex est, seu eius Supremi Senatus Castellę. d. 12. num. 137. Senatus Supremus Castellæ quo modo se habuerit in causis Competentiarum Ordinum Militarium, & in causis criminalibus Equitum? d. 2. num. 54. Quid circa iurisdictionem respectu Equitum Militarium proposuerit ipse Senatus consultus Regi nostro? d. 2. n. 6.

SENATVS REGIVS ORDINVM.

Senatus Regij Ordinum iurisdictio confirmata est à pluribus Pontificibus. d. 7. ex num. 24. Vnum cum Rege, prout Administratore Ordinum constituit Tribunal. d. 17. num. 2. Superior, & Prælatus est respectu trium Ordinum D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ. ibi. Subiacent ei Monasteria, Collegia, territoria, Equites, Clerici Fratres, Clerici sæculares in territorijs degentes, & Vasalli. d. 7. num. 31. Omnes res iustitiæ, & plurimæ aliæ ad eum spectant. ibi num. 26. & num. 30. Ad quæ eius potestas, ac iurisdictio

iurisdictio extendatur? *ibi n.30. & d.17. ex n.1* De quibus rebus Regem noſtrum conſultet. *d.17.n.18.* Quibus illuſtribus Senatoribus conſtet? *ibi ex n.51.* Quibus Officialibus? *ibi ex n.44.* Quomodo ſe habeat circa examen Informationum? *ibi ex n.27.* Eius praxis. *d.17. per totam.*

Senatus Ordinum ex cauſa poteſt imminuere Miſſas Capellaniarum, quæ ſitę ſunt in Eccleſijs Ordinum. *d.9.n.40.* Valet concedere licentiam, vt Militares ex cauſa vtantur Altari portatili. *d.12.n.136.* De ſtudijs promouendis in Collegijs Militaribus debet maximè curare. *d.9.n.114.* Ad eum ſpectat examen Parochorum, & Vicariorum Ordinum. *d.11. ex n.100.* Et licentiæ conceſsio, vt Parochi Militares non ſubiecti Prioribus poſsint abeſſe à Beneficio, tempore præfixo à Tridentino. *ibi n.103.* Poteſt concedere facultatem ad permutanda Beneficia Ordinum. *ibi n.102.* Valet cogere Clericos Fratres ad acceptandum Beneficia. *d.11. num.99.*

Senatui Ordinum tenentur obedire Equites Militares Profeſsi ex vi voti. *d.6.n.15.* Et Clerici Fratres. *ibi n.39.* Quomodo iuriſdictionē Eccleſiaſticam exerceat Senatus Ordinum, adhuc in ſententia aſſerente, Equites non eſſe perſonas Eccleſiaſticas? *d.7. ex n.27.* An priuatiuè ad ipſum, & ad Iudices Ordinum pertineat cognitio de cauſis criminalibus, & mixtis Equitū Militarium? *d.2. ex n.21.* De omnibus cauſis Clericorum Fratrum pertinet ad eum cognitio in prima, aut in ſecūda inſtantia. *d.2.n.67. & d.7.n.28* Quæ appellationes cauſarum ad ipſum priuatiuè ſint deferendæ? *d.2.n.87.* Quænam cum electione appellantis ad ipſū, vel ad Cancellarias Regias? *ibi n.85.* A ſententijs in cauſis Eccleſiaſticis, & in criminalibus Equitū à Senatu prolatis immediatè ad Pontificem appellatur. *d.17 n.16.* Poteſt Senatus auocare ad ſe in prima inſtantia cauſas graues ſubditorum. *d.7.n.31.* Poteſt mittere Iudices Cōmiſſionum ad cauſas graues. *ibi.* Appellatur ad eum à ſententijs Priorum. *ibi.* Non verò à ſententijs definitiuis Prioris Alcantaræ ob Concordiā cum Epiſcopo Caurienſi. *d.7.n.31. & 148.* An appellandum ſit à ſententijs interlocutorijs Prioris ad Senatum? *ibi n.160.* Cognoſcit in prima inſtantia de ſententijs interlocutorijs Priorum *d.17.n.14.*

Senatus Ordinum an poſsit immutare vltimas diſpoſitiones Clericorum Fratrū? *d.15. ex n.50.* Omnes cauſæ pertinentes ad Regium Patronatum Ordinum pertinent ad hunc Senatum. *d.1.n.229.* Quomodo poſsit Senatus dubia Statutorum, & Definitionum interpretari? *d.7.n.13.* De cauſis ipſorum Priorū, & Vicariorum ciuilibus, & criminalibus an poſsit Senatus cognoſcere in prima inſtantia? *ibi.* Iuriſdictio Senatus eſt ordinaria, & delegabilis. *ibi n.17.* Nequit Senatus ferre cenſuras, ſic verò deſignare, qui ferant. *d.6.n.15. & d.7.n.24.* Poteſt præcepta obediētię imponere. *d.6.n.15.* Senatus, quatenùs Superior Regulariū, non debet obſeruare apices Iuris in pluribus. *d.7.n.31.*

SEPELIRE. SEPVLTVRA.

Sepeliendi quomodo ſint Equites, & Clerici Fratres Militares? *d.16. ex n.1.* Habitus eis apponendus. *ibi.* Pompa funeris. *ibi.* Speliri nullus valet intra Clauſtra Monialium, niſi ipſæ. *d.14.n.38.* Moniales, vbi datur conſuetudo, poſſunt ſepeliri in ſua Eccleſia. *ibi.* Ad ſepeliendas Moniales quinam poſsint ingredi clauſuram? *ibi n.62.*

SIMONIA.

Simonia non eſt, vendere, aut emere Commendas, & Habitus Equeſtres. *d.1. ex num.233.* Nec eſt ſimonia, pretio dato procurare Cōmendas. *d.10.n.64.* Simonia non eſt, dotem pro Monialibus admittendis, accipere. *d.14.n.15.* Simonia eſt, negotiari per munera Dignitates, & Beneficia Eccleſiaſtica. *d.4.n.81.*

SOCIETAS IESV.

Societatis IESV vota ſimplicia ante Profeſsionē emiſſa conſtituunt verè, & ſtrictè Religioſos *d.3.n.134.* Societatis defuncti innumeris gaudent Miſſarum, & Orationum ſuffragijs. *d.13.n.25.* Societatis priuilegium circa Oratoria, & vſum Altaris portatilis. *d.12.n.131.* Eius priuilegium circa celebrationem Miſſæ ante Auroram, & poſt meridiem. *ibi n.137.* An Ordines Militares cōmunicent omnia priuilegia Societatis IESV? *d.2. n.111. & d.3.n.116.* Societatis IESV tertius Præpoſitus Generalis B. Franciſcus de Borja, fuit Eques Ordinis D. Iacobi. *d.9.n.116.* In Societate IESV non tenentur Nouitij renuntiare intra duos menſes ante emiſsionē votorum. *d.14.n.8.*

SPONSALIA.

Sponſalia non diſſoluuntur per Profeſsionem Equitum Militarium, niſi hi ſint

fint Ordinis S. Ioannis. d. 13. n. 13. & 19. VIDE *Matrimonium.*

STABILITAS.

Stabilitas, quæ in Profeſsione aliquorum Ordinum promittitur, quid ſit? d. 3. n. 72. Ad quid obliget? ibi n. 74.

STATVTA, ET DEFINITIONES.

Statuta, & Definitiones Ordinum Militarium non obligant ſub mortali, niſi id exprimãt, aut ratione materiæ. d. 6. ex n. 17. Nouitij non tenentur ad illorũ obſeruationem. d. 3. n. 59. Capitula Generalia poſſunt immutare ſtatuta, & Definitiones, & alia condere. d. 7. n. 12. Statuta de puritate ſanguinis, & nobilitate in Ordinibus Militaribus. d. 3. ex n. 8.

STIPENDIVM.

Stipendio maiori pro Miſſe eleemoſyna accepto, an poſsit quis committere eam alij dicendam, minori ſtipendio dato? d. 9. n. 43. Stipendium an ſit reſtituendum, ſi quis non celebret Miſſam ſibi deſignatam, aut in Eccleſia, ſeu Altari præfixo ab erogante eleemoſynam? ibi n. 37.

STVDIA LITTERARVM.

Studia litterarum valdè promouenda ſunt in Collegijs Militaribus. d. 9. n. 8. & 114. Nec non in Monaſterijs. ibi num. 13. Studiorum cauſa excuſat à reſidentia in Beneficijs, etiam Ordinum Militarium. d. 7. n. 197. & d. 11. n. 95. Collega Militaris, qui non ſtudet, aut non incumbit ſtudijs ſibi præfixis, an reſtituere teneatur? d. 9. n. 21. Quæ litterarum ſtudia liceant Clericis Fratribus Militiarũ? d. 9. n. 14. & 67.

SVBPRIOR.

Subprior vacante, vel abſente Priore, iuriſdictione ordinaria in territorio gaudet. d. 7. n. 217. & ex num. 233. Electio Subpriorum Monaſteriorum Militariũ. d. 7. num. 212. Præſentibus Prioribus, nõ habent iuriſdictionem ordinariam. ibi n. 213. Eorum poteſtas œconomica nõ poteſt tolli, aut impediri à Prioribus. d. 7. n. 214. & 216. Quomodo peccent ſubditi non obediẽtes eis? ibi num. 214. Non expirat eorum munus, mortuis, aut amotis Prioribus. ibi n. 216. & 239. Illegitimus nequit eſſe Subprior. ibi n. 216.

Subprior, abſente, mortuo, aut amoto Priore, gaudet erga ſubditos iuriſdictione quaſi Epiſcopali. d. 7. n. 218. Poteſt cum eis diſpenſare in Votis, & hæc irritare; item diſpenſare in præceptis Eccleſiaſticis, in obſeruantijs regularibus, in irregularitatibus, & reſeruare caſus, & quomodo? d. 7. ex n. 220. & 229. Poteſt concedere licentiam, quam Prior, dum eſſet præſens, negauerat. ibi n. 229. Valet diſpẽſare, & efficere ſecum, quod cum ſubditis. ibi num. 227. Si diſpẽſatio, cum finierit officium, non ſit executioni mandata, poſtea valet mandari. ibi numer. 228. Nequit concedere ſibi licentiam ad tempus poſt finitum officium. ibi numer. 227. Poteſt benedicere quæuis ornamenta ſacra, etiam externorum, ac reconciliare Eccleſiam propriam. ibi numer. 232. An ipſe, & Prior abſens, iuriſdictione ordinaria eorum gaudeant. ibi ex num. 233. Poteſt eſſe Iudex Conſeruator. ibi n. 231. Subprior Militaris nequit occupare ſedem Prioris abſentis, aut defuncti. d. 7. n. 230. Iniuria ei inflicta non eſt adeò grauis, ac inflicta Priori. ibi. In Dignitate Eccleſiaſtica cenſetur conſtitutus. ibi num. 231. Subprior in quauis Religione electus ab ipſo Priore in quo differat ab eo, qui deſignatur à lege, & ſtatutis? d. 7. n. 235. Deſignatus à Generali habet eamdem iuriſdictionem, deficiente Priore, ac deſignatus à lege. ibi n. 237. Quanta debeat eſſe abſentia Prioris, vt Subprior ſuccedat in iuriſdictionem ordinariam, & Prælaturam? ibi numer. 238.

SVBSIDIVM, ET EXCVSATVM.

Subſidium, & excuſatum tenentur ſoluere Commendatarij. d. 10. n. 46. Item Prioratus, & Beneficia Ordinum Militarium. ibi. Ad diſtributionem ſubſidij præſtandam debet in Congregationibus Generalibus Eccleſiarũ aſsiſtere Procurator generalis Ordinis Alcantaræ. ibi num. 47.

SVFFRAGIA.

Suffragia peragenda pro Defunctis Ordinum Militarium. d. 16. ex num. 8. An ſub peccato peragi debeant? ibi n. 12.

SVPERIOR. VIDE *PRÆLATVS.*

SVPERPELLICEVS.

Superpellicei loco an poſsint Militares vti toga capitulari in adminiſtratione Sacramentorum, & in alijs functionibus Eccleſiæ? d. 12. ex n. 15.

T

TAVRORVM AGITATIO.

Taurorum agitationi poſsunt intereſſe Clerici Fratres Militiarum propter tolerantiam, non verò independenter ab illa. d. 9. ex num. 59. Equites Militares, etiam ſacris initiati, poſsunt intereſ-

se, independenter à tolerantia. *ibi n.* 62. Moniales etiã, quæ extra Monasterium fortè existant. *ibi num.* 62.

TERTIARIÆ.

Tertiariæ intra Communitatem degentes tenentur ad seruandam Clausuram. *d.* 14. *n.* 74. & 86.

TESTAMENTARIVS. TESTAMENTVM

Testamentarij, dispositores, seu executores vltimæ voluntatis Clericorum Fratrum debent esse ex Ordine ipso. *d.* 10. *num.* 38. Quæ possint præstare. *ibi.* Cura executionis testamentorum in territorijs Priorum Militarium spectat ad ipsos Priores. *d.* 17. *n.* 148. Omnes Equites trium Ordinum Militarium possunt condere testamenta. *d.* 1. *n.* 11. Iacobei Clerici Fratres, dum sint Beneficiarij, testari possunt, & non aliter. *d.* 15. *n.* 8. Quinam censeantur quoad hoc habere Beneficium. *ibi ex num.* 28. An sint valida testamenta Iacobeorum, si deficiãt requisita in statutis? *ibi num.* 9. An si constet de licentia petita à Priore, & non de concessione. *ibi.* Testamentum quomodo condere possit Monialis nouitia, & donationes mortis causa. *d.* 14. *n.* 87.

TESTIS.

Testes, si subornentur à Candidato Habitus, aut per vim, vel fraudem moueantur ad testificandum falsum, an ille possit Habitum, Professionem, & Commendam iuscipere? *d.* 3. *ex num.* 47. Testis in Informationibus tenetur dicere labem publicam. *ibi num.* 28. Et eam, de qua iam rumores dantur. *ibi n.* 32. Nequit deponere labem occultam. *ibi num.* 30. Non tenetur deponere auditos rumores absque fundamento. *ibi num.* 34. Potest deponere de puritate, aut nobilitate, quamuis non habeat aliam notitiam, nisi præstitam sibi à Candidato per instrumenta publica, & per Viros timoratos, ac prudentes. *ibi num.* 35.

Testis potest induci à Candidato Habitus, vt deponat, quę ei per Instrumenta, & per Viros prudentes manifestat *d.* 3. *n.* 36. Si ignoret labem sanguinis, quę verè datur, potest induci ad iurandum, quod scit in fauorem Candidati. *ibi.* Si interrogetur de defectibus, quorum examen non est necessarium ad finem Informationum, non tenetur respondere. *ibi n.* 37. Monialis an, & in quibus causis possit esse testis? *d.* 14. *n.* 39.

THESAVRARIVS. THESAVRVS

Thesaurarij Ordinum Militarium, & eorum munus. *d.* 8. *num* 38. Bona applicata Thesauro Ordinũ nequeunt in alios vsus expendi, nisi in pios. *ibi num.* 39. Thesaurarij vices gerens. *d.* 17. *num.* 49.

TOGA CAPITVLARIS.

Toga capitularis an vti possint Militares in administratione Sacramentorum loco superpellicei? *d.* 12. *ex num.* 131. Ea debet imponi Militaribus defunctis, vt ad Sepulchrum deferantur. *d.* 16. *n.* 31.

TRANSITVS AD RELIGIONEM

Transitus Equitum, & Clericorum Fratrum Militarium, etiam Ordinis S. Ioannis, ad alias Religiones est validus. *d.* 3. *ex num.* 97. Et licitus. *ibi num.* 120. Quamuis fiat absque licentia speciali expressa. *ibi.* Priuilegia aliquorum Religionum, ne ex eis ad alias transitus liceat. *ibi ex num.* 116. Equites Ordinis S. Ioannis possunt transire ex dispensatione Pontificia ad statum Equestrem aliorum Ordinum Militarium. *d.* 3. *ex n.* 134. Equites possunt absque dispensatione transire ad statum Clericorum Fratrum, non è conuerso. *ibi num.* 128.

TRES EDEMVIRI.

Tredecemviri in Ordine D. Iacobi à Pontifice fuerunt instituti. *d.* 1. *n.* 133. Eorum munus. *ibi.* Assistunt Capitulis Generalibus Ordinis. *d.* 7. *num.* 8. Si non adsint, eorum loco alij substituuntur. *ibi* 122. De ipsorum vxoribus fiunt Informationes circa sanguinis qualitatem. *d.* 3. *num.* 87. Sunt Dignitates intra Ordinem. *d.* 8. *num.* 2. Eorum exemptiones. *ibi num.* 26.

TRIBVNALIA SANCTÆ FIDEI.

Tribunalium Sanctæ Fidei iurisdictioni priuatiuè subiacent omnes Militares in causis ad illa pertinentibus. *d.* 2. *num.* 90. In Tribunalibus his debent assistere Priores Militares territorio gaudentes, aut ipsorum loca tenentes, tanquam Ordinarij, ad causas suorum subditorum laicarium. *d.* 7. *n.* 147.

V

VASALLVS.

Vasallis Ordinum Militarium, quę priuilegia competant? *d.* 2. *ex n.* 74. Quot oppida Vasallorum Ordines Militares habeant? *d.* 8. *num.* 30. Ad quos Iudices appellare possint Vasalli Ordinũ? *d.* 2. *num.* 85.

VELUM.

Velum Monialis, quid ſignificet. *d.14.n.17.*

VENDERE. VENDITIO.

Vendere, aut emere Habitus Equeſtres, & Commendas, non eſt ſimoniaca. *d.1.ex num.383.* Eſt verò peccatum mortale. *ibi num.243.* Quæ venditio, & negotiatio ſit licita, & quæ illicita Clericis, & Religioſis? *d.4.ex num.80.* Quarum rerum venditio ſit licita Monialibus? *ibi n.91.*

VESTIS.

Veſtes afferendæ à Militaribus. *d.12.num.144.* An à Clericis Fratribus poſſint ſericæ veſtes aſſerri? *ibi n.145. & d.4.num.63.* Veſtibus Epiſcopalibus poſſunt vti Priores Militares iuriſdictione quaſi Epiſcopali in territorio gaudentes. *d.7.n.123.*

VICARIUS.

Vicarij Priorum, ſede vacante, nequeunt concedere literas dimiſſorias ſubditis ſæcularibus intra annum, niſi ratione beneficij coarctati. *d.7.n.81.* Poſſunt eas concedere Religioſis ſubditis. *ibi n.87.*

Vicarius generalis Epiſcopi, aut Prioris Militaris vnum cum eo conſtituit Tribunal, ſecùs Vicarius foranеus. *d.7.num.231.* Prior poteſt Vicarium generalem deſignare. *ibi n.242.* Sed non tenetur, ſi poſſit per ſe negotia expedire. *ibi.* Clericus Frater Militaris poteſt eſſe Vicarius generalis Epiſcopi, aut Prioris. *ibi num.243.* An Religioſi non Militares poſſint id munus obire? *ibi.* Vicarij generalis Epiſcopi ſubditæ ſunt Moniales, quæ Epiſcopi iuriſdictioni ſubduntur. *d.14.n.46.*

Vicarius generalis quibus Ordinibus debeat eſſe initiatus? *d.7.n.244.* Parochus nequit eſſe Vicarius. *ibi numer.245.* Quæ ſedes debeatur Vicario generali? *ibi.* Nequit ſibi applicare poenas in ſententijs inflictas. *ibi num.246.* Non poteſt remoueri abſq; graui cauſa. *ibi.* Quid circa id in Ordine D. Iacobi? *ibi.* Poteſt Vicarius viſitare territorium. *d.7.n.247.*

Vicarius Parochi à quo ſit conſtituendus? *d.11.ex n.130.* A quo ei congrua deſignanda? *ibi.* Vicarij Iacobæi Monialium non cenſentur habere Beneficium, atque adeò nequeunt teſtari. *d.15. ex num.28.* Vicarij Generales Priorum Militariũ non ceſſant à munere, quamuis Priores ceſſent. *d.7.num.240.* Vicarij Iacobæi iuriſdictione gaudentes recenſentur. *ibi n.8. numer.1.* Vicarius de Martos Calatravenſis. *d.7.num.30.*

VICE-RECTOR.

Vice-Rectoribus Collegiorum Militarium circa poteſtatem, & iuriſdictionem, abſente, aut vacante Rectore, applicata ſunt, quæ Subprioribus in ſimili eueniunt. VIDE *Subprior.* Vice-Rectorum electio. *d.7.n.221.* Idem dicito de Præſidente, quod de Subpriore. VIDE *Subprior.*

VIDUA.

Viduis Equitum Militarium competunt plura priuilegia, & quænam? *d.7.num.71.* Quando amittunt ea priuilegia? *ibi n.177.* Moniales Iacobeæ Barcinonenſes poſſunt nubere, & nuptæ, ac viduæ Habitum Ordinis geſtant. *ibi.*

VISITARE. VISITATOR.

Viſitatorum Ordinum Militarium poteſtas, & iuriſdictio. *d.7.ex num.170.* Ordines Militares ſuas Eccleſias viſitare poſſunt. *d.21.ex num.15.* Priores Viſitares territorio gaudentes debeant viſitare Eccleſias, Hoſpitalia, Confraternitates, & Opera pia ſui territorij. *d.7.ex num.245.*

Viſitandi munus per ſe, aut per alios exactiſſimè eſt præſtandum à Prioribus Militaribus. *d.7.n.248.* Nequeunt Viſitatores quidquam recipere vltra taxam à Priore præfixam. *ibi n.249.* A quo Eccleſia ſit inchoanda viſitatio? *ibi n.250.* Intra quod tempus finienda? *ibi.* Cauſam, quã Viſitator finiuit, nequit Prior iterum ad iudicium trahere. *ibi.* Nequit Prior Eccleſias Regulariũ exemptorum, quę non ſunt Parochiæ, viſitare. *d.7.n.251.* Quomodo in viſitatione crimina ſint inquirenda? *d.7.n.252.* Non poteſt Prior in viſitatione recuſari, aut impediri, quo minùs corrigat delicta. *ibi.*

Viſitatorum Generalium, & ſpecialium Ordinum Militarium electio. *d.7.n.167.* An Clericus Frater poſſit eſſe Viſitator generalis? *ibi n.179.* Eques Viſitator poteſt præcepta obedientiæ imponere. *ibi num.177.* An cenſuras ferre? *ibi n.176.* A ſententia Viſitatorum Generalium ſolùm appellatur ad Senatum Ordinum. *ibi num.178.* Etiam in territorio Alcantaræ. *ibi & n.150.* Obligatio deſignandi Viſitatores, & curandi, vt viſitẽt. *ibi n.171.* Viſitatores rerum temporalium poſſunt ab Ordinibus deſignari. *ibi num.172.*

Viſitatores nequeunt accuſari, nec fit de eorum munere reſidentia. *d.7. n.180.* An poſsint deponi? *ibi.* Viſitatores Viſitatorum hos, vt Equites, non vt munus Viſitationis exercentes, poſſunt viſitare. *ibi.* Quam ſedem Viſitatores habeant in Monaſterijs, & Collegijs? *ibi n.183.* An in Capitulo Generali, aut in particulari poſsint Clerici Fratres ſoli deſignari in Viſitatores? *ibi num.179.* Aut in Ordine Alcantaræ ſimul cum Equitibus? *ibi.*

Viſitatores miſsi à Prioribus ad ſua territoria qua poteſtate gaudeãt? *d.7. ex n.244.* A mandatis in viſitatione peractis à Priore Alcantaræ, nequit appellari, etiam poſt Concordiam, ad Epiſcopũ Caurienſem. *ibi n.165.* Viſitatores Monialium ad quid teneantur? *d.14. n.50.* Ad quem pertineat viſitatio Monialium S. Spiritus in oppido Alcantaræ? *d.14. n.88.* Sumptibus Magiſtri viſitanda ſunt Monaſteria Monialium Calatrauenſiũ, & Collegium Salmantinum. *ibi n.99.* Parochus nequit eſſe Viſitator, vltra duos menſes. *d.7. n.185. & 245.*

VOTVM.

Votorum ſolemnitas quando fuerit introducta. *d.3. n.135.* Vota ſimplicia, quæ in Societate IESV emittuntur, conſtituunt abſolutè, & ſtrictè Religioſos. *ibi n.134.* Diuerſitas votorum ſimplicium à ſolemnibus. *d.5. n.10.* VIDE *Paupertatis votum. Caſtitatis votum. Obedientiæ votum.*

In votis ſolemnibus Religionis valet Pontifex diſpẽſare. *d.3. n.136.* Qui emiſit votum Religionis, ſatisfacit ei, ſuſcipiendo Habitum Clerici Fratris Militaris. *ibi ex n.144.* Nec non Habitum Equeſtrem Ordinis S. Ioannis. *ibi n.145.* An ſatisfaciat aſſumendo Habitum Equeſtrem aliarum Militiarũ? *d.3. n.140.* Votum aſſumendi Habitum Clericorum Fratrum, & Equitum S. Ioannis eſt reſeruatum. *d.3. n.145.* An ſit validũ, & reſeruatum votum ſuſcipiendi Habitum Equeſtrem Militiarum? *ibi ex n.141.* Si Eques ex his Militijs in Profeſsione voueat Caſtitatem abſolutam, non erit votum ſolemne. *d.5. ex n.10.*

Votum defendendæ Immaculatæ Conceptionis emiſerunt Ordines D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ. *d.12. ex n.100.* Omnes ex his Ordinibus tenentur emittere in Profeſsione hoc votum. *ibi n.103.* Ad quid eos hoc votum obliget? *ibi.* Vota paupertatis, & Caſtitatis non exprimuntur in Profeſsione aliquarum Religionum, & quare? *d.3. ex n.73.*

Vota Religioſorum ſubditorum poſſunt irritari à ſubprioribus Militaribus, abſentibus Prioribus, aut ceſſantibus, & poteſt ab illis diſpenſari in votis nõ reſeruatis quarũcumque ſubditorum *d.7. ex n.220. & n.225.* Voto Religionis ſatisfit per ſuſceptionem Habitus Hoſpitalis Regij iuxta Burgos. *d.3. n.146.*

VSVS FRVCTVS.

Vſumfructum bonorum ſi reſeruet ſibi Clericus Frater Militaris, an ex eo debeat ſoluere decimas? *d.2. n.114.* An valeat Clericus Frater bona immobilia alieno nomine emere, concedendo alij proprietatem, & ſibi reſeruando vſumfructum? *d.4. ex n.42.*

VXOR.

Vxoribus Equitum Militarium, quæ priuilegia competant? *d.2. n.71.* De vxoribus plurium in Ordinibus Militaribus informationes ſanguinis peraguntur, & quarum? *d.3. n.87.* Vxoris licentia eſt neceſsaria, vt maritus ſuſcipiat Habitum Equeſtrem, & Profeſsionem emittat. *d.3. ex num.159.* Quæ licentia ſufficiat? *ibi num.166.* Quomodo vxor cedat iuri ſuo, quoad aliquem matrimonij vſum? *ibi num.159.* Etiam renuente vxore, intra bimeſtre poſt matrimoniũ ratum, ſed non conſummatum, poteſt maritus ingredi Religionem. *d.5. n.13. & 19.* Manet tunc libera vxor, Profeſsione à marito emiſſa in Religione non Militari, ſeu in Ordine S. Ioannis, vt alteri nubat. *ibi.* Non manet libera, ſi ſuſcipiat ille Ordinem ſacrum Subdiaconatus extra Religionem. *ibi n.15.*

FINIS.

eſſe a centro d remotiſſimũ:& lineam d a b lõgiſſi
mã linearũ q̃ a cẽtro mũdi ad ec. duci poſſint: q̃
linea augis uocaꝫ ideſt linea oñdens augẽ.Si náꝙ
linea d a b tranſiens per centrum ec.non ſit lõgiſ-
ma:erit d c:longior uel ita longa: & ꝓducta liuea
a c erũt duo latera a c:a d: trianguli a c d lõgiora
tertio c d:ꝑ primi eucludis.21.ſed linea d a b æq̃-
lis eſt his duobus lateribus a d:a c: ꝑ diffinitionẽ
circuli quare linea d a b lõgior eſt linea d c:quare
punctus b eſt remotiſſimus & pũctus augis: & nõ
ſolũ linea a b lõgiſſima eſt linea:ímo q̃to aliqua
linea a cẽtro d ad circũferẽtiã ec.ducta huic lineæ
magis appropinquat táto ẽ longior: unde linea d
c eſt lõgior q̃ linea d e:ducta náꝙ linea a e erunt
duo latera a c:a d:trianguli a c d æqualia duobus
lateribus a e:a d:triãguli a e d:& angulus c a d: an
gulo e a d amplior:quare latus d c ꝑ.19.primi lon
gius latere d e ꝙ erat propoſitũ.

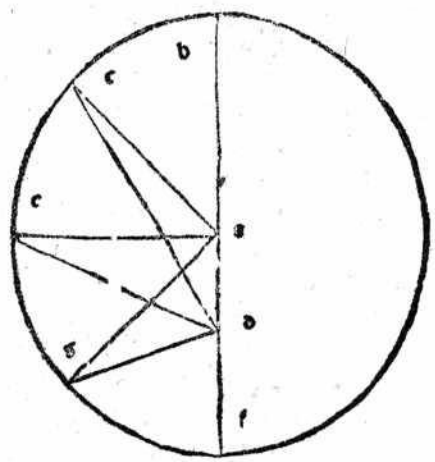

Deinde cum dícit.

Oppoſitũ augis ſiue lõgitudo proprior eſt punctus circũferẽtiæ eccẽtrici maxi me centro mũdi propinquus: & ſemper augi.diametraliter opponitur.

¶Diffinit ſcdm punctũ in eccen.ſolis imaginatũ qd̃ eſt oppoſitũ augis.náꝙ ex quo ec.non æqualr appropiquat cẽtro terræ ſicut daꝫ pars remotiſſi-
ma quæ declarata eſt:ita &ꝓpinquiſſima quã mõ declarat.unde pũctus terræ,ꝓpinqſſimus oppoſitũ augis diciꝫ duplici de cã pria ſitu qa augi diame-traliter opponiꝫ in ſitu:unde ſꝑ augi opponitur i circulo:ſcda cã diciꝫ oppoſitũ augis ꝓprietate:cũ habeat oppoſitã ꝓprietati augis proprietatẽ:augis náꝙ ꝓprietas ẽ a terra maxíe diſtare. Augis uero oppoſiti eidẽ maxíe appropíquare. hmõi qdẽ pũ-ctus.ſ.oppoſiti augis ꝑ lineã cũ augis linea diame-trũ cõpléte habeꝫ:ita ꝙ augis & oppoſiti líeæ ſint linea una:talis náꝙ linea ut d f breuiſſima erit & pũctus f ꝓpinqſſimus:ꝙ ſi nõ:erit altera linea d g ita breuis aut breuior:& triãgulo ꝑ líeã a g cõple to erunt duo latera d a:d g:tertio a g:longiora & priori rõcinãte:q̃re ẽt longiora linea a d f:cũ hæc æqualis ſit lineæ a g:ex circuli diffinitione primo elemẽtoꝝ:dempta igiꝫ a d:linea cõi remanebit li-nea d g:longior linea d f:& punctus g:puncto f re motior:qd̃ ꝓpoſitum fuerat.¶Et cõſequenter ſe quiꝫ quanto aliqua linea propinqor eſt lineæ d f breuiſſime tanto breuior.breuior eſt nanꝙ d g:q̃ d e linea:cum duæ lineæ a d:a e:triãguli a d e:æq̃-les ſint duobus lateribus a d:a g:trianguli a d g: & angulus d a e:maior angulo d a g:erit líea d g: breuior linea d e:1 8.primi cõcludente. Patet igiꝫ cõcludendo lineam augis longiſſimaꝫ q̃ a centro mũdi ad ec.duci poſſit lineã uero oppoſiti breuiſ-ſimã.¶Sed quátũ linea augis excedat lineã oppo-ſiti haud difficulter ẽ uidere ſi diſtantia ec. cẽtri a centro mundi habeaꝫ:q̃ diſtantia ẽ ſcdm Pto.3.di ctione Almag.cap.4.2.g.29.m̃.&.30.2.ſed quali ter & qbus uiis iueniaꝫ ipſe ibidẽ docet:q̃ qa non multũ facile ẽ ímo excedit limites mei ꝓpoſiti ſi-lẽtio mãdabo.Si ergo habita eccẽtricitas geminẽ intẽtũ hẽbit & erit.4.g.59.m̃. Eſto náꝙ ſupra cẽ-tro a:ec.b c & centꝝ mundi d:linea augis d a b:& oppoſiti d c:ducta:in qua ec.a d: capiaꝫ ꝑ quã ge-minatã linea d a b:lineã d c:ſupat. Sũt náꝙ lineæ a b & a c æq̃les:ex altera quaꝝ ſi ex a c:ec.ad ex re liqua uero ei æq̃lis ꝑ tertiã primi a e demaꝫ rema nẽt e b: & d e:æq̃les ꝑ tertiã primi cõceptionẽ.Ad ilita ergo linea d a e:q̃ ẽ duplex ec.ſeu ec.gemíata reſultabit linea d b:totalis:d c:lineã excedẽs:qd̃ in tẽdebã.Vnde breuiter hæc ꝓbatio tenet hoc prici pio:duabus q̃titatibus æqs exiſtẽtibus ſi ex altera ꝑs reſecata reliq̃ addaꝫ:reſultãs excellet alterã per duplũ reſecare:Et ex hoc patet ꝙ íferioris ꝑs groſ ſior tenuiorẽ ꝑ duplũ ſupat:ſupat náꝙ ꝑ exceſſuꝫ lineæ augis ſup lineã oppoſitiq̃ exceſſus ad ec.du plus eſt ut demõſtraui:& eodẽ mõ groſſa pars ſu-perioris exced it eiuſdem tenuem:exceſſu eodem.

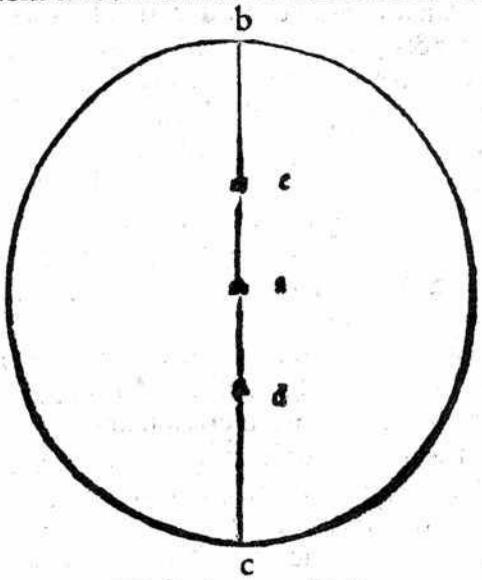

Deinde cum dícit:

Longitudo media ẽ pũctus circũferẽtiæ inter augẽ & oppoſitũ augis:& í ſole de-

terminat' per lineã quæ a cẽtro mũdi exi
ens facit rectos angulos cũ augis linea.
Talia duo tãtũ ĩ eodẽ eccẽtrico repiũt'.
¶Notificat tertiũ pũctũ in hoc reptũ:uñ iqt lõgi
tudo media ẽ pũctus ec,inter augẽ augiſq; oppoſi
tũ. Sz qa ifinita ſũt pũcta iter augẽ & oppoſitũ au
gis q nõ ſũt mediæ lõgitudies iõ determinádo qs
ſit ille ſubiũgit:lõgitudinẽ mediã inter augẽ & au
gis oppoſitũ pũctũ eẽ terminátẽ lineã ſup liea au-
gis in cẽtro mũdi ꝑpẽdiculariter cadentẽ:& angu-
los rectos cauſantẽ.Exẽpli cã ĩ ec.a b c d cuius cẽ-
trũ f & diameter a c ĩ q̃ cẽtr̃ mũdi e capiat' notũ
ẽ lineã e f a augis & e c oppoſiti linea dici ut ſupra
patuit.Si igit' a cẽtro e liea ꝑpẽdicularis ſupra dia
metro dicta ducat' ex utraq; ꝑte e b e d erunt pun
cta b & d duæ lõgitudinis mediæ qa terminãt lie-
as dictas cũ liea augis ãgulos rectos cauſãtes.Et ħ
ẽ qđ dicit talia,i,tales lõgitudies mediæ tm̃ ad ex
cludẽdũ augẽ & oppoſitũ de quor̃ ſingulis unum
tm̃ in eodẽ ec.repit'.duo ĩ eodẽ ec.reperit',i. in eo-

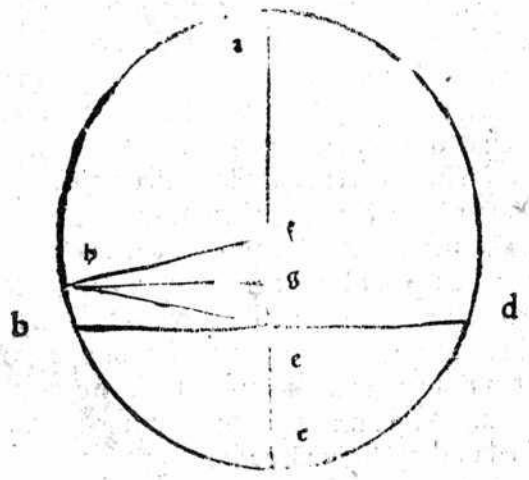

dem ec.duæ lõgitudies mediæ cũ ſit tm̃ una aux
ſimiliter & oppoſitum augis.Sed priuſq̃ demõſtre
tur ut ueritas lucior appareat dubitando opinio
huic aduerſa remoueat'.Dubitatur itaq; an pũcta
b & d termini,ſ,linear̃ e b & e d ſuper augis linea
perpẽdicularium ſint lõgitudines mediæ & ex cõ-
ſequenti lineæ e b & e d ut uult autor ſint lineæ
lõgitudinis mediæ.& probatur quod nõ linea nã
q; mediæ lõgitudinis tantum a linea augis debet
excedi q̃tum ſuperat oppoſiti augis lineã ut uide-
tur eſſe ſententia Pto.modo neutra dictar̃ linea-
rum eſt huiuſmodi linea,n,e b non tm̃ ſuperatur
ab e f a q̃tum lineam e c excedit. ut erit notum.
Sed ad inueniendum huiuſmodi lineam ꝑciatur
ec. e f in duo æqua per ,3,primi in pũcto.g.a quo
ad ec. g h perpendicularis ſuper linea augis pro-
trahatur : erit punctus ec. h longitudo media.
quod ſi ducatur e h erit linea lõgitudinis mediæ.
Ducta nanque linea f h erunt duo latera g f:g h:
trianguli g f h:æqualia duob9 lateribus g e: g h:
ꝑ ypoteſim:& uterq; angulorum g rectus ut dictũ
eſt:erunt per quartam primi baſes f h:e h: æqua-
les: quare e h: & f a:æquales per primam conce-
ptionem pri. addita igitur lineæ f a ec.e f:tota li-
nea augis e f a:per eade3 ec.lineam e h: ſuperabit.
Item quia f h:& f c:per diffinitionem circuli ſunt
æq̃les:erũt e h:& f c æq̃les: q̃ e ablata a linea f c:
ec.f e:linea e c:oppoſiti augis ſupabit' a linea e h
ꝑ ec.dictã:cũ igit' linea e h ꝑ ec.ſupet' a liea augis
e f a:& ꝑ eadẽ ſupet liea oppoſiti augis e c relinq̃t'
lineã e h & nõ e b eẽ lineã lõgitudis mediæ & pũ-
ctũ h & nõ b lõgitudinẽ mediã. Et hæc eſt rõ uiri
ſũmi ingenii Ioánis de regio mõte in dialogis cõ-
tra theoricas ueteres.In oppoſitũ ẽ autor ĩ tex.uo-
lens lineã lõgitudis mediæ eẽ e b dictã & nõ alia3
& pũctũ b lõgitudinẽ mediã. ¶Ad iſtã qõnem di
co lineã lõgitudis mediæ eẽ e b eã uidelicet q̃ cũ
linea augis facit rectos angulos: ad qđ oſtenden-
dũ diligẽter ẽ notãdũ q; linea exiens a cẽtro terræ
ꝑ centr̃ ſolare ceu ſupra ẽ ꝓbatũ inæqualiter ſu-
pra centro mũdi mouet' & ex cõſequẽti in tꝑibus
æqualibus de zodiaco trãſit inæq̃les arcus: linea
uero quæ utrobique regulariter fertur dicit' linea
medii motus quæ imediate explanabitur & qñ di
ctæ lineæ.ſ.medii motus & ueri trãſiẽs.ſ.p centrũ
ſolis differũt zodiaci arcus inter eas ambas inter-
ceptus æquatio ſeu ut uerbis utat' Pto. diuerſitas
nũcupata eſt ea nãq; mediante ex motu ſolis me-
dio & regulari eius uerus & inregularis ceu infra
dicã inuenit':quare oportet in ec.ſcire ubi cõtigit
diuerſitas maior & ubi minor & ſimiliter in oĩ lo-
co q̃ta diuerſitas fiat:ut ea habita poſſit ſolis ue-
rus locus haberi æquatio aũt in duobus punctus
oppoſitis.ſ.augis & oppoſiti augis ceu infra mani
feſtabit' nulla eſt:igit' augẽ & oppoſitũ imagina-
ti ſunt inter quæ æquatio aliq̃ erit & punctus ec.
in quo ſole exiſtente maxima reperit' lõgitudinis
mediæ pũctus dicet':erit nãq; medius per utriuſq;
abnegationẽ:cũ ꝓprietatẽ habeat oppoſitam: ibi
nãq; nulla hic uero maxima æq̃tio accidit. æqũo
aũt maxima in pũctis b & d dictis cõtigit iõ nãq;
ea puncta aſtrologi ſpecialiter meminerũt erit igi
tur pũctus b & nõ h ut uult Ioánes longitudo me
dia. Et licet melius intelligeat' inferius habita no-
cia lineæ medii motus necnõ ſolis eqũonis nõ tm̃
hic reticebo demõſtratiões cõcludẽtes intentũ cũ
hic ſint ꝓpoſito: & p regreſſũ ad hũc locũ illis no
tis melius hic paſſus intelliget'.Eſto nãq; ſupra cẽ
tro a circulus zodiaci b i c d:& ec.e f g:cui9 cẽtr̃
h & diameter augis e a h g: ſup q̃ ꝑpendicularis a
f:lõgitudinis mediæ ducat' linea: & ſole exiſtẽte ĩ
puncto f:h f:& æqdiſtãs ei medii motus linea a d:
& ueri a c producat': erit æquatio arcus c d inter
ceptus iter dictas lineas maxima quã ſole alibi exi
ſtẽte cõtingere poſſit:q; ſi nõ:erit igit' maxima ſo-
le in puncto ec.k:cõſtituto:& tũc ductis lineis h k
& ei paralella medii mot9 a i:& ueri a k b:qa duo
latera h a:h f triãguli h a f: æqua ſũt duobus late
ribus h a:h k:triãguli h a k.Sed qa angulus a h f:

Sed cū aux ſol' moueaſ. g. ſpæ motu ut ī eiꝰ theorica patefactū ē: eodē motu ec. ſol' mouebiſ cū ſit ī medio duoꝝ orbiū ſol' augē deferētiū: a qbus repiſ: q̄re ēt līea medii motꝰ ſol' mouebiſ eodē motu. Si igiſ aux lunæ. & ex cōſeq̄nti eiꝰ motꝰ æq̄l' linea ñ moueaſ hoc motu. ſ. g. ſpæ: ſeq̄ſ lineā medii motꝰ ſol': magis appropiq̄re ſp lineæ motꝰ uniformis lūæ q̄ eius augi: qđ dcm̄ ē eē ſlim. qđ exēplo đclaraſ ī circulo a b c: ſit līea medii motꝰ ſol' e a: lunæ e b: linea augis e c: a: æq̄lr a: b: & c: diſtāte: deīde qa līea e a: moueſ ut dcm̄ ēmotu. g. ſpæ: fietiđ: erit q̄ a d: & ſi aux lūæ & eiꝰ linea medii motꝰ nō mo

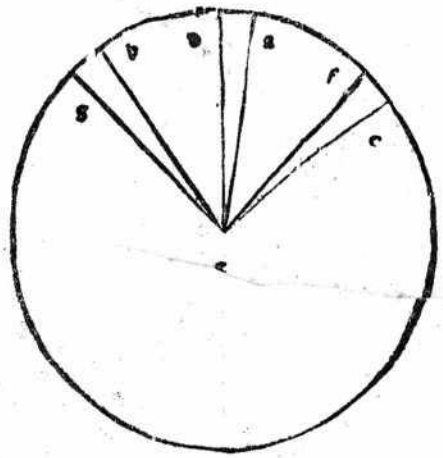

uēſ ſiſ motu & æq̄li uelocitate: magis ē d līea motus æq̄l' ſol': appropiq̄bit e b: lineæ medii motꝰ lunæ: q̄ c: eiuſdē augi: qđ patebit eē falſū: ut igiſ æq̄liter diſtet ab utroq; : opꝫ augē lūæ motā eē ī f: æq̄li uelocitate: & lineā medii motꝰ eiuſdē ī g: ut d: ī medio f: & g: ab utroq; ſit æqđiſtās: ultra igſ motū uerſus occidēte: & ꝓpriū uerſus oriēte: æqualē motui. g. ſpæ augē deferētes lūæ hñt motū. ¶ Sꝫ ē notādū prio ꝓ ſol' one primi: q; lꝫ auges ſol' &. ç. plāetaꝝ & lūæ motu moueāſ. g. orb̄ diuerſimode tñ: qa auges ſol' ec. ç. plāetaꝝ ꝓter augē ec. mercurii: de q̄ ꝓportiōalr ceu đ auge lūæ dicēdū ē: ut ī theorica eiꝰ patebit. mouēſ motibꝰ æq̄libus. g. ſpæ: tāq̄ motibus ꝓpriis: & ab ītelligētiis ītrīſecis: ut patuit ī theorica ſol': ubi dcm̄ fuit motꝰ augiū dici. g. ſpe nō ꝓp cāꝫ: ſed ꝓp æq̄litatē: & rō eiꝰ qa quū oē corpus motū hēat ꝓpriū & deferentes dictaꝝ augiū nō hēāt motū aliū ꝓter motū æq̄lē motui. g. ſpæ: erit ille motꝰ eis ꝓpriꝰ: & a motoꝝ ītrīſeco. At aux lunæ ſi moueſ eodē motu: nō tāq̄ motu ꝓ ꝓprio: ī mo a corpe ſupiori hoc ē ab. g. ſpa illū hēt: & rō ē qa corpꝰ ſimplex ſimplici tm̄ ꝓprio motu moueſ: quō igiſ aux lūæ moueāſ motu ad occidēte q; ei ꝓ prius ē: hic motus. g. ſpæ nō erit ꝓprius & ab ītrīſe co: īmo raptꝰ: ꝓueniēs ab orbe. g. & ꝓ ħ ſoluiſ primū: q; lꝫ orbes augē đferētiū duos hēant motꝰ: ñ tñ ābo ſūt ꝓprii eis: īmo unus ē ꝓprio & reliquꝰ raptus ut dcm̄ ē. ¶ Ad ſcđꝫ đđm q; autor ñ fecit huius motꝰ mētionē qa quū ſit tardior adpte oppoſi tā pti ad q̄ ē motꝰ ꝓprioꝰ: aſtulit motū. g. ſpæ ī ūno die: a motu ꝓpoꝰ: & qđ remāet poſuit ꝓ motu ꝓpoꝰ: cōplectiſ nāq; motus q; pōiſ ī textu motū utrūq;: iō de hoc nō fecit ſpāle mētionē: ſicut licet ſol motu eius æq̄li moueaſ ēt motu. g. orbis: non opꝫ tm̄ memiſſe ī illo motū. g. ſpæ: quū aggregatū motus æq̄lis ſol' &. g. ſpæ poſitū ſit ꝓ eiꝰ motu medio &c.

Deinde cum dicit.

Orbis uero epicyclū deferens: mouetur ſecđm ſucceſſionē ſignoꝝ regulariter ſup cētro mundi: ita q; oī die naturali tali motu centrū epicycli. xiii. gradus &. xi. minuta fere per ambulet: Axis tm̄ huius motus ꝓ centꝝ huius orbis qđ cētrū eccētrici diciſ: æqnidiſtāter axi augē deferentiū moueſ. V ñ etiā poli motus iſtius a polis orbiū deferentiū diſtabunt: ſecđm eccentricitatis quantitatem.

¶ Notificāt motū & uelocitatē deferētis epi. lūæ & duo agit prio hoc qđ dcm̄ ē. ſcđo expōit ꝑpeta [illegible] colligātiā quā hꝫ luna ī motu cū ſole ibi dicti uero orbes [illegible] ī duas ſecaſ: ī prima nāq; ec. declarat motū ī ſcđa uero. ç. ꝓ ordinē ꝺcludit corelaria ibi ex iſtis ſeq̄ſ. dicit itaq; prio q; ec. deferēs epi. lunæ ſecđm ſucceſſionē ſignoꝝ (hoc nā q; oībꝰ ec. cōe ē cū plāetaꝝ q motibꝰ [illegible] iter ſit ſucceſſio ſignoꝝ) moueſ regl'r. In cētro mū di æquos āgulos æqs tpibꝰ cāndo: & ex cōſeq̄nti ī zodiaco arcus æq̄les: cētꝝ epi. ſingul' diebus naturalibꝰ pambulat đ eclyptica. g. ıꝫ. m̄. u. feř qđ dixit qa nō ſūt ꝑciſe. ii. m̄. īmo. 10. &. 35. 2. q; quū nō memiſſet. 2. p. 35. 2. poſuit unū. m̄. & dixit. m̄. xi. nec expectes dictoꝝ motuū demōſtrationē quū ñ niſi diuturna cōſideratiōe & inſtrīs depnſū ſit. nec rōné aliq̄ patiſ cogēte. ꝑprietates uero aliæ q ex his ſeq̄nſ math'. patebūt: huiꝰ igiſ orb̄ axis eſt linea q̄ tráſiēs ꝓ cētꝝ ec. æqđiſtat axi orbiū đferētiū augē. ſint nāq; orbes augē đferētiū a b ed: quoꝝ cētꝝ e: & plana ſupficies a c: & axis b e d: ec. quoq; f g h i: ī cētro k: đſigneſ: ſupficies plana cuiꝰ f h: eadē cū a c ſupficie plana đferētiū augē: & axis g h i: q̄ æq diſtaſ dico axi poꝝ orbiū b e d: cū nāq; poli ꝓ q̄r-

